1889
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
1111 2014 22

Anul III. ◆ No. 738 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 1 Martie 1923

R CLUJ 1. 1397
CLUJ I-MAR 923
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Lupta opoziției contra guvernului

Averescanii și regionaliștii nu admit lupta extra-parlamentară. Țărăniștii cer ieșirea în stradă

Dorința de a răsturna guvernul e un punct asupra cărora cele trei partide din opoziție: național, averescan și țărănist au fost totdeauna de acord.

Totuși pertractările pentru înfăptuirea mult visatului bloc al opoziției n'au reușit din cauza tacticei deosebite, pe care o au aceste partide asupra modului de luptă contra guvernului.

Chiar dela început opoziția averescană a luat o fățișe atitudine în contra mijloacelor anarhice, pe care le preconizau regionaliștii și țărăniștii.

Declarațiunile citite în Cameră și Senat au fixat punctul de vedere separat al fiecărei grupări din opoziție.

In vreme ce opoziția își arăta complecta ei desunire și desorientare, partidele cari colaborează astăzi la guvern, în fața mărețului act al Constituției, având același ideal și-au contopit forțele.

Fuziunea celor două partide regionale ale Unirei, cel din Basarabia, de sub conducerea domnului Inculeț și cel din Bucovina a domnului Nistor a fost o surpriză nu tocmai plăcută pentru opoziția țărănistă, regionalistă și cea averescană.

Ura și ambițiunea personală a conducătorilor acestor partide i-a făcut să ajungă la un acord tacit.

Prin presă și întruniri, în mod separat, fiecare din ele au început să se pregătească pentru a lupta contra Constituției.

Toate sforțările însă ce le-au depus domnii Mihalache și Maniu pe lângă domnul general Averescu spre a-l convinge să consimtă la începerea unei lupte extraparlamentare n'au ajuns însă la nici un rezultat.

In cuvântarea ce a rostit-o de curând la Craiova, șeful partidului poporului a declarat că acceptă cu modificări ulterioare constituția, pe care reprezentanții săi în parlament o vor vota, iar hotărârea regionaliștilor și a țăraniștilor de a duce împotriva guvernului o luptă extra-parlamentară o consideră ca un act anarhic, pornit din nepatriotism și inconștiență.

Țăraniștii cât și partizanii dlui Maniu au perzistat însă în hotărârea de a convinge pe generalul Averescu de a admite tactica lor de luptă, dar la tratativele ce au avut loc între conducătorii acestor partide, domnul general Averescu a refuzat să ia parte.

Urma ca acordul să fie acum stabilit numai între domnul Iuliu Maniu și D-rul Lupu.

Țăraniștii căutând să impună ideile lor anarhice regionaliștilor, le-au cerut să intre în parlament și după ce vor face acolo obstrucție, în ajunul votării Constituției, să iasă în stradă împreună cu ei pentru a provoca prin orice mijloace căderea guvernului.

Ziarul „Lupta" care se pretinde bine informat afirmă că există toate indiciile că țăraniști și ardelenii sunt de perfect acord și că cel mai târziu până Vineri, comunicatul celor două partide anunțând noua tactică de luptă va fi dat publicității.

Afirmația e însă neîntemeiată întrucât în ultima consfătuire cu Dnii Michalache și Dr. Lupu, Dl. Iuliu Maniu, după ce a consultat și pe Dl Mișu Contacuzino, a respins această tactică de luptă, întrucât situația externă foarte turbure cere menținerea unei perfecte ordini în interior.

Cu toată lipsa de cohesiune și armonie de vederi care caracterizează gruparea partidului național, manifestată așa de evident în întrunirea de la „Dacia", pare totuși că în ceasul din urmă conducătorii partidului, dându-și seamă și de infirmitatea unei guvernări acordate lor și de pericolul ce ar rezulta pentru țară din întrebuințarea violenței, ca tactică de luptă au avut tăria să refuze pe această cale concurs țăraniștilor.

Perspectiva ce se înfățișează acestora din urmă, rămași cu totul izolați ar fi trebuit să-i cumințească.

Ambițiunile personale și afinitatea cu principiile comuniste fac însă pe Dnii Mihalache și Dr. Lupu să perziste în încercarea de a inaugura în parlament sistemul obstrucției, după care ar urma lupta de stradă.

Ambii leaderi ai demagogiei anarhice cutreeră mahalalele Bucureștilor, însoțiți de Dnii Madgearu și Iunian rostind cuvântări de agitație, răspândind calomnii și îndemnări la „revoluția care trebuie să înfrângă tirania brătianistă".

Opinia publică de la orașe cât și țărănimea cunosc atât amenințările acelor cari prin nepregătirea și lipsa de conștiință națională păgubesc necontenit interesele unificării și consolidării Statului român în noile sale granițe.

Ele vor da lecția cuvenită tuturor acelora care doresc să turbure liniștia și siguranța țării, iar guvernul va avea grije să reprime cu energia cuvenită orice uneltire de revoltă, care ar crima tot atât de mare contra țării și dinastiei ca și opera dușmanilor de peste Nistru sau de peste Tisa.

Presa și procesul complotiștilor maghiari

Cum am anunțat în numărul nostru trecut, seniuța a fost tindată în procesul complotiștilor unguri spre marea nemulumire a celor ce vroiau să vază în monstruosul complot o înscenare a autorităților.

Ziarele care cu puțin mai înainte de deschiderea procesului, o cereau cu toată insistența, risipind o larmă de prisos și infiltrând tot mai repetat în public ideea că cei implicați în complot au evadat cu concursul poliției; au rămas cu totul nedumerite, când ceia ce ele cerau în ironie, a devenit pură realitate.

Și atunci sgomotul lor a încetat ca prin farmec. N'au mai dat nici o atenție procesului, prizărind dările de seamă ale acestuia printre reclame și anunțurile mortuare.

Și astfel curioasa mentalitate a unei anumite părți din presa românească s'a învederat din nou în strania ei goliciune.

Această anumită parte a presei românești, vrea cu orice preț ca în țara aceasta să fie cât mai rău cu putință, cât mai neașteptat de rău. Ori ce atentate sau încercări de atentat la siguranța statului nostru sunt privite ca înscenări ale poliției românești ori ce spion străin descoperit în plină operație e considerat drept victimă a auritățitor noastre, ori ce catastrofă minieră sau de cale ferată, e primită cu un entusiasm de nedescris!

Fenomenul se repetă cu procesul de care ne ocupăm. Nimic, nici o vorbă de veștejire a fioroșilor uneltitori, cari printr'o favoare a codului pentru cei ce n'au avut timp să-și pună gândurile negre în aplicare — au scăpat atât de eftin! Nici un cuvânt de reprobare sau în orice caz de desamăgire față de imperfecțiunile acestui cod, ce face scăpați atâtia indivizi, ale căror intenții criminale, grație numai rarului efect al întâmplării n'au putut să se realizeze, semănând pretutindeni dezastrul și jalea! Nici o vorbă — nu un scârșnet de mânie și de scârbă — dar nici măcar o vorbă de dojană pentru statul vecin ce ne vrăsmășește încă atât de aprig, trimițându-ne criminali atât de periculoși, ale căror planuri dacă ar fi reușit, jumătate din capitala Țării ar fi astăzi ruină, și întreaga dinastie victimă sălbaticului șovinism maghiar.

Presa—presa românească, mă rog nu stă de așa ceva. Ea este cu totul nemulțumită că previziunile renumitului reporter X au eșuat, că complotul n'a fost o simplă poveste. Și dacă o bună parte a presei așa zise românești se comportă astfel cum să nu scuzăm pe confrații maghiari din localitate, cari țineau isonul acestei prese, protestând cu asuzitoare vehemență contra celor ce îndrăzneau să socotească pe acești criminali de o speță atât de ordinară ca membrii și agenți ai celor două societăți din țara lui Horthy: „Móve și Ébredő"?

Urcarea mărcii

Jocul cancelarului Cuno și al marei finanțe germane

De săptămâna trecută, marca a început să se ridice. Se pare însă că guvernul german socotește urcarea aceasta prea frumoasă. Explicațiuni mai mult sau mai puțin oficioase asupra acestui fapt apar la Berlin. ca și cum publicul german ar avea nevoe să fie liniștit în fața acestui fenomen. Și totuși, guvernul german este acela care a voit urcarea mărcii. Redactorul economic al ziarului „Berliner Tageblatt" a arătat zilele trecute că cursul schimburilor n'a fost influențat de simplele intervențiuni ale Reichsbank-ului: „In realitate, — scrie el — este vorba aci de adevărate intervenții ale Reichului." Dar pentru a interveni trebue să ai bani. Și cum Germania se declară de patru ani insolvabilă, fiecare se întreabă: de unde vin banii?

Un ziar comunist dela Berlin, „Rote Fahne", dă următoarele amănunte pe cari le-a publicat și presa franceză: guvernul german s'a înțeles cu un grup de financiari din New-York — același grup căruia cancelarul Cuno i-a asociat mai înainte marea societate „Hamburg-Amerika", — iar rezultatul aranjamentului este următorul: grație creditelor furnizate de bancherii americani, guvernul german a putut vinde franci francezi cumpărând în loc mărci în cantități considerabile. In modul acesta el a făcut o dublă lovitură: căci pe de o parte a ridicat cursul mărcii, iar pe de altă parte a scoborît valuta franceză.

Dar să vedem ce spune presa germană cu privire la ridicarea mărcii și cum o explică. Unul din cele mai interesante comentarii în legătură cu urcarea monedei germane este acela publicat în ziarul „Germania." Era vorba să se răspundă la întrebarea: de unde vin banii, de unde vin devizele? Și „Germania" răspundea:

„Devizele pe care Reichsbankul le-a livrat acum pentru a ridica marca, nu provin din rezervele care-i aparțin și cari sunt acumulate de multă vreme. Aceste rezerve rămân intacte. Devizele în chestiune au fost ridicate din fondurile alcătuite pentru a vărsa imediat comisiunei reparațiunilor, potrivit noilor proecte ale guvernului german, plăți foarte importante în numerar destinate Franței. Dar fiindcă conferința dela Paris n'a luat măcar cunoștință de proectele germane și a mers până acolo de a refuza să asculte expunerea lor, devenea imposibilă atingerea scopului în vederea căruia aceste devize fusese strânse."

Iată o explicatiune foarte ciudată. Căci guvernul german a susținut cu încăpățânare până acum că nu poate efectua nici un fel de plată. Din această cauză el cerea un moratoriu de mai mulți ani. Or dacă ceiace spune „Germania" este adevărat, se vede că Reich-ul poseda dimpotrivă, chiar din clipa deschiderii conferinței dela Paris, la 2 Ianuarie, o cantitate suficientă de devize pentru a efectua plăți foarte importante. Dar atunci pentru ce Germania a cerut un moratoriu de mai mulți ani? Pentrucă aliații n'au voit să ia cunoștință de proectele guvernului său? Protestul nu e serios.

Revelațiunile făcute de ziarul „Germania" nu miră pe nimeni. Sunt numeroase indicii că Germania are resurse bogate. Presa germană a publicat de curând o statistică alcătuită de serviciul oficial al statului în care se găsește socoteala titlurilor străine pe care Germanii le-au conservat, pierdut sau le-au făcut să emigreze dela declarațiunea obligatorie din 28 August 1916. Această declarațiune care nu era desigur completă fixa la 16.243 milioane mărci aur valoarea totală a titlurilor străine aparținând Germanilor. Serviciul Reichului socote te că din această sumă au rămas în mânele supușilor germani 2.517 milioane mărci aur. In afară de asta, el socoteste că titlurile emigrate reprezintă: pentru perioada 1916—1919 o valoare de 6.180 milioane mărci aur, iar pentru anii următori, o valoare care pare ciudat de modestă de un miliard de mărci aur. Deci, capitaliștii germani, în afară de sumele pe cari și le-au procurat prin export comercial, prin beneficiile navigațiunii, vindere de mărci în străinătate, etc., au plasat în țările străine titluri reprezentând 7 miliarde mărci aur.

Cifrele acestea dovedesc capacitatea de plată a Germaniei. Refuzul ei este refuzul marilor industriași și financiari, cari vor să trimită poporul german pentru a doua oară la măcel.

Vapoarele de război

Costul lor înainte și după război.

Din Anglia se anunță că relativ, la costul sporit al armamentelor, guvernul englez a dat următoarele indicațiuni remarcabile:

Inainte de războiu costul pentru construirea unui vapor de războiu de clasa I era în 1911 aproximativ de 500.000 lire sterline.

Construirea unui tip similar de vapor implică în 1923 o cheltuială de peste 3 milioane 300.000 lire sterline.

Trebue să relevăm că vapoarele moderne au — în urma experienței obținută în războiu un tonaj mult mai mare, precum și armamentul ofensiv și defensiv modern, astfel că și costul este mai mare.

75086

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica dramatică

Teatrul Naţional: „Fetiţa“

Comedie în 4 acte de Pierre Veber şi Henri de Gorse

Eri seară s'a jucat la Teatrul Naţional delicioasa comedie „La Gamine“ a dlor Pierre Veber şi Henri de Gorse.

Aproape întreg repertoriul modern al teatrului francez se compune din astfel de comedii pline de vervă, de spirit fin, scrise cu îngrijire, cu o technică ireproşabilă, îmbinând ironia cu sentimentalismul, presărate cu juste observaţiuni şi străbătute de acel inimitabil humor franţuzesc, într'un cuvânt delicioase. Mai mult nu trebue să cauţi în ele. Pentrucă nu vei găsi nici un conflict puternic, nici o problemă sufletească adâncită. Sunt lucrări făcute pentru un public care nu cere teatrului decât un prilej de distracţiune uşoară.

„Fetiţa“ este prin excelenţă o asemenea comedie.

Intr'un mediu provincial închis între preţudecăţi stupide şi bigotism, între două mătuşi fete bătrâne, sburdalnica Colette îşi simte încătuşate toate expansiunile sufletului. Sub influenţa pictorului Delanoy, venit în casa lor pentru a lucra în timpul verii, dorul de viaţă largă, liberă se trezeşte biruitor în Colette. Speriate, mătuşele vor s'o mărite cu un prostănac din oraşelul lor, fiul unui notar. Colette fuge la Paris şi cere neapărat adăpost lui Delanoy. Bunătatea acestuia şi prestigiul său de mare pictor o ameţesc pe naiva Colette care se îndrăgosteşte de protectorul ei. Un tânăr prieten al ei din copilărie Pierre Sernin, acum elev al lui Delanoy îi desvăluieşte însă într'un sărut adevărata iubire. Dar farmecul tinereţii şi drăgălăşia Colettei au cucerit pe Delanoy care la cincizeci de ani se pomeneşte îndrăgostit de protejata lui, Furat de dragoste, el e gata s'o ia de soţie pe Colette. Un prieten al lui, Simoneau, îi deschide ochii asupra adevăratelor sentimente ale Colettei.

Bine înţeles escapada Colettei se sfârşeşte prin căsătoria ei cu Pierre Sernin.

Dl Zaharie Bârsan a dat rolului lui Delanoy o distinsă interpretare. D-sa a realizat cu o discretă duioşie clipele când iubirea îl cucerise pe Delanoy. Un joc elegant, prestanţă şi autoritate, realizate cu mijloace simple.

D-na Jeana Popovici-Voina a fost o Colettă strălucitoare de viaţă, de drăgălăşie şi de feciorelnică naivitate.

Minunat dl Stănescu-Papa în comisarul Vergnaud căruia i-a dat un relief puternic.

Dl Neamţu-Ottonel a realizat un admirabil tip în sentimentalul ursuz, care e Simoneau. O figură isbutită, a făcut şi dl Ionescu-Ghibericon în rolul zevzecului Alcide Pingois.

Bine în rolurile mătuşilor Aglaé şi Hortense, dna Ecaterina Stănescu-Papa şi dra M. Miriam.

Plin de tineresc elan dl N. Dimitriu în Pierre Sernin.

Ansamblu corect. Montarea îngrijită.

Spre surprinderea noastră, obişnuiţi cu săli mai puţin populate, aseară a fost lume multă la teatru.

E un semn îmbucurător. Representaţia a fost foarte bine primită de public.

Ultimele cărţi literare ruseşti apărute

Pe piaţa literară rusească s'au pus în ultimele luni următoarele volume şi publicaţiuni despre care ne înştiinţează oficiosul „Prager Presse“ şi care interesează pentru cunoaşterea preocupaţiunilor literaturii şi publicisticei din Rusia zilelor noastre: Operanskij: „Lame nais ca gânditor politic“; poetul Wigodskij: Elegii latine (selecţiuni din Catul, Ovid, Tibul, Propertius) poeziile evreeşti ale lui Balisc în traducerea lui Wigodskij; „Iulian Apostatul“ monografia lui N. N. Rosenthal.

„Buletinul bibliorgafic“, care fusese suspendat la începutul revoluţiei, a apărut acum din nou.

Editura din Moscova: „Tvortcevsko“, publică sub titlul „Arta rusească“ o culegere, în mai multe limbi, a studiilor despre artiştii ruşi contimporani.

„Wsemirnaia Literatura“ (Literatura mondială) a publicat a antologie de poezii lirice chinezeşti; „Balada iernii“ de G. Hauptmann, operele selecte ale lui Kleist, „Faust“ de Goethe, poeziile lui Verlaine, Rolland, Verhaeren, Gozzi, Morris, Byron şi a. m. d.

In aceeaş editură a apărut un studiu critic al lui Lunaciarsky, comisarul învăţământului, asupra actualei poezii germane.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Noul plan al Clujului
cu numirea românească strazilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

O revistă de propagandă naţională la Cluj

— „Timpul“ —

Pregătită fără multă reclamă, cu toate că potrivit ţintei urmărite era în drept s'o facă, a apărut mai zilele trecute, în localitate, o revistă pornită cu intenţia de-a trezi spiritele române căzute într'o nepăsare foarte puţin justificată şi de a demasca propaganda şi uneltirile ungureşti, de aici şi de peste frontieră, contrapunându-i celei dintâi o propagandă naţională românească.

E revista „Timpul“, în ale cărei coloane se găsesc nenumărate şi întemeiate informaţiuni despre toată aprinsa campanie dusă contra noastră de Ungaria şi de exponenţii săi de pretutindeni. Un prim articol semnat de-un membru al Universităţii arată propaganda aceasta, făcută prin broşura „Tălmăcirea tratatului de pace ungaro-român“, în care invectivele la adresa noastră abundă într'o măsură nebănuită. Aflăm apoi în corpul revistei aprecierei asupra propagandei antiromâneşti a ziarelor maghiare dela noi („Brassói Lapok“, „Ellenzék“ şi Ujság“); asupra protestelor fără temei ridicate împotriva reformei agrare; atacurile contra primarului din Tg.-Mureş; barbariile la cari sunt supuşi românii în temniţele de internare din Ungaria, etc.,— toate informaţiuni peste care nu se poate trece când vorbim despre relaţiunile noastre cu ungurii.

In afară de acestea se publică articole de îndemn la deşteptarea românilor şi la o mai strânsă colaborare naţională.

Ar fi însă de adăogat şi unele obiecţiuni. Coloanele revistei sunt prea abondente în conjuncţiuni urâte: că, cum, ca ş. a. Iar stilul e prea îngreuiat de-o evidentă influenţă ungurească, de care, azi, în al cincilea an după unire, revistelor nu le mai este îngăduit să se resimtă.

Faptul acesta nu ne opreşte, însă, să subliniem importanţa unei publicaţiuni de felul acesta. Când în Ungaria şi în străinătate se duce contra noastră o propagandă desfrânată, iar la noi în ţară publicaţiunile ungureşti nu mai cunosc frâu în agitarea conaţionalilor lor contra noastră, e timpul să ne gândim la necesitatea unei contrabanlasării. Fapt, pentru care salutăm cu plăcere apariţia acestui organ românesc de publicitate.

Câţi comunişti sunt în Rusia Sovietică

Atâtea şi atâtea lucruri se scriu zi de zi despre orânduiala din Rusia sovietică încât dacă vre-un maniac cercetător, le-ar aduna şi le-ar confrunta ar dovedi cu uşurinţă că majoritatea lor sunt din domeniul fanteziei.

Sunt foarte puţine datele autentice, căci cele mai multe din ele sunt dese ori falsicate prin redacţiile ziarelor de senzaţie, altele sunt lansate cu anumite scopuri interesate.

Credem că mica statistică ce o reproducem după ziarul rusesc „Pravda“ va fi printre cele puţine şi demne de încredere, cu toate că guvernanţii bolşevici ar avea interesul să lanseze date inexacte şi favorabile lor.

După această statistică partidul comunist la sfârşitul anului 1922 avea 410.430 membri ordinari, 117.924 candidaţi de membri şi 289.839 membri tineri (minori). Aşa dar un total de 818.193 membrii.

Dintre acestia proletari adevăraţi sunt 258.810, muncitori organizaţi: 103.005, funcţionari 18.898 şi cu alt fel de ocupaţii 5552.

Cifrele acestea date de oficiosul bolşevic sunt cu adevărat surprinzătoare şi ele sunt de natură a încurca cu desăvârşire pe acela care ar căuta misterele atotputerniciei stăpânirei bolşevice din Rusia.

B.

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Minorităţile în Iugoslavia

— O sumară comparaţie —

Revista sârbească „Misav“ a început în luna aceasta publicarea unui interesant studiu al lui Ilia. A Przici, asupra chestiunii minorităţilor din regatul jugoslav, făcânduni-o cunoscută nu numai în condiţiunile de astăzi, ci şi sub aspectele dinainte de război, când remarcă autorul, nu exista decât aparent o asemenea chestiune, cea mai numeroasă dintre minorităţi (— românii — împăcându-se deplin cu naţiunea majoritară.

Astăzi sunt în regatul jugoslav 3,943.184 sârbi, croaţi şi sloveni, 202.927 alte naţionalităţi slave, 513.487 germani, 472.408 unguri, 229.398 români, 12.825 italieni, 141.740 arnăuţi şi 201.368 din alte neamuri. Datele acestea sunt din ultima statistică oficială.

Protecţia minorităţilor e garantată prin tratatul de pace şi prin lege. Art. 46 al legii prevede pentru minorităţi libertatea instrucţiunii în limba maternă. Iar constituţia le garantează celelalte drepturi personale, materiale, etc. Prin art. 4 li-se acordă minorităţilor deplinătatea drepturilor politice şi cetăţeneşti, intrând sub acest raport în aceleaşi condiţiuni egale cu ale naţiunii majoritare. Art. 66 le asigură din nou instrucţia liberă în limba maternă, specificând şi dreptul statului la controlul legal.

Asigurările acestea n'au fost însă suficiente. Unele minorităţi etnice, în frunte cu ungurii, au ridicat şi ridică mereu contra guvernării acuzaţiuni, a căror temeinicie e la fel cu aceea a acuzaţiilor ce s'au ridicat de către unguri şi împotriva noastră. E bine să stabilim aci, că ungurii nu s'au mărginit să protesteze numai contra statului român. Profitând de situaţia, că sunt mai în număr decât celelalte minorităţi etnice, au protestat mereu, atât la guvernarea din Belgrad, cât şi la guvernele străine la fel ca minoritatea maghiară din România.

Subiectul acestor proteste era: reforma agrară, restricţiunile din învăţământ, rehiziţiile de şcoli foste ale statului maghiar — în sfârşit proteste toate la fel ca cele ridicate împotriva noastră. Dovadă, că e şi acolo acelaş sistem, organizat şi condus dela Budapesta.

Faţă de aceste proteste, situaţia de fapt a acestei minorităţi este favorabilă situaţiei altora, bunăoară aceleia a minorităţii române sau germane de acolo.

Ungurii au astăzi în Jugoslavia 159 şcoli cu 58.864 elevi, cărora li-se face predarea instrucţiei în ungureşte. Salariile şi cheltuellile acestor şcoli maghiare sunt trecute în bugetul statului. In afară de aceasta, dintre 510 ziare şi reviste, cari apar în regat, 15 sunt maghiare.

Ni-se mai spune în monografia începută de revista citată, că statul a concediat pe acei dintre funcţionarii maghiari, cari n'au optat pentru cetăţenia jugoslavă, sau cari au fost prinşi cu uneltiri contra Statului. Concedierile acestea, la fel ca la noi, au dat prilej ungurilor să protesteze iarăşi contra cărmuirii.

Ni-se mai spune, că la termenul opţiunii la respectiva cetăţenie, minoritarii nu se bucură de drepturile cetăţeneşti.

In urma acestora putem să tragem o paralelă între situaţia din Jugoslavia şi cea de aici, şi să facem cuvenitele concluzii.

In Jugoslavia, faţă de totalul de 510 publicaţiuni cotidiane sau periodice, minoritatea maghiară are 15. La noi numai în Cluj sunt cam atâtea. Teatre maghiare nu există în tot regatul jugoslav; la noi în schimb sunt opt, faţă de unul al nostru. Şcolile maghiare din Jugoslavia sunt în număr de 159; la noi numărul şcolilor ungureşti primare (fiindcă despre acestea e vorba) e egal cu numărul, foarte mare firesc, al comunelor cu populaţie maghiară. Informatorul Jugoslav nu ne spune, dacă minoritatea maghiară de acolo are şi şcoli confesionale. Este însă nedoelnic, că le pomenea, dacă ar exista. Faţă de aceesta, situaţia dela noi e extrem de favorabilă minorităţii ungureşti. Şcolile confesionale — ne mărginim aci la cele superioare — sunt mai în număr decât respectivele şcoli similare ce le avem noi.

*

Cât despre partea politică a chestiunii, minoritatea maghiară din România a putut să se manifeste liber încă din primele zile ale stăpânirii româneşti. S'au format partide, cari au luptat deschis, nestingherite, atât în alegeri, cât şi în afară de acestea. Ce e mai mult, s'a închegat sub ochii noştri un partid, care lucrează aproape deschis după indicaţiunile Budapestei.

In Jugoslavia în schimb minoritatea maghiară a putut abia acum să se închege într'o organizaţie politică şi să deschidă lupta.

Astfel se prezintă chestiunea acestei minorităţi, la noi şi în Jugoslavia. Concluziile se pot face de către toţi. Ne mărgi însă aci să înregistrăm, că cu toată această situaţie mai bună decât a minorităţilor de ori unde, minoritatea maghiară, atât la noi, cât şi în regatul vecin, desfăşoară cea mai aprigă luptă împotriva statului în care se află. Şi luând mai aproape sub control această luptă, facem şi aici şi acolo constatarea, că e o luptă organizată după un acelaş sistem pentru amândouă statele, lăsând să se înţeleagă un centru de conducere între graniţele Ungariei.

I. T.

Vizita Dlor Miniștri Dr. Anghelescu și General Moșoiu la Orade

Strălucita primire făcută înaltilor oaspeți în jud. Bihor — Primirea din gara Oradea-Mare — Vizitarea orașului — Vizita la „Cele trei Crișuri" — Adunarea corpului didactic din jud. Bihor la Primărie — Cuvântarea Dlui Ministru Anghelescu — Oradea-Mare va deveni în curând un mare centru cultural al Ardealului — Inființarea unei Universități, a unei școli normăle de băeți cu 1000 locuri și a unei școli normale de fete la Oradea-mare

— Zona culturală la granițele Ardealului —

Cuvântarea D-lui Mrejeru, vice-președintele Camerei — Sărbătorirea D-lor Miniștri Anghelescu și Moșoiu — Banchetul — Toasturi e

Zi de zi partidul liberal prinde tot mai mult și mai adânci rădăcini în pământul Ardealului. Faptul acesta se datorește încrederei mere crescânde pe care partidul liberal a câștigat-o, din partea ardelenilor în urma marilor și numeroaselor acte de dreptate socială înfăptuite de guvernul actual.

Strălucitul succes repurtat zilele acestea de organizația partidului național-liberal din județul Bihor, cu ocazia adunărei populare dela Aleșd și primirea făcută dlor dr Anghelescu, ministru instrucțiunei și dlui general Moșoiu, constitue cea mai strălucită dovadă că toate minciunile și insultele debitate de opoziție pe seama partidului liberal din Ardeal, au fost reduse la adevărata lor valoare și că azi acest partid și-a câștigat în Ardeal, toată încrederea și dragostea populației.

Este imposibil de descris în cadrele strâmte ale unei dări de seamă, primirea strălucită ce s'a făcut dlor miniștri Anghelescu și Moșoiu, de către populația județului Bihor.

Prin toate stațiile din Bihor, pe unde aveau să treacă miniștrii, așteptau sute de țărani, preoți, învățători, copii dela școli, toți în haine de sărbătoare și cu drapele naționale, manifestându-și astfel dragostea și admirația pentru înalții oaspeți cari veneau să-i vadă, în sat, la ei acasă. Prin toate aceste stații miniștrii s'au dat jos din vagoane s'au interesat în deaproape de nevoile comunelor respective și au primit plângeri de țărani rezolvând pe loc multe din ele.

Primirea la Oradea-Mare

Trenul a sosit la Oradea-Mare la ora 4 și jumătate. Intreg peronul, dela un capăt la altul, era ticsit de lume. Tot ce are Oradea-Mare mai distins a eșit în întâmpinarea oaspeților. Autorități civile, militare, sanitare, bisericești, preoți, învățători, advocați, magistrați, etc. Pe lângă aceștia peste 100 de țărani delegați din 11 comune ale Bihorului au venit dintr'un sincer imbold de-au întâmpinat pe dnii miniștri. După entuziasta primire făcută în gară, ambii miniștri, în uralele nesfârșite ale mulțimei, au pornit în oraș.

Acestea au avut loc alaltăeri, Marți la 5 ore după masă.

Vizitele prin oraș

In seara aceleași zile dnii Miniștri Anghelescu și General Moșoiu au vizitat, cel dintâi, pe P. S. S. Episcopul Ciorogariu, interesându-se în de aproape de soarta și nevoile bisericei din jud. Bihor.

Vizita la „Cele trei Crișuri"

Dl Ministru Anghelescu care venea pentru prima oară în Oradea Mare, dar care se interesase și cunoștea foarte de aproape rodnica activitate a societății „Cele trei Crișuri" de sub conducerea înimosului luptător pentru cultura românească, dl Col. Bacalogiu, de numele căruia se leagă ridicarea nivelului cultural al Oradiei Mari, a ținut să facă o vizită la reședința acestei societăți. Dsa s'a interesat cu deamănuntul de întreaga activitate a acestei societăți, rămânând încântat de rezultatele ei. Dl Col. Bacalogiu a fost călduros felicitat de către dnii Miniștri pentru biblioteca populară înjghebată de această societate și de activitatea culturală și românească dusă prin cele două reviste „Aurora" și „Cele trei Crișuri", prin numeroasele șezători și expoziții organizate de dl Col. Bacalogiu, etc. și a promis tot concursul guvernului pentru continuarea acestui minunat apostolat ce s'a făcut și se face la „Cele trei Crișuri."

Dela „Cele trei Crișuri" dnii Miniștri au vizitat tot orașul oprindu-se mai multă vreme la Școala de cadeți pe care au vizitat-o cu deamănuntul. Localul acestei școli a fost găsit cât se poate de încăpător și confortabil pentru instalarea în el a unei mari Universități românești.

Asupra acestui punct vom vorbi într'un articol special.

S'a mai vizitat apoi localul școlei de jandarmi în care se va înființa o școală normală și în care vor putea urma cursurile 1000 de elevi.

Adunarea corpului didactic din jud. Bihor în sala festivă a primăriei din Oradea

La ora 6 jumătate dnii Miniștrii au sosit la primăria Oradiei Mari unde, în sala festivă, toți membrii corpului didactic din Oradea și Bihor s'au adunat pentru a face cuvenita primire ministrului instrucțiunei publice, dl dr. Anghelescu. Erau de față peste 150 de profesori, profesoare, institutori, institutoare, învățători, învățătoare, români, unguri și evrei.

Aparița dlor Miniștri în sală a fost întâmpinată cu nesfârșite strigăte de „Să trăiască" Corul unit al școlilor normale de băeți și de fete a intonat, imediat după sosirea dlor Miniștri două cântece românești magistral executate. Conducătorul corului dl Hâncu a fost călduros felicitat de dnii Miniștri.

Cuvântarea D-lui Ministru Anghelescu

O zonă culturală la granița Ardealului. — O Universitate completă în Oradea-Mare. — Inființarea unei școli normale de băeți și de fete. — Inzestrarea tuturor satelor din jud. Bihor cu școli primare românești.

Avantagii la salariu și la gradații corpului didactic din zona culturală.

Dl Ministru al Instrucției publice, dr. Anghelescu luând cuvântul, a rostit următoarele:

Vă mulțumesc pentru atât de frumoasa manifestație de dragoste și de încredere ce mi-ați făcut.

Am venit în mijlocul dvoastră îndemnat de o mare dorință de a observa și de a studia la fața locului situația culturală a județului acesteia de graniță — a județului Bihor. Am venit la dvoastră ca ministru al școalelor. Trebuie să se știe odată de toată lumea românească că singura politică pe care orice membru al corpului didactic, conștient de mare lui misiune, mai ales aici la granițele țărei, trebuie s'o facă, e politica culturală adică g sirea celor mai eficace mijloace pentru răspândiria cât mai adânc în sufletele poporului, a culturei românești Ori câte granițe naturale ar avea o țară, oricâte cetăți ar avea un popor, cea mai învincibilă rezervă de rezistență a acelui popor a fost și va fi totdeauna înobilarea sufletului și luminarea minței — cultura.

Mai ales aci la granița țărei suntem datori cu toții să punem umăr la umăr și prin toate mijloacele să căutăm să răspândim cât mai mult în masele poporului cultura românească.

In ce mă privește pe mine, ministru al școalelor, vă declar că sunt ferm hotărât să fac din Oradea Mare unul dintre cele mai importante și mai vaste centre culturale ale Ardealului, iar în jud. Bihor să nu mai rămână nici o singură comună fără școală și nici o singură școală fără învățători. Pentru atingerea acestui scop, care trebuie să constitue o sfântă datorie a constiinței noastre naționale am absolută nevoie de concursul d-voastră al tuturora.

In vechiul regat, prin concursul intens al autorităților locale, al corpului didactic și mai ales prin concursul țărănimei, am reușit să clădim în anul trecut 2000 de școli primare, care au costat peste un miliard. Am rămas foarte surprins când am văzut cu ce nestăpânită însuflețire a primit țărănimea din Vechiul Regat apelul ce li s'a făcut de a da concursul prin banul și munca ei la clădirea de școli. Sunt ferm convins că și țărănimea ardeleană va răspunde cu aceiași însuflețire.

Am vizitat mai înainte cu o oră localul școalei militare de cadeți și l'am găsit minunat pentru instalarea în el a unei mari Universități românești.

Nădăjduesc că în scurt timp, cu concursul d-lui general Moșoiu, voi putea ajunge să înzestrez Oradea cu o Universitate românească (aplauze prelungite, ovații).

In acelaș timp sunt hotărât să fac tot ce-mi va sta în putință și cred c'am să reușesc, pentru o înființa în Oradea Mare două mari școli normale, una de fete și una de băeți.

Pe lângă aceasta, în cel mai scurt timp, voi lua toate măsurile ca nici o școală din Bihor să nu mai fie fără învățător iar toate satele să fie înzestrate cu școli primare.

In acelaș timp, prin noua lege a învățământului am hotărît să acord m membrilor corpului didactic din regiunile dela granița țarei un spor de 30—40 la sută asupra salariului de bază și o scurtare de un an sau doi a termenului de câștigare a gradațiilor pentru ca prin aceasta să putem porni și duce la bun rezultat o cât mai intensă și mai grabnica activitate culturala în regiunile din apropierea granițelor.

Toate aceste măsuri le voi aplica în regiunile de alungul întregei granițe a Ardealului formând astfel o puternică zonă culturala a carei necesitate o consider indispensabila pentru întărirea viitorului neamului românesc.

Cu aceste convingeri și hotărîri apelez la concursul Dvoastre cât mai intens și mână în mână să pornim și să ducem la bun sfârșit această mare operă culturală și națională.

*

Cuvântarea dlui ministru Anghelescu a fost primită cu nestârșite urale și aplauze.

Cuvântarea dlui Mrejeru, vicepreședintele Camerei

Dl Mrejeru salută în numele învățătorimei din vechiul regat pe membrii corpului didactic din Oradea-Mare. Continuând arată că la baza progresului unui stat stau cele trei armate **Armata propriuzisă** a cucerirei și a apărărei, forța, la adapostul căreia își desfășură activitatea biruitoare, **Armata a doua, a muncei** de toate felurile, și în fine **armata culturală.**

Constată că printr'o coincidență fericită, se găsesc aici trei reprezentanți strălucîți ai acestei armate: **dl Ministru, General Traian Moșolu,** bravul comandant al armatei de cucerire a Ardealului, **dl General Olteanu,** comandantul hotărît al armatei de apărare al acestei regiuni și **dl Ministru dr. Anghelescu,** comandantul biruitor al armatei culturale.

Dvoastră membrii corpului didactic pregătiți prin acțiunea Dvoastră armata muncei.

Urez tuturor energie biruitoare, devotament și pricepere pentru pregătirea sublimă a celor trei armate care vor pune baza neclintită a unirei sufletești și a tăriei neamului.

*

Adunarea a luat sfârșit la ora 8 și jum.

(Urmarea pe pag. IV-a)

Vizita Dlor miniştri Dr. Anghelescu şi general Moşoiu la Orade

Sărbătorirea d-lor Miniştri Dr. Anghelescu şi Traian Moşoiu

Banchetul dat în onoarea lor de către intelectualitatea Oradiei-Mari

La ora 9 a avut loc în vasta sală a restaurantului „Palace" un mare banchet dat în onorarea d-lor Miniştri D-l Anghelescu şi Tr. Moşoiu de către intelectualitatea oraşului Oradea-Mare. Au luat parte la acest banchet peste 200 de persoane din toate partidele şi de toate naţionalităţile. Printre cei de faţă remarcăm în afară de d-nii Miniştri şi pe d-nii P. S. S. Episcopul Romul Ciorogacu, Generalul Olteanu, Colonel Slăniceanu Popa Liseanu, Inspector Juga, Col. Negulescu, Col. Castano, Col' dr. Suţu cu d-nii Col. Popescu Protopop Porumb, Havany, rectorul facultăţei de drept, Prefectul Peter, Primarul Bucică, C. Pavel. prof. dr Beluş, I. Pop, directorul liceului de băieţi „Gojdu". Bota, directorul şcoalei normale de băeţi, Veştinariu, directorul liceului de fete, D-na Todorescu, directoarea şcoalei normale de fete, Papudof şi Alexandrescu, Căp. Illescu, Al. Cristescu, Căp. Gomboşiu Andrescu, director la „Banca Românească", Ed. Cozma, senator; Tempeleanu, subprefect Fildan, procurar. general; Gocan, directorul învăţământului; Prof. Cosma. Protopop Domocoş; Prof. Rusu; Dr. Bunea Gheorghe, şetul siguranţei; Aurel Lazăr Decei, Prof. Firu, Inspector C. F. R. Ioneccu, Apoi I. Dejeu, Consilier; Szilágyi; Ehermann, Fetu; Stamatopol; Dr Veuter, şi Bogdan, Ionescu etc. etc.

Toasturile

Primul toast este ridicat de P. S. S. Episcopul Ciorogariu care bea paharul pentru proslăvirea M. M. L. L. Regele şi Regina.

Cuvântaea d-lui Havany rectorul Academiei de Drept

Dl Havany, maghiar de origină care a învăţat românește într'un an de zile, spune următoarele:

România Mare este cea mai bogată ţară din lume, are cei mai cuminte şi mai înţelept popor, locuitorii ei sunt mai mulţimiţi ca în oricare altă ţară şi toate acestea ne face să credem, pe noi cetăţenii ei devotaţi că încurând vom putea face din aceasta ţară, din nou, o Dacia felix.

România are marea menire de a fi sentinela nealintită a civilizaţiei în acest răsărit al Europei.

Corpul didactic e foarte fericit că în fruntea lui stă un al doilea Spiru Haret, dl Ministru Anghelescu.

D-sa şi-a câştigat un titlu nepieritor de recunoştinţă naţională pentru înfiinţarea atâtor şcoli pentru popor.

Doresc din tot sufletul ca ţara mea, a noastră, să fie mare şi puternică şi să fie o mare distincţie că eşti cetăţean al României Mari. Pentru ţara no stră doresc ca fiecare cetăţean să fie mulţumit şi să nu aibă altă aspiraţie decât consolidarea unităţii naţionale.

P. S, Episcop Roman Ciorogariu v'a dovedit că zidul de apărare al civilizaţiei apusene a fost în cursul lungilor veacuri sbuciumate poporul Român. Dacă prin sacrificiile sale acest popor a înlesnit desvoltarea liniştită şi strălucitoare a civilizaţiei apusene, din care s'a împărtăşit tocmai târziu, apoi prin aceste neîncetate lupte şi sacrificii, prin condiţiile istorice în care a trăit prin jugul asupritor al unor popoare înapoiate, jug pe care l-a purtat, şi prin legătura cu popoarele vecine, a căror treaptă culturală era atât de jos, poporul nostru, din vechiul Regat, a întârziat în desvoltarea sa sub toate raporturile.

Totuşi dela 1878 şi până azi, deci în 45 ani poporul românesc după ce realizase unirea, a făcut cele mai mari sforţări care se pot cunoaşte în Europa pentru organizarea sa politică, economică, culturală, financiară. — In adevăr dela Independeţă —1878 — Statul român s'a condus conform cerinţei sufletului său, în deplină libertate.

Pe terenul cultural Cogălniceanu, C. A. Rosetti. D. A. Sturza, Tache Ionescu, Spiru Haret, I. G. Duca şi Angelescu. au desfăşurat cea mai patriotică şi harnică activitate pentru răspândirea culturei în massele populare. Şi dacă dem crăţia de azi care adesea se confundă cu demagogia sau cu bolşevismul, critică, defăimează şi bârfeşte tot ce se face în tara asta, din patimă ori din ignoranţă, apoi dnul Angelescu răspunde la risipirea aceasta zadarnică de energie, cu fapte reale, în folosul democraţiei adevărat sănătoase.

Activitatea ce o desfăşoară pe acest teren îi face cinste lui, partidului din care face parte, şi aduce cele mai mari foloase ţării. Cel mai sincer democrat gândeşte şi lucrează serios pentru ridicarea culturală a poporului. Şi aceasta o face cu strălucire dr. Anghelescu.

*

Mai toastează prefectul Peter şi Prof. Bogdan Ionescu pentru dnii Miniştrii. Banchetul ia sfârşit într'o însufleţire generală la ora 12 şi jumătate.

S. P.

Toastrul Dlui Ministru Moşoiu

Luând cuvântul în aplausele tuturor mesenilor, dl Ministru Moşoiu arată meritele mari ale dlui Dr. Angelescu în desvoltarea culturală a românilor de pretutindeni. Sunt oameni, spune dl Moşoiu, pe care providenţa îi aduce la răspântiile hotărâtoare ale vieţii unui popor pentru a-l îndruma pe calea cea bună şi pentru a-i de noi forţa de rezistenţă şi de propăşire. Unul dintre aceste mari spirite creatoare a neamului nostru este dl Ministru Angelescu (Aplause şi strigăte „Să trăiască" izbucnesc din toate părţile). Când Dsa a fost in stare ca in V. Regat într'un an de zile să clădească şi să puie în funcţionare aproape 3000 de şcoli noi, aceasta este cea mai strălucită dovadă de superioritatea, de spiritul de iniţiativă, de spiritul creator şi de organizare al dlui Dr. Anghelescu. Dsa a îmbrăţişat cu toată căldura sufletului său mare, progresul cultural al Bihorului şi trecutul Dsale şi Opera mare înfăptuită de Dsa în V. Regat constituesc o mare garanţie că Bihorul va ajunge în curând floare a culturei româneşti. Pentru toate acestea noi Bihorenii îi rămânem deapururi recunoscători".

Cuvântarea Dlui Ministru Anghelescu

„Nu ştiu cum să vă mulţumesc şi să vă arăt recunoştinţe pentru cuvintele ce mi le-aţi spus. Atât dvoastră cât şi eu suntem convinşi că n'am fi azi aci la o masă aşa de frumoasă, daca n'am fi avut pe dl General Moşoiu în fruntea armatelor care ne-au întins hotarele ţarei şi ne-au redat Ardealul. Dzeu a dat generaţiei noastre fericirea să-şi vadă împlinirea idealului naţional.

Jertfele incalculabile făcute de neamul nostru pentru unire n'au rămas însă fără rezultat. Astăzi suntem uniţi. Noi cei ce am rămas în urma acestei vijelii îngrozitoare care a fost războiul nostru, avem o datorie mare către această ţară. România mică cu toate păcatele şi calităţile ei n-a dat prin jertfele sale România mare de azi.

Rolul României de azi este incomparabil mai mare decât al celei de ieri.

Ea trebuie să fie un mare centru de cultură în partea aceasta a lumei. Pentru aceasta se cere ca noi toţi să plămădim suflete cinstite şi cu dragoste de neam şi să răspândim cultura prin toate mijloacele. Corpul didactic are ceea mai grea, dar şi cea mai frumoasă misiune, aceia de a îndruma pe acest popor pe calea cea dreaptă a adevărului şi a luminii. Dacă eu alerg şi muncesc din sufletul meu pentru luminarea celor de jos, a ţărănimei, o fac pentru că sunt convins că acolo, este tăria şi nădejdea acestui neam. Ceia ce au făcut ţăranii din vechiul regat pentru clădirea de şcoli, sunt sigur că vor face şi ţaranii din Ardeal şi vor face şi mai mult încă pentru că aici ea a suferit şi mai mult dorul luminei.

Beau pentru Dvoastră toţi şi pentru izbândirea tuturor gândurilor noastre de bine pentru acest popor. (Aplauze.)

.INFORMAŢII.

Din lipsă de spaţiu suntem nevoiţi să amânăm pentru mâine publicarea dării de seamă asupra marei întruniri a partidului liberal din jud. Bihor, ţinută în Aleşd, întrunire la care a luat parte şi dl General Moşoiu.

•

Ministerul cultelor şi artelor a trimis tuturor episcopiilor minoritare din întreg cuprinsul României, o circulară prin care le invită ca ori ce corespondenţă cu autorităţile româneşti să fie făcută în limba română.

•

Constatându-se la diferite concentrări de instrucţie, că parte din ofiţerii de rezervă concentraţi se prezintă îmbrăcaţi în haine civile ministrul de război atrage atenţia ofiţerilor de rezervă asupra datoriei ce au de a avea tot echipmentul complect şi în bună starc.

•

Expoziţia de tablouri „Pro Cultura" va mai fi deschisă până în 6 Martie şi va putea fi vizitată zilnic între 9—1 şi 3—6, în sala cea mică, dela etaj, a prefecturii judeţului. Taxa de intrare 10 lei.

•

Moldovan croitor de dame.

Piaţa Unirii 10.
2571

•

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

•

Mai mulţi intelectuali din Caransebeş au luat iniţiativa formărei unei societăţei pentru răspândirea culturei la sate. Este vorba de o acţiune comună a profesorilor dela liceul „Traian Vodă" şi a foştilor elevi ai acestui liceu. In sensul acesta a apărut un apel program în „Făclia" organul „Soc. culturale din Banat".

Prin conferinţe şi prin formarea de biblioteci populare se va căuta să se deştepte şi să se cultive în popor, iubirea de tot ce-i bun şi frumos.

•

Suntem rugaţi să publicăm:

„Comitetul organizator al şezătorilor literare în Ardeal, mulţumeşte pe această cale autorităţilor şi intelectualilor din cele 14 oraşe, cari s'au grăbit să răspundă cu entuziasm la primirea scriitorilor.

Şezătorile amânate pe de o parte din cauza vremei rele, iar pe de alta din cauza postului Sfintelor sărbători ale Paştelui, se vor începe imediat după Paşte.

Scriitorii român, cari au voit în aceste şezători să simboliezo întoarcere a dorului pe care scriitorii şi ciurarii Ardealului l'au dat în vremuri de robire vecinului Regat prin atâţi călători veniţi de peste munţi, aşteaptă nerăbdători pecarea lor în Ardeal şi Banat după sărbătorile Paştelui".

•

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen".
2542—1

„Ellenzék" publică în numărul său de aseară un interview luat dlui Oct. Goga. Fruntaşul averescan condamnă atitudinea de azi a oficialităţii ungurilor ardeleni şi indică o activitate politică în scopul de a se face cunoscute majorităţii româneşti vrerile maghiare.

Cum se ştie, dl Oct. Goga a publicat în timpul din urmă o serie de articole condamnând atat pe şoviniştii unguri, cât şi pe democraţii izolaţi, cari nu'şi spun păsul nimănui.

•

Copiii şi adulţii ofticoşi sau gușați întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—7

•

Direcţiunea generală a vămilor fiind sesizată de vama Timişoara, că unii fabricanţi, cari importă mărfuri pentru uzul lor, cu reducere de taxe vamale pe urmă le desfac pe piaţă, cu preţuri fabuloase, a dat o circulară tuturor vămilor făcându-le atente să cerceteze dacă mărfurile importate cu reducere de taxe vamale sunt întrebuinţate de către fabricele respective şi să sesizeze direcţia generală a vămilor atunci când atari mărfuri se desfac pe piaţă. Contra celor abuzivi se vor lua măsuri.

•

Noua emisiune la societatea „Uzinele de fier şi Domeniile Reşiţa" anunţată, a fost în ultimul moment amânată fără termen, de către Direcţiunea soc. „Reşiţa".

Totodată s'a luat dispoziţiuni, ca vechii acţionari să-şi anunţe numărul de acţiuni ce le posedă din emisiunile anterioare.

Băncile desemnate ca locuri de subscripţie, nu mai sunt autorizate a primi deocamdată nici subscrieri, nici vărsăminte.

•

Senatul Universităţii din Cluj s'a întrunit ieri pentru a lua din nou în discuţie redeschiderea universităţii.

Neluându-se o hotărâre definitivă, nu s'a dat în public nici un comunicat. După informaţiunile ce le avem însă, senatul a fost de părerea unanimă, de a apela la studenţi pentru reîntrarea în legalitate. S'a discutat deasemenea îmbunătăţirea stării materiale a studenţimii şi s'au făgăduit studenţilor asigurări, că Universitatea va lupta pentru această îmbunătăţire.

După declaraţia făcută aseară de către domnul rector Iacobovici, sunt mari speranţe pentru aplanarea definitivă a conflictului. Cu toate acestea redeschiderea Universităţii, stabilită pentru ziua de 1 Martie, a fost din nou amânată.

•

In vederea publicării locurilor vacante în învăţământul primar şi grădinelor de copii — ministrul de instrucţie invită pe toţi directorii şcoalelor din ţară — să întocmească câte trei tablouri de locurile vacante pentru şcolile primare, urbane, rurale şi grădini de copii.

Se va specifica în aceste tablouri dacă postul este pentru bărbaţi, sau poate fi ocupat de învăţătoare sau preot.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Marele incendiu din Capitală

Eri diminața un incendiu a distrus fabrica de lemnărie „Lessel" depe Calea Plevnei. Toate posturile de pomnieri au ieșit la fața locului dar nici cu ajutorul efectiv al piutoanelor de soldați sosite la fața locului nu au putut ajuta nimic, întrucât nu funcționa apaductul. Sunt pagube de 30 milioane. Fabrica a fost asigurată cu 6 milioane. In decursul încercărilor de stingere au fost răniți 8 soldați. Câțiva muncitori au fost arestați. Focul a fost stâns abia la oara 2 p. m.

Moartea Episcopului Nifon

Episcopul Nifon, rănit cu ocazia atentatului dela Senat, a murit.

•

Eri s'a început la judecătoria din București procesul Văitoianu-Cantacuzino intentant pentru lovirea produsă luna trecută în ședința consiliului de administrație a Soc. „Turda".

Desbaterile continuă între martori, a fost ascultat și fostul președinte al senatului, Gen. Coandă.

Moartea unui rabin

Marele Rabin Dr. Beck a murit.

•

Toți condamnații în procesul complotiștilor unguri au făcut recurs.

Curtea de casație a amânat până la 4 Martie continuarea procesului lui Lăzărescu acuzat că e ucis în Franța pe colegul său Păltineanu.

Pregătirea Constituției

Comitetul delegaților din comisiunea constituțională a discutat în ședința de eară articolele din proiectul de constituție referitoare la puterea judecătorească și imunitatea parlamentară. S'a renunțat la articolul vechiu din proiect prin care se ridică imunitatea deputaților, directori de ziare. Se începe apoi discuția relativă la alcătuirea parlamentului. Să hotărește ca sesiunea parlamentară să fie de 5 luni durând din Octombrie până la Martie.

Rezultatul alegerii de la Ighiu

După cum se putea lesne întrezări chiar din datele primite de la cele câteva secții de votare, publicate de noi în No. de ieri, rezultatul alegerii de la Ighiu a dat o covârșitoare majoritate candidatului partidului liberal, dlui Dr. Meteș.

Rezultatul definitiv al alegerii, comunicat astă-noapte este următorul:

Dr. P. Meteș, cand. part. liberal: 3957 voturi, ales.

Dr. Silviu Dragomir, cand. part. național: 1944 voturi.

EXTERNE

Desbaterile dela Angora Știri despre reluarea tratativelor

Știrile sosite din Angora sunt foarte confuze întrucât desbaterile sunt secrete. După știrile strecurate extremiștii duc o violentă luptă contra lui Ismet Pașa. Deasemenea și delegația sovietică. După alte știri, particulare se afirmă că guvernul Angorei a remis comisarilor aliați din Constantinopol o notă prin care solicită reluarea tratativelor.

Frământările din sânul partidului comunist rus

Riga — (Rador) Știrile venite din Moscova ne încunoștiințează că în partidul comunist ar fi izbucnit un conflict între comitetul executiv și gruparea Bucharin cunoscută despre extremismul său. Conflictul a isbucnit fățiș în ultima ședință, când Kalinin, președintele sovietului pan-rus, s'a ridicat contra agitațiilor lui Bucharin care împinge Rusia la un războiu pentru provocarea unei revoluții europene.

Ministerul de interne a ordonat orașului Arad să treacă la pensie 45 funcționari maghiari, cari nu și-au însușit de loc limba română.

•

Pe ziua de 1 Martie s'au înființat în Banat două școli noui, și anume o școală de apicultură în Topolovățul-Mare și una de pomicultură în comuna Teiul, aproape de Lugoj.

•

Direcția generală a vămilor fiind sesizată, de către Academia Română, cum să exporță unele manuscrise vechi, cari prezintă pentru noi o mare valoare și în urmă se reimportă aceste manuscrise și documente vechi pe prețuri fabuloase, a hotărît că exportul unor astfel de documente să nu se mai poată face decât cu avizul favorabil ai Academiei Române.

•

MARIOARA VOICULESCU va da în primele zile ale lunei Martie la Teatrul Național două reprezentații.

Prima va fi „Dansatoarea Roșie", o puternică dramă franceză cu acțiune din timpul războiului mondial, iar a doua cunoscuta tragedie a lui Wilabrand, „Mesalina."

In ambele piese marea noastră artistă are creațiuni uimitoare.

Biletele se vor pune în vânzare în ziua de 1 Martie la cassa teatrului.

•

Statistica făcută în Sighetul-Marmației asupra mișcării populației în anul 1922 arată că la o populație de 2.392 locuitori au fost născuți, 200 căsătorii și 565 morți. După cum se vede, cifra morților a întrecut cu mult numărul nașterilor.

Perfidii ungurești

Organul magnaților, „Ellenzék", a reînceput campania dusă până bine de curând împotriva primarului Dandea din Tg.-Mureș. Ingrijorarea care a cuprins presa maghiară în jurul venirii dlui Dandea în fruntea administrației din acel oraș e justificată, întrucât Târgul-Mureșului este fortăreața șovinismului maghiar și orice încercare a noastră de a nu lăsa știrbită autoritatea statului, e pentru această parte a minorității maghiare o nedreptate.

In numărul său de aseară confratele „Ellenzék" alarmează publicul maghiar cu o detaliată știre despre intenția dlui Dandea de a reduce „capitala săcuilor" la nivelul unui oraș provincial.

Aceasta, prin tangentă, înseamnă, că toate „marile" orașe ungurești — printre ele în locul dintâi Clujul — s'au provincializat de când au ajuns sub conducerea românească.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Miercuri, Joi:
„Bordelul fericiri". O drăgălașă dramă socială.
Vineri, Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universității

Miercuri, Joi:
„Madame Recamier". O senzațională dramă istorică.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzațională dramă socială.

Cinema Urania

Miercuri, Joi:
„Bărbatul cu inima crudă". O puternică dramă socială.
Vineri:
„Madame Recamier". O senzațională dramă istorică.
Sâmbătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, Strada Morilor Nr. 1. (1563)

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484
Hunwald,
inzestrat cu mașinile cele mai moderne Cluj.
Telefon interurban 147.

Drul Lupu calomniază țara

— Un articol din „The Nation" —

In nenumărate rânduri am arătat că dacă normalizarea vieței publice și refacerea statului întâmpină dificultăți, ele nu se datoresc atât dușmanilor din afară, cât mai mult acțiunei nesocotite pornită de unele partide politice dela noi.

Astfel, este îndeobște cunoscut cum d-rul Lupu fără să-și dea seamă de consecințele grave la care expune țara, a cutreerat nu de mult streinătatea, debitând tot soiul de neexactități pe socoteala țărei.

Rezultatele acestei propagande s'au constatat azi de câte ori reprezentanții statului român au avut însărcinarea de a îndeplini diferite misiuni în legătură cu interesele țărei. De pildă, atunci când noi tratam în America chestiunea creditelor de războiu pe care le datorim Statelor Unite, deși acțiunea guvernului a fost încoronată cu un deosebit succes, totuși delegații români în susținerile lor se împedecau mult de atmosfera dușmănoasă determinată de campania câtorva ziare americane.

Faptul însă din care putem deduce că părerile rău voitoare la adresa țărei noastre apărute în acele ziare se datorau șefului țărănist, este că ele coincideau perfect cu vizita d-rului Lupu în America.

Astăzi suntem în măsură să publicăm date mai precise cu privire la acțiunea criminală întreprinsă împotriva țărei noastre în străinătate de către partidul țărănist. In adevăr, într'un număr recent al ziarului american „The Nation" din New-York, a apărut un articol semnat de drul Lupu, în care dela început și până la sfârșit nu face altceva decât să ponegrească țara într'un mod cu totul neobicinuit și tendențios. In articolul menționat pe lângă că sunt terfelite toate instituțiunile noastre publice, dar nu este cruțată nici chiar persoana Guvernului.

Firește, că în asemenea condițiuni ori care ar fi priceperea și munca conducătorilor noștri, opera de refacere socială și economică nu poate să progreseze într'un mod corespunzător cerințelor publice și nici sforțărilor ce se fac. Fiindcă revendicațiunile noastre față de streinătate sunt combătute de chiar partidele noastre politice.

Aceasta constitue o stare de lucruri, care numai la noi se poate întâmpla. Căci, pe când în celelalte țări, ori care ar fi animozitățile dintre partidele politice, totuși ele se prezintă unite atunci când e vorba de apărat interese în fața streinătății, la noi dimpotrivă în toate împrejurările grele dificultățile cele mai mari le întâmpinăm dinăuntru.

De aceia, opinia publică în chibzuința ei, se impune că să fie trează ori de câte ori își spune cuvântul în privința selecționărei partidelor politice.

N.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Mercuri, R. U. R. (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 98. B.)
Joi, Sub munți (Opera. Premiera. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră No. 36. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid).
Vineri, Pippa dansează (Premieră. Abonament literar No. 5. Prețuri de Premier).
Sâmbătă, matineu: Morilum (pentrn a 7 oară. prețuri reduse).
Sâmbătă, seara: Sub munți (a 2 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 99. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).
Sâmbătă, noaptea: Deșteptarea Primăverii (a 6 oară. Prețuri obicinuite).
Duminecă, matineu: Ioan Viteazul (Prețuri reduse),
Duminecă seara: Fetele Gyurkovics (Prețuri de Premieră (Abonament de zi No. 100. A.)
Duminecă, noaptea: Cântecul Feeric (entru a 8 oară. Prețuri obicinuite).
Luni, Pippa dansează (pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 101 B.)

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Mott & fils Champagne

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

De vânzare
un turn 18 m. înalțime construcție fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Mașini pentru fabrică de mături, de mobile și pentru desfăcut porumb Trăsuri și alte obiecte în condițiuni bune
De privit în Str. Baciu No. 2. Informațiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedmann. 2559

„Banca Dorohoiului”

Societate Anonimă

Capital lei 5.000.000

Rezerve lei 2.500.000

BILANȚUL GENERAL

INCHEIAT PE ZIUA DE 30 DECEMVRIE 1922

Activ				Pasiv			
Cassa		1.088.875 30		Capital	5.000.000 —		
Cupoane de incasat		48.262 75		Rezerve	1.400.000 —		
Efecte publice și acțiuni		1.205.702 30		Fond imobil	100.000 —		
Portofoliu: Efecte de primire	3.789.171,40			Depuneri spre fructificare	4.507.941 90		
Portofoliu: Efecte cont curent & garanție	7.788.900,—	3.789.171 40		Conturi corente creditoare	2.474.412 78		
Conturi corente simple & garantate		8.027.118 65		Reescont	3.890.500 —		
Participații		7.066.368 40		Ordine de plată	518.321 25		
Imobil		165.800 —		Dividende neridicate	18.998 —		
Mobilier		1 —		Diverse conturi creditoare	1.824.685 62		
Diverse conturi debitoare		845.031 75	22.236.331 55	Profit și pierdere (beneficiu net)	2.501.472 —		22.236.331 55
Conturi de ordine:				Conturi de ordine:			
Valori în gaj		2.548.405 —		Deponenți de valori în gaj	2.548.405 —		
Depozite libere		2.853.565 —		Dep. de dep. libere	2.853.565 —		
Efecte dela cont curent și garanție		7.788.900 —		Depunere de efecte dela conturi corente și garanție	7.788.900 —		
Cauțiuni statutare		103.000 —		Deponenți de cauțiuni statutare	103.000 —		
Efecte și cecuri spre incasare		559.510 75	13.853.380 75	Deponenți de efecte și cecuri spre incaso	559.510 75		13.853.380 75
			36.089.712 30				36.089.712 30

Președintele consiliului de administrație, **Gh. M. Stroici.** Director, **M. Ghiga.**

Verificat în conformitate cu prescripțiunile art. 186 din codul comercial și găsit în regulă și bine întocmit,

Censori: **M. Grumăzescu, Ioan de Zadurovici, P. Pollak.**

CONTUL DE PROFIT & PIERDERE

INCHEIAT LA 30 DECEMVRIE 1922

Debit				Credit			
Cheltueli generale		698.269 52		Dobânzi, comisioane și beneficii diverse, (sold creditor)	3.724.109 47		3.724.109 47
Dobânzi plătite		524.367 95					
Beneficiul net		2.501.472 —	3.724.109 47				
			3.724.109 47				3.724.109 47

Președintele consiliului de administrație, **Gh. M Stroici.** Director, **M. Ghiga.**

Verificat de noi în conformitate cu prescripțiunile art, 186 din codul comercial și găsit în regulă și bine întocmit,

Censori: **M. Grumăzescu, Ioan de Zadurovici, P. Pollak.**

2604

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR caută post de birou după amiază Soc., Banca, etc. Adresa la ziar sub „Funcționar".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

MAȘINI DE NUMEROTAT se primesc spre reparare la TIPOGRAFIA „CORVIN" CLUJ, Str. Iorga 17. 2607

Uzoni & Tana

Întreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Întreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima Fabrica Electrica Romînă S. p. A. CLUJ.

I. Strada Calugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică · Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

DIRECȚIUNEA GENERALA A REGIEI MONOPOLURILOR STATULUI.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de **15 Martie 1923,** ora 11 a. m. se va ține la Direcția Generală a Regiei Monopolurilor Statului din București, Calea Victoriei No. 127, licitațiune publică cu oferte închise pentru **vânzarea următoarelor cantități de sare bolovani** (drob) pentru export:

10.000 tone 1000 vagoane dela Salina Uioara.

30.000 tone 3000 vagoane dela Camara Sighetului (18.000) tone provenită din Salina Sugatag și 12.000 tone din Salina Cosciu.

1. Se vor lua în considerație numai ofertele pentru o cantitate de cel puțin 1000 tone (100 vagoane).

2. Cantitatea minimă lunară de sare pe care Regia o poate preda este de 2000 tone la Salina Uioara și 3000 tone la Depozitul Camara Sighetului.

In cazul când vor fi mai mulți adjudecatari aceasta cantitate de sare se va împărți proporțional cu cantitatea adjudecată fiecăruia.

3. Predarea sărei se va face încărcată în vagon, loco Salina Uioara și loco depozitul de sare dela Cămara-Sighetului.

Vagoanele urmează a fi puse la dispoziția Regiei prin îngrijirea cumpărătorilor. Dacă însă Regia va avea posibilitatea să obțină vagoanele necesare, cumpărătorii vor fi obligați să primească minimul de cantitate de sare prevăzută la punctul 2.

4. Taxele de transport pe C. F. R. dela Salină până la punctul de frontieră precum și taxele vamale și de comision, cad în sarcina cumpărătorului.

5. Transportul eventual pe Dunăre al sărei adjudecată se va face numai în Vasele Direcțiunei Navigațiunei Fluviale Române.

6. Costul sărei se va achita cu anticipație la Cassieria Centrală a Regiei, în București, pentru cel puțin 200 tone.

7. Ofertele vor fi însoțite de o garanție 5% din valoarea sărei, în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, corespunzătoare prețului oferit și cantității pentru care se prezintă oferta.

8. Ofertele vor cuprinde:

a) Cantitatea de sare cerută.

b) Localitatea de unde dorește a lua sarea (Uioara sau Cămara Sighetului).

c) Prețul ce se oferă pe tonă sau pe vagonul de 10 tone.

d) Țara în care se exportă.

e) Punctul de frontieră prin care se va exporta.

9. Nu se vor lua în considerație oferte pentru export de sare în Iugoslavia unde exportul e rezervat pentru Regie.

10. Termenul maxim pentru export executarea exportului se va fixa prin contract pentru fie care adjudecator în raport cu cantitatea ce i se va adjudeca.

11. Dacă ofertantul în termen de 15 zile dela data comunicărei ce i se va face de aceasta Direcțiune Generală, prin care i se va anunța adjudecarea, nu se va prezentă pentru încheerea contractului, garanția se va încasa în folosul Statului.

2590 DIRECȚIUNEA GENERALĂ R. M. S.

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Grupul de dansatori americani **Barossia Björnson Comp.** și întreg programul senzațional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la **Grădina de iarna „CENTRAL"** 2222

Bijuteria „SINGHER"

București, Str. Carol No. 38

Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzandu-le prin bonuri. 2544

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Mașini de scris. ◆ Automobile

de cele mai bune fabricate furnizează din deposit

Sigismund Mandula Cluj,

Calea Regele Ferdinand 110. 2586

1 franc = 7 Lei 1267-2

la Librăria Lepage Cluj

pentru ediții MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură și de știință franceze.

Cel mai mare favor de schimb.

Cereți catalog. ◆ Cereți catalog.

MAGAZIN MARE

în Timișoara

predabil imediat caută o mare Societate din București

Oferte cu descriere detailată și condiții precise a se adresa la agenția de publicitate D. Adania, București, Str. Sărindar, sub „Magazin Mare". 2595

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT ȘI ÎNCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

De ce e atacat azilul de copii din Cluj

Presa şovinismului maghiar s'a supărat, că nu ne mai maghiarizăm copii. Furturile şi şovinismul personalului maghiar. O situaţie intolerabilă.

Am înregistrat deunăzi un atac din cale afara de violent, din partea unui ziar maghiar, împotriva azilului de copii din această localitate, a cărui conducere era acuzată de „Ellenzék" — ziarul în chestiune — că defavorizează pe unguri. Organul maghiar avea pretenţia de a ne avertiza, că azilurile de copii sunt create pentru toate naţionalităţile din stat. Uita firește, de faptul, că în trecutul lor de 14 ani de sub unguri, azilurile de copii au desnaţionalizat pe toţi cei 10.000 de copii intraţi pe poarta lor şi ieşiţi pentru a intra în marea şovinismului maghiar.

Sa repetăm, în scurt, acuzaţiile ziarului maghiar şi să ne oprim la ceea ce'l doare.

Era acuzat administratorul Comloşan al Azilului de copii de aici, că a destituit personalul maghiar, că a românizat institutul, ca românizează pe copiii unguri şi, ca acuzaţiile să aibă şi puţin spirit, că ţine câini pe la azil şi creşte porcii azilului din lăturile institutului.

Dupăce am repetat aceste evident umoristice acuzaţii, vom relata publicului cititor stările de lucruri pe cari le-am găsit noi la institut cu ocazia cercetărilor în privinţa acestor acuzaţii. Dintre 12 surori de ocrotire, câte sunt, şase sunt streine: unguroaice şi câteva germane, în minoritate faţă de primele. In birou e o funcţionară maghiară; personalul de serviciu (bucătărie, etc.) este aproape numai maghiar. Confratele maghiar găseşte însă, că e prea mare actualul personal românesc, faţă de sumedenia functionarilor unguri. I'ar trebui adica şase surori de caritate de naţionalitate maghiară, altele germane şi poate ar încuviinţa şi existenţa unei românce!

Am constatat mai departe, că toate numele copiilor maghiari sunt trecute în toate registrele aşa cum le-au moştenit dela ai lor. Cu o singură deosebire, că pronumele e trecut în românește: Gheorge, Ioan, etc., conform legii. Atât. (Sub unguri s'au dat instrucţiuni ministeriale pentru schimbarea (ungurizarea) numelor.)

Apoi, în privinţa favorizării copiilor români, Fiecare copil e dat în îngrijirea superiorilor de-o naţionalitate cu ei, iar cei daţi în adopţiune sunt daţi la familii de aceeaşi naţionalitate. Ba şi mai mai mult, s'a căutat să se dea la familii de aceeaşi religiune cu copilul.

Acesta este adevărul şi el poate fi controlat de oricine.

Pe confratele maghiar l-a durut mult, că nu s'a menţinut întregul personal maghiar de pe vremuri. De acea acuză pe administratorul Comloşan, că a destituit pe nedrept pe funcţionarii maghiari. Pomeneşte şi nume, dar fără să aducă şi motivarea destituirii.

Noi ne-am luat mai multă osteneală şi-am putut afla următoarele: Funcţionarii destituiţi au avut în primul rând vina şovinismului, pe care o mai au şi cei rămaşi în slujbă. Destituirea lor nu s'a făcut însă pentru acesta, ci pentrucă a fost prinşi cu furturi şi pentru nesupunere. S'au furat obiecte de ale azilului, lemnele etc. şi fiind prinşi, au fost daţi afară şi daţi în judecată. Actele le sunt la judecătorie.

Un altul, portarul Kerestély, sau „supraveghetor" cum îl intitulează ziarul maghiar, a fost dat afară pentru furt şi pentru ebrietate răsrepetată în timpul serviciului. Actele acestuia sunt deasemenea la judecătorie.

S'a mai adus obiecţie mâncării copiilor. Am făcut constatarea, că li-se dă zilnic, cu excepţia Vinerilor, carne, supă de carne şi legume şi de trei ori pe săptămână prăjitură. Sugacilor li-se dă şi Vinerea hrana din celelalte zile. Seara două feluri. O asemenea dietă, susţin, dacă n'o invidează chiar aristrocaţia dela „Ellenzèk".

Nu ne mai oprim la celelalte. Lămuririle acestea le-am socotit necesare pentru stabilirea realităţii.

Spre acelaş sfârşit mai este însă necesară o constatare. In tot timpul celor 14 ani de activitate a azililor din fosta Ungarie, personalul n'a numărat nici un român în sânul său.

Copiii au fost crescuţi de unguri, în spirit unguresc, în limba ungurească şi daţi apoi în familii maghiare. Tot timpul nu s'a permis unei singure familii române să adopteze un copil român şi abia pe la sfârşitul anului 1918 s'a încuviinţat aceasta, dar fără să se aplice. Iar azi fiecare copil e crescut de surori de caritate de aceeaşi naţionalitate cu el, în limba şi în credinţa naţiunii sale. Şi aceasta nu e de ajuns ziarului şovinismului maghiar.

Adevărata cauză pentru care ziarul pomenit fulgeră împotriva azilului de copii de sub administraţia românească nu e românizarea ungurilor. E alta. Domnul administrator Comloşan n'a făcut destăinuirea, pe care am verificat-o şi în statisticile ce posedăm, că copiii români daţi în familiile maghiare de către uneltitorii cari se aflau la conducere în primii ani ai stăpânirii noastre, au fost retraşi şi daţi în creştere românească. Din aceasta am putut şti, de ce ziarul maghiar laudă pe medicul Linke şi pe administratorul din primii doi ani după 1918. **Am aflat adică, că sub conducerea acestora au fost daţi, numai în colonia Ghiurfalău, 30 de copii români la familii maghiare.** Şi acum, când nu se mai permite această maghiarizare a noastră, organul magnaţilor unguri ţipă, că se defavorizează naţiunea maghiară!

E un cinism, de care însă nu vom ţinea seamă. Şi am dori de asemenea, ca nici administratorul Comloşan, atacat pentru că „românizează" pe copiii români, să nu se impresioneze de cinismul acesta. Stăruinţa sa o apreciem şi noi şi publicul şi suntem siguri, că ura ziarului maghiar ascunde o similară recunoaştere a adevărului.

T.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 – 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Mulţumiri publice

Adunarea generală a Uniunii Chiriaşilor din Cluj, în şedinţa de Duminică 25 cor, a votat în unanimitate mulţumiri publice următoarelor persoane care au sprijinit Uniunea, pe chiriaşi şi legile ţării-şi care au ţinut să consulte Uniunea în cauzele care privesc nevoile generale:

Fundatoriilor Uniunii, dlui Const. Tănăsescu, deputat, fost Dir. general al Internelor; Carol A. Iahoda, preşedintele Uniunii: dnii Aurel Isacu junior, Iosif Spitzer şi Bela Erzman, jurisconsulţii Uniunii; I. Cămărăşescu, fost ministru de Interne; Chr. Simionescu, Dir. general al Finanţelor; Dr. Iulian Pop, primarul oraşului; Dr. Valer Popoviciu, Prefectul Poliţiei; Dr. P. Meteş, prefectul judeţului; C. Dumitru şi Ivan şetii oficiilor de locuinţe şi închiriere; Ing. I. Hossu, Dir. Regional CFR.; Dr. Onoriu Cruciu şi Dr. Balint, magistraţi şi preşedinţi de Senat; Capilor Administrativi cari au sprijinit Uniunea; Dr. Titu Babeş, Iuliu Popescu, D. Moga, Dr. G. Zugravu şi Dr. Septimiu Bariţiu, delegaţi la Of. Inchiriere, Presei întregi din Cluj şi Uniunii Proprietarilor din Cluj care a căzut de acord ca, în spiritul de armonie socială, să se înfiinţeze Comisiunile mixte de Impăciuire şi de Arbitraj.

Uniunea îşi face o datorie să aducă aceasta la cunoştinţa întregului public chiriaş din Cluj.

Ducaţii Cehoslovaci

Intre alte proecte financiare ale răposatului ministru de finanţe al Cehoslovaciei, Raşin, erau şi acela pentru baterea unei monede de aur, ducatul cehoslovac. Acest proect a fost aprobat de Cameră. Primii ducaţi cehoslovaci vor putea fi deci într'un viitor apropiat.

Trebue observat cu această ocazie că prima monedă de aur cehoslovacă nu face decât să reînoiască o veche tradiţie, întreruptă odată cu pierderea independenţii naţionale. Nouli ducaţi sunt asemăntori cu cei vechi, atât ca nume cât şi ca formă exterioară. Noul ducat nu va fi de loc o nouă unitate monetară, ca de exemplu coroana metalică existentă. Nu va fi chiar o monedă pe care toată lumea va fi obligată să o primească la plată; nu va avea o valoare fixă şi nu va fi decât o monedă pur comercială,

Astfel, în ipoteza în care doi comercianţi vor să încheie o afacere în ducaţi, trebue să se înţeleagă, ei între ei, asupra valorii ducatului, care va depinde cursul aurului. Ducatul nu va avea deci o valoare stabilă; de el se va servi în mod liber în afaceri şi cursul lui va depinde de moment. E imposibil să se adopte pentru moment, situaţia generală a Europei nefiind definitiv clarificată, o monedă de aur ca etalon monetar, pentru a dispărea imediat din circulaţie prin tezaurizarea în interior şi în streinătate. Pentru o monedă de aur comercială, tezaurizarea nu e de temut, fiindcă toţi acei cari vor avea nevoe de ducaţi, vor putea să-i bată pe compt propriu, fără a reduce prin aceasta depozitul metalic. Beneficiul baterei, din contra, va fi utilizat tocmai ca sămărească depozitul metalic.

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

In atenţiunea femeilor!
A apărut 2606
în editura librăriei Anca Cluj îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat „Cartea Moaşelor"
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.
Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

DIRECŢIUNEA DE PODURI ŞI ŞOSELE CLUJ

No. 689—923.

Publicaţie.

Se scoate la licitaţie aprovizionarea petrişurilor necesare pentru şoselele naţionale din jud. Mureş-Turda şi anume:

a) Producerea petrişului sau a petrei sparte transportul cu căruţa şi prizmuirea . 15.765 m. 3. 2.084.935 Lei,

b) Producerea petrişului din Mureş şi încărcarea în vag. în gara Cristur de Mureş . 1.835 m. 157.810 Lei,

c) Transportul cu căruţa şi prizmuirea petrişului dela gările indicate în tabloul repartizării petrişului 1.835 m. 3. 188.445 Lei

Licitaţia se va ţinea în ziua de 19 Martie 1923 la ora 11 atât la Direcţiunea de poduri şi şosele din Cluj (Str. Berde 2) cât şi la Serviciul de poduri şi şosele din Târgul-Mureş.

Ofertele întocmite exclusiv în limba românească conf. modelului dat de Direcţiune sau de Serviciu, se vor înainta până la ora 11 a zilei fixate şi anume: Ofertele până la lei 100.000 se pot inainta şi serviciului, iar peste lei 100.000 numai Direcţiunei. Ofertele rămân valabile 60 zile.

Se va anexa ofertei Recipisa despre depunerea garanţiei de 4 la sută a sumei oferite.

Direcţiunea îşi rezervă dreptul, cu ocaziunea încheierii contractului se reducă cantităţile cu maximum 50 la sută din valoarea estimaţiei acestui proect, fără ca antreprenorul se poată avea vre-o pretenţie.

Antreprenorul este obligat pentru preţurile unitare oferite se transporte cu căruţa petrişul dela gările indicate în Tabloul repartizării petrişului, în restimpul dela încheierea contractului şi până la 31 Maiu 1924.

Proectul furniturilor, Condiţiunile generale şi Speciale şi Modelul de ofertă se pot vedea zilnic dela orele 10—12 la Direcţ. de pod. şi şosele Cluj, şi la Serv. de pod. şi şosele Tg.-Mureş.

Cluj, 27 Februarie 1923.

DIRECŢIUNEA.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 739 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Vineri 2 Martie 1923

Infrățirea

Dăruit de Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

„Contractul dela Alba-Iulia"

Am publicat zilele trecute în „Infrățirea" o corespondență din Ighiu în care se arăta cu fapte ce a fost campania electorală dusă de partidul național cu prilejul alegerei.

La întrunirile pe care le-au ținut fruntașii partidului național în diferite comune, vorbirile lor n'au fost decât îndemnuri la nesupunere, atacuri vehemente la adresa guvernului și administrației, făgăduieli demagogice și apeluri la pasiunile populare.

Descinzând din Cluj, oamenii partidului național au înțeles să aducă în lumea satelor tot bagajul celui mai object politicianism. Fără să-și dea seama că una este să vorbești la Dacia sau la Reduta și alta este să vorbești țărănimei, fruntașii și cortegii partidului național au îmbăcsit atmosfera senină și tihnită a satelor cu miasmele unei lupte politice ale cărei mijloace se întind dela demagogie la acțiunea anarhică și dela calomnia personală până la defăimarea statului.

Astfel într'o întrunire ținută la Teiuș, un deputat al partidului național care e și preot, nu s'a sfiit să îndemne țărănimea să nu facă armată și să nu plătească dările către stat.

Tot acolo, domnul Al. Vaida, după ce a numit parlamentul o „cameră de tâlhari", a făcut o mărturisire care dovedește câtă mândrie națională îl însuflețește, a spus anume că „sub unguri era mai bine".

Alți vorbitori au îndemnat pe țărani să-și facă singuri dreptate „cu măciuca", alții au împroșcat cu noroiu în Coroană, în sfârșit, alții au îndrăznit să se năpustească și asupra celui mai măreț act al istoriei naționale, asupra actului de unire.

După ce i-au zis rând pe rând „resoluția" dela Alba-Iulia, apoi „pactul" dela Alba-Iulia, în campania electorală dela Ighiu, actul unirii a ajuns un „contract".

Actul prin care Ardealul, rupând cătușele, s'a aruncat la sânul țării, actul prin care s'a deschis o viață nouă energiei românești, actul acesta înseamnă pentru partidul național un simplu contract.

El este cu alte cuvinte un fel de învoială pe care oricând o pot rupe părțile.

Dacă cumva domnul Maniu nu va veni la guvern cinci ani în șir sau va cădea in alegeri, partidul național reziliază contractul și ceeace s'a realizat nu numai prin jertfa războiului ci și prin o sforțare de veacuri, unirea, se găsește desfăcută.

A vorbi astfel de actul suprem al vieții noastre naționale este nu numai o crimă împotriva națiunei de azi, dar împotriva națiunei prelungită în trecut și a națiunei prelungită în viitor.

Țărănimea noastră n'a ajuns la maturitate politică, încât să știe a desprinde din vorbele politicianului ceea ce trebuie. Deabia chemată să participe efectiv la viața politică a țării și chemată să participe în vremuri de prefacere și de agitație, ea poate fi lesne amețită de vorbele meșteșugite ale oamenilor fără scrupule politice și fără grijă de interesele națiunei.

Iată de ce, când un partid politic coboară la sate, el trebuie să simtă obligația morală de a vorbi cu chibzuință. Este de puțină importanță dacă la Ighiu sau aiurea va ieși domnul Dr. Meteș sau domnul Dr. Silviu Dragomir. Dar poate să aibă urmări foarte grave pentru viața națională o acțiune care coborâtă în lumea rurală, ar săpa încrederea țărănimei în stat și ar arunca sămânța anarhiei.

Colaborația latină

— *Apelul Ligei Culturale* —

Prin apelul publicat de ziare mai zilele trecute și în întrunirea din sala Teatrului popular din București, dl N. Iorga ca președintele Ligei Culturale a pus bazele unei colaborări mai temeinice între Franța și țara noastră.

In timp ce Germanii au căutat să se infiltreze la noi cu ajutorul penetrației economice, a remarcat dl Iorga, cu drept cuvânt legăturile între noi și Francezi au pornit mai mult dintr'o afinitate sufletească.

Cu toate învățăturile ce ar fi trebuit să le tragem din război și după încheierea păcii, relațiile noastre cu Franța s'au redus numai la preocupările pur intelectuale; chiar și acestea răspândite numai pe cale oficială și într'o anumită clasă.

Vina e desigur tot atât de mare și a noastră cât și a Francezilor. Propaganda ce-o fac prin cărți și reviste vecinii de peste Tisa și Dunăre pentru a fi cunoscuți în Franța, ar trebui să ne fie de exemplu.

Instituirea de birouri economice franceze, edituri, expoziții de arte și mostre franceze în România,, sunt mijloace care ar asigura industriei franceze o piață de desfacere sigură, putând astfel să lucreze cu succes împotriva influenței germane, care e ajutată și de minoritățile noilor provincii.

Același lucru s'ar putea face și din partea celorlalte țări latine, dintre care unele aproape ignorează pe sora lor dela Dunăre.

Dându-și seamă de rezultatul binefăcător al relațiilor cât mai intense între noi și Franța, Clujul a luat înainte Capitalei în această privință.

Inființarea Cercului Ronsard sub direcțiunea savantului profesor Emil Racovițză, având de scop o cât mai strânsă colaborare pentru cunoașterea reciprocă a celor două națiuni cât și răspândirea limbei și culturei franceze în masele largi ale poporului nostru, e o puternică chezășie că adăogarea domeniului practic la cel sentimental între aceste două națiuni va culege roade însemnate.

Salutăm cu încredere apelul dlui Iorga și îi urăm succesul pe care Domnia Sa îl dorește, pentru a putea înlesni străinilor cunoștințele despre noi și de a putea aduce la noi prin sprijinul Franței și al celorlalte țări latine tot ceia ce avem nevoie pentru desvoltarea culturală și economică a noastră.

Ședințele adunării din Angora

Constantinopol. — Ședințele secrete ale adunării naționale din Angora continuă. Indicațiunile despre mersul lor sunt foarte favorabile.

Presa engleză și ocupația

Londra (Rador) — In camera comunelor, Bonar Law fiind întrebat care este suma cerută de Franța pentru evacuarea Ruhrului a răspuns că nu e anunțată încă dar e foarte probabil că e aceia fixată în 1921. Presa engleză comentând respunsul arată că această sumă nu se va putea plăti nici odată așa că ocupația franceze în Ruhr va deveni perpetuă.

Relațiile italo-jugoslave

Politica de apropiere a d-lui Mussolini. In jurul ratificărei acordului de la Santa-Margherita.

In timp ce situația internațională este turburată de grave evenimente de a căror rezolvire depinde liniștea în Europa, zilele trecute s'a ratificat acordul de la Santa Margherita încheiat între Italia și Jugoslavia. Firește că importanța acestui eveniment diplomatic a fost întunecat întrucâtva de gravele probleme externe la ordinea zilei; totuși el a produs o deosebită satisfacție în cercurile aliaților, deoarece clarifică situația de pe coasta Adriaticei.

Ziarul „Journal des Débats" ocupându-se de această chestiune, spune că în ziua de 10 Februarie a. c, Camera italiană prin 225 voturi contra 30, a ratiticat acordurile încheiate la Santa Margherita între plenipotențiarii italieni și cei jugoslavi și semnate la Roma în ziua de 23 Octombrie 1922.

Aceste acorduri de altfel nu sunt decât complimentul și interpretarea tratatului de la Rapallo încheiat între aceleași părți la 12 Noembrie 1920. Tratatul de la Santa Margherita cuprinde înțelegeri cu privire la regimul vamal, traficul de frontieră între zona italiană dinspre Zara și teritoriile limitrofe. Apoi mai cuprinde o convențiune asupra represiunilor împotriva contrabandelor și a contravențiunilor la legile financiare.

Tratatul de la Rapallo negociat în condițiuni interioare de o parte între dl Giolitti și contele Sforza, iar de altă parte dl Milenko Vesnici, lăsa în suspensie un mare număr de chestiuni. După cabinetul din Belgrad, evacuarea teritoriilor atribuite Jugoslaviei trebuia să fie efectuată de trupele italiene în urma ratificărei tratatului de la Rapallo.

Dar, după ratificare cabinetul din Roma a refuzat să evacueze a treia parte din zona teritoriilor ocupate și cu deosebire orașul Sussak, sub motivul că Jugoslavia trebuia ca în mod prealabil să recunoască italienilor mai multe privilegii. Guvernul italian se arăta cu atât mai intransigent cu cât el credea că prin politica de reconciliațiune față de Jugoslavia își slăbește situația parlamentară. Din această cauză cabinetul Giolitti a trebuit chiar să se retragă.

In asemenea împrejurări de sigur, că constituie un mare merit faptul că dl Mussolini, actualul primministru italian, contrar declarațiilor lui anterioare, s'a pronunțat pentru ratificarea acordului de la Santa Margherita, ale cărui clauze preconizează o politică de reconciliațiune față de Jugoslavia. In legătură cu aceasta, dl Mussolini într'un discurs ținut la Montecitario, confirmând politica de apropiere față de Jugoslavia, a declarat că înțelegerea dintre cele două state va da rezultate pozitive cu condiția însă ca să fie aplicată cu scrupuluozitate și lealitate de ambele părți.

In acelaș discurs premierul italian spunea că încertitudinea creată Italiei în politica externă în urma tratatului de la Rapallo, a pus-o într'o situație dintre cele mai nefavorabile, ceia ce de multe ori împiedeca Italia să-și afirme prerogativele ei de mare putere.

„Journal des Débats" continuând să se ocupe de politica dlui Mussolini față de Jugoslavia, afirmă că Franța de mult timp a preconizat această atitudine, dar din această cauză a fost considerată drept dușmana Italiei.

Firește, că apropierea va determina o nouă situație în Europa centrală și orientală din punctul de vedere al asigurărei liniștei.

„Patria" și funcționarii

In căutarea de noi subiecte pentru calomnirea guvernului „Patria" reeditează din nou chestiunea funcționarilor, pe care îi consideră drept „unelte docile", complici la „afaceriie guvernului". Nu e întâia oară când regionaliștii acuză pe funcționari că se amestecă în politică; uitând însă că politica în organele administrative e în special, opera guvernului național.

Se știe astfel că în vechiul regat, funcționarii, ca să poată fi aleși deputați sau senatori trebuie mai întâi să demisioneze. Ori vestita lege electorală a Consiliului dirigent a sprijinit până într'atâta politica militantă a funcționarilor, încât le a permis să-și puie candidatura și să facă propagandă electorală chiar în exercițiile funcțiunei.

Din acest singur exemplu reiese pe deplin reaua credință a regionalistilor, cari întrebuințează tot felul de trucuri pentru mistificarea opiniei publice.

Cât despre indignarea de care sunt cuprinși regionaliștii față de situația materială a funcționarilor ea nu pornește decât din fățărnicie.

Opinia publică cunoaște destul de bine mijloacele demagogice ale opoziției actuale, — de a promite mult și de a înfăptui puțin, — pentru a mai da crezare tuturor balivernelor, menite să turbure viața administrative a Statului.

Congresul socialiștilor germani

Socialiștii Germani pentru resolvarea pașnică a conflictului franco-german

Berlin (Rador). Duminică s'a ținut congresul socialiștilor. Foarte mulți oratori au atacat violent pe ministrul de război acuzându-l de toleranță prea pronunțată față de organizațiile secrete. Congresul a pretins guvernului să înceapă imediat tratative pentru rezolvarea problemei despăgubirilor spunând în moțiune că pentru eventualele pagube sau pentru o eventuală catastrofă fac responzabil pe magnații industriei.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Centenarul morţii lui Jenner

Descoperitorul vaccinului antivariolic

Academia de medicină din Paris a celebrat la 26 Ianuarie a. c., centenarul morţii lui Eduard Jenner, descoperitorul vaccinului antivariolic.

Jenner s'a născut la Berkeley la 17 Mai 1749. Erà fiul lui Stephen Jenner, păstor şi vicar în Berkeley, iar în Rockhampton, rector. Mamă — sa era fiica vicarului de odinioară din Berkeley, anume H. Head. Primele sale cunoştiinţe le-a căpătat dela reverendul Clissold din Wolton — under Edge. Studiile sale au fost de scurtă durată. Educaţia sa profesională a început-o la 13 ani.

Ca student intră la spitalul Saint-Georges, iar la 21 ani ajunge elevul ilustrului chirurg, John Hunter, faţă de care a păstrat o afecţiune profundă până la moarte. Jenner cunoştea bine şi zoologia şi geologia. Colecţia de fosile a fost o pasiune pentru el, pasiune ce a durat toată viaţa. El e acela care a clasat colecţia adusă din expediţie în 1771 de căp. Cook. In 1788 s'a căsătorit. A avut 3 copii, dintre cari numai ultimul a trăit. Jenner a suferit mult. fiziceşte. La 26 Ianuarie 1823 în urma unui atac de paralizie, a murit fiind îngropat alături de soţia sa în capela bisericei din Berkeley.

La 14 Mai 1796 — dată importantă — Jenner a făcut memorabila sa experienţă de vaccinare, scenă pe care a imortalizat-o pictorul Gaston Mélingue. După 2 ani publică observaţiile sale asupra vaccinaţiunei. Jenner întrevăzuse raporturile între cow-pox, Sore—heels (maladia extremităţilor la cai) şi grease. Cow-pox prezerva de variolă pe lucrătoarele dela ferme, sore — heels şi grease pe potcovari şi îngrijitori de cai. E interesant de reamintit cum a ajuns Jenner la vaccinarea antivariolică.

Pe când era la Sodburg a auzit pe o fată zicând: Eu nu capăt variolă, căci am avut Cowpox". Această afirmaţie nu a uitat-o niciodată şi şi-o repetă foarte adesea, ba chiar a spus-o şi lui Hunter care la rândul său l-a sfătuit să experimenteze acest lucru.

Intorcându-se la Berkeley, a observat că părerea de mai sus o cunoşteau şi lăptarii din împrejurimi. In 1788 convingându-se de veracitatea acestei constatări, pleacă la Londra unde face o comunicare în acest sens dar care nu a fost primită cu multă încredere. Zece ani mai târziu şi odată cu publicarea operei sale celebre, vine din nou la Londra unde doreşte să convingă lumea ştiinţifică de acolo prin experienţă, dar din nenorocire nu găseşte pe nimeni care să se supună experienţei.

Inaintea lui Jenner, proprietarul unei ferme din Gloucesthire, Benjamin Jesty, convins prin experienţa sa, personală, că Cowpoxul te prezervă de variolă, în 1774, inoculează pe soţia şi 2 copii ai săi.

Mentalitatea lumei de atunci era cu totul alta, încât Benjamin Jesty a fost huiduit şi chiar lapidat, considerat fiind ca un om, o brută fără inimă (an inhuman brute).

Iată dar primul martir al vaccinării antivariolice. Jesty a murit în 1773 în Westminster.

Cu toate acestea, gloria revine lui Jenner. Lui i se datoreşte meritul de a fi pus în plină lumină efectele imunizante ale cowpoxului faţă de variolă, graţie muncii sale, a numeroaselor experienţe şi a observaţiunilor, Jenner era şi un om foarte modest, nu-şi exploata niciodată descoperirile şi operile sale, Dincontră, construi din proprii săi bani, un pavilion pe care l-a botezat „Templul vaccinului" unde vaccina gratuit pe toţi.

Studiind angina de piept Jenner a ajuns la concluzia că ea se datoreşte osificării arterelor coronare. In plus Jenner era şi poet şi iubia cu pasiune muzica. Era membru al soc. de medici şi chirurgi, deşi era un modest medic de plasă.

In 1798 publică primele sale observaţiuni asupra vaccinului. Volumul a apărut în mai multe ediţii şi în traducere atât în Europa cât şi în America. — Franţa a fost prima care graţie Drului Thouret, a introdus binefacerile vaccinului. — Napoleon avea o foarte mare admiraţie pentru Jenner şi a luat măsuri mari ca să răspândească în imperiul său vaccinarea. Insuşi regele Romei a fost vaccinat la 11 Mai 1811, la Saint-Cloud de către Dr. Husson. Acest august exemplu a folosit mult căci în anul acesta din 1410078 născuţi, 712151 au fost vaccinaţi. Azi nu-i unul care să nu fi fost vaccinat sau revaccinat. Variola e foarte rară acum şi cu o putere mai slabă.

Acesta a fost Jenner, binefăcătorul nemuritor al omenirei, graţie căruia azi suntem stăpâni pe variolă, boală care odinioară făcea ravagii mari.

Dr. Od. Apostol.

Restaurarea bibliotecei Universităţei libere catolice din Louvain

Universitatea din Louvain şi în special biblioteca a fost incendiată şi jefuită în împrejurările cunoscute de către soldaţii germani, la începutul războiului mondial.

Incă din Noembrie 1914, din iniţiativa profesorului Imbart, membru al Institutului Franţei, s'a creeat un „Comitet internaţional pentru restaurarea oraşului Louvain". Comitete naţionale au fost apoi înfiinţate în ţările aliate şi neutre.

Comitetul din Statele Unite s'a oferit imediat să reconstruiască pe socoteala sa o nouă bibliotecă.

Prima piatră a fost pusă la 28 Iulie 1921, iar execuţia lucrărilor a început în Mai 1922.

Socotind, după planul lui Whitney Warren, unul din cei mai mari arhitecţi din New-York şi după partea deja construită, biblioteca va fi o adevărată minune arhitecturală.

Lucrările sunt conduse de inginerul Greenough şi în primăvara acestui an, localul bibliotecei va fi gata, putând să ţie la dispoziţia profesorilor şi studenţilor 800.000 de volume.

Cele 10 milioane necesare acestei realizări au fost strânse dolar cu dolar de către studenţii americani.

Formula arhitectului Warren „One dollar each, no more!", ajutată de altfel şi de propaganda presei universitare a avut un succes extraordinar.

Cărţi provenite din daruri benevole au venit de pretutindeni, din Franţa mai ales, apoi din Anglia, Spania, Elveţia, Italia, Grecia, Statele Unite etc. . .

Trebue să se adaoge la acestea despăgubirea pe care o vor da Germanii, cât şi operele de artă, trimise de Grecia, Japonia şi diferiţi donatori particulari.

Inaugurarea bibliotecei va fi celebrată în 1923, cu ocazia celei de a 500 a aniversare a fondărei Universităţei din Louvain.

Ay.

Bibliografie

Au apărut, în editura „Cartea Românească" :

„Prieteni" (premiată de „Cartea Românească) de Petre H. Costescu. Preţul lei 10·—

„Boerul Dragusin" (premiată de „Cartea Românească") de P. Partenie. Preţul lei 18·—

„Organizaţia de credit a României" de Victor Slăvescu. Preţul lei 100·—

„Haiducul" de Bucura Dumbravă. Preţul lei 30·—

„Ruga unei mame" de Vasile Pop. Preţul lei 10·—

— De vânzare la principalele librării din ţară. —

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,

poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la

Coloman Dunky

agent de împrumuturi şi imobile. 2581

Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 4

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Tezaurul necunoscut al limbii noastre

Decând dependenţa celor mici de marile puteri apusene a ajuns la gradul constatat mereu în timpul din urmă, am avut de observat la aceste mici popoare şi mai cu seamă la cele biruite, o înverşunată propagandă de reclamă, — o propagandă, care nu se dă în laturi nici din faţa celei mai slugarnice linguşiri, aşa cum fac prin excelenţă reclamagii Ungariei.

Există o latură detestată a acestei oferte a propriei tale măreţii. Este invidia, ura contra altor state, a căror hulire se urmăreşte prin această auto-sacrare. Şi în privinţa aceasta nimeni nu întrece pe ungurii atât din Ungaria, cât şi pe cei dintre graniţele noilor state.

Chestiunea are însă şi o latură bună. Una, care mai târziu, când se va face controlul valorilor, îşi va avea totuşi partea ei însemnată pentru cultura mondială. Este comerţul literar, care s'a pornit în aceşti ani din urmă, în acelaş scop al auto-reclamei. S'a constatat anume, că decând a fost învinsă politiceşte, naţiunea maghiară îşi dă toate silinţele să se facă cunoscută străinătăţii sub toate pretinsele ei aspecte bune. Striitorii unguri s'au apucat de tradus şi astăzi literatura maghiară a ajuns la o recunoaştere aproape pretutindeni. Mai târziu vom vedea, dacă cultura mondială va câştiga ceva temeinic de pe urma acestui lucru. Aci, trecând peste realitatea faptului, că literatura maghiară, nu e mai excelentă decât altele, dimpotrivă e poate cea mai influenţată, vom stabili, că această reclamă s'a pornit într'un bine precizat scop politic, pentru a se dovedi străinătăţii, că s'a nedreptăţit o naţiune cultă.

Am pornit dela faptele acestea, pentrucă de câtăva vreme se accentuează şi la noi tot cu o mai intensă stăruinţă necesitatea acestei propagande întronate de unguri şi urmată apoi şi de naţiunile celelalte. Am înregistrat chiar o anchetă asupra cauzelor, pentru care literatura noastră nu s'a putut impune străinătăţii.

Fiindcă e locul, nu vom trece peste ancheta aceasta cu uşurinţa cu care au trecut mulţi dintre cei cari au răspuns la chestiunea discutată. N'avem pretenţia de a da ultimul răspuns. Consecvent însă experienţei făcute de alţii — de unguri în prima linie — socotim, că la fel cu ungurii. n'am fost cunoscuţi străinătăţii, pentrucă nu ne cunoşteau limba. (Literatură bună aveam şi noi, şi astăzi, când ne-am obişnuit şi noi a controla valorile importate, putem spune, că multă din literatura franceză bunăoară, nu este superioară aceleia a noastră.) Şi cât timp starea aceasta de lucruri va dăinui, nu ne vom putea impune de cât traducând noi, pentru streini, literatura bună ce o avem. Este experienţa făcută de unguri şi care s'a uitat în toată discuţia.

Ci voiam să vorbim despre altceva. Ne-am oprit la toate acestea pentru cousiderentul, că, cel puţin în privinţa limbii din literatura noastră, nu ne putem prezinta întru toate la fel cu ungurii. Constatăm, că limba noastră literară s'a impotmolit acolo unde au lăsat-o Creangă, Delavrancea şi ceilalţi fruntaşi ai generaţiilor de eri. De-atunci până astăzi, limba literaturii noastre a rămas zăgăzuită în vechile forme. O constaţi aceasta citind toate cărţile din vremea din urmă: acelaş material lexic, micşorat însă, aceleaş forme gramaticale, cu excepţia celor introduse de scriitorii streini din mijlocul nostru cari ne maltratează limba.

Şi avem dincolo, la unguri, limba literară a lui Ady.

Mulţi dintre scriitorii şi mai cu seamă poeţii noştri, traduşi în altă limbă, vor fi reduşi la zero. Nu vor da nici cel puţin impresia unei noutăţii a limbii. Iar pentru traducătorul strein va fi acelaş lucru, să traducă dintr'un scriitor român de-acum 50 de ani şi din unul de astăzi. Va constata, că limba în care se scrie această literatură a rămas tot cu magazinul lexic de-acum o jumătate de veac. Ba chiar, că o însemnată parte a vocabularului nostru a ieşit din uz, că am sărăcit adică.

Şi alături de această situaţie a noastră (care nu se schimbă prin prezenţa atâtor străinisme înoportune), avem ultima fază a literaturii maghiare. Traducătorul din ungureşte va trebui, o-vrând-nevrând, să constate, că dela Petőfi până la Ady e un progres cum nu s'a mai pomenit. Şi va constata şi din aceasta, că e o naţiune cu vitalitate neimpresionabilă în faţa tratatelor de pace.

Evident, spunând acestea, ţinem seamă de faptul artificialităţii de odinioară a limbii maghiare, artificialitate, care a îndreptat limba aceasta către toate posibilităţile înoirii.

Dar rămâne faptul de mai sus.

Şi statorind aceasta, trebue ţinut seamă de faptul, care a făcut cu putinţă această primenire, la unguri. Citindu'l pe Ady, constaţi, că a avut vocabularul cel mai bogat dintre scriitorii maghiari ai veacului nostru. Firesţe, nemaipomenita varietate de forme din scrisul său se datoreşte şi geniului său.

A adus adică în limba maghiară forme nouă, în spiritul limbii sale, pe cari nu le putea aduce fără un talent în această materie.

Noi ne oprim însă la prima constatare: la bogăţia sa lexică.

•

Aceasta în legătură cu îmbucurătoarea iniţiativă a profesorului Sextil Puşcariu din fruntea „Muzeului Limbii Române", de a întocmi un atlas linguistic al limbii noastre, în vederea realizării căruia a dat un chestionar către toată lumea românească.

Se cere în acest chestionar, de-ocamdată numai în jurul ideii de: cal, toate cuvintele de pretutindeni pe unde se vorbeşte româneşte.

Chestiunea intră în aceeaş sferă a chestiunii dicţionarului. Astăzi însă, când prin Unirea tuturor românilor s'a făcut cu putinţă colaborarea întregii suflări româneşti vechea speranţă ni-o vedem foarte aproape de realizare, datorită negreşit stăruinţelor d-lui Puşcariu.

Nădejdea unei zile, când vom avea adunate cuvintele româneşti de pretutindeni, o vedem, prin această iniţiativă, mult mai întemeiată.

•

Rămâne însă, cu toate acestea, (dar aceasta numai dacă vom presupune aceeaşi indolenţă de astăzi, atât a cititorului cât şi a scriitorului) ca să ne vedem stăpâni de fapt pe materialul lexic din magazie. E însă o presupunere, se care nu ne prea vine s'o riscăm.

Aceste constatări de mai sus, — poate prea multe, pentruca să fie mai mult subliniate — sunt în strânsă legătură şi dacă le-am îngrămădit în acest fel, nu e vina noastră. Pentrucă au prea fost uitate toate.

Marea adunare populară a part. liberal din Bihor, ţinută la Aleşd

Strălucita primire făcută Dlui Ministru General Moşoiu. Deschiderea adunărei din Comuna Aleşd. Peste 10.000 de ţărani din Bihor iau parte la adunare. Cuvântarea Dlui Ministru General Moşoiu. Cuvântările Dlor Protopopi Domocoş şi Porumb. Cuvântările Dlor Col. Slăniceanu şi Mrejeru, vice-preşedintele Camerei. Banchetul.

Incepusem ieri darea de seamă a vzitei pe care Dnii Ministri Anghelescu şi Moşoiu a făcut-o în jud. Bihor pentru a constata personal şi la faţa locului nevoile diferite ale acestei regiuni de graniţă a ţărei. Azi vom continue această dare de seamă ocupându-ne în special de marea adunare populară din judeţului Bihor care a avut loc la Aleşd lângă Oradea Mare.

Strălucita primire făcută dlui Ministru General Moşoiu.

Marţia trecută la orele 9 dimineaţă, dl Ministru Moşoiu însoţit de un foarte numeros grup de prieteni de prin tot Ardealul, a plecat din gara Oradea spre Aleşd. Aci, în gară, aşteptau sosirea trenului mii de ţărani îmbrăcaţi în haine de sărbătoare şi cu nenumărate drapele. Scoborârea Dlui Moşoiu din tren a fost salutată cu urale. In mijlocul acestor urale, au pornit automobilele şi trăsurile din gară spre comuna Aleşd unde avea să aibă loc întrunirea.

La intrarea în comuna Aleşd, 3 enorme arcuri de triumf făcute de ţărani aşteptau trecerea generalului Moşoiu care a devenit pentru ţărănimea ardeleană un nume aproape de legendă.

La Aleşd toată piaţa din faţa primăriei era ticsită de ţărani, veniţi de prin comunele: Berecul, Barhida, Tămăseu, Cociuba, Balabani, Tamaş, Năjorid, Lunca, Aştileu, Pestere, Urvis, Luncaş, Telechiu, Uilac, Topa de Criş, Groş, Tinod, Borodu mare şi mic, Vad Valea Mare, etc...

Deschiderea adunărei din Aleşd. — Cuvântările

Cuvântarea protopopului Domocoş

Oratorul începe prin a mulţumi ţăranilor pentru însufleţirea şi pentru numărul atât de mare în care au venit la adunare. In continuare face un amănunţit istoric al suferinţelor din trecut a Bihorului, arătând mizeria sufletească şi materială în care au fost ţinuţi bihorenii în era maghiară şi în cuvinte calde, expune cu date şi fapte precise, opera de desrobire a Bihorului înfăptuită atât de strălucit de d-l General Moşoiu. Mulţimea adunată, a făcut la aceste cuvinte o entuziastă manifestaţie de admiraţie şi de recunoştinţă d-lui ministru Tr. Moşoiu.

Toate partidele, care au guvernat ţara aceasta dela unire până la venirea liberalilor la putere, — zice Pr. Domocoş — ne-au minţit şi ne-au ameţit cu vorbe mari şi goale de realizare.

Singur partidul liberal şi în special generalul Moşoiu a fost acela, care ne-a ascultat şi ne-a văzut durerile şi care ni le-a alinat cu vorba lui bună şi cu faptele lui mari şi multe.

Oratorul face apoi un istoric a îmbunătăţirilor, pe care le-a adus d-l Moşoiu Bihorului şi termină aducând la cunoştinţa d-lui Ministru toate necazurile de care suferă astăzi Bihorul rugând pe d-l General Moşoiu, ca acum ca şi în trecut să găsească leacul tuturor acestor răni.

Cuvântarea Dlui Ministru gen. Moşoiu

„Părintele Domocos mi-a arătat cu sinceritate şi căldură toate necazurile dvoastră. Ii mulţumesc din suflet căci numai aşa putem face ceva, putem îndrepta răul şi alina necazurile, — dacă le cunoaştem. Cred că până acum, din cele ce v'am făgăduit anul trecut când v'am chemat într'o adunare ca şi aceasta pentru a vă asculta şi a ne sfătui, n'a rămas nimic neîndeplinit.

Eu care am suferit şi am sacrificat atât de mult în timpul războiului pentru a câştiga fericirea şi desrobirea neamului meu din mâna duşmanilor de veacuri, cred că nu voiu putea fi în stare ca acum în ţara mea, când pot, să nu fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a câştiga deplina înlăturare a necazurilor de cari suferiţi.

N'am vrea să ne poată spune streinii stăpânitori de altădată, că noi nu suntem în stare să guvernăm aşa fel, ca toată populaţia ţărei să fie mulţumită. V'am spus anul trecut că dacă M Sa Regele a învrednicit cu conducerea destinelor ţării pe partidul liberal, a făcut-o aceasta pentru că era convins că numai prin acest partid se va putea câştiga deplina fericire a ţărei. Aveţi deci încredere în cuvântul Regelui al guvernului şi al meu.

Dl ministru în continuare face un scurt istoric a operilor importante înfăptuite de partidul liberal dela unire încoace — accentuând asupra marei opere de dreptate socială care a fost înfăptuirea reformei agrare.

Referitor la necazurile d-voastre, şi în special la întârzierea împroprietăririlor în Bihor vă făgăduesc — a spus Ministrul că voi merge la Cluj şi la Bucureşti pentru a interveni să se ia toate măsurile ca în cel mai scurt timp această nevoie, acest necaz să fie definitiv înlăturat.

Voi lupta din toate puterile mele ca toate contractele de vânzare care au intervenit între baronii unguri şi dl Mateescu contracte încheiate în contra legei, să fie sfărâmate (aplauze şi ovaţii) — Aveţi puţină răbdare şi încredere în cuvântul meu. Tot ceia ce vă cer însă, e să vă strângeţi tot mai mult rândurile împrejurul nostru.

•

Mulţimea a făcut o strălucită manifestaţie de simpatie şi admiraţie dlui Moşoiu la încheierea cuvântărei.

A urmat la cuvânt Protopopul Porumb, după care dl ministru Moşoiu a prezintat ţăranilor pe dl Colonel Slăniceanu de curând înscris în organizaţia liberală din Bihor — „Colonelul Slăniceanu, fiu de ţăran din Slănicul din Muscel, nepotul generalului Slăniceanu, eroul dela Plevna şi mai târziu ministru de războiu" — a ţinut o strălucită cuvântare. După d-sa dl Leon Mrejeru, vice-prezidentul Camerii, a vorbit însufleţit adunării despre opera uriaşă îndeplinită până acum de partidul liberal.

Seara a avut loc în Aleşd un mare banchet dat în cinstea d-lui ministru Moşoiu şi a distinşilor oaspeţi.

S. P.

Se redeschid universităţile...

Ar trebui să terminăm titlul de mai sus cu un semn de întrebare, într'adevăr de atâtea ori s'a redeschis în ultimul timp universităţile noastre pentru a se închide îndată, după prima zi de funcţionare!

Să nădăjduim că de data asta lucrurile au să se petreacă într'altfel. Să nădăjduim că frumosul apel al Senatului Universitar către studenţi, va avea de astă dată ecoul pe care-l merită în sufletele tinerelor generaţii.

E de ajuns a ne gândi numai la faptul că un an de zile, un an întreg de zile, învăţământul cel mai înalt din România va stagna cu totul, că în acest an toate universităţile noastre vor rămâne pustii, ca'n vremurile cele mai grele prin care poate trece o ţară; e de ajuns numai a-ţi imagina această dureroasă posibilitate, pentru a crede cu tot dinadinsul, că în cele din urmă studenţii se vor convinge şi nu vor lăsa ca acest gol să rămână în analele culturei româneşti.

Şi mai ales într'un timp, când se simte atâta nevoie de minţi tinere, luminate; când întinsul teritoriu al României întregite oferă atâtea domenii de activitate, încât ani întregi de aci înainte numărul anual al absolvenţilor pe care-l dă universităţile noastre, nu va fi suficient pentru a umple lacunele, ce le simţim atât de greu acuma.

Or, când acesta e un adevăr care n'a putut scăpa nimănui, ar fi o adevărată calamitate naţională, oprirea mecanismului şcolar superior un an întreg de zile.

Să ne gândim numai câte şcoli sunt fără profesori, câte judecătorii sunt fără avocaţi, câte industrii fără ingineri, fără specialişti.

Să ne gândim apoi cu câtă greutate şi cât de încet se duce dela o zi la alta munca istovitoare a refacerei, să ne gândim cât de jos a căzut valoarea monedei noastre naţionale!

Şi să ne amintim că toate acestea nu se pot îndrepta decât prin muncă reală constructivă şi nu prin rezistenţă pasivă, or cât de frumoase, ori cât de sincere, or cât de curate, ar fi sentimentele care ar provoca-o.

A face naţionalism, a-ţi iubi patria, nu înseamnă numai de cât a urî pe alţii de alt neam sau de alt gând decât al tău; înseamnă mai de grabă a pleca urechia la nevoile ţărei, a-i cerceta lipsurile, a munci cu toate puterile şi cu tot avântul pentru refacerea ei.

Acum mai mult ca nici odată, ţara noastră are nevoie de forţele unite ale tuturor copiilor ei: şi ar fi dureros ca tocmai cei mai tineri dintre dânşii, tocmai acei în cari ea nădăjduete mai mult, — fără îndoială tot din iubirea, dar dintr'o iubire greşit înţeleasă, — să-i pună piedeci, când ea făcuse primii paşi ai convalescenţei.

Desigur studenţii, cari dela prima închidere a universităţilor au avut tot timpul să reflecteze la aceste lucruri, vor înceta să mai stăruie într'una din cerinţele lor care e imposibilă şi vor reîncepe cu puteri împrospetite activitatea lor de până acuma, activitate de temeinicia căreia depinde viitorul acestei ţări.

Greco-catolici secui

„Keleti Ujság" ne dă lecţii de statistică şi se plânge, că „greco-catolicii săcui" sunt consideraţi de români. Graţie toleranţei noaste extreme ziarele maghiare îşi pot permite ori-ce. Lecţia asta de statistică a însă culmea culmilor.

Cu excepţia câtorva sate de greco-catolici ruteni din Maramureş, greco-catolicii din România sunt toţi Români, până la unul, chiar şi aceia, cari din cauza vitregiei vremilor şi a politicei „părinteşti" a guvernelor ungure s'au maghiarizat. Dovadă numele lor româneşti şi schinteia de conştiinţă naţională românească ce se găsia la ei chiar şi în timpul de tristă pomenire a Hajdudorogului, când aceşti umiliţi şi nefericiţi fraţi ai nostri spuneau cu sfială, pe ungureşte, bine înţeles: „Mă rog, noi suntem români"! Aşa şi „ortodoxii Săcui" din judeţul Treiscaune, pe cari guvernele ungureşti i-au silit în 1917 şi 1918 să treacă la religia reformată.

•

Pentru a arăta îndreptăţirea episcopiei de Hajdudorog au născocit povestea, că greco-catolicii şi ortodoxii din Săcuime sunt maghiari de sânge, veniţi în ţară de-odată cu Árpád. Fostul vicar de Hajdudorog spunea zâmbind cum trebuia uneori să-i convingă despre asta aproape cu forţa pe bieţii greco-catolici. Când aceştia îi spuneau oftând, că odată şi odată strămoşiilor s'au aşezat printre Săcui, venind din părţile româneşti ale Ardealului, el cu patriotică şi bine plătită însufleţire îi combătea şi la dovedea ceace, după propria lui mărturisire nici el nu credea, — cumcă ei sunt unguri de pur sânge. Apoi, Românii răsfiraţi între Săcui, fără excepţie, îşi aduc aminte de părinţii şi moşii lor, cari vorbiau încă româneşte. Aceste sunt lucruri prea bine cunoscute şi le mai amintim numai pentru-că incalificabila îndrăzneală a lui „Keleti Ujság" şi a suratelor ei să iese la iveală.

Şi totuşi, ne prinde bine lecţia lui „Keleti Ujság". Ne aduce aminte de o datorinţă mare şi sfântă, ce o avem faţă de Românii, cari şi-au uitat limba strămoşească. E datorinţa de-ai romaniza în grabă. Sunt fii rătăciţi fără voia lor dela casa părintească şi acum, când au revenit, trebuie să-i socotim ca pe nişte fii desmierdaţi, pentru cari nici-o jertfă nu e prea mare. Un fel de „acţiune săcuiască" se impune şi la noi. In Săcuime trebue să avem cele mai bune şcoale, cei mai buni dascăli şi cei mai buni preoţi. Generaţia viitoare a Românilor din Săcuime trebue să vorbească perfect româneşte şi dacă guvernele ţării nu-şi vor înţelege această datorie, toate celelalte fapte ale lor n'o să plătească o para chioară.

Să nu uităm apoi nici de bieţii Români, cari şi-au maghiarizat numele de familie; de aşa numiţii „Români de cinci pitule". Imprejurările triste, cari i-au silit la această impietate sunt bine cunoscute. Deaceea credem, sosit timpul, ca această maghiarizare să se revizuiască. O ordonanţă a guvernului, care ar nimici toate maghiarizările numelor de familie româneşti din timpul stăpânirii maghiare ar fi binevenită şi timpul pentru a se da o astfel de ordonanţă a sosit. Aşa credem.

Ba chiar şi Românii din Ardeal, cari poartă nume de familie ungureşti, ar trebui să înţeleagă, că a sosit timpul să se romanizeze. Ar fi bine poate, dacă în funcţiuni de stat nu s'ar mai primi Români cu nume unguresc. Ori-ce om, în vinele căruia curge sânge românesc, trebue să fie Român în toate privinţele. Va ţipa „Keleti Ujság" şi suratele ei, desigur, dar . . . vom avea şi noi în România Mare cel puţin dreptul de-a romaniza pe Români . . .

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Joi:
„Bordeiul fericiri". O drăgălaşă dramă socială.
Vineri, Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universităţii

Joi:
„Madame Recamier". O senzaţională dramă istorică.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzaţională dramă socială.

Cinema Urania

Joi:
„Bărbatul cu inima crudă". O puternică dramă socială.
Vineri:
„Madame Recamier". O senzaţională dramă istorică.
Sâmbătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

Partidul național în propagandă electorală în Cercul Ighiului

Agenții electorali naționaliști au terorizat aproape autoritățile administrative și militare s'au dedat la cea mai murdară propagandă pentru a discredita țara și activitatea guvernului și a-și asigura reușita candidatului.

Incontestabil că în urma celor apărute în „Patria" pe chestiunea pretinselor ingerințe ce le-ar fi făcut guvernul în cercul Ighiului, cu ocaziunea alegerilor de deputat din zilele de 25, 26 și 27 Febr. opinia publică s'a așteptat din partea presei guvernamentale la o desmințire categorică pentru a înfiera atitudinea revoluționară și antinațională a sus citatului ziar, manifestatată prin acele articole incendiare apărute în ultimul timp și pline de indemnuri la revoluție.

Nu am făcut-o aceasta, pentrucă noi cunoșteam apucăturile presei partidului care se intitulează cu atâta emfază „național" și-am crezut de datoria noastră să spulberăm invl uirile aduse guvernului intemeindu-ne pe fapte concrete culese din însăși acțiunea de propagandă electorală a agenților acestui partid.

Inainte însă de a enumera aceste fapte, cari constituesc ilegalități la legea electorală, demagogie, ură contra fraților, indemnuri la revoluție, cuvinte ofensătoare la adresa M. R. Regelui, injurii la adresa guvernului etc. relevăm faptul că o puzderie de deputați i senatori, membri ai partidului național s'au năpustit ca lăcustele asupra comunelor din această circumscripție, pentru ca prin teroare să-și asigure reușita candidatului.

S'a dovedit însă cu această ocaziune, că populația din Ardeal nu este proprietatea partidului național cum domnul Vaida și alții pretind, și cu toată teroarea exercitată asupra celor ce aveau a-și exprima votul, nu li se putea aplica o lecție mai potrivită, decât prin desconsiderarea ce le-au arătat-o alegătorii, cari și-au exprimat încrederea în candidatul guvernului, Dl dr. Petru Mete.

Dar pentru ca întreaga suflare românească să cunoască apucăturile acestori „naționaliști" vom expune mai jos câteva din cele petrecute cu ocaziunea alegerilor din cercul Ighiu.

Mijloacele de propagandă ale naționalilor. Parlamentarii naționaliști, transformați, în ordinari agenți electorali, îndeamnă poporul la nesupunere către legile țării. Indemnurile criminale ale unor preoți — deputați naționali.

Incă din ziua de 18 Februarie se concentrase în Alba-Iulia un număr destul de însemnat de membri ai partidului național, cari pretindeau să ajute în acțiunea de propagandă electorală pe candidatul acestui partid. Pe rând au sosit domnii Vaida, Bălan, Manu, Socol, Marșeu, Moldoveanu, Sănpăleanu, Vascan, Pop, Tărău, Nemeș, etc., toți deputați și senatori, cari din ziua sosirii și până la terminarea votării au exercitat cea mai aprigă teroare asupra populațiunii din cerc, pentru a dovedi celor ce încă nu-i cunoșteau, că ei au dreptul de proprietate asupra ardelenilor.

In toate cuvântările ținute populațiunii s'au servit de argumente lipsite de temeiu și n'au făcut altceva decât să atace în mod necinstit și rușinos legile pe care se întemeiază Statul nostru, Coroana, acțiunea de consolidare a țării desfășurată de guvern, etc.

In ziua de 22 Februarie, deputatul Bălan, preot, întrebuințând în vorbire cele mai ordinare cuvinte la adresa guvernului, a îndemnat populațiunea, să nu plătească dările către stat, pentrucă le încasează liberalii și să nu răspundă la încorporare, pentrucă armata nu este a țării ci a liberalior.

Senatorul Sănpăleanu, preot și acesta luând cuvântul a îndemnat la răscoală populațiunea, spunând că liberalii trebuiesc sfășiați cu dinții, pentru că le iau școlile dela sate în posesia lor, aplică impozite numai sărăcimii și și-a încheiat cuvântarea prin a declara, că el, e cel dintâi, ca preot, este gata să înceapă.

Deputat Manu, al treilea preot din convoiul partidului național, sosit în Teiuș, a spus că M. S. Regele este fermecat de șobolani (liberalii), și va veni Făt trumos (Dl Vaida!?!) care să-l dezlege de farmece, iar ca încheiere a făcut apel la poporul din Ardeal, să aprobe frumosul act, al Sfinției-Sale cât și a celorlalți matadori ai partidului național, de a nu fi luat parte la actul încoronării.

Afară de cuvântările ținute în acest senz prin toate comunele din cercul Ighiului, membrii partidului național s'au dedat la o serie de zvonuri alarmante, în scop de a asigura reușita candidatului lor.

Astfel au răspândit zvonul prin sate, că M. Sa Regele a chemat pe Dl. Manu, să-i încredințeze guvernul, iar în ziua de 26 Februarie, la secția de votare Ighiu, un leader al partidului național, a anunțat, că guvernul a căzut.

Tot în această comună, cu ajutorul unei armate de preoți, partidul național s'a năpustit asupra oamenilor și împărțind manifeste jignitoare și incendiare la adresa guvernului, au îndemnat la revoltă populația liniștită a acestei comune.

Intervenind organele, de poliție, după ordinul președintelui, liniștea s'a restabilit.

In comuna Săntimbru, Oleșdea și altele, au răspândit zvonul, ca partidul național este chemat la cârma țării ca să desrobească pe acei din Regat de sub stăpânirea ciocoilor, cari sunt mai răi decât Ungurii și să le împartă moșiile de zeci de mii de iugăre, neexpropriate de ciocoi (liberali).

Ca un mijloc de terorizare s'au servit și de faptul, că au cerut celor cari votau cu partidul național, să aducă buletinul contra-candidatului și în schimb fiecare va primi vin de băut. Corupție și violarea votului universal în toată puterea cuvântului.

In comuna Bucerdea și Ighiu, după ce au adus vin de au amețit pe toți alegătorii i-au pornit în corpore cu drapelul la vot.

Un caz unic în analele alegerilor din România. Până unde au mers patima și inconștiența agenților naționali. Un deputat naționalist înjură și lovește pe chiar președintele secției de votare

Ceeace este însă revoltator și pentru aceasta cerem sancțiuni imediate din partea Parlamentului, este faptul, că la secția de votare Cricău un deputat naționalist, Dr. Moldovan, a insultat în timpul votărti pe președinte în modul cel mai ordinar, întrebuințând expresiuni de birjar, lovindu-l. S'a procedat din partea ofițerului de jandarmi, imediat, la anchetarea cazului și în zadar Dr. Moldoveanu a mai venit să 'și scuze gestul, intemeiat pe nervii de care suferă, căci populațiunea a rămas adânc consternată de acest gest al unui deputat din Parlamentul României. Insuși dl senator Vescan a desaprobat acest act.

Dl. Aurel Ionuț președintele acestei secții, cel lovit, a introdus acțiune pentru a cere sancțiuni energice, atât din partea Parlamentului cât și din partea Justiției.

Urnele au fost păzite toate de agenții naționaliști. Afirmația ușoară: „S'au furat urnele", o grosolană minciună. Minunea nocturnă săvârșită de doi cucernici preoți naționaliști la Mihalți!

In ziua de 25 și noaptea spre 26 Febr arie, peste 20—30 parlamentari și membri ai partidului național, au umplut comunele unde erau secții de votare, pentru a păzi urnele. Unii din ei au dormit pe urne, alții pe la ferestre, făcând plantoane cu schimbul până la ziuă, și ca o concluziune, încredințați a doua zi cu toții, că nu s'au furat voturile alegătorilor, au semnat procese verbale separate, că urnele a fost găsite intacte și neatinse.

Când însă rezultatul votării le-a dovedit cât de conștienți sunt alegătorii din cercul Ighiului, căci majoritatea a acordat voturile candidatului guvernului, i-a cuprins pe toți aceți păzitori de urne, bănuiala, că voturile .... au fost furate!

Să se știe însă că toate urnele au fost păzite de agenții naționali și că fraza ușoară: „S'au furat urnele" — este o minciună grosolană și sfruntată.

Ceeace este adevărat însă și fapt, care s'a constatat, e că la secția de votare Mihalți, unde peste noapte au rămas să păzească urna 2 cucernici părinți, la despoierea scrutinului s'a constatat 40 de voturi, în plus peste numărul celor cari își exprimaseră votul!

Astfel fiind, reese clar câtă crezare se poate pune pe toate strigătele desnădăjduite ale „Patriei" și ale celorlalte foi naționaliste. Așa cum a fost dusă campania electorală de la Ighiu de către agenții naționaliști, ea nu poate svârli decât o rușinoasă pată asupra partidului care recurge la uneltirile criminale de mai sus și rezultatul alegerii nu poate decât invedera odată mai mult încă, popularitatea în Ardeal a actului guvern și a membrilor lui.

.INFORMAȚII.

Suntem informați că firma „Porumb" a furat și încărcat în gara Rodna-Veche 5 vagoane de șine de cale ferată din liniile Borșa, Iacobeni și Rodna-Veche făcute de armata austriacă în timpul războiului. Șinele au fost vândute la Mediaș, Ratoșnia și Timișoara pe prețul de 500,000 lei. Dovedind furtul, autoritățile au confiscat șinele.

•

D. dr. Coriolan Tătaru e numit profesor la catedra de „dermatologie" dela facultatea de medicină din Cluj.

Au fost ridicați la gradul de profesori titulari la catedrele respective dela facultatea de științe din Cluj, d-nii profesori: Al. Borza și Ion Grințescu și dr. G. Bilascu la facultatea de medicină.

•

Ministerul de comunicații studiază construirea următoalor noi linii ferate:

Ilva Mică-Vatra Dornei, Brașov-Nehoiași.

Toplița-Valea Oltului și Reșița-Caransebeș.

•

Consistoriul superior bisericesc a cerut instanțelor judecătorești ca la depunerea jurământului de o parte și de alta a crucii să fie aprinse două lumănări, iar judecătorul și publicul sa stea in picioare la prestarea jurământului.

Această înaltă autoritate bisericească a mai cerut ca în școli, judecătorii, cazărmi, spitale să se introducă icoane.

•

Prin Satu-Mare a trecut zilele acestea 7 vagoane vite destinate pentru Cehoslovacia.

•

Societatea de navigație someșană va începe în curând exportul de lemne în Ungaria pe Someș. In acest scop a construit un nou vaporaș, care va da posibilitatea societății, să facă două transporturi pe zi între Sătmar și Cengher. (Ungaria).

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă ești răguș't: să iei „Bomboane Eucamen".

2542—1

Conferințele „Astre"

Vineri 2 Marte, orele 6 d. a., la Universitate, va vorbi dl Prof. C. Petran despre „Arta Ardealului". Conferința fiind cu proiecțiuni, va avea loc în Sala No. II.

•

Societatea studenților bucovineni va da în ziua de 4 Martie, ora 4 p m. în Aula mare a Prefecturei locale, un ceaiu dansant muzical, cu concursul domnului Dr. Sextil Pușcariu, al domnilor C. Pavel, I. Crișan și al d nei Lya Pop dela Operă. Intrarea liberă.

•

Toate legitimațiile de călătorie de orice fel precum și abonamentele pentru căile ferate foste Arad-Cenad vor fi valabile până la 1 Martie a. a.

Până la acest termen toate aceste legitimații urmează să fie aprobate și vizate la Dir. 6. reg. cfr. Cele neaprobate și nevizate nu vor mai fi valabile.

•

Pentru construcțiile școlare din județul Făgăraș s'a strâns suma de 10.500 Lei. S'a format un comitet sub președinția domnului C. Radovici, prefectul județului.

•

S. S. Protopopul Ion Teculescu la Alba-Iulia a fost hirotonit monah luând numele de Iustinian.

Se știe că S. S. Protopopul Ion Teculescu a fost numit șeful clerului militar în locul regretatului Dr. Vasile Saftu și că în curând va fi ridicat la rangul de Episcop al Alba-Iuliei.

•

Târgurile de vite din Sătmar arată că prețul vitelor s'a ridicat foarte sus. La târgul mare de acum câteva zile s'a vândut perechea de boi cu câte 15—18 mii lei, chiar și cu 28, 30 și 34 mii de lei.

•

Inspectoratul muncii din Târgul-Mureș a făcut cunoscut ministerului muncii că muncitorii de pe întreaga vale a Mureșului au denunțat contractul de muncă, cerând un spor de 80 la sută asupra salariilor.

•

Rog pe acela domn și damă, care mi-au dus 1 buc. bouă neagră din antișambra Hotelului Central Sâmbătă noaptea, să binevoiască a-o trimite la firma Petricaș și soții. 2610

•

Domnul avocat **Alexandru Rosin,** transferându-se din baroul de Ilfov, s'a înscris în baroul din Cluj. Biroul de avocatură se află în str. Regina Maria no. 6. Telefon 4—92. 2475

•

Predilecția copiilor este Jecomalt olei de ficat de pește fără gust.

2542—5

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Limba maghiară în instituturile Statului

La Administraţia financiară, funcţionarii declară că nu ştiu româneşte.

Intr'un articol precedent, vorbind de românizarea oraşelor din Ardeal, am constatat cât de periculoasă pentru siguranţa şi administraţia Stalului e indulgenţa pe care au arătat-o toate guvernele faţă de funcţionarii minoritari de la Stat cari nici până acum nu şi-au insuşit limba românească.

Cele relatate mai jos scot în evidenţă, până unde poate merge obrăznicia sluibaşilor străini în funcţiunile Statului, asupra cărora organele superioare nu exercită absolut nici un control.

Un redactor al ziarului nostru având de depus o sumă de bani la administraţia financiară, când s'a prezentat la ghişeu i s'a răspuns de către funcţionara, care avea de verificat actul de depunere, în ungureşte, că nu ştie limba română. Atrăgându-se atenţia, că se află într'o instituţie de Stat, unde nu e permisă decât limba românească, funcţionara a ripostat din nou pe un ton ridicat, de astă dată în limba română „Nu ştiu românește Domnule"! Faptul e cu atât mai grav cu cât la indignarea redactorului nostru, şeful de serviciu sub ordinele căruia lucrează această funcţionară, n'a găsit măcar necesar să facă observaţii subalternei sale. deşi chiar în camera D-sale se află afişată ordonanţa Ministerului de Interne, prin care toţi funcţionarii sunt invitaţi că începând de la 1 Ianuarie 1923 să nu întrebuinţeze în instituţiile Statului, de cât limba română.

Pentru respectarea şi păstrarea autorităţei instiiuţiunilor Statului, această stare de lucruri nu mai poate fi tolerată, întrucât primejdueşte nu numai mersul normal, ci însuşi existenţa administraţiunilor publice.

Deaceia cerem D-lui administrator financiar din localitate să fie mai vigilent asupra modului cum înţeleg să-şi facă datoria subalternii D-sale şi să pedepsească conform cu ordonatele în vigoare, cu toată asprimea cuvenință pe funţionara care a nesocotit în aşa mod limba românească într'o instituţie de Stat.

Altfel vom fi siliţi să revenim.

„Ultimul primar al Clujului"

Demonstraţiunea politică a ungurilor cu ocazia morţei lui. Atitudinea presei minoritare. Reprezentanţii partidului maghiar. Evreii alături de unguri. Toate institutele de învăţământ au fost scoase la înmormântare.

Graţie ex remei noastre toleranţe, cum spuneam eri într'un articol, cu privire la acţiunea iredentă a bisericilor catolice, şovinizmul maghiar în Ard al a luat proportii care culmnează prin acte concrete publice. Un caz caracteristic ni l-a oferit „ultimul primar al Clujului" cu prilejul morţei lui.

Iredentiştii maghiari care utilizează orice ocazie pentru a întreţine sentimentul şovinist în masele minoritare ungureşti, au avut prilejul să facă din funeraliile fostului şi „ultimului lor primar la Cluj", o demonstraţiune publică de ură şi sfidare faţă de stăpânirea românească.

•

In primul rând, întreaga presă minoritară din Cluj a consacrat fostului lor primar pagini întregi în care sub pretextul deplângerei celui dispărut şi omagiilor ce i-se aduceau, s'a strecurat cuvinte de îndârjire la adresa stăpânirei româneşti îndemnuri la rezistenţă recomanda e maselor minoritare. Moartea „ultimului primar al Clu ului", a fost pentru presa minoritară un prilej potrivit, pentru a deştepta în sufletul ungurimei de la noi, vremurile fericite ale erei când Ardealul românesc era sub stăpânirea puterei ungureşti înfrântă de „scârboşii valahi" de astăzi. Si această atitudine făţişă a presei ungureşti de la noi, nu a găsit în rândurile noastre, cel puţin un gest de protestare.

Dar in aceeaşi măsură că şi presa lor, reprezentaţii partid lui maghiar de aici, au găsit şi ei prilejul, să demonstreze fără nici o jenă, sentimentele lor iredente, în dispreţul oricărui bun simţ, şi al elementarelor îndatoriri, care din punct de vedere politic, le au faţă de statul român.

Intru'un moment de uitare de sine, aceşti reprezentanţi oficiali ai partidului maghiar din Ardeal, s'au ridicat din mijlocul convoiului care conducea la locul de odihnă, pe „ultimul primar" pentru a-i aduce ultimul omagiu dispărutului, şi a accentua în acelaş timp credinţa care nu trebue să dispară din sufletul ungurilor pentru patria lor maghiară. Este fără îndoială, lesne de închipuit efectele de întlăcărare, pe care le-a produs în mijlocul populaţiei ungureşti, atitudinea reprezentanţilor partidului maghiar, care a apărut cu atât mai hotărâtă în faţa mormântului deschis al celui din urmă primar ungur al Clujului,

Un fapt iarăşi remarcabil a fost prezenţa la înmormântare, într'un număr destul de mare a evreilor. Informaţiuni din sursă bună ne spun că aceştia au răspuns apelului şi propagandei pe care au făcut-o printre ei, reprezentanţii partidului maghiar, de a lua cu toţii parte la înmormântarea ultimului primar ungur.

Un fapt însă care nu înţelegem cum poate fi justificat, este că la funeraliile fostului primar ungur, au defilat toate institutele de învăţământ din Cluj.

Se vede că reprezentanţii partidului maghiar, au avut şi destulă autoritate asupra acestor institute, pentru a le utiliza, pe cont propriu, la o demonstraţiune al cărei caracter politic, nu mai poate scăpa nimănui. Dar ce îndatoriri aveau aceste institute să servească cauza reprezentanţilor partidului maghiar, şi cu ce drept au putut fi scoase toate să defileze la înmormântarea ultimului primar ungur?

Dac

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ziarele din Capitală anunţă că au fost prezentate de către comisiunea chiriilor ministrului justiţiei propunerile despre prelungirea contractelor cu doi ani.

„Adevărul" anunţă că proiectul viitor tinde spre transacţie aducând mari modificări proiectului actual.

•

Noul rector al universităţii din Bucureşti

Regele a semnat numirea d-lui Pangrati ca rector al universităţii din Bucureşti.

•

Complotiştii unguri au renunţat la recurs. Belmont a cerut să fie depus în închisoare separată de ceilalţi condamnaţi.

Prelungirea sesiunii parlamentare

„Monitorul Oficial" de azi publică decretul regal relativ la prelungirea sesiunei actuale a parlamentului până la 1 Maiu.

Când va începe discuţia Constitutiei

Comisia constituţională a terminat azi discuţia proiectului care va fi înaintat mâine parlamentului. Discuţia generală se va începe la 6 Martie.

•

La facultatea de drept a Universităţii din Capitală a continuat examenul. Studenţii turbulenţi au fost împrăştiaţi de ceilalţi studenţi. La examen au participat şi evrei.

•

Partidul naţional publică în ziarele din Bucureşti un manifest către ţară cerând dizolvarea parlamentului şi alegeri libere.

Prinţul Paul al Greciei a plecat aseară spre Atena.

•

Eri la orele 2 p. m. a avut loc înmormântarea rabinului Beck participând reprezentanţii autorităţilor şi dl ministru Banu.

•

Dl Anghelescu, ministrul instrucţiunei, a declarat că ştirea despre înfiinţarea unei universităţi la Oradea-Mare este prematură. Deocamdată e vorba să fie mutată la Oradea, Academia de comerţ din Cluj, unindu-se cu Academia de drept de acolo.

•

Procesul inginerului Cristescu a continuat şi eri. Aproape toţi martorii au depus foarte favorabil pentru el Sentinţa dată aseară, l'a achitat.

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT".*
2332

EXTERNE

Ocupatiunea franceză în Ruhr. — Arestarea unui print german

Paris. — Din Dusseldorf se anunţă că circulaţia trenurilor în regiunea Koblenz s'a normalizat.

Agresorii comisiunei de control au fost deţinuţi azi la Essen. Intre ei e şi cunoscutul agitator prinţul Fridrich von Lippe. Actele găsite asupra lor dovedesc participarea la organizarea grupelor naţionaliste secrete.

•

Berlin. — Primarul din Wetter (Ruhr) a fost condamnat la un an închisoare şi 10 milioane mărci amendă deoarece a refuzat se execute ordinele autorităţilor franceze.

Şovinismul catolic

Un răspuns maghiar în doi peri.

Demascând într'un articol din zilele acestea şovinismul la care se dedau autorităţile catolice ungureşti, am arătat cu dovezi, că bisericile catolice de aici sărbătoresc pe Preacurata ca pe Patroana Ungariei; că s'a introdus în aceste biserici cultul sfinţilor unguri (Sf. Ştefan, Sf. Ladislau, Emerich), că în biserica sfântului Mihai din Cluj e si azi, pe o fereastră, emblema Ungariei. Am mai arătat, că autorităţile catolice desfăşoară o activitate în cel mai şovinist spirit unguresc. Şi-am pomenit şi de chipiile iredentiste dela institutul „Marianum".

„Ujság" de astăzi răspunde acestor acuzaţii, dupăce reproduce toate destăinuirile noastre. Socoate, că, declarând că Preacurata e patroana ungurilor şi nu a Ungariei, poate să tugă de un răspuns pozitiv. Parcă noi am cunoaşte de azi, de ieri, pe unguri şi n'am fi iniţiaţi în cele mai ascunse ale lor taine. Noi ştim, şi acesta e adevărul, că Preacurata era patroana Ungariei. E lucru cunoscut îndeobşte şi declarat oficial până mai eri.

Despre cultul sfinţilor, înaltele persoane bisericeşti, cărora li s'a adresat confratele maghiar, au spus pur şi simplu, că este o chestiune de suveranitate interioară a bisericii. Prin urmare de aceasta nu se poate să vorbim. Este treaba ungurilor, să'şi cultive toţi sfinţii cari le place.

Decât, chestiunea se prezintă alttel. De ce aceşti sfinţi, cu excepţia Sfântului Ştefan, n'au avut un cult şi în trecut şi a trebuit introdus azi, în România? Şi de ce s'au ales numai sfinţi de baştină?

Contratele maghiar şi cei interogaţi de el, tac despre emblema Ungariei din biserica din Piaţa Unirii. Iar şovinismul protopopului Hirschler, conducătorul institutului „Marianum", caută să-l scuze informându-ne, că Papa l-a învrednicit pe acest preot de a-l numi preot al Curţii Papale.

Ori, când se ştie, că aceste distincţii se dau la recomandaţii — care în cazul de faţă a trebuit să fie a şovinistului episcop de Alba-Iulia — răspunsul acesta este pur şi simplu o întărire a acuzaţiei noastre.

Cu astiel de răspunsuri nu se scuză o atitudine ca aceea a iredentismului unguresc din biserică, de care l-am acuzat.

Ba, din potrivă, în urma acestui răspuns acuzaţiile noastre au primit o confirmare chiar din partea maghiară.

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Intâmplări din Cluj

Prinderea unor pungaşi de buzunare

Zilele trecute poliția centrală a reuşit să aresteze în oraşul nostru pe vestiții pungaşi de buzunare Costică Constantinescu şi Grigore Ioanid, ambii din Bucureşti primul domiciliat în cal. Dudeşti 154 şi al II a în str. Salvator Nr. 10. Numiții au la' activul lor mai multe furturi săvârşite mai în toate ora-ele principale ale țării.

Cu actele dresate au fost înaintați subt escortă parchetului de Ilfov întrucât s'a constatat că amândoi sunt evadați din acel arest preventiv.

Accident de muncă

Muncitorul Ciuhuță Iov pe când tăia lemne la un fierăstrău circular din curtea Manufacturei de Tutun din Calea Victoriei, a fost lovit în tâmpla dreaptă, de către o bucată de lemn, care i-a cauzat moartea.

Jefuire

In seara zilei de 23 crt. pe la ora 11, comerciantul Schichel Bernard din localitate mergând spre casă, a fost atacat de trei indivizi necunoscuți cari în timpul luptei l-au jefuit de suma 13.000 lei pe care o avea asupra sa. Reclamând cazul poliției, necunoscuții jefuitori au tost puşi în urmărire.

Darea în judecată a unui speculant

Prefectul Poliției a ordonat trimiterea în fața comisiei de specula spre a fi judecat comerciantul pielar Farcaş Ernő din strada Regele Ferdinand Nr. 21, care a vândut Ing. C. o jumătate bucată piele chevreau gris cu prețul de 180 lei şi peste o săptămână vându cismarului dnei C. cealaltă jumătate a bucății, însă cu prețul de 300 lei.

Furt

Dela locuința fotografului poliției Petre Ispas din str. Regina Maria Nr. 46, s'a furat suma de 9200 lei şi obiecte casnice în valoare de aproape 30.000 lei. Cu toate cercetările poliției, până în prezent, hoții au rămas necunoscuți.

*

Poliției i-a reuşit să aresteze pe servitoarea Porumb, autoarea unui furt de bijuterii în valoare de câteva mii lei săvârşit la locuința stăpânului ei Iţic Molnár din Str. Nicolae Iorga No. 7.

Cu actele dresate a fost înaintată la Parchet.

*

Dl Ing. Bohățel din Cal. Victorie No. 34 a reclamat poliției centrale pe servitoarea sa Brucher Irena originară din Praga (Ceho-Slovacia), care i-a furat mai multe obiecte casnice evaluate la 15.000 lei şi apoi a dispărut.

Excrocherie.

Dl Erneő Ianovici comermercian[t] din Str. Bucovina No. 8. a reclamat poliției pe fiul său Petre, pe care mai zilele trecute i-a adus spre vânzare un covor Persian oferindu-il cu prețul de 30.000 lei.

Bătrânul mai mult ca să vină în ajutorul fiului său care era strâmtorat băneşte în acel timp, îi înmână imediat suma de 25.000 lei ca arvună, rămânând ca peste două zile să-i mai dea restul.

Petre Joanovici spre a fi cât mai sigur că va primi şi restul prețului îşi luă covorul înapoi împreună cu arvuna, şi tot odată înțelegându-se cu tatăl său că peste două zile să-il readucă.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE GĂSESTE VIPT cu locuin'ă pentru o Domnişoară solidă Strada Tordai No. 7 et. I. 2612

DAU CU CHIRIE

2609

apartamente compuse din 4 camere, bucătărie, bae sau pentru birouri în noua clădire ce se construeşte în Calea Regele Ferdinand No. 7.

Informațiuni la **Sucursala Luca P. Niculescu** subt Hotel Astoria.

„CHAUSSURES ECHO"

1392 este marca celor mai bune ghete. Lloyd 1110

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea

sunt elegante

bune

şi ieftine

1370

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" şi Berea Monoştor

Specialitatea brună din malți dublu

deschisă

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARA

1922 28 Ianuarie		ACTIV	1923 20 Ianuarie	1923 27 Ianuarie
4.581.590.211	493.755.430	aur depozitat (monete şi lingouri)	5.170.104.726	5.170.106.476
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.555	aur (monete)		
	4.086.131.115	disponibil, trate şi bonuri de teazur aur		
	4.581.590.211	stoc metalic		
352.164		Argint şi diverse monete	765.960	748.222
1.807.270.869		Efecte scontate	3.730.815.728	3.756.777.916
168.631.785	109.778.300	Imprumuturi pe efecte publice	241.761.651	222.346.781
	142.380.200	„ „ „ „ în cont curent		
	58.853.485 83.326.715	din cari nu s'au ridicat lei 91.399.769		
	251.158.500 84.158.531			
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
		Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
5.281.379.229		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.825.535	5.282.825.535
		Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
7.075.030.934		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.026.703.258	7.026.703.258
59.036.367		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor şi industriaşilor	86.895.322	87.400.053
11.997.418		Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407		Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
27.508.217		Imobile	51.263,552	52.181.718
3.138.231		Mobilier şi maşini de imprimerie	4.444 617	4.449.778
2'453.826		Cheltueli de Administrațiune	2.719.386	3.214.251
22.273.200		Conturi curente	174.211.536	171,549.755
492.318.255		Conturi de valori	102.839.872	106.008.067
440.036.912		Conturi diverse	475.779.262	478.759.313
20.017.857.903			22.407.879.776	22.419.820.494
		PASIV		
12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950		Fond de rezervă	72.869.046	72.869.046
12.746.383		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului şi maşinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.683.265.600		Bilete de bancă în circulațiune	15.105.850.302	15.116.364.149
—		Profit şi Pierdere	—	—
8.932.865		Dobânzi şi beneficii diverse	12.035.274	16.648.055
1 720.179.125		Conturi curente şi recepise la vedere	2.132.833.760	2.113.765.289
4.514.384.980		Conturi diverse	5.045.838.372	5.061.720.933
20.017.857.903			22.407.879.776	22.419.820.494

28 Ian. 1922	Efecte şi alte valori de restituit	27 Ian. 1923		
286.190.545	Efecte şi alte valori în păstrare	335.855.097		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.418.632.049	11.426.728.774
1.150.688.016	Efecte în gaj şi în păstrare provizorie	1.926.539.677		
1.982.592.231	Conturi de ordine		1.744.207.482	1.740.014.912
12.583.084.792			13,162.839.531	13.166.743.686

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7%

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Banca Marmorosch, Blank & Comp.

Societate Anonimă

Sediul în București

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

ACTIV				PASIV			
Cassa:				Capital	—	—	125.000.000 —
Numerar, cupoane exigibile și titluri ieșite la sorți	401.050.558 82			Rezerve	—	—	100.000.000 —
Disponibil la bănci	444.825.868 57			Depozite	—	—	1.756.842.396 54
Portofoliu de efecte comerciale	1.316.707.070,87			Conturi curente creditoare	—	—	1.208.747.587 55
Minus reescontate	612.688.844,75	704.018.226 12	1.549.903.653 51	Cont tranzitoriu	—	—	226.752.009 65
Bonuri de tezaur și avansuri la C. F. R.		— —	164.320.732 25	Avale și garanții:			
Efecte publice și acțiuni:				Angajamentul pentru C. F. R.	133.304.784 06		
Rente și obligațiuni		31.476.822 10		Clienți în efecte publice	82.717.462 78		
Diverse acțiuni		20.880.351 74	52.357.173 84		215.022.246 84		
Avansuri:				Cassa de pensiuni „M. Blank“:			
as/ Efecte publice si acțiuni		412.004.345 05		Efecte publice, nom.	7.194.800 —		
as/ „ comerciale și cesiuni		155.223.746 20		Și numerar	—	—	5.694.343 —
as/ Cereale și lemne		282.613.213 32		Beneficiul net:			
as/ Ipoteci		40.464.701 55	890.306.006 12	Report din 1921	17.608.551 58		
Debitori în cont curent:				Beneficiu net pe 1922	44.690.471 89		62.299.023 47
Diverși debitori		259.618.827 17					
Societăți controlate de noi		262.494.668 87	522.113.496 04				
Participațiuni:							
Bănci afiliate și întreprinderi consorțiale		— —	298.330.935 30				
Avale și garanții:							
Angajamentul la C. F. R.	132.304.784,06						
Clienți în efecte publice	82.717.462,78						
	215.022.246,84						
Imobilul centralei și sucursalele din provincie		75.153.741 48					
Amortizări până în prezent		7.150.397 38	68.003.344 15				
Inventar		— —	19 —				
Cassa de pensiuni „M. Blank“:							
Efecte publice nom.	7.194.800,—						
			3.545.335.360 21				3.545.335.360 21
Depozite de valori:				Depunători de valori:			
Efecte publice și acțiuni		1.733.708.864 15		Efecte publice și acțiuni	1.733.708.864 15		
Cereale și lemne		454.667.154 32		Cereale și lemne	454.667.154 32		
Efecte comerciale în gaj		14.435.547 62		Efecte comerciale în gaj	14.435.541 62		
Ipoteci		40.464.701 55		Ipoteci	40.464.701 55		
			2.243.276.267 64				2.243.276.267 64

Verificat și găsit conform cu registrele,

Censori: **General G. Cantacuzino, G. G. Duca, George Kapri, N. A. Papadat, I. Pillat.**

2614 Directorul contabilității, **Nemet.**

Pânzeturile „Barza“ și șifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA“ Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Mişcarea studenţimei clujene

Universitatea nu se redeschide încă

Şedinţa senatului universitar. Starea de spirit a studenţimei. Alte două voturi pentru reintrarea la cursuri cu evrei. Când se va ţinea şedinţa centrului „P. Maior". Plecarea unui delegat la Bucureşti.

Am ţinut şi până acum în curent pe cititorii noştri cu cel mai obiectiv mod în mişcarea studenţească locală, şi nu ne-am grăbit să aducem ştiri de senzaţie cari apoi să se dovedească inexacte, cum au păţit ziarele maghiare şi cele din Capitală.

Ieata presa afirma că la 1 Martie se va redeschide Universitatea din Cluj.

Această ştie au lansat-o ziarele judecând după hotărârea Comitetului Centrului „P. Maior". Dar despre aceasta nu putea fi nici vorbă, senatul universitar întrunindu-se uumai ieri. Dar nici la întrunirea de eri nu s'a hotărât reînceperea cursurilor. Senatul fiind informat despre agitaţiile cari s'au produs în sânul studenţimei cu ocazia ajungerei în publicitate a hotărârilor luate, de comitet aşteaptă întrunirea întregei studenţimi.

Aceasta însă nu se poate face decât în cadrul şedinţei plenare a Centrului „P. Maior" care actualmente e desfiinţat de senatul universitar dar această hotărâre nu e recunoscută de studenţime. Chiar pentru aceasta se vorbeşte în cercurile studenţeşti că rectoratul va retrage ordinul de desfiinţare pentru a putea avea la baza viitoarelor dispoziţii referitoare la redeschidere o hotărâre autorizată a studenţimei.

Aşa dar chestiunea redeschiderei cursurilor se va rezolvi numai după întrunirea centrului „P. Maior."

Când va fi şedinţa?

Ori şedinţa centrului nu se va ţinea până la reîntoarcerea dlui I. Moţa dela Bucureşti. D-sa a plecat în capitală ca delegat al centrului, fiind chemat de studenţimea universitară de acolo, îngrijorată de ultimile evenimente şi quasirenunţări de aici

Dl Moţa a plecat aseară, aşa că nu se poate reîntoarce decât Sâmbătă. Şedinţa după toate probabilităţile se va ţinea imediat, iar a doua zi se va întruni senatul spre a lua în discuţie hotărârile, şi a delibera asupra deshiderei sau continuării actualei situaţii.

Părerea studentimei

Studenţimea, precum am mai arătat, e divizată. Unii sunt de acord cu hotărârile comitetului centrului, alţii nu vor se renunţe până se va pronunţa şi parlamentul în mod formal.

Care tabără e în majoritate e greu deastabilit. Fapt este că votând 3 membri la şedinţa comitetului, rezultatul a fost 2 voturi pentru renunţare şi reintrare iar contra, un vot. Alţi trei membri n'au votat încă. Rezultatul final e aşteptat cu nerăbdare.

Studenţii intransigenţi susţin că renunţarea nu poate porni chiar dela Cluj — de unde a pornit acţiunea — şi încă înainte de a se pronunţa parlamentul ceilalţi sus,in că parlamentul s'a pronunţat, deci orice acţiune pe ,mai departe e contra directivelor luate de plenul centrului.

Ceiace se poate afirma pozitiv e că în sânul studenţimei domneşte cea mai vie agitaţie care în loc să se liniştească i-a proporţii, aşa că o ruptură între cele două tabere nu e exlusă.

Vom ţine pe cititori în curent cu evoluţia mişcării.

Adunarea generală ordinară a „Corului Episcopiei din Cluj"

Reuniunea corală „Corul bărbătesc al Episcopiei ortodoxe române din Cluj" şi-a ţinut adunarea generală ordinară Duminecă în 25 Februarie 1923.

Preşedintele, dl Vasile Petraşcu, deschide adunarea. mulţumind P. S. Sale dlui Episcop şi dlui G. Dima directorul Conservatorului pentru participare, apoi îşi fac raportul general expunând pe scurt activitatea Reuniunei până în prezent, exprimându-şi mulţumirea pentru munca depusă de Reuniune pe terenul fixat deodată cu înfiinţarea ei.

Dupăce controlorul şi bibliotecarul îşi fac raportul conform ordinei de zi, li se dă absolutoriu şi se trece la alegerea noului comitet, alegându-se pe timp de un an:

1. Preşedinte: Dr. Sebastian Stanca. 2. Vicepreşedinte: Patriciu Ciurea. 3. Secretar: Liviu I. Patanchi. 4. Bibliotecar: Octavian Câmpean. 5. Controlor: Petre Bura. 6. Controlor contabil: Oliviu Sârbu. 7. Membrii în comitet: Dr. Gh. Trift, Beniamin Ardeleanu, Ioan Decei şi Aurel Lazar. Dirigintele V. Petraşcu şi casariul V. Suciu rămân permanenţi.

După alegerea noului comitet şi după unele propuneri şi interpelări, P. S. Sa dl Episcop, urează viaţă acestei Reuniuni care în scurt timp a avut succese strălucite, exprimându-şi dorinţa de a colabora şi pe mai departe cu P. S. Sa la ridicarea nivelului religios şi cultural al poporului nostru.

Dregeţi-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle şi oglinzi 2484

Hunwald,

înzestrat cu maşinile cele mai moderne **Cluj.**

Telefon interurban 147.

La Grădina de iarna Central în fiecare sară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Publicaţii noui

„Dreptatea socială"

Revistă politică şi socială

In vremurile acestea de dezorientare politică, revista „Dreptatea socială", apărută de curând sub direcţia D-lui D. Drăghicescu, corespunde unei necesităţi bine simţite.

In cele trei numere apărute până acum remarcăm articolele politice ale D-lui Drăghicescu tratând cu o deosebită competinţă chestiunile de la ordinea zilei: „Constituanta şi egalizarea politică şi juridică" Dintre sexe, „Noţiunea proprietăţii şi formele ei," etc.

Un interesant articol despre „Reforma învăţământului" semnează cunoscutul profesor clujan C. Sudeţeanu. D-l Şt. Zeletin, de la „Ideea Europeană" ocupându-se de „Finanţa şi antisemitism", scoate în evidenţă rolul evreilor în economia română, după ce analizează modul cum ei s'au infiltrat în toate ţările Europei, folosindu-se de calea economică. Domnia Sa se înşeală însă când apropie pârtidul liberal de capitalismul evreesc, pornind de la premiza falsă că duşmanul comun al partidului liberal şi al evreilor e agrarianismul român.

Actualităţi cu privire la politica internă şi externă, recenzii complectează cuprinsul revistei. Urând deplin succes noului confrate, în lupa pentru punerea în practică a principiului dreptăţei sociale, şi îl recomandăm călduros publicului.

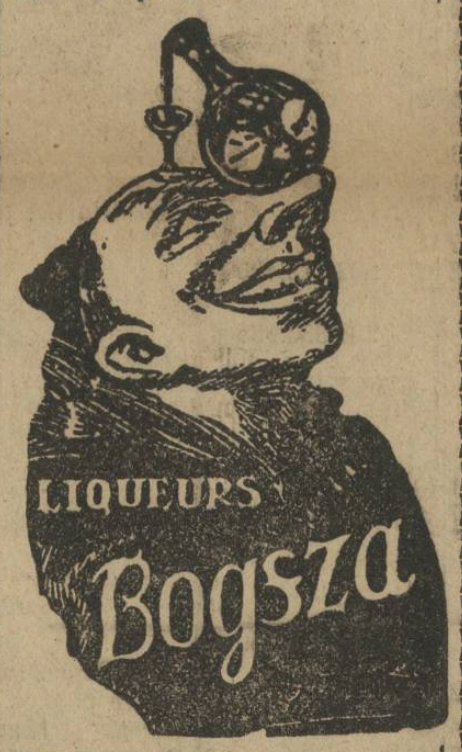

Cea mai fina crema pentru ghete

Populaţia cehoslovaciei

Oficiul statistic al statului ceho-slovac publică rezultatul definitiv al recensământului care a avut loc la 15 Februarie 1921 în toată republica cehoslovacă După această statistică, Cehoslovacia numără în total 13 mil. 611.349 locuitori (din cari 6.558.586 bărbaţi şi 7.052.763 femei). Dintre aceştia, 13.372.406 sunt supuşi cehoslovaci, iar 238.943 streini.

De naţionalitate cehoslovacă. sunt 8.760.957, germani 3.123.448, maghiari 747.096, ruteni şi ruşi (în Rusia subcarpatică) 461.466, evrei (minoritari) 180.535, poloni 75.852 alte naţionalităţi 23.052.

După religie, populaţia cehoslovacă se împarte astfel; romano-catolici 10.384.860, protestanţi 992.083, fără confesiune 742.503, biserica naţională cehoslovacă 523.332, mosaici 353.925, uniţi şi armeni 532.608, ortodoxi 72.696, diferite confesiuni 25.342.

E curios faptul că în anul 1910 numărul femeilor era de 1.056 faţă de 1000 bărbaţi; în anul acesta statistica indică 1.075 femei faţă de 1000 bărbaţi.

Procentul general se prezintă astfel faţă de 1910:

*

S'a declarat acum 65,51 % faţă de 58,98% în 1910 pentru naţionalitatea cehoslovacă.

Germani acum 22,36% faţă de 25,52%.

Maghiari acum 5,50% faţă de 7,97%.

Ruteni acum 3,45% faţă de 3,29%.

In parte, aceste cifre sunt explicate prin sistemul de statistică austro-ungar, care a considerat pe cetăţeni ca unguri sau germani prin simplul fapt al posedărei limbei ceeace făcea ca mulţi cetăţeni de alte naţionalităţi să fie înrolaţi în rubrica naţionalităţii.

Densitatea populaţiei atât în 1910 cât şi astăzi să menţine la 97 persoa e pe km. p.

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:

Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.

Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul c.hoslovac. 2548

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Nu cumpăraţi 2608

Cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,

până nu controlaţi preţurile la

EMIL BLAGA CLUJ, **Piaţa Stefan Mare No. 3 care vinde cel mai eftin.**

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 740 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Sâmbătă 3 Martie 1923

Infrăția

CLUJ 3 MAR 923

R CLUJ I. 92

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 78

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

O stare de lucruri care trebue să înceteze

Faptele doveditoare s'au înteit tot mai mult în ultimul timp.

Cum arătam în numerile noastre trecute, la administrația financiară din Cluj o funcționară a răspuns pe un ton ridicat unui redactor al nostru, că nu știe românește. La înmormântarea ultimului fost primar ungur al Clujului au luat parte toate școlile maghiare din orașul nostru, iar oratorii au transformat oraționile funebre în discursuri șovine și atățătoare. In foaia magnaților unguri din Cluj, un așa zis poet ungur reia în discuție vestita pe vremuri teorie roesleriană, teorie fără nici un fundament științific, dar sprijinită de toate autoritățile școlare din Ungaria veche — cu toată desaprobarea chiar a unora din savanții unguri — spre a ne înjosi neamul și origina.

Bisericile catolice se roagă pentru prosperitatea și reînvierea statului unguresc; în școlile maghiare primare și licee, orele de limbă ungurească sunt cele mai numeroase, iar la studiile de istorie și geografie se explică elevilor incomparabil mai desvoltat istoria ungurilor decât a românilor, Ungaria fiind arătată în vechile ei hotare; la aceleași școli unirea Ardealului cu patria mumă e prezentată ca ceva trecător, și acest lucru profesorii se străduiesc să-l dovedească cu tot felul de date istorice, politice, economice. In toate ramurile activității sociale maghiare la noi și în special în presa ungurească, se duce o campanie pe față împotriva ideii de stat românesc, se batjocorește cu cele mai străvezii și deci mai proaste spirite tot ce este românesc, se face o propagandă din ce în ce mai vie și mai puțin voalată, pentru țara lui Horthy și pentru întreținerea vechei idei de stat unitar maghiar.

Și ceea ce e mai uimitor, nici nu se mai păstrează tactul prudenței și decenței de până acuma, nici nu se mai ține seama de indignarea legitimă a românilor, nici nu se mai are în vedere că toate acestea se petrec într'o țară care are drept nu numai să protesteze, dar să ia măsuri severe contra acestor repetate și tot mai dese atentate la demnitatea și suveranitatea poporului român.

O domnișoară care țipă în gura mare că nu știe românește într'o instituție, pe ai cărei pereți stă scris de luni de zile că nu se admite sub pedeapsă de destituire, altă limbă decât cea românească, este un elocvent exemplu.

Oare unde și când s'a mai putut petrece așa ceva? Funcționara în chestiune a strigat astfel, pentrucă era obișnuită, pentrucă mai strigase de mai multe ori la fel și văzuse că pedeapsa cu care era amenințată în caz de nerespectare a ordonanței ministeriale, era simplă vorbă pe hârtie. Iar în școlile ungurești inspectorii statului vin cât se poate de rar, în bisericile ungurești nu calcă nimeni, gazetele ungurești când sunt luate puțin la zor, încep să facă un sgomot fără pereche, trezind automat compătimirea unor confrați din București, cari n'au nici o idee de ungurește și cari se văd totdeauna datori să le vină într'ajutor cu o promptitudine, ce în alte țări ar părea suspectă.

Și astfel lucrurile se explică și mai departe: partidul național, care pretinde că reprezintă ideia românească în Ardeal, din motive electorale, sprijină pe față aceste manifestări antiromânești mai mult sau mai puțin oculte, iar studenții singuri controlori și regulatori ai pulsului național, au fost prea cu totul prinși de mișcarea antisemită din ultimul timp, pentru a arunca o privire mai stăruitoare, spre cei cari cu adevărat mineză edificiul de curând ridicat al statului nostru în forma lui din urmă.

Intrucât privește guvernul, ori ce măsură ar lua, ea e primită cu dușmănie și denunțată de arbitrară și aspră atât de presa bucureșteană, despre care am pomenit mai sus, cât și de o mare parte din bărbații așa zisului partid național, amestecați în cărdășiile de ataceri româno-maghiare.

Iar numeroșii agenți ai lui Horthy pripășiți prin presa și instituțiile ungurești de la noi profită de ocazie, râd de noi și lucrează înainte, din ce în ce mai plini de curaj.

Oare multă vreme vor mai continua lucrurile astfel?

Scolile confesionale față de noua organizare a țării

— Ce trebue să se înțeleagă —

Se știe că pe vremea stăpânirei maghiare, bisericele tuturor confesiunilor, cu excepția celei romano catolice nu primeau nici un ajutor pentru întreținerea școlilor confesionale și atunci când guvernul maghiar îl acorda, punea condițiuni umilitoare atât pentru biserică, cât și pentru credincioșii ei.

Puterile materiale ale acestor biserici fiind reduse. problema menținerei școlilor confesionale se îngreuna din an în an.

Populația românească fiind conștientă de importanța acestor școli pentru apărarea contra tendinței de maghiarizare le-a dat tot sprijinul pe care-l permiteau mijloacele lor materiale destul de reduse.

Când s'a înființat însă în 1918 „zona culturală" dealungul Carpaților, care privea în special pe Români, amenințând exestența bisericilor noastre, situația a fost foarte critică și multe din școlile confesionale, din lipsa de mijloace materiale au fost nevoite să dispară.

Deși de la unirea Ardealului cu vechiul regat școlile confesionale au devenit o armă politică în slujba unui anumit partid, recunoaștem impasul în care să găsesc aceste școli, din cauza reformei agrare și financiare.

Statul e dispus să ia asupra sa aceste școli, dar organele superioare ale bisericei greco-catolice, văzând că prin această măsură li se reduce din privilegiile de până acum, vor să se opuie cu îndârjire la măsurile pe care urmează să le puie în aplicare Statul.

Totuși întreținerea acestor școli în același mod că până acum nu mai poate dăinui, căci în cadrul Statului întregit nu se poate impune credincioșilor unei religii, să plătească în afară de impozitul cerut de Stat și un impozit suplimentar pentru menținerea școlilor confesionale.

Ea ar fi o grea sarcină pentru popor care s'ar vedea silit să facă sforțări materiale, mai mult decât îi e cu putință.

Pentru bunul mers al lucrurilor se impune deci ca o nevoie absolut imperioasă, ca biserica greco-catolică să accepte propunerea Statului de a-i prelua școlile, întrucât confesionalismul nu mai are nici un rost, ca mijloc de luptă acum când pericolul național, de care erau amenințați Românii pe vremea stăpânirii maghiare e înlăturat.

Sprijinirea valutei germane

Berlin. — Reichstagul a admis crearea unui fond pentru sprijinirea valutei.

Inţelegerea germano-ruso-turcă

Uneltirile Rusiei fac imposibilă încheierea păcii cu Turcia. Bani, arme și muniți uni ruseți pentru turci. Conflictul lituano-polonez. Mâna Germaniei.

In „Journal des Debats", cunoscutul ziarist francez Auguste Gauvain publică un articol în care arată că întransigența Turcilor se datorește nu numai sprijinul moral dar și unui sprijin material efectiv pe care guvernul Kemalist îl primește cu deosebire dela Sovietele ruseți și într'o măsură mai mică chiar din partea Germaniei.

In acelaș timp conflictul polono-lituan se dovedește a nu fi decât o uneltire a Germaniei și Rusiei. In cele ce urmează vom rezuma faptele și considerațiunile pe care se întemeiază articolul lui Augus e Gauvain.

Conivențele turco-germano-sovietice pe care presa franceză le-a denunțat în numeroase rânduri, se precizează în acest moment asupra mai multor puncte.

Agenții Sovietelor joacă un rol considerabil în această campanie. Ei atață și stipendiază ziarele turcești și pe membrii Adunării Naționale dela Angora. Ei favorizează introducerea de arme și de trupe în Tracia Orientală. La Odesa s'a înființat de curând un birou turc de informații și de propagandă, care aspiră să facă acelea și servicii pe cari le-a făcut în timpul războiului biroul Uniune și Progres instalat tot în Odesa. Acest birou recrutează musulmani, tătari, circazieni pentru armata Kemalistă. La Constantinopole au început să se observe efectele acestei munci. Ca toate stipulațiile armistițiului dela Mudania, efectivele turce sporese în mod regulat grație acestor înfiltratiuni zilnice. De altfel autoritățile Kemaliste nu se mai jenează și pregătirile militare se fac în văzul tuturor.

Iar în vreme ce din partea grecilor cași din partea Franței și Angliei se arată un spirit doritor de pace, Turcii se lasă furați de o efervescență contagioasă. Dar Sovietele nu fomentează turburări numai în Orient. Ei fac intrigi și la frontiera lor occidentală. Ei încurajează din toate puterile pe Lituanieni cari au făcut o agresiune împotriva Poloniei, în zona neutră fixată de Consiliul Soc. Națiunilor între cele două țari. Guvernul dela Moscova a declarat guvernului din Kovno că el socotește ca primejdios pentru Rusia faptul de a se atribui Poloniei calea ferată Grodno-Vilna.

Acest gest este hotărât cominatoriu față de Polonia' în clipa când acest stat se consacră operei dificile de consolidare politică și de organizare economică. Gestul coincide dealtfel cu o întreprindere lituano-germană care are ca scop să provoace opinia publică polonează și în mod general să pregătească destrămarea siatului Poloniei. Este mai mult decât cert că Lituania este înfeodată politicei germane. Cași Germania și cași Rusia ea vede în Polonia un dușman care trebuie nimicit,

Dacă s'a putut ezita până în ultimul timp asupra politicei guvernului dela Kovno, aceasta nu mai este îngăduit acum, când după atribuirea teritoriului Memel Lituaniei, aceasta a atacat trupele poloneze cari luau în posesiune partea zonei neutre care revenea Poloniei.

In sfârșit se știe că Rusia Orientală este organizată ca un bastion militar, ca distrugerile militare prescrise de tratatul dela Versailles sunt violate acolo, și că panger maniștii socotesc să plece de aci pentru a sduncina Europa Centrală.

Ce rezultă din toate acestea? Fără umbră de îndoială se poate afirma că între guvernele german, turc și rus există o înțelegere ale cărei scopuri ultime nu sunt greu de presupus.

De fapt, turcii nu joacă decât un rol de unealtă inconștientă. Rusia și Germania, state imperialiste, fac tot ce le stă în putință pentru a provoca un nou război din care cred că vor avea de câștigat.

Iată de ce întrețin un spirit războinic la Angora și de ce pun la cale uneltiri la frontiera Poloniei.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Falimentul intelectualităţii

— Două bilanţuri —

In darea de seamă despre activitatea Academiei Române pe anul trecut cetim între altele:

„Năzuinţele Academiei de a face la Mircești un loc de pelerinagiu național la mormântul și casa marelui poet, care în timp de aproape o jumătate de secol a reprezentat și a înălțat sufletul întregului neam, întâmpină greutăți și piedici mărite după războiu și până acum nebiruite.

Pe mormântul Bardului nu s'a putut încă înălța monumentul dorit și cuvenit în formă de capelă; rămășițele lui sunt adăpostite tot sub acoperișul provizoriu de scânduri. S au cerut contribuiri printr'un apel adresat pentru acest scop instituțiilor financiare, dar rezultatul a fost mult mai jos de așteptări: s'au primit numai optsprezece răspunsuri cari au adus numai suma de 22.220 lei. Pentru întreținerea casei s'au făcut reparațiunile indispensabile. Academia a primit casa și grădina ca donațiune făcută de nepoatele Poetului, Doamna N. Catargi și Domnișoara Elena Catargi, cu intenţiunea și scopul de a restabili cât mai deplin posibil încăperile locuite de dânsul, așa cum erau când le dădea viață prin prezența lui, pentru ca generațiile actuaie și viitoare ale Românimii să le vadă așa cum au fost, când marele poet trăia și scria în mijlocul lor. După trecerea din viață a văduvei lui era timpul să se facă această restituire. Spre acest scop s'a făcut apel stăruitor la persoanele cari erau deaproape legate cu memoria lui și la care se află obiecte din acel interior menit a deveni un mazeu de caracter național. Chemarea noastră nu a avut până acum răsunetul așteptat".

Am înregistrat întreaga destăinuire pe care ni-o face, atât de crud, secretarul Academiei. In ea nu găsim numai amărăciunea octogenarului academician, contemporan mai tânăr al bardului dela Mircești; e acolo toată desnădejdea intelectualității noastre doborită de materialismul cercurilor de astăzi.

Străduinţele Academiei au rămas infructuoase. Dorința neîndeplinită a pelerinagiului nu e desigur atât de dureroasă. E poate mai bine că nu s'a făcut. Mai trist ar fi fost să se adune lumea noastră intelectuală pe marginea unui mormânt drag ei năvălit de bălării, sau cu mizeria ascunsă sub grosolane ornamentaţii de ocazie.

Ceea ce însă constitue un document profund caracteristic stărilor actuale este că astăzi când în bilanţurile anuale ale Băncilor și întreprinderilor industriale și comerciale excedentele se cifrează cu sutele de mii, distanțând cu mult capitalul inițial, la apelul Academiei au răspuns 18 instituții și toate la un loc n'au găsit să rupă din totalul dividentelor de basm mai mult de 22,220 lei.

Pentru risipa speculanților și a speculatorilor, încasările bodegilor, varieteurilor și a prăvăliilor de lux suma donată academiei este un ridicol bagatel; pentru rotunjirea cât mai respectabilă a dividentelor, întreprinderile noastre economice țin strâns legată cureaua pungei. Cererea Academiei trebue să fi părut nebunească consiliilor de Administrație chiemate să vie cu o piatră la clădirea capelei sub care să se odihnească în pace cel ce ni-a amăgit și s'a amăgit cu credința că „Românul e născut poet".

Cele douăzeci și două de mii donate de cele 18 instituții sunt o crudă desmințire. „Poet" era acel ce credea tot românul croit din aceeași stofă și nu pleava sterilă sufletește, care nu poate rupe de la gură paharul de scumpă băutura pentru orice „nebunie a celor de la Academie".

Cercetătorul viitor al vremilor noastre va sta uimit în fața dureroasei paralele dintre intelectualitatea contemporană doborâtă și materialitatea brutală a arivismului financiar triumfătoare și senină. Raportul Academiei este bilanțul de faliment al intelectualității; pe celălalt căutați-l în orice ziar la rubrica „Profitului net" și veți putea constata enorma distanțare. Nu e de mirare deci că Alexandri se odihnește sub o baracă, iar pereții goi ai casei sale părăsite se macină sub privirile nepăsătoare ale contemporaneității noastre, adică de alte satisfacții.

C.

File de calendar

Moravuri românești

Unul din francezii noștri, adică din cei primiți pela noi cu toată prietinia și cu toată bunăvoința, de care am dat totdeauna dovadă când e vorba de streini, — după ce a trăit prin meleagurile noastre cum nici el nu se aștepta de bine, ne-a înjurat cum i-a venit la gură. A spus despre femeile noastre că așa destrăbălate ca ele n'a mai văzut de când e el, iar despre bărbați, că nici n'a mai întâlnit așa detracați prin nici o parte a lumei. In sfârșit ne-a atribuit la complimente și la grațiozități de felul acesta cu galanterie și cu o risipă specific franțuzească.

Și asta ținând în seamă toate regulile ospitalității și ale recunoștinței, căci precum am spus, domnul în chestiune, nu venise să ne studieze moravurile pe cheltuială proprie, cum s'ar fi cuvenit pentru un cercetător obiectiv ca dumnealui, dar a venit adus de câțiva domni din elita noastră, pentru a ne arăta.. cum se face gazetărie.

Și ne-a arătat.

Domnii cari l'au pripășit pe aici trebuie să fie nespus de satisfăcuți și să-și frece mâinile de mândrie.

In sfârșit au apucat și sălbateciі de români, să învețe ce va să zică a face presă civilizată, ce va să zică moravuri gazetărești occidentale. . .

Dar cartea francezului — căci nu ne-a înjurat într'un articol ci într'un . . . roman întreg — a fost repede confiscată de poliție, iar discuția în jurul ei a fost brusc întreruptă. Din toate părțile suntem sfătuiți să nu ne supărăm pe . . . întreaga Franță pentru un imbecil.

Dar cine s'a gândit la una ca asta? Mai întâi că și de-o fi la noi moravuri urâcioase, dar și la ei slavă Domnului! Numai să citești ce spune Margueritte despre „băieţandrele" franceze, și ești lămurit asupra tuturor surorilor de gintă latină de pe malurile Senei, dela 14 ani în sus.

Și doar Margueritte e unul de-ai lor, nu un strein, și a avut omul reticențele lui!

Vai de noi, nu ne supărăm pe nici o Franță! Ba nu știm cum să mulțumim francezului . . . Incă unul, doi ca el și ne vindecă complect de occidentalism.

Nomofilax.

ECOURI

Eleonora Duse în America

Eleonora Duse a plecat la Neapole, spre a da o serie de reprezentaţiuni în acel oraș.

Renumita artistă este în tratative cu cunoscutul impresar american Percy Burton, în vederea unui turneu de cinci luni în Statele-Unite, turneu pe care-l va începe în Octomvrie viitor.

Ce se joacă la Viena

La „Kammerspiele" s'a dat deunăzi premiera comediei în trei acte „Die Frau meiner Träume" de André Picard și Robert Laveline, tradusă în limba germană de Otto Eisenschitz, cu Leopoldine Konstantin în principalul rol feminin.

*

La „Josefstädter Theater" s'a dat premiera comediei „Lissy die Kokotte".

La „Raimund Theater" a avut loc premiera comediei „Die Erwachsenen" de Sling.

A torul a asistat la premieră.

*

La „Wiener Komödienhaus" s'a reluat vodevilul „Die Kleine Sünderin" de Hans Zerlett și Willy Prager, musica de Jean Gilbert.

Trăsurile de gală ale ex-Kaiserului

La Varșovia s'au expus opt trăsuri de gală din proprietatea fostului împărat german.

La Postdam au fost pe vremuri nu mai puțin de 50 de trăsuri de gală de acestea, din cari 42 au fost distruse în timpul revoluției.

Cele opt trăsuri scăpate au fost acum transportate la Varșovia, unde vor fi vândute la mezat.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Școlile de ziaristică în străinătate

Jules Claretie scria odinioară: „Nu înveți nicăeri ziaristica, dacă nu ai talentul pentru ea". Fără ca această afirmație să-și piardă din adevăr, trebue să recunoaștem astăzi, că pentru a fi un adevărat ziarist sunt necesare studii technice și chiar o pregătire deosebită.

Ziaristica e un talent, care trebuie cultivat ca și cel al muzicei sau al picturei.

In afară de polemiștii recunoscuți ca Rochefort, cea mai mare parte din ziariștii mari străini sunt technicieni în arta scrisului, având asimilate printr'un studiu amănunțit toate cunoștințele necesare întocmirei unui ziar.

S'ar putea adăoga ca într'o epocă în care această profesiune este de multe ori refugiul oamenilor fără conștiință, e necesar ca acei cari sunt chemați să facă operă de dreptate și educație socială să nu fie în conflict cu morala.

In străinătate pregătirea în ziaristică e recunoscută că o imperioasă necesitate și se bucură de un mare sprijin din partea inițiativei particulare, mai ales în America și țările anglo-saxone.

Acum câțiva ani s'a întemeiat la Londra o școală de ziarism, din inițiativa principalelor cotidiane ale Metropolei și sub imboldul Lordului Northcliffe. Lipsită de preocuparile de ordin material și de grijile financiare, consacrându-se numai operei de pregătire a ziariștilor, grație sprijinului dat de directorii și proprietarii marilor cotidiane, școala și-a arătat în scurt timp foloasele.

Invățământul preparator constă din învățământul limbilor streine, sfaturi asupra stilului, compunerea artiçolelor, cronicelor, elemente de critică dramatică și de istoria legislației presei cât și asupra chestiunilor care interesează ziarismul în general ca: technică, finanțe, politică, comerț. economie politică.

Această inițiare preliminară în domeniul ziaristicei este completată prin un învățământ pur technic, care are în vedere întocmirea ziarului (tipografie, ediție, aranjamentul paginilor ilustrație, fotografie), terminându-se cu chestiuni secundare ca acea a educației profesionale a corespondontului în străinătate.

Scopul principal al școalei e de a face ca fiecare elev să poată întocmi un ziar și la nevoie să scrie în oricare rubrică a unui cotidian sau periodic.

Ideia școlilor pentru ziariști a trecut de mult Atlanticul. In Universitățile americane, cursurile de ziaristică funcționează la fel ca și cursurile de limbi străine și filozofie.

Anul întâi e consacrat noțiunilor preliminare ale ziaristicei prin cursuri de istorie, științe politice și sociologie, psichologie, limbi străine, legislația presei.

In anul al doilea începe învățământul ziarismului, propriu zis, prin studii de reportaj, administrație, publicitate, compoziție cu ajutorul colecției ziarelor engleze și franceze.

Ele sunt completate prin studii technice, privind întocmirea jurnalului (administrație, publicitate, broșaj, tipar, ilustrație).

Toate ramurile ziarismului sunt examinate, școala fiind prevăzută chiar cu un atelier de compunere și cu un laborator înzestrat în special pentru fotografie, clișee, broșaj, tiraj și ilustrație. O sală specială conține colecțiile tuturor ziarelor studiate.

In sfârșit școala, publică regulat un buletin compus și imprimat numai de elevi, care pot să-și pule în practică aptitudinile în două mari cotidiane ale orașului.

In orașul Madison, unde se găsește cea mai însemnată școală de ziariști, „Daily Cardinal" cotidianul de dimineață este compus de elevii școalei.

„Wisconsin Literary Magasine" lunar, „Octopus" umoristic, „Wisconsin Engineer" sunt întocmite deasemeni numai de elevii școalei. Secția agricolă scoate „Wisconsin „Country Magazine", iar cea comercială „Comercial Magazine".

*

La Universitatea din Columbia, secția ziaristică are o bibliotecă de 10000 volume și 2500 colecții de ziare cât și numeroase colecții de dicționare, enciclopedii franceze, engleze, germane, cărți asupra războiului și statistici relative la chestiunile sociale din toate țările.

Biblioteca are două săli: sala de lectura propriu zisă conținând toate ziarele Metropolei și documente asupra sociologiei, economiei politice, literaturei moderne a Europei, teatrul francez, englez, german, italian de la 1870 până astăzi.

Cealaltă sală cu ziarele cotidiane engleze și străine conține colecțiunile de tăieturi de ziare, clasate pe rubrici interesând toate domeniile gândirei: biografie, critică teatrală, revista cărților, diverse evenimente, având mai mult de 600000 de fișe.

Toate orașele mari americane au creiat pe lângă universitățile lor cursuri analoage.

In Europa, în afară de Anglia, ideia pregătirei speciale a ziaristului a prins în Germania unde a fost pusă în practică la Universitatea din Berlin.

In Suedia ca și în Elveția și chiar în Finlanda se studiază acum posibilitățile de a înființa un învățământ asemănător, având aceleași baze.

Același lucru în Franță unde e vorba să se înființeze o școală de ziariști pe lângă Universitatea din Paris. Ea va fi întocmită după modelul american, fiind însă inspirată mai mult din nevoia educației naționale a poporului, decât dintr'un spirit de mercantilism practic.

„Democrația curată" sau demagogie sadea

Cu prilejul manifestului partidului național.

In altăparte a ziarului nostru ne ocupăm pe larg de cel mai nou manifest al partidului național. Se poate vedea acolo toată deplorabila stare în care a ajuns acest partid, e deci inutil să mai insistăm.

Există însă un capitol unde partidul național se crede obligat să precizeze ce vrea. Se vorbește acolo despre „democrația curată", despre apărarea clasei țărănești, despre protecția muncitorilor, despre mult trâmbițata intrare în legalitate, despre drepturile femeii și ale presii. des re descentralizare administrativă, despre unificare, despre problema economică și financiară, despre scoaterea armatei și a administrației de sub influența partidelor politice, despre... dar despre ce nu se vorbește acolo!

Nu știm ce a îndemnat partidul național la reeditarea acestor irealizabile (prin el) puncte programatice. Desigur la Comitetul Central al acestui partid dl Mișu Cantacuzino a pus chestiunea „democrației curate", dl Vaida a cerut eliberarea administrației de sub influența partidelor politice cari nu sunt partidul național, dl Maniu, gândindu-se la alegerea sa dela Alba-Iulia din 1919 a cerut să ae garanteze libertatea reprezentațiunii naționale, dl Thoma (cu h) Io escu a cerut libertăți pentru femei și presă, iar dl Ciceo-Pop s'a gândit cu înduioșare la rezolvarea principiilor de unificare și descentralizare administrativă.

Trebue să fi fost înduioșetoare ședința în care s'a redactat acest ultim dar nu și cel din urmă manifest al partidului național.

Înțelegeți că nu e puțin să poți cere întronarea unei „democrații curate" când încă pe moșiile cantacuzinești țăranii stau tot în bordee subpământene, sunt robiți cu vechi datorii de muncă neîndurătei administrațiuni latifundiare și încă culeg rodul viilor datătoare de celebre vinuri cu botniță de câne mușcător la gură; înțelegeți că e un adevărat act de eroism să vorbești despre libertăți pe care nu le-ai acordat când ai avut putința, să te erijezi în apărător al țărănimei când aceasta nu mai are nevoe de așa ceva și să soluționezi din opoziție probleme pe care le-ai părăsit la guvern.

Aceasta e starea în care se găsește partidul național-takist și aceasta este toată tragedia ascunsă în rânduri gogoșate de manifest. Partidul național vrea, vrea de toate. Dar nu mărturisește că înainte de toate vrea puterea și că în acest scop categorisește „demagogia" cu „democrația curată."

Manifestul publicat rămâne un admirabil document al epocei.

Noi, veneticii...

Ca mulți alții — inițiativa e frumoasă și terenul neexploatat și firește, provincios unei cât mai ieftene faime — și a pus de gând și un român clujan, unul asimilat nouă de câtăva vreme, decând lucrul acesta a devenit rentabil, să ne înfrățească cu populația și în special cu cultura maghiară. A scos o revistă teatrală în ungurește și românește — chestiune și frumoasă și comercială, lucru care aci nu ne interesează. Revista a publicat însă o anchetă în privința traducerilor din românește pe ungurește, în legătură cu traducțiunea maghiară a „Scrisorii pierdute". Păreri pline de bunăvoință, unele chiar demne de reținut pentru timpuri mai oportune unei apropieri între românii loiali și minoritatea maghiară galvanizată și azi de visuri bolnave. Am reținut din întreaga anchetă un singur lucru, enunțat de d. Ianovits directorul teatrului maghiar din Cluj: acela, că nu se permite traducerea în ungurește a lucrărilor românești care jignesc sentimentul național al ungurilor din această țară.

Atât.

Și acum fără a mai intra în discuția acestei enunțări, fără a mai vorbi despre lipsa la unei literaturi — de literatură era vorbă — care să nu poată fi tradusă în ungurește din aceasră cauză (cauză, pentru care „Scrisoarea Pierdută" a putut să fie, pentrucă nu trata un subiect de aceeași natură, unguresc) și fără să pomenim de literatura valahofobă (Rákosi Victor, etc.) la modă și azi și în trecut la unguri. — să ne oprim la o alta înfamie a lui „Ellenzék".

Confratele maghiar a publicat decurând o scrisoare din Săcuime sub iscălitura unuia dintre poeții casei. Nu ne interesează din tribulațiunile semnatarului T. Imets Bela decât un singur lucru: că d sa (ce mai competență poate să fie, pentru că noi nu i-am mai auzit de veste!) reeditează într'o scrisoare săcuiască teoria roesleriană despre trecutul nostru pe aceste plaiuri. Insinuant și las, făcând-o mai mult printre rânduri, a avut totuși cutezanța, să reediteze vechea insultă a cronicarilor maghiari, că suntem un neam de „banditi" stabiliți aici după venirea maghiarilor.

Afirmația aceasta o face la începutul unei scrisori din Gheorgheni (răspuns la un articol din „Carpații" despre vechimea săcuilor și românilor în Săcuime), scrisoare, în care ni se mai spune si aceasta, că se pare fără sorți de izbândă a te lupta luptă „dreaptă" cu „Noaptea", cu prostia valahă. Și ni se mai spune acolo, că p. t. public maghiar zâmbește, când se caută a i se dovedi vechimea românilor în părțile Gheorghenilor (la vechea graniță română) înainte de anul o mie după Christos.

E pentru prima oară, când, după Unire, se readuce această teorie roesleriană părăsită de toată lumea adversarilor noștrii. Trebuia reamintită, printre rânduri de gazetă, pentruca publicul să nu o uite.

Firește, nu-l vom învrednici pe „Ellenzek" de o discuție. Chestiunea au pus-o la punct alții, deși a fost susținută de oameni mai tari de brâu decât cei dela confratele maghiar. Cu „Ellenzek" se poate însă sta de vorbă despre altceva: bunăoară despre escrocii ca Roboz, cari scriu această gazetă.

Ci rostul acestor rânduri era altul. Să arătăm, că în România nu se permite o traducere (de către un ungur!) a unor lucruri cari ar putea să jignească sentimentul național maghiar. Aceasta nu, Doamne firește! Este însă îngăduit să arunci națiunii majoritare în față o hulă, la care au renunțat demult toți adversarii; s'o arunci laș și insinuant ca ultimul om de rând. Aceasta se îngăduie, mai cu seamă când te numești „Ellenzek" și când ai în redacție pe toți urmăriții polițiilor internaționale.

Manifestul partidului național

„Lovitura de stat"

Partidul național a lansat un nou manifest către „poporul român". Este, în interval de un an, al nu știm câtelea manifest cu care foile partidului național își asasinează cititorii.

Ca și celelalte manifeste și acesta cuprinde aceleași acuzațiuni neîntemeiate și neserioase, aceleași neadevăruri grosolane și aceleași făgăduieli demagogice.

Fără să ne oprim la toate afirmațiunile cu cari partidul național sfidează adevărul și faptele, vom stărui asupra uneia din ele, care singură dovedește neseriozitatea întregului manifest și a tuturor temeiurilor pe care se reazimă politica partidului național.

Astfel în manifest se spune că Parlamentul actual a eșit dintr'o lovitură de stat. Am voi să ne spună partidul național ce înțelege prin lovitură de stat.

Fără să ne bucurăm de competința d-lui dr. Romul Boilă, știm și noi ce înseamnă o lovitură de stat. Este actul prin care o mână de oameni, trecând peste voința factorilor constituționali, pune stăpânire pe conducerea țării.

Știm cu toții în ce condițiuni a venit la cârma statului actualul guvern și în ce condițiuni s'a ales actualul Parlament.

După demisiunea guvernului Tache Ionescu, provocată de votul fostelor camere, M. S. Regele, uzând de prerogativele Sale regale a încredințat cu formarea guvernului pe d. Ion I. C. Brătianu și a dizolvat, în virtutea aceloraș prerogative Parlamentul din 1921.

Procedura constituțională a fost astfel îndeplinită. Guvernul a fost chemat la conducerea statului de către Suveran, care exercită un drept conferit de constituție, iar alegerile la care s'a procedat imediat potrivit prescripțiunilor constituționale au confirmat alegerea M. S. Regelui.

Unde este deci lovitura de stat de care vorbește manifestul partidului național?

Chestiuni economice

Situația în industria fierului

Urmările acțiunei franceze în Ruhr. Criza metalurgică europeană. Starea industriei noastre metalurgice. Intervenția Americei și soluționarea crizei.

In 17 Februarie, armatele franceze de ocupație, au luat în stăpânire întreg bazinul Ruhrului. După cum spune Lloyd George, acesta e cel mai important eveniment economic de 100 ani încoace, întrecând în importanță chiar și războiul mondial.

Nu știm dacă această declarație a făcut-o, după obicelul englezesc, bazat pe calculări precise; oricum evenimentele cari se desfășoară deatunci, par a da deplină dreptate politicianului englez.

Primul lucru care s'a întâmplat, imediat după ocuparea Ruhrului, a fost o stagnare completă a circulației căilor ferate, parte din cauză că nemții au retras de cu vreme o parte a locomotivelor dincoace de linia demarcațională, parte în urma unei dispoziții a comandantului francez.

Cum fabricile, în urma nesiguranței care domnește în acele regiuni de mai multă vreme, nu s'au aprovizionat cu materii prime și combustibil pentru timp mai îndelungat, au ajuns azi în cea mai mare criză. Singurele vehicule cari le-a rămas sunt pentru moment autocamioane. Ne închipuim însă ce însemnează aceasta pentru o fabrică care consumă zilnic numai 600 tone cărbune, producând 200 tone fier. Luând cazul cel mai bun, un autocamion ar trebui să facă zilnic de 2000 ori drumul la mina care aprovizionează fabrica.

E foarte natural deci ca întreagă industria metalurgică din Germania să fie pe moarte.

Pe baza datelor statistice din 1913 Germania producea 34 mil. 600 000 tone (cam 55% din producția Europei.) Din întreagă producție, 92% cad pe teritoriul ocupat de francezi, iar restul de 8% pe cealaltă parte a Germaniei, Silezia, Lotharingia etc.

Din cantitatea aceasta, Germania exporta 6½ millioane tone; 10 millioane tone se foloseau în teritoriul neocupat iar 18 millioane tone se foloseau pentru industria Ruhrului.

Comandantul armatei franceze după-ce a luat în stăpânire valea Ruhrului, a impus imediat o vamă specială pentru toate mărfurile cari trec linia de demarcație.

Cum însă Germanii de dincoace văd prin aceasta o umilire națională, preferă să-și închidă toate uzinele, pentru a evita să plătească vamă francezilor.

Aceste neînțelegeri din Germania ne ating foarte de aproape și pe noi. După-cum știm, industria germană, care în prezent e pe moarte, ne-a aprovizionat pe noi cu cele mai variate articole și azi nu e în stare să satisfacă nici necesitățile ei interne.

Cea mai tare atinsă a fost însă industria ferului. Dacă ne gândim că Germania producea peste 10 milioane tone fontă, din care 7 milioane pe teritoriul ocupat de Francezi, iar restul în celelalte ținuturi, cari azi sunt complet lipsite de cocs, și luând mai departe în considerare împrejurarea că cu Anglia tot din lipsa de cocs s'au sistat 317 uzine iar în Franța 105, e lesne de înțeles pentru-ce se urcă și la noi prețul fierului pe zi ce merge. Cehoslovacia folosindu-se de ocazii a reușit să facă cele mai bune afaceri de fier, după-ce mult timp a stagnat din cauza concurenței germane. Cehoslovacii au urcat prețul drugilor de fier cu 7% dela Kc la 1·70, în Germania același drugi costa azi 14000 Mk per kg.

Tot în aceeași măsură se ureă și prețul chimicalelor (Gudron, benzol, amoniac etc.) cari sunt produse laterale ale fabricelor de cocs.

Industria mondială a fierului trece astfel printr'o grea criză. Fatal tânăra noastră industrie de aceeași branșă întâmpină greutăți cari numai îndemn spre progres nu-i pot fi. Scumpirea materialului brut provocat de lipsa producțiunii germane a adus după sine scumpirea fabricatelor de fier din țară.

O ameliorare nu se poate produce decât printr'o schimbare a situației. In niciun caz ea nu poate veni așa de repede pe cât se crede. Intervenția Americei în chestiunea reparațiilor poate fi o nădejde de viitor dar nu o soluție imediată. *B.*

Intransigența studențimei

Menținerea lui „numerus clausus". Universitățile vor rămâne închise. Hotărârea studențimei.

Aseară delegații studenților întruniți în Capitală după agitate discuții cari, au ținut până la ora 4 dimineața au decis să mențină „numerus clausus" opunându-se formal deschiderei universităților până la reușita acțiunei.

Sâmbătă seara va avea întrunirea delegaților tuturor universităților pentru ratificarea hotărârei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Pippa dansează (Premieră. Abonament literar No. 5. Prețuri de Premieră.)

Sâmbătă, matineu: Moriium (pentrn a 7 oară. prețuri reduse).

Sâmbătă, seara: Sub munți (a 2 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 99. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).

Sâmbătă, noaptea: Deșteptarea Primăverii (a 6 oară. Prețuri obicinuite).

Duminecă, matineu: Ioan Viteazul (Prețuri reduse),

Duminecă seara: Fetele Gyurkovics (Prețuri de Premieră (Abonament de zi No. 100. A.)

Duminecă, noaptea: Cântecul Feeric (entru a 8 oară. Prețuri obicinuite).

Luni, Pippa dansează (pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 101 B.)

◆INFORMAŢII◆

In zilele de 6 și 10 Martie se va reprezenta la Teatrul Național de către compania „Marioara Voiculescu", „Patima Roșie" una din cele mai bune lucrări dramatice din literatura românească moderna, de Mihail Sorbul și „Mesalina" tragedie în cinci acte de Wildbrand.

Biletele s'au pus în vânzare la casa teatrului.

*

Societatea Științelor Medicale din Cluj își va ține ședința ordinară Sâmbătă, 3 Februarie a. c. la ora 5 pm. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi: 1. Dr Colbazi: Cazuri de lupus și sifilis. 2. Prof. dr Mihail: Prezentări de bolnavi. 3. Dr Rădulescu: Prezentări de bolnavi 4. Prof. dr Negru: Prezentări de bolnavi tratați cu Roentgen. 5. Prof. dr Haţiegan: Prezentări de bolnavi. 6 Prof. dr Minea: Prezentări de bolnavi. Secretar de ședință va fi: Dr Filipescu.

*

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser-Borax. 2475—6

*

In cursul lunei Ianuarie s'au exportat din Transilvania în Austria 884 bovine.

In aceiași lună s'au exportat din Bucovina pentru Cehoslovacia 1434 bovine și 848 vaci.

*

Cumpăr bijuterii prețioase (aur, platină) pentru cari ofer prețurile cele mai mari.

Cei interesați se vor adresa dlui Jancu Corbus, Hotel „Dacia" camera nr. 7.

*

Dl Moise Ienciu, inspector general cl. I, în Ministerul Justiției a fost delegat cu conducerea direcțiunei cultului ortodox din ținuturile alipite.

*

Semoficiosul cehoslovac „Prager Presse" aduce din Berlin știrea, că între România și Rusia s'a încheiat o convenție, în sensul careia un delegat român va pleca zilele acestea la Moscova pentru a ridica de acolo documentele și valorile românești. In schimb România va furniza Rusiei cereale din Basarabia.

Dăm știrea sub titlu de document.

*

Din ultimile situații trimise Ministerului de finanțe de către administrațiile financiare din țară, rezultă că, încasările Statului merg din ce în ce mai mulțumitor, iar de itele în restanță sunt aproape lichidate.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile po tale.

Prețul 30 Lei.

D-nii membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat cari doresc a cumpăra postav de haine cu preț de fabrică pot vedea mostrele la ziarul „Infrățirea" între orele 5—7 p. m. în fieare zi.

Membrii din provincie vor putea cumpăra direct din depozitul Sindicatului, după aducerea postavului de la fabrică.

*

Din Budapesta se anunță că tratativele polono-maghiare pentru încheerea unei convenții comerciale între cele două state au eșuat.

Cauza eșuării a fost că Ungaria nu voia să admită clauza privitoare la importul din Polonia al produselor textile.

Tratativele au durat șase zile.

*

Medicii serviciului sanitar al județului Caraș-Severin au hotărât să dăruiască leafa pe o zi din luna Februarie c. în folosul operei de caritate, care voește s'o înfăptuiască pentru combaterea mortalității copiilor, A. S. R. principesa Elena moștenitoarea tronului României.

*

Ministerul de industrie și comerț face cunoscut că cererile de export de materii și produse industriale nu pot căpăta o aprobare definitivă decât numai în urma avizului afirmativ al comisiunii industriale de pe lângă acel minister căreia urmează a i se supune spre rezolvare prealabil toate solicitările în atare materie.

*

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă și gospodărie. 2475—5

*

Serate artistice în Cafeneaua „Europa" începând din 3 Martie. 2618

*

Banca Marmorosch Blank & Co.

Soc. Anon.

Sediul în București

Se aduce la cunoștința generală că potrivit deciziunei adunărei generale a actionarilor societății din 24 crt., se plătește cu începere dela **26 crt. dividendul pe exercițiul anului 1923 cu lei 115** de fiecare acțiune în București la casieria centrală a Băncei, Str. Paris Nr. 4 precum și la sucursalele și agențiile Băncei din București și din provincie.

2617 Direcțiunea Generala.

*

Rog pe acela domn și damă, care mi-au dus 1 buc. bouă neagră din antisambra Hotelului Central Sâmbătă noaptea, să binevoiască a-o trimite la firma Petricaș și soții. 2610

Conferințele muzicale. Joi 8 Martie 1923 orele 20 și jum. va avea loc în sala Conservatorului a II-a conferința muzicală a neobositului maestru R. Schuller. Tema acestei conferințe va fi nemuritoarea operă a lui Puccini: Madame Butterffly și Lohengrin de Wagner. Își va da concursul pentru ilustrare artiștii: Silvia Tyron, Nestorescu, d-na Rozsa, C. Pavel, Nogacewschi și Tr. Gavrilescu. Abonamente la „Reclama", Piața Unirii 5 și seara la cassă.

*

Concertul domnului Camillo de Angelis, violoncellist va avea loc la 8 Martie 1923 orele 8 și jum. seara în sala Prefecturei județului, cu următorul program: Beethowen: Sonata La maj. Lully: Gavotta; Grunfeld: Minnelied; Popper: Pappillon; Saint-Saens: Concert in la minor; Beethowen: Menue II; Gossec: Allegretto con grazia și Popper: Taraniella. La acest concert își va da prețiosul său concurs marea noastră pianistă Anicuța Voileanu, care acompaniaza pe profesorul Angelis. Bilete la „Cartea Românească".

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei **Szilágyi** — *„FAVORIT".* 2332

*

Copiii și adulții gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jecomalț. 2542—18

Conversiunea Imprumutului Ardealului

Ministerul de Finanțe a luat dispoziția ca Imprumutul Ardealului pe bonuri de tezaur din 1919 cu scadența la 1 Febraarie 1923, să fie convertit în bonuri ale împrumutului intern 5 la sută, plătindu-se și dobânda pe 6 luni înainte.

Titlurile vor fi predate administrațiilor financiare competente, cari au și primit ordinele necesare în vederea conversiunei.

Deținătorii titlurilor vechi sunt avizați să le predea însoțite de un borderou în dublu exemplar, conținând specificarea detailată a seriilor, numerilor curente și nominalului resp. valorii.

Un exemplar se va restitui depunătorilor drept chitanță.

La sosirea nouilor bonuri se va prezenta apoi această chitanță pentru ridicarea lor dela același loc.

Scumpetea și speculanții

Pretențiile măcelarilor și brutarilor.

Urcarea prețurilor n'a fost încuviințată.

De câtva timp unii industriași din localitate, de cari atârnă existența populației acestui oraș, au început să pretindă autorităților majorarea prețurilor de până acum, aducând motive dovedite neîntemeiate în toate rândurile.

Cererile cele mai multe le-au înaintat brutarii și măcelarii, apoi celelalte bresle.

Autor tățile s'au purtat demn, refuzând să lase specualtă populația unui întreg oraș. Majorarea cerută de măcelari a fost astfel refuzată. Ea a fost repetată apoi de mai multe ori, dar cu acelaș rezultat. In cursul acestei săptămâni am înregistrat o nouă cerere, cu un răspuns similar.

Ieri, asociația brutarilor a trimis la primărie o delegație pentruca să ceară majorarea prețurilor pâinii, al celei albe, dela 5 lei și 90 bani la 6 și 50, iar al pâinii negre dela 3 și 95 la 4 și 40 bani.

Cererea n'a fost admisă. S'a sugerat în schimb să se facă pâine de probă, pentru controlarea prețului.

Cum s'a aflat, că noua majorare a fost sugerată de către morari, cari i-au pus pe brutari la cale, anunțându-i, că majorează prețurile, autoritățile au hotărât să intervină pentruca morarii să nu poată specula situația. S'a pus în vedere, în ordinea aceasta, plecarea la București a primarului, pentruca să ceară gu ernului să intervină spre a împiedeca specula din partea morilor.

Intensificarea transporturilor de lemne spre Ungaria

Zilele trecute au avut loc la Arad tratative între delegații Căilor ferate ungare și delegații Direcției generale a C. F. R. pentru găsirea mijloacelor de intensificare a transporturilor de lemne de foc din România în Ungaria. Tratativele fuseseră întrerupte însă și delegații unguri se înapoia seră la Budapesta pentru a cere instrucțiuni suplimentare.

Alaltăieri delegații unguri au sosit iar la Arad și tratativele au fost dnse la bun sfârșit.

Conform înțelegerii stabilite Ungaria va împrumuta C. F. R. zilnic 150 de vagoane, cari vor servi la transportul de lemne: asupra acestor vagoane fiecare direcție generală, cea din Bueurești și cea din Budapesta, vor putea dispune în proporție de 50%.

Cu acest prilej a fost fixată și chiria pe care C. F. R. o vor plăti pentru vagoanele astfel împrumutate, așa că intensificarea exportului de lemne de foc va putea începe imediat.

*

In legătură cu acest fapt trebuie să semnalăm și acțiunea de organizare pe care Uniunea Exploatorilor de lemne din Ardeal au început-o în mod intensiv. Un comitet anume instituit călătore te din regiune silvică în regiune silvică, convoacă adunări și conferințe, procedând la crearea unei temeinice organizațiuni de breaslă.

Zilele ace tea se așteaptă sosirea comitetului la Satu-Mare, de unde se va duce apoi la Sighetul-Marmației, Arad și Timișoara.

După terminarea acestui turneu se va ține apoi la Târgul-Mureșului pe la sfârșitul lui Aprilie sau începutul lunei Mai, marele congres al întreprinderilor forestiere.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Vineri, Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universității

Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzațională dramă socială.

Cinema Urania

Vineri:
„Madame Recamier". O senzațională dramă istorică.
Sambătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

Răspândiți „Infrățirea"

SACI, MUȘAMALE

2613 **cumpără, vinde și împrumută**

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de ieri

Eri dimineață a avut loc n consiliu de miniștri la re s'a decis și semnat ex-ulzarea ziaristului Joubert acărui carte pornografică. „emei fără rușine" a adus o at de mare jignire țării și nemului.

S'a început discuția refe-rit la depunerea proiectu-lunouei constituții hotărân-due ca raportul să se dep-u în Parlament Luni iar disția generală să înceapă Meuri. S'a aprobat apoi pro:tul referitor la înființa-rea nei zone la frontieră în cupusul căreia streinilor le este terzisă proprietatea in-moblor urbane și rurale. Zona fi de o lățime de 10 ometri. S'a decis apoi ca rchetul să urmărească pe falsificatorii pretinselor domente dela ministerul deterne.

•

ri a avut loc înmormân-ta episcopului Nifon.

•

n timpul cât va dura dis-ia constituției Parlamentul ținea o singură ședință noapte pe săptămână pen-interpelări și comunicări.

•

București (Rador) — Eri apte a avut loc pe linia ucurești — Căineni o de-iere a trenului personal. eratierea s'a produs în a-ropiere de gara Costești. unt doi răniți. Linia e de-teriorată pe o întindere de 200 metri. Circu ația s'a res-tabilit de abea dimineața.

Discuția constituției. Naționalizarea subsolului și încetățenirea evreilor.

Eri dimineața raportorii proiectului constit ției au dis-cu at cu membrii guvernu-lui problema naționalizării subsolului. S'a adoptat solu-ția recunoașterei, drepturilor propr etarilor trenurilor ex-ploatate dându-li se despăgu-biri reale. Pentru proprieiarii terenurilor neexploatate și cari eventual s'ar descoperi, în viitor revedența va fi mai redusă. La concesionare va fi preferat vechiul proprietar. Raportorii au mai decis să treacă în constituție drep-turile evreilor, ratificând ast-fel decretele legi respective, renunțând la cel dat în Au-gust 1914 precum și la do-vada nesupușeniei straine.

Din cauza noului regim de devize ieri nu a avut loc nici o operație pe piața Ca-pitalei.

•

Vacanța parlamentară a fost prelungită până la 5 Martie.

•

Sâmbătă va avea loc la Cur-tea de Argeș un requiem pentru Regina Elisabeta (Carmen Sylva) cu ocazia aniversării morții. Vor participa membrii familiei re-gale și membri guvernului.

•

Eri examenele la facultatea de drept au decurs în cea mai mare ordine.

EXTERNE

Apropiere ungaro-bolșevică

Budapesta, — Guvernul maghiar a înființat o legație la Reval care are menirea să înlesnească reluarea re-lațiilor cu Rusia.

•

Washington. — Ministrul de finanțe al Statelor Unite a remis Norvegiei 12 mili-oane dolari drept despăgu-bire pentru vapoarele con-fiscate în timpul războiului.

Angora primește condi-țiile de pace

Constantinopol (Rador) — Se anunță oficios că guver-nul Angorei a depus un proiect ca să se primească tratatul de pace cu excepția condițiunilor referitoare la chestiunile financiare. Aceste chestiuni se vor propune la desbatere peste 6 luni.

Francezii in Ruhr

Noile măsuri luate de Francezi.

Paris. (Rador) — Drept consecință a rezistenței ad-ministrației fiscale germane generalul Degoutte a semnat decretul prin care impozitele de consumație asupra vinu-lui și tutunului vor fi în vii-tor achitate aliaților. De-cretul reamintește agajamen-tul solemn al aliaților prin a nu introduce represalii con-tra acelor cari se supun or-dinelor trupelor de ocupații. Din Koblenz se anunță că comisiunea interaliată din teritoriile renane considerând actele sabotare ca periculoa-se siguranței statului și po-pulației a decis să înlocuiască administrația căilor ferate germane cu „regia căilor fe-rate din teritoriile ocupate", a cărui director va fi fran-cez.

•

Atena, (Rador) — Aici a sosit o escadrilă aliată. Tru-pele grecești sunt gata pen-tru orice sub comandamen-tul generalului Pangalos,

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asor-timent. Serviciu regulat.

CITIȚI
„INFRAȚIREA"

BURSA

— 1 MARTIE 1923 —

BUCUREȘTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	—	Paris	—
Leva	—	Londra	—
Lire otom.	—	New - York	—
„ sterline	—	Bruxelles	—
Franci franc.	—	Roma	—
„ elveț.	—	Zürich	—
Lire italiene	—	Praga	—
Drachme	—	Viena	—
Dinari	—	Berlin	—
Dolari	—	Budapesta	—
Napoleoni	—		—
Cor. austr.	—		—
„ magh.	—		—
Socol	—		—
Mărci pol.	—		—

ZURICH

Berlin	235
Amsterdam.	—
New - York	532¾
Londra	2508½
Paris	3255
Milano	2565
Praga	1580
Budapesta	17¾
Agram	517½
București	—
Varsovia	120
Viena	—74¾
Viena stamp.	—75
	—
	—
	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	15⅛
București	—
Sofia	—
Zürich	644
Milano	165½
Paris	210
Londra	16 5/8
New - York	3430
Belgrad	346250
București	—
Viena	490
Varșovia	775
Budapesta	117

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni	1100 —
Lire sterline	13900 —4200
Leva	17—18
Dolari	2955—3130
Franci franc.	180½—90½
Mărci	13—14½
Lire ital.	142—48
Cor. austr.	420—40
Ruble	—
Lei	14—15
Socol	87½—91½
Franci elv.	555—75
Dinar franc.	28—30
Mărci pol.	6¼—7¼
	—

BERLIN

Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1094
Londra	107500
New - York	22750
Paris	1370
Zürich	4265
Madrid	—
Viena	—
Praga	675
Budapesta	—
București	—
	—
	—
	—

Politica maghiară
ȘI UN APEL AL DLUI GOGA

Semnificativ, cunoscuta politică a dlui Octavian Goga față de mi-noritatea maghiară de aici a evo-luat în ultimul timp spre o re-zervă tot mai pronunțată, mani-festată prin acele articole din „Țara Noastră", prin care fostul ministru acuza șovinismul ungu-resc și explica răceala din re noi și unguri pricinuită de provoca-toarea atitudine maghiară. Dl. Oc-tavian Goga subliniase un fapt de mult enunțat de presa noastră, că politica budapestană a prins rădăcini în sânul minorității ma-ghiare dela noi. Și făcând aceasta, a adus învinuiri acelei părți a mi-norități unguresti, care putea să dea o altă îndrumare politicei ungu-rești ardelene, dar n'a făcut-o.

Acum, după aceste explicații, ziarul orientației ungurești atacate prin aceste acuzații — confratele „Ellenzék" — a ținut să ceară fruntașului averescan lămuriri în privința atitudinei maghiare. D. Oct. Goga a dat deci un inter-view și cum cuvântul era al unuia cara cunoaște bine pe unguri și care, prin familiarizarea cu mo-dernele curente maghiare a avut față de ungurii de aici o atitudine împăciuitoare și tolerantă, cuvân-tul său a avut in presa maghiară un răsunet deosebit. Mai cu sea-mă, că după învinuirile din ulti-mele sale articole, a ținut de data aceasta să apeleze la partea in-țelegătoare a minorității maghiare, îndemnând-o la o activitate poli-tică, îndemnând o să țină publicu-lui românesc conferințe pentru a'i lămuri intențiile maghiare; ba chiar să înainteze guvernării și chiar Suveranului memorii cuprin-zând explicația vrerilor ungurești.

Acest apel voia să fie o des-calificare a operei de până acum a organizației șoviniste maghiare, care în loc să urmeze această cale propusă acum de Dl. Oct. Goga, a lucrat tot timpul în ascuns, în-drumând minoritatea maghiară spre o orientație așa cum o vrea Budapesta.

Apelul n'a avut însă răsunetul dorit. Au răspuns și dintre oame-nii noi și din cei învechiți în pă-catul șovinismului. S'a răspuns cu această ieftină formulă, că statul român n'a dat posibilitate de ma-nifestare ungurilor. Au spus-o a-cesta și oamenii noi și cei vechi.

In acest loc nu vom mai dis-cuta temeinicia acestei formule ci vom stărui asupra faptului, că mi-noritatea maghiară, în afară de terenul politic, a avut unde se manifesta și de fapt s'a manifes-tat pretutindeni. Nenumăratele școli, institute, teatre, etc., orga-nizate toate politicește, ce sunt dacă nu manifestarea cea mai liberă?

O manifestare politică? Dar există și aceasta. S'au organizat partide maghiare; în alegeri au lupta cu toții la olaltă; în afară de alegeri s'a făcut o propagan-dă fără seamăn. S'a păstrat însă pasivitatea în contactul cu noi, nu și cu parlamentul. (Acolo sunt deputați maghiari, a căror ma-nifestare s'a dovedit prea a-prinsă).

D. Goga s'a putut convinge din răsunetul acestui apel, că activitatea propusă de d-sa nu le trebue ungurilor. Formula identică dată de ambele părți maghiare, dovedește. că ambele părți se împacă cu atitudinea actuală.

Cu atitudinea aceasta de-a ac|oana în ascuns, între unguri numai, poli ică inaugurată de partidul maghiar. Pentrucă, să nu se creadă că agenția de șo-vinism a împiedecat o activitate deschisă, așa cum o propune dl Goga. A împiedecat-o prin ipiul la care au ajuns cei mai mulți dintre unguri, că înainte de o astfel de activitate, este mai bună aceasta de astăzi, țintind organizarea unui sistem ascuns, potrivnic nouă, introdus în toate intimele manifestațiuni maghiare. Scopul, — aceasta la este cre-dința — se ajunge mai curând astfel.

Noul regim al devizelor

Un oficiu de control al devizelor la Cluj. Condițiile în care va lucra acest oficiu

Intrucât comerțul ce se făcea cu devizele, luase în ultima vreme proporții neobișnuite, guvernul pentru a împiedeca scăderea va-lutei a început să ia măsuri cari vor da roade cât de curând.

Conform nouilor dispoziții s'a instituit la Cluj un oficiu de con-trol al operațiilor de devize, com-pus din domnii Toma Georgescu, administrator financiar, ca delegat al ministerului de finanțe; domnul Ioan Negruțiu, președintele came-rei de comerț și industrie, ca re-prezentant al ministerului de in-dustrie și comerț și domnul Gh. Ionescu, directorul Băncii Națio-nale din Cluj.

Acest oficiu va publica un co-municat spre orientarea publicului. Comunicatul anunță că conform legei devizelor, cu începere dela 1 Martie nu vor putea face ope-rații cu devize (emitere de cecuri, trate, ordine de plată) decât Banca „Albina", „Banca Agrară", „Banca Agrară", Suc. Cluj a „Băncii românești" și sucursala „Maramorosch-Blank". Clasarea nu s'a făcut după importanța ban-cilor ori după garanția ce oferă că vor lucra conform legei ci după vechimea și mărimea capitalului.

Restrângerea provizorie s'a fă-cut fiindcă Oficiul încă nu dis-pune de organe corespunzătoare de control.

Băncile cari au depuneri stre-ine de lei nu vor putea să efec-tueze nici o plată ori virament în beneficiul unei case din stre-inătate decât cu învoirea Oficiu-lui de control. Băncile neauto-rizate cari au în depozit devize, le vor putea vinde în termen de 30 zile.

Băncile autorizate vor putea vinde devize particularilor ori comercianților fără o prealabilă autorizație, până la suma de 2000 franci francezi ori echi valentul lor în altă monedă.

Aceste vânzări se vor face pe baza unei declarații a cumpărā-torilor că în interval de 3 luni n'au mai cumpărat devize din altă parte.

Comercianții și industriașii cari au stabilimente în țară pot cumpăra dela băncile autorizate de ize în orice sumă dacă de-clară că le întrebuințează exclu-siv pentru import sau export de mărfuri. In declarație trebuie specific t și te ul mărfuri or.

Oficiul de control cu sediul în Cluj, la Banca Națională, are ra-ză de activitate asupra județelor Co-jocna, Turda, Alba Inferioară, Târnava Mică, Solnoc-Dobâca, Bistrița Năsăud și Sălaj și asupra orașului Cluj.

Măsurile luate vor contribui mult la urcarea valutei și la eftenirea traiului.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

Intâmplări din Cluj

In jurul balului din sala „Reduta"

Săptămâna viitoare va fi trimis Consiliului de Războiu al Corp. VI Arm. întregul dosar al Balului mascat care a avut loc în seara de 17 Februarie in sala „Reduta".

In acest dosar figurează 15 acuzaţi (organizatorii balului) printre cari remarcăm pe dnii Laios Kapdebo, preşedintele comitetului şi Isac Kappel cari pe a lor răspundere au ordonat să se scoată din sală pe tot timpul balului, portretele Suveranilor noştri şi tot o dată pe cheltuială proprie au ornat sala cu lampioane de hârtie care reprezentau fiecare tricolorul Maghiar.

O mamă care vrea să'şi omoare doi copii

Vecinii casei din str. Câmpului 56, au fost eri dimineaţă martorii unei scene îngrozitoare. — La numita adresă locuea de mai multă vreme femeia Elisabeta Silaghi care era lucrătoare la o fabrică din localitate, împreună cu doi copii ai săi, dintre care nici unul nu depăşeşte vârsta de zece ani. Eri dimineaţă vecinii fură alarmaţi de nişte ţipete neobişnuite. Intrigaţi de acest fapt pătrunserâ în casă unde găsiră pe femeia Eliza Silaghi târând de păr pe fetiţă iar cu un cuţit de bucătărie căutând să lovească pe băiat.

Imediat a fost desarmată şi condusă la poliţia centrală, unde în urma unei vizite medicale s'a comfirmat că e dementă.

Cu formele legale a fost trimisă la Clinica Neurologică unde a şi fost internată.

Aventură amoroasă

La poliţia centrală s'a prezentat dl Blibinat Ion din Hunioara (Mureş-Turda) reclamând pe individul Selemier Florian din localitate care acum o lună s'a dus la Hunioara unde a spus tuturor că e agent al poliţiei noastre şi că în interesul unor cercetări va rămâne provizoriu în acel oraş, în care timp a fost găzduit de reclamant la care mai locuia şi două nepoate.

Falşul agent a căutat prin ori ce mijloc să se facă iubit de către fata cea mai mică anume Rozalia Gulacy de 17 ani pe cari la urmă a convins-o să fugă cu el.

Poliţia făcând cercetări, a reuşit să aresteze pe Şeiemler Florian, care până în prezent nu vrea să spună cu nici un preţ unde se află nepoata dlui Bhibinat.

Lipsa de petrol în Cehoslovacia

„Prager Presse" afirmă că situaţiunea industriei petrolifere din Ceho Slovacia continuă a fi defavorabilă fiind dat că nu se poate importa ulei brut din Colonia, importul din acea ţară se mărgineşte numai la produse de manufactură.

Puţurile statului din Gobely produc pe lună 150 vagoane de ulei brut care nu conţine petrol, benzină nici parafină şi deci nu poate fi întrebuinţat decât ca unsoare. Produsul din Gobely neputând înlocui pe cel ce se importa nu se poate gândi la o restrângere a importării.

Escrocherii de miliarde la o bancă vieneză din Pesta

O telegramă anunţase, că centrala austriacă a lui „Wiener Komerzial Bank" din Budapesta a denunţat poliţiei pe patru dintre foştii directori ai acesteia, acuzându-i, că prin manipulaţiuni ilicite au păgubit filiala cu miliarde de coroane.

Stirea se complectează acum cu informaţiunea poliţiei budapestane, care a arestat pe cei patru directori, după-ce s'a constatat această daunare făcută prin vânzarea sub cursul zilei a valutelor străine, pe cari le recumpărau apoi pe preţuri urcate.

O nouă surpare de casă la Arad

O nouă îngropată de vie.

Arad — După surparea de acum o lună şi ceva a unei case din centru, s'a surpat acum, în urma umezelii cauzată de topirea zăpezii, o nouă casă, îngropând sub dărâmături pe mama familiei.

Această nouă nenorocire a îndemnat comuna să ia măsuri serioase pentru împiedecarea în viitor a surpărilor de acest fel. Oficiul edilitar a hotărât, ca o comisie de experţi să viziteze toate casele şi acelea cari vor fi găsite că sunt construite rău, deci în primejdie, să fie renovate. Cetăţenii, fără deosebire, vor fi siliţi să se supună hotărârii.

Coresp.

S. O. O. din Rasboi fil. Dej.

Mulţumire publică

Comitetul S. O. O. R. fil. Dej vine a-şi îndeplini o plăcută dorinţă de a mulţumi On. public din Dej şi jur care s'a grăbit a-şi da obolul pentru reuşita morală şi materială a concertului aranjat în 17 Februarie a. c. în folosul micilor orfani plasaţi în această filială. Comitetul are cea mai deplină mulţumire văzând atâta interes şi bună voinţă pentru cauzele filantropice. Bunul Dzeu să răsplătească generozitatea tuturor.

Dej, Şedinţa comitetului filial, 21 Februarie 1923.

Presidentă:
Emilia Dr. Şiiom.

Secretar-contabil:
A. Gherghet.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

La Grădina de iarna Central în fiecare sară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică · Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI DIRECŢIUNEA REGIONALĂ CLUJ SERV. TECHNIC ŞI EXPLOATARE

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa amatorilor că în ziua de 15 Martie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Direcţiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Şincai No. 16, biroul Directorului Regional, o licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a aprovizionării cu buşteni de plop şi fag verde, necesari Fabricei de Chibrituri Cluj.

Buştenii vor trebui să fie drepţi fără putregături, în lungimi de 2.30 m., un diametru de 25—60 cm. şi tăiat de cel mult 30 zile.

Cantităţile cu urmează a se aproviziona sunt:

Esenţă plop alb 4.000 m. c.
„ fag „ 2.000 „ „

Intreaga cantitate se va preda în termen de zece luni câte 600 m. c. lunar.

Predarea se va face în curtea Fabricei de chibrituri (care are linie de garaj), descărcarea buştenilor din vagoi şi aşezarea lor în stive fiind în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, imediat ce s'a făcut recepţia şi verificarea facturilor, care vor fi timbrate conform legei.

Condiţiunile pentru a fi admis la licitaţie sunt: oferta să fie prezentată înainte de data şi ora licitaţiei, sigilată şi însoţită de o garanţie în numerar sau în efecte publice reprezentând 3% din valoarea furniturei. Preţul se va indica în m. c. pentru fie care furnitură aparte, iar termenul valabilitate a ofertei va fi de 20 zile.

In caz de aprobarea ofertei, garanţia depusă se întregi la 10% din valoare furniturei.

Supra oferte sau oferte sosite după deschiderea licitaţiei nu se vor lua în consideraţie sub nici-un cuvânt.

Pentru orice informaţiuni suplimentare amatorii sunt rugaţi a se adresa Fabricei de chibrituri Cluj.

Prezenta licitaţie se va ţine în conformitate cu Legea Compt. publice art. 72—83.

Director Regional:
IONESCU.

Directorul Serviciului:
A. CIOCARLAN. 2601

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

No. 22289—1922 cons.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă publică ca în urma hotărîrei Consiliului orăşănesc aduse în şedinţa din 27 Februarie 1923 sub Nr. 22289—922 cons.

Administraţia economică a oraşului din recolta predată moşiei Tarcea proprietatea oraşului va preda prin licitaţie publică în ziua de 15 Mărtie 1923 orele 10 a. m. 15000 kgr. grâu de toamnă cu preţul de strigare de 340 Lei per 100 kgr., 5000 kgr. grâu de primăvară cu preţul de strigare de 340 Lei per 100 kgr., 5000 kgr. orz de prima cu preţul de strigare de 300 Lei per 100 kgr., 7500 kgr. săcară cu preţul de strigare de 300 Lei per 100 kgr. şi 20000 kgr. porumb cu preţul de strigare de 340 Lei per 100 kgr.

Reflectanţii mostre din cerealele amintite pot vedea în biuroul Administraţiei economice Str. Cogălniceanu Nr. 4.

Se vor vinde în ziua susamintită în biroul administraţiei economice prin licitaţie publică şi 8000 kgr. grâu de toamnă şi 5000 kgr. orz dela Maieriştea centrală a oraşului.

Cluj, la 27 Februarie 1923.

Primar:
2620 Dr. POP.

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

Inainte de a vă satisface necesitățile de stofe
pentru
costume de primăvară, raglane, pardesiuri,
vizitați magazinul din CLUJ,
al fabricei de postav dín Sibiu
a lui
GROMEN ŞI HERBERT
Succesorii lui Carol Scherer şi fii.
Palatul Babos, lângă podul de fier de pes'e Someşul-Mare.

Prima Societate de Credit Funciar Român

Bilanțul de Semestrul II 1922

Activ

	Efecte	Numerar
Emisiunea. Imprumuturi realizate până în seara de 31 Decemvrie 1922, în scrisuri funciare rurale 4% şi 5%	685.541.700 —	
Datoria Proprietarilor. Capitalul datorit de proprietari		466.880.731 39
Capital Social. Numerarui dela Imprumuturile 4% şi 5%		130.627 88
Cassa. Soldul contului	37.254.552 —	1.003.339 71
Bunurile Societăţii. Local, Mobilier, terenul noului local etc.		1.709.413 89
Rate datorite. Ratele datorite de proprietari şi sumele datorite de diversele bănci în contul cupoanelor şi scrisurilor evacuate la Moscova		143.368.478 84
Diverşi Debitori	13.196.461 —	19.785.498 80
	735.992.713 —	632.878.090 51

Pasiv

	Efecte	Numerar
Scrisuri funciare 5% şi 4%. Valoarea scrisurilor în circulație	456.942.199 50	
Stingerea Imprumuturilor 5% si 4%. Valoarea scrisurilor în funciare primite în stingeri, amortizări şi plătite din cele eşite la sorți	228.599.500 50	
Detentori. Valoarea scrisurilor funciare 5% şi 4% posedate de detentori		456.942.199 50
Amortizarea Incasata. Soldul contului		9.938.551 89
Capital Social Soldul contului	10.958.900 —	
Capital de Rezervă. Soldul contului	31.506.300 —	13.704.746 71
Cupoane şi Scrisuri. Valoarea cupoanelor, exigibile şi a scrisurilor trase la sorți şi neprezentate la plată, precum şi amortizarea de tras la sorți		124.742.637 50
Fondul Pensiilor	3.499.991 —	111,269 93
Fond de Ajutor „D. A. Stu[illegible]za“	225.867 —	75.347 82
Diverşi Creditori	4.259.955 —	27.298.827 62
Capital de Revirement. Sold.		64.529 54
	735.992.713 —	632.878.090 51

Membrii Consiliului de Administrație:
(ss) **B. M. Missir, C. P. Olănescu, M. Corbescu, Dr. G. Stoicescu, Amiral V. Urseanu.**

Director, (ss) **C. I. Brătianu.**

Șeful Serv. Contabilității,
(ss) **V. Panaitescu.**

Capital pe Revirement pe anul 1922

(PROFIT & PIERDERE)

Debit

Cupoane 4% şi 5%. Valoarea cupoanelor de Iulie 1922 şi Ianuarie 1923	22.466.707 —	
Amortizmentul. Scrisuri ce urmau a se trage la sorți în semestrul I şi II/1922	6.608.700 —	
Cheltueli de Administrație. Diverse sume plătite în anul 1922	4.672.764 31	
Soldul Creditor	64.529 54	
	33.812.700 85	

Credit

Soldul din anul 1921	939.413 39
Dobânzi şi diverşe venituri	32.873.287 46
	33.812.700 85

Membrii Consiliului de Administrație:
(ss) **B. M. Missir, C. P. Olănescu, M. Corbescu, Dr. G. Stoicescu, Amiral V. Urseanu.**

Director, (ss) **C. I. Brătianu.**

Șeful Serv. Contabilității,
(ss) **V. Panaitescu.**

2602

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

In chestia donaţiei Dlui Vasile Popa

Din partea dlui Vasile Popa primim scrisoarea ce publicăm mai jos, pentru lămurirea chestiunei care a avut atâta ecou în public:

Domnule Director.

Faţă de cele publicate, în două rânduri, în ziarul D-voastră, cu privire la donaţia mea către Universitate sunt dator a vă da deslușirile necesare, pentru edificarea publicului.

Nu mi-a trecut un moment prin minte ca să fac din această donaţie un pretext de „negustorie". Trecutul meu dă o formală desmințire în această privinţă. Gândul meu a fost şi este de a contribui la uşurarea condiţiilor de existenţă ale studenţimei locale. Pentru ca ajutorul ce voesc să dau să fie cât mai însemnat, am crezut că e bine să întemeiez o instituţie producătoare de venituri. Şi cum se poate vedea din chiar cuprinsul actului presintat Primăriei, eu dispun prin acel act ca beneficul întreg să se afecteze scopului filantropic ce urmăresc. Conducerea mi-o rezerv, pentru a asigura, personal, bunul mers al Instituţiei şi rentabilitatea ei, care, cu cât va fi mai mare, va presinta un mai mare ajutor studenţimei. Controlul asupra tuturor, deci şi a mea, l-ar avea acel consiliu, de cinci—şapte persoane, alcătuit după cum va înţelege autoritatea universitară.

Pentru a scurta vorba, las să urmeze proectul anexat la petiţia către Primărie (înregistrată la No. 97 din 3 Ian. 1923):

Construcţie. Destinaţia

Se construeşte un Pavilion, Bazar—Restaurant, din iniţiativa, şi cu fondul bănesc al dlui Vasile P. Popa din Lugoj, destinat studenţilor de orice neam.

Acest pavilion se construeşte pe locul central dat de Comuna Cluj acestui scop.

Fondul va fi condus şi administrat de Vasile P. Popa cu un consiliu onorific compus de cinci—şapte persoane.

Modul de exploatare

Pavilionul, în principal, prin construcţia lui foloseşte unui Bazar destinat vânzărei de diferite mătăsuri, ţesături, covoare, teracoterii şi multe produse şi mărfuri reprezintând arta Românească.

Partea de sus a Pavilionului fiind amenajată astfel ca Bazarul-Expoziţie să aibă şi mese de consum, ceaiuri, cofetării etc. Partea de jos fiind rezervată numai pentru restaurant şi eventual o aripă din cele patru pentru Bazar-general.

Profitul întreg al acestui Pavilion în care publicul va putea să obţină mâncări şi produse astfel ca să nu fie speculat, se destinează în totul Studenţilor din Cluj şi în special fondului pentru hrana lor.

Restaurantul va fi asttel amenajat, ca între timp şi la anumite ore, studenţii după starea lor materială, să se poată hrăni. Cei lipsiţi cu totul de mijloace gratis, cei mai puţin lipsiţi cu reducere.

Clasarea stărei studenţilor urmând să se facă de dl Rector al Universităţei împreună cu un comitet de studenţi.

Proprietatea terenului şi a Pavilionului rămâne Oraşului Cluj.

Oraşul Cluj prin darea unui loc central poate fi înfrumuseţat cu parcul care ar fi în jurul Pavilionului şi care va fi întreţinut de Pavilion.

Timpul cât este Vasile P. Popa în viaţă va avea d-sa directiva şi administraţia acestui fond onorat şi controlat de un comitet de cinci-şapte persoane, iar în urmă comitetul va decide despre conducerea şi administraţia acestui fond, care rămâne pe vecie destinat studenţimei doritoare de învăţătură.

*

Adoag încă vreo câteva lămuriri.

In ce priveşte afirmaţiunea, că pavilionul va fi de scânduri, planurile aprobate de Serviciul Edil al Oraşului sunt la dispoziţia oricărui om de bună credinţă, care poate vedea, că departe de-a fi din scânduri, va fi în beton armat şi cărămidă.

Preşedintele centrului studenţesc a fost informat numai din condescendenţă pentru studenţi, singură autoritatea universitară fiind în drept a discuta şi aproba sau respinge propunerea mea.

D. Rector a binevoit a asculta principiile ce am expus şi a rămas să presint un act precis, pe care să-l supună onor. Senat universitar.

Şi rămâne de sine înţeles, că primul meu proect e susceptibil de modificări şi în acord cu onor. Senat universitar, voi stabili definitiv condiţiile în care donaţia poate fi acceptată şi deci realizată.

Dacă terenul ar fi cedat Universităţii, se înţelege, că Pavilionul ar trece în proprietatea sa şi nu a comunei.

Totul se va stabili prin urmare prin înţelegerea cu Universitatea şi e prematur să se critice lucrurile anticipat.

Cluj, 28 Februarie 1923.

Cu distinsă stimă
Vasile P. Popa
Lugoj

Dela Soc. Femeilor ortodoxe române Cluj.

Mulţumire publică

Societatea Femeilor Ortodoxe Române, Filiala Cluj, roagă pe toţi aceia cari au contribuit, prin muncă, daruri şi prezenţa lor la reuşita seratei dansante, date de Societatea în seara de 17. II. 1923, să primească cele mai desăvârşite mulţumiri şi ţinând seama de scopul ce-l urmăreşte societatea, spera şi în viitor că, va fi sprijinită cu acelaşi căldură în opera ei.

Cu această ocazie se face cunoscut că, din vânzarea biletelor tombolei şi bufetului, reducându-se toate cheltuelile, a rămas ca beneficiu net suma de 40.000 lei care s'a vărsat la fondul zidirei Catedralei Române din Cluj.

Preşedinta Societăţei Femeilor Ortodoxe Române, Filiala Cluj.

Maria General Florescu:

Mişcarea studenţească

Acelaşi atitudine. Apelul studenţilor cari vreu reintrarea. Cum se comentează. De vorbă cu un student „intransigent".

Am promis cititorilor că-i vom ţinea în curent cu evuluarea mişcării studenţeşti.

Pe ziua de eri însă situaţia s'a schimbat foarte puţin. Evenimentul care e discutat în cercurile studenţeşti e apelul „unui grup de studenţi".

Acest apel a fost afişat eri pe zidurile universităţii şi la cămiminuri

In el se apune că acel grup de studenţi cari îl iscălesc cred că prin reintrarea la cursuri cu evreii nu se renunţă la „numerus clausus". Dar ei concep în alt fel această îngrădire pusă evreilor. Cer ca să se îmbunătăţească mijloacele materiale ale studenţilor români, ca ajungând ei mai mulţi în universitate evreii să devină mai puţini.

Se mai cere îndeplinirea promisiunilor făcute şi transformarea casei „Soc de salvare" pentru ca să poată adăposti pe studenţii în medicină. Se accentuiază necesitatea unui examen de primire făcut în următoarele condiţii.

La începutul fiecărui an să se fixeze câţi studenţi pot fi primiţi la diferitele facultăţi.

Intâiu să se primească studenţii români, şi numai apoi în proporţia locurilor vacante studenţii minoritari.

Pentru toţi studenţii anului I. cari n'au urmat la licee româneşti sau de stat se cere un examen de primire, examinarea făcându-se din limba şi literatura română, istoria românilor şi geografia României.

Se arată apoi că prin admiterea acestor condiţiuni nu mai e pericol evreesc la univesitate şi nu e nevoie de „numerus clausus". Apelul să termină cu un indemn către studenţime ca să cugete serios la ori ce pas va mai face în viitor.

Nu vom face aci comentarul acestui apel. Ne mulţumim a-l prezenta cititorilor, şi a spune cum a fost primit de către studenţime.

Intransigenţii îl desaprobă susţinând că e un demn la ruperea rândurilor. Moderaţii susţin că ideile din e trebuiesc ascultate şi se accentuiază acest lucru.

In general, el e o incontestabilă manifestare a spiritului de pace care domneşte la mulţi studenţi.

O convorbire

Am avut ocazia să stau de vorbă cu un student care înainte de mişcările actuale era unul dintre conducătorii studenţimei.

Intrebându'l ce părere are despre actuala întorsătură a lucrurilor, d-sa ne-a spus următoarele:

„E trist că mişcarea dă îndărăt chiar acum şi în felul acesta. Dar e natural! Toate căile unei retrageri onorabile s'au epuizat deoarece conducătorii în însufleţirea momentană au uitat să se gândească la o eventuală retragere. Părerea mea e că studenţimea nu trebuie să cadă în cursă".

*

Aceasta este părerea unui student care se bucură înainte de o mare trecere printre studenţi şi care s'a retras chiar din cauza mişcărilor sau mai bine zis a felului cum au decurs mişcările.

Vom căuta să obţinem şi părerea celor cu rol de conducere în mijlocul moderaţilor şi intransigenţilor spre a edifica complect asupra acestei mişcări pe cititorii noştri.

B.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 741 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminică 4 Martie 1923

Infrăți...

R CLUJ 1. 184

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

84

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE: PE 1 AN pentru autorități . . 240 L. PE 1 AN . . . . . 120 L. PE 6 LUNI . . . . . 60 L. PE 3 LUNI . . . . . 30 L.

Politica veninului

Un ziar cehoslovac publica acum câtva timp o largă dare de seamă despre situația internă a României. Rareori ni s'a întâmplat să citim în presa streină observații obiective și constatări cari să nu caute a ne mic,ora în ochii streinătății.

Intre sărăcia mijloacelor noastre de contra-propagandă și campania antiromânească dusă cu sistemă și persistență de dușmanii noștri, relatările din ziarele streine, făcute cu obiectivitate și numai din îndemnul intern al cercetării cinstit gazetăre ti, ne este singura pavază de apărare, pentrucă ea închide în sine însăși realitatea faptelor, unica desmințire ce se poate spune în orice împrejurarea calomniei și minciunei.

Publicațiunea apărută în serioasa „Gazette de Praque" a venit ca un balsam peste rănile provocate de campaniile interne și externe. După „Le Temps", „Figaro", „Times" și alte publicațiuni cu renume mondial. De seriozitate și imparțialitate, recunoaș,terea ne vine dela cea mai serioasă publicațiune a bunilor no,tri vecini și prieteni dela nord-vest.

Cu toate acestea în chiar lăuntrul țării se găsesc dușmani cari să facă din această mângăioasă manifestare prilej de batjocoră și descurajare. Cunoscuta foaie de scandal a doctorului Lupu categoriseș,te articolul din „Gazette de Praque" cu epitetul de „politică a minciunei". Dacă în redacția confratelui „Aurora" ar fi nimerit cine știe ce foaie de batjocoră, de calomnie și discredit editată la Lausanne s'au aiurea de guvernul maghiar sau „Societatea Ungurilor cari se de,teaptă", ziarul bol,evic al țărănistului doctor Lupu ar fi delirat de bucurie. Minciuna opresiunei minorităților, a brutalităților administrative și barbaria noastră culturală ar fi pentru „Aurora" politica adevărului. Recunoașterea obiectivă a străda,nilor noastre interne pentru statornicirea unei organizn,iuni de stat după norme de reală democrație și civilizație este, firește „politica minciunei".

„Aurora" nu-și poate potoli nemulțumirea că străinătatea cinstită, recunoscându-ne meritele, trebue să contunde starea de fapt din România cu guvernul actual. Cu atât mai rău pentru „Aurora".

Recunoștem în grosolana dialectică aceași mentalitate care a stăpânit pe drul Lupu în tot timpul călătoriei sale în America. Recunoștem în acelaș timp și starea sufletească a unei părți din lumea noastră politică, neputincioasă a da țării un real aport de muncă productivă, și gata oricând a'și apăra politica coborând meritele celor ce muncesc și produc. Recunoaștem în necazul prost deghizat al „Aurorei" cea mai bună mostră de politică a veninului, care îndrumează activitatea de după războiu a noilor paride politice de la noi.

Nu e de mirare deci că în locul mândriei care ar trebui să ne fie îndemn, când recunoașterea munce vine de interesat din afară „Aurora" încearcă o ultimă sforțare de a împros,ca veninul îndoielii și al demoralizării. Nimeni nu avea mai multă cădere să o facă, decât foia drului Lupu. Știm cei puțin cu cine avem aface.

Preocuparile zilei

Scumpetea traiului

De pretutindeni se ridică strigătul acesta. Ne plângem cu toții că traiul este scump, din ce în ce mai scump. Plângerea nu este nouă.

Cu mulți, foarte mulți ani înainte de războiu, ea devenise un fel de leit-motiv. Dar acuzând în dreapta și acuzând în stânga, nimeni nu s'a întrebat cari sunt cauzele acestui rău de care suferim. Am dat vina pe stat, pe administrație, pe politică, pe negustori, pe țărani, pe toată lumea.

In cele din urmă am născocit pe speculant. Specula ne-a părut că este factorul care a făcut traiul atât de greu. In realitate, speculantul nu este decât produsul unei stări de lucruri a cărui cauză este cu totul alta.

Pentru ce este astăzi traiul scump? Este adevărat că războiul a înghițit energii productive și a pustiit regiuni întregi. Dar în acelaș timp alte ținuturi ale pământului au devenit târâmuri fertile, isvoare de producție. Producția de azi nu este decât foarte puțin, inferioară celei de mai înainte. Și nu vorbim numai de țara noastră, ci de întreg plobul pământesc. Nu, viața nu s'a scumpit pentrucă producția s'a micșorat și nici pentrucă pogulația a crescut. Ea s'a scumpit fiindcă suma totală a bunurilor disponibile nu poate corespunde dorințelor sporite ale oamenilor.

Ca toate marile războaie, războiul mondial a învățat mulțimile cu nenumărate pofte.

Impinși de dorințe mai puternice, mai arzătoare, noi ne disputăm astăzi cu mai multă îndârjire o sumă de bunuri care acum zece ani îndestulau nevoile de consumațiune ale tuturora.

Astăzi ca totdeauna, pentru majoritatea oamenilor, bogăție și sărăcia nu sunt și nu pot fi decât două stări de conștiință.

Cei mai mulți pot fi bogați sau săraci după voie, pentrucă fiecare nu este bogat sau sărac decât în mod subiectiv. Este bogat, chiar dacă posedă puține bunuri, acela care știe să-și mențină dorințele și nevoile dedesubtul mijloacelor sale. Este sărac, chiar dacă posedă mult, acela care simte nevoie sa aibă și mai mult pentru a'și potoli poftele.

Iată motivul pentru care, de atâta vreme, lumea se plânge de lipsă și de scumpete pe măsură ce se îmbogățește. Atâtă timp cât nevoile și poftele vor crește mai mult decât bunurile disponibile, majoritatea oamenilor se va sinți mereu sub strânsoarea lipsei.

Mărginirea dorințelor, fixitatea sau înceata reinoire a moravurilor, din generație în generație, erau temeiurile ordinei sociale dinainte. Ideile și descoperirile veacului al XIX-lea și marea industrie au schimbat idealul vieței și stabilitatea moravurilor. Multiplicând bunurile de care dispune omul, ele au multiplicat în acelaș timp și în mai mare măsură dorințele lui. In locul idealului de odinioară, mărginit și rigid, s'a impus astfel omenirii un ideal nou, totdeauna mobil și în stare să se primească în cadrul său elastic un număr de fapte și de nevoi nesfârșit sporite. Sporirea nelimitată a dorințelor și nestatornicia moravurilor, iată cari sunt astăzi atributele perfecțiunei pentru indivizi, popoare și civilizații.

O oarecare stabilitate în moravuri și în idealul vieții, o oarecare moderațiune, fie spontană, fie impusă, datorită căreia bogăția ar spori mai mult decât dorințele și nevoile oamenilor, iată care este adeverata mamă a belșugului. Scumpetea de azi nu se datorește în ultima analiză decât unei sporiri a dorințelor și nevoilor, pe cari războiul le-a exacerbat.

Industria alcoolului în Bucovina

După ultima statistică asupra industriei alcoolului din Bucovina, funcționează astăzi acolo 45 de întreprinderi cu o producție anuală de 37.250 hectolitri din care 35.800 hl. alcool rafinat și distilat, 30.000 kgr. drojdie, 500 hectolitri de cognac și liqueruri, reprezentând o valoare totală de 32 milioane lei.

Capacitatea de producție a acestor întreprinderi este însă mai mare și anume de 73.000 hl. de alcool, 45.000 de kgr drojdie, 5000 hl. cognac și liqueruri, cari ar valora 90 milioane de lei.

In 1914, la isbucnirea războiului, funcționau în Bucovina 70 de fabrici de alcool cu o producție anuală de aproximativ 80.000 hectolitri de alcool brut.

Producția totală de alcool a României Mari a fost în 1914 de 449.920 hl. din cari a douăsprezecea parte revine Bucovinei.

IN AJUTORUL STUDENȚILOR

Glasuri de aiurea.

Și în Franța ca și la noi

„Inteligența" franceză e în pericol. Regret că această frază este puțin pompoasă. Dacă ași scrie „democrație" sau „viticultură" în loc de „inteligență" ași face astfel o frumoasă frază electorală care ar putea să miște publicul. De fapt n'am făcut decât se enunț un plat și posomorât adevăr.

„Inteligența" interesează acum mult mai puțin nouile generații. Mâine, poate, nu le va interesa de loc. Lumea s'a oprit acum în fața forței: forța numărului care mânuește buletinul de vot; forța ocultă, cinică și sinistră a banului, Ori, „Inteligența" nu plătește sau plătește cât se poate de puțin . . ."

Astfel începe dl Daniel Mornet, conferințiar la Sorbona un călduros și judicios articol în „Les Annales" atrăgând atenția publicului asupra crizei în care se sbate școala, în deosebi universitatea franceză.

După cum vedem deci, boala nu este locală, nu își face ravagiile exclusiv în ținuturile noastre. In Franța, unde situația economică e mai bună decât la noi, studențimea suferă la fel povara vremurilor prin care trecem. Dar să urmărim mai departe pe dl Mornet. Păcat că lipsa spațiului ne împiedecă a-i reproduce articolul în întregime și ne obligă a l reduce la cea mai succintă expresie.

Odată terminaf liceul, ne spune conferințiarul dela Sorbonna, ce vor face tinerii bacalaureați? Se vor prepara, cu burse, pentru școlile mari. Insă dacă vor ținti la Saint-Cyr (școala militară) sau la Școala Politehnică, le vor trebui noui stăruințI, noui protecții pentru a fi admiși acolo gratis. Și clasele populare, lucrătoare, țărănești nu se vor putea îndrepta toate spre aceste două școli. Ce vor alege fii lor? Școala Centrală. Școala de electricitate, Fizică, Chimie, Facultatea de Litere, Științe, Drept, Medicină? Insă cine-i va întreține acolo? Cine le va da cinci mii de franci pe an? Pentru o mizerabilă bursă, care e câte odată de 600 franci, sunt o sută de candidați. Școala normală superioară n'are decât 50 de bursieri pe an și vre-o 30 sunt plasați în universitățile din provincie. Clasele mijlocii, ele însile, se găsesc în jenă sau în mizerie și nu mai pot face din fii lor studenți.

Iată cum „inteligența" franceză se sbate în cea mai grea criză ce s'a cunoscut vreodată.

Dar la noi?

Mai e nevoe să facem comparația? In Franța, spune dl Mornet, i-ar trebui studentului 5000 franci ve an. Cât i-ar trebui la noi? Desigur nu de patrusprezece ori mai mult aceeași citră socotită în lei. Dar fără cel puțin două mii de lei lunar este imposibil să se trăiască în orașele universitare ale țărei, cu toate căminurile și cantinele făcute în ultimul timp și care sunt neîndestulătoare pentru toți studenții.

Remediul la noi? Statul? Desigur. Dar nu prin burse cum scrie conferențiarul dela Sorbona. Ci prin tot mai multe cantine și căminuri, confortabile și cerând în schimbul întreținerei o plată cât mai modestă.

In America. Inițiativa privată

Revenind la articolul d-lui Mornet, iată ce spune privitor la Statele Unite:

„Inițiativa privată începe a scoate Statele Unite dintr'o situație tot așa de periculoasă. Și acolo, până acum, „inteligența" era aceia care atrăgea mai puțin de cât toate atenția celor ce conduceau mașina statului. Căci ca în toate părțile, numai forța numărului și a banului, conduce și acolo această mașină. Numai că acolo cei cari au cucerit Forța banului, au știut să păstreze cultul și respectul Inteligenței.

Și grație acestui lucru în America, la zece universități, opt n'au cerut nici odată nimic dela stat sau dela Parlament. Din zece biblioteci, opt, nu așteaptă nici odată votarea budgetului și a creditelor lor. Căci ele trăiesc din liberalitățile unui Rockefeller, Carnegie și o sută, o mie alții.

Inițiativa privată în România

Fără îndoială ca în România nu poate fi vorba de așa ceva. Mai întâi că noi nu avem „miliardarii noștri". Dar cunoscutul și totdeauna sigurul mijloc „mână dela mână", n'ar strica să fie pus în aplicare. Numai ast-fel vom putea ajunge la complecta îndreptare a condițiunilor vieței noastre universitare.

Statul face și el cât poate. Și dintr'odată nu poate face totul. Căci, precum s'a văzut, până la venirea actualului guvern, nici unii din foștii conducători nu s'au interesat de problema studențească.

Iar, cât privește inițiativa privată „în mare", dacă putem să-i spunem astfel, constatăm cu satisfacție că unii — deși foarte puțini — din bogătașii noștri au început în sfârșit să avanseze sume potrivite cu avutul lor pentru tinerimea universitară.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

In lipsă de alte subiecte...

Stranie poveste, aceia a unui om şi a unei femei în vârstă, readuşi în mod miraculos la tinereţe! Experienţa vieţei reînoite, şi această problemă turburătoare: O ast-fel de minune e&o fericire pentru lume?!..

Aceasta este tema noului roman al lui Jacques Cheneviére: Jouvence ou la chimére, al cărui subiect în aceste timpuri de întinerire artificială, stă în primul rând al actualităţei.

Sunt în această carte pagini de o foarte frumoasă psichologie şi de o emoţiune profundă şi noi nu putem decât să subscriem aprecierea colaboratorului nostru d. de Pawlowski:

„Iată un roman foarte amuzant, plin de o fermecătoare fizolofie şi care poate fi cetit cu profit de toată lumea".

Ast-fel scrie revista franceză „Les Annales" despre noul roman apărut în editura Bernard Grasset, al lui Jacques Cheneviére.

E o noutate a librăriei franceze, aşa că pe la noi n'a ajuns încă.

Din scurta notiţă de mai sus, putem vedea totuşi despre ce este vorba.

Nu ne îndoim desigur, de calităţile cărţei şi nici de sinceritatea autorului.

Numai că putem să ne puuem întrebarea, dacă dl Cheneviére nu s'a grăbit cu opera lui?

Căci epoca întinerirei artificiale, de care ne vorbeşte autorul notiţei din „Les Annales" n'a sosit încă.

O aşteptăm cu nerăbdare şi am dori mult s'o apucăm şi noi. Dar tare ni-e teamă... ni-e teamă nu că va veni după moartea noastră, dar că nu va veni niciodată.

Or transpuneri în situaţii sufleteşti necunoscute încă, cum ar fi aceia a întineritului, ni se par puţin cam artificiale şi ne îndoim dacă în afară de calităţile ei literare, din punctul de vedere al omenescului pe care-l aduce, cartea dlui Cheneviére va avea trăinicie.

Fără îndoială, nu cere nimeni ca autorul să trăiască neapărat ceia ce scrie; adică să trăiască absolut întocmai. Apoi, nu e greu a-ţi închipui bucuria ce vei resimţi întinerind, precum şi toate celelalte surprize ce-ţi va aduce acest fenomen realizat de ştiinţă.

Dar nu ştiu cum, nu-ţi vine să crezi, ori câtă sinceritate ar fi în tonul celui ce-ţi povesteşte lucruri pe care el nu le-a văzut decât cu imaginaţia.

Iţi plac şi aceste lucruri, dar numai pentru îndrăsneala invenţiei şi pentru măestria cu care sunt povestite.

Insă.... hotărât.... nu le crezi...

Dar văd că am început la rându-mi să susţin lucruri de care nu m'am convins pe deplin, înainte de a le pune în discuţie. Cad însuşi în păcatul pe care-l sulevez. De aceia să aşteptăm mai întâi cartea dlui Cheneviére.

Ş.

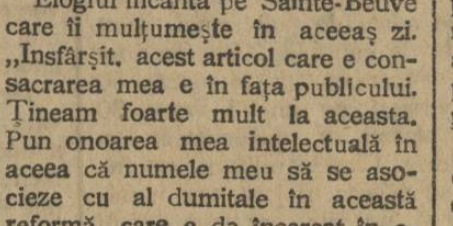

Congresul studenţilor cehoslovaci

Săptămâna aceasta s'a ţinut la Bratislava congresul studenţilor din Cehoslovacia, porticipând la întrunire ministrul Slovaciei şi al instructiunii şi delegaţii a 130 de societăţi studenţeşti provinciale.

S'au discutat chestiunile întreţinerii şi educaţiei studenţlor şi s'a aprofundat reforma învăţământului. Congresul a desemnat o comisie care să elaboreze un memoriu în chestiunea aceasta.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universităţii

Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzaţională dramă socială.

Cinema Urania

Sâmbătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

Explorările geografice în anul 1922

Geograful Edward A. Reeves dela Societatea de Geografie din Londra, vorbind despre stadiul la care au ajuns explorările geografice constată că pe când în 1860, terenurile necunoscute ocupau aproape jumătate din suprafaţa globului pământesc, în 1922 ele nu ocupă decât a şaptea parte, un teritoriu cam de 80 de ori cât suprafaţa României.

In anul trecut, cea mai însemnată explorajie geografică a fost fără nici o îndoială urcarea Mtelui Everest de către exploratorii englezi, punctul culminant al Himalaei şi al globului în acelaşi timp: 8882 m. înălţime.

Doi din exploratorii misiunei britanice au ajuns să se urce până la 8301 metri, cea mai mare înălţime pe care a ajuns-e omul cu piciorul. Câteva zile după acest eveniment însă o avalanşă a înghiţit şapte membri ai misiunei.

Pentru a atinge creasta dominantă a planetei noastre, numai rămân decât 600 de metri, rezervaţi campaniei din anul acesta.

In Africa noi cuceriri geografice s'au făcut în regiunea africei equatoriale franceze şi a Darfourului eglez de către colonelul francez Gossard şi ofiţerii englezi.

Ofiţerul francez Audoin a reuşit să transforme valea râului Niger într'o vastă plantaţie de bumbac. Bilanţul explorărilor în continentul negru se termină prin călătoria lui Bruneau de Laborie dela Atlantic la Mediterana prin teritoriul lacului Ciad şi Hoggar, ţara Antineei.

Principala sforţare a explorărilor geografice în 1922 s'a îndreptat însă spre pământurile albe.

Rezultatul cel mai însemnat este descoperirea de către explioratorul danez Rasmussen, în golful Hadson (Nord Americei) a unor triburi eschimoşi, care nu cunoscuseră încă rasa albă.

In Nordul Alascei, Amundsen prins între gheţuri, va încerca în primăvara aceasta să ajungă la Pol în aeroplan, întimp ce tovarăşii săi de pe corabia captivă vor studia meteorologia şi curenţii marini.

La polul Sud, expediţia organizată de Shackleton n'a reuşit să găsească pământurile care mărginesc Atlanticul austral.

De remarcat deasemeni expediţia oceanografică daneză a corăbiei „Dana" comandată de Dr. Johs. Schmidt, care a cercetat Atlanticul şi marea Antilelor timp de 11 luni.

ECOURI

Filarmonica vieneză la Paris

Filarmonica vieneză, care va întreprinde în anul viitor un turneu la Londra, intenţionează să se producă cu această ocazie şi la Paris, la teatrul „Champs Elysées".

Turneul va fi condus de Richard Strauss, şi se fac sforţări pentru a se obţine şi concursul sopranei Jeritza dela Opera Mare din Viena, care, după cum se ştie, a obţinut succese strălucite în ultimul timp în America.

Intreprind lucrări de pavat pordosit

cu ori ce fel de piatră întreagă, ori în care parte. Rog pe doritori să mă avizeze, GAVRIL CAPUŞAN Calea Mănăşturului 27. 2616

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Din viaţa lui Ernest Renan

Renan şi Sainte-Beuve.

O constatare importantă pentru istoria gândirii autorului celebrelor „Lundis" ne dă cetirea scrisorilor lui Renan către Sainte-Beuve. Ele nu ne arată numai legăturile de cordialitate şi de consideraţie reciprocă cari au unit pe cei doi iluştri scriitori; ele ne indică cu precizie natura acţiunii pe care Renan a exercitat'o asupra lui Sainte-Beuve, deşi acesta era cu optsprezece ani mai mare ca Renan.

Adevăratele raporturi între cei doi scriitori au început în 1852. Sainte-Beuve era de mai înainte cunoscut, „un articol de el era pentru un autor tânăr, consacrarea supremă" Renan nu era încă cunoscut decât prin câteva lucrări, cari n'au scăpat criticului, deoarece el a atras atenţia asupra articolui lui Renan „L'Origine du langage". Publicându-şi teza „Averroés". Renan scrie lui Sainte-Beuve, recunoscând profunda influenţă exercitată de istoricul dela Port-Royal asupra formării sale intelectuale: „Căutând originile gândirii mele, îmi pare că vă sunt dator pentru ceeace este mai esenţial în felul general de a concepe şi de a simţi al meu".

Când a apărut celebra „Conclusion" Renan îi consacră două articole. La a doua ediţie scrie un nou articol: „Adevărată capodoperă de critică şi de artă, adevărat model al chipului cum se cuvine să se scrie istoria religioasă".

Elogiul încânta pe Sainte-Beuve care îi mulţumeşte în aceeaş zi. „Insfârşit, acest articol care e consacrarea mea e în faţa publicului. Ţineam foarte mult la aceasta. Pun onoarea mea intelectuală în aceea că numele meu să se asocieze cu al dumitale în această reformă care e de încercat în acest ceas al secolului. Sufragiul dumitale îmi dă iluzia că gândirea mea, în unele puncte s'a împreunat cu a dumitale".

Mai târziu scrisorile sunt puţin numeroase între cei doi scriitori cari au multe prilejuri să se întâlnească. In cea din urmă, din 31 August 1868, Renan înştiinţează pe prietenul său de moartea mamei sale. „Plânge-mă, scrie el, D-ta ştii ce este să pierzi o mamă. Ai, cred, conştiinţa multor lucruri cu cari mama D-tale te-a înzestrat; îmi dau deasemenea bine seama că datoresc mamei mele o mare parte din ceeace este în mine".

Renan candidat la deputăţie

Renan, cel care visa să fie un om politic pare că e uitat.

Această perioadă a vieţii lui a fost una dintre cele mai agitate. „Inchipuiţi-vă, — mărturisea el, — că am făcut turneuri electorale, că am ţinut întruniri publice şi că am discutat cu concurenţii mei".

A pus să lipească pe ziduri profesia lui de credinţă, care se împărţea între un liberalism îndrăznet şi un anticlericalism destul de accentuat. „Nu aparţin nici unui partid. Nu revoluţie, nu războiu. progres, libertate.

In chestiunea religioasă, deocamdată, vraeu — zicea el —. ca preotul să fie stăpân în biserica lui, dar să rămână străin de trebile comunei şi de politică. In viitor, vreau separarea Bisericii de Stat. Mă voiu duce în grabă la întrunirile publice şi private la care mă veţi invita, ca să dau lămuririle pe cari aţi putea să le doriţi".

După cum observăm, stilul e departe de cel din „Prière sur l'Acropole". La întruniri se arăta cordial şi familiar. Unul din alegători îi strigă, într'o zi: „Ce credeţi dumneavoastră despre Madagascar". Cum Renan nu prea ştia ce să spună se făcu că nu aude. La fiecare întrunire celălalt striga aceeaşi întrebare, căreia îi urma aceeaşi tăcere, până ce auditoriul bănuind că această chestiune ar ascunde ceva deosebit făcu cor cu întrebătorul: „Da, da, vorbiţi-ne despre Madagascar"! De astă dată candidatul le vorbi, cam pe de laturi, dar cu vorbe ce erau o muzică, aşa că succesul îi fu strălucit. Intrebând apoi cari erau motivele pentru cari i s'a pus această întrebare, eel ce întrebase întâi răspunse: „Ştiu că aţi călătorit foarte mult, şi vream să fiu edificat asupra Madagascarului unde se va stabili copilul meu".

Un alt alegător îl întrebă ce gândeşte de separarea Bisericii de Stat. Ii răspunse că Biserica şi Statul ar fi ca doi soţi ce nu s'ar înţelege bine şi cari având dese certuri ar veni o zi când vor divorţa dar că această zi ar putea să fie încă depărtată.

„După aceasta — povestea Renan, — se răspândi vorba, că aş fi partizan al divorţului, ceeace mi-a făcut neajunsuri. Nu trebuie să faci metafore la ţară."

A avut 6010 voturi faţă de 8050 ale adversarului.

Câteva zile mai târziu se întâlni cu împăratul, care îi arătă că-i pare rău de înfrângerea lui.

„Sire, îi răspunse Renan, v'ar fi fost foarte uşor să mă vedeţi ales: Suprimând candidatura oficială." Suveranul nu mai înzistă.

„Luându-mi adio dela vieaţă, scrie el în testamentul care-i sfârşeşte ale sale „Souvenirs", nu voiu avea dacât să mulţumesc cauza întregului bine al fermecătoarei plimbări prin realitate."

Renan în societate.

Conservaţia lui Renan era un amestec minunat profunzime şi de ingenuitate. Era original cu o bonomie perfectă. Niciodată un om n'a avut mai puţin ca el grija efectului.

Nu spunea niciodată o vicienie sau o răutate. Nu vorbea niciodată de cei răi sau de proşti, socotind că tăcerea era singura pedeapsă potrivită.

Ca tuturor spiritelor politicoase lui îi plăcea societatea femeilor, şi cele mai împodobite la spirit gustau cu nesaţiu conversaţia lui, formele lui curteniteare şi discrete, tonul de bună tovărăşie în care nimic nu arăta pedantul. Om de lume, el rămânea un mare înţelept. Era optimist şi credea că binele întrece răul; iubea omenirea, din care el a fost, dealfel, cel mai minunat exemplar.

G. R.

Improprietările în Ardeal reîncep

Ultimele operaţiuni de expropriere. Starea de spirit a ţăranilor. In preajma noului an agricol.

Ce ne spune d. Petrini, directorul resortului de agricultură.

După informaţiuni din sursă particulară, arătasem mai de mult în coloanele ziarului nostru, că operaţiunile de expropriere în Ardeal, se speră că vor fi terminate până la sfârşitul ernei.

Am avut acum prilejul să stăm de vorbă cu dl Petrini, directorul resortului de agricultură, şi d-sa ne-a confirmat, că în adevăr, lucrările sunt pe sfârşite şi în câteva zile vor fi complect terminate.

*

Fapt important însă pe care ni-l declară dl Petrini, este că în cursul săptămânei care vine se vor începe operaţiunile de împroprietărire. Toate pregătirile în acest scop sunt luate. Astăzi vor fi sfârşite tablourile, după care se vor face în ordine aceste operaţiuni.

*

In urma operaţiunilor de expropriere, directorul resortului de agricultură a avut prilejul să'şi dea seamă de starea nouă de spirit a ţăranilor ardeleni. Iată ce ne spune d-sa:

Printre toţi locuitorii satelor s'a risipit complect starea de indoială şi neîncredere, pe care le-o strecurase în suflet luptele politice şi agitaţiile dela sate, duse de diferiţi oameni politici fără răspundere. Operaţiunele de expropriere făcute sub ochii lor, le-au dat deplina încredere în pământul ce li s'a făgăduit. Ţăranii sunt astăzi bucuroşi şi cu îndemnuri noi de muncă.

*

Dl Petrini ne spune apoi că este încrezător că noul an agricol, dacă şi vremea va fi favorabilă, vă da resultate cu deosebire bune, pentru că ţăranii se arată dispuşi să'şi pue toate puterile la muncă, având siguranţa că muncesc pe pământurile lor. In afară de aceasta, dsa ne spune, că s'a făcut cea mai vie propagandă printre săteni, arătându-li-se folosul ce ar decurge pentru ţară dintr'un bun an agricol. Propaganda aceasta pe cât s'a putut constata a prins bine în masele ţărăneşti.

Ultima iluzie...

In jurul „pactului" dintre partidul naţional şi partidul ţărănist.

Ziarele vorbesc din nou de posibilitatea unui „pact" al opoziţiei naţionalo-ţărăniste. Fapt cert e că de câtăva vreme între clubul de la „Majestic" şi cel de la „Astoria" se observă o febrilă activitate. Partidul naţional şi-a închis „monseniorii" conducerii la conclav în vederea unei hotărâri; D-l Mihalache deliberează de câteva zile cu d-l Maniu, iar ziarele prietene se silesc să afirme că „de rândul acesta pertractările vor duce la bun sfârşit".

In rezumat e vorba ca cele două partide, cari de un an de zile fac continue şi infructuoase sforţări să stabilească, o bază de conlucrare politică, să încheie o colaborare pe chestia reformei constituţiei. Din relaţiunile presei favorabilă acestei idei ca şi din declaraţiunile oamenilor politici din ambele tabere nu se poate deduce un rezultat serios. Trecutul apropiat nu se desminte. Pentru a nu ştim câtea oară cele două partide a dat pactului „forma lui definitivă", „rămânând ca chestiuni de amănunt să fie discutate". Dar nu ştim cum se face că aproape totdeauna la stabilirea chestiunilor de amănunt nu s'a ajuns niciodată şi „pertractările" au ramas baltă.

Exact în această situaţie se găseşte actualmente colaborarea ţărănisto-naţională. Să se desmintă oare aşa de curând frageda tradiţie ce şi-a creiat partidul naţional? E posibilă oare conlucrarea pusă la cale de d-l Maniu?

In trecut, cauza fundamentală, care a stat piedecă acordului între partidul naţional şi partidul ţărănist, rezida în faptul că mobilul acordului nu era alcătuit de dorinţa reală de muncă folositoare ţării, nu era născut dintr'o necesitate socială şi politică inexorabilă, ci din râvna după puterea atot-aducătoare.

De beneficii personale oamenilor constituiţi în cele două partide.

Apropierea lor se isbea necontenit de divergenţa de interese, cari se ascundeau mai bine sau mai rău după paravanul idelor generoase împrumutate de aiurea, necugetate şi nesimţite.

De rândul aceasta apropierea e dorită pe chestiunea capacităţii sau necapacităţii guvernului actual de a prezenta Parlamentului un proect de Constituţie pentru România întregită. Dintr-un început motivul e lovit de nulitate La guvern au fost şi naţionalii d-lui Maniu şi ţărăniştii d-lui Mihalache fără să se gândească la nevoia de a se reglementa viaţa noastră de stat după cerinţele impuse de modificarea survenită în urma războiului. De aproape 5 ani tărăgănim soluţionarea acestei chestiuni fundamentale, de care depinde însăşi normalizarea vieţii interne şi consolidarea organismului de stat.

Partidul naţional şi partidul ţărănist nu s'au gândit la reforma constituţiei decât în momentul când actualul guvern a hotărât curajos soluţionarea ei. Din invidie sau din alte motive de tot aşa de inferior ordin politic s'a început atunci acea campanie extraparlamentară menită să aducă răsturnarea guvernului. Guvernul totuşi nu s'a clintit. Campania a dat greş şi tovărăşia s'a desfăcut. Obstrucţia contra operii constructive întreprinsă de guvern a continuat separat, intercalându-se din când în când nereuşite încercări de apropiere.

Aducerea proectului de Constituţie în Parlament pare că a produs posibilitatea unei lupte comune în potriva ei. Nu putem crede însă svonurilor. Acordul ar fi să se încheie pe temeiul aceleiaş râvne după putere, care nu poate anihila ambiţiile şi potolì faptele. Şi chiar dacă „pactul" s'ar încheia, opera guvernului nu va putea fi oprită în mersul ei de către o minciună.

Marea adunare populară a partidului liberal din judeţul Bihor în comuna Aleşd

Cuvântările D-lor col. Slăniceanu şi Leon Mrejeru, vicepreşedintele Camerei

In numerele din urmă ale ziarului nostru am publicat o dare de seamă asupra marei adunări populare a partidului liberal din jud Bihor, o adunare, care a avut loc în comuna Aleşd lângă Oradea Mare.

Darea noastră de seamă era însă incomplectă, căci partea care cuprindea discursurile d-lor Colonel Slăniceanu şi Leon Mrejeru, vice-preşedintele Camerei, deşi trimisă la timp, nu ne-a parvenit la redacţie decât abia astăzi. Complectăm deci darea noastră de seamă a marei adunări populare din Aleşd, cu cele ce urmează.

*

Cuvântarea d-lui Colonel Slăniceanu

După cuvântările d-lor General Moşoiu, Protopop Domocos şi Protopop Porumb, cuvântul a fost dat d-lui Colonel dr. Slăniceanu.

„Iubiţi săteni, — a spus d-sa — deşi m'am născut în judeţul Muscel şi deşi mi-am trăit tinereţea şi mi am început bătrâneţea în Vechiul Regat, totuşi astăzi mă simt fericit că pot spune că sunt cu sufletul un copil al Bihorului.

Decând toate aspiraţiile şi gândurile mele de bine pentru acest neam le-am găsit aşa de strălucit reprezentate în d-l General Moşoiu şi mi-l'am ales ca şef, am înţeles să slujesc ca într'un altar toate principiile mari ale partidului liberal şi toată viaţa mea, să ascult şi să urmez pe Generalul Moşoiu.

Vă mărturisesc că mă simt un nou născut, că mă simt fericit de când am intrat în Bihor şi de când vă cunosc.

Ori cât de multe insulte şi ori cât de mult venin ar asvârli opoziţia asupra partidului liberal spre a-l discredita şi a-l dobori dela cond cere, din cauza setei nemaipomenite de putere care le arde sufletul, istoria şi streinătatea a înregistrat pentru totdeauna că toate, dar absolut toate toate evenimentele mari şi hotărâtoare pentru viaţa acestui popor au fost conduse şi înfăptuite de partidul liberal: Unirea Munteniei şi a Moldovei, ridicarea la rangul de Regat, Independenţa României, prima constituţie a ţării, votul universal, exproprierea, declararea războiului, Unirea cea mare, Incoronarea şi Constituţia cea nouă a României Mari sunt operile capitale ale partidului liberal.

Mai mult de cât atât, printre războinicii mari ai neamului acestuia, războinici cari au devenit astăzi, ca o sfântă recunoştinţă populară, eroi legendari, cântaţi în doinele şi cântecele dela ţară, tot din partidul liberal a răsărit această măreaţă figură, Generalul Moşoiu (aplauze frenetice) care cu sabia în mână şi cu sufletul clocotitor de idealuri, a spintecat creasta Carpaţilor, înstăpânind definitiv libertatea pe aceste plaiuri.

Conducătorii partidului liberal nu aşteaptă zi mai fericită în viaţa lor decât acela în care toată populaţia acestei ţări va fi mulţumită şi fericită.

Fiţi cu credinţă şi ascultare şi strângeţi rândurile în jurul desrobitorului vostru de eri şi a mântuitorului tuturor necazurilor voastre de azi, în jurul Generalului Moşoiu.

Cuvântarea d-lui Leon Mrejeru, vice-preşedintele Camerei

Cel din urmă a luat cuvântul dl. Mrejeru, îmbrăcat aşa cum îi e drag d-sale să se poarte, în fromosul port naţional al plăeşilor din munţii Neamţului din Moldova. Apariţia la tribună a dlui Mrejeru a fost salutată cu călduroase aplauze.

„Vin tocmai din fundul Munţilor Moldoveni — şi-a început dl Mrejeru cuvântarea — munţi a căror dumnezeiască frumuseţe seamănă aşa de mult cu munţii Bihorului d-voastră. Am venit mânat de un dor nestăpânit pe care'l purtam în suflet din copilărie şi pe care mi-l cânta mama şezând pe prispa casei şi legănându-mă, — am venit mânat de dorul de a respira aerul Ardealului eliberat. Fraţilor, fac parte, şi toate zilele vieţii mele voi face parte din partidul liberal, pentru că am o convingere pe care nici o putere de pe lume nu e în stare să mi-o înlăture.

S'au spus despre partidul liberal multe vorbe, şi rele şi bune. Oamenii înţelepţi însă ştiu alege binele de rău şi ştiu să se încreadă mai mult în fapte decât în vorbe

S'a spus despre liberali că sunt un partid de boeri. Eu sunt însă fiu de ţăran şi mai sunt încă sute de mii de ţărani în partidul liberal.

Prima împroprietărire din ţara românească a fost făcută de liberali. Cogălniceanu, un mare liberal, a desrobit pe clăcaşi. Votul obstesc, şcoli la sate şi ultimele împroprietăriri tot partidul liberal le-a făcut. Atunci cum oare e acest partid un partid de boeri?

M. S. Regele care ar fi fericit când ar vedea ţara fericită a chemat dela Unire 5 guverne Nici unul n'a făcut nimic, ba încă mai multa stricat. Atunci a chemat la putere, ca în toate momentele mari şi hotărâtoare pentru ţară, tot pe liberali. Ce ai poţi să fii cât de mare savant, cât de mare patriot, dar dacă n'ai de rindere de a guverna o ţară totul e înzădar — duci ţara de râpă.

Se spune apoi că liberalii n'au făcut până acum toate la câte se aştepta ţara dela ei. Dar se poate oare repara o casă distrusă de foc, într'o singură zi? Oricât de priceput şi de harnic ai fi, nu o poţi reface în aşa de scurt timp. Să pui azi o cărămidă, mâine un geam, poimâne un gard şi aşa încetul cu încetul, în timp mai îndelungat ajungi să o repari. Dacă cu o casă e aşa de greu, vă puteţi gândi ce e cu o ţară.

Liberalii când au venit la putere au găsit ţara sărăcită, disprețuită şi fără nici un credit. Astăzi toate acestea sunt îndreptate. Aveţi încredere, oameni buni, în partidul liberal şi generalul Moşoiu. Eu vă promit că voi lupta cât voi putea, alături de domnul ministru Moşoiu pentru binele Bihorului (aplauze şi ovaţii).

*

Părintele Domocos, mulţumind tuturor a închis adunarea la ora 2 p. m.

*

După terminarea adunării, dl ministru Moşoiu a trecut în sala cea mare a notariatului unde a primit toate plângerile ţăranilor.

La ora 3 fără un sfert, a avut loc la restaurantul din Aleşd un mare banchet la care au luat parte şi ţăranii. Au toastat domnii general Moşoiu, pentru M. S. Regele, protopopul Porumb, pentru domnul ministru Moşoiu şi prof. Dejeu pentru domnul Mrejeru, vice-preşedintele Camerei. Cu aceasta s'a terminat sărbătoarea dela Aleşd.

S. P.

Campania de calomnii a „Aurorei"

Nu numai presa românească naţională condamnă campania de calomnii pe care o duce D-nul Lupu şi ceilalţi leaderi ai „demagogiei anarhice" împotriva guvernului liberal.

Intr'un articol precedent am arătat ce impresie rea a produs printre Românii din America, articolul scris de D-l Lupu în „The Nation", articol prin care se ataca nu numai guvernul, dar chiar şi Dinastia.

Scrisori de protestare contra acestei atitudini antinaţionale s'au publicat decătre fruntaşii români din America atât în „Viitorul" cât şi în „Universul".

Un ziar din Praga publică de curând un interesant articol arătând rezultatele deosebit de bune pe care le-a dat politică economică, financiară şi administrativă a actualului guvern.

Ziarul stăruie în acelaşi timp asupra luptei pe care o are de dus guvernul contra unei opoziţii ca cea ţărănistă inspirată de principiile comuniste şi dornică de a pune mana pe putere prin întrebuinţarea unor mijloace, care nu se deosebesc mult de ale revoluţionarismului anarhic.

Cei de la „Aurora" cetind acest articol au rămas atât de indignaţi, încât declară că asemenea articole în presa streină „aruncă discredit şi oprobiu" asupra ţării noastre.

Ce am avea de obiectat contra acestei inconştiinţe demagogice, care găseşte în schimb folositoare ţării articolele scrise de dr-ul Lupu în ziarele americane.

Cel mult că mai folositoare pentru ţară sunt relaţiile dr-ului Lupu cu bolşevicii sau solicitudinea pe care o arată ţărăniştii „internaţionalei verzi".

Opera de unificare şi consolidare pe care o săvârşeşte guvernul nu e decât îndetrimentul ţării, iar tot ceia ce scrie presa românească inspirată de sentimente naţionale nu valorează cât o corespondenţă a „Aurorei", trimeasă din Sofia de către Stan Cristea.

Aşa gândueşte dnul Lupu, cel mai sincer democrat internaţional al ţării şi dacă vrem binele ţării trebuie să-i dăm dreptate!

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

◆INFORMAŢII◆

Pe această cale se aduce la cunoștința publicului care urmează și este înscris la Universitatea populară, că dl profesor universitar Ion Ursu fiind bolnav în cursul acestei săptămâni, nu-și va putea ține cursurile anunțate. Reluarea acestora se va anunța deodată cu însănătoșirea susnumitului domn profesor.

•

In urma unor investigațiuni făcute la Căminul muncitorilor din Piața Unirii, au fost arestați ieri dimineață unsprezece muncitori tineri. Arhiva și actele institutului au fost sechestrate de către Siguranță în baza unui ordin dela parchet.

Cercetările continuă.

•

In atenţiunea Domnilor Avocaţi! Legea pentru organizarea şi unificarea Corpului de Avocaţi

a apărut în ultimul număr al „Ardealului Juridic“.

Acest număr atât de important pentru Domnii juriști se poate comanda la Administrația „Ardeulul Juridic“ din Cluj Str. Regina Maria 34 pentru 12 lei care sumă se poate trimite și în timbre poștale.

•

Asupra chestiunii azilurilor de copii, cu care ne-am ocupat săptămâna aceasta, vom reveni cu un articol detaliat, arătând organizarea azilurilor de copii, rezultatele obținute sub Români și modul cum s'a căutat a se împiedeca... maghiarizarea.

•

De vânzare o casă cu loc, calea Regele Ferdinand 69, la începutul centrului. Se poate întrebuința pentru hotel, ateliere pentru fabrică, casă cu chirie, colț și intrare din strada Rudolf. Locul 1372 m. p.

Informațiuni numai la avocatul dr Erszényes, str. Regina Maria nr. 4. 2628

•

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“.
2332

•

Un număr de studenți din Cluj, au solicitat posturi la poșta locală. Aceștia însă refuzând să semneze contractele de obligațiuni inpuse pentru toți acei care vor să intre în servicile postei, n'au putut fi satisfăcuți.

Din informațiunile pe care le avem, credem a ști că prefectura județului Cojocna va fi girată, în urma demisiuni d lui Meteș care a fost ales deputat la Ighiu, de către dl inspector administrativ Goma, care actualmente anchetează neregulele de la primaria locala.

•

In locul decedatului dr. Totoianu, a fost numit medic primar al orașului Cluj, cu titlu provizoriu, dr Alex. Fodor. Dsa a luat postul în primire.

•

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2468

•

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

„L'Echo du Danube“ care apare la Budapesta anunță că convenția dintre România și Ungaria referitoare la exportul de lemne și articole conexe a intrat în vigoare.

•

Balul Clubului Sportiv al Fabricei Renner. Acum se trimit invitările pentru acest bal care se va ține la New York în ziua de 10 crt. Forma exterioară foarte frumoasă a invitărilor ne îndreptățește să credem că acest bal, la care va participa fără deosebire de naționalitate întreaga societate înaltă a Clujului, va fi cel mai important eveniment în acest sezon de baluri.

Comitetul aranjator roagă pe toți aceia care reflectează la invitare' ca să anunțe aceasta la prăvălia de ghete Farkas Ignaț str Reg Ferdinand No. 24 sau casierului clubului Mihail Mikes (Fabrica Renner telefon 5—41).

2610

•

In semn de recunoștință guvernul cehoslovac a hotărât să imprime pe bancnotele de 20 sokoli efigia decedatului ministru de finanțe Rasin, întemeietorul valutei cehoslovace.

Ungurii din America au trimis, după cum se comunică din Budapesta, în anul 1922 conaționalilor din Ungaria, dolari în valoare de patru miliarde coroane ungare.

•

Ministerul instrucțiunii constatând, că unii dintre membrii corpului didactic părăsesc posturile, fără să aștepte aprobarea concediilor solicitate, pune în vedere, că nimeni nu va putea pleca în concediu, până nu va primi aprobarea acestui departament.

•

Locuitorii din mai multe părți ale orașului ne-au rugat să atragem atenția dlui primar asupra mormanelor de gunoae adunate în stradă în urma deszăpezirii și neridicate, cu tot timpul frumos, de săptămâni întregi. Astfel printre altele, malul din oraș al iazului dela începutul străzii Băii până dincolo de strada Eminescu este de o murdărie, care nu numai că strică aspectul dar e și adevărată primejdie pentru locuitorii din partea locului.

•

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10.
2571

•

Serate artistice în Cafeneaua „Europa“ începând din 3 Martie. 2618

•

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă ești răguşit: să iei „Bomboane Eucamen“.
2542—1

•

Medicii locot. Gh. Căpruciu și Otin Gheorghiu de la institul sanitar militar din Cluj au fost avansați la gradul de căpitani.

•

D. I. Iordachef inspector școlar delegat de inspectorul general din Cluj să constate starea școalelor primare din județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș și din ocalitățile de lângă graniță, a înaintat un amănunțit raport ministrului de instrucție.

In raport se arată că localurile de școală lasă mult de dorit.

De asemenea situația învățătorilor suferă — atât ca tehnică didactică cât și ca mijloace de învățământ.

•

Din Belgrad vine știrea că în curând vor începe lucrările pentru instalarea unei linii telegratice directe între București și Belgrad.

•

In 22 l. c. s'a constituit filiala Societății Crucei Roșie Române din orașul Tg. Mureș și Județul Mureș-Turda alegându se 25 membrii fără deosebire de naționalitatea și religiune din care se va forma comitetul executiv.

Alcătuirea noului buget

Prevederi largi pentru toate instituțiile statului din Ardeal, în scopul organizării serviciilor. Avansarea funcționarilor ardeleni

Din sursă autorizată ni se comunică, că ministrul de finanțe, deși animat de acela i spirit de economie la alcătuirea noului buget, pentru toate institutele statului din Ardeal, va avea prevederi cu mult mai largi.

Dl Vintilă Brătianu și-a putut de seamă de stărea lucrurilor de aci, și de greutățile multiple cu care instituțiile statului, au avut de luptat necurmat până acum, grație desinteresării conducătorilor care au precedat actualul guvern.

Prevederile largi pe care ministrul de finanțe, le are la alcătuirea noului buget, pentru toate instituțiile de stat din Ardeal, va permite organizarea serviciilor, fapt de cea mai mare importanță. Din acest punct de vedere, plângerile de tot felul din partea publicului demonstrează îndeajuns, starea în care se găsesc serviciile institutelor noastre publice. Decăderea în care au fost lăsat atâta vreme organele noastre publice, amenință cu desorganizarea completă a serviciilor. Hotărirea ministrului de finanțe actual, vine la timp pentru a îndrepta răul a cărui vină o poartă oamenii guvernărilor trecute.

•

Un alt fapt tot atât de remarcabil prin importanța pe care o prezintă în Ardeal, este cel privitor la soarta funcționarilor. Dl. Ministru de finanțe a luat cunoștință, că cea mai mare parte din aceștia, grație lipsei de interes a guvernanților precedenți, nu s'au bucurat în Ardeal, de drepturile lor naturale la avansare. Sunt aici organe ale statului a căror slujbași n'au căpătat nici o avansare în ultimii trei ani.

Intre aceștia, funcționarii cari aparțin organelor financiare ale statului ocupă locul de frunte.

Pentru a reabilită în drepturile lor pe toți aceștia, d-l Vintilă Brătianu a dat ordine să fie propuși la avansare toți acei cari avut să îndure această nedreptate. In bugetul care urmează să se închee, în ultimul trimestru, au fost propuși, și ordinele de avansare au sosit, un număr de 10—15 funcționari de fiecare administrație financiară.

In noul buget, după cum ne comunică, d Simionescu, directorul resortului de finanțe, vor continua să fie propuși și avansați, toți acei cari n'au mai putut fi luați în bugetul care urmează să se închee la 1 April c.

Astfel ministrul de finanțe actual, deși stăpânit de principiul economiilor ca singura bază pentru echilibrarea finanțelor statului, dă în același timp dovadă de un larg spirit de echitate și de solicitudine pentru funcționarii ardeleni, cari au fost victime unor guvernanți puțin atenți la suferințele celor mici.

Dac.

Comitetul agrar a început să judece pe lângă revizuirile la împroprietărire și revizuirile la expropriereа făcută în Ardeal și vechiul Regat.

•

Târgul de vite în orașul Cluj se va ține în zilele de 9, 10 și 11 Martie 1923. In ziua de 12 Martie 1923, se va ține târgul de mărfuri.

•

Direcțiunea Regională Sanitară intenționează începerea edificarii spitalului nou de stat încă în anul cor., pe locul spitalului de lângă Azil 1 de copii.

•

D. I. Corbat a fost avansat inspector la casa centrală a împroprietăririi și detașat ca director at școalei practice de contabili din Arad.

•

Copiii și adulții ofticoși sau gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jekomaltz. 2542—7

•

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

SACI, MUSAMELE
Cumparare ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

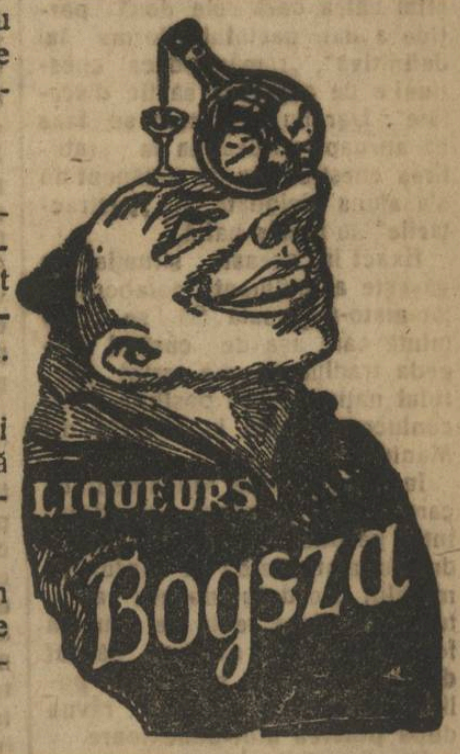

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Opera Română

D-na Silvia Tiron în „Tosca"

Noua angajată a Operei Române, d-na Silva Tiron, a debutat aseară în rolul cântăreței din Tosca. Debutul a fost o surpriză pentru publicul clujan, cu atât mai mult cu cât d-na Tiron, în rolul Floriei Tosca, avea să lupte cu strălucirea pe care i-o dăduse acestui rol d-ra Acca de Barbu. De la început, d-sa s'a impus publicului și prin distincția vocei și prin noutatea jocului, făcând din reprezentația de aseară o adevărată sărbătoare pentru viața artistică a Clujului. Aplauzele au curs îmbelșugate și pline de entuziasm, iar d-na Tiron a rămas consacrată ca una din cele mai de seamă forțe ale Operei Române.

Felicităm pe dl Popovici, directorul Operei, pentru această strălucită alegere.

Ordinul de desființare a centrului studențesc „P. Maior" a fost retras.

O măsură bine venită și bine primită

Anunțasem într'un număr trecut că senatul universitar având nevoie de o hotărâre autorizata a studențimei, va retrage ordinul de desființare a centrului studențesc „Petru Maior."

Ordinul de desființare dat naînte cu câteva săptămâni a fost retras acum printr'o adresă către studențime prin care să spune că „senatul universitar luând în considerare întâmpinarea comitetului retrage hotărârea de desființare"

Această măsură a senatului a fost primită cu vie satisfacție de către studențime și credem că va contribui mult la liniștirea spiritelor și lămurirea situației.

Răspuns la o insinuare a „Patriei"

„Patria" de ieri, ocupându-se de alegerea dela Ighiu, își permite, cu ușurința sa cunoscută, să insinueze grosolane și vădite inexactități.

Reproducând, în p. l, după ziarul „Lupta" din București, crâmpeie dintr'o convorbire avută de acel ziar „cu un deputat liberal din Transilvania", înțelepții ziarului național, făcând pe Iulia Poloneza, pun în paranteză numele d-lui Bănescu, urmat de un semn de întrebare.

Dl Bănescu însă n'a fost niciodată întrebat în această chestie de vreun ziarist dela „Lupta" și n'a făcut nimănui declarații ca cele publicate. Dar altmintreli, d-sa se află de 10 zile în Cluj și n'a avut deci nici prilejul de a fi fost întrebat în București în chestia alegerii care s'a desfășurat tocmai în aceasta vreme.

Apoi, dl Bănescu nu-și poate permite a crede, ca d-nii dela „Patria", că P. S. Episcop Nicolae al Clujului, a cărui grijă pentru prestigiul Bisericii e îndeobște cunoscută, a putut să se amestece în frământarea de patimi a unei lupte electorale care, mai totdeuna, nu face de cât să scoboare, — cum se dovedește și prin rândurile de insinuare ale „Patriei".

Dela Teatrul Național

Ordinea Spectacolelor:
Sâmbătă 3 Martie: „Fetița"
Duminică 11 Martie: „Institutori" matineu.
Dumineca 11 Martie seara: „Fetița".
Marți 6 Martie: Comp. Marioara Voicu escu.
Joi 8 Martie „Fetița".
Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.
Duminică 11 Martie, matineu „Institutorii".

•

Se repetă „Văpaia" (La Flambée) de Henry Kistemaeckers cu D-nele Mitzi Ignătescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry și D-nii D. Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Neamtzu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuțiu, Borgoan, etc.

Piese e pusă în scenă de dl G. Mînaescu.

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

In atenționea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor"** Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Comitetul executiv al partidului național întrunit eri dimineața a discutat situația creată prin depunerea proiectului de constituție. S'a decis ca lupta contra proiectului să se ducă împreună cu partidul țărănesc. S'a ales apoi o comisie, care să studieze modalitățile campaniei și chestiunea reîntorcerei în parlament.

•

Raportul constituției neputând fi gata până astăzi guvernul a decis depunerea proiectului Luni când se va începe discuția generală. Cu toate că ședințele parlamentului au fost amânate până Luni, ieri s'a ținut o scurtă ședință a camerei la care președintele a citit decretul prelungirei seziunei până la 1 Mai. Dl Mârzescu a depus proiectul referitor la epitropia Spiridoniei din Iași. Dl Banu a depus proiectul desființării casei cooperației orășenești trecându-i-se atribuțiile la centrala cooperativelor. La toate proiectele depuse s'a admis urgența.

•

Delegația U. E. P. s'a prezentat ministrului de război cerând interventia sa pentru retragerea ordonanței gen Popovici din Basarabia care hotărâse aruncarea peste Nistru a tuturor refugiaților aflători în zona de 30 kilometri și găsiți, fără acte în regulă. Delegația a cerut ca aceștia să fie aduși la București stabilindu-se un loc în interiorul țării pentru ei. Chestiunea fiind încă în studiu ministerul n'a dat nici un răspus.

•

Ministrul de industrie, dl Sassu, a avut o întrevedere cu dl Bontescu asupra situațiunii industriei ardelene.

•

Ministerul industriei și comerțului a decis suspendarea exportului de vite până la 1. Iunie.

•

După numeroase plângeri ale societății Sospiro, judecătorul de instructie a arestat eri pe inginerul Bacalu o persoană arhicunoscută în cercurile industriei petrolifere Dsa a fost administrator al soc. Sospiro. Arestarea se datorește învinuirei de fals de acte și abuz de încredere.

Ministerul de finanțe anunță că creditorii englezi din Manchester și Liverpool au acceptat convenția încheiată la Londra referitor la datoriile comercianților români.

•

Guvernul a decis încredințarea baterei monedei de 1. 2. și 5. lei unei firme din Anglia.

•

Se afirmă că termenul depunerei jurământului regelui pe noua constituție va fi ziua de 10 Mai.

•

Socialistul Baciu acuzat că a jefuit și persecutat la Odesa pe refugiații români în calitate de interpret al comandamentului revoluționar rusesc, a fost condamnat de către consiliul de război la 7 ani muncă silnică.

•

Eri după întrunirea dela Dacia proprietarii au încercat să manifesteze la cameră, unde s'au concentrat grupurile răzlețe. După parlamentări de ½ oră, manifestanții au fost împrăștiați de două companii de jandarmi.

Președintele camerei primind delegația proprietarilor a promis că va sprijini cererea pentru îndreptarea legii chiriilor în favoarea micilor proprietari.

EXTERNE

Germanii pregăteau revolta în Ruhr

Paris. — Autoritățile franceze au constatat că în ultimul timp au sosit în Essen și Bochum membrii ai formației Orgesh cu scopul de a provoca turburări și de a câștiga arme și muniții.

Autoritățile au confiscat mai multe acte din cari reese că pe 15 Martie se pregătea isbucnirea revoltei.

Musolini despre situația externă

O alianță franco-italiană

Roma. — Mussolini a arătat într'un consiliu de miniștri că situația din Ruhr e neschimbată. A declarat apoi că Italia nu respinge nici o tentativă pentru a normaliza situația din Europa. Solidaritatea cu Franța este deplină. Zvonurile despre unele proiecte au fost tendențioase, dar mai ales greșit interpretate Guvernul italian nu aprobă campania ziareior cari cer un tratat de alianță cu Franța întru cât deși prietenia Italiei față de Franța este mai pronunțata ca ori când, nu se poate da acestei idei în actuala situație mondială, plină de numeroase puncte întunecate, o formă definitivă.

In jurul vizitei primului ministru al Ungariei la București

Odată cu accentuarea unei oarecari orientații a Ungariei către statele vecine, orientație sugerata de cercurile guvernamentale, se plănuise o vizită a primului ministru maghiar la București, Praga și Belgrad. Vizita aceasta ar fi însemnat un caracter oficial al acestei orientații maghiare așteptate de toată lumea.

O știre budapestană autorizată anunță acum, că s'a renunțat la această călatorie a contelui Bethlen, președintele consiliului maghiar.

Telegrama nu aduce și motivul acestei răsgândiri.

Știrea, răspândita întâi la Budapesta, a fost primită cu diverse comentarii. Pare într-adevăr semnificații, că s'a renunțat la această călătorie cu toate că era plănuită de același guvern și aceleași cercuri guvernamentale, cari au sugerat ideia unei apropieri a Ungariei de statele vecine.

Prețul făinei la Oradea Mare

Comisiunea specială însărcinată cu aprovizionarea orașului cu făină a înaintat oficiului de control al pâinei din București, propunerea ca prețul făinei să fie majorat pentru Oradea Mare, precum urmează:

Făina de pâine 4 25 lei kgr.
Făina de lux 6.40 lei kgr.

Pentru funcționari însă, făina se va vinde mai ieftin și anume: 4 lei kgr. de făină de pâine și 6 lei și 10 bani cea de lux.

Comisiunea a raportat că dacă se admite această majorare de prețuri, poate garanta aprovizionarea regulată a orașului.

Pepinierele franceze PITEȘTI

VIȚA

altoite din țară și Algeria pot altoi 3309—101[14] butași cu rădăcini

POMI

fructiferi de tot felul în special prune Agen și Myrobolan condițiuni speciale la grădinarii revanzători. Comandele se primesc la pepiniera sau la I. UNTARU. Strada Ștefan Mihăileanu 28, București

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

Universitatea populară din Oradea-Mare

Românii din acest frumos oraş al ţării, din zi în zi se manifestă tot mai frumos, impunând streinilor şi dovedind puterea noastră de cultură, pe lângă cea de arme.

Pe lângă frumoasele şezători ale „Celor Trei Crişuri“, pe lângă intensa activitate a celor două şcoli normale de Stat, în anul acesta şi-a început activitatea „Universitatea populară“.

Conferinţele ţinute până acuma ne fac să sperăm în vremuri tot mai bune şi mai îmbucurătoare.

D-l profesor universitar Bogdan Ionescu, a deschis seria conferinţelor cu chestiunea feministă, pe care a tratat-o cu multă pricepere, reuşind să trezească interesul publicului pentru acest curent. Intr'adevăr, d-l Bogdan Ionescu a vorbit într'un ceas bun, căci celelalte conferinţe au atras public tot mai select şi mai numeros.

Cele două conferinţe ale d-lui George Bota, directorul şcoalei normale, desp „Filozofia şi psicho-pedagogia religiei“ au fost ascultate cu mult interes de numerosul public.

Domnia sa nu s'a mărginit numai la o rece expunere ştiinţifică, ci a căutat ca prin tonul şi focul convingerii, să determine un curent de reînviere a credinţei, atât de necesară în aceste timpuri de scepticism precoce la tineret.

Conferinţa d-lui Eugeniu Speranţa „Creaţia spirituală şi viaţa ei“ de asemenea a fost dezvoltată cu multă dibăcie, dovedind din partea conferenţiarului adâncă pricepere în ceace priveşte sufletul creatorului artei şi desăvârşită competenţă în discutarea chestiunei alese.

Publicul a rămas mai mult decât satisfăcut din această conferinţă.

D-l Simeon Gocan a vorbit despre „Consideraţiuni metafizice asupra sufletului“ privind problema mai mult pe latura sa religioasă, reuşind însă a se face înţeles de public, într'o chestiune atât de aridă şi de abstractă.

D-l Consilier de la curtea de Apel, Valentin Ionescu, a vorbit despre „Constituţia bolşevică“ aducând multă lumină şi mai cu seamă mult aer sănătos, pentru aceste timpuri de anarchie sufletească.

Cu un cuvânt, toate conferinţele de până acum, dovedesc nevoia de a fi înmulţite, căci publicul vine la ele de oarece se dovedesc şi folosul lor.

Coresp.

Exportul lemnului de stejar din Transilvania

Am anunţat la timp că lemnul de stejar din Transilvania, tăiat până la 1 Iulie a. c., după satisfacerea necesităţilor consumului intern, se va bucura de un regim special la export.

In acest scop trebuia să se constitue o comisie care să constate aceste cantităţi. Ori, la ministerul de industrie şi comerţ, s'a prezentat dl P. Groza, fost ministru şi preşedintele Uniunii forestiere din Transilvania, cerând ca să se permită exportul acestui lemn, cu începere de la 1 Martie a. c., iar constatarea cantităţilor să se facă odată cu executarea exportului, care nu poate să întârzie, întrucât el trebue să se termine până la 1 Octombrie a. c.

Dl Groza a mai cerut să se bucure de acest regim special şi lemnul tăiat şi prelucrat între 1 Iulie 1922 şi 1 Februarie a. c., cerere asupra căreia până acum nu s'a căzut de acord.

Pentru garantarea cantităţilor de traverse şi lemn fasonat necesare consumului intern, Uniunea forestieră din Transilvania va da ministerului de industrie un act scris, semnat de comitetul Uniunei.

Reuniunea Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor Români din Cluj.

Convocare

Comitetul Reuniunei convoacă pe toţi comercianţii şi meseriaşii din Cluj la

Marea Adunare

care se va ţinea Duminică la 4 Martie ora 3 d. m. în localul Reuniunei din Piaţa Unirii (Palatul Banffy etag.) cu următorul program :

1. Deschiderea adunării şi constituirea biroului.
2. Chestiunea impozitelor (dărilor) pe venit asupra tuturor comercianţilor şi meseriaşiior, şi eventuale propuneri în legătură cu aceasta.
3. Votarea unei moţiuni pentru revizuirea impunerilor şi suspendarea execuţiei până la soluţionarea dreaptă a acestei chestiuni.
4. alegere delegaţiunei pentru îndeplinirea hotărârilor luate prin intervenţiuni la autorităţile în drept din Cluj şi Bucureşti.

Avându-se în vedere importanta şi urgenta cauză toţi posesorii de brevete comerciale şi industriale sunt datori a lua parte fără deosebire de naţionalitate şi confesiune.

V. Preşedinte Secretar General
Ionel Aldica Victor Iliescu
s. s. s. s.

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din România Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:

Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.

Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malţ duplu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanţilor 11, Telef. 394.

Reclama 2805 2248

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552

ZEISS
Punktal üvegek

Candelabre electrice
1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

SACI, MUŞAMALE

2613 cumpără, vinde şi
împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea
sunt elegante
bune
şi ieftine

1370

Mott & fils Champagne

TUNGSRAM
Tunosram

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CONTABIL-CONDUCĂTOR de BIROU cu praxă și pregătire de academia comercială, perfect în limba română și maghiară eventual în germană, se acceptează la o societate minieră din Cluj. Postul se poate ocupa de cât mai curând, eventual imediat. Salarul se statorește prin înțelegere. Oferte se primesc în scris sub „Fortuna" în administrația ziarului, acludând copiile atestatelor și arătând pretensiunile. 2624

O DOAMNĂ inteligentă mai de etate ar ocupa un post de administratore la familie de Domn, ori la gospodărie solidă. Adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub „Văduva". 2594

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

MAȘINI DE NUMEROTAT se primesc spre reparare la TIPOGRAFIA „CORVIN" CLUJ, Str. Iorga 17. 2607

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încalzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

Publicație de licitațiune.

In ziua de 9 Martie 1923 orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de imprejmuire cu beton a Sănătoriul din Aiud.

Ofertele se pot inainta până în ziua de 9 Martie orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică, Institutul Pasteur, Etaj II. depunând tot deodată garanță provizorie de 4%.

Pentru licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare Art. 72—85 a le legii contabilității publice.

Ofertele rămân în obligațiune 2 săptămâni de zile, după ziua licitațiunei.

Informațiuni mai detailate se primesc la Divizia Tehnică Igienică în orele oficioase.

Cluj, la 28 Februarie 1923.

Director Regional Sanitar:
TITU IONESCU.

2621

Șeful Diviziei Tehnice:
Ing. IVASCU.

IV.

Târg Internațional Vienez

dela 18—24 Martie 1923

Cea mai favorabilă ocazie de cumpărăt pentru toate branchele.

Informațiuni la reprezentantul onorific:
Consulatul Austriac, Cluj. 2583

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc, cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" Specialitatea brună din malți dublu

Berea Monoștor deschisă

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. • Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou

la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Un nou protest al Ungariei

Contra naţionalizărilor dela noi.

Guvernul maghiar — dupăcum ne informează o telegramă budapestană — a înaintat la Societatea Naţiunilor un protest împotriva naţionalizărilor din România motivându-şi gestul cu aceea, că întreprinderile şi institutele ungureşti sucursale ale celor din Budapesta au ajuns din cauza naţionalizării într'un înpas, care le poate fi fatal.

Ştirea aceasta ne reaminteşte un alt protest împotriva României, îndreptat contra reformei agrare.

Şi atunci, ca şi acum, guvernul maghiar a protestat la Liga Naţiunilor, dar fără să fie ascultat. A protestat şi la Bucureşti.

Protestul de acum dovedeşte încă odată, câtă grijă poartă Ungaria organizaţiunilor ce le are la noi în ţară. In această râvnă a sa uită, că se amestecă în chestiunile de ordin intern ale statului nostru, în timp ce întotdeauna a protestat împotriva unei atenţii a statelor învecinate, motivând, că nu poate permite amestecul acestora în chestiunile sale interioare.

Faptul, că sucursalele budapestane de aici nu se simt la largul lor din cauza naţionalizării în chestiune, nu înseamnă, că privilegiul lor nu poate fi atacat. A fost un privilegiu, care astăzi nu mai poate fi menţinut pentru singurul motiv, că era împotriva legilor naturale. Naţionalizarea de astăzi este de fapt o renaţionalizare. Pentrucă toată acăpararea de către unguri a surselor vitale ale acestei provincii s'a făcut în în mod volnic, artificial.

Dacă totuşi am putut sta de vorbă cu minoritatea maghiară în privinţa naţionalizării, cu statul maghiar nu se poate. Pretextul acelor sucursale maghiare pomenite de protestul unguresc, nu e un suficient motiv, care să facă din această chestiune o chestiune internaţională. Aceasta nu formează nici un motiv de astfel. Ba, e tocmai pentru aceasta un temei mai mult pentruca chestiunea naţionalizării să fie o chestiune de ordin pur intern. Aceasta, pentrucă sursele acum atacate s'au dovedit nu odată contrarii tendinţelor existenţei statului nostru.

Situaţia financiară a Cehoslovaciei

In şedinţa lunară a comisiunei bancare, prezidată de noul ministru de finanţe, dl Becka, s'a constatat că sforţările făcute de oficiul bancar pentru deflaţiune au realizat cele mai bune rezultate, ceeace reese mai cu seamă din diminuarea împrumuturilor pe titluri. Portofoliul poliţelor nu a fost nici odată mai favorabil ca acuma, întrucât importanţa scrisorilor de schimb de origină necomercială este cu totul neînsemnată.

In situaţia monetară s'a produs de asemenea o îmbunătăţire simţitoare; această îmbunătăţire este provocată şi prin faptul că comerţul exterior se îndreaptă din ce în ce mai mult către pieţele occidentale, sporind prin produsul său afluenţa devizelor cu valoare constantă, în portofoliul oficiului bancar.

Potrivit releveului oficiului bancar pe a treia săptămână a lunei Februarie, circulaţia fiduciară a scăzut cu 134 milioane jum., a fost redusă la 8.555 milioane, rămânând astfel cu 1558 milioane sub maximum admisibil.

Rezerva devizelor sporită cu 24 milioane, s'a ridicat la 453 milioane. Incasso metalic sporit cu 187,000 a atins 822 milioane.

In urma celor 40 milioane şi un sfert, vărsaţi de curând, partea din impozitul asupra averei a crescut atingând suma de 2362 milioane.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, matineu: Moriium (pentrn a 7 oară. preţuri reduse).
Sâmbătă, seara: Sub munţi (a 2 oară. Preţuri de Operă. Abonament de zi No. 99. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid).
Sâmbătă, noaptea: Deşteptarea Primăverii (a 6 oară. Preţuri obicinuite).
Duminecă, matineu: Ioan Viteazul (Preţuri reduse),
Duminecă seara: Fetele Gyurkovics (Preţuri de Premieră (Abonament de zi No. 100. A.)
Duminecă, noaptea: Cântecul Feeric (entru a 8 oară. Preţuri obicinuite).
Luni, Pippa dansează (pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 101 B.)

Noile legi de impozite

A apărut în ediţia Camerei de Comerţ şi Industrie Cluj explicarea noilor legi de impozite, din care fie care pricepe clar dispoziţiile legii şi îşi poate socoti singur darea. Preţul unui exemplar costă 3 Lei şi se poate cumpăra la librăria Alexandru Anca Cluj.

2625.

Banca Agrară Industrială şi Comercială „ECONOMUL“
Institut de Credit şi Economii Societate Anonimă Cluj.

Convocare

Banca agrară, industrială şi comercială „Economul“ societate anonimă Cluj îşi va ţinea

a XXXVII-a adunare generală ordinară

în 29 Martie 1923 10 ore a. m. în localul institutului (Calea Regele Ferdinand No 26).

Obiectele adunării vor fi:

1. Constituirea adunării.
2. Numirea alor 3 acţionari pentru verificarea procesului verbal şi scrutare.
3. Raportul direcţiunei, raportul comitetului de reviziune, stabilirea bilanţul pro 1922, fixarea dividendei, deciderea asupra propunerilor direcţiunei şi darea absolutorului.
4. Fixarea marcelor de prezenţă.
5. Alegerea a 2 membrii în direcţiunea după sorţire cf. § 32 din statute.
6. Alegerea întregului comitet de reviziune pe un period de 3 ani cf. § 42 din statute.
7. Modificarea statutelor conform proectului.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acţionari, cari doresc să participe la adunarea generală sunt rugaţi să îşi depună acţiile dimpreună cu plenipotenţele cu 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului, sau la ori care institut membru la „Solidaritate“.

Votul se execută în persoană sau prin plenipotenţiat, care numai acţionar poate fi şi este obligat a depune acţiunile dimpreună cu plenipotenţele.

Din şedinţa direcţiunei bănci agrare, industriale şi comerciale „Economul“ institut de credit şi economii societate anonimă, Cluj ţinută în 24 Februarie 1923.

Dr. IACOB RADU m. p. preşedinte.
IOSIF ORGA m. p. director executiv.

2623

In anul 1922 luna Octomvrie am pierdut portmoneul meu în care să aflau şi actele militare pe numele Ilie C. Moholean plut. Reg. 35 Artilerie îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA“ 2474

„Meteor“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Cea mai fina crema pentru ghete

La Grădina de iarna Central în fiecare sară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Bijuteria „SINGER“
Bucuresti, Str. Carol No. 88
Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.
Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Ţevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

Nu cumpăraţi 2608
Cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,
până nu controlaţi preţurile la
EMIL BLAGA CLUJ, Piaţa Ştefan Mare No. 3 care vinde cel mai eftin.

DAU CU CHIRIE
2609
apartamente compuse din 4 camere, bucătărie, bae sau pentru birouri în noua clădire ce se construeşte în Calea Regele Ferdinand No. 7.
Informaţiuni la **Sucursala Luca P. Niculescu** subt Hotel Astoria.

„CHAUSSURES ECHO“
1392 **este marca celor mai bune ghete.** Lloyd 1110

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 742 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 6 Martie 1923

R CLUJ 1. 6645

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 30 L.

Catolică sau greco-catolică?

Un moment hotăritor în evoluția Bisericei unite.

Sântem informați că s'a înaintat ministerului de culte un memoriu, semnat de către toți episcopii greco-catolici, prin care se cere ca de acum înainte Biserica unită să nu mai fie tratată „în actele oficiale" cu titulatura de **greco-catolică**, ci numai **catolică.** Nu avem până acum din partea Bisericii unite nici o confirmare a acestei știri; sursa însă din care o deținem ne scutește de a pune la îndoială măcar o clipă veracitatea ei.

Așa dar vechea titulatură a Bisericei unite nu mai convine sfinților fețe episcopești. Acea împreunare de vorbe care a stat timp de aproape două veacuri jumătate pe frontonul Bisericei abătută dela norma tradițională a credinței românești, a devenit deodată un balast prea multă vreme suportat.

Cu toate acestea în titulatura Bisericei **greco**-catolice, primul cuvânt își avea funcția lui bine determinată, semnificația lui precisă. Prezența lui acolo era justificată de faptul păstrării ritualului ortodoxiei orientale și indica tulpina de origine pe care s'a altoit dogma străină românismului a Bisericei catolice occidentale. Imprejurările locale au silit să se mențină în titulatura Bisericei unite această mărturie vie, de neînlăturat, a sferei în care s'a desvoltat cultura și credința noastră națională, și datorită ei Biserica unită s'a putut menține ca a doua biserică națională.

Gestul de astăzi al Prea Sfinților episcopi ai Bisericei catolice ne surprinde. Cred oare Prea Sființiile lor sosit timpul ca Biserica unită să se despartă de tradiție, să rupă cu tot ceea ce mai e încă acolo mărturie orientală și să se „occidentalizeze" deplin? — nu putem ști. E încă în afară de orice îndoială că la conducerea Bisericei unite se manifestă dela o vreme o tot mai persistentă repulsiune pentru ceea ce alcătuește esența culturei noastre istorice naționale, pentru ceea ce datorăm cadrului in care ne-am desvoltat.

Dar înlăturarea cuvântului greco din titulatura greco-catolica în forma în care este cerută devine și mai semnificativă. Deocamdată se cere ca acest cuvânt să nu mai figureze „în actele oficiale." Pentru popor Biserica de la Blaj rămâne „Biserica unită"; „Biserică greco-catolică"; pentru lumea intelectuală și pentru oficialitate ea este Biserică. Se încearcă astfel o foarte abilă manevră.

După două sute și mai bine de ani de catolicism deghizat, Biserica unită se simte obosită. Ar vrea un catolicism pur, dar simte încă nesigur terenul. Poporul amăgit prin menținerea ritualului greco-oriental se crede încă de „lege românească". După răsboiu această credință a fost agravată de apariția firească întrebări: „Cum, nu ni-am făcut una?" Pentru aceste motive conducătorii Bisericei unite încearcă o nouă dedublare cu o dejdea că se vor putea strecura pe sub voința instinctului național și vor putea face trecerea definitivă prin surprindere.

Altfel nu putem găsi nici o explicare faptului că se cere ministerului o schimbare de titulatură, care să se mențină numai în cadrul relațiilor oficiale, fără ca acestei noui titulaturi să-i corespundă prefacerea de fond echivalentă. Cererea spre exemplu nu este motivată și de prefacerea ritualului după ritualul catolic și nici de adaptarea organizațiunei interioare a Bisericei catolice. De altfel nici nu ne putem dumiri cum s'ar fi putut opera o atare prefacere fără consultarea poporenilor hărăziți de întâmplare și împrejurări exterioare credinței Bisericei greco-catolice de până acum, proectatei Biserici catolice în viitor.

Așteptăm cu mult interes rezultatele acestui important eveniment în evoluția Bisericei greco-catolici nu se va grăbi să revină asupra cererii făcute ministerului cultelor, sperăm să asistăm la un interesant proces de psichologie.

D. I. C.

Convingerile religioase ale lui I. C. Brătianu

Răspuns revistei „Cultura Creștină".

Sub acest titlu numărul din urmă al revistei teologice din Blaj, publică o însemnare iscălită cu inițialele I. G. (probabil I. Georgescu. secretarul literar al „Astrei"), care încearcă să prezinte pe „făuritorul României de ieri" ca un prieten al unirii religioase cu Roma, ori măcar al catolicismului.

In acest scop aduce un citat din scrierile și cuvântările marelui om de Stat, care ar avea să facă dovada afirmațiunii de filo-catolicism.

Dl I. G. este în mare rătăcire. Mai întâi citatul dsale n'are mimic, dar absolut nimic comun cu vr'o „convingere religioasă" a lui I. C. Brătianu. Dânsul vorbește aici de rolul **politic** *în Orient al țării* **latine** *dela Dunăre, care tocmai grin acest caracter al ei, trebuie să fie susținută de Apusul* **latin,** *contra tendințelor cutropitoare ale Rusiei, dușmana Principatelor în drumul ei spre Constantinopol.*

Nici civilizația occidentală pe care am reprezentat-o în Orient și nici numele Romei pomenite de I. C. Brătianu în menționatul citat, nu ne pot îndemna să conchidem la oarecari opinii religioase favorabile Sf. Scaun.

Dar pentru ca dl I. G. și cititorii săi să cunoască **adevărata** *convingere religioasă alui* **I. C. Brătianu,** *tocmai în privința unirii cu Roma, voiu reproduce câteva rânduri dintr'o broșură franceză a lui apărută la Paris în 1866 sub titlul:* **„La question religieuse en Roumanie."**

La întrebarea pentru ce Românii, cari sunt de naționalitate latină, au perzistat să rămână în Biserica grecească I. C. Brătianu răspunde: „Bariera de netrecut dintre Români și Sf. Scaun au fost Polonii și Ungurii, cari în tot cursul evului mediu în cercară să cucerească pe Românii prin forță în numele catolicismului."

In continuare Brătianu spune, că după căderea Constantinopolului, Principatele au devenit nu numai azilul creștinilor din Orient, ci și protectorii întregei Biserici ortodocse din Răsărit. Apoi încheie astfel: „Popor eminamente latin, noi n'am avut alte legături cu popoarele ce ne încunjurau decât acelea ale religiei, pe care strămoșii noștri au știut-o întări prin atâtea sacrificii, și cari ne-am creat titluri asupra popoarelor de același rit. A părăsi biserica grecească ar însemna să rupem ori ce legătură cu popoarele vecine, cari near privi ca renegați, pierzând astfel ori ce înrâurire asupra lor.

Intrând singuri în Biserica catolică, dacă putem presupune posibilă o astfel de convertire din punctul de vedere al ideilor noastre moderne, noi nu i-am aduce de altfel nici o forță și situația noastră de neofiți ar fi neinsemnată; **pe când rămânând în Biserica grecească, noi ne păstrăm în Orient influența noastră, care va fi totdeauna în folosul ideilor și a marilor interese ale civilizației occidentale."**

Iată ce credea luminatul și înțeleptul I. C. Brătianu despre unirea noastră cu Roma.

„Pre cum ca să se știe," nu numai la Sibiiu ci și la Blaj.

Prof. I. Mateiu.

Arestarea lui Stromfeld

Budapesta (Rador) — Poliția a arestat pe fostul șef de stat major al armatei roșii ungurești, Stromfeld, care întreținea relații cu comuniștii din Rusia.

Politica franceză și ocupațiunea regiunei Ruhr

Ocupațiunea regiunei Ruhr și acțiunea pe care Franța a desfășurat-o acolo din clipa când trupele generalului Degoutte au pus stăpânire pe acest formidabil centru industrial au stârnit discuții în presa întregei lumi. Guvernele ca și opinia publică au dat un interes deosebit acestei chestiuni fiindcă departe de a fi un act interesând numai Franța și Anglia, ocuparea ținutului Ruhr înseamnă, prin consecințele pe cari le poate avea, un moment în desvoltarea și consolidarea păcii mondiale.

Actul pe care guvernul francez l'a făcut prin ocuparea Ruhrului nu se datorește — cum a căutat să convingă opinia publică oficiile de propagandă germană — un act de imperialism sau un gest de ură al Franței. El este măsura, consecința ultimă a tergiversărilor germane în ceiace privește împlinirea obligațiunilor tratatului de pace. Nu numai dreptatea Franței îl cerea ci și un principiu de moralitate internațională care pretinde unei națiuni să-și țină cuvântul. Actul de curaj al guvernului Poincaré înseamnă și un avertisment pentru toate acelea state cari încearcă în toate chipurile să se sustragă dela obligațiunile contractate prin tratatele de pace.

Președintele republicei franceze, dl Millerand, a lămurit într'un recent discurs care este politica franceză în ceiace privește ocupațiunea Ruhr-ului.

„Am luat, a spus dl Millerand, inițiativa unei acțiuni îndelungate, dar necesare. Germania ne-a arătat nu numai prin rezistența, care-i sunt gândurile ascunse. Franța a făcut dovada celui mai desăvârșit calm. Cu toată sguduirea stârnită de răsboi și care s'a făcut simțită la toate națiunile, Franța a păstrat mai mult decât oricare alta echilibrul și simțul ordinei. Ea este departe de orice gând de violență și de cucerire; are însă voința nestrămutată de a obține condițiunile necesare siguranței sale și desbăgubirile la care are drept. Având forța și dreptul cu ea, Franța va ști să fie cumpătată și răbdătoare; ea va face totul ce este de trebuință, va suferi toate sarcinile bănești necesare, dar nu va ceda."!

Iar Barthou, președintele Comisiunei reparațiunilor, într'o cuvântare rostită la American Club, a spus următoarele;

Franta n'a obținut nici chezășile de siguranță pe cari le-a cerut, nici despăgubirile cari i-au fost făgăduite. Obosită că n'a prins până acum decât umbra, ea nu va da drumul prăzii atâta vreme cât scopurile sale de despăgubiri nu vor fi atinse. Lucrând astfel ea este în dreptul său. Are alături de ea pe nobila și eroica Belgie; are încredere în sentimentele națiunilor prietene și se bizuie pe judecata tuturor popoarelor, cari toate sfârșesc prin a se întoerce la adevăr."

Cuvintele lui Millerand și Barthou pun în lumina adevărului politica franceză în chestiunea ocupațiunii Ruhr-ului.

Germania care a turburat pacea lumii și care a fost învinsă de toate națiunile coalizate în numele dreptății și libertății, a pierdut în același timp și națiunea înfrângerii sale. După patru ani dela sfârșitul răsboiului, ea se revoltă împotriva păcii. Ar face desigur și mai mult, dacă n'ar fi chemată la ordine și ar fi lăsată să se sustragă dela îndatoririle sale.

Franța nu face, prin ocuparea ținutului Ruhr, decât să desăvârșească opera dela 1918, opera victoriei. Și ea are conștiința că lucrează acum nu numai pentru ea, ci pentru toată Europa pentru viitor și pentru pace.

Căci dacă în toate țările cari au fost învinse în răsboi stărnește gândul revanșei și se face o politică de sustragere dela obligațiunile tratatelor de pace și de continui uneltiri împotriva actualei ordini politice a Europei, acestea se datoresc în mare parte Germaniei. Ea este favorul acector gânduri de răsboi, ea este inspiratoare politicei de revanșă. In mâinile guvernului dela Berlin sunt toate ițele complotului împotriva păcii.

Ea ajută iredentismul și uneltirile maghiare, ea sprijinește și inspiră intransigența Kemalistă, ea încurajează tendințele imperialiste ale Sovietelor, ea face tot ce-i stă în putință pentru a permanentiza starea turbure din Europa sâpân temeiurile ordinei și păcii.

Deaceea repetăm, ocupațiunea ținutului Ruhr constitue un avertisment pentru toți acela cari vedeau în rezistența germană un îndemn și un ajutor în acțiunea lor împotriva actului ordinei din Europ.

Calea ferată Bozovici—Baziaș

Față de nevoile ce se simt în Banat, în special pentru bunul mers al vieței economice, s'a pus în construcție calea ferată Jablanița—Bozovici—Baziaș (linia de drum de fier interaliată a Antantei) ce va da prilejul ca să deservească toată acea regiune.

Această cale ferată este o complectare a rețelei din Banat.

Se speră ca până la vară să se poată termina toate lucrările de studiu grăbindu-se punerea ei în serviciu în cât mai scurt timp.

File de calendar

Cu prilejul unei anchete

O revistă literară din Bucureşti, care a apărut de curând pentru a porni câteva anchete şi a publica de fiecare număr câte-un roman străin, de actualitate, a pus aceste întrebări scriitorilor şi oamenilor de seamă din ţara noastră:

Cum va explicaţi că operele literare şi artistice româneşti nu corespund sufletului şi inteligenţei poporului nostru ci sunt mai prejos decât simţul artistic al maselor şi decât neamul în care trăiesc?

Ce ar fi de făcut, în mod practic ca să remediem această stare de lucruri şi ca să însufleţim mişcarea noastră artistică şi literară?

Mai întâi trebuie să spunem că ni se pare extrem de curioasă prima întrebare de vreme ce avem printre scriitorii noştri pe un Eminescu, un Creangă, un Costake Negruzzi, un Caragiale, un Sadoveanu, un Coşbuc, etc. Se vede că acel care a pus-o nu cunoaşte pe aceşti autori decât din reminiscenţele decolorate de vremuri, din antologiile de liceu.

A doua întrebare, poate fi nimerită dar numai pentru timpurile actuale.

Şi iată cum răspunde la ea, un bătrân ziarist, în care ne obişnuisem să vedem cel puţin un bun cunoscător al culturei româneşti:

„La a doua întrebare, răspund că trebuie să aşteptăm. In mod artificial nu putem face nimic. Chiar dacă guvernul ar interveni nu am folosi nimic. Nu traducând operele româneşti în diferite limbi, asta va să zică că (sic) ele vor fi cetite. Cetitorul îl poţi captiva dându-i ceva original. Or aşa marfă nu avem încă. Şi aşa fiind nu rămâne decât să aşteptăm. Când vom avea scriitori originali, ei se vor impune străinătăţei, cum s'a impus Turghenief, Tolstoi, Dostoiewski, Ibsen şi alţii".

Şi aşa mai departe. Precum reese din aceste fraze, bătrânul ziarist a cuprins în ele întreaga noastră mişcare literară, din toate timpurile. Deci după el. scriitorii, de care am pomenit mai sus n'au nici o originalitate, alt-fel de mult s'ar fi impus străinătăţei...

Oare cum o fi crezând bătrânul ziarist că s'a impus bunăoară Tolstoi peste hotarele ţărei lui? (Turghenief şi Ibsen au pornit ei înşişi în străinătate, făcându-şi cunoscute operele). Cum a aflat lumea europeană despre Tolstoi că e, cum spune ziaristul nostru, original? Nu cumva s'a transmis vestea prin undele herziene. Inainte chiar de a se inventa aparatul de telegrafie fără fir?

Sau a pornit zvonul din om în om, dela Iasnala-Poliana şi până la Paris şi Londra: In Rusia e acum un scriitor original! Hai să-l traducum...

Bătrânul ziarist în chestiune se vede ca a rupt-o de mult cu literatura română: se cunoaşte aceasta chiar după acel superb „va să zică că" din pasajul pe l'am reprodus şi'n care decretează cu atâta seninătate inexistenţa leit-naturei noastre.

*

Stilul este omul. Când te ajunge bătrâneţea nu poţi emite desigur altceva decât... idei ca acele de mai sus. Pentru ori ce om însă, care mai are mult până atunci, fără îndoială că volumul „Neagra Şarului' a lui Sadoveanu, are mai multe drepturi a fi tradus într'o limbă străină, decât cacofonia criitorului francez Margueritte, pe care ne-o serveşte în româneşte revista despre care ne ocupăm, în acelaş număr.

Nomofilax.

Publicaţii noui

„Cercetări arheologice în Munţii Hunedoarei"

A doua lucrare a Comisiunei monumentelor istorice, secţiunea regională a Transilvaniei cuprinde interesante cercetări arheologice, pe care le-a întreprins în prima campanie. Institutul de anticităţi clasice al Universităţii din Cluj.

Primul studiu datorit dlui D. M. Teodorescu: „Cetăţile antice din Munţii Hunedoarei" dă lămuriri preţioase asupre urmelor de aşezări antice, numite astăzi „Cetatea" „Cetăţuia" „Grădiştea" şi despre care amintirile unor teorii cărturăreşti, auzite din gura cercetătorilor moderni le pune fie pe seama Dacilor, fie a Romanilor.

După ce descrie poziţia acestor aşezări arheologice, Dl Dr. D. M. Teodorescu explicând importanţa militară a acestor întărituri, grupate în aşa fel ca să închidă cele două văi ale Mureşului şi ale Streiului conchide că aici trebue să fi fost Capitala stăpânirei dace.

Noule săpături, care se vor face în campania acestui an caută să stabilească importanţa politică a acestor aşezări, deoarece descoperirea unei monede de bronz a oraşului grecesc de la Marea Neagră, Histria datând din sec. I. înainte de Hristos. prin aceste locuri denotă că locuitorii de aici aveau legături comerciale cu Grecii de la Mare, încă înainte de venirea Romanilor.

In al doilea studiu Dl Dr. M. Roska se ocupă cu săpăturile din peştera de la Cioclovina. săpături începute încă din 1911 prin care se constatase deja că această peşteră a fost locuită de omul diluvial superior.

După descrierea şi planul peşterii, Dl Dr. M. Roska ne dă rezultatele săpăturilor din 1921, instrumente de oase şi piatră, de o valoare documentară de netăgăduit.

Scrijeleturile de pe pereţii peşterei se aseamănă cu a peşteri din Bajot, de lângă Esztergom, constatare care arată strânsele raporturi dintre cele două peşteri, care din punct de vedere a nivelului cultural reprezintă opera de tranziţie dintre perioada mousteriană şi aurignaciană.

Opera Română

„Tosca" de Puccini

O dramă întunecoasă şi violentă, însă bine întocmită, aşa cum numai Victorien Sardou, ştia să facă. Este proprie să pună în relief actri a căreia i se încredinţează rolul titular.

Scena se petrece la Roma, în anul 1800, pe când oraşul este ocupat de generalul Championnet iar Bonnaparte în prezuia de a câştiga bătălia dela Marengo. Nu insistăm asupra subiectului, el fiind bine cunoscut, de obicinuiţii operei din Cluj; ţinem însă să arătăm cât de bine ştia Victorien Sardou să scoată efecte dramatice, numai prin simpla punere în joc a câtorva idei simple:

O biserică, cu credincioşi convinşi în care pictează un paunou, pictorul Mario Cavaradosi; o femeie geloasă, iubita lui, celebra cântăreaţă din Roma „La Tosca"; un poliţist de geniu „Scarpia". plin de agerime, dublat de eleganţa unui Don Juan; res ul, motive care să provoace isbucnirea dramei, ca fuga lui Cesare Angelotti din închisoare; portretul Marchizei Attavanti, sau un eventaliu, amintind batista Desdemonei: Din aceste elemente, drama isbucneşte...

D-na Sylvia Tiron, (Tosca) cu un exterior foarte agreabil, voce de soprano, al doilea şi al treilea registru de o mare întindere, a produs o vie senzaţie.

Graţia d-sale primăvaratică, cântecul său expresiv şi patetic, respirând veselie şi farmec, a înflăcărat pubi.ul, care vădit surprins, nu i-a negustorit admiraţia.

Şi nici că se putea altfel; afară de notele de jos, cam voolate, vocea Dsale este într'adevăr admirabilă; perioadele rotunzite, cântecul nuanţat de culori delicate cu game cromatice de o incomparabilă armonie.

La farmecul persoanei, calitatea neîntrecută a vocei, căldura comunicativă a sufletului său, se mai adaugă, calităţi s.enice magistrale.

In total — vocalizare strvluciţă, cântăreaţă experimentată, plină de artă şi dibăcie, patetică, pe alocurea impetuoasă, mişcătoare până la lacrămi. In convingerea noastră nestrămutată, întresărim artistei, un mare v.itor.

Cu Dl Nagacewski, (Mario) — Direcţia ne-a produs o mare plăcere. Ca în totdeauna Dsa place prin sobrietatea cântecului său studeat cu multă îngrijire prin simplitatea manierei în frasare şi prin expresivitatea călduroasă a sentimentelor. Dsa va fi întotdeauna deosebit în genul „graţios", gen exprimat în musică mai ales de Rossini. Dl Nagacevski are sensul musical, iar în ecitativele „E lucevan le stelle" a preparat admirabil publicul pentru aria finală: „O Dolci Baci".

In ceiace priveşte pe Dl Apostolescu, a trebuit să vină o artistă, cu un temperament artistic plin de foc — ca să poată să se aprindă şi Dsa.

Dsa a fost ad- mirabil în rolul lui Scarpia. Masca Dsale, ironică, perfect adecuată rolului, cu căldura surprinzătoare a vocei, i-au adus meri tate aplauze.

Spectator

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Ion Brătianu şi Românii din Ardeal

In „Biblioteca poporală a Asociaţiunii", a apărut de curând o foarte bună lucrare închinată veeţii şi operei lui Ion Constantin Brătianu şi datorită d-lui O. Sumea. Ca o dovadă de spiritul în care e scrisă această lucrare, reproducem pentru cetitorii noştrii capitolul în care autorul înfăţişează legăturile dintre Ion Brătianu şi Românii din Ardeal.

Nu putem încheia această scurtă istorie a vieţii şi faptelor lui Brătianu fără de a arăta legăturile lui frăţeşti cu Românii din Ardeal.

Ştim că el s'a cugetat la noi încă în anii săi de învăţătură şi de pribegie. Mai mult! In timpul pribegiei sale el se abate şi prin Ardeal. In cele dintâi zile ale lui August 1850, el vine la Sibiu, cultrul politic românesc din Ardeal în acel timp, precum cel central era Blajul, cu îndoitul scop de a reîncepe o mişcare în Muntenia şi în Ardeal. Dar împrejurările erau neprielnice. Prefecţii legiunilor româneşti, Ion Axente Severu, şi Avram Iancu erau arestaţi, „Gazeta Transilvaniei" din Braşov a lui George Bariţiu oprită să mai apară.

Totuş Ion Brătianu a rămas multă vreme la Sibiu, fiind în apropiere de ţară. De aici peste Câlneni, mai uşor putea să întreţină legături nu numai cu fraţii şi surorile sale, din Ostrovul Călimăneştilor, din Piteşti şi dtn Tîgveni, ci şi cu prietenii săi politici. In Sibiu şi în satele din împrejurimi, el află vechi cunoscuţi şi oameni de încredere ai părintelui său cu cari acesta, ca crescător de herghelii, de cirezi şi de turme, fusese în diferite legături.

Inştiinţate de sosirea lui, surorile sale mai în vârstă: Anica Furduiescu şi Maica Maximila, stareţa dela mănăstirea din Ostrov, veniră în grabă să-şi vadă pe fratele lor cel mai iubit. Ca să-i arate şi mai mult iubirea şi atenţiunea lor delicată, ele îi aduceau ţesături şi dulceţuri de acasă. Şi după 30 de ani bătrâna Mătuşă Anica, retrasă şi ea la mănăstirea din Văleni, arăta cu înduioşare nepoţilor ei pieptenii de baga ce-i dăruise fratele ei la Sibiu şi pe care îi păstra cu cea mai deosebită grije ca pe nişte scumpe odoare.

La reîntoarcerea lor, din Sibiu, cele două surori duceau în postalionul (carul) mănăstiresc, pe lângă odoarele primite dela un frate iubit şi publicaţiuni şi proclamaţiuni revoluţionare ascunse sub pernele trăsurii braşoveneşti.

In Sibiu Brătianu, după obiceiul revoluţionarilor, ţinea două locuinţe: una în casele doctorului Fribel, cealaltă în casele lui Grigore Matei. In cea dintâi locuia şi un tânăr slujbaş român dela Cancelaria Guvernatorului Ardelean Wohlgemuth. Era Nicolae Barbu, care i-a făcut multă îndemână lui Brătianu trimiţându-i scrisorile, broşurile şi ale tipărituri în plicuri oficiale austriace, pe care nimeni nu le-ar fi bănuit ce cuprind.

Intr'aceea venindu-i ştiri triste din Apus, în deosebi din Franţa, unde cauza revoluţiei părea pierdută, Brătianu a văzut că deocamdată nu se poate începe nimic fără de a aduce mai multă stricăciune decât folos.

La începutul lui Ianuarie 1851, când Brătianu tocmai îşi lua rămas bun dela surori şi se pregătia să plece din nou în Franţa, iată că prietenul său Nicolae Barbu îl vesteşte că poliţia ar avea ordin să-i prindă, fiind primejdios pentru statul austriac.

Fără întârziere şi fără şovărie, potrivit firii sale de om al faptelor, Brătianu se duse la poliţie să iscălească paşaportul pentru Franţa, sub cuvânt că şi-ar fi terminat afacerile familiare, pentru care venise la Sibiiu şi n'a primit voie dela stăpânire să între în ţară; deci e nevoit să se întoarcă de unde a venit. Poliţia nu voia să ştie de cererea lui.

In acelaş timp auzise şi un alt Român, Tăbăcaru, pe comisarul de poliţie Kirchner zicând că după amiazi îl va aresta pe Brătianu.

Înştiinţat de primejdia ce-i ameninţa din ceas în ceas, Brătianu fuge la Cluj dela masă din hotelul „Curtea Mediaşului" (astăzi Bonfert), de unde între aproape aceleaşi împrejurări fugise şi Simion Bărnuţiu la 1848, lăsându-şi hainele ce le avea la Fribel în seama prietenului său Barbu.

La 30 de ani după aceea, în 1881, când Ion Brătianu ca ministru-preşedinte purtă norocos războiul pentru neatârnare şi încoronă pe Regele Carol o ladă cu haine vechi venia dela Sibiiu. Era lada cu hainele uitate la Fribel în seama lui Barbu, dimpreună cu vechiul său jobe. I le trimete bunul său prieten şi tovarăş de muncă şi de ideal din Ardeal, pe care el acuma n'a uitat să-l răsplătiască, numindu-l slujbaş la arhivele statului şi dându-i o pensiune frumoasă.

Jobenul s'a păstrat în casa lui Brătianu din Bucureşti până în 1917, când pe timpul stăpânirii germane a pierit de acolo.

Dar nu numai pe Barbu l-a preţuit şi sprijinit, Brătianu, ci pe toţi Românii din Ardeal. După ce în 1867 se încheie dualismul austro-ungar cu înfrângerea tuturor nădejdilor de mai bine ale neamului românesc din Ardeal, Brătianu a părăsit scaunul de ministru, trecând în rândul deputaţilor, ca să poată vorbi oarzăn româneşte în auzul lumii întreaj, şi mai ales al fraţilor săi ardeleni, cari atunci aveau nevoie de multă încurajare. In şedinţa dela 29 Noemvrie a anului următor (1868) Brătianu ţinu una din cuvântările acelea care nu se pot uita niciodată. Vorbind de Unguri şi de „Cartea Roşie" tipărită de ei nu de mult, el spunea, că dacă o soră a lui este măritată, el nu are dreptul să se amestece în căsnicia ei, ca să nu bage zizanie şi desbinare în casa ei. Dar când soţul ei, cumnatul lui, vrea să ridice cuţitul asupra ei cu gând să o omoare, oare să nu aibă el dreptul să strige şi să-l oprească dela această fărădelege? Ba da, îl are de bună seamă. De atunci, marele lui suflet românesc a simţit toată sălbatica pornire a Maghiarilor de a încălica pe celelalte neamuri şi mai ales pe Români. De aceea amintia el povestea lupului, care caută gâlceavă cu orice preţ mielului, zicând că îi turbură apa. Apoi glăsuia astfel: „Eu, domnilor, aş zice lupului să-şi aducă aminte că Ségur, când vine la Istoria Romanilor şi începe dela fondarea Romei zice că, la cei dintâiu pas al Romanilor s'a văzut că ei sunt pui de lei". Iar mai departe: „să fie sigure Statele vecine... că nu vor avea nici un subiect de grije din partea noastră, dar să nu uite că atunci când vor să înjunghe pe sora noastră de dincolo, care este măritată cu dânşii, sângele ei le va stropi fruntea şi mai curând sau mai târziu Franţa şi Roma când capitoliul va domni iar asupra Italiei îşi vor recunoaşte sângele pe fruntea înjunghietorilor şi nu vor lăsa pe strănepoţii lor să piară".

Tot dela Ion Brătianu au rămas şi cuvintele rostite cu acest prilej: să nu împingem prudenţa până la laşitate! cuvinte pe cari cei mai de seamă oameni politici ai noştri le-au şi urmat întotdeauna. Amintind de această cuvântare a lui Brătianu marele Kogălniceanu a spus că el a vorbit atunci tot aşa, cum ar fi vorbit şi el, pentrucă a vorbit din inima tuturor Românilor.

Specularea unei înfrângeri

Apelul dlui Silviu Dragomir.

Intr'o lungă poveste publicată în „Adevărul" Dl Silviu Dragomir, candidatul partidului național căzut la alegerea dela Ighiu, face apel la presă și intelectualitate pentru, spune d-sa, a se face o anchetă asupra felului cum s'a desfășurat alegerea.

Nu știm dacă ancheta se va face. Neseriozitatea apelului constă în însăși faptul imposibilității de a se face o anchetă locală desăvârșită și obiectivă. Dar admițând că s'ar găsi cine să răspundă la apelul d-rui Silviu Dragomir, am vrea să știm pe cine este d-sa dispus să accepte în comisiunea de anchetă, deoare ce tonul apelului exclude aderența presei serioase și a oamenilor coștienți.

Dintr'un început apelul d-lui Silviu Dragomir păcătuește printr'o prea excesivă subiectivitate. Oricât de scuzabilă ar fi aceasta subiectivitate, nu putem înțelege cum un profesor universitar, un intelectual, poate comite absurditatea de a fi crezut d-sa pe cuvânt fără a admite aceeași crezare adversarilor d-sale.

Pentrucă dl Silviu Dragomir se mulțumește să facă pure afirmațiuni fără să aducă o singură dovadă.

Cel dintâi care n'a pus temei pe apelul d-lui Silviu Dragomir, a fost însuși dl Silviu Dragomir. D-sa are tot interesul ca ancheta să nu se facă și așa ne explicăm violența de limbaj la adresa conducătorilor țării și exagerațiunile ridicole (admirabila școală politică a d-lui Vaida etc) în avantajul partidului național.

Oricum dl Silviu Dragomir își speculează căderea cum poate.

Legiferarea proprietății artistico-literare

O lege care ne trebue

In curând va fi pusă în discuția Parlamentului, proectul de lege al D-lui ministru Const. Banu asupra proprietății literaro-artistice în România.

In vechiul regat proprietatea literară și artistică era garantată prin legea presei 1862.

Prin această lege autorul avea toate drepturile asupra operei sale în tot timpul vieței, drepturi care se transmiteau moștenitorilor pentru un timp de zece ani dupa moarte. După acești zece ani opera trecea domeniul public.

După noul proect de lege al d-lui Banu, proprietatea ; moștenitorilor sau cesionarilor asupra operei se întinde până la treizeci de ani dupa moartea autorului.

Privitor la operele străine, vechea lege admitea sistemul reciprocității. Proectul cel nou, recunoaște proprietatea literară străină în țară la noi, fără nici o reciprocitate.

Când opera literară intră în domeniul public, ea rămâne totuși sub controlul Academiei române, spre a se evita astfel retușările periculoase, fie omiteri, fie adaosuri, pe care editorii de rea credință și de dubios gust literar, obișnuesc să le facă asupra operelor ce le cad sub mână.

Proiectul mai prevede apoi dreptul autorului de a interzice după moarte reproducerea unora din operele sale ; prohibirea urmăririi sau sechestrării operelor neexpuse încă publicului prin darea la imprimat; separarea dreptului de publicare a operelor dramatice și muzicale de acel al reprezentării sau executării aceloraș opere.

In sfârșit legea se ocupă în parte despre fiecare producție artistică literară: opere literare, dramatice, muzicale, artistice ; anonime, pseudonime, postume, traduceri, reproduceri ; dreptul de proprietate a colaboratorilor; lucrările oficiale, producțiile orale: drepturile de proprietate a ziarelor, revistelor ; titulare acestora, contrafaceri, contravențiuni și sancțiuni

Cum se vede noul proect este complect, nescăpând nici o latură a chestiunei pe care o legiferează și e redactat în spiritul cel mai liberal cu putință bună oară renunțarea la principiul reciprocității internaționale.

Neindoindu-ne că va deveni în curând lege, noul proect vine la timp, acum când efloreșcența literară a luat un avânt cât se poate de apreciabil și de pronunțător. Cine ar putea să ridice glasul contra dispozițiunilor drepte ce conține, menite să încurajeze și să asigure o cât mai mare desvoltare a producției artistico-literare în România? Căci grație lui se vor îndrepta toate neajunsurile legiuirilor incomplecte de până acum privitoare la această ordine de lucruri și vom fi scutiți a vedea respingătorul spectacol al unora din editorii noștri cari își rotunjeau averi din operile marilor noștri scriitori, în vreme ce văduvele și moștenitorii acestora trăiau uneori în condițiuni vecine cu mizeria.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 – 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Când intră dihonia între oameni...

Pentru fruntașii și conducătorii jud. Sălaj.

In nrul 713 al ziarului nostru, sub titlul : „Un județ uitat de Dumnezeu", am publicat o corespondență din Sălaj în care ni se aducea la cunoștință lucruri foarte triste cu privire la relațiile dintre cei cari dețin autoritatea în acel județ.

Corespondentul nostru ne vorbia anume despre lupta plină de dușmănie care să dă acolo între dl dr Victor Gheție, primpretorul plasei Șimleul-Silvaniei, de o parte, și primul procuror Palade și căpitanul Carp, comandantul companiei de jandarmi din Zalău, de altă parte, — având și cuvinte deosebit de aspre față de modul de a se purta al dlui dr Victor Gheție.

Ca răspuns la aceea corespondență, cetim acum, în ziarul „Carpați" din Brașov, o scrisoare a dlui dr Victor Gheție care, apărându-se, **aruncă acuzațiuni destul de grele asupra căpitanului de jandarmi Carp și asupra primprocurorului Palade.**

De partea cui este adevărul? Confratele din Brașov ne spune că a întreprins o anchetă și că rezultatul îl îndreptățește să afirme că totul se reduce la o campanie odioasă contra unui funcționar corect pe care o duc trei complici: un șef de post, un comandant de jandarmi și un prim-procuror.

Noi credem că și unii și alții pot fi oameni foarte corecți și foarte cinstiți, dar că toți la un loc sunt victimele spiritului de dihonie. Dihonia îi desbină în două tabere, dihonia îi face să se urască, dihonia îi întărâtă, dihonia îi asmuță. Și când a intrat dihonia între oameni, zadarnic tot cauți să vezi de care parte este dreptatea, fiindcă n'ai s'o afli niciodată. Cum să știi cine are dreptate, când la mijloc nu este numai lupta dintre cinste și necinste, ci înainte de toate e lupta dintre ură și ură? Și ce ușor e ca, împinși de ură, să ne ponegrim unii pe alții!

Nu vom încerca, prin urmare, să stabilim ce e adevărat și ce nu din acuzațiile pe care și le aruncă reciproc cele două tabere din Sălaj, dar ne gândim la câte suferințe va fi trebuit să îndure un județ întreg din pricina învrăjbirii dintre autorități. Căci ce administrație poate să aibe județul acela, când cei cari dețin autoritatea, în loc să-și vadă fiecare de slujbă și de datoria lui, își pierd toată vremea urându se și prigonindu-se unii pe alții?

Să înceteze dihonia, și cei cari se urăsc astăzi vor deveni toți deopotrivă de cinstiți, deopotrivă de corecți și deopotrivă de români.

Când „Patria" minte...

Ultimul număr din monitorul „sutei", se tulbură că dl profesor Mateiu, publică articole în „Viitorul". Nimic mai firesc. Dacă ar fi rămas regionalist, „Patria" i-ar fi lansat proza în editoriale cum făcea pe vremuri. Acum însă ea trăiește din minciună, debitând calomnii și pretinzând de astădată, că dl Mateiu ar fi trecut prin 4 partide: național, averescan, tachist și liberal. „Patria" când minte își neagă și memoria. Altfel și-ar aduce aminte de scrisoarea publică — care a făcut-o să sughită de-atâtea ori la gazetă în „acorduri" gramaticale — adresată dlui Iuliu Maniu în ziua de 1 Ianuarie 1922, prin care îl înștiința că-și reia libertatea de acțiune. Nu-l putea tenta pe dl Mateiu, nici partidul poporului, care tocmai binevoise să-l scoată din slujbă în protestele indignate ale „Patriei" pentru că iscălise o adresă omagială către dl Iorga, și cu atât mai puțin atrăgea cel tachist, care vegeta prin oligarhice unghere conservatoare, salvându-l de ruină abia generositatea democratică și dragostea neprihănită de vechiul regat a partidului național.

Dar „Patria" nu consimte să caracterizeze acțiunea patrionilor săi drept „politică de Hundrubechiu". Îl privește; cuvântul nu este al d-lui Mateiu, ci al unui membru din comitetul lor executiv. Și ca să fie spirituală, răspunde zimbitoare cu „politica de Porcești", pe care ar face-o d-l Mateiu.

Ei bine domnilor, fie! Luați însă la cunoștință, că localitatea Porcești, încălzită de frumoasa ctitorie bisericească a lui Mateiu Vodă Basarab, a fost poate cea dintâi, care în 15 August 1916 a primit cu entusiasm oștirea liberatoare din defileul Câineni lor, jurând credință unității, fără condiții a neamului românesc.

Astfel calificarea Patriei nu poate fi de cât măgulitoare pentru d-l Mateiu.

Iar ce privește intențiile de trivialitate, ale „Patriei" le lăsăm în judecata cititorilor ardeleni, a căror moralitate este asasinată, fără răspundere, de 3 ani de zile, cu cea mai imundă proză din câte a cunoscut vr'o dată ziaristica noastră de dincoace de Carpați.

Intărirea partidului liberal din Arad

O știre a gazetelor maghiare din Arad ne informează, că partidul neționel-liberal de acolo a pornit în ultimele săptămâni o puternică mișcare de reorganizare, aceasta în urma multelor adeziuni venite atât din orașul Arad, cât și din județ.

Publicăm aci următoarele rânduri din „Aradi Hirlap", cari, tocmai pentrucă sunt ale unei gazete maghiare, denotă e importanță necontestată a succesului acestui partid în județul Arad.

„Mulți reprezentanți ai intelectualității aradane, cari până acum făceau parte din alte partide, au intrat în partidul național-liberal și mai mulți funcționari de frunte, independenți până astăzi, și-au cerut admiterea în acest partid."

Printre noii membrii este și d. dr. Ion Robu, primarul orașului Arad, care în adresa de adeziune arată, că în timpul îndelungat al funcțiunii sale în fruntea treburilor Aradului, s'a convins, că singur partidul național-liberal este astăzi în stare a conduce destinele statului.

Știri și fapte politice

Un nou confrate. *La București a apărut un nou ziar. Il zice „Timpul" și ar vrea să se prezinte ca un fel de continuare a vechei gazete conservatoare pe care a ilustrat-o scrisul lui Eminescu. De altfel „Timpul" de azi se așează la adăpostul marelui nume al lui Eminescu. In două articole-program, noul confrate își mărturisește crezul politic.*

Ziarul crede că a sosit vremea reînvierii conservatismului la noi. Nu vom discuta aci doctrina conservatoare. Ca orice doctrină își are adepții ei.

Ceiace compromite însă doctrina conservatoare la noi este faptul că cei cari se dau drept reprezentanții ei sunt oameni cari au păcătuit grav împotriva rațiunii. Și este o impietate ca la umbra marelui Eminescu să se adăpostească „omul lui Mackensen".

*

ACORDUL ȚĂRANISTO-NAȚIONALIST. In sfârșit acordul pe care de patru ani îl tratează partidul național cu țărăniștii, s'a încheiat.

„Epoca" publică un comunicat prin care aduce la cunoștința opiniei publice acest fapt. Ziarele „democratice" jubilează. Grăbit să ajungă la putere d-rul Lupu a declarat că guvernul poate să-și facă bagajele. Dl Maniu și-a călcat fracul și așteaptă nerăbdător să fie chemat la Palat pentru a i-se încredința formarea noului guvern.

Așteptând și noi evenimentul după care partidul național suspină de atâția ani ne întrebăm cum se va fi simțind dl Grigoraș Filipescu și ceilalți urmași ai politicei tachiste în tovărășia dlui Stere, a d-rului Lupu și a tuturor trădătorilor din timpul războiului, cari se găsesc în partidul țărănist?

*

Cea mai dureroasă pagină din istoria Ardealului. In „Adevărul" dl Silviu Dragomir, nefericitul candidat căzut la Ighiu, istorisește cu multă fantazie peripețiile alegerii. Dl profesor își închete astfel articolul:

„Am scris multe pagini despre luptele și suferințele de veacuri ale fraților mei din Ardeal. Nici una însă nu este atât de dureroasă și rușinoasă ca asasinatul votului universal dela Ighiu."

Mărturisim că n'am citit paginile pe cari le-a scris dl Dragomir. Dar ne închipuim că scriind despre luptele și suferințele de veacuri ale Ardealului, dsa trebue să fi plâns martirajul unui Horia, al unui Avram Iancu și a atâtor alți mucenici și eroi ai cauzei noastre naționale. Ei bine, toate durerile unui neam chinuit veacuri dearândul sunt nimic pe lângă durerea dsale când s'a văzut trântit în alegerea dela Ighiu.

Suferința dlui Silviu Dragomir este, omenește, foarte explicabilă... Căderea în alegerile dela Ighiu va însemna, desigur, o pagină foarte dureroasă în viața dsale.

Dl Dragomir n'are nici măcar mângâierea că durerea sa să fie împărtășită și de alții.

*

„Scandalul european."

Căderea dlui Silviu Dragomir în alegerea dela Ighiu, a fost pentru „Patria" un prilej pentru a reîncepe campania de defăimare a vechiului regat și a ne reaminti fericitele vremuri ale stăpânirii maghiare.

Faptul este în adevăr revoltător. Căci a face azi elogiul stăpânirii maghiare pentru a lovi și a defăima stăpânirea românească, nu este faptă de gazetă românească,

Atitudinea aceasta a partidului național o osândește foarte aspru dl Vasile Bogrea, profesor universitar în ziarul „Conștiința Românească."

Iată cum încheie dl Bogrea articolul:

„European" sau simplu „național", adevăratul scandal care trebue să înceteze este evocarea, cu orice prilej, a strigolului unguresc pentru a da lecții de libertate guvernelor României".

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, pariziene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

◆ INFORMAȚII ◆

Din sursă vrednică de toată încrederea suntem informați că corul episcopilor gr. catolici a înaintat ministerului de culte un memoriu prin care se cere ca de acum înainte Biserica Unită să nu mai fie tratată în actele oficiale cu titulatura „Biserica greco-catolică" ci numai catolică.

*

Marți 6 Martie și Sâmbătă 10 Martie vor avea loc irevocabil, la teatrul Național reprezentațiile Dnei Marioara Voicuiescu. Marți: „Patima roșie" Sâmbătă: „Mezalina". Biletele la cassa Teatrului.

*

Ministerul justiției a pus în vedere tribunalelor de aici să suspende procesele intentate de cetățenii români contra cetățenilor din Ungaria.

*

Comercianții și industriașii din Deva a pornit o mișcare pentru înființarea acolo a unei Camere de comerț și industrie.

*

Eri au avut loc în aula prefecturii un ceaiu muzical-literar dat de studenții bucovineni. Dl Sextil Pușcariu a ținut o frumoasă conferința. Partea muzicală a fost susținută de artiști dela Opera Națională.

*

In loc de 23 Martie, târgul de țară din Arad se va începe la 16 Martie și va ținea până la 20 l. c.

*

Copiii și adulții gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jecomalț. 2542—7

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Moldovan croitor de dame.
Piața Unirii 10. 2571

*

Aseară a avut loc le Căminul studențesc o foarte reușită serată dansantă organizată de Societatea studenților basarabeni. Cu ocazia acestei serate la care au luat parte și foarte mulți profesori universitori, d prof. V. Bogrea a ținut o magi rală conferință cu subiectul „Aportul cultural al Basarabiei pentru românism".

*

In urma alegerei dlui P. Meteș ca deputat la Ighiu, prefectura jud. Cojocna e condusă de dl Utalea, subprefect.

Ministerul de comunicație a hotărât înființarea unui nou înspectorat va în Ardeal. Acest inspectorat fi la Dej în locul direcției C. F. someșeul.

*

Cereți în farmacii și drogherii numai pudra Höfer și crema Baby. 2542-2

*

In urma hotărârei luate de Comisia bugetară a Ministerului de agricultură, din resortul de agricultură din Cluj vor rămânea și pe mai departe numai secția: reforma agrară. Serviciile celelalte vor fi desființate pe ziua de 1 April. Funcționarii rămași fara slujbă vor fi mutați la București.

*

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen". 2542—1

*

Eri după prânz a avut loc la Gilău inaugurarea unei biblioteci populare înființată de despărțământul din Cluj al „Astrei" de sub președinția dlui Marin Ștefănescu Duminica viitoare va avea loc inaugurarea unei alte biblioteci populare la Someș-Sat.

*

Aflăm cu plăcere de succesul desăvârșit obținut de Societatea Femeilor Ortodoxe Române cu ocaziunea seratei dansante dată în seara de 17 Februarie crt.

Grație inițiativei lăudabile și muncei extra-ordinare depusă de Președinta Societății, Filiala Cluj, Doamna General Florescu, ajutată fiind de un grup de doamne între cari amintim pe Doamna Ipoș și D-na Maior Lazar, a rămas un beneficiu net de 40 mii lei, care s-a vărsat la fondul zidirei catedralei Cluj.

*

Din cauza operațiilor de recrutare a cetățenilor cehoslovaci, în localul Consulatului Republicei Cehoslovace din Cluj, Str. I. Maniu No. 32, care va avea loc în 8 Martie 1923, consulatul va fi închis pentru partide in ziua sus menționată.

*

In curând se vor pune la Timișoara bazele unei secții locale a Centralei Sfatului Negustoresc din București.

*

Dl G. Dumitru, directorul Băncii Franco-Române a colectat pentru studențimea nevoiașe din Timișoara suma de 10.200 lei, pe cari i-a pus la dispoziția studenților.

*

La Arad s'a descoperit un bolnav prezentând simptome de tifos exantematic.

Imprumutul național al Ardealului

Praschimbarea titlurilor în bonuri de tezaur interne

Dela directoratul general al resortului de finanțe, ni s'au dat următoarele relațiuni, cu privire la inprumutul național al Ardealului care era scadent pe ziua de 1 Febr. c.

Ministerul de finanțe a luat măsuri ca titlurile acestui împrumut să fie preschimbate cu bonuri de tezaur interne. Cu prilejul acestei operațiuni detentorii titlurilor acestui împrumut vor primi dobânda pe șase luni anticipat.

Pentru înlesnirea publicului resortul de finanțe a dat instrucțiuni tuturor administrațiilor financiare. Acestea vor face toate formalitățile necesare pentru obținerea bonurilor de tezaur posesorilor titlurilor de împrumut. Detentorii titlurilor vor trebui să le depue la administrațiile financiare respective, primind în schimb o recipisă în care se va arăta numărul titlului și valoarea lui.

Bonurile de tezaur se înmână celor în drept, în baza chitanțelor de depunere a titlurilor.

Dela Teatrul Național

Ordinea Spectacolelor:
Marți 6 Martie: Comp. Marioara Voicu escu.
Joi 8 Martie „Feti a".
Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voicul scu.
Duminică 11 Martie, matineu „Institutorii".

*

Se repetă „Văpaia" (La Flambée) de Henry Kistemaeckers cu D-nele Mitzi Ignătescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry și D-nii D. Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Neamtzu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuțiu, Borgoan, etc.

Piesa e pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

Scrisori din Banat

Nemulțumirile din sânul partidului național din Timișoara. Cum judecă un naționalist imparțial „scandalul european" dela Ighiu.

Timișoara, 2. In organizația partidului național din localitate există, de mai mult timp încă, divergențe provocate de către unele veleități nesatisfăcute, ori, ca să fim mai precișI, neluate în serios. Aceste divergențe au degenerat în neînțelegeri foarte serioase — semnalate la timp de către mai multe ziare — iar acum, mai recent, într'un început de disidență.

Asupra acestei disidențe am reușit să aflăm câteva lucruri care, credem, merită să fie reținute. Intr'o convorbire pe care un fruntaș al organizației din localitate a acestui partid — om foarte serios și cu multă vază în cercurile juridice și politice din localitate — a avut-o cu unul care stă departe de orice sforăirile politică și, deci, în a cărui bună credință nu avem de ce ne îndoi, s'a pronunțat în următorul chip, această chestiune, care, pentru moment este destul de delicată pentru oricare membru al partidului, disident ori mulțumit:

— Da — a declarat acest fruntaș — există disidență, sunt neînțelegeri și eu nu mă sfiesc să declar chiar că sunt conducătorul acestei disidențe. Oameni de bun simț nu pot face parte din acea organizație.

Imi plac, uneori, oamenii proști, dar când ei vor să fie și conducători și când după ce se dovedesc a fi incapabili devin și obraznici și trec peste marginile bunului simț, apoi eu unul nu tolerez așa ceva.

*

Despre svonurile arestării d-lui Vaida la Ighiu și în general, despre decursul alegerilor din acel cerc, același conducător a vorbit categoric:

— Eu nu le cred, pe de-a'ntregul aceste svonuri. Cel puțin, nu în felul cum ele sunt răspândite. Se exagerează foarte mult în asemenea ocazii. Eu cunosc multe „abuzuri", cari din bune lucruri neînsemnate ce sunt, se transformă, până să ajungă la urechile noastre, în enormități formidabile. Un epizod va adeveri în deajuns spusele mele.

Anul trecut mă găsesc, cu prilejul alegerilor generale, în cercul Sasca, împreună cu d-l Vaida. Intr'un sat, un plutonier de jandarmi a venit să-și facă datoria: ne întreba dacă avem cuvenita autorizație pentru ținerea adunării. A trebuit să-i răspund eu omului autorităților, căci d-l Vaida i a refuzat orice explicație. Și, când omul autorităților se convinse că avem permisie în regală, nu a mai zis nimic.

S'a întâmplat totuși un incident: un țăran îl întrebă pe jandarm, că de ce vine cu asemenea iscoade la unul, care a fost prim-ministru al țării. Și atunci jandarmul i a răspuns: „Ea nu îmi fac de cât datoria. Când mi se ordonă un lucru sau altul, am să-l îndeplinesc, indiferent de faptul că încomodez prin aceasta pe un ofițer, ori pe un actual prim-ministru. Răspunsul acesta este o dovadă de conștiinciozitate a slujbașului român. Și această conștiinciozitate atât de frumos afirmată nu vrea s'o bage nimeni în seamă.

Fiecare vede numai rău, numai „abuzuri", numai „scandaluri cu opene". Ne înșirăm noi în de noi, fără ca să ne dăm seama de păcatul ce comitem".

Convorbirea a urmat mai departe, pe același ton de negație și de pesimism.

— Generația noastră — a vorbit mai departe fruntașul din chestiune — este stricată până în măduva oaselor. Astfel se explică treaba că nimic bun nu se mai poate înfăptui dela o vreme încoace. Poate generația care abia acum se crește, — dacă această generație va reuși să se curețe până atuncia de toate ticăloșiile din zilele noastre — poate va face ea. aceea ce noi, în orbirea noastră, am uitat să facem.

Ancheta dela Primăria locală

Suspendarea primarului
Ce ne spune d. Goma, inspectorul g-ral care face anchetă.

Se știe cv de două săptămâni, continuă la primărie o anchetă asupra neregulelor de care a fost sesizat ministerul de interne. Cu ancheta a fost însarcinat dl Goma inspector general administrativ.

Cerându-i dlui Goma oarecare relațiuni asupra celor constatate, dsa ne-a spus următoarele:

Din motive pe care dvoastră le înțelegeți, nu pot da pentru prese relațiuni de amănunt, asupra celor ce am constatat în ancheta pe care o continui încă la primăria locală.

Vă pot spune însă, și vă rog să accentuați aceasta în ziarul Dv., că am constatat lucruri cu desăvârșire regretabile, fapt care m'a făcut să cer ministerului suspendarea primarului. Ministerul a încuviințat aceasta, și eri a fost înmânat dlui Pop, ordinul de suspendare.

*

Cu girarea afacerilor primăriei a fost însărcinat dl consilier Aurel Moga.

Dl Goma va continua ancheta încă câteva zile, după care va prezenta raportul ministerului.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni, Pippa dansează (pentru a 2 oară). Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 101 B.)

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Lloyd George și politica franceză

Londra — Lloyd George a declarat cu ocazia unei intruniri dela Bristol că singurul lor chemat capabil să rezolve problema reparațiunilor e Liga națiunilor. Aceasta este și părerea poporului englez — spune Lloyd George. Dar dacă s'ar face intervenție din partea Ligei națiunilor pentru rezolvarea problemei, acum ar da greș chiar o astfel de acțiune ar periclita și existența Ligei. Siguranța Angliei e strâns legată de siguranța Franței. Chiar pentru aceasta trebue să atragem atenția guvernului francez asupra faptului că cele două probleme de care este preocupată actualmente Franța: reparațiunile și siguranța se pot rezolva numai prin Liga națiunilor și nici de cum prin actuala acțiune a Franței.

Bugetul Ungariei

Budapesta — In camera maghiară, ministrul de finanțe, Kalay, a depus proiectul de budget. Este semificativ faptul că pentru ministerul de răsboi se prevede o sumă de 5 ori mai mare ca a ori cărui alt departament, anume 2 și jumatate miliarde coroane iar ca investiri militare 611 milioane.

•

Darmstadt. (Rador). — Societățile studențești germane au hotărît că vor organiza un serviciu al presei special menit a face propagandă în streinătate.

Situația în Ruhr

Paris. (Rador). — In Ruhr circulă zilnic 123 trenuri. Sunt mulți călători germani cu toate că guvernul german a interzis locuitorilor chiar și călatoria cu trenurile autorităților franceze.

De alfel situația din Ruhr e liniștită.

Autoritățile franceze au desarmat și deținut întreg personalul poliției din Gelsenkirchen.

La Cochum autoritățile au descoperit mari cantități de explozibile foarte multe arme, mitraliere și chiar tunuri ascunse.

•

Constantinopol. (Rador). — Parlamentul turc a votat proiectul de lege conform căruia fie care turc celibatar trebue să se însoare.

Datoria Franței către Anglia

Londra. (Rador). — Ministrul de finanțe Baldvin într'un răspuns dat unei interpelări, a spus că Franța datorește Angliei 610 milioane. Aceasta sumă după cursul de azi face 47 miliarde franci.

•

New-York. (Rador). — Cea mai mare fabrică de gramafoane a Americei a dat faliment. Cercurile conducătoare au declarat că aceasta se datore te lăț rii vertiginoase a telefonului fără sârmă.

•

Dusseldorf (Rador) — Autoritățile militare au deschis prăvăliile din Essen. In prima zi s'au vândut alimente în valoare de 7 milioane mărci.

•

Descoperirile din Egipt în discuția camerei engleze

Londra (Rador). Sir Harry Brittein a interpelat în camera engleză pentru transportarea mumiei lui Tuttankhamen. Interpelarea spune că din punct de vedere religios nu se poate admite transportarea mumiei fărao nului din Loxor la Kairo. Se refere la o dispoziție găsită pe un papirus scris de Amenofis, socrul lui Tuttankhamen. Interpelatorul susține că dacă guvernul a respectat testamen ul lui Amenofis pe vremuri, anume ordonând atunci retrimiterea mumiei lu Amenofis la Luxor, conform ultimei lui dorințe scrise pe un papirus, trebue să se procedeze la fel și cu Tuttakhamer.

•

Budapesta (Rador). Comitetul de presă al autorităților judiciare din Budapesta a condamnat pe tipograful Boldizsar, care și-a asumat răspunderea pentru un articol apărut în ziarul socialist „Nepsava“ și care a fost declarat ca jignitor pentru guvernatorul Horty, la doi ani și jumătate închisoare.

•

Newyork (Rador). Miliardarul Cannegie a făcut o fondație pentru procurarea de mijloace materiale pentru o instituție care va avea menirea să aplaneze conflictele internaționale în mod pașnic.

Noua Federație rusă: S. S. S. R.

Noua Federație rusă înființată la sfârșitul anului trecut a fost botezată: S. S. S. R., adică Soiuz Sovietskich Sotsialistitcheskich Respublik (Uniunea republicilor socialiste a Sovietelor).

Ea cupriude următoarele republici socialiste: Rusia, Ukrania, Rusia albă și gru ul caucazian: Georgia, Azerbeidjan și Armenia.

Au rămas pe dinafară republicele Bukhara și Khonezm, care nu sunt republici socialiste, ci numai „populare“, după expresia Sovietelor.

Puterea supremă aparține după noua alcătuire, Congresului Sovietelor Uniunei și în periodele cuprinse între congrese Comitetului executiv central care are 371 de membri.

Acest comitet numește un praesidium de 19 membri, dintre care nu lipsesc cei 4 președinți ai Uniunei.

In sfârșit puterea executivă este exercitată de un Sovnarkom (Consiliul al Comisarilor Poporului) care cuprinde un președinte, un vice-președinte și 10 comisariate: Afaceri străine Război și Marină, Comerț extern, Comunicații, Po te și Telegraf, Inspecția lucrătorilor și țăranilor, Finanțe, Muncă, Aprovizionare și Consiliul superior al Economiei naționale.

In fiecare reoublică federată trebuie să dispară în mod definitiv comisariatele de Externe R zboiu și Marină, Comerț, extern, Comunicații, Po te și Telegraf.

Comisariatele celelalte rămân, dar urmează să asculte de directivele generale ale comisariatelor corespunzătoare ale Uniunei.

Ca organisme absolut autonome rămân numai comisariatele de Interne, Justiție și Agricultură, însărcinată cu rezo virea chestiunilor particulare fiecărei republici.

Această creație nouă a Sovietelor ispirată de conducătorii dela Moscova este rezultatul unei campanii dusă de luni întregi în Rusia pentru unificarea și centralizarea comisariatelor.

Statutele nouei Federații sunt datorite lui Stalin, comisar al naționalităților, care le-a prezentat celui de al X-lea Congres al Sovietelor ținut la sfârșitul lunei Decembrie 1922.

Scrisori din Budapesta

Atentatele contra parlamentarilor opoziționiști

Budapesta 1 Martie. La interval de abia câteva zile am avut de înregistrat zilele acestea numai patru atentat încercate în Ungaria împotriva deputaților din opoziție.

După marele atentat comis la agapa Clubului Democrat, atentat care a cauzat astăvară moartea mai multor frunta i politici și rănirea gravă a mai multora, atentatele au în eput acum din nou și se țin lanț. Sistemul e foarte simplu: un necunoscut se prezintă la domiciliu cu un pachet pentru parlamentar. Pachetul conține o ma ină infernală și fire te, viața parlamentarului e pusă în joc cazul celei mai mici neprevederi.

Atentatele acestea, în num r de patru, n'au izbutit.

Unii au dus pachetul la poliție; în alte rânduri, cum s'a întâmplat acum trei zile, cu ocazia ultimului atentat, pa hetul a fost desfăcut de servitoare și de soția parlamentarului i fire te, darul primit li-a fost fatal.

Aceste atentate de speța cea mai urâtă țintesc, coldent, la suprimarea opoziției, care face demult sânge rău guvernării. Și cum atentatorii, ca și în cazul marelui atentat dela Clubul Democrat, rămân întotdeauna nedescoperiți, ba de cele mai multe ori, din ordin superior, poliția suspendă cercetările începute de ochii lumei, este învederat de cine sunt puse a cale. Vina a fost aruncată în totdeauna asupra organizațiilor iredentiste: „Move“, „Ungurii cari se deșteaptă“ etc. Și complicitatea guvernului cu aceste organi ații n'o face nimic mai vădită decât această ocrotire a atentatorilor, al căror num r spore te într'una.

Coresp.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

O întâmpinare a lui „Ellenzék“

Confratele „Ellenzék“, răspunzând unui articol al nostru din săptămâna trecută, intitulat. Cine face gazetaria maghiară“, tăgăduește că unul dintre frații Roboz ar fi făcut parte din redacția sa, că Roboz Imre ar fi scris articole în acel ziar, sau că „Ellanzék“ ar fi stat în general de vorbă cu dânsul.

Luăm notă de întâmpinarea aceasta, rezervându ne obiecțiunea, că informațiunea noastră despre colaborarea lui Roboz Imre la ziarul „Ellenzék“ a fost fu nizată de c tre cercurile gazetărești maghiare, de confrați cunoscători de aproape ai redactării ziarului în chestiune. Știm — și l crul acesta e cunoscut în deobște în cercurile maghiare — că articolele apărute în „Ellenzék“ împotriva lui Ignotus se datoresc lui Roboz Imre. Informa iunea aceasta o avem din acelaș cerc al gazetarilor unguri.

Ținem să adăogăm la aceasta că cu ocazia arestării lui Roboz confrații maghiari — în special „Keleti Ujsag“, — au stăruit asupra colaborării lui Roboz la organul dreptei maghiare.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Mercuri 7 Martie: „Traviata“ (Violetta) cu concursul Dnei Rita Mărcuș.

Vineri 9 Martie: „Cavalleria Rusticana“ și „Pagliacci“ cu concursul Dșoarei Aca de Barbu, rolurile principale susținute de Dșoarele A. Rozsa, A. Donabidovici, Dnii Pavel, Aposto'escu, Szabo, Gavrilescu, Nagacevsky.

Duminică 11 Martie: „Rigoletto“ rolurile principale susținute de Dșoarele A. Dicescu, Rozsa, Donabidovici, Ionașcu; Dnii Apostolescu, Nagacevsky, Szabo, Marcu Constantin, Iarotzky, Clucidean.

Luni 12 Martie: „Samson și Dalila“ rolurile principale susținute de Dna Lya Pop, Dnii C. Pavel, Apostolescu, Gavrilescu, Georgescu, Constantin, Iarotzky, Clucidean.

Mottefils Champagne

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Telefon No. 401, 290
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

La Grădina de iarna Central în fiecare sară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Am pierdut mai multe acte și biletul de călătorie și biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Miclea Vasilie
Str. Cântăului 15
Cluj.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 4 Februarie			1923 27 Ianuarie	1923 3 Februarie
4.581.590.211	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.170.106.476	5.170.116.313
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.555	aur (monete)		
	4.086.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
305.529		Argint și diverse monete	748.222	503.237
1.764.904.918		Efecte scontate	3.756.777.916	3.786.814.103
171.508.670	108.643.600	Imprumuturi pe efecte publice	222.346.781	233.812.430
	142.019.400	„ „ „ „ în cont curent 175.862.600		
	62.865.070 79.154.330	din cari nu s'au ridicat lei 81.317.370		
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
5.281.379.229		Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	5.282.825.535	5.282.825.535
		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
		„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)		
		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)		
7.075.039.040		Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	7.026.703.258	7.026.703.258
		Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)		
60.777.357		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	87.400.053	88.347.447
11.997.418		Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407		Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
27.509.717		Imobile	52.181.718	54.731,718
3.152.131		Mobilier și mașini de imprimerie	4.449.778	4.530 076
2.668.707		Cheltueli de Administrațiune	3.214.251	3.528.130
22.296.896		Conturi curente	171,549.755	175.954.622
499.416.202		Conturi de valori	106.008.067	106.125.649
431.046.999		Conturi diverse	478.759.313	505.474.567
19.978.433.309			22.419.820.494	22.496.216.456

PASIV

12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950		Fond de rezervă	72.869.046	72.869.046
12.746.383		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului si mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.672.450.870		Bilete de bancă în circulațiune	15.116.364.149	15.264.635.981
—		Profit și Pierdere	—	—
11.219.807		Dobânzi și beneficii diverse	16.648.055	21.272.408
1 712.729.968		Conturi curente și recepise la vedere	2.113.765.289	2.030.312.050
4.490.897.331		Conturi diverse	5.061.720.933	5.068.673.949
19.978.433.309			22.419.820.494	22.496.216.456

4 Febr. 1922		Efecte și alte valori de restituit	3 Febr. 1923		
10.593.098.310	284.766.395	Efecte și alte valori în păstrare	327.731.717	11.426.728.774	11.423.234.559
	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
	1.143.990.915	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.931.168.842		
1.984.457.750		Conturi de ordine		1.740.014.912	1.750.684.278
12.577.556.060				13.166.743.686	13,173.918.837

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

Politica Franței

In ziua de 10 Ianuarie, trupele franceze au pornit spre Essen

La Paris se spera că operația va putea fi condusă cu un minimum de forțe militare necesare pentru protecția inginerilor. Acesta a fost primul gând, idea unei ocupațiuni „invizibile".

Germanii n'au vrut însă ca acest plan să se realizeze. Ei au inscenat greve, au influențat pe funcționarii poștali ca să saboteze lucrul spre a semna dezordinea în teritoriul ocupat. Ar fi trebuit să-și spune că, în schimbul micei neplăceri ce se va pricinui francezilor, mii de lucrători germani își vor pierde pâinea, că politi a de rezistență trebuie să ducă la prăpastie. N'au vrut să țină seama de asemenea considerații. Această atitudine a silit bine înțeles pe franco-belgieni, să-și modifice tactica.

Pe când la început s'a considerat ca exclus ori ce mijloc de constrângere, au fost siliți să recurgă la ele. Aliații au fost desiluzionnți ; trebuia însă o lipsă absolută de logică pentru a crede că astfel de neplăceri vor determina insuccesul acțiunei în Ruhr.

Greva ferovierilor a fost întâmpinată cu concedieri ; ei au fost înlocuiți prin funcționari francezi. Tot odată Ruhrul a fost despărțit de restul Germaniei.

Acum începe actul al doilea al dramei și galeria europeană se întreabă : Ce se va întâmpla ?

Un răspuns nu e ușor de dat. Franța n'are nici o înclinație să rămână deapururea în Ruhr. E un secret public că Poincaré a fost acela din oamenii politici francezi care s'a opus mai mult ocupației. Franța nu putea proceda altfel ; politiceşte vrea siguranța ; economiceşte reparația daunelor suferite. Nici una din aceste revendicări nu poate fi taxată de imperialistă sau ca exagerată. A așteptat patru ani în care interval Germania și-a complectat rețeaua sa farovieră, a înființat linii telegrafice și telefonice noi, își reface repede flota. Franța a cheltuit în restimp 90 miliarde pentru refacerea ei. E silită să ceară plata reparațiilor. Se poate că acțiuneă în Ruhr să producă mult, se poate ca să servească numai ca un mijloc de presiune. Franța își zice că, în orice caz n'ar fi dus-o mai rău dacă nu s'ar fi dus în Ruhr. Cel puțin are un gaj. Iar dacă Germania vrea să recapete Ruhrul, trebue să plătească.

Până acum Reichul n'a făcut nici o propunere concretă.

Eroii români morți în Italia

Aducerea osemintelor

Societatea „Mormintele Eroilor" face cunoscut că între Italia și România e pe cale să se stabilească o convenție specială, privitoare la aducerea osemintelor militarilor morți și înmormântați pe teritoriul statului italian, în timpul războiului.

Familiile eroilor români, a voluntarilor căzuți ca legionari români, sau a militarilor morți în rândurile armatei austro-germane, cari doresc să aducă osemintele morților ce le aparțin, urmează să înainteze cererile lor în acest sens, la sediul societății (Splaiul Mihai Vodă 3, București) până la 15 Martie a. c.

Cererile vor fi însotite de extractul de moarte și de cât mai multe relații asupra locului unde se află mormântul.

După centralizarea cererilor Societatea va comunica tuturor familiilor, condițiunile puse de statul italian și taxele minime necesitate de exhumarea și transportul acestor eroi.

CITIȚI PAGINA 8-a

Problema despăgubirilor

Cartea galbenă a despăgubirilor

Franța și reparațiunile

Din documentele Cărții Galbene publicate cu privire la chestiunea despăgubirilor tratată în ultima conferință din Londra, reese că Franța era dispusă : Primo, să afecteze rambursărei datoriilor de război, primele vărsăminte germane relative la obligațiuni. Al doilea, pentru a putea accelera mai mult rambursarea. Franța urma să permită Marii Britanii un capital egal cu datoria imputată Franței, care capital urma să se prelea asupra părței franceze din aceste obligațiuni.

Franța se arăta dispusă a face să beneficieze și debitorii săi europeni de o reglementare identică.

In timpul conferinței din Paris, dl Poincaré arătându-și desamăgirea cauzată prin proectul britanic a declarat : „Dacă s'ar lăsa Germania 4 ani sub regimul de moratoriu fără garanții, nu s'ar mai găsi apoi nici o putere în lume ca să o facă să plătească, decât numai dacă s'ar recurge din nou la război".

Potrivit proectului britanic expus în Conferința din Paris, capitalul reclamat Germaniei și scontat în 1923, s'ar reduce la 27 miliarde mărci, din care Franța ar fi primit 10 miliarde 4.

•

S'a publicat și volumul al doilea al Cărței Galbene asupra conferinței din Lausanne cu privire la actele schimbate în ultimele două zile până la plecarea delegației britanice. Ultimul document — raportul d-lui Bompard — coostată că în momentul suspensiunei tratativelor acordul se găsea realizat asupra majorității chestiunilor și anume : chestiunile teritoriale, Mossoul, divergințele financiare, chestiunile particulare dintre Grecia și Turcia, și divergințele comerciale. Numai clauzele judiciare și garanțiile economice rămâsese în suspensie.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOAMNĂ sorioasă de bună condiție caută post de menajera, merge și în provincie. A se adresa la cofetaria Boncescu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Publicație de licitațiune.

In ziua de 9 Martie 1923 orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de împrejmuire cu beton a Sănătoriul din Aiud.

Ofertele se pot înainta până în ziua de 9 Martie orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică, Institutul Pasteur, Etaj II. depunând tot deodată garanță provizorie de 4%.

Pentru licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare Art. 72—85 a le legii contabilității publice.

Ofertele rămân în obligațiune 2 săptămâni de zile, după ziua licitațiunei.

Informațiuni mai detailate se primesc la Divizia Tehnică Igienică în orele oficioase.

Cluj, la 28 Februarie 1923.

Director Regional Sanitar:
TITU IONESCU.

2621 Șeful Diviziei Tehnice:
Ing. IVASCU.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2805 2248

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj
pentru ediții MASSON Paris, la celelalte editori de literatură și de știință franceze. 1267-3
Cel mai mare favor de schimb. --- Cereți catalog.

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante la Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din Satu-Mare:

a) un post de șef de biurou principal cl. II.
b) un post de șef de biurou cl. II.
c) 2 posturi de subșef de biurou cl. I.

Leafa stabiliată pentru fiecare din posturile acestea este următoarea:

Funcțiunea	Cl.	Salar de bază Lei	B.	Indemnizație de chirie cota în la sută	Indemnizație de scumpete Lei	B.	Spor de scumpete 150% Lei	B.
Șef de birou principal	II.	1050	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Șef de biurou	II.	850	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Subșef de biurou	I.	800	—	15, 20, 25	300	—	450	—

Funcționarii căsătoriți cu un copil primesc în plus 100 Lei lunar.

Funcționarii căsătoriți cu doi copii primesc în plus 150 Lei lunar.

Funcționarii căsătoriți cu 3 și mai mulți copii primesc în plus 250 Lei lunar.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați a înainta cererile timbrate la Casa Cercuală din Satu-Mare de unde vor primi la cerere și informații amănunțite până la 20 Martie 1923, inclusiv (termin de 15 zile).

Condiții generale de admitere: a fi major și cetățean român a se bucura de toate drepturile civile și politice. A fi satisfacut indatoriile legii de recrutare în armată. A dovedi prin atestat medical dela un medic oficial că e deplin sănătos. Cunoașterea deplină a limbei române în scris și vorbă. Dovada de purtare și capacitatea dela oficiile unde a funcționat în urmă.

Condiții de capacitate: subșefi de birou șase clase secundare, Șef de biurou opt clase secundare. Șef de biurou principal bacalauriat.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din
2629 Satu-Mare.

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage
1267-2

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552

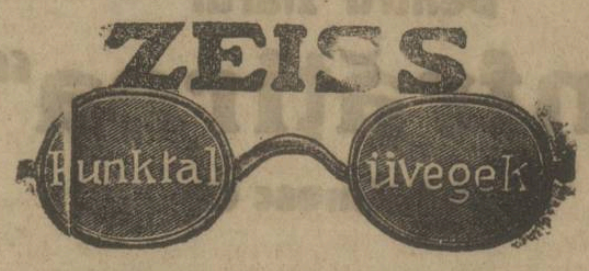

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Viața sportivă în Ardeal

CLUJ
4 MARTIE 1923.

Universitatea—KAC

Rezultat 2:0 (1:0)
Arbitru: Vațianu.

Echipa clubului CFR. neprezentându-se, sezonul se începe la Cluj cu matchul amical al echipelor Universitatea și KAC.

In primele momente se pare că Universitatea e în superioritate, dar mai târziu pierde conducerea. In minuta 13-a, Major (KAC) câștigă primul gool. Echipa U. se descurajează și cu toate că are câteva poziții favorabile nu reușește să egaleze.

Faza a doua începe cu superioritatea „Universității", dar KAC trecând în atac, câștigă prin Barabas al doilea gool în minuta 9-a. Universitatea atacă vehement dar zadarnic. Pozițiile favorabile nu le exploatează, ori le strică.

Matchul a fost jucat parcă fără interes. Oameni din echipa Universitatea s'au distins prin a nu ataca pe adversari ci a aștepta liniștiți bila. Nu amintim persoane, dar cea mai românească echipă din Ardeal numai atunci își va recâștiga locul avut odinioară, dacă oamenii ei vor lupta desinteresați și neînfricoșați.

Aci amintim că am fost neplăcut surprinși văzând că dl Guga, eminentul centru al U., s'a mulțumit a privi emularea. Nu știm care este cauza că n'a jucat. Dar credem că locul d-sale e și în echipa U., nu numai în reprezentativa României.

Arbitrul putea fi mai bun observator.

Matchul a fost amical.

Victoria—Haggibor.

Rezultat 2:1 (1:0).
Arbitru: Petreanu.

Golurile le-au dat, în faza 1-a Mozes (H) în minuta a 14-a; iar în faza 2-a Bornstein (H) tot în minuta 14-a. Goolul Victoriei l-a băgat Matauch în minuta 17-a a fazei 2-a.

Jocul lasă mult de dorit.

Rezultate din provincie

ORADEA-MARE

La Oradea-Mare emulările s'au ținut pentru șampionatul de toamnă. (Seria neterminată din anul trecut).

Rezultatele:

NAC (Oradea)—NAC (Carei-Mari).

Rezultat 5:0 (3:0).

•

Törekvés—Bihorul.

Rezultat 4:0 (3:0).

•

Egyetértés—Makabea.

Rezultat 3:1 (1:1).

TIMIȘOARA

KINIZSI—E. S. E. (p. șampionat.
Rezultat: 5 : 0.
Arbitru: Kovacs.

•

KADIMA—C. G. Cfr.
Rezultat: 2 : 0 (1 : 0).

ARAD

GLORIA CFR.—A. M. T. E.
Rezultat: 2 : 1 (1 : 0).
Arbitru: Bischoff.

•

A. A. C.—T. A. C. (amical)
Rezultat: 1 : 1 (1 : 0).

SĂTMAR

TÖREKVES—SZ. S. E.
Rezultat: 1 : 0.

INFORMAȚII SPORTIVE

Clubul C. F. R. neprezintându-se la matchul de Duminecă 4 Martie a fost citat de comitet a-și scuza absența.

•

Anul trecut matchul pentru șampionat al cluburilor CFR—KAC a fost întrerupt. Subcomisiunea regională a hotărît că se va juca acum timpul cât lipsea, anume 24 minute. Terminul sa va fixa ulterior.

•

Matchurile nejucate din seria pentru șampionatul de toamnă 1922 se vor juca acum în ordinea în care au fost fixate atunci.

Duminecă, 11 Martie vor emula CFR—Universitatea și KAC—VICTORIA.

•

Azi, Luni, reapare ziarul sportiv local „SPORT".

•

Comitetul regional Cluj a fost ales. In cronica viitoare vom reveni.

•

Reprezentativa Ungariei a emulat eri la Genua cu reprezentativa Italiei.
Rezultatul 0 : 0.

A. B.

Note din Germania

Mișcarea sportivă a studențimei. Un festival sportiv interesant. Profesori universitari pe bicicletă. Detronarea pâinei. Cultul mâinei stângi.

E o mare mișcare în rândurile studențimei germane de a se introduce la toate facultățile în mod obligatoriu exercițiile fizice. Deja „Deutsche Studentenschaft" a ajuns așa de departe în această direcție sportivă, că în multe orașe universitare ca Halle, Erlangen, Kiel, — există o rubrică sportivă în carnetul de frequență studențesc — în care se introduce faptul, că respectivul student a satisfăcut sau n'a satisfăcut cerințele sportive ale societății „Deutsche Studentenschaft".

In general se adevereste încă-odată maxima, că în ori ce rău e un bine.

Studențimea germană, care așa de bucuros se aduna în jurul unui pahar de bere, — începe din cauza scumpetei vieței — și din patriotism, a părăsi cu totul această falsă virtuozitate studențească de până acum, a băutului și consacră sportului — 1 oră liberă — nu ca până acuma alcoolului, ce mărea, e drept veselia, dar slăbea organismul și intindea simțitor anii de studiu.

•

Am văzut eri, Duminecă la Halle în baia orășenească, cu un bazin de 25 m. lung și 15 lat, deci nu exagerat de mare, un rar festival sportiv de înot, pe care nu cred să-l uit vreodată. 22 de societăți sportive din orașele Apolda, Arnstadt, Berlin, Cassel, Leresden, Frankfurt, Freyburg, Magdeburg, Zeiss, Weisserfels, Nowawes și Halle și-au dat aici întâlnire și au aranjat un concurs de înot și sărituri în apă.

Mai cu seamă societatea academică din Berlin a excelat prin săriturile de la 3 m, înălțime de o rară frumusețe. Dintre înotători, un membru al societății Welssenfels, parcurgând 100 m. în 1;23 minute a câștigat primul premiu. — Dintre societățile femenine una din Berlin a câștigat (în 45 sec.), (50 metri) primul premiu. In înotul sub apă, premiul întâi l'a luat societaten din Halle (50 m. 47 secunde). Apoi înot de stafete, de 400 m. al diferitelor Societăți, înotul pe spate, pe latură; la urmă jocul cu mingea, în apă (întocmai ca foot-balul pe uscat), făcute toate de societăți sportive cu o așa sistematică școală încât am rămas uimit la ce grad de perfecțiune se poate desvolta inotul și ce frumusețe și armonie împrumută corpului acest grațios sport. In Germania multe orașe au basine permanente și de earnă.

•

Fiind că vorbesc de sport trebue încă amintit un lucru, care desigur la noi ar părea ridicol, Un bătrân profesor universitar titularul catedrei de anatomie patologică, în vârstă de 66 ani, vine și pleacă cu bicicleta la institutul lui. Il lucru curios că pentru toți bicicliștii orașelor germane și sunt foarte mulți, nu există zăpadă, noroiu, ploaie sau vânt. Uzul de bicicletă se face în orice anotim. Ar fi bine deci — ca și noi — mai cu seamă că am văzut bicicleta practicată și în Franța pe o scară foarte întinsă, să nu mai ridiculizăm acest sport practic.

•

Trebue amintită și o altă curiositate în Germania. Pâinea așa de mult prețuită, a fost cu totul detronată. La prânz mai cu seamă nu se mai mănâncă de loc pâine nici în restaurante, nici în pensionate nici în familii. Renumitul profesor al institutului de fiziologie din Hamburg susține în revista „Klinische Wachenschrift" că e și logic să fie așa, căci munca brută musculară dispărând, și alimentele care dau multe calorii, că: pâinea, cartofii, orezul, să fie înlocuite prin substanțe albuminoide: carne, lapte și produsele lui. In Saxonia d. ex. s'a ridicat consumarea cărnei dela 1844—1922, dela 16 la 54 kg. de carne de persoană pe an.

•

Aceste note fiind consacrate unor curiosități poate încă la noi necunoscute, aș vrea să termin cu câteva cuvinte asupra cultului mânei stângi, care mai cu seamă la clinici se aplică în cea mai largă măsură.

E natural mai cu seamă la operători ca să aibă și o mână stângă bine educată, dar ceea ce e nou e principiul — că chiar facultățile intelectuale se desvoltă dacă întrebuințăm mâna stânga și dacă facem cu ea zilnice exerciții de scris. In tot cazul, adevăratori nu — cel care are 10 minute libere pe zi, să încerce totuși a scrie și cu mâna stângă, căci chiar dacă nu s'ar desvolta intelectual, dar abilitatea mânei stângi e binevenită la ori ce fel de profesiune.

Halle, 25 Februarie 1923.

Dr. med. M. Suciu, Sibianu.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 743 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Miercuri 7 Martie 1923

CLUJ 8 MAR 1923 I

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român. Sibiu

R CLUJ 313

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 120 L
PE 6 LUNI . . . . . 60 L
PE 3 LUNI . . . . . 30 L

Politica țărei față de minorități

In jurul unor articole din presa săsească.

Incurajată de politica anti-națională a opoziției, o parte din minorități crede că a sosit momentul oportun de a amenința guvernul că nu va primi și nu va recunoaște noua Constituție.

Lăsând la o parte atitudinea unor ziare maghiare, a căror politică de agitațiuni caută necontenit prilej de a ataca legile țării, ne referim în special la presa săsească din Ardeal, până acum liniștită, a cărei schimbare de atitudine se poate urmări în articolele din ce în ce mai dușmănoase ce apar mai ales în „Siebenbürgische Tageblatt" sau „Deutsche Tagespost".

In aceasta din urmă un fruntaș al Sașilor, dl Rudolf Brandsch, după ce atacă noua Constituție sub cuvânt că ea ar nesocoti hotărârile dela Alba-Iulia nu numai că declară că nu va recunoaște, dar găsește de cuviință să atragă atenția guvernului, că „Sașii se vor vedea siliți să-și schimbe atitudinea față de Stat".

Cea de a doua declarație, comentată cu satisfacție de către întreaga presă minoritară, e menită în special să creieze interpretări și comentarii daunătoare nouă în presa străină. Nu ne vom mira dacă în curând „Revue de Hongrie", „E ho du Danube" sau vr'un ziar englez, unde s'a aciuat vr'un adept al șovinismului maghiar va găsi în această atitudine o nouă dovadă a „nerespectării drepturilor naționalităților de către Statul român", pe care s'o denunțe lumei „civilizate".

Presei săseți, care amenință cu „schimbarea atitudinei" sau „pierderea încrederei în Statul român" căutând să submineze nu numai autoritatea Statului, ci întreagă ordine a societății nu putem să-i răspundem decât în acelaș mod ca și presei maghiare; și una și cealaltă urmărind să slăbească încrederea în consolidarea și unificarea țării și încercând să deschidă orizonturi noi pentru un viitor pe placul lor.

România și-a respectat totdeuna angajamentele luate. Atât în politica internă cât și în cea externă a domnit totdeauna spiritul de moderație și de împăciuire; ambele aceste noțiuni întrebuințate în cadrul demnității și al libertății.

Ingăduitori nu numai față de acei cari împărtășesc cu noi bucuriile ca și greutățile patriei comune, dar chiar și față de streini, nu putem însă să tolerăm gândurile acelor minorități care caută pe căi ascunse să atace consolidarea țărei și prosperitatea individuală.

Exclusiviști și cu intențiunea de a-și întări existența de colonisti în slujba pan-germanismului Sașii și-au mai trădat și în alte ocaziuni adevăratele lor intenții. A fost atunci când cumpărând prin consorțiile lor financiare moșiile magnaților unguri care plecau peste Tisa, le parcelau și vindeau numai țăranilor sași căutând astfel să împiedice opera de naționalizare prin sustragerea dela împroprietărire a pământurilor, care de drept se cuveneau țăranilor români.

Și atunci ca și acum am sesizat opinia publică românească asupra pericolului, pe care-l prezintă politica echivocă a Sașilor.

Nu ne-am făcut însă vinovați de nici o restrângere a drepturilor deja câștigate a acestor minorități prin „actul dela Alba-Iulia", pe care ni l aduce în față presa săsească.

Fiecare minoritate e liberă să învețe ce vrea, în cadrul de unitate națională a Statului român.

Toate minoritățile își scot ziare, reviste, cărți în limba lor fără ca cineva să stânjenească libertatea de manifestare a gândirei.

Dar minoritățile noastre trebuie să nu piardă simțul realității; ele să nu ignoreze că România în noile sale granițe e tot ca și înainte de războiu, un stat național și că nu putem să consimțim la protejarea intereselor locale, în detrimentul unității Statului. Raportul firesc dintre proporția numerică a frânturilor de populație minoritară înfiltrate în provinciile alipite și majoritatea covârșitare a elementului românesc justifică necesitatea unei politici naționale. Altfel am nesocoti tocmai istoricul act al unirei, ela Alba-Iulia.

De dragul „intereselor locale" nu putem să întindem stera de influență a minorităților, căci pe deasupra acestor interese se află soarta neamului românesc întreg în hotare naționale, și atât sașii, ungurii, șvabii cât și rușii și rutenii nu pot fi priviți ca minorități ale Ardealului, Basarabiei și Bucovinei, ci ale întregului cuprins al României.

Respectând toate drepturile câștigate ale minorităților, nu ne vom dă însă nici odată în lături, dela apărarea drepturilor noastre etnice și a prestigiului Statului român.

Scrisoarea unui împroprietărit

Săteanul Ion Gheorge Florea Ciungri din comuna Simianu-Mehedinți a scris astfel ministerului agriculturei:

„Subsemnatul cultivând în toamna acestui ani. am semănat 15 pogoane pământ cu grâu, care este răsărit și frumos. Vă rog, față de promisiunea de a ni se da prima cuvenită, să se cerceteze adevărul și să ni se trimeată prima cuvenită, întru cât la anul sunt hotărât să pun dublu; deși sunt ciung de-o mână, nu mă dau pe alții cari au două mâini și n'au semănat nimic".

Nu știm ce va fi făcut ministerul cu epistolia lui Badea Ion. De bună seama a trimis spre cercetare în satul lui, ca să se dea apoi omului darul făgăduit, să fie de îmbărbătare și altora ce vor mai dovedi râvna lui la muncă.

Să trăiești bade Ioane! Și deie Domnul ca pilda ta să ajungă la urechile tuturor! Deie Domnul ca pe toate ogoarele românești, grâul să înspice și să se înmulțească la anul, așa cum a răsărit de frumos pe tarlaua ta, spre întărirea și bucuria neamului acestuia al nostru, la care, de la o vreme Dumnezeu nu se mai uită parcă decât cu coada ochiului.

Căci acolo, în pământul înțălenit de viforul năprasnic care trecu peste el acum câțiva ani de zile; acolo în adâncul negrului lui întărit ca piatra de nepăsarea lumească, zace ascunsă taina prefacerei noastre, a venirei zilelor bune, de demult, din vremuri ce par atât de depărtate că parcă au fost în veacuri trecute.

Acolo stă ascunsă taina cea mare pe care o căutăm cu toțiiu ochii zăpăciți, în cărți cu țelurite înțălesuri, în arhive mucegăite socoteli fără sfârșit, în dulapul cu bani al negustorului de departe din țară străină.

Acolo stă ascunsă și nu prea mult e adâncită în pământ. Un fier bun lucios și apăsat voinicește de brațe harnice cu mâneci sumese până în cot, numai bine o prind în ascuțișul tăiușului și o răstoarnă afară la soare odată cu brazda.

Plugul tău a scormonit-o voinicește bade Ioane și dacă plugurile tuturor vor face la fel, la anul peste țeara aceasta va râde iarăși în hohot de lumină. belșugul Domnului din slăvi.

Și vor rămâne uimiți domnii cu ochelari de aur încălecați pe spinarea nasului, care o căutau zadarnic în hârtiile lor acoperite de cifre; și vor rămâne uimiți înțăleptii adunați în sfaturi deșarte care credeau c'o s'o dea afară, storcând tot într'o isnoavă colloanele ascunse ale minței lor; și o să scârșnească de desamăgire negustorii străinătății, cari ne credeau îngenunchiați pentru totdeauna sub povara sarcinelor ce ne-au aruncat în spate.

Iar tu bade Ioane, — și în tine văd întreaga țărănime românească, — vei hăuli iarăși voios și triumfător, că ai scos țara și din impbsul acesta cum ai scos-o și din impasul războiului.

Numai gândul tău bun să răsară în toate mințile semenilor tăi, așa plin de dragoste cum a răsărit grâul pe cele cinsprezece pogoane ale tale!.

Sovietele și comerțul internațional

In „Journal des Débats", cunoscutul ziarist francez Auguste Gauvain publică sub acest titlu un articol din care reproducem următoarele:

„Sovietele recurg în clipele de față la toate mijloacele pentru a impune Europei participarea lor la reglementarea chestiunilor internaționale. Ultimele două note ale dlui Cicerin, privitoare la zona neutră polono-lithuaniană și la hotărîrea Conferinței Ambasadorilor asupra atribuirei teritoriului Memel confirmă pretenția Moscovei de a intra în ceiace se numește concertul puterilor.

Guvernul bolșevic voește să se facă recunoscut direct sau indirect. Deși este așezat prin decretele sale în afară de societatea civilizată, el revendică dreptul de a fi admis în familia națiunilor. Necesități practice au obligat pe cele mai multe din statele vecine Rusiei sovietice să încheie cu ea aranjamente particulare. Dar nu este acelaș lucru cu statele din Occident, care afară de Germania, n'au nici un interes să se lege în orice ar fi cu un guvern care nu oferă nici o garanție. In adevăr, dacă guvernanții dela Moscova reprezintă actualmente singura autoritate acționând în Rusia, ei nu-și exercită de fapt autoritatea decât în câteva centre mari, iar restul țării trăește într'o anarchie în care străinii nu găsesc nici o protecțiune împotriva arbitrariului. Toți negustorii și industriașii din occident cari au încercat să reia afacerile de odinioară sau să angajeze altele noui, sunt descurajați. Ei nu se pot bizui pe nimic, nu pot stabili nici un preț și nici încheia un acord durabil cu lucrătorii. Aplicarea legilor sau a ceiace se numește astfel, este subordonată respectului principiilor sovietice astfel cum sunt interpretate.

La Moscova se asigură că îndată ce statele din Occident vor fi reprezentate în mod oficial la Moscova, cetățenii acestor state vor găsi toate garanțiile dorite. In chipul acesta însă problema este numai întoarsă. Potrivit unor obiceiuri imemoriabile consacrate de experiență, trebuie ca un guvern nou în instanță de recunoaștere să stabilească în țara sa o ordine care să înspire încredere. Numai după ce au constatat că această ordine există realmente, celelalte state consimt să se facă reprezentate și să încheie convențiuni.

Ori, în starea actuală a lucrurilor, arbitrariul continuă să domnească în Rusia. Siguranța persoanelor și a bunurilor nu este cu nimic garantată. Călătorii, negustorii și industriașii sunt supuși unui control despotic.

Guvernul sovietic nu lasă să circule liber pe streinii doritori să-și dea seama prin ei înșiși de pretinsa evoluție realizată în ultimul timp.

Dacă Sovietele ar fi de bună credință; ele ar trebui să roage pe streini să vie să vadă cu ochii lor binefacerile noului regim. Dar ele nu invită decât pe aceia dispuși dinainte să creadă tot ceace le spun agenții bine învățați. Celorlalți vizitatori ai Rusiei li se face viața cu neputință.

Este de o deosebită importanță să se procedeze altfel cu Rusia. Se pare că mai multe Camere de Comerț franceze au emis dorințe în favoarea reluării unor relațiuni oficiale cu Moscova: Ele fac astfel dovada unui prost spirit comercial. Pentru ce oare, în loc să solicite guvernul, Camerile de Comerț nu-și trimit în Rusia proprii reprezentanți cu misiunea de a afirma și de a încheia relațiuni? Pentru ce se încăpățânează ele în a compromite guvernul pentru vagi interese private în loc — să încerce singure riscul unei misiuni de informație. Ministerul de externe le va da toate pașaportele cerute, iar din partea opiniei publice, toți vor găsi nimerit ca aceste camere să procedeze la o amănunțită. Camerile de comerț trebuie să se preaupe cele dintâi de apărarea intereselor membrilor lor prin propriile lor mijloace și să nu se bizuie pe ansamblul contribuabililor pentru a realiza asemenea încercări. S'a spus în nenumărate rânduri că în multe țări atașații comerciali luați din cariera diplomatică, ar putea fi cu folos înlocuiți de Camerile de Comerț. Imprejurările actuale dau acestora un frumos prilej de a se sfătui pentru a face să se studieze de către oameni competenți, având în crederea acestor Camere, condițiunile în care străinii pot acum să lucreze în Rusia.

Exportul vitelor

O nouă dispoziție

In ultimul moment al semnărei deciziunei de suspendare a exportului de vite, dl ministru al industriei ținând seamă de unele obiecțiuni justificate ale exportatorilor de vite a adus câteva modificări deciziunei luate.

Iată care sunt cele din urmă hotărîri ale ministerului în această chestiune.

•

Actualul regim de export al vitelor rămâne în vigoare numai până la 10 Martie. când exportul de vite se suspendă până la 1 Iunie 1923.

Toate autorizațiunile de export neexecutate până la această dată rămân în suspensie urmând ca în intervalul până la 1 Iunie să fie controlate spre a se vedea dacă sunt eliberate în regulă, dacă primii lor posesori nu le-au înstrăinat și în sfârșit dacă ei s'au conformat obligațiunilor ce aveau.

•

De la dispozițiunile de mai sus fac excepțiune numai acei exportatori care au depus cota de contingentare primăriei București după 15 Februarie a. c. Aceștia vor putea exporta vitele până la 25 Martie crt.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Impotriva speculei intelectuale

Proectul de lege al dlui ministru Banu, despre care ne-am cupat în numărul nostru de eri, privitor la proprietatea literaro-artistică, prevede controlul Academiei asupra operelor românești, cari după treizeci de ani dela moartea autorului intră în domeniul public.

Iată o măsură care se impunea neapărat. Atât pentru operele românești cât și pentru operele streine. Căci din fericire, proectul redactat pe cele mai liberale principii, protejează deopotrivă scriitorii streini, ca și pe cei români, fără chiar să țină în seamă sistemul reciprocității.

Așa dar, când simplul proiect va deveni lege, Academia va trebui să dea iama prin toate produsele caselor noastre de editură. Doar sunt atâtea opere apărute la noi și intrate în domeniul public.

Inainte de toate trebuiesc urmăriți fără cruțare toți editorașii de prin mahalalele Capitalei, în al căror „Mic dor" scos în mii și mii de exemplare, se vede câte-o reproducere de felul acesta:

Și dacă ramuri

de Eminescu

Și dacă ramuri
Bat în geamuri
De se cutremurează piopii
E ca în minte să te am
Și să te apropiez....

Și tot așa mai departe cu: „Deacuma nu te-oi mai vedea;" „Mai am un singur dor;" „O mamă, dulce mamă;" „Ce te legeni codrule;" „Pe aceiași ulicioară" și alte poesii și romanțe ale maestrului, stâlcite în modul cel mai revoltător cu putință.

Din fericire, în afară de Eminescu, alți autori mai mari ai neamului nostru au scăpat de pacostea „culegătorilor de cântece la modă" pentru „Micul dor".

Autorii streini au să dea lasă cu mult mai mult de furcă, Academiei noastre. Credem însă că acest lucru n'o va speria totuși, și se va pune pe muncă cu toată energia.

Toate traducerile trebuiesc controlate. Orlunde originalul a fost redus, rezumat sau ceia ce întrece pe toate, schimbat, trebuie să se procedeze fără nici o cruțare. Să se sfârșească odată cu Rareșli timpului, care prezintă publicului bunăoară sublimul „Răsboi și Pace" într'un singur volum de 400 pag., când el are în rusește patru volume mari.

A reduce un roman atât de frumos și atât de uriaș prin concepția lui la 1/4 din mărimea reală, este o negustorie ilicită, care trebuie reprimată exemplar. Ooare țara noastră, a ajuns acea Vlăsie, în care să se drămuiască până și operele literare!

*

Pe urmă trebuie observat cu strictețe și modul cum se schimonosesc titlurile unor opere, pentru a se induce publicul în eroare. Ast-fel în loc de „Portretul lui Dorian Grey", am văzut în vitrină: „Crimă și Conștiință" de Oscar Wilde (!!!); iar în loc de „Mica Parohie" a lui Dandet: „Femeia Adulteră". E scandalos. Editorii ar trebui să fie obligați să retragă toate aceste cărți din vânzare și pușI să le schimbe copertele.

Altfel de râs ne facem față de toți străinii ce ne vin în țară... —Și așa mai departe. Să se pună odată ordine și în această piață a activității românești în piața cărței, tocmai pentru că de la un timp a început a fi cercetată mai des de cumpărători. Și cumpărătorii aceștia trebuiesc protejați de plaga siniștrilor speculatori și falsificatori ai creației literare universale.

Nomofilax.

Propaganda „Astrei" la sate

Inființarea bibliotecei populare din Jilău

Constatăm cu deosebită bucurie că, prin noua organizare a Secțiunei Cluj, „Asociația pentru literatura și cultura poporului român", și-a reluat tradiționala sa activitate, atât de binefăcătoare în trecut și atât de necesară în viitor, întru luminarea satelor.

Duminică 4 Marte, Dnii Prof. univ. Marin Stefănescu, Președintele Despărțământului Cluj, și Alex. Borza secretar, precum și Dnii Prof. univ. O. Ghibu, Titu Gane, M. A. Botez, inspector sanitar Ionescu, Prof. Precup, și corul școalei normale de băeți, au mers în comuna Gilău, ducând o bibliotecă populară. Sătenii, în frunte cu preotul Victor Pop, învățătorul Costea, prim-pretorul Șerban, etc., le-au făcut o călduroasă primire.

Locuitorii s'au înscris în masă ca membrii ai „Astrei", și și-au format un comitet local din preot, învățătar și mai mulți țărani fruntași. Cuvântările ținute și cântecele naționale au dat adunării un aer de admirabilă sărbătoare românească. Sufletele tuturora s'au înălțat câteva clipe de-asupra meschinelor certe politice dintre frați.

Atari manifestări sunt unele din cele mai eficace mijloace pentru consolidarea unității noastre naționale.

Necesitatea unei Universități și a unui Cămin studențesc la Oradea-Mare

Departe, la granița țării, în Oradea-Mare, se agită o chestiune de cea mai mare importanță națională. E vorba de inființarea a câtor-va facultăți pe lângă Academia de Drept și de inființarea unui Cămin Studențesc.

Ca martor ocular și cunoscător al împrejurărilor de acolo, iau cuvântul în această chestiune.

Academia de Drept instalată în strada Academiei, aproape de centrul orașului, ocupă aripa stângă dintr'o mare clădire, unde este instalat liceul romano-catolic — praemontratens — unguresc

Acest liceu azi nu mai funcționează aflându-se, că este un cuib de șovinism maghiar, care servea direct scopurile subversive ale ungurilor neîmpăcați cu noua situație. Liceul ocupă un loc, cel puțin de două ori cât Academia de drept — săli potrivite a se întocmi și asorta cu cele de lipsă pentru deschiderea câtor-va noi facultăți ca teologie, litere și filosofie. Liceul închis este în interesul neamului nostru de a-l desființa, având toate motivele serioase pentru aceasta. Sperăm că dl Ministru al Instrucțiunei va fi luat toate dispozițiunile necesare.

Necesitatea inființării acestor facultăți de Teologie, Litere și Filosofie, o reclamă în mod imperios împrejurările vitrege și situația critică în care se găsește acest colț de țară.

Dacă privim orașul Oradea-Mare din punct de vedere al populației vedem, că (date statistice mai noi lipsesc) dintre 60.000 locuitori sunt:

Români cca	7—8000
Evrei	majoritatea
iar restul (unguri, etc).	străini

Dacă privim orașul din punct de vedere cultural aflăm dintre 258 studenți înscriși la drept:

români	52 la sută
Evrei	24 la sută
Unguri	24 la sută

C minurile lipsesc total.

Dacă privim orașul din punct de vedere comercial-industrial, apoi nici nu putem vorbi despre un comerț și o industrie românească, căci toate prăvăliile sunt aproape ale străinilor.

Dacă facem o mică excursie pe hartă, vedem Careii-Mari, Satu-Mare și Sighetul-Marmației. Toate aceste centre de apărare națională la granița țării sunt copleșite numai de străini. Cei 130 studenți români abia își pot asigura existența ca mici funcționari răsleți prin diferite funcții. Și aci e importanța „Căminului Studențesc".

Un cămin care să asigure un trai mai ușor studențimei și care să o adune într'un mănunchi de luptători și luminători ai culturei naționale, se impune și va fi întotdeauna opera cea mai frumoasă de încurajare.

Trebue sprijinită, lărgită și realizată această idee, căci numai atunci când vom avea un scut de apărare în întinsul acestei granițe, vom putea propaga și răspândi lumina adevăratei culturi și dragostea de neam.

Iacob Ghiția
stud. în lit. fii. și drept — Iași.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Visele și medicina

Odinioară când vindecarea boalelor era o anexă a religiei, preoții duceau bolnavii să doarmă în temple, ca să afle în timpul somnului ce leac i-ar vindeca.

Intrarea în temple a bolnavilor era însă interzisă dacă nu, îndeplineau anumite forme. Mai întâiu purificarea fizică și morală, prin băi, posturi, rugăciuni, și diferite ceremonii, apoi, câștigarea bunăvoinței zeului prin daruri și jertfe. Acest-a odată înde linite, preoții templelor povesteau bolnavilor vindecările miraculoase cele mai recente întărîndu-le astfel credința și exaltându-le imaginația. Apoi erau admiși să păsească pragul templului și să doarmă somnul sacru. Auto-sugestionați, bolnavii auzeau în vis vocea Celui-atotputernic. Disdedimineață să grăbeau să spună preoților ceeace le fusese revelat. Preoții, savanți în acele timpuri, practicieni dibaci, redactau rețete foarte judicioase, pe cari bolnavul le credea că sunt expresia fidelă a gândirii divine și pe cari le urma cu o docilitate plină de încredere ceeace le mărea eficacitatea.

La moderni, deși medicina s'a desfăcut de religie, visurile continuă să impresioneze mulțimea. Numeroși sunt aceia cari le consideră încă ca având un sens adevărat, vădit sau ascuns și dela cari așteaptă revelațiuni. Mărturie avem tratatul publicat în 1785:

„Ornitoscopia sau aplicarea viselor la numerile de loterie".

Chiar azi, legiuni de ghicitoare își câștigă larg vieața vorbind clientelei lor de trecut, prezent și viitor, ceeace, de altfel, nu este mai nesocotit decât a da în cărți sau a citi în drojdia de cafea.

Descartes visă odată că fusese străpuns de o sabie; îl înțepase un țânțar! Maury visă că era arestat, condamnat la moarte, ghilotinat; se deșteaptă deodată: o parte a patului îi căzuse pe gât! Bergson că ține un curs și, — ceeace nimeni nu ar fi putut să'și închipue, auditoriul îi strigă: „afară! afară"! Deșteptat, auzi un câine lătrând în stradă.

Deci cu tot somnul, impresiile simțurilor izbesc pe cel care doarme, înfiripîndu-i visul; pe tema inițială imaginația brodează colorează, amplifică schimbă.

Galien visă odată că are un picior de piatră, și, după câteva zile, i se paralizâ piciorul. Unul a visat că era mușcat de un câine, și nu peste mult timp i se ivi în acel loc un antrax. Altul se văzu răsturnat de o trăsură și cu o roată trecându-i peste gât: a doua zi se îmbolnăvi de anghină.

*

Aceste visuri sunt profetice, arătând un viitor cât mai apropiat și se explică prin munca fiziologică, lentă a bolilor, înainte ca ele să se fi întins în toată intensitatea lor și de care muncă nu ne dăm seama în timpul zilei, căci multiplele noastre ocupațiuni ne stăpânesc întreaga atenție. In timpul nopții, însă, în liniște și obscuritate, repaosul senzorial fiind aproape complect, impresiile corporale mici și nedeslușite pot să aducă material pentru un vis determinat, acest vis, cu înfățișare profetică se găsește și în patalogia mintală.

Un oarecare se visa în fiecare noapte general, împărat, miliardar; după trei luni avea paralizie generală. Megalomania nocturnă anunțase apariția stigmatelor fizice.

In alte împrejurări, visul e patogen: provoca impulsiuni, idei fixe, fobii... Trei nopți dearândul o femeie auzi repetându-i-se: „Omoară'ți fiica"; în a patra zi când se deșteptă, își omorî copilul. Alteori visul provoacă o impresie puternică. Midas s'a omorît în urma unui vis urît.

Dar visurile pot fi și vindecătoare. A a La Fontaine povestește cât de binefăcător a fost visul ce l-a avut Esop, căci mare'e fabulist fiind gângav și visând că poate vorbi cu ușurință s'a deșteptat vesel și încredințat că nu va mai gângăvi, ceeace de altfel era adevărat.

Acest vis a fost spontan. Sunt însă și visuri provocate pentru o țintă terapeutică se poate adică să se provoace după voință, cutare sau cutare vis. S'a făcut experiența următoare: I s'a spus la ureche unuia care dormea, destul de tare ca să'i impresioneze auzul, dar potrivit de încet ca să nu'l deștepte, I s'a spus pe un ton poruncitor: „Prezentați arma!". Deșteptat imediat fu întrebat ce-a visat... Că era general și că trecea în revistă trupa garnizoanei!

*

S'a încercat deseori să se folosească de somnul natural pentru a se stoarce mărturisiri, bineînțeles fără a întrebuința mijloacele ridicole ale celor antici: „Smulge limba unei broaște vii, pune această limbă pe pieptul unei femei adormite și aceasta îți va răspunde, — fără să mintă, — la toate întrebările pe cari i le vei pune". (Democrit)

In zilele noastre medicii au procedeie ingenioase și variate pentru a provoca visurile. O fetiță avea obiceiul de a fura orice ban ce'i cădea la îndemână. Medicul îi impuse visul următor: Ea își anunță prietenele că va deveni cinstită, muncitoare și că va respecta bunul altuia Cum ea visa că va fi recompensată pentru deplina ei schimbare în bine, acest vis atât de mult a influențat-o încât a fost pedeplin vindecată de cleptomanie. In zadar au pus-o înurmă la încercare, niciodată nu a mai furat un lucru cât de mic.

De aceea să nu ne uimească nici să ne pară o indiscreție dacă câteodată medicul socotește nimerit să știe și cam ce visăm.

Pentru un medic, vieața intelectuală din timpul somnului are tot atâta importanță ca alimentarea, ca digestia. Cât despre visurile provocate, e cert ca ele nu sunt erori ridicole, ci realități; nu curiozități psihologice, ci adevărați agenți tămăduitori.

Numele terapeuticei prin vis este: Oniroterapie.

G. R.

Nevoile personalului ceferist din Ardeal

Ce a constatat ministrul comunicaţiilor cu prilejul ultimelor sale vizite la Cluj şi Oradea-Mare. Chestia procedurei comisiunei disciplinare. Starea cazarmelor de odihnă. Uniformele. Lipsa totală a instrucţiunilor de serviciu.

Dl general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, cu prilejul ultimelor sale vizite la Cluj şi Oradea-Mare, între altele, a trecut în inspecţie şi organele căilor ferate din aceste localităţi. Ministrul s'a interesat deaproape de situaţia personalului ceferist, ascultând toate plângerile şi luând cunoştinţă de toate neajunsurile de care sufere acest personal.

*

Între aceste neajunsuri, în prima linie, este clasată lipsa instrucţiunelor de personal, instrucţiuni menite să codifice toate drepturile şi îndatoririle funcţionarilor. În strânsă legătură cu această lipsă este şi chestiunea dispoziţiunilor cu privire la procedura comisiunei disciplinare, dispoziţiuni care lipsesc cu totul.

Dl general Moşoiu a ascultat cu toată bunăvoinţa, doleanţele personalului din acest punct de vedere, şi a făgăduit că va lua imediat măsuri de îndreptare în sensul cererilor formulate de personal prin şefii lor.

*

I s'a mai adus ministrului la cunoştinţă, starea mizerabilă în care se găsesc astăzi cazărmile de odihnă a personalului de pe lângă toate staţiunile din Ardeal.

Aceste cazărmi sunt aproape nelocuibile din cauza lipsei celui mai elementar confort. Mobila este complect deteriorată lingeria lipseşte aproape cu totul, păturile la fel şi tot astfel celelalte lucruri necesare. D-l general Moşoiu a fost viu impresionat de acest fapt şi a declarat categoric, că starea aceasta de lucruri nu va mai continua. D-sa şi-a luat angajamentul că în cel mai scurt timp posibil să facă ca toate cazarmele să fie înzestrate cu cele necesare, oferind funcţionarilor ceferişti şi personalului în genere, adăposturi moderne de odihnă.

*

O altă doleanţă a personalului ceferist ardelean, care a fost supusă d-lui ministru, este privitoare la chestia uniformelor. Personalul a cerut că uniformele să le fie date gratuit de către stat, cum era sub vechiul regim. Faptul acesta, pe deoparte ar constitui un simţitor ajutor dat întregului personal, faţa de scumpetea de astăzi a îmbrăcămintei; şi în acelaş timp uniformizarea personalului ceferist s'ar realiza într'un chip pe deplin satisfăcător.

*

O altă chestiune cu deosebire importantă, aceasta în legătură cu bunul mers şi siguranţa circulaţiei pe căile ferate, a fost adusă cu acest prilej la cunoştinţa dlui ministru General Moşoiu.

În Ardeal este o totală lipsă a instrucţiunilor de servicii. Aceste cauze, se datoresc în special toate accidentele Nevoia broşurilor scrise, din care personalul să poată învăţa toate regulele serviciilor de mişcare, întreţinere, etc., broşuri pe care să le aibă la îndămână în orice ocaziune, este atât de simţită, încât fără acestea nu se poate garanta educarea personalului, în care apoi să se aibă deplină încredere.

Fără îndoială că dl general Moşoiu a rămas surprins de semnalarea acestei lipse acum, când elementar era ca serviciile căilor ferate ardelene, să aibă asemenea broşuri de instrucţiuni de serviciu, încă din primele timpuri de după unire.

Ministrul actual al comunicaţiilor va lua imediat măsuri ca această lipsă fie complect înlăturată.

Dac.

Transporturile de cherestea pe reţeaua CFR. Someşene

Un bloc al industriilor din această regiune.

Când au fost preluate de către stat căile ferate particulare Someşene, arătam că prin această operaţiune se va îmbunătăţi mult şi situaţia transporturilor pe această reţea. Nevoia normalizării transporturilor în această regiune este în adevăr viu simţită, în primul rând de marile industrii de cherestea care au avut cel mai mult de suferit.

După calculele făcute astăzi la direcţiunea regională a c f. din Cluj, transporturile necesare de cherestea şi de lemne de foc din această regiune, pentru export, se cifrează cam la 30 mii de vagoane pe an Căile ferate particulare n'au putut satisface nici pe jumătate această cifră. Această reţea care are o întindere de 400 Km., pentru a fi bine servită, ar trebui să aibă cel puţin 40 locomotive şi nu are de cât 23 Cu această zestre au fost preluate de către stat căile ferate someşene. Se înţelege însă ca de la data trecerei la stat, circulaţia pe această reţea s'a uniformizat cu acele vechi ale statului, şi o îmbunătăţire se resimate prin numărul mai mare de vagoane ce se distribue şi pe această regiune.

*

De efectele acestei îmbunătăţiri au să se bucure, cum spuneam mai sus, în prima linie, industriile de cherestea. O mişcare vie s'a şi produs printre întreprinzătorii acestei industrii, mişcare care a sfârşit prin formarea unui bloc al tuturor industriilor din această regiune. Scopul acestei sindicalizări este că toate industriile să se bucure în mod egal de transporturile pe această reţea. Aprobările de vagoane se vor da global blocului şi acesta la rândul său le va distribui în bună înţelegere membrilor săi.

Formarea blocului industriilor din această regiune a căpătat autorizaţiunea ministerului, care astăzi a fost comunicată şi direcţiunei regionale a C. F. R. Cluj.

Indărăt la obstrucţie

Acordul partidului ţărănist cu partidul naţional. Cele două alternative. Permanentizarea obstrucţiei ca tactică politică Violenţe parlamentare cum nu s'au mai pomenit. Cât va câştiga ţara?

Ultimul eveniment al vieţii politice e socotit de unele cercuri acordul de opoziţie al partidului naţional cu partidul ţărănist. De rândul acesta se afirmă că s'a stabilit un acord serios şi sîntem înclinaţi a primi afirmaţiunea aşa cum ni se serveşte. Dl Maniu, preşedintul partidul naţional, va lua ra înpreună cu doi delegaţi ai partidului ţărănist. Se alcătueşte astfel un fel de stat major intermediar între cele două partide, de unde se va emite ordinea de bătaie şi planul strategic al viitoarei campanii.

Toate bune. Partidul naţional a ţinut totdeauna să treacă drept un partid serios şi nici de rândul acesta nu s'a abătut de la aparenţă de seriozitatea acţiunilor sale. Deocamdată nu se ştie nimic asupra tacticei de luptă. Nu se ştie în afară, nu se ştie de către mulţimea care e venic amăgit prin comunicate sibitice. De către cei interesaţi însă e bine ştiut că atât partidul ţărănist cât şi partidul naţional şi-au dat mână de ajutor să se salveze din naufragiu. Ce va ieşi nu e greu de presupus. Când s'a mai văzut ca doi înecaţi să se tragă reciproc de păr, iar rezultatul bunelor lor intenţii să fie ieşirea la mal, scăparea din vâltoarea apelor şi nu drumul de veci spre alte lumi sub linţoliul rece al valurilor?

Cu toate acestea se afirmă că „lupta va fi titanică". De ce nu am crede? Ziarele partidului naţional şi cele prietene acestuia, informate din cercurile conducătoare ale celor două partide unite, exprimă credem pareri autorizate.

Astfel ni se dă ca posibile două căi. Dela alte partide politice am fi putut pretinde o hotărâre precisă; dela partidul naţional, deprins să umble numai in linie frântă, trebue să recunoaştem că de data aceasta s'a făcut o mare concesiune moralei politice. Astfel se spune că sau partidul ţărănist va părăsi parlamentul în momentul când guvernul va depune noul proiect de Constituţie, şi în acest caz cele două partide coalizate vor începe o aprigă campanie extra-parlamentară; sau partidul naţional va intra în parlament şi împreună cu partidul ţărănist se va face tot posibilul pentru a se împiedeca votarea Constituţiei. In cazul acesta, spun ziarele bine informate: „vom asista la violenţe parlamentare cum n'am văzut încă în ţara noastră".

Cum însă aceleaş partide au mai încercat câteva campanii extra-parlamentare fără să realizeze niciun succes, credem că această alternativă a fost numai de ochii lumei pentru a înlesni o intrare cu aparenţe de seriozitate în parlament partidului naţional. Rămâne deci ca tactică de luptă pentru viitoarea campanie antiguvernamentală şi anticonstituţională, a doua alternativă, pe care o credem aşa cum se vesteşte, plină de violenţe parlamentare nemaivăzute.

Incapabile a colabora cinstit la opera de refacere a ţării, nu este de mirare că partidul naţional şi partidul ţărănist s'au oprit la politica de obstrucţie ca tactică de luptă. De la apariţia lor în cadrele politicei generale ale ţării româneşti, nu fac decât obstrucţie! La guvern fiind, aceleaşi partide au făcut obstrucţie. Reprezentanţii partidului naţional în guvernul Vaida inaugurează politica de separatism, păstrând pentru Ardeal un regim separat şi lăsând Carpaţilor vechia atribuţie de graniţă politică; reprezentanţii partidului ţărănist în acelaş guvern făceau deasemeni obstrucţie. Drul Lupu patrona infiltaţiunea ideilor bolşevice în ţară, dl Mihalache zăpăcise o lume întreagă cu ideile sale reformatoare, dl Borcia sdruncinase întreaga structură a orânduelilor de învăţământ.

După ce au căzut de la guvern, tot politica de obstrucţie li-a fost călăuză. Nu e deci decât foarte firesc să vedem şi astăzi cele două partide coalizate înhămându-se la carul cu pietre cari se aruncă în trupul istovit al ţării. Singura deosebire constă în faptul că de rândul acesta „violenţa va fi nemaipomenită". Cei 80 de deputaţi ai opoziţiei ţărănisto-naţionale nu se vor mulţumi numai să sbiere; dr. Lupu prepară punerea în practică a instrucţiunilor primite de la bunii săi prietini de la Est şi extremul Vest; dl Dobrescu are o veche experienţă în violenţe şi violentări şi va lua comanda fracţiunei naţionale. Dar din toate acestea nu vedem nici cea mai neînsemnată grijă pentru nevoile ţării la agravarea cărora au contribuit în primul rând partidul naţional şi partidul ţărănist. Astfel ultimul eveniment politic nu e decât o nouă, tristă şi dureroasă experienţă.

A. R. Gus.

Ştiri şi fapte politice

„Constiinţa Românească", organul Asociaţiei de propagandă pentru solidaritatea naţională şi socială a românilor, publică în ultimul său număr un articol al dlui prof. V. Bogrea, din care spicuim:

„O spunem fără încunjur: celace a făcut plutonierul ighiot şi camarazii săi întru analfabetism, „escortând" automobilul dlui Vaida, — oricât de scandalos, — e floare la ureche, pe lângă ce face un oficios românesc, repetând, frenetic, că doreşte adâncirea prăpastiei între Ardeal şi Vechiul Regat şi psalmodiind refrenul odios al îmnului de preaslăvire pentru metodele şi practicele de guvernământ ale Pestei."

E vorba despre campania „Patriei" cu prilejul alegerii de la Ighiu.

Observaţia vine de la un om care a stat retras de viaţa politică şi e cu atât mai preţioasă cu cât D-sa este un om de paşnice ocupaţiuni cărturăreşti. Faptul că dl Bogrea şi-a părăsit tovărăşia tomurilor prăfuite, dovedeşte odată mai mult condamnabila lipsă de conştiinţă naţională a ziarelor naţionaliste.

Am vrea să ştim ce şi cum va răspunde „Patria" la buna lecţie a dlui prefesor Bogrea?

Unde poate duce patima politică, ţine să ne dovedească reputata fiţuică de scandal a arhi-cunoscutului scandalagiu Dobrescu (am numit „Glasul Oltului"). In acelaş număr în care străduinţele mai de inimă şi de cultură sunt luate în batjocură, grosolan şi stupid, în acelaş număr în care se propovăduieşte prohibirea culturei naţionale la poalele sudice şi răsăritene ale Carpaţilor, găsim rândurile pornite a ceartă şi scandal ale unui domn Cârţeanu, probabil profesor, la adresa unui alt profesor.

Adversarul domnului Cârţeanu are după cât se pare cusurul de a fi în alt partid politic decât partidul naţional. In consecinţă este tratat cu calificative menite să-i scadă autoritatea profesorală, într'o gazetă care fără îndoială se citeşte şi de către elevii ambilor profesori.

Autorul acelor rânduri nu se întreabă care va fi rezultatul cuvintelor sale de ură, nu se gândeşte că elevul care va avea nefericirea să-i citească slova scrisă la gazetă nu va mai învăţa carte dela profesorul arătat în public drept ignorant, nu va mai învăţa carte când va şti că rândurile cetite vin dela un profesor care la rândul lui poate fi tratat în acelaş chip?

Ştiam că luptele politice, aşa cum se înţeleg astăzi, au depăşit cu mult cadrul îngăduit. Nu am fi dorit însă să vedem încălcat şi terenul şcoalei, care trebue să rămână curat. Cu atât mai puţin putem admite ca macularea să vină dela un profesor, fie el partizan al oricărui partid politic.

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.

2475—2

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Mişcarea studenţească în ţară

Noul rector al Univ. din Bucureşti. Declaraţiile d-sale.

Ce ne spune delegatul studenţimei Clujene reîntors acum din Capitală.

Am promis cititorilor că'i vom ţinea în curent cu mişcarea studenţească şi cu părerile studenţimei. Unul dintre conducăto ii studenţimei, un „moderat" ne a declarat următoarele:

„Noi vrem reintrarea la cursuri cu evreii nu din spirit de desbinare, ci numai pentrucă aşa am hotărit în şedinţa centrului că dacă parlamentul se va pronunţa contra, ne vom supune. Şi s'a pronunţat. Când odată ministrul instrucţiunei declară în parlament că „numerus clausus" nu se poate da, şi nimeni nu ia cuvântul contra, înseamnă că parlamentul s'a pronunţat.

Trebuie să reintrăm, căci ce va fi anul viitor, — dacă anul acesta îl pierdem — când anul întâiu va deveni de două ori aşa de numeros, adăugându-li-se actualilor studenţi ai întâiului an şi cei ce vor absolvi acum liceul. Un an pierdut înseamnă o pagubă materială de 200 milioane, considerând că un student a s at un an zadarnic, cheltuind anul întreg — o sumă minimală — ce 20.000 lei. Dar pierderea ce o îndură cultura că zece mii tineri stau departe de universităţi e incalculabilă".

•

Un student, membru al actualului comitet şi fost membru şi al comitetului anterior ne spune următoarele:

„Mişcarea studenţească pornită cu atâta insufleţire pentru o chestiune de vitalitate a Universităţilor noastre şi a ţărei chiar, are la bază motive puternice şi serioase, cari trebuesc privite si judecate cu multă pătrundere, nu numai de către întreaga opinie publică românească şi de fruntaşii politici Primejdia elementului evreesc, o vedeam cu toţi, însă nimeni nu a avut curajul să'şi ridice glasul pentru înlăturarea ei. Singură studenţimea, care s'a văzut jignită le păstrează fără pată şi cu adevărată sfinţenie şi-a ridicat glasul pentru înlăturarea primejdiei Autorităţile şcolare şi administrative ne au promis luarea multor măsuri de îndreptare dar aceste sunt numai mijloace preventive. Acum când primejdia ne este în faţă, astfel de mijloace nu'şi mai au efectul. Ele ar fi fost bune cu ani înainte. Lupta va trebui continuată fără şovăire, până când vom face să înţeleagă pe cei competenţi că trebuie să ne satisfacă.

Parlamentul îl socot nepronunţat, şi cred că despre reintrarea cu evreii nu poate fi nici vorbă.

•

Declaraţiile de mai sus nu le comentăm.

Ce va fi însă, se va vedea Miercuri, când va avea loc şedinţa centrului „P. Maior".

Declaraţiile rectorului din Bucureşti

Noul rector al Universităţii din Bucureşti, Dl Pangrati, a făcut aceste declaraţii presei:

Părerile mele nu pot fi decât cele cuprinse în încheerea consiliului universitar, care a fost redactată de mine, în urma delegaţiei dată de acest consiliu; ea nu este decât o sfătuire părintească adresată studenţimei noastre, cu toată sinceritatea şi fără nici o rezervă. Cred că nu ar fi bine să fac preziceri pentru viitor, dar am mare nădejde că studenţii se vor reculege şi îşi vor da seama că nu tot ceea ce pare naţional, este în realitate conform cu interesele şi cu tradiţia naţională. Ţara noastră se poate mândri, că tocmai în veacurile de prigoniri religioase, a fost pătrunsă de cea mai largă toleranţă.

„Numerus clausus" nu se poate da. El e o invenţie pur ungurească".

Intrunirea delegaţilor la Bucureşti

Publicul ştie că la Bucureşti s'au întrunit delegaţii studenţimei universitare din întreaga ţară. Azi s'a reintors delegatul din Cluj. Am căutat să aflăm ce s'a petrecut. Dsa ne-a spus:

„In şedinţele delegaţilor s'a redactat un comunicat. Acest comunicat a fost ratificat în unanimitate de către studenţimea din Bucureşti în adunarea generală de eri, la care au participat câteva mii de studenţi. Ratificarea în Cluj urmează să se facă Miercuri în şedinţa centrului, la care vor lua parte şi delegaţi din Iaşi şi Bucureşti.

Se va supune spre ratificare următorul

COMUNICAT

Delegaţii studenţimei universitare din întreaga ţară, întruniţi din nou la Bucureşti în zilele de 28 Februarie—3 Martie, după discuţiunile urmate relativ la stadiul actual al mişcării naţionale studinţeşti, au hotărît următoarele în perfectă unitate de vederi:

1. Continuarea luptei cu acelaş caracter de până acum, păstrânn ca bază principală punctele moţiunii din 10 Dec. 1922. Dispoziţiile, măsurile şi atitudinea anterioară se păstrează întocmai şi de aci înainte.

2. Protestează contra suprimării ziarelor, arestărilor, introducerei armatei în Universităţi, şi hotăreşte să lupte pentru reintrarea noastră în drepturile uzurpate.

3. Face un cald apel la simţul de solidaritate al tuturor studenţilor din întreaga ţară şi la angajamentul moral luat de ei de a nu înceta lupta decât atunci când revendicările noastre vor ft satisfăcute în întregime.

•

Despre şedinţa de ratificare din Cluj, vom vorbi la timp.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Spre a da cetăţenilor de altă limbă instrucţiunile necesare privitoare la noile im ozite, direţiunea generală a finanţelor din Cluj a pus sub tipar bro uri în limba respectivă, conţinân l aceste lămuriri.

◆INFORMAŢII◆

In articolul de fond al numărului nostru de eri s'au strecurat câteva greşeli de tipar cari i-au stricat în întregime sensul. Credem de cuviinţă ca, cerând scuze cetitorilor noştri, să facem îndreptare:

Astfel în loc de:

„pentru lumea intelectuală şi pentru oficialitate ea este **„Biserică catolică"**,

a apărut:

„pentru lumea intelectuală şi pentru oficialitate ea este Biserică"

ceea ce nu are nici un sens.

Şi mai departe. In loc de:

„Aşteptăm cu mult interes rezultatele acestui important eveniment în evoluţia Bisericei greco-catolice. **Dacă corul episcopilor greco-catolici,** *nu se va grăbi să revină asupra cererii făcute ministerului cultelor, sperăm să asistăm la un interesant proces de psihologie* **naţională"**,

a apărut un text din care părţile culese aici cu literă deosebită lipseau, ceea ce schimba în întregime înţelesul concluziei noastre.

•

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ. 2542—7

•

Banca Agrară ungurească din Cluj a dat faliment. Cercetările au stabilit că şi directorul ei dl Zsigmond Szana e vinovat de mai multe neregu'i. Drept consecinţă Dl judecător de instrucţie Pordea, a decis depunerea lui în arestul preventiv.

•

La Arad „Societatea femeilor izraelite" a aranjat un bal la care a participat şi un maior din armata maghiară. Cum spiritele erau prea vesele de această onoare făcută de maiorul ungur, s'au făcut câteva declaraţii puţin măgulitoare pentru Români. Pentru a preîntâmpi a vre-o manifestaţie, balul a fost suspendat la ora 3 din noapte.

•

Tot la Arad şi în aceiaşi noapte, s'a suspendat un alt bal, dat de funcţionarii industriali maghiari. Cauza suspendării nu o cunoaştem încă, dar e foarte probabil că e şovinismul aranjatorilor.

•

Poliţia din Cluj a hotărât că vânzătoarele şi vânzătorii depe piaţa din Cluj, cari vin din provincie, nu au voie să vândă decât până la ora 9 dimineaţa. Dela această oră înainte se pot ocupa cu vânzarea numai cei ce au brevet eliberat de oraşul Cluj.

S'au luat măsuri ca să se facă contralul cuvenit pentru a se respecta ordonanţa.

•

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

Mâine Miercuri, va avea loc o importantă şedinţă a comisiunei biroului de cartiruire în care se vor fixa o serie de norme după care se va începe controlul locuinţelor din Cluj şi după care se va proceda la rechizi ionarea camerelor pentru funcţionarii de Stat.

•

In urma rapoartelor sosite la resortul de agricultură din Cluj din terenul expropriabil din Ardeal şi Banat a fost expropriat 83 la sută. Se speră ca până la 1 Maiu lucrările de expropriere în Ardeal să fie terminate.

•

Incepând cu 1 Aprilie veniturile postelor vor fi încasate de administraţiile financiare. Plăţile salarilor funcţionarilor se vor face tot de către administraţiile financiare.

•

Dl Gheorghe Kristoff a fost numit prin decret regal titular al catedrei de limba maghiară a Universităţii din Cluj.

Numirea s'a făcut conform recomandării Senatului Universitar.

•

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen". 2542—1

•

Pe cale particulară primim din Bucureşti ştirea, că la 9 Martie c. va avea loc acolo o conferinţă a tuturor directorilor regionali ai căilor ferate. Se va discuta cu acest prilej chestia uniformizărei funcţionarilor; modalitatea de funcţionare a economatelor regionale şi raportul lor cu economatul central. O altă chestiune care se va discuta la această conferinţă este ridicarea salariilor lucrătorilor de întreţinere. Cererea aceasta a pornit din Ardeal, şi este o chestiune de dreptate, întru cât, aceşti lucrători nu se bucură de prime ca şi celalt personal ceferist.

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

•

Ministerul de finanţe a acordat un credit de două milioane lei pentru a se aduce diferite îmbunătăţirii Băilor Herculane şi Ocnei Sibiului.

De asemenea s'a hotărât ca anul acesta staţiunile balneare şi climaterice ale statului să fie administrate de către ministerul de industrie şi comerţ, iar începând din anul viitor să fie trecute ministerului sanătăţii publice.

•

Săptămâna viitoare vor începe lucrările de reparaţie a străzilor oraşului Cluj. In acelaş timp la oficiul ingineresc al oraşului se studiază planul construirei unui nou pod peste Someş.

•

Aflăm că în postul de şef al circumscripţiei a IV. orăşeneşti devenit vacant prin plecarea d-lui Pasere la Târgul-Mureş a fost numit dl D-rand Coste, un harnic funcţionar al primăriei.

Ministerul de domenii a aprobat deschiderea unui târg anual de vite în zilele de 6 Martie şi 20 Septembrie în comuna Miheţ din judeţul Alba-Inferioară.

•

Faimosul autor al calomniilor la adresa României, Joubert, a părăsit eri ţara supravegheat de detectivi.

•

Primăria oraşului a hotărât că de mâine Miercuri, să se ia în discuţia cererile de împroprietărire ale funcţionarilor şi demobilizaţilor locuitori ai oraşului Cluj.

•

Suntem informaţi că direcţia regională a C. F. R. din Cluj a hotărât să concedieze pe ziua de 1 Aprilie pe toţi funcţionarii ei dacă n'au învăţat a scrie şi cîti româneşti.

•

Pentru înlesnirea operaţiunilor vamale dintre state. Liga Naţiunilor a luat iniţiativa ţinerei unei conferinţe internaţionale.

Conferinţa va începe la 15 Octombrie 1923. In vederea acesta, ministerul nostru de externe a înconoştiinţat ministerul de finanţe şi pregătească lucrările necesare desemnând şi delegaţii ce vor lua parte la conferinţă.

•

Până la o nouă reorganizare a administraţiei şcolare din Transilvania, ministerul Instrucţiunii a hotărât menţinerea actualelor patru direcţiuni regionale din Ardeal (Cluj, Oradea-Mare, Sibiu şi Timişoara).

Personalul acestor direcţiuni va fi sporit după trebuinţă, de desfiinţata direcţiune generală a instrucţiunii din Cluj.

•

La căile noastre ferate se resimte tot mai mult lipsa de cărbuni. Cauza se explică prin înmulţirea numărului locomotivelor, prin care s'a urcat consumul cărbunilor. O locomotiva consumă aproape un vagon de cărbuni pe zi.

•

In vederea furnizării de traverse pentru c. f. r. şi pentru străinătate, s'a înfiinţat în Ardeal, cu reşedinţa în Cluj, un sindicat al furnizorilor de lemn de stejar.

Situaţia în Ruhr

Paris. — Gara Bechlinhausen a fost deschisă pentru public. In ţinuturile acestea lipsa de muncă se accentuiază din zi în zi. Muncitorii cer muncă dela autorităţile franceze.

Şeful gării Westorhols a fost deţinut pentru nesupunere. La Duisburg autorităţile franceze au confiscat un miliard de mărci, care sumă era destinată pentru întreţinerea de agitaţii.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Şedinţele parlamentului

Camera

Şedinţa se începe la orele 4. Sunt prezenţi toţi membrii guvernului în afară de dl Inculeţ. Deputatul Constant Georgescu cere mărirea lefurilor magistraţilor.

Ţăraniştii şi naţionaliştii sunt absenţi. Averescanii şi Iorghiştii asistă.

Dnii Vintilă Brătianu, Moşoiu şi Florescu depun mai multe proiecte. Dl Chirculescu depune proiectul constituţiei în aplauzele Camerei. Dl Iorga declară că e contra constituţiei întrucât camerele actuale nu au caderea să o voteze Totuşi va rămâne să o discute dar nu o va vota. Primul ministru îşi exprimă regretul că dl Iorga nu participă efectiv la lucrări.

Se votează apoi legea desfiinţării cooperaţiei orăşeneşti, precum şi legea despre concesiunea de terenuri pentru institute cu scopul de a lupta contra tuberculozei. Şedinţa se ridică la ora cinci.

Senatul

Şedinţa Senatului se deschide în prezenţa tuturor membrilor guvernului.

Dl Disescu depune proiectul nouei constituţii. Senatorii primesc depunerea proiectului cu aplauze îndelungate.

Şedinţa se ridică apoi imediat.

•

O mare donaţie culturală. Dl Simion Gheorghiu, proprietar din Galaţi a făcut o donaţie de 5 milioane pentru internatul elevilor secundari din Galaţi.

•

„Lupta“ anunţă că opoziţia va intra în parlament Joi, pentru executarea planului de luptă stabilit de dnii Maniu, Lupu şi Mihalache.

•

Accidente pe C. F. R. Azi noapte trenul personal Iaşi-Sulita Nouă a deraiat în gara Vasile Lupu. Şase vagoane şi locomotiva au sărit peste linie. Mehanicul Constantin Apostol a murit. Fochistul şi un călător au fost grav răniţi. Sunt indicii că deraierea a fost provocată de o mână criminală.

•

Lângă tunelul Râul Vadului s'a surpat o porţiune de munte peste locomotiva trenului personal Sibiu-Piatra Olt. Locomotiva, vagonul de bagaje şi două vagoane de pasageri au deraiat. Fochistul s'a ales cu picioarele fracturate. Circulaţia se face prin transportare.

Accidentul dlui J. Th. Florescu. Eri după amiază automobilul dlui ministru Florescu s'a ciocnit cu un alt automobil. Ministrul a suferit leziuni uşoare.

•

Agitaţiile studenţeşti din Capitală. Sfatul dlui prof. univ. Antonescu. Profesorul Emanuil Antonescu a sfătuit pe studenţi să renunţe la agitaţiile sterpe căci nici un guvern nu va putea admite „numerus clausus“.

Studenţii încercând se manifesteze la fundaţia Carol au fost împrăştiaţi de jandarmi.

•

Consiliul de ministri de ieri. In vederea discuţiei Constituţiei. *Eri dimineaţa consiliul de miniştri a hotărât depunerea în parlament a raportului constituţiei. Discuţia se va începe Joi sau Vineri. S'au mai discutat măsurile pentru oprimarea obstrucţiei. Cestorii vor vegea şi raporta imediat comisiunei disciplinare orice scandal. Deputaţii obstrucţionişti vor fi judecaţi în aceiaşi zi şi eliminaţi. Aceste sunt măsurile luate de consiliul de miniştri.*

EXTERNE

Discuţia păcei din Angora. Ce se crede la Constantinopoi

Constantinopol (Rador) — In cercurile diplomatice părerile sunt f arte optimiste. Se speră că Angora va semna pacea. Generalul Marrington a avut câteva în revederi cu Asad bey, însărcinatul din Constantinopol al lui Kemal pasa, care şi-a exprimat părerea spunând că Ismed paşa va înfrânge opoziţia obţinând autorizaţia să semneze pacea.

•

Berlin (Rador) — Reichstagul a fost convocat pentru ziua de mâne. Cancelarul Cuno va vorbi despre întinderea ocupaţiei franceze în Ruhr. Din această cauză cancelarul şi-a amânat plecarea la München.

•

Berlin (Rador) — Preşedintele Reichului a publicat o ordonanţă prin care ameninţă cu muncă silnică pe viaţa şi amendă până la 500 miloane pe „ori ce german“ cara s'ar face vinovat de spionaj sau dare de sprijin politic econmic ori militar în favoarea ocupanţilor.

•

Washington (Rador) — Comisiunea afacerilor externe s'a declarat contra participării americei la tribunalul internaţional din Haga.

•

Triest. — Drept consecinţă a ratificării tratatului dela Santa-Marguerita, Jugoslavii au început ocuparea zonei dela Susak evacuată de italieni.

BURSA

— 5 MARTIE 1923 —

BUCUREŞTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	160—70	Paris	13—
Leva	110—15	Londra	1012—
Lire otom.	125—30	New - York	214—
„ sterline	1000—10	Bruxelles	—
Franci franc.	1300—350	Roma	1040—
„ elveţ.	40—41	Zürich	41—
Lire italiene	1000—25	Praga	610—
Drachme	260—80	Viena	38¾—
Dinari	185—90	Berlin	105—
Dolari	214—17	Budapesta	750—
Napoleoni	780—800	— — — —	—
Cor. austr.	30—33	— — — —	—
„ magh.	6—7	— — — —	—
Socol	635—40	— — — —	—
Mărci pol.	50—60	— — — —	—

VIENA

	DEVISE
Praga	2115
Belgrad	790
Budapesta	23
Varşovia	153
Milano	3410
Bucureşti	340
Londra	335000
New - York	71310
Paris	4320
Zurich	13350
Berlin	314
Amsterdam.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	15¼
Bucureşti	—
Sofia	—
Zürich	643
Milano	166
Paris	210
Londra	16 5/8
New - York	3430
Belgrad	346250
Bucureşti	—
Viena	490
Varşovia	775
Budapesta	117

PARIS

CURSUL	deschid.—închid.
Londra	7720 - 7695
New - York	1643—1615
Brüssel	—8770
Bucureşti	780—791
Milano	7875—7840
Zürich	310 -306¼
Praga	4875—4860
Berlin	72 -75
Viena	—23
Varşovia	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

BERLIN

Amsterdam	9000—7000
Bruxelles	1210—
Roma	1094
Londra	107500
New - York	22750
Paris	1370
Zürich	4265
Madrid	—
Viena	—
Praga	675
Budapesta	—
Bucureşti	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

Cea mai fina crema pentru ghete

In fabrica de licheuri „Bogsza“

(Bognár şi Szántó, Calea Regele Ferdinand fost Ferencz József-ut 70) se vinde în fiecare zi de lucru

2103

portocale fără coaja părechia cu 1 Lei 50 bani

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI DIRECŢIUNEA REGIONALĂ CLUJ SERV. TECHNIC ŞI EXPLOATARE

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa amatorilor că în ziua de 15 Martie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Direcţiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Şincai No. 16, biroul Directorului Regional, o licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a aprovizionarii cu buşteni de plop şi fag verde, necesari Fabricei de Chibrituri Cluj.

Buştenii vor trebui să fie drepţi fără putregaiuri, în lungimi de 2.30 m., un diametru de 25—60 cm. şi tăiat de cel mult 30 zile.

Cantităţile cu urmează a se aproviziona sunt:

Esenţă plop alb 4.000 m. c.

„ fag „ 2.000 „ „

Intreaga cantitate se va preda în termen de zece luni, câte 600 m. c. lunar.

Predarea se va face în curtea Fabricei de chibrituri (care are linie de garaj), descărcarea buştenilor din vagon şi aşezarea lor în stive fiind în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, imediat ce s'a făcut recepţia şi verificarea facturilor, care vor fi timbrate conform legei.

Condiţiunile pentru a fi admis la licitaţie sunt: oferta să fie prezentată înainte de data şi ora licitaţiei, sigilată şi însoţită de o garanţie în numerar sau în efecte publice reprezentând 3% din valoarea furniturei. Preţul se va indica pe m. c. pentru fie care furnitură aparte, iar termenul de valabilitate a ofertei va fi de 20 zile.

In caz de aprobarea ofertei, garanţia depusă se va intregi la 10% din valoare furniturei.

Supra oferte sau oferte sosite după deschiderea licitaţiei nu se vor lua în consideraţie sub nici-un cuvânt.

Pentru orice informaţiuni suplimentare amatorii sunt rugaţi a se adresa Fabricei de chibrituri Cluj.

Prezenta licitaţie se va ţine în conformitate cu Legea Compt. publice art. 72—83.

Director Regional:
IONESCU.

Directorul Serviciului:
A. CIOCARLAN. 2601

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

O nouă autonomie...

Manoperele unei societăţi a farmaciştilor minoritari. O societate, care nu recunoaşte autorităţile statului. In atenţia inspectoratului sănătăţii nublice.

Intr'un rând — e mai bine de-o lună de-atunci — ni-a căzut în mână un număr al revistei maghiare de specialitate: „Pharmacia, Gyogyszerész Ujság", care ni-a atras atenţia prin prea multa ei parte politică faţă de partea de specialitate, din coloanele ei. Ne-am oprit atunci la un articol de fond, în care se spunea pe faţă că naţionalizarea farmaciilor (naţionalizare artificială) s'a permis sub unguri; azi însă nu mai e îngăduită, fiindcă a em obligaţiunile din tratatul de pace.

De-atunci am putut afla multe despre revista aceasta şi despre societatea care-o publică. Am descoperit, că revista e mai mult un organ politic decât de specialitate, un organ politic împotriva farmaciştilor români şi chiar, mai mult, a unei politici în multe privinţi asemănătoare celeia a lui „Ellenzék". Iar despre societatea în chestiune am aflat lucruri, care nu mai permit nepăsarea de până acum a noastră.

De data aceasta — pentru mai târziu ne rezervăm şi alte destăinuiri — ne vom opri la o scurtă înştiinţare, pe care o reproducem din numărul cu data de 1—15 Martie a. c. al pomenitului organ al societăţii.

„Înştiinţăm pe această cale pe colegii noştri — spune comunicatul acesta — că toate cererile ce trebue adresate comisiei Clinico-Farmaceutice înştiinţări de dirigînţi, înştiinţări de închirieri, transcrieri, acordări de brevete de specialităţi, eventuale doleanţe, etc.) să le trimită, sub formă de cereri, pe adresa secretarului Flohr József." Semnat: Krauss, m. p., preşedinte executiv.

Evident, acest anunţ, înregistrat sub nrul 241—1923 al societăţii, nu va da nimănui nimic de bănuit. Îşi trebue multă, observaţie, cu să descoperi seriozitatea ce se ascunde în aceste rânduri.

Să căutăm a'i pătrunde înţelesul.

Această societate, care sub conducerea farmaciştilor Flohr şi Krauss, face mai cu seamă politică, se ocupă cu un fel de afaceri, cari sunt destul de serioase. Astfel societatea aceasta — fără ca autorităţile noastre, în primul rând inspectoratul general sanitar să fi luat cunoştinţă de aceasta — s'a constituit într'un fel de autoritate în stat, trecând peste toate autorităţile statului. Societatea aceasta primeşte cererile menţionate în anunţul citat şi în loc să le treacă pe la inspectoratul general sanitar şi pe la celelalte autorităţi, trece peste toate acestea, nerecunoscându-le, şi se adresează direct ministerului, în credinţa vădită, că acolo nefiind cunoscută, va fi satisfăcută mai curând.

In acest fel nu numai că nu se recunosc instituţiunile statului, dar se caută o exploatare în favoarea farmaciştilor unguri, cărora li se dă astfel posibilităţi necontrolate de autorităţile respective ale statului.

Cazul e destul de serios şi'l recomandăm, împreună cu altele pe care le vom mai arăta, atenţiei deosebite a Inspectoratului sanitar, care a fost nesocotit de către această „autonomă" societate.

Fabricile de Maşini „AND. RIEGER"
Societate Anonimă
SIBIU.

Livrăm prompt la comandă:
Pluguri de brează şi schimbătoare, grape, maşini de sămănat porumb, maşini de prăşit porumb, sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilator, trioare, maşini şi batoze de treerat, vânturători, vârtejuri, precum şi tot felul de unelte necesare gospodăriei.

La cerere servim oferte detailate şi catalog ilustrat. 2630

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage
1267-2

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
şi ieftine
1370

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAŢIUNE SUMARA

ACTIV

1922 11 Februarie			1923 3 Februarie	1923 10 Februarie
4.581.590.211	493.755.430	aur depozitat (monete şi lingouri)	5.170.116.313	5.170.116.313
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.555	aur (monete)		
	4.086.131.115	disponibil, trate şi bonuri de teazur aur		
330.505		Argint şi diverse monete	503.237	578.706
1.795.143.276		Efecte scontate	3.786.814.103	3.828.954.633
172 944.833	109.445.600	Imprumuturi pe efecte publice	139.518.550	
	141.788.500	„ „ „ „ în cont curent	175.276.200	
	63.499.233 78.28 .267	din cari nu s'au ridicat lei	85.234.219 90.041.981	233.812.430 229.560.531
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
		Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	184.425.468	
		„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)	400.000.000	
		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
5.281.379.229		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.825.535 5.282.825.535
7.074.946.083		Impr. de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.026.703.258	7.026.703.258 7.026.703.258
61.453.160		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor şi industriaşilor	83.347.447	89.064.141
11.997.418		Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407		Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
37.509.717		Imobile	54.731,718	54.736.978
3.168.188		Mobilier şi maşini de imprimerie	4.530.076	5.659.297
3.012.971		Cheltueli de Administraţiune	3.528.130	4.051.887
25.890.800		Conturi curente	175.954.622	172,416.287
493.885.942		Conturi de valori	106.125.649	110.259.033
431.121.489		Conturi diverse	505.474.567	502.309.618
20.019.214.107			22.496.216.456	22.533.985.588

PASIV

12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950		Fond de rezervă	72.869.046	72.869.046
12.746.383		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului şi maşinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.701.633.946		Bilete de bancă în circulaţiune	15.264.635.981	15.356.002.502
—		Profit şi Pierdere	—	—
13.450.767		Dobânzi şi beneficii diverse	21.272.408	26.220.348
1 719.648.181		Conturi curente şi recepise la vedere	2.030.312.050	1 950.998.552
4.493.345.880		Conturi diverse	5.068.673.949	5.089.442.118
20.019.214.107			22.496.216.456	22.533.985.588

11 Febr. 1922		Efecte şi alte valori de restituit	10 Febr. 1923		
	286.601.720	Efecte şi alte valori în păstrare	334.275.217		
10.596.143.635	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.423.234.559	11.427.688.459
	1.145.207.915	Efecte în gaj şi în păstrare provizorie	1.929.079.242		
1.979.868.003		Conturi de ordine		1.750.684.278	1.747.631.013
12.576.011.638				13,173.918.837	13.175.319.472

Taxa: { **Scont 6%** / **Dobânda 7%**

1290-3

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOAMNA serioasă de bună condiție caută post de menajeră, merge și în provincie. A se adresa la cofetăria Boncescu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Reclama este sufletul comerțului

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante la Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din Satu-Mare:

a) un post de șef de biurou principal cl. II.
b) un post de șef de biurou cl. II.
c) 2 posturi de subșef de biurou cl. I.

Leafa stabilită pentru fiecare din posturile acestea este următoarea:

Funcțiunea	Cl.	Salar de bază Lei	B.	Indemnizație de chirie cota în la sută	Indemnizație de scumpete Lei	B.	Spor de scumpete 150% Lei	B.
Șef de birou principal	II.	1050	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Șef de biurou	II.	850	—	15, 20, 25	300	—	450	—
Subșef de biurou	I	800	—	15, 20, 25	300	—	450	—

Funcționarii căsătoriți cu un copil primesc în plus 100 Lei lunar.

Funcționarii căsătoriți cu doi copii primesc în plus 150 Lei lunar.

Funcționarii căsătoriți cu 3 și mai mulți copii primesc în plus 250 Lei lunar.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invita i a înainta cererile timbrate la Casa Cercuală din Satu-Mare de unde vor primi la cerere și informații amanunțite până la 20 Martie 1923, inclusiv (termin de 15 zile).

Condiții generale de admitere: a fi major și cetățean român a se bucura de toate drepturile civile și politice. A fi satisfacut indatoriile legii de recrutare în armată. A dovedi prin atestat medical dela un medic oficial că e deplin sanatos. Cunoașterea deplină a limbei române în scris și vorba. Dovadă de purtare și capacitatea dela oficiile unde a funcționat în urmă.

Condiții de capacitate: subșefi de birou șase clase secundare, Șef de biurou opt clase secundare. Șef de biurou principal bacalauriat.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din
2629 Satu-Mare.

Publicație de licitațiune.

In ziua de 9 Martie 1923 orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de împrejmuire cu beton la Sanatoriul din Aiud.

Ofertele se pot înainta până în ziua de 9 Martie orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică, Institutul Pasteur, Etaj II. depunând tot deodată garanție provizorie de 4%.

Pentru licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare Art. 72—85 ale legii contabilității publice.

Ofertele rămân în obligațiune 2 saptămâni de zile, după ziua licitațiunei.

Informațiuni mai detailate se primesc la Divizia Tehnică Igienică în orele oficioase.

Cluj, la 28 Februarie 1923.

Director Regional Sanitar:
TITU IONESCU.

2621

Șeful Diviziei Tehnice:
Ing. IVASCU.

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE
și CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"
Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3,
Adr. Telegr.: AFEB
Telefon: 56/75

Tabla, Fier, Oțel,
Piese de schimb etc.
pentru
Fabrici de LOCOMOTIVE
și VAGOANE
2631

SACI, MUȘAMALE
2613
cumpără, vinde și
imprumută
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

„CHAUSSURES ECHO"
1392
este marca celor mai bune ghete. Lloyd 1110

DAU CU CHIRIE
2609
apartamente compuse din 4 camere, bucătărie, bae sau pentru birouri în noua clădire ce se construește în Calea Regele Ferdinand No. 7.
Informațiuni la Sucursala Luca P. Niculescu subt Hotel Astoria.

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica:
Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu Gloria
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.
Reclama 2805 2248

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Viaţa muncitorească

Din nevoile muncitorimei ardelene

Cum s'ar putea îmbunătăţi viaţa muncitorilor. Societăţi de consum, locuinţe şi popotă pentru muncitori. Statul în ajutorul muncitorilor. Se va înainta un memoriu guvernului.

Problema muncitorească în Ardeal este printre cele mai importante probleme sociale care a preocupat şi preocupă guvernul actual.

Din cauza scumpetei tuturor articolelor de primă necesitate scumpete care în loc să scadă, creşte pe zi ce trece, viaţa muncitorilor din Ardeal a ajuns extrem de grea. Toate urcările de salarii pe care muncitorii cu concursul autorităţilor, au reuşit să le obţină dela patroni, n'au uşurat întru nimic traiul muncitorimei ardelene pentru că la orice urcare de salariu acordată muncitorilor îi urma imediat a urcare a preţurilor mărfurilor de pe piaţă.

•

In ultimul timp a început să circule printre muncitori o ideie foarte sănătoasă, un sistem de acţiune care dacă va reuşi va rezolvi definitiv şi favorabil problema îmbunătăţirei reale a traiului muncitorilor.

Ideia a pornit dela conducătorii sindicatelor naţionale muncitoreşti din Valea Jiului şi a fost foarte bine primită de întreaga muncitorime ardeleană.

Societăţii de consum, locuinţe şi popotă pentru muncitorii din fabrici şi uzine

In urma mai multor consfătuiri ce-au avut loc între conducătorii diferitelor organizaţii muncitoreşti din Ardeal, s'a hotărât redactarea unui memoriu către guvern, memoriu în care aceşti conducători ai muncitorimei ardelene, expun care sunt nevoile vitale şi mai ales care ar fi cea mai bună modalitate pentru îmbunătăţirea soartei muncitorilor.

Printre multe altele acest memoriu care va fi prezentat guvernului de către o delegaţie de 10 membri, cuprinde următoarele propuneri:

Se ştie că la câteva fabrici mari din Ardeal, mai ales la cele nou clădite, muncitorii au marele avantaj că li se dă locuinţe de către patroni. Ii se dă masa adoptându-se astfel sistemul popotelor. şi în afară de aceasta tot patronii acestor fabrrici s'au îngrijit să pue la dispoziţia muncitorilor aşa zisele „magazine de consum" care îi aprovizionează cu toate cele necesare ca alimente, îmbrăcăminte încălţăminte etc. — direct dela producător, — evitând astfel pe intermediari, adevăraţii autori ai scumpetei.

Cu sistemul acestor magazine de consum muncitorii îşi pot procura toate cele necesare cu preţul de vânzare al producătorului şi prin urmare mult mai ieftine. Această situaţie însă aşa de favorabilă muncitorilor se găseşte la foarte puţine întreprinderi industriale.

In memoriul de care vorbim, muncitorimea propune ca guvernul prin o lege specială să impue tuturor patronilor de fabrici care au mai mult de 30 de muncitori, să clădească pe spesele lor şi cu concursul muncitorilor pe cât e posibil, locuinţe pentru muncitorii pe cari îi are, locuinţe a căror chirie să plătească muncitorul, evident o chirie moderată.

Pe lângă aceasta să se mai impue patronilor tuturor întreprinderilor industriale ca să înfiinţeze pe lângă fabrica lor câte un magazin de consum pentru satisfacerea tuturor nevoilor strict necesare muncitorului.

In fine, la toate fabricile să se introducă sistemul popotelor unde toţi muncitorii cu familiile lor să poată lua masa, — natural în schimbul plăţei, însă preţuri să fie fixate luându se în vedere că materia primă este cumpărată cu preţul de vânzare al producătorului.

•

Cu sistemul acesta statul ar veni efectiv în ajutorul muncitorimei iar traiul lor s'ar îmbunătăţi şi ettin considerabil.

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străina
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter şi soţul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga
De la 11—18 Martie 1923
Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din Romînia. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia
Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.
Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:
Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.
Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Intrunirea de Duminecă a Comercianţilor şi industriaşilor din Cluj

Duminecă 4, Martie 1923 la ora 3 p. m. a avut loc la sediul Reuniunei Comercianţilor şi Industriaşilor Români din Cluj o impunătoare întrunire a comercianţilor, industriaşilor şi meseriaşilor din Cluj pentru a protesta în contra modului arbitrar cum s'au făcut impunerile pe venitul după citra afacerilor de către Perceptoratul Oraşului Cluj şi a sancţiunilor trimise acestora de a plăti sumele impuse în termen de cinci zile.

Deschiderea întrunirei s'a făcut la orele 3 şi jum. şi procedându-se la constituirea biruoului s'a ales preşedinte d-l C. Romanovici, directorul fabricei de bomboane „Unirea", secretar d-l Victor Iliescu, proprietarul casei de amanet, verificator: d-l Wilchelm Hintz comerciant şi d-l Deák meseriaş.

D-l Romanovici salută adunarea în numele Reuniunei Comercianţilor şi Industriaşilor Români din Cluj din iniţiativa căreia s'a ţinut întrunirea şi mulţumeşte numărului mare de cocomercianţi, industriaşi şi meseriaşi, carl au răspuns chemarei Reuniunei.

Primul ia cuvântul d-l I. V. Iliescu secretarul soc. Auto-Mecanica, care expunând felul cum s'au făcut impunerile, arată, că comercianţii şi industriaşii din Cluj nu voesc a se sustrage dela plata dărilor, dar nu înţeleg modul arbitrar cum voeşte a se incasa dările de către Perceptoratul Oraşului, Executarea acestor impuneri ar duce la o perturbare a vieţei economice a Clujului.

A încheiat făcând apel pentru strângerea relaţiunilor cât mai mult între comercianţi şi industriaşi şi cerând o intervenţie grabnică pentru suspendarea execuţiilor şi revizuirea tuturor impunerilor.

D-l Moise Anghel, expune modul cum i s'a luat declaţii de impunere şi cota la care a fost impusă firma „Universum" al cărei proprietar este, arătând tot odată uşurinţa, cu care comisiunea de apel judecă apelurile pentru aceste impuneri.

Dl. Pătrungenaru mulţumeşte comitetului Reuniunei Comercianţilor şi Industriaşilor Români pentru iniţiativa acestei întruniri de protestare şi cere votarea unei moţiuni prin care să se ceară suspendarea acestor execuţiuni şi revizuirea tuturor impunerilor.

Dl. Nistor Munteanu, meseriaş. vorbeşte în sensul celorlalţi vorbitori.

Dl. Deak meseriaş din minoritate, în numele meseriaşilor cere convocarea unui congres de protestare contra felului cum s'au facut aceste impuneri.

Dl. Aldica. comerciani, în câte-va cuvinte bine simţite arată situaţiunea critică prin care trece comerţul Clujului şi cere ca în comisiunea de impunere a acestor dări sa facă parte şi o delegaţiune de câţi-va comercianţi.

Dl. Victor Iliescu, comerciant şi secretarul Reuniunei, arată că această întrunire s'a convocat în grabă din motivul că termenul de plată a acestor impuneri expiră Marţi 6 Martie şi cere alegerea comisiunilor care să se prezinte atât Primăriei Cluj, Directoratului Finanţelor din Cluj şi eventual Ministerului de Finanţe.

Dl Cziriak (din minoritate), secretarul Reuniunei Restauratorilor, cere ca comisiunea să fie cât mai numeroasa şi indice numele persoanelor.

Aduna ea cere imediata întrunire a moţiunei care se citeşte şi se aprobă de întreaga adunare.

Delegaţia prezentându-se la directorul finanţelor, ieri Luni, acesta a promis tot sprijinul comercianţilor şi industriaşilor.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea Spectacolelor:
Marţi 6 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.
Joi 8 Martie „Fetiţa".
Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.
Duminică 11 Martie, matineu „Institutorii".

•

Se repetă „Văpaia" (La Flambée) de Henry Kistemaeckers cu D-nele Mitzi Ignătescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry şi D-nii D. Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Neamtzu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuţiu, Borgovan, etc.

Piesa e pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 744 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 8 Martie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 7265

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL ... AJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . . 100 L.
PE 6 LUNI . . . . . 50 L.
PE 3 LUNI . . . . . 25 L.

UN ACT ISTORIC

Depunerea nouei Constituții în Parlament

Pe brourile ambelor Corpuri Legiuitoare raportorii au depus proiectul nouei Constituții. Discuția generală va începe zilele acestea. In curând deci România de azi își va avea pactul fundamental pe temeliile căruia se sprijinește ființa statului nostru.

Actul acesta are o însemnătate istorică. Dela marea faptă a unirii prin care toate ținuturile românești s'au alipit la tulpina României. după Incoronare care a fost actul simbolic al întregirii naționale, noua Constituție vine să consacre definitiv temeiurile României-Noui.

Nimeni nu poate tăgădui nu numai însemnătatea acestui fapt ci și necesitatea lui. Atât din punct de vedere al consolidării statului cât și din punct de vedere al organizării și desvoltării sale era necesar ca paralel cu opera de rezolvire a problemelor curente să se înfăptuiască Constituția ca o temelie pe care să se ridice clădirea statului românesc întregit.

Ca să întemeiezi o gospodărie îți trebuie mai întâi o casă. Cum o vei face să fie înzestrată cu cât mai mult din ceeace îți trebuie, este o întrebare și o muncă de mai târziu.

Ei bine, în organizarea statului — și ce este statul dacă nu și o vastă gospodărie? — Constituția înseamnă această clădire.

Celelalte legiuiri nu sunt decât completări cerute de necesitățile și de aspirațiunile vieții naționale cari voiesc ca în clădirea statului să găsească condițiunile de satisfacere și de desvoltare.

Iată de unde și însemnătatea și necesitatea Constituției.

Depunerea proiectului nouei Constituții în Parlament dovedește hotărârea guvernului de a'și împlini cea mai de seamă îndatorire pe care o are.

Este destul de trist că această operă nu se face prin colaborarea tuturor partidelor politice. Dar ce vină are guvernul că în calea voinței sale de a'și îndeplini datoria s'a izbit de ambițiunile și de poftele de putere ale unor oameni cari nu înțeleg să înăbușe glasul urii și al interesului nici când sunt chemați să aducă o contribuție de muncă și de suflet la opera de consolidare și de organizare a vieții noastre naționale.

Politicianismul, boala de care suferă opoziția noastră, s'a ridicat vrăjmaș în drumul unei opere pe care o cer înfăptuită necesitățile de siguranță, de progres și de întărire ale statului.

In ciuda unor împotriviri pe cari nu le însuflețește nici o credință și nu le dă forță nici o voință de muncă fecundă, conducătorii țării și reprezentanții voinței obștești vor realiza această operă.

Principiile noului nostru pact fundamental le cunoaștem din cele ce s'au publicat. Orice om de bună credință și-a putut da seama că noua Constituție se întemeiază pe principiile unui democratism sănătos și că ea nu este inspirată decât din grija de a satisface interesele statului. Spiritul democratic și interesul național, viață cari sunt temeiurile morale ale nouei Constituții.

Din discuția care va avea loc în Parlament se va vedea că ea înfățișează o operă în care democratismul adevărat se împletește cu interesul națiunei și că acesta fiind caracterul ei, noua Constituție satisface realitățile vieții noastre naționale și de stat.

Parlamentul este chemat să dea țării pactul fundamental.

Incercările politicianilor ahtiați de binefacerile puterii și orbiți de vârtejul pasiunilor de a se opune unei voințe hotărâte a țării întregi, sunt zadarnice.

Guvernul, Parlamentul și pe deasupra lor țara întreagă voește să vadă întărite prin Constituție temeliile pe cari se înalță clădirea cea nouă a României.

Problema libertăților și necesitățile de Stat

Ziarele au agitat în ultimul timp problema libertății presei. Citind proza cotidianelor noastre, cineva străin de realitatea stărilor de la noi și de spiritul proectului de constituție, ar fi putut să creadă că presa noastră este un real factor de cugetare națională și că libertatea gândirii este profund amenințata. Din fericire ne cunoaștem. Nici presa nu se poate mândri cu un prea frumos trecut de cugetare — e vorba de presa acelea care a fost cea dintâi care să se alarmeze — și nici pericolul sugrumării libertății presei nu era un pericol real. Agitația făcută în jurul prevederilor noului proect de constituție, relativ la regimul presei, avea un obiectiv în afară de problema libertății de exprimare. Adversarii politici ai guvernului găsiseră o nouă pricină de scandal și fireste, au speculat-o în nădejdea că vor contribui și prin aceasta cu crearea unei atmosfere nefavorabilă guvernului.

Nu e cazul să judecăm aici dacă s'a făcut bine sau nu, agitându-se neîntemeiat și pătimaș o chestiune de importanța aceleia ce trebue să o aibă prescripțiunile constituționale relative la regimul presei. Nu e nici cazul să revenim într'o discuție unde n'am spus răspicat cuvântul. Facem doar constatarea că cei mai înverșunați apărători ai regimului libertății nelimitate erau și acei cari aveau mai multă nevoie de corecțiune, acei cari simțeau mai mult și mai deaproape pericolul tribunalelor civile.

Un fapt e înafară de orice îndoială. Referirea delictelor de calomnie prin presă la tribunalele civile nu înseamnă nici de cum trâmbițata „sugrumare a presei". Iată însă că din democratica republică a cehoslovaciei ne vine știre că guvernul, care este mai puțin „reacționar" decât guvernul nostru, după cum însuși faia bolșevică a țărănistului ar. Lupu recunoștea acum câtva timp, a întocmit un proect de lege „pentru siguranța republicei" care creiază presei și libertății cetățenești un regim imposibil. După acest proect de lege oricine vorbește împotriva președintelui republicei, face o glumă sau o simplă aluzie este imediat arestat și pasibil de o pedapsă care variază de la 3 zile până la 6 luni închisoare; ziarele cari prin activitatea lor fățișă sau deghizată provoacă neîncrederea publicului în autoritatea statului și conducătorii săi, precum și acelea cari lucrează pentru slăbirea solidarității naționale, vor fi imediat suspendate, până la 6 luni publicațiunile periodice, până la un an cele cotidiane.

Ceea ce se prepară actualmente în Cehoslovacia este fără îndoială o măsură de extremă care nu are nimic asemănător cu ceea ce s'a calificat la noi „sugrumarea libertății presei". Dar nu e mai puțin adevărat că guvernul cehoslovac a avut motive serioase să strâgă frânele. Cehoslovacia este un stat în plină formație, un stat care trebue să-și cimenteze autoritatea pe ruinele unor vechi și protivnice organizațiuni, să potolească atâtea tendințe vrăjmașe. Ce ar fi zis însă zeloasa noastră democrație publicistică dacă în locul unei măsuri de ordin moral pentru prestigiul presei, guvernul nostru ar fi ajuns la soluția guvernului cehoslovac? Și trebue să ne gândim că în viața noastră internă sunt atâtea puncte de contact cu viața internă a Cehoslovaciei, bine înțeles dacă avem obișnuința să gândim cinstit la interesele neamului românesc.

C.

Inundațiile din țară

Din diferite regiuni ale țării sosesc știri despre mari inundații Orașul Bârlad e aproape întreg sub ap . Mahalaua Bucovăț a orașului Craiova deasemenea e sub apă.

Ocupația Ruhrului și presa maghiară

Opinia publică maghiară dușmănește Franța și simpatizează cu rezistență germană.

Am atras atenția în repetate rânduri asupra atitudinei ostile, pe care o manifestă presa maghiară din Ardeal, cu privire la politica actuală a Franței.

Ea nu e decât un ecou al presei șoviniste din Budapesta, care de la inaugurarea regimului lui Horthy, nu scapă nici o ocaziune pentru a scoate în evidență comunitatea intereselor germano-maghiare.

O corespondență din Viena a revistei franceze „L'Europe nouvelle" aduce noui contribuțiuni relativ la latitudinea dușmănoasă a presei maghiare față de Franța.

•

Astfel plecând de la cele trei eventualități: a unui succes francez, intervenția rusă sau o mediațiune engleză, „Nemzeti Ujsag", ziarul legitimiștilor scrie la 24 Ianuarie:

„In primul caz Germania va deveni prada Franței, a cărei poftă de anexiune nu mai are nici o limită. Soarta Ungariei va fi atunci strâns legată de cea a Germaniei. Ea ar fi jefuită de vecinii săi, prietenii Franței, tot așa cum va fi Germania de către Franța.

In al doilea caz, Moscova ar înmormânta gloria franceză sub ruinele generale și ar provoca un haos european, în care soarta Ungariei ar fi nesigură.

In cel de al treilea caz, Anglia ar constrânge napoleonismul francez să capituleze și să revizuiască tratatul păcei de Versailles. Natural, — conclude numitul ziar — că ar urma și revizia tratatului de Trianon.

Cea de a treia eventualitate e cea mai probabilă — scrie „Nemzeti Ujság" și de aceia Ungaria trebuie să urmeze o politică care să permită Germaniei, când va deveni un factor politic puternic, sprijinirea intereselor Ungariei."

„Uj Nemzedék", creștin-social, întrebuințează nota lirică:

„Informațiile pe care le primim asupra atitudinei proletariatului german în Ruhr produc efectul unei măreațe muzici wagneriene.

Nezdruncinata forță germană, adevărata comoară a Rhinului n'a pierit încă. Admirabila națiune germană are picioare de fier, cap de bronz și un suflet de granit.

Loviturile care pot să atingă acest suflet nu îl vor sfărâma, dimpotrivă vor face să țâșnească din el scântei, la lumina cărora va străluci fața eroică a lui Siegfried!

Lumea întreagă, cu admirație și invidie, contemplează națiunea germană. Noi, maghiarii, invidiem în special lucrătorii patriotici ai Germaniei, cari s'au opus baionetelor franceze, când acestea au oprit activitatea industriei germane."

Acelaș limbaj îl găsim și în „Budapesti Hirlap", organul contelui Apponyi. După el

„reparațiunile nu sunt decât o scuză măiastră, realitatea fiind cu totul de altă natură.

După cum Maghiarii au fost jefuiți de Transilvania și de Banat prin hipernaționalismul român, Germanii sunt acum victima naționalismului francez. Dar dacă violența încercată contra Ungariei a reușit, acea încercată în contra Germaniei se va termina de sigur cu un complect fiasco.

Germanii vor avea de suferit, dar toate violențele se vor sfărâma de rezistența lor."

După ce compară Franța în Ruhr cu Shylock cerând livra de carne, „Budapesti Hirlap" ajunge la concluzia că „ar fi o adevărată decepție pentru întreaga lume dacă Franța și-ar realiza dorința de a nimici Germania."

Presa oficioasă, deși mai rezervată, nu-și ascunde simpatiile pentru Germania.

„Pentru ca această întreprindere să nu se sfârșească printr'un lamentabil fiasco. — scrie „Pester Lloyd" — Franța trebuie să părăsească toaia de viță, care mascheză ocupația tehnică" pentru a scoate la iveală caracterul politic și militar al ocupațiunei."

Cât despre grupul așa de influent. compus din: „Az Est", „Magyarország" și „Pesti Napló" pasagiul următor extras din „Pesti Napló" arată violența atacurilor contra Franței:

„Poincaré poate fi mulțumit. Marca a căzut la 0.03 și un sfert la Zürich și înapoia acestei cifre se joacă tragedia emoționantă a marei și nobilei națiuni germane. Așteptăm acum sfârșitul tragediei. Cine știe dacă diabolicii autori ai acestei tragedii infernale nu vor cădea și victime, sub greutatea destinului."

•

Cele reproduse de corespondentul francez, nu mai lasă nici o îndoială asupra opiniei publice maghiare, care sprijină militarismul german.

Nu de mult, chiar în plin parlament, un deputat creștin-social a fost aplaudat, afirmând simpatiile Ungariei pentru Germania.

Cu toate acestea Ungurii nu se dau înlături să cerșească ospitalitate culturii franceze, pentru ca sub scutul ei să propage șovinismul.

Astfel se explică cum în timp ce la Sorbonna era comemorat Petőfi Sándor, în cafenelele dela Budapesta ungurii aplaudau frenetic „Wacht am Rhein."

Un glas german impotriva Rusiei

Berlin — In ziarul „Worwärts" cunoscutul teoretician Carl Kautsky semnează un articol în care arată că a se baza în caz de ofensivă contra Franței pe sprijinul economic sau militar al Rusiei este ceva iluzoriu.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Convorbiri cu planeta Marte

„Convorbiri cu planeta Marte" „Succesul inginerului Mac Afee".

Aşa scria eri, cu litere mari un ziar şi am tresărit. Aşa dar ştiinţa a isbutit să învingă şi distanţele interplanetare. Aşa dar telescopul lui Mac Afee a reuşit să înghită în căscătura lui enormă (16 metri în diametru) cele 60 milioane chilometri de aici până la planeta Marte.

Dar să vedem cine e Mac Afee! Un american amorezat de astronomie, căci ştiinţa aceasta, după femee, a făcut cele mai multe victime sentimentale. Un american, care a cheltuit o grămadă de bani, ca să sape într'un vârf de munte, mai înnalt decât Ceahlăul nostru, un puţ adânc de vre-o două sute de metri. In fundul acelui puţ, rămânea să pună o oglindă de 16 metri în diametru. Oglinda aceasta uriaşă trebuia însă să fie sferică, pentru a putea fi vorba de un telescop: ori cum opticianii n'au isbutit până acum să taie oglinzi şi lentile de dimensiuni mai mari decât, dacă nu mă înşel, 1.50 m. Mac Afee s'a gândit la un mijloc ingenios. S'a gândit să pună în fundul puţului un vas de 16 metri în diametru, în care să toarne un strat subţire de argint viu. Acest argint învârtit printr'un mecanism oarecare cu o iuţeală stabilită, ar lua o uşoară formă de oglindă concavă. La o distanţă convenabilă de oglindă s'ar aşeza o mică oglindă înclinată sau o prismă şi în dreptul ei, în perete s'ar scobi locul pentru ocular, pentru cinematograf şi pentru operatorul acestuia. Şi iată uriaşul telescop gata!

Planul desigur nu era lipsit de interes, deşi oglinda aceea în mişcare putea să dea greş (cu oglinzi fixe şi abia se statornicesc imagini clare; anunţi-vă doar de vestita polemică în jurul canalurilor din Marte). Totuşi cine poate şti — vorba românului —, de unde sare iepurele?

Şi iata de ce, am tresărit ultimit când am văzut în ziar: „Succesul lui Mac Afee". Aşa dar i-a reuşit încercarea, mi-am zis. Şi ce încercare! A apropia pe Marte la câţiva metri distanţă, a-i vedea vegetaţia, fauna, oamenii, casele, sau dacă nu există toate acestea, a-i vedea zapada şi nisipul deserturilor, eu cred că ar fi cea mai mare, cea mai îndrăzneaţă, cea mai covârşitoare victorie a cugetului omenesc.

Tremurând, deci am devorat cu ochii rândurile de sub titlu. Şi — vorba noastră a ăstora de-aici din Ardeal: durere! am văzut că Mac Afee, nici nu şi-a terminat aparatul (până acum n'a sapat decât puţul), iar succesul lui stă în faptul că a fost ales . . .

membru al societăţei astronomice franceze (o societate unde sunt membri foarte mulţi români, majoritatea pentru că au făcut comunicări asupra numărului stelelor căzătoare, pe care le-au văzut în cutare noapte de August sau de Octombrie; deci o societate unde poţi fi ales membru cu mult mai pe eftin de cât l'a costat pe dl Mac Afee succesul său).

Am rămas deci mai mult sau mai puţin desamăgit. Dar în sfârşit. Să aşteptăm până ce îndrăsneţul astronom, care are astfel de succese chiar înainte de a'şi fi împlinit opera, să-şi termine aparatul.

Şi vom vedea atunci...

Nomofilax.

Bibliografie

1. Lucian Blaga: „Tulburarea Apelor", drama. Editura institutului de arte grafice „Ardealul".

2. Mihail Sadoveanu: „Ţi-aduci aminte"... nuvele şi schiţe, editura „Cartea Românească".

3. V. Al. Jean; „Ce ştie satul", „Lacrima" şi „Nodul gordian". Editura literară: Casa Şcoalelor.

4. Al. Dumas-Tatăl: „Strigoiul Carpaţilor" — Biblioteca „Minerva" No. 38.

5. Adrian Maniu: „Meşterul" editura „Cartea Românească".

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Cronica dramatică

Teatrul Naţional: Patima Roşie

Eri seara s'a reprezentat la Teatrul Naţional, de către un ansamblu particular condus de dna Marioara Vaiculescu, „Patima Roşie" piesă în trei acte de M. Sorbul.

In jurul acestei lucrări dramatice s'a făcut acum câţiva ani destulă vâlvă. Dl Sorbul a avut parte de laude şi huliri; de ceea ce se chiamă critică nu. Am fi prea pretenţioşi dacă am crede că vom putea umple această lipsă cu câteva rânduri fugare de gazetă. Nădăjduim însă că nu vom cădea în păcatul trecutului.

„Patima Roşie" are mari calităţi şi formidabile efecte. Dl Sorbul posedă o puternică intuiţie dramatică, dar îi lipseşte putinţa de intelectualizare, la care se pare că ţine să se ridice. Intelectualii săi sânt orice, numai intelectuali nu. Nu vorbim de Şbilţ, asupra căruia trebue să se facă o discuţie aparte.

Tofana este sau vrea să fie o intelectuală, o femeie convinsă de emancipare. Castriş şi Crina sunt şi ei în felul lor intelectuali. Nimic interior nu trădează procesul de intelectualizare al acestor personagii.

Tofana este o femeie ca toate femeile cu sânge iute. Ea putea fi tot aşa de bine o croitoreasă sau o fată de bani-gata aventurată în lume, rolesia nu i-ar fi modificat întru nimic personalitatea în scena. Dl Sorbul a voit-o studentă şi a crezut că e destul să o pună să manipuleze câteva tonuri şi o geantă de piele.

Castriş şi Crina deasemeni n'au nimic din intelectualitatea mediocră pe care li-a hărăzit-o de Sorbu.

Asupra lui Şbilţ se pot face două presupuneri. Sau autorul l'a voit un falş intelectual şi în acest caz a reuşit, sau l'a voit un ratat de geniu ceea ce nu a putut realiza. In primul caz, Şbilţ n'ar fi avut rolul determinant în piesă. In al doilea, atributele germenilor distrugerii cari sălăşluesc în noi ca o fatalitate inexorabilă nu i s'ar fi potrivit nici cum cu filosofia de catenea literară pe care o enunţă, cu rolul de paiaţa pe care i l'a dat fără oia sa, dl Sorbul.

Neverosimilitatee tipurilor agravează efectul în tovărăşia dubioasă a panglicuţilor, a hapurilor, a generozităţilor deplasate, a serenadelor romanţioase, a îndrăgostirilor subite, a focurilor de revolver. Din piesa dlui Sorbul nu rămân în picioare decât dialogurile precipitate, de efect, şi, până la un loc, R dl.

Jucată bine piesa poate trece. Prost cum s'a jucat aseară toate imperfecţiunile piesei năvalesc în sală. Din ansamblul dnei Voiculescu nu putem aplauda decât pe d-sa, şi cu oarecare îngăduinţă pe dl N. Dimitriu (Rudi).

D. I. C.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Invăţătorii şi politica

Cunascuta revistă didactică „Educaţia" din Bucureşti şi-a închinat altimu-i număr, în întregime, memoriei marelui organizator al şcoalei româneşti, Spiru C. Haret, dela a cărui moarte s'au împlinit nu de mult zece ani. Cu acest prilej, revista reproduce articolul cu titlul de mai sus, scris de Haret acum 20 ani, articol care este şi azi, după atâta trecere de vreme, de o surprinzătoare actualitate. In rândurile de mai la vale, dăm câteva din părţile mai caracteristice ale acestui articol.

Chestia rolului politic al învăţătorilor sătesti nu de demult a fost ridicată. Dacă nu ţinem seamă de câteva voci izolate care se auziseră şi mai înainte, această preocupare a învăţătorilor a luat naştere în urma înghebarii activităţii aşa zise extra-şcolară, şi este o urmare a ei.

A face cineva politică va să zică a se ocupa de afacerile Statului, a lucra în interesul binelui general. Politica aşa înţeleasă, este cea mai înaltă şi cea mai nobilă îndeletnicire. Ea cere nu numai pricepere şi sârguinţă, dar şi cel mai desăvârşit spirit de abnegaţie şi sacrificiu, căci acel pe care l-a apuct vârtejul trebilor politice, nu mai poate deloc să se gândească la sine. A face politică în acest sens, este şi un drept şi o datorie pentru orice cetăţean, cât de modest, căci nu este nici unul care, într'o măsură oarecare, să nu fie în stare de a aduce contingentul său de muncă pentru binele comun.

. . . . . .

Dar, cu timpul, cuvântul de politică a deviat dela înţelesul său cel adevărat, şi a ajuns să însemneze cu totul altceva decât aceea pentru care fusese inventat. Astăzi politică se chiamă mijloacele de tot felul, mai mult sau mai puţin corecte şi oneste pe cari le pun în mişcare oamenii cari se ocupă de trebile publice, pentru a impune ideile lor; şi prin estensiune, tot politică se zice că fac şi acei oameni cari fără nici o pregătire, fără devotament şi fără abnegaţie, socotesc că câmpul de muncă pentru interesele publice este tot aşa de propriu ca oricare altul pentru crearea unei situaţii personale. Dar felul acestuia de activitate, pentru a-l deosebi de celalt, începe acum a i se da, cu o nuanţă de dispreţ de politicianism, iar celor cari îl practică, li se zice politicieni.

După definiţiile acestea, face politică bună şi folositoare: ministrul care munceşte cinstit ca să rezolve greutăţile administraţiei ce-i este încredinţată şi pentru a mări, în orice fel, buna stare a cetăţenilor, fără ca să se preocupe de propria lui situaţie, omul politic, omul de ştiinţă, filozoful şi simplul cetăţean cari aduc concursul luminelor si muncii lor, pentru acelaş scop; filantropul care caută să aducă pacea şi buna înţelegere în patria sa; preotul care aduce mângâiere, încurajare şi sfat bun celor cazuţi în nevoie; şi aşa mai departe. Din contra, face politicianism omul de stat pentru care întărirea situaţiei, politice sau altfel, a lui sau a partizaniilor lui trece înaintea datoriilor lui către ţară, şi care crede că e permis ca interesele de partid să treacă înaintea celor naţionale; acela care, lipsit de bunăcredinţă şi de ruşine, nu se sfieşte a-şi schimba convingerile, oridecâte eri prin aceasta are ceva de câştigat. Politicianism face şi speculantul de voturi, fie el ministru, fie simplu agent electoral, plătit cu câţiva lei pe zi.

Exemplele acestea se pot înmulţi oricât.

*

Şi acum să venim la întrebarea care face obiectul acestui articol. Trebue sau nu ca învăţătorul să facă politică?

Răspunsul este neîndoios.

Invăţătorul nu numai are dreptul, dar e dator să facă politică. Dacă el ar fi o fiinţă cu desăvârşire incultă, cum cred şi cum vorbesc unii cari nici măcar nu-l cunosc, s'ar înţelege ca învăţătorul să trăiască închis în cercul restrâns al nevoilor lui şi al îndatoririlor lui strict profesionale. Dar nu e aşa: învăţătorul a petrecut unsprezece ani în şcoală, unde s'a căutat a i se forma mintea şi inima, şi a-l face să cunoască şi să înţeleagă atâta cât se poate până la o vârstă de 18 ani, toate marile nevoi ale neamului. Ca învăţător, şi ca om cu o cultură cu mult superioară celei pe care o au consătenii săi, el şi cu preotul sunt singurele elemente din sat, în stare să se ţină în curent cu principalele probleme cari se agită cu privire la pătura ţărănească, şi le înţeleagă, şi uneori să vadă, sau să întrevadă unele soluţiuni.

In mediul în care trăeşte el, învăţătorul, ca şi preotul, nu numai că este om cult, dar ei doi sunt singurele, elemente culte. Aşa fiind, ei au toate îndatoririle, pe cari le contractează către ţara lui orice om care a căutat să-şi însuşească un grad oarecare de cultură. Ei au datoria de a împlini în satul lor acele chemări cari nu se pot cere decât dela oamenii mai luminaţi decât cei cu cari trăiesc, şi cărora trebue să le serve de luminători şi de sfătuitori.

Dacă însă a face politică, în felul cum s'a arătat până aci, este pentru învăţători şi preoţi nu numai o datorie de buni cetăţeni, dar şi un drept, în schimb ei trebuie să se ferească de a face politicianism. Politica cea bună înalţă pe om, şi pune în mişcare toate însuşirile lui cele bune; politicianismul îl înjoseşte şi îl degradează, făcând din el un instrument în mâinile altora, cari rareori vor rezista tentaţiei de a abuza de slăbiciunile sau de naivitatea lui, şi excitând numai pasiunile şi instinctele cele mai rele şi mai puţin onorabile.

Dar este şi un alt motiv pentru care politicianismul, pentru învăţătorii şi preoţii sateşti, ar constitui nu numai un act de înjosire personală, dar şi o adevărată crimă socială.

*

Totul arată că ne aflăm în ajunul unei mari reforme sociale, care va chema la vieaţă publică păturile inferioare ale societăţi româneşti, şi în special pe ţărani, cari astăzi mai că nu participa la dânsa. In vederea acestui eveniment, toate silinţele oamenilor cuminţi trebue să fie îndreptate în sensul de a pregăti această numeroasă clasă pentru exerciţiul drepturilor sale viitoare. Tocmai de aceea are aşa de mare însemnătate orice activitate care are de scop de a înavuţi pe ţăran de a-l instrui, de a-l face să capete conştiinţa demnităţii sale de om. Tot de aceea trebue conservată cât se poate mai neatinsă curăţenia lui de suflet, şi să-l ferim de a face cunoştinţă cu unele moravuri politice cari au infectat oraşele, şi cari dau de multe ori o înfăţişare aşa de nedemnă luptelor noastre politice.

Lupta împotriva Constituției

Cu cine au ajuns să trateze naționaliștii.

Presa opoziției demagogice nu știe cum să-și manifeste bucuria că în cele din urmă, comitetul celor 100 căzând de acord cu Dl Maniu s'a putut realiza încheierea acordului cu partidul țărănesc.

Cum se știe acest acord are menirea să oprească votarea Constituției și să răstoarne guvernul.

Prevăzând însă ineficacitatea acestei lupte, cele două partide au decis să caute și complicitatea altor partide din opoziție. Un punct din acord specifică chiar necesitatea acestei complicități pentru deplina reusită a luptei de răsturnare a guvernului, mai ales că în afară de forța intelectuală, a cărei criză se resimte oridecâteori naționaliștii D-lui Maniu și țăraniștii trec din domeniul obișnuit al calomniei, în domeniul noilor reforme, cerute imperios de consolidarea și unificarea țării.

Primele intervenții în acest sens au fost făcute pe lângă Dl Alexandru Marghiloman, a cărui competință financiară ar trebui să înlocuiască pe aceea a D-lor Vlad, Bontescu și Mihai Popovici.

Unele ziare s'au mirat de locul pe care l'ar ocupa partizanii D-lui Marghiloman, între aceste două grupări care se pretind, democrate, cât și de faptul că trecutul politic al D-lui Marghiloman e în flagrantă contrazicere cu politica de altădată a D-lui Maniu & Vaida.

Perspectiva acestei situațiuni nu trebuie să ne mire. Căci sub aparența lor „democrație", conducătorii partidului național sunt cei mai strașnici oligarchi, iar prezența D-lui Const. Stere în partidul țărănesc justifică îndestul afilierea la acordul „democrației noui" și a cunoscutului autor al păcii dela Buftea, a cărui atitudine filogermană în timpul războiului nu lasă nimic de dorit.

Știri și fapte politice

SOLIDITATEA „ACORDULUI".

De abia încheiat, și acordul țărănisto-național se și clatină.

Furtuna nemulțumirilor care s'au ridicat în ambele partide împotriva acestei alianțe, amenință să dărâme ceiace s'a înjghebat după atâtea pertractări și cu atâtea peripeții.

In adevăr, în partidul național, dnii Mihail Cantacuzino, Cămărășescu și alți fruntași atât din vechiul regat cât și din Ardeal, priveau cu ochi îngrijorați o alianță cu un partid al cărui program este inspirat după cel sovietic. Dnii Lupu și Stere, dintre țărăniști, la rândul lor, își văd periclitate visurile „democratice."

Ceiace însă amenință mai grav alianța nu sunt aceste deosebiri, să zicem, de doctrină, dintre cele două partide, ci divergențele de păreri în chestiuni de tactică și resentimentele personale.

Astfel este chestiunea retragerii din parlament. Dnii Ștere, Mihalache și aproape toți parlamentarii țărăniști sunt pentru continuarea luptei în Parlament.

Sunt și alții, mai puțini cari s'au rostit pentru retragerea din Camere, adoptând tactica partidului național. Dar chiar în partidul național sunt oameni cari nu voesc să părăsească lupta parlamentară pentru a desfășura în afară de Parlament o luptă ale cărei roade sunt problematice, Printre adversarii retragerii din Parlament se găsesc dnii Goldiș, Cantacuzino, Cămărășescu, etc.

Cum se vede acordul încheiat de dl Maniu cu dnul Lupu se găsește dela început espus primejdiei de a fi rupt. Nu ne-ar mira deci dacă în curând ni se va anunța o ruptură. Ne gândim însă cu multă compătimire la durerea pe care o vor simți-o dnii Fagure și Rosenthal în cazul unei astfel de nenorociri.

Ce tânguiri au să fie, în redacțiile ziarelor „democratice."

AVERESCANII ȘI ACORDUL ȚĂRANIȘTILOR CU NAȚIONALII. Acordul dintre gruparea țărănistă și partidul național a produs oarecare fierbere în sânul partidului poporului.

Nemulțumiți de atitudinea pe care generalul Averescu a luat-o față de hotărîrea guvernului de a da țării Constituția, unii membrii acuză conducerea partidului că prin politica sa a izolat partidul de restul grupărilor de opoziție punându-i într'o situație foarte dificilă.

Pe de altă parte, partidul național care ar fi dorit să grupeze în jurul acțiunei sale nu numai pe țărăniști ci și alte partide, își vede speranțele nimicite prin atitudinea adoptată de generalul Averescu.

Așa ne explicăm violența atacurilor îndreptate de foile partidului național împotriva politicei averescane și tot astfel ne explicăm atitudinea ostilă a „Indreptării" față de acordul dintre țărăniști și partidul național.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

D. Octavian Goga despre actul de la Alba-Iulia

Ce-a gîndit poporul și ce-a făcut partidul național din Alba-Iulia

Dintr'o curată manifestare a conștiinței naționale, CORIFEII partidului național au făcut un obiect de târguială și de speculă politică

In ultimul număr al revistei „Țara Noastră", sub titlul: „Incă odată Alba-Iulia", dl Octavian Goga publică un fulgerător articol împotriva profanării pe care zilnic o săvârșesc conducătorii partidului național față de cea mai curată manifestare a conștiinței românești din Ardeal care este Adunarea dela Alba-Iulia.

Pentru a dovedi cât de puțin îndreptățit este partidul național de-a încerca să-și lege numele de actul dela Alba-Iulia, dl Goga ne arată cu ce viforos avânt s'a adunat poporul în cetatea lui Mihai Viteazul și cu ce meschine preocupări s'au dus acolo conducătorii partidului național.

Iată cum descrie dl Goga starea sufletească a poporului adunat la Alba-Iulia în ziua de 1 Decemvrie 1918:

„Adunarea dela Alba-Iulia, — cum s'a mai scris răspicat la revista noastră, — n'a fost decât curata isbucuire spontană a conștiinței românești din Ardeal pentru făurirea visatei unități naționale. Sub îndemnul unei credințe străbune și împinși de fermentul revoluției care aprinsese monarhia Habsburgilor, ascultând chemarea frățească a României care udase cu sângele războiului liberator idealul unității noastre, românii ardeleni, hotărâți să afirme pentru ei înșiși și pentru lumea întreagă ideia alipirii, s'au întrunit la Alba-Iulia în Decemvrie 1918.

Monumentala armonie de ansambiu a o sută de mii de oameni n'a avut la temelie alt crez decât dorința mare și simplă de unire cu țara. Acest unic gând tumultos a răscolit masele pornindu-se sub sugestiunea unui vis secular în drum spre cetatea lui Mihai Viteazul. Nici un spirit de detaliu, nici o notă de târguială n'a tulburat luminosul examen de conștiință populară, care a îmbogățit cu o pagină glorioasă trecutul nostru sbuciumat.

Intrupare largă a instinctului de conservare națională, adunarea dela Alba-Iulia, ca și victoriile dela Mărăști și Mărășești, este unul din punctele culminante ale conștiinței cu care poporul nostru în vâltoarea și-a conflagrații universale unei afirmat misiunea sa istorică".

Care a fost însă ținuta corifeilor partidului național în mijlocul marelui entuziasm popular din care-a răsărit actul unirii? Ne-o spune d-l Goga în următoarele rânduri:

„Știm că la Alba-Iulia în mijlocul puhoiului de fanatici era înfipt și-un mănunchiu restrâns de profesioniști politici, care în vremea furtunei patimașe de pe câmpia Bălgradului, într'o cameră de hotel, aranja mici socoteli de echilibristică burgheză. Vai, cunoaștem așa de bine ilustra societate. Deasupra ei plana toată umilința morală și intelectuală în care nearuncase Ardealul sălbătecia apăsării ungurești. Povățuiți de duhul strein al unei vieți cu orizonturi coborâte, supuși unor circumspecțiuni atavice și robiți de pornirile accentelor de frică care le smulsese celor mai mulți declarații de obedință către călăii lor, prea răsplătiții advocați ai chestiunii naționale din Ardeal au avut cu siguranță atunci câteva ceasuri pline de sbucium și întrebări. **Psihologia lor de modești profitori ai vieții avea, firește, oarecare puncte de contact cu viforul de-afară, dar dincolo de acest generos avânt, rațiunea îi îndemna să ia măsuri pentru or-ce împrejurări. Ei știau că zecile de mii de țărani conduși de preoții și învățătorii lor au venit să ceară unire fără condiții cu țara românească, dar ei, sclavii de ieri, în coaste cu ruinele armatei lui Mackensen și cu cetele ungurești cre se disiocau de pe front își impuneau prudență și rezerve de gândire.**

Norocul întreg cu slava lui neprihănită nu intrase niciodată în combinațiile reci ale acestor minți obișnuite cu realitățiile clipei. De-aceia a fost multă învălmășală acolo în camera de hotel. **S'a lansat mai întâi ideia autonomiei subt ocrotirea coroanei sfântului Ștefan, pe care a măturat-o violent uraganul de-afară. S'au repezit apoi ca la un colac de salvare la doctrina președintelui Wilson și pentru a se pune bine cu Europa au născocit ad hoc un partid socialist românesc în Ardealul robit pe-deantregul de curentul național..."**

Și totuși, iată ce-a ajuns actul de la Alba-Iulia în măririle partidului național:

Furtuna a trecut și în liniștea de mai târziu la adăpostul armatei române, domnii din camera de hotel au făcut totul ca să chimbe în bani mărunți o cutropitoare volbură națională. Alba-Iulia în mâinile lor a devenit o monedă de schimb pe care au prezentat-o pe tipsie la București primind drept răsplată onoruri și bunătăți. De-atunci și până astăzi în mod consecvent acești giranți ai unirii nu văd învestita adunare decât un brevet de invenție care le aparține și-ai cărui fericiți proprietari înțeleg să rămâie. Alba-Iulia este supremul lor rezon de existență personală, cuvântul magic care acopere de uitare micimile trecutului și desgroapă cu proviziune comorile prezentului; ei sunt pensionarii Alba-Iuliei.

Conducători partidului național, hipnotizați de lozinca prodigioasă, nu și-au mai dat silința să-și creieze un program de acțiune pentru trebuințele multiple ale poporului nostru în noua configurație de stat. S'au așternut pur și simplu asupra celor nouă puncte dela Alba-Iulia, pe care le-au asvârlit în bătaia cotidiană a hărțuelilor de partid și le-au declarat program al comitetului de-o sută.

O întreagă vâltoare de peripeții a suferit în cursul celor patru ani minunata ridicare a țăranilor ardeleni. Ca o relicvie sfântă apucată pe mâini profane, Albaa-Iulia a fost târâtă în toate părțile. Oratorii de bâciu au prăvălit asupra ei fraza lor sforăitoare, agenții electorali au urlat-o mulțimii între două sughițuri, isprăvind în timpul din urmă prin a o fâlțăi ca o amenințare peste capetele noastre: Luați seama că ne întrunim la Alba-Iulia și rupem pactul..."

Dar, ca și d-l Goga, nădăjduim că amintirea adunării de la Alba-Iulia se va ridica încetul cu încetul din vâltoarea frământărilor politice, în care-au aruncat-o conducătorii partidului național pentruca „neumbrită de nimeni, să se poată încadra în eternitate".

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

In „capitala Săcuilor"

Românofabia şi atacurile contra primarului Dandea. Adevăruri dureroase.

Au trecut două luni depline, decând conducerea oraşului Târgu-Mureş a trecut dată în mâinile unui om care să pună capăt cu energie unor stări de lucruri jignitoare pentru statul nostru şi primejdioase românimii, patronate de nepăsarea oamenilor guvernărilor trecute. Campania maghiară dusă împotriva schimbării acestor stări de lucruri continuă cu o vehemenţă care lasă să se înţeleagă prin ea însăşi, că noua stare de lucruri a atins reacţionarismul maghiar în cea mai sensibilă a lui parte.

Într'adevăr, ducându-te nu ca ziarist preocupat de toate câte vezi, ci ca un simplu călător nepăsător, constaţi în Târgu-Mureş o dureroasă stare de lucruri: Vorba românească este inexistentă în acest oraş, ziarele româneşti sunt dosite şi când ceri chioşcarului unul, îţi răspunde în ungureşte, că n'are. În prăvălii, oficii, etc., la fel.

Toate aceste mici aspecte dela suprafaţa, sunt tragice în fondul lor. Sunt numai unul din aspectele urii şi şovinismului, de care eşti înconjurat şi care tronează în cea mai sfidatoare depliniate.

Negreşit, acestea nu ne vor mira, când vom şti, că au fost patronate cu cea mai delicată bunăvoinţă de oficialităţile de până acuma. Cazul primarului Harşia este mai cuprinzător decât oricâte fraze.

Acest caz este într'adevăr demn de toată atenţia noastră. Am constatat adică, cercetând printre actele primăriei, că nu s'a adresat un singur act în româneşte; primarul — şi fireşte întreg consiliul comunal — coresponda cu toată lumea numai în ungureşte, limbă, în care se dresau toate actele oficiale.

Românii de aici, în treburile ce aveau cu primăria, erau nevoiţi să dreseze acte ungureşti şi primiau răspunsul, citaţiile şi toate celelalte, în aceeaş limbă maghiară. Acest caz nu este însă atât de elocvent, ca acela al actelor adresate românilor din vechiul regat. Aceştia primiau actele în limba maghiară şi erau nevoiţi a'şi a gaja talmaci, ca să poată înţelege, ce vrea o primărie din România.

Stând astfel lucrurile, nu ne va mira, dacă întreaga fostul de tristă pomenire primar din „Capitala Săcuilor" se intitula: „Marosv sárnely polgármestere".

Astăzi, sub conducerea noului primar

In alte rânduri ne-am mai ocupat de iniţiativele lăudabile şi de energia arătată de d. Dandea, fostul consilier al Clujului. Nu vom mai aminti aci de toate acele acte ale sale, cari au prilejuit atacurile extrem de violente ale întregii prese ungureşti. Astfel nu ne vom opri la statuia dorită de anţul plănuită de d. Dandea (statue, pentru care, fireşte, primarul „Capitala Săcuilor" merită atacurile ziarelor maghiare); nici de şcolile şoviniste ungureşti, de cari a fost curăţat acum statul român; deasemenea nici de orânduiala adusă în toată gospodăria comunală. Vom aminti însă, că primul act pe care a trebuit să'l facă actualul primar, a fost îndepărtarea tricolorului maghiar şi a emblemei Ungariei, din sala de şedinţe a primăriei, tolerate cu multă bunăvoinţă de către fostul primar, cu toate că ne despart de dominaţiunea maghiară patru ani de existenţă naţională.

Cazul dela instalarea noului consiliu, când unul dintre consilieri s'a retras ostentativ din sală, ne este cunoscut şi trecem peste el, pentru ca să ne ocupăm în această ordine de idei de toată opoziţia făcută Statului de către consiliul de până acuma. Se ştie, că guvernul a adresat funcţionarilor din întreaga ţară un ordin, impunându-le învăţarea limbii române. La această adresă, vechiul consiliu comunal a răspuns printr'o adresă (No. 941—922) că nu poate satisface ordinului de a învăţa această limbă. **„Dacă am trăit 20 de ani numai cu cunoştinţa limbei maghiare, nu voi învăţa eu acum românește"** — a declarat unul în public. Fireşte, **acum,** în România!

Tot din cuprinsul adresei de mai sus aflăm, că după părerea funcţionarilor maghiari, actele nu se pot dresa decât în limba maghiară.

Evident, când aceasta li-a fost conduita oficială faţă de statul român, e uşor de închipuit la ce s'au putut deda aceşti conducători ai „capitaliei săcueşti" în afară de sfera oficială.

Cele de mai jos sunt însăşi mai grave pentru şovinismul maghiar şi de aceea ţinem să le subliniem deosebit. E vorbă adică despre competinţa clasică, atât de mult afişată, a funcţionarilor unguri, competinţă care a fost accentuată de presa maghiară şi cu ocazia schimbărilor dela Târgu-Mureş, când s'a spus — ca şi altădată — că numai funcţionarii maghiari pot să conducă treburile publice.

Vom arăta aci, după cele constatate cu ocazia prezentei anchete, că întreagă această competinţă se reduce la un şovinism fără pereche.

Presa maghiară, în atacurile sale, a căutat să demonstreze, că destituirile dela Târgu-Mureş s'au făcut din şovinism românesc.

De fapt au fost provocate de recidivista incorectitudine a funcţionarilor.

Înşirăm sumar câteva din neregulile grave găsite de d. Dandea. Astfel, consiliul comunal, din 1918 până astăzi, n'a făcut de loc bilanţul bugetar. Într'o astfel de hatică stare de lucruri e îngăduit să ne închipuim cele mai mari daune, nu atât în tezaurul comunei, cât al statului — Şi cu toate că noului primar trebuia să i-se dea socoteală, referentul financiar a plecat în concediu, la Budapesta, înainte de termen cu patru zile şi înainte de a face socotelile şi a'l aştepta pe noul primar, pentruca să i-le prezinte. — Apoi: orele de serviciu nu s'au respectat şi noul primar a avut să constate nu odată, că şi la orele 9 birourile sunt goale. — Dar s'au constatat şi fapte mai grave: funcţionarii şi au asumcat drepturi în afară de competinţa lor, şi au făcut implicit abuzuri.

Astfel pensionările nu s'au înaintat spre aprobare; ordonanţele şi legile s'au executat fără control, etc. Comisiunea administrativă, care trebuia să ţină lunar câte-o şedinţă, a avut o singură şedinţă până'n 14 Februarie şi fireşte, în lipsa acestor şedinţe lucrările au fost făcute discreţionar de către funcţionarii superiori. S'au liberat astfel certificate oficiale neiscălite de cei în drept; s'au certificat date falşe (de către contabilul Pogány); un altul, comerciantul Diamantstein a fost ajutat să se servească de scrisori de trăsură false. Amândoi au fost deferiţi parchetului. Un altul, Vajda Aladár, dela autoritatea încredinţată cu eliberarea bravetelor industriale, a obţinut un brevet pentru fiul său în vârstă de 14 ani. La activul acestuia s'au găsit şi alte afaceri.

Un alt caz apoi, care motivează campania de astăzi a presei maghiare: Direcţiunea comercială a oraşului, fără nici o autorizaţie formală, a dat ziaristului Sig. Gyulai 20.000 de cărămizi sub preţul oficial şi cu jumătate sub preţul autorizat pentru funcţionari,

Cu o astfel de competinţă şi cinste în serviciu, funcţionarii maghiari merită toată admiraţia. Şi să mai adăogăm la aceste calităţi a lor şi aceea a lipsei totale de pregătire.

In 1919, s'au făcut după cum se ştie mari schimbări în poliţie locurile fiind complecte cu români, în care să se poată avea încredere în zilele acelea încă turburi. Ori personalul poliţienesc, destituit, a fost luat în sinecură la primărie. unde figura sub anumite titluri, de fapt însă fără să facă ceva. Sistemul îl cunoaştem de altundeva şi nu ne miră, că a fost introdus şi în „capitala Săcuilor". Îl cunoştem din actuala Ungurie, unde oamenii din poliţie şi armată, reduşi prin respectivele prevederi ale tratatului de pace, au fost trecuţi ca sinecurişti în serviciile statului, unde se ocupă cu propaganda şi sportul militar.

Toţi acesti poliţişti, improvizaţi funcţionari (în număr de 28) au fost destituiţi sub motivul, că locurile lor sunt prin lege inexistente. Totodată s'a cerut pe cale judiciară, ca vechiul consiliu comunal care i-a pus în slujba oraşului, să plătească daunele avute de oraş, respectiv de stat, prin salariarea acestor sinecurişti.

O altă dovadă de competinţă maghiară.

Şi pentruca să subliniem şi mai mult reaua credinţă a presei ungureşti, care acuză noua oficialitate din Târgu-Mureş lăudând-o pe cea veche maghiară, ne vom opri în acest loc la bilanţul dintr'un trecut apropiat. In 1917, bilanţul consiliului comunal al oraşului Târgu-Mureş s'a încheiat cu un deficit de 9.000,000 (nouă milioane!), dovada celei mai exemplare competenţe.

Atunci, guvernul maghiar era să suprime autonomia „Capitalei săcuilor", La intervenţia însă a săcuiului Ugron, care făcea atunci parte din minister, guvernul maghiar a furnizat primăriei acesteia ajutorul echivalent sub frumosul motiv, că îl necesitează „maghazarea". Aceasta, pentrucă — după cum ştim — Târgul-Mureşului („Capitala Săcuimii" — deşi era la periferia acesteia şi prin urmare cu atât mai puţin îndreptăţită a se numi astfel astăzi) era, alături de Cluj, una dintre fortăreţele celei mai mari magharizări.

•

Toate aceste autentice fapte vor documenta pe toată lumea despre reaua credinţă a atacurilor ungureşti şi despre seriozitatea operei de purificare iniţiată de actualul primar, operă, a cărei întârziere ne-ar fi devenit fatală, lucru dovedit tocmai prin aceste vehemente atacuri ale presei maghiare şoviniste.

Co.

.INFORMAŢII.

Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă publică Joi, 8 Martie 1923 ora 8 şi jumătate seara la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universităţii).

Se vor face următoarele comunicări:

Prof. G. Vâlsan. Urmele distribuţiei a trei animale azi dispărute în România. (Cu proecţiuni).

Prof. G. Bratu. Generalizarea regulei lui Sarrus.

Prof. I. Scriban. 1. Asura musculaturei tubului digestiv al Cobitidelor.

2. Notă asupra morfologiei nucleului epiteliului digestiv la misgurus fassilis.

•

Alaltăeri au depus la Timişoara jurământul recruţii poliţişti, în număr de 120, luaţi în serviciu în urma lipsei de personal a poliţiei de acolo.

•

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

•

Şvabii din Banat au hotărât să serbeze anul acesta cu deosebit fast aniversarea de două sute de ani dela colonizarea lor în Banat.

Faptul câştigă importanţă prin însemnătatea etnică ce-o are, dovedind că opera de trezire la conştiinţa naţională a şvabilor, cari erau maghiarizaţi pe jumătate, a fost desavârşită sub noul regim românesc.

•

Comisia instituită pentru edificarea liceului de stat din Oraviţa şi-a dat zile acestea hotărârea în privinţa celor opt planuri înaintate la concurs.

Data când vor începe construcţiile, nu ni-s'a comunicat.

•

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

•

Balul Societăţii Sportive al Fabricei de Pielărie „Fraţii Renner" proiectată pe ziua de 10 Martie a. c. din cauze technice nu se va ţine. 2638

•

Domnii advocaţi înscrişi în baroul Cluj, cari doresc a participa la congresul advocaţilor din Oradea-Mare fixat pe zilele de 10-13 Aprilie 1923 sunt rugaţi a comunica aceasta de urgenţă baroului Cluj spre a se putea lua măsuri necesare. Comitetul. 2637

•

Mâine Joi 8 Martie ora 8 şi jumătate seara, are loc în sala Prefecturii concertul de violoncel al Dlui Camillo de Angelis cu binevoitorul concurs al Drei Anicuţa Volleanu, pianistă.

Biletele la librăria „Cartea Românească" şi seara la casă.

•

Moldovan croitor de dame.

Piaţa Unirii 10.

2571

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Producându-se la Arad câteva surpări de case, chiar în centrul oraşului, consiliul comunal de-acolo a elaborat o ordonanţă care se va publica zilele acestea şi prin care toţi proprietarii de case sub obligaţi — sub riscul consecinţelor morale şi materiale — de a'şi controla edificiile cu experţi, în decurs de o lună, şi a înainta referatul primăriei.

•

Colonia de copii austriaci din Banat şi judeţul Arad s'a înapoiat în Austria, sfârşindu-se sezonul pentru care au fost aduşi aici în întreţinerea cetăţenilor români.

•

Dr. Iuliu Glattfelder, demisionatul episcop catolic al Timişoarei, a plecat ieri la Bucureşti, pentru a face Suveranului o vizită de rămas-bun înainte de a pleca în Ungaria, unde după cum arătasem, i-s'a rezervat scaunul de mitropolit de Kalocsa.

•

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

•

Ministerul de interne fiind sesizat de către direcţia regională R. M. S. din Cluj, că unele comune mai percep taxe asupra contractelor de cultură dintre R. M. S. şi cultivatorii de tutun, a făcut cunoscut tuturor subprefecţilor din Ardeal că de oarece legea monopolurilor statului scuteşte de orice taxe pe cultivatorii de tutun, notarii comunelor să nu mai încaseze taxa asupra contractelor de cultură dintre cultivători şi R. M. S.

•

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ.

2542—7

•

Vând sămânţă de ciapă şi curechiu calitate garantată în angro şi detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

•

Direcţiunea IX. de Poduri şi Şosele, Cluj, caută un mechanic pentru cariera de piatră de Stat Morlaca.

Interesaţii au de a prezenta oferte în scris la Direcţiunea susnumită din strada: Berde no. 2 etaj II. 2536

•

Poliţia locală a fost anunţată că încurând se va aplica dispoziţia după care toţi streinii cari se găsesc în Cluj fără nici o ocupaţie să fie trimişi în oraşul sau anume de unde au venit.

•

Siguranţa a arestat zilele trecute un grup de 34 comunişti asupra cărora s'au găsit acte din care s'a putut constata că aveau legaturi cu Moscova.

După cum suntem informaţi, dl căpitan Chendi este însărcinat cu interogarea acestor comunişti cari au întinse ramificaţii în Cluj.

•

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 25 19

Plata suplimentul i da primă de scumpete acordat funcționarilor statului

Instrucțiunile sosite direcțiunei regionale Cfr. din Cluj. Pe cât timp se va calcula suplimentul. Măsura în care se acordă funcționarilor. Scumpetea socotită după localități. Cine nu va primi acest supliment.

După cum se știe, ministrul de finanțe, dl Vintilă Brătianu, a propus ca din fondul de 660 milioane realizat din economiile bugetare să se dea funcționarilor statului un supliment de primă de scumpete și ajutor de familie.

Propunerea dlui ministru de finanțe s'a tradus în lege, care a fost promulgată prin decret Regal în a doua jumătate a lunei Oct. 1922.

Institutele publice ale statului au primit acum instrucțiuni asupra modului de plata a suplimentului de primă de scumpete și ajutor de familie cuvenit funcționarilor.

•

La Cluj cele dintâi instrucțiuni au sosit eri direcțiunei regionale a c. f. r. de ai-i. Ca și ceilalți funcționari ai statului personalul căilor ferate, care are dreptul la adaos de scumpete conform dispozițiunilor din 1919, se bucură și de plata suplimentului de primă și ajutor din excedentul de 660 milioane. Acest supliment este acordat pe timpul dela 1 Oct. 1922 până la 31 Martie 1923.

Normele după care se va plăti suplimentul de scumpete și ajutorul de familie, funcționarilor statului sunt următoarele:

Odată și jumătate prima actuală de scumpete pentru funcționarii necăsătoriți și căsătoriți fără copii. la care se va adăoga: o a suta lei pentru funcționarii căsătoriți cu un copil; 150 lei pentru aceași categorie cu doi copii și 250 lei pentru funcționarii căsătoriți cu trei sau mai mulți copii.

•

Suplementul acesta de scumpete și ajutor de familie se acordă proporțional cu situația localităților care au fost clasificate în modul următor:

1. „Localități cu scumpetea întreagă“, între care din Ardeal: Clujul și Timișoara.

2. „Localități cu scumpetea redusă cu 25 la sută“ în care intră toate celelalte orașe reședințe și nere edințe de județ.

3. „Localități cu scumpetea redusă cu 50 la sută“ în care intră toate comunele rurale.

Suplimentul ce se acordă pe lângă actuala scumpete este calculat astfel:

Categoria de stare civilă	I. Localitatea cu scumpete întreagă	II. Localitatea cu scumpete redusă cu 25 la sută	II. Localitate de scumpete redusă cu 50 la sută
Necăsatoriți și căs toriți fără copii	600	450	300
Căsătoriți cu un copil . .	700	550	400
Căsătoriți cu d i copii . .	750	600	450
Căsătoriți cu trei sau mai mulți copii	850	700	550

Personalul căilor ferate, care primește scumpete și beneficiază de prime, va primi diferența în plus ce resultă între suplimentul de prima de scumpete și de ajutor de familie, specificate în tabloul de mai sus și prima de specialitate CFR.

Instrucțiunale mai prevăd, că, ajutorul de familie nu intră în calculul unuia dintre soți, când amândoi sunt funcționari. Părinții nu vor putea beneficia de ajutorul de familie pentru copiii, cari își câștigă singuri existența, deși locuesc împreună.

Asupra acestor sporuri se va aplica reținerea de 6 la sută pentru stat.

Nu se vor putea bucura de suplimentul primei de scumpete și ajutor de familie și nici diferență, funcționarii aflați în misie în străinătate. Tot astfel lucrătorii de întreținere cari au compensații și lucrătorii de ateliere cari lucrează în acord sau primesc compensații de acord.

Pentru ordonanțarea diferențelor de supliment se vor întocmi liste pentru fiecare lună cu începere dela 1 Octombrie 1922 până la 31 Martie 1923. Listele astfel întocmite se vor lichida de către direcțiunea regională.

DAC.

Mott & fils
Champagne

Când se vor sfârși discuțiile din Angora

Constantinopol. — După știrile sosite din Angora adunarea națională a Angorei va sfârși discuția reteritoare la conferința din Lausanne, înca în cursul acestei săptămâni.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Deraierea de pe linia Constanța-Cernavoda

Accelerat No. 24 plecat aseară din Constanța a deraiat în stația Cernavoda din cauza manevrei greșite a acarului. Vagoanele de dormit și vagonul restaurant s'au răsturnat. Un călător a fost ucis. Sunt 9 răniți. Accelerat a pornit la drum după două ore dar fără vagoanele răsturnate sosind în Capitală cu o întârziere de opt ore.

•

Dl General Mărdărescu a depus un proiect de lege despre înființarea unei mari cooperative militare.

•

Marele colegiu universitar din Iași fiind invitat să aleagă alt rector în urma refuzului dlui Simionescu de a primi acest post, a primit propunerea dlui Cantacuzino în sensul ca să ceară ministerului să numească pe noul rector din cei doi profesori cari la trecuta alegere au întrunit majoritatea de voturi.

•

Azi are loc în București un consiliu de miniștri.

•

Opoziția va absenta din Parlament până în ziua începerei discuției generale a constituției.

Manifestațiile studențești din Capitală continuă

Profesorul Arion care a fost împiedecat să țină examene la facultatea de drept a declarat ziarului „Lupta“ că într'o întrevedere avută cu delegații studenților aceștia i-au declarat ca vor întrebuința forța pentru împiedecarea examenelor. Până la admiterea „numerus-ului clausus“.

Dl Arion a anunțat az rectoratului împiedecarea examenelor.

Dl Inspector administrativ Goma — care a făcut ancheta la Primăria locală — a fost chemat telegrafic la București. D-sa a plecat aseară cu întreg dosarul anchetei.

•

Mâine apare în Cluj un ziar, al partidului țărănist, cu numele „Poporul român“ sub direcția d lui Prof. Giulea. Ziarul va fi săptămânal.

EXTERNE

Convenție comercială greco-română

Guvernul grecesc a înaintat guvernului român o propunere în senzul de a se încheia o convenție comercială.

Activitatea comitagiilor în Jugoslavia. Locuitorii unui sat sârbesc, uciși

Belgrad. O bandă de comitagii a atacat satul sârbesc Cunatarsi devastându-l. Aproape toți locuitorii de sex bărbătesc ai satului au fost uciși. Femeile și copii au fost duși cu ei de către banditi. O patrulă de graniceri a luat lupta cu comitagii, dar a fost silită să se retragă pierzând 8 oameni.

La Niș urmează tratative între o comisie bulgară și una jugoslava discutându-se modalitățile de reprimare a comitagiilor.

•

Budapesta. — Azi se încep la Viena tratativele financiare austro-ungare.

•

Madrid. — Profesorul Einstein a fost numit doctor de onoare al Universității din Madrid

•

Paris. — Guvernul francez nu a primit nici o confirmare a știrei că populația din Alep s'ar fi răsculat.

America nu va ajuta pe Germani

Paris. — Cercurile oficiale americane desmint categoric afirmația apărută în „Berliner Tageblatt“ în senzul că America nu va permite o nouă blocare a Germaniei și că în acest caz ar prevedea-o cu alimente.

•

Londra, La 4 Martie s'a produs în atentat la Cairo aruncându-se două bombe în locuința însărcinatului englez Membrii comitetului fiind bănuiți, au fost arestați.

•

Mackensen la Moscova

Constantinopol — După informațiile trimise din Reval, Mackensen se află actualmente la Moscova unde organizează armată compusă în mare parte din prizonieri germani și austriaci.

- Roma. — La legația germană din Roma noaptea trecută au fost arestați doi indivizi carî s'au introdus acolo cu intenții de furt. Ancheta se face în mod absolut secret întrucât sunt bănuieli că hoții căutau documente diplomatice.

•

Reluarea conferintei pentru ppacificarea Orientului

Constantinopol — Ziarele turcești anunță că guvernul din Angora intenționează să propună reluarea tratativelor de pace într'o nouă conferință. Locul nouei conferințe c ede ca ar putea fi insula Principo.

•

Berlin — Curtea de casație din Paris a admis apelul industriașilor germani condamnați de curtea marțială franceză din Maiența și a fixat termen pentru judecarea apelului.

Autonomia căilor ferate

Intr'un interview acordat confratelui nostru dela Deva „Dreptatea“ de generalul Mosoiu, ministrul comunicațiilor, a dat următoarele lămuriri cu privire la autonomia căilor ferate:

„In chestiunea autonomiei căilor ferate toată lumea este de acord că drumul de fer trebue să funcționeze ca o instituție de natură comercială a statului și să fie astfel organizat ca pentru funcționarea și propășirea ei în bune condițiuni conducerea că aibă toată inițiativa și libertatea de acțiune, sub privegherea și directivele ministerului Comunicațiilor.

Deocamdată trebuind să refacem căle ferate, ele vor funcționa pe baza legilor și regulamentelor actuale.

Cred că numai budgetul pe anul 1924 va putea fi întocmit pebaza principiilor unei inițiative mai largi, acordate organelor de conducere ale căilor ferate.“

Dela Teatrul Național

Ordinea Spectacolelor:
Joi 8 Martie „Fetița“.
Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.
Duminică 11 Martie, matineu „Institutorii“.

•

Se repetă „Văpaia“ (La Flamb'e) de Henry Kistemaec-ers cu D-nele Mitzi Ignătescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry și D-nii D. Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon Neamtzu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuțiu, Borgo an, etc.

Piese e pusă în scenă de dl G. Mihaescu.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Telefon No. 401, 290
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

MINISTERUL FINANTELOR — DIRECTIUNEA CONTRIBUTIUNILOR

INSTRUCŢIUNI

Pentru efectuarea declaraţiunilor de impuneri pe primul an de aplicare a legii pentru unificarea contribuţiunilor directe şi pentru înfiinţarea impozitului pe venitul global, publicată în „MONITORUL OFICIAL" din 23 Februarie 1923.

Cum şi când se predau declaraţiunile?

In conformitate cu dispoziţiunile art. 87, alin. 4, din lege, prin deciziunea publicată în „Monitorul Oficial" din 4 Martie 1923 s'a stabilit ca termen de predare a declaraţiunilor individuale 30 zile, începând dela 16 Martie şi expirând la 15 Aprilie 1923 inclusiv; iar pentru declaraţiunile colective din comunele rurale, termenul începe tot la 16 Martie şi expiră cu trei zile înainte de începerea lucrărilor de recensământ în comună, lucrări ce vor avea loc după 15 Aprilie în zilele cari se vor fixa ulterior, prin condiţiuni speciale.

Declaraţiunile se fac pe formularele oficiale, pentru fiecare categorie de venituri. Aceste formulare se vor putea procura dela debitele de tutun sau dela administraţiile financiare cu începere dela 10 Martie 1923, pe preţul lor de cost. Ele vor fi completate de cei în drept conform instrucţiunilor de faţă şi se vor preda în termen la percepţiile fiscale, unde se vor înregistra, depunătorul primind dovadă cu numărul înregistrării.

Cum şi când se vor face impunerile?

Impunerile se vor face, după expirarea termenului de predare a declaraţiunilor, în zilele cari se vor fixa prin publicaţii făcute în conformitate cu art. 100 din lege.

La aplicarea legii, conform art. 131 transitoriu, comisiunile de recensământ pentru veniturile imobiliare vor face pe loc, cu ocaziunea impunerii acelor venituri, şi impunerea veniturilor comerciale, industriale, profesionale şi pe venitul global, cari, după dispoziţiunile generale, ar fi urmât să se stabilească de către comisiunile anuale. Aceasta pentru contribuabilii cari au asemenea venituri numai la locul unde se face impunerea veniturilor imobiliare şi în afară de comercianţii cari au contabilitate regulat ţinută şi de profesioniştii liberi.

Pentru aceşti contribuabili, ca şi pentru cei cari au venituri şi în alte localităţi, impunerile se vor stabili de către comisiunile cari vor lucra la reşedinţa percepţiilor în zilele în cari contribuabilii vor fi citaţi.

Intocmirea declaraţiunilor şi formularele

In vederea efectuării impunerilor în modul sus arătat, declaraţiunile se întocmesc şi se predau, în termenele aci prevăzute, pe formularele mai jos arătate, şi anume:

I. Declaraţiuni colective pentru veniturile proprietăţilor agricole şi clădite rurale. Aceste declaraţiuni se fac pe formularul No. 1, prin îngrijirea primarilor, cari adună toate declaraţiunile, verbal, dela toţi contribuabilii şi le înscriu în formular sub semnătura lor, având şi concursul agenţilor fiscali pentru întocmirea complectarea şi depunerea în termen a acestor declaraţiuni.

Dacă într'o comună urbană majoritatea locuitorilor sunt agricultori şi terenurile cultivate se află în mare parte în comună, se vor face declaraţiuni colective, ca şi în comunele rurale, prin îngrijirea primăriei; de asemenea în satele sau cătunele încorporate la oraşe şi alcătuite în majoritate de agricultori.

Contribuabilii cari nu stau în comună, pot cere în scris primarului să-i treacă în aceste declaraţiuni, dându-i indicaţiunile necesare Aceia cari voiesc, pot însă să facă declaraţiuni individuale chiar pentru proprietăţile agricole rurale, pe formularul No. 3 mai jos arătat, şi în acest caz vor preda declaraţiunile pe alor răspundere direct a percepţie.

Pentru comunele unde există cadastru, se vor face declaraţiuni numai pentru datele ce nu sunt cuprinse în cadastru sau pentru cari cadastrul nu e ţinut în regulă.

II. Declaraţiuni colective pentru veniturile supuse impozitului comercial şi profesional cum şi pentru global ale locuitorilor rurali. Aceste declaraţiuni se fac pe formularul No 2, numai de către micii comercianţi sau arendaşi şi meseriaşi din comunele rurale şi numai dacă ei locuesc în comună.

Acei cari locuesc în altă comună, cum şi comercianţii, arendaşii sau industriaşii cari au întreprinderi mari şi contabilitate în regulă, ca şi profesioniştii liberi, vor face declaraţiuni individuale pe formularul No. 4 mai jos arătat.

Declaraţiunile colective aci prevăzute se fac deodată cu cele prevăzute mai sus la No. I. în acelaş mod şi se predau deodată cu ele.

III. Declaraţiuni individuale pentru veniturile proprietăţilor agricole şi clădiri urbane. — Aceste declaraţiuni se dau pe formularul No. 3 şi pentru fiecare proprietate în parte, în cazul când contribuabilul are mai multe proprietăţi.

Intocmirea lor se face de către contribuabil, completându-se toate indicaţiunile cerute prin formular, conform instrucţiunilor aflate pe el.

Ele se dau chiar pentru imobilele cari se bucură de drepturi de scutire, în vedere că aceste venituri vor fi cuprinse în venitul global al contribuabilului.

Dacă contribuabilul face această declaraţiune individuală pentru proprietăţile agricole cari nu au fost trecute în formularul No. 1 poate prevedea într'o singură declaraţiune toate proprietăţile ce are în aceaş comună rurală, ele urmând a fi impuse deodată cu celelalte proprietăţi din comună; iar pentru proprietăţile urbane poate prevedea mai multe într'o declaraţie numai în cazul când ele formează un grup la acelaş număr de stradă sau la mai multe numere consecutive cari se impun la un loc. In cazul însă când proprietăţile, sunt depărtate una de alta şi se impun separat, se face câte o declaraţiune pentru fiecare proprietate.

IV. Declaraţiuni individuale pentru veniturile supuse impozitului comercial sau celui profesional, din comunele urbane, sau pentru cele cari au contabilitate, regulat ţinută şi pentru profesiunile libere din cele rurale. Aceste declaraţiuni se fac de contribuabilii pe formulare No. 4, avându-se în vedere toate indicaţiunile cuprinse în acest formular şi în instrucţiunile aflate pe el.

Se face câte o declaraţiune pentru fiecare întreprindere comercială, industrială sau exercitare profesională în parte.

Se înţelege prin întreprindere o unitate de afaceri de o singură specialitate, care are un singur sediu sau direcţiune. Dacă întreprinderea are loc în mai multe comune dependinte de diferite percepţii, declaraţiunea se dă la percepţia locului de impunere, adică a principalei reşedinţe. Se va încunoştinţa la timp şi celelealte percepţii, unde are loc exercitarea de fapt, de locul unde urmează a se face impunerea, spre a nu se face greşit o altă impunere în alt loc.

Pe aceleaşi formulare vor face declaraţie pentru impunerea la impozitul minimal de 10 lei anual conform art. 54 din lege, cei ce nu au alte venituri impozabile, sau plătesc în total mai puţin de 10 lei impozit anual.

V. Declaraţiunile pentru venitul global. Aceste declaraţiuni se dau pe formularul No 5 de către toţi locuitorii comunelor urbane mai jos prevăzuţi şi de către acei din comunele rurale cari nu au fost trecuţi în declaraţiunile colective No. 1 şi 2.

Ele se dau după predarea declaraţiunilor pentru impozitele elementare mai sus prevăzute, întrucât prin ele trebuie să se arate numerele de înregistrare ale acelora.

Sunt obligaţi a da aceste declaraţiuni toţi contribuabilii cari, nefiind trecuţi în declaraţiunile colective au un venit brut total de cel puţin 10.000 lei, împreună cu acelea ale soţiei şi membrilor minori ai familiei sale, ale căror venituri le are la dispoziţie, scăderile de făcut asupra venitului rămânând a se opera la stabilirea acestui venit de către comisiune.

Dacă însă contribuabilul are un singur venit elementar în cuprinsul percepţiei locului de reşedinţă, este dispensat a mai da declaraţiune pentru global, fiind de ajuns să menţioneze prin declaraţiunea pentru înpunerea sa elementară că nu mai are alt venit, afară de cazul când are de cerut scăderi din impozit pentru membrii ai familiei aflaţi în sarcina sa.

Aceste declaraţiuni vor fi complectate de contribuabili conform indicaţiunilor cerute prin formulare şi explicaţiunilor din instrucţiunile aflate pe ele. Dacă spaţiile libere lăsate pentru declaraţiuni, în aceste formulare, nu sunt deajuns pentru toate veniturile contribuabilului, aceasta va anexa la declaraţiune listă de veniturile respective, făcută pe hârtie liberă, cuprinzând însă toate indicaţiunile arătate prin formulare.

Cuprinsul declaraţiunii. Deşi acest cuprins este arătat în detaliu prin formuarul No. 5, se dă aci câteva indicaţiuni principale, şi anume:

Declaraţiunea cuprinde în primul rând reşedinţa unde contribuabilul are să fie impus la impozitul pe venitul global. Dacă contribuabilul nu are alta reşedinţă decât domiciliul său, acesta va fi locul care va fi declarat. Dacă însă are mai multe reşedinţe, contribuabilul poate alege pe aceea pe care o consideră ca principală, fără însă a putea alege acest loc decât la domiciliu sau la principala a ezare a afacerilor sale.

Veniturile de declarat pe rând astfel cum sunt prevăzute în formularul declaraţiuni, şi anume:

Pentru primul an al perioadei de recensământ, cifra veniturilor proprietăţilor imobiliare, nu poate fi declarată, de oarece aceste venituri vor intra în compunarea venitului global astfel cum se vor stabili la recensământ. Aşa dar rămâne ca contribuabilul să indice numai locul unde se află situat imobilul şi dacă îi aparţine lui însuşi sau unei persoane din familia sa, rămânând ca până la stabilirea venitului său global să să stabilească de către comisiune venitul acelor imobile şi să fie socotite în urmă la venitul global.

Pentru veniturile cari se constată în fiecare an, şi anume cele supuse impozitului comercial şi profesional, se va trece în declaraţiune, pe lângă celelalte indicaţiuni relative la locul de obţinere a venitului şi la timpul pe care ele au fost obţinute în anul precedent, venitul net care a fost declarat de către contribuabil pentru impunere la impozitul elementar respectiv, rămânând ca, în cazul când se va stabili alt venit de către comisiune pentru impozitul elementar, să se rectifice şi cel declarat pentru impozitul global.

Veniturile mobiliare şi cele din salarii vor fi trecute astfel cum au fost încasate sau cum s'au cuvenit contribuabilului pe anul precedent, adică pe anul 1922. Indemnizările în natură vor fi evaluate conform § 4 din instrucţiunile aflate pe formularul declaraţiunii.

Aceste două categorii de venituri se trec reduse, aşa cum sunt taxabile la impozitele elementare respective şi anume:

a) Cele din salarii se declară pentru partea ce depăşeşte 9.000 lei pe an, sau partea respectivă din această sumă dacă salariatul a avut acest venit numai pe o parte a anului precedent, socotind ca reducere 750 lei lunar;

b) Cele prevenite din dobânzi numai pentru sumele ce depăşesc pe cele scutite, conform art. 24 din lege, la economiile făcute la instituţiunile de credit şi economie şi la băncile populare, în limita prevăzută de acel articol.

Afară de veniturile supuse impozitelor elementare, sunt trecute în venitul global şi veniturile scutite de acele impozite, cum sunt venitul din clădirile noi, sau din terenuri scutite pentru orice motive, sau venitul din fabrici scutit conform art. 36, cele din renta Statului şi altor instituţiuni cari se bucură de scutire ori din salarii scutit conform art. 45, alin. 2, precum şi din veniturile obţinute din alte ţări. Toate aceste venituri se trec la un loc cu cele nescutite, notându-se la No. 7 din formular cauza scutirii.

Anexe. — La declaraţia pentru global se vor anexa copii de pe declaraţiunile date la impozitele elementare pentru veniturile ce cad în cuprinsul altei percepţii, iar dacă şi acele declaraţiuni se dau la percepţia locului de reşedinţă a contribuabilului, se vor da în dublu exemplar, unul din ele rămânând atacat la declaraţia pentru global, iar celelalte trimiţându-se percepţiei respective.

De asemenea vor anexa declaraţiuni pentru veniturile din comerţ sau profesiuni încetate în anul precedent, întocmite pe formularele No. 4 spre a fi constatate numai pentru impunerea la global. Dacă acele venituri sunt în cuprinsul altei percepţii se va da declaraţia în dublu exemplar, unul trimiţându-se percepţiei respective pentru stabilirea venitului.

Scăderile din venitul total pentru stabilirea celui global, se fac în baza cererii făcute prin declaraţie şi conform celor arătate prin instrucţiunile aflate pe formularul declaraţiei.

VI. Declaraţiunile colective pentru impozitul global al lucrătorilor marilor stabilimente, cu mai mult de 50 lucrători, se pot face pe formularul No 6, numai dacă lucrătorii nu au alte venituri afară de salarii.

Aceste formulare se pot întocmi de administraţia stabilimentelor conform formularului anexat la instrucţiunile generale.

Cine face declaraţiuni?

Declaraţiunea se face în regulă generală de către contribuabil: pentru minori şi interzişi de către tutori sau cei ce le administrează veniturile, iar pentru persoanele morale de către cei ce le reprezintă.

In declaraţiunea pentru global a capului de familie se va cuprinde toate veniturile şi celorlalţi membri ai familiei, ale căror venituri intră în compunerea venitului său global conform art. 57 Deosebit capul de familie este dator să facă declaraţiunea pentru impozitele elementare ale acestor venituri.

Declaraţiunea se semnează de către contribuabil sau de către cel ce îl reprezintă legal ori de procuratorii lor. In acest caz se va anexa copie după procură. Dacă copia nu este legalizată, declarantul este obligat a prezenta originalul la stabilirea impozitului.

In cazul când declarantul nu ştie carte, sau nu este în stare a complecta declaraţiunea, el o va putea face verbal la percepţie sau primărie şi declaraţiunea va fi complectată de funcţionarii respectivi fiscali sau administrativi cari vor putea semna pe contribuabil, dacă acesta nu poate semna, în asistenţa unui martor ştiutor de carte, care va semna alături de funcţionar.

Primirea şi păstrarea declaraţiunilor

Declaraţiunea se predă la percepţia locului de impunere, iar la predare se va da contribuabilului dovada de primire cu numărul de înregistrare.

Declaraţiunile nu sunt acte publice. Legea garantează contribuabilului secretul prevăzând că ele nu pot fi puse la dispoziţiune spre cercetare, decât celor în drept a stabili şi verifica impunerile, sau contribuabilului însăş ori procuratorului său.

Neapărat că contribuabilul poate scoate copii sau extrase depe declaraţiune, însă aceste copii nu pot fi certificate, deoarece legea pune principiul că declaraţiunile nu sunt acte publice, şi deci în cazuri de litigii nu pot sluji numai uneia din părţi.

Ca o consecinţă a acestui principiu, legea prevede aplicarea penalităţii prevăzute de art. 305 din codul penal, pentru funcţionarii sau membrii comisiunilor cari vor divulga orice informaţiuni relative la lucrările de impunere.

Impunerile în cazurile de dispensă de declaraţie şi impuneri din oficiu

In cazul când contribuabilul are un singur impozit elementar în cuprinsul percepţiei, s'a arătat mai sus că contribuabilul este scutit de a face declaraţie pentru venitul său global, fiind deajuns să menţioneze pe declaraţia sa că nu mai are alt venit afară de cel declarat.

Dacă contribuabilul nu face nici o declaraţie şi nici menţiunea mai sus prevăzută, sau dacă se constată că mai are şi alte venituri afară de cele declarate, el va impus din oficiu în conformitate cu art. 96 din lege.

Impunerea din oficiu se poate face de comisiuni în tot timpul funcţionării lor, ele putând aplica o amendă până la o patrime din impozitul ce-l vor stabili. Rămâne însă contribuabilului dreptul de apel, prevăzut de lege, în termen de 20 de zile de la comunicarea impunerii.

Dacă lucrările comisiunilor au trecut şi contribuabilul a rămas neimpus, impunerea se va face din oficiu de către delegaţii fiscului, aplicându-se în acest caz o amendă egală cu jumătate din Impozit şi cu drept de contestare la viitoarele comisiuni de impuneri în ce prive te impozitul, iar în ce priveşte amenda conform art. 111 din lege.

Judeţul .....
Comuna .....

No. 5.

DECLARAŢIE

DE IMPUNERE LA VENITUL GLOBAL PE ANUL 1923

Precepţia circ. .....
Inregistrat No. .....
Data .....

Subsemnatul ....., cu ocupaţiuea....., starea civilă..... de cătăţenie....., domiciliat in str. ..... No.....

Declar:

A.— *Reşidenţa* mea unde voiesc a fi impus la venitul global, şi unde să mi se comunice toate actele relative la impunere, se află în str. ..... No.....

B.— *Veniturile* ce am avut în anul precedent 1922, aparţinând mie sau membrilor din familie mai jos notaţi, ale căror venituri le am la dispoziţie, sunt:

1. Din următoarele proprietăţi agricole:

(a)..... situată în (b)..... aparţinând (c).....
..... „ „ ..... „ .....
..... „ „ ..... „ .....
..... „ „ ..... „ .....

2. Din următoarele proprietăţi clădite:

(a)..... situată în ..... str. ..... No. ..... aparţinând .....
..... „ „ ..... „ ..... „ ..... „ .....
..... „ „ ..... „ ..... „ ..... „ .....
..... „ „ ..... „ ..... „ ..... „ .....

3, Din următoarele intreprinderi comerciale, îndustriale sau agricole:

Intreprinderea: (d)	Venit net declarat în impozitul elementar Lei
..... în ....., str. ..... No.	
..... „ ..... „ ..... „	
..... „ ..... „ ..... „	
..... „ ..... „ ..... „	

4. Din exercitarea următoarelor profesiuni, meserii ocupaţiuni necomerciale şi alte exploatări neprevăzute la celelalte impozite ori din câştiguri întâmplătoare:

Exercitarea, exploatarea, câştigul. (e)	
..... exercitat în ....., str. ..... No.	
..... „ „ ..... „ ..... „	
..... „ „ ..... „ ..... „	
..... realizat „ ..... „ ..... „	

5. Din următoarele venituri ale capitalului mobiliar:

Felul şi numărul valorilor, natura şi originea plasamentului şi veniturilor (f)	Valorea nominală	Cui aparţine (c)	Venit pe anul trecut Lei

Explicaţiuni.— a) Felul proprietăţilor. Se declară pentru global proprietăţile posedate anul trecut, cele dobândite după 1 Ianuarie 1923 urmând a fi cuprinse în venitul global al anului următor; b) Comuna şi judeţul ori numai oraşul; c) Dacă aparţin contribuabilului va scri: mie însumi, dacă aparţine unui membru al familiei aflat în sarcina sa se va arăta cui; d) Felul comerţului ori exploatării; e) Felul profesiunii, meseriei, ocupaţiuni ori câştigului întâmplător; f) Acţiuni rente şi oricari alte titluri, sau plasamente de capital, tantieme, redevenţe, etc., cu arătarea originei lor cum şi rente viagere peste 25.000 lei anual. Dacă spaţiul nu ajunge se va anexa un borderou întocmit la fel cu acest formular. 2633

6. Din salarii, îndemnizări, gratificaţii, remize. pensiuni sau rente viagere, acestea numai până la 25.000 lei anual.

Salarii, indemnizări, etc.

	Venitul pe anul trecut Lei
[1]) .....primite dela.....din.....în bani . .	
..... „ „ ..... „ ..... „ „ „ . .	
..... „ „ ..... „ .....în natura eval[1])	
..... „ „ ..... „ ..... „ „ „	

7. Dintre veniturile mai sus arătate a... început în cursul anului trecut dela data de([3]) ..... cel..... arătat..... la No. ....., rând .....

A ..... încetat de a mai există cel..... arătat..... la No. ..... rând..... dela data de([3]) ....., din cauza .....

Cei..... dela No....., rând....., se află scutit..... de impozitul elementar din cauza([4]) .....

8. Veniturile dela No ..... sunt cuprinse în declaraţia([5]) ..... No. ..... la percepţia .....
„ „ „ ..... „ „ „ „ ..... „ ..... „ „ .....
„ „ „ ..... „ „ „ „ ..... „ ..... „ „ .....
„ „ „ ..... „ „ „ „ ..... „ ..... „ „ .....
„ „ „ ..... „ „ „ „ ..... „ ..... „ „ .....

C.— *Scăderi din venit*

Din venitul meu total cer a mi se scădea: ([6])

1. Pe lângă impozitele elementare pe veniturile dela No. 1—4 ce se vor constata, impozitele plătite în anul trecut pentru veniturile dela No. 5 şi 6 pe baza următoarelor dovezi: .....

2. — Dobânzile plătite la următoarele datorii ipotecare şi chirografare:

La creanţa .....
„ „ .....
„ „ .....
„ „ .....

3. — Anuitatea la renta .....

4. — Deficitul din exploatare ([7]) ..... cum rezultă din .....

D. — *Persoanele din familie* aflate în sarcina mea, pentru cari cer scăderi din impozit ([6]) conform art. 67 sunt:

	Calitatea
1.	soţie cum dovedesc cu actul de căsătorie din .....
2.	de.....ani cum dovedesc cu .....
3.	„ „ „ „ „
4.	„ „ „ „ „
5.	„ „ „ „ „
6.	„ „ „ „ „
7.	„ „ „ „ „
8.	„ „ „ „ „
9.	„ „ „ „ „
10.	„ „ „ „ „

Semnătura declaramentului,

Explicaţiuni: (1) Felul salariului, remuneraţiei, gratificaţiei, remizelor, rentelor viagere până la 25.000 lei, pensiuni şi orice alte îndemnizări în bani sau în natură, arătându-se în ce consistă cele în natură, cum: locuinţă, hrană, întreţinere totală, etc.

(2) Evaluarea se face conform arătărilor dela No. 4 din rezumatul instrucţiunilor.

(3) Dacă sunt mai multe asemenea venituri se va arăta pentru fiecare data începerii sau încetării.

(4) Se va arăta cauza scutirii: vie plantată, clădire nouă, etc.

(5) Se va indica declaraţiunile date pentru veniturile elementare aparţinând contribuabilului sau membrilor din familie, arătându-se dacă declaraţia e colectivă sau individuală.

(6) Pentru scăderi din venit sau din impozit a se vedea No. 7 şi 8 din rezumatul instrucţiunilor (pag. 4).

(7) Deficite rezultate în anul precedent din exploatări comerciale, industriale ori agricole

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DOAMNĂ serioasă de bună condiţie caută post de menajeră, merge şi în provincie. A se adresa la cofetăria Boncescu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Convocare

Domnii acţionari ai Societăţii pe acţii pentru procurarea de lemne şi materiale de edificat sunt rugaţi a participa la a III-a Adunare generală ordinară care se va ţine la 14. Martie 1923. ora 6. d. m. în localul societăţii din Strada Avram Iancu Nr. 18 cu următoarea ordine de zi: I. Raportul Direcţiunei şi al Comitetului de Cenzori asupra exerciţiului 1922. 2. Inaintarea dării de seamă. 3. Absolvarea Direcţiunei şi a Comitetului de Cenzori pentru gestiunea trecută, 4. Alegerea Direcţiunei şi a Comitetului de Cenzori. 5. Eventuale modificări din statute. 6. Eventuale propuneri. Cluj, la 5. Martie 1923. Direcţiunea Societatea pe Acţii pentru procurarea de lemne şi Materiale de edificat. Bilanţ. Active. Cassa (num) 17. 933.87, Cauţiuni 21.600. Garanţie 4 500. Efecte 8.000. Marfa 298.841.83 Arangament 6.000. Mobilar de birou 4.398.50 Debitori din Ct.. Crt. 1.323.930 87. Total: 1.685.205 07. Pasive. Capital Societar 150.000. Fonduri 4.747. Accepte proprii rescontate 220.000. Diversi Creditori 1.278. 556.29. Profit pe anul 1922. 83. 700 39, jos pierdere din anul 1921. 51.798.61. profit curat 31. 901.78. Total:1.685.205.07. Contul Profit şi Pierdere. Spese. Interese 48.187,71. Spese cu Depositele 3.845,50. Spese de Spediţie 3 051.30. Salare şi Plată 48.725. Spese Generale 97.969,39 Contul de binefacere 500. Pierdere din anul 1921 51.798.61. Profit curată pro anul 1922 31.901.78. Total: 285.979.29. Venite. Câştig la mărfuri 285.979.29 Total: 285.979.29. Cluj, la 31 Decembrie 1922 pt. Contabilitate: E. Robert director, Direcţiunea: C. Szenes preşident, S. Zelig, Sim. Nierenfeld, S. Sajovics. A. Grünfeld, J. Lebovics. Subsemnaţi cenzori am examinat conturile de faţă şi le am găsit în regulă şi conform registrelor. Comitetul de Cenzori: Dr. J. Fischer, preşident. N. Sajovics, S. Wohl. M. Holder, St. Szenes, S. Nierenfeld. 2634

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt menthotat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Cea mai fina crema pentru ghete

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Prima Fabriea Electrica Română S. p. A. CLUJ.

1. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerţului

„CHAUSSURES ECHO"

1392 **este marca celor mai bune ghete.** Lloyd 1110

Nu cumpăraţi 2608

Cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,

până nu controlaţi preţurile la

EMIL BLAGA CLUJ, Piaţa Ştefan Mare No. 3 care vinde cel mai eftin.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Intreprind lucrări de pavat pordosit

cu ori ce fel de piatră întreagă, ori în care parte. Rog pe doritori să mă avizeze, GAVRIL CĂPUŞAN Calea Mănăşturului 27. 26 6

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage 1267-2

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica: Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malţ dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanţilor 11, Telef. 394.

Reclama 2805 2248

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj

pentru ediţii MASSON Paris, la celelalte editori de literatură şi de ştiinţă franceze. 1267-3

Cel mai mare favor de schimb. ... Cereţi catalog.

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. ◆ No. 745 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 9 Martie 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrăți...

R CLUJ I. 7583

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 30 L.

Constituția cea nouă

O necesitate organică a noului stat românesc

„Precum s'a îndeplinit cu Incoronarea, — a spus primul ministru în ședința Camerei — așa trebuie să se îndeplinească și cu votarea Constituției. Amândouă aceste mari fapte istorice, trebuie să închidă definitiv posibilitățile acelora, cari mai cred că se mai pot pune în discuțiune situațiuni, care sunt definitiv hotărâte."

Fără un pact fundamental, fără o lege supremă care să hotărască modul de conducere al țării și așezămintelor ei, țara noastră părea un amestec de bogăție și de curente, o cladire uriașă și mândră al cărui nenumărat și prețios mobilier umplea alandala camerele și coridoarele, fără nici un rost și fără nici o ordine și ai cărei locuitori dormeau pe parchetul podelelor, pentru că paturile stăteau alături demontate, claie peste grămadă.

Avea ceva din aerul acelor caravanseraiuri, din largul deșerturilor în care călătorul grăbit era nevoit să întârzăie din motive libere de voința lui. Aerul provizoratului.

Ceva închegat în pripă și fără impresie de durabilitate un conglomerat de țărișoare și districte cu legiuri felurite, cu aspirațiuni deosebite, cu interese indepedente, un stat împestrițat și variu ca un imens mozaic.

Și arătându-l ast-fel, nu atribui Românilor această impresie. Ei nu puteau totuși să nu se simtă atinși, la gândul că pretutindeni, în țara readusă în hotarele ei firești cu atâta trudă și cu atâta sânge, domnea harababura.

Priveau la țara lor, ca la o gospodărie, câștigată după judecăți lungi și grele și în care mâna harnică a celui ce trebuia să aducă ordinea, întârzia să-și arăte vrednicia.

Dar alături de stăpânii cei nuoi ai casei, mai rămâneau atâția alții, cei ce-o stăpâniseră pe nedrept și cari n'o puteau părăsi ca unii ce fuseseră deasemenea oameni ai locului de sute de ani.

Aceștia nu putea să n'aibă iluzia provizoratului, iluzia despărțirei trecătoare de miezul încă dăinuitor al fostei lor patrii; aceștia nu puteau să nu cugete și să nu nădăjduiască o curândă revenire la ceia ce fusese înainte, — câtă vreme erau cârmuiți încă de legile sub care se născuseră, pe care le moșteniseră dela părinții, dela moșii și strămoșii lor.

Incoronarea a fost primul mare act istoric românesc dela înfăptuirea României celei noui, care a sdruncinat cu putere aceste speranțe zadarnice, aceste închipuiri de prisos. Votarea unei constituții, cu dispoziții generale pentru intreaga suprafață a solului românesc va săvârși ceia ce a început Incoronarea, va alunga ideia de provizorat din sufletul tuturor celor ce o nutresc încă în taina sufletului lor, va obișnui pe toți aceștia cu gândul adevărat că starea de acum va fi deapuri un dăinuitoare, îi va învăța să se împace cu soarta ce le-a hărăzit dreptatea imanentă a lucrurilor, îi va îndemna să se așeze cu gândul și cu sufletul de nouii gospodari, de nouii îndrumători ai destinelor noastre și ai destinelor lor.

Gospodăria aranjată, dichisită, scoasă din impasul în care o vârâse politicianismul neexperimentaților conducători ai anilor dinnainte, ea însăși va îmbia cu ordinea și cu noua ei așezare atât pe noi, pe copii de trup ai țării, cât și pe cestelalți, pe copii de suflet, care până acum s'au ținut încă înstrainați de ea.

Noua Constituție e deci o necesitate națională. Că toți nu o înțeleg ast fel nu este totuși de mirare. Dar agitațiile, pe care, din nefericire, chiar unii din ai noștri le fac în jurul ei, nu sunt, cum se ține și se pară, isvorâte din pricina ivirei ei în vâlmășagul disputelor vrăjmășești. Adversarii, ce se vestesc la orizont, nu sunt de fapt decât vechii adversari, obișnuita falaugă opozițională, care neagă și contrariază ori ce-i vine înnainte și care ar fi negat cu vigoarea de acuma, ori ce altă nouă înfăptuire pozitivă, ce s'ar fi prezintat în locul proectului Constituției, intrat eri în desbaterile Adunărei Naționale. Nu-i decât o stare de spirit produsă de aceiași desordine generală și legitimând cu atât mai mult, cu cât se manifestează mai violent, — tocmai necesitatea aducerei acestei constituții.

O necesitate istorică, inexorabilă, care trebuie să se întâmple în organismul cel nou al țării, așa cum se întâmplă un fenomen organic în corpul omenesc, pentru a i face posibilă viețuirea mai departe.

Atacurile la adresa Coroanei

Depunerea proectului nouei Constituți în Parlament, fapt care dovedește hotărârea guvernului de a da țării pactul fundamental, a fost un prilej pentru ziarele cari fac o politică de agitație și pentru partidele cari trăesc din această agitație, să încerce din nou coborârea Coroanei în vârtejul luptelor politice.

„Adevărul", „Lupta", „Aurora" și nu ne-am mira dacă și „Patria" ar apuca această cale, au reluat atacurile perfide și insinuările meschine la adresa Regelui.

Astfel ziarul dlui Rosenthal care apără și sprijinește cu atâta căldură politica partidului național, publică în numărul său de eri un articol al dlui Costa-Foru, purtând titlul: Regele, Constituția și primul-ministru.

Nu vom înșira aci insanitățile și insultele pe cari confratele bucureștean le aruncă Regelui. In esență articolul voește să încredințeze opinia publică din țară că noua constituție se datorește unei oculte înțelegeri între M.-S. Regele și primul ministru, cari neființd decât niște tirani au făurit pactul fundamental al statului în spirit despotic. Regele a făcut aceasta pentru a'și asigura o domnie de tiran, iar dl Brătianu s'a grăbit să satisfacă dorința regală pentru a'și asigura guvernarea.

Iar „Lupta" mergând mai departe publică un articol în care se insinuiază că Regele n'ar voi să sancționeze Constituția cea nouă și că ar însemna să i-se ceară imposibilul solicitându-se Maiestății Sale semnătura pentru o Constituție pe care o resping dnii Maniu și dr. Lupu.

„Aurora" este mai categorică. Ea amenință cu revoluția și lasă să se înțeleagă că în mijlocul vârtejului se poate întâmpla să se prăbușească și Coroana.

Chiar „Epoca" a făcut, în legătură cu depunerea proectului de Constituție pe biurourile Adunărilor Legiuitoarae, unele aluziuni la adresa Regelui.

Incă odată, deci, și aceasta cu prilejul unui act de însemnătate istorică politicianismul încearcă să coboare Tronul în mijlocul certurilor dintre partidele politice.

Faptul trebue denunțat și osândit cu toată asprimea. Nu este îngăduit nimănui să amestece Coroana în luptele politice. Prestigiul Tronului trebuie să rămână curat cași dragostea pe care o poartă Dinastiei țara întreagă, A păstra această conduită față de Coroană nu este numai o obligațiune pentru oamenii și partidele politice, dar este și o necesitate de stat.

Incercarea de a amesteca Tronul în mijlocul pasiunilor politice și a harței dintre partide arată însă până la ce mișelii se poate coborî politicianismul și cât de mult stăpânește el pe oamenii din fruntea așa numitelor grupări și ziare democratice.

Condamnarea lui Aron Schuller

Curtea de apel din Iași a condamnat pe archicunoscutul Aron Schuller la o amendă de 32 milioane pentru contravenția săvârșită cu ocazia exportării de cereale.

Cultura și credința în Rusia

Opera bolșevismului — Prigoana religioasă și insuficiența învățământului

Criticele unui cunoscător al Rusiei de azi

Intr'un ultim număr al ziarului „Gazette de Praque" șeful partidului radical din Franța, domnul Edouard Herriot, cunoscut ca bun prieten al Rusiei actuale pe care a vizitat-o și a studiat-o îndeajuns, publică un interesant articol asupra fazei prin care trece în momentele de față împărăția lui Lenin și Trotzki. Domnul Herriot arată că Rusia tinde să revină la o viață normală. Ultimele manifestări dovedesc stări de fapt care n'au nimic deosebit de orânduielile societății burgheze. Violențele discursurilor nu l'au putut împiedeca pe Trotzki să primească deflarea trupelor ca orice suveran cu prilejul celei de a 5 a aniversare a revoluției ruse; alegerile pentru reînoirea sovietelor au dovedit că massele populare rusești se transformă și se lasă câștigate de necesitatea restabilirei unei ordine fixe, mai presus de orice literatură politică.

Ce'l lipsește Rusiei

Rusia prezintă actualmente toate aspectele unei societăți burgheze; nu are însă nimic din ceea ce se poate numi o țară democratică. Toată jertfa revoluției n'a adus nimic. Rusia trebuie să facă sforțări uriașe pentru a câștiga ceea ce vechile societăți burgheze ale Europei au realizat de mult, libertatea de gândire și libertatea de cult.

„Nu am calitatea — spune dl Herriot — să apreciez programul și metodele Internaționalei comuniste, organul unui partid politic. Dar șefii statului rus ar fi avut, se pare, tot interesul să pună sfârșit cât mai repede campaniei de persecuție contra gândirii și credințelor, campanie care îndepărtează de dânșii pe cei mai vrednici oameni și chiar pe cei mai buni și siguri prieteni ai Rusiei.

„Ce înseamnă, spre exemplu, acea luptă contra Bisericei, ale cărei peripeții le-am urmărit cu înfricoșare către sfârșitul ultimului an? Ințeleg că un proces ca acel al lui Tombov contra episcopului Zinovii și starețului Pospielov, deschis în luna Noembrie, a putut fi provocat de refuzul acestora de a se supune ordinelor privitoare la rechiziționarea obiectelor sfinte. Tot așa și cu procesul celor 118 acuzați din Moscova. Dar procesul contra oamenilor Bisericilor din Crimeea, în care figurează cot la cot preoți ortodoxi, preoți catolici, rabini evrei, fakani caraiți (secta religioasă evreiască) ne întoarce la procedeele evului mediu!"

Lupta contra religiunei

In timp ce Rusia e străbătută de fiorii prigoanei oficiale, a teroarei și masacrelor, guvernul sovietic anunță, prin oficiosul său „Pravda", înființarea unui seminar antireligios la Moscova. Dl Herriot apreciază astfel manevra conducătorilor bolșevici:

„Fac imputare guvernului rus de a institui dogmatism pentru a combate alte dogmatisme și a lupta fără rost contra achizițiunilor științei moderne care s'a obișnuit a se sustrage pasiunilor, făcând loc în domeniul istoriei studiului religiunilor." Auditorul seminarului nostru, declară „Pravda", nu este dispus a privi materiile religiunei ca un subiect de cercetări științifice, istorice sau altele. O regret pentru auditori și pentru profesorii cari le sunt dați, încheie dl Herriot.

O nouă religie

Astfel prezintat, noul seminar de la Moscova nu este, cum se susține, un seminar antireligios, ci un seminar religios, un seminar al unei noui religiuni. Programul seminarului are pretenția să concentreze în câteva capitole națiunile, cari constitue toată știința trecutului și a prezentului. Nu poate fi nimic mai contrariu criticei ca acest program. Toată silința erii moderne și a spiritelor superioare cari au onorat-o, țintit să ne învețe analiza. Inaintând pe calea apucată, stăruind, bolșevismul ne va duce la cea mai grosolană sinteză, la un adevărat fetișism. Idolul nu va fi totdeauna acelaș; însă se va găsi veșnic un idol pe altar, cel al lui Marx. De alttel, programul anunță un curs asupra religiunei și marxismului.

Pot afirma că Marx însuși, el înaintea oricui, cu puternica sa genialitate ar fi râs de acest Marxo-centrism. Ce ar fi zis Renan, al cărui centenar îl sărbătorim? Nu, libertatea gândirei nu poate fi aceasta.

Situația instrucțiunei

Amicii Rusiei, chiar acei cari sunt necredincioși (e cazul meu, spune dl Herriot) ar fi dorit ca în loc de a se angaja pe această cale, guvernul să fi desvoltat învățământul, libera cultură a individului prin știință, litere, arte. Sau, dacă ar fi să cred articolul lui Vakokler din „Pravda" de la 21 Noembrie, școlile se găsesc într'o situație foarte tristă. La Ribinsk, la Perin, la Tula, în Siberia, pretutindeni populația se plânge. Școlile se închid. Dl Lunaciarski a mărturisit-o în discursul său de la Moscova, în Congresul corpului didactic . . . Și cu toate acestea nu e nevoe mai urgentă decât de instruirea poporului rus, așa de tragic avid de a ști. Aș putea spune că foametea intelectuală a Rusiei e cu mult

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

mai dezolantă decât cealaltă foamete de care s'a vorbit atât.

*

Acestea le spune un bun prietent al conducătorilor Rusiei de azi. Vecinii noştri de peste Nistru sunt sfâşiaţi sufleteşte de lipsa de învăţământ şi mai cu deosebire de sugrumarea Bisericei. Credinţa şi cultura sunt două bunuri pe care Rusia, dată de revoluţie cu atâtea veacuri înapoi, va trebui să lupte din răsputeri pentru a le recâştiga. In niciun caz nu le va putea repede avea aşa cum le are restul Europei „burgheze."

File de calendar

Ultima expresie a caragianismului

Un fiu de mare patriot şi om politic, venit din Bucureşti pentru propagandă elect rală în Ardeal, a fost împiedecat de un jandarm să între într'un cerc de votare, pentru că nu avea asupră-i biletul de liberă circulaţie.

„Fiul" şi-a desfăcut atunci bumbii dela palton şi-a spus soldatului pe-un ton care rivaliza cu al cunoscutului actor Marculescu în melodramă „Doi sergenţi" :

— „Atunci trage în pieptul meu" !

Văzând însă că soldatul numai zâmbeşte în faţa acestei dramatice atitudini, a merş cu cura ul şi mai departe :

— „Sau împunge-mă cu baioneta".

Jandarmul îl privea cu un aer posnaş, crezând că e puţin „clătinat". „Fiul" nostru însă scotea documente, destăşura patalamale, argumenta cu aprindere, arătându-şi origina i rostul trecerei sale prin partea locului.

Toate aceste perorări se opreau însă în casca jandarmului : nimic nu putea să-i mlădieze hotărârea.

Atunci fiul marelui patriot avu un moment de neaşteptată inspiraţie :

— „Du-mă atunci la primărie, ca să fac o reclamaţie".

I se admise.

Peste un sfert de ceas, fiul omului mare ieşi radios din localul municipal.

— „Aţi văzut ! — striga el triumfător, spre nespusa ululală a jandarmului. Am fost arestat.

„Am fost deţinut de sbiri ! de călăi !

Bucuros de ispravă, se reîntoarse la Bucureşti. Iar după câteva zile, veni la gară întru întâmpinarea ofiţerului care supraveghiase alegerile. Era însoţit de toţi cei zece care-i formează partidul în capitală. Şi când comandantul jandarmilui cu pricina se coboră din vagon, năpădirâ toată grămada, asupră-i cu ouă clocite . . . . Martirul politic se răsbuna. Răsbunare demnă de martir.

Stranie efloresceniă a caragialismului ! Nici prin imaginaţia atât de bogată a marelui maestru n'ar fi putut trece o astfel de năsbâtie : un om care se roagă şi uzează de toate şiretlicurile ca să fie . . . . arestat, pentru a se văicări apoi de persecuţie politică.

Ar fi de zâmbit desigur dacă nu m'aş gândi la bietul jandarm, a cărui naivitate fatal trebuia să cadă în cursa rutinei unui brav elector al capitalei. Noroc c'a fost numai atâta şi că totul s'a petrecut pe nepregătite. Astfel nevoiaşul slujitor al statului avea să plătească crunt — cu familie cu tot — lesnea lui încredere în viclenia bogatului fecior de boier. *Nomofilax*

Primul comitet al Şcoalei Normale de învăţători din Cluj

Profesorii şcoalei normale din Cluj au luat lăudabila iniţiativă de a face apel la particulari, pentru înfiinţarea unui comitet şcolar, care prin sprijinul lui, fie moral, fie material să ajute la bunul mers al şcolii.

In adunarea generală care a avut loc Duminecă, după ce Dl Dr. Pavel Roşca, directorul şcolii, a mulţumit tuturor acelor cari au răspuns la apelul şcolii, arătând şi importanţa deosebită a creierei acestor comite, care uşurează munca Statului şi aduc un mare folos propăşirei culturale, s'a procedat la alegerea comitetului compus din D-nii General Anastasiu, preşedinte, Marin Stefănescu, profesor univ., Dr. Bilaşcu prof. univ., C. Popovici, prefectul poliţiei, membri: Pavel Roşca, secretar şi casier, Dr. Peculea cenzor.

Dintre profesorii şcolei au fost aleşi membri în comitet D-nii Victor Lazăr C. Şudeţeanu, cenzor Sabin Oprean.

In afară de aceasta s'a mai ales şi un comitet de onoare în frunte cu P. S. S. episcopul Ivan, din care fac parte : Prefectul Judeţului, Primarul oraşului şi D-nii Dr. Leon, directorul Băncii româneşti, G Tripon senator, Dr. Ganea, Valeriu Popa, Dr. Ionescu, Dr Comşia, Hossu, directorul regional CFR, Dr. Barbu, Dr. Iacobovicin, Rectorul universităţii, D. Tomescu, preşedintele Sindicatului presei din Ardeal, Popescu-Agrippa şi Dl Florn.

Nu ne îndoim că iniţiativa lăudabilă a profesorilor şcoalei şi al persoanelor mai sus citate, cari îşi dau seamă de cerinţele actuale ale şcoalei şi de greutăţile prin care ea trece, va avea cuvenitul ecou în opinia publică.

„Ellenzék" şi Opera Română

Cu prilejul conflictului dintre dl Grozăvescu şi Direcţia Operei Române, ziarul „Ellenzék" a publicat un articol de reportaj pe care nu-l putem lăsa nerelevat.

Sub pretext că vrea să-şi ţie cetitorii în curent cu toate elementele conflictului, numitul ziar înşiră tendenţios şi o sumă de amănunte de culise care nu dovedesc altceva de cât tendinţa de a utiliza tot ceia ce-ar putea să provoace o dezagregare a Operei Române.

Părerea noastră asupra cazului Grozăvescu ne-am spus-o la timp.

Cită vreme era necunoscut, dl Grozăvescu era foarte devotat Operei Române d n Cluj. De îndată însă ce a început să guste din plăcerile gloriei, d-sa a crezut că Opera noastră e prea mică pentru talentul pe care-l are şi atunci a devenit prezumţios şi cu toane.

Prezumţia şi toanele l-au făcut să-şi uite îndatoririle şi faţă de instituţia care l a format şi faţă de publicul care l-a încurajat într'un mod excepţional.

Dar, înţelege oricine că pentru toanele unui artist prezumţios nu putem sacrifica o instituţie şi că actul de energie săvârşit de Direcţia Operei a fost necesar. Regretăm, de sigur, plecarea dintre noi a dlui Grozăvescu, dar nu putem aduce nicio imputare conducătorilor Operei.

Şi tocmai cele publicate de ziarul „Ellenzék" ne încredinţează şi mai mult că actul de energie săvârşit de Direcţia Operei a fost necesar. Reportajul ziarului maghiar, alimentat cu intrigi de culise, ne face să ghicim că purtarea dlui Grozăvescu face parte dintr'o întreagă acţiune care urmăreşte slăbirea şi dezogregarea Operei Române.

Avem însă convingerea că, procedînd cu energie, Direcţia Operei va şti să împiedece la timp orice încercare de-a distruge o instituţie pe care noi o dorim din ce în ce mai puternică şi mai înfloritoare.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea Spectacolelor :
Joi 8 Martie „Feti.a".
Sâmbătă 10 Mar ie : Comp. Marioara Voiculescu.
Duminică 11 Martie matineu „Institutorii".

*

Se repetă „Văpaia" (La Flambée) de Henry Kistemaeckers cu D-nele Mitzi Ignatescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry şi D-nii D Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Neamtzu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuţiu, Borgo an, etc.

Dregeţi-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle şi oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu maşinile cele mai moderne **Cluj.**

Telefon interurban 147.

✖ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✖

Gerhart Hauptmann şi naturàlismul german

Câteva reflexii de actualitate.

Ultima fază de evoluţie a literaturii germane din secolul al XIX-lea e caracterizată de înflorirea curentului naturalist manifestat întâiu prin „Kritische Waffengänge" de Heinrich şi Iulius Hart ; şi „Revolution der Literatur" de Karl Bleibtren, tustrei porniţi contra lui Geibel şi Paul Heise.

Dela ivrea lui, naturalismul a câştigat teren în poezia lirică şi epică, şi ceeace e surprinzător chiar şi pe terenul poeziei dramatice. Zic, e curios acest fapt, dacă ţinem seamă că Zola, maestrul naturalist, nu s'a putut impune pe acest teren.

Greşim totuşi când vorbim de naturalism ca de ceva nou în Germania. Inainte de epoca aceasta, drumul lui a fost bătătorit de oamenii „Sturmund Drang"-ului. Şi cu toate acestea înflorirea lui adevărată e produsul influenţei franceze (Flaubert, Zola), a influenţei scandinave (Ibsen, Björnsterne Björnson, Aug. Strindberg) şi a celei ruseşti (Tolstoi, Dostoievschy). In al doilea plan, putem considera pe Schopenhauer ale cărui opere ajunseră atunci a fi înţelese pe deplin, şi pe Nietsche, atunci apărut pe orizontul filosofiei germane.

Naturalismul — în general — ţinteşte ajungerea celei mai perfecte asemănări între artă şi natură Fără vre-un scop lateral, fără a se simţi stângenit de alegerea de subiecte în mediile viciate, imperfecte din punct de vedere estetic, el nu ţinteşte decât prelucrarea şi analizarea problemelor de actualitate, ale căror rădăcini snnt în marile masse.

Omul care-l interesează pe scriitorul naturalist e omul modern, cu toate defectele lui de ordin sufletesc, neurastenia lui, nihilismul său moral şi mai ales (vorba lui E. Zola) acel „homme machinal" victimă a soartei.

Aceste elemente le vom găsi în lucrările dramatice naturaliste germane (sau la alte popoare) îmbinate cu naturaleţa personagiilor în toate acţiunile lor, în vorbă, în ţinută ori în gesturi. In drama naturalistă găsim pauze lungi (pentru a se evidenţia lupta sufletească,) găsim persoane cari săvârşesc lucruri simple şi a căror acţiune totuşi ne impresionează.

Naturalismul a lărgit orizonturile poeziei, pe scenă naturalismul ne-a arătat pentru întâia oară mizeria trupească şi sufletească, şi el ne-a înfăţişat pe proletar cu toate suferinţele lui prin care indirect, autorul — ţinteşte innobilarea sentimentelor spectatorului sancititorului. Din poezia veche naturalismul a scos toată falsa morală şi tot ce-i convenţional îmbrăcând-o într-o haină mai nouă, mai curată.

Fără îndoială că naturalismul a avut şi multe efecte rele. Dar judecându-l acum într'o epocă când îl putem considera ca aparţinând trecutului, trebuie să-i recunoaştem meritul de a fi adâncit câmpul artei şi al poeziei.

La germani naturalismul începe terenul cel mai nepriincios în poezia lirică. (O distinsă reprezentantă a acestei poezii lirico-naturaliste e şi Carmen Sylva.) Romanul naturalist german are şi el eminenţi reprezentanţi aproape toţi însă încătuşaţi de Zola.

Herman Suderman ajunge culmea, şi reuşeşte să scape de influenţa acestuia prin „Frau Sorge" „Der Katzensteg" şi „Es war". Teatrul, după strălucirea meiningienilor, apoi a lui Richard Wagner, care rămâne nu numai un mare compozitor ci şi un mare dramaturg, şi după strălucirea lui Wildenbruch, ajunge într'o precară epocă caracteristică de comedii pline de frivolităţi, cum sunt cele ale lui Moser şi ale dulceagului L'Arronge.

Contra acestora, cari ajunseseră stăpânitorii, scenelor din Germania, s'a înfiinţat la Berlin „Teatrul Liber" care reprezinta întâia dramă a lui Gerhard Hauptmann: „Vor Sonnenaufgang (înainte de răsăritul soarelui), plină de un mister „adânc", cum zice Leon Donici, într'o cronică a „Gândirii".

Hauptmann e un eminent reprezentant al naturalismului, ba chiar cel mai talentat autor dramatic naturalist al prezentului. Şi nu cred să fie exagerare în această afirmaţie, dacă privim capo d'opera teatrului naturalist „Ţesătorii", (dramă în 5 acte, tradusă şi în româneşte, de B. Marian şi Mons, pentru prima oară în anul 1896.) In „Ţesătorii" ni se arată jertfa capitalismului precum în alte piese ale sale facem cunoştinţă cu jertfa familiei, a îndoielii, etc.

Hauptmann a scris în total şase drame naturaliste. In e e se găsesc zugrăvite excelent persoane şi mediuri, dar poezia lipseşte.

Poate acest lucru l'a făcut să devieze spre simbolism, prin piesele sale de mai târziu, mai mult, nişte poveşti dramatizate : „Hanelle", „Der Versunkene Glocke" (Clopotul scufundat) şi „Und Pippa tanzt".

Asupra acestei ultime piese vom insista mai mult. Ea a fost acum câteva zile reprezentată pe scena unui teatru din Cluj. (Teatrul Maghiar).

E cea mai ireală piesă din câte se reprezentau atunci. (Azi o întrec piesele lui Toller şi Kornfeld). Aduce pe scenă, simbolizat, dorul după frumseţa eternă. Pippa, eroina, înobilează sufletul muncitorilor, cari petrec noaptea în crâşma de lângă fabrica de sticle, cu dansurile ei. Bătrânul Huhn, un tradiţionalist, aşteaptă să reînvie obiceiurile vechi, în fabrica modernizată ne vrând să mai lucreze. Intr'o noapte, tatăl Pippei e omorât. Huhn o ia în braţe pe Pippa şi o duce acasă la el, unde o păzeşte ca pe o comoară.

Directorul fabricei — îndrăgostit de Pippa — recurge la ajutorul vrăjitorului Wann spre a o găsi. O găseşte, dar ea nu'l vrea şi apucă drumul pribegiei cu Mihail, un tânăr visător de care se îndrăgosteşte. Furtuna îl face să poposească în casa lui Wann. Alci îi găseşte şi bătrânul Huhn, care — rănit de Wann — pe patul de moarte, încearcă să'şi recâştige pe Pippa, o face să danseze şi Pippa moare dansând.

Fiecare persoană e un simbol: Pippa simbolizează frumuseţea dorită de toţi ; Huhn e simbolizarea animalului om şi a forţei distruse de ştiinţă (Wann). Mihail e visătorul naiv.

Reprezentaţia a fost ireproşabilă. Ea s'a dat cu ocazia îm-

Ştiri şi fapte politice

In „Aurora" ziarul tuturor îndăzneliilor şi al tuturor mărşăvilor, D-rul Lupu publică un articol sub sugestivul titlu: „Icoane din ţara mea". Scris într'un stil pe care nu-l putem califica, articolul înşiră câteva afirmaţii şi înşiră câteva fapte pe care, hotărît, numai imaginaţia unui nebun le putea plăsmui.

D-rul Lupu vorbeşte de schingiuiri şi de torturi la cari ar fi supusă ţărănimea din Basarabia şi din Cadrilater. O pagină din istoria închizitiei.

Ar trebui să fie cineva prea naiv ca să poată crede ce spune ilustrul medic de plasă.

Recomandăm articolul pentru cei cari vor să-şi facă o idee despre seriozitatea D-lui Lupu. Noi l'am crezut până acum un fel de aventurier, articolul publicat în „Aurora" ne face însă să ne temem de starea sa mintală. Avertizăm pe bunul său amic şi coleg d-l dr. Vaida.

Adunările Legiuitoare şi depunerea Constituţiei. Depunerea proectului nouei Constituţii pe biurourile Camerii şi Senatului a fost primită de deputaţi şi de senatori cu o entusiastă manifestaţie.

La Cameră cât şi la Senat reprezentanţii naţiunii au salutat cu aplauze şi aclamaţii actul prin care noua Constituţie intra în discuţia Adunărilor.

Manifestaţia aceasta solemnă dovedeşte că atât guvernul cât şi aleşii ţării sunt însufleţiţi de hotărîrea fermă de a înzestra ţara cu statutul legal pe temeiul căruia se realizează opera de organizare şi de întărire a statului întregit.

Hotărârea guvernului capătă noui forţe văzând cum în jurul voinţei sale de a'i împlini datoria se strâng toate energiile naţionale. Manifestaţia dela Cameră şi dela Senat este o dovadă a acestei solidarităţi.

Din cuvântarea sobră a primului ministru se desprinde, pentru oricine a înţeles această pildă de solidaritate, voinţa nestrămutată de a duce la capăt o operă pe care deopotrivă şi în desăvârşită armonie o voesc realizată conducătorii şi ţara. Cât de neputincioase şi de ridicule apar în faţa acestei voinţe unanime încercările de împotrivire ale unor partide cari nu voesc să înţeleagă nimic din lecţia de solidaritate şi din pilda de muncă pe care li o dă naţiunea.

O mică exagerare. *In „Epoca" de eri, la rubrica Ştiri Politice, am citit următoarele rânduri pe cari le reproduce întocmai:*

„In ziua de 25 Februarie 1923 **cetăţenii oraşului Fălticeni şi ai judeţului Suceava,** *întrunindu-se la o consfătuire* **în casele dlui Titus Ionescu,** *din acel oraş, în urma discuţiunilor urmate au aderat în totul la programul partidului naţional...*

Citind rândurile acestea am rămas foarte nedumeriţi. Căci din două una: sau casele dlui Titus Ionescu trebuie să fie uriaşe, să se întindă pe kilometri întregi pentrucv să poată adăposti o întrunire la care au participat nu numai cetăţenii urbei Fălticeni ci şi ai întregului judeţ; sau populaţia judeţului din nordul Moldovei a scăzut brusc, fără ştirea nimănui, în aşa proporţii încât încape toată în casele dlui Titu Ionescu.

Am ruga „Patria" ca sucursală a Epocei să ne dumirească.

•

Un aşa zis „Consiliu naţional germano-săsesc" a dat publicităţii un comunicat prin care denunţă noua Constituţie ca antidemocratică şi invocând faimoasă rezoluţie dela Alba-Iulia afirmată că în noul pact fundamental nu s'ar ţine seamă de drepturile minorităţii germano-săseşti din Ardeal,

Comunicatul nu ne suprinde. Conducătorii minorităţilor etnice din România n'au scăpat nici un prilej să nu-şi manifeste ostilitatea lor faţă de statul român.

Lucrul asupra căruia voim să ne oprim aci nu este însă cuprinsul şi forma acestui comunicat, ci modul cum a fost el primit de presa noastră „democratică".

Ziarele dlor Honigman şi Rosenthal, înregistrând comunicatul Consiliului naţional sasesc, îl însoţesc de comentarii prin care îl aprobă în totul. Mai mult însă, se folosesc de argumentele invocate în comunicat pentru a afirma că minorităţile etnice sunt prigonite şi nedreptăţite.

Înţelege oricine cât rău se aduce astfel statului nostru împotriva căruia duşmanii din untru şi de peste hotare se vor grăbi să utilizeze cele scrise în aceste gazete.

Am avut nenumărate prilejuri să ne convingem cât a exploatat în dauna statului nostru propaganda vrăjmaşă fapte şi atitudini ale unora din partidele şi gazetele româneşti, pe care patima politică sau anumite interese le-au împiedecat să aibă viziunea intereselor noastre naţionale.

Injurios

O lămurire pentru cine vrea să fie de bună credinţă

Confratele „Patria" se crede autorizat să desmintă informaţia noastră cu privire la înlăturarea cuvintului greco din titulatura Bisericei unite

E curios însă cum înţelege să facă această desminţire. Mai întâi afirmă că „un redactor dela „Infrăţirea" e informat şi nu ziarul „Infrăţirea", deşi informaţia a fost publicată deosebit de articolul care o interpreta. Apoi se crede îndreptăţită să descopere numele redactorului care a scris acest articol, pentru a face afirmaţia gratuită că articolul este „destul de injurios pentru biserica unită şi credincioşii ei".

După toate uzanţele, numele unui redactor nu are ce căuta în polemicele dintre ziare, câtă vreme el nu semnează complect. Iniţialele puse la sfârşitul articolelor nu indică autorul decât numai în ceea ce priveşte activitatea lui în cuprinsul redacţiei din care face parte.

Şi am dori apoi să ni se arate un singur cuvânt care ar putea fi privit ca injurios pentru Biserica unită. Am discutat numai, şi dreptul la discuţie nu ni se poate lua câtă vreme suntem serioşi şi de bună credinţă.

Ceea ce însă noi n'am făcut, a săvârşit „Patria", în chiar numărul în care ne aruncă acuzaţia de iconoclaşti. In pagina I-a „Patria" are o rubrică permanentă pe care ştim şi noi cine o redactează, dar nu vom săvârşi greşeala de a numi pe autor: „Note". In aceste „Note" se vorbeşte destul de iredenţios despre slujitorii Bisericei unite.

Citâm:

„Dacă cutare prelat papal nu înţelege cuvintele „spiritualitate cosmică", nu suntem noi de vină. — Nu pricepem şi nu vom pricepe nici odată aceea ipocrizie culturală, ca în momente când toată lumea serbează amintirea lui Renan, noi să nu scriem nici un rând despre doctrina lui".

Ce zice Blajul de aceste rânduri publicate în „Patria"?

Mişcarea foştilor funcţionari unguri

Funcţionarii unguri cari n'au depus jurământul se căesc

Ei cer reprimirea în servicii şi jură credinţă statului român. Câteva consideraţiuni asupra acestei atitudini suspecte. Emil Haţiegan în fruntea funcţionarilor unguri care n'au vrut să depue jurământul statului român

De câtva timp s'o pus din nou în discuţie problema funcţionarilor de stat şi judeţeni de naţionalitatea maghiară, cari acum 3 ani cu toate cele trei somaţii ale statului român de a depune jurământul, au refuzat categoric aceasta. Refuzul acesta nu numai că era ca un fel de declaraţie pe faţă că ei nu recunosc autorita ea şi suveranitatea statului român, dar era cea mai categorică dovadă de sen imente e ostile pe cari aceşti funcţionari maghiari le păstrau în sufletele lor faţă de statul nostru.

Dacă trecem în revistă toate comploturile şi celelalte acţiuni ale iredenttei maghiare din Ardeal, vom vedea că aceşti funcţionari au fost aceia cari au iniţiat şi condus aceste comploturi şi acţiuni ale iredentei maghiare.

Pe de altă parte, trebue să amintim aci că Siguranţa şi Parchetul în urma cercetărilor minuţioase pe care le au făcut a descoperit fapt ul, perfect exact, că aceşti funcţionari primeau salarii dela Budepesta şi în acelaş timp primiau mari subvenţii dela statul maghiar pentru susţinerea iredentei maghiare în Ardeal.

Astăzi când iredenta maghiară şi mai ales conducătorii ei dela Budapesta s'au convins că mişcarea ei n'a prins si nu mai poate prinde în Ardeal, au renunţat a mai face sacrificii băneşti pentru agenţii şi conducătorii iredente din Ardeal, care în majoritate erau tocmai aceşti funcţionari unguri care n'au depus jurământul statului român.

Puşi în această situaţie precară aceşti funcţionari, elementele cele mai periculoase statului român prin trecutul şi intransigenţa lor faţă de tot ce este românesc, şi au schimbat tactica, voind să facă impresia că se căesc — şi azi cer ajutor statului român pe care n'au vrut să'l recunoască. De câteva săptămâni ei au pornit o mişcare cu scpul de a convinge pe conducătorii statului român că au devenit cetăţeni loaiali ai României, că regretă ce au făcut şi sunt dispuşi să depuie ori când jurământul statului nostru dacă li se permite reintorcerea în posturile lor.

Pentru ca reuşita lor să fie mai sigură, aceste elemente subversive care s'au declarat oficial duşmani ai statului român prin refuzul de a-i jura credinţă, au apelat la vechiul lor prietin dl. prot. Emil Haţiegan, pre edintele Asociaţiei funcţionarilor din Ardeal, ca acesta prin autoritatea lui de român şi de membru marcant al unui partid românesc — să le poată duce la indeplinare dorinţele: reprimirea în serviciile statului român.

Dl Ha igean a primit oferta şi săptămâna viitoare va presida — intrunirea acestor funcţionari maghiar spre a protesta contra atitudinei guvernului care refuză să-i primească în servicii.

Nu ştim cum să ne explicăm gestul dlui Haţiegan şi nu putem înţelege cum ace ti funcţionari cari s'au declarat pe faţă duşmani ai României şi au lucrat pentru distrugerea ei mai pot spera că toleranţă noastră va putea merge până să uităm acţiunea criminală susţinute de ei, şi renunţând la interesele de siguranţă ale statului, să-i readucem în serviciile publice ale ţărei.

---

pînirii a şese decenii, a lui Hauptmann.

Acelaşi motiv ne-a făcut şi pe noi să arătăm cadrele în care s'a ivit Hauptmann în literatura germană.

•

Cu aceste şire am putea încheia foiletonul. Dar ţinem ca o datorie a mai face câteva reflecţii. Piesa lui Hauptmann s'a reprezentat la Teatrul Maghiar în cic'ul muncitoresc literar, iniţiat de scriitorul Emeric Kádár, cunoscut publicului român ca traducător în ungureşte al „Scrisorii pierdute".

Ne întrebăm, oare ce se face la Cluj pentru educaţia muncitorimei române? Muncitorii până în ziua de azi sunt lăsaţi ori robi ai întunerecului ori în câmpul de influenţă al culturii ungureşti. Credem că e o mare greşală aceasta. Cultura, e drept, tot cultură rămâne în orice limbă s'ar câştiga, dar e de preferat ca muncitorii români să fie crescuţi în cultura şi spiritul românesc.

Când sărbătorim pe Hauptmann, sunt oportune aceste observaţii, căci el e şi un mare luptător pentru desrobirea masselor de sub domnia întunerecului.

Mijloace de îndreptare sunt; nu trebuie decât să uzăm de ele, ţinând spre eterna frumuseţe, chiar dacă Hauptmann ne arată că nu o putem ajunge.

Operaţiunile de improprietărire în oraşul nostru

Termenul inscrierilor a expirat. Câte cereri sunt. Vor putea fi satisfăcute toate?

Postulanţii trebue să justifice cu acte îndreptăţirile.

De ce terenuri dispune comuna. Când vor începe operaţiuni'e.

Deşi terminul prezentărei cererilor pentru improprietărire era fixat la 1 Martie c., Primăria locală a admis, în mod excepional, primirea încă a unui număr de cereri, până eri, când a fost ultimul termen.

De astăzi începe clasificarea tuturor cererilor, după presentarea lor şi calitatea postulanţilor, în ordinea prevăzută de lege.

•

Interesându-ne la primărie, ni s'a comunicat că numărul total al cererilor presentate este de 707. Părerea celor în drept e că nu vor putea fi satisfăcute toate aceste cereri, întrucât acest număr întrece disponibilităţile de pământ, pe care le are Primăria.

•

Ni se mai spune că postulanţii, în cea mai mare parte, nu s'au conformat dispoziţiunilor legei, neprezentând odată cu cererile lor şi actele necesare din care să se poată constata îndreptăţirile lor.

Din această cauză se va produce o întârziere, până ce aceste acte vor fi prezentate primăriei de toţi petiţionarii. Toate cererile de împroprietărire vor fi cercetate fiecare în parte, de consiliul comunal la care va asista un delegat al ministerului de interne, şi unul al ministerului de războiu.

Acest din urmă delegat a fost desemnat în persoana dlui Colonel Vlădescu, comandantul Regimentului 32 Artilerie din localitate.

•

In ce priveşte terenurile pe care se vor face aceste împroprietăriri, după cum arătam mai sus, Primăria are puţine disponibilităţi.

Părerea unor membri ai consiliului comunal este că Primăria va trebui să exproprieze aceste terenuri la periferia oraşului.

Pentru locurile virane din oraş, se crede, că se vor prefera funcţionarii superioari, profesorii universitari şi intelectualii în genere.

La periferie, odată cu împroprietăririle se vor compune şi planurile unor noi cartiere care ar urma să se formeze cu acest prilej.

•

Din cauza lipsei de acte a postulanţelor, deşi ordinul era cu operaţiunile de împroprietărire să înceapă imediat, acestea nu vor putea totuşi începe înainte de 1 Aprile.

Acei care până la această dată nu vor prezenta actele cerute vor fi clasaţi la ultima categorie şi împroprietărirea se va face, pentru aceştia, în măsura posibilităţei. **D.**

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

◆INFORMAŢII◆

— **In jurul măririi apadactului. Chemarea inginerilor comunei la Bucureşti.** *Consiliul tehnic superior, unde a fost înaintate proectul pentru amplificarea apaductului la Cluj, a cerut să vie urgent la Bucureşti, inginerii comunei, cari au studiat proectul, aducând cu el planurile de întregire, pentru aşi da avizul. D-l Ciortea inginerul şef al oraşului şi d-l Savu directorul opaductului, au plecat aseară, în urma acestei chemări. Din graba, pe care o pune consiliul tehnic superior în resolvarea acestei chestiuni, rezultă că s'a dat o deosebită atenţiune stăruinţei, pe care primăria a pus'o pentru o încunătăţire atât de necesară oraşului Cluj.*

— **Conferinţele „Astrei"** Mâine Vineri 9 Martie orele 6 d. a. în sala No. IV dela Universitate, va vorbi dl Prof. Virgil Barbat despre: „Raportul între şcoală şi societate".

— **Intrunirile studenţilor clujeni.** Marea întrunire de ieri după amiazi a studenţilor dela Universitatea din Cluj, convoacată pentru discutarea modalităţilor de redeschidere a cursurilor, n'a dus la nici un rezultat. Au luat cuvântul mai mulţi studenţi şi profesori, reprezentând atât curentul pacinic, cât şi cel ostil evreilor. Cum acesta din urmă a fost predominant, nu s'a putut lua nici o hotărâre

Pentru azi după amiazi s'a convocat deci o nouă întrunire la Universitate.

— **Un nou ziar românesc în Ardeal.** In Satu-Mare, a început să apară un nou ziar săptămânal „Someşul Mare", redactat în limba română şi maghiară, Noul confrate îşi propune să facă o politică de apropiere între noi şi minorităţi pe baza dragostei şi a stimei r ciproce Pornit cu astfel de frumoase intenţii salutăm cu plăcere apariţia acestui ziar şi'i urăm, lucrul cel mai principal, viaţă îndelungată.

— **Măsuri contra acţiunei subversive a ziarelor minoritare.** Autorităţile noastre s'au sesizat de acţiunea subversivă pe care o bună parte din presa minoritară o exercită contra intereselor şi siguranţei statului român, dând în judecată mai multe ziare din Ardeal. Pentru ziarele ungureşti din Cluj, este caracteristic faptul că numai „Ellenzék" şi „Keleti Ujság" au din luna Ianuarie şi până în prezent vre o 20 de procese de natura aceasta.

— **O cooperaţie a restauratorilor.** Asociaţiile cafegiilor şi restauratorilor români şi unguri din localitate au fuzionat, constituindu-se într'o organizaţiune nouă, a cărei inaugurare se va face Miercuri, cu ocazia adunării convocate în vederea aceasta.

— **Un câştig al învăţătorilor ardeleni.** Tribunalul din localitate a anulat contractul de cumpărare făcut sub unguri de către Asociaţia învăţătorilor maghiari cu seminarul reformat, în privinţa imobilului cumpărat dela acesta. Anularea s'a făcut în urma adresei societăţii „Gheorghe Lazăr" a învăţătorilor români, societate care se consideră ca moştenitoarea de drept a vechei societăţi maghiare. Imobilul în chestiune, în care actualmente e instalat spitalul veneric, trece astfel în posesiunea pomenitei societăţi române.

— **Plângeri contra unui funcţionar din Sibiu.** Primim mai multe plângeri împotriva şefului de la oficiul de încuartiruire din Sibiu, un anume Albrecht, sas, care persecută metodic populaţia românească din acel oraş cu treburi pe la oficiu. Intrucât acest funcţionar a avut aceiaşi atitudine faţă de Români şi în timpul stăpânirei maghiare, cerem o anchetă şi înlocuirea acestui funcţionar cu o persoană mai constientă de felul cum trebue să se poarte în ţară românească cu populaţia românească.

— **Controlul teatrelor minoritare.** Controlul teatrelor minoritare din Ardeal s'a dat în sarcina prefecturilor. Autorităţile superioare în drept au constatat că acest control este foarte slab din cauză că prefecturile, nu dispun de organe care să se ocupe în mod serios şi să corespundă însărcinărei date. Este probabil ca se vor institui organe speciale pentru controlul teatrelor minoritare, a căror producţiuni au in genere caracterul unei adevărate propagande şoviniste în Ardeal.

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser-Borax. 2475—6

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Controlul cărţilor maghiare importate.** Librarii unguri din localitate au fost convocaţi alaltăeri la prefectura poliţiei pentru a da lămuriri despre cărţile importate din Ungaria.

Li s'a dat un chestionar, cuprinzând întrebări detailate cu privire la originea, autorul, editorul, calitatea cărţii maghiare importate. Un inspector din Bucureşti a primit împreună cu dl prefect Popovici aceste lămuriri, în baza cărora au făcut un referat ministerului.

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

Direcţiunea IX. de Poduri şi Şosele, Cluj, caută un mechanic pentru cariera de piatră de Stat Morlaca.

Interesaţii au de a prezenta oferte în scris la Direcţiunea susnumită din strada: Berde no. 2 etaj II. 2636

— **Turneul Marioarei Voiculescu** va juca Sâmbătă „Mesalina". Atragem atenţiunea publicului că ia această reprezentaţie pe lânpă marea noastră artistă va apare în rolul lui Caecina Petus Dl Vasile Leonescu cunoscut publicului din reprezentaţiile trecute cu strălucita creaţie a lui Irod din „Salomea".

— **Protestul bisericei catolice şi reformate contra exproprierii latifundiilor. Episcopul catolic la Rege.** *Episcopul catolic din Alba-Iulia, Gustav Majlath şi episcopnl reformat Caroly Nagy din Cluj, împreună cu Geza Ferenczy administratorul general al eparhiei unitare a Clujului şi cu canonicul Andrei Balazs, referentul statusului catolic, au fost primiţi ieri, Miercuri, în audienţă la M. Sa Regele, spre a-i prezinta omagii.*

Numiţii au înmânat M. S. Regelui cu această ocazie un memoriu, continuând doleanţele minorităţii maghiare, printre altele cunoscutul protest împotriva exproprierii latifundiilor.

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

— **Ofiţerii pensionari pot ocupa funcţii de stat.** *Autorităţile noastre au primit un ordin al ministerului de finanţe, prin care li se face cunoscut ca toţi ofiţerii eşiţi la pensie pot ocupa servicii în funcţiile statului, indicându-le ca orice cereri de acest fel li s'ar presenta să fie satisfăcute.*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ. 2542—7

— **O foaie ţărănistă la Cluj.** Ieri a apărut la Cluj primul N-r al gazetei partidului ţărănesc, „Poporul Român". Gazeta e săptămânală şi e pusă sub conducerea unui comitet în frunte cu dnii protesor universitari G. Bogdan-Ducă şi N. Ghiulea. Cu credinţa că „Poporul Român", servind interesele partidului ţărănesc, va servi cu aceiaşi grijă şi interesele noastre naţionale, urăm noului confrate viaţă îndelungată.

Fundaţia culturală „Principele Carol" a tip. a doua ediţie din „PROHODUL DOMNULUI NOSTRU CRISTOS", cu ilustraţiuni după tablouri celebre — *Preţul 6 lei.* — Se expediază la şcoale biblioteci, societăţi, librării şi particulari, fără taxă de transport.

Şovinismul catolic

Dovada, că Preacurata e patroana Ungariei şi nu a Ungurilor. Sfinţii Ungariei în bisericile dela noi. Se impune un control al cărţilor de rugăciuni ungureşti.

Destăinuirile făcute în coloanele acestui ziar despre propaganda şi şovinismul ce se face de către ungurii catolici de aici, atât în biserică, cât şi în afară de aceasta, au ajuns şi în presa maghiară — după cum arătăsem deunăzi în răspunsul nostru. Faptul că au fost reproduse în întregime, însoţite de scuze din partea înaltelor feţe bisericeşti maghiare, dovedeşte, că au atins dureros pe cei vizaţi.

Un cititor ne pune acum la dispoziţie dovezile de mai jos, cărora le dăm loc cu atât mai vârtos, cu cât sporesc acuzaţiile noastre şi dovedesc, că şovinismul maghiar pe care l-am atacat a atras într'adevăr atenţia marelui public.

Inaltele persoane eclesiastice — remarcă cititorul nostru — au declarat lui „Ujság" că cultul sfinţilor este o chestiune de suveranitate interioară a bisericei. Decât, această suveranitate este exclusiv în mâna Pontificelui Roman şi nu a prelaţilor şovinişti din Transilvania şi Ungaria. Pontificele Roman şi Concililе regulamentează cultul sfinţilor în mod imperativ, arătând cari sfinţi trebuesc veneraţi, şi când.

In sensul canoanelor, Sfinţii unguri nu sunt şi nu au fost recunoscuţi de pontificii romani şi nu s'a admis venerarea lor decât pe teritorul Ungariei. Inalţii prelaţi maghiari să deschidă acel „Breviarium Romanum ex decreto ss. Concilii Tridentini restitutum, S. Pii V, Pontificis Maximi jussu editum, Clementis VIII., Urbani VIII. et Leonis XII". (parsaestiva)" şi aprobat în Roma de Secretariatul „Secretariatul „Sacrorum Rituum Congregationis" din 29 Aprilie 1901 (suveranitatea bisericească la care ei se referă) şi vor afla „Litaniae Omnium Sanctorum", în care se arată venerarea şi cultul tuturor sfinţilor recunoscuţi şi declaraţi de Pontificii Romani şi de Conciliul Tridentin, — şi se vor convige că sunt omişi următorii sfinţi unguri: Sf. Gerard, S. Adalbert, Sf. Ştefan, Sf. Emeric, Sf. Ladislau şi S-ta Elisabeta.

Venerarea lor nu este îngăduită deci decât în Ungaria.

La cultul Sfântului Ştefan avem de adăogat, că biserica din Ungaria comemorează pe acest sfânt naţional în cadrele unei sărbători naţionale. Ori, în aceeaşi zi de 20 August, Biserica catolică de pretutindeni sărbătoreşte pe Sf. Bernard, abate şi doctor eclesiastic, născut şi trăit în Burgundia.

*

Trecem la Preacurata Fecioară Maria.

In „Litania de Loretto" (cultul Mariei) aprobată şi investită mai pe urmă cu 300 zile indulgenţe, de către Papa Pius VII., în textul original latin nu figurează Fecioara Maria ca „Patrona et Regina Hungariae" pe când în Breviariul Sftei Marii numit „Officium Parvum Beatae Marial Virginis" edat de Congregaţia Mariană a Dameler din Oradea-Mare, sub auspiciile şi cu aprobarea de sub No. 834-1915 din 16 Martie 1915 a Episcopului Die esan, Contele Nicolae Szèchenyi, la pagina 358 se află: „Magyarország Nagyasszonya ès Kiràlynèja" Patroana şi Regina Ungariei.

Deschideţi cărţile de rugăciuni şi veţi afla aşa numitele „Mària ènekek" Cânturile Mariei, din care citez câteva specimene în traducere :

„Fericită Maica noastră!

Marea şi vechea noastră patroană! Ajungând în mizerie mare aşa te roagă patria noastră, Ungaria. ţara noastră păcătoasă: nu părăsi pe amărâţii tăi unguri.

„Ştii bine, că Sf. Ştefan ne-a lăsat ţie moştenire şi Sf. Ladislau ne-a lăsat în paza ta; nu-ţi uita de Ungaria"... etc.

Din cântecele bisericeşti despre Sf. Ştefan, citâm:

„O, unde eşti tu stea strălucitoare, care erai cândva nădejdea ţării noastre!"

„Priveşte, rege Ştefan, asupra ţării tale întristate, priveşte la vechea ta ţară. Avem toată nădejdea în tine şi Maria, ca în Regina credincioasă a ţării noastre ungureşti."

*

Este, în urma acestora, în afară de orice discuţie, că sfinţii veneraţi de ungurii dela noi sunt sfinţi ai Ungariei şi ai nu poporului maghiar, fapt, care e destul de serios, pentru a nu primi orice răspuns, cum a fost răspunsul în doi peri al înalţilor demnitari bisericeşti.

Să fim înţeleşi: aceasta nu e o chestie de suveranitate interioară a bisericii si dacă Inaltul reprezentant al Papei în România nu va interveni, intervenţia statului român este imperios necesară şi motivată.

In acest loc ne oprim la o singură intervenţie: aceea, în privinţa cărţilor bisericeşti din şcoală. Aci controlul statului este uşor si e chiar impus, după cum era pe vremea maghiară.

Renumitul Prezicător

a sosit în Cluj

pentru un scurt timp, care prin cunoştinţele şi experienţa ce posedă ghiceşte ori cărei persoane tot ce l-ar interesa. A prezis luptele principale din războiul României 1916—1918. — Deasemenea ghiceşte avansările funcţionarilor, căsătorii, divorţuri, rezultatul proceselor etc. — Posedă certificate oficiale.

Primeşte zilnic între orele 8—12 dimineaţa şi 2—8 seara

Cluj, calea Victoriei Nr. 1, etajul I. scara dreaptă uşa 5.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Clujul amenințat cu lipsa de pâine

O ședință extraordinară a consiliului comunal.

Morarii nu mai furnizează făină. Brutarii au cerut sporirea prețului pâinei. O probă de copt. Ce rezultat a dat. Primăria a oprit eșirea făinei din oraș. Trimiterea unui delegat la București.

Arătam zilele trecute că brutarii din Clui au început să se agite, cerând urcarea prețului pâinei. Brutarii justificau această cerere, arătând că morarii cari îi furnizează cu făină, nu vor să le mai accepte făina cu prețurile stabilite, pe motiv că prețul maximal al grâului s'a urcat. Autoritățile noastre administrative n'au primit însă nici o înștiințare oficială asupra acestui fapt, nici în urma demersurilor ce au făcut la București.

•

Primăria locală a primit însă acum două zile un protest al tuturor morarilor cari furnizează Clujul cu făină, spunând că încetează complect de a mai da făină pentru oraș din cauză că până astăzi n'au căpătat premiul reglementat prin lege pentru măciniș.

Această amenințare care este destul de gravă în'ru cât orașul este expus ca în câteva zile să nu mai albă pâine, a provocat o ședințăextraordinară'a consiliului comunal.

Ședința aceasta a avut loc eri. Discutându-se întâmpinarea morarilor s'a cons atat că aceștia au dreptate și că vino cade în sarcina administrației financiare, care a neglijat să calculeze premiul de măciniș ce se cuvine morarilor furnizori de făină.

Inainte ca consiliul comunal să fi luat în desbatere cererea morarilor, e dat curs cererei formulate de brutari cari pretind sporirea prețului pâinei, hotărînd o probă de copt. La această probă a fost însărcinat să asiste un delegat al primăriei, dl Casian, împreună cu un delegat al cămerei de comerț.

Proba s'a făcut Marți și resultatul obținut a fost puțin favorabil brutarilor.

După cifrele prezentate de brutari pentru toate articolele necesare fabricației pâinei, rezultă că urcarea prețului ar trebui să se facă cu peste 2 lei la kgr. Cei doi delegați au arătat însă în procesul lor verbal că unele cifre prezentate de brutari nu sunt verosimile și mai ales nu pot fi controlate. Delegații au opinat însă că urcarea prețului cerută de brutari să se facă în modul următor: Cu 1 leu și jumătate la kgr. pentru pâinea de cl. I. și 0.50 bani la kgr. pentru pâinea de cl. II. Rezultatul acestei probe urma să fie supus consiliului comunal.

•

In ședința extraordinară de eri, odată cu întâmpinarea morarilol s'a discutat și cererea brutarilor. Consiliul a opinat că urcarea prețului pâinei cerută de acestia este exagerată. In acelaș timp membrii consiliului au găsit că motivarea cererei brutarilor nu este justă întrucât morarii n'au refuzat furnizarea făinei, de cât pentru motivul că nu li s'a plătit premiul reglementar de măciniș. Primăria neavând iarăși dela București nici o incunoștiințare oficială despre urcarea prețului făinei, consiliul a hotărît s' nu accepte cererea brutarilor. In schimb a stabilit să trimită imediat un delegat la București, pentru a arăta atât cazul morarilor cât și cererile brutarilor și a cere instrucțiunele necesare. Cu această delegație a fost însărcinat dl Casian, care a plecat chiar aseară.

Ca măsură de prevedere primăria a oprit eșirea din oraș a făinei,

Dac.

Parlamentarii maghiari iau parte la discuția constituției

După îndelungate tratative, în cursul cărora s'a discutat și o eventuală abținere dela discuția reformei constituționale, partidul maghiar din România, a hotărât acum, ca parlamentarii săi să ia parte la toate desbaterile reformei acesteia.

In cursul discuției parlamentarii maghiari vor expune punctul de vedere al partidului, cuprins în cele douăsprezece puncte acum elaborate și publicate.

Punctele acestea sunt în mare parte cunoscute, așa că nu mai e necesar să se stăruie asupra lor. Sunt aceleași puncte ale partidelor opoziționiste românești, printre altele obiecția, că actualul parlament n'ar fi îndreptățit la actuala revizuire; că reforma constituțională ar fi o reformă numai a constituției vechiului Regat și că s'ar fi omis interesele și legile provinciilor alipite; că nu s'ar fi avut în vedere hotărârile dela Alba-Iulia, etc.

Se mai obiectează în aceste puncte ale partidului reacționar maghiar, că actualul parlament de revizuire a fost convocat în baza a trei legi electorale.

Spre deosebire însă de părerea opoziționistă română, partidul maghiar pretinde, că noua constituție este făcută numai pentru români. Ori, dupăcum s'a tot afirmat de catre partidele noastre opoziționiste, noua constituție ar trece pe români cu vederea.

Din acest punct de vedere parlamentarii maghiari răpesc opoziției argumentul că interesele poporului român n'ar fi îndeajuns de apărate.

Ceeace tusă nu înseamnă, că punctul de vedere minoritar-maghiar despre neapărarea intereselor minorităților, ar fi întemeiat.

Oricum, prin faptul participării la discuția constituției, partidul maghiar va aduce mari servicii minorității maghiare. Constatăm că este întâia dată, când acest partid stă deschis de vorbă cu statul român în privința postulatelor ungurilor dela noi. Este o evoluție, pe care ținem s'o sub liniem.

Inundațiile din țară

Apele Râmnicului venind mari, au distrus toate podurile din județ. Circulația e întreruptă.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Accidentul de CFR din Roman

La Roman un tren de marfă s'a ciocnit cu o locomotivă izolată. Patru vagoane s'au sfărâmat. Sunt doi răniți. Impiegatul de serviciu a fost arestat.

Delimitarea frontierei Banatului

Ministrul jugoslav, Antici, a avut eri o întrevedere cu dl Duca în chestia delimitării frontierei Banatului. S'a decis formarea unei comisiuni interaliate care să studieze pe teren frontiera.

Ratificarea nouei frontieri se va face numai dupăce această comisie își va da raportul.

EXTERNE

Angora respinge tratatul din Lausanne

Berlin (Rador) — Știri sosite din Angora anunță că adunarea națională a respins tratatul dela Lausanne hotărând începerea de noi tratative cu scopul de a trança chestiunea Mossul în Favorul Turciei și pentru a se ajunge la evacuarea teritoriilor ocupate, imediat după încheierea păcii.

•

Constantinopol (Rador) — Debarcările de trupe în Turcia occidentală continuă. Cartierul general englez dela Salonic a fost mutat la Dedeagaci unde vapoarele grecești și englezești descarcă materiale de răsboi.

•

Moartea unui diplomat german

Berlin (Rador) — Fostul ministru al Germaniei la Paris, Mayer, a murit Cu această o azie guvernul francez a trimis guvernului german o telegramă de condoleanță.

•

Sofia — După toate probabilitățile Sobrania va fi disolvată în 18 Martie. Noile alegeri vor avea loc la 26 Aprilie.

•

Varșovia (Rador) — Sinodul orthodox a ales ca mitropolit al Poloniei pe episcopul Volhiniei Dionis.

Düsseldorf — Pe ziua de eri s'a prezentat autorităților franceze 107 specialiști germani dela caile ferate cerând de lucru. Actualmente circulă zilnic 133 trenuri. Eri au înaintat in Ruhr 501 vagoane cu alimente.

•

Londra (Rador) — Ziarul „Times“ ocupându-se cu vorbirea de eri a cancelarului Cuno scrie că singura soluție posibilă e ca Germania să anunțe suma reparațiilor, pe cari e dispusă a le plăti.

Paris (Rador) — Senatul a aprobat cu unanimitate de voturi proiectul de lege r feritor la serviciul militar de 18 luni.

•

Paris — Dl Poincaré pleacă Luni la Brüxelles unde va conferi cu Tneunis asupra chestiunei Ruhr.

•

Atena — Guvernul grec a decis să reia relațiile economice cu Rusia sovietică.

CONGRESUL esperantist dela Timișoara

Esperantiștii ardeleni au aranjat ieri în Timișoara o frumoasă întrunire de propagandă, la care au luat parte reprezentanții cluburilor din București, Cluj, Arad, etc. Delegații s'au prezintat Duminecă autorităților, iar după aceea s'a ținut în sala de ședințe a primăriei congresul convocat, participând un numeros public, reprezentanții autorităților și toți delegații. Președinte al congresului a fost ales domnul general Găvănescu, comandantul zonei militare din Banat. Congresul a fost deschis de vicepreședintele Sima.

După cuvântarea de salut a acestuia a luat cuvântul delegatul Clujan Tiberiu Morariu, în esperanto, apoi prof. G. Cornea, arătând, că limba esperanto, fiind un extras al limbii latine, va apropia mai mult unii de alții pe neolatini. S'a arătat apoi partea idealistă și cea practică a mișcării, vorbind despre aceasta preotul Ce și industriașul Fischer.

Dl general Găvănescu, președintele asociațiunii „Infrățirea“ din Timișoara, a luat ia cuvântul mărturisind, că până acum n'a crezut în vitalitatea limbei esperanto. Auzind însă discursul ținut în limba aceasta de d. secretar Morariu, s'a convins pe deplin, văzând reprezentate în sală atât intelectualitatea română, cât și cea germană și maghiară, că limba esperanto este mijlocul cel mai ideal pentru a apropia sufletele diferitelor popoare. D sa a promis că va ajuta din toată puterea sa, această mișcare.

După cuvântarea dlui general Găvănescu, foarte viu aplaudată de toți cei prezenți, întrunirea a luat sfârșit.

La examenul public, care s'a ținut după masă o comisiune a examinat pe elevii d-lui Hügel, profesor de limba esperanto

Răspunsurile precise ale elevilor cursului de două luni date, într'o fluență esperanto, au făcut o impresie frumoasă asupra părinților prezenți.

A urmat apoi un matineu literar, la care mai cu seamă declamațiile artistului Ladislau Lőcsey traduse în esperanto din poeziile lui Eminescu, Goga și Petőfi au produs un mare efect asupra ascultătorilor. După aceasta, amatorii artiști-esperantiști au jucat o comedie originală într'un act, scrisă în esperanto.

După reprezentația teatrală s'a dat un banchet urmat de bal, care a ținut până dimineața.

Cor.

În fabrica de licheuri „Bogsza“

(Bognár și Szántó, Calea Regele Ferdinand fost Ferencz József-ut 70) se vinde în fiecare zi de lucru

2103

portocale fără coaja părechia cu 1 Lei 50 bani

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Intâmplări din Cluj

Crimă sau sinucidere

Duminică după amiază s'a găsit spânzurat într'un dulap din locuința sa grădinarul Ștefan Mureșean din str. Cărămidarilor Nr. 16. In buzunarele hainelor cu cari era îmbrăcat s'au găsit două scrisori prin cari numitul își cerea ertare familiei pentru faptă.

Autoritățile, bănuind că la mijloc nu e o simplă sinucidere au trimis cadavrul Institutului Medico legal pentru autopsie, unde s'a constatat că numitul a fost întoxicat.

Tot odată în cursul anchetei, s'a prezentat la poliție fără a fi citată, o oare care dna Nemhoff care a cerut cu insistență sa vadă cele două scrisori lăsate de către Mureșan. După ce le-a citit cu multă băgare de seamă a declarat comisarului că scrisul nu este al mortului ci al soțului ei, dna Nemhoff care de multă vreme trăește în concubinaj cu nevasta celui sinucis.

In urma acestei declarații cei doi concubini au fost imediat arestați și împreună cu întreg dosarul afacerei au fost înaintați parchetului local pentru complectarea anchetei.

Cadavru găsit

Eri dimineață s'a găsit într'o magazie din curtea caselor din Calea Victoriei 38, cadavrul femeiei Russ, Ana Noaghi în vârsta de 50 ani, originară din Someș-Sat, care în ultimul timp se ocupa cu cerșetoria.

Cadavrul a fost trimes la morga Clinicelor pentru autopsie.

Furturi

Dl Dr. Parteniu Barbu din str. Iuliu Maniu Nr. 10 a reclamat poliției centrale că în lipsa dsale de acasă hoți necunoscuți i s'au introdus în cameră de unde i au furat obiecte și bijuterii în valoare de aproape 15.000 lei. Poliția face cercetări.

•

Dra Margareta Gall din Piața Mihai Viteazul Nr. 8 a reclamat poliției că Sâmbătă seara la reprezentația de noapte a Teatrului Maghiar, i s'a furat o geantă de piele neagră în carea avea 1800 lei și un inel de aur.

Ambele cazuri sunt cercetate de către comisarul I. Nemeș.

Din Uioara

Serbare școlară

Zilele trecute, școala civilă din localitate a dat o frumoasă serbare școlară, care a impresionat plăcut publicul spectator. Programul compus din o piesă populară de teatru, din coruri, recitări și dansuri naționale, a fost foarte bine executat. Succesul serbării revine directorului școlii și profesorilor, cari cu o neobosită râvnă se trudesc să împrăștie lumină, nu numai între pereții școlii dar și în masele poporului.

Plecarea unui funcționar

Directorul Salinei din localitate Ambruș, a fost mutat la Brad. Plecarea lui de altfel nu prea lasă regrete, căci conflictele avute cu oficialitățile școlare de aici, precum și meschinele răsbunări la care s'a coborît, de ex. oprind apa și tăind lumina de la casa directorului școlii medii civile, un priceput și harnic muncitor pe ogorul școalei, l'au făcut indezirabil populației din Uioara. In locul Dsale a fost numit dl Ormoș.

Coresp.

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:

Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.

Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul c.hoslovac. 2548

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor** deschisă

Specialitatea brună din malți dubiu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. • Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. • Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

SACI, MUȘAMALE

2613 **cumpără, vinde și împrumută**

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica: Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2805 2248

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER"

Societate Anonimă

SIBIU.

Livrăm prompt la comandă:

Pluguri de breazdă și schimbătoare, grape, mașini de sămânat porumb, mașini de prășit porumb, sfărâmătoare de porumb simple și duble cu ventilator, trioare, mașini și batoze de treerat, vânturători, vârtejuri, precum și tot felul de unelte necesare gospodăriei.

La cerere servim oferte detailate și catalog ilustrat. 2630

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage

1267-2

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune si ieftine

1370

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanta Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOAMNĂ serioasă de bună condițiie caută post de menajeră, merge și în provincie. A se adresa la cofetăria Boncescu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,

poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la

Coloman Dunky

agent de imprumuturi și imobile. 2581

Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1922 18 Februarie		ACTIV	1923 10 Februarie	1923 17 Februarie
4.581.590.211	493.755.430 / 1.689.111 / 14.555 / 4.086.131.115	stoc metalic: aur depozitat (monete și lingouri) 493.755.430; aur (lingouri) 1.689.111; aur (monete) 37.622.658; disponibil, trate și bonuri de teazur aur 4.637.049.114	5.170.116.313	5.170.116.313
407.579		Argint și diverse monete	578.706	524.754
1.714.298.654		Efecte scontate	3.828.954.633	3.943.845.450
173.778.879	110.273.300 / 149.856.500 / 63.505.489 77.351.011	Împrumuturi pe efecte publice 139.574.450; „ „ „ „ în cont curent 175.273.100; din cari nu s'au ridicat lei 84 094.999	229.560.531	230.752.551
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
5.281.379.229		Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; „ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) 1.498.942.854; „ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; „ „ 200 „ (1920 B. P.) 184.425.468; „ „ 400 „ (30 Iulie 1921) 400.000.000; „ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 399.457.213; „ „ 200 „ (30 Iulie 1921) 200.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
7.074.947.122		Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.699.077	7.026.703.258	7.026.699.077
64.416.157		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	89.064.141	91.275.359
11.997.418		Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407		Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
37.509.717		Imobile	54.736.978	54.758.608
3.188.117		Mobilier și mașini de imprimerie	5.659.297	5.676.553
4.955.706		Cheltueli de Administrațiune	4.051.887	6.942.792
25.875 091		Conturi curente	172,416.287	175.705.672
490.855.601		Conturi de valori	110.259.033	117.173.397
448.496.177		Conturi diverse	502.309.618	489.938.165
19.958.535.853			22.533.985.588	22.652.983.597
		PASIV		
12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950		Fond de rezervă	72.869.046	72.869.046
12.746.383		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.689.969.100		Bilete de bancă în circulațiune	15.356.002.502	15.373.629.535
—		Profit și Pierdere	—	—
15.582.436		Dobânzi și beneficii diverse	26.220.348	30.901.836
1 672.753.171		Conturi curente și recepise la vedere	1 950.998.552	2.064.036.757
4.489.095.813		Conturi diverse	5.089.442.118	5.068.093.421
19.958.535.853			22.533.985.588	22.652.983 597

18 Febr. 1922		Efecte și alte valori de restituit	17 Febr. 1923		
	289.344.520	Efecte și alte valori în păstrare	333.703.567		
10.602.860.515	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.427.688.459	11.439.039.959
	1.149.181.995	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.941.002.392		
1.981.754.943		Conturi de ordine		1.747.631.013	1.752.518.555
12.584.615.458				13.175.319.472	13,191.559.514

Taxa: { **Scont 6%** / **Dobânda 7%**

Reclame este sufletul comerțului.

Pânzeturile „Barza“ și șifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA“ Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Au început lucrările pentru aplicarea noilor impozite în Ardeal

Cum și cât se inpun sătenii prin noua lege.

Instrucțiunile date de resortul de finanțe din Cluj.

In vederea aplicării noilor imposite, directorul general al resortului de finanțe, a dat tuturor organelor în subordine instrucțiunile necesare. In acelaș timp, resortul de finanțe a luat măsuri prin care, sătenii să poată lua cunoștința de noua lege și să'și dea ei înșiși seamă de dările la care sunt inpuși prin noua lege. Intre altele, resortul de finanțe a tipărit o broșură care va fi distribuită zilele acestea gratuit prin sate.

Spicuim următoarele din aceasta broșură:

Noua lege a dărilor are menirea ca toți locuitorii României-Mari să fie deopotrivă supuși la dări către Stat, potrivit veniturilor ce are fiecare, totdeodată Statul va ține socoteală — și de greutățile familiei fiecărui cetățean.

In această socoteală legea nouă, cu toate greutățile pe care le are Statul, caută să nu încarce pe cei cu mijloace mai puține, făcând ca fiecare să plătească după venitul adevărat ce are, iar cu cât prisosul asupra traiului lui va fi mai mare, cu atât, cum este drept, el va plăti mai mult în folosul obștei. Și această obligație — plata dărilor către stat — trebuie adusă la îndeplinire de fiecare cetățean, căci altfel el nu ar putea avea chezășia drepturilor sale.

Potrivit celor arătate mai sus prin noua lege a impozitelor, săteanul stăpânitor de pământ este impus la o dare de 12 la sută din venitul pământului lui.

Această impunere de 12 la sută se face însă pentru sătenii care-și muncesc și își îngrijesc singuri Pământurile lor;

Pentru cei cari îl închiriază, sau arendează altuia pământul, înpunerea este de 14 la suta.

In cele mai multe cazuri, adică cei mai mulți săteni nu vor plăti ca inposit chiar suma întreagă de 12 la sută, sau 14 la sută, la întregul lor venit, căci venitul lor nefiind mare, — potrivit legei, li se fac unele scăderi.

Ce trebue să facă sătenii?

Pentru a nu li se întâmpla nemulțumiri și pentru a nu perde timp în zădar, în zilele ce se vor înștiința prin Primăria Comunei, sătenii vor trebui să vină acolo și să arate despre pământul lor următoarele:

Cine îl stăpânește, modul de folosință a fiecărei bucăți de pământ ce are, intinderea fiecărei câți copii sau câți alți membri de famile au în sarcina lor.

In Ardeal unde sunt cadastre ținute în regulă, se vor lua din ei intinderile și categoriile cadastrale pentru fiecare contribuabil, așa că el nu are a mai face o nouă declarație pentru impunerea la pământ și case, ci numai pentru ușurările ce are pentru familie și datorii pe hipotecă — intabulate.

Comisiunile au dreptul să impue la pământ pe cel ce într'adevăr îl stăpânește.

Ce se înțelege prin venitul pământului?

Prin venitul pământului se înțelege suma de bani ce s'ar putea scoate în mijlociu, când acel pământ s'ar închiria sau arenda. — Pentru a nu se face greșeli — fiindcă poate sunt sate și comune unde prețurile de arendare de azi sunt prea mari — la socoteala pentru stabilirea venitului adevărat al pământului se va avea în vedere calitatea diferitelor pământuri și folosința lor — adică dacă sunt pământuri de arătură, de fânețuri, islazuri, legume, livezi de pruni, pomi, vie și a., și acestea fiecare după calități.

In comunele din Ardeal unde cadastru în afară de întinderea, felul de folosință al pământului și clasa din care face parte, cuprinde și venitul așa numit cadastral, pentru determinarea valoarei locative mijlocie la hectar — în Transilvania la jugăr — adică al prețului mijlociu de arendare, — se va putea porni dela acest venit cadastral.

In acest scop se va face cercetări în comună — căutând a stabili în ce măsură sunt urcate prețurile de arendare de azi — față de cele în ființă la data stabilirei venitului cadastral.

Pădurile se înpun numai când se începe tăerea, sau dacă aduc vre-un venit agricol, cum de pildă din pășunat, vânzarea ghindei și altele. Veniturile pământului se vor stabili de o comisiune care va lucra la fața locului în fiecare comună, din care va face parte și un delegat al sătenilor.

In ajutorul sătenilor cu familii grele

La sătenii cari au un venit mai mic de 2000 lei, se va scădea un sfert din venitul pământului și acest sfert nu se va înpune.

Se mai fac și alte scăderi pentru sătenii căsătoriți și cu copii, după cum urmează:

— pentru cei cu soție — sau cu stoie și un copil, — adică aceia ce au în sarcina lor unul sau doi membri, din venitul ce a rămas mai sus, adică după ce s'a scăzut un sfert cum s'a arătat, se mai scade încă a zecea parte.

— Pentru cei ce are 3—4 membrii de familie în casă se scade din venitul mai sus 14 la sută.

— Pentru cei care are 5—7 guri în casă adica nevastă și dela 4 până la 6 copii — se scade 16 la sută.

Pentru cei ce are 8—10 membrii în casă adică la fel — ei, nevasta și copii — se scade 18 la sută — și

— Pentru cei care are mai mult de zece guri în casă, socotiți ca mai sus, se scade 20 la sută.

Se socotește ca membri ai familiei și părinții bărbatului sau ai soției. surorile nemăritate a unuia din soți — cu condiția însă ca ei să fie întreținuți de capul familiei — și să fie lipsiți de mijloace de trai.

3. Se mai fac scăderi și pentru cei eari au vre-o datorie întabulată asupra pământului.

Cine va avea astfel de datorii va fi scăzut din venit cu dobânzile ce plătește acolo.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

Știri din Banat

Procesul unui agent de schimb din București cu o bancă din Timișoara. O naștere în beciurile poliției. Incercare de sinucidere. Depunerea jurâatului noulor polițiști.

Timișoara, 5. — Iosif Nadler, agent de schimb din București, a făcut reclamație în contra băncei „Loyd“ din localitate. Din reclamația aceasta, făcută parchetului din localitate, reese că Iosif Nadler ar fi cumpărat 100.00 de socoli și 20.000 de franci franțuzești, pe cari, însă, banca nu i-a predat nici până acuma, Față cu această reclamație, banca „Loyd“ afirmă că i-a trimis lui Nadler banii, reținând însă suta de mii de socoli, în contul unor datorii ce reclamantul le avea la bancă. După o asemenea întorsătură a lucrurilor, agentul bucureștean s'a adresat poliției, iar banca „Loyd“ a trebuit să depună o sumă de 1200 de dolari. In acelaș timp banca a recurs la camera de punere sub acuzare, care însă nu s'a pronunțat încă în această chestiune.

•

Cu ocazia unei razzii în săptămâna trecută poliția a arestat, între alții și pe o fată de țigan în etate de 25 de ani. Azi de dimineață, fata a început să se vaite, spunând că simte că în curând are să devie mamă.

Până să se aducă o moașă dela spitalul care este în imediata apropiere a prefecturii de polițe, fata de țigan a dat naștere unui copilaș arămiu și plin de sănătate. Mama a fost dusă, împeună cu noul născut, la spitalul de copii.

•

Vardiștii noui angajați în serviciul poliției noastre, în număr de 120, au depus ieri obișnuitul jurământ, la biserica din Fabrica, în fața păr. Țiucra.

La această festivitate au fost prezenți toți funcționarii superiori dela poliție.

•

Servitoarea Elisabeta Fischer a încercat să se sinucidă ieri după amiază la locuința stăpânilor ei din cartierul Princ. Elisabeta. Tânăra fată a fost scoasă din camera unde se încuiase tocmai în momentul când deschisese robinetul de gaz. Ea a fost dusă la spital.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găsește de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Prețul 30 lei.

In atențiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Oferim pentru particulari și armată

Paste făinoase

având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu prețurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale și aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofomim grecesc** în ori-ce cantitate.

Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Citiți
„FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

„CHAUSSURES ECHO“
1392 **este marca celor mai bune ghete.** Lloyd 1110

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 746 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminică 11 Martie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 80 L.
PE 3 LUNI . . . . . 40 L.

Bazele vieții noastre de stat

Cu prilejul discuțiilor pentru noua Constituție

Noul proect de Constituție a fost depus pe birourile celor două Camere ale Parlamentului. Din rapoartele cetite atât la Cameră cât și la Senat reese clar spiritul de adâncă și convinsă democrație în care se cimentează fundamentul vieții noastre de stat civilizat. România intră într'o fază nouă a desvoltării sale naționale. Noua constituție consfințește această nouă înfățișare a statului, punând sfârșit perioadei de transiție care se cuprinde între data unirii provinciilor românești din afara regatului vechiu, până astăzi.

Nu e locul să cercetăm aici dacă bine sau rău s'a făcut întârzindu-se sdcătuirea unei Constituții proprie României întregite. E însă în afară de orice îndoială că această Constituție devenise o necesitate imperioasă, pe care Parlamentul actual — spre lauda sa — a dovedit că a înțeles-o și mai cu deosebire a dovedit că a știut să o soluționeze cu pricepere și curaj.

Lucrarea în adevăr nu era ușoară. Tărăgănarea stării de provizionat ni-a creiat o situație internă destul de împovărată. Apariția în viața politică a atâtor elemente necernute, făcea imposibilă o conlucrare temeinică; diversitatea de idei și interese ale provinciilor românești, fiecare cu mentalitatea și tradițiile ei, era o permanentă piedecă la întocmirea operii de armonizare pe care trebue să o aducă noua Constituție.

In aceste împrejurări a conceput actualul Parlament învestit cu putere constituțională, ideea întocmirii proectului de Constituție care va fi luat astăzi în discuție. După aproape un an de lucru Comisia Constituțională își încheie activitatea cu o strălucită operă de patriotrsm și democrație.

Filosofia proectului de Constituție este crescută din realitatea stărilor sociale contemporane. Ea exprimă totalitatea ideologiei naționale, integritatea intereselor cuprinse în noile granițe ale României și tendința de progres firească unui popor cu vigoare. Pentru aceste cuvinte putem socoti proectul de Constituție o capodoperă de drept a întregului popor român.

Urmărind raportul făcut Senatului de către eminentul jurist dl prof. C. G. Dissescu — căruia îi revine în bună parte meritul de a fi știut să canalizeze și să concretizeze atât de minunat simțirea și cugetarea națională — spiritul de armonizare, de justă echilibrare a tuturor principiilor de drept trebuitoare bunei noastre desvoltări în viitor, apare luminos. Egalitatea tuturor românilor fără deosebire de rassă și confesiune (art. 5 și 8 din proect) în fața drepturilor și îndatoririlor cetățenești constitue o măsură de sinceră democrație, care face cinste României. Egalizarea în drepturi civile, a femeii cu bărbatul — fie numai în forma principală pe care o trădează redacțiunea art. 6 din proect — dovedește o profund umană concepție în viața poporului nostru, și un câștig moral pe care cele mai înaintate popoare ale omenirii nu l'au realizat decât după după serioase sbuciumări.

Datorită acelorași principii de umanitarism și democrație care au stat în permanență de călăuză la alcătuirea proectului de constituție, libertatea individuală (art. 11) capătă mai largi garanții, libertatea muncii (art. 21) devine o realitate constituțională, libertatea religioasă (art. 22) se întemeiază pe serioase principii de liberă desvoltare a conștiințelor.

Până acum responsabilitatea în materie de presă era o ficțiune; prevederile nouei Constituții, fără a vătăma principiul de nemărginită libertate a gândirii, stabilește un just echilibru între libertatea de exprimare și responsabilitatea scrisului când el depășește cadrul spiritual și intră în domeniul calomniei și al instigațiilor. Cu această măsură presa capătă prilejul de a-și câștiga locul ce i se cuvine în viața noastră socială. Instrucția publică devine o permanentă preocupațiune de stat. Obligativitatea și gratuitatea învățământului primar mărturisesc conștiința noastră de factor real în concertul cultural al celorlalte națiuni civilizate. Creiarea unui regim modern funcționarilor publici (art. 8) este consecința firească a spiritului care a domnit la alcătuirea pactului nostru fundamental. Aceluiaș spirit îi datorăm justa măsură a desființării titlurilor de nobleță, a căror dăinuire în cadrul unui stat democratic ar fi constituit un permanent non-sens. Pentru Ardeal această prevedere constituțională era o necesitate. Aplicarea nouei Constituții va elimina din viața noastră publică această rămășită medievală.

Proectul nouei Constituțiuni dă deplină soluție și problemelor de ordin militar. Rezolvă problema proprietății solului și a subsolului, dând garanții pentru inviolabilitatea proprietății (art. 17) și prezicându-i cadrul; jalonează realizarea reformei judecătorești (art. 40) în sensul modernizării acestui important factor social; soluționează problema electorală, indicând justa reprezentare națională prin scrutinul de listă pe circumscripții cu reprezentare proporțională; creiază corpul legislativ menit a da țării o temeinică legislație; stabilește cadrele responzabilității ministeriale.

Acestea sunt în liniamente generale principiile viitoarei Constituții. Ele pot face mândria oricărui popor civilizat; cu atât mai mult trebue să ne mândrim noi cari fără turburări putem dovedi larga noastră democrație și convinsa noastră umanitate.

C.

Să ne aducem aminte...

In legătură cu evenimentele din Ruhr domnul Stephane Lauzanne, un distins ziarist francez, publică în ziarul „Le Matin" un articol de fond în care amintind clauzele dureroase ale tratatului de pace din 1918 dintre România și Germania, pune în lumină cruzimea germană față de noi pentru a arăta ce mentalitate conduce Germania atunci când este în situația de a'și impune voi ța.

După ce indică o parte din articolele tratatului prin care țara noastră era despoiată și de independența și de bogățiile ei, dl Stephane Lauzanne publică o convorbire a sa cu dl Ion I. C. Brătianu pe care o reproducem mai jos:

„Și într'o zi — în Martie 1919 — dl Ion Brătianu, cu vocea sa gravă și melancolică, îmi descrise chipul în care a fost executat tratatul:

După ce am semnat tratatul, lucrările au decurs simplu... A fost mutarea metodică și regulată a unei întregi națiuni. A fost vidul practicat în mod savant, încet, pe întreg cuprinsul unui regat. Grâu, petrol, mobile, cărbuni, șine de cale ferată, vagoane, vite, instrumente agricole, până și firele telegrafice până și arborii pădurilor, totul fu luat, totul fu cărat... Când, după victoriile lui Foch, năvălitorii trebuiră să fugă și noi devenirăm liberi, nu mai rămăsese o sută de care în toată România, și nu mai era nici pentru o zi făină de rezervă în București..."

Iată evocate în câteva rânduri toate durerile acelor zile de urgie. Cine a simțit, cine a asistat nu numai la acest jaf metodic, ci și la toate umilințele, la toate cruzimile, la toate fărădelegile unui vrăjmaș, neîndurător, a putut prețui în toată tragica ei măreție jertfa României. După un război purtat cu conștiința deplină a sacrificiului pe care-l cerea idealul național, țara se vedea zdrobită de fatalitatea împrejurărilor. Nădejdile cari prinseseră aripi, se întorceau zgribulite în adâncuri. Întunericul desnădejdei se lăsa greoi. Sub povara nenorocirei, sufletul națiunei întregi împietrise de durere.

Au trecut cinci ani și amintirea acestor zile tragice pare că s'a șters.

Am văzut politicieni rostindu-se cu atâtă lipsă de respect față de jertfele războiului nostru cum n'am fi așteptat nici dela vrăjmașii. In sufletele înecate de patimă sau înstrăinate de neam, toate jertfele războiului și tragedia care-i urmă, n'au deșteptat nici un ecou. S'au găsit unii cari au îndrăznit chiar să le batjocorească.

Pentru aceștia, evocatoarele rânduri ale zaristului francez vin ca o osândă.

Rolul congresului socialist la Societatea Națiunilor

Importanța solidarității internaționale

Intr'un articol precedent am semnalat sforțarea internațională pe care o depun organizările muncitorești pentru a acționa asupra politicei externe a guvernelor.

După Congresul pacifist dela Haga, convocat de Federația sindicală internațională, a avut loc în luna Februarie Congresul socialist din Lille care a arătat că trebuie să se ție seamă de manifestațiunile de solidaritate internațională, care se formează în afară de acțiunea guvernelor și a competinței oamenilor de Stat.

Din ce în ce mai mult, unele clase sociale, unele profesiuni își dau seama că pe lângă interesele naționale, trebuie să existe legături de solidaritate între aceleași clase sau aceleași profesiuni ale diferitelor țări.

Astfel s'a creiat finanța internațională, o forță de care țin seamă toții conducătorii Statelor și care desigur ar face un mare bine omenirei, dacă și-ar pune influența în serviciul menținerei păcei.

Nu se poate deasemeni nega existența intereselor patronale și industriale internaționale, a căror expresiune o găsim în organizarea internațională a muncei, specificată și în tratatul de pace dela Versailles.

Congresul dela Lille și chestiunea reparațiunilor

De aceea ocuparea Ruhrului și problema capitală pentru menținerea păcei lumei, regulamentul reparațiunilor, nu ar putea să lase indiferent proletariatul internațional.

La Haga, Federația sindicală internațională a amintit planurile elaborate la Amsterdam în Aprilie 1921, la Frankfurt în Februarie 1922, planuri după care reparațiunile datorite Franței trebuiau să fie realizate prin cooperația și sub controlul organizațiunilor sindicale franceze și germane, care urmau să se însărcineze cu restaurarea regiunilor devastate.

La 15 Decembrie socialiștii Renaudel și Jouhaux au făcut să se voteze la congresul dela Haga o rezoluție, prin care se cerea arbitrajul Societății Națiunilor pentru a regula chestiunea problemei reparațiunilor și a datoriilor interaliate.

Congresul socialist ținut la Lille a reluat și a desvoltat această inițiativă, votând cu unanimitate moțiunea iscălită de următorii socialiști: Paul Faure și Leon Blum (Franța), Vandervelde și Van Roosbroeck (Belgia), Rudolph Hilferding (Germania), Matteoti (Italia), Walhead și Roberts (Anglia).

Rezoluția luată n'are nici un caracter subversiv sau revoluționar și soluția pe care o preconizează a fost apărată la Genova, în momentul adunărei Societățe Națiunilor, deasemeni aproape în toate țările și chiar în Franța, de presa burgheză din stânga.

Congresul socialist dela Lille ca și Societatea Națiunilor găsește că condiția reală a unei păci definitive, baza oricărei desarmări morale și materiale, constă în soluționarea chestiunei reparațiunilor, făcând apel și la întrarea Statelor Unite în Societatea Națiunilor.

Programul preconizat de Congresul socialist

Programul de intervenție pe care Congresul socialist îl recomandă consiliului Societății Națiunilor cuprinde trei puncte:

1. Fixarea definitivă a datoriei germane la o sumă fixă, cuprinzând stricăciunile făcute populației civile și restaurarea regiunilor devastate.

2. Anularea datoriilor de războiu interaliate prin compensații reciproce.

3. Realizarea de către Societatea Națiunilor, în contul Germaniei a operațiănilor de credit internațional, permițând să facă plăți imediate în regiunile devastate; asanarea finanțelor și ridicarea valutei germane; în sfârșit restabilirea relațiunilor economice normale pentru a se putea ajunge la reconstrucția economică a Europei.

In afară de aceasta din urmă clauză care ridică o problemă politică generală destul de greu de înfăptuit, se poate constata că schema generală a soluției preconizate de Congresul socialist e de acord cu programul ideal adoptat aproape pretutindeni și în special în Franța, dacă Germania n'ar fi de reacredință și ar respecta angajamentele luate.

Condițiile de pace ale Angoriei

Constantinopol. — Odată cu respingerea tratatului, adunarea națională a Angorei a autorizat guvernul să continue tratativele de pace sub următoarele condițiuni: Abrogarea capitulațiilor, amânarea chestiunei Mossul, părăsirea Caragaciului de către aliați și plata despăgubirilor pentru devastările săvârșite de Greci.

Această hotărîre a delegaților va fi comunicată astăzi comisarilor aliați din Constantinopol.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Când eşti fiică de miliardar...

La un banchet, dna Mac-Cormik, fiica miliardarului Rockefeller, e mărturisit celor de faţă că domnia-sa nu-i altceva de cât reincarnarea primei soţii a lui Tuten Kamen, faraonul al cărui mormânt a fost descoperit de curând.

„M'am căsătorit cu faraonul când eram de 16 ani, a spus dna Cormick, şi amintirea aceasta mi-a venit când am văzut fotografia unui fotoliu găsit în mausoleul dela Iuxor. De câte ori nu m'am aşezat în braţele fotoliului acestuia! Dar n'am fost regină a Egiptului decât doi ani; iar şuviţa de păr galben, găsită în mormântul regelui trebuie să fie a urmaşei mele".

Astfel a declarat dna Cormick convivilor americani, la un pahar de şampanie tare cum numai miliardarii îşi permit luxul să bea. Iar convivii fără îndoială că au crezut-o ca una ce se ocupă cu multă râvnă de ştiinţele psihice şi oculte.

Ba, pariez, că unul dintre convivi — căci trebuie să fi fost pe-acolo şi vre-o câţiva dintre debitorii puternicului Rockefeller — trebuie să fi asigurat pe dna Cormick că şuviţa de păr a fost tot a ei, dar s'a decolorat de vreme. Sau, însfârşit că e foarte posibil ca pe timpul acela dna Cormick să fi fost blondă. Iar acuma s'a reincarnat într'un corp brun. căci, luându-ne după litera legilor metempsichozei, s'a putut întâmpla ca un suflet care a trăit pe vremurile faraonilor într'un corp de om să treacă mai târziu într'un corp de animal şi invers, Cu atât mai mult avatarul s'ar putea reîntâmpla dintr'un corp de blondă, într'altul de brunetă.

Dar dacă, s'a petrecut o metamorfoză cu fiica lui Rockefeller de-alungul timpilor şi spaţiilor, în ce priveşte corpul ei, în schimb memoria i-a rămas intactă. Ba chiar s'a întărit.

Acum doamna, în lungile ei după-amieze de femee fără griji şi-o va forţa şi mai mult, să-şi amintească de-a fir a păr, noaptea nunţei (ce plăcere pentru bărbatul său, dacă nu s'ar fi divorţat de ei acum doi ani cu mare vâlvă), apoi menajul regesc, în sfârşit despărţirea. (O fi fost tot divorţ sau moarte naturală?).

Ba e posibil ca d-na Cormick să-şi aducă aminte că a fost chiar omorâtă de rege, într'un acces de gelozie. Să vedeţi atunci ce poveste captivantă ne rezervă d-sa.

Cu atât mai interesantă, cu cât va reprezinta momente trăite. Doar e prima fiinţă omenească, — şi poate şi ultima — care povesteşte cum a fost... omorâtă. (Ce-am auzit până acum asupra acestui subiect, au fost mofturi de-ale scriitorilor).

Numai să nu descopere egiptologii în papirusurile din sicriul lui Tutenkamen, că a fost căsătorit doar o singură dată, şi nevasta chiar i-a supravieţuit. Ceea ce îmi închipui, nu va descuraja pe d-na Cormick, care, sau va porni o serie de controverse cu descoperitorul mormântului sau îşi va rectifica memoriile, potrivit cu cele ce ne vor povesti la rândul lor hieroglifele.

Nomofilax.

Noutăţile cinematografului

O cronică din Berlin a lui „Prager Presse" ne informează despre o seamă de importante iniţiative ale caselor cinematografice din Berlin şi alte metropole. Printre altele s'a început pregătirea filmului „Învierea", după romanul lui Tolstoi; „Demonii" de Dostoiewski; „Fata domnului Fabricius" a lui Adolf Wilbrand; „Călătoriile lui Guliver"; „Golseck", romanul lui Balzac; isprăvile eroului naţional al Ruşilor, Stenjika Rasin, puse în film de către Maxim Gorkij şi Saşa Goron; „Don-Quichotte" a lui Cervantes, etc.

In afară de filmările acestor frumoase opere literare s'a mai început cinematografiarea expediţiei astronomice a lui Einstein, întreprinsă în Septembre trecut pe insula Crăciunului pentru dovedirea teoriilor einsteiniene, apoi expediţiile lui Christofor Columb pentru descoperirea Americei, etc.

Săpături archeologice în Ierusalim

In căutarea mormântului regelui David

Peste câteva săptămâni un grup de archeologi va începe o serie de săpături pe colina Ofelului, una din acelea pe care era clădit vechiul Ierusalim. E vorba să se găsească locul şi rămăşiţele palatului şi mormântul lui David, care se presupune că n'ar fi situate la vest ci la sudestul oraşului sfânt.

ECOURI

Reapariţia călugărului Iliodor

Călugărul Iliodor care-şi crease o tristă reputaţie în timpul regimului tarist, din cauza continuelor sale îndemnuri la pogromuri, şi care trecuse mai târziu la bolşevism, obţinând încrederea guvernului sovietic, a căpătat de la acesta, pe vremuri voe să se ducă în America spre a face propagandă bolşevică.

Nu i s'a ştiut cât va timp de urmă.

De curând însă, şi-a făcut apariţia la Belgrad, unde s'a pus la dispoziţia autorităţilor.

Sărutul... ştiinţific

La conferinţa pe care a ţinut-o de curând la facultatea de medicină North Western University din Chicago, profesorul Lee Lewis a expus teoria aceasta:

„Când ne sărutăm, pentru ca această acţiune să nu vatăme, trebue să reuşim a produce o căldură aşa de ridicată, încât să provoace arsuri pe buze, căci de câteori un bărbat şi o femee se sărută, îşi comunică unul altuia germeni de boale fatale".

Salariile actorilor berlinezi

Tratativele între societăţile actoriceşti şi întreprinderile de teatru din Berlin au dus la fixarea pe Ianuarie a unui salariu minimal de 130.000 mărci.

Din acest salariu, 50.000 de mărci sunt scutite de impozit.

S'au acordat pentru Februarie aconturi până la 200.000 mărci.

Eclipsele din 1923.

Afară de eclipsa de lună, ce a avut loc, la 17 Martie, o eclipsă inelară de soare.

Aceasta însă nu va fi vizibilă de cât în emisfera australă începând din Sudul Argentinei, peste oceanul Atlantic şi Adriatica austriaţă, pentru a sfârşi la est de Madagascar.

Eclipsele din toamnă nu vor fi nici ele vizibele în Europa.

Vor fi anume o puţin interesantă eclipsă de lună la 26 August şi o eclipsă totală de soare la 10 Septembrie.

Aceasta va fi interesantă de observat în America, unde totalitatea va dura aproximativ 3 minute şi jumătate, în California şi în Mexic.

Colecţionarea cânteceelor bisericeşti

In vederea alcătuirii unor repertorii de cântări religioase alese, pentru corurile bisericeşti dela oraşe, cum şi pentru cele dela sate, de care astăzi se simte o mare lipsă, ministerul Cultelor şi Artelor a instituit o comisiune spre a determina pe autorii unor asemenea cântări, să alcătuiască un buchet muzical cuprinzând cele mai reputate bucăţi şi în acelaş timp, să cerceteze lucrările meritorii încă necunoscute tuturor, ce s'ar putea tipări în acelaş scop cu cheltuiala ministerului, după aprobarea Sf. Sinod.

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Răsfoind revistele

Gândirea. Lamura. Ramuri. Transilvania. Năzuinţa.

Gândirea anul II Nr. 14. — Ultimul număr al „Gândirii", apărut în aceleaş condiţiuni excepţionale ce i le-a dat o casă de editură bucureşteană de mâna întâia, aduce o chestiune, care ar merita să fie mai mult discutată; sprijinul cultural ce trebue să-l dăm românilor de peste graniţe. Rândurile scrise de d. C. Petrescu despre aceasta sunt un memento, care se recomandă cu insistenţă atenţiei conducătorilor noştri din toate timpurile. Socotim tocmai pentru aceasta, că începutul acesta de discuţie se va mai continua, aşa după cum impune o reală stare de lucruri: uitarea inexplicabilă, în care am lăsat poporul român de peste graniţele noastre etnice.

O nuvelă de tăios realism, „In goană", a dlui Gib. I. Mihăescu, susţine, singură, cu vrednicie, proza acestui număr, accentuând îndrumarea de până acum a autorului către o literatură energică, bine disecată, de felul celei ruseşti.

„După amiezi de Duminecă" de Vintilă Rusu Şirianu, „Flori Ucise de ger" (versuri) de Adrian Maniu, „Rânduri pentru Geiile'" de Eug. Titeanu, se impun prin originalitatea de până acum a autorilor.

Cronica bogată. De remarcat: „Literatura care ne lipseşte", indicaţiuni temeinice pentru literatura izvorâtă din actualele ciocniri sociale; o literatură care să imprime efigia zilelor prin cari trecem Sunt reflexii în legătură cu volumul „Scrisorile unui răzeş" al dlui Cezar Petrescu, în care se indică începutul unei asemenea literaturi care ne lipseşte.

Lamura. Anul IV. No. 4. — Părintele Gala Galaction semnalează în „Avem dreptul să nădăjdim" reîntoarcerea gânditorilor şi poeţilor noştri spre creştinism. Luminoase şi totuşi melancolice versurl de Ion Pillat: „Biserica lui Horia". O schiţă cu duh românesc a meşterului zugrăvitor în cuvinte d. Em. Bucuţa: „Staretul gândului". Cu un vag fior de teamă se ceteşte poesia d-lui George Gregorian: „Mergând". Viaţa lui Pasteur este povestită de d. prof. univ. S. Simionescu cu mult tâlc şi arătată ca mare pildă da muncă şi jertfire pentru binele omenesc: „In ziua când n'am lucrat nimic, mi se părea că am făptuit un furt" spunea marele descoperitor.

D. Emil Riegler îşi vădeşte şi mai mult calităţile sale poetice cu „Zi de hram". In „Grigore Alexandrescu" d. Al. Busuioceanu conturează şi mai adânc însemnătatea marelui poet în istoria literaturei româneşti. Este primul nostru poet adevărat, ne spune tânărul, şi pe cât se pare unicul critic serios — în afară de d. Ibrăileanu — din literatura noastră actuală.

„Când tot doarme în natură,
[când tot e liniştire,
„Când nu mai e mişcare în lu-
[mea celor vii,
„Deşteaptă priveghiază a mea
[tristă gândire,
„Precum o piramidă se 'nalţă în
[pustie".

Aceasta, ne spune d. Bosoinceanu, „cea dintâiu metaforă fericită în literatura noastră — deci cea dintâiu expresie artistică."

Intr'un stil plin de bogată culoare şi de înţelepţesc îndemn, dl Gh. D. Ungur continuă admirabilele sale „Scrisori către învăţători". Un articol de pedagogie de dl Ap. D. Culea „Aplicaţiuni la regionalismul (şi localismul) istoric"; un altul de dl Nichifor Crainic relevând însemnătatea ce-o va avea la noi pentru desvoltarea religioasă a poporului şi pentru cultura noastră în general, „Institutul biblic", pentru editarea de cărţi bisericeşti, al cărui statut a fost votat în şedinţa Sf. Sinod din 22 Iulie 1922; în sfârşit un alt articol cu soluţii practice pentru crearea „Şcolilor de adulţi" articol despre care ne vom ocupa mai pe larg într'unul din numerele noastre viitoare. Recenzii numeroase şi de tot felul şi interesante Insemnări, încheiee acest număr al „Lamurei" care ca îngrijire technică şi ca material se afirmă de la un timp ca una dintre revistele cele mai bune dela noi.

Ramuri, anul YVII No. 5. Obişnuitul articol prim al dlui N. Iorga, care se ocupă de astă dată de literatura noastră modernă femenină şi în special de volumul dnei Alice Soare „Ferestre luminate". O romantică şi impresionată viziune, în vers frânt, energic semnează dl Voevidca.

Alta două poezii, care strălucesc, cea dintâi prin şubrezenia tacturei şi a doua prin sărăcia flagrantă a inspiraţiei şi prin banalitatea clişeelor servite somnează dl V. P. şi dl Volbură Poiană (probabil una şi aceiaşi persoană).

Dl N. Batzaria publică una din interesantele sale nuvele din viaţa românilor macedoneni („La o nuntă".)

O bine retuşată schiţă de tablou literar este „Pe înnălţimi" a d-lui V. Tempeanu.

Apoi un nume pe care nu ne aşteptam să-l găsim la „Ramuri": dl Victor Eftimiu. Se vede că bardul bucureştean, inimă creştinească, a uitat loviturile repetate şi tari ce i le dădea pe vremuri revista craioveană.

Poate drept mulţumire că totul a încetat şi că peste tot s'a lăsat linţoliul depărtării, d-sa dăruieşte revista cu un articol de cel mai pur eftimism asupra celor doi prieteni: Anghel—Iosif. In mijlocul frazelor sale de sălcie apreciere, poeziile celor doi mari dispăruţi par minunate picturi în cadre confecţionate din hârtie de sorcovă.

O schiţă plăcută de dl I. C. Delabala: „Două lumi" şi-un articol „Cine a fost profesorul dr. Jarnik" de M.

Transilvania Anul LIII. No. 1—2. Relevăm: articolele asupra celor doi morţi, dr. Vasilie Lucaciu şi dl Urban Jarnik; Poesiile „Eroilor-Martiri" şi „Liga domnişoarelor române" de Al. Vlahuţă, cea din urmă datată 28 Maiu 1894; Articolele: „Testamentele noastre corporale şi sufleteşti" de dl G. Preda şi „Jertfele românilor" din Ardeal, Bănat. Crisana, Sătmar şi Maramureş, aduse în războiul mondial de Teodor V. Păcăţian; o foarte proastă poesiede dl Volbură Poiană, un nume, te miri de ce, des întâlnit în revistele de mâna doua şi — lucru şi mai a mirare — chiar într'unele destul de bune:

„Din rodul copt al ţărinei
culeg]
„Cei cari pe mine'n toate
mă'nţeleg.]
„Nu m'ai iubit, nici nu m'ai
înţeles]
„De — ace a spice coapte n'ai
cules]
„Si-or câte spice ai mâncă
„Tu niciodată nu te-ai sătură"

La care adaugăm şi noi:

„Tralala!"

Năzuinţa anul 1 Nr. 9. Revista cea nouă a craiovenilor se afirmă tot mai mult. Lipsa de spaţiu ne împiedecă să insistăm asupra ei. Relevăm totuşi bucăţile în versuri şi proză semnate Elena Farago, Alexandrina Scurtu, I. Buzdugan, Ilarie Voronca, Ion Dongorozi, Sanda Movilă, Al. S. Soare, M. Sturza şi articolul dlui I. B. Georgescu.

Ştiri şi fapte politice

Partidul naţional în vechiul regat. In „Patria" de eri se publică o dare de seamă despre organizarea partidului naţional în judeţul Dorohoi. La sfârşitul articolului sunt înşirate numele membrilor din comitetul executiv al organizaţiei dorohoiene. Le reproducem după „Patria";

Iean Chises, Al. Brăilescu; Iules Ciolac, I. Zalman, I. Axler, I. Pascu, H. Bercovici, I. Cărare şi Z. Zaltzbern.

Mai poate spune cineva, după ce-a citit aceasta listă, că partidul naţional n'a fost înbrăţişat cu căldură de „fraţii din vechiul regat".?

•

Două atitudini. Tot „Patria" de eri protestând împotriva felului cum se face propaganda românească în streinătate, istoriseşte un caz al unui român care în faţa americanilor ar fi avut din motive de interes personal cuvinte de defăimare la adresa ţării noastre. „Patria" înfierează fapta. Accesul de indignare al ziarului partiduiui naţional ne surprinde pentru motivul că „Patria" n'a găsit nici un cuvânt de protestare împotriva antipatrioticei acţiuni desfăşurate de drul Lupu în călătoria sa prin America. Câta duplicitate!

•

Sfaturile dlui Bogdan-Duică pentru şefii opoziţiei. In ziarul săptămânal ţărănist al cărui prim număr a apărut eri în Cluj, dl G. Bogdan Duică publică, sub titlul „Poporul român şi şefii opoziţiei" un articol în care într'o formă delicată atrage atenţiunea şefilor partidelor de opoziţie asupra disensiunilor şi lipsei de unitate în acţiunea lor.

„Intre răsăritul tulburat rusesţe de idei prea radicale şi apusul tulburat ungureşte de idei prea reacţionare, noi suntem chemaţi de interesul nostru, de glasul istoriei, să alcătuim aici un popor-model: un popor de echilibru între două laturi ale Europei bolnave în întregime". Şi adăogă dl Bogdan Duică: „Care este modelul? trebuie să se întrebe zilnic şefii opoziţiei. Intrebarea şi răspunsul însemnează o găsire de asemănări, de paralelizări ale muncii lor".

Probabil că acest gând i a călăuzit pe şefii opoziţiei când s'a încheiat acordul între bolşevismul mos ovit al dnului Lupu şi regionalismul cu culoare budapestană al dlui Vaida-Voivod.

•

Păţania „Aurorei". Vrând cu orice preţ să demonstreze „favoritismul şi jaful regimului liberal", ziarul bolşevic al drului Lupu a deschis o violentă campanie pe chestiunea acordării vagoanelor cu precădere.

„Aurora" a afirmat că unui domn Ianculescu i s'au acordat cu precădere 150 vagoane. Cine putea să fie, pentru „Aurora" infamul beneficiar decât un partizan al guvernului? Cu această convingere, ziarul ţărănist arată că acest domn Ianculescu ar fi deputatul de Romanaţi I. D. Ianculescu.

Se constată, însă, spre surprinderea „Aurorei" că persoana care a obţinut cele 150 vagoane se numeşte în adevăr I. Ianculescu, dar locueşte în Râmnicul-Vâlcea, este sufletul grupării ţărăniste din judeţul Vâlcea şi n'are nici o legătură cu drul I. D. Ianculescu, deputat de Romanaţi. Unde dai şi unde crapă....

Păţania este nostimă. Ea dovedeşte cât temei se poate pune pe tot ceeace scrie pamfletul drului Lupu.

Intre ţărănişti şi dl Marghiloman. Un ziar din Bucureşti publică informaţia următoare:

Pentru a se informa asupra atitudinei partidului conservator-progresist, dl Ion Mihalache, însoţit de dnii I. Răducanu şi Virgil Madgearu, a făcut o vizită dlui Marghiloman.

Se ştie că între ţărănişti şi dl Marghiloman au existat dela început relaţiuni foarte amicale. Aceste bune raporturi între reprezentanţii bolşevismului şi reprezentanţii oligarhiei reacţionare ar fi să ne uimească, dacă n'am şti cât îi leagă pe unii de alţii amintirea aceleiaşi conduite nemernice din timpul războiului de desrobire.

„Patria"

în faţa agitaţiilor iredentiste

Presa partidului naţional n'a ajuns încă să înţeleagă care îi este rostul în Ardeal din punctul de vedere al intereselor noastre naţionale şi de stat. Covârşită de patima politică ea se mulţumeşte să stea cu mâinile înfipte în brâu la zăplazul vieţii noastre politice şi să trâncăniască insulta pentru vecina de dincolo de gard.

Oricât am crezut că apucăturile de faţă ale acestei prese se vor opri cel puţin în faţa interesului naţional, şi oricât am căutat să ne mângâiem cu gândul că îndreptarea va veni cu vremea, trebue să constatăm că ne-am înşelat.

Sânt în viaţa unui popor împrejurări când deosebirile de convingeri şi interese politice dispar pentru a face loc solidarităţii naţionale. La noi, stările politice şi sociale create de războiu ne condamnă la o necontenită veghe, nu numai la hotare, ci şi înlăuntrul statului nostru.

Şi datoria aceasta de a veghea este înainte de toate a presei. Oricât de mari ar fi desebirile politice dintre noi, ele trebuie se înceteze ori de câte ori e vorba si facem dovada solidarităţii noastre naţionale.

Cu toate acestea, presa partidului naţional nu o singură dată a călcat alături de datoria pe care o avem de a veghea la apărarea statului român. Astfel, nu de mult, ne-am ocupat în coloanele acestui ziar de acţiunea subversivă a iredentismului maghiar, aducând dovezi sdrobitoare pentru ilustrarea acestei acţiuni. „Patria", care trei săptămâni a stat să ne vorbească de alegerea de la Ighiu, nu numai că n'a găsit niciun cuvânt prin care să se pună în rând cu noi, luptând pentru înlăturarea pericolului maghiar, dar a crezut de cuviinţă să utilizeze acţiunea noastră pentru perfide atacuri politice.

Insensibilitatea „Patriei" faţă de îndatoririle de ordin naţional ale presei e prea cunoscută pentru a spera o ridicare a ei deasupra meschinelor preocupări politice. Dar nu putem să nu arătăm că prin tăcerea ei „Patria" încurajează acţiunea iredentismului maghiar lăsându-l pe acesta să întrezăriască multe şi dureroase spărturi în zidul conştiinţei noastre naţionale.

O acţiune criminală în rândurile armatei

Un comitet secret din Bucureşti redactează şi trimite ofiţerilor apeluri aţâţătoare.

Suntem informaţi ca un mare număr de ofiţeri din Cluj au primit nişte apeluri prin care sunt îndemnaţi la acte de pronunciament. Apelurile sunt trimise de un comitet secret din Bucureşti şi modul în care sunt redactate ne face să credem că ne găsim în faţa unei întinse acţiuni prin care se urmăreşte distrugerea spiritului de disciplină în rândurile armatei.

Plecând dela chestia salariilor, apelurile îndeamnă pe ofiţeri să pună mâna pe conducerea ţării şi să-şi facă singuri dreptate.

Atragem atenţiunea comandamentului local asupra acestei criminale acţiuni care, mai ales aici în Ardeal, trebuie împiedecată cu orice preţ prin măsuri înţelepte luate la timp şi executate cu energie

---

Un palat Cultural al „Astrei" la Cluj

Cererea făcută primăriei. Transformarea localului „Reduta". Primăria indică un alt teren mai potrivit.

Comitetul secţiunei „Astra" din localitate a luat hotărârea să edifice în Cluj, un palat al acestei organizaţiuni culturale în care scop au urmat o serie de discuţiuni între conducătorii secţiunei locale. Intre demersurile luate zilele trecute o fost cererea care s'a prezentat primăriei, pentru ca aceasta să cedeze localul „Reduta" care să fie transformat în scopul dorit. Consiliul comunal încă n'a luat în discuţie această cerere, membrii consiliului însă fiind animaţi de cele mai vii sentimente, pentru a satisface această frumoasă iniţiativă.

•

Se pare totuşi că cunt dificultăţi peste care cu greu s'ar putea trece. Astfel dl consilier A. Moga, actualul primar delegat al Clujului, ne spune următoarele:

„Localul „Reduta" este prea mic, ca să poată corespunde, prin refacere, unui palat Cultural al „Astrei". Dar nu numai aceasta este dificultatea. Localul „Reduta" este astăzi evaluat cam la două milioane, astfel încât cedarea lui ar fi foarte simţită pentru comună."

D-l Moga indică un alt teren, mult mai potrivit, pentru edificarea unui asemenea palat. Este terenul din dosul poştei, unde actualmente se face târgul de pasări.

Rămâne acum de văzut, care va fi hotărârea consiliului.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Preţul 30 lei.

Atacurile la adresa Coroanei

Curajul trist al unui fruntaş naţionalist. In atenţiunea d-lui ministru de Culte şi I. P. S. Episcop de Gherla.

Datoria ne impune să analizăm substratul moral şi politic al atacurilor urâte adresate Coroanei în recenta campanie electorală dela Ighiu, de către Păr. Manu, deputat şi fruntaş al partidului naţional. Indrăzneţul deputat, după ce alţi fruntaşi a partidului au îndemnat lumea la revoltă, a cutezat să vorbească despre „fermecătura" cu care este legat Regele, fermecătură de care poate şi trebue să'l desiege, numai dl Manu, nesfiindu-se să amestece astfel numele Suveranului în luptele electorale şi făcând, ca o firească încheiere a cuvântării sale, apel la ciomege.

Bunul simţ care opreşte dela asemenea acte pe orice cetăţean conştient, era firesc sa lipsească, într'o luptă electorală, fruntaşilor politici naţionalişti. Ceeace însă ne miră este curajul faimosului deputat Păr. Manu, care tocmai atunci când împrejurările îi cer bărbăţie şi hotărâre, nu prea dă semne de aceste virtuţi.

Căci Păr. Manu, este acela care nici după un an nu cutează să ceară, nici cercetare disciplinară împotriva sa, nici nu începe proces pentru calomnie împotriva d-lui Oct. Popa, fost deputat de Orna Sibiului, care prin broşuri şi prin ziarele din Capitală l-a sdruncinat rău „moralitatea". De un an planează asupra acestui preot deputat acuzaţia precisă de imoralitate şi curajosul atacator al Coroanei n'a avut nici până acum curajul să ceară satisfacţie pe calea justiţiei. . .

Ori, Păr, Manu este acelaş domn profesor la o înaltă şcoală de preoţi, care cu ocazia serbărilor încoronării, a scandalizat lumea prin atitudinea i antinaţională, aşa precum s'a arătat deja în acest ziar. (Vezi „Infrăţirea" No. 796.)

Impotriva ordonanţelor autorităţii sale bisericeşti, a refuzat să între în catedrala din Gherla în ziua Incoronării şi şi'a bătut joc de serbarea poporală din acea zi, fapt pentru care i s'a adus aspre mustră de către comandantul garnizoanei din acel oraş.

Credem că dl Ministru al Cultelor şi P. S. Episcopul din Gherla vor găsi macar de astădată mijloacele potrivite pentru a tempera curajul acestui slujitor al altarului, al cărui ciudat curaj se manifestă nu într'o apărarea demnităţii personale atacate ci în pângărirea unor acte naţionale şi în insultarea până şi a Coroanei.

Ungurii şi discuţia constituţiei

Am publicat ieri hotărîrea partidului maghiar din România, de a lua parte la discuţia reformei constituţionale. Arătând fără critică punctul de vedere pe care'l vor aduce în parlament deputaţii şi senatorii acestui partid, am dovedit, că nu suntem aşa porniţi contra minorităţii maghiare, cum căutau să ne arate ziarele şi fruntaşii partidului maghiar reacţionar. Dimpotrivă, li-am spus, că salutăm gestul acesta, întâiul gest deschis făcut de partidul care în tot timpul scurtei sale existenţe de trei luni n'a făcut decât să unelteaască; de partidul, a cărui înfiinţare am arătat că a fost sărbătorită în Ungaria şi exploatată pentru aţâtare împotriva noastră, tocmai în momentul incursiunilor încercate de unguri la sfârşitul anului trecut, pe pământul nostru.

Printr'o ieftenă asociaţie hotărîrea aceasta a partidului maghiar din România a dat prilej ziarelor maghiare să repete, că minoritatea maghiară nu are decât câţiva reprezentanţi în parlamentul român. Fapt, care — după cuvântul chiar al ziarelor maghiare — nu micşorează importanţa participării ungurilor la discuţia reformei constituţionale, pentrucă aceşti câţiva parlamentari reprezintă un milion şi trei sute de mii de unguri — sau „doua milioane" cum se laudă presa maghiară.

Dacă ne-a reţinut această discuţie din ziarele ungureşti, ne-a reţinut pentru un alt motiv, foarte oportun şi foarte serios.

Ştim adică, că unul dintre deputaţii maghiari se cheamă Iosif Sándor. Şi acest deputat va protesta în parlamentul român, că noua constituţie nu garantează drepturile minorităţilor; va spune, că nu sunt trecute în ea hotărârile dela Alba-Iulia; că poporul maghiar este împilat, etc. etc. Ştim mai dinainte: cele 12 puncte elaborate alaltăeri de partidul maghiar şi expuse peste câtva timp în parlament, vor servi acestui bélicos deputat maghiar cele mai vehemente atacuri — în numele umanitarismului.

Nu temeinicia acestor atacuri voim s'o discutăm aci. Violenţa cunoscută a d-lui Sándor Iosif, pe care vom înregistra-o desigur iarăşi cu această ocazie, este o dovadă pentru noi, de pe acum, că nu poate fi vorbă de o temeinicie a lor.

Reamintim deocamdată însă, că dl Sándor Jozsef, susţinătorul tezei maghiare umanitariste, a fost până acum patru ani şi ceva, cel mai înverşunat românofod din asociaţia „Emke" din Cluj, înfiinţată numai pentru sngrumarea noastră. După-cum scrie gazetarul maghiar Ligeti în volumul său recent despre oamenii politici de azi ai maghiarilor de aici, dl Sándor József şi-a dedicat toată viaţa acestei românofobe „Emke", societate creată şi susţinută numai pentru desnaţionalizarea noastră.

Şi tocmai acest deputat va ataca, în numele unanitarismului, noua constituţie românească, legea fundamentală prin care se asigură ungurilor aceleaşi drepturi ca ale noastre! Va ataca-o însă, pentrucă — e lucru vechi — nu se asigură ungurilor o „favorizare specială".

Decât, atunci când îşi va deschide gura pentru întâiul cuvânt, îl sfătuim să-şi amintească de „Emke" şi de drepturile noastre „speciale" de până acum cinci ani, pentru cari a luptat tot timpul.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea Spectacolelor:

Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.

Duminică 11 Martie matineu „Institutorii".

◆INFORMAŢII◆

— **Un congres al chiriaşilor în Oradea-Mare.** Duminică 11 şi Luni 12 Martie are loc în Oradea Mare un congres al tuturor Uniunilor Chiriaşilor din ţinuturile alipite pentru stabilirea unui program unitar de luptă.

— **Festivalul Eminescu.** Delegaţii „României June" d-nii I. Istrate şi N. Maior aduc şi pe această cale cele mai calde mulţumiri tuturor celor ce şi-au dat binevoitorul concurs pentru buna reuşită a festivalului din 12 Februarie, care pe lângă înălţătorul succes moral a avut şi un frumos rezultat material, putându-se augmenta fondul pentru monumentul lui M. Eminescu cu suma de 13,268 lei.

— **Turneul Marioara Voiculescu.** Intorcându se dela Oradea-Mare unde au fost întâmpinaţi cu o entuziastă manifestaţie de publicul românesc, artiştii de sub conducerea dnei Marioara Voiculescu vor sosi mâine în Cluj.

Sâmbătă seara va avea loc la Teatrul Naţional reprezentarea sgudultoarei tragedii „Messalina". In rolurile principale, dna Marioara Voiculescu şi dl Vasile Leonescu, au realizări de artă superioară.

Reprezentaţia va începe la ora 9. Biletele se găsesc de vânzare la Cassieria Teatrului în orele obişnuite.

— **Tarifele pe căile ferate foste particulare.** Odată cu trecerea la Stat a căilor ferate Arad-Ceanad şi Somşene. împreună cu căile ferate din regiunea Năsăudului şi Jibou-Baia Mare, tax rea bagaj lor şi a mărfurilor între aceste linii p ecum şi dela ele la cele ale C. F. R., se va face după tarifele locale ale căilor noastre ferate.

Aceste tarife sunt: acel valabil dela 15 Februarie 1921, pentru călători şi bagaje, şi acel valabil dela 1 August 1922, pentru transportul mărfurilor. Până la alte dispoziţiuni biletele de călătorie de carton, aflătoare în staţiunile acestor linii, se vor elibera cu preţurile tarifului C. F. R.

— **Posturi vacante de judecători.** La judecătoria de ocol din Cluj sunt 5 posturi de judecători vacante. Vacanţa acestor posturi durează încă de anul trecut.

Arestarea unor comunişti. Siguranţa locală a mai arestat eri încă 8 muncitori comunişti, descoperind la ei numeroase acte compromiţătoare.

Concertul Dnei Cella Delavrancea. In seara zilei de Sâmbătă 24 Martie va avea loc în sala Teatrului Naţional din localitate un mare concert la pian dat de celebra pianistă română Dna Cella Delavrancea, favorita palatului regal.

Clujul va avea astfel ocazia să cu oască pe cea mai mare pianistă română care a obţinut strălucite succese şi în streinătate.

— **Vacanţă în învăţământ.** La şcoala normală de fete din Arad, se află un post vacant de agronom.

Doritorii vor adresa cererea ministerului instrucţiune, direcţia învăţământului normal.

— **Mari furturi de aramă la Tg.-Mureş.** La Tg.-Mures, lucrătorii ceferişti Petre Drăghici şi Arpad Bentes au furat peste 1500 kgr. cupru, dăunând statul cu aproape 100 mii lei

Hoţii au fost aresta i.

Pol ţia e pe urma şi a altor complici.

—**Noul consul german din Braşov.** Prin decret regal Regele a acordat cuvenitul execuator d-lui Alfred Lautz, numit consul al Germaniei la Braşov, având ca circumscripţiune con sulară jude ele: Maramureş Bistriţa-Năsăud, Solnoc-Dobâca, Cojocna, Mureş Turda, Ciuc, Turda-Arieş, Odorhei, Târnava-Mică, Alba de jos, Târnava-Mare, Trei Scaune, Sibiu, Făgăraş şi Braşov.

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

— **Alegerea noulor episcopi.** Ministerul cultelor a hotărât ca marele coleg u electoral să se întrunească în ziua de 15 Martie spre a proceda la alegerea titularilor în scaunele episcopale vacante şi nou înfiinţate.

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ. 2542—7

— **Târguri noui.** Ministerul de domenii a autorizat să se deschidă următoarele târguri de vite: Un târg săptămânal în comuna Agârbiceni (jud. Turda-Arieş); în comuna Călţău (jud. Sătmar); un târg anual în comuna Lonea (jud. Solnoc) şi un târg săptămânal în comuna Tarachia (jud. Tighina).

— **Revoltă la o şcoală din Oradea Mare.** La Oradea Mare, Luni dimineaţa, s'a întâmplat la şcoala de ucenici, o răscoală urmată de bătae între profesori şi elevi.

Origina revoltei a fost un incident între profesorul Vasile Monuş şi un elev. Autorităţile ancheteaz.

— **Greva măcelarilor din Târgui-Mureş.** Măcelarii din Târgul-Murăş s'au pus în grevă, fiindcă nu li s'a admis un spor la preţul de vânzare al cărnii

Carnea lipseşte cu totul de pe piaţă.

— **Greve la Oradea Mare.** Lucrătorii cizmari din Oradea Mare sunt în grevă pentru că nu li s'a admis un spor de salariu.

Pentru un motiv analog probabil că vor declara grevă şi lucrătorii frizeri.

— **Agent vamal spion.** A fost trimts în judecata Curţii marţiale agentul vamal Ioan Dumitrescu, învinuit de înaltă trădare.

El e a uzat că pe când era la Cetatea-Veche, lângă Satmar, a cules şi transmis lămuririle cerute de comandantul grănicerilor unguri.

Coaforul Pascu chemat prin c. p. merge şi la Domiciliul doamnelor pentru coafat şi tincturat cu „Henne" Adresa Pascu.

Teatrul Naţional, Cluj.

— Dl V. Ausländer proprietarul varieteului „Biasini" ne roagă să aducem la cunoştinţa celor interesaţi că din cauza purtărei incorecte, fostul secretar al varieteului, Ion Bogdanfii, a fost dat afară din serviciu pe ziua de 8 Mar ie 1923, dela care dată numitul nu mai are dreptul a rezolva nici un fel de chestiune în numele varieteului „Biasini". — In caz c ntrariu toate transacţiile vor fi fără valoare.

Mişcarea studenţilor din Cluj

Dnii Profesori Cătuneanu, Haţiegan şi Trăian Pop, pentru c ntinuarea mişcărei. Studenţimea clujană hotărăşte cu 520 voturi pentru şi 20 contra, continuarea mişcărei antisemite şi neprimirea evreilor la cursuri.

Eri au continuat desbaterile adunărei studenţimei clujene. Au luat parte şi eri un mare număr de profesori universitari, aproape 700 de studenţi şi studente din Cluj, precum şi delegaţii studenţimei bucureştene. Desbaterile au urmat în cea mai mare ordine.

Toate cuvântările studenţilor au fost noui şi înflăcărate îndemnuri la luptă şi la rezistenţă. Nici un glas nu s'a ridicat în contra continu rei mişcărei.

D-nii profesori Cătuneanu, Tr. Pop şi Iuliu Haţiegan, fost decan al facultăţei de medicină, au ţinut documentate cuvântări, arătând că mişcarea pornită de studenţime este o mişcare naţională şi că prin urmare toţi bunii români trebuie să vie în ajutorul studenţimei pentru continuarea luptei. D-l Traian Pop, profesor de drept penal, a făcut apel la studenţi să continue lupta cu aceiaşi înverşunare, pentru că scopul acestei lupte e folositor pentru ţară şi neam.

D-sa a cerut studenţimei să fie cât mai hotărâtă şi mai solidara, căci reuşita depinde numai de această hotărâre şi solidaritate.

Dl. Haţiegan, profesor la facultatea de medtcină, a ţinut o înflăcărată cuvântare arătând cu fapte precise tot ce a suferit poporul şi ţara românească de pe urma evreilor, — „Elementul evreeac din România a spus d sa — din cauza toleranţei a ajuns să fie cel mai mare pericol naţiona'.

Dacă nici de data aceasta poporul român nu va reuşi s scape de acest element, atunci vom deveni noi străini în România Mare că i vom fi copleşiţi de evrei. Cuvântările d-lor Pop şi Haţiegan au fost primite cu aplauze de către studenţi

D. Profesor ătuneanu a arătat că mişcarea actuală a studenţimei es e pur naţională şi foarte legitimă. D-sa a îndemnat s udenţim a să lupte contra pericolului evresc.

In continuare, a arătat lupta ce o duce întreaga creştinătate dela Oceanul Pacific până la Urali, contra evreimii, analizând luptele antisemite ce se duc în America, Anglia, Italia, Franţa, Germania, Austria, Polonia etc.

D-sa a demonstrat ca faţă de celelalte state, cum e Suedia care are un evreu la 7500 locuitori, România are un evreu la 7 locuitori. Evreii din România — spune dl Catuneanu — au introdus ei „numerus clausus" în finanţa, comerţul şi industria românească.

A urat apoi studenţimei ca mişcarea întreprinsă să aibă toţi sorţii de izbândă.

•

Punându-se la vot continuarea mişcărei cu o majoritate de 553 pentru şi 21 contra s'a hotărât continuarea mişcărei, şi neprimirea evreilor la cursuri.

Iarăşi donaţia dlui Popa

Zilele acestea s'a anunţat o nouă mare donaţie: aceia a dlui Simion Gheorghe care a dat 5 milioane pentru construirea şi întreţinerea unui cămin unde vor găsi adăpost şi a utor o sută de e evi săraci dela liceul din Galaţi.

Şi nu putem, auzind de această nouă jertfă pentru cultură, să nu întrebăm:

Ce e cu „donaţia" dlui Vasile Popa, pe care „Pa ria" o slăvia aşa de mult într'un număr recent? Căci iată o donaţie care face sgomot, dar totuşi nu se lasă văzută. Au trecut trei luni de zile de când s'a dat de veste în toată ţara că dl Vasile Popa, mişcat de suferinţele studenţimii noastre, a donat Universităţii din Cluj suma de 1 milion, şi totuşi nici până astăzi nu se ştie ce s'a ales cu această donaţie anunţată că atâta sgomot.

Ştim doar atât: că dl Vasile Popa, ca un fel de Stinnes al Ardealului, descinsese la Cluj cu o droaie de ingineri şi oameni de afaceri gata să lanseze aici cele mai bizare întreprinderi menite să fericească pe studenţi. Ferme, cantine, bazare, ţesătorii, — ce nu ni s'a anunţat de către marele donator pe care „Patria" ni-l înfăţişează ca pe un „fanatic apostol al ridicării noastre culturale"!

Ba, în ultimul timp, am auzit că dl Popa e hotărît să scoată la Cluj şi un mare ziar a cărui menire va fi să ducă război împotriva tuturor acelora cari nu vor să se extazieze în faţa donaţiei dsale.

Dar încă odată: *unde e donaţia?* De ce să ne tot batem cu pul cu atâtea planuri de întreprinderi, câ ă vreme nu există milionul anunţat ca donaţie? Depusu-s'a acest milion la vre-o bancă din Cluj? Posedă Universitatea noastră chitanţa banilor depuşi? Căci, pentru Dzeu: întâi să vedem milionul, şi pe urmă vom sta să discutăm câte bazare, câte restaurante şi câte ferme putem face cu el!

Altfel, riscăm să avem un mare donator, dar fără să putem vedea vreodată şi binefacerile donaţiei.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Improprietăririle din Cluj şi invalizii de război

Relativ la reportajul nostru de ieri, asupra Improprietăririi din oraşul nostru, primim următoarele:

In numărul de ieri al ziarului „Infrăţirea" sub titlul „Operaţiunile de improprietărire în oraşul nostru" se anticipează — cititorilor interesaţi — unele lămuriri asupra felului, cum cererile celor îndreptăţiţi la improprietărirea pe locuri virane urbane, vor putea fi satisfăcute.

In ceea ce priveşte „ordinea de preferinţă" a diferitelor categorii de îndreptăţiţi la improprietărire, ţin să remarc că pe locurile virane interne, ordinea aceasta a fost fixată mai de mult prin legi şi dispoziţiuni venite de sus şi aduse la cunoştinţa tuturor de toate ziarele din ţară.

Pe lângă observarea unor formalităţi de dresare a actelor şi documentelor necesare, între toate categoriile de îndreptăţiţi, noi ştim că locul dintâiu şi precăderea era a invalizilor de războiu.

•

Din cele comunicate în ziarul Dv. însă vedem, că absoluta precădere şi întâietate este fixată pentru alte categorii de îndreptăţiţi, iar de invalizii de războiu nu se face nici o amintire. Intre cei 707 reflectanţi, credem că vor fi şi invalizi de războiu şi cerem ca absoluta lor precădere şi preferinţă să fie respectată din partea consiliului comunal al oraşului nostru

Oare nu ar fi posibil, ca în comisiunea, care va cerceta cererile tuturora, deci şi a invalizilor reflectanţi, invalizii de războiu să-şi aibă un delegat al lor propriu, pen ru a le susţine — dacă e nevoie — interesele lor.

Invalizii de războiu, au dorinţa ca actul împroprietăririi în oraşul Cluj să fie săvârşit cu adevărată dreptate pentru ei şi el se fie un act de absolută dreptate socială şi conform dispoziţiunilor fixate prin lege.

N'avem intenţia de a face deocamdată încriminări şi imputări celor în drept înainte de-a pune în practică împroprietărirea pe terenurile ale interne oraşului Cluj. — Un lucru doresc însă invalizii de războiu, ca ordinea de preferinţă să fie respectată, şi ei roagăte On, Consiliul Comunal şi comisiunea de împroprietarire să săvârşească într'adevăr actul de dreptate întenţionat de legiuitor, când a acordat dreptul de preferinţă la improprietărire invalizilor de războiu.

Invalid de războiu
Mihu

Răspândiţi „Infrăţirea"

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Inundaţiile în ţară

Mai multe sate din judeţul Bârlad aflate sub apă

Apele râului Bârlad continuă să crească cu furie. Trenul accelerat care venea astănoapte spre Iaşi, a fost nevoit să se reîntoarcă din gara Crasna, din pricină că întreaga Luncă a Bârladului e complect inundată.

Până acum au fost acoperite de apă patru mari sate din oraşul nostru dintre care notăm comunele Sârbi, Ghidigeni şi Griviţa

Multe vite au fost înnecate. Se afirmă că sunt şi victime omeneşti.

Trenul personal No. 2 a putut trece astăzi prin această regiune cu mare greutate.

Şcoala Normală din Orheiu distrusă de incendiu

Se anunţă din Orhei, că un groaznic incediu, a distrus şcoala normală de băieţi de acolo. Focul a luat naştere de la o sobă. In câteva minute, întregul local a fost cuprins de flacări. Salvarea clădirii a fost imposibilă: totuşi averea şcoalei a putut fi scăpată la timp de elevii normalişti Rămaşi fără local ei, au fost adăpostiţi de zemstvă.

Aplicarea reformei impozitelor

Ministerul de finanţe anunţă că termenul pentru predarea declaraţiunilor de impunere expiră la 15 Aprilie a. c S'au luat măsurile necesare ca recensământul fiscal să înceapă în toată ţara pe ziua de 1 Mai 1923.

Cum, în cele 15 zile dela exprimarea termenului de declararea averei şi începerea recensământului, urmează a se face toate lucrările privitoare la catalogare, transmiterea declaraţiunilor şi toate celelalte formalităţi de procedură, nici un termen de amânarea recensământului nu se va putea acorda.

•

Comisiunea pentru revizuirea lucrărilor de evaluarea bunurilor şi proprietăţilor din Transilvania, foste ale statului ungar şi cari în virtutea art. 191 din tratatul de pace dela Trianon, au trecut în posesia Statului român, şi a terminat lucrările pe cari le-a depus la ministerul de externe.

Direcţiunea executărei tratatelor din acest departument, va trimite aceste lucrări comisiunei de reparaţiuni dela Paris.

•

Dl general Moşoiu, ministru comunicaţiilor a depus pe biroul Corpurilor Legiuitoare un proect de lege pentru acordarea unui credit extraordinar de trezorerie de cinci mili ane necesar pentru lucrările de refacerea gării de Nord-Bucureşti, deteriorată în timpul războiului.

•

Senatul universităţii din Capitală să întrunească azi pentru discutarea conflictelor studenţeşti.

M. S. Regele a primit ziilele aceste în audienţă pe câţiva fruntaşi politici din opoziţie, discutând situaţia interna.

EXTERNE

Franţa reia discuţiile cu Turcii

Paris — Guvernul francez pare dispus să examineze atent propunerile Angorei şi în caz că vor fi acceptabile să reia tratativele cu Turcii.

•

Constantinopol. — Reprezentantul guvernului Angorei a înaintat o notă de protest contra violării convenţiei încheiate la Lausanne între Greci şi Turci, relativ la schimbul de prizonieri

•

Berlin. — Comunistul german Deuttner a fost asasinat la Moscova, unde plecase cu o misiune importantă.

•

Berlin. — Firma Krupp desminte ştirea dată de agenţia „Wolff" care afirmă că uzinele Krupp au preluat uzinele Putilof din Moscova preparând material de război.

•

Sofia. — Sobranja a început eri desbaterile relativ la darea în judecată a foştilor miniştri.

Arestarea unuia din directorii fabricei Renner

Eri a fost arestat şi depus, dl Iosif Mezei, unul din directorii fabricei Renner.

Motivul arestarei a fost că dl Mezei a intrat în ţară şi s'a putut stabili la Cluj cu acte falşe, eliberate de primăria din Halmeu.

Dl Emil Haţiegan, membru marcant al partidului naţional, a intervenit prin toate părţile. că să obţină liberarea dlui Mezei ceea ce până acuma însă nu i-a reuşit.

Renumitul Prezicător

a sosit în Cluj

pentru un scurt timp, care prin cunoştinţele şi experienţa ce posedă ghiceşte ori cărei persoane tot ce l-ar interesa. A prezis luptele principale din războiul României 1916—1918. — Deasemenea ghiceşte avansările funcţionarilor, căsătorii, divorţuri, rezultatul proceselor etc. — Posedă certificate oficiale.

Primeşte zilnic între orele 8—12 dimineaţa şi 2—8 seara

Cluj, calea Victoriei Nr. 1, etajul I. scara dreaptă uşa 5.

Intâmplări din Cluj

Accident de muncă

Zilele trecute ucenicul curelar Ioan Kiş din serviciul fabricei de piele Renner, pe când lucra la o curea de transmisiune, care funcţiona, cureaua i-a apucat mâna dreaptă. Strivindu-i-o de roata motorului.

Cu o trăsură a fost trimis la Clinica Chirurgială, unde a fost pansat.

Crima unui soţ

După cum am arătat eri în ziarul nostru, Miercuri dimineaţa s'a găsit într'o magazie din curtea caselor din Calea Victoriei 38, cadavrul femeei Russ Anna Noaghi, care a fost trimis morgei Clinicelor pentru autopsie.

D-l Medic legist Mişu Kemnach, care a efectuat autopsia, observând câteva urme de violenţă pe cadavru a sesizat parchetul, care după o scurtă anchetă a stabilit că femeia Russ Ana Noaghi a murit din cauza unei bătăi căpătate de la soţul ei Alex Noaghi locuitor în Someşsat. Soţul criminal a fost imediat arestat.

Un comerţ rentabil

Poliţia a reuşit să aresteze pe ţăranul Ion Porumb din comuna Christoreni (Cojocna), care în ziua de 31 Ianuarie 1923, la târgul de vite din localitate, a vândut pentru preţul de 1000 lei un cal altui ţăran anume Gheorghe Tocaci din Feneşul Săsesc (Cojocna), dela care după ce a încasat preţul calului a dispărut şi cu calul şi cu banii. Din declaraţiile lui reese că acest faimos procedeu l'a întrebuinţat de repetate ori şi faţă de alţi ţărani, pe cari i-a escrocat astfel cu diferite sume.

Cu actele dresate escrocul a fost înaintat parchetului.

Furt

D-l Naghel Ernest din Piaţa Unirei No. 9 a reclamat poliţiei pe servitoarea Silaghi Carolina care a dispărut din serviciul său. furându-i bijuterii şi obiecte casnice în valoare de aproape 15.000 lei.

Suferinţele unui învăţător

„Nu mă mai pot stăpâni şi nici nu mai dot răbda durerea care m'a ajuns după 22 ani de serviciu, ca fost învăţător rom. confesional, iar dela 1919 trecut la stat.

De 15 luni sunt fără leafă, sunt pe stradă, pe la uşile oamenilor, avizat la ajutorul lor şi deşi am strigat şi urgiat afacerea, de nicăiri nu să face nimica.

Copiii 4 la număr, sunt îmbrăcaţi în zdrenţe, şi'mi cer zadarnic pâine; fereştile peste noapte le căptuşim cu zdrenţe, ca cel puţin aerul pe care'l respirăm să rămână în odaie... Abia scriu şi aceste rânduri de frig ce mi-e."

Aşa îşi începe scrisoarea trimisă nouă învăţătorul Toma Sîrca din Mânerău. In acelaş ton îndurerat ne povesteşte apoi istoria calvarului său.

In 1919 a trecut la stat, fiind numit în comuna Bocsig, de unde a fost transferat la Macea. Aici n'a putut să'şi ocupe postul şi a fost trecut la Şicula.

Postul din Şicula era însă ocupat aşa că revizoratul al retrimis la Macea. Nefiind primit aici, a fost din nou trimis la Şicula, unde putea însfârşit să-şi ocupe postul. Aici şcoala era instalată într'o vilă de vară, lemne nu erau aşa că bietul dascăl care nu avea alt cuartir a fost silit să doarmă pe bănci în frig. Din această cauză a contractat o boală de plămâni. Doctorul i-a recomandat un concediu de 3 luni, pentru care învăţător l s'a adresat revizoratului care i-a răspuns, după un interval mai lung să rămână la post. Medicul, văzând că boala i se agravează l'a îndrumat să'şi ceară concediul dela secretariatul instrucţiei.

Pe motivul că a plecat fără concediu aprobat, revizoratul îi opreşte leafa cu 1 Noembrie. Intrucât boala înainta şi nu avea nici un ban, numitul învăţător a cerut să fie din nou numit, măcar provizor unde-va. Răspunsul a fost negativ. In urma unui articol din ziarul „Patria" apărut în legătură cu alegerile de acolo, comisia judeţeană l'a eliminat din învăţământ. La un stat primit cu ocazia pertractării recursului său la directoratul general din Cluj, a cerut din nou un post. Dar nici până azi răspunsul n'a sosit.

Toate aceste ni le spune, pe larg, dascălul Sirca.

Sunt lucruri cari trebuiesc îndreptate.

Lipsa de învăţători e aşa de adânc simţită, iar un om cu zeci de ani de serviciu a lăsat pe drumuri cu familia!

Am făcut loc plângerei acestui învăţător, pentru a atrage atenţia autorităţilor competente asupra ei şi a cuma situaţia lui nenorocită.

Candidaţii români la alegerile din Iugoslavia

Românii din Banatul robit după atâtea tratative da colaborare cu diferitele partide politice din Jugoslavia, cari n'au vrut să-i sprijinească nici măcar pentru 3 mandate, s'au hotărât să se organizeze într'un partid românesc puternic şi să pună candidaturi la 6 locuri.

Lista candidaţilor partidului român pentru alegerile din 18 Martie 1923, este următoarea:

Conducătorul listei: Dr. Ioan Jian, advocat din Alibunar.

In cercul Alibunar şi Belarkva (Biserica Albă): Candidat: Dr. Aurel Novac, fost advocat din Biserica-albă iar supleant: Milan Gian, comerciant din Alibunar.

In cercul Becicherecului Mare (Vel. Beckerek): Candidat: Vasilie Bunda, econ. din Kovin, iar supleant: Boja Jankovici, econom din Seleuş.

In cercul şi oraşul Vârşeţ: Candidat: Alex. Guga, preot din Coştel iar supleant: Dr. Nicolae Popovici, advocat din Vârşeţ.

In cercul Kovacica şi Kovin: Candidat: Ştefan Popa, preot din Seleuş, iar supleant: Victor Popovici, preot din Deliblata.

In cercul şi oraşul Panciova: Candidat: Gheorghe Şdic, preot din Seleuş, iar supleant: Pavel Gapar, econom din Novo-Selo (Satul-nou).

Românii din Banatul iugoslav în colaborare cu celelalte minorităţi, au început o propagandă foarte întinsă pentru candidaţii români.

BURSA

— 8 MARTIE 1923 —

BUCUREŞTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	160—65	Paris	1320—
Leva	120—22	Londra	1025—
Lire otom.	125—30	New - York	220—
„ sterline	1030—15	Bruxelles	—
Franci franc.	1375—80	Roma	1030 —
„ elveţ.	41½—42	Zürich	41½—
Lire italiene	10—1020	Praga	655 —
Drachme	240—50	Viena	3175—
Dinari	195—200	Berlin	120—
Dolari	216—218	Budapesta	8—
Napoleoni	800—20	— — — —	—
Cor. austr.	31—32	— — — —	—
„ magh.	7—7½	— — — —	—
Socol	630 - 640	— — — —	—
Mărci pol.	60—65	— — — —	—

ZURICH

Berlin	275
Amsterdam.	21190
New - York	536½
Londra	2519
Paris	3240
Milano	2542
Praga	1595
Budapesta	17½
Agram	545
Bucureşti	250
Varşovia	120
Viena	—74⅞
Viena stamp.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	18⅛
Bucureşti	—
Sofia	—
Zurich	638
Milano	16375
Paris	203
Londra	161½
New - York	3430
Belgrad	35½
Bucureşti	—
Viena	482½
Varşovia	087½
Budapesta	116

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni	11 000
Lire sterline	13980—4280
Leva	17—18
Dolari	2975—3050
Franci franc.	180—90
Mărci	15—17
Lire ital.	141—147
Cor. austr.	430—50
Ruble	—
Lei	14—15
Socol	88½—92½
Franci elv.	555—75
Dinar franc.	3025—3225
Mărci pol.	675—775
— — — —	—

BERLIN

Amsterdam	7650
Bruxelles	—1035
Roma	931
Londra	91500
New - York	19400
Paris	1682
Zürich	3625
Madrid	3025⅛
Viena	2696
Praga	580
Budapesta	635
Bucureşti	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

Convocare.

Cassa de Pastrare şi Banca de Credit din Cluj, S. A. îşi ţine a **28-a adunare generală ordinară** în 24 Martie 1923 d. m. la oara 5 în Cluj casa proprie Piaţa Unirei 7. Ordinea de zi:

1. Raportul consiliului de Administraţie şi al censorilor asupra anului de gestiune 1922.
2. Distribuirea profitului net realizat conform bilanţului.
3. Modificarea §§ 9, 38 si 103 din statute.
4. Decisiune asupra preţenţiunei alor doi funcţionari cu abatere dela statului pensilor.
5. Alegerea a 8 membrii în Comitetul de administraţiune cu mandat pe trei ani, a unui membru pe doi ani, a unui membru pe un an, şi alegerea alor 10 membrii din Comitetul de censori cu mandat pe 3 ani, şi alor 5 membrii în Comitet pe un an.

La aceasta adunare invităm pe dnii acţionari cu observaţia că în sensul statutelor numai acei acţionari pot exerţia drepturilelor de vot în persoane sau prin plenipotenţiaţi, cari depun acţiunilelor împreuna cu cupoenele la Casieria institutului până la ziua premergatoare a adunării d. m. 5 oare.

Inştiinţem pe dnii Acţionari ca raportul anual a Consiliului de Administraţiune, mai departe Contul Bilanţ, şi Contul Profit şi Pierdere sunt visibile în localul Institutului cu începere dela 8 Martie şi să pot vedea în oarele de birou.

Cluj, la 7 Martie 1923. 2643 Consiliul de Administraţie.

---

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj
pentru ediţii MASSON Paris, la celelalte editori de literatura şi de ştiinţa franceze. 1267-3
Cel mai mare favor de schimb. --- Cereţi catalog.

No. 1986.

Publicaţie.

Se scoate la licitaţie lucrările de apărare a malului riului Tisa pe lângă şoseaua naţională Teceu—Bacicoul-Mare între km. 284+900 - 285+300 şi între klm. 285+300—285+800 din judeţul Maramureş.

Valoarea depe deviz este Lei 650.000+ Lei 1.800.000 total Lei 2.450.000.

Licitaţia se va ţinea la Direcţia IX de poduri şi şosele în Cluj (Str. Berde 2) în ziua de 12 Aprilie 1923 la ora 11 a. m.

Domnii concurenţi pot lua informaţii pentru condiţii şi pot cerceta proectele la Direcţia IX de poduri şi şosele Cluj şi la Serviciul de poduri şi şosele din Sighetul-Marmaţiei între orele 10—12.

8 Martie 1923.

2642 **Direcţia IX de poduri şi şosele Cluj.**

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage
1267-2

Maşini de scris. • Automobile
de cele mai bune fabricate furnizează din deposit
Sigismund Mandula Cluj,
Calea Regele Ferdinand 110. 2586

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de sc is şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de incălzit pe lânga preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,
poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi şi imobile. 2581
Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 4

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea sunt elegante bune şi ieftine
1370

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictura.

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11.
1591

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE lângă Diciosânmartin 8½ iugăre cu locuință vie, pomet și arător de legume 100.000. In Magyarszovát 6 iugăre cu casă. In Fiatfalva 55 și 3½ iugăre cu 2 case. Adresa: Dunky, Cluj Piața Unirii 10. 2640

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pașcu Teatrul Național, Cluj.

Să caută
4 surori de caritate
pentru Azilul de copii din Cluj.

Postul să poate ocupa numai decât. 2639

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, intrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerțului

SACI, MUȘAMALE

2613

cumpără, vinde și imprumută

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din Romînia. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:
Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.
Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2805 2248

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552

ZEISS

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

NOTE DIN GERMANIA

O convorbire cu Dl. Dr. H. Südhoff şeful presei în min. de externe din Berlin. O vizită la Postdam.

Berlin, 5 Martie 1923.

Când am vizitat în vara anului 1921 Parisul într'o excursie făcută sub conducerea profesorului Oprescu dela facultatea de litere din Cluj, am fost surprins să aflu, că nu mărul studenţilor români la Paris numai trecea de 1300. La Lyon am întâlnit ce e drept numai doi studenţi români, cari beneficiau şi ei de schimbul oficial. Şi tot aşa mic e numărul lor şi în alte oraşe universitare, exceptând Parisul. Nu ştiu, cum va fi acuma, dar dacă statul nu mai sprijineşte pe studenţii prea tineri, pentru studii pe cari le pot face şi în ţară face foarte bine căci altfel ar asvârli de pomană sute de mii de lei. Intre aceşti studenţi români dela Paris se găseau atunci peste 500 evrei basarabeni, cari după cât am observat eu, nu mi-treau căutuşi de puţin sentimente româneşti. Cu un cuvânt când am părăsit Parisul aveam în mine conştiinţa unei duble greşeli: 1. că se trimit la Paris băeţi de 18 ani la facultăţi pe cari le pot începe în ţară; 2. că se imparte cu duiumul ajutoare de Stat, chiar la elemente duşmane ale ţarei. Să zicem, ca răspuns la mişcările antisemite ale studenţimei noastre — urmărite cu simpatie de elementele naţionale din Germania, — că statul e obligat de a trata la fel, în interiorul ţărei, pe toţi cetăţenii săi...

Nu'l poate obliga însă nimeni să cheltuească milioane plătind burse la studenţii evrei, cari la Paris încercau să arate străinilor cât de nedreaptă este anexiunea Basarabiei şi o sumedenie de alte critici şi batjocuri la adresa statului nostru. Fiind încă recentă în mintea mea această chestiune, trecând prin Berlin ca să văd Postdamul, m'am gândit să-l vizitez pe D-rul Herman Sudhof, şeful presei ministerului de externe, fost director al şcoalei evangelice germane din Bucureşti, un german filo-român, prin a cărui protecţie s'au putut înscrie mulţi studenţi români la universităţile germane, — ca apoi, aflând şi numărul studenţilor români din Germania să putem face comparaţii şi trage concluzii Convorbirea — având caracterul unui interviu cu întrebări şi răspunsuri — o public sub această formă:

— N'aşi putea afla dela Dv Dle Doctor, numărul aproximativ al studenţilor români la universităţile din Germania? Şi nu credeţi că ar fi şi în interesul ţării Dvoastră — de a se da un acces cât mai mai mare studenţilor români la universităţile Germane?

— „Chestiunea cu care veniţi, o găsesc foarte oportună şi binevenită şi vă sunt recunoscător pentru ea. Numărul precis al studenţilor români nu'l ştiu dar îl apreciez cam la 200, dintre cari, asta o ştim, sigur, sunt 74 la technică — secţia maşinilor. Germania şi cu atât mai puţin universităţile Germane, n'a avut niciodată intenţiunea de a refuza primirea studenţilor români. Regretabil e însă faptul, că toţi studenţii tineri dar mai cu seamă români, cer înscrierea aproape fără deosebire la Berlin, uitându-se faptul, că Germania are 26 de oraşe universitare, unele cu universităţi cu o reputaţiune ce întrece cu mult Berlinul, — şi atunci universitatea din Berlin natural, că trebue să refuze multe cereri. Deasemenea şi Münchenul şi Lipsca sunt suprapopulate. In schimb universităţile din Halle, Gottingen, Erlangen, Breslau, Hannover, Stuttgart. Wirsburg, Heidelberg, Jena, Kiel, Königsberg, Rostock şi celelalte au încă loc de a primi şi studenţi străini. Natural, că noi n'am putea ajuta pe studenţii români materialiceşte după cum face statul francez, dar nici nu e nevoe, căci şi azi am mulţi cunoscuţi studenţi români cari trăind modest ies binişor cu 1500 Lei pe lună. în Berlin."

Fără să fiu nevoit să mai pun întrebări dl dr. Sudhof continuă:

„Să'ţi dau o dovadă — că şi din punct de vedere al învăţărei limbei germane e mai bine dacă nu vin studenţi la Berlin. Aici au studenţii români 2 cercuri — cari din nefericire nu prea se înţeleg bine — şi deoarece orice student român face parte din ele vorbind incontinuu româneşte, nu învaţă nici în 2 ani limba germană. Pe un student cunoscut al meu l'am trimis mai mult cu de-asila la Hannover şi acolo a învăţat într'o jumătate de an nemţeşte."

„Şi venindu-mi în gând, că mulţi studenţi români din cauza grevelor şi a închiderii universităţilor dv., sunt în primejdie să peardă un an, ar profita şi ei şi ţara noastră — dacă folosindu-se de valuta noastră relativ bună faţa de cea germană, ar veni cel puţin pentru un semestru la universităţile germane".

Am pus următoarea întrebare însă şefului presei germane:

— Imi daţi voie — să scriu acasă că în Germania sunt bineveniţi studenţii români?

—„Dimpotrivă, eu v rămân dator dacă scrieţi acest lucru şi mai cu seamă vă rog să distrugeţi credinţa că noi am persecuta pe supuşii ţărilor inamice din decursul războiului. — Germania de azi, mai mult decât ori când, are nevoe de linişte, pace şi legături prietenesti".

Din interviewul acesta şi din comparaţia între numărul de studenţi români din Franţa şi din Germania, se impune dela sine următoarea concluzie: Mai mulţi studenţi români în Germania — pentru a se uşura bugetul prea împovărat al statului român.

•

După o jumătate de oră dela acest interview eram deja în Postdam, 27 km, de Berlin, teatrul celebru unde s'a desfăşurat zilele de glorie şi de fericire, de jale şi de umilire ale monarchilor imperiului German. Dacă aşi fi poet desigur că aşi putea mai bine să exprim melancolia nesfârşită a parcului — „Sans-Souci", Un soare rece de primăvară — timpuriu mângâe câţiva ghiocei ce'şi scot sfioşi capul de sub zăpadă şi câţiva muguri pe tagii şi ulmii lui Frideric cel Mare...

Sute de coperişe de lemne acopăr statuile istorice ale parcului şi la scutesţe de urgia viscolelor, sau... poate, de cea a comuniştilor. Castelele imperiale şi princiare „Sans-Souci" a lui Frederic cel mare, „Naeues Palais", locuit mai cu seamă de Wilhelm al II-lea, cu cele două cochete „Communs" pentru oaspeţii imperiali. Castelul Charlotlenhof al principilor moştenitori şi moara istorică a lui Frederic cel mare, sunt pustii şi reci...

Câteva femei bătrâne cari mătură frunzele uscate, şi câteva găini cari parcă ar vrea să desgroape amintirile istorice sunt singurele fiinţe.

Splendoarea de azi a reşedinţei imperiale dela Postdam atât este.

Dacă la acest trist aspect se mai adaogă şi templul antic ce ascunde sarcofagul cu sute de cununi ale împărătesei germane. Augusta Victoria. care se înalţă în văzduhul lumiuos, posomorit şi rece, vă puteţi face ideie de somnul de moarte al reşedinţei imperiale germane din parcul „Sans-Souci" din Postdam, altădată plin de viaţă, de râs şi petreceri.

Dr. Suciu-Sibianu

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că

lista de reclamaţiuni,

întocmită de comitetul de circulaţiuni al materialului rulant în Europa Centrală (C. C. M. R.) din Viena, în care se află reproduse reclamaţiunile supuşilor statelor succesoare ale fostei monarhii austro-ungare pentru restituirea vagoanelor particulare conform acordului de la Portorose, şi a cărei examinare este absolut necesară de către fiecare reclamant faţă de împrejurările arătate în Monitorul Oficial Nr 192 din 2 Decemvrie 1922, paginele 2053 şi 2036, se află de vânzare le biuroul M. 3 b. din Direcţia Generală. Calea Victoriei Nr. 124, cât şi personal la şefii staţiilor Bucureşti, Iaşi, Cernauţi, Braşov, Cluj şi Timişoara.

Costul unui volum este 41 lei.

Ad. Nr. 15298/1169/m/1923.

DIRECŢIUNEA GENERALĂ

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 747 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 13 Martie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Naționalizarea subsolului

Presa opoziției atacă cu multă înverșunare naționalizarea subsolului, profitând și de faptul că în jurul acestei chestiuni s'au născut oarecare neînțelegeri între parlamentari, neînțelegeri care au la bază interesele particulare ale unor persoane deținătoare de însemnate terenuri miniere sau petrolifere.

Raportul dlui Dissescu, cunoscutul jurisconsult, către comisiunea constituțională mixtă și conferința pe care a ținut-o la cercul de studii al partidului liberal Dl profesor Mihail Pașcanu, au lămurit pe deplin aceasta chestiune, înscrisă în proectul unei Constituții.

Naționalizarea subsolului poate fi privită din două puncte de vedere, unele referindu se la punctul de vedere economic, celalt la justificarea juridică a chestiunei.

„Viața economică actuală și viitoare a României mari depinde de ce vor fi noile dispoziții constituționale", — a spus cu drept cuvânt dl Dissescu.

Exploatarea celei mai de seamă bogății subpământene a țării, petrolul depinde de regimul subsolului. Petrolul a cărui însemnatate economică până acum 30 de ani a fost ignorată, a devenit de atunci încoace un produs absolut indispensabil vieții economice mondiale pentru transporturile pe ape, pe uscat și în aer.

Nevoia de petrol a fost înțeleasă de toate țările mai ales în timpul războiului și lupta care se dă astăzi între Anglia și Turcia pornește în primul rând dela însemnătatea zăcămintelor de petrol dela Mossul, care ar permite Angliei să facă față concurenței americane.

Se știe deasemeni de ce importanță de isivă a fost pentru armatele germane petrolul din România.

Cele două păci dela București și dela Brest-Litowsk după însăși mărturisirea generalului Ludendorff în memoriile sale „au fost adevărate păci pentru petrol".

Indoita victorie a Aliaților în Occident și Orient a desființat vastul monopol de exploatare și distribuție a societății economice militare. „Erdöl Industrie Anlagen-Gesellschaft" (E. I. A. G.), dar lupta cea mare pentru supremația petrolului n'a încetat prin învingerea Germaniei.

Ea se dă între cele două puternice grupări, care sunt în stăpânirea producției noastre petrolifere: grupul american (Standard Oil) și grupul anglo-european (Royal Dutch-Shell), România bine înțeles fiind disputată de ambele grupuri.

Pentru a avea mână liberă. România are acum interesul de a fi stăpână la ea acasă, mai ales că monopolizarea lui „Dis Konto-Gesellschaft" și „Deutsche Bank" pune la dispoziția Statului capitalurile necesare pentru exploatarea subsolului.

Naționalizarea subsolului e justificată nu numai din punct de vedere economic ci și juridic.

Pentru rezolvarea acestei însemnate probleme de care e legată dezvoltarea și viitorul țării, legiuitorul e chemat să aleagă între două sisteme: creiarea unei proprietăți minere particulare sau naționalizarea proprietăți minere.

Intre aceste două sisteme legiuitorul constituant l'a ales pe cel din urmă, fiindcă corespunde în același timp și intereselor generale și evoluției juridice a ideei de proprietate asupra minelor.

Diferiți interesați au emis păreri eronate asupra naționalizărei subsolului, care ar etatiza industria minieră, ar înlătura capitalul străin și ur domeniza această avuție.

Nici una din aceste presupuneri nu corespunde adevărului. Legiuirile veghi (Codul Calimach și Caragea) cât și legea minelor din 1895 consacră pricipiul naționalizărei minelor. Greșala celor cari cred că minele sunt proprietatea particularilor pornește de la faptul că ei confundă dreptul de industrie minieră cu ideile fundamentale ale dreptului de proprietate

Readucerea la patrimoniul național al singurului bun de care Statul a fost expropriat prin legea din 1895, petrolul dar care înainte vreme era naționalizat ca și minele, nu atinge drepturile actuale ale proprietarilor.

Cum a arătat în magistrala sa conferință Dl Pașcanu, proectul de Constituție prevede respectarea drepturilor câștigate și deci nimeni nu poate să se plângă, de acest lucru, ales că chiar concesiunile în ființă, vor fi respectate până la expirarea lor.

Proprietarii terenurilor petrolifere păstrează deasemeni prin noua legiuire toate drepturile cu privire la bineficiile concesiunei prin redevență și la despăgubirile suprafeței care se distruge.

Nu ne îndoim că aleșii națiunei dându-și seama de importanța conservărei rezervelor miniere pentru viitor, și apreciând această operă de interes general, vor da tot sprijinul guvernului pentru a adăoga la naționalizarea pământului de cultură și pe acea a subsolului țărei, a cărui însemnătate e poate și mai mare decât a pământului arabil expropriat.

Efectele educației străine

Datoria publicațiunilor românești.

Intr'un ziar bănățean — „Poporul Românesc" de la Șoșdea — găsim un articol foarte ciudat. Țăranul I. C. se ridică împotriva influențelor din afară și în special împotriva influenței culturale franceze.

Teza, dealtfel, este destul de grea pentru puterile intelectuale ale unui simplu țăran, pentru a nu fi de la început condamnată. Articolul țăranului I. C. din Șoșdea rămâne o lăudabilă încercare de ridicare deasupra nevoilor de toate zilele, dar aprecierea trebuia să se facă acolo la masa de redacție și să se manifeste prin îndrumarea serioasă a scriitorului greșit și tendențios informat. In niciun caz articolul așa cum a fost publicat de „Poporul Românesc" nu trebuia să vadă lumina tiparului în forma în care a fost conceput. Căci iată ce scrie țăranul I. C. din Șoșdea, desigur cu bună credință:

„Poporul francez — mai ales cel orășenesc — este foarte decăzut în unele privințe. Nu mai știe nimic de credința în Dumnezeu, nu dă nimic pe biserică și nici nu vrea să știe de păcat. In societatea lor bântuie, cea mai josnică desfrânare, a cărei urmare sunt 90 oameni bolnavi la sută, de cele mai uricioase boale", mai amintind apoi și „micșorarea numărului nașterilor și mortalitatea copiilor mici". In fine, încheindu-și pasagiul de apreciere a nobilului popor francez, zice că „acolo nu mai este frică de Dumnezeu, căci Dumnezeul lor e buzunarul și pântecele sătul . . ."

Apoi:

„Dacă poporul englez, suedez și german, cari sunt mai înainte decât noi, atât în cultură cât și în bunăstare, mai au lipsă de credință în Dumnezeu și de Biserică, pe care nu se știesc a o cerceta cu mic, cu mare, atunci noi" etc.

Pentru a conchide:

„Să ne uităm la concetățenii noștri: unguri, șvabi, sași și alții, bisericele lor sunt ticsite de lume în sărbători".

In articolul din care am spicuit pasagiile caracteristice, găsim întreg vechiul procedeu de distrugere a încrederii naționale românești, întrebuințat de vechiul regim germano-maghiar. Răspândiraa datelor false asupra vieții morale a poporului francez avea de scop să ne sustragă latinității și să ne robească „covârșitoarei superiorități" germano-maghiare.

Țăranului I. C., nu i se poate aduce nici o învinuire pentru greșala de a fi pornit fără știință să judece popoarele Europei și să tragă concluzii. El așa a fost învățat. Vina cade însă întreagă asupra celor ce redactează „Poporul Român" — pe cari îi presupunem oameni culți și cari trebue să știe că perpetuarea unui sistem caudamnabil nu poate fi îngăduită astăzi unei publicațiuni românești.

In redacția „Poporului Român" trebuia să se spună țăranului I. C., că este victima unor criminale neadevăruri, că poporul francez a dat omenirii și continuă să dea una dintre cele mai frumoase culturi, că valoarea unei nații nu se poate scoborî cu statistice false și că e bine să căutam mai adânc și mai serios în noi în loc de a ne uita în curtea vecinului de altă nație.

Acestea trebuiau spuse țăranului de la Șoșdea și țăranul nostru cu bunul lui simț înăscut și-ar fi dat socoteala, că face o faptă rea nesocotind o nație de același sânge, lăudând vrăjmașii și hulindu-se pe sine.

Datoria publicațiilor românești aceasta este: de a lămuri pe cei rătăciți și de a îndrepta pe cât mai mult cu putință ravagiile făcute în sufletele românești de stăpânitorii interesați de ieri.

Italia și politica externă

Chestiunea Ruhr. Relațiile cu Franța. Chestiunea orientală. Alte chestiuni externe.

Declarațiile primului ministru Mussolini.

Intr'un recent Consiliu de miniștri, dl Mussolini a rostit o cuvântare în care trecând în revistă marile preocupări prezente ale politicii internaționale, a ținut să fixeze în linii generale atitudinea Italiei față de aceste probleme.

Situațiunea în Ruhr.

Primul ministru Italian a declarat că situațiunea în regiunea Ruhr a rămas neschimbată și că nici un fapt nou nu s'a petrecut care ar îngădui fixarea unei soluțiuni. Mussolini a afirmat că Italia nu va respinge nici o încercare suscepibilă de a readuce, cât mai repede cu putință, la normal, situațiunea Europei Centrale și ca acest lucru ea l'a și dovedit în mod efectiv prin participarea statului italian la opera de refacere a Austriei.

Primul mtnistru a arătat eventualitățile cari ar putea creea un fapt nou în chestiunea Ruhr.

Acest fapt nou, a spus el, ar putea să se înfățișeze în formele următoare: propunere adresată de unul din adversari celuilalt; cerere de mediatiune; modificarea caracterului politicii de scopuri la cari Franța a declarat că voește să ajungă, scopuri pur economice și cari până astăzi au rămas în domeniul reparațiunilor a căror plată trebuie obținută.

Un fapt nou ar putea deasemeni să fie provocat prin'o opunere mai hotărîtă din partea Angliei, dacă și-ar retrage trupele din Rhenania.

Pare evident că, cu toate solicitările elementelor liberale, Anglia se menține într'o așteptare prudentă, fără a manifesta o nerăbdare și fără a și grăbi hotărirea. Războiul care are ca teatru Ruhr-ul este un război de uzură; ea poate dura încă multă vreme, cu toată atmosfera creiată în Europa care se ține în expectativă cu o vie dorință de a vedea sfârșitul acestei situațiuni.

Relețiunile franco-italiene.

Trecând în altă ordine de idei, primul ministru italian a vorbit de relațiunile dintre Franța și Italia, relațiuni cari — a spus el — au fost totdeauna întemeiate pe o prietenie cordială și pe cari guvernul său are datoria să le întărea că încă.

De asemeni este de dorit, a declarat dl Mussolini, ca relațiunile economice dintre cele două țări vecine să fie mai intense și mai complete. In acest scop a lucrat guvernul ratificând recentul acord comercial; dar aceasta n'are nici o legătură cu adevăratul tratat de alianță.

Mussolini a adăogat că cursul dat de Italia Franței pe terenul comun al reparațiunilor, a făcut să se nască proecte de o mai mare importanță, cari ar fi putut fi interpretate în anumite cercuri ca îndreptate împotriva altor puteri sau în afara de una din ele. Declarațiile oficiale ale guvernului au resipit orice rău înțeles.

Chestiunea turcă.

Vorbind de chestiunea orientală, primul ministru a declarat că guvernul italian este convins de necesitatea de a încheia pacea pentru a ocoli primejdiile cari ar putea fi cauzate de situațiunea actuală în Orient și pentru a restabili liberul exercițiu al traficului comercial și industrial Di aceia trebule să cerem Turciei să accepte condițiunile de pace cu adevărat moderate propuse de aliați.

Se știe că guvernul britanic, a spus dl Mussolini, n'ar voi să admită discuțiunea asupra următoarelor trei puncte: 1) asupra chestiunii reparațiunilor turco-grecești; 2) asupra chestiunei garanțiilor judiciare pentru streini; 3) asupră clauzelor economice.

In ceiace privește primul punct ar fi vorba să se trimeată în fața unei comisiuni arbitrale reclamațiunile reciproce ale celor două țări, în vreme ce Turcii nu admit nici măcar ca Grecia să aibă reclamațiuni de prezentat.

In privința punctului al doilea, este vorba să se găsească o formulă, care să dea garanții mai eficace streinilor în ceiace privește perchizițiile și arestările.

Cât despre punctul trei, trebule reluată discuțiunea și negocierile asupra întregei materii economice deslegându-le de tratatul de pace.

In ceiace privește procedura, urmează dl Mussolini, se sugerează din mai multe părți reluarea discuțiunilor la Constantinopol. Guvernul italian preferă pentru motive întemeiate tot Lausanne. Ori cum ar fi, nu este posibilă luarea unei deciziuni definitive decât după ce se va fi primit răspunsul guvernului turc determinat de votul Adunării dela Angora.

Alte chestiuni externe

Dl Mussolini a vorbit apoi de chestiunea Memel, exprimând nădejdea că Polonia și Lithuania vor înțelege necesitatea de a accepta deciziunile Conferinței ambasadorilor.

Primul Ministru italian a adus omagii guvernului jugoslav pentru bunele sale despoziții. Cele două comisiuni numite pentru evacuarea zonei a treia își vor începe în curând lucrările.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Conferintele „Astrei"

Raportul între şcoală şi societate

Conferinţa Dlui Prof. V. I. BARBAT.

Sub auspiciile „Asociaţiunii pentrn literatura şi cultura poporului român", domnul prof sor universitar V. I. Barbat şi-a desvoltat ieri seară magistrala-i conferinţă în faţa unui public numeros căruia dinstinsul profesor prin vorba-i caldă şi convingătoare a ştiut să'i ţină atenţia mereu încordată.

Dăm în rândurile de mai la vale, un scurt rezumat al interesantei conferinţe.

— Acum când se discută modificările ce se pot aduce învăţământului în general şi mai ales celui secundar, socotim că e nimerit să privim istoriceşte, în trecut, organizaţiile de învăţământ.

Observăm, că oridecâteori s'au ivit în vre-un domeniu reformatori, aceştia au venit tocmai în timpul unei primeniri sociale.

Punându-se în discuţie reforma învăţământului secundar, se începe lupta faţiş între clasicism şi modernism. Această luptă e socotită de Englezi şi Americani mai mult ca un conflict social — şi am putea chiar zice filozofic — luptă deci între două ideale sociale.

Studiind şcolile din trecut ne dăm seama cum s'au născut şcolile moderne şi care e poziţia acestora faţă de cele de altădată.

Universitatea a avut o origină absolut practică. Născută pentru a preîntâmpina nevoile fizice, nevoile ceăţeneşti şi nevoile sufleteşti ale omului, ea a avut de luptat, mai ales pentru a veni în ajutorul nevoilor sufleteşti, împotriva absolutismului şi credinţei, cari căutau să subjuge judecata, raţiunea. Primele două au înflorit în Italia, iar universitatea din Paris, isvorâtă din cerinţe sufleteşti, a fost în floare până în secolul al XV. aceasta dovedeşte că trupul, cetăţenia şi raţiunea nu erau cinstite în evul mediu.

Aşa cum se prezintă azi Universitatea din Paris, organizaţia ei se datoreşte celei din 1896, până la care dată era în situaţia în care se găsea în urma desfiinţării ei decât Revoluţie.

Şcoala iezuiţilor a eşit din imitarea şcolilor renaşterii. Se studiau anticii dar se scoţându-se spiritul critic, ceeace a adus anemiarea idealului artistic clasic situaţie ce a durat în secolele XVI, XVII. şi XVIII.

Şcoala primară a fost creată pentru nevoia practică a poporului de jos: citirea bibliei.

Din nevoile societăţii se nasc i alte şcoli. La 1530 au fost numiţi lectorii regali pentru nevoile laice, constituind mai târziu Collége de France.

Tendinţele cari călăuzesc spiritul pentru organizarea învăţământului sunt în număr de trei:

1. Tendinţa ştiinţifică, care îndreaptă clădirea popoarelor pe real ca singur mijloc de depărtare de evul mediu şi de a le face să fie învingătoare. Cunoaşterea realului nu exclude cunoaşterea anticilor, căci spiritul antic socoteşte că adevărul, binele şi frumosul sunt realul.

2. Tendinţa naţionalistă începe cu producţiile scriitorilor în limbile naţionale, dovedind că atunci au devenit creatori când şi-au legat sufletul cu un obiect de artă. Naţionalismul fiind insuflarea cu vieaţă a artei.

3. Tendinţa democratismului învaţă că cel care ştie să facă un lucru să aibă conducerea, nu cel care ştie să vorbească despre acel lucru.

Un popor e cu atât mai înaintat cu cât copilăria e mai înaintată; deci munca şi specializarea cât mai depărtată. Cultura sentimentelor se va pune în copilărie, iar în liceu se va face explorarea în e realităţilor ştiinţifice.

Şcoala este locul unde se cultivă libertatea de gândire şi interioritatea desăvârşită.

G. R.

CARTI SI REVISTE...

Lucian Blaga „Tulburarea Apelor." De astă dată d. Blaga revine din lumea magilor traci, la lumea noastră prozaică şi cotidienă. Piesa cea nouă, sau mai bine zis cartea cea nouă e un popas în drum. D. Blaga s'a oprit să se odihnească puţin la o răscruce istorică: vremurile când propaganda luterană îşi înfigea fără isbândă tentaculele în sufletul populaţiei româneşti din Ardeal.

Nu ştim dacă d. Blaga îşi va mai continua drumul; poate va rămâne aci sau poate o va lua înapoi spre bunii săi prieteni, profeţii lui Zamolxe şi ai celorlalte zeităţi schite. Numai aceia ştiu să-i interpreteze graiul său de Zarathustra, numai aceia au glas potrivit pentru frânturile sale de gânduri neobişnuite, pentru scânteierile vii ale imaginilor sale.

Popa din veacul XVI-lea ni se pare cu totul strein, straniu, nefiresc, şoptind ca dus de şuvoiul patimei aceste minunate versuri, dacă le putem spune astfel.

O, cum ţi s'a mişcat şoldul,
— Nouă, acestălinie neastâmpărată a şoldului tău ţi s'a desprins din trup —

— şi singură s'a furişat
şerpuind spre mine
Acum mi-a'ncolăcit inima
A trecut prin jaratec —
Mi-a'ncolăcit inima..."

Cu un alchimist, cu o Nonă de acestea care rosteşte magice cuvinte şi cu acel moşneag misterios şi impresionant piesa e la locul ei în vremea în care o pune autorul. Chiar zbuciumul popei cuprins de patimă, care-şi revine la urmă, cam pe neaşteptate, căci până acolo n'a avut nici o ezitare, nici o reticenţă sufletească — cel mult teama de locuitorii satului — chiar acest sbucium pur lumesc, e destul de firesc pentru epoca lui. Dar limbajul par'că luat din „Pietre pentru templul meu", cu care-i dă pe faţă acest sbucium, te face să uiţi că-ţi vorbeşte „Popa" acesta, fără nume din calendar şi fără loc în spaţiu, ci iţi aminteşte tot timpul că citeşti o carte frumoasă de domnul Blaga.

•

Mihail Sadoveanu: „Ţi-aduci aminte" . . . Reîntors din vremurile neguroase şi vrăjitoreşti prin care m'a purtat domnul Blaga, o iau agale alături de dl Sadoveanu prin zăvoaiele şi coclaurii Moldovei, prin Iaşul vechi. prin anii copilăriei lui, care sunt şi anii copilăriei mele, ai copilăriei noastre, indiferent de vârstă, indiferent de epocă, sau de provincie, sau de spaţiu, sau de mai ştiu eu ce.

Am găsit în noul volum, dacă nu paginile minunate din „Dumbrava" cea fără pereche sau „Cocostârcul albastru" totuşi admirabile lucruri — privelişti şi oameni —, zugrăvite cu împletituri vânjoase de tonuri nenumărate, cu nuanţe de subtilitatea unor horbote de lumină.

M'a înduioşat povestea lui Isac Zodarn, m'a înveselit şi m'a întristat deopotrivă ţiganul Gheorghe Baciul, viteazul sărac cu duhul şi cu vorba: m'a înflorat povestea cu strigoii; mi-a aprins în suflet lumina copilăriei „Moş Crăciun"; am urmărit cu interesul pe care numai viaţa adevărată ţi-l poate fura, pe moşnegul Iacob Valenti şi pe baba lui Iozefina, în certurile lor casnice, în furtunile sufleteşti stârnite din nimic în tihna seninului care le urma, umplând iarăşi de pace şi voie bună, strâmta colibă de pădurar.

Am citit cu ochi la'omi poveşti ce par'că le mai auzisem de mult, spuse de acelaş glas, vorbite cu aceiaşi măestrie de povestitor. Şi totuşi le citeam cu nedesluşită înfiorare, par'că acum le auzeam întâia oară şi par'că mi-era teamă să nu se sfârşească . . . şi mă minunam de marea putere a povestitorului acestuia moldovan care din nimic înviază o lume, care într'o rază de soare, vede o sguduitoare dramă omenească.

Buletinul lunar al Institutului meteorologic din Bucureşti, consacră un supliment special scris de dl Otetelişanu, directorul Institutului meteorologic, memoriei cunoscutului om de ştiinţă, Ştefan C. Hepites, dispărut dintre noi în toamna anului trecut.

Viaţa acestui savant căruia i se datoreşte primele cercetări meterologice în România şi munca sa de organizator, ca fondator al Institutului meterologic din Bucureşti şi ca vicepreşedinte al Societăţei regale române de Geografie e înşunată de o foarte însemnată activitate publicistică în domeniul Climatologiei, Astronomiei şi Geofizicei.

Datorită lucrărilor ştiinţifice, apreciate şi de meterologii străini, numele lui Hepites rămâne o figură celebră nu numai în ştiinţa română ci şiuniversală.

Fie ca amintirea activităţei lui să fie imbold pentru acei din generaţia actuală, care se consacră cercetărilor ştiinţifice.

*

„Ilustraţia", jurnal universal, An. XI, Nr. 11—12, Bucureşti. Deşi urmăreşte în factură, prea de aproape, revistele de acest gen din Franţa şi în special pe „L'Illustration", revista românească are totuşi întreitul merit de a nu reproduce — cum fac cele mai multe din micile noastre reviste ilustrate numai clişeele din revistele streine, de a fi unica publicaţie serioasă de acest gen la noi şi, mai ales, de a publica în paginile ei clişee cari pot sta cu cinste în paginile celor mai reputate reviste ilustrate de aiurea.

In special, în Nr. acesta, închinat Serbărilor Incoronării, heliogravurile care reprezintă pe Suverani sunt de o minunată execuţie şi poate cele mai reuşite clişee văzute până acum în vre-o revistă românească. Numeroasele articole şi descrieri interesante, complectează un număr cu desăvârşire frumos.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

O pagină inedită din Baudelaire

Cunoscutul scriitor francez, D. Henriot arată că în primăvara anului 1864. Baudelaire a făcut o mare călătorie în Belgia. Din ce în ce mai mult încolţit de mizerie el aştepta dela această călătorie salvarea. Trebuia anume să ţină la Bruxelles, cinci conferinţe, pe cari avea să le repete în urmă la Liége, Namur şi Gand. I se făgăduise cinci conferinţe dela Bruxelles, conferinţe cari au şi fost ţinute — primele două despre Delacroix şi Gautier, a treia despre originalele-i „Paradis artificiels" — la Cercul literar şi artistic, în una din sălile clădirii „Maison du Roi" de pe „Grand Place". Dar când s'a căcut socoteala, cassa cercului era goală şi poetul n'a primit, decât o sută de lei.

Acest lucru, evident, a supărat mult pe nenorocosul poet, care, ca să se consoleze de această neisbândă de care îi făcea răspunzători numai pe bruxelezi, a început să scrie o serie de scrisori: — „Nouvelle Belgique", — cari nu prea sunt elogioase pentru belgieni.

Iată un fragment din adnotările cu creionul făcute de mâna lui în vederea chiar a lecturii conferinţii, pe unul din „Paradis artificiels" (Poulet-Malassis, 1860) şi care exemplar a aparţinut autorului minunatelor „Freurs du Mal". „Prima parte a acestei cărţi, — scrie poetul, — e pe deantregul de mine (este Poème du Haschisch). Ea e împărţită în mai multe capitole ale căror titluri vi le voi anunţa pe rând. A doua şi a treia parte însunt analiza unei cărţi engleze din cale afară de ciudată (Le mangaur d'opium, de Buincey), dar i-am adăugat pe ici, pe colo, reflexiile mele personale.

In câtă doză am introdus personalitatea mea în autorul original, aşi fi încurcat să spun acuma. Am făcut un aşa amestec că nu se va putea recunoaşte partea mea personală, care, dealtfel, nu poate să fie decât foarte mică! Domnilor mi-a părut de prisos să fac o dare de seamă complectă a excitantelor, a căror caracteristică generală e să dea naştere unei slăbiri egale cu excitarea şi o pedeapsă egală în cruzime cu intensitatea plăcerii resimţite. Ar fi de prisos să vorbesc de excitantele vulgare, ca absintul, cealul, cafeaua, vinul, de aceea rară buruiană ale cărei frunze mestecate în gură, măresc energia micşorând somnul şi înlăturând pofta de mâncare, sau încă de cucuta islandeză, a cărei absorbţie, se zice că arată ochilor creierului otrăvit monstruozităţile lumii de dinainte de potop. In toate acestea sunt multe lucruri cari privesc pe medici. Dar eu vreau să fac o carte nu de pură fiziologie, ci mai ales de morală. Vreau să dovedesc că cei cari caută raiul îşi fac un iad, pe care îl pregătesc şi îl sapă pentru o izbândă a cărei întrezărire i-ar îngrozi poate".

Conferinţa trebue să fi fost lungă căci Baudelaire a fost nevoit să o întrerupă şi să-i amâne urmarea, pe altă seară. In josul ultimei pagini, Baudelaire scrie că s'ar fi adresat astfel auditorilor:

„Imi rămâne, domnilor, să vă mulţumesc cordial de graţioasa dv. ospitalitate şi de minunata atenţiune pe care aţi dat-o acestor lecturi, câteodată cam lungi".

Ne este îngăduit să ne întrebăm dacă Baudelaire pronunţând cuvintele: „minunata atenţiune" n'a pus în ele oarecare ironie, căci se ştie că aceste conferinţe nu au reuşit. Camille Lemonnier care a asistat la una din ele, a înfăţişat în „Vie belge" un tablou destul de jalnic, al acestei conferinţe.

Nu voiu uita niciodată această seară memorabilă, — scrie Lemonnier. „Nu am putut să mă grăbesc îndeajuns ca să aud începutul conferinţei. Scara era goală când i-am urcat treptele; o tăcere adâncă domnea sub bolţi; m'am ruşinat puţin la gândul că cei mai mulţi veniseră din vreme şi eu soseam cel din urmă. Imi închipuiam o afluenţă solemnă şi grăbită, care alergase ca la o săroătoare. Un uşier îmi făcu loc; se auzea o voce subţire şi tăioasă, de un registru înalt, voce care se prelungea ca într'un fel de predică accentuând cu emfază. . . M'am strecurat în sală. După atâţia ani trecuţi, e şi astăzi încă pentru mine ceva care mă înspăimântă când îmi amintesc pustietatea acelei sale în care mă temeam că nu voiu putea să găsesc loc, şi care până în cele din urmă unghere îşi alinia băncile goale. Baudelaire a vorbit în acea seară pentru douăzeci de auditori, le-a vorbit cum ar fi vorbit unei curţi de prinţi. . .

O masă mică era în mijlocul estradei; Baudelaire în picioare, cu cravată albă, într'un cerc luminos făcut de nişte lumânări. . . Lumina roia în jurul mâinelor lui fine şi mobile şi pe cari le arăta cu cochetărie, mâini cari aveau o graţie aproape feminină când mototoleau foiţe de hârtie, nepăsător, ca pentru a sugera iluzia unei vorbiri improvizate. Mâini de patrician cari descriau uneori în aer, încet, cercuri evocatoare sau întovărăşeau căderea muzicală a frazelor. Baudelaire avea într'adevăr înfăţişarea unui slujitor al altarului, evocând frumoasele gesturi ale amvonului. . . Fără îndoială ei îşi celebra lui însuşi o liturghie de imagini glorioase". Avea frumuseţea gravă a unui cardinal al literilor oficiind înaintea idealului. . . Zăream mişcându-i-se ochii ca nişte sori negri. . ."

Din cei cari venise nu au rămas toţi până la sfârşit „Câteva spinări se îndoiau de somn şi de nepricepere". Poate că erau uşierii sau cei din comisia de recepţie, reţinuţi la postul lor de datoria lor de gardă. . .

G. R.

Criza universitară

Unde e soluţia

Intre „numerus clausus" şi fabricele de diplome false.

In timp ce studenţimea celor patru universităţi se declară intransigentă pe chestiunea revendicării „numărului restrâns" (numerus clausus), la Galaţi se descoperea o fabrică de diplome false, aşa cum au apărut multe după războiu. Faptul, de ordin penal, pune într'o minunată lumină fondul esenţial al mişcării studenţeşti. Reproducem ştirea aşa cum o găsim în organul bucureştean al partidului naţional „Epoca":

„Parchetul a lansat azi dimineaţă mandate de arestare împotriva tinerilor cari au obţinut astfel de diplome false şi anume: Ilie Lupu, Ghiculescu Antonie, Marcovici Penia, Marcovici din strada Tecuci, Louis Lasminovici, Paraschiv Rădulescu, Grumberg Leon, Grumberg Moise, Moscovici David, Moscovici Simion, Moritz Amedie şi B. Navom".

„Total 3 români şi 9 evrei.

„E vorba de cei arestaţi la Galaţi, prinşi cu diplome false de bacalaureat".

In neorânduiala produsă de războiu s'au strecurat prin fraudă în universităţi şi şcoli superioare, o sumedenie de indivizi fără pregătire şi drepturi. Studenţimea serioasă simte de patru ani această păgubitoare stare de lucruri şi lipsindu-i posibilitatea de control, reacţiunea firească a căpătat o greşită îndrumare. Din contactul zilnic în sălile de cursuri şi în laboratorii cu toată acea spuză frauduloasă care împovăra mersul firesc al învăţământului, nemulţumirea creştea. Acestei nemulţumiri îi trebuia însă o cauză, şi această cauză a fost greşit găsită în abundenţa de străini, luând astfel fiinţă „numerus clausus".

Deci acum, când se cunosc adevăratele cauze ale crizei noastre universitare nu „numerus clausus" este soluţia, ci o revizuire strictă a tuturor titlurilor de învăţământ, triarea riguroasă a studenţimei şi înlăturarea tuturor elementelor introduse în universităţi şi şcoli superioare prin fraudă. Cu această măsură am satisface şi nevoile de învăţământ şi spiritul nostru de tradiţională toleranţă faţă de străinii de rasă, cari se simt bine în mijlocul nostru şi cari cred cu sinceritate în temeinicia culturei româneşti.

Măsura la care s'a oprit studenţimea noastră nu poate fi nici logică, nici justă şi nici utilă. „Numerus clausus" provocat de cauze false nu poate fi decât o falsă soluţie. A înlătura de la învăţământ tineretul evreu pregătit în liceele româneşti, adaptat culturei naţionale româneşti şi sortit el ca factor de progres, este o nedreptate, care se contrazice cu tradiţionala generozitate a studenţimei universitare. Iar încătuşarea porţilor universităţilor pentru o pretenţie falsă şi nedreaptă, fără ca măcar din această hotărâre să iasă vreun folos întru rezolvirea crizei, este o absurditate.

Un an de zile universităţile noastre vor sta închise, în această vreme când ţara are mai multă nevoie de elemente bine pregătite. S'au îngrijorat oare agitatorii lui „Numerus clausus" cu cât păgubesc ţara?.. S'au întrebat oare ce vor face la anul şi şi în ceilalţi ani? Caracterul absurd şi nedrept al pretenţiunii „numărului restrâns" va rămâne în permanenţă acelaş. O cedare pe această chestiune va fi totdeauna imposibilă. Ar urma deci ca universităţile noastre să rămână pe veci închise; iar statul silit de lipsa forţelor intelectuale proprii va trebui să se adreseze pentru nevoile sale la surplusul de tirfaţi ai universităţilor streine

Cugetată cu toată seriozitatea se poate vedea că soluţia „numărului restrâns" poate duce la rezultate diametral opuse celor aşteptate dela „Numerus clausus". Descoperirea făcută la Galaţi poate fi un bun îndreptar pentru calea ce trebue urmată pentru rezolvirea crizei universitare.

Prelaţii maghiari la Rege

Anunţasem mai zilele trecute că şefii bisericilor maghiare din Ardeal se vor prezenta în delegaţie la Palat, pentru a' i prezinta omagiile şi a înainta Regelui un memoriu în privinţa doleanţelor maghiare.

Inceputul acestor interventii la Suveranul României l a făcut Episcopul Iuliu Glattfelder, demisionat nu de mult din fruntea eparhiei catolice a Timişoarei. P. S. Sa a fost primit Marţi după amiază în audienţă la Palat şi întors la Timişoara a făcut presei declaraţia că a fost primit cu o deosebită afecţiune, Regele interesându-se de aproape de toate chestiunile bisericeşti şi şcolare ale minorităţii maghiare.

In cursul acestor declaraţiuni Episcopul a dat lămurirea, că retras fiind din fruntea bisericei catolice ungureşti din Banat, el nu va face parte din delegaţia prelaţilor. De altminteri audienţa aceasta a fost una de rămas-bun, întrucât episcopul Glattfelder părăseşte România spre a se duce în Ungaria, unde i s'a rezervat un scaun de mitropolit.

Privitor la memoriul prelaţilor, Episcopul Glattfelder a declarat, că delegaţia aceasta nu va fi unită. Episcopii catolici se vor prezinta M S. Regelui, care este catolic, iar cei reformaţi M. S. reginei.

De altfel subiectul memoriului este cunoscut: este acelaş protest împotriva exproprierii latifundiilor, expropriere care se spune, ar ataca fondurile şcoalelor maghiare. In afară de aceasta mai sunt câteva chestiuni de aceeaş natură, pe cari le cunoaştem din zilnicele proteste ale presei ungureşti. Despre rezultatul audienţelor acestor prelaţi ne vom ocupa la timp.

Sovinismul catolic în faţa parlamentului

Cuvântul cu tâlc al unui episcop maghiar

Destăinuirile făcute mai zilele trecute în coloanele acestea relativ la iredentismul profesat de şcolile şi bisericile maghiare au produs în public o adâncă impresie şi ca o dovadă a gravităţii lor, au ajuns acum trei zile şi în parlament, unde s'a făcut o interpelare în chestiunea emblemelor Ungariei din bisericile catolice de la noi, a cultului stinţilor unguri şi uniformei provocătoare a liceelor maghiare.

O gazetă maghiară s'a grăbit să desmintă destăinuirile noaste. A făcut-o într'un mod evaziv, cu atâta lipsă de tact, încât însăşi desmintirea ce-o încerca a fost o confirmare a învinuirilor aduse de noi.

Acum, în urma interpelării dela Senat, a dlui Bianu, episcopul Gustav Majláth dela Alba-Iulia, s'a grăbit să repete scuzele făcute de prelaţii maghiari prin ziarul „Ujság". Scuzele acestea, asemenea celor aduse de prelaţii unguri prin coloanele confratelui din localitate, nu pot să împrăştie atmosfera creată în jurul chestiunii. Adevărul arătat de noi rămâne în picioare şi după scuzele prelatului maghiar.

Motivul însă, pentru care am remarcat aceste scuze ale P. S. Sale Episcopului catolic dela Alba-Iulia, nu sunt cuvintele patetice cu care a încercat să desmintă adevărurile despre şovinismul din biserica şi şcoalele de sub conducerea sa. Ci cinismul care se desprinde din ultimele sale cuvinte, un cinism pe care nu'l aşteptam dela o atât înaltă faţă bisericească. P. P. Sa Episcopul Majláth a încheiat printre altele cu aceasta, că dânsul e asemenea nouă, împotriva şovinismului, nu de dragul statului, ci de dragul copiilor maghiari. Ceeace pe românește înseamnă, că dacă n'ar exista teama închiderii scolilor ungureşti, prelatul maghiar ar aproba şovinismul din şcoală, pentrucă de statul român prea puţin îi pasă.

Cuvântul acesta neobişnuit până acum în Senatul român a fost ascultat fără protest şi prelatul maghiar a putut să se felicite de aceasta. Nu se poate însă felicita, că ar fi adus o desmintire şovinismului antiromânesc de care a fost acuzat ca şef al bisericii şi şcoalelor catolice maghiare. Faptele pe cari a încercat să le desmintă sunt prea concrete, pentru a putea fi atacate cu o iscusită şi cinică retorică.

Oferim pentru particulari şi armată

Paste făinoase

având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofomim grecesc** în ori-ce cantitate.

Depozitele de Coloniale

PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26

Telefon 4 68. Lângă Posta Centrala. 2635

Ştiri şi fapte politice

Politica lui Galibardi. „Patria de eri îşi încheie astfel articolul de fond:

„Jos guvernul oligarchiei! Trăiască monarchia română democratică!"

La care adăogăm şi noi pentru a-l completa următoarele accente de entuziasm democratic din „Conu Leonida faţă cu reacţiunea".

— Vivat naţiune! Halal să-ţi fie! Jos cu tirania! Sus cu Prinţipatele Unite!

Şi regretăm că articolul cu pricina al „Patriei" n'a fost iscălit în original: **Galibardi.**

*

Agitaţiile iredentiştilor maghiare. Campania deschisă de „Infrăţirea împotriva uneltirilor iredentismului maghiar din Ardeal a avut răsunetul necesar.

In şedinţa Senatului dela 7 Martie d-l senator dr. Bianu a dovedit cu faptele denunţate de ziarul nostru cum se desfăşura în biserica şi în şcoala maghiară acţiunea nefastă a iredentiştilor.

La interpelarea d lui senator Bianu, guvernul a făgăduit că va cerceta şi va lua măsurile necesare.

Deocamdată, în şedinţa dela 8 Martie, episcopul Majlath, direct vizat prin cele ce denunţa d-l Bianu, a încercat un răspuns prin care n'a putut sfărâma nici una din acuzaţiile aduse.

Înţelegând că cea dintâi datorie a unui ziar românesc, mai cu seamă din Ardeal, este să fie un organ al cauzei naţionale, vom continua să atragem atenţiunea opiniei publice şi a conducătorilor ţării asupra tuturor uneltirilor îndreptate împotriva fiinţei statului român.

*

Nemulţumirile din partidul naţional. Acordul încheiat de partidul naţional cu ţărăniştii a produs vii nemulţumiri nu numai în rândurile tachiştilor ci şi în rândurile partizanilor din Ardeal în partidului naţional Şi acestea sunt mai primejdioase pentru disciplina şi tăria partidului decât nemulţumirile tachiştilor a căror forţă politică este cu totul redusă.

De fapt, nemulţumirile din partidul naţional datează mai de mult. Şi afară de cele de ordin personal, nemulţumirile au fost provocate şi de acţiunea politică pe care conducerea partidului a desfăşurat-o în ultimul timp. Sunt foarte mulţi membrii ai partidului naţional căre nu se pot împăca cu acţiunea anarchică şi cu atitudinea de continua sabotare a muncii efective pentru consolidarea statului adoptate de conducătorii partidului naţional.

Acordul cu ţărăniştii, adică cu un partid care a împrumutat doctrina bolşovică, a fost un nou prilej de nemulţumiri în sânul partidului naţional.

Chiar în faimosul comitet de o sută sunt numeroşi membri cari nu privesc cu ochi buni acordul încheiat cu ţărăniştii. Suntem precis informaţi că d l Maniu a fost aspru criticat fiindcă a angajat partidul într'o alianţă cu partidul d-rului Lupu.

Oamenii din jurul d-lui Maniu fac toate forţările pentru a anihila aceste nemulţumiri spunând că acordul nu angajează partidul decât la o luptă comună împotriva guvernului.

Nemulţumiţii, în fruntea cărora se găsesc D-nii Goldis, Valer Braniste, părintele Lupaş şi Ion Lepădatu, sunt hotăriti însă să lupte chiar pe faţă împotriva acordului

Incercat de atari disensiuni, se înţelege că acordul cu ţărăniştii, e departe se însemne o consolidare a situaţiunei politice a partidului naţional.

*

După alegerea dela Ighiu. In şedinţa de Miercuri a Camerei a fost validată alegerea dela Ighiu. Nefiind nici o contestaţie, preşedintele camerii a proclamat ales pe d-l dr. Petru Meteş.

Faptul că n'a fost nici o contestaţie vădeşte cât a fost de minc noasă campania pe care partidul naţional a întreţinut-o în timpul şi după alegerea dela Ighiu.

Căci ce prilej mai bun pentru partidul naţional de a arăta ilegalităţile administraţiei decât discuţia la validare, Absenţa oricărei contestaţii din partea partidului naţional înseamnă a recunoaşte că tot ceiace a afirmat în legătură cu alegerea dela Ighiu n'a fost decât calomnii şi neadevăruri

File de calendar

In ţara preistoriei

„In Rusia sovietică, spun gazetele, totul este îngăduit. Afară de faptul că tribunalele sovietice au admis bigamia şi poligamia, ele fac tot odată abstracţie de filiaţiune. Un paricid, deci este pedepsit la fel cu alţi asasini, fără circumstanţe agravante. Sovietele sunt consecvente şi în privinţa incestului. Cu alte cuvinte un fiu poate lua în căsătorie pe mama lui! Incestul constitue o simplă infracţiune la codul... civil."

Va să zică o deplină reintoarcere la vremurile ancestrale ale clanului sau ale locuinţelor lacustre.

Şi încă în perioada cea mai înapoiată, căci antropologii marchează mai multe etape de progres, întâi când copii încep să distingă pe părinţi de restul celorlalţi oameni, apoi când frate'e distinge pe soră de restul celorlalte fete şi aşa mai departe.

Precum se vede, nu religia a impus aceste restricţiuni ci un instinct moral primitiv, singurul care cu cât se afirmă mai mult, cu atât deosebeşte mai mult pe om de celelalte animale.

Prin urmare sovietele n'au nici scuza că ne mai recunoscând vechia religie, sau mai bine că adoptând religia cea nouă a zeiţei Raţiunea (a cărei prezenţă a fost semnalată şi în revoluţia franceză şi a avut succesul pe care-l ştim) — s'a debarasat de unele „scrupule şi erezii barbare".

Nu credem că sălbateca stare de lucruri va putea dăinui chiar în sălbateca Rusie de acum. Sentimentul iubirei, alungat din sufletul omenesc de către ukazurile bolşevice, se va reintoarce încurând, cu putere, covârşind sub furia lui reimprospătată, pe cei cari alungându-l, credeau că au scăpat de el. Va reveni însoţit de întreaga lui strălucitoare suită, din care nu va lipsi cumplita gelozie. Şi gelozia aceasta va reaşeza vechia stare de lucruri..., sentimentală.

In sufletul poporului mistic se va reintoarce atunci şi teama de Dumnezeu şi vechia credinţă. Şi numai prin mijlocirea acestora, vor reînvia într'ânsul vechii şi marii lui poeţi.

Altfel Rusia nu va face decât să apuce iarăşi d'a capo dela Rurick, drum spre lumina civilizaţiei. *Nomofilax.*

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 25 19

Intensificarea controlului locuințelor la Cluj

Numeroase apartamente locuințe fără indeplinirea formelor legale. Specula cu camerile scutite de rechiziție. Ce intenționează să facă președintele comisiei de cartiruire.

In urma unui control pe care agenții biroului i de cartiruire l'a făcut prin oraș cu scopul de a afla situația locuințelor, s'au constatat următoarele: In primul loc, numeroși proprietari de case au reușit prin persoane influente să obțină scutiri de rechiziție pentru 1—2 și chiar 3 camere. Aceste camere după ce erau scutite de rechiziție erau închiriate de diferiți comercianți sau oameni de afaceri cari se găseau în trecere prin Cluj, pe prețuri fantastice.

Mulți funcționari, fie de Stat fie particulari, cari n'au putut obține prin oficiile de locuințe, camere, apelau la asemenea proprietari cu locuințe scutite de rechiziție, și aceștia pentru chirii de 7—800 lei lunar de cameră le punea imediat la dispoziție locuința de care funcționarii aveau nevoie.

Tot agenți biroului de cartiruire au descoperit 42 de cazuri în care oameni de afaceri de prin Arad, Oradea, Timișoara etc. fără știrea nici unei autorități, ocupă camere și apartamente mobilate fără ca ei să fie stabiliți în Cluj ei numai în trecere pentru 2—3 zile pe lună când vin la Cluj. Toți acești proprietari contra venienți vor fi aspru pedepsiți iar chiriașii imediat evacuați.

S'a mai descoperit apoi că mulți bogătași din Cluj ocupă apartamente de câte 5—6 camere cu toate că familia lor e numai de 2—3 persoane. Acestora li se vor rechizitiona toate vremurile care le sunt de prisos.

In urma acestor constatări, dl. V. Popovici prefectul poliției și președintele Comisiei de cartiruire, a hotărât intensificarea controlului locuințelor cu ajutorul poliției și aspra pedepsirea contravenienților.

Noua urcare a prețurilor pe piața Clujului

In ultima săptămână toate prețurile de pe piața Clujului s'au urcat cu 20—30 la sută Ce fac autoritățile? Intervenția energică a prefectului de poliție, dl V. Popovici.

Specula desănțată la care se dedau comercianții de toate categoriile din Cluj a făcut din orașul nostru cel mai scump oraș din țară.

In toate orașele mari și mici ale țării, scumpetea traiului a scăzut și în multe orașe din țară cum sunt Sibiul, Aradul, Oradea-Mare, etc. prețurile din ultimele 4 luni sunt cu cel puțin 30—40 la sută mai reduse ca înainte.

Nu mai vorbim de orașele din țară cum sunt de ex. Iașii, Bucureștii, Craiova, unde prețurile tuturor articolelor (alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte) nu sunt nici jumătate față de prețurile dela Cluj. Situația aceasta în care se găsește Clujul din punctul de vedere al scumpetei traiului, se datorește în primul rând nepăsării publicului consumator, toleranței excesive a autorităților — și îndrăsnelei și lăcomiei nemaipomenite a comercianților.

Dacă se face o comparație între prețurile ce erau pe piața Clujului în Martie 1922 și cele ce sunt astăzi, se poate vedea că urcarea prețurilor de azi față de cele din 1922 este de 50—60 la sută.

Mai mult decât atât, în ultima săptămână, din cauze foarte misterioase și întru nimic justificate, prețurile tuturor articolelor din comerț s'au urcat cu 20—30 la sută.

La restaurantele de clasa I. și II. nu numai că s'a făcut această urcare abuzivă a prețurilor dar pentru că sfidarea publicului și a autorităților să fie și mai evidentă toate prețurile din aceste restaurante variază dela masă la masă și dela zi la zi.

Dar nici această ultimă urcare a prețurilor în restaurantele Clujului n'a putut satisface pofta de câștig a speculanților și aceștia au recurs și la alt mijloc: micșorarea porțiilor.

Astăzi se plătește într'un restaurant de clasa I. pentru o masă modestă cel 40—50 de lei.

*

In ceia ce privește îmbrăcămintea, la Cluj nu se poate face un rând de haine modeste, fără cel puțin 5—6—7.000 lei.

O pereche de ghete costă 7—800 lei; o pălărie 500 lei; o cămașă 2—300 lei; un guler 25—35 lei, o batistă, 20—30 lei.

*

Față de această nouă și întrunimia justificată urcare a prețurilor, dl Valer Popovici, prefectul poliției, a chemat eri pe reprezentații tuturor categoriilor de comercianți din Cluj, le-a arătat situația prețurilor din alte orașe ale Ardealului și i-a somat ca în cel mult o săptămână prețurile tuturor articolelor din comerț să fie reduse cel puțin cu 25—35 la sută.

In cazul când somația dlui Prefect nu va avea efectul dorit, autoritățile Clujene au hotărât reintroducerea prețurilor maximale, ce se vor fixa luându-se ca normă de orientare prețurile din alte orașe ale Ardealului. Comercianții au promis că vor face... tot posibilul ca într'o săptămână răducerea de 25 la sută a tuturor prețurilor să se producă.

*

Comisiunea pentru judecarea speculanților a hotărât aplicarea celor mai severe măsuri contra negustorilor speculanți și intensificarea controlului.

Numai în săptămâna aceasta au fost condamnați 12 negustori de diferite categorii, pentru specula.

◆ INFORMAȚII ◆

— **Furt la un liceu din Timișoara.** La liceul evreiesc din Timișoara indivizi necunoscuți au furat suma de 6000 lei. — Poliția cercetează.

— **Concertul dnei Celia Delavrancea.** In seara zilei de Sâmbătă 24 Martie va avea loc în sala Teatrului Național din localitate un mare concert la pian dat de celebra pianistă română dna Celia Delavrancea, favorita palatului regal.

Clujul va avea astfel ocazia să cunoască pe cea mai mare pianistă română care a obținut strălucite succese și în streinătate.

— **Campania pentru clădirea de școli în jud. Arad.** După cum am anunțat acum o lună, autoritățile din Arad au pornit o acțiune pentru înființarea de școli primare, prin colectă publică, după exemplul frumos al comunelor din vechiul regat. Aflăm acum, că colecta făcută în orașul Arad a avut un succes frumos. S'au adunat până acum 1,775.162 lei sumă, care se va întregi, colecta nefiind încă închisă. Din această sumă, la care se va adăoga contribuția statului, se vor înființa în orașul Arad două școli primare, a căror construcție va începe la sfârșitul lunii acestela.

— **De la Universitatea populară.** Dl profesor I. Ursu, fiind bolnav va fi înlocuit la cursul de sale de istorie, pe care îl ține la Universitatea populară, prin d-l prof. P. Lazăr. Cursurile au loc Lunea între orele 6—7.

— **O bibliotecă populară la Someșfalău.** Mâine după prânz va avea loc la Someșfalău inaugurarea unei biblioteci populare — înființată de soc. „Astra“ — despărțământul Cluj.

— **Serbare școlară.** Comitetul școlar al școalei de aplicație de pe lângă școala de învățătoare, în scop de binefacere și pentru a procura micilor școlari ocazie de a se distra, a organizat în sala festivă a prefecturii o petrece, cu muzica militară și mici producțiuni în ziua de 18 Martie ora 4 p. m.

La aceasta petrecere iau parte copilașii indiferent de naționalitate sau școală.

Rugăm părinții a-și aduce copilașii la această petrecere, care este singura, ce s'a organizat în acest oraș, anume pentru ei.

— **O înștiințare către tipografii a fundației „Principele Carol“.** Fundația Culturală „Principele Carol“ aduce din nou la cunoștința tuturor tipografilor din țară, că, potrivit legii publicată în Monitorul Oficial Nr. 72 din 1921, sunt obligate să-i trimită câte un exemplar din tot ce tipăresc: cărți, reviste, ziare, buletine, anuare, albume, afișe, tablouri și tot felul de ilustrațiuni. Aceasta e în interesul tuturor, pentrucă, în fiecare an, Fundația va publica o statistică a cărții și a tuturor tipăriturilor cult rale. Această statistică, prin Biuroul Internațional din Berna al controlului cărții, va fi cunoscută de toate țările culturale din lume.

Fundația a făcut la timp cererile necesare și urmează de acum să ia măsurile dictate de lege.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack KaiserBorax. 2475—6

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic, afară de Luni. 33

Copiii și adulții ofticoși sau gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jekomaltz. 2542—7

Copiii și adulții gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jecomait.
2542—7

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen“.
2542—1

Cereți în farmacii și drogherii numai pudra Höfer și crema Baby. 2542-2

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“.
2332

Sucursala fabricei de ghete „Turul“ S. A. din Cluj a primit următoare telegramă: „Începeți de acuma vânzarea cu prețuri reduse pentru sărbătorile Paștilor. „TURUL“.
2645

Vând sămânță de ciapă și curechiu calitate garantată în angro și detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Moldovan croitor de dame.
Piața Unirii 10.
2571

— **Redeschiderea Universităților.** Senatul universitar din Capitală întrunit, sub presidența dlui Pangrati, a hotărât redeschiderea Universităților în dorința ce marea majoritate a studenților o are de a nu perde studiile.

Senatul a decis să ia măsuri contra studenților vinovați de abateri.

Cursurile se vor relua treptat.

— Am pierdut Brevetul de Industrie cu No. A 90. 917 emis de Primaria orașului Cluj îl declar nul și fără valoare în mâna o i cui s'ar găsi

Imre Elek
pantofar
Cluj

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2468

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Coaforul Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne“ Adresa Pascu.

Teatrul Național, Cluj.

— **Desființarea oficiului de închiriere din Oradea Mare.** In urma unor neregului găsite, ministerul de interne a dispus desființarea oficiului de închiriere din Oradea Mare.

S'a dispus înființarea unui nou oficiu pentru încuartiruirea funcționarilor.

— **O măsură bună a primăriei din Arad.** In sensul unui ordin al ministerului, primăria orașului Arad a ordonat, ca toate actele ce i-se vor înainta deaci înainte să fie scrise în românește.

— **Intensificarea transporturilor economice austro-române.** Un ziar maghiar din Arad publică știrea corespondentului său din Viena, după care guvernul austriac a început tratative cu România relativ la reluarea și intensificarea relațiunilor economice dintre Austria și România.

— In una din ședințele trecute, Camera a votat indigenatul dlui Camillo de Angelis, profesor la Conservatorul din localitate.

— Dl Jean Bobescu, dirijorul orchestrei operei naționale se află bolnav de scarlatină în clinica locală.

Urăm harnicului dirijor o grabnică însănătoșire.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găsește de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Prețul 30 lei.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucării engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Şedinţa istorică de ieri a Camerei

Începerea discuţiei generale a Constituţiei. Declaraţiile dlui Maniu, Popovici, Halippa şi Bucner. Scandalul. Drul Lupu şi deputaţii naţionalişti insultă muncitorimea. Cuvântarea Dlui Brătianu.

Şedinţa Camerei s'a deschis eri la orele trei, cu o solemnitate impunătoare.

Se fac comunicări de către deputatul Beţianu (Hotin), care semnalează fapte imaginare din Basarabia.

Ii răspunde preşedintele consiliului, d. I. I C. Brătianu, care declară, că va dispune să se cerceteze.

La orele patru se deschide discuţia generală la constituţie.

Deputatul Iuliu Maniu citeşte declaraţia partidului naţional şi ţărănist prin care, ca şi în toate declaraţiile sale preşedente, se contestă corpurilor legiuitoare dreptul de constituante. Majoritatea parlamentară păstrează o tăcere mormântală. Opoziţia este complect dezorientată, încât încep ei singuri să'şi întrerupă oratorul.

Vorbeşte apoi. în acelaş sens, deputatul Halipa în numele partidului ţărănesc din Basarabia. Printr'o linişte perfectă, majoritatea dezorientează pe orator care venise cu o declaraţie pregătită mai dinainte, declaraţie, în care ţără să observe şi să aibă prezenţă de spirit, vorbeşte la un moment dat de violenţele majorităţii. (Ilaritate).

Vorbeşte apoi dl Mihai Popovici, susţinând declaraţia dela Alba Iulia care cere o constituantă pentru votarea nouei constituţii, recunoscând necesitatea unei constituţii noui.

Vorbeşte deputatul Bucner, în numele partidului socialist, arătând într'o splendidă declaraţie necesitatea şi urgenţa unei noui constituţii unice. Arată, că actualele corpuri legiuitoare sunt constituante; că va lua parte cu toată atenţia la discuţie, atât la partea generală cât şi la discuţia pe articole

Cere, ca noua Constituţie să apere în mod drept şi just drepturile muncitorimii. După discuţie va vedea, dacă votează pentru sau contra. Majorităţile aplaudă de mai multe-ori. Opoziţia, desorientată şi surprinsă de aceste declaraţii sincere şi raţionale, se agită până la furie, vociferează, şi când deputatul muncitorimii scoboară dela tribună, mai mulţi deputaţi naţionalişti şi ţărăniştii cari erau înfuriaţi, voiesc a'l lovi. Intervin chestorii şi îl scapă. Atunci ţărăniştii şi naţionaliştii încep un scandal enorm, cu cele mai grele vorbe la adresa muncitorimi, pe care o insultă foarte grav.

Din cauza tumultului şedinţa se suspendă.

La redeschidere vorbeşte preşedintele consiliului, care într'o splendidă cuvântare zdrobeşte argumentele naţionaliştilor şi ţăraniştilor, demonstrând, că actualele corpuri legiuitoare au şi autoritatea morală şi dreptul de a vota Constituţia. Majorităţile aplaudă frenetic fiecare frază. Opoziţia disperată încearcă să întrerupă, dar e acoperită de aplauzele majorităţii.

Se suie la tribună deputatul Gradisteanu, care dorea să vorbească la discuţia generală. Opoziţia este în culmea disperării. Majoritatea calmă. După mai multe provocări nereuşite, opoziţioniştii încep a se certa ei între ei. Se produce un tumult cu vociferări şi loviri în pupitre. Intervenind chestorii nu pot opri scandalul produs numai între ţărănişti şi naţionalişti, cari voiau să dea afară de pe banca sa pe reprezentul muncitorilor. Se repetă inzultele la adresa muncitorimii. Tumultul creşte; reprezentantul muncitorimii este din nou ameninţat să fie lovit de ţărănişti.

Preşedintele Camerei îi cheamă la ordine. Pentrucă ei nu încetează, preşedintele consultă camera, care hotărăşte să se trimită înaintea Comisiei de disciplină următorii deputaţi ţărănişti: Georgescu-Tu cea, Mărăscu, Budugan, dr. Lupu, Ion Mihalache, Mirto şi Grigore Filipescu, pre tul Manu şi încă un deputat din partidul naţional. Aceştia vociferau incontinuu şi aruncau cu serpentine. De altfel ei veniseră şi cu bastoane, care le-au fost confiscate de chestori şi depuse pe biroul Camerei. Şedinţa se suspendă.

In timpul tumultului un grup de ţărănişti, între care se amestecă şi deputatu maghiar Iosif Sándor, încep a cânta „Deşteaptă-te Române".

Iată dar un deputat maghiar, reprezentantul faimoasei organizaţii iredentiste „Emke", cântând „Deşteaptă-te Române", în parlamentul român.

Comisia de disciplină îi condamnă pe toţi cei de mai sus la eliminarea din parlament pentru zece şedinţe.

Două lucruri rees din şedinţa de aseară:

Guvernul este conştient, hotărât şi se bazează pe majorităţi unitare, disciplinate şi conştiente de înalta sa misiune. Parlamentul va vota constituţia oricare ar fi încercările desperate ale opoziţiei.

ULTIME INFORMAŢI

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

ORA 2 P. M.

Comisiunea valutei studenţilor a decis ca pe viitor valută ori bursă să se acorde numai studenţilor cu examenele date.

*

Ministrul Olandei din Bucureşti dimpreună cu delegaţia comercianţilor olandezi s'a prezentat eri ministerului de finanţe cerând înlesniri pentru stampilarea rentei române deţinută de supuşii olandezi. Chestiunea a fost deferită comisiunei rentei care va discuta-o.

*

Primăria Capitalei a fixat preţul maximal al cărnei la 15 lei pentru vânzările en-gros şi la 15 lei pentru vânzările în detaliu. Preţurile se vor stabili în fiecare luna.

*

Berlin — Trupele franceze au ocupat localitatea Kronberg.

Răscoala irlandezilor Continuă

Londra — In Irlanda a isbucnit din nou lupte grave între revoluţionari şi trupele guvernului.

Noul şef

al circumscripţiei a patra

Consiliul comunal al Clujului a luat eri în discuţie concursul pretenţilor la şefia circumscripţiei a patra administrative clujene, devenită vacantă prin retragerea dlui căp. Pasere. Dintre cei 12 concurenţi a fost ales dl Sabin Costea, care în timpul serviciului de trei ani la acea circumscripţie, a atras atenţia atât a autorităţilor cât şi a cetăţenilor printr'o conştiinciozitate exemplară. O delegaţie a cetăţenilor din acea circumscripţie a sublinţat printr'o adresă această conduită a dlui Coste şi hotărîrea consiliului comunal a satisfăcut deci nu numai o necesitate din oficiu, ci şi una reclamată de public.

Alegerea urmează să fie întărită de autoritatea superioară respectivă, care, nu ne îndoim, va avea în vedere, că numirea aceasta a fost cea mai nimerită.

Pregătirile militare ale Greciei

Roma. — Ziarul „Intrasigéant" află din Constantinopole că pregatirile militare ale Grecilor în Tracia occidentală sunt aproape terminate. Statul major şi un corp de armată se găsesc la cartierul general elenic, transferat la Drahma. Transportul de trupe continuă pe calea ferată Salonic—Dedeagaci şi pe mare Frontiera dinspre Maritza este întărită.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1021 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că

lista de reclamaţiuni,

întocmită de comitetul de circulaţiuni al materialului rulant în Europa Centrală (C. C. M. R.) din Viena, în care se află reproduse reclamaţiunile supuşilor statelor succesoare ale fostei monarhii austro-ungare pentru restituirea vagoanelor particulare conform acordului de la Portorose, şi a carei examinare este absolut necesară de către fiecare reclamant faţă de împrejurările arătate în Monitorul Oficial Nr. 192 din 2 Decemvrie 1922, paginele 2053 şi 2036, se afla de vânzare le biuroul M 3 b. din Direcţia Generală. Calea Victoriei Nr. 124, cât şi personal la şefii staţiilor Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, Braşov, Cluj şi Timişoara.

Costul unui volum este 41 lei.

Ad. Nr. 15298/1169/m/1923. 2644

DIRECŢIUNEA GENERALĂ

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.
Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2?74
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE şi A DEGERĂTURILOR
PUDRA şi SĂPUN

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprinderea aranjamente electrice.
Totfelul de reparaţiuni electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta reciblele, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

SACI, MUSAMELE
Cumparare. & Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186 ③
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavara şi vara, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Posta Centrală

Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

Dihonia dintre naționaliștii din Banat

Motivele... patriotice ale dihoniei. Reorganizarea presei naționalilor din Banat, provoacă mari nemulțumiri în sânul organizațiilor.

— De la corespondentul nostru —

Timișoara, 8. — Intr'o corespondență trecută am relatat declarațiile unui fruntaș naționalist din localitate, referitoare la neînțelegerile din sânul organizației locale a dlor Vaida și Maniu.

Neînțelegarile acestea se accentuază pe zi ce trece și, de după ușile închise ale „plenului comitetului", ele au început să iasă în stradă.

Un nou motiv de ceartă în tabăra aderenților partidului cu 100 de membrii în comitetul central, este următorul:

In urma colaborării cu rămășițele takiste dela București — milionari toți, unul și unul — s'a adunat un fond de peste 15 milioane pentru presa naționalistă de dincoace de munți. Din acest fond va rupe ceva dl Sever Bocu, spre a scoate, la Bucureți, sub direcția dsale, „Tribuna", care apărea pe vremuri la Arad. Până aci nu ar fi nici un motiv de nemulțumire. Dar se mai zice că pamfletul săptămânal al partidului, oficiosul din localitate, se va transforma și el, în ziar zilnic. Și pe cine vrea să aducă dl Boca, președintele organizației, în fruntea acestei gazete? Pe dl Grigore Ion, un bănățean desrădăcinat.

Aici, buba plesnește din nou. Dl Grigore Ion, în lunga și destul de colorata dsale carieră politică, n'a reușit să-și creeze decât antipatii.

Dsa este, împreună cu fostul vicepreședinte al Camerei, dl Avram Imbroane, unul dintre întemeetorii Uniunei naționaliste, prima fracțiune care s'a rupt de la sânul dlor Vaida & Maniu.

Puțin timp după această dovadă de infidelitate, dl Grigore Ion a devenit iarăși agentul electoral al dlui Vaida.

Un aderent din Mehadia al partidului național, dl Căpușa, l'a acuzat pe acelaș dl Grigore Ion, prin ziarul „Timișiana" din Lugoj, cu anumite afaceri veroase și permise eliberate de Consiliul Dirigent.

Aducerea acestui om, cu 5—6000 de lei leafă lunară din acel vestit fond, în capul ziarului naționalist, a stârnit nemulțumirea mai multora, aderenți și mai vechi și mai constanți și poate mai indicați pentru îndeplinirea acestei sarcini.

Deci, certurile s'au început din nou, pe această chestiune și fără de obicinuitele „pertractări prealabile" . . .

Cei nemulțumiți accentuiază mereu că vor rupe odată cu Clujul, de unde nu a venit decât veșnicul cuvânt de ordine: Ardealul al ardelenilor și Banatul — tot al ardelenilor.

Nemulțumirile acestea nu se observă numai la organizația din localitate a partidului. Ele au trecut și în jud Caraș-Severin. Adunarea convocată acolo pentru ieri, Vineri 9 crt, a dat probe de cele afirmate aci de noi.

Dar expresia cea mai eclatantă a nemulțumirilor, o va da adunarea cea mare, convocată pe săpt mâna viitoare la Timișoara. La această adunare vor participa aderenți din întreg Banatul.

Se așteaptă mai ales sosirea d-lui Bocu, dela care depinde orice întorsătură, spre bine ori spre rău. In caz că d-sa persistă în planul d-sale de a-l aduce în capul gazetei pe dl Grigore Ion, — atunci sciziunea e ca și înfăptuită. Elementul tânăr și băstinaș al partidului, nu vrea să se mai lase desconsiderat.

Nu de alta, dar ccă d-lor au fost aceia cari, pe vremea când d-l Grigore Ion comisese cunoscutul gest de infidelitate față de partid, au împins mai departe — și din greu! — căruța d-lor Vaida & Maniu.

Și acum tot la greu să-i pună? Coresp.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Renumitul Prezicător

a sosit în Cluj

pentru un scurt timp, care prin cunoștințele și experiența ce posedă ghicește ori cărei persoane tot ce l-ar interesa. A prezis luptele principale din războiul României 1916—1918. — Deasemenea ghicește avansările funcționarilor, căsătorii, divorțuri, rezultatul proceselor etc. — Posedă certificate oficiale.

Primește zilnic între orele 8—12 dimineața și 2—8 seara

Cluj, calea Victoriei Nr. 1, etajul I. scara dreaptă ușa 5.

Să cumpărăm dela Drogueria 1733

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.
Aur de dentiție și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica:
Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu **Gloria**
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.
Reclama 2805 2248

IV.
Târg Internațional Vienez
dela 18—24 Martie 1923
Cea mai favorabilă ocazie de cumpărăt. pentru toate branchele.
Informațiuni la reprezentantul onorific:
Consulatul Austriac, Cluj. 2583

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552
ZEISS
Punktal üvegei

„CHAUSSURES ECHO"
1392 **este marca celor mai bune ghete.** Lloyd 1110

NU CUMPARATI
cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,
până nu controlați prețurile la **EMIL BLAGA** Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,
care vinde cel mai eftin
2608

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

O DOAMNĂ inteligentă mai de etate ar ocupa un post de administratore la familie de Domn, ori la gospodărie solidă. Adresa la Administraţia ziarului Infrăţirea sub „Văduva". 2594

Vânzări şi Cumpărări

LOCURI de casse de vânzare să află în Str. Petroasa (Kövespad). A se adresa la Ioan Mureşan Cluj, Str. Csertörő 44.

DE VÂNZARE lângă Diciosânmartin 8½ iugăre cu locuinţă vie, pomet şi arător de legume 100.000. In Magyarszovát 6 iugăre cu casă. In Fiatfalva 55 şi 3½ iugăre cu 2 case. Adresa: Dunky, Cluj Piaţa Unirii 10. 2640

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge şi la Domiciliul doamnelor pentru coafat şi tincturat cu „Henne". Adresa Paşcu Teatrul Naţional, Cluj.

Cea mai fina crema pentru ghete

Intreprind in toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră. Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Ministerului 27. 2616

Fabricile de Maşini „AND. RIEGER"

Societate Anonimă

SIBIU.

◆

Livrăm prompt la comandă:

Pluguri de breazdă şi schimbătoare, grape, maşini de sămânat porumb, maşini de prăşit porumb, sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilator, trioare, maşini şi batoze de treerat, vânturători, vârtejuri, precum şi tot felul de unelte necesare gospodăriei.

La cerere servim oferte detailate şi catalog ilustrat. 2630

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străina

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter şi soţul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" şi **Berea Monoştor deschisă**

Specialitatea brună din malţi dublu

din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Avantajele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage

1267-2

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune şi ieftine

1370

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11.

1591

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB"

Marea și extraordinara putere a sa de curățire, economisește muncă multă și conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este și săpanul cel mai eftin. Observați marca „CERB" (marca depusă)

1290 No. 1

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

MOBILIER ELEGANT DE CAFENEA
împreună cu toate accesoriile, precum și cu căptușeala de perete
de vânzare
Reclama 2825 2646
Adresați-vă la: „Central-Engros" Cluj, Calea Victoriei 1.

SACI, MUȘAMALE
2613 cumpără, vinde și
imprumută
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Chestiunea canalului Bega

Ou ocaziunea întocmirei statutului Dunărei la conferința din Paris, a intervenit o înțelegere între plenipotențiarii români și jugoslavi, stabilind reglementarea provizorie a navigațiunei pe canalul Bega care leagă orașul Timișoara cu râul Tisa. Această înțelegere provizorie a fost trecută în protocoalele comisiunei statutului Dunărei, rămânând ca ea să fie ratificată ulterior de către guvernele țărilor respective.

Pentru această ratificare s'a luat înțelegere cu guvernul jugoslav ca în cursul lunei Martie curent, plenipotențiarii români și anume dnii Constantin Contzescu, ministru plenipotențiar, și inginer inspector Gh. Popescu, director general al căilor de comunicațiune pe apă, să se ducă la Belgrad. După ce plenipotențiarii noștri împreună cu cei jugoslavi vor vizita canalul Bega vor proceda la stabilirea reglementărei definitive a navigațiunei pe acest canal.

Punctul de vedere românesc în această reglementare este să se dea complectă libertate vaselor de ori ce pavilion să între și să iasă din portul nostru Timișoara, în scopul de a se da cât mai mare desvoltare acestui punct important de export pe apă.

Canalul Bega este tăiat transversal prin noua frontieră dintre România și Jugoslavia. Acest canal va fi administrat în viitor pe baza regimului interiveran și conform statutului se se va semna la Belgrad de către plenipotențiarii români și jugoslavi.

Plenipotențiarii români vor pleca în capitala Jugoslaviei pe la 20 Martie curent.

Să caută
4 surori de caritate
pentru Azilul de copii din Cluj.
Postul să poate ocupa numai decât. 2639

Intâmplări din Cluj

Moarte subită

Joi seară pe la orele 8 și jum a încetat din viață bătrânul servitor al Clinicelor Universitare, Șandor Ștefan, în vârstă de 73 ani domiciliat în piața Unirei no. 12.

Iu urma autopsiei, s'a constatat că batrânul suferea de cord.

Călcat de automobil

Eri dimineață pe la ora 11, un automobil al fabricei de piele „Renner", condus de șoferul Alex. Silaghii, pe când trecea pe strada Regele Ferdinand prin fața magazinului Bognar și Santo, a călcat pe copilul Iosif Matei de 7 ani. Cu aceeași mașină a victima a fost transportată imediat la Clinica Chirurgicală unde s'a constatat că are mai multe coaste fracturate și mâna dreaptă ruptă dela cot.

Comisariatul 4 a deschis o anchetă, în interesul căreia a și arestat pe neglijentul șofeur.

Cu această ocazie atragem atenția domnului Mestețean Tr, șeful biroului circulației din localitate, că și acest oraș face parte din România-Mare, unde ca în orice țară civilizată există o lege și un regulament al circulației vehiculelor de orice natură, regulament pe care este dator a-l pune în aplicare. Desele accidente întâmplate în localitate din cauza iuțelii nebunești a automobilelor, reclamă imperios aplicarea acestui regulament și sancțiuni severe pentru infractori.

Dezertor prins.

Un agent al poliției centrale a arestat pe individul Pop Vasile din com. Șaumartin (Cojocna) care în urma cercetarilor s'a dovedit ca de aproape un an e dezertor din Regimentul 6 Pionieri. — Cu actele covenite a fost înaintat Comendurei P iețe locale.

Stârpirea câinilor vagabonzi

In urma înmulțirii câinilor vagabonzi pe străzile orașului nostru, direcția Zootechnică, de comun acord cu Prefectura Poliției, a decis ca hingherii să ridice ori ce câine vagabond care nu va avea botniță sau care, fiind cu stăpânii pe stradă, nu vor fi legați. — Acești câini vor fi omorâți fără nici o rezervă.

CURIERUL SPECTACOLELOR
Dela Teatrul Național

Ordinea Spectacolelor:
Sâmbătă 10 Martie: Comp. Marioara Voiculescu.
Duminică 11 Martie matineu „Institutorii"
Se repetă „Văpaia" (La Flamb'e) de Henry Kistemaeckers cu D-nele Mitzi Ignătescu-Dobrescu Sylvia Jipescu, Jeanne Landry și Dnii D. Psatta, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Neamțu Ottonel, V. Vasilescu, Bănuțiu, Borgoan, etc.
Piesa e pusă în scenă de dl G. Mihăescu.

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Inainte de a vă satisface necesitățile de stofe
pentru
costume de primăvară, raglane, pardesiuri,
vizitați magazinul din CLUJ,
al fabricei de postav din Sibiu
a lui
GROMEN ȘI HERBERT
1243
Succesorii lui Carol Scherer și fii.
Palatul Babos, lângă podul de fier de peste Someșul-Mare.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. ◆ No. 748 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Marți 13 Martie 1923

Infrăți[illegible]ea

CLUJ 21 MAR 923 1
R CLUJ 1. 6332

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL[illegible]AJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 80 L.
PE 3 LUNI . . . . . 40 L.

Scandalul din Parlament

Efectele acordului pe care l'au încheiat țărăniștii cu partidul național au început să se arate. Cele două grupări cari de cinci ani n'au încetat să facă din politică decât prilej de scandal și de agitație, și-au dat pentru a doua oară mâna cu scopul de a împiedica desăvârșirea operei de închegare a statului. Nepregătiți pentru a înțelege că a face politică înseamnă a face operă constructivă, oamenii dlui Maniu și creaturile dlui Lupu au destășurat dela apariția lor în viața politică a țării o acțiune care n'a fost decât o continuă sabotare a voinței de muncă manifestată de energia națională.

In această pornire de a împiedica tot ceiace s'a făcut pentru a da țării posibilitatea de a se organiza și întări, partidul național și partidul țărănist n'au cănoscut nici o margine și n'au voit să se oprească dela nici o îndrăzneală.

Prin sabotarea muncii parlamentare, prin desfășurarea unei acțiuni demagogice și anarchice, printr'o continuă răscolire a pasiunilor populare și prin întreținerea unei stări de dezordine, ambele grupări politice au urmărit să-și creieze o situațiune în politică.

Intreaga lor acțiune politică a fost aceia a unor semănători de ură și de dezordine, fiindcă numai într'o atmosferă viciată de patim și veșnic încercată de turburări puteau nădăjdui să stăruiască în viața publică unde n'au răzbit decât prin specularea nerușinată a durerilor războiului și adăpostul primelor experimentări ale sufragiului universal.

Atitudinea lor față de hotărîrea guvernului de a așeza, prin Constituție, fundamentul legal al noului stat românesc, vădește caracterul acestei politici de sabotare a muncii fecunde pentru refacerea și organizarea vieții naționale.

Luarea în discuția Parlamentului a proectului nouei Constituții a fost pentru cele două partide unite un prilej ca să-și manifeste prin cel mai rușinos spectacol din câte cunoa te istoria noastră politică, ostilitatea față de o hotărîre care este nu numai a guvernului, ci a întregei națiuni.

Am fost anunțați că partidul național și cel țărănist vor ridica în fața acestei hotărîri a țării legale, un violent obstrucționism. Nu ne-am putut însă nicicând închipui că acest obstrucționism va împrumuta forme atât de degradante și de nemernice ca acelea pe care i-a fost dat Parlamentului să le primească.

Ședința Camerii dela 9 Martie, când s'a luat în discuție proectul Constituției, ședință care se cuvenea să rămână deasupra patimilor, curată ca un act de însemnătate istorică, a fost transformată de către deputații țărăniști și naționali într'un spectacol atât de josnic încât el va însemna cel mai trist moment al politicii noastre.

In vremea ce primul ministru exprima hotărârea guvernului de a înzestra țara cu legea de temelie a statului, deputații celor două partide au dezlănțuit scandalul. Pumni încleștați lovesc cu furie pupitrele, gâtlejuri răgușite aruncau sbierete de dobitoace, insulte triviale sburau de pe buze, serpentine de varietеu se înălțeau în aer, fluierături stridente sfâșiau aerul. In mijlocul acestui tumult, Dl Grigoraș Filipescu își încerca plămânii cu o muzicuță de moși, iar un cor improvizat răgea „De teapă-te române".

Celelalte partide de opoziție și majoritățile au păstrat o atitudine demnă și liniștită. Publicul din tribune privea uimit spectacolul degradant pe care-l ofereau oamenii cari cer să conducă destinele țării.

Cu declarații goale de orice preocupare serioasă și de orice gând cinstit, cu ocupațiuni mincinoase și cu un scandal rușinos, iată manifestările politice cu cari partidul naționalist au întâmpinat voința guvernului și a Parlamentului de a pune prin Constituție bazele legale României noui.

Faptele acestea îi desparte pe țărăniști și pe naționali pentru totdeauna de țară: de o parte întreaga lume românească, din sfatul țării și până'n cel mai umil cătun, însuflețită de dorința de a'și asigura liniștea și progresul, de cealaltă parte ceata pescuitorilor în ape turburi și a politicianilor ahtiați după binefacerile puterii. Scandalul din Parlament a adâncit prăpastia dintre aceste două lumi.

Libertatea presei...

Nesocotirea adevărului, lipsa de cumpătare în expresii și o vădită nestatornicie a părerilor caracterizează astăzi presa de scandal a opoziției.

Intr'unul din numerile precedente am relevat ce se poate scrie în „Aurora" de către unul din leaderii acestei opoziții.

Intrebuințarea epitetelor rușinoase de „hoț, bandit, miserabil" și altele de acest fel au ajuns așa de obișnuite în parlament și presă, încât străinii ce iau în mână o gazetă românească, desigur că nu sunt încântați de nivelul moral și cultural al țării noastre.

Limbajul necuviincios al acestei prese, duce la completa discreditare a scrisului celor ce-l întrebuințează.

Căci treptat opinia publică își dă seama că insultele și calomniile debitate sunt singurele arme pe care le pot întrebuința demagogii, ca mijloc de luptă împotriva adversarilor cinstiți, cari muncesc pentru binele țării.

Izvoarele acestui rău care bântuie în majoritatea presei românești trebuie căutate în lipsa de pregătire profesională a ziariștilor și în infiltrațiunea politicei de partid în caracterizarea evenimentelor.

De aceia, în loc ca discuția ziarului să aibă în vedere combaterea ideilor fundamentale care cad asupra legea sau reforma, ea să transformă în o luptă pentru sau contra personalităților politice, conform cu dorința diriguitorilor gazetei.

Dar vulgaritățile zilnice care dau presei noastre o înfățișare atât de puțin ademenitoare sunt datorite nu numai lipsei de pregătire a unor ziariști sau acelor conducători ai vieței politice cari nu înțeleg nici pe departe rolul unei adevărate prese.

Ele pornesc și de la îngăduința fără de margini de care se bucură anumiți străini, cari profitând prea mult de dreptul cetățeniei de curând câștigate, își arogă reprezentanți și conducători ai opiniei publice românești.

Lipsa de frâu legal față de abaterile și necuviințele de scris ale unei anumite prese nu mai pot dăinui.

Orice om cuminte, care își dă seama că a ponegri pe cineva în ziare e azi lucrul cel mai ușor și cel mai puțin primejdios, cere ca fără să se stânjenească libertatea presei, să se prevadă în noua lege pedepse aspre contra calomniilor și atacurilor fără scrupul moral îndreptate împotriva personalităților politice ale țării.

Și aceasta va fi nu numai spre folosul vieței publice ci și în interesul general al presei, care așteaptă de la o mai bună alegere a celor ce o scriu de la obiectivitatea scrisului, și însemnătatea ce i se atribuie în țările occidentale.

In chestia exproprierilor la Cluj

Domnul Aurel Mogа consilier comunal, delegat cu primariatul orașului nostru, ne-a declarat că comuna nu mai dispune de nici un teren pentru împroprietăririle care urmează să se facă la Cluj cu începere dela 1 Aprilie c. Consiliul comunal, în vederea acestor împroprietăriri, a intervenit la comitetul agrar, cerând să se expropieze în favoarea comunei, terenul necesar dela periferia orașului, în continuarea străzei general Grigorescu. Primăria va întocmi planurile pentru formarea unui cartier aici.

VIITORUL NOSTRU CULTURAL

Speranțele puse în proectul de reformă a învățământului. Ce cuprinde opera d-lui ministru, prof. C. Angelescu.

Problema reorganizării învățământului primar și normal apasă greu în balanța desvoltării noastre ca stat civilizat. Procentul celor 90 de analfabeți este cauza unui permanent desechilibru cultural și o continuă piedecă pe calea progresului. Guvernul actual primind greaua sarcină a consolidării naționale, a înțeles toată importanța misiunei sale. Era deci firesc să nu treacă cu vederea această însemnată problemă socială. Domnul profesor Dr. C. Angelescu, luând acum un an frânele ministerului instrucțiunii publice și-a propus reorganizarea învățământului ca postulat suprem. Astăzi străduințele sale se încununează cu succes. Marea reformă este terminată și peste puțin timp va căpăta putere de lege.

In consfătuirea care a avut loc la ministerul instrucțiunii publice între reprezentanții învățământului în Parlament, dl profesor Dr. C. Angelescu a făcut o largă expunere asupra principiilor esențiale cari stau la baza reformei învățământului primar. Din luminoasa sa expunere se poate deduce cu preciziune marile avantajii ale legii. Noua întățișare care se dă învățământului primar și normal ne ne umple sufletul de frumoase nădejdii de viitor, ne asigură perspective mângâietoare pentru viața culturală a poporului nostru întregit.

Importanța reformei

Cea dintâi reformă școlară temeinică în România se datorește tot unui membru al partidului liberal, marelui român și om de cultură Spiru Haret. Domnul profesor Dr. Angelescu nu face decât să întregească opera predecesorului său, înzestrând România întregită cu o legislație complectă, cu o organizație școlară capabilă să răspundă și cerințelor actuale și dorințelor noastre de viitor.

Haret a deschis perspectivă către idealul de cultură la care trebue să țintească poporul român; domnul profesor Dr. Angelescu pietruește drumul așezând bazele unui grandios edificiu cultural.

Obligativitatea învățământului primar

Potrivit principiilor înscrise în noua Constituție obligativitatea învățământului primar trebue să fie o realitate. In acest scop proiectul de reformă a învățământului dă toate garanțiile că vom avea școli la îndemâna fiecăruia cu personal didactic suficient. Nimeni nu se va putea sustrage dela învățătură. Sancțiuni aspre vor micșora numărul recalcitranților, școlile de adulți și obligativitatea învățământului pentru acei ce s'au sustras dela școală vor complecta opera de înălțare culturală, pregătindu-ne o generație instruită care va reduce simțitor moștenirea celor 90 la sută de analfabeți, a trecutului.

Structura școlii primare

Copii, obligatoriu trecuți de la 5 ani la 7 ani prin grădina de copii, vor urma de la 7 la 16 ani cei 7 ani de curs primar. Cei ce nu vor fi capabili să isprăvească școala în acest timp, vor fi constrânși să urmeze școala de adulți, fie în sate, fie în fabrici, fie în armată, până la vârsta de 25 de ani pentru bărbați și 18 ani pentru fete.

Pentru cei ce nu intenționează a urma o școală superioară școlii primare, ultimii trei ani de învățământ vor fi complectați de cursuri practice cari vor varia după regiuni, raportându-se la comerț, agricultură, viticultură, meserii, etc.

Cu acest sistem programul de învățământ al școlilor primare se va ușura mult, copiii vor căpăta o instrucție rațională și practică, educația fizică va creia o generație sănătoasă ca fizic, iar învățământul religios predat prin catiheți va desăvârși personalitatea morală a viitorilor cetățeni.

Reorganizarea corpului didactic

Reforma învățământului general și de specializare, dă școlilor normale o deosebită atenție. Durata de învățământ în aceste școli este de 7 ani ca și în licee, adecă 4 ani de gimnazii și trei ani de specializare. Absolvenții școlilor normale vor deveni învățători și institutori, și au posibilitatea a trece la universitate de unde pot deveni profesori pentru școlile normale și gimnazii.

Membrii corpului didactic vor avea o organizație aparte de statutul funcționarilor. Numirile și transferările se vor face după normele unui regulament anume întocmit pentru a evita neregulile și abuzurile.

Acelaș regulament va fixa salarizările, gradațiile și avansările. Pentru a stimula activitatea membrilor corpului didactic s'a introdus în lege inovația gradațiilor de merit și a salarizărilor speciale pentru membrii corpului didactic din zonele eteroglote. Gradațiile acestora se acordă din 3 în 3 ani, nu din 5 în 5 ani cum se dau celorlalți.

Deasemeni s'au prevăzut ajutoare de boală.

Școli, biblioteci, cantine

Intreținerea școlilor cade în sarcina comunelor cari sunt obligate ca în trei ani de la apariția legii să răspundă complect acestei obligații. La această soluție s'a ajuns grație principiului descentralizării administrative înscris în Constituție.

Pe lângă fiecare școală se va susține o cantină pentru copiii săraci sau cari stau prea departe de localul școlii, și o bibliotecă populară care va sta la dispoziția tuturor.

Reforma dlui dr Angelescu, concepută astfel, asigură școlii românești un frumos viitor.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica dramatică

Turneul Marioara Voiculescu

MESALINA : tragedie în 5 acte de Wildbrandt

Sâmbătă seara a avut loc la Teatrul Naţional al doilea spectacol anunţat de compania Marioara Voiculescu. Marea noastră tragediană şi-a propus, după lamentabila încercare de acum doi ani a dnei Bârsan, să reabiliteze demodata tragedie a lui Wildbrand. Trebue însă să recunoaştem că toate calităţile sale de mare tragediană n'au folosit la nimic. Piesa de care ne-am ocupat pe larg de altădată — rămâne cea ce este: o producţie de falsă literatură dramatică, efect al libidinoasei ere de romantism german. Incărcată de retorisme caraghioase pentru orice minte luminată, ea nu mai poate stoarce lacrimi decât cucoanelor ramase la literatura „Cavalerului rătăcitor", sau „Paul cel nefericit în amor". Pentru o societate însă crescută la spiritul critic al epocei noastre, hrănită cu literatura incisivă a lui Anatole France şi cu teatrul sguduitor şi firesc a lui Ibsen, lamentaţiile Ariei, spasmurile Mesalinei, gamele nefireşti ale lui Marcus, ca şi toată acea mulţime de personagii care işi gâlgâe banalitatea rolurilor în triburi de gramofon hodorogit, nu poate stârni decât veselie, trista veselie a ridicolului la care se expun toate încercările nereuşite.

„Mesalina" şi-a trăit traiul. A avut o epocă fericită când credulitatea spectatorului şi arta adevărată au putut fi înşelate. Pentru teatrul contemporan este o obligaţie de caritate să nu o desgroape din uitarea timpurilor apuse, să o lase liniştită sub praful indiferenţei care se depune dela sine peste toate producţiile de falsă literatură.

•

Cu acest prilej am făcut constatarea îmbucurătoare că putem avea un public destul de numeros la teatru. Numele dnei Voiculescu pe afiş a umplut sala de obiceiu goală a Teatrului Naţional, ceea ce ne dovedeşte că publicul clujan ştie să aprecieze valorile scenei noastre.

Şi un gând vechiu ne-a revenit în minte. Cu toată inutilitatea unei experienţe îndelung verificată, îl mărturisim. Ansamblul dnei Voiculescu ca al unei tuturor trupelor de turmă cari ne-au vizitat, este cu mult inferior ansamblului local. Ne lipsesc numai protagonişti de valoare. Oare nu s'ar putea oferi dnei Voiculescu şi dlui O. Leonescu un angajament permanent la Teatrul Naţional? Dna Voiculescu n'are teatru în Bucureşti şi e silită de împrejurări să joace într'un ansamblu care nu este de nivelul artistic trebuitor; de Leonescu, deasemeni îşi plimbă bătrâneţea anilor de pensie dintr'un capăt la altul al ţării într'o tovărăşie submediocră. Un angajament stabil ar ridica nivelul artistic al Teatrului din Metropola Ardealului, affluenţa de public ar creşte, şi majorarea reţetelor ar acoperi sporurile de buget. Sistemul dublărilor ar înlesni reprezentaţii de turneu în centrele importante ale Ardealului, principalul avantaj ar consta din faptul că am avea şi la Cluj şi la Sibiu sau aiurea în Ardeal teatru românesc bun.

•

Dar trebue să închidem capitolul desideratelor irealizabile nu fiindcă sînt imposibile ci pentrucă...

Interpretarea plină de temperament a d-nei Voiculescu credem a plăcut într'atât cât trece peste satisfacţia pe care o aştepta publicul dela d sa şi nu dela piesă. Dl O. Leonescu (Caecina Pactus) nu e o relevaţie pentru publicul nostru, care şi de rândul acesta l'a primit cu simpatie şi admiraţie pentru arta sa.

Meritorii dnii N. Dimitriu şi Al. Economu, primul în Marcus, al doilea în Sillus Cajus. De rest am vorbit.

Programul spectacolului ne anunţă cu litere groase că: „acţiunea se petrece în anul 48 înainte de Cristos, sub domnia împăratului Claudius Cezar". Totuşi Mesalina poartă, în tot timpul spectacolului; sandale cu tocuri de cea mai veritabilă factură Louis XV, iar în actul al doilea se face luminaţie cu electricitate, De ce oare? La insuficienţele piesei şi ale ansamblului mai trebuia adăogată şi această ignorare a cadrului istoric?

D. I. C.

File de calendar

Răpirile

Epoca răpirilor n'a trecut încă. Mulţi o înmormântaseră odată cu evul mediu, iar alţii cu dispariţiunea vechilor metode de locomoţiune. Rapiditatea noulor vehicule, părea a fi făcut-o imposibilă. Cel mult pe la ţară, dacă se mai făcea din când în când uz de acest obiceiu desigur barbar, dar nelipsit de farmecul lui poetic.

Iată însă că la Bucureşti, săptămâna trecută n'au fost mai puţine de trei şi încă cu sgomot mare. Ca să nu mai vorbim de altele mărunte, — simple ademeniri, nelipsite de trăsuri închise, de ghemotocuri de batiste înfundate în gură şi însoţite, fireşte de respectiva sluire — infracţiuni descoperite de poliţie, cu prilejul căutărei, uneia din cele răpite.

Povestea acesteia este interesantă. Fiica unui bogătaş, proprietarul unui cinematograf se aprinsese de dorul unei vieţi aventuroase, aşa cum văzuse pe filmele tatălui său. Primul ei gând era să ajungă în America, pentru a face cunoştinţa celebrei „stele", pe care o urmărea cu cel mai mare drag, în peripeţiile pieselor de pe pânză: Pearl Withe.

Complicea visătoarei fete era doar o servitoare. Aceasta avea şi ea la rându-i prierenii ei, cu ajutorul cărora spera să sechestreze pe copilă — căci mica aventurieră n'are decât 13 ani — şi să şantajeze pe bogaţii ei părinţi.

Şi iată cum fata luă drumul pribegiei Nepăsătoare de soarta ei, fără nici o părere de rău pentru părinţi, pentru fraţii sau surorile de va fi avut, copila modernă porni ca pasărea din cuib, când încheeturile aripilor s'au întărit destul. . .

. . . Mi-aduc aminte pe vremuri . . . pe vremurile mele . . . o, iertaţi-mi tonul pe care l'am luat acum al desuferitului laudator temporis acti . . . dar mare laudă n'o să-mi aduc. . .

Căci plecam din orăşelul meu sărăcuţ, spre oraşul mare, depărtat, unde era liceul: ochii îmi erau umezi de lacrămi şi prin ceaţa lor, vedeam cum tovăraşii mei de pe banchetă îşi strângeau muschii feţei ca să nu isbucnească în plâns . . .

Acum se vede că unele sentimente copilăreşti, atât de puternice în trecut, au devenit preistorice. Privelişti e unui film sunt mai puternice de cât legăturile familiei. Doamne şi pe câţi copii nu l-o mai fi scos din minţi cinematograful tatălui fugarei!

Acum însă filmul s'a răsbunat

Nomofilax.

Muzică

Concertul de Angelis

Joi seara a avut loc în sala prefecturei concertul valorosului violoncelis Camillo de Angelis, profesor al conservatorului local. Lipsa de spaţiu ni-a pus în întârziere publicarea darii de seamă asupra acestui important eveniment muzical.

Programul bogat şi cu gust artistic alcătuit a fost o relevaţie pentru amatorii de muzică din metropola Ardealului. D-l de Angelis posedă o şcoală minunată şi un suflet artistic ales. Concertul său de Joi seara ni-va dovedit mai cu seamă o puternică personalitate artistică în persoana lui de Angelis.

Spicuim din program:

„Concertul în la minor" al lui Saint-Saens, executat de adânca înţelegere a subtilităţilor cari fac deliciul operilor marelui compozitor francez de curând dispărut; „Sonata" lui Beethoven interpretată cu căldură şi măestrie; „Pappillon" a lui Popper (de trei ori reclamată de public), dovedind serioasa stăpânire a mijloacelor de execuţie cu care este dotat concertistul; „Gavotta" italianului Lulli, plină de frăgezime şi care sub arcuşul abil al d-lui de Angelis a produs o puternică impresie, ca şi „Tarantella" lui Popper, etc.

La pian, D-şoara Voileanu, distinsa artistă şi profesoară a conservatorului nostru, a contribuit în largă măsură la frumoasa reuşită a concertului de Joi seara.

Publicul select a răsplătit pe concertişti cu lungi aplauze. Reuşita concertului ne îndreptăţeşte să nădăjdăm în alte viitoare.

P. de R

✠ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✠

Folosirea electricităţii atmosferice

în agricultură

Când se va cunoaşte mai bine influenţa electricităţii asupra plantelor, rentabilitatea agriculturii va fi cu mult mai mare — Un aparat interesant

In **„Magnetizarea universală, polaritatea şi fluidul vital" Ernest Bosc** scrie:

„Apa care cade din cer produce efecte foarte diferite; omul dela ţară poate foarte bine să'şi dea seama că este o mare deosebire între ploaia dulce, fină, care cade încet, şi o ploaie cu furtună, mai ales când e întovărăşită de trăsnete; el ştie foarte bine că aceasta din urmă face să crească ciupercile în păduri, pecând cea dintâi e folositoare semănăturilor, viilor şi mai ales însemînţărilor de primăvară etc.

Când omul va cunoaşte mai bine influenţa stărilor atmosferice şi electro-magnetice asupra vegetaţiei, el va avea de suferit cu mult mai puţine necazuri în lucrările sale agricole; mai ales dacă profesorii de agricultură şi de agronomie vor ţinea cursuri asupra magnetizării şi electricităţii telurice şi efectelor prodigioase pe cari aceste fluide le exercită asupra culturii intensive, asupra vegetaţiei florilor şi semânţelor".

•

De altfel, de multă vreme încă influenţa electricităţii asupra creşterii vegetaţiei a preocupat, pe Savanţi. Abatele Nollet în 1749, a băgat de seamă că electricitatea, uşurează germinarea seminţelor şi măreşte iuţeala ascensională a sevii.

In 1783, abatele Berthelon a construit un aparat bazat chiar pe acest principiu.

In 1900, directorul Institutului Agronomic din Beauvais, a făcut la Montbrison o serie de experienţe cari au avut un mare răsunet.

Mai de curând, un savant agronom, Grandeau, a stabilit fără putinţă de tăgăduire, acţiunea electricităţii asupra nitrificării produselor solului.

„Atmosfera încărcată cu electricitate, zice el, cum se întâmplă în timpul furtunilor, ajută puternic la desvoltarea plantelor, favorizează înflorirea şi fructificarea. Vegetaţia tropicală trebuie să socotească în numărul factorilor ei importanţi, starea electrică a atmosferii din acele regiuni."

Greutatea cea mare era de a se realiza un aparat totdeodată eficace, practic şi economic pentru a produce electricitatea şi a o canaliza până la rădăcina vegetalelor.

Electro-megneticul terro-celest

Un inventator francez, Christoleau, a isbutit să alcătuiască un aparat în măsură de a rezolva chestiunea în mod deosebit de elegant. Acest aparat, electro magneticul terro-celest, e destinat să capteze electricitatea naturală pentru a o răspândi în pământ unde ea contribue la formarea produşilor nitroşi prielnici creşterii plantelor.

Isvoarele curenţilor sunt de altfel multiple şi aparatul e prevăzut cu diferite dispozitive cari îi îngăduesc să capteze deosebit aceste isvoare.

Vârful unei limbi de metal care are direcţia Sud-Nord îi îngădue să atragă magnetismul terestru.

Electricitatea aerului ambiant şi cea plimbată de nouri sunt captate de nenumărate antene orientate spre cer.

Diferite dispozitive interioare şi exterioare ale aparatului, sunt de aşa natură încât şi soarele şi frigul şi gerul şi ploia, venind în contact cu ele, constitue isvoare de electricitate.

•

Toată energia adunată şi creată de aparat se duce, printr'un fir galvanizat, în pământ ca să nimicească pe toţi paraziţii cari atacă plantele şi ca să concureze la transformările chimice cari vor da vegetalelor elementele trebuincioase desvoltării şi rodirii lor.

Când vrem să electrificăm un câmp oarecare, cu ajutorul unei busole stabilim direcţia Sud-Nord. Aşezăm la marginea bucăţii de pământ o serie de ţăruşe din trei în trei metri, punând pe fiecare ţăruş câte un aparat electro-magnetic terro-celest îndreptat cu vârful metalic în spre Sud. In faţa fiecărui ţăruş tragem câte o brazdă până la capătul terenului.

In aceste brazde întindem sârme de fier pe cari apoi le acoperim. Toată întinderea bucăţii de pământ e astfel brăzdată de sârme de fier străbătute fără întrerupere de energia magnetică şi electrică captată şi produsă de aparate.

•

In privinţa eficacităţii acestui nou aparat, **„Revue du ciel"** scrie: „De câtva timp, utilizarea aparatelor Christofleau s'a răspândit foarte mult şi din toate părţile se aud numai mulţumiri pentru această invenţie care face ca plantele şi pomii fructiferi, supuşi influenţii electricitaţii captate, să dea roade extraordinare.

Cititorii cari se îndeletnicesc cu agricultura ne vor fi recunoscători că le-am semnalat o.

„Electro-Revue" scrie: „Rezultatele sunt excelente, ceeace nu ne surprinde deloc. Nu mai rămâne decât ca procedeul să fie vulgarizat."

G. R.

In jurul închiderii liceului premontratens

Cazul dela Beiuş din 1888 şi caul de la Oradea din 1922

O pararelă nenorocoasă a lui „Ellenzék".

Închiderea liceului premontratens ordonată din cauza iredentismului făţiş al profesorilor şi elevilor, cari aduceau câini la cursurile de l. română şi purtau insignile iredentiste „Nu nu, niciodată" (acestea sunt numai câteva din cele multe, printre care şi uneltiri şi insulte la adresa Suveranilor), preocupă şi acum presa maghiară de aici, firește fără ca aceasta să aibă cel puţin un drum de obiectivitate.

Discuţia continuată mereu a ajuns acum pe un teren, unde continuarea ei nu este de loc în favoarea maghiară. Confratele „Ellenzék" a socotit adică, că ne poate prezinta în colorile cele mai negre dacă va face o paralelă între cazul acestui liceu iredentist maghiar şi între cazul — similar (socoate confratele maghiar) — dela liceul din Beiuş, din 1889. Cazul este vechiul dar îl ţinem prea bine minte. Pentrucă s'a dat jos steagu maghiar de pe clădirea liceului românesc din Beiuş, guvernul maghiar a destituit pe doi dintre profesori, cu toatecă n'au fost vinovaţi în afacerea aceasta pusă la cale de un elev.

„Ellenzék" se mărgineşte la partea aceasta a cazului, socotind că este în favoarea ungurilor, dacă face comparaţie între aceasta şi cazul dela Oradea-Mare. Partea principală a cazului dela Beiuş este însă cea tăcută de ziarul maghiar. Cum se ştie de către toţi (o ştie prea bine şi informatorul lui (Ellenzék"), represaliile guvernului maghiar nu s'a mărginit la destituirea celor doi profesori.

Pentru vina unui elev, guvernul maghiar sa răsbunat asupra întregului liceu, asupra elevilor tuturor generaţiilor viitoare. Din cauza unui elev, guvernul maghiar a introdus limba maghiară în toate cele patru clase superioare, iar în clasele inferioare predarea în ungureşte a geografiei şi istoriei. Represaliile adevărate au constat în aceast.

Şi toate acestea pentru revolta unui elev, când obişnuita, reglementara procedură în asemenea cazuri era, după cum e şi azi, pedepsirea numai a elevului respectiv.

E bine că confratele maghiar a adus în discuţie acest caz. Pentru noi este edificarea cea mai bună şi dacă ne-am fi pus în rând să continuăm satrapia regimului maghiar, reamintirea aceasta a lui „Ellenzek" ne-ar fi o directivă motivată. Dar nu este cazul pentru aşa ceva, şi „Ellenzek" şi toţi aceia cari au socotit paralela aceasta ca o portiţă pentru şcoala maghiară din România, vor vedea că n'au nimerit tocmai bine. In tot cazul, în viitor, când vor mai face încercări de acestea, vor face bine să se gândească mai temeinic înainte de a ne reaminti suferinţele noastre din timpul maghiar şi a nu mai căuta să tragă folos din ele, chiar şi azi.

„Emke" şi cei o sută

Duşmanii de moarte de odinioară, fraţi de cruce astăzi.

Aşa dar comitetul celor o sută şi societatea „Emke" şi-au dat mâna să împiedece votarea constituţiei.

In privinţa aceasta, ca şi în multe altele, cele două societăţi — ca să zicem astfel şi comitetului de o sută — sunt pe deplin acord. Ţara românească trebuie să rămână fără constituţie, fără legiuiri comune, în aceeaşi stare pe provincialism legal, în care a dăinuit până acuma.

Ardealul trebuie condus după legile maghiare; pe acestea le cunoaşte dnul Maniu şi dnul Vaida, aceastea trebuiesc să rămână. Sau se recunosc aceste legi şi de restul ţării româneşti sau Ardealul rămâne separat în ceia ce priveşte legislaţia.

In articolul nostru de fond de acum două zile, arătam că fără o legiuire fundamentală generală peste toate ţinuturile româneşti, ţara noastră în noua ei formă prezintă un aspect de provizorat. In sufletele minorităţilor acest aspect face să răsară speranţe de revenire a stărilor de dinainte de războiu.

Or e în interesul societăţei „Emke" ca aceste nădejdi să nu dispară din sufletul minorităţei maghiare din Ardeal. Căci ori ce s'ar spune, dar această societate există; dacă trupul ei a fost disolvat de evenimentele ce-au urmat după venirea românilor în Ardeal, spiritul ei încă pluteşte deasupra câtorva oraşe transivănene contopindu-se cu spiritele multor fruntaşi maghiari, printre cari, fostul ei conducător, d. Sandor Jozsef, deputatul din Parlamentul român care a anunţat că va combate cu toată energia proectul de constituţie adus în discuţia Adunărilor naţionale.

De ce oare partidul naţional ţine la rându-i ca acest provizorat să dureze cât mai multă vreme?

Cum s'a întâmplat că de data aceasta părerile celor două societăţi să coincidă atât de perfect?

Pe vremuri partidul naţional a avut atâtea de îndurat, din partea societăţei „Emke", înghebată numai pentru înăbuşirea conştiinţei naţionale în sufletele românilor din Ardeal!

Acum lucrurile s'au schimbat. Cei o sută de conducători şi cu ceilalţi o sută, două, de conduşi, căci acum nu mai poate fi vorba de fostul partid naţional — întind mâna asupritorilor de odinioară.

Să se fi convins ei oare că Ungurii aveau dreptate atunci?

Să se fi convins ei oare că ar fi fost mai bine să se fi lăsat a se distruge conştiinţa naţională a maselor române din Ardeal, pentru ca mai apoi la Alba-Iulia, să fi putut pune oricâte condiţiuni le va fi trăsnit prin minte?

De ce n'or fi schimbând oamenii aceştia firma partidului? Ar fi cel puţin cavaleresc din partea lor.

Stiri şi fapte politice

D-l Mihalache şi Regele. Intrebat de unul din cele două ziare ale d-lui Rosenthal, ce crede despre începutul „luptei" împotriva Constituţiei a celor două partide coalizate, d-l Mihalache, a răspuns, cu suficienţa obraznică a inconştientului că „aşteaptă să vadă dacă regele se solidarizează cu această operă a liberalilor şi dacă îşi asumă răspunderea".

Te pomeneşti, că dacă Regele n'o voi să asculte îndemnurile d-lui Maniu şi ale d-lui Lupu, învăţătorul dela Topoloveni decretează detronarea Regelui ...

*

Declaraţia d-lui Maniu. Intrebat în acelaşi chestiune, şeful partidului naţional a răspuns, că şedinţa Camerii în care s'a petrecut scandalul a dovedit, că guvernul n'are nici autoritatea morală şi nici superioritatea politică de a da ţării Constituţia.

Hotărât că nu le are, de vreme ce guvernul nu întrebuinţează arme politice ca serpentinele şi muzicuţele de moşi.

*

Regionalismul n'a murit. Cu prilejul luării în discuţie a proectului de Constituţie, printre alte declaraţii, au fost două care au vădit că regionalismul nu voeşte să moară; una, „în numele Ardealului" citită de d-l Popovici-Navetă şi alta „în numele Basarabiei" restită de d-l Pan Halipa.

După ce repetă acuzaţiuni pe cari nu le poate dovedi, declaraţia d-lui Mihai Popovici protestează împotriva faptului că noua Constituţie n'ar ţine seamă de faimoasele patrusprezece puncte ale rezoluţiei dela Alba-Iulia.

Vechiul cal de bătaie al regionaliştilor noştri este scos din nou la iveală. Ţinând încă odată să reamintească de pactul dela Alba-Iulia — şi aceasta cu prilejul discuţiunei Constituţiei — partidul naţional se dovedeşte credincios politicei sale separatiste. Nu cele 14 puncte la elaborarea cărora s'a dovedit ce calcul meschin a prezidat şi pe cari partidul naţional le invocă pentru a'şi justifica acţiunea separatistă, au însemnătate, ci marele gând de unire care a însufleţit Ardealul şi s'a rostit prin glasul şi prin hotărîrea celor o sută de mii de ţărani adunaţi la Alba-Iulia în ziua de 1 Decembrie. Actul acesta nu-l vor putea sfărâma niciodată, d-l Popovici şi d-l Vaida, oricâte încercări ar face.

*

O mărturisire a d-rului Lupu. Supărat că în urma scandalului la care a avut o parte atât de activă, a fost exclus dela şedinţele Camerei, D-rul Lupu a scăpat această mărturisire pe care o va preţui desigur cu deosebire d-nul Mişu Cartacuzino:

„Când voi mai fi din nou, acolo unde am fost într'un guvern al democraţiei, nu va mai exista nici un fel de proprietate

„Nici o casă nu va rămâne nedărâmată, nici o bancă nu va rămâne deschisă, iar acestor domni cari votează excluderea mea, le voi lua şi hainele de pe ei".

Nu ne îndoim că aşa ar face d-l dr. Lupu dacă ar ajunge din nou ministru de interne. Din nefericire pentru d-sa suntem siguri că ţara va fi cruţată de aceasta pacoste.

„Sfinţii Şovinişti"

De zece zile, de când ziarul nostru a destăinuit lucruri interesante despre şovinismul la care se dedau biserici le maghiare din România, chestiunea a pătruns nu numai în public, ci şi în discuţiile Corpurilor Legiuitoare, care s'au sesizat de gravitatea destăinuirilor acestora. Ca răspuns, presa maghiară, mai cu seamă „Ujság", a deschis larg coloanele sale tuturor insultelor, căutând prin cuvinte triviale o digresiune care li-ar fi ungurilor pe plac, digresiune, pe care o încearcă obişnuit oridecâteori se aduce ungurilor o acuzaţie precisă.

Cu ocazia aceasta, digresiunea a fost încercată în două direcţii, lucru nelzbutit însă. S'a tăcut adică despre prezenţa emblemei Ungariei în catedrala din Cluj, despre rugăciunile rostite de preoţi pentru Ungaria, despre şovinismul din şcoli şi în primul rând despre institutul „Marianum". la care, în urma destăinuirilor noastre, s'a deschis din partea ministerului o anchetă. Făcând toate acestea, reprezentanţii unguri cari au luat cuvântul, s'au legat de „Sfinţii şovinişti", socotind, că făcând în jurul acestora ironii deplasate, vor distrage atenţia dela celelalte acuzaţiile aduse şcolilor, socotind, că acestea sunt mai în prime die decât oricare în urma acestor acuzaţii.

Stabilind aceasta înţelegem prea bine deplasata ironie, devenită chiar trivială, din ultimul răspuns, de ieri dimineaţa, al confratelui „Ujság". Legându-se numai de sfinţii „şovinişti", confratele maghiar a socotit că, în loc de o „mea culpa", poate să'şi bată joc de români, şi a pornit deci o discuţie fără normă, dar plină de invective şi presărată pe alocuri cu unele precizări, în care, socotia se poate găsi un oarecare contrar ument.

Să ne oprim la câteva din ebitările confratelui. Ne spune anume, că Pontificele catolic a încuviinţat pentru străinătate, în afară de Ungaria, sărbătorirea Sf tului Ştefan în ziua de 2 Septembrie. Spunând acestea, crede că a găsit împotriva noastră o dovadă distrugătoare. N'a băgat deci de seamă însă că s'a prins. Pentrucă, în acest caz, de ce ungurii din România trebue să sărbătorească pe acest sfânt ungur la 20 August, sărbătoarea naţională a Ungariei şi nu la 2 Sept., dată încuviinţată de conciliul papal?

Se încearcă apoi, pe tema celorlalţi sfinţi unguri, o tiradă întreagă despre origina şi faţa lor, dar fără să se încerce răspunsul cel mai mic la ceace am obiectat noi: la forma cultului, care este condamnabilă.

Şi se aduce apoi în discuţie patronatul Sf. Marii. Se spune, că este patroana ungurilor după-cum este şi a altor naţiuni. Şi nu se spune un cuvânt despre aceea (fapt dovedit de noi cu citaţii), că este patroana Ungariei. Ne oprim la o singură frază, care înseamnă confirmarea acestui lucru: „In a noastră Litanie de Loretto, Sf. Maria figurează şi ca regină a Ungurilor." Se prea poate. Decât, dacă însuşi informatorul lui „Ujság" recunoaşte, că Sf. Maria este regina Ungariei, dar figurează şi ca regina ungurilor, de ce acele invective la adresa ziarului nostru?

Este pur şi simplu ignobil, ca, după-ce însuţi ai mărturisit acuzaţia ce ţi-s'a aruncat, să cauţi a te scuza prin huiduieli la adresa părţii adverse.

De aceea nici nu dăm atenţie restului de invective.

Ne-am ocupat totuş de acestea numai pentruca să stabilim diversiunea căutată de unguri prin toate acestea. E-o diversiune, pe care, o ştim mai dinainte, vor căuta s'o exploateze şi mai târziu, când puşi în faţa unui fapt în legătură cu cele ce le tac astăzi, vor căuta să ne pună, că şovinismului din biserica şi şcoala i-s'a răspuns de către autorităţi în baza unor acuzaţiuni, că acestea despre sfinţii unguri, pe cari tocmai în vederea aceasta caută să le ironizeze. De aceea a trebuit să stabilim odată pentru totdeauna sistemul acestei agresiuni şi ironii; sistem observat din partea presei maghiare şi cu alte ocazii.

Populaţia evreiască şi mişcările studenţeşti

Din amănuntele pe care le avem asupra conflictelor petrecute în ultimele două zile la Cluj, rezultă că populaţia evreiască a început să se amestece în mod provocător într'o mişcare care-i priveşte numai pe studenţi şi care în niciun chip nu trebuie complicată prin amestecul celorlalţi cetăţeni.

E acesta un fapt care ne face să cerem populaţiei evreeşti mai mult calm şi mai multă prudenţă în ce priveşte atitudinea ei faţă de mişcările studenţeşti. Căci dacă ne amestecăm unii sau alţii într'o mişcare care trebuie să-şi păstreze caracterul universitar până la capăt, ajungem atunci la conflicte şi încăerări ca acelea care au avut loc la cafeneaua Metropol.

Datoria noastră a tutulor e să nu căutăm a complica mişcările studenţeşti amestecând în ele pasiunile şi susceptibilităţile diferitelor categorii de cetăţeni.

Ori câte rătăciri s'ar lega de acţiunea studenţimii, ele nu vor fi niciodată prea mari dacă rămân înconjurate de calmul şi înţelepciunea cetăţenilor.

Sfătuim deci populaţia evreiască să păstreze aceiaşi ţinută liniştită de până acum evitând orice act de provocare la adresa studenţimii.

Congresul funcţionarilor

Funcţionarii s'au întrunit ieri în Capitală într'un congres în care după discuţii generale au cerut statutul unic şi majorarea salariilor. S'a decis amânarea congresului pentru 25 Martie când vor fi cunossute intenţiile guvernului la alcătuirea noului budget.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 25 19

Conflictul
dintre studenţi şi evrei de Sâmbătă noaptea

Un grup de studenţi români atacaţi de evrei şi bătuţi până la sânge. Tricolorul românesc smuls de un evreu de pe pieptul studentului Boieriu. Incăerările. Opt studenţi răniţi. Intervenţia poliţiei şi a armatei. 24 studenţi romăei arestaţi.

Vineri seara, adică a doua zi după ce studenţimea română din Cluj în frunte cu patru profesori a hotărât cu unanimitate continuarea mişcării naţionale contra evreilor, un grup de 60—70 de evrei (studenţi, băeţi de prăvălie, hamali, negustori etc.) s'au pus în gardă prin străzile lăturalnice şi întunecoase din jurul cafenelei Metropol şi păndiau trecerea studenţilor. La un moment dat, îşi face apariţia un grup de 6—8 studenţi români. De îndată ce aceştia au intrat în strada Elisabeta, în faţa hotelului Astoria toţi cei 60 de evrei stătuse ascunşi, au năvălit asupra lor cu ciomege, i-au prins la mijloc şi au început cu sălbatăcie să lovească. Toţi cei 7 studenţi au fost bătuţi până la sânge. Trei dintre ei s'au ales cu capetele sparte.

Intervenind poliţia, studenţii români au fost scoşi din mâna agresorilor, iar agresorii împrăştiaţi. Nu s'a facut nici o arestare.

Clocnirea cu armata

Sâmbătă seara un număr foarte mare de studenţi se aflau la reprezentaţia „Mesalinei“ la teatru. Pe la orele 12½ vine un student care îşi anunţa colegii că la gară a fost din nou bătut de către un evreu un student român şi că 24 de studenţi sunt arestaţi. Le vestea aceasta, toţi studenţii dela teatru, în număr de vreo 70—80, au pornit în cea mai mare ordine spre gară. La intrarea însă în Piaţa gării aşteptau două cordoane compacte — unul de gardişti şi altul de soldaţi — care au oprit înaintarea studenţilor spre gară.

In urma parlamentărilor s'a ajuns la înţelegerea de a ne trimete în gară numai o delegaţie de studenţi care să vadă ce s'a întâmplat cu colegii lor, urmând ca restul grupului să aştepte acolo răspunsul. Imediat însă, după plecarea delegaţilor, dl Meseşan, secretarul poliţiei, a somat pe studenţi să plece acasă. Aceştia, opunându-se şi cerând să-i lase până se întorc delegaţii, dl Meseşan a dat ordin gardiştilor şi soldaţilor să procedeze imediat la răspândirea studenţilor. Soldaţii luând armele, au început să împingă cu patul puştei şi să lovească. Cinci dintre studenţi au fost loviţi mai greu cu patul puştii, iar trei au fost înţepaţi cu baionete.

Aşa în loviri continue studenţii au fost fugăriţi dela gară până la Siguranţă. Aci grupul s'a răspândit.

Scandalul dela cafeneaua Metropol

In timp ce la gară se petreceau acestea, la cafeneaua Metropol, începuse un enorm scandal. Un student român, intrând în cafenea cu o cocardă tricoloră la piept, se repede la el un evreu care-i smulge cocarda. Atât a fost de ajuns ca să se nască o cumplită bătae între studenţi şi evrei. Intervenind poliţia, ordinea s'a restabilit. Au fost arestaţi 24 de studenţi.

Azi de dimineaţă, aceşti studenţi au fost puşi în libertate. Singurul care a fost menţinut arestat este studentul I. Moldovan.

Parchetul a început o cercetare pentru a stabili cauzele acestor conflicte regretabile.

Pentru românizarea Dejului

Un fapt ruşinos. Cortina teatrului comunal din Dej poartă şi azi coroana Sf. Ştefan. In atenţiunea autorităţilor.

Am avut dese ori ocazia să atragem atenţia autorităţilor noastre asupra importantei chestiuni a romanizării oraşelor, şcolilor, instituţiilor oficiale şi culturale dela noi, etc.

Denunţăm acum cazul dela teatrul comunal din Dej, unde până şi astăzi poporul românesc, setos de distracţii şi de artă românească, este silit sa vadă cum cortina teatrului poartă pe ea coroana Sf. Ştefan precum şi scene din trista epocă de robie a românismu'ui.

Nu putem înţelege nepăsarea autorităţilor din Dej, cu atât mai mult cu cât în acest teatru se dau reprezentanţii odată sau de mai multe ori pe săptămână.

Dacă Prefectura din Dej nu are fonduri pentru schimbarea acestei ruşinoase cortine, putea foarte uşor să deschidă o listă de subscripţie publică la care desigur ar fi contribuit cu drag toţi românii din Dej. Acelaş lucru îl avem de spus şi asupra firmelor comercianţilor din Dej, care sunt scrise într'o limbă românească oribil de stâlcită.

Totodată, atragem atenţia autorităţilor administrative de pe valea Someşului asupra faptului că dela preluarea liniilor ferate someşane nici până astăzi nu s'a gândit nimeni să dispue vopsirea caselor de bilete, ale căror uşi poartă emblema coroanei ungare, în culori vii, cu o dimensiune de $^{75}/_{40}$ m. m.

Nu ne îndoim că autorităţile din Dej, vor lua notă de toate acestea.

I. Şt.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Preţul 30 lei.

◆INFORMAŢII◆

— **Accelerarea lucrărilor de improprietărire în Ardeal.** Ministerul de agricultură din Bucureşti a cerut resortului de agricultură din Cluj să-i trimită un tablou general al improprietăririlor şi al exproprierilor din Ardeal.

In acelaş timp, dl Petrini, directorul general al resortului de agricultură, a fost invitat să facă propuneri în ceea ce priveşte modalităţile de accelerare a lucrărilor de aplicare a reformei agrare în Ardeal.

— **Şezătorile „Astrei“.** Imediat după sărbătorile Paştilor — despărţământul Cluj al „Astrei“ va începe o serie de şezători artistico-culturale prin diferite comune ale judeţului Cojocna.

— **Şcoli primare noui în judeţul Cojocna.** In anul acesta se vor înfiinţa în judeţul Cojocna aproape 20 de şcoli primare noui.

— **Inundaţiile din Banat.** Topirea neaşteptată a zăpezii a cauzat mari pagube agriculturilor din Banat acoperind întinderi de sute de hectare cu apă. După aprecierile specialiştilor 50 la sută din întinderea arabilă a Banatului e sub apă.

— **Descentralizarea Poştelor,** Actualul sistem de conducere a direcţiunei generale a poştelor se va schimba pe ziua de 1 Aprilie crt. prin înfiinţarea a nouă inspectorate generale descentralizate.

Aceste inspectorate generale vor funcţiona: Bucureşti, Craiova, Temişoara, Cluj, Oradia-Mare, Galaţi, Iaşi, Chişinău şi Cernăuţi.

— **In chestia apaductului.** Ni se comunică, că între consiliul comunal şi Academia de agricultură din localitate s'ar fi ivit o neînţelegere în privinţa amplificărei apaductului la Cluj, întrucât terenul unde urmează să se facă uzinele şi captarea apei aparţine Academiei de agricultură.

In numărul viitor al ziarului nostru vom veni cu amănunte asupra acestei neînţelegeri, în care este pus în joc un interes public de cea mai mare însemnătate.

— **Ancheta dela Primărie.** Domnul Goma, inspectorul administrativ care a fost însărcinat cu anchetarea neregulelor dela Primăria locală şi care după cum se ştie a fost telegrafic chemat la Bucureşti, în cursul săptămânei trecute, a încunoştinţat consiliul comunal, că se va reîntoarce la Cluj, pentru a continua ancheta începută.

— **Exportul tărâţelor.** Primăria locală a primit eri o telegramă din partea ministerului de comerţ şi industrie, prin care i se face cunoscut că s'a permis exportul de tărâţe. Telegrama specifică că se vor bucura de această dispoziţiune numai acei morari, cari au satisfăcut consumul intern cu făină.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Efectele nouei legi a devizelor în Ardeal.** Informaţiunele, pe care le avem din principalele oraşe din Ardeal, arată că pretutindeni noua lege a devizelor se aplică în foarte bune condiţiuni, fără să se fi produs nici o perturbare. In numărul de mâine vom arăta în această privinţă, declaraţiunele factorilor competenţi în materie.

— **Conferinţele „Astrei“.** In seria conferinţelor aranjate de despărţământul Cluj al „Asociaţiunii“ va vorbi d-l profesor Al. Borza Miercuri, în 14 Martie, în sala IV. dela Universitate, la orele 6—7, despre „Originea plantelor cultivate pe pământul României“.

— **Expoziţii de pictură ambulante în Ardeal.** Săptămâna viitoare se vor organiza, sub auspiciile ministerului artelor în centrele mari din Ardeal, Bucovina şi Basarabia expoziţii ambulante a lucrărilor pictorilor din trecut şi moderni.

Aceste expoziţii vor fi precedate de câte o conferinţă despre pictura românească.

Conducerea acestor expoziţii s'a dat pictorului Satmary.

Sucursala fabricei de ghete „Turul“ S. A. din Cluj a primit următoare telegramă: „Incepeţi de acuma vânzarea cu preţuri reduse pentru sărbătorile Paştilor. „TURUL“. 2645

•

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10. 2571

— **Alegerile de deputaţi consistoriali.** La Sinodul arhidiecezan devenind vacante locurile de deputaţi din Cercurile Sibiu, Blaj, Mediaş, Sighişoara şi Braşov consistoriul a hotărât noui alegeri. In Sibiu, Sighişoara şi Braşov se vor alege deputaţi din cler iar în Blaj şi Mediaş dintre mireni.

Colegiile preoţeşti se vor întruni în ziua de Joi, 29 Martie 1923 la ora 10 a. m.

• *CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“.* 2332

— **Lipsa de pâine la Arad.** Aradul e ameninţat de a rămâne fără pâine, pentru-că producătorii nu mai aduc făină sau grâu la araş, nevoind să le vândă pe preţul maximal.

O delegaţie a brutarilor s'a şi prezentat prefectului, declarând că rezervele lor de făină sunt pe isprăvite şi vor fi nevoiţi să lase oraşul fără pâine, dacă autorităţile nu se vor îngriji să procure cantitatea necesară de făină, sau să admită urcarea preţului pâinei.

Prefectul convingându-se că nu poate aproviziona oraşul cu făină pe preţ maximal a aprobat scumpirea pâinei albe la 6.20 lei şi a pâinei negre la 4.25 lei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Naţional

Marţi 13 Martie 1923 va avea loc a XIII-a premieră din această stagiune cu „Cavalerul Vioia“ piesă în 4 acte de Dim. Este cea dintâi lucrare originală care vede lumina rampei pe scena Teatrului Naţional din Cluj.

In rolurile principale apar D-nii D. Psatta, Neamtzu-Ottonel, Niculae Dimitriu, C. Potcoavă, I. Vanciu, G. Bănuţiu şi D-nele Stanca Alexandrescu, Sylvia Jipescu, El. Borsa.

Piesa este până în scenă de Dl Gogu Mihăescu.

•

Ordinea spectacolelor:
Marţi 13 Martie: Cavalerul Vioia.
Joi 15 Martie: Cavalerul Vioia.
Sâmbătă 17 Martie: Cavalerul Vioia.

•

Se repetă „Văpaia“ de H Kistemaeckers şi „Punctul Negru“ de Kadelburg.

Teatrul Maghiar

Marţi: Sub Munţi (a 4 oară. Preţuri de Operă. Abonament de zi No. 107 B.)
Mercuri: Fetele Gyurkovics (Abonament şters. Preţuri obicinuite).
Joi: Bajader. (Premieră. Odette-Kolbay, Radjami-Sümegi, Mariene-Somogyi, Napoleon-Ekecs Filip-Leövey, Primpinette Izsó. Abonament de Premieră No. 38. Preţuri de Premieră.)
Vineri: Bajader. (a 2 oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters.
Sâmbătă, matineu: Guriţa Ta (a 8 oară. Preţuri reduse).
Sâmbătă seara: Bajader (a 3oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters).
Sâmbătă, noaptea: Masca ucigasă. (Fantazmagorie în 8 tablouri. Premieră. Leul. Premieră. Audienţă. Premieră. Preţuri de Premieră.)
Duminecă, matineu: Stavarul. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse).
Dumineca seara: Bajader. (a 4 oară. Odette-Kolbay, Radjami-Réthely, Marianne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip-Leövey, Pimprinette-Izsó. Preţuri de Premieră. Abonament şters).
Duminecă, noaptea: Masca ucigaşă (a 2 oară. Leul a 2 oara. Audienţa a 2 oară. Preţuri obicinuite.)
Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marienne-Neményi, Napoleon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leövey. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 39.)
Marţi: Bajader (a 6 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C)

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Știri și fapte economice

— **Datoriile Ungariei.** După evaluările ministerului de finanțe ungar, datoriile externe ale Ungariei, calculate pe baza cursului de 20 centime elvețiene = o sută coroane, se cifrează la 164,0 miliarde coroane.

Din acestea,

64,5 miliarde sunt datorate de stat;

13,35 miliarde de orașul Budapesta;

78 miliarde de institutele de credit; și

9,5 miliarde de comercianții unguri.

•

— **Deficitul bugetului Poloniei.** In parlamentul polonez s'a luat în discuție proectul de lege autorizând ministerul de finanțe să contracteze împrumuturi până la concurența sumei de 870 miliarde mărci.

Această sumă reprezintă deficitul bugetului pe primul trimestru din 1923, care prevede la cheltueli 1330 miliarde iar venitu ile 460 miliarde mărci.

Imprumuturile vor fi efectuate pe cale de emisiuni de rentă, bonuri de tezaur și noui emisiuni de bancnote,

•

— **Comerțul exterior al Elveției.** Comerțul exterior al Elveției în 1922 a înregistrat o nouă scădere trecând dela 4010.6 milioane franci în 1921 la 3570·2 milioane în 1922. Importul se cifrează 1882·4 milioane franci în 1922 față de 2247·5 în 1921 iar exportul cu 1687·8 milioane în 1922 față de 1663·1 milioane în 1921. Deficitele respective ale balanței comerciale sunt de 484·4 milioane și 194·6 milioane.

•

— **Echilibrarea bugetului francez.** Precum se știe, Senatul francez a refuzat să discute proectul de buget pe 1923 sub cuvânt că echilibrarea bugetului, prin înlăturarea deficitului de circa patru miliarde franci trebue realizată de Cameră. In urma acestea hotăriri, Camera franceză a reluat discuția asupra bugetului. După un număr important de soluții propuse, majorarea cu 20 la sută a impozitelor, înăsprirea mijloacelor de percepere a impozitelor, crearea carnetului de cupoane etc. Camera s'a arătat favorabilă unei propuneri făcută de deputatul Georgea Bonnefous. Acesta a propus ca statul să emită 80 milioane titluri a 30 de franci, reprezentând patru miliarde cari să fie amortizabile semestrial până la stingerea complectă în cel mult 20 de ani. Titlurile nu vor produce nici o dobândă însă vor fi răscumpărate la paritate și vor da dreptul de a participa la trageri săptămânale de loturi.

•

— **Emigrările în Germania.** — Din statistica germană asupra emigrărilor în cursul anului 1922, reese că din numărul cetățenilor germani cari au părăsit Germania spune a se stabili în străinătate, 3554 s'au îndreptat spre România, 3090 în Polonia, 6226 în Cehoslovacia, 5535 în Austria, 2870 în Rusia.

In fruntea statelor din alte continente, spre care s'au îndreptat emigrații, germani, stau Statele-Unite cu 59.237 persoane.

— **Prețul monedelor de argint la Budapesta.** — Prețul argintului a crescut la Budapesta. Pentru moneta de o coroană de argint se plătesc în târgul liber 560 coroane 520 pentru vechiul fiorin 670 și pentru piesa de cinci coroane 1340 cor. hârtie.

Controlul Devizelor

— **In Jugo-Slavia.** Ministerul de finanțe jugoslav a luat dispoziția ca toate cererile emanând de la persoane cari vor să cumpere devize pentru uzul personal, vor fi înaintate numai inspectoratului devize din ministerul de finanțe.

Cererea va indica exact motivele pentru care au nevoe de devize străine.

— **In Ungaria.** După nouile prescripțiuni ale cenzurei devizelor din „Budapesta exportatorii unguri sunt obligați să cedeze ministerului de finanțe toate devizele obținute din vânzarea mărfurilor în străinătate.

Nici o plată în valută străină nu poate fi făcută decât contra documente dovedind natura și valoarea mărfurilor importate.

Târguri noui în Ardeal. — Ministerul domeniilor a concesionat com. Sâlciuna de jos, (Turda-Arieș) pe lângă cele două târguri de țară ce le-a avut (4 April și 20 Oct.) încă două care se vor ține la 8 Maiu și 10 August, durând numai o zi.

Totodată i-sa concesionat și un târg săptămânal de vite și mărfuri, ce se va ține în fiecare Luni, cu excepția. Sărbătorilor: Nașterea Dlui, Botezul Dlui. Invierea Dlui și Pogorârea Duhului Sfânt.

Atacurile maghiare aduse uzinei electrice

— Un răspuns oficial —

La articolul publicat în ziarul „Keleti Ujság" din 9 Martie 1923, referitor la Uzina electrică primim spre publicare următorul răspuns din partea Direcțiunii acestei.

„Keleti Ujság în numărul de 9 Martie a. c. publică un articol tendențios referitor la Uzina electrică, bazat pe niște date cu totul false. Nu este adevărat că conducerea Uzinei electrice ar fi confirmat datele numerice despre perderile Uzinei nici ca formă, nici ca fond, așa cum le publică acel ziar. Totasemenea sunt minciuni sfruntate cea ce span despre cauzele unei urcări a prețurilor de curent și despre mărimea lor. Așadar afirmațiunile referitoare nu sunt decât o denaturare a adevărului și după felul, cum sunt tratate, par a intenționa servirea intereselor Firmei Budapestane față de interesele naționale românești, prin cele mai scandaloase minciuni.

Nistor Meteș
Conducătorul Uzinei electrice

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Inundațiile din țară. Liniile ferate întrerupte

Direcția CFR a fost înștiințată că linia Filiaș—Tg. Jiu e întreruptă din cauza inundațiilor apelor Jiului din care cauză s'au produs numeroase pagube satelor limitrofe. In Oltenia deasemenea circulația au fost întreruptă. Linia Buzău—Nehoiași e sub apă, circulația fiind întreruptă. Revărsarea Siretului și a Prutului face deasemenea ravagii foarte mari.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Luni, O escelentă Comedie a casei Royal, Domnișoara Sinfein.
Marți, O escelentă Comedie a casei Royal, Domnișoara Sinfein.
Miercuri, O mare senzație americană, Stăpân și Slugă.
Joi, O senzațională dramă artistică, Cei trei Mascați.
Vineri, O frumasă dramă socială cu Henny Porten, Furtuna Patimilor.
Sâmbătă, Agonia Vulturului Partea I.
Duminecă, Agonia Vulturilor Partea II.

Cinema Universității

Luni, O atracție senzațională a casei Pathe, Agonia Vulturilor Partea I.
Marți, O atracție senzațională a casei Pathe, Agonia Vulturilor Partea I.
Miercuri, O atracție senzațională a casei Pathe, Agonia Vulturilor Partea II.
Joi, O atracție senzațională a casei Pathe. Agonia Vulturilor Partea II.
Vineri, O frumoasă Comedie a casei Ufa, Femeea cu Smaragde.
Sâmbătă, Amintirile Trecutului.
Duminecă, Scara Morții, un senzațional film artistic.

Cinema Urania

Luni, O drăgălașă Comedie americană, Prințesa Dolarilor.
Marți, O drăgălașă Comedie americană, Prințesa Dolarilor.
Miercuri, O drăgălașă Comedie americană, Prințesa Dolarilor.
Joi, O puternică dramă socială a casei Pathe, Amintirile Trecutului.
Vineri, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Sâmbătă, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Duminecă, Orașul Julot, un mare film de aventurii.

Eri a avut loc în Ploești o întrunire a partidului național, la care au participat Mihai Popovici, Vaida, Ciceo-Pop, Xeni și Demetrescu Brăila. Moțiunea înzistă asupra respectării pactului dela Alba-Iulia și asupra nenaționalizării absolutului.

•

Prințul Carol și Principesa Elena au plecat aseară la frontieră pentru întâmpinarea reginei mame Sofia a Greciei.

•

Astăzi a sosit în Capitală fostul ministru Argentoianu, venind din Paris.

INTERNE

Răspunsul Angorei

Ce cuprinde nota-răspuns trimisă Aliaților

Nota turcă și contra proectul de pace au fost înmânate ieri comisarilor aliați dela Constantinopol. Ambele sunt foarte lungi și diferă mult de textul de'a Lausanne. Ziarele scriu că nota este redactată într'un limbagiu moderat. Turcii cer modificările cerute, în schimbul unor anumite avantaje economice. Se cere deasemenea amânarea soluției în chestia Mossul pe timp de un an. Turcii acceptă părăsirea portului Caragaci dar cer în schimb suveranitatea asupra insulei Tenedos, o ușoară modificare a frontierei Traciei, un regim de reciprocitate în chestia Strâmtorilor și reluarea tratativelor la Constantinopol.

•

Brüxeles (Pador) — In localitate se așteaptă sosirea lui Poincare care va trata cu guvernul belgian în legătură cu ocupația Ruhrului.

Situația în regiunea Ruhr

Declarațiile făcute de Poincaré

Paris (Rador) — Poincaré a declarat în comisiunea afacerilor externe parlamentare că în urma ultimelor măsuri luate în ținuturile ocupate situția generală s'a ameliorat. Muncitorii minleri au reluat lucrul iar traficul pe căile ferate s'a ușurat și complectat. Unii industriași germani lasă să funcționeze uzinele normal. Cordonul vamal a dat rezuitate foarte bune iar efectele blocării economice au început să se resimtă. Oameni competenți socotesc că rezistența germană e de scurtă durată iar blocarea a dovedit că Germania dispune de bani suficienți pentru cumpărarea de cărbuni din streinatate, pe când pentru plata reparațiunilor ia se declarase insolvabilă. După disolvarea centrelor principale de agitații pretutindeni domnește ordine.

Intâmplări din Cluj

Furt de pește

Firma „Francisc Ghergher" din piața Unirii No. 23, a reclamat poliției centrale, că dintr'un vagon de marfă ce i-a venit dela Oradea-Mare s'a furat o ladă cu 150 cutii de pește.

Comisarul I. Nemeș făcând cercetări, a reușit să aresteze pe hoț, care nu e altul decât agentul comercial Isac Burech care era însărcinat de numita firmă să însoțească vagonul.

Cu actele cuvenite a fost înaintat parchetului.

Escrocherie

Săteanul Iosef Gherghey din Fenet (Odorhei) a reclamat poliției că Vineri dimineața la târgul de vite din localitate a cumpărat un cal cu suma de trei mii lei dela țiganul Ion Resmüves din comuna Bacio (Cojocna) în timpul ce s'a dus să vizeze biletul de vânzare, țiganul s'a făcut nevăzut și cu calul și cu banii.

Poliția cercetează.

Atentatul din str. Lungă

Vineri seară între orele 8—9 doi indivizi mascați s'au introdus în locuința cârciumarului Traurig Hermann din str. Lungă No. 1, cerându-i bani.

Cârciumarul opunându-se, a fost împușcat cu două gloanțe de revolver în ambele picioare.

Criminalii după săvârșirea faptei, au dispărut.

Victima cu o ambulanță a Oficiului de Salvare a fost dusă la Clinica Chirurgicală, unde a și fost internată.

Poliția face intinse cercetări pentru prinderea acestor soi de criminali.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boa elor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

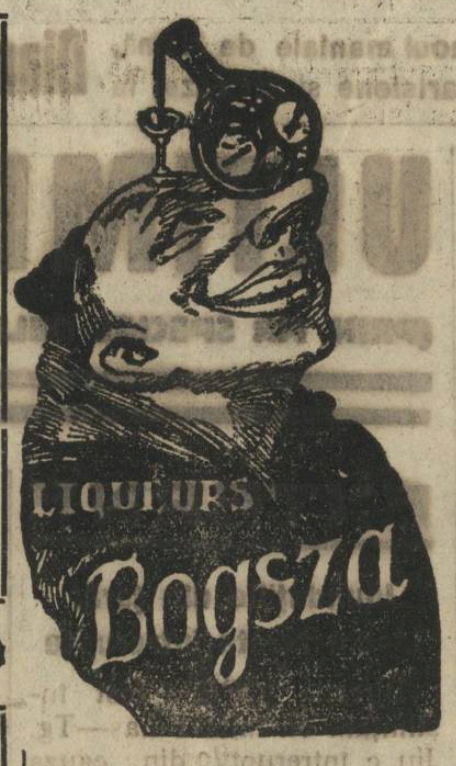

Reclama este sufletul comerţului

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:

Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.

Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj

pentru ediţii MASSON Paris, la celelalte editori de literatura şi de ştiinţa franceze. 1267-3

Cel mai mare favor de schimb. --- Cereţi catalog.

NU CUMPARATI

cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,

până nu controlaţi preţurile la **EMIL BLAGA** Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,

care vinde cel mai eftin

2608

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Pânzeturile „Barza“ şi şifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou

la Magazinul „BARZA“ Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11.

1591

Ştiri din Satu-mare

Exproprierea. Campania pentru clădirea şcoalelor. Un nou ziar românesc. Diverse.

Exproprierea în oraş

Comisia de ocol pentru reforma agrara îşi continuă activitatea. Zilele trecute au fost expropriate domeniile primăriei în întindere de 4763 jugăre catastrale, cari se ridică în timpul de faţă la o valoare de 50 milioane lei. In prezent comisia se ocupă cu exproprierea proprietăţilor particulare din jurul oraşului.

Ziarele locale publică scrisori din partea locuitorilor români, prin care aceştia aduc mulţumiri comisiei de felul cum am făcut împărţirea pământului.

Astfel locuitorii comunei Cărăşeu, în frunte cu delegaţii ţăranilor au manifestat cu entuziasm pentru d-l judesător Paşnicu, d-l Drăgan şi d-l Nicoară subrevizori. Membri comisiei sunt nu numai exeçutori imparţiali, dar şi buni români, cari înţeleg să'şi facă datoria aşa cum se cuvine.

De aici numeroasele scrisori de mulţumire din partea sătenilor.

Pentru clădirile şcolare

In judeţul nostru se simte o mare lipsă de şcoli. Intrucât întreaga populaţie este românească, satele n'au acceptat sub vechea stăpânire să-şi treacă şcolile la stat, ca apoi acesta să le clădească şcoli corespunzătoare.

S'au mulţumit cu micuţele clădiri ale confesiunei întreţinute din ajutorul locuitorilor şi bisericei. In prezent clasele mici şi neîncăpătoare nu mai permit instruirea marelui număr de copii cari frecventează cursurile.

D-l inspector şcolar Stoenescu, când a fost pe aici, s'a ocupat de aproape de această problemă.

Revizorul şcolar al judeţului a început de curând o campanie pentru clădirea noulor localuri de şcoli. A lansat liste de subscripţie şi a făcut apel la instituţiile financiare, destul de desvoltate în Sătmar pentru a ajuta opera începută. Se crede, că şi în judeţul nostru se vor găsi câteva milioane în acest scop.

Infiinţarea unei biblioteci

O frumoasă şi bogată bibliotecă a pus la dispoziţia cititorilor, şcoala normală din localitate. Cărţi de cei mai mari autori români şi streini au fost strânse cu muncă şi migală de către dl director Ion Roman. Dsa a organizat această bibliotecă într'o frumoasă sală a şcolei normale. N'a neglijat însă nici pe elevi. A aranjat şi pentru ei o bibliotecă a şcoalei cu cele mai alese cărţi.

Şcoala normală din Sătmar astăzi când are săli suficiente, poate fi un exemplu pentru scoalele similare din Ardeal şi Regat.

Ziar nou

„Someşul nou“ este numele noului ziar săptămânal românesc scos de câţiva profesori din localitate.

Pentru a informa şi publicul maghiar despre viaţa românească a ţinutului „Someşul Nou“ apare şi în limba maghiară. A fost bine primit mai ales că ziarul nu fiind în slujba niciunui partid politic, poate destăinui şi ceiace „bătrânul Satu-Mare“, cenzurat de delegatul celor o sută, trece cu vederea. Primele numere au apărut în condiţiuni bune.

Diverse

Comisarul Victor Fogoş, a fost condamnat de tribunalul din localitate la 2 ani închisoare şi 5 ani pierderea drepturilor politice pentru diferite abuzuri comise în timpul serviciului Numitul făcând apel contra acestei sentinţe, a fost pus în libertate până la judecarea recursului.

O mişcătoare sărbătoare în Măcicaşul-unguresc

Românii din Măcicaşul unguresc, un pumn de 80 de familii amestecate între Unguri, au avut o zi de rară şi îndoită bucurie După o aşteptare de 5 ani de zile, s'a numit şi pe seama lor un preot în persoana păr. Victor Pop, vicenotar al Consistorului din Blaj. unul dintre cei mai buni preoţi ai bisericii gr. catolice române. Introducerea în oficiu a acestui preot s'a făcut ieri, în decursul serviciului divin, la care a participat întreg satul, cu mic, cu mare şi la care cântările liturgice au fost executate de un cor improvizat al fetelor din Măcicaş. După evangelie, păr. protopop dr. Ilie Dăianu, într'un magistral discurs a prezintat pe noul preot, aducând oamenilor la cunoştinţă, că de-acum nu vor mai fi de batjocura Ungurilor din comună şi că vor fi îndreptăţiţi şi ei să-şi ţină fruntea ridicată, ca şi Ungurii, cari au preot şi învăţător. Noul preot apoi, într'o mişcătoare cuvântare, a promis că îşi va împlini întru toate datorinţa, ca să poată răspunde şi înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor. S'a continuat apoi serviciul divin pe care oamenii l'au ascultat impresionaţi până la lacrimi. La sfârşitul liturghiei noul preot, ieşind în uşa altarului, a anunţat, că ziua aceasta a fost destinată să fie de îndoită bucurie penttu Măcicăşeni şi în mişcătoare cuvinte a prezintat poporului pe nou-numitul învăţător al comunei, dl Niculae Dicescu, un tânăr din vechiul regat.

Dl învăţător, într'o vorbire tot aşa de frumoasă, a promis că împreună cu preotul va face şi el tot posibilul pentru ridicarea stării culturale a Românilor din comună. A urmat apoi o scenă mişcătoare. Preotul şi învăţătorul şi-au întins mâna înaintea sfântului altar. A fost par'că încheiarea unei aliante sfinte. Fascinat de această scenă mişcătoare, care a dat zilei caracterul unei adevărate sărbători naţionale, poporul a isbucnit în urale nesfârşite, iar păr. protopop, amintind oamenilor, că venirea acestui învăţător din vechiul regat e întoarcerea unui împrumut, pentru-că şi Ardealul a trimis pe vremuri dascăli în vechiul regat a binecuvântat această spontană şi sinceră alianţă a preotului şi învăţătorului.

Coresp.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pașcu Teatrul Național, Cluj.

Să caută
4 surori de caritate
pentru Azilul de copii din Cluj.

Postul să poate ocupa numai decât. 2639

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

No. 1617—1923.

Publicațiune de licitație.

În ziua de 19 Martie a. c. oarele 10 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a lucrarilor de zidarie de beton la Sanatorul din Geagiul de jos.

Tot în aceași zi la oare 11 a. m. se va mai ținea licitațiune pentru darea în intreprindere a lucrarilor de edificare a Institutului Antirabic în Strada Lunei 28, Cluj

Ofertele se pot înainta până în ziua **de 19 Martie** oare 10 a. m. la Divizia Tehnica Igienica (Institutul Pasteur et. II.) depunânduse totodată și garanția provizorie de 4%.

Pentru licitație și pentru executarea lucrarilor sunt în vigoare art. 72—85.

Informațiuni mai detailate se pot primi la Divizia Tehn. în oarele oficioase.

Cluj, la 7 Martie 1923.

Director Regional: Titu Ionescu ss. Șeful Diviziei Tehnice: Ing. Ivascu ss.

2648

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că

lista de reclamațiuni,

întocmită de comitetul de circulațiuni al materialului rulant în Europa Centrală (C. C. M. R.) din Viena, în care se afla reproduse reclamațiunile supușilor statelor succesoare ale fostei monarhii austro-ungare pentru restituirea vagoanelor particulare conform acordului de la Portorose, și a cărei examinare este absolut necesara de către fiecare reclamant față de împrejurările arătate în Monitorul Oficial Nr. 192 din 2 Decemvrie 1922, paginele 2053 și 2036, se afla de vânzare le biuroul M. 3 b, din Direcția Generală, Calea Victoriei Nr. 124, cât și personal la șefii stațiilor București, Iași, Cernauți, Brașov, Cluj și Timișoara.

Costul unui volum este 41 lei.

Ad. Nr 15298/1169/m/1923. 2644

DIRECȚIUNEA GENERALĂ

SACI, MUȘAMALE
2613
cumpără, vinde și
împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Noul plan al Clujului la Libraria Lepage
1267-2

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.
Radio 2883-a 2501

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR.
DIRECȚIUNEA GENERALĂ C. F. R.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 28 Martie 1923 ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial biuroul C3 București Str. G-l Berthelot No. 8, pentru concesionarea a câte unui biurou pentru vânzarea biletelor C. F. R. în orașele Câmpina, Alba-Iulia, Deva, Oraștia, Petroșani, Arad și Timișoara.

Dorîtorii vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciala a Serviciului Comercial biuroul C3 București, Str. G-l Berthelot No. 8, însoțite de recipisa unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scri pe lângă adresă și mențiunea „Ofertă pentru concesiunea biuroului vânzarei biletelor C. F. R. din orașul _____ licitația din 28 Martie 1923.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 legea contabilității publice.

Ofertanții cărora li se va aproba ofertele, vor incheia contractele in termen de una lună, iar cassele le vor deschide in termen de două luni de la data licitației, contrar vor pierde garanția depună.

Orice informațiuni asupra acestei licitațiuni se pot obține în toate zilele de lucru de la Direcțiunea Speciala a Serviciul Comercial C. F. R. biuroul C3, București, Str. G-l Berthelot No. 8 și de la

Dir.	I. Reg.	București	și șeful st.	Câmpina	pentru orașul	Câmpina		
„	VI.	„ Arad	„ „	„ Arad	„	„ Arad		
„	VI.	„ Arad	„ „	„ Orăștia	„	„ Orăștia		
„	VI.	„ Arad	„ „	„ Deva	„	„ Deva		
„	VI.	„ Arad	„ „	„ Petroșani	„	„ Petroșani		
„	VI.	„ Arad	„ „	„ Alba-Iulia	„	„ Alba-Iulia		
„	V.	„ Timișoara	„ „	„ Timișoara	„	„ Timișoara		

DIRECȚIUNEA GENERALĂ.

No. 14066/3866 C/287 C3/923. 2649

AUTO-MECANICA S. R. L. **LEONIDA & Co.** UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Ştiri din Banat

Măsuri pentru restrângerea emigraţiei.

Timişoara 9. — Ministerul de interne, în unul din ordinele sale trimise prefecturei de poliţie din localitate, nu îngădue vinderea biletelor de vapor decât acelor persoane sau întreprinderilor cari au permisia specială a acestui departament. Ministerul interzice orice amestec al diferiţilor agenţi în această chestiune, iar agenţiile cari au învoirea Ministerului nu au voie să vândă biletele decât în propriul lor local şi numai acelora cari au deja pasaport cu viza în regulă. Cei cari, vrând să emigreze, se vor pune în legătură cu vre-un agent şi lucrul acesta se va aduce la cunoştinţa autorităţilor, vor fi pedepsiţi. În acest scop, prefectura poliţiei din localitate face apel la public, cerând denunţarea oricărui caz de asemenea natură.

Unde duce supărarea

Azi de dimineaţă unui vardist părându-i-se suspectă purtarea unui trecător, l-a oprit. Acesta însă nu ştia să dea nici un răspuns precis. Omul oprit din calea sa, dădea din mâni şi la întrebările vardistului nu răspundea decât cu gesturi şi cu vorbe bizare.

La prefectura de poliţie s'a stabilit în cele din urmă că cel adus în faţa autorităţilor este fostul judecător dela Curtea de Apel din localitate, dr. Bela Rosenfeld bine cunoscut şi foarte apreciat în cercurile juridice din localitate.

S'a constatat că numitul este bolnav de nervi, din cauza supărării, căci fiica lui se află actualmente bolnavă într'o casă de sănătate dela Budapesta.

O agresiune în plin centru

Muncitorul Ion Sofronie din localitate, întâlnindu-se ieri seară pe una din străzile Cetăţii cu prietenul său Pavel Molnar, a sărit asupra acestuia cu un cuţit, străpungându-l. Salvarea, sosită numai decât la faţa locului, a pansat pe rănit, iar poliţia a început acţiune împotriva agresorului.

Încercare de sinucidere

Ieri, ucenicul Ivan Tarits, în etate de 15 ani a încercat să se sinucidă, aruncându-se în apa Begheiului. Mai mulţi trecători l'au scos la mal şi l'au dus acasă. Ucenicul a declarat că voise să-şi pună capăt zilelor din cauza mizeriei.

Coresp.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Mottefils
Champagne

Ştiri din Ungaria

Confiscarea averii lui Károlyi

Cum am anunţat la timp tribunalul din Budapesta a hotărît confiscarea averii contelui Mihail Károlyi, fost preşedinte al Republicei ungare, pentru că s'a făcut vinovat de lesmaejstate şi de trădare de patrie.

Contele Károlyi însă, lucru de notat, este unul din cei mai bogaţi oameni din Europa.

Familia contelui primise ca răsplată pentru credinţa faţă de împărat majoritatea moşiilor lui Ştefan Rákoczy, fost voevod al Ardealului, care răsculându-se contra Vienei şi fiind învins, s'a expatriat. Averea lui fusese de asemenea confiscată pentru crimă de „înaltă trădare."

Capriciul istoric a făcut ca aceste întinderi uriaşe de pământ, de aproape un milion de hectare, să fie din nou confiscate de Stat, pe temeiul aceleiaşi acuzaţiuni ce se aduce proprietarului.

•

Ca administrator al averii uriaşe a contelui Mihali Károlyi a fost numit magistratul Koloman Grecsak. E vorba de un fastuos palat la Budapesta şi de 23 de moşii uriaşe, cu castele, acareturi, vite, maşini, hambare, cirezi de boi, vaci, oi, mobilier, obiecte de artă etc. etc.

De doi ani lucrează fără întrerupere o sută cincizeci de funcţionari la alcătuirea inventarului pe care nu-l vor termina de cât poate numai la anul.

In afară, de aceste bunuri, contele Mihail Károlyi urmează să mai moştenească şi alte moşii inalienabile (fidei comissum) pe baza legilor fundamentale ale Statului ungar, şi pe cari de asemenea Statul vrea să le confişte de pe acum.

•

Din toată averea contelui nu s'a lăsat moştenitorilor decât a zecea parte.

Mare parte din moştenitori au făcut recurs contra acestei măsuri a guvernului ungar.

Activitatea „Astrei"

Solemnitatea de la Someş-Sat

Înfiinţarea unei agenturi a societăţei „Astra" Cuvântările dlor M. Ştefănescu, Păr. Demian, Otoi şi dr. Botez.

Opera începută de despărţământul „Astrei" din Cluj e continuată cu mult succes de către inimosul ei conducător dl prof. univ. Marin Ştefănescu. După înfiinţarea agenturei societăţei „Astra" din comuna Gilău, eri s'a înfiinţat în comuna Someş-Sat, în mijlocul însufleţirei întregei populaţii, o agentură şi în această comună.

In acest scop, eri după masă au sosit în comună dnii prof. univ. Marin Ştefănescu preşedintele „Astrei" — despărţământul Cluj, prof. univ. dl Botez. dnii Oţoi, profesor la Academia de agricultură, dl Ciortea, rectorul Academiei Comerciale, dl dr. Tămaş, fost prefect al jud. Cojocna şi corul episcopesc de sub conducerea dlui Pătraşcu. In şcoala primară de stat numiţii au fost întâmpinaţi de întreag populaţie a satului. Părintele Demian, parohul bisericei greco-orientale, a mulţumit dlui prof. Marin Ştefănescu pentru interesul arătat comunei, arătându'şi nădejdea că opera începută în Someş Sat va aduce la rezultate rodnice.

Dl prof. Marin Ştefănescu a arătat în cuvinte bine simţite opera mare care se săvârşeşte acum, îndemnând pe locuitori să contribue la propăşirea lor culturală. A urmat corul episcopiei care în aplauzele întregei săli a cântat mai multe cântece naţionale.

Dl profesor Oţoi a desvoltat apoi o interesantă cuvântare, vorbind despre creşterea vitelor insistând asupra necesităţei introducerei în comună a unor vite de soi care vor ajuta la propăşirea economiilor săteşti. Dl prof. univ dr. Botez a vorbit despre sănătate dând sfaturi preţioase ţăranilor.

Dl dr. Tămaş a arătat că după cum şcoala primară e şcoala tinerilor, aşa societatea „Astra" e şcoala adulţilor unde ei îşi pot complecta cunoştinţele necesare.

După această serbare, asistenţa a început să se înscrie în agentura de curând înfiinţată formându-se şi comitetul agenturi „Astra" din Someş-Sat astfel: Preşedinte, părintele Demian; secretar, I. Biţ învăţător; bibliotecar, dl Prodan învăţător; casier I. Cemad, şi dnii Gh. Dulcă, Mitru, Feudean, locot. Măcărescu, membri. Dl prof. Marin Ştefănescu a predat apoi biblioteca noului comitet, după care s'a servit oaspeţilor o gustare.

Renumitul Prezicător

a sosit în Cluj

pentru un scurt timp, care prin cunoştinţele şi experienţa ce posedă ghiceşte ori cărei persoane tot ce l-ar interesa. A prezis luptele principale din războiul Romăniei 1916—1918. — Deasemenea ghiceşte avansările funcţionarilor, căsătorii, divorţuri, rezultatul proceselor etc. — Poseda certificate oficiale.

Primeşte zilnic între orele 8—12 dimineaţa şi 2—8 seara

Cluj, calea Victoriei Nr. 1, etajul I. scara dreaptă uşa 5.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librarie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 749 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 15 Martie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L
PE 1 AN . . . . . 100 L
PE 6 LUNI . . . . . 50 L
PE 3 LUNI . . . . . 25 L

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Omorâți granițele

„Luați seama, când se dărâmă o casă veche, credința populară spune că vechiul locatar mai revine noaptea și se plimbă pe ruinele ei, îngrozind pe noul stăpân, cu suflarea lui de stafie".

Astfel vorbea domnului Octavian Goga — ne-o spune poetul în ultimul număr al „Țărei noastre" — un bătrân din vechea generație ardeleană. Bătrânul se gândea la granițele ce despărțeau odinioară neamul românesc în două. Granițele acestea, cu stâlpii, cu pajurile și cu străjile lor au căzut astăzi, s'au prăbușit de pe culmile păduroase ale Carpaților, trenurile duc pe călători fără nici o stingherire de o parte și de alta a munților și nici o mână indiscretă de vameș bănuitor, nu mai răscolește lucrurile chitite cu rost în geamantane. Și totuși, adăuga bătrânul, granițele acestea au rămas par'că în sufletele celor despărțiți odinioară și amintirea lor reînviază adesea în vorbele, în gesturile, în atitudinile lor ca stafiile din poveste.

Bătrânul are desigur dreptate. Mai ales aici în Ardeal, staruie încă în suflete, amintirea vechei stăpâniri. Și mai ales în pătura suprapusă a provinciei acesteia. Cine știe, poate pentru ca în mulți din frunta ii politicei ardelene, ideia unirei definitive, n'a străbătut încă adânc, n'a prins temeinicile rădăcini trebuitoare, care abia acum se înfiripă.

Adesea vezi pe intelectualul român-ardelean, împăcându-se cu gazeta maghiară pe care o cumpără regulat dela chiosc, pentru a se duce în colțul lui obi nuit din cafenea ca s'o citească.

Alteori îl auzi în fața ghișeului administrativ dialogând cu domni oara care abia îngână cuvintele românești, rostogolindu-le în fraze în care sintaxa turanică scârțăie enervant. La început, românul ardelean privește satisfăcut la unguroaica ale cărei străduieli pentru a ajunge la stâlcitul ei jargon româno-unguresc îl încântă par'că. Dar îndată se plictisește, orgoliul național îl părăsește repede și o ia singur înainte pe ungurește, înlesnind răspunsurile funcționarei, care-i mulțumește cu o strălucire a ochilor.

Și nici zicala: „era mai bine sub unguri" nu trebuie uitată. Știm, ea este exclamată numai în ultimele momente de indignare contra partidului advers dela putere, sau contra regăteanului care a învins la un proces de locuință. Știm deasemeni, că ea e contestată în public chiar de cei cari o proferă în ascuns și e viu criticată în societatea, în care întâmplarea a adus pe un frate de dincolo.

Dar convingerea există cu toate protestările, cu toate retra tările, cu toate palinodiile declamatorii în zilele de descălecare sau de fuziuni între societățile anonime; există și chiar în sufletele multora. Nu desigur că ar fi fost într'adevăr mai bine sub unguri, căci nu-mi închipui să existe vre-un întreg la minte, care să regrete temnițele, lanțuriie și zilele iobăgiei, singurele bunuri de care se bucurau ardelenii, sub regimu maghiar, când nu erau renegați. Dar că tot ceea ce au făcut ungurii pentru dânșii — pentru unguri (și care, s'ar fi putut estinde și asupra românilor într'o Transilvanie autonomă) — în administrație, în justiție, în învățământ, în artă, în tot ce este activitate și producție omenească în sfârșit, e superior celor făcute de români în vechiul lor regat sau aduse odată cu venirea lor dincoace peste munți:

Incurajată de lipsurile și greutățile inerente vremurilor posterioare unui război și încă de proporțiile celui prin care am trecut, — și fără ca nimeni să-și arunce ochii ca să vadă ceia ce se petrece *„acum"* în Ungaria pentru a putea face o adevărată comparație; credința aceasta a crescut cu furie în spiritele multora dintre orășenii ardeleni.

Fără îndoială, că ar fi o pierdere de vreme a pune într'o balanță ceia ce-a fost *odinioară* în Ungaria vremurilor de pace și ceia ce este acum în România vremurilor de după război.

Superstițiile însă, cu cât sunt mai departe de adevăr, cu atât mai mult se adâncesc în suflete. Și atâtea preferințe, atâtea obiceiuri, atâtea credințe false, vestigii ale vremilor de demult sau născute bastarde abea după ce se statornicise unirea, sunt tot atâtea granițe, tot atâția stâlpi cu pajuri habsburgice, înfipte în sufletele noastre în locul hotarelor care tăiau odinioară în două trupul neamului românesc.

Și granițele acestea trebuiesc doborâte îndată și urmele lor nimicite cu desăvârșire. Umbra lor trebuia ștearsă fără întârziere pentru ca lumina românismului să străbată până în cele mai ascunse cute de inimi. Aceasta este opera cea mare, pentru înfăptuirea căreia trebuie să dăm toți mână cu mână. Vom lupta fără preget pentru doborârea hotarelor hufletești și poate, de astădată nu vom mai găsi în drumul nostru, pe veghetorul și încurajatorul acestei anomalii naționae, partidul regional al dlui Maniu, pe care, — credem, — descălecarea recentă îl va fi vindecat de nădejdea absurdă a unui Ardeal separat, de restul țărei întregite.

Mijloacele guvernării sovietice

Intâiul document istoric asupra stărilor din Rusia.

Asupra mijloacelor de guvernământ întrebuințate de stăpânirea sovietică în Rusia au circulat diverse versiuni. Din aspectul general al vieții publice rusești contemporane s'au putut face multe deducațiuni nefavorabile guvernării sovietice; niciuna însă nu prezenta caracterul definitiv al dovezilor irefutabile.

Iată că de curând în cercurile sovietice din Moscova s'a petrecut un fapt destul de emoționant. Comunistul Skvortzoff împușcându-se a lăsat următoarea scrisoare:

„Tovarăși, ca membru al comitetului de control, am fost nevoit să studiez dosarele i arhivele „Gospolitei". Astfel, am luat cunoștință de metodele, pe care, după explicațiile tovarășului Wuschlikht, le întrebuințăm pentru salvgardarea intereselor partidului. M'am hotărât s'o sfârșesc cu viața pentru a scăpa de viziunea ororilor și crimelor cari au fost comise, în numele principiilor comuniste și de care sunt în parte responsabil si eu, ca membru activ al partidului. Imi ispășesc astfel greșalele. Inainte de a trece în altă lume, tovarăși, vă adresez suprema-mi rugăminte: renunțați la aceste odioase procedee până a nu fi prea târziu, căci în curând poporul se va scârbi de socialism și atunci cauza va fi compromisă pentru totdeauna".

Skvortzoff a fost membru al organizației „Gospolitei" (oficiul politic principal care a înlocuit faimoasa „Ceka"), a urmărit mijloacele de guvernământ ale sovietelor, s'a înfricoșat de ticăloșiile silit să le patroneze și n'a mai avut tăria să aștepte răsplata supremă. In scrisoarea lăsată tovarășilor săi de crimă și barbarie organizată se trădează toată structura intimă a autocratismului bolșevic, neofarismul leninian.

Rândurile înspăimantate ale celui ce nu a mai putut suporta spectacolul sfâșietor al dramei care își joacă ultimele scene în Rusia, este cel mai prețios document trecut în domeniul civilizației europene. După scrisorile și documentele prea trandafirii publicate de Maxim Gorki, cele treizeci de rânduri ale lui Skortzoff spulberă orce îndoială și dă laoparte pierdeaua misterioasă care ascundea adevărul situației reale. Cu ele intrăm în domeniul istoriei, care este și va rămâne nepărtinitoare.

Trei dictatori

Lenin, Mustafa Kemal și B. Mussolini.

In marea revistă franceză „L'Illustration", Lupovic Naudeau face portretele celor patru dictatori, Lenin, Mustafa Kemal, Benito Mussolini și Gabriel d'Annunzio.

In cele ce urmează vom reproduce pe scurt interesantele amănunte pe cari publicistul francez le dă asupra primilor trei dictatori:

Dela sfârșitul războiului mondial, în răstimp de câțiva ani, individualități foarte puternice și aproape toate streine de ierarhia militară s'au manifestat în univers. Sunt astăzi, pe uriașa scenă a lumii, conducând popoare, reînoind civilizații sau încăpățânându-se a urma, în anima vili, experiența celor mai primejdioase utopii, oameni pe care întâmplarea ne-a făcut să-i întâlnim, nu de mult, pe vremea când vegetau în obscuritate sau sufereau mizeriile exilului și necesitățile unei munci de mercenar.

Lenin

Pentruca Lenin să înceteze a fi, în 1917, ceiace fusese totdeauna până atunci, adecă un proscris obscur și deseori muritor de foame, plimbându-și dela Zürich, la Cracovia și la Paris, urile și visurile pe cari i le procura meditația lui Karl Marx, a trebuit să se întâmple mari evenimente în cari voința lui n'a avut nici un rol. A trebuit uriașa prăbușire a vieții de stat rusești, dezastrul războiului și nehotărîrile regimului țarist, pentruca în mijlocul acestei formidabile zguduiri să se ridice bolșevismul. Fost-a Lenin cauza mișcării bolșevice sau numai principalul propagandist al unei idei care și fără el s'ar fi impus sau ar fi găsit alți slujitori? Viclenia genială a lui Lenin a fost că a știut, din clipa dintâi, ce argumente îi vor atrage încrederea plebei; forța sa fu că nu s'a oprit dela nici o considerație pentru a-și realiza ideia fixă care era aceia de a fi cel dintâi în a face experiența, unui stat în care orice plutocrația trebuia să dispară și să facă locul unei organizări comuniste.

Astăzi, după patru ani de lupte crâncene, de foamete și de războaie civile, Republica comunistă rusă trăește încă. Lenin, pe care o boală misterioasă păru că l'a doborît, reintră în scenă, proclamând integritatea doctrinei sale.

Care e gândul lui? El crede că Europa întreaga va cădea mai curând sau mai târziu pradă revoluției proletare. O criză socială va sgudui Occidentul și în această clipă Rusia comunistă își va trimete armatele roșii în ajutorul creatorilor unei lumi noui.

Nici un om pornit de atât de jos n'a răsturnat într'un mod mai desăvârșit și într'un răstimp atât de scurt societatea timpului său; acest paria livid fu instrumentul celei mai mari trădări pe care o cunoaște istoria; discipolii lui mașacrară o întreagă familie imperială; el osândi la moarte și umili pe cei mai vestiți șefi ai armatei ruse, el distruse băncile, sechestră pe demnitarii Bisericii, nimici burghezia, suprimă pressa și literatura timpului și constrânse apoi guvernele puterilor occidentale să stea de vorbă cu emisarii săi.

Mustafa Kemal

Operând pe un teatru mai puțin vast decât Rusia și propunându-și reconstituirea unei patrii, în vreme ce teoria lui Lenin este negațiunea oricărui particularism național, Mustafa Kemal este de asemeni o personalitate extraordinară: el a știut creia și a dat viață și putere unui organism pe care toată lumea îl credea pe calea dispariției. In 1919 Turcia nu mai era nimic. Mustafa Kemal pe care unele atitudini ale sale îl făcuseră suspect în ochii englezilor, fu numit inspector al armatelor de est. In ziua de 15 Mai 1919, a doua zi după întrarea Grecilor în Smirna, orgoliul musulman, o clipă înfrânt, se redeșteptă; toate forțele vii din Anatolia se grupară în jurul tânărului șef care deveni reprezentantul, șampionul energiilor turce. Rebelii comandați de Kemal învinseră armatele grecești, iar parlamentul lor dela Angora silește astăzi marile puteri să negocieze cu el.

Născut în 1880 și originar din Rumelia orientală, Kemal Pașa are tipul foarte fin, mobilitatea de expresiune, spiritul foarte subtil și precis al Rumeliotului. A învățat la Salonic, la Monastir și apoi în școala de ofițeri de stat major din Constantinopol. Ocupându-se prea mult de politică, fu trimis în disgrație, la Damasc. Ertat, el devine împreună cu Enver Pașa, Djemal și Fethi, unul din promotorii mișcării june turce din 1908. După cele ce spune Damad Ferid Pașa, Mustafa Kemal ar fi de origină evreu. El este fanatic mai puțin din convingere religioasă, cât din scenotobie. „Turcia a Turcilor", iată deviza lui. El urmărește să ridice împotriva Angliei toată lumea musulmană pe care o stăpânește imperiul britanic. Om de talent și de o energie neîmblânzită, Mustafa Kemal este salvatorul Turciei.

Benito Mussolini

Născut dintr'o familie saracă, Benito Mussolini, înflăcăratul Romagnol, a fost la început simplu institutor, dar își împinse mai departe cunoștințele. Universitatea sa a fost viața, cu luptele, cu suferințele cu umilințele ei; profesorul lui a fost cartea ținută pe genunchi în odăița rece și întunecoasă. E prin urmare un autodidact

La începutul carierii sale politice, el fu socialist extremist, conducătorul ziarului Avanti. Exilat în Elveția duse o viață grea, ne-

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

voit să facă pe hamalul şi pe servitorul. Lipsesc până acum informaţiuni şi lămuriri mai adânci şi mai bine întemeiate asupra cauzelor reale ale revoluţiei psichologice care se petrecu în el şi-l transformă din socialist într'un mare naţionalist. Fundator al ziarului Popolo d'Italia, el propovăduí războiul Italiei contra Germaniei şi se luptă chiar pe front unde fu rănit.

După demobilizare întocmi cu soldaţii demobilizaţi primele squadre fasciste. Fascismul se organiză puternic, luptă cu succes împotriva mişcărilor bolşevice şi după congresul fascist dela Neapole, când 40.000 de oameni defilară prin faţa comandantului, dându-şi seama de forţa sa, Benito Mussolini îşi mobiliză toate forţele, porni cu ele asupra Romei şi cuceri puterea.

Mussolini este un om de o vie şi scăpărătoare inteligenţă şi admirabil înzestrat cu darurile cele mai preţioase de asimilare. Acest om, a cărui caracteristică esenţială păru până acum a fi îndrăzneala este probabil, în acelaş grad, un calculator, un spirit oportunist şi capabil să se plece împrejurărilor pentru a profita cât mai bine, în acele clipe decisive pe cari ştiu să le prindă abilii.

Meritul cel mare al lui Mussolini este că a nimicit mişcarea comunistă ferind Italia de nenorocirile anarchice şi revoluţiei.

Un socialist italian spunea despre el: „Mussolini a comandat totdeauna şi totdeauna a câştigat".

•

Pentrucă un Lenin, un Mustafa Kemal, un Mussolini se găsească în situaţiunea de a exercita cea mai mare influenţă asupra epocii lor, a trebuit o întreagă urzeală de împrejurări, de coincidente, de condiţiuni prealabile, fără de cari ei n'ar fi ajuns unde sunt. Ei au fost la început produse, rezultate, iar evoluţiia evenimentelor care avea să facă posibilă ridicarea lor n'a atârnat de ei.

Dar, cu o energie, o promptitudine şi o îndemânare incomparabile, ei au ştiut să prindă prilejurile cari li se opereau, au îndrăznit, au voit, şi după ce întâi au fost duşi de valuri, ei au izbutit apoi să supună mulţimile şi să le târască în urma lor.

File de calendar

Serpentinul

La Cameră au reînceput urletele. De pe vremea erei averescane nu s'a mai auzit aşa ceva sub cupola Adunărei Deputaţilor.

De astă dată spectacolul n'a fost numai de ordin auditiv. Vizualul a avut şi el contribuţia lui întru reuşita deplină a reprezentaţiei. Inovaţia a fost a d-lui Grigoraş: Serpentinul. Dl Grigoraş a adus serpentinul în Camera. Şi precum sălbaticii călăreţi ai Mexicului aruncă din goana nebună a cailor, laţul robitor în mijlocul hergheliei sălbatice, tot astfel serpentinul de hârtie al d-lui Grigoraş făcea ravagii în respectul pe care publicul dela tribune îl păstra până acum aleşilor naţiunei.

Dl Grigoraş, a întrecut ori ce aşteptări. În analele parlamentarismului român domniasa şi-a statornicit pentru eternitate un renume glorios: introducătorul serpentinului în deshaterile legislative.

Acest epitet, pe lângă cel dinnainte, recunoscut de toată lumea: „fiu al tatălui său" va contribui într'o mare măsură ca o admirabilă carieră politică să-i fie deschisă, cum se spune, cu câteva ceasuri mai de vreme.

Fiu al tatălui său! Dar oriscine e fiu al tatălui său, veţi zice dumneavoastră. Foarte bine, dar nu ori cine a avut un tată la fel cu al d-lui Grigoraş Filipescu. Şi nu ori cine poate să fie mândru că nu mai are şi alte calităţi, care să întunece pe aceasta, una şi singură.

Astfel era până acum dl Grigoraş. Din mândrie pentru numele părintelui său, a avut marele eroism, de a nu-şi arăta şi alte aptitudini ale d-sale, numai pentru a nu pune în cumpănă meritul onorabilului său părinte.

Acum însă, dl Grigoraş crede că a lăsat destul timp gloriei paterne. A vrut să dovedească că şi dumnealui poate să facă ceva pur personal.

Şi a dovedit.

Dl Grigoraş a adus serpentinul în Camera. Gestul i-a fost desigur imitat îndată ca toate gesturile mari. Amicii d-sale de idei politice, pentru a arăta unitatea convingerilor lor, au adus... pocnitori. Zadarnic: inovaţia rămâne tot la activul celui ce s'a gândit întâi la... surprize parlamentare.

Dl Grigoraş a probat astfel încă odată temeinicia bătrânei Zicale româneşti: „Capra sare masa, lada sare casa."

Păcat că memoria marelui patriot care i-a fost părinte, va fi întunecată de fugoasa odrasla. Dar ce să-i faci?

Eterna lege trebuie să se împlinească: părinţii trebuie să-şi cocoşeze spinarea spre a înlesni ascensiunea copiilor. Apoi când acesta şi-a stabilit bine echilibrul, un picior, si... cel dedesupt se rostogoleşte în pulberea uitării.

Goana torţelor! ar exclama un renumit autor dramatic francez.

Nomofilax.

Concertul studenţilor crişeni

Societatea „Crişana" a studenţilor dela Universitatea din Cluj va da Sâmbătă, 17 Martie, în sala Prefecturii un concert urmat de dans, în scopul de a aduna fonduri pentru înfiinţarea de biblioteci poporale în jud. Arad şi Bihor. Îşi vor da concursul renumiţi artişti: dr. G. Văleanu, L. Nicorescu. d-na Lya Pop, d C Olariu. d-na Tiron Silvia, d-şoara O. Vancea ş. a. Corul studenţesc va fi condus de D. Ioan Lipovan, sub conducerea căruia a mai repurtat frumoase succese în localitate.

Ţinuta simplă, se preferă costumele naţionale.

Cenzurarea lui Petőfi în Ungaria

Lucrul e vechiu şi nu s'a petrecut în vre-unul din statele succesoare, după cum ar ţinea să întregească îndată cineva dintre unguri sau dintre umanaţiştii noştri. Cenzurarea operelor lui Petőfi s'a făcut în Ungaria, acolo, unde, centenarul naşterii acestui poet maghiar a fost sărbătorit deunăzi în cadrele celui mai fastuos prazn c înregistrat vr'odată în Ungaria. Sărbătoririi acesteia i-se dase chiar o asemenea amploare, încât aceasta putea primejdui graniţele statelor vecine. Ne amintim doar, că „răfuiala" începută în cele din urmă zile ale anului trecut era să fie pornită în numele lui Petőfi.

Şi acelaş sărbătorit al Ungariei, sărbătorit pe urmă în toate ţările, a fost cenzurat de către literatorii regimului. De către aceia, cari l-au cenzurat şi pe Ady.

Cazul — cum spuneam — nu este nou. Stăruim însă asupra lui, pentrucă este de actualitate şi poate pune la punct unele lucruri cari ne privesc pe noi în legăturile noastre cu minoritatea maghiară.

S'a întâmplat adică alaltăeri, că un deputat socialist din parlamentul ungar a interpelat guvernul în legătură cu această cenzurare a poetului anului 1848. Pentru atitudinea aceasta a socialiştilor, şedinţa festivă, închinată lui Petőfi, plănuită de adunarea naţională maghiară pentru ziua naţională de 15 Martie, nu va avea probabil loc.

Cazul ne interesează şi pe noi. Nu pentrucă manifestă o stare de spirit caracteristica. Nu pentrucă în locul umanitaristului Petőfi s'au întronat pe etaştrii literaturii de revanşă de sub patronajul lui Rákosi Viktor; toţi oamenii acelei literaturi tipărită în tipografiile guvernului, prin care se slăvesc eroi ca Hejjas; ci literaturii, pe care o alimentează şi poeţi din România, rasfăţaţi în Ungaria sub pseudonime; poeţi cari şi aici la noi reprezintă un curent maghiar de ostilitate şi pe cari îi putem recomanda autorităţilor.

Ne interesează pentru cazuri ca acela al „Tragediei Omului" a lui Madách. Pentrucă, dacă la ea, în ţară, Ungaria este îndreptăţită să cenzureze pe poeţii săi, cari ar putea influenţa curentul revanşard întronat, noi suntem cu atât mai în drept a înăbuşi un curent primejdios nu altora, ci nouă înşine.

Este în tot cazul edificator de a ne servi de paralele de acestea, cari toate nu sunt decât în favoarea noastră. Un lucru, pe care — tot în favoarea noastră — l-au început alţii, nu noi...

Pentru monumentul lui M. Eminescu

Pentru sporirea fondului necesar ridicarii unui monument lui Eminescu la Cluj, am primit următoarele sume:

Plutonier-major Florescu Dumitru din Corpul 6 Armată 50 lei; subof. adm. Chifor Ion din Corpul 6 Armată 25 lei; serg. instr. Gligă Gheorghe din Corpul 6 Armată 25 lei; elev adm. Pufu D. Toma din Corpul 6 Armată 30 lei; copist. Antohi Toma 15 lei. Total: 145.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Convorbiri ştiinţifice

Publicul şi ştiinţa

Noile teorii ale lui Einstein au atâţat în mod deosebit curiozitatea publicului, care a aflat din jurnale, prin cele câteva linii strecurate între evenimentele obişnuite ale fiecărei zile că eternul nu mai există, că în locul său e un gol absolut, în sfârşit că există în spaţiu şi o a patra dimensiune.

Se vorbeşte necontenit prin revistele de popularizare ştiinţifică de curbura universului, de renunţarea ideei de infinit spre marea dezolare a poeţilor mediocri, cari se întreabă cu consternare cum vor putea să-şi mai termine de acum strofele.

Ideia „spaţiului-timp" vrea să ne dea impresia că vom îmbătrâni mai mult ori mai puţin, după deplasarea noastră în spaţiu, ideia care a făcut pe tinerile visătoare să capete deodată gustul călătoriilor, părăsind căminul conjugal...

Fascinarea pe ca e o exercită asupra noastră aceste teorii ştiinţice e lesne de înţeles.

Ştiinţa a fost ultimul idol în care s'a încrezut omul sec. XIX lea şi acum suntem încă sub imperiul acestei credinţe. Savanţii sunt ultimii noştri magi. In timp ce ei discută, noi aşteptăm deciziunile lor, pentru a şti ce ideie să ne facem despre lumea lucrurilor şi a semenilor ce ne înconjoară.

In afară de sentimentul de respect pentru savanţi şi opera lor, publicul împărtăşeşte şi un sentiment cu totul contrariu.

Aflând că teoriile stabilite de veacuri se dărâmă, că altele noi le înlocuesc, mulţimea ignorantă, şcolarii răzbunaţi, nu pot să-şi stăpânească exclamaţia: „Pentru ce atunci să-mi mai bat capul să cunosc înţelesul vechilor teorii.

Astfel încurajat de revoluţiunea pe care a adus-o în schimbarea doctrinelor, teoriile lui Einstein, marele public s'a lăsat condus de plăcerea de a întrebuinţa cuvinte mari pentru a explica chestiuni a căror înţelegere întrece cu mult limita cunoştinţelor lui. Dacă e adevărat că a vorbi de ceea ce cunoşti constitue o plăcere, când vorbeşti de ceia ce nu ştii eşti prada unei plăceri deosebite; e plăcerea imprudenţei, pe care o simt cu atâta patimă femeile, şi ele foarte încântate de noile teorii ale lui Einstein.

Şi astfel în loc de a căuta ca mai înainte satisfacerea spiritului său în poezie şi artă, publicul caută să pătrunda fără nici o pregătire prealabilă austeritatea ştiinţei.

Sentimentul care atrage cea mai mare parte din public de interesul pentru chestiunile ştiinţifice de dată reçentă este de o natură foarte simplă; el se poate compara cu noutatea unui accident, care face ca oamenii să se oprească în stradă pentru a afla ceia ce s'a întâmplat, sau cu curiozitatea pe care o masc în sufletul publicului profan în educaţie şi cultură, tragediile din folletoane.

Perturbările pe cari le suferă teoriile ştiinţifice reprezintă pentru el, foiletonul ştiinţific. Curiozitatea pe care majoritatea din noi o avem pentru ştiinţă variază în acelaşi mod ca aceia pe care o avem pentru producerile literare; ne interesează nu atât semnificaţia şi valoarea operei cât mai cu seamă noutatea ei, fie că o reprezintă o valoare reală, fie că de cele mai multe ori e numai închipuită.

S'ar putea ajunge deci la concluzia că nimic nu e mai puţin ştiinţific, de cât modul în care se interesează publicul de ştiinţă. Desigur foarte adevărat. El e fără îndoială dornic de noutate: dar cum nu e pregătit prin studii speciale, importanţa noutăţei nu constă decât în lovitura de teatru care prăbuşeşte o teorie ştiinţifică, pentru a stabili o alta.

Schimbările de doctrină nu intră în câmpul atenţiunei generale, decât când iau o aparenţă catastrofală, ele neputând fi reprezentate de public decât în acest chip.

S'a observă acest lucru când s'a vorbit despre Einstein ca şi atunci când s'a vorbit despre Freud.

Ideile celebrului psicholog vienez Freud asupra vieţei intime a „eului", n'au fixat interesul publicului, decât atunci când au atâţat pornirile sale sexuale.

Acest gust pentru noutatea evenimentului ştiinţific odată terminat, profanii nu găsesc în el decât ocaziunea de a repeta cu mai multă autoritate cela ce ştiau înainte de a-l cunoaşte, dând o înfăţişare nouă formulelor învechite.

Şi în acest timp, savantul meditativ, gânditorul studios, scrupulos, solitar, a cărui faimă cuprinde o lume întreagă suportă cu oarecare ruşine şi melancolie, gloria sa subită.

•

Doctrina sa rămâne totdeuna aproape de el, castă şi credincioasă, pe când imaginea deformată a acestei doctrine parcurge univer ul, amestecându-se chiar în luptele politice.

Am putea zice deci că există două cazuri ca o operă ştiinţifică să rămâie necunoscută, sau să apese asupra ei vastul domeniu al necunoaşterei, sau să devie celebră.

Ignoranţa ia treptat o formă nouă. Altădată era modestă, simplă, onestă: ca şi zidurile vechi care înconjură o mică proprietate, ea împiedica pe fie-

Efectele noului legi asupra controlului devizelor în Ardeal

Ce spun băncile serioase. Infrânarea unei specule care era dăunătoare clienţilor, băncilor şi statului. Cu un milion se rula un miliard. Cine protestează. Operaţiunele de devize, faţă de noua lege, n'au suferit nici o perturbare în Ardeal.

Ce ne spune preşedintele Camerei de Comerţ din Cluj.

Desigur că din primele momente, aplicarea noului legi a comerţului de devize care în vechiul regat a fost întâmpinată de multe protestări, a surprins pe cei interesaţi, deoarece în Ardeal ecoul unor asemenea protestări a fost cu desăvârşire slab. Calificarea „cei interesaţi" nu este a noastră; ea a fost dată simultan de reprezentanţii autorizaţi ai băncilor serioase, cum şi de factorii oficiali a căror competenţă în materie, nu poate fi pusă la îndoială.

•

Aceşti interesaţi sunt reprezentanţii unor bănci ale căror operaţiuni se bazau aproape exclusiv pe operaţiunile de devize. Băncile acestea în genere, nu prezentau nici o garanţie, faţă de proporţiile comerţului pe care îl manipulau. Un distins cunoscător în materie de bancă, ne spune următoarele:

Legea actuală a venit la timp, pentru a înlătura cu un ceas mai de vreme o stare de lucruri, care era dăunătoare, atât băncilor cu greutate, cât şi clienţilor şi mai ales statului. Comerţul cu devizele în felul cum s'a practicat până acum, a fost o speculă care ar fi trebuit de mult înfrânată de care însăşi valuta noastră a avut de suferit. Marele comerţ cu devizele îl făceau băncile mici, fără garanţie şi care îşi fixaseră existenţa în aceste manipulaţii. Asemenea instituţii, de multe ori improvizate, cu un capital de un milion manipulau afaceri de miliarde.

•

Iată ce ne spune şi directorul unei bănci cu greutate, care a avut mult de suferit de pe urma „celor interesaţi" cari manipulau comerţul de devize:

„In sfârşit am scăpat; nu mai suntem supuşi clicei de bancheri fără răspundere care monopolizaseră acest comerţ şi ne expuneau de atâtea ori, atât pe noi cât şi pe clienţii noştri. Iată, în mod practic, cum se făcea acest comerţ:

Un client care avea nevoe de devize pentru acoperirea unei plăţi în streinătate, ni se adresa nouă ca bancă serioasă. Ne puneam în legătură cu una din băncile cari manipulau acest comerţ, conveneam preţul şi socoteam aranjamentul încheiat. Această bancă însă care ne asigura acoperirea, constatam în urmă că de fapt nu dispunea de devizele negociate cu noi, ci la rândul ei se punea în legătură cu o alta, cu care trata pe un preţ scăzut, astfel ca să i rezulte un câştig faţă de noi. Dar şi această bancă la rândul ei trata, cu o alta şi aşa mai departe. Nu de puţine ori am fost puşi, cu acest sistem, în situaţia de a nu putea avea acoperirea necesară, stânjenind interesele clienţilor noştri şi primind în acelaş timp un blam în demnitatea instituţiei noastre.

•

Cu deosebire interesante sunt însă declaraţiunile Preşedintelui Camerei de Comerţ din Cluj, d-l Negrutz, care este şi membru în comisiunea de control a comerţului de devize din localitate.

Nici o perturbare n'a suferit comerţul de devize la noi, prin aplicarea noului legi. Aceasta am putut-o constata zilnic ca membru în comisiunea de control. Pentru moment avem şapte bănci autorizate şi deocamdată nu se va putea da nici o autorizaţiune nouă, nedispunând de personalul necesar de control.

Comerţul devizelor n'a scăzut de loc, ceia ce dovedeşte că publicul s'a orientat repede. Cu noua lege, specula, care s'a exercitat până acum nu mai este posibilă. Protestări propriu zise, n'am avut. Acei, cari au fost loviţi, au cerut printr'un memoriu să li se îngădue manipularea acestui comerţ până la lichidarea afacerilor.

•

Fără îndoială această din urmă declaraţie a Preşedintelui Camerei de Comerţ din Cluj, este completă edificatoare asupra efectelor bune, pe care le-a urmărit noua lege a devizelor; efecte care s'au putut constata imediat.

Dac.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Naţional

Marţi 13 Martie 1923 va avea loc a XIII-a premieră din această stagiune cu „Cavalerul Vioia" piesă în 4 acte de Dim. Este cea dintâi lucrare originală care vede lumina rampei pe scena Teatrului Naţional din Cluj.

In rolurile principale apar D-nii D. Psatta, Neamţu-Ottonel, Niculae Dimitriu, C. Potcoavă, I. Vanciu, G. Bănuţiu şi D-nele Stanca Alexandrescu, Sylvia Jipescu, El. Borsa.

Piesa este până în scenă de Dl Gogu Mihăescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Marţi 13 Martie: Cavalerul Vioia.

Joi 15 Martie: Cavalerul Vioia.

Sâmbătă 17 Martie: Cavalerul Vioia.

•

Se repetă „Văpaia" de H. Kistemaeckers şi „Punctul Negru" de Kadelburg.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Emblema Ungariei din catedrala Clujului

Depoziţia protopopului dr. Hirschler la parchet.

Sesizat prin destăinuirile ziarului nostru şi prin interpelaţia făcută în baza lor de către d. senator Bianu, guvernul a atras atenţia parchetului din Cluj asupra prezenţei în catedrala maghiară din Cluj a emblemei statului maghiar, precum şi asupra celorlalte cazuri de şovinism unguresc demascate în coloanele noastre.

In urma acestora, dl prim-procuror Cepescu, a citat alaltăeri pe dr. Iosif Hirschler pleban al Clujului şi director al institutului „Marianum" unul dintre cei acuzaţi că sprijinesc şovinismul în chestiune. Sfinţia Sa a fost interogat întâi de toate în chestiunea emblemei gravată pe una din ferestrele bisericii Sf. Mihai; apoi privitor la cultul „naţional" al Sfântului Ştefan şi la patronatul Sf. Maria asupra Ungariei, patronat slăvit în rugăciunile bisericii catolice din Cluj de sub conducerea dlui Hirschler.

Răspunsurile date, în afară de cele cunoscute din alte ocazii, sunt interesante şi merită să se stăruie asupra lor. Protopopul Hirschler a spus anume, că fără autorizaţia superiorilor săi nu poate dispune îndepărtarea emblemei de pe geamul bisericii; dealtfel — a adăugat — fereastra în discuţie este aşa de monumentală(!) şi îndepărtarea ei ar reclama timp prea îndelungat.

Este interesantă această depoziţie cam cronică; mai cu seamă, că lasă să înţelegem, că autorităţii superioare, de care trebue să acsulte d. Hirschler, poate să nu'i convină îndepărtarea „monumentalei" embleme.

A mai spus d. Hirschler, că incriminatele cântece bisericeşti (prin care se preaslăveşte Ungaria), sunt impuse de liturghia catolică. De care anume: de cea maghiară, sau de cea universală, n'a precizat.

Toate acestea, împreună cu altele mai mărunţele, au fost cuprinse într'un proces vorbal. Discuţia, firesc, nu este sfârşită cu această depoziţie semnată de conducătorul sufletesc al unei enorii ca a Clujului şi al unui dintre cele mai de frunte institute şcolare. Pentru noi însă mărturisirile protopopului Hirschler sunt, mai edificatoare decât toate cuvintele ce le vor debita după aceasta ziarele şi reprezentanţii ungurilor.

Două manifestări anti-naţionale

Declaraţia dlui Popovici şi a dlui Pan-Halipa la discuţia Constituţiei

Cu prilejul luării în discuţie a proectului noului Constituţii, în afară de acea demonstraţie sălbatecă a celor două partide unite, s'au produs două manifestări politice cari dovedesc că regionalismul trăeşte încă în sufletele unor oameni înstrăinaţi de sufletul naţional. Aceste manifestări s'au exprimat prin cele două declaraţii citite de dl Mihai Popovici în „numele Ardealului" şi de dl Pan Halipa în „numele Basarabiei."

Trecând peste acuzaţiunile neintemeiate aduse actualului regim politic, ceiace voim să osândim aci este caracterul antinaţional al amhelor declaraţii.

Căci cuprinsul lor nu este de sus şi până jos decât o evocare a strigoiului unguresc şi rusesc, cum a numit atât de plastic dl profesor Bogrea, aceste încercări de a înjosi regimul românesc proslăvind stăpânirile maghiară şi rusească în Ardeal şi Basarabia.

Dl Mihai Popovici pentru Ardeal şi dl Pan-Halipa pentru Basarabia nu s'au sfiit să afirme că stăpânirea românească în aceste două provincii este mai vitregă decât au fost regimurile străine. Ridicând în slavă cnutul rusesc şi temniţa maghiară cei doi reprezentanţi ai naţiunii au declarat că subt regimurile străine respecti e Ardealul şi Basarabia s'au bucurat de o situaţiune mai bună.

Aceste declaraţii au fost rostite într'un moment istoric, când Adunările Constituante luau în desbatere proectul noului pact fundamental al statului, adică tocmai legea prin care se consacră definitiv actul unirii şi se pun temeliile nouei clădiri româneşti. Şi produse în asemenea clipe, ele nu au numai un caracter de manifestare politică împotriva unui guvern, oricare ar fi el, ci au un caracter de manifestare anti naţională.

Regionalismul al cărui glas l'am crezut înăbuşit, îşi strigă astfel din nou voinţa de a împiedică desăvârşirea unităţii naţionale. Şi găseşte, tocmai când ar trebui să tacă mai mult, prilejul să se manifeste.

Cele spuse de dnii Popovici şi Pan Halipa în declaraţiile făcute la discuţia Constituţiei nu sunt, ceiace este cu deosebire grav, consecinţa unui moment de rătăcire provocate de puterea pasiunilor politice. Ele constituesc manifestarea unei mentalităţi străine de spiritul naţional şi dovedesc că printre politicianii noilor provincii sunt oameni cari, înstrăinaţi sufleteşte de naţiune, nu se pot opri să nu privească şi astăzi spre Budapesta sau Petrograd. A asocia însă la acţiunea lor, Ardealul şi Basarabia, înseamnă a aduce o adâncă jignire întâi sufletului românesc care bate în aceste provincii, şi apoi sufletului românesc de pretutindeni.

---

care om să dibuiască în afară de cunoştinţele lui.

Un cioban ştie şi astăzi o seamă de lucruri care merg dela cunoştinţele cele mai simple până la observarea bolţii cereşti. El cunoaşte bolile vitelor şi leacul lor, el prevede starea vremei şi interpretează semnele cele subtile, şi asigurat de demnitatea sa magistrală, nu se dă înlături de a se considera un savant în domeniul lui de cunoştinţe.

In schimb toţi ceilalţi muritori, cari n'au nici o ocupaţie precisă, se mulţumesc cu iritarea amorului propriu individual, care este fermentul cel mai activ al lumei moderne, în slăbirea vechilor discipline.

Dela aceasta porneşte flecăria goală, care n'are decât scopul de a produce cel mai mare efect posibil cu minimul de cunoştinţe.

•

Acesta este aspectul ignoranţei actuale care se simte în stare să vorbească despre orice chestiune: ignoranţa instruită, elocventă, îndrăzneaţă. Trăim desigur sub domnia cuvintelor. Aripele multicolre ale papagalilor care repetă, zilnic în ziare şi reziste cuvinte despre ştiinţă artă, filozofie sau medicină, plutesc pe deasupra epocei noastre.

Totuşi atât de profan cât e publicul, revoluţiunile mari ştiinţifice au şi un mare avantagiu pentru el.

Ele îl fac să-şi mărească interesul pentru ştiinţă. Lupta reînoită a spiritului omenesc cu realitatea are ceva din poezia fascinantă a poveştilor, în care două vrăjitoare trec prin diferite schimbări de forme pentru a se întâlni în cele din urmă, contopindu-se în o rochie de flacări.

Alt avantagiu al revoluţiunilor ştiinţifice e că spiritul primar nu mai rezistă ca altă dată; el se prăbuşeşte în faţa progresului necontestat al ştiinţei. Să ne gândim numai la concepţia care o avea publicul despre ştiinţă, la sfârşitul secolului trecut.

Dacă în adevăr totul e relativ şi că e realitatea de cele mai multe ori un vis, nu e nici o îndoială că ştiinţa e cel mai solid şi mai armonios dintre toate visurile pe care le concepe cunoştinţa noastră, vis care desigur ne pregăteşte încă multe surprize în viitor.

Ay.

Naţionalizarea intreprinderilor industriale maghiare din Ardeal

Cele mai mari intreprinderi industriale din Ardeal sunt focare de şovinism maghiar. Propaganda iredentistă de prin fabricile din Ardeal. Se impune naţionalizarea tuturor intreprinderilor industriale şi financiare spre a se înlătura un mare pericol naţional. Aceste intreprinderi finanţiază mişcarea iredentă maghiară din Ardeal.

Am vorbit în nenumărate rânduri prin coloanele aceste gazete de pericolul ce-l prezintă pentru ţara noastră, mişcarea iredentă maghiară din Ardeal, arătând cu fapte precise mijloacele de întreţinere, mijloacele de luptă şi scopurile acestei mişcări — Azi vom da o serie de amănunte care vor confirma pe deplin afirmaţiile noastre că iredenta maghiară e încă în viaţă în Ardeal şi că ea constitue încă un serios pericol pentru ordinea şi siguranţa statului nostru.

*

In urma unor numeroase anchete oficiale ce s'a făcut pe la diferitele întreprinderi mari industriale din Ardeal s'a constatat următoarele:

1. Toate aceste întreprinderi sunt atât în ceia ce priveşte capitalul investit cât şi în cela ce priveşte consiliile de administraţie şi personalul, pur maghiare;

2. Toate scriptele, sigiliile şi registrele lor sunt scrise exclusiv în limba maghiară;

3. Prin localurile acestor întreprinderi nu se aude o vorbă românească; pe pereţii lor sunt expuse tendenţios fotografiile şoviniştilor maghiari, harta Ungaria vechi şi scene eroice din viaţa poporului maghiar:

4. **Majoritatea funcţionarilor acestor întreprinderi sunt sau foşti funcţionari de stat maghiari cari au refuzat să depue jurământul de credinţă statuluiromân. trădându-şi astfel pe faţă sentimentele lor ostile faţă de ţara noastră, sau fel de fel de profesionişti din Ungaria, întraţi în mod clandestin în ţară.**

Cum se lucrează contra statului român în aceste întreprinderi industriale maghiare din Ardeal

Partea care ne întăreşte în convingerea că aproape toate întreprinderile industriale maghiare din Ardeal sunt centre ale şovinismului şi ale iredentei maghiare nu sunt însă atât cele expuse mai sus, cât sistemul de a acţiona al acestor întreprinderi.

In primul loc trebuie să se ştie că toate aceste întreprinderi au legături directe şi foarte intense cu Budapesta pentru că majoritatea acţionarilor mari sunt în Budapesta, pentru că centralele multora din aceste societăţi financiare sau industriale sunt la Budapesta şi pentru că venitul acestor întreprinderi aproape în întregime iau drumul Ungariei.

In al doilea rând, pe lângă să în interiorul acestor întreprinderi întreg personalul trăeşte într'o continuă şi mereu crescândă atmosferă de ostilitate faţă de statul român şi faţă de tot ce e românesc, din venitul societăţilor se subvenţionează cu milioane, anual, ziarele, societăţile de propagandă maghiară, aşa zisele societaţi de muzică sau de sport cu dedesubturi clandestine, societăţile culturale maghiare, şcolile ungureşti, unde copiii sunt crescuţi în spiritul revanşei, spionii, agenţii de propagandă, etc. etc.

După aprecierile unor specialişti, în fiecare an iau drumul Ungariei cel puţin 100—200 milioane lei venitiurile realizate de aceste întreprinderi cu capital străin şi cu acţionari în Ungaria.

In ceia ce priveşte băncile, situaţia nu e mai puţin periculoasă consolidărei stăpânirei româneşti în aceasta provincie. Aceste bănci ungureşti au cuvânt de ordine dela centralele lor care în majoritate sunt la Budapesta şi în alte oraşe din Ungaria, să finanţeze şi să încurajeze exclusiv întreprinderile şi pe comercianţii unguri, refuzând orice ajutorare sau finanţare intreprinderilor şi comercianţilor români.

Toate acestea constatări impun o serie de măsuri menite să înlăture pericolul ce-l prezintă aceste întreprinderi maghiare pentru siguranţa României Mar.

Ce măsuri trebuie să se ia. Se impune naţionalizarea tuturor intreprinderilor streine.

Cel dintâi lucru care trebuie să se facă este ordonarea unei severe anchete prin toate aceste mari intreprinderi industriale comerciale şi bancare, pentru a se constata situaţia fiecărui funcţionar, acţionar şi muncitor.

Să se impuie limba românească în scris şi în vorbire. Să se spargă, radical şi pentru totdeauna focarele iredentismului maghiar cuibărit în aceste intreprinderi industriale maghiare din Ardeal.

*

Pentru ca pericolul ce'l prezintă pentru statul român aceste intreprinderi, să fie definitiv înlăturat, trebuie să se naţionalizeze însă toate aceste întreprinderi. Fără de această naţionalizare, oricând ne putem aştepta la supărătoare surprize.

Publicaţiune.

„Crâşma comunală din Topa-Sâncraiu se-va exaranda pe termen de un an prin licitaţie publica, care se va ţinea la 15 Martie 1923. Preţul de stridare 2000 lei". 2650

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

◆INFORMAŢII◆

— **Câţi ţărani ardeleni au luat parte la războiu?** După socotelile dlui T. V. Păcăţian, publicist, dintre ţăranii din Ardeal au luat parte la războiu aproape o jumătate de milion. Dintre ei au pierit peste 80 de mii şi au fost răniţi peste 60 de mii. In urma celor pieriţi au rămas proape 40 de mii de văduve şi 80 de de mii de orfani.

— **Ziare date în judecată.** „Kelèti Ujság" a fost dat în judecată în cursul săptămânei trecute, pentru publicarea unui articol de fond în care se ataca făţis drepturile statului român în Ardeal.

Revista „28" a fost deasemedată în judecată, pentru atentat la bunele moravuri, fapt constatat dintr'o serie de articole pe care le-a inserat această revistă în ultimul timp.

— **Suspendarea unui ziar ungures.** Ziarul maghiar „Szamos" din Satu-Mare a fost suspendat de către autorităţi pe timp de o lună pentru atacuri subversive contra suveranităţii naţionale.

— **Premiile pentru agricultori.** Resortul de agricultură din Cluj a invitat toate organele în subordine să comunice numele tuturor agricultorilor cari în toamna anului 1922 au făcut insemănţări de grâu, pentru care se pot bucura de premiile de 200 lei la hectar. Cum din cauza vremei complect nefavorabile, semănăturile de toamnă în Ardeal au fost foarte slabe, mulţi agricultori au cerut să se bucure de aceste premii, întru cât au putut să'şi complecteze asemenea semănături în cursul ernei, când a fost un timp cu mult mai favorabil de cât cel din toamnă.

— **Inchiderea târgului din Cluj.** Aseară la ora 11 s'a închis marele târg anual din Cluj.

Afluenţa şi varietatea mărfurilor a fost foarte mare — au venit negustori şi cumpărători de prin tot Ardealul.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Preţul 30 lei.

— **Candidaţi pentru serviciile de telegraf.** La şcoala pregătitoare pentru noul curs de şase luni de pe lângă Direcţiunea regională a Poştelor şi telegrafului din Cluj s'au prezentat 50 de candidaţi. Seria precedentă care va depune zilele acestea examenele, a fost de 30 de persoane.

— **Conferinţa „Astrel".** Miercuri 14 Martie orele 6 d. a. la Universitate, în Sala Nr. IV, va vorbi Dl Prof. Alex. Borza, despre *„originea plantelor cultivate în România"*.

— **Iridentismul dela „Marianum".** In urma faptelor arătate de „Infrăţirea" care au făcut obiectul interpelărei în Senat a d-lui Senator Bianu, cu privire la acţiunea iridentă a conducătorului Liceului „Marianum", ministerul instrucţiunei publice a ordonat o anchetă. După informaţiile ce le avem, faptele arătate de noi, au căpătat o deplină confirmare cu prilejul acestei anchete. In legătură cu această anchetă, eri s'a răspândit svonul, că acest focar al şovinismului maghiar va fi desfiinţat.

— **Serbare românească în America.** Societatea „Dr C. Anghelescu" din Cleveland (America) a dat o frumoasă serbare, la care a asistat 400 de persoane. A avut înfăţişarea unei serate literare, la care s'a cântat doine de ale noastre şi s'a jucat teatru românesc cu artiştii din ţară.

A vorbit dl N. Boeriu preşedintele societăţii şi părintele Elie Pop, îndemnând tineretul să pună bazele unui frumos cor românesc în acel oraş.

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

Copiii şi adulţii ofticoşi sau gusaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—7

— *La Salonul de modă „Modelles Elegantes" au sosit costume cele mai moderne haine de model, pălărie. Str. Mico 30. I. etaj.* 2654

Renumitul Prezicător

a sosit în Cluj

pentru un scurt timp, care prin cunoştinţele şi experienţa ce posedă ghiceşte ori cărei persoane tot ce l-ar interesa. A prezis luptele principale din războiul României 1916—1918. — Deasemenea ghiceşte avansările funcţionarilor, căsătorii, divorţuri, rezultatul proceselor etc. — Posedă certificate oficiale.

Primeşte zilnic între orele 8—12 dimineaţa şi 2—8 seara

Cluj, calea Victoriei Nr. 1, etajul I. scara dreaptă uşa 5.

Efectuarea declaraţiunilor de impuneri

Camera de comerţ şi industrie din Cluj aduce la cunoştinţa obştească, că Domnul Ministru de Finanţe a stabilit ca termen de predare a declaraţiunilor individuale 30 zile, începând din 16 Martie şi expirând la 15 Aprilie 1923. inclusiv, iar pentru declaraţiunile colective. Din comunele rurale, termenul începe tot la 16 Martie 1923 şi expiră cu 3 zile înainte de începerea lucrarilor de recensământ în comune, lucrări cari vor avea loc după 16 Aprilie 1923.

Blanchete de declaraţiuni se vor putea procura dela debitele de tutun sau dela administraţiuni financiare cu începere dela 10 Martie 1923. pe preţul lor de cost. Declaraţiuni trebuesc efectuate după fiecare soi de impozit.

Cu considerare la faptul, ca contribuabilii nu pot cunoaşte pe deplin noua lege, nu posed în general dexteritate în aplicarea ei, camera noastra dă cu promtitudine, lămuririle cerute.

Camera de comerţ şi industrie Cluj.

CURIERUL SPECTACOLELOR
Teatrul Maghiar

Marţi: Sub Munţi (a 4 oară. Preţuri de Operă. Abonament de zi No. 107 B.)

Mercuri: Fetele Gyurkovics (Abonament şters. Preţuri obicinuite).

Joi: Bajader. (Premieră. Odette-Kolbay, Radjami-Sümegi, Mariene-Somogyi, Napoleon-Ekecs Filip-Leövey, Primpinette Izsó. Abonament de Premieră No. 38. Preţuri de Premieră.)

Vineri: Bajader. (a 2 oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters.

Sâmbătă, matineu: Guriţa Ta (a 8 oară. Preţuri reduse).

Sâmbătă seara: Bajader (a 3oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters).

Sâmbătă, noaptea: Masca ucigasă. (Fantazmagorie în 8 tablouri. Premieră. Leul. Premieră. Audienţă. Premieră. Preţuri de Premieră.)

Duminecă, matineu: Stavarul. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse).

Dumineca seara: Bajader. (a 4 oară. Odette-Kolbay, Radjami-Réthely, Marianne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip-Leővey, Pimprinette-Izsó. Preţuri de Premieră. Abonament şters).

Duminecă, noaptea: Masca ucigaşă (a 2 oară. Leul a 2 oara. Audienţa a 2 oară. Preţuri obicinuite.)

Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marienne-Neményi, Napoleon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leővey. Preţuri de Premiera. Abonament de Premieră No. 39.)

Marţi: Bajader (a 6 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C.)

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Conferința medicilor caselor cerouale muncitorești din Ardeal și Banat în vederea unificărei celor două legi existențe

Ziua I

Timișoara. In zilele de 10 și 11 c. s'a ținut în capitala Banatului conferința medicilor caselor muncitorești de asigurare din Ardeal și Banat. Au luat parte medicii caselor (delegații) medicii primari și medicii primari regionali. Inainte de conferință, medicii s'au sfătuit și au redactat o moțiune cuprinzând doleanțele corpului, pentru a fi ținute în seamă la alcătuirea noue legi.

După ce salută pe noul director general al asigurărilor muncitorești în persoana dnului Skupiewski, medicii și-au exprimat următoarele dorințe:

1. în viitor serviciul sanitar să fie scos de sub Ordinele administrației; pentru aceasta, va trebui ca medicul primar al unei case să fie egal cu un director administrativ, pentruca serviciul sanitar să fie liber de orice ingerință;

2. să se regulamenteze serviciul;

3. să se reguleze anii de serviciu;

4. să se sporească lefurile.

•

Conferința plenară din prima zi a fost prezidată de dl dr. Hăngănuț dela Borgoprund; a fost față și dl dr. Călărășanu Delacerna, inspector general sanitar.

Chestiunea reglementării serviciului a stârnit o discuție aprinsă, unii medici fiind pentru alegerea unei comisii care să pregătească regulamentul, alții contra. Pusă la vot, adunarea se pronunță contra.

In urma discuțiilor ce s'au desfășurat se hotărește:

Serviciul sanifar să fie independent de administrație, sub ordinele directe ale autorităților medicale superioare; în chestiile mixte de administrație și medicină, să fie o cât mai strînsă coordonare între direcția administrativă și cea medicală; în chestiile sanitare directorul administrativ să semneze ordinele întocmite de medic pentru a le da autoritatea cuvenită față de personalul administrativ și ca să aibă cunoștință de ceeace se rezolvă de către Case;

discutarea regulamentului să se facă pe case cercuale, de medici, ei singuri fiind cei mai în măsură să cunoască chestiunile de amănunți:

medicii primari să fie egalizați cu directorii administrativi;

personalul medical și funcționarii din serviciile medicale să fie puși direct sub ordinele medicului șef.

Anii de serviciu

In ce privește regularea anilor de serviciu, în urma observațiunilor făcute de d-nii d-ri Lehrer, Weiss, Lăzărescu, Drăghici, Cosma, Mesko, Meer, Cornea și a explicat unilor date de d. dr. Călărășeanu, adunarea se pronunță ca regularea drepturilor la pensie să se facă dela 1907.

Salariile

D-l dr. Călărășeanu anunță, că în viitor se va face din 8 clase numai 4 a 2500—2000—1500—1000. Cei din cl. 8-a vor fi plătiți cu 500 lei lunar. Se va face apoi, o avansare automată din 5 în 5 ani cu câte o clasă, odată cu avansarea, acordându-se și un spor de salar de 20 la sută clasa, în care s'a făcut avansarea. Clasificarea și salarizarea vor începe dela 1 Aprilie 1923, iar vechimea în grad dela 1 Ianuarie 1920 pentru cei numiți înainte de această dată. Pentru cei numiți ulterior, cu anul următor numirei (1 Ianuarie).

D-nul Pintican (Târgu Mare) a cerut instituirea unei taxe fixe de transport în circumscripție după tariful polițienesc sau orășenesc. Se hotărește să se ceară pentru cazuri excepționale, la eșirea d n circumscripții, o diurnă corespunzătoare salariului celui mai mic.

Alte chestiuni

Se mai hotărește: să se admită liberarea acelor preparate speciale recunoscute ca suverane în tratarea bolnavilor, ca digalen, digitalin, etc;

să se fabrice fiole și pastile, pe lângă depozitul sanitar central; de asemenea, pachete gata de pansamente după trei sau patru modele. Aprovizionarea să se facă direct dela fabricanți. Farmaciști să fie plătiți după nevoile timpurilor actuale, pentru a se găsi personal competent. Un singur model de contabilitate la farmacii.

Ziua II.

Ședința se deschide sub prezidența d-lui dr. Cornea.

Se hotărăște menținerea dispozițiunilor legale refe itoare la funcționari iar în ce privește pe medici, în cazul când nu li s'ar plăti salarul pe cele 26 săptămâni prevăzute în art. 10. De asemenea, ca asigurarea funcționarilor să se limiteze la salarul de 5000 lei lunar, socotindu-se toate accesoriile; peste această sumă să nu se admită nici un fel de asigurare. Apoi, să se mai ființeze două clase de asigurare pentru salariile mai ridicate de 48 lei zilnic

Se aprobă înființarea unei Case de Credit, economic și ajutor a medicilor casei cu cotizații obligatorii.

Ședința de d. a. a fost prezidată de dl dr Skupiewski, noul director general al asigurărilor muncitorești. D-sa, luând cunoștință de doleanțele exprimate de medicii caselor a făgăduit tot sprijinul său făcând câteva observațiuni asupra bunului mers al instituției și a unor plângeri venite din partea bolnavilor.

Conferința s'a închis la ora 7 și jum.

Seara a avut loc un banchet.

Coresp.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Marți, O excelentă Comedie a casei Royal, Domnișoara Sinfein.
Miercuri, O mare senzație americană, Stăpân și Slugă.
Joi, O senzațională dramă artistică, Cei trei Mascați.
Vineri, O frumasă dramă socială cu Henny Porten, Furtuna Patimilor.
Sâmbătă, Agonia Vulturului Partea I.
Duminecă, Agonia Vulturilor Partea II.

Cinema Universității

Marți, O atracție senzațională a casei Pathe, Agonia Vulturilor Partea I.
Miercuri, O atracție senzațională a casei Pathe, Agonia Vulturilor Partea II.
Joi, O atracție senzațională a casei Pathe. Agonia Vulturilor Partea II.
Vineri, O frumoasă Comedie a casei Ufa, Femeea cu Smaragde.
Sâmbătă, Amintirile Trecutului.
Duminecă, Scara Morții, un senzațional film artistic.

Cinema Urania

Marți, O drăgălașă Comedie americană, Prințesa Dolarilor.
Miercuri, O drăgălașă Comedie americană, Prințesa Dolarilor.
Joi, O puternică dramă socială a casei Pathe, Amintirile Trecutului.
Vineri, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Sâmbătă, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Duminecă, Orașul Julot, un mare film de aventurii.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

In atenționea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Redeschiderea cursurilor universității din București

Facultățile universității din Capitală au început ieri cursurile. Deasemenea s'au deschis laboratoriile, seminarele, cantinele și căminurile, fără de studenții evrei. Studenții dela drept cari s'au întrunit eri au decis continuarea luptei până la obținerea lui „numerus clausus“.

•

Inundațiile din țară

Ploile torențiale au slăbit calea ferată Făurei deaceea circulația trenurilor de călătorie între București și Galați a fost suspendată, circulația făcându-se prin Mărășești.

EXTERNE

Deschiderea conferinței de la Bruxelles

Bruxelles — Astăzi a început cooferința din Bruxelles la care a luat parte Poincare, Theunis, Jaspar și alți miniștri competenți ai Franței și Belgiei. Scopul acestei conferințe este examinarea unor noi măsuri de constrângere în regiunea Ruhr. Ziarul din cercurile diplomatice franceze, desminte știrea de noi pregatiri la Bruxelles. în vederea eventualelor propuneri către germani când aceștia vor capitula.

•

Bruxelles — Orașul Buer unde a fpst asasinat un ofițer francez a fost amendat la o sută de milioane mărci. Consiliul de război a condamnat pe prințul von Lippe pentru agitații la șapte milioane mărci amendă.

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Convocare.

Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj S. A. își ține a

28-a adunare generală ordinară

in 24 Martie 1923 d. m. la ora 5 in Cluj casa proprie, Piața Unirei 7.

ORDINE DE ZI:

1. Raportul consiliul de Administrație și al censorilor asupra anului de gestiune 1922.
2. Distribuirea profitului net realizat conform bilanțului.
3. Modificarea §§ 9., 38., și 103 din statute.
4. Decisiune asupra pretențiunei alor doi funcționari cu abatere dela statul pensiilor.
5. Alegerea a 8 membrii în Comitetul de administrațiune cu mandat pe trei ani, a unui membru pe doi ani, a unui membru pe un an, și alegerea alor 10 membrii în Comitetul de censori cu mandat pe 3 ani și alor 5 membrii în Comitet pe un an.

La aceasta adunare invităm pe dnii acționari cu observația că în sensul statutelor numai acei acționari pot exercia drepturile lor de vot în persoană sau prin plenipotențiați, cari depun acțiunile lor împreună cu cupoanele la Casieria institutului până la ziua premergătoare a adunărei d. m. 5 ora.

Înștiințăm pe dnii acționari că raportul anual al Consiliului de Administrațiune, mai de parte Contul Bilanț și Contul Profit și Pierdere sunt vizibile în localul Institutului cu începere dela 8 Martie și să pot vedea în orele de birou.

Cluj, la 7 Martie 1923.

2651 CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. **Telefon No. 401, 290**

MINISTERUL FINANTELOR

DIRECTIUNEA CONTRIBUTIUNILOR

INSTRUCŢIUNI

PENTRU

Efectuarea declaraţiunilor de impuneri pe primul an de aplicare a legii pentru unificarea contribuţiunilor directe şi pentru infiinţarea Impozitului pe venitul global, publicată în Monitorul Oficial din 23 Februarie 1923.

Cum şi când se predau declaraţiunile?

In conformitate cu dispoziţiunile art. 87, alin. 4. din lege, prin deciziunea publicată în Monitorul Oficial din 4 Martie 1923 s'a stabilit ca termen de predare a declaraţiunilor individuale 30 zile, începând dela 16 Martie şi expirând la 15 Aprilie 1923 inclusiv; iar pentru declaraţiunile colective din comunele rurale, termenul începe tot la 16 Martie şi expiră cu trei zile înainte de începerea lucrărilor de recensământ în comună, lucrări cevor aveà loc după 15 Aprilie în zilele cari se vor fixà ulterior, prin publicaţiun speciale.

Declaraţiunile se fac, pe formuralele oficialale, pentru fiecare categorie de venituri. Aceste formulare se vor puteà procurà dela debitele de tutun sau dela administraţiile financiare cu începere dela 10 Martie 1923, pe preţul lor de cost Ele vor fi completate de cei în drept conform instrucţiunilor de faţă şi se vor predà în termen la precepţiile fiscale, unde se vor înregistrà, depunătorului primind dovadă cu numărul înregistrării.

Cum şi când se vor face impunerile?

Impunerile se vor face, după expirarea termenului de predare a declaraţiunilor, în zilele cari se vor fixà prin publicaţii făcute în conformitate cu art. 100 din lege.

La aplicaeea legii, conform art. 131 tranzitoriu, comisiunile de recensământ pentru veniturile imobiliare vor face pe loc, cu ocaziunea impunerii acelor venituri, şi impunerea veniturilor comerciale, industriale, profesionale şi pe venitul global, cari pupă dispoziţiunile generale, ar fi urmat să se stabilească de către comisiunile anuale. Aceasta pentru contribuabilii cari au asemenea venituri numai la locul unde se face impunerea veniturilor imobiliare şi în afară de comercianţii cari au contabilitate regulat ţinută şi de profesioniştii liberi.

Pentru aceşti contribuabili, ca şi pentru cei cari au venituri şi în alte localităţi, impunerile se vor stabili de către comisiunile cari vor lucra la reşedinţa percepţiilor în zilele în cari contribuabilii vor fi citaţi.

Intocmirea declaraţiunilor şi formularele

In vederea efectuării impunerilor în modul sus arătat, declaraţiunile se întocmesc şi se predau, în termenele aci prevăzută, pe formularele majos arătate, şi anume:

I. Declaraţiuni colective pentru veniturile proprietăţilor agricole şi clădiri rurale. Aceste declaraţiuni se fac pe formularul No. 1, prin îngrijirea primarilor, cari adună toate deciaraţiunile, veubal, dela toţi contribuabilii şi le inscriu în formular sub semnetura lor, având şi soncursul agenţilor fiscului pentru întocmirea, completarea şi depunerea în termen a acestor declaraţiuni.

Dacă într'o comună urbană majoritarea locuitorilor sunt agricultori şi terenurile cultivate se află în mare parte în comună, se vor face declaraţiuni colective, ca şi în comunele rurale, prin îngrijirea primăriei; de asemenea în satele sau cătunele încorporate la oraşe şi alcătuite în majoritate de agricultori.

Contribuabilii cari nu stau în comună, pot cere în scris primarului să'i treacă în aceste dclaraţieni, dându-i indicaţiunile necesare. Aceia cari voiesc, pot însă să faca declaraţiuni individuale chiar pentru proprietăţile agricole rurale, pe formularul No. 3 mai jos arătate, şi în acest caz vor predà declaraţiunile pe a lor răspundere direct la percăpţie.

Pentru comunele unde există cadastru, se vor face declaraţiuni numai pentru datele ce nu sunt cuprinse în cadastru sau pentru cari cadastrul nu e ţinut în regulă.

II. Declaraţiuni colective pentru veniturile supuse impozitului comercia şi profesional, cum şi pentru global ale locuitorilor rurali. Aceste declaraţiuni se fac pe formularul No. 2, numai de către micii comercianţi sau arendaşi si meseriaşi din comunele rurale şi numai dacă ei locuesc în comună.

Acei cari locuesc în altă comună, cum şi comercianţii, arendaşii sau industriaşii cări au întreprinderi mari şi contabilitate în regulă, ca şi profesioniştii liberi, vor face declaraţiuni individuale pe formularul No. 4 mai jos arătat.

Declaraţiunile colective aci prevăzute se fac deodată cu cele prevăzute mai sus la No. I, în acelaş mod şi se predau deodată cu ele.

III. Declaraţiuni individuale pentru venituăile proprietăţilor agricole şi clădite urbane. Aceste declaraţiuni se dau pe formularul No. 3 şi pentru fiecare proprietate în parte, în cazul când contribuabilul are mai multe proprietăţi.

Intocmirea lor se face de către contribuabil, completându-se toate indicaţiunile cerute prin formular, conform instrucţiunilor aflate pe el.

Ele se dau chiar pentru imobilele cari se bucură de drepturi de scutire, în vedere că aceste venituri vor fi cuprinse în venitul global al contribüabilului.

Dacă contribuabilul face această declaraţiune individuală pentru proprietăţile agricole cari nu au fost trecute în fotmularul No. 1, poate prevedea intr'o singură declaraţiune toate proprietăţile ce are în aceeaş comună rurală, ele urmând a fi impuse deodată cu celelalte proprietăţi din comună; iar pentru proprietăţile urbane poate prevedea mai multe într'o declaraţie numai, în cazul când ele formează un grup la acelaş număr de stradă sau la mai multe numere consecutive cari se impun la un loc. In cazul însă când proprietăţile sunt depattate una de alta şi se impune separat, se fuce câte o declaraţiune pentru fiecare proprietate.

IV. Declaraţiuni individuale pentru veniturile supuse impozitului comercial sau celui profesional, din comunele urbane, sau pentru cele car au contabilitate regulat ţinută şi pentru profesiunile libere din cele rurale. Aceste declaraţiuni se fac de contribuabili pe formulare No. 4, avându-se în vedere toate indicaţiunile cuprinse în acest formular şi în instrucţiunile aflate pe el.

Se face câte o declaraţiune pentru fiecare intreprindere comercială industrială sau exercitare profesională în parte.

Se înţelege prin întreprindere o unitate de afaceri de o singură specialitate, care are un singur sediu sau direcţiune. Dacă întreprinderea are loc în mai multe comune dependine de diferite percepţii, declaraţiunea se dă la percepţia locului de impunere, adîcă a principalei reşedinţe. Se va încunoştiinţà la timp şi celelalte percepţii, unde are loc exercitarea de fapt, de locul unde urmează a se face impunerea, spre a nu se face greşit o altă impunere în alt loc.

Pe aceleaşi formulare vor tace declaraţie pentru impunerea la impozitul minimal de 10 lei anual conform art. 54 din lege cei ce nu au venituri impozabile sau plătesc în total mai puţin de 10 lei impozit anual.

V. Declaraţiunile pentru venitul global. Aceste declaraţiuni se dau pe formularul No. 5 de către toţi locuitorii comunelor urbane mai jos prevăzuţi şi de către acei din comunele rurale cari nu au fost trecuţi în declaraţiunile colective No. 1 şi 2.

Ele se dau după predarea declaraţiunilor pentru impozitele elementare mai sus prevăzute, întrucât prin ele trebuie să se arate numerele de înregistrare ale acelora.

Sunt obligaţi a da aceste declaraţiuni toţi contribuabilii cari, nefiind trecuţi în declaraţiunile colective, au un venit brut total de cel puţin

10.000 lei, împreună cu acelea ale soţiei şi membrilor minori ai familiei sale, ale căror venituri le are la dispoziţie, scăderile de făcut asupra venitului rămânând a se opera la stabilirea acestui venit de către comisiune.

Dacă însă contribuabilul are un singur venit elementar în cuprinsul percepţiei locului de reşedinţă, este dispensat a mai da declaraţiune pentru global, fiind de ajuns să menţioneze prin declaraţiunea pentru impunerea sa elementară că nu mai are alt venit, afară de cazul când are de cerut scăderi din impozit pentru membrii ai familiei aflat în sarcina sa.

Aceste declaraţiuni vor fi completate de contribuabili conform indicaţiunilor cerute prin formulare şi explicaţiunilor din instrucţiunile aflate pe ele. Dacă spaţiile libere lăsate pentru declaraţiuni, în aceste formulare, nu sunt deajuns pentru toate veniturile contribuabilului, acesta va anexa la declaraţiune listă de veniturile respective, făcută pe hârtie liberă, cuprinzând însă toate indicaţiunile arătate prin formulare.

Cuprinsul declaraţiunii. Deşi acest cuprins este arătat în detaliu prin formularul No. 5, se dă aci câteva indicaţiuni principala, şi anume:

Declaraţiunea cuprinde în primul rând reşedinţa unde contribuabilul are să fie impuse la impozitul pe venitul global. Dacă contribuabilul nu are altă reşedinţă decât domiciliul său, acesta va fi locul care va fi declarat. Dacă însă are mai multe reşedinţe, contribuabilul poate alege pe aceea pe care o consideră ca principală, fără însă a putea alege acest loc decât la domiciliu sau la principala aşezare a afacerilor sale.

Veniturile se declară pe rând astfel cum sunt prevăzute în formularul declaraţiuni, şi anume:

Pentru primul an al perioadei de recensământ, ţifra veniturilor preprietăţilor imobiliare, nu poate fi declarată, deoarece aceste venituri vor intra în compunerea venitului global astfel cum se vor stabili la recensământ. Aşa dar rămâne ca contrabuabilul să indice numai locul unde se află situat imobilul şi dacă îi aparţine lui însăş sau unei persoane din familia sa, rămânând ca până la stabiltrea venitului său global să se stabilească de către comisiune venitul acelor imobile şi să fie socotite în urmă la venitul global.

Pentru veniturile cari se constată în fiecare an, şi anume cele supuse impozitului comercial şi profesional, se va trece în declaraţiune, pe lângă celelalte indicaţiuni relative la locul de obţinere a venitului şi la timpul pe care ele au fost obţinute în anul precedent, venitul net care a fost declarat de către contribuabil pentru impunere la impozitul elementar respectiv, rămânând ca, în cazul când se va stabili alt venit de către comisiunea pentru impozitul elementar, să se rectifice şi cel declarat pentru impozitul global.

Veniturile mobiliare şi cele din salarii vor fi trecute astfel cum au fost incasate sau cum s'au cuvenit contribuabilului pe anul precedent, adică pe anul 1922. Indemnizările în natură vor fi evaluate conform § 4 din instrucţiunile aflate pe formularul declaraţiunii.

Aceste două categorii de venituri se trec reduse, aşa cum sunt taxabile la impozitele elementare respective, şi anume:

a) Cele din salarii se declară pentru partea ce depăşeşte 9.000 lei pe an, sau partea respectivă din această sumă dacă salariatul a avut acest venit numai pe o parte a anului precedent, socotind ca reducere 750 lei lunar;

b) Cele provenite din dobânzi numai pentru sumele ce depăşesc pe cele scutite, conform art. 24 din lege, la economiile făcute la instituţiunile de credit şi economie şi la băncile populare, în limita prevăzută de acel articol.

Afară de veniturile supuse impozitelor elementare, sunt trecute în venitul global şi veniturile scutite de acele impozite, cum sunt venitul din clădirile noi sau de din trenuri scutite pentru orice motive, sau venitul din fabrici scutit conform art. 36, cele din renta Statului şi altor instituţiuni cari se bucură de scutire, ori din salarii scutit conform art. 45, alin. 2, precum şi din veniturile obţinute din alte ţări. Toate aceste venituri se trec la un loc cu cele nescutite, notându-se la No. 7 din formular cauza scutirii.

Anexe. La declaraţia pentru global se vor anexa copii depe declaraţiunile date la impozitele elementare pentru veniturile ce cad în cuprinsul altei precepţii, iar dacă şi acele declaraţiuni se dau la precepţia locului de reşedinţă a contribuabilului, se vor da în dublu ezemplar, unul din ele fămânând ataşat la declaraţia pentru global, iar celelalte trimiţându-se precepţiei respective.

De asemenea vor anexà declaraţiuni pentru veniturile din comerţ sau profesiuni încetate în anul precedent, intocmite pe formulare No. 4 spre a fi constatate numai pentru impunerea la global. Dacă acele venituri sunt în cuprinsul altei precepţii, se va dà declaraţia în dublu exemplar, unul trimiţându-se percepţiei respevtive pentru stabilirea venitului.

Scăderile din venitul total pentru stabilirea celui global, se fac în baza cererii făcute prin declaraţie şi conform celor arătate prin instrucţiunile aflate pe formularul declaraţiei.

VI. Declaratiunile colective pentru impozitul global al lucrătorilor marilor stabilimente, cu mai mult de 50 lucrători, se pot face pe formularul No. 6, numai dacă lucrătorii nu au alte venituri afară de salarii.

Aceste formulare se pot întocmi de administraţia stabilimentelor conform formularului anexat la instrucţiunile generale.

Cine face declaraţiuni?

Declaraţiunea se face în regulă generală de către contribuabil; pentru minori şi interzişi de către tutori sau cei ce la administrează veniturile iar pentru persoanele morale de către cei ce le reprezintă.

In declaraţiunea pentru global a capului de familie se va cuprinde toate veniturile soţiei şi celorlalţi membri ai familiei, ale căror venituri intră în compunerea venitului său global conform art. 57. Deosebit capul de familie este dator să facă declaraţiunea pentru impozitele elementare ale acestor venituri.

Declaraţiunea se semnează de către contribuabil sau de către cece îl reprezintă legal ori de procuratorii lor. In acest caz se va anexà copie depe procură. Dacă copia nu este legalizată, declarantul este obligat a prezentà originalul la stabilirea impozitului.

In cazul când declarantul nu ştie carte, sau nu este în stare a completà declaraţiunea, el o va puteà face verbal la precepţie sau primărie şi declaraţiunea va fi completată de funcţionarii respectivi fiscali sau administrativi, cari vor puteà semnà pe contribuabil, dacă acesta nu poate, în asistenţa unui martor ştiutor de carte, care va semnà alături de funcţionar.

Primirea şi păstrarea declaraţiunilor

Declaraţiunea se predă la precepţia locului de impunere, iar la predare se va dà contribuabilului dovada de primire cu numărul de inregistrare.

Declaraţiunile nu sunt acte publice. Legea garantează contribuabilului sesretul prevăzând că ele nu pot fi puse la dispoziţiune spre cercetare, decât celor în drept a stabili şi verificà impunerile, sau contribuabilului însăş ori procuratorului său.

Neapărat că contribuabilul poate scoate copii sau axtrase depe declaraţiune, însă aceste copii nu pot fi certificate, de oarece legea pune principiul că declaraţiunile nu sunt acte publice, şi deci în cazuri delitigii nu pot sluji numai uneia din părţi.

Ca o consecinţă a acestui principiu, legea prevede aplicarea penalităţii prevăzute de art. 305, din codul penal, pentru funcţionarii sau membrii comisiunilor cari vor divulgà ortce informaţiuni relative la lucrările de impunere.

Impunerile în cazurile de dispensă de declaraţie şi impuneri din oficiu

In cazul când contribuabilul are un singur impozit elementar în cuprinsul precepţiei, s'a arătat mai sus că contribuabilul este scutit de a face declaraţie pentru venitul său global, fiind deajuns să menţioneze pe declaraţia sa că nu mai are alt venit afară de cel declarat.

Dacă cootribuabilul nu face nici o declaraţie şi nici menţiunea mai sus prevăzută, sau dacă se constată că mai are şi alte venituri afară de cele declarate, el va fi impus din oficiu în conformitate cu art. 96 din lege

Impunerea din oficiu se poate face de comisiuni în tot timpul funcţionării lor. ele putând aplicà o amendă până la o pătrime din impozitul ce-l vor stabili. Rămâne însă contribuabilului dreptul de apel, prevăzut de lege, în termen de 20 zile dela comunicarea impunerii.

Dacă lucrările comisiunilor au trecut şi contribuabilul a rămas neimpus, impunerea se va face din oficiu de către delegaţii fiscului, aplicându-se în acest caz o amendă egală cu jumătate din impozit şi cu drept de contestare la viitoarele comisiuni de impuneri în ce priveşte impozitul, iar în ce priveşte amenda conform art. 111 din lege. 2625

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pașcu Teatrul Național, Cluj.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

**Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.**
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER"
Societate Anonimă
SIBIU.

Livrăm prompt la comandă:
Pluguri de brează și schimbătoare, grape, mașini de sămânat porumb, mașini de prășit porumb, sfărâmătoare de porumb simple și duble cu ventilator, trioare, mașini și batoze de treerat, vânturători, vârtejuri, precum și tot felul de unelte necesare gospodăriei.
La cerere servim oferte detailate și catalog ilustrat. 2630

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj
pentru ediții MASSON Paris, la celelalte editori de literatură și de știință franceze. 1267-3
Cel mai mare favor de schimb. --- Cereți catalog.

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
și ieftine
1370

No. 1617—1923.

Publicațiune de licitație.

In ziua de 19 Martie a. c. orele 10 a. m. se va ținea licitație publica cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de zidarie de beton la Sanatorul din Geagiul de jos.

Tot în aceași zi la oare 11 a. m. se va mai ținea licitațiune pentru darea în intreprindere a lucrărilor de edificare a Institutului Antirabic în Strada Lunei 23, Cluj.

Ofertele se pot înainta până în ziua **de 19 Martie** oare 10 a. m. la Divizia Tehnică Igienică (Institutul Pasteur et. II.) depunânduse totodată și garanția provizorie de 4%.

Pentru licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85.

Informațiuni mai detailate se pot primi la Divizia Tehn. în oarele oficioase.

Cluj, la 7 Martie 1923.

Director Regional: Titu Ionescu ss. 2648 Șeful Diviziei Tehnice: Ing. Ivascu ss.

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

SACI, MUȘAMALE
2613 cumpără, vinde și împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11.
1591

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 750 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 15 Martie 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1. 7448 18

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

BJ 15 MAR 1923

Goana după putere

Caracterul actualelor manevre ale opoziției în lumina trecutului

După incalificabila acțiune din Parlament, „opoziția unită" național-țărănistă" a ieșit la acțiune de stradă. Ziua de Duminică a fost consacrată întrunirilor publice. La Ploești și la București glasurile răgușite ale „fruntașilor" au trâmbițat neputința urei contra a tot ce este muncă cinstită și dragoste de neam.

Agitațiunea în sine nu ne poate interesa. Am privit cu desgust la halul în care a fost coborâtă demnitatea parlamentară de către demagogia turbulentă, agresivă și neputincioasă a „oamenilor noui", naționali și țărăniști. Opera de realizări temeinice a guvernului nu se poate stăvili cu manevre cari nu țintesc să dea țării cel puțin un egal tratament, oricâtă violență s'ar pune și oricâtă descreerare s'ar manifesta.

In vacarmul scandalurilor cari se țin lanț căutăm zadarnic să găsim o idee luminoasă, un gest generos, acea dragoste de țară și interesele ei care trebue să fie un permanent imbold partidelor politice. Ce urmărește opoziția unită, se știe: — Răsturnarea guvernului. Dar pentru ce se urmărește acest lucru? iată o întrebare la care nu ni se va putea răspunde decât cu fraze lăturalnice și vorbe lipsite de temeiu.

Ce autoritate poate să aibă toată campania de răsturnare, când aceeași opoziție unită astăzi a început campania contra guvernului din momentul venirei sale la cârma țării? In Ianuarie 1922 partidul liberal se găsea în cele mai bune raporturi de prietenie cu partidul țărănist și partidul național. Impreună răsturnaseră guvernul Averescu și așteptau înfrigurate hotărârea Suveranului. A urmat guvernul de o lună al d-lui Take Ionescu. Nemulțumirea partidului național și a partidului țărănist trădau toată lăcomia dorinței de putere. Take Ionescu, lipsit de suport parlamentar, lipsit de popularitate, a trebuit să se retragă.

Partidul național și partidul țărănist au dat iarăși busa la picioarele tronului. Puterea, puterea! Aceasta li era singura țintă.

Putea M. S. Regele să încredințeze destinele țării acestor partide cari nici în clipa când întindeau mâni lacome după putere nu se credeau obligate să dovedească o serioasă înțelegere a nevoilor prezentului, o mai adâncă pregătire de guvernământ? Desigur nu. Partidul liberal a fost chemat să dea țării un nou guvern.

Atunci ura celor două partide a isbucnit vehementă și grosolană. Trecutul de muncă al acestui partid care a hărăzit țării întreaga organizație de stat civilizat, care a prezidat cu atât succes la toate marile momente ale neamului românesc, nu mai contau pentru cele două partide cari declaraseră lupta pe viață și pe moarte contra guvernului, fără măcar a-i da timp să-și desvolte activitatea anunțată.

Guvernul era ilegal pentru unicul motiv că era alcătuit de partidul liberal și nu de d-l Maniu sau de d-l Mihalache. Seriozitatea acestui motiv pune în adevărata ei lumină toată activitatea de mai târziu a celor două partide. Au urmat apoi alegerile generale pentru Constituantă. Rezultatul scrutinului a fost dezastruos pentru naționali ca și pentru țărăniști. Consecința a fost că ambele partide au declarat Parlamentul ilegal și au adăugat guvernului un nou epitet.

Astfel de un an și două luni partidul țărănist și partidul național nu fac decât să repete la diverse împrejurări aceleași și aceleași stupide acuze, rămase în permanență nedovedite. Certate și iarăși prietene la date diferite, partidul țărănist și partidul național se găsesc astăzi alături pentru a reclama puterea.

Mijloacele întrebuințate ne sunt cea mai bună mărturie a neputinței lor. Intervalul scurs dela cele dintâi încercări de răsturnare nu li-a folosit la nimic, ca și învățămintele trecutului. Partidul național și partidul țărănist vor iarăși puterea, și iarăși fără a da garanția că aduc țării mai mult decât actualul guvern. Și cu o atare pretenție nu se poate pune temeiu pe gălăgia pretinsei opoziții unite.

Situația internă în Anglia

Prăbușirea lui Loyd George.

Politica internă a Angliei trece printr'o fază critică.

Punctul cel mai interesant al recentelor alegeri generale a fost revolta generală împotriva sistemului de coaliție al partidelor, inaugurat în timpul războiului.

Ruptura coaliției era amenințată încă de anul trecut, din moment ce George Junger a atâțat la revoltă elementele conservatoare, contra ascendentului personal al lui Lloyd George, președintele guvernului de coaliție.

Prestigiul personal al lui Lloyd George fiind prea mare, revolta conservatorilor a avut un fiasco complet.

Conferința dela Genova a favorizat însă elementul conservator. Ea a fost pentru Lloyd George, ce-a fost pentru Napoleon, bătălia de la Waterloo.

După insuccesul dela Genova, steaua lui Lloyd George începu să apună și în toamna trecută, Bonar Law ieșind din retragerea dela Riviera rupse coaliția, invitând cu deplin succes pe conservatori să-și reia independența.

Totuși șefii conservatori cari au colaborat cu Lloyd George în timpul ultimei perioade de guvernământ: Chamberlain, lord Birkenhead și Sir Robert Horne au fost excluși din partidul conservator, fiind siliți să apară pe platforma electorală cu programul lui Lloyd George.

Rezultatul alegerilor a fost reîntoarcerea la putere a conservatorilor cu o reală și activă majoritate.

Labour Party. Partizanii lui Asguith.

Cu venirea unui guvern pur conservator la putere, unii oameni politici englezi credeau că se va putea reveni la guvernarea unui singur partid și la vechea formulă: liberali contra conservatori.

Un nou factor politic și-a făcut însă apariția, *Labour Party* care s'a afirmat ca unul din cele mai importante forțe politice ale țării.

Astăzi *Labour Party* este cel mai puternic partid după cel dela guvern și în caz când Bonar Law ar demisiona, fără îndoială că regele va încredința formarea ministerului, leaderului acestui partid Ramsay Macdonald.

Regruparea liberalilor e foarte îngreuiată din cauza vechilor *Wee Frees* sau asquitienii liberali, cari sunt foarte porniți împotriva lui Lloyd George, de când leaderul lor Asquith a trebuit să cedeze puterea lui Lloyd George, în Decembrie 1916.

In discuțiile recente ce au avut loc în Camera Comunelor, Asquith și-a afirmat prerogativele sale personale ca șef al partidului liberal propriu zis. Un spectacol destul de patetic pentru Lloyd George, care din dictator al țării sale și cel mai cunoscut om de stat european, n'a rămas decât șeful celui mai mic partid din parlamentul britanic, în fața opiniei publice din ce în ce mai indiferentă asupra necesității coaliției naționale.

Astfel animozitățile personale interne fac ca partidul liberal englez să meargă spre o treptată desompunere.

Regruparea conservatorilor. Politica lui Bonar Law față de acțiunea Franței în Ruhr

Regruparea conservatorilor întâmpină mai puține greutăți. Cu excepția Lordului Birkenhead, care sufere ostracismul universal al conservatorilor, pare că vechii șefi conservatori ai coaliției nu numai că vor reintra în partidul conservator, dar vor obține portofolii în ministerul lui Bonar Law.

De curând, când s'a votat amendamentul liberalilor la adresa Regelui, Chamberlain a votat cu guvernul contra lui Lloyd George.

Presa engleză conservatoare vorbind din nou de sănătatea lui Bonar Law, prepară terenul pentru succesiunea lui Chamberlain.

Ca urmaș eventual al Lordului Curzon la Foreignoffice e desemnat Robert Cecil.

N'a existat nici o epocă, în care politica externă să fi jucat un rol atât de covârșitor în preocupările poporului englez

Actuala seziune a parlamentului englez a fost consacrată studiului situațiunei europene și politicei guvernului în fața acțiunei franco-belgiene în regiunea Ruhr, politică pe care Bernard Shaw a numit-o „o binevoitoare dezaprobare".

Nu mai e nici o îndoială că guvernul englez se află într'o situație din ce în ce mai dificilă. Pe deo parte el are convingerea că politica actuală a Franței e greșită pe de alta el recunoaște că neutralitatea britanică are ca efect întărirea rezistenței germane și prin ea prelungirea marasmului actual al comerțului.

Situația guvernului englez e foarte dificilă în urma acțiunei Franței în Ruhr, fiindcă îi dă aparența că susține Germania.

Bonar Law ia toate precauțiunile folositoare pentru a înlătura din mintea germanilor orice iluzie din acest punct de vedere; iar presa engleză își exprimă dorința ca guvernul britanic să nu facă altceva acum, decât să aștepte desfășurarea evenimentelor.

O pildă și o mustrare.

Subscripția pentru monumentul lui Eminescu

Societatea „România Jună" și-a propus să ridice în Cluj un monument celui mai mare nume din literatura noastră națională, lui Mihail Eminescu. In acest scop a organizat o serie de festivaluri, din care primul a și avut loc la Teatrul Național, și a deschis o listă de subscripție publică. Cu banii cari se vor aduna astfel, se va înălța un monument, în Cluj, pentru a prinde în bronz figura poetului care s'a ridicat prin genul său deasupra tuturor celor cari au exprimat sufletul național și au slujit verbul românesc.

Dar subscripția deschisă a rămas aproape goală. Darurile nu vin de nicăeri. Câteva nume, foarte puține, se înșiră trist pe listele de subscripție.

Faptul acesta poartă în sine o dureroasă semnificație. Nu ne-am fi așteptat că tocmai aci, în Ardeal, indiferența lumii românești și cu deosebire a celei culte, să se vădească atât de copleșitoare față de amintirea lui Eminescu. Căci Eminescu, mai mult decât toți scriitorii vremii sale, a avut legături cu Ardealul. Cele dintâi poezii ale lui au apărut în revista lui Vulcan dela Oradea-Mare; cu trupa de teatru în care îndeplinea atâtea slujbe, Eminescu a colindat Ardealul, legând pe unde trecea prietenii. A fost unul din întemeietorii „României June", societatea studenților români dela Viena, unde venit pentru studii. Eminescu și-a creiat legături cu toți intelectualii ardeleni adunați pentru acelaș scop în capitala Austriei. Intre articolele sale politice, unul din cele mai frumoase, este acela în care arătând ce este monarchia austro-ungară, dădea expresiune gândului a cărui realizare o văzurăm de curând..

Nepăsarea cu care a fost întâmpinată acțiunea pentru ridicarea unei statui a lui Eminescu, în Cluj, este îngrijorătoare. Ea vădește că înlănțuiți de preocupările mărunte ale zilei, de politică sau de afaceri, cei mai mulți dintre noi sunt incapabili să-și ridice gândul în sfera unor preocupări ideale. Intelectualul ardelean, zilnic bombardat cu articole și știri din care se desprinde numai pasiune politică, preocupat de „pertractările" d-lui Maniu sau de alegerea dela Ighiu, rămâne nepăsător în fața unei fapte care tocmai pentrucă stă deasupra politicei, ese din sfera preocupărilor lui. Politica cu nesfârșitul ei alai de pasiuni și de pofte a invadat toate domeniile. Și dominând pretutindeni, ea a gonit din noi necesitatea unor preocupări mai senine, mai înalte, mai nobile.

In legătură cu subscripția pentru monumentul lui Eminescu ni se aduce la cunoștință un fapt care se ridică mustrător pentru noi toți. Patru plutonieri, oameni din vechiul regat, servind într'un regiment din Cluj, rupând din mica lor soldă, și-au dat contribuția pentru realizarea monumentului.

Fapta acestor oameni, cari se dovedesc prin gestul lor nu numai buni români ci și suflete distinse, înseamnă o mustrare pentru toată lumea cultă din Ardeal. Am voi ca subt imboldul ei nepăsarea de până acum să se împrăștie. Ar fi un prilej pentru a dovedi că suntem încă în stare să ne ridicăm în lumea unor preocupări dezlegate de interesele și mărunțișurile zilei.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica dramatică

Cavalerul Vloia:

piesă în 4 acte de Dim.

Nu am fost niciodată dumiriţi asupra criteriului după care se face alegerea pieselor în repertoriul Teatrului Naţional. Din amestecul ciudat de autori şi lucrări dramatice al celor trei repertorii anterioare, eram mai mult înclinaţi să credem că totul se face la întâmplare Piesa reprezentată în premieră eri seara ni-a întărit credinţa.

Lipsită cu desăvârşire de orice calitate dramatică, romanţios prezentată publicului clujan ca operă dramatică originală „Cavalerul Vloia" vrea să fie o poveste dramatizată şi nu este nici poveste, nici operă dramatică de fantezie. In folkloristica românească titlul de „cavaler" nu există. Caracterul specific al poveştilor noastre constă în faptul că binele, adevărul, vrednicia şi cinstea ies totdeauna biruitoare în potriva genilor rele. Autorul piesei reprezentată eri seară — care în trecăt recunoaştem că a avut mai mult discernământ critic decât cei ce i-au scos piesa în scenă, ascunzându-se prudent sub un pseudonim oarecare — nu a cunoscut epica populară românească, şi a trivializat-o cu o filosofie îndoielnică, cu o revoltătoare ignorare a convenienţelor dramatice.

Acţiunea dramatică propriu zisă, aceea care e chemată să închege intriga piesii se petrece în culise. In scenă autorul leagă şi desleagă restul după bunul său plac. Când nu mai are nevoie de un personagiu îl omoară.

Cavalerul Vloia este pur şi simplu o hatjocură. Actorii zădarnic s'au încercat să pună sentiment acolo unde sentimentul lipsea şi mai zădarnic li-a fost să pună minte acolo unde mintea actorului nu se substituise potopului de vorbe. Doli Psata (cavalerul Vloia) Dimitriu (Impăratul Alb) Neamţu-Ottonel (Diavolul) şi Ionescu Ghibericon (I. iul servitor) ca şi dra Jipescu (Domniţa Alina) au fost puşi la o grea încercare. Cu atât mai mare li e meritul cu cât reprezentaţia de eri seara s'a putut duce până la sfârşit numai datorită lor.

Un banchet al „macrobiţilor"

La New-York există o societate de nonagenari. Membrii acestei societăţi caută după experienţa făcută formula cea mai bună pentru a prelungi viaţa omenească. De curând, societarii s'au întrunit cu prilejul unui banchet. Nouă conmenseni, toţi mai bătrâni de nouăzeci de ani, au luat parte.

Câţiva din aceşti bătrâni ţinură toasturi. Işi desvăluiră secretele longevităţei.

Se află cu această ocazie că cinci din ei nu băuseră în toată viaţa lor o picătură de alcool. In schimb, venerabilul Georg Issacs a avut totdeauna o mare predilecţie pentru băutură. Faptul nu l-a împiedecat să ajungă la nouăzeci şi trei de ani.

Dacă ceilalţi trei conmeseni nu fumaseră toată viaţa, dl Suliman a savurat încă dela 7 ani delicille plantei lui Jean Nicot. Şi nu s'a lăsat nici astăzi când a ajuns la 92 de ani.

Reapariţia „Junimii literare"

„Glasul Bucovinei" ne aduce vestea reapariţiei în preajma Sărbătorilor Paştelui, a revistei bucovinene „Junimea literară", silită din cauza împrejurărilor nepotrivite ale războiului, să nu mai apară chiar de la declararea lui.

Revistă de stăruitoare propagandă naţională, de răspândirea culturii româneşti în tot cuprinsul Bucovinei „Junimea literară" şi-a ilustrat existenţa sa de un deceniu înainte de război, prin colaborarea celor mai de seamă reprezentanţi ai românilor din Bucovina ca: Sextil Puşcariu, I. Nistor, Leca Morariu, răposatul I. Grămadă, G. Tofan, G. Rotică, etc.

Continuând aceeaşi tradiţie şi aceeaşi luptă pentru întărirea şi cultivarea românismului, reapariţia „Junimei literare" va fi îmbrăţişată cu aceiaşi dragoste ca şi în trecut.

Noi îi urăm cel mai deplin succes şi facem apel la tot pulicul românesc de a-i da tot sprijinul, care i se cuvine pentru îndeplinirea însemnatei sale misiuni culturale pe pământul Bucovinei.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Muzică

Concertul dnei Piroska Hevesi

In sala Institutului Teologic Reformat, distinsa pianistă maghiară, d-na Piroska Hevesi, a dat un frumos concert, în faţa unui public numeros, compus din unguri şi români.

Succesul pe care l'a avut era desigur de aşteptat din partea acestei artiste, care se bucură în mijlocul publicului maghiar, de renumele pe care-l are la noi d-na Cella Delavrancea.

Technicianâ minunată în primul rând, d-ra Hevesi a parcurs cu o abilitate uimitoare, pasagii muzicale „ce sunt rar abordate chiar de cântăreţii rutinaţi.

Programul, şi după terminarea lui, bunăvoinţa artistei ne-au oferit pagini admirabile din Bach-d'Albert (Passacaglia); Beethoven (Les adieux), Chopin (Fantasia în fa minor); Liszt (Mephisto-walzer); Dohnányi (Introducerea şi Fuga în Mi bemol minor), apoi Debussy şi Schumann.

N'am uitat desigur nici pe compozitorul modern şi ultramodernist maghiar Bela Bartok, care s'a bucurat de cele mai multe puncte din program.

Din acesta ni s'au executat: Schiţa II, a III. (Burlesque) şi dacă nu mă înşel un dans pe motive româneşti din Ardeal (aducând cu cântecele ursarilor). Cu excepţia acestuia din urmă, care părea interesant, schiţele, autorului maghiar nu sunt nici măcar burleşti, cum intitulează pe una din ele compozitorul; ascultând, fără a privi pe executantă îţi făcea impresia că auzi un mic bébé jucându-se la pianul, pe care mama sa l'a uitat deschis. Dacă aşt-fel se fac compoziţiile moderne, în cazul acesta meseria nu pare tocmai dificilă, mai alesă snobismul epocei îngăduie ori ce exhibiţie. Astfel publicul nici n'a băgat de seamă cât de sărac inspirat părea Dl Bartok alături de tumultosul Liszt şi i-a aplaudat pe amândoi de o potrivă cu o candoare mişcătoare.

Confuzia aceasta între opera adevărată şi acrobaţie, confuzie foarte frecventă în ultimul timp, se datoreşte însă în primul rând, executanţilor de talia d-rei Hevesi, care-şi pun toate minunatele calităţi cu care au fost înzestraţi la întrecere, pentru a deruta bunul simţ al publicului.

Nu aducem cu aceasta o învinuire d-rei Hevesi. D-sa nu face, decât ceia ce fac atâţia ca d-sa: se supun modei tirane. Un mic defect comun tuturor artiştilor vremei, care nu înrăureşte şi nu scade întru nimic magica putere pe care o are în vârful degetelor, d-na Piroska Hevesi.

Nf.

Cântăreţi români la Viena

Compatrioata noastră, d-na Victoria Ursuleac, care face parte actualmente din ansamblul lui „Volksoper", din Viena, a dat la 6 Martie un concert la „Kleiner Konzerthaussal".

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Organizaţia de credit a României

Un important studiu financiar asupra Intreprinderilor de credit din România.

In editura „Cartea Românească" a apărut de curând o serioasă lucrare asupra organizaţiei de credit a României. Autorul, d-l Victor Slăvescu, care se impune din ce în ce mai mult ca un încercat cunoscător al problemelor noastre financiare şi care la cunoştinţele specialistului adaogă şi deosebite însuşiri de scriitor, îşi propune în acest studiu să urmărească desvoltarea finanţei româneşti de la războiu încoace, căutând să desprindă atât metodele de lucru întrebuinţate cât şi rezultatele obţinute.

In primul capitol al lucrării, autorul se ocupă de *politica de capitaluri* urmată după războiu de marea noastră finanţă pe care, pentru sistematizarea expunerii, o împarte în două clase: MAREA FINANŢĂ NAŢIONALĂ şi MAREA FINANŢĂ INTERNAŢIONALĂ.

Din datele pe care ni le înfăţişează autorul, rezultă că toate întreprinderile noastre de credit au înregistrat după războiu o însemnată sporire a capitalurilor şi a fondurilor de rezervă.

Astfel, cele 16 institute de credit româneşc care alcătuiesc marea finanţă naţională din vechiul Regat reprezentau la sfârşitul anului 1919 un total de *226.073.000 lei capitaluri vărsate*, pentru ca la sfârşitul anului 1920 să reprezinte un total de *804.654.008 lei*.

—

Progresul e şi mai izbitor faţă de anul 1914, când toate băncile mari la un loc (inclusiv cele ce alcătuesc finanţa internaţională) de abia însumau 135.299.000 capitaluri efectiv vărsate.

—

Aceiaşi însemnată sporire a capitalurilor a înregistrat-o şi marea finanţă internaţională. La 1914, cele 4 Bănci cu caracter internaţional (inclusiv Bank of Roumania) înregistrau capitaluri sociale de 74.500.000 lei faţă de 124.000.000 lei cât aveau în 1919 (fără Bank of Roumania), iar la 1918 înregistrau 84.500.000 lei faţă de 315.000.000 cât găsim în 1920.

Cauzele care explică această vertiginoasă sporire a capitalurilor sunt mai multe. In primul rând, spune autorul, sporirea teritorială a ţării a adus după ea şi o sporire a terenului de activitate economică, fapt care a determinat vechile bănci mari să-şi mărească capitalurile potrivit cu noul volum de afaceri.

O altă explicaţie ni-o dă abondenţa de numerar care caracterizează piaţa noastră financiară în anii de după războiu şi din care o bună parte s'a canalizat către marile întreprinderi de credit.

A treia explicaţie este şi deprecierea enormă a leului ca *valută* pentru plăţile externe şi ca *mijloc de plată* pentru operaţiile comerciale interne. Urcarea preţurilor, datorită în primul rând deprecierii monetare, a determinat necesitatea pentru comercianţi, industriaşi şi agricultori de a solicita de la marile bănci credite mult mai însemnate de cât înainte de războiu, iar băncile, pentru a putea face faţă continuelor cereri, a trebuit să-şi sporească capitalurile sociale.

Un alt fapt care a determinat politica de capitaluri de după războiu a fost şi nevoia imperioasă ce se resimţea de a interveni pe piaţa economică pentru naţionalizarea industriei şi comerţului nostru. După experienţa făcută în timpul războiului, s'a dovedit necesitatea înlocuirei capitalului străin din principalele noastre ramuri de activitate. Ori, atât în vechiul regat cât şi în noile provincii naţionalizarea numeroaselor întreprinderi industriale a necesitat capitaluri însemnate, atât pentru investiţiune cât şi pentru finanţări.

După ce arată faptele economice şi financiare care explică politica de capitaluri dusă de marea noastră finanţă, autorul se întreabă dacă s'a procedat bine făcându-se salturi atât de mari într'o perioadă atât de scurtă şi în împrejurări atât de grele. Pentru a putea răspunde, autorul examinează şi *politica de bancă* pe care au dus-o în acest timp institutele noastre de credit, arătând că nu în toate cazurile capitalurile absorbite de pe piaţa financiară s'au îndreptat în plasamente şi investiţiuni serioase care să reziste oricărei situaţiuni generale. Cazul Băncii Naţiunii dovedeşte că multe din sporurile de capital s'au făcut numai pentru a specula naivitatea marelui public care vedea în orice plasament bancar nou un nou prilej de joc de Bursă. De la o vreme însă, şi anume începând cu prima jumătate a anului 1920, se pare că a intervenit o oboseală din partea publicului capitalist şi o reculegere din partea marei finanţe. Aceasta din urmă a început să înţeleagă că trebuie să-şi acorde un răgaz în ceia ce priveşte nouile iniţiative economice şi să-şi îndrepte toată atenţia către consolidarea operei începute.

Cu prilejul acestui răgaz s'a putut constata şi lacunele şi greşelile primei perioade de după războiu când marea noastră finanţă s'a asvârlit plină de optimism în cele mai felurite şi mai îndrăzneţe întreprinderi.

Cu toate greşelile care s'au putut face, un lucru rămâne însă bine stabilit: că puterea noastră capitalistă e în creştere şi că formele ei de manifestare făgăduiesc să fie din ce în ce mai viguroase.

In celelalte capitole, autorul analisează pe rând politica de fonduri de rezervă, angajamentele, plasamentul şi participaţiunile consorţiale ale marei finanţe, arătând toate schimbările provocate de războiu în viaţa noastră financiară. Cea mai însemnată din aceste schimbări e abandonarea *plasamentului de scont* şi *sporirea activităţii băncilor pe terenul industrial*, conturile curente devenind aproape operaţia de căpetenie Mai ales înfăptuirea reformei agrare a silit marea finanţă să cultive şi să desvolte plasamentul industrial care a luat proporţii necunoscute până acum.

O altă categorie de plasament care a luat o extindere considerabilă în cei doi ani după războiu a fost *plasamentul comercial* la a cărui desvoltare a contribuit şi sporirea teritorială a economiei noastre naţionale.

Un capitol deosebit de interesant tratează despre politica marei finanţe în România întregită, arătând toate eforturile ei de adaptare la nouile împrejurări economice şi financiare ale ţării.

Partea II-a a lucrării ne înfăţişează activitatea şi situaţia băncilor provinciale, iar partea III-a se ocupă cu organizaţia de credit a provinciilor dezrobite.

Prin datele pe care le cuprinde ca şi prin spiritul de care e străbătută, lucrarea d-lui Victor Slăvescu merită să fie cunoscută nu numai de oamenii de bancă, dar şi de oricine doreşte să fie iniţiat în mecanismul organizaţiei noastre de credit

Iredentismul catolic din Ardeal, confirmat oficial în Senat

Ce efect au făcut destăinuirile noastre. Interpelarea dlui senator Bianu. Răspunsul episcopului Majlath. Politica de duplicitate maghiară. Cinism şi sfidare.

O somare publică adresată episcopului Majlath.

Faptele concrete arătate de noi cu privire la iredentismul maghiar care se propagă prin bisericile catolice şi şcoalele minorităţei ungureşti din Ardeal, au produs o adâncă impresie în opinia publică românească şi o neobicinuită frământare în massele minoritare ungureşti. Un ziar maghiar din Cluj nu s'a putut reţine să declare prin coloanele lui că faptele descoperite de ziarul „Infrăţirea" au caracterul loviturei unei bombe care a zăpăcit pe toată lumea, şi au pus autorităţile în faţa unor lucruri cu desăvârşire surprinzătoare.

•

Se ştie că un rezultat imediat a fost acela al interpelărei vehemente făcută de dl dr Bianu în Senat, interpelare la care se afla de faţă şi episcopul catolic de Alba-Iulia contele Majláth, acel care era direct vizat că poartă în reaga vină a iredentismului maghiar în bisericile catolice pe care le păstorete. Faptele concrete repetate şi de dl senator Bianu, în interpelarea sa, au obligat pe episcopul conte să răspundă la rândul său. Aici trebue să facem o paranteză.

Tradiţionala politică maghiară urmată în trecut faţă de naţionalităţi a fost totdeauna condusă de principiul duplicităţei şi al iezuitismului.

Nu putem dar fi surprinşi dacă aceleaşi principii se văd cristalizate şi în răspunsul episcopului conte Gustav Majláth. Cu privire la acuzarea că la liceul „Marianum" s'au introdus uniformele de eră ungurească a lui Bocskay, episcopul catolic dela Alba-Iulia a răspuns următoarele pe care le redăm textual:

•

Croiala specială a şepcilor motivează îndestul intenţia că voiam să amintim elevilor noştri, că, principele ardelean Bocskay a iubit mult pe români, iar pe episcopul ortodox Spiridon l'a împărtăşit cu multe binefaceri; la fel şi elevele noastre trebue să'şi dea silinţa ca adevărate fete ardelene, să trăiască în pace şi iubire cu ceilalţi concetăţeni de alte religiuni şi naţionalităţi.

•

Răspunsul acesta este în primul rând confirmarea oficială a acuzaţiunei adusă de noi înaltului prelat care păstoreşte biserica catolică şi patronează iredentismul maghiar în şcoalele minoritare din Ardeal. Va surprinde însă pe toată lumea, cinismul cu care episcopul Maylath, a căutat să interpreteze şi să denatureze un fapt a cărui evidenţă nu mai poate scăpa nimănui. D-sa a introdus la liceul „Marianum" şepcile după portul naţional din era lui Bocskay, numai din dragoste pentru români! Ar fi fost foarte natural să fi auzit, că vre-un domn s'a ridicat ca să'i spue scurt, să ne mai slăbească cu aşa dragoste. Dar episcopul a fost lăsat să'şi continue discursul său dibaciu până la sfârşit, încurajat doar de zâmbetele ironice care fluturau pe buzele tuturor celor cari l'au ascultat.

•

In ce priveşte acuzaţiunea că în catedrala din Cluj, se află şi astăzi emblema ungurească şi coroana Sf. Ştefan, nobilul episcop nedesmintind tradiţionala politică maghiară, pe care dsa o continuă astăzi în Ardael. nu a spus nimic, ocolind făţiş răspunsul care era atât de necesar.

Iar la învinuirea că în mod clandestin s'a introdus în Ardeal în bisericile catolice, cultul sfinţilor uuguri, episcopul a răspuns cu o semnificativă trufie, că sfinţii unguri sunt veneroşi pe tot pământul unde locuesc catolici.

Caracteristic este iarăşi că episcopul care a avut curajul să ne sfideze prin răspunsul său plin de duplicitate, a mulţumit senatului că a binevoit să-l asculte până la sfârşit. Probabil că înaltul prelat nu se aştepta la atâta îngăduinţă din partea maturului corp, conştient de iezuitismul pe care l'a aplicat şi cu prilejul acestui răspuns, nu de puţină însemnătate.

•

Gravitatea faptelor arătate de „Infrăţirea" şi expuse în Senat de dl dr. Bianu, nu putea fi, fără îndoială, acoperită de răspunsul episcopului Majlath, în forma care s'a produs. Autorităţile noastre au luat măsurile cuvenite. O anchetă s'a ordonat şi este în curs la liceul „Marianum", iar parchetul general din Cluj cercetează chestia propagărei iredentismului maghiar prin bisericile catolice.

•

Dar, înainte de a cunoaşte rezultatul măsurilor luate de autorităţile noastre credem nimerit să îndreptăm următoarea somaţiune publică P. S. S. Episcopului Conte Gustav Majlat, pentru că ne permitem să acordăm nobilului său titlu şi cavalerismul pe care'l implică:

1. Are de gând P. S. Sa să scoată emblema ungurească şi coroana Sft. Ştefan din catedrala din Cluj, şi din toate bisericile catolice din Ardeal?

2. Va ordona să fie scoase toate acele părţi din cultul bisericei catolice din Ardeal, care pot fi foarte bine exercitate pe teritorul ungar, dar care nu sunt permise pe teritorul nici unui alt stat strein?

3. Va introduce respectul de limba, istoria şi geografia românească, în şcoalele catolice de sub conducerea sa şi care astăzi fac obiectul celui mai deplin dispreţ al profesorilor maghiari?

•

De răspunsul clar, al P. S. S. episcopul Majláth, pe care vrem să'l socotim cavaleresc, atârnă să tragem atât noi cât şi opinia publică concluziile necesare.

Dac.

Caracterul politic al mişcării studenţeşti

Noul rector al universităţii din Bucureşti, dl. prof. Emil Pangratti, a făcut într'unul din recentele numere ale ziarului „Viitorul", câteva declaraţiuni cu privire la fondul mişcărilor studenţeşti, de o deosebită importanţă. După ce d-sa face o amănunţită analiză a cauzelor cari au determinat aceste mişcări, ajungând la concluziuni firesti, d-sa stăruie mai cu deosebire asupra substratratului politic al agitaţiunilor studenţeşti, căutând să le determine caracterul.

— Dacă la Cluj, spune dl. Emil Pangrati, agitaţia poate fi so otită ca urmare a antagonismului născut în poporul maghiar contra evreilor încă din timpul trecătorului regim al lui Bella Khun — deci o mo tenire sentimentală lăsată de vechiul regim; dacă la laşi cauzele mişcării se pot desprinde lesne din conflictul universitar care dăinuieşte acolo de mai bine de un an; la Bucureşti nu se poate găsi nici o cauză serioasă. Faptul că unele şcoli superioare s'au declarat egale universităţilor, iar elevii acestor şcoli, studenţi universitari, fără a fi supuşi controlului şi supravegherii universitare, a înlesnit să se strecoare în massa studenţimii elemente streine ei cu tendinţe streine.

Această stare a înlesnit înfiltraţiunile politice. Dsa declară textual:

„A doua cauză şi ma streină Universităţei, care se simte în agitaţiile dela Bucureşti este politica. Socotesc o datorie din partea mea ca universitar să o spun sincer. Oricine priveşte cu puţină atenţie faptele ce se desfăşoară poate vedea semnele tipice ale acţiunei politice."

Constatarea este pe cât de gravă pe atât de adevărată. Manevrele unor anumite ziare, interesate a înfăţişa altfel de cum este mişcarea studenţimei, au fost prea vădite pentru a scăpa cuiva. Exagerăţiunile menite să îndârjească, să provoace o deviaţie dela ţinta visată, au isbutit să schimbe cu totul caracterul mişcărli studenţeşti. Astfel am văzut cum din ştiinţifica şi economică, mişcarea a devenit politică.

Dl prof. Emil Pangratti nu ne spune cine sunt agitatorii politici în această delicată chestiune. Îi ştim însă cu toţii. Duşmanii interni cari caută orice prilej să ne slăbească coheziunea naţională, nu au pierdut nici această ocaziune. Entuziasmul tinerimei noastre universitare a putut astfel servi unor cauze cari nu erau ale ei.

D. Iorga împotriva guvernelor de coaliţie

Originea lozincei guvernelor de coaliţie. Intemeiate pe dorinţa de putere, ele nu pot realiza o operă de guvernare. Coaliţia naţionalo-ţărănistă: reacţionari alături de revoluţionari.

Lozinca guvernelor de coaliţie apăru la noi îndată după războiu când în arena politică îsi făcură întrarea o mulţime de grupări politice noi. Greutăţile operei de refacere şi de unificare veneau să dea o aparenţă de seriozitate unei formule care era în sine o imposibilitate.

Puterea exercita o atracţia irezistibilă asupra tuturor acestor grupări noui care luate fiecare în parte nu reprezentau o forţă politică în stare sa facă prin propriile mijloace faţă nevoilor şi greutăţilor guvernării. Şi pentrucă nici una din ele nu se simţea destul de tare pentru a revendica singură puterea, se aruncă această lozincă a guvernelor de coaliţie. Era o formulă a cărei realizare făcea posibilă tuturor a estor ahtiaţi întruptarea din binefacerile puterii.

Singur partidul liberal, conştient de forţele lui s'a ridicat împotriva guvernelor de coaliţie fiindcă tia din experienţa sa politică că o operă de guvernare nu se poate realiza decât printr'o conducere unitară şi pe un singur program. Am arătat, ori decâteori s'a pus în discuţie chestiunea guvernelor de coaliţie, motivele intemeiate pe fapte cari fac cu neputinţă unor astfel de guverne să realizeze o operă serioasă de guvernare.

Printre cei cari susţineau în acea vreme lozinca guvernelor de coaliţie se găsea şi dl Iorga.

Faptele petrecute în politică de atunci încoace au fost după cum ne aşteptam, de natură să schimbe părerea D-lui Iorga, făcându-l să îmbrăţişeze un punct de vedere pe care noi l'am susţinut dela început.

Intr'un recent articol din „Neamul Românesc" comentând lupta pe care o duce coaliţia naţionalo ţărănistă împotriva guvernului, d-l Iorga se întreabă dacă, după un eventual succes al acestei lupte, s'ar restabili liniştea în ţară. D-sa răspunde hotărât nu.

Şi iată cum îşi lămureşte răspunsul:

„Fiecare din aliaţi vrea puterea pentru el însuş. Dacă s'ar face chiar la un ministeriu de coaliţie, lupte cumplite ar izbucni în el de-a doua zi. Fără a mai socoti şi aceia că şi unul singur din aceste partide, care ca partidul ţărănesc, sunt o simplă adunătură de ambiţioşi, ori ca părtidul „naţional", cuprind coaliţii fără bună credinţă şi într'una din părţile colisate vechi confundări tot aşa de nesincere, ar înfăţişa a doua zi după succes cel mai urât spectacol de lupte intestine.

Nu, aşa nu se poate guverna. „Partidele de mase" ca şi „capacităţile" isolate, ca d-l Marghiloman, nu pot guverna în coaliţii o ţară atât de nenorocită şi ameninţată ca a noastră! Ceia ce trebuie e o singură conducere pe baza unui singur program şi într'o atmosferă de legalitate şi moralitate. In acest cadru poate intra însă orice om de merit şi de cinste pentru a lucra în folosul ţării".

Inregistrând cu satisfacţie acea-tă recunoştere pe care dl Iorga o aduce acum punctului de vedere susţinut de noi, să arătăm ce este coaliţia naţionalo-ţărănistă pentru a dovedi că dintr'o astfel de tovărăşie nu poate rezulta un guvern capabil să conducă statul şi să desfăşure o activitate fecundă.

Acordul încheiat între partidul ţărănist şi partidul naţional are ca scop răsturnarea guvernului actual pentru a-i lua locul. Dar ca să realizeze o operă de guvernământ, trebue un guvern care să lucreze pe baza unui program unitar.

Cum va putea oferi un astfel de guvern o coaliţie care se compune din oameni despărţiţi nu numai prin credinţe politice, nu numai prin mentalităţi deosebite, dar şi printr'un trecut care se ridică ca o barieră de netrecut între unii şi alţii.

Alături de dni Lupu, Mihalache şi Stere, propovăduitorii luptei de clasă vin să se aşeze dnii Mişu Cantacuzino, Gr. Filipescu şi toţi partizanii lor, oameni cari s'au rostit împotriva expropriărei şi au făcut politica latifundiilor agricoli. Alături de aceiaşi domni Stere şi Lupu, adepţi ai internaţionalismului, descalecă din Ardeal dnii Maniu şi Vaida, conducătorii unui partid care-şi zice „naţional" şi s'a rostit împotriva luptei de clasă.

Această tovărăşie apare şi mai odioasă când ne gândim că dnii Cantacuzino, Gr. Filipescu, Brătăşanu şi alţi, cari se numesc succesorii şi continuatorii politicei lui Tache Ionescu, adica a acelei politici care propovăduia războiul de dezrobire, şi-au dat astăzi mâna cu dl Stere, instrumentul armatelor de ocupaţiune germano-maghiare şi cu dnii Ciceo Pop şi Goldiş pe cari oficiosul tachist „Epoca" îi înfaţişa ca trădători ai cauzei naţionale şi-i numea ticaloşi.

Iată oamenii cari alcătuesc coaliţia naţionalo-ţărănistă. Iată cine revendică guvernarea ţării în clipe când se cer rezolvite marile probleme ale consolidării şi organizării statului.

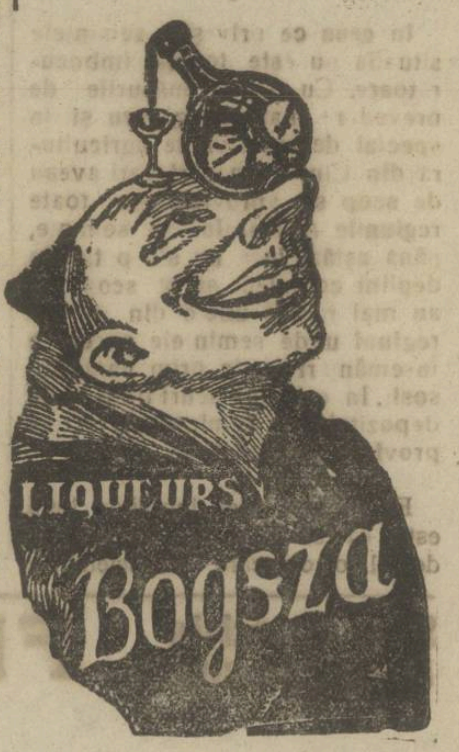

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

In chestia amplificărei apeductului din Cluj

Academia de agricultură se opune să cedeze terenul. Consecințele materiale pentru comună. Se va jertfi interesul public?

Intr'o notă informativă arătam eri că s'a ivit o neînțelegere între comună și Academia de Agricultură, pe chestia celărei terenului necesar instalărei uzinei și captărei de apă pentru ampliticarea apeductului din Cluj.

Amănuntele obținute ulterior asupra acestei chestiuni, sunt de natură să întărească svonurile că neînțelegerea ar avea un caracter în adevăr serios.

Academia nu a comunicat încă nimic oficial primăriei asupra intențiilor sale, totuși unii dintre consilierii comunali au fost preveniți pe cale particulară, de dificultățile pe care le va creia Academia pe chestia terenului care-i aparține.

Conducătorii Academiei susțin că interesul acestei instituții impune să se păstreze întreg terenul din apropierea scoalei, întru cât este strict necesar pentru aplicațiunele practice. Acesta este punctul de vedere pe care se reazămă opunerea Academiei.

Edilii primăriei la rândul lor spun următoarele:

Recunoaștem că Academia de agricultură are nevoe de terenuri cât mai apropiate de școală pentru aplicațiunile practice ce trebue să le facă. Dar în cazul nostru, în primul rând, nu este vorba de cât de o fâsie de 5 jugăre de pământ, care, față de întinderea terenului de care dispune Academia în această regiune, nu poate conta atât de mult pentru această înstituțiune.

Opunerea Academiei de a ne ceda acest teren, ar avea pentru primărie consecințe destul de grele din punct de vedere material. A cauta altă regiune de unde să aducem apa înseamnă a întreprinde cheltueli atât de mari, încât primăria nu le-ar putea suporta deocamdată.

Chestiunea amplificărei apeductului este de cea mai urgentă necesitate pentru orașul nostru, astfel că și din acest punct de vedere, am fi expuși la consecințe destul de grave.

Este, fără îndoială în joc binele public, starea sanitară a orașului, atât de amenințată din cauza lipsei de apă.

•

Relatând toate cele de mai sus, noi ne exprimăm părerea, că reprezentanții Academiei de agricultură, vor ști să cumpănească situațiunea, pentru a nu prejudicia un interes public de o atât de mare însemnătate.

D.

Noua campanie agricolă în Ardeal

Spre deosebire de vechiul Regat unde vremea e încă foarte rece și ploioasă în regiunile deluroase și de șes și foarte friguroasă și pământul acoperit încă cu zăpadă în regiunile dela munte—în Ardeal zăpada nu s'a topit complect și o temperatură relativ căldurasă s'a întins în întreg Ardealul, Din cauza topirei treptate a zăpezilor s'au produs până acum, în afară de câteva localități din Banat nici o revărsare de apă care să pericliteze începutul arăturilor de astă-toamnă.

•

In urma rapoartelor oficiale sosite la resortul de agricultură din Cluj, aproape în toate județele Ardealului au început arăturile de primăvară. Pământul este suficient de umed pentru a asigura semințelor o bună desvoltare.

•

In ceea ce privește semințele situația nu este tocmai imbucurătoare. Cu toate măsurile de prevedere luate de guvern și în special de resortul de agricultură din Cluj — măsuri cari aveau de scop să aprovizioneze toate regiunile Ardealului cu semințe, până astăzi încă nu s'a putut în deplini complect acest scop și au mai ramas unele din aceste regiuni unde semințele necesare însemânțărilor de primăvară n'au sosit. In cel mai scurt timp toate depozitele de semințe vor fi aprovizionate suficient.

•

Faptul cel mai îngrijitor însă este că se simte în întreg Ardealul o oarecare insuficiență a animaleior de muncă, în special în ceia ce privește boii și bivolii. Aceasta se datorește exportului întens de vite ce s'a făcut în ultimul timp.

•

După prevederile de până acum, luându-se în considerare semănăturile de toamnă și perspectivele sigure de însămânțare din primăvară, se speră că în anul acesta se va semăna în Ardeal cu mult mai mult teren de cât anul trecut și că deci recolta va fi cu mult mai abondentă.

In toate regiunile unde țăranii au fost împroprietăriți se observă o vie activitate agricolă. Țăranii își seamănă aproape în întregime terenurile cu grâu — spre deosebire de anul trecut când păpușoiul (cucuruzul) predomina.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor:

Joi 15 Martie: Cavalerul Vloia.

Sâmbăta 17 Martie: Cavalerul Vloia.

•

Se repetă „Văpaia" de H. Kistemaeckers și „Punctul Negru" de Kadelburg.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

◆ INFORMAȚII ◆

— **Moartea unui vechiu polițist.** Luni seara a încetat din viață la Clinicile Universitare, dl Ion Andreescu, șeful secției criminale din Prefectura Poliției Cluj.

Poliția noastră nu pierde în Andrescu numai un funcționar conștiincios ci și un încercat polițist.

Inhumarea va avea loc Joi 15 crt. după amiază.

Cortegiul va porni dela Capela Clinicelor.

— **Reorganizarea bisericii unitare maghiare.** Biserica unitară maghiară din Ardeal a hotărît convocarea unui congres, în care să discute reorganizarea ei pe baze mai democratice, a a cum o necesitează aceasta nouile condițiuni din România. Democratizarea intenționată urmărește valorificarea drepturilor nouilor masse la conducerea administrativă a bisericii unitare. De fapt însă reorganizarea aceasta urmărește numai o fortificare pentru a se putea opune tendințelor statului.

Trebue constatat în legătură cu aceasta, că asociațiile și confesionile maghiare sunt toate într'o febrilă reorganizare, asupra căreia ar trebui să ne oprim mai stăruitor băgarea de seamă.

— **Procesul nesupușilor din Kișkerechi.** Azi a început în sala de conferințe a Corp. VI. Arm. din calea Victoriei de baterea procesului celor 34 de nesupuși la concentrare din com. Kișkerechi cari în luna Ianuarie 1923 primind ordine de a se prezenta la corpuri, nu s'au supus, și s'au adunat cu toți la primăria comunei unde au protestat.

Comisia de judecată e prezidată de dl Colonel Reteanu din Vanători, iar acuzarea e susținută de dl Sublt. Stavrică substituit de com. Regal.

— **Dela Asociația profesorilor secundari** Profesorii secundari sunt chemați stăruitor la ședința adunării generale e Joi, 15 Martie, ora 4 p. m. La ordinea zilei: 1. Alegerea unei părți din comitet. 2. Raportul delegatului la Congresul maeștrilor.

Comitetu Asociației.

— **Universitare.** *Societatea de biologie vă ține ședință Joi 15 Martie la orele 8½ seara în Amfiteatrul institutului de fiziologie.*

— **Serbare școlară.** Comitetul școlar al școalei de aplicație de pe lângă școala de învățătoare, în scop de binefacere și pentru a procura micilor școlari ocazie de a se distra, a organizat în sala festivă a prefecturii o petrece, cu muzica militară și mici producțiuni în ziua de 18 Martie ora 4 p. m.

La această petrecere iau parte copilașii indiferent de naționalitate sau coal .

Rugăm părinții a-și aduce copilașii la această petrecere, care este singura ce s'a organizat în acest oraș, anume pentru ei.

Champagnia SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2132—1

— **Ședința centrului studențesc clujan — Convocare.** Comitetul Centrului studențesc „Petru Maior" va ține ședință extraordinară Sâmbăt , la 17 l. c. ora 8 seara în localul propriu din Palatul Universității.

Sunt invitați la această ședință toți președinții Cercurilor studențești regionale.

— **Statificarea școlilor din Târgu-Mureș.** Anunțasem nu demult, că d-l dr. Emil Dandea, primarul Târgu-Mureșului, a ordonat statificarea școlilor susținute de primărie, cari până acum erau sub conducere pur maghiară, fiind la fel de primejdioase ca celelalte școli ungurești a căror închidere sau suspendare s'a făcut până acum în Ardeal.

Printr'un articol publicat ca răspuns la atacurile adresate de presa maghiară pe chestiunea aceasta, dl Dandea relevă, că statificarea este motivată nu numai prin faptul, că școlile în chestiune nu erau posesiunea unei confesiuni sau a unor particulari, dar acei, cari o susțineau au cerut ei înșiși statificarea, bine înțeles sub unguri. Ori, dacă li-se satisface astăzi vechea dorință, n'au de ce se agita.

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

— **Curtea de Apel rămâne la Tg.-Mureș** Ministerul justiției a revocat ordinul prin care se dispusese mutarea la Brașov a Curții de Apel din Târgu-Mureș. Revocarea s'a făcut în urma lămuririlor primarului Dandea, care a arătat, că mutându-se Curtea de Apel din Tr.-Mureș, s'ar răpi acestui oraș o însemnată instituție de românizare.

— **Jurământul vânătorilor recruți.** Azi înainte de amiază s'a luat cu o solemnitate impunătoare jurământul contingentului 1923 vânători, prat de curând Cu ocazia aceasta s'a dat un dejun intim, la care au luat parte toți ofițerii regimentului și reprezentanții autorităților și presei.

— **Pastorala injurioasă a episcopului Glattfelder.** Autoritățile administrative din Timișoara au confiscat ziarele minoritare locale pentrucă au publicat pastorala episcopului Glattfelder, în care acesta insultă țara și poporul nostru. Episcopul Glattfelder a fost chemat ieri la parchet. Invitarea parchetului nu l'a mai găsit însă pe episcopul maghiar, pentrucă acesta, a avut grija să plece în Ungaria mai înainte.

Circulara a încununat, după cum se vede, întreaga activitate anti-românească a îndepărtatului prelat. Despre această activitate am mai vorbit însă, așa că acum, cu ocazia plecării P. S. Sale dintre noi, nu e mai necesar să revenim.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Coaforul Pascu chemat prin c. p merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tncturat cu „Henne" Adresa Pascu.

Teatrul Național, Cluj

Vând sămânță de ciapă și curechiu calitate garantată în angro si detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Moldovan croitor de dame.

Piața Unirii 10.

2571

— *La Salonul de modă „Modelles Elegantes" au sosit costume cele mai moderne haine de model, pălărie. Str. Mico 30. I. etaj.*

2654

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți: Sub Munți (a 4 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 107 B.)

Mercuri: Fetele Gyurkovics (Abonament șters. Prețuri obicinuite).

Joi: Bajader. (Premieră. Odette-Kolbay, Radjami-Sümegi, Mariene-Somogyi, Napoleon-Ekecs Filip-Leővey, Primpinette Izsó. Abonament de Premieră No. 38. Prețuri de Premieră.)

Vineri: Bajader. (a 2 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters.

Sâmbătă, matineu: Gurița Ta (a 8 oară. Prețuri reduse).

Sâmbătă seara: Bajader (a 3oară. Prețuri de Premiera. Abonament șters).

Sâmbătă, noaptea: Masca ucigașă. (Fantazmagorie în 8 tablouri. Premieră. Leul. Premieră. Audiență. Premieră. Prețuri de Premieră.)

Duminecă, matineu: Stavarul. (Cu concursul dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri reduse).

Dumineca seara: Bajader. (a 4 oară. Odette-Kolbay, Radjami-Réthely, Marianne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip-Leővey, Pimprinette-Izsó. Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Duminecă, noaptea: Masca ucigașă (a 2 oară. Leul a 2 oara. Audiența a 2 oară. Prețuri obicinuite.)

Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marienne-Nemenyi, Napoleon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leővey. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 39.)

Marți: Bajader (a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C.)

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 25 19

Liga Națiunilor și doleanțele Ungurilor din Ardeal

In jurul telegramei de senzație a ziarului „Ellenzék“.

„Ellenzék“ de Luniaseara publică următoarea telegramă — neconfirmată după chiar mărturisirea confratelui maghiar — datată din Geneva :

„După știri din Geneva Liga Națiunilor va lua în Aprilie în discuție doleanțele ungurilor din Ardeal. Telegrama, a cărei confirmare nu ni-a parvenit încă, nu spune nimic mai de aproape despre desbateri, doar că notifică, că discuția va fi contradictorie.

Nu pomenește însă, cine va reprezenta ungurimea din Ardeal, nici dacă aceasta va fi de fapt reprezentată și în ce măsură se va valorifica în interesanta dispută, părerea maghiarilor ardeleni“.

*

Remarcăm, că această telegramă nu i-a venit până acum nici unui ziar în afară de „Ellenzék“. Aceasta pentrucă sursa ei este budapestană, fapt întărit și prin aceea, că după cunoștința noastră, ungurii de aici n'au înaintat până acum plângeri oficiale la Liga Națiunilor. Știm însă, că protestele ridicate contră noastră de către Ungaria, sunt nenumărate. Ori, ar însemna în acest caz, ca ungurii ardeleni să'și însușească intervenția budapestană, fapt, pe care-l osândim din capul locului, fiind o intervenție în chestiuni de suveranitate a Statului.

Dacă totuș minoritatea maghiară din Ardeal a trimis la Geneva proteste contra statului român — fapt nemărturisit de unguri până astăzi — lucrul este cu atât mai grav, firește nu pentru noi.

Cum guvernul român n'are nici o cunoștință despre o asemenea notificare și cum, fapt care reese din chiar cuprinsul telegramei lui „Ellenzék“, telegrama aceasta e din sursa cea mai autentică maghiară, nu putem atribui nici o importanță senzației pe care confratele maghiar crede c'a pus mâna. Mai mult chiar, noi suntem dispuși a crede, că telegrama n'ar fi nici budapestană ci pur și simplu redațională, făcută în scopul de-a impresiona în aceste momente a e discuției nouei constituții. De astfel de senzații „autentice“, cu care ne amuză din când în când presa maghiară, ne-am obișnuit însă de mult a nu ne mai impresiona.

De ce a funcționat rău Uzina electrică în ultimul timp

Ziarul „Ellenzék“ de Vineri 9 Martie 1923 publică un articol prin care ataca cu violență pe conducătorii uzinei electrice din Cluj afirmând ca din momentul când această întreprindere electrică a fost pusă sub conducere românească — deci luată din mâna ungurilor, orașul Cluj a avut mereu de suferit în privința luminatului și că acest fapt se datorește exclusiv incapacității noilor conducători ai Uzinei.

Starea de fapt însă este cu totul alta. Cauzele care au produs de multe ori în ultimul timp întreruperea curentului în diferitele părți ale orașului, departe de a fi produse de incapacitatea noilor conducători ai Uzinei, sunt efectele spiritului de revanșă și al intransigenței foștilor conducători ai Uzinei și iată de ce :

Uzina electrică pentru ca să poată funcționa regulat și prin urmare pentru ca lumina electrică procurată orașului să fie suficientă, are nevoie de lemne, motorină și apă.

Lemnele n'au fost procurate în cantități suficiente în primul loc din cauză că foștii conducători ai Uzinei au refuzat să predea noilor conducători contractele pe care le încheiaseră ei cu diferiți furnizori de lemne și astfel Uzina a suferit mult din cauza acestui combustibil.

In cele ce privește apa, aceasta iarăși n'a putut fi suficientă și utilizabilă de oarece topirea zăpezei a întârziat și topirea s'a produs prea pe încetul. In ceia ce privește motorina aceasta iarăși, n'a putut fi procurată în cantități suficiente de oare ce cisternele care aduceau motorina la Uzină au fost rechiziționate în două rânduri de către C. F. R. Acestea sunt cauzele adevărate care au făcut ca Uzina electrică să funcționeze îndestulător în ultimul timp, iar nu cele anunțate de „Ellenzék“.

Convocarea „Sfatului Țării?“

După ziarul „Lupta“, deputații basarabeni ar fi luat hotărârea de-a convoca la Chișinău „Sfatul Țarii“. Scopul acestei convocări este discutarea atitudinei ne esară față de călcarea actului solemn conținând condițiunile unirii Basarabiei cu vechiul Regat.

Congediul dlui N. Iorga

Ministrul instrucțiunii a admis congediu de doi ani cerut de dl profesor Iorga.

*

Direcțiunea combustibilului anunță pe cei cari au nevoie de păcură și motorină ca să transmită comenzile lor societăților petrolifere.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ședințele Constituantei

Camera

După aprobarea sumarului, deputatul Iamandi propune în ședința de eri 14 Martie, suspendarea interpelărilor în timpul discuției constituției. Opoziția protestează și se naște tumult. Dl Cesar Spineanu vorbește contra propunerii arătând că dl ministru Ventilă Brătianu ar dori împiedecarea interpelării d-lui Madgearu anunțată de Joi. Dl ministru V. Brătianu cere ca interpelarea aceasta să fie desvoltată Joi seara. Camera aprobă. Dl Tătărescu întreabă asupra situației armatei la care dl ministru Mărdărescu răspunde că fabricile din toată țara lucrează pentru echiparea armatei și grație noilor sume din budget hrana trupei va fi îmbunătățită.

Deasemenea noile solde ofițerești vor permite un trai mai bun Ministrul de răsboi termină mulțumind ofițerilor cari au așteptat răbdători satisfacerea. Președintele refuzând să acorde iarăși cuvântul d-lui Cesar Spineanu, opoziția provoacă un imens scandal. După potolirea scandalului vorbește părintele Agârbiceanu în chestia constituției combătând guvernul și partidul liberal.

Dl Iustin Stănescu vroind se vorbească, jumătate din cuvântare nu se poate auzi din cauza sgomotului și întreruperilor opoziției. Tumultul continuă. Părintele Lupaș este întrerupt de majoritate ca represaliu pentru obstrucția opoziției.

Senatul

Senatorul Giția comunică că episcopul Timișoarei Glattfelder a dat o enciclică insultătoare pentru țară. Dl ministru Bănu răspunde că episcopul a plecat definitiv în Ungaria. Dl Ghibănescu intervine arătând ca nunțiul papal Marmaggi face propagandă catolică în țară. La discuția constituției, episcopu Nicolae Ivan al Clujului, declară că este pentru menținerea bisericii ortodoxe ca biserică dominanță, arătând că planurile Ungurilor prin presa mondială sunt exagerate față de tratamentul aplicat Românilor în 1914. Dl Emil Pangratti arată că noua constituție dă destule drepturi minorităților. Cere păstrarea libertății presei. In acelaș sens vorbește și senatorul Drăghicescu. Senatorul ardelean Păcurariu se pronunță contra libertății nemărginite a presei și cere introducere pedepsei cu moarte. Ședința se rtdică la ora șapte și jumătate.

Inundațiile din țară

Circulația între Timișoara și București întreruptă. Uraganul din Oltenia.

Inundațiile din zilele trecute au provocat încetarea circulației și pe linia Faurei-Fetești. Astăzi au plecat mai mulți ingineri ceferiști în direcția Pitești pentru inspectarea podurilor primejduite de revărsarea râului Argeș.

Inundațiile au întrerupt circulația între Timișoara și Craiova. Apele au impotmolit calea ferată dela Vârciorova la Gura-Văii și linia Toplița-Băile Herculane. Deasemenea un tren de marfă a deraiat lângă băile Herculane iar câteva vagoane au fost distruse. Trenurile din București circulă până la Severin, transbordarea fiind inposibilă din cauza inundațiilor.

In Oltenia timp de două zile a fost o groaznică furtună care a rupt garduri, a dezvelit case și a desrădăcinat copacii. Comunicația telefonică și telegrafică a fost întreruptă.

Partidului național în slujba Budapestei

Cum înfățișează ziarul „Az Est“ situația din România

„Pretutindeni croncăne corbul“, — scrie ziarul budapestan inspirându-se din ultimul manifest al part. naț.

Ajungând la Budapesta, utlimul manifest al partidului național a inspirat ziarului „AZ EST“ următorul articol pe care-l cetim în n-rul dela 8 Martie :

„In stîncosul Ardeal și în județele Bihor și Arad, peste Timișoara și Sătmar și pe unde noul tricolor românesc fâlfâe pe palatele și colibele maghiare, PRETUTINDENI CRONCĂNE CORBUL. Poate că nu simte încă mirosul hoitului, dar croncăne de pe acum, PENTRU CĂ A FOST PĂCAT, A FOST PĂCAT, PĂCAT .....

A fost păcat că pământul, care-a ținut o mie de ani de coroana Sfîntului Ștefan, A FOST SACRIFICAT UNEI ILUZII, ILUZIEI ROMÂNIEI MARI“.

Și ca să arate și mai bine cât de mare e păcatul că Ardealul a fost sacrificat unei iluzii, autorul articolului evoacă în următoarele cuvinte situația Ardealului din vremea stăpânirii ungurești :

„Românii se îmbogățiseră. Pas cu pas, ei smulgeau pământul de sub picioarele ungurilor și săcuilor. Printr'o conștientă politică bancară ei dedeau împrumuturi prostimei flămânde de pământ

In biserică, în școală, își puteau cinsti, liberi și nestînjeniți, Dumnezeul și cultura lor“.

După ce evoacă astfel fericitele vremuri ale stăpânirii maghiare, autorul articolului descrie după cum urmează situația de astăzi a Ardealului :

„RĂPIRI DE DREPTURI, O ADMINISTRAȚIE PUTREDĂ, UN PARLAMENT ALCĂTUIT PRIN LOVITURĂ DE STAT, EXCESE ALE PUTERII GUVERNANTE, SUGRUMAREA LIBERTĂȚII PRESEI. ABSOLUTISMUL DE PARTID IMPINGE INTREAGA ROMÂNIME IN BRAȚELE REVOLUȚIEI“.

Și pentruca toate acestea să nu pară basme, ziarul budapestan ține să comunice cetitorilor săi și izvorul de unde și-a cules informațiunile :

„De unde știm atât de exact actuala situație a României ? Nu din partea unui adversar al lui Scotus Viator și nici din descrierile exagerate și unilaterale ale vreunui călător ungur, CI DIN MANIFESTUL LUI IULIU MANIU, PREȘEDINTELE PARTIDULUI NAȚIONAL.

„DIN ACEST PREȚIOS DOCUMENT, CRONCĂNEȘTE GLASUL DE CORB : CĂ A FOST PĂCAT, PĂCAT, PĂCAT. Și ca un ecou al formidabilei mărturisiri a celui ce-și bate pieptul : UN MEA CULPA, MEA CULPA, MEA MAXIMA CULPA !“

Iată, prin urmare, la ce servește politica partidului național pe care n-o putem osândi mai bine de cât punându-i dinainte acest articol al ziarului „Az Est“.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Telefon No. 401, 290
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Intâmplări din Cluj

Un hoţ descoperit în ... închisoare

Domnul avocat Parteniu Barbu din strada Iuliu Maniu No. 10, a reclamat domnului comisar Leontin Pop dela poliţia centrală că având în serviciul său pe un oarecare Acaţiu Lörincz, i-a încredinţat suma de 11000 lei pentru a face o plată, iar acesta a dispărut cu banii.

Comisarul Pop luând în cercetare cazul a reuşit să dea de urma hoţului, care se afla de mai multă vreme arestat la Aiud, tot pentru alte asemenea fapte.

Servitori hoţi

Poliţia a arestat pe individul Iacob Cibolencean, fost camerier la direcţiunea regională de poduri şi şosele din localitate, de unde a dispărut acum o lună furând mai multe mii de lei dela casierul acelei instituţii.

•

A mai fost arestat copilul Boita Luteanu de 14 ani care fiind în serviciul domnului Gavril Gârboveanu din strada Moţilor No. 52, a furat acestuia nişte hamuri în valoare de 3000 lei, pe cari le-a vândut unor necunoscuţi cu 400 lei.

Dezertor prins

Poliţia a arestat pe individul Lazăr Dumitru asupra căruia s'au găsit materiale de cizmărie în valoare de mai multe mii lei şi a căror provenienţă nu a putut-o justifica.

In timpul cercetărilor s'a mai constatat că numitul e şi dezertor din Reg. 7 Jandarmi Bat. de Instrucţie (Oradea-Mare).

Cu actele cuvenite a fost înaintat la Comenduirea Pieţei.

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj

pentru ediţii MASSON Paris, la celelalte editori de literatură şi de ştiinţă franceze. 1267-3

Cel mai mare favor de schimb. ... Cereţi catalog.

In jurul unei pretinse revolte a elevilor şcoalei de ucenici din Orade

In chestia mai aşa zise revolte a elevilor şcolei de ucenici din Oradea-Mare, primim spre publicare următoarele:

Unele ziare ungureşti, între altele „Hirlap" din Braşov şi „Ujság" din Cluj în 7 curent, sub diferite titluri atătătoare au publicat o ştire despre un incident ce s'ar fi întâmplat în şcoala de ucenici industriali din Oradea-Mare, pusă sub conducerea mea.

Ştirea publicată în aceste ziare se prezintă astfel:

„Directorul regional, inspectând şcoala de ucenici industriali şi-ar fi exprimat nemulţumirea faţă cu progresul elevilor maghiari şi evrei, lăudând numai pe români.

In urma acestei nemulţumiri institutorul vizat, un oarecare Monescu, după ce s'a depărtat directorul regional, ar fi cerut unui elev maghiar să declame o poesie românească şi fiindcă elevul n'a ştiut, institutorul i-a aplicat două palme, apoi elevul a pălmuit pe institutor, iar cellalţi elevi, îmbărbătaţi de curajul colegului lor, ar fi păşit agresiv faţă de institutor, astfel că profesorul a cerut ajutor colegilor, cari înarmaţi cu bete şi cu linii, în frunte cu directorul, au intrat în clasă, ca să pedepsească pe cei agresivi. N'au găsit însă nici un elev în clasă. Autorităţile anchetează".

Suntem obcinuiţi cu atacurile neîntemeiate din partea „conpatrioţilor", cari îşi văd dezastrul prin faptul, că în şcoala unde se creşte clasa muncitorească a viitorului, se pune cel mai mare pond pe educaţia în spirit religios moral şi patriotic national.

N'am dat importanţă acestor atacuri, pentru că cunoşteam isvorul lor răutăcios şi nici în cazul de faţă nu ne-am pierde timpul cu desmintirea unor ştiri apărute în ziare, cari în nici un caz nu reprezintă interese româneşti, sau nici măcar nu se apropie de acele.

Suntem nevoiţi însă a o face, chiar în interesul reputaţiei acestei şcoli şi pentrucă publicul românesc să vază, cu ce mijloace se caută discreditarea unei instituţii româneşti.

Intreagă ştirea de mai sus este o mincuină sfruntată pentrucă: 1. Dl director regional, ori Dl revizor şcolar în anul curent şcolar, încă n'a inspectat aceasta şcoală 2. La şcoala aceasta nu funcţionează nici un institutor cu numele „Monescu". 3. Institutorii pentru negligenţă în studiu nu aplică pedepse corporale. 4. Nu ne putem închipui ca într'o şcoală un institutor să se lase pălmuit de un elev. 5 Nefiind adevărate premisele, natural nu există nici o anchetă.

Reiese deci evident, că ştirea este isvorâtă dintr'un spirit de discreditare, ceeace o documentează însuşi titlul din „Hirlap": „O bătaie naţională în şcoală".

Am spus mai sus, că în aceasta şcoală se dă o deosebită importanţă creşterei într'un spirit religios-moral şi patriotic şi mijloacele cari ne stau la dispoziţie sunt cu mult mai eficace, decât brutalizarea elevilor şi ştirile de acest fel, documentează rezultatul acestei educaţii, rezultat care este un spin în ochii elementelor distrugătoare, cari nu se pot împăca, auzind corul românesc al acestor ucenici, văzând serbările şcolare, privind cum sunt conduşi la biserici şi la orice manifestare a vieţei naţionale.

Iată deci pentru ce în unele ziare văd lumina zilei ştiri ca cea de mai sus, cari prezintă într'o lumină absolut nefavorabilă şi tendenţioasă o instituţie a statului român.

Tocmai pentrucă ne dăm seamă de izvorul ştirilor de acest fel, iar pe de altă parte fiind convinşi de rolul ce ni e dat la această şcoală, aceste ştiri tendenţioase nu ne descurajează. Din contra ne dau noui impulsuri pentru a ne desfăşura activitatea aşa cum ne-o înţelegem şi cum cer interesele statului român.

Iuliu Muth
Directorul şcolii de ucenici din Oradea-Mare

Soós şi Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Magazin de mode bărbăteşti şi femeeşti

Au sosit în cantităţi mari ultimele noutăţi de primăvară: **pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.**

Preţuri fixe!! 2436

Oferim pentru particulari şi armată

Paste făinoase

având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofonium grecesc** în ori-ce cantitate.

Depozitele de Coloniale

PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26

Telefon 4-68. Lângă „Posta Centrala. 2635

ADALBERT FISCHER & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE

Sufragerii, Dormitoare, cărucioare pentru copii, în mare depozit.

Intreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot feliul de piatră.

Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 26 6

Reclame este sufletul comerţului.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Chmura optik

Timisoara

cetate 2552

ZEISS

Punktal üvegek

Mott & fils

Champagne

„CHAUSSURES ECHO"

1392 **este marca celor mai bune ghete.** Lloyd 1110

NU CUMPARATI

cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,

până nu controlaţi preţurile la **EMIL BLAGA** Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,

care vinde cel mai eftin

2608

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge şi la Domiciliul doamnelor pentru coafat şi tîncturat cu „Henne". Adresa Pascu Teatrul Naţional, Cluj.

Cea mai fina crema pentru ghete

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de sc is şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Reclama este sufletul comerţului

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE
şi CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"

Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
Bucureşti, B-dul I. C. Brătianu No. 3, Adr. Telegr.: AFEB
No. 3, Telefon: 56/75

Tablă, Fier, Oţel,
Piese de schimb etc.
pentru
Fabrici de LOCOMOTIVE
şi VAGOANE

2431

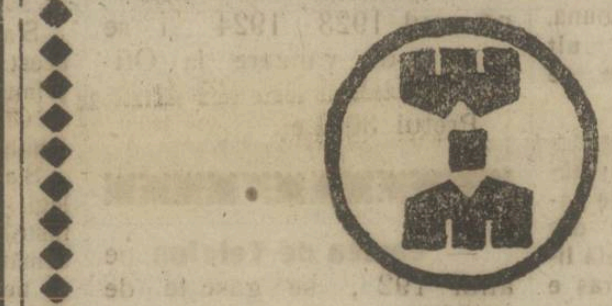

IV.

Târg Internaţional Vienez

dela 18—24 Martie 1923

Cea mai favorabilă ocazie de cumpărăt pentru toate branchele.

Informaţiuni la reprezentantul onorific:
Consulatul Austriac, Cluj. 2583

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage

1267-2

Avantajele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

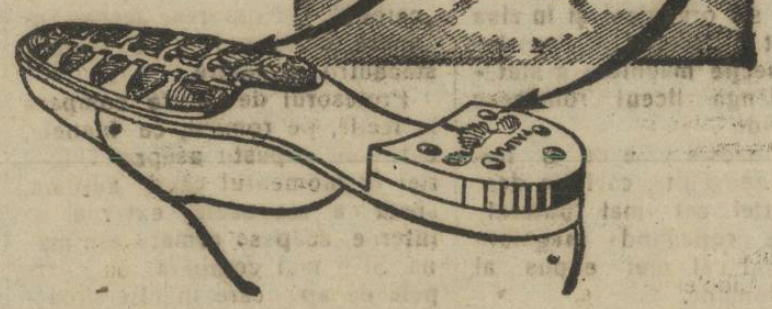

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune si ieftine

1370

1290 No. 1

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Infiinţarea unei secţii maghiare la liceul „Gojdu" din Oraea-Mare

In locul liceului iredentist premontratens, o secţie maghiară la liceul statului. Cum a decurs organizarea. Şicanele profesorilor unguri

Liceul premontratens din Oradea-Mare, care şi în trecut, dar mai cu seamă astăzi, a fost un cuib de propagandă şovinistă iredentistă, a fost închis şi în locul lui s'a organizat şi în ziua de 12 crt. a început să funcţioneze, o secţie maghiară a statului pe lângă liceul românesc „Em. Gojdu".

Faptul acesta este de o importanţă deosebită, căci s'a desfiinţat astfel cel mai puternic loc de propagandă maghiară din punctul cel mai expus al graniţei române.

Liceul maghiar, sub unguri

Liceul călugărilor premontrei, aşezat într'un mediu românesc, avea menirea să crească Tinerimea română — şi ungurii se făliau că au crescut-o — într'un spirit corespunzător ideii de stat maghiar. Dacă activitatea lui n'a dat însă tocmai roadele aşteptate, acest lucru datoreşte celor două internate româneşti (gr. catolic şi ortodox), cari îi contrabalansau acţiunea distructivă. Şicanele şi traiul vitreg, de care se bucurau elevii români, vor rămânea însă neşterse nu numai pentru acei, cari au avut nenorocul de a'şi face şcoala pe băncile acestui institut călugăresc iredentist.

Sfidările la adresa României

Când călugării premontrei s'au văzut trecuţi în cadrele statului român, n'au scăpat nici o ocazie de a face neplăceri acestui stat. Au sădit printre elevi ură faţă de noi şi în loc de răspândirea culturii, s'au pus în serviciul politice ungureşti.

Profesorii acestui liceu s'au prezentat la examenele publice cu medalia „Ungariei ciuntite" („Nem, nem, soha": Nu, nu, niciodată); profesorii au refuzat ascultarea de organele statului cu motivarea, că ei au alte organe, numite de statul unguresc şi că faţă de statul român, al cărui rege nu e „apostolic" şi al cărui ministru de instrucţie nu e „catolic", nu datoresc aceeaş supunere, care'i obliga pe vremea stăpânirii maghiare.

Profesorul de istorie compara la lecţie, pe români, cu hienele, cari s'au năpustit asupra Ungariei în momentul când aceasta, sleită de războaele externe şi interne, scăpase armata din mână. Şi îi mai compara cu şarpele de apă, care înghite broaştele mai mici, dar care înghiţind una mai mare, se va îneca el însuşi. Tot la acest liceu, elevi unguri au batjocorit pe romîni, caricaturizând pe gloriosul comandat, care intrase în Budapesta.

Nici nu mai merită amintite cazurile, când s'a refuzat inspecţia delegaţilor ministerului roman, sau când au rămas neexecutate ordinele ministerului, Nu se poate trece cu vederea felul cum a ţinut directorul liceului să'şi exprime omagiile în ziua încoronării în prezenţa clerului, salutând pe Suverani români cu cuvintele („Ave Caesar, morituri te salutant"), cu cari creştinii târâţi în faţa fiarelor salutau pe tiranul Nerone, — Pentru această sfidare directorul a fost suspendat. Susţinătorii şcoalei au refuzat însă de a'l înlătura. La fel au răspuns şi la ordinul prin care se suspendau profesorii cu diplome liberate în Ungaria după 1918, sau cari n'aveau cetăţenia română.

Se mai adaugă la acestea faptul, că şcoala premontreilor sta sub conducerea unor organe din altă ţară, cari dădeau directive potrivnice intereselor statului român.

Intervenţia statului

Cum toate aceste fapte denotau o atmosferă şi o mentalitate, duşmănoasă şi pagubitoare intereselor ţării, şi cum îndreptarea nu se putea spera prin măsuri parţiale, ministerul a trebuit să recurgă la mijlocul indicat de chiar legile maghiare şi să închidă şcoala, care, după cum se vede din cele de mai sus, nu era de fapt o şcoală cât o instituţie de propagandă maghiară. Aceasta s'a putut face cu atât mai uşor, cu cât nici chiar clădirea nu era a călugărilor premontrei, ci era făcută pe cheltuiala fondului de studii al statului maghiar, revenit azi de drept României.

O secţie maghiară pe lângă liceul de stat

Pentruca elevii să nu sufere din pricina acestei închideri a şcoalei premontreilor, statul român a înfiinţat o secţie maghiară pe lângă liceul „Emanoil Gojdu, cu programa analitică şi cu profesori de-ai statului.

E de notat, că dintre profesorii liceului premontreilor, nici unul n'a voit să ia parte la lucrările de lichidare a studiilor din acest an, ci au declarat că pleacă în Ungaria, unde, la Gödöllő, vor înfiinţa un liceu. S'a evidenţiat prin aceasta şi mai mult ura ce-o poartă Statului român. Din parte-ne însă nu le putem dori decât cale bună. Poate acolo vor avea mai mult succes, fiind mai aproape de Horthy.

Cu toată propaganda duşmănoasă nouă, pusă la cale de călugări şi de presa streină din Oradea, secţia maghiară dela liceul românesc din acel oraş e pe deplin organizată, aşa cum o cer interesele de Stat, merit, care-i revine aproape numai dlui dr Al. Pteancu, neobositul inspector general al învăţământului secundar din Ardeal.

S'au înscris cu totul 458 de elevi unguri şi astfel, liceul „Emanuil Gojdu" numără azi peste 1000 de elevi, cu 23 de clase, dintre care 12 româneşti. Elevii evrei dela liceul catolic au fost trimişi la liceul evreiesc. Ungurii, fără deosebire de confesiune, sunt la liceul de Stat sus numit; doar câţiva s'au înscris şi la secţia română.

Corpul didactic s'a conpus, la ordinul ministerului, într'o săptămână, din 18 profesori, toţi titraţi, bine calificaţi, cu mult superiori nivelului de pregătire a călugărilor premontrei.

Cursurile s'au început Luni, 12 crt. Orarul are 24 de ore de fiecare clasă, ca în vechiul Regat. În întreaga secţie s'a introdus ca materie nouă limba franceză, care nu era în materiile liceului maghiar, un noroc pentru elevi, căci dacă terminau anul şcolar la liceul călugăresc, fără limba franceză, certificatul lor nu avea valoare, lipsind o materie esenţială.

Dreptatea românească

Constatăm în concluzie, că în desfăşurarea lucrărilor în legătură cu închiderea liceului premontreilor, felul aranjării s tuaţiei elevilor s'a făcut repede, bine şi în mod vrednic de demnitatea Statului român, care în cazul de faţă a ştiut să şi pedepsească pe cei vinovaţi, dar a ştiut să şi ridice la sine pe cei fără vină.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj în chioşcul de ziare Staniloiu. Preţul 30 lei.

Chestiunea chiriilor

Congresul Uniunilor chiriaşilor din Ardeal şi Banat.

Uniunile Chiriaşilor recunoscute din Ardeal şi Banat au ţinut în zilele de 11 şi 12 Martie un congres la Oradea-Mare la care au participat toate organizaţiunile chiriaşilor din Ardeal şi Banat.

Congresul care a avut loc în localul Primăriei din Oradea-Mare a trimis în primul rând o telegramă omagială M. S. Regelui.

Congresul s'a ocupat apoi cu cererea Ligei Chiriaşilor din Bucureşti prin care aceasta cere ca Uniunile din teritoriile alipite să fie considerate ca filiale ale ligei din Bucureşti, să verse 25 la sută din venitul brut, acestei ligi, să se supue cenzurei Comitetului din Bucureşti sub sancţiunea înfiinţărei de către Bucureşti a unor filiale în toate localităţile,

Congresul în unanimitate a respins această cerere. Uniunea din Ardeal şi Banat nevoind să renunţe la autonomia ei.

La propunerea dlui Carol A. Jahoda preşedintele Uniunei Chiriaşilor din Cluj, s'a hotărât formarea unui Birou Central al Uniunilor recunoscute din Ardeal şi Banat, care în fiecare an să-şi aibă sediul într'un alt oraş din Ardeal şi Banat şi care birou central să vorbească cu depline puteri în numele tuturor chiriaşilor din Ardeal şi Banat, reprezentând interesele acestora şi susţinând dolean ale lor.

S'a primit proiectul înaintat în acest scop întocmai şi s'a ales primul sediu al Biroului Central în Oradea-Mare iar ca Preşedinte domnul Dr. Dimitrie Chiş, senator.

S'a discutat defectele actualei legi şi s'a înaintat telegrafic Ministrului desideratele congresului urmând ca un memoriu explicativ să fie înaintat Ministrului prin Biroul Central nou înfiinţat.

In fine s'a fixat modul unei strânse colaborări a acestor Uniuni recunoscute pentru apărarea cauzei chiriaşilor destul de oropsiţi.

Coresp.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul III. ◆ No. 751 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Vineri 16 Martie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 120 L
PE 6 LUNI . . . . . 60 L
PE 3 LUNI . . . . . 30 L

R CLUJ 1. 7439 18

Biserica ortodoxă și biserica unită

In ședința Senatului dela 12 Martie s'a adus pentru întâia oară în dezbaterile Parlamentului lupta confesională dintre biserica unită și biserica ortodoxă, prin vorbirile Mitropolitului Suciu și Mitropolitului Bălan.

Un duel în toată regula s'a încins cu prilejul discuției Constituției între cei doi șefi ai bisericilor din Blaj și Sibiu.

Lupta între cele două biserici din Ardeal este veche. Dar dela unire încoace ea pare că s'a îndârjit și că dispărând primejdia care le unea pe deasupra certurilor dintre ele, biserica dela Blaj și biserica dela Sibiu și-au declarat un război pe viață și pe moarte.

Trăind în mijlocul acestui război, suntem siliți să arătăm punctul nostru de vedere în privința luptelor confesionale cari alături de politică aduc un nou element de învrăjbire tocmai în vremuri când este mai multă nevoie de unirea și de colaborarea tuturor energiilor morale ale națiunei

Cercetând deci și ceiace spun conducătorii bisericei din Blaj și ceiace spun reprezentanții bisericei din Sibiu, trebuie să recunoaștem că greșeala o împărtășesc deopotrivă și unii și alții. Și greșeala isvorăște din aceia că ambele biserici nu trăesc numai înăuntru lor, ci fiecare din ele încearcă să pătrundă în domeniul celeilalte.

Biserica unită are, negăduit, mari merite și dreptul la recunoștința și respectul națiunei. Ea a restabilit legăturile noastre cu latinitatea, ea a dat un suflet nou luptei naționale care se dădea aci în Ardeal. Pe teren național, pe teren cultural și pe teren bisericesc, biserica unită a muncit cu folos pentru întărirea neamului Indeplinind astfel un mare rost național, ea își poate revendica un titlu de glorie și un titlu de recunoștință din partea întregei lumi românești.

De câtva timp, însă, și cu deosebire dela unire, conducătorii bisericei unite au săvârșit câteva fapte cari au jignit sentimentul religios și național. Nu le vom reaminti acum pe toate ; este deajuns să pomenim atitudinea prelaților greco-catolici cu prilejul Incoronării și manifestația care s'a făcut la Blaj cu prilejul vizitei Nunțiului Marmaggi, care a îndemnat pe slujitorii bisericei unite să facă tot ce este cu putință pentru a atrage către biserica papală tot poporul român, scăpându-l de ortodoxism.

Acest caracter de avant-gardă a catolicismului cuceritor, în România, pe care se silesc în tot chipul să-l accentueze prelații bisericei unite, stăruitoarele încercări de proselitism făcute, atacurile îndreptate prin foile sale împotriva bisericei ortodoxe, iată cari sunt greșelile săvârșite de șefii bisericei unite.

Cât despre biserica ortodoxă, cu o tradiție națională și istorică mai veche, îmbrățișând un număr mult mai mare de credincioși, ea se socotește îndreptățită să lupte pentru a readuce în sânul ei credincioșii pe cari i-a pierdut acum peste două sute de ani. Și aci stă greșeala ei. Căci, indiferent dacă unirea cu Roma s'a realizat de bună voie sau a fost un act silnic, cele două veacuri, cari au trecut de atunci ca și activitatea desvoltată în acest timp de către biserica unită, au dat actului de unire cu Roma o consacrare istorică. Două veacuri și mai bine de tradiție bisericească și națională, dau bisericei din Blaj dreptul să trăiască și să se desvolte. Nimeni nu se poate, deci, atinge de ființa ei, nimeni nu are, dreptul să intre în domeniul pe care i-l'a hărăzit veacuri de tradiție și de activitate.

Iată de ce când conducătorii bisericei unite se fac la noi propagandiștii catolicismului în dauna bisericei ortodoxe, ei săvârșesc o mare greșeală, după cum aceiași greșeală o săvârșesc și conducătorii bisericei ortodoxe când voesc să lovească în ființa bisericei unite.

Amândouă sunt, mai vechi sau mai noui, creațiuni istorice ale sufletului național. Pe amândouă le solicită atâtea necesități ale vieții lor interioare, atâtea îndatoriri față de națiune, încât lupta pe care o dau între ele trebuie să înceteze. Fiecare biserică este datoare să se îngrijească de desvoltarea ei, fără să aibă gândul uei incursiuni în domeniul celeilalte. Lupta confesională la care asistăm și pe care o văzurăm desfășurându-se și în Parlament prin duelul dintre cei doi capi ai bisericelor ortodoxe și unite din Ardeal, trebuie să se curme. Respectându-și reciproc credința, tradiția și ființa ele sunt datoare să-și unească sforțările în slujba națiunei. Pilda de armonie, de respect și de înțelegere creștinească dela ele trebue să vină, fiindcă numai astfel își îndeplinesc rostul lor în viața națională.

Intre studenți și profesori

Agitațiunile studențești au ajuns în faza schimbului de scrisori prin presă între profesori și tineretul universitar. Catedra și banca s'au mutat în coloanele cotidianului. Iar corespondența este dintre cele mai neliniștitoare. Profesorii se plâng că studenții nu-i mai ascultă. Un admirabil articol al d-lui Bogrea în „Conștiința Românească" și un altul îngrijorător al d-lui Marin Stelănescu în „Patria", ne spun acest lucru care trebuie să ne scuture puțin din indiferentismul cu care ne-am obișnuit să privim mișcările studenților. In ultima lor înfățișare sau mai degrabă în atitudinea pe care studenții au adoptat-o față de proprii lor stătuitori, profesorul de filosofie vede colții sistemului sovietic, înfigându-se în liniștita noastră organizație socială. Crezând că servesc cauzei naționale, pe nesimțite studenții își prăbușesc țara în infernul bolșevic.

Răspunde profesorului un student, mi se pare unul din promotorii mișcărei studențești locale și recunoaște dreptatea celui dintâi. Intr'adevăr studentul trebuie să asculte sfaturile profesorului său, dar, întreabă la rându-i autorul scrisoarei, cum trebuie să facă studentul, dacă un domn profesor îl învață într'un fel, iar altul într'alt fel ?

Studentul trece repede peste această întrebare, al cărui înțeles merită totuși o mai îndelungă atenție. Chiar să nu fi vrut să facă nici o aluzie, cu cuvintele sale, autorul scrisoarei a atins o chestiune a cărei evidentă actualitate, ne îndeamnă să ne oprim și noi puțin asupra ei.

Intr'adevăr, cum pot asculta studenții pe dascălii lor, când aceștia nu se înțeleg nici ei între dânșii.

Opiniunile personale nu pot fi desigur interzise unei categorii de cetățeni și mai ales unora cari sunt socotiți cei mai luminați ai țărei. Și ar fi absurd a pretinde profesorilor ca toți să adopte una și aceiași părere într'o anumită chestiune, cum se spune, — la ordinea zilei.

Insă în chestiuni cari privesc nu mai universitatea, profesorii nu trebuie să aibă decât o singură conduită, aceia dictată de interesele superioare ale țărei.

Amestecând concepțiile politice personale cu învățăturile pe care le predică dela catedră, autoritatea acestora scade în proporție cu gravitatea acestei neiertate greșeli.

Insă chiar în viața lor politică din afară de învățământ, profesorii ar trebui să păstreze o măsură și o modalitate de procedeu, care sunt absolut inerente misiunei lor.

Poate că e nedrept să fie așt-fel, dar constatarea e evidentă. Elevul pune mai puțină încredere în profesorul a cărui disciplină în viața publică stă la discreționea pasiunilor fie politice, fie intime.

Fenomenul se poate observa mai ales acum. Inainte de războiu, cuvântul profesorului avea mai multă greutate, căci înainte de războiu putea fi vorba într'adevăr de o autoritate a cărturarului.

In zilele noastre, politica a smuls pe profesor preocupărilor lui pur intelectuale.

Aș dori mult să văd un profesor universitar de după războiu care s'a evidențiat prin altceva decât prin articole de ziar cu conținut politic sau prin discursurile în sălile de întruniri publice ...

Și spunând așt-fel mă gândesc mai mult la Clujul acesta al nostru, unde ar fi trebuit să fie altfel, cu totul altfel ...

Economice

Industria ceramică europeană

Lupta pentru întâietate între Germania și Cehoslovacia. Un minunat prilej și un bun exemplu pentru noi.

Industria ceramică și industria pietrii pentru noi are o deosebită importanță. Posedăm materie primă din belșug pentru ambele industrii. Din nefericire, ne lipsesc mașini și bani... poate și inițiatva. Credem deci că e de o deosebită importanță să dăm câteva date asupra celor mai bine dotate țări în această privință : Cehoslovacia și Germania.

Până la războiu Germania a deținut supremația în produse de ceramică și cimenturi. Capitalurile germane exploatau în egală măsură bogățiile indigene, ca și carierele și minele austriace din Cehoslovacia de astăzi. Astfel cea mai mare parte dintre marile stabilimente din Cehoslovacia se găsiau, în momentul eliberării sale, în mâinele germane și austriace.

După războiu situația s'a schimbat. Societățile comerciale cehoslovace au rescumpărat rând pe rând fabricele și minele ; băncile cehoslovace susținând și desăvârșind această operă considerabilă pentru industria națională cehoslovacă. Astăzi aproape toate stabilimentele de industrie ceramică sunt în mânile capitalurilor naționale.

O luptă economică interesantă

Consecința imediată a acestei noui stări de lucruri a fost că între Germania și Cehoslovacia s'a pornit o aprigă luptă de concurență. Industria ceramică germană a adaptat sistemul *dumping*, care e drept în cele dintâi luni ale luptei a slăbit mult negoțul cehoslovac. Dar Germania are încă nevoie de materii prime. Ea a fost silită să se adreseze în Cehoslovacia, ceea ce a cauzat o repede ameliorare a industriei sale periclitată de *dumpingul* german.

Ce îi lipsește Germaniei?

Germania cumpără din Cehoslovacia o mare cantitate de materii prime.

Stabilimentele din Bavaria, Saxonia și o parte din Prusia Centrală întrebuințează lignit din Boemia. Ocupația franceză în Ruhr face imposibilă o orientare economică spre surse de energie. Pe lângă aceasta, industria ceramică germană nu se poate lipsi de caolinul cehoslovac și în special de cele mai bune varietăți de caolin din Europa, cum e spre exemplu caolinul Ledlec. Pe lângă aceasta mai trebuie să importe din Cehoslovacia, importante cantități de argilă refractară în varietăți și de calitate superioară, magnesită, quarț și spat de Boemia, materii foarte căutate în Germania.

In aceeași măsură se caută marmură albă, marmură roșie, granit, porfir negru și sienită.

In schimb Cehoslovacia ia prea puțin din Germania. Pentru sticlăriile sale are nevoie de cretă, gips și nisip de o varietate specială.

Separațiunea debușeurilor de desfacere

Favorizată de natură și după o luptă tenace pentru a smulge din mâini străine o importantă sursă de propășire națională, Cehoslovacia se găsește astăzi pe picior de egalitate cu producția ceramică Germană. E interesant de observat cum se împart debușeurile de desiacere cari până acum erau proprietatea exclusivă a Germaniei. Cehoslovacia se îndreaptă către Europa centrală și spre Balcani, cuprinzând și România în acest traseu economic, iar Germania își întinde tentaculele economice spre nord în Danemarca, Suedia, Norvegia, și spre Rusia și Polonia.

Lupta nu este încă terminată. Diferitele epoci de criză prin care a trecut și trece Germania, i-au răpit încrederea cumpărătorilor. Variațiunile prețurilor și imposibilitatea de a răspunde prompt obligațiunilor contractate au desăvârșit această operă, lăsând loc concurenței Cehoslovace. Din nefericire pentru ea, nici Cehoslovacia nu poate da prea mult astăzi, așa că ne găsim în fața unei crize vădite.

Concluzii

Dacă bogățiile solului și subsolului nostru ar fi fost în exploatare astăzi am fi avut cel mai bun prilej să ne creiem o largă piață de desfacere în străinătate, disputându-ne locul alături de Germania și Cehoslovacia. Zăcămintele de caolin descoperite în Ardeal sunt de o varietate rară, celelalte materii prime necesare industriei ceramice nu ne lipsesc ; iar lipsa de instalații și mașini pentru o industrializare în stil mare s'ar putea acoperi cu prisosință din comercializarea materiilor prime de cari dispunem. Cehoslovacia ne oferă un admirabil exemplu .

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

DETECTIVA

Ziarele au publicat chipul unei femei foarte drăguţe, Miss Goodwin, explicându ne că e o mare detectivă americană.

Spunem drept, pe vremurile acestea de ştiri fulgerătoare şi groasnice, dacă nu eşti om politic de valoare mondială, trebuie să descoperi cel puţin mormântul unui faraon ca lumea să se ocupe de tine.

Văzând foto rafia d-rei Goodwin in ziare, mi-am închipuit că cine ştie ce isprăvi ultra senzaţionale va fi săvârşit femeia aceasta! Cine ştie ce bandă neobişnuit de numeroasă şi ne mai pomenit de ramificată va fi descoperit, sau cine ştie ce secţă ascunsă, duşmană a omenirei va fi scos din subteranele Americei aceştea, în care nici imaginaţia lui Edgar Poe n'a răsbătut până în fund.

Iată de ce am căutat cu multă nelinişte, ca ori ce cetăţean al epocei mele, dornice de senzaţii violente, să văd ce e cu d-ra Goodwin.

Vai, nimic din toate astea. D-ra Goodwin este numai detectivă de moravuri, hai să zicem uşoare (dar cum veţi vedea mai la vale tocmai aşa de uşoare cum vă închipuiţi) pe lângă prefectura poliţiei din Angelos.

Misiunea ei este de a aresta pe toţi ... acostatorii femeilor pe stradă. Al dracului americanii; pentru a prinde cât mai mulţi pierde-vară de aceştia au pus pe o femeie frumoasă să facă astfel de poliţie!

In sfârşit, obiceiuri americane!

Inchipuiţi-vă însă că obiceiurile astea ar fi transplantate şi la noi. Vai Dumnezeule, ce dezastru!

Inchipuiţi-vă un plutonaş de june domnişoare ferchezuite şi graţioase trecând pe stradă; şi alături un plutonaş de cavaleri întrecându-se care mai de care în graţiozităţi. Şi iată pe domnişoară scoţând un ţignal, apoi poruncind pe un ton ameninţător:

— Nici o mişcare. Vă declar arestaţi pe toţi. Mergem la secţie să vă închei cuvenitul proces verbal

Acum a ca se mai poate întâmpla, ca vre-unul dintre ei să-i ticluiască ast-fel de complimente, încât fata, contrar jurământului prestat autorităţei superioare să-l facă scăpat, asta e alta socoteală. Ba se poate întâmpla să iasă oare cari mariajuri între forţa publică şi delicoenţi...

Dar sunt sigur că astfel de măsuri la noi n'ar prinde. Intâi şi intâi, cel mai indignat ar fi desigur ... chiar sexul frumos. Şi când o începe să protesteze sexul frumos, nu mai rămâne nimic din biata dispoziţie.

Altfel, ce surprize ar mai fi Doamne! Ce mai preşedinţi de tribunale şi ce mai membri de curte, duşi cu duiumul la comisariat!... Dar astea-s barbarii, care numai prin California d-rei Goodurin pot fi aplicate; noi suntem prea civilizaţi pentru aşa ceva ...

Nomofilax.

O poliţă de nouă metri

La Wilhelmshaven s'a prezentat spre achitare la sucursala Reichsbank-ului o poliţă.

Poliţa era de 490.000.000 mărci.

Spre a putea lipi timbrele fiscale, cari toate erau de sume mici. a fost nevoie să se adauge o fâşie de hârtie lungă de nouă metri.

„Manuscrisele nepublicate se distrug"

O jurisprudenţă a tribunalului din Paris.

Ziarele publică, la rubrica „Curierului judiciar", o jurisprudenţă interesantă pentru presă şi publicaţiuni.

Un artist dăduse lui „Paris-Journal", nişte desenuri, ca să fie reproduse. Când le-a cerut înapoi, fiindcă nu fuseseră reproduse în ziar, i s'a răspuns ca se pierduseră, după cum se şi întâmplase, trecând un lung interval dela predare până la cerere.

Proces la tribunalul din Paris.

După interesante desbateri, s'a respins acţiunea în dauna artistului.

Sentinţa examinează în general chestiunea dacă publicaţiunile sunt responsabile de manuscrisele ce li se trimit sau li se dau şi răspunde negativ, argumentând că trimiterea unui manuscris sau desen cu scop de publicitate sau reclamă nu poate fi socotită ca un depozit care obligă, pe destinator să le reproducă sau să le plătească valoarea, mai ales când asemenea trimitere n'a fost solicitată nici provocată în nici un chip.

*

Prin urmare un redactor şef sau un secretar de redacţie nu pot să fie cu nici un titlu ţinuţi responsabili de valoare pe cât de variabilă pe atât de nesigură a nenumăratelor manuscrie sau desenuri ce primesc zilnic. A admite contrariul, ar fi a face cu neputinţă exerciţiul normal al profesiunei lor.

De-aci, autorii ştiu ce-i aşteaptă când citesc fraza, „Manuscrisele nepublicate se distrug".

Cunóaşterea ţării

„Frăţia munteană"

Facem parte dintre popoarele, care ne cunoaştem foarte puţin frumuseţele naturale ale ţării sau chiar dacă le cunoaştem nu le apreciem cum s'ar cuveni.

Intelectualilor cărora resursele materiale şi pregătirea culturală le dau posibilitatea cunoaşterei ţării le facem în special această învinuire, mai ales gândindu-ne că mulţi din ei cunosc mai bine poziţiile pitoreşti ale Elveţiei, sau staţiunile balneare din Franţa decât podoaba munţilor noştri, interesantă nu numai din punct de vedere distractiv, dar şi din punct de vedere al cunoaşterii neamului nostru, al obiceiurilor lui şi al portului său naţional

Dragostea de pământul, natura şi populaţia unei ţări porneşte fără îndoială de la cunoaşterea tuturor acestora.

Banii, pe care unii îi cheltuesc în streinătate, ar putea fi folosiţi în ţară, dacă cei ce-şi caută sănătatea sau se distrează şi-ar da seama că tot atât de bine găsesc şi remediul boalei şi distracţia, în ţara lor proprie.

Să ne gândim nu numai la ce ar însemna banul public pentru reîmpădurirea munţilor noştri sau de pildă pentru ajutorarea Moţilor, locuitorii celor mai frumoase regiuni ale ţărei romăneşti. Şi câţi din cei ce-şi petrec iernile la Riviera, cunosc măcar ce sunt aceşti Moţi?

Doritori de a contribui la educaţia publicului în acest sens, mai mulţi iubitori de ai naturii au înfiinţat în Bucureşti, o asociaţie patriotică pentru răspândirea turismului şi crearea de parcuri naţionale în România sub denumirea de „Hanul Drumeţilor."

In acelaşi timp nici Clujul nu s'a lăsat mai pe jos. Sub imboldul savantului profesor Emil Racovitză, o samă de intelectuali din Cluj au fondat societatea „Frăţia Munteană", cu acelaşi scop ca şi cea din Bucureşti.

Activitatea ei s'a şi manifestat până acum prin cercetarea munţilor Apuseni; iar pentru facilitarea excursiunilor în anul trecut „Frăţia Munteană" a construit o cadană la gheţarul de la poalele Detunatei.

Primul număr al Buletinului societăţei „Frăţia Munteană" care va apărea în curând, va pune la dispoziţia publicului întreg, normele după care trebuie să se conducă toţi acei cari vor să devie colaboratori la propăşirea turismului.

Nu putem de cât privi cu simpatie aceste îndrumări noui pentru cunoşterea ţării şi dorim că dragostea de natură, viaţa în aer liber şi deşteptarea interesului pentru frumuseţile naturei să se răspândească cât mai mult, mai ales în generaţia tânără.

V. P.

ECOURI

Operaţii de.. copaci

Savantul indian Jagadis Shunder Bose, profesor la Universitatea din Calcutta, a studiat cum s'ar putea extrage, fără durere pomii din pământ, atunci când sunt transplantaţi.

Cici să nu uităm că arborii au şi ei viaţă şi deci dureri.

Experienţe numeroase l'au dus la concluzia că turnând la rădăcina pomilor o soluţie cu cloroform, rădăcina adoarme şi operaţia se face fără ureri.

Intrebarea e acum, dacă arborii sunt mulţumiţi de procedeul acesta!

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂTIREA"

Prelungirea vieţii

Păreri pesimiste şi păreri optimiste.

Prelungirea vieţii e o problemă întotdeauna de actualitate, dacă nu pentru toată lumea, fără îndoială pentru cei în vârstă.

La un congres al nonagenarilor, ţinut luna trecută la New-York, a fost emise păreri felurite şi unele din ele foarte ciudate, scoase de către aceşti Nestori din propriele lor experienţe.

Aşa, unii au susţinut că-şi datoresc longevitatea abstinenţei de la beuturi alcoolice, alţii faptului că nu au fumat, şi în fine alţii că n'au fost insuraţi. După cum vedem, adevărul nu ne poate veni din această parte, deaceea vom da rezultatul cercetărilor şi gândirii oamenilor de ştiinţă cari s'au ocupat cu această chestiune, având pe această cale posibilitatea de a cunoaşte, întrucâtva, ştiinţificeşte, dacă e posibilă prelungirea vieţii omeneşti.

*

Profesorul St. Leduc, autorul Biologiei sintetice, declară: „Da, fără nici o îndoială, se poate prelungi viaţa omului. Se cunosc, în adevăr, multe cauze cari o scurtează şi multe din aceste cauze sunt evitabile.

Influenţile cari scurtează viaţa omenească sunt de trei feluri: la început intecţiunile, de cari ne putem feri evitând contagiunea imediată sau mediată, sau încă recurgând la imunizare, de ex. cum ne apărăm împotriva variolii vaccinându-ne. Vin apoi intoxicările, cari sunt accidentale, profesionale sau pasionale. Acestea din urmă sunt cele mai de temut, şi cea mai omorîtoare e alcoolismul.

*

In sfârşit sunt traumatismele cauzate de accidente, şi cari sunt evitate prin prudenţă şi abilitate.

Ei bine! fără a vorbi de puterea medicinii, cum să ne îndoim că prin instrucţiune, prin educaţiune, prin voinţă, nu vom putea să luptăm cu curaj împotriva efectelor acestor trei feluri de influenţe morbide, adică să prelungim foarte mult viaţa omenească?"

Marele chirurg, dr Temoin, declară:

„Intr'o epocă ca a noastră, în care atâtea descoperiri au îngăduit să se înfăptuească ceeace s'a crezut aşa de multă vreme ca peste putinţă, poate că pare îndrăzneţ să răspund greu, totuşi, să cred în posibilitatea prelungirii vieţii omeneşti.

*

Viaţa e mersul regulat al organelor. A-a dar, ca orice mers, acesta determină o uzură progresivă şi surubăria organismului neputând fi înlocuită ca aceea a unei maşine, rezultă că termenul ultim al vieţii omeneşti nu poate depăşi anul o sută, — speţa noastră, ca toate speţele vegetale sau animale, supunându-se unor legi de evoluţie a căror schimbare e greu de conceput. Dacă, din punct de vedere teoretic, uzarea ar putea să fie încetenită (aşezând, spre pildă, trupul omenesc în condiţiuni deosebite de temperatură şi de acţiune), din punct de vedere practic, lucrul e peste putinţă; viaţa şi activitatea omului ar fi modificate, omul nu ar mai fi om!

*

Ar fi un folos mare să ne prelungim cei din urmă ani? — Ce sunt cele din urmă zile ale unui centenar!

Cât de rari sunt aceia cari ajung la limita extremă a vieţii fără toate mizeriile cari întovărăşesc senilitatea! Prin uzarea progresivă şi neregulată a organelor, funcţiunile se alterează, şi când creierul rămâne neatins şi porunceşte, fără a fi ascultat, unor muşchi slăbiţi, bătrâneţea atunci e un spectacol dureros de văzut:

A ajunge extrema bătrâneţe, nu-i, la urma urmelor ceea ce trebue cu stăruinţă să urmărim. Ceeace-i de trebuinţă e să îngăduim unui mai mare număr să trăiască; şi dacă trăesc, e de trebuinţă mai ales, de a nu-i face să trăească prea bătrâni, de a-i împiedeca să îmbătrânească prea curând.

La acest îndoit scop concurează ştiinţele cari, de aproape sau de departe, interesează viaţa omenească, în deosebi medicina, fiziologia, chimia biologică, etc.

Astfel, pe această cale numai, marele progrese pot să se săvârşească. Nu-i de ajuns, pentru a ameliora şi prelungi vieaţa, să facem să trească cei slabi sau indivizi având în germeni afecţiuni ce i-ar secera în drum, după ce ar fi dat naştere ei înşişi unor fiinţe de mai puţină rezistenţă. Ceeace e îngăduit să nădăjduim, într'un viitor mai mult sau mai puţin apropiat, e dispariţia, graţie noilor descoperiri, a marelor plăgi ale umanităţii; în ziua în care vor fi găsite vindecările cancerului, tuberculozei şi ale altor flagele asemănătoare, e sigur că omul va avea în el toate mijloacele de a îndura, fără o uzare prematură, mizeriile vieţii".

*

Profesorul dr. P. Carnot, expunându'şi înaintea Academiei de medicină seducătoarea teorie a „Opoterapiei embrionare" a declarat:

„Inainte ca un animal să fie născut, atunci când el nu-i încă decât un embrion în corpul mamei lui, acest embrion conţine, elemente de o extraordinară activitate vitală. Aceste elemente se pot extrage şi folosi la om, la restaurarea cutărui sau cutărui dintre organele sale alterate sau obosite, — cu condiţiunea totuşi ca organul să nu fie nici prea compromis, nici prea îmbătrânit."

Profesorul Le Dentru, scrie:

„Dacă se poate prelungi viaţa omenească? Dar, negreşit! Şi aceasta prin igienă i poate numai prin igienă, care a dovedit ceea ce poate să facă".

Socotim nimerit ca încheiere să amintim şi maxima lui Bochefoucauld: „A-ţi păstra sănătatea printr'un prea mare regim e o boală plictisitoare".

G. R.

Ştiri şi fapte politice

Domnul Dr. Lupu şi Regele. Intr'o cuvântare rostită la întrunirea ţărănistă ţinută Duminecă în Bucureşti, d-rul Lupu a avut cuvinte lipsite de orice respect pentru M. S. Regele.

Prietenul tovarăşilor bolşevici dela Moscova nu s'a sfiit să spună că M. S. Regele n'a iscălit mesajul pentru Constituţie de frică. Se ştie că proiectul de Constituţie a fost depus pe birourile Adunărilor Legiuitoare din iniţiativa parlamentară. Astfel fiind afirmaţiunile d-rului Lupu nu pot fi luate în serios de nimeni. Directorul murdarului pamflet care este „Aurora" şi conducătorul de fapt al coaliţiei naţionalo-ţărăniste n'a aruncat această infamie decât pentru a săvârşi o nouă necuviinţă la adresa Suveranului.

După ameninţarea domnului Mihalache şi după impertinenta îndrăzneală a domnului Sever Dan care a declarat că „partidul naţional dă azi în Rege ca să simtă domnul Brătianu, după cum ieri a dat în domnul Brătianu ca să simtă Regele", necuviinţa doctorului Lupu faţă de Suveran vine să completeze temeiurile acţiunei politice pe care o desfăşură coaliţia Maniu—Stere—Lupu — Cantacuzino.

„Patria" şi atitudinea dlui Iorga faţă de Constituţie. In numărul său de ieri „Patria" atacă pe domnul Iorga acuzându-l că şi-a schimbat atitudinea politică faţă de hotărârea guvernului de a da ţării Constituţia.

Înţelegem foarte bine de unde vine supărarea partidului naţional pe domnul Iorga. Faptul că domnul Iorga n'a venit înarmat cu tirilibombe şi cu serpentine pentru a adăuga şi d-sa o notă în spectacolul grotesc al scandalului provocat de coaliţia naţionalo-ţărănistă, a indignat pe domnul Maniu. Ceeace a exagerat însă partidul naţional, pentru a ataca pe dl Iorga în modul în care şi-a permis „Patria" este articolul publicat în „Neamul Românesc" prin care domnul Iorga se rostea hotărât împotriva guvernelor de coaliţie şi cu deosebire împotriva unuia care ar fi să rezulte din imorala tovărăşie naţionalo-ţărănistă.

Articolul cu pricina din „Patria" este doar un început. Aşteptăm să vedem şi altele, inspirate din pamfletul d-rului Lupu. Şi fiindcă, cum spune „Patria", domnul Iorga şi-a pierdut autoritatea de îndrumător politic, partidul naţional îşi va căuta de acum încolo îndrumările în coloanele „Aurorei".

O desmintire care confirmă

în chestia titulaturei Bisericei gr.-catolice.

Informaţia noastră cu privire la schimbarea titulaturei Bisericei gr. catolice a stârnit mare vâlvă în cercurile conducătoare ale celei de a doua venerabile biserici române ti. Desminţirile curg din toate părţile şi toate afirmă că „naivitatea noastră a fost înşelată".

Confratele „Unirea" dela Blaj spune:

„Iar întrucât nu este acesta cazul, să ne permiteţi a crede că avem de-a face cu o înscenare mizerabilă, pusă la cale cu scopul de a promova interesele e „dominaţiune" ori „intelectuale" ale ortodoxismului reacţionar, care pentru a-şi putea păstra privilegiile medievale nu se sfieşte de nici un mijloc."

Reproducem pasajul de mai sus ca simplu document. Cu „Unirea" ne credem dispensaţi a mai discuta atâta vreme, cât nu ştie să discute cuviincios o chestiune care iese din cadrul polemicilor obişnuite.

De altfel afirmaţiunile pe cari le face în aceeaşi chestiune ziarul catolic bucureştean „Albina" ne scutesc de orice lămurire.

„Albina" scrie în numărul său din 14 Martie:

„Ca să sfârşim cu discuţia aceasta, mai adăugăm că într'adevăr se discută în forurile competente despre admiterea unei titulaturi mai exacte.

Trei sunt modalităţile ce s'au propus şi s'au discutat: Biserică Română Unită, *Biserică* Română Catolică *s'au Biserică* Ortodoxă-Unită. *Una din acestea trei se va admite probabil. Până acum nici nu s'a hotărât care anume, ne cum să se fi comunicat aceasta Ministerului, după cum pretinde „Infrăţirea".*

„Ori care din ele se va admite, ea va linişti scrupulele „Infrăţirei", dacă ele într'adevăr sunt sincere".

Aşa dar e vorba de o schimbare? Desmintirea necuviincioasă a „Unirii" ca şi desmintirea neautorizată a „Patriei", sânt aşa dar inexacte? „Albina" confirmă în întregime ştirea noastră. In cele trei titulaturi asupra cărora se discută, constatăm că se găseşte cu totul înlăturat cuvântul grec. Sau aceasta era principala noastră observaţie: Biserica greco-catolică vrea să-şi îngroape şi cel din urmă semn al originei din care s'a rupt. Ce importanţă mai poate avea faptul că se va numi pe viitor „catolica sadea" sau „catolică română" numai? Important este că nu mai vrea să fie „greco" şi aceasta nu se poate desminti.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi fiori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăltuim oglinzi. striţate.

Anchetéle noastre

Un institut iredentist: MARIANUM

I.

Acuzate de cel mai grav iredentism maghiar pus în serviciul aspiraţiunilor revanşarde, biserica şi şcoala catolică maghiară şi-au luat drept advocaţi o presă, care la afirmaţiunile concrete din coloanele noastre a răspuns în loc de scuze cu insulte şi ironii grosolane, socotind în cavalerismul ei, cum a făcut confratele „Ujság", că dacă va califica de „idioţi" cuvintele prin care arătam primejdia ce ne pândeşte, va scăpa de responsabilitate şi va împrăştia curentul produs în rândurile româneşti deşteptate. S'a socotit că se face astfel un serviciu Ungurilor.

Din parte-ne, noi nu putem decât mulţumi acestei prese, căci dacă nu ni s'ar fi răspuns cu insultele pomenite, poate destăinuirile grave de mai jos ieşiau cu o zi mai târziu la iveală, iar cuibul de continue agitaţii şi provocări la adresa noastră, care este institutul catolic *„Marianum"*, nu l-am fi văzut poate în toată a lui grozăvie

Incepem cu faptul de o excepţională gravitate, că la institutul „Marianum", *care cuprinde zece şcoli, dintre care şapte înfiinţate sub români — ca dovadă a oprimării minorităţilor sub regimul nostru, — APROAPE TOATE MANUALELE INTREBUINŢATE SUNT VENITE DIN UNGARIA.*

Şi nu sunt din Ungaria de acum cinci ani, pentruca să se poată spune, că sunt moştenite dela părinţi sau strămoşi. Sunt ultimele ediţii, de după 1921, deci după ultimele metode de educare *„naţională"*, introduse decând se agită aici ideia revanşei, şi aprobate de ministerul de instrucţie din Budapesta. Faţă de acestea, manualele originare din România sunt abia câteva, nici o zecime din total.

Manualele acestea sunt iredentiste în întregime. Nu numai cele potrivite pentru plasarea ideii revanşarde, ci sunt iredentiste şi manualele de aritmetică, de geometrie, fizici şi naturale.

In manualele de matematici sunt teme ca de pildă o ecuaţie, în care figurează de-o parte cifra cheltuelilor de războiu, ale *„noastre"*, şi de alta cheltuelile *duşmanilor:* ale Francezilor, Englezilor şi Italienilor, ori teme ca aceasta: *„dacă pasul unui soldat maghiar e de 74 cm., în câtă vreme"*... etc. In aceste manuale de aritmetică, geometrie, etc., despre care poate mintea omenească nu socoteşte că pot servi ca bază a iredentismului maghiar, nu figurează decât teme ungureşti.

Cu atât mai mult puteam deci spera, să găsim în manualele celelalte: de geografie, istorie, l. română şi mai cu seamă în manualele de limba maghiară. Ori, *geografia din clasa a treia a liceului dela „Marianum" tratează tot vechea Ungarie.* Fapt, pe care l-am mai constatat şi la liceul premonstreilor din Oradea; ceeace dovedeşte, că acest manual de geografie al lui Márki, este cel întrebuinţat în toate şcolile ungureşti din România.

Şi mai mult încă. Eleva din clasa I. al cărei manual de geografie l-am răsfoit, fiind întrebată de ce peste tot unde e scris *„patria noastră"* sau *„România, patria noastră"*, a şters şi scris numai: „România", a făcut declaraţia, că a procedat după indicaţiile doamnei profesoare. Evident, România nu este patria celor dela „Marianum" ea este pur şi simplu o ţară ca ori care alta din manualul de geografie.

Socotim de prisos a da alte mostre de ceeace se predă la „Marianum" decât aceasta:

In manualul de retorică din clasa a cincea, manual de dr. Barthá József şi Pronay Antal, ed. V., Budapesta, Editura Szt. István Társulat, *1922* din care învaţă pomenita clasă a liceului „Marianum", se dău ca mostre: de descripţie retorică o descriere iredentistă a statuei lui Matia din Cluj; de oratorie: un discurs al lui Apponyi despre integritatea Ungariei; de poezie: o poezie şovinistă contra statelor vecine Ungariei.

Pentru o mai temeinică edificare cităm câteva pasagii:

La pag. 49. din descripţia statuei lui Matia în traducere:

„Cele două mâini i-se razimă pe spadă... Parcă ar şti, că trebue să stea în tot momentul gata de război... Iubim această spadă şi iubim platoşa aceasta grea..."

Iar despre eroii dela picioarele lui Matias:

„li aduc biruitorului imperator steagurile popoarelor străine birui te în războaie"... (steaguri, printre care e şi al Moldovei). Iar la sfârşit:

„Cine doreşte, ducă-se la Cluj. Mátyás-tér (piaţa Unirii în românesţe N. Tr.) *este în Ungaria locul unde se poate visa cel mai minunat, visul măreţiei noastre de odinioară".*

Se învaţă deci la Marianum, că Clujul este încă în Ungaria (cel puţin sufleteşte) şi că e locul de un de se aşteaptă pornirea răfuelii cu românii. De acest spirit Episcopul Majláth, patronul efectiv al şcolii, poate fi mândru; este în concordanţă cu cele susţinute în Senatul României.

Dar să continuăm. In discursul contelui Apponyi, ţinut în 28 Mai 1921, cu ocazia aniversării a 75 de ani de vieaţă, găsim acestea (pag. 155 seq.):

„Da, dacă se poate, iubesc mai fierbinte această patrie călcată în picioare, îmbucătăţită, de cât pe cea veche, pe cea mare, întreagă...

Căci eu iubesc tot patria cea întreagă. In inima mea ea nu e îmbucătăţită. Această integritate a Ungariei, care trăeşte în toate inimile maghiare, n'o poate desfiinţa nici o forţă arbitrară; ea nu poate înceta decât când ne vor scoate inimile..."

Şi pentru ajungerea visului, a reîntregirii graniţelor, se recomandă muncă şi statornicie. Apoi continuă:

Azi să facem o ţară model din mica aceasta patrie ce ni-a rămas.

Restul îl va aduce funcţiunea necesară a forţelor naturale.

Pacea aceea nedreaptă, care ne apasă, se întemeiază pe o uriaşă eroare, pe necunoaşterea faptelor.

In locul Ungariei au adus alţi factori ca bază ai acestei mari probleme: a stabilităţii Europei centrale, a înfloririi ei culturale şi economice.

Eroarea au şi început să şi-o vadă. NOUII FACTORI nu sunt în stare a corespunde menirii ce li-s'a acordat. La urma urmelor aceasta se va dovedi tot mai mult şi mai mult şi astfel, sub o oarecare formă, se va pune din nou chestiunea organizaţiei Europei centrale, fără ca noi să intrăm în vre-o aventură"

Este, după cum vedem, o instigaţie de cea mai concretă speţă. Se instruesc elevele în credinţa aceasta a lui Apponyi, că e aproape timpul, când Romănia se va prăbuşi (şi încă de sine) şi se va reîntregi vechea Ungarie...

Apponyi este însă prozaic; avântul său nu este suficient pentrii însufleţirea odraslelor maghiare dela „Marianum". De aceea manualul mai are şi poezii, unde avântul acesta, nu cunoaşte frâu. Manualul se închee cu această poezie a lui Sajş Sándor: *„Imn unguresc în 1919"*, din care reproducem (pag. 253 seq.):

„RIDICE-SE în nemărginire atâtea vaete, câte petece de pământ maghiar s'au desprins de aici; cu cele zece unghii să trebuiască să'i scot din mormânt, voi seurma din pământ morţii, ca nesfârşitul şir al braţelor lor protestatoare să se ridice pe orizont la cer şi să stea scris cu litere de aur pe boltă: au fierbinte, hotărât şi aspru cuvânt: NICIODATĂ; NICIODATĂ NICI CEL MAI MIC PETEC AL NOSTRU, NICI PE PRETUL SANGELUI, NICI PE-AL PRECUPETIRII, NICI PE-AL IADULUI, NICI PE-AL CERULUI — SĂ BANTUE ACUM ORICAT GUNOAELE TICĂLOASE ALE RASEI STRĂINE PRIN SĂMĂNĂTURILE NOASTRE SFINTE: IN ACEASTĂ LUME ÎNVENINATĂ CU SUTE DE OTRĂVURI, VIBREAZĂ ÎN MINE, MĂRTURISITOR, UN SENTIMENT: CĂ SUNT UNGUR, IMI ADOR NATIUNEA, SI MAI BINE SĂ MOR DECÂT SĂ FIU ALT CEVA! — DOAMNE, AFLĂ CĂ NU VREAU SĂ TRAESC DECÂT PE PĂMÂNT MAGHIAR ŞI DECÂT UNGUREŞTE.

Dacă e păcat că nu'mi pot schimba sufletul, mai bine în pământ să 'mi meargă de pe acuma aripile: sufletul acesta îl las însă aici moştenire şi el va striga pe munţii Carpaţilor şi va striga în toate străbunele colţuri: **AFARĂ DE AICI TÂLHARILOR: — ACEASTA E PATRIA MEA!..... Şi aceasta voi suna din trimbiţa credinţei mele, că va mai face Dumnezeu o minune minunată: toate sieriile or să mai fie leagăne; — din Carpaţi şi până la Adriatica albastră va fi aici e ţară, unică şi maghiară".**

După ce am citit acestea, orice cuvânt al nostru în plus este de prisos. Nici faptul, că în manualul de care ne ocupăm găsim printre altele şi *„Himnusz-ul" maghiar* şi *„Szózat-ul,"* nu poate arăta în mai aprinse culori, răsboiul care ni se face zilnic, sub ochii noştri, în acest institut, care ia în deşert numele Sf.-tei Marii. Poezia aceasta a lui Sajo, într'un manual predat în România, este argumentul suprem contra duplicităţii cu care a răspuns acuzaţiilor, episcopul Majláth. Il întrebăm — şi punem întrebarea aceasta şi directorului institutului, d-lui Hirschler, dacă tot îşi mai bat pieptul, că „Marianum" este cel mai leal institut din România.

In acest loc se mai cuvine o remarcă: aceea, că manuaele din Ungaria sunt purtate la subsuoară de eleve într'un chip sfidător. Coperta acestor cărţi e aurie şi se răsfaţă în maldărul de cărţi dela braţ, neînvelită, în timp ce cărţile celelalte sunt îmbrăcate în hârtie.

Şi încă una. Furnizorul acestor manuale importate din Ungaria e librăria „Király és Gibbon", la care n'am văzut până acum o carte românească.

◆INFORMAŢII◆

— **O statue lui St. O. Iosif la Sighişoara.** Confratele „Carpaţii“ din Braşov, care a luat frumoasa iniţiativă de-a ridica la Sighişoara pe soclul lui Petöfi, un monument poetului St. O. Iosif şi a deschis în vederea aceasta o listă de subscripţie, pe care au urmat-o şi câteva ziare din vechiul Regat, îşi anunţă cititorii, că va încheia în luna aceasta un angajament cu unul dintre cei mai mari sculptori din ţară, fost prieten al poetului St. O. Iosif. Se speră astfel, că în ziua de 15 (28) August, data celei de a şaptea aniversări a intrării armatelor române în Ardeal, se va dezveli monumentul proectat.

— **Pentru cei cari călătoresc în Jugoslavia.** O gazetă din Timişoara publică ordonanţa Ministerului de finanţe jugoslav, prin care se pune în vedere călătorilor, că la intrarea în ţară sunt obligaţi să-şi anunţe toate valorile şi banii ce au, neputându-le scoate acestea din ţară, la cealaltă graniţă, decât în baza acestui certificat.

— **Concediu.** Dl Petrini, directorul general al agriculturii, a obţinut un concediu de o lună dela 20 crt.

— **Bursă la Arad.** Zilele acestea se va deschide Bursa de efecte din Arad. Inspectoratul comercial şi-a dat consimţământul şi cercurile financiare din Arad consideră chestiunea de o importanţă f. mare.

— **Revocarea unor funcţionari maghiari şovinişti.** Au fost revocaţi din funcţiunile ce îndeplineau la primăria Tg.-Mureş ca având purtare duşmănoasă statului: Desideriu Szilagy, controlor: Emerich Nagy, substitut de primar: Al. Matyas, A. Tamas, Al. Deutch, dr. G. Gusath, dr. Iuliu Bulkosy, I. Revesz, M. Telegdy şi Armin Klein.

— **Ziar românesc în Iugoslavia.** A început să apară la Pancevo (Iugoslavia) ziarul „Graiul românesc“, organ al partidului român din Iugoslavia. Urăm noului confrate românesc, viaţă lungă şi desăvârşită isbândă în frumoasa cauză pentru care luptă.

— **Contrabandele din Arad.** Prefectul poliţiei din Arad, dl Gritta, a prins un automobil al comisiunei interaliate cu ofiţeri unguri făcând contraband. Ancheta a stabilit că astfel de contrabande se făceau deseori. Au fost confiscate cărţi de joc şi ţigări.

— **Conferinţa delegaţilor statelor succesoare.** La Viena şi Budapesta s'au reunit delegaţii statelor succesoare pentru a discuta lichidarea definitivă a chestiunilor în legătură cu fosta monarhie austro-ungară. După declaraţiile făcute presei de către delegaţi, lichidarea se va sfârşi cel mai târziu la vară.

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—2

La scăldarea copiilor nostri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax. 2475—6

— **Expropriarea moşiilor primăriei Cluj.** Toate moşiile primăriei locale, precum şi pădurile ei au fost supuse expropriarei. Consiliul comunal a intervenit la comitetul agrar, pentru a fi scutite aceste moşii şi păduri de expropriere. Consiliul a arătat că prin această observaţiune gospodăria comunei ar suferi perderi enorme. In ceea ce priveşte păduri e, consiliul a arătat că din acestea alimentează toate ocoalele, şi instituţele publice administrative. Cu această întîmpinare consiliul a trimis doi delegaţi la comitetul agrar din Bucureşti.

— **Un curs românesc la o universitate cehoslovacă.** Domnişoara Dr. Jindra Flajzhansova, însufleţita filo-română, lectoră de limba şi literatura română la facultatea de filozofie a Universităţii din Bratislava „Komensky“, şi-a început cursul ei de „Belletristica română de după războiu“ în 7 Martie 1923, în faţa unui numeros public ehesc filo-român.

Se atrage atenţiunea celor chemaţi asupra acestui eveniment de o atât de mare importanţă pentru propaganda limbei, literaturei şi culturei româneşti peste graniţele ţării noastre, din iniţiativa Republicei cehoslovace, pentru înfiinţarea unui similar lectorat de limba şi literatura cehoslovacă, pe lângă Universităţile din ţara noastră.

Minte acordul muzicei fără CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI.

2332—2

— **Conferinţele Astrei.** In seria conferinţelor aranjate de despărţământul Cluj al „asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român“ a vorbit ieri seară domnul profesor A. Borza desvoltându-şi Conferinţa: „Origina plantelor cultivate pe pământul românesc.“

— **Tarifele pe C. F. R. rămân neschimbate.** Faţă de ştirile lansate prin presa maghiară de aici despre o eventuală majorare a taxelor de transport şi călătorie la c. f. r., dl Hossu directorul regional al c. f. din Cluj, întors acum dela Bucureşti, a declarat, că ştirile acestea sunt inexacte, la direcţia generală a c. f. r. neştiind nimeni despre aşa ceva.

•

Coaforul Pascu chemat prin c p merge şi la Domiciliul doamnelor pentru coafat şi tricotat cu „Henne“ Adresa Pascu Teatrul Naţional, Cluj.

•

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

•

Manuşi Dame **Antilope şi Glace** **Lei 109.— per** La Mag. „MISSIR“ **Strada Memorandului 11 (Unio-u.)** 2656-1

Nouile dispoziţii militare aplicabile în zona de războiu din Ardeal

Ordonanţa dlui General Stratilescu.

Ziarul „Temesvári Hirlap“ din Timişoara publică cu data de 14 Martie a. c. ordonanţa No. 2 a Comandamentului Trupelor de Vest, conţinând nouile dispoziţiuni privitoare la zona de războiu în care e cuprins întreg teritorul dela graniţă până la Sighet—Dej—Apahida—Feldioara—Războieni—Aiud—Alba-Iulia—Petroşeni.

Prin ordonanţa aceasta se atribue curţilor marţiale şi se decretează judecarea grabnică a acelora, cari comit sau încearcă fapte prevăzute de articolele 93—111 şi 164—224 C. P.; cari răspândesc ştiri adevărate sau false prin cari s'ar împiedeca normala viaţă economică sau socială; cari răspândesc ştiri alarmante; cari răspândesc verbal sau în scris ştiri adevărate sau imaginare despre aşezările de trupe sau despre dispoziţiunile militare; cari posedă arme sau material explosiv (aceştia vor fi pedepsiţi şi ca spioni, răsvrătitori sau trădători); cari se adeveresc că au cunoştinţă despre arme sau materiale explosive tăinuite şi nu anunţă aceasta; cari au telefoane sau telegrafe tăinuite, deasemenea şi cei ce ştiu despre ele; cari încendiază edificiile publice; cei cari intră în ţară clandestin; cei cari ajută trecerea ilegală peste graniţe a cetăţenilor români; cei cari se află sau călătoresc în zona de războiu fără certificat de identitate sau de călătorie; cei cari la sosire sau plecare nu se prezintă la autorităţi pentru viza certificatelor sau nu-şi anunţă hotelul, locuinţa; acei cari găzduesc streini şi nu-i anunţă.

Prin această ordonanţă se scoate scoate din vigoare ordonanţa No. 1 a Comandamentului Trupelor vestice, precum şi ordonanţele No. 2 şi 3 ale Comandamentelor Corpurilor 6 şi 7.

Ordonanţa e semnată de dl General Stratilescu, comandantul trupelor de vest.

Desfiinţarea resortului de Agricultură din Ardeal

La Cluj va rămâne directoratul gen. al casei centrale şi al improprietăririi. Un inspectorat al învăţământului şi unul al domeniilor. Ce se va face cu funcţionarii.

Desfiinţarea resortului de agriculturi din Ardeal e te deplin hotărâtă. Aceasta desfiinţare se va face pe ziua de 1 Aprilie. Printre funcţionarii acestui resort, vestea desfiinţării a produs o adâncă impresie, toţi urmând să fie trimişi ori la Bucureşti, ori repartizaţi pe la alte servicii ale institutelor agricole din Ardeal. Cum însă majoritatea funcţionarilor sunt din Ardeal, aceştia nu vor putea conveni să plece la Bucureşti, din cauza greutăţilor de traiu la care sunt expuşi. Numai rei dintre funcţionari au declarat că vor pleca la Bucureşti

•

In urma desfiinţării resortului de agricultură va rămânea la Cluj, pentru Ardeal, Directoratul general al Casei Centrale şi al improprietăririi. Acest directorat va fi condus de dl Petrini, actualul director general al resortului care urmează să fie desfiinţat pe ziua de 1 Aprilie c.

Pentru învăţământul agricol din Ardeal va lua fiinţă pe ziua de 1 April, un inspectorat general, care va fi condus de dl Popa, actual director la resortul care se desfiinţează. Pe aceeaşi zi va lua fiinţă şi un inspectorat general al domeniilor, care va fi condus de dl Toma, actual director al secţiunei domeniilor dela resortul de agricultură.

•

In privinţa nemulţumirei care domneşte printre funcţionari, s'a făcut o propunere că acei cari nu pot pleca la Bucureşti şi prin urmare sunt expuşi să renunţe la servicii, să primească ca despăgubire salariile pe trei luni.

•

Explicarea, care se dă asupra desfiinţărei resortului de agricultură, este aceea că în curând urmează să se facă descentralizarea completă, a ministerului de agricultură şi domenii.

Luarea pe mai departe în noul buget a resortului actual, însemna noui şi inutile cheltueli.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1471 2647 **Fraţilor SANDOR** sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Viaţa muncitorească în Ardeal

Viaţa muncitorească în Ardeal.

La Sătmar, s'a încheiat, în urma tratativelor de împăciuire, un contract colectiv de muncă între patronii şi lucrătorii bărbieri.

In noul contract se prevăd noui sporuri de salarii şi se reglementează condiţiunile de muncă şi repaos.

•

„Uniunea muncitorilor pielari din Cluj“ a cerut intervenţia inspectoratului regional al muncii pentru stabilirea nouilor condiţiuni de muncă, vechiul contract fiind expirat.

•

A fost aplanat conflictul de muncă dintre muncitori şi patronii constructori din Cluj.

•

In urma tratativelor conduse de inspectoratul regional din Sătmar, s'a încheiat un nou contract colectiv de muncă între muncitorii şi patronii morari din acea localitate.

•

Conflictele de muncă din Oradea-Mare au fost aplanate. Ministerul muncii a fost înştiinţat de inspectoratul regiunii respective că, în urma tratativelor de împăciuire, s'au încheiat convenţii colective de muncă între muncitorii în lemn şi întreprinderile pentru fabricarea mobilelor „Rimanoczy Kálman şi Spitzer Neuman.“

•

Lucrătorii au dobândit o uşoară sporire a salariilor şi au reuşit să fixeze condiţiunile de muncă şi repaos.

De asemenea s'au încheiat contracte colective de muncă între muncitorii fierari şi fabrica de butoaie „Török Iuliu“ şi între lucrătorii şi direcţiunea fabricei de perii „Falk Armin“, tot din Oradea-Mare.

In urma anchetei făcute de delegatul ministerului muncii la minele Statului din Valea Jiului, s'a constatat că nemulţumirile lucrătorilor mineri privitoare la aprovizionarea cu alimente nu sunt pe deplin întemeiate. Cauza lipsei de alimente pe preţuri reduse a fost lipsa mijloace or de transport, de care se ştie au suferit şi suferă încă unele industrii.

In privinţa celorlalte nemulţumiri ale minerilor s'au luat măsuri, ca direcţiunile întreprinderilor miniere să aplice noul statut elaborat la Bucureşti sub arbitrajul ministrului muncii.

In jurul complotului comunist din Cluj

Cum privesc comuniştii din Bucureşti, zelul autorităţilor poliţieneşti de aci.

Acum două săptămâni s'au făcut la Căminul muncitorilor din Piaţa Unirii arestări în masă printre tinerii bolşevici, despre cari serviciul local al siguranţei statului a descoperit că sunt implicaţi într'un complot cum demult nu s'a mai descoperit în Ardeal. Printre arestaţi sunt numai unguri şi evrei şi în majoritate ultimii.

Faptul descoperii complotului de acum a prilejuit organului bolşevic din Bucureşti, „Socialismul“, cele mai vulgare insulte la adresa siguranţei din Cluj. Comisarul Chendi, care a descoperit pe cei peste o sută de conspiratori, este făcut, nici mai mult, nici mai puţin „bestie“!

Firete un organ al statului, care apără siguranţa ţării, merită acest titlu. Goldstein însă şi toţi ceilalţi atentatori evrei şi unguri, sunt cea mai ideală speţă a cetăţeanului model, pentru gazeta comunistă dela Bucureşti.

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ședințele Constituantei

Camera

Alte scandaluri provocate de opoziție. Dl Iorga făcut „grec" de un deputat național

Deputatul Straucher face o comunicare în chestia agitațiilor antisemite; domnul Lascu interpelează în chestia maiorului Sorescu care a fost condamnat în Ungaria.

Dl Spineanu anunță o interpelare despre starea căilor de comunicație.

Dl Junian anunță o interpelare despre politica generală a guvernului.

Dl Dr. Jianu propune o lege din inițiativă parlamentară pentru organizarea corpului medicilor.

Dl ministru Mârzescu răspunde că va aduce în curând legea sanitară.

Dl Dr. Jianu se declară satisfăcut.

Dl Dr. Lupaș continuă discuția și vorbește despre împrejurările în care a fost votată Constituția la 1886.

Intervine domnul Iorga atacând partidul național pentru fuziunea cu tachiștii.

Dnii Brătășanu și Iuliu Maniu declară că fuziunea nu s'a făcut decât după ce tachiștii au adoptat programul ardelenilor.

Dl Iorga voind să răspundă, senatorul Aciu îl face grec. Se naște un mare tumult și ședința se suspendă.

La redeschidere dr. Lupaș termină.

Se urcă la tribună dl Gavril Tripon dar opoziția nu-l lasă să vorbească producând un mare scandal. Se trimit comisiei disciplinare deputații Deleu, Darau, Nemeș, Micsa, Pop Gh. și Pop Drăghici. Cinci sunt excluși pe 20 zile dl Drăghici pe 15 zile.

Senatul

Dl ministru Banu depune un proiect de lege pentru ratificarea convenției asupra libertății tranzitului.

La ordinea zilei vorbește dl Bușureanu (iorgist) care arată că actualele camere n'au calitatea să voteze constituția nouă, Totuși reprezentanții partidului iorgist vor lua parte la desbateri fără ca să participe la votare.

— *Facultatea de științe a Universității din Iași, făcând triajul celor 4000 studenți înscriși, a găsit numai 1000 studenți cu acte în regulă. Studenții aceștia vor fi exmatriculați.*

*

Ziarul „Adevărul" publică declarația dlui Iuliu Maniu în care conducătorul partidului național declară că planul acțiunii opoziției va continua. Opoziția a anunțat o mare întrunire publică în Capitală Duminecă.

*

Eri dimineață a fost la sala „Dacia" întrunirea proprietarilor. A luat cuvântul dl Istrate Micescu, decanul baroului Ilfov, făcând un aspru rechisitoriu adversarilor dreptului de proprietate și pretestând în contra prelungirei contractelor de închiriere.

*

Apele retrăgându-se a fost reluata circulația directă București—Galați.

*

Ancheta asasinării doctorului Carniol continuă fără succes. Toate ipotezele înșirate de gazete s'au dovedit lipsite de temei.

*

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găsește de vânzare în Cluj în chioscul de ziare Staniloiu. Prețul 30 lei.

Marile inundații din Banat

— Inundațiile din Timișoara —

Timișoara — **Apele Begh'ului crescând în urma ploilor ce cad necontenit de opt zile, au inundat partea de sus a orașului Timișoara. S'au luat grabnice măsuri de salvare a locuitorilor și avutului lor. Rapoartele sosite din județ, în cursul nopții, arată că inundațiile sunt generale. Pretutindeni câmpurile stau sub apă, oprind orice muncă agricolă de primăvară.**

Coresp.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Joi: Baiader. (Premieră. Odette-Kolbay, Radjami-Simegi, Mariene-Somogyi, Napoleon-Ekecs Fi ip-Leövey, Primpinette Izsó. Abonament de Premieră No. 38. Prețuri de Premieră.)

Vineri: Baiader. (a 2 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters

Sâmbătă seara: Baiader (a 3oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters).

RAGLANE

Watterproof.

Costume la modă

LA FIRMA

M. NEUMANN

Cluj, Piața Unirii.

2653

BURSA

— 8 MARTIE 1923 —

BUCUREȘTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	150—55	Paris	1325
Leva	120—22	Londra	1040
Lire otom.	132—35	New - York	223
„ sterline	1035—40	Bruxelles	
Franci franc.	1375—85	Roma	1660
„ elveț.	41—41½	Zürich	4170
Lire italiene	1020—30	Praga	665
Drachme	260—80	Viena	32
Dinari	211—20	Berlin	113
Dolari	218—21	Budapesta	8
Napoleoni	820—30	— — — —	—
Cor. austr.	30—32	— — — —	—
„ magh.	6¼—6¾	— — — —	—
Socol	630—640	— — — —	—
Mărci pol.	55—60	— — — —	—

ZÜRICH

	CURSUL închid.—seară
Berlin	258—258
Amsterdam	212 00—
New - York	536¼—536⅞
Londra	2523—2574
Paris	3245—3245
Milano	2550—2562½
Praga	1595—1595
Budapesta	17¼—17¼
Agram	545—550
București	250—250
Varșovia	118—118
Viena	74½—74
Viena stamp.	75—75
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	17
București	—
Sofia	—
Zürich	640
Milano	165
Paris	203
Londra	16 1/2
New - York	3430
Belgrad	36
București	—
Viena	485
Varșovia	7625
Budapesta	113

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni	11600—
Lire sterline	146¼—9¼
Leva	1718—
Dolari	3110—185
Franci franc.	188 98
Mărci	15—17
Lire ital.	148—54
Cor. austr.	440—46
Ruble	—
Lei	14¼—15¼
Socol	92¼—6¼
Franci elv.	575—95
Dinar franc.	31½—3½
Mărci pol.	5½—7½
— — — —	—

BERLIN

	CURSUL închid.—seară
Amsterdam	8245—8215
Bruxelles	1085
Roma	993—990
Londra	98000—98000
New - York	20845—20850
Paris	1262½—1262
Zürich	3385—3885
Madrid	—
Viena	2888
Praga	620—620
Budapesta	655
București	—
— — — —	—
— — — —	—

Scrisori din TârnavaMare

Orășelul Agnita este centrul plășei și al văei Hartibaciului, în care naționalitatea săsească este foarte bine organizată — ca nicăeri poate — atât în privința culturală cât și în cea economică. Românii din acest ținut sunt rămași înapoia sașilor, căci sunt mai săraci, iar raportul lor față de Sași era până de curând, cel dintre slugă și stăpân. Emanciparea lor a fost și este încă anevoiasă, deoarece Românii mai bătrâni, ca o urmare a stărilor de mai înainte, numesc și azi încă pe sas, „stăpân!" Subjugarea economică și culturală în care au fost ținuți până acum Românii, este cauza. Aceste toate se vor schimba însă cu timpul, căci atât poporul român cât și mai ales partea intelectuală, lucrează la deșteptarea și emanciparea lui.

Așa s'a format în Agnita un „comitet de construcție" pentru clădirea unui local școlar de stat corespunzător, cu 4 sale de învățământ.

Acest comitet este compus din intelectuali și din reprezentanții meseriașilor și ai economilor români, precum și din membrii primăriei comunale.

In scopul măririi fondului de zidire „Ignat Mircea", senatorul județului Târnava-Mare, care a donat în scopul acesta 10000 lei, comitetul în fruntea căruia stau dnii protopop I. Munteanu, Dr. Curta, advocat și primpretorul Eug. Munteanu, a lansat, — sperăm cu rezultat satisfăcător — un apel către marele public românesc, care desigur nu va întârzia de a contribui în scopul de mai sus.

Zilele trecute s'a ținut o adunare a despărțământului Agnita al „Asociațiunei", care a fost convocată și deschisă de dl primpretor Eug. Munteanu ca delegat al comitetului central. Adunarea a fost cercetată de mult public din jur. Intelectualii satelor au lipsit însă în mare parte. Despărțământul a fost reorganizat alegându-se un nou director și un nou comitet. Director a fost ales dl protopop J. Munteanu, vicedirector, Dr. Curta, advocat, secretar preotul E. Pâcala, iar în comitet au fost aleși câțiva preoți, învățători, meseriași și gospodari fruntași.

Dl primpretor E. Munteanu a ținut o scurtă disertație despre „Cum trebue să se clădească la sate, conform cerințelor higienice, practice, etc. prescrise de regulamentele de clădire". Deoarece tema aceasta nu a mai fost până acum pertractată, conferința a fost foarte bine venită.

In această adunare pe lângă comunele din plasă cari s'au înscris la îndemnul dlui primpretor Munteanu, ca membri fundatori sau pe viață, s'au mai înscris, 1 membru fundator, 6 pe viață, 6 membri ajutători și 45 membri activi.

Noul comitet va ști desigur împlini frumoasa chemare cercetând și luminând poporul dela sate cu dor de înaintare și prosperare.

Coresp.

Studenții români sunt atacați

Eri noaptea un grup de 9—10 indivizi au atacat în fața hotelului „Central" pe studentul Emil Bodescu, bătându-l crunt. Agresorii se crede a fi evrei sau bătăuși anume trimiși de evrei pentru a teroriza studențimea.

Atragem atenția autorităților asupra acestui caz, care nu este o simplă întâmplare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor:

Joi 15 Martie: Cavalerul Vloia.

Sâmbăta 17 Martie: Cavalerul Vloia.

*

Se repetă „Văpaia" de H. Kistemaeckers și „Punctul Negru" de Kadelburg.

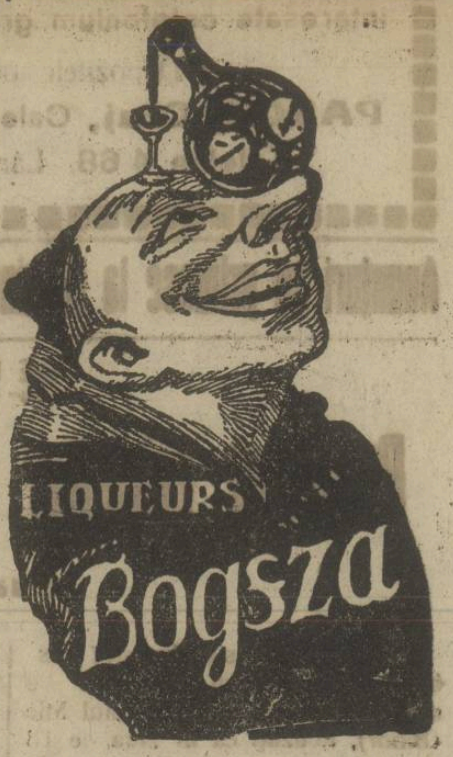

In atențiunea femeilor!

A apărut

2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290

PREFECTURA JUDEȚULUI CÖJÖCNA.

No. 590—1923.

Aviz

In vedere distribuirei zaharului asemnat de către Ministerul, sunt rugate toate oficiile de stat oraș și județ de pe teritorul orașului Cluj să intocmeasca tablouri exacte asupra funcționarilor aparținator acelui oficiu, indicând în dreptul numelui și numarul exact a membrilor de familie.

Aceste tablouri se vor înainta personal Direcțiunei Consumului funcționarilor publici strada Regele Matei No. 1 până la data de 17. crt. intre oarele 5—6 p. m.

Pentru aceiași familie e indreptățit în singur membru a ridica competința.

Serviciile vor pune în vedere funcționarilor proprii ca întrucât cineva va abuza facând declarație falsă aceia familie va pierde dreptul de a ridica zahar.

Serviciile vor fi avizate de către Direcțiunea Consumului când se va putea ridica zaharul de fiecare funcționar în parte.

Prețurile vor fi stabilite de noi.

Serviciile, cari au primit zahar direct de la Minister, nu vor primi din aceasta cantitate.

Cluj, la 14 Martie 1923.

Prefect-delegat:
Dr. OCTAVIAN UTALEA.

2657

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capată la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și Berea Monoștor deschisă

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase) la confecție LEPAGE Cluj
Cereți modele și lista prețurilor. 12674

Oferim pentru particulari și armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu prețurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale și aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofonium grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Dă putere și gonește moartea „DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SARMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

DE LA CONSILIUL DE RAZBOI

Procesul rebelilor din Kerechiul-mic

Ziua I.

Eri dimineață s'au început desbaterile procesului celor 35 de rebeli din comuna Kerechiul Mic (Bihor), acuzați că în ziua de 13 Ianuarie a. c. primind ordinul de a se prezenta fiecare la corpul său, pe lângă că nu s'au supus, au mai atacat și pe cei ce le puneau în vedere aceste ordin (primarul și șeful de post Lezianu Ion, sergent instructor jandarm).

Comisia de judecată este compusă din dnii Col. Cartianu, președinte, maiorii Mantu și Cotruț, precum și căpitanii I. Strat și Mastero Alex. membri.

Acuzarea e susținută de dl Subit. Stavrică, substitut de comisar Regal, iar apărarea reprezentată prin dnii Avocati St. Oprea, Ang. Stătescu, Gherman și Victor Ciurdariu.

La orele 10 a. m. dl președinte dă ordin grefierului Lt. Filip să citească ord. de dare în judecată Nr. 1083-1285, pe care căpitanul Cuteanu (interpret oficial) îl traduce în extenso acuzaților în număr de 35.

Interogarea acuzaților s'a început după amiază. A fost interogat primul acuzat:

P. Silagli cel mai șovinist dintre ei și care dă răspunsuri foarte iștețe.

Intre altele recunoaște că a atacat pe șeful de post Lezianu Ion, că a ținut locuitorilor din sat cu acea ocazie cuvântări anti românești și tot o dată mai declară că secretarul comunal îl convinsese că armatele lui Horty vor sosi din moment în moment în satul lor și numai din această cauză a luptat cu atâta energie într'acest sens.

Se mai ia interogatorul acuzaților Batory Ghiula, Iosif Horvath și P. Silaghi Elek ale căror declarații se aseamănă mult cu a principalului acuzat.

Se introduce apoi acuzatul Ghedeon Mihai fost secretar comunal a cărui declarație se contrazice în totul cu a celorlalți acuzați. Fiind confruntați se contrazic reciproc.

Ședința s'a suspendat apoi până azi 15 crt la orele 9 a. m.

Remarcăm faptul că printre toți acuzații nu se află nici un Român de origină.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Joi, O senzațională dramă artistică, Cei trei Mascați.
Vineri, O frumasă dramă socială cu Henny Porten, Furtuna Patimilor.
Sâmbătă, Agonia Vulturului Partea I.
Duminecă, Agonia Vulturilor Partea II.

Cinema Universității

Joi, O atracție senzațională a casei Pathe. Agonia Vulturilor Partea II.
Vineri, O frumoasă Comedie a casei Ufa, Femeea cu Smaragde.
Sâmbătă, Amuțirile Trecutului.
Duminecă, Scara Morții, un senzațional film artistic.

Cinema Urania

Joi, O puternică dramă socială a casei Pathe, Amintirile Trecutului.
Vineri, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Sîmbătă, Ocnașul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Duminecă, Orașul Julot, un mare film de aventurii.

Intâmplări din Cluj

Muşcată de câine turbat

D-na Elisabeta Finter din str. Elisabeta No. 39 trecând zilele trecute pe str. Carpați, a fost mușcată de câinele lui Samoilă Landesman, locuitor pe acea stradă. Cu o trăsură d-na Finter a fost transportată la Clinica Pasteur, unde în urma unei analize s'a constatat, că rana era infectată de virusul turbărei. In consecință victima a fost supusă unui riguros tratament antirabic.

Funcționar necinstit

Firma Dumitru Atanasiu, casă de Import și Export, a reclamat poliției locale pe individul Octavian Stănescu, care fiind în serviciul firmei a sustras din casa firmei suma de 10.000.

Diverse

Șefii chelneri Sigismund Auspitz și Nicolae Hittner au reclamat Prefecturei Poliției locale pe dl I. Sinettar, fost proprietar al cafenelei „Dacia" din localitate, care refuză ambilor, fără motiv, a le înapoia cauțiunile depuse; primul 25.000 lei și al doilea 30.000 lei.

Furturi

In ziua de 12 ctr. femeia Pop Carolina din str. Minerilor No. 11. lipsind de acasă, niște hoți, până în prezent necunoscuți, cu ajutorul unor chei falșe s'au introdus în locuința ei de unde i-au furat toate hainele și obiectele casnice mai de valoare. La înnapoiere, nenorocită femeie văzând isprava hoților de supărare a amuțit.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărari

DE VÂNZARE un automobil de lux „Phenomen" în stare bună, cu 8 locuri de șezut. Prețul 230.000 lei Dunky, Piața Unirii 10. 2655

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

CINE ar fi dispus să adopteze, dacă nu contra plată, o fetiță de 5 luni, sănătoasă. Str. Memorandului 10, III. 12.

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pascu Teatrul Național, Cluj.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Cea mai fina crema pentru ghete

SACI, MUȘAMALE

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE
și CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"

Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3, Telefon: 56/75
Adr. Telegr.: AFEB

Tabla, Fier, Oțel, Piese de schimb etc. pentru Fabrici de **LOCOMOTIVE** și **VAGOANE**

2631

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.
Radio 2883-a 2501

SECRETUL FRUMUSEȚEI

Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREI PIATRA-N

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune și ieftine

1370

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima CLUJ — **Din BUCURESTI**

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Biserica ardeleană la discuţia nouei Constituţii

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Balan

ţinută la Senat, în ziua de 12 Martie, în numele bisericei ort. din Ardeal

Cu ocazia discutării nouei constituţii. I. P. P. S. Mitropolitul Ortodox al Ardealului, Balan, a ţinut în numele bisericei sale o strălucită cuvântare, al cărei rezumat îl dăm în rândurile de mai jos:

Poporul ardelean, şi-a început I. P. S. S. cuvântarea liniştit şi sigur de sine în conştiinţa sa, aşteaptă să i se dea legea, cea mare de consolidare a statului.

El e recunoscător jertfelor vechiului regat şi în mijlocul invrăjbirilor politice de azi, mă simt dator să aduc azi sentimentul de înfrăţire al întregului popor ardelean.

Principiul democraţiei călăuzeşte sufletul românesc şi el este împărtăşit şi de reprezentanţii bisericei, cari întotdeuna au fost una cu poporul şi la bine şi la greu.

Clericalismul s'a ivit în ţările Apusului, unde biserica în evul mediu s'a constituit în caste şi a luptat contra puterii civile.

La noi asemenea împrejurări cari să dea naştere clericalismului n'au existat şi nu există. De aceea nu ne temem de idei şi de reforme chemate să ajute la desvoltarea poporului. Aprobăm şi binecuvântăm roforma agrară şi votul universal, având credinţă că ele vor ajuta la ridicarea poporului. Avem încredere în cuminţenia şi vrednicia poporului român, ca să fim siguri că el merită aceste drepturi.

Ele se revarsă asupra tuturora fără deosebire de rang şi de origine si această democraţie care i are inspiraţia în învăţămintele superioare ale creştinismului este primită de noi. O salutăm, ca aderenţi, nu de ocazie, ci născuţi şi crescuţi în democraţie.

Ne tragem din popor şi pentru el trăim, adăpându-ne mereu la isvoarele sufletului lui cuprinzător.

Pe terenul politic principiul democratic preconizează în deosebi 2 lucruri: 1. O astfel de alcătuire a organelor de stat care să permită cooperarea şi răspunderea tuturor.

2. O astfel dn fixare a scopurilor statului care să facă posibilia o cât mai dreaptă împărţire a cetăţenilor la bunurile materiale şi spirituale.

Democraţia şi naţionalismul

Noi, reprezentanţii bisericei concepem principiul democraţiei ca principiu naţional.

In factorul naţional noi vedem elementul individual şi elementul general românesc împreunate în aceiaşi sinteză superioară. Greşesc aceia cari trec peste elementul naţional, aventurându-se în sferele de preocupări internaţionale, cu disprețul şi împotriva interesului naţional.

Naţionalitea va rămânea o putere constitutivă a vieţii popoarelor iar naţionalismul, un simţământ care va disciplina pe individ, ridicându-l deasupra egoismeor, spre a se devota intereselor neamului.

Iată de ce noi clericii ne bucurăm văzând ideia naţionalităţii şi a naţionalismului pusă la baza Constituţiei.

Nu suntem oameni ai medievalităţii, ci înţelegem a reprezenta în biserică interesele cele mai înalte ale statului român.

Biserica şi pregătirea Unirii

Biserica noastră este instituţia care a păstrat sufletul neamului dealungul veacurilor cu toate comorile lui. Biserica noastră a contribuit prin partea ei de muncă la înfăptuirea gândurilor şi aspiraţiilor naţionale. Slujind în acelaş dulce grai românesc slujbele bisericeşti înte graniţele politice şi dincolo de ele, biserica a urmat pas cu pas năzuinţele de unire ale neamului.

Mântuitorul nu s'a împărţit niciodată, prea cinstite frate, adresându-se mitropolitului Suciu, în mijlocul neamului românesc. Românul s'a închinat în totdeauna la fel pe toate colţurile de pământ unde l-au răzleţit vânturile soartei.

Comunitatea sufletească pregătită de biserica ortodoxă n'a putut-o dărâma nici îndrumările dela Roma, nici încercările regilor Ungariei, cari au înfiinţat ba la Siret, ba la Baia, centre de propagandă schismatică. Pe toate le-a respins sufletul românesc.

De 200 de ani şi ceva decând s'a urzit din iniţiativa Habsburgilor şi prin propaganda jesuiţilor alipirea de biserica Romei, sufletul poporului unit trăieşte în aceiaşi tradiţie de rasă şi de credinţă cu marea majoritate a românilor.

Poporul român a refuzat întotdeauna catolicismul. Oameni singuratici pot să se lepede de credinţa şi obiceiurile strămoşeşti, dar poporul în întregimea lui nu poate să-şi renege bazele pe care a fost durată viaţa lui pe acest pământ. Cu câte lacrimi n'au semnat ei unirea către Biserica Romei?

Poporul român înşelat de Papa

Poporul român nu prea înţelege dogmatismul, dar păstrându-i toate formele externe sub care s'a înfăţişat biserica ortodoxă, îndrăznesc să spui că s'a săvârşit o adevărată înşelăciune cu el. S'a păstrat forma, dar cu fondul a fost legat prin silă de o biserică streină. Şi aceasta nu face cinste celor ce au săvârşit o. Acest act n'a izvorât dintr'o voinţă liberă.

Ne-au dărâmat bisericele şi mănăstirile cu tunurile. Şi azi se văd urmele mănăstirei din Sâmbăta de Jos în urma distrugerii lui Bucov. Prin siluirea poporului român s'a făcut această defecţiune.

Poporul român, care a ştiut să-şi câştige unitatea sa naţională şi politică, va fi vrednic să-şi reconstitue şi vechea unitate bisericească.

Operă politică nu operă religioasă de unirea sufletelor a făcut Papa dela 1700, pentru că este în manierele papismului, ca să-şi îndrumeze acţiunea pentru dominaţia lumei. Cunosc ţiele acestui papism şi pot să afirm că ori de câte ori interesele politice i-au dictat să ne jertfească, ne-a jertfit.

Biserica ortodoxă să fie dominantă

In continuare, Mitropolitul Balan s'a ocupat de proectul de Constituţie în părţile referitoare la chestiunile religioase, declarând dela început, că articolul care acordă titlul de întâietate bisericei ortodoxe nu-l mulţumeşte. Principatele înainte de Unire au fost ortodoxe şi ortodox a fost şi Statul românesc rezultat din unirea lor. Este bine să abandonăm azi, când dăm României pactul ei fundamental tradiţia prin care biserica ortodoxă a fost în totdeauna dominantă? Ce binefaceri rezultă din păstrarea acestei tradiţii?

S'a zis că formula de biserică domicantă are un caracter agresiv faţă de celelalte confesiuni. Noi ştim, că biserica noastră şi poporul nostru n'au nutrit nici odată sentimente ostile faţă de celelalte biserici. Noi nu vrem să dominăm nici asupra Statului, pe care mai de grabă îl ajutăm în împlinirea rosturilor lui naţionale şi nici nu vrem să o presăm convingerile altora, pentru că nu vrem să fim profanatori de altar.

Nu vrem să ne atingem nici de limba şi de cultura minorităţilor. Constituţia constitue o garanţie pentru libera desvoltare a acestora pentru că am învăţat multe dela propria noastră suferinţă.

Constituţia este dictată şi de caracterul blând al poporului şi de interesele noastre de Stat. Cu minarităţile se vor desvolta mai libere cu atât şi Statul va avea mai mare folos. Suntem destul de numeroşi şi tari, ca să nu urmăm o politică de nervozitate faţă de minorităţi.

Formula de biserică dominantă o găsesc şi în spiritul bisericei româno-catolice şi în spiritul bisericei luterane. Pentru ce atunci reprezentanţii minorităţilor dela noi sunt împotriva acestei formule?

Una din condiţiile de existenţă pentru biserică este şi libertatea de mişcare pentru că numai aşa poate să fie rodnică şi poate avea şi răsunderea. O biserică însă, care e purtată de toate curentele vremei, nu va fi rodnică. Să se lase dar libertate bisericei de a se organiza.

Sub jugul străin, cu mare greutate am obţinut autonomia bisericească, şi biserica s'a bucurat de cea mai bună organizare. Aceasta este de fapt şi cel mai mare bun pe care l'am adus odată cu Unirea.

Cred că toţi bărbaţii de Stat ne vor ajuta să organizăm biserica pe principiile autonomiei, pentru ca ea să-şi dea roadele pentru binele Statului.

Să se respecte şcoliile confesionale

Biserica ardeleană e militantă. Ea a creiat şcoli, în care s'a cultivat limba şi cultura românească. Aproape în toate satele, alături de biserică se vede şi şcoala confesională. Ştiţi lupta pe care am dus o cu ungurii — cu Apponyi — cari vroiau să ne răpească limba. Cred că nu ne găsim în acea fericită situaţie de a putea abandona focarele de cultură susţinute de biserică. Şcolile confesionale trebuesc deci păstrate şi ajutate.

Cerem ca instrucţiei religioase să i se asigure un loc de frunte în opera de luminare a poporului, în viaţa căruia trebue să coborâm cât mai multe elemente religioase. Reforma caracterului nu se poate face decât prin puterea creiatoare a credinţei.

I. P. S. Sa a cerut de asemeni menţinerea în noul proect a vechei datini prin care se dă drept vlădicilor la scaunul episcopal.

Pe piatra etică a creştinismului, din care îşi ia asvorul democratismul, înţelegem să se clădească temelia de organizare a Statului: Constituţia, Biserica la rândul ei va sta de veghe la păstrarea principiilor celor bune cari să asigure desvoltarea neamului. Cu această chezăşie şi cu această credinţă îmi încheiu cuvântarea mea.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 752 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Sâmbătă 17 Martie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R. 8025

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . . 100 L.
PE 6 LUNI . . . . . 50 L.
PE 3 LUNI . . . . . 25 L.

A CUI E VINA?

Opoziția și nevoile actuale ale țării

Vânturătorii de vorbe și agitatorii de profesie, văzându-se aproape de falimentul politicei lor de calomnie și atâtare împotriva guvernului prin întruniri și în parlament, caută acum să exploateze situația critică a țării prin presă pentru a anunța direct opinia publică contra guvernului.

Guvernul oligarhiei de astăzi, zice presa opoziției, e devină de situația precară a funcționarilor, de aceea a ofițerilor, de starea edilitară a orașelor, în sfârșit de tot ceia ce e nevoit să sufere bietul locuitor al pământului românesc.

Toate s'ar îndrepta desigur dacă ar veni la cârma țării turbulenta opoziție de astăzi, compusă din oligarchii Ardealului și bolșevicii din vechiul regat.

Deși opinia publică e conștientă de politica meschină a opoziției, e bine să amintim uneori rolul pe care l-au jucat în politica țării după războiu și roadele pe care le-au adus țărăniștii și regionaliștii d-lui Maniu, odinioară grupați în așa zisul „bloc al Federației".

Se știe că în momentul venirei la guvern a țărăniștilor și naționaliștilor, problema cea mai de seamă la ordinea zilei, era punerea în practică a reformei agrare, deja alcătuită de partidul liberal.

Din ambiție personală și urmărind socoteli politice meschine, ei n'au făcut însă altceva decât operă negativă.

Pe deoparte d-l Mihalache înșela țărănimea cu o reformă imaginară, d-rul Lupu își punea în practică ideile comuniste manifestând alături de muncitorimea inconștientă, iar d-nii Maniu, Vaida și ceilalți leaderi din Ardealul desrobit, sub o politică de precaută fățărnicie căutau să-și satisfacă cât mai bine interesele personale și pe acele ale amicilor lor.

Pretinșii, democrați ardeleni, de astăzi nu-și aduc oare aminte de arendările forțate, de pactul cu magnații unguri și de rolul Băncei Agrare, creiată pentru exploatarea politică și economică a țărănimei?

Ori înțeleg prin binele adus țării, pe acel ce l'au adus partizanilor politici?

Chiar ardelenii au recunoscut că n'a fost guvernare mai sterilă și guvern mai incapabil, decât acele prezidate de d-l Vaida.

In toate domeniile de activitate, guvernul de atunci nu numai că n'a realizat nici un progres, dar a lăsat frâu liber risipei banului public și dezordinei administrative.

Traficul de coroane de pe timpul d-lui Vlad, dezorganizarea industriei datorită d-lui Bontescu, navetele d-lui Mihai Popovici și în sfârșit toată activitatea de pomină a Consiliului Dirigent sunt încă în mintea tuturor.

Cât despre atâtarea maselor, pe care opoziția turbulentă de astăzi o privește ca preludiul viitoarei ei guvernări, d-rul Lupu și d-l Mihalache erau aceiași manageri iscusiți, în timp ce d-l Vaida se delecta învățând diplomație la Londra, pentru a pregăti pacea cu Sovietele de peste Nistru.

Dovezile stării de lucruri de pe vremea guvernului Vaida, le putem găsi chiar în ziarul amicului său de azi, Gr. Filipescu, care afirmând că țara *„n'are absolut nimic comun cu renegații și cu traficanții de coroane cari au exploatat Ardealul până astăzi în numele unor legende"*, făcea sinteza activității politice externe și interne a guvernului Vaida.

O anumită presă impută azi guvernului că ar favoriza pe d-nii Iorga și general Averescu, părtinitori ai politicei lui. — Partidul liberal nu s'a arătat nici odată refractar ideei de cooperare a tuturor oamenilor politici cari doresc în mod sincer binele țării.

Dacă am criticat opera nefastă a guvernării averescane, care a contribuit la dezorganizarea țării și la pierderea creditului ei în străinătate, cât și acțiunea revoluționară de altă dată a d-lui Iorga, nimeni nu ne poate opri să constatăm că astăzi, atât d-l general Averescu cât și d-l Iorga, dându-și seamă de greșelile din trecut, au revenit la sentimente mai bune.

Descurcarea itelor în activitatea „Consiliului delicvent", potolirea răscoalelor muncitorești care erau să ducă țara în prăpastie n'au fost simpatice nici d-lui Maniu, nici d-rului Lupu, iar părerile politice ale d-lui Iorga nu satisfac pe autonomiștii basarabeni, dorîtori să se reîntoarcă la „Sfatul țării".

Văzând ce a însemnat până acum politica negativă a opoziției turbulente de astăzi, ne întrebăm ce drepturi își arogă ea pentru a cere să vie la cârma țării, acuzând guvernul de o stare de lucruri, a cărei vină cade asupra ei?

Nu e oare nerușinare din partea acelora cari au nesocotit interesele țării, atăcând Coroana, defăimând armata, contribuind la dezorganizarea administrativă și economică a țării, să se revendice azi drept dinastici, buni patrioți și apărători ai intereselor obștești?

Din fericire însă, opinia publică nu e influențată de atitudinea fățarnică a demagogiei anarhice, căci știe din activitatea Consiliului Dirigent și din acea a efemerei guvernări a cabinetului Vaida și din ideile d-rului Lupu, la ce se poate reduce reorganizarea, consolidarea, apărarea națională a țării cât și buna stare a funcționarilor Statului și a armatei, din partea înverșunatei opoziții unite de azi.

„Pace vouă"!

Cu această creștinească urare și-a început vorbirea la Senat I. P. S. S. Mitropolitul Primat, dr. Miron Cristea, luând cuvântul la discuția generală a proectului de Constituție. Vorba plină de îndemn la muncă spornică și dragoste pentru truda neamului nostru atât de încercat, a căzut în Parlament tocmai când oamenii țării trădau mai multă rătăcire a conștiințelor, tocmai când ambițiuni și patimi năvăliseră vijelios rupând zăgazurile permise ale adversității politice.

După spectacolul pe care „opoziția unită" a ținut să-l dea poporului mirat, vorbele blânde ale capului Bisericei noastre naționale au căzut binefăcătoare, potolitoare, ca o ploaie răcoritoare peste tărâmele chinuite prea îndelung de razele mușcătoare ale soarelui de lulie. Spiritele îndârjite cu rost și fără rost sau stâmpărat, și în liniștea solemnă cuvintele înțelepciunei și-au picurat balsamul dătător de viață, sămânța gândului de bine a prins în brazda umezită de solemnitatea momentului.

I. P. S. S. Mitropolitul Miron Cristea a dat tinerii generații par lamnetare un admirabil exemplu de parlamentarism românesc tradițional. I. P. S. Sa a reînviat în memoria tuturor dispărutele vremi ale sfaturilor domnești, unde cu vorbă potolită și adâncă judecată se puteau spune gânduri îndelung gândite și sincer dorite. In discursul său Primatul nostru a criticat și a lăudat, dar și lauda și critica au păstrat un just echilibru, au mers la țintă fără să rănească pe nimeni și mai cu deosebire fără să rănească trupul îndurerat de atâtea nevoi neîmplinite al țării. Mitropolitul a vorbit despre insuficiența organizației bisericești din vechiul regat. Constatări pline de adevăr ai ieșit în văzul tuturor, fără să supere pentrucă erau înainte de toate pornite din adâncă dorință de îndreptare și nu din nevoia de a bârfi.

I. P. S. Sa a relevat cu aceiași blândă înțelepciune și neajunsurile actualului proect de constituție, cerând să se reintegreze în drepturile sale tradiționale, Biserica dominantă a poporului român, cerând să se revină la măsura tradițională a obligativității căsătoriei religioase, cerând menținerea epis copilor românii în categoria senatorilor de drept, și așa de frumos și-a știut I. P. S. Sa apăra biserica și drepturile tradiției noastre de credință încât nu numai că nu a supărat pe nimeni, dar credem că întreg Senatul a fost câștigat de partea sa.

Discursul I. P. S. Sale Mitropolitului Primat Miron Cristea va rămâne nu numai o admirabilă pagină de luminat parlamentarism, ci și o nemuritoare pagină de istorie națională. I. P. S. Sa reînviind trecutul nostru istoric și drepturile tradiționale ale Bisericei ortodoxe naționale a pus în adevărata lumină istoria măreților zile de astăzi, cu sbuciumul prefacerilor prin cari trecem dar și cu neînțărmurita jertfă a împlinirii idealului nostru național.

Apropierea austro-jugoslavă

După vizita la Belgrad a cancelarului Austriei

Călătoria cancelarului Seipel la Belgrad a lichidat un anumit număr de chestiuni supărătoare care îngreuiau, după războiu, raporturile dintre Austria și Jugoslavia.

Este de prisos să reamintim aici că Jugoslavii au încetat să vadă în Republica austriacă moștenitoarea politică a fostei monarchii și că aversiunea tradițională și justificată a Sârbilor față de o vecină mândră și oprimatoare nu mai este astăzi decât o amintire istorică. Dar aplicarea clauzelor economice ale tratatului de pace lăsa să subsiste numeroase nelămuriri. Inainte de toate pentru a pune capăt acestei situațiuni s'a dus la Belgrad cancelarul Seipel, întovărășit de ministrul de externe, Grünberger și de o misiune de experți, pentru a conferi cu primul ministru jugoslav Pasici și cu colaboratorii săi.

Rezultatul negocierilor

Negocierile cari s'au urmat între conducătorii celor două state s'au desvoltat într'o atmosferă de cordialitate și de încredere reciprocă. Să vedem acum rezultatele lor.

Acordul este complet asupra unui anumit număr de chestiuni: acelea cari puneau în joc interesele cele mai importante. Ambele guverne au căzut de acord să ridice sechestrul bunurilor austriace în Jugoslavia și al bunurilor jugoslave în Austria. Atribuirea proprietății întreprinderilor austriace din Bosnia și Herzegovina este definitiv regulată prin răscumpărarea acțiunilor acestor întreprinderi, evaluate la 220 milioane dinari. Din partea sa Austria cedează statului jugoslav fostul imobil al administrației provinciale a Bosniei-Herzegovinei la Viena, imobil în care este instalată, dela războiu încoace, legațiunea regatului jugoslav.

Chestiunile de comunicații

Chestiunile de comunicații: trafic feroviar, vama, pașapoarte, frontarii, au făcut obiectul unei examinări foarte strânse. Delegații austriaci au insistat pentru a face să se adopte deciziunile luate la conferința dela Graz, deciziuni cari nu fuseseră admise decât *ad referendum* de către reprezentanții statului jugoslav. S'a dat Austriei deplină satisfacție printr'o largă măsură; guvernul din Belgrad n'a ridicat obiecțiuni decât în ceiace privește acordarea unui regim de favoare minelor austriace care se găsesc în zona limitrofă.

Rambursarea datoriilor private de război

Acordul nu s'a putut face în mod definitiv în chestiunea rambursării datoriilor private de război și dinainte de războiu, contractate în coroane austriace. Comisiunea mixtă, a cărei funcționare a fost hotărâtă în cursul conferințelor, va trebui să ajusteze în scurt timp pretențiunile austriacilor, cari sunt încă foarte departe de cele ale jugoslavilor, în ce privește relațiunea de admis între coroana dinainte de războiu și dinar.

Tratatul comercial

Dimpotrivă, cele două guverne au căzut imediat de acord pentru a angaja în curând negocieri în vederea unui tratat comercial definitiv destinat să pună capăt regimului provizoriu actual. Necesitatea acestui tratat se face acum cu atât mai mult simțită cu cât Austria ocupă primul loc în importul și exportul jugoslav; ea reprezintă 28 la sută din volumul total al comerțului extern al statului jugoslav.

Chestiunea minorităților

In negocierile cari au avut loc la Belgrad s'a convenit ca ambele state să observe față de minoritățile etnice respective o politică potrivită nu numai spiritului tratatelor de pace, ci mai ales potrivită raporturilor de încredere și de prietenie cari trebuesc să domnească de acum încolo între Viena și Belgrad. Acest angajament are mai mult o valoare morală, dar el este totuși semnificativ.

Delegații austriaci au legat oarecare preț de încheierea unei convențiuni de arbitraj destinată să înlăture litigiile sau neînțelegerile cari ar putea răsări în viitor între cele două state. Această precauțiune a fost socotită de prisos de către guvernul jugoslav, care nu vede aici o eventualitate putând să compromită bunele relațiuni dintre cele două state.

Conferința dela Belgrad înseamnă o dată fericită în istoria relațiunilor politice dintre Austria și Jugoslavia.

Negocierile s'au urmat în teritoriu jugoslav, protocolul final s'a semnat însă de miniștrii de externe ai ambelor state, în localul legațiunei Austriei, adică în teritoriu Austriac.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Un decis cu skepsis

Ascultati şi cruciţi-vă oameni buni!

Judecătoria de ocol urbană Cluj.

No. 10816/922

Decis

Judecătoria în baza art.... al... P. p. sistează procedura penală contra făptuitorului necunoscut acuzat cu furt comis în dauna d-lui maior Certes fiindcă locuinţa făptuitorului este necunoscută şi urmărirea pentru descoperirea lui a rămas fără rezultat.

Cluj la 20 Febr. 923.

Dr. Bonca judec. tor.

Adică cum?

S'o luăm d'a rîpo:

Judecătoria sistează procedura penală contra faptuitorului necunoscut...

Păi dacă e necunoscut cam ce procedura penală s'a întrebuinţat contra lui, ca să ai ce opri, onor. d-le Bonca?

.... fiindcă locuinţa făptuitorului este necunoscută....

(Iată într'adevăr o motivare cu totul juridică)

... şi urmărirea pentru descoperirea lui a rămas fără rezultat.

Oare cum vine asta?

Nu cunoşti omul şi te şi pui cu procedura pe el, iar pe urmă când bagi de seamă că ai dat cu procedura în vânt, te apuci s'o sistezi.

Iacă-i bună!

Că să fi vrut să pui să înceteze urmărirea, ar fi fost altă socoteală. Ai fi spus pur şi simplu:

Judecătoria.. sistează urmărirea.

Barem ar fi mai fi avut un sens, deşi juridiceşte, nu perea cred să scrie undeva că un judecător poate opri urmărirea unui hoţ, pe motivul că ... descoperirea lui a rămas fără rezultat, adică şi-a dat ea silinţa justiţia să prindă pe tâlhar, dar dacă n'a putut să afle unde şade, ce dracu sa-i mai facă?

Eu auzisem că se întâmplă oare care prescripţii cu delicuenţii nedescoperiţi, dar asta după ani şi ani de cercetări infructuoase; şi mai auzisem că dovada acestor prescripţii îi incumbă hoţului.

Ce naivitate pe mine.

Iacă, dl Bonca, „decide" prescripţia dintr'un condei.

Aşa mai zic şi eu autoritate judecătorească.

Dar mă întreb eu nepricepu-tul, ce s'ar întâmpla dacă faptutorul s'ar da de gol de acum înainte? Oare nu va invoca el întru apărarea sa Decisul No. 610816—922 al d-lui Bonca, conform căruia se sistează orice act de procedură penală împotriva sa?

Sau poate dl Bonca întinde o cursă banditului să-l facă să-si decline domiciliul.

Smecher bărbat!

Să ştiţi că-l prinde: Dvs. ce credeţi?

Intrucât nea priveşte, eu cred că dacă toate cele 10816 decise de până acum sunt date tot de către dl Bonca, apoi interesante lucruri trebuie să se mai găsească prin dosarele judecătoriei urbane Cluj!

Nomofilax.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Nesocotirea trecutului

Suntem printre popoarele care nu sunt capabile să împace necesităţile vieţe contimporane cu cultul pe care l datoresc trecutului.

Oricine îşi poate da seamă de acest lucru dacă cunoaşte starea în care se găsesc monumentele noastre istorice.

Diferitele cetăţi, mărturie a istoriei zbuciumate a poporului român, gata totdeauna de luptă, se fărâmă încetul cu încetul sub povara anilor şi vicisitudinele vremei.

Şi dacă lipsa de interes ne-a împiedecat să ne gândim la restaurarea acestor monumente, păstrând cadrul istoric, în schimb de multe ori când a fost nevoie de construcţii noi, nimeni nu s a dat în lături să întrebuinţeze materialul monumentelor istorice pentru nevoile edilitare ale oraşului.

Cetatea Neamţului ruinele dela Târgovişte şi-au văzut transformându-li se zidurile fie în construcţii de localuri publice, fie chiar în bolovanii de pavaj ai străzilor.

Tot atât de îngrijorător e modul clandestin prin care obiecte de artă vechi, rămăşiţe istorice sau arheologice iau şi acum drumul străinătăţii pentru a se răsfăţa în muzeele ţărilor occidentale

Rămăşiţile istorice dispar încetul cu încetul ca şi vechile familii, dacă nu se găseşte nimeni să le salveze patrimoniul.

E de datoria Statului, a municipalităţilor şi mai cu seamă a Comisiunei monumentelor noastre istorice să mai salveze, cât este vreme, rămăşiţile istorice ale vechilor aşezări şi să strângă în muzeele noastre tot ceia ce aminteşte gloria trecutului nostru.

Ay.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 –1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile postale.

Preţul 30 Lei.

Pentru studenţi

Cantine, Căminuri, Burse, Imprumuturi de onoare

Un proiect de lege va fi adus în discuţia parlamentului

In curând va fi trecut prin parlament proectul de lege întocmit de dl Angelescu, ministrul instrucţiunei publice pentru înfiinţarea şi regulamentarea căminelor, cantinelor, burselor şi împrumuturilor de onoare pentru studenţii universitari.

Pe lângă toate universităţile ţărei se vor întemeia noui căminuri şi cantine, La Bucureşti, în afară de cele existente, chiar dela toamnă va începe să funcţioneze un nou cămin, în care vor locui cei puţin 2000 de studenţi.

In aceste căminuri şi cantine nu vor putea locui şi lua masa decât studenţii merituoşi cari vor fi în curent cu cursurile şi mai ales cu examenele. Deasemeni studenţii primiţi în cămin vor trebui să fie exemple de ordine, atât înlăuntru cât şi în afară.

Cămine şi cantine vor fi puse sub directul control al Senatului universitar. Pe lângă fiecare din ele se vor forma comitete de patronaj, pentru a le ajuta material şi moral, contribuind la sporirea şi înbunătăţirea lor.

De căminuri şi de cantine vor beneficia trei categorii de studenţi: bursieri, semibursieri şi solvenţi.

Bursele şi semibursele se vor da prin concurs studenţilor săraci şi merituoşi; împărţirea lor se va face de către Senatul Universitar.

Studenţilor distinşi li se vor acorda împrumuturi de onoare în bani sau în natură (masă şi locuinţă în cămin). Ei îşi vor lua angajamentul solemn de-a restitui aceste împrumuturi cel mult peste zece ani dela obţinerea ultimei diplome.

Cam acestea le cuprinde în linii generale proectul dlui Anghelescu. Asupra amănuntelor lui vom reveni când va intra în discuţia parlamentară.

Deocamdată, în afară de cele expuse mai sus, nu putem reţine din el, decât grija esenţială care a condus pe ministrul instrucţiei în întocmirea lui, de a creia studenţilor putinţa a se dedica cu totul studiilor universitare şi de a nu lăsa să beneficieze de avantagiile studenţeşti decât cei cari studiază într'adevăr.

Şi credem că această grijă măreşte incomparabil însemnătatea proectului.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Vineri, O frumasă dramă socială cu Henny Porten, Furtuna Patimilor.

Sâmbătă, Agonia Vulturului Partea I.

Duminecă, Agonia Vulturilor Partea II.

Cinema Universităţii

Vineri, O frumoasă Comedie a casei Ufa, Femeea cu Smaragde.

Sâmbătă, Amintirile Trecutului.

Duminecă, Scara Morţii, un senzaţional film artistic.

Cinema Urania

Vineri, Ocnaşul din Cayerne După romanul lui Hugo.

Sâmbătă, Ocnaşul din Cayerne. După romanul lui Hugo.

Duminecă, Oraşul Julot, un mare film de aventurii.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Originile Radiologiei

Părintele radiologiei: Noller

Moartea fizicianului german Roentgen şi omagiul recent adus de oraşul Paris şi de fondaţia Carnegie eminentului radiologist *Charles Vaillant, au atras din nou atenţia* publicului asupra descoperirilor radiologice.

Dar Charles Vaillant n'a fost numai un experimentator îndrăznet al acestor primejdioase raze: el a făcut pe vremuri parte din falanga franceză a lui Oudin, Barthélemy, Londe, Contremoulin şi alţii, cari au început, cei dintâi să caute natura acestor raze, mult timp misterioase şi cari s'au numit, tocmai pentru aceasta, razele X.

In răspunsul său dat discursurilor ce i s'au adresat cu ocazia recepţiei la Primăria Parisului, Charles Vaillant a reamintit originele radiologiei.

„La Paris — a spus el — s'a născut prima idee a ştiinţei radiologice. Cam pe la 1750, abatele Nollet, pe când preda fizica mostenitorului tronului, prezentă celor dela Curte un ou electric care este adevăratul punct de plecare al atâtor noui cercetări, cari au dat apoi tubul lui Crookes care deveni şi el le rândul lui tubul radiogen.

In 1896, în raportul său de sfârşit de an la Academia de ştiinţe, profesorul Cornu, arăta, şi cu drept cuvânt, că abatele Nollet a fost precursorul tuturor cercetărilor cari au precedat descoperirea lui Roentgen, descoperire care datează, după cum se ştie, din 25 Decembrie 1895".

*

Printr'o ciudată întâmplare, radiologistul Vaillant care făcea astfel elogiul abatelui Nollet, a fost el însuşi, în 1899, printre cei dintâi cari au arătat importanţa experienţelor lui Nollet.

Intr'o comunicare făcută Societăţii istorice din Antenil şi Passy, Charles Vaillant nota astfel amintirea aceluia care a contribuit la marea descoperire a lui Roentgen, care pe la 1899 pasiona întreaga lume:

„Vreau să vorbesc de abatele Nollet, profesorul de fizică al mostenitorului tronului Franţei. Cursurile lui erau foarte frequentate: istoria povesteşte că la cursurile lui veneau preoţi, cavaleri eleganţi, doamne dela curte, etc., cari, înşiraţi prin jurul bizarelor lui aparate, găseau o mare plăcere în a scoate ei înşişi scântei din maşinile electrice.

Oul electric.

„Electricitatea în acel timp era o ştiinţă născândă. Ea producea un viu interes şi printre experienţele cari fermecau mai mult publicul asistent la cursurile lui Nollet, era experienţa cu oul electric:

Intr'un glob de sticlă transparent, în care erau fixate două vergi metalice, se dădea drumul unei scântei electrice; scânteia, mai întâi în zig-zag, se lăţea încetul cu încetul pe măsură ce se producea vidul şi globul, oul, lua culori roşiatice, pe urme albăstrii, după cum globul era mai mult sau mai puţin plin de aer.

Aceasta era experienţa care pasiona pe numerosii auditori ai cursurilor lui Nollet. La moartea lui, oul fu aşezat într'o vitrină şi acolo a şi rămas.

Un secol mai târziu, în 1843, Abria din Bordeaux, reluă experienţele lui Nollet, pe urmă, după el, Crookes, ale cărui aparate pătiră soarta oului lui Nollet.

După 15 ani, Herz începu să continue experienţele lui Crookes; pe urmă Lenard, în 1849, studie razele catodice, pregătind astfel descoperirea profesorului Roentgen.

Intr'adevăr, în Decembrie 1895, Roentgen dădea publicităţii lucrările lui, făcând cunoscută remarcabila lui descoperire: fotografia prin corpurile opace. Aparatul de care se servea era un tub Crookes, derivând din oul electric al lui Nollet, în care vidul era mai mare şi care, în loc să capete culori albăstrii, se lumina de o lumină verzue.

...Dacă lucrările decisive au venit din Germania, se poate spune, cu drept cuvânt, că primii paşi s'au făcut în Franţa.

Şi iată pentru ce, m'am crezut dator să aduc acest omagiu memoriei fizicianului Nollet, făcând cunoscute experienţele făcute de el la Passy, în cabinetul de fizică al Regelui".

*

Cabinetul acesta de fizică al Regelui se afla la Passy şi era compus din două clădiri, ambele cumpărate şi înzestrate cu aparatele necesare de Ludovic XV. Clădirile au fost vândute ceva mai târziu, de Ludovic XVI şi au fost locuite apoi multă vreme de marele naturalist Jussien. Una din aceste clădiri, chiar aceea în care era instalat de fapt cabinetul de fizică în care Nollet studia, se află şi astăzi în foarte bună stare.

Bucuria Budapestei

La ce servesc manifestele partidului naţional.

Cu prilejul articolului din „AZ EST“

Când a apărut ultimul manifest al partidului naţional, cineva a crezut că ne poate face o vină din faptul că ziarul nostru nu a dat o atenţie mai mare conţinutului acelui manifest.

I-am răspuns: *Cu manifestele partidului naţional se ocupă Budapesta, fiindcă numai pe ea o mai pot interesa.*

Şi, iată, n'a trecut mult, şi o întâmplare a făcut să ne cadă în mână nrul dela 8 Martie al ziarului **„Az Est“** al cărui articol de fond zugrăvia situaţia din România cu idei şi fraze culese din manifestul partidului naţional.

Articolul l'am reprodus în întregime, şi cetitorii noştri au putut să vadă încă odată că nu e act politic al partidului naţional pe care Budapesta să nu-l exploateze împotriva statului român.

Folosindu se de cuprinsul manifestului autorul articolului înfăţişează România **ca pe un hoit deasupra căruia au început să croncăne corbii,** *iar politica partidului naţională ca o recunoaştere a păcatului ce s'a săvârşit când s'a sacrificat Ardealul unei iluzii:* **iluziei României Mari.**

Şi te întrebi: împotriva cui să-ţi îndreptl revol'a? Împotriva Budapestei, sau împotriva oamenilor din fruntea partidului naţional?

Noi credem că B. dapesta nu-şi tace decât datoria adunând de ori unde material şi argumente pentru alimentarea visului ei de revanşă.

Dar cei cari merită să fie stropşiţi sub revolta conştiinţei noastre naţionale sânt conducătorii partidului naţional cari, prin toate manifestările lor politice, hrănesc visurile de revanşă ale Budapestei.

Ştiri şi fapte politice

Falimentul obstrucţiei. După cele două şedinţe ale Camerii în care coaliţia naţionalo-ţărănistă şi-a dovedit prin grotescile scandaluri provocate, neseriozitatea politică, atmosfera Parlamentului s'a înseninat puţin. Excludând din sânul său pe cei mai nestâmpăraţi dintre scandalagii, Camera a făcut un act de înţelepciune ale cărei roade s'au arătat imediat. În adevăr şedinţele din urmă, dacă n'au fost cu totul lipsite de manifestări gălăgioase, n'au mai oferit totuşi spectacolul degradant şi ridicol al celor dintâi şedinţe.

Faptul acesta nu se datoreşte însă numai măsurii luate de Cameră. El se datoreşte în mare parte şi convingerii care-şi face loc în leagănul coaliţiei naţionalo-ţărăniştă, că modul cum au început lupta împotriva Constituţiei departe de a-o duce la un rezultat bun, nu va face decât să zdrobească şi credinţa ultimilor naivi în seriozitatea politică a conducătorilor celor două partide unite.

Iată de ce ultimile şedinţe ale Parlamentului s'au desfăşurat într'o atmosferă mai calmă.

*

Povestea se repetă în ultima şedinţă a Camerei a fost — minune! — linişte. Ce s'a întâmplat oare? Şi-a schimbat opoziţia tactica? Sau e numai un armistiţiu...

Sau... cela ce pare mai probabil, capii răutăţilor fiind excluşi, mărunţii au redevenit paşnici ca prin farmec.

Cum însă scandalul nu s'a mai putut continua în parlament, unii deputaţi apită svonul că va fi reluat în afară.

Astfel se spune că vre-o câţiva din foştii membri ai Sfatului Ţării, din Basarabia actualmente membri înfocaţi ai opoziţiei s'au decis să convoace din nou fostul parlament al provinciei de peste Prut, să vadă dacă s'au împlinit sau nu condiţiile unirei cu vechiul regat.

Precum se vede o reeditare a poveştei cu congresul dela Alba-Iulia: o glumă proastă, care va rămâne simplă glumă.

Iar dacă într'adevăr s'ar putea găsi cine să ia în serios astfel de aberaţii, succesul va fi la fel cu acel al partidului naţional; mai ales că nimeni n'ar avea ce să revizuiască, de vreme ce nu s'a pus nic o condiţie când s'a votat unirea Basarabiei.

*

A doua lepădare a d-lui Lupas de oficiosul partidului national din Cluj a avut loc în şedinţa de Marţi a Camerii.

Cea dintâi lepădare a avut loc acum câteva luni, când „Patria“ reproducând cuvintele spuse de către dl Lupaş la o întrunire publică ţinută la Cluj, şi-a ridicat urgia catolicismului român în cap. „Patria“ a trebuit să rectifice discursul d-lui Lupaş din care monsegniorul Marmaggi nu ieşia tocmai curat; iar dl Lupaş a recurs la soluţia lepădării.

Acum dl Lupaş, constrâns de replica nemiloasă a dlui Irimescu-Cândeşti a fost silit să opereze a doua lepădare, desmintind cuvintele înregistrate de „Patria“ ca spuse de dsa într'o întrunire la Oradea-Mare.

Dl Lupaş a vorbit; „Patria“ are cuvântul!

Generalismul obstrucţiei. Dl Iuliu Maniu era până acum numai prezidentul partidului naţional; „pactul“ cu ţărăniştii l'a ridicat în grad după cât se pare. După ce a patronat calm şi conştient carnavalul obstrucţionist de la Cameră, ca un generalisim dl Maniu s'a crezut în dreptările sale să-şi aroge şi atribuţii pe cari nu le are.

Astfel în aceeaşi şedinţă în care dl Lupaş se lepădă de „Patria“, generalismul obstrucţiei dicta când trebue şi când nu trebue să vorbiască oratorul. Ştiam că până acum supravegherea şi reglementarea discuţiunilor parlamentare cade în atribuţia exclusivă a prezidentului.

De unde dar îşi arogă dl Maniu un drept pe care nu-l are?

Răspântia confesională

Cum trebue privită problema Bisericei naţionale dominantă

In două numere consecutive, ziarul „Albina“ susţine o aprigă luptă contra „Bisericei neunite“. „Albina“ ar trebui să ştie că nu există în ţara românească o „Biserică neunită“ decât în dorinţa sa de a micşora caracterul de Biserică tradiţională românească a Bisericei ortodoxe naţionale.

Asupra conflictului care există între cele două Biserici române ni-am spus cuvântul nostru fără părtinire. Felul cum discută „Albina“ aceastâ chestiune merită o nouă explicaţie.

Nu poate fi vorba în primul rând de „privilegii confesionale“ Cererile clerului ortodox, justificate de tradiţia noastră culturală, nu au nimic comun cu aşa ceva. In cuvântările celor doi Mitropoliţi ortodoxi, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat dr. Miron Cristea şi I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului dr. Nicolae Bălan, s'a arătat destul de lămurit că păstrarea caracterului de Biserică dominantă pentru Biserica ortodoxă naţională, nu înseamnă crearea unui regim de privilegii pentru această Biserică.

Libertatea de cult pentru toate formele de cult ca şi egalitatea în drepturi rămâne neschimbată. Trecutul ni-o dovedeşte cu prisosinţă. Biserica ortodoxă din vechiul regat, deşi Biserică dominantă după vechea Constituţie, nu a stânjenit cu nimic celelalte Biserici, dar s'a păstrat intactă ca Biserică tradiţională românească.

Lupta care se dă acum în Parlament urmăreşte acelaş scop. Cele 14 milioane de credincioşi ai Bisericei ortodoxe naţionale nu fac decât să se înscrie în viitoarea constituţie garanţia viitorului nostru naţional; iar această garanţie este propăşirea firească a poporului român în cadrele firesti ale tradiţiei sale istorice.

„Albina“ credem că greşeşte când caută se descopere alte intenţii în acţiunea prelaţilor ortodoxi. Cu atât mai gravă este greşeala sa când crede că poate opune acestei mişcări argumente iezuite sprijinite pe date istorice în întregime false. Discuţia fiind atât de delicată, orice abatere dela adevărul istoric şi cinstea de gândire, de oparte şi de alta, nu poate duce decât la rezultate streine intereselor noastre de solidaritate naţională. Pentru aceste cuvinte putem nădăjdui o schimbare de procedeu din partea „Albinei“?

R. R. G.

Anchetele noastre

Un institut iredentist:

„MARIANUM“

II.

Hărţile Ungariei. Muzica iredentistă Alte mijloace de propag. horthistă.

Lucrurile, asupra cărora am stăruit eri în legătură cu şovinismul românofobl dela institutul „Marianum“ din Cluj, au fost numai începutul destăinuirilor grave, la cunoştinţa cărora am ajuns în zilele din urmă. Cele ce urmează fac parte din acelaş sistem — un sistem de propagandă a urei, extins în toate domeniile educaţiei ce se face la institutul de fete de sub conducerea protopopului dr. Hirschler dela parohia romano-catolică a Clujului.

Vom vedea acestea — lucru observat dealtminteri şi din destăinuirile fără pereche de eri — că profesorii şi conducătorii dela „Marianum“ nu se dau în lături dela nimic ce ar putea excita sentimentele naţionale ale elevelor.

Astfel, în spiritul educaţiei făcute prin manuale introduse clandestin din Budapesta, se propagă ura prin desen, muzică, etc. pentruca să nu mai vorbim de hărţile Ungariei vechi şi nouă, cari sunt pentru eleve un veşnic memento contra statului român.

Trecând peste faptul că desenurile, la fel cu celelalte teme impuse elevelor, tratează cu osebire subiecte ungureşti, ne vom opri la o descoperire de mai gravă importanţă: la propaganda revanşardă, ce se face prin muzica predată elevelor din toate cursurile, cu osebire celor dela conservatorul din acest institut. Manualele de muzică întrebuinţate sunt din Ungaria, la fel cu manualele celelalte de învăţământ. Şi la fel cu celelalte manuale clandestine, manualele acestea sunt ediţii recente, publicate după indicaţiile şi cu aprobarea ministerelor maghiare de după războiu, şi fac prin urmare parte din noul sistem maghiar, revanşard, de educaţie şcolară naţională. Stabilind această dată a ediţiilor muzicale, nu ne vom mira, că printre cântecele cuprinse în ele se găsesc o mulţime, cari se ocupă de Ungaria îmbucătăţită. Figurează, nu-i vorbă, şi vechiul „Himnusz“ maghiar, atât de pornit contra „duşmanilor“, şi figurează la fel şi vestitul „Talpra magyar“ (Sus ungurule). Alături de acestea, sunt cele de dată recentă: „Cuvântul patriei maghiare“, „Cântecul patriotului“ şi altele. Toate acestea din manualul lui Hackl. Poate, de ni-ar fi căzut în mână şi alte manuale, am fi dat de şi mai multe asemenea subiecte. Dar sunt suficiente şi acestea; piesele de acest fel, din manualul arătat, sunt, anume, în număr de peste 20, — destule deci, — şi cu cuprins ca acela al poeziei lui Sajó citată în numărul de eri.

Trebuia să stăruim mai mult asupra acestei muzici de propagandă şovinistă. Pentrucă este un fapt constatat de pedagogi influenţa, poate mai puternică decât a tuturor celorlalte metode, a muzicei din şcoală; pentru care lucru se şi cultivă în şcoalele de pretutindeni. Concluzia aceasta au pătruns-o demult cei dela „Marianum“. De aceea au şi exploatat-o în interesul intenţiunilor lor. De aceea au şi înfiinţat un conservator de muzică şi caută în sânul institutului, şcoală de care pe vremea maghiară nu aveau nevoie; au înfiinţat-o adică numai acum, după prăbuşirea vechei Ungarii.

*

Invederat, într'o şcoală sunt atâtea posibilităţi de a educa pe elev în direcţia în care doreşti. Cu atât mai multe, firesţe, acolo, unde sunt laolaltă mai multe şcoli. N'am putut descoperi întregul sistem; ne-ar fi trebuit prea multă cercetare; dar ne-am oprit la cele mai aparente şi eficace dintre metode: la propaganda prin tablouri şi hărţi.

Într'adevăr, propaganda revanşardă făcut prin acestea trebue pusă pe cel dintâi plan al sistemului educaţiei întronate la institutul de fete din Cluj. Pentrucă — să nu mai relevăm altele — în clasele dela „Marianum“ se răsfaţă şi azi pe pereţi hărţile Ungariei, ale vechei monarhii austro-ungare. România parcă nu ar exista nicăeri în lume. Ţara în care fiinţează azi institutul „Marianum“ n'a meritat să aibă o hartă în clasele cele multe ale şcolilor conduse de episcopul Majlath.

*

Disprelul acesta pentru statul român se manifestă însă şi altfel. Limba română predată aici nu se poate numi lecţie; e mai mult o batjocură, un curs superficial, din care elevele nu se aleg cu nimic. N'am întâlnit până acum nici o elevă, care să îngaime o frază românească. Poate vor fi ştiind o fragmentată poezie românească, pe care n'au ajuns însă s'o înţeleagă, căci întreg cursul de l. română nu este altceva decât o papagalizare.

*

Chestiunile ungureşti sunt tratate însă cât se poate mai larg, în uriaşă discordanţă cu celelalte materii. Cursul de istorie a evului mediu, de pildă se începe cu istoria Ungariei şi trece târziu de tot la celelalte popoare, pe cari le tratează numai, pentruca în cursul lecţiilor despre ele să se revină iarăşi şi iarăşi la Ungaria.

*

In loc de concluzie, pe care o lăsăm la aprecierea cititorului şi a autorităţilor şcolare (concluziile noastre le vom da la sfârşitul anchetei), o observaţie în legătură cu destăinuirile de ieri. Citatele noastre, din discursul lui Appony despre integritatea Ungariei şi din poezia barbară a lui Sajó, au avut un viu răsunet în public, şi în legătură cu acestea, am fost încunoştinţaţi că restul de manuale budapestane din depozitul librăriei care le furnizează şcolilor maghiare ardelene, au fost confiscate acum o lună de către autorităţi.

t-l-n

Răspândiţi „Infrăţirea“

◆ INFORMAŢII ◆

— **Pentru remedierea crizei de locuinţe din Cluj.** Ieri după amiazi s'a ţinut la Camera de comerţ din localitate o conferinţă privitoare la construcţii şi la criza de locuinţe.

Au luat parte la anchetă : preşedintele Camerei de comerţ, dl D. Negruţiu, dl col. Roman din partea armatei, dl Iahoda, preşedintele ligii chiriaşilor şi alţii.

După ce s'au discutat modalităţile de începere a construcţiilor, precum şi ajutorul respectiv din partea Statului şi crearea unui fond al construcţiilor, care s'ar alcătui din o parte a chiriilor funcţionarilor, s'a luat hotărârea să se înceapă o intensă acţiune, pentruca chestiunea să găsească sprijinitori cât mai mulţi în public.

— **Inundaţiile din Arad.** Un braţ al Mureşului a inundat în regiunea Aradului şi s'a revărsat peste cimitirele oraşului, ameninţând mai multe părţi ale suburbiilor.

Se caută şofeuri la camioane „Bussing“ cu cauţiune de 3000 lei şi un maşinist la cariera de piatră a Statului „Morlaca“.

Să se prezinte la Serviciul de poduri şi şosele, Prefectura uşa nr. 57 între orele 11—13. (2663)

— **Excursie şcolară.** Pentru zilele de 7, 8 şi 9 Aprilie a. c. şi-au anunţat sosirea în oraşul nostru 80 elevi ai Liceului „Naţional“ din Iaşi în frunte cu profesorul Nicolau.

In toate aceste trei zile excursioniştii ieşeni vor fi înquartieraţi la şcoala Normală din str. Romei.

— **Decorarea unor săteni.** „Monitorul Oficial“ cu data de 14 Martie publică un tablou de decoraţi cu medalia „Barbaţie şi Credinţă“ clasa II şi III.

Raportul ministerului de interne relatează că decoraţii, toţi săteni din comuna Siceău de lângă graniţa ungară, au dat dovadă de patriotism cu prilejul incidentelor de astă iarnă.

— **O expoziţie de paseri domestice.** Societatea „Fauna“ de sub preşedinţia d-lui Octavian Goga, va deschide zilele acestea, la Cluj, o expoziţie de paseri domestice.

— **In jurul conspiraţiei din Pecica.** Conspiratorii unguri dela Pecica (jud. Arad), cari urmează să fie judecaţi de Curtea Marţială a corp. 7 din Sibiiu, unde au fost liberaţi pe cauţiune — cu excepţia a trei inşi — până la data procesului.

Unul dintre cei trei, dupăcum arătasem acum două luni, e tot licean din Seghedin şi a făcut spionaj în numita comună. La dânsul şi la alţii din comuna cu cari era în relaţii, s'au găsit certificate de identitate false sau în alb, precum şi documente compromiţătoare.

Reducere mare de preţuri la

Incălţăminte

a făcut magazinul MISSIR cu ocazia sfintelor sărbători. 2656—2

Nemulţumirile funcţionarilor telegrafo-postali din Cluj. Printre funcţionarii telegrafo-postali aparţinând direcţiunei regionale din Cluj, domneşte o vie agitaţiune, pe motiv că de câteva luni nu li s'au plătit sporurile de salarii. Supunem cazul autorităţilor superioare, care credem că vor lua de urgenţă măsuri, pentru satisfacerea nemulţumirilor acestor funcţionar, pe care le „socotim drepte.

— **Ridicarea suspendărei primarului din Cluj.** Ministerul de interne a ridicat măsura suspendărei primarului oraşului nostru domnul Dr. Pop, măsură care fusese luată în legătură cu neregulile dela Primărie pentru care s'a ordonat ancheta făcută de domnul Goma, inspector administrativ. Domnul Dr. Pop şi-a reluat astăzi postul în primire. După informaţiile noastre domnul Pop îşi va da demisia din postul de primar, cel mult peste o lună.

— **Suspendarea primarului din Beiuş.** Din Oradea-Mare ne vine ştirea, că în urma unui ordin al Prefecturei judeţului Bihor, au fost suspendaţi primarul oraşului Beiuş, domnul H. Crişan şi secretarul comunal, domnul Traian Vidican. Amănuntele asupra cauzei care au provocat această suspendare, ne lipsesc deocamdată.

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—2

De vrei să progresezi cu timpul să trăieşti cu vinul SZILÁGYI RÓZSAMÁLI. 2332—3

— **Conferinţele „Astrei“** Azi Vineri, 16 Martie, ora 6 d. a. la Universitate, în sala Nr. IV, va vorbi dl prof. V. Bogrea dospre „Traian“.

— **Adunarea asoc. corale „Buna-Vestire“.** Asociaţia corală „Buna Vestire vă ţine Duminecă 18 c. ora 11 a. m. în sala mică a Prefecturii prima sa Adunare generală cu următoare

Ordin de zi :

1. Dare de seamă asupra activităţii de până acum.
2. Deciziunii cu privire la viitorul Asociaţiei.
3. Eventuale propuneri.

Comitetul roagă cu insistenţă pe toate persoanele cari au făcut parte din această Asociaţie sau care se interesează de activitatea ei, să binevoiască a asista la această Adunare.

— **De nu se fac construcţii noi.** Atât la Cluj cât şi în celelalte oraşe din Ardeal, să remarcă faptul, că cu toate că am intrat în campania de lucru, autorităţile în drept au primit foarte puţine cereri de construcţii. In unele localităţi asemenea cereri lipsesc aproape cu totul. Explicaţia acestui fapt este scumpetea prea mare atât a braţelor de muncă cât şi a materialelor.

— *La Salonul de modă „Modelles Elegantes“ au sosit costume cele mai moderne haine de model, pălărie. Str. Mico 30. I. etaj.* 2654

Chestia pâinei la Cluj

Ce rezultat a adus delegatul primăriei de la Bucureşti-Brutarii continuă să se agite Ce va hotărâ consiliul comunal. Instituirea unei noui comisiuni. Este explicabilă scumpirea?

Am arătat zilele trecute agitaţia brutarilor din localitate pentru urcarea preţului pâinei. Primăria a trimis la Bucureşti un delegat al său, care să expue cazul ministerului de resort şi să ceară instrucţiuni asupra modului de procedare faţă de cererile brutarilor.

Domnul Casian, delegatul însărcinat de consiliul comunal, s'a întors cu următorul rezultat:

Preţul maximal al grâului sau al făinei, nu s'a urcat. Faţă de cererile brutarilor din Cluj, Primăria să cerceteze deaproape lucrurile şi să facă o propunere hotărâtă, după care ministerul va aviza.

•

In urma acestui rezultat agitaţia brutarilor a crescut; unii au declarat că vor închide brutăriile.

Consiliul comunal se va întruni astăzi pentru a vedea ce măsură este de luat. După cât ştim este vorba să se instituie o comisiune, cu delegaţi oficiali, ai camerei de comerţ, ai inspectoratului industrial, ai primăriei i reprezentanţi ai brutarilor, morarilor şi consumatorilor, pentru a cerceta cererile brutarilor şi a stabili în ce măsură se poate acorda urcarea preţului pâinei. Hotărârea acestei comisiuni va fi trimisă ministerului pentru a aviza.

Deşi oficial nu s'a urcat preţul grâului şi a făinei brutarii din Cluj, îşi sprijină cererea lor, arătând că grâul se procură din vechiul Regat şi că cheltuielile până la aducerea lui aici, întrec cu mult preţul maximal de cumpărare pe loc.

Universitare

Şedinţa ordinară a Societăţei Ştiinţei medicale va avea loc Sâmbătă la 17 III. 1923 la ora 5 p. m. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi :

1. Dr. Popoliţă : Prezentări de bolnavi ;
2. Dr. Hăngănuţ : Aortită sif. conjugală ;
3. Dr. Petri : Nefrom la un eredosifilitic ;
4. Dr. Rădulescu : Prezentări de bolnavi ;
5. Prof. Dr. Negru : Prezentări de bolnavi trataţi prin radioterapie.
6. Prof. Dr. Iacobovici : Pneumo-rachis.
7. Prof. Dr. Michail : Cisticerc subconjunctival ;

Normalizarea situaţiei C. F. R. din Ardeal

Câteva constatări importante. Pe liniile principale traficul a crescut la maxim. Mărfurile nu mai putrezesc prin gări. Reclamaţiile au încetat. Incasările zilnice fac dovadă evidentă. Exportul se face în condiţiuni bune. Trenurile de persoane sunt suficiente. Ce nevoi de îmbunătăţiri mai sunt.

In urma unei anchete pe care am îndreptat-o, în mai multe centre principale din Ardeal, pentru a ne da seamă în mod real de situaţia căilor noastre ferate din Ardeal, am putut face câteva constatări cu deosebire importante. Datele sunt culese, atât pe cale particulară cât şi din isvoare oficiale. Dacă până în prezent am relevat bucuros toate îmbunătăţirile care s'au realizat rând pe rând la căile ferate, astăzi suntem îndreptăţiţi să spunem că în Ardeal situaţia a devenit normală.

•

Această constatare se poate face mai ales pe liniile principale. Pe aceste linii traficul a crescut la maxim Intreprinderile industriale şi economice, care au avut de suferit atât de mult din cauza transporturilor, sunt astăzi servite în marginea trebuinţelor lor. Am putut sta de vorbă cu mai mulţi întreprinzători, care ne-au făcut declaraţii aproape la fel :

„Nu putem să ne mai plângem. Situaţia, în ce priveşte transporturile, s'a îmbunătăţit ca în timpurile normale. Suntem în adevăr fericiţi că astăzi nu mai suntem expuşi să ne putrezească mărfurile prin gări.“

•

Un fapt care complectează aceste declaraţiuni, este lămurirea următoare pe care o deţinem din isvor oficial. Distribuirea vagoanelor, după cum se ştie se face de mult numai de şefii gărilor ca în vremurile normale. Ordinea este astfel deplin stabilită, şi aceasta o indică faptul, că nu mai există nici o reclamaţiune, toţi cei interesaţi fiind serviţi deplin cu vagoanele de care au nevoe.

Dar în legătură cu îmbunătăţirea transporturilor şi mărirea traficului mai este un alt fapt cu deosebire edificător : sporirea încasărilor care se poate constata la toate direcţiunile regionale.

In ultima lună aceste încasări s'au dublat faţă de situaţia din anul trecut. După informaţiile pe cari le avem de la direcţiunea regională din Cluj, în luna Februarie c. încasările au fost aici, în mediu, de un milion pe zi, variind în unele zile până la un milion jumătate.

•

Tot din isvor oficial avem şi unele date şi cifre asupra măsurei în care se face astăzi exportul. Dăm un exemplu :

•

Din staţia Turda, s'au încărcat în luna Fer. c. pentru export următoarele vagoane: 40 vag. clor, 23 vag. var, 43 vagoane animale şi cam 40 vag. cu diferite altele articole.

In ce priveşte lemnele şi cherestelele pentru export, situaţia s'a îmbunătăţit tot atât de mult şi aceasta o dovedeşte faptul că reclamaţiile pe chestia cererilor de vagoane, pentru aceste articole au încetat.

•

In ce priveşte trenurile de persoane, stăm atât de bine în Ardeal, în cât actualmente nu se mai resimte nici o trebuinţă.

Circulaţia acestor trenuri, nu numai că a ajuns la normal, dar faţă de starea de sub era maghiară, este cu mult mai mare.

•

Imbunătăţiri a căror realizare este foarte mult simţită, urmează să se facă la atelierele căilor ferate; apoi să se înzestreze gările cu mobilierul care în timpul războiului a fost aproape complect deteriorat, precum şi luminarea gărilor care astăzi se face în condiţii proaste. Toate direcţiunile regionale au prevăzut şi au cerut prin noul buget mijloacele pentru realizarea acestor îmbunătăţiri.

Dac.

In jurul emblemelor unguresti din catedrala catolică

Acuzaţiunile noastre au fost drepte

Preoţii catolici recunosc. Emblema Ungariei şi Coroana Sft. Ştefan, vor fi scoase din Catedrala cat. din Cluj. Ce a declarat la parchet dr. Hirscsler.

Compania noastră pornită contra iredentismului maghiar ce se propagă prin bisericile catolice din Ardeal, este încununată de succes. Autorităţile noastre superioare au ordonat anchete atât la liceul „Marianum“ cât şi în ce priveşte catedrala catolică din Cluj pe care se află faţă emblema Ungariei şi Coroana sft. Ştefan.

Ancheta dela „Marianum“ este încă în curs. Pentru a doua chestiune s'a făcut o anchetă la care a fost chemat să dea lămuriri protopopul romano-catolic dr. Hirschler. D-sa a declarat că în adevăr se găseşte în catedrala catolică emblema Ungariei şi Coroana sft. Ştefan, dar că îndepărtarea lor, nu se poate face de cât cu învoirea autorităţei bisericeşti dela Alba Iulia. Pentru emblemele de acelaşi natură, dela intrarea în biserică, dr. Hircheler, a declarat, că acestea au un caracter istoric, şi a cerut ca asupra acestora să se pronunţe comisiunea momentelor istorice.

Nu ştim încă ce hotăriri se vor lua asupra acestui din urmă pretext al protopopului Hirchsler. Deocamdată putem anunţa opinia publică românească, că o satisfacţiune i s'a dat, şi că de eri a început să se lucreze la scoaterea de pe geamul principal al Catedralei, a emblemei ungureşti şi a coroanei Sft Stefan.

CITIŢI PAGINA 8-a

Sau deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.**

Cum se demască agitațiunile opoziție

In jurul salariilor funcționarilor.

In afară de scandalul pe care-l face în Parlament, opoziția încearcă și prin presă prin tot felul de calomnii și înjurii să împiedice munca guvernului, fără a-și da seamă că această acțiune se întoarce în defavorul ei, complectând discreditarea democrației nouă în fața opiniei publice.

Una din chestiunile pe care se basează agitațiunile este situația materială a funcționarilor. Zilnic presa opoziției găsește că vinovat de această stare e numai guvernul și în special dl Vintilă Brătianu, ministrul de Finanțe.

Se știe că în urma sporului acordat în toamna trecută, funcționarii au căzut de acord ca față de greutățile financiare care apasă asupra Statului, să aștepte o îmbunătățire mai apreciabilă a stărei lor materiale, până la întocmirea noului Stat al funcționarilor.

Guvernul și Parlamentul lucrează continuu la o serie de reforme ce se vor înscrie în noua Constituție și pentru ele e și aceia care va stabili adevărata poziție socială cu drepturile și datoriile ei a categoriei funcționarilor de Stat. In limita posibilităților nu se va cruța nimic pentru îmbunătățirea situației morale și materiale a funcționarilor.

Economiile bugetare a declarat Ministrul de Finanțe vor fi rezervate în special pentru înbunătățirea soartei funcționarilor.

Presa a vorbit mult în ultimul timp și de situația materială destul de precară a ofițerilor. De curând chiar în parlament un deputat țărănist a căutat să generalizeze situația ofițerilor noștri, după un caz izolat, care și acela nu era decât o mască, sub care se ascundea spionajul strein.

Răspunzând acuzațiunilor deputatului țărănist, Dl general Văitoianu a arătat că guvernul liberal a făcut mari sacrificii pentru armată și numai acum un an bugetul ministerului de război a fost prevăzut cu suma de un miliard, pentru satisfacerea nevoilor ei.

E lucru de mirare însă, a adăogat dl general Văitoianu de unde pornește acea tă solicitudine a țăraniștelor pentru armata țărei, când tot ei sunt aceia, care în programul partidului au înscris desființarea armatei și înființarea miliților.

Incă o dovadă că campania de agitațiuni prin presă și întruniri pe chestiunea stărei materiale a funcționarilor de stat și a ofițerilor nu e decât un mijloc de exagerare a unor nemulțumiri și de creiare în sânul opiniei public, a unui curent ostil împotriva guvernului.

Partidul național și uneltirile iredentiste

Presa, opinia publică, Parlamentul s'au sesizat de faptele și uneltirile iredentismului maghiar, pe cari ziarul nostru le-a denunțat. Au fost interpelări în Senat, s'au orânduit anchete, ziarele din București au expus la rândul lor faptele denunțate, într'un cuvânt toată lumea românească a dat atențiunea cuvenită acestor uneltiri, cari urmăresc să întrețină în populația maghiară din Ardeal ura și disprețul împotriva statului român.

Singur partidul național adică tocmai partidul, care mai mult decât oricine, în virtutea trecutului, avea datoria să-și ridice glasul împotriva acțiunei iredentiste, a rămas indiferent în fața faptelor denunțate și n'a înțeles să ia atitudine împotriva lor.

„Patria" n'a avut nici un cuvânt de vestejire sau de osândă la adresa agenților iredentismului maghiar.

Preocupat numai de gândul de a adânci zâzania dintre frații de același sânge și înecat până în gât în mlaștina politicianismului ahtiat de putere, partidul național aduce dimpotrivă prin acțiunea lui un sprijin agitațiilor iredentiste din Ardeal și servește mijloace propagandei, pe care Budapesta o desfășura împotriva României.

Am publicat într'un număr recent al „Infrățirii", articolul ziarului budapestan „Az Est", care-și întemeia acuzațiunile împotriva țării noastre, pe cuprinsul unela din faimoasele declarații ale partidului național.

Faptele acestea sunt dovezi, cari mărturisesc cât de departe este acțiunea partidului național de celace se chiamă rostul unui partid politic românesc.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Luni, 19 Martie a. c. „Carmen", rolul titular susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Don José susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera Română din București.

Mercuri, 21 Martie a. c. „Aida", rolul Amneris susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Radames susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera din București.

Dela Teatrul Național

Mâine Sâmbătă 17 Martie se va juca, odată cu „Cavalerul Vloia", o comedie într'un act de V. Al. Jean, „Nodul Gordian", piesă jucată cu un deosebit succes pe scena Teatrului Național din București.

In această piesă apar Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Simionescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu.

•

Viitoarea premieră o formează comedia „Punctul Negru" de Kadelburg și Presber și va avea loc Marți 20 c, cu Dnii Stănescu-Papa, Neamțu, N. Vasilescu, N. Dimitriu, N. Borgovan, și Dnele Ec. Stănescu, A. Medianu, S. Jipescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 17 c. „Cavalerul Vloia" și „Nodul Gordian".
Duminecă 18. matineu „Institutorii".
Duminecă 18 c. seara „Fetița".
Marți 20 c. premiera „Punctul Negru.

ULTIME INFORMATII

PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI

ORA 2 P. M.

INTERNE

Marile inundații din Craiova

Apele Jiului au înconjurat orașul Craiova. Numeroase sate sunt complect inundate, gospodării întregi luate valuri. Apele mari acoperă chiar arborii șoselelor. Sunt numeroase victime.

Partea de jos a orașului Craiova este sus apa. Lucrătorii fabriciei de cărămizi inundate sunt refugiați pe coperișuri și nemâncați de 2 zile. Pontonierti desvoltă o vie activitate în tot județul, salvând pe inundați. Pe tot timpul inundațiilor Simplonul va circula prin Brașov.

•

Guvernul a interzis manifestația de stradă proiectată de opoziție după întrunirea ce va avea loc Duminecă în sala hotelului „Dacia".

•

Din cauza inundațiilor s'a suspendat circulația pe liniile Buzău-Nehoiași; Crasna-Vaslui și Faurei-Pitești. Deasemenea pe linia Craiova și Timișoara, fiind amenințat podul Piatra Olt. Trenurile plecate în cursul nopții din București spre Timișoara au fost reținute în Slatina.

•

Cercetările făcute în jurul asasinării lui Carniol continuă fără rezultat. Parchetul a primit numeroase scrisori anonime majoritatea fanteziste.

•

Alegerile congresului preoților din Basarabia au decurs liniștit fără surprizele anunțate. Congresul a ales șase preoți ca delegați în marele colegiu, care va alege pe noui episcopi și exprimat dorința Basarabenilor de a fi numiți: episcopul Visorien Puiu la Bălți și archimandritul Scriban la Cetatea-Alba.

•

„Viitorul" publică un interview cu d l ministru Florescu, prin care d-sa declară, că contractele de închiriere vor fi prelungite încă doi ani cu anumite modificări până cum nestabilite.

EXTERNE

Londra. — Delegații din Siria, Palestina, Mesopotamia și Arabia, discută de câteva zile unirea într'un stat federat.

•

Paris. — Conferința ambasadorilor, a acordat, orașul și teritoriul Vilna Poloniei și a aprobat linia de frontieră stabilită în tratatul dela Riga.

•

Constantinopol. — Turcia a informat guvernul grec că e dispusă să reia tratativele de pace pe cale diplomatică.

•

Londra. — Mâine sosește în localitate curierul Turcilor, aducând contra propunerile turcești. Franța și Italia au anunțat guvernul britanic că vor trimite experți la Londra. La noile tratative Turcia va fi reprezentată de Ismed Pașa.

Imprumutul României în Parlamentul francez.

Paris. — Guvernul francez a depus în parlament proiectul de lege asupra acordării unui împrumut de 100 milioane franci pentru România.

Reducerea despăgubirilor bulgărești.

Sofia. — Stambulinsky a obținut un acord cu comisia interaliată asupra despăgubirilor. Comisia va cere dela comisia reparațiunilor din Paris reducerea despăgubirilor bulgare la 550 milioane franci de aur, care suma va fi plătibilă în 60 ani. Prima rată este 5 milioane în anul 1923.

•

Viena. — Fostul palat al ambasadei rusești a fost încredințat misiunei sovietice, care a acordat Austriei fosta ambasadă austro-ungară la Petrograd.

15 Martie

O sărbătoare națională ungurească trecută sub tăcere

Ziua când a izbucnit revoluția națională maghiară dela 1848 comemorată de unguri întotdeauna în spiritul șovinist care îl caracterizează, a trecut ieri, fără să fie prea remarcată. La noi cel puțin nu s'a remarcat. De data aceasta cuvântul maghiar reacționar, monopolizatorul tuturor mișcărilor maghiare ardelene de tot felul, a tăcut. N'a tăcut însă și ziarul care'l reprezintă. „Ellenzék" de aseară are sub rubrica: zi-de zi, un articol despre „libertatea nemuritoare" în legătură cu revoluția națională maghiară dela 1848. Se proslăvește în acest articol revoluția împotriva reacțiunii. Și dacă întoarcem foaia constatăm îndată, că nu este vorbă numai de reacțiunea austriacă de dinainte și după 1848. In articolul de fond se atacă adică reacțiunea românească, cea oprimătoare de minorități. Reacțiunea, sub care însă ungurii ardeleni au prosperat totuși mai mult decât sub regimul maghiar, căci numai la „Marianum" de oldă, au înființat șapte școli în timp de patru ani, în timp ce în zece ani, sub unguri, nu înființaseră decât trei. Impotriva acestei „reacțiuni" românești, „Ellenzék" avertizează cu revoluția maghiară dela 1848.

Decât, socoteala este greșită. In aceași pagină a lui „Ellenzék", în care se fulgeră împotriva statului român reacționar, se publică o lungă telegramă budapestană, din care aflăm unde este adevărata reacțiune. In Ungaria ziua de 15 Martie, aniversară a 75-a a revoluției naționale ungurești, n'a putut fi prăznuită după intenția parlamentului, care voia să facă din ea o zi a lui Petöfi, eroul zilei comemorate. N'a putut, pentrucă, după declarația din parlament a primului ministru, ziua de 15 Martie ar fi sărbătorită de socialiști în stil prea liberal.

Dintre aceste două reacțiuni, revoluționarul organ al partidului maghiar șovinist alege totuși reacțiunea maghiară, sub care toate libertățile ungurilor nereacționari sunt călcate în picioare. Este însă o interpretare, pe care noi o înțelegem tot așa de bine, cum o înțelege „Ellenzék". Pentrucă știm așa de bine, unde ține această prăznuire, în acest fel, a zilei libertății.

In curând CELLA DELAURANCEA la CLUJ

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Telefon No. 401, 233
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

DE LA CONSILIUL DE RAZBOI

Procesul rebelilor din Kerechiul-mic

Ziua II.

Interogarea acuzaților. Incidentele ridicate de apărare

Sedința s'a deschis la orele 8 și jum. continuându-se interogarea acuzaților Beldi Elek, Oros János, M. Kis Sándor. M. Szilágyi Gyula și Erdev Gyula, cari declară că s'au dus la primărie numai ca să capete lămuriri asupra ordinului ce li se făcuse cunoscut prin bătae cu toba și pe care nu-l înțeleseseră deoarece tobosarul era beat.

Acuzatul Emeric Csorba declară, că n'a spus nimărui, că armatele lui Horthy vor sosi în satul lor însă recunoaște, că a spus lui G. Szilágyi Iosif, că de se va prezenta la corp, va suporta consecințe grele mai târziu.

Cauza acestei turburări o pune în sarcina notarului comunal, care nu dă oamenilor lămuriri exacte.

Acuzatul G. Szilágyi Alex. declară, că nu știe cum se transmiteau ordinele dela primpretorat și dacă a sărit asupra jandarmilor, a făcut-o numai ca să-și scape fratele (G. Szilágyi Iosif) din mâna lor.

Acuzatii Szabó Alex. și Iosif Vadasy declară, că tobosarul era beat la transmiterea ordinului.

Acuzatul Emerik Bihary declară, că armatele lui Horthy vor sosi în satul lor.

După masă au mai fost interogați și ceilalți acuzați, ale căror declarații de prea puțină însemnătate din lipsă de spațiu nu le mai însemăm.

La orele 5½ dnii avocați încep să ridice incidentele și primul este dl Oprea care afirmă că mandatele de arestare ale inculpaților aflate la dosar sunt necomplecte deci nule. Consiliul respinge incidentul ca nefondat și roagă pe dnii apărători ca în interesele acuzaților și ale martorilor care cheltuesc mult cu întreținerea lor în Cluj să nu mai ridice asemenea incidente.

Avocatul Gherman arată că Consiliul de războiu nu e competinte să judece acest proces. Consiliul respinge incidentul ca nefondat. Avocatul Gherman cere să li se aplice acuzaților codul penal internațional combinat cu procedura penală din Transilvania.

Consiliul respinge și acest incident deoarece atinge fondul.

Ședința a fost suspendată până azi Vineri 17 crt., orele 8½ a. m.

Rp.

Intâmplări din Cluj

Prinderea unui escroc

Poliția locală a reușit să aresteze pe individul legher David, originar din Cluj, care de prin luna Septembrie 1922 a luat dela dl I. Munt, comerciant din Bistrița, suma de 35000 lei spre a o depune la Banca Agrară din localitate, unde nu a depus-o nici până azi. La interogatoriu David legher a declarat că acești bani i-a cheltuit în chefuri.

Inmormântarea lui Ioan Andreescu

Eri după amiază la orele 4 p. m. la cimiterul local s'a săvârșit cu o deosebită pompă înhumarea rămășițelor pământești ale defunctului Ioan Andreescu fostul șef al secției criminale din Prefectura Poliției Cluj.

Serviciul divin a fost oficiat de către un preot al Bisericei greco-catolice din localitate.

La mormânt a vorbit dl Valeriu Popovici prefectul poliției care a scos în evidență meritele defunctului.

In numeroasa asistență am putut remarca pe d-rii Eug. Blanu isp. siguranței, R. Cepescu, primprocuror și Gh. Dimitriu, directorul poliției, cari au însoțit sicriul până la locul de veci.

Arestarea a doi studenți

Eri dimineață secția criminală din Prefectura poliției locale a primit ordinul ca să înainteze de urgență la cabinetul d-lui prim procuror Cepescu pe studenții Iuliu și Virgil Moldovan contra cărora s'au înaintat cabinetului mai multe plângeri, — cari se referă la turburările antisemite din seara zilei de 10 Martie a. c.

Un agent polițienesc a condus pe numiții studenți la parchet, unde au fost reținuți în interesul cercetărilor.

Greva lucrătorilor cismari

In ziua de 13 crt. a isbucnit greva lucrătorilor cismari în orașul nostru cari nu mai sunt mulțumiți cu salariile de până acum și cer mărirea lor cu 35 la sută, fapt pe care corporația patronilor nu vrea să-l admită.

Greviștii în număr de 98 se adună în fiecare zi la grădina „Brezló“ din Cal. Feleacului No. 8, unde președintele lor Boaco Antal le ține cuvântări prin cari caută să-i convingă a continua lupta.

Functionar necinstit

Dl Ilie Ardeleau, notar cercual din Secuieni (Cojocna) a reclamat Prefecturei poliției locale pe secretarul său Iuliu Kis care a dispărut din serviciu luându-i suma de 1720 lei și mai multe acte de valoare. Poliția face cercetări.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Convocare

Acționarii societății **„Cărămidăria Orașului Cluj“** prin această sunt convocați

la a VI-a adunare generală ordinară

care se va ține la 25 Martie 1923 în Cluj în localul societății (Calea Regele Ferdinand No. 36—38) la orele 10½ a. m. pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunei și al censorilor asupra gestiunei anului 1922.
2. Statorirea bilanțului pe anul 1922 și hotărîre privitor la absolutorul direcțiunei și a censorilor și împărțirea profitului curat.
3. Alegerea censorilor.

La această adunare numai acei acționari își vor putea esercita drepturile lor, cari și-au depus acțiile până la 23 crt. orele 12 la „Banca Agrară“ sau la „Banca Ardeleană“ soc. pe acții Cluj.

Raportul direcțiunei și Bilanțul sunt puse spre vedere publică în 17 crt. în localitatea societății (Calea Regele Ferdinand No. 38.

Cluj, la 15 Martie 1923.

DIRECȚIUNEA.

CONTUL BILANȚ

Avere. Mașini 1.710.031,56, Edificii 5.933.598,78, Imobile 1.420.312,59, Efecte 5.254.545,—, Vite 39.022,79, Mobiliar și recvizite 2.560.960,—, Materiale 4.120.417,20, Cassa 55.772,42, Regularea Nadăsului 25.770,—, Poziții Transitorii 517.204,—, Total 21.637.634,34.

Datorii. Capital 4.000.000,—, Fond de rezervă 851.169,86, Fond de rez. pt. impozite 29.898,81, Accepte 10.874.500,—, Creditorii 5.261.814,46, Dobândă neridicată 15.000,—, Profit pe 1922 605.251,21, Total 21.637.634,34.

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE

Cheltueli. Amortizări 1.029.550,—, Salare, plăți și spese curente 4.397.884,02, Interese 1.615.755,98 Cărbuni și lemne 1.017.326.25, Contribuțiuni 71.624,69. Profit transpus din 1921 L. 15.334,33 Profit pro 1922 L. 589.916,88 605,251,21, Total 8.737.592,15.

Venite. Profit transpus din 1921 15.334,33. Contul cărămizi și țigle 8.722.257,82, Total 8.737.592,15.

Cluj, la 31 Decemvrie 1922.

Simion Farkas m. p. m. dir. director esecutiv. Pentru contabilitate Maurițiu Bretter dir. com. Directiunea: Dominic Rațiu m. p. m. dir., Emil Lendvay m. p. m. dir., Ignațiu Blatt m. p. m. dir. Dr. Emil Hațiegan m. p. m. dir., Dr. Vasile Hossu m. p. m. dir., Vasile C. Osvadă m. p. m. dir., Dr. Iulian Pop m. p. m. dir., Dr. Petre Poruțiu m. p. m. dir., David Sebestyén m. p. m. dir., Dr. Aurel Socol m. p. m. dir. Censori: Controlat și aflat în consonanță cu registrele societății: Simion Rusu m. p. pres. cens., Victor Ciortea m. p. cens., Dr. Laurian German m. p. cens., Ernest Domokos m. p. cens., Dr. Iosif Lendvay m. p. cens. 2661

IV.
Târg Internațional Vienez
dela 18—24 Martie 1923
Cea mai favorabilă ocazie de cumpărat pentru toate branchele.
Informațiuni la reprezentantul onorific:
Consulatul Austriac, Cluj. 2583

1 franc = 7 Lei la Librăria Lepage Cluj
pentru edițiii MASSON Paris, la celelalte editori de literatură și de știință franceze. 1267-3
Cel mai mare favor de schimb. ... Cereți catalog.

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE și CARIERE
TRAMVAIE
etc.
„AFEB“
Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3, Adr. Telegr.: AFEB Telefon: 56/75
Tabla, Fier, Oțel, Piese de schimb etc. pentru Fabrici de LOCOMOTIVE și VAGOANE
2631

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552
ZEISS
Kunkfal üvegek

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

MAȘINIST, care e lăcătar și dispune de examen de mecanic, cu praxa în manipularea mașinelor de gaz și compressor, să caută la colonia noastră din Fatebaia, lângă Zlatna. Postul să poate ocupa imediat. Cerem oferte cu copiile ateștatelor. atătând și pretenziunile, pe adresa: Pyrit societate anonimă română de mine Cluj, căsută de poștă.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin c. p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pașcu Teatrul Național, Cluj.

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerțului

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Convocare

Domnii acționari ai societății anonime române pentru industria ceramică **„Iris"** să convoacă prin această la

I-a adunară generală ordinară

care se va ține în 25 Martie 1923 în Cluj în localul societății (Calea Regele Ferdinand No. 36—38) la oarele 11 a. m. cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul Direcțiunei și al censorilor asupra gestiunei anului 1922.
2. Stabilirea bilanțului pe anul 1922 și hotărîrea cu privire la absolutorul direcțiunei și a censorilor precum și la profitul net.
3. Modificarea statutelor.
4. Alegerea alor trei membri în consiliul de administrație cu mandat de 2 ani.
5. Alegerea censorilor

La această adunare numai acei acționari î-și vor putea esercita drepturile lor, carî și-au depus acțiile până la 23 crt. orele 12 la „Banca Agrară" sau la „Banca Ardeleană" soc. pe acții Cluj.

Raportul direcțiunei și Bilanțul sunt puse spre vedere publică din 17 crt. în localitatea societății.

Cluj, la 15 Martie 1923.

DIRECȚIUNEA.

CONTUL BILANȚ

Avere. Imobile 1.023.574,50, Mașini 4.363.949,04, Mobiliari și recvizite 1.725.025,72, Mine 1.785.345,50 Materiale 1.350.414,50 Cassa 139.301,81, Cuptoare de ars 2.335.568,60, Anticipații muncit 2.225,—, Edificii 5.875.626,08, Vite 25.800,-. Total 18.628.831,35.

Datorii. Capital 12.000.000,— Contul Curent 2.209.004,26. Accepte 4.400.000,-. Profit pe 1922 19.827,09. Total 18.628.831,35.

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE

Cheltueli. Salare, plăți și spese curente 907.247,56, Cărbuni și lemne 668.599,10. Interese 470.814,64. Profit pro 1922 19.827,09. Total 2.066.488,39.

Venite. Contul Chamotte 2.066.488.39. Total 2.066.488,39.

Cluj, la 31 Decemvrie 1922.

Simion Farkas m. p. m. dir., dir. executiv, Pentru contabilitate Maurițiu Bretter m. p. director. Direcțiunea: Dominic Rațiu m. p. preș. dir., Ionel Comșa m. p. m. dir., Dr. Laurian German m. p. m. dir., Dr. Vasile Hossu m. p. m. dir., Ing. Vasile Lazăr m. p. m. dir., Vasile C. Osvadă m. p. m. dir., Dr. Iulian Pop m. p. m. dir., Dr. Petre Poruțiu m. p. m. dir., David Sebestyén m. p. m. dir. Dr. Iuliu Szadeczky m. p. m. dir. Censori: Controlat și aflat în consonanță cu registrele societății: Dr. Octavian Utalea m. p. preș. cens., Iosif Albon m. p. cens., Ing. Béla Hexner m. p. cens., Dr. Victor Stanciu m. p. cens., Vasilie Teotelecan m. p. cens.

2662

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

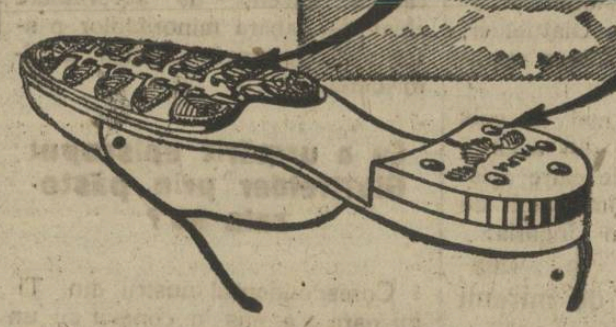

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până **la 28 Februarie 1923** și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitațiunea publică forțată ce se va ține la 31 Martie 1923 ora 8 dimineața în localul

Casei de Amanet
Ionel N. Iliescu
2659 **Cluj, Calea Victoriei 16.**

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage
1267-2

SACI, MUȘAMALE

2613 **cumpără, vinde și împrumută**

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRĂRI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Fragmente din Pastorala Episcopului GLATTFELDER

„Nu plec din vrerea bisericii, ci silit de puteri lumești, unelte inconștiente în mâna destinului".

Am publicat zilele trecute știrea despre confiscarea câtorva ziare minoritare din Timișoara, care publicaseră pastorala episcopului catolic Iuliu Glattfelder, conținând injurii la adresa statului nostru.

In rândurile de mai la vale dăm câteva pasagii din această pastorală, lansată de către episcopul catolic al Timișoarei cu ocazia plecării sale în Ungaria:

„Inainte de a mă despărți de clerul și de mirenii mei — începe episcopul — sunt dator să declar ca lucrul acesta nu-l fac pentrucă așa este vrerea bisericii străbune, *ci pentrucă puteri lumești, care între timp au luat ființă, m'au silit să fac aceasta.* **Dar desigur că și aceste puteri sunt numai unelte inconștiente în mâinile Destinului.**"

Iar mai departe:

„Cum și ce fel ne vor ingădui împrejurările mașteră să ne manifestăm dragostea noastra părintească și să ne exprimăm sentimentele noastre, nu putem să știm. Dar — și să mulțumim pentru aceasta destinului — avem o comoară neprețuită, o comoară care nu poate fi oprită la hotar, nici vămuită nu poate fi și nici învingatorii îmbătați de gloria trecătoare nu o pot lua ca pradă de războiu. *Comoara aceasta este rugăciunea inimii mele, plină de amintiri.*"

•

Intreaga pastorală continuă pe acest ton cu dublu înțeles, care a stârnit — și cu drept cuvânt — nu numai indignarea elementului românesc, ci a făcut să se audă câteva accente de surprindere chiar din tabăra minorităților păstorite de episcopia catolică a Timișoarei.

Ce a urmărit episcopul Glattfelder prin pastorala sa?

Corespondentul nostru din Timișoara s'a pus în contact cu un personaj din tabăra minorității păstorite de episcopul Glatttelder. Intrebat ce părere are despre această pastorală a episcopului, care se pregătește să părăsească Țara Românească, acesta a declarat următoarele:

„In felul cum este redactată și mai ales în împrejurările în care Sfinția Sa o lansează, pastorala aceasta nu poate aduce decât rău pe capul credincioșilor păstoriți de cel care se pregătește să lasă din țară.

„Trebuie să cunoașteți bine clerul catolic — a continuat interlocutorul nostru — dacă vreți să cunoașteți adevăratul scop, urmărit de episcopul Glattfelder prin această pastorală. Acest cler, recrutat din copii săraci ai oamenilor săraci, crescut în școlile de stat ale fostei monarhii austro-ungare, școli în care prea bine știți ce fel de spirit domnea, suferă de o manie a ambiției. Din mari, ace ti slujitori ai altarului, vor să ajungă și mai mari.

„Lucrul acesta s'a întâmplat și cu episcopul Glattfelder. *El s'a gândit astfel: In țara românească eu, episcop catolic, trebue să fiu cât mai neastâmpărat, dacă vreau să ajung ceva. Prin faptul că nu mă astâmpăr, nu pot decât să câștig. Odată și odată, autorități or românești tot are să li se urască cu mine și am să fiu poftit peste hotar. Ajuns în Ungaria, cariera mea este deschisă. Voiu fi un om căutat, ca unul care mi-am făcut faimă martir pentru atitudinea mea întru toate patriotică și fidelă față de statul maghiar.*

Și-a terminat interlocutorul nostru — să vedeți că socotelile acestea nu dau greș. Episcopul Glattfelder plecând dela Timișoara rămâne, deocamdată episcop al diecezei Cienadului. In curând va fi făcut mitropolit primat, demnitatea aceasta nu o va ocupa decât episcopul Glattfelder, cel care a plecat din România dupăce avusese îndrăzneala — bine apreciată la Budapesta — de a lansa pastorala care a făcut ca autoritățile românești să se sesizeze."

Păserile unei gazete ungurești

Gazeta „Magyar Hirlap" care apare în Timișoara, are următoarele aprecieri în ceeace privește persoana episcopului Glattfelder și întreaga sa acțiune:

„Nu pleacă capul bisericii, ci pleacă „politicianul", adică acel cap al bisericii, care în toate actele sale, a căutat să amestece și politica și frământările care acolo nu aveau ce căuta. Acțiunile nenorocite ale episcopului Glattfelder, pastoralele sale, nu numai că nu au folosit la nimica, dar au fost deadreptul vătămatoare massei credincioșilor și deci, diferitelor nuanțe minoritare, păstorite de episcopia catolică din Timișoara. Episcopul Glattfelder s'a dovedit a fi un diplomat foarte lipsit de tactica, ori, poate, dimpotrivă? Pentrucă dacă Sfinția Sa intenționa să părăsească cu ori și ce preț Timișoara, daca Sfinția Sa gravita numai și numai peste hotare, unde speraza să ocupe demnități bisericești mult mai înalte, apoi desigur că cărțile au fost amestecate cu un calcul clasic.

Din toate părțile și tot mai tare se aud strigătele pentru o înțelegere reciprocă și noi, din partea noastra, nu putem decât să accentuam acest lucru și să cerem, cu atât mai vârtos, alungarea politicei din încăperile sfinte ale altarului, pentruca politica este aceea care s'a pus deacurmezișul acestei înțelegeri.

Să sperăm — termina ziarul sus menționat — ca odată cu plecarea episcopului Glattfelder, aula episcopală a Timișoarei se va scapa de acea pacostă, reprezentata prin episcopul care ne părăsește".

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Bajader. (a 2 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters.

Sâmbătă seara: Bajader (a 3oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Sâmbătă, matineu: Guriță Ta (a 8 oară. Prețuri reduse).

Sâmbătă, noaptea: Masca ucigașă. (Fantazmagorie în 8 tablouri. Premieră. Leul. Premieră. Audiență. Premieră. Prețuri de Premieră.)

Duminecă, matineu: Stavarul. (Cu concursul dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri reduse)

Dumineca seara: Bajader. (a 4 oară. Odette-Kolbay, Radjami-Réthely, Marianne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip-Leővey, Pimprinette-Izsó. Prețuri de Premieră. Abonament șters).

Duminecă, noaptea: Masca ucigașă (a 2 oară. Leul a 2 oara. Audiența a 2 oară. Prețuri obicinuite.)

Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marianne-Neményi, Napoleon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leővey. Prețuri de Premiera. Abonament de Premieră No. 39.)

Marți: Bajader (a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C).

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 753 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Marți 20 Martie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 30 L.

Reorganizarea armatei și instituțiile opoziției

Dela un timp au devenit tot mai insistente manifestările de ratarmi ca îngrijorare ale unor anumite partide de opoziție față de situația materială a ofițerilor, față de nevoile de reorganizare ale armatei noastre.

Ce să se fi întâmplat? Sunt oare aceste manifestări repetate consecința firească a unui gând sincer desbătut? După cât știm, agitațiunile pe această temă sunt alimentate și dirijate din oficina partidului țărănist pe de o parte și din cea a partidului național pe de altă parte.

Acțiunea merge paralel și avem toate motivele să credem că ea nu țintește ceeace vrea să arate: reabilitarea în drepturile ce i se cuvin în mijlocul societății noastre, a armatei, ci urmărește provocarea nemulțumirilor firești, deci tocmai contrariul aparențelor. Partidul țărănist, potrivit programului său înșelător cunoscut, potrivit principiilor politice după cari se călăuzește, a dovedit că este un partid anti-militarist, că urmărește desființarea armatei așa cum ea este înțeleasă într'o societate de ordine și legalitate ca a noastră.

Partidul național a fost mai prudent. In programele sale atât de des arișate nu mărturisește nici una din ideile partidului țărănist. Cu toate acestea avem destule cuvinte să-i suspectăm intențiile când se arată îngrijorat față de nevoile armatei. Activitatea de instigare a corpului ofițeresc ardelean în potriva orânduelilor armatei noastre, dusă cu tenacitate și perfidie de către partidul național e îndestul de cunoscută.

In nenumărate rânduri oamenii și presa partidului național au îndemnat ofițerimea ardeleană să părăsească rândurile. A trebuit să intervină înaltul spirit de sacrificiu și patriotism al acestui luminat corp, pentruca acțiunea mișelească a partidului național să n'aibă urmări. —

Lipsa de orice interes față de armată a acestui partid a culminat cu prilejul incidentelor de astă iarnă de la granița noastră dinspre Ungaria. „Patria", oficiosul partidului național a mers până acolo încât a avut nerușinarea să nege sentimentul patriotic al ostașului ardelean, și până la a arunca cele mai triviale injurii corpului ofițeresc.

Ar fi destul numai aceste fapte pentru a fi îndreptățiți să credem că cele două partide vor să utilizeze prin intrigă armata în ajungerea scopurilor lor politice. Dar vom mai aduce o dovadă. Situația materială precară a ofițerilor este consecința legii soldelor votată de către trecutul Parlament, lege la discuția și votarea căreia, atât partidul țărănist cât și partidul național au luat parte activă. Dacă în adevăr aceste partide înțeleg nevoile armatei și o doresc înfloritoare de ce nu și-au arătat atunci dorința?

Intenția actualelor agitații e prea evidentă pentru a fi nevoie să o demonstrăm. Ea răsare limpede din toată activitatea de până acum a partidului național și a partidului țărănist. Dar faptul că interesul manifestat se referă exclusiv la corpul ofițeresc, este evident în încercarea de a provoca un pronunciamento militar.

Interesul real și sincer rămâne să se descopere acolo unde se muncește temeinic pentru prosperitatea armatei. Și aceasta am putut-o constata numai la guvernul actual. Din declarațiunile făcute la Cameră de d. general Mărdărescu, apare luminoasă preocuparea guvernului în acest scop. Armata va fi îndestulată cu echipament și armament din belșug, trupa va fi bine alimentată, corpul ofițeresc plătit în mod satisfăcător. Planul întregei reorganizări trădează o serioasă privire de ansamblu a tuturor nevoilor.

Astfel trebue înțeleasă chestiunea, când ea pornește din dorința ferbinte de a ridica la rangul ce i-se cuvine unul dintre cei mai însemnați factori ai existenții noastre naționale.

O cuvântare înțeleaptă

După luminatul discurs al I. P. S. S. Mitropolitului Primat, a luat cuvântul în fața Senatului, cu ocazia discutărei nouei constituții și I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, capul bisericei ortodoxe din Ardeal.

Cu un patriotism demn de marii înaintași ai bisericei noastre ortodoxe, I. P. S. S. Mitropolitul Bălan a făcut mai întâi apologia democrației și naționalismului, recunoscând marile jertfe ale vechiului regat și dojenind pe acei cari în loc de înfrățire, propagă vrajba în mijlocul poporului Ardelean.

„Greșesc acei, cari trec peste elementul național, aventurându-se în sfere de preocupări internaționale, cu disprețul și împotriva interesului național" — sunt cuvinte pline de cumințenie și de adevăr pentru toți acei cari uită că realizarea speranțelor neamului românesc trebue să privească de aproape pământul țării și granițele etnice ale neamului.

Fără patimă, dar cu convingerea și seninătatea inspirată de credința ortodoxă, care a rezistat cu străsnicie la toate încercările grele de sub stăpânirea maghiară, I. P. S. Sa răspunzând cinstitului său frate Mitropolitul Sucu a arătat cum a știut să respingă sufletul românesc toate încercările de propagandă schimatică.

Opera politică, iar nu religioasă a celor ce au făcut unirea cu Papa la 1700 n'a fost în asentimentul poporului român unit din Ardeal, a cărui suflet trăiește în ace iași tradiție de rasă și de credință cu marea majoritate a românilor de pretutindeni.

Pentru păstrarea tradiției vechi bisericești, înaltul Păstor al creștinilor ortodocși din Ardeal a declarat că e partizan al formulei de biserică dominantă.

Cine cunoaște caracterul blând al poporului nostru nu poate să se plângă de îngăduința sa pentru credința religioasă a tuturor minorităților.

Românii n'au cunoscut războaie de credință, arzând orașe și ucigând poporul pentru credințele și obiceiurile religioase.

Organizația politică din vechiul regat a îngăduit tuturor să-și îngrijească de suflet cum au voit. Ba am primit chiar și pe prigoniții din alte țări, cari și-au găsit nu numai liman de scăpare la noi, dar sub ocrotirea noastră și cu chel tuiala noastră și-au ridicat temple unde să se poată închina după credința lor.

Toleranța religioasă atât de largă și mai ales atât de veche e o chezășie pentru dezvoltarea pașnică și în viitor a bisericilor de altă credință, în mijlocul Statului român și în limitele intereselor naționale.

Susținând existența mai departe a școlilor confesionale ca locare de adevărată cultură, în care s'a cultivat limba și cultura românească, I. P. S. S. Mitropolitul Bălan a cerut ca instrucției religioase să i se asigure un loc de frunte în opera de luminare a poporului, pentru ca sentimentul religios să vegheze și el la păstrarea principiilor democratice, înscrise în Constituție.

In frământările politice de astăzi, adversarii politici să-și aducă aminte de ceia ce a prețuit tradiția în educația neamului nostru și luând exemplu de la înțeleapta și patriotica cuvântare a I. P. S. S. Mitropolitului Bălan, să se ridice pe deasupra intereslor înguste de partid, privind în adevărata lor lumină, interesele țărei întregite și ale neamului românesc.

Pacificarea orientului

Culisele politicei turcești

Influența rusă asupra politicei turcești.
Presa franceză și reluarea tratativelor.

După lungi și tumultoase desbateri, marea Adunare Națională dela Angora a refuzat să aprobe proectul tratatului dela Lausanne. Deciziunea aceasta însă a fost redactată nu de mult într'un chip nu neliniștitor. Totuși observă excelentul ziarist d. Auguste Gauvain în „Journal de débats, decizia dela Angora a respins nu numai clausele pe care nici Ismet-Pașa nu le aprobase, dar și multe dintre cele pe care el le admisese în cele din urmă.

In schimb Adunarea n'a votat denunțarea armistițiului dela Mudania. Și toată opinia publică europeană simulează satisfacția pentru acest lucru.

Căci Adunarea, pe cât reese din știrile ce ne vin nu dorește câtuși de puțin reluarea ostilităților.

Se mulțumește numai — ne spune d. Gauvain — să speculeze ezitările și neînțelegerile Occidentului.

Lucru curios, tocmai militarii sunt cei cari se arată mai puțin războinici. Și aceasta desigur, pentrucă ei sunt cei mai în măsură să cunoască forțele turcești.

Alianța cu sovietele

Afară de aceasta ei se tem mult de o colaborare cu Rușii. Tot amenințând Occidentul cu Rușii, ei se tem să nu fie obligați a recurge în mod efectiv la ajutorul aliaților moscoviți. Svonurile de atentat împotriva tovarășului Arallof, representantiul sovietelor la Angora, probează că anumiți Turci nu văd cu ochi buni, intimitatea guvernului lor cu bolșevicii.

Bulgaria ar fi de partea Turciei

„Toate intrigile din afară, a spus Araloff, ziariștilor din Smirna, vor fi neputincioase a sgudui prietenia noastră. Suntem siguri că guvernul Turc, nici un moment nu va cădea în cursă. Turcia la rându-i, poate fi sigură că Rusia va respinge toate tentativele destinate a o separa de Turci".

„Eu știu, a afirmat e lapoi, că Bulgaria este oprimată de imperialiști ca și alte națiuni mici. Poporul bulgar însă, aspiră la emanciparea lui de sub jugul imperialiștilor. El are același scop ca și noi, e natural deci ca el să fie alături de noi și de voi".

Organizatorul propagandei sovietice în Turcia la Lyon

Este remarcabil că în acest moment orașul Lion are printre oaspeții săi pe reprezentanții „*Vnecitorg*"-ului sovietic, al căror șef, Bronislav Kudici, este organizatorul propagandei sovietice în Turcia. Kudici, fiul unui evreu din Kiev, după ce a jucat multă vreme un joc dublu între albi și roșii, a primit în 1920 depline puteri din Moscova pentru a lucra la Constantinopol.

Astfel a fondat „*Uniunea lucrătorilor din Turcia*" afiliați la Internaționala III-a, apoi „*Clubul muncitoresc*", „*Uniunea Tineretului comunist din Orient*", etc. și a întins de-asupra tuturor țărilor o rețea de organizațiuni secrete comuniste, al căror fir îl ține el.

Kudici este deci unul din șefii spionajului politici și militar al sovietelor în străinătate.

Ce face el la Lyon? Probabil nu lucruri curate.

„Primarul Lionului, d-l Herriot — se întreabă presa franceză — crede că priveliștea bâlciului din Lion va converti pe Kudici și că Franța va putea să reguleze afacerile cu sovietele?

Presa franceză și noile propuneri turce

Inainte de a termina acest articol în care am ținut să punem în lumină adevărul asupra relațiunilor dintre turci și ruși, relațiuni care au contribuit mult la ruperea tratativelor dela Lausanne, credem că e necesar, să arătăm părerile ziaristului francez d. Auguste Gauvain, asupra noilor contra propuneri turcești, pe care, o delegație turcă le va expune la Londra:

„Fără îndoială nu mai sperăm nimic într'o reglementare a afacerilor orientale. Fie că se reiau, fie că nu negocierile începute la Lausane, noi nu vom mai salva nici prestigiul nostru, nici interesele noastre. Confrații noștri anunță deja că guvernul francez va examina „cu extremă bunăvoință" noile propuneri turcești. Astfel preveniți, plenipotențiarii turci nu se vor jena. Ei vor arăta toată recunoștința lor, tovarășului Araloff. puțin mai multă demnitate în ca- Insă nu vom putea noi să arătăm pitularea noastră?

E necesar oare să facem numai decât curte sovietelor?

Apoi, bunăvoința noastră față de Turci este primită ca ofense. Reprosurile noastre asupra ingratitudinei lor provoacă din partea lor noui injurii".

•

Precum se vede, presa de seamă franceză, nu-și ascunde scepticismul față de reînceperea desbaterilor turco-aliate.

Conferințele „Astrei"

Traian

Conferința ținută aseară de Dl. prof. univ. V. Bogrea

Aseară, în seria de conferinți deschisă în orașul nostru de despărțământul — Cluj al „Astrei", dl prof. univ. V. Bogrea a vorbit, cu darul minunat de causeur, despre „Marcus Ulpius Traianus".

Nu vom vorbi de un Traian datorit cercetărilor istorice, — a început — conferențiarul, ci îl vom privi în lumina unei amintiri înduioșate.

Nu-i desprindem personalitatea despre imaginile în piatră ce ne-au rămas, ci vom scoate din legendele popoarelor.

Traian a fost cel dintâi, provincial ajuns pe tronul Romei. Nerva, marele filantrop, inițiatorul atâtor fapte bune, a făcut pe cea mai de seamă adoptând pe Traian, de o vrednicie deosebită, cel dintâi strateg în stil mare.

Conștient de valoarea lui adevărată, cu un fond imens de iubire pentru popor, Traian a dus o politică hotărâtă față de populațiile dela marginea imperiului, având totdeuna în vedere paza și lățirea hotarelor.

Alături de celălalt geniu militar care a fost Decebal și pe care îl concepem într'un colorit sombru, Traian ne apare cu un colorit epic. Șiretenia și diplomația regelui dac se evidențiază din tratatul nefavorabil Romanilor pe care l'a încheiat cu Domițian.

După exemplul marelui Alexandru, Traian a avut să cucerească și Asia. A murit, însă, în toiul acestor planuri de cucerire. Cenușa i-a fost adusă la Roma și pusă în cripta de sub columna lui.

Înzestrat cu însușiri umanitare, — Traian avea nota umanității concepută de Seneca, judeca personal diferitele litigii după acest principiu, dând dovadă de un spirit de dreptate într'adevăr judecătoresc.

În chestia creștinilor a dat directive prin care a pecetluit ca un anacronism socotirea denunțurile anonime.

Traian a fost și un sămănător de monumente, amintiri și semne ale energiei romane, ce au dăt naștere la o mulțime de legende: Calea lui Traian, Valul lui Traian, Domnul de nouă, etc... Aceste legende, au fost deformate de popoarele vecine, fapt care dovedește cât de mult a dăinuit măreția lui în fantazia populară.

Noi Românii, am trăit în latinitate și pentru latinitate și suntem datori a desvolta fondul nostru primordial de latinitate, îngrijind aceste elemente sufletești profunde din sufletul nostru.

G. R.

Opera română

Cavaleria Rusticană și Paggliaci

de **Mascagni** de **Leoncavalo**

Autorii fac parte din școala muzicală nouă italiană, generația de după Verdi. Ambele lucrări sunt drame lirice, întunecoase, patetice și cu acțiune repede așa că spectatorul nu lâncezește în așteptarea isbucnirei dramei.

Muzica, „Cavaleriei Rusticane" este mișcătoare și cu istețime condusă; are multă sensibilitate, mult gust și grații care merge în inima auditorului.

A doua, „Paggliaci", are un caracter și mai dramatic; conflictul pregătit mai de mult pentru public isbucnește numai decât.

In „Cavaleria Rusticană", muzica duioasă cu un pronunțat caracter popular Sicilian, este muzica unui suflet tânăr, sbuciumat ca și persoanele în joc. In „Paggliaci", totul este exclusiv — întreaga operă, se cuprinde numai în rolul lui Canio.

De nu ar fi orchestrația plină de noblețe, și de neperitoare idei muzicale, de nu ar fi muzica exprimând presimțirea de moarte a Neddei, — opera n'ar fi decât o simplă dramă brutală.

D-ra Acca de Barbu, cu un stil și o expresiune dramatică, de care foarte rar în țara noastră s'a apropiat cineva, posedă o voce de soprano, care are mult farmec.

Jocul său elegant, plin de suflet și de cutezanță, face din cântărețul unul din cele mai rari și nepretuite elemente ale dramei lirice, Santuzza și Nedda, sunt conforme temperamentului său artistic, gustului și științei sale muzicale.

In rolul, Neddei în special, soco tesc că niciodată sub bolta teatrului nostru liric, nu a răsunat un accent mai dramatic, o voce de o putere mai puțin comună și în acelaș timp cu un timbru așa de bogat, cu un joc mai natural și mai inteligent...

Dra Acca de Barbu este una din moștenitoarele adevăratelor tradiții a marei școale carela îi datorează, onorirea cele mai mari primadone.

Aceste două roluri, al Santuzzei și al Neddei o așează în cadrul cântăreților de primul ordin.

Dl Pavel (Canio) este un distins artist și îl prind bine rolurile în care, ca în Canio, expresia feței, jocul dramatic, inteligent și expresiv, ne face să nu observăm defectele vocei. Expresiunea, care este sufletul cântecului, ne va consola, întotdeauna la Dsa de defectele vocei.

Dl Apostolescu în Turridu a fost o mare surpriză, chiar pentru admiratorii săi. Ne obicinuisem cu vocea Dsale de bariton, bogată, dar puțin cam rece. Și ne-a apărut ca tenor, un tenor comunicativ, cu o frăgezime și cu o căldură în voce puțin comună.

Cu o asemenea voce de tenor Dsa poate să aspire la toate triumfurile.

„Siciliana" — a redat'o cu nespus farmec și expresiune iar în „Brindisi" a pus un stil curat, mult gust, un mare sentiment muzical, și mult „entrain".

*

A plăcut, de asemenea foarte mult ca bariton în „Pagliaci."

Dra Rossa a fost o Lolă delicioasă. In toate rolurile jucate până acum, Dsa a avut multă naturalețe, însușindu'și imediat caracterul personajului, rezultat al inteligenței în interpretare. Vocea Dsale este în continuu progres, deși încă puțin tremurată.

Am dori, — după cum spuneam și altădată — ca direcția să ne o redea în roluri de o mai mare amploare, de ex. în rolul secundar din „Butterfly", sau Muzetta din „Bohema" Dl Gavrilescu a fost plin de resurse scenice, și a plăcut mult în Tonio. Dsa de altfel este un artist conștiincios și toate rolurile Dsale sunt perfect studiate. A contribuit mult la reușita ansamblului.

Bine și Dl Chicidean în Beppo. Dl Schuler s'a întrecut pe sine.

Spectator.

File de calendar

Justiție belgiană

Cetitorii trebuie să fi urmărit prin ziare împrejurările în cari s'a petrecut mult discutata crimă pasională din Anvers. Cercetările poliției n'au putut descoperi mare lucru, iar jurații, ținând în seamă depozițiile doamnei Steinmann și ale complicelui ei, trebuiau să dea verdictul, în ce privește pe cea din urmă, făcând repetate investigații în profunzimea conștiinței lor de oameni și în domeniile imaginației personale.

Curios. Crima aceasta a luat proporțiile unui eveniment mondial. Aceasta probabil pentru că opinia publică belgiană a fost adânc impresionată de ea, astfel de crime petrecându se foarte rar în țara aceasta pe cât de mică, pe atât de civilizată.

La noi cazul Steinmann-Van der Wouver, ar fi trecut aproape neobservat. Un simplu fapt divers, pe care nici nu-l mai bagi în seamă, pe când furturile imense dela nu știu care aprovizionare sau crimă într'adevăr învăluită de mister, a carei victimă a fost bizarul doctor, ar fi provocat în Belgia un interes, cel puțin egal cu acel produs de ruperea tratativelor dela Lausanne.

Dar în afară de faptul în sine, mai este o oarecare deosebire între noi și belgieni, în materie de infracțiuni și penalități.

Bunăoară iată ce relatează ziarele despre sentința curței în acest sgomotos proces:

„Curtea acordat circumstanțe ușurătoare lui Van der Wouver pe motivul strălucitei sale conduite în timpul războiului; iar d-nei Luice Martroye, pentru că n'a fost nici odată condamnată. În consecință:

„Van den Wouver e condamnat la munca silnică pe viață, iar d-na Steinmann la 15 ani muncă silnică."

Asta la belgieni însemnează a acorda circumstanțe ușurătoare!

La noi fără îndoială, Wouver se alegea cu maximum doi ani de pușcărie, iar d-na Steinmann era achitată în suspinele doamnelor din asistență și'n exclamările de satisfacție ale domnilor.

Suntem țara iertărei.

Și este desigur frumos, foarte frumos pentru sufletul nostru, care are atâtea punte de asemănare cu sufletul slav.

Ne place mai ales să iertăm când e vorba de crime pasionale. Înșelatorul ucigaș, deci având o îndoită vină, e totdeauna luat de noi sub aripa simpatiei unanime. Iar îndoita victimă ucisul înșelat e dat cu totul uitărei. Și totuși. Par'că ar avea și el drept la compătimirea noastră.

Sărmanul ar fi mai echitabil cred eu, că în astfel de împrejurări să avem un suflet mai puțin slav și mai mult . . . belgian.

Nomofilax.

✕ FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA" ✕

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cele mai noui cărți apărute —

Pentru a familiariza pe cititorii noștri ardeleni cu bogata mișcare intelectuală franceză, strângând astfel prin interesul ce'l vom deștepta și mai mult legăturile ce ne unesc indisolubil de marea noastră soră latină, vom publica regulat, în fiecare Sâmbătă, o dare de seamă — atât pe cât ne îngăduie spațiul restrâns al gazetei noastre, — a cărților celor mai de seamă și mai noui apărute pe piața literară a Franței. Începem pentru astăzi cu cele ce urmează:

LES MORTS VIVENT-ILS? (Trăesc Morții?) de *Paul Henzé.*

Două volume. Cel dintâi cuprinde rezultatele anchetei asupra stării actuale a științelor psihice; cel de-al doilea ne prezintă experiențele făcute la Sorbonna pentru studiul și verificarea fenomenelor ectoplasmice.

Partizanii neclintiți ai supraviețuirii vor găsi în această lucrare dovezi științifice despre faliментul experiențelor încercate asupra ectoplasmei.

*

LE MERVEILLEUX ETE (Vara minunată) de *Cécile Gilson.*

Povestea unei femei plină de viață și tânără, care se îmbată de magia iubirii și care își vine în fire pe marginea prăpastiei.

E un roman interesant în care tentația și împotrivirea sunt redate cu o dramatică sinceritate.

*

MA PETITE YVETTE (Mica mea Yvetă) de *André Dumas.*

Luând locul nevestei care și-a părăsit căminul, un tată își făurește un suflet de copil ca să se poată juca cu mica lui fetiță, Yvette.

Rămas apoi cu desăvârșire singur, își dă într'un târziu seama, că singura rațiune a vieții e doar amintirea.

Cartea e o poveste de melancolică, iubire părintească, dar plină de fermecătorul surâs al copilăriei.

*

LA REINCARNATION (Reincarnarea) de *Irving. S. Cooper.*

E analiza unei vechi — poate chiar cea mai veche — credințe a lumii. Argumentele protivnice supraviețuirii sunt luminos discutate și temeinic combătute.

Citrea acestor pagini prilejuește mângâietoare meditații. În general, cartea e ceea ce spune deslușit chiar subtitlul ei: „UNE ESPERANCE POUR LE MONDE" (O speranță pentru lume).

DANS LA NUIT DES COEURS (In noaptea inimelor) de *I. H. Rosny-ainé.*

Un roman amplu prin mulțimea personagiilor și prin multele intrigi ce se țes între ele. Autorul analizează îndrăznet, cu reliet și strălucire misterele pe care le purtăm în noi, mizeria și bucuria de a trăi.

*

LE REFUGE (Refugiul) de *Jaques Baschet.*

Pierzând existență bogată și fiind nevoită să trăească în nevoe, o familie de burghezi nu'și vede situația restabilită decât prin căsătoria de sacrificii a fetei celei mai mari.

Romanul e patetic și emoționant, scris într'un stil plăcut și plin de gingașe nuanțe sufletești.

*

MAIS L'ART EST DIFICILLE (Dar arta este grea) de *Jacques Boulenger.*

Autorul studiază în această lucrare clasicismul și romantismul, poeții și romancierii francezi și are un dar special de a face atrăgătoare discuțiile literare cele mai pline de erudiție.

*

LA BIBLIOGRAPHIE DES OEUVRES D'ERNEST RENAN (Bibliografia operelor lui Renan) de *Henri Girard și H. Moncel.*

In acest prețios volum găsim lista completă, în ordine cronologică, a operilor lui Renan: studii, broșuri, volume, prefațe, diverse lucrări, etc, cu indicația librăriilor și cu lămuriri bibliografice complete.

E o lucrare conștiincioasă.

*

LE FASCISME (Fascismul) de *Pietro Gorgolini.*

Președintele consiliului de miniștri din Italia, Benito Mussolini proclamă lucrarea ca cel mai bun studiu asupra Fascismului.

Autorul definește originele și esența Fascismului, îl studiază istoria și principiile, diferențiindu-l de celelalte partide și scrutându-i și viitorul.

Fascismul — spune autorul — a fost o reacțiune împotriva neputinței regimului electiv, parlamentar și democratic, în Italia.

Nu e o lucrare greoaie și pedantă, ci lucr. a unui abil ziarist care câștigă pe cititor prin stilul viu și colorat.

E tradusă în franțuzește de E. Marsan.

*

L'EVOLUTION DE L'HUMANITE (Evoluția omenirei).

DES CLANS EUX EMPIRES (De la Clanuri la imperii) de *A. Moret și G. Davy.*

Un sociolog și un istoric, în colaborare ne arată formarea societăților și nașterea primilor civilizații.

Caracterele conștiinței sociale și instituțiilor grupărilor omenești primitive sunt refăcute prin ajutorul exemplelor cari dăinuiesc și azi la popoarele inferioare.

*

MONSIER BARBE — BLEUE ET MADAME (Domnul Barbă — Albastră și Doamna) de *Pierre Mille.*

Douăzeci și patru de povestiri în cari autorul trece cu o rară virtuozitate dela lucrul observat la cel închipuit, dovedind un rar povestitor realist și fantezist.

Povestirea e spontană și naturală, vădind o neîntrecută artă.

*

L'HOMME DU SOLEIL COUCHANT (Omul amurgului) de *Paul Wenz.*

Neputând să se căsătorească cu aceea pe care o iubea, căci era logodită cu un altul, un tânăr se ruinează în petreceri spre a o uita. Începe apoi greaua luptă pentru existență, în timpul căreia reîntâlnește pe aceea pe care o iubea și care se ruinase și ea la rându-i fiind nevoită și ea să muncească. Iubirea lor e prețul celor mai grele lupte și suferinți.

Acțiunea se petrece în Australia, deci cartea are și interesul unui roman exotic.

Sub o simplicitate aparentă, cartea e scrisă cu o artă sigură. Autorul dă dovada unei sensibilități delicate care mișcă adânc sufletul.

G. R.

Anchetele noastre

Un institut iredentist: Marianum

III.

MASCA CONFESIONALISMULUI

O organizaţie şovinistă a tuturor confesiunilor maghiare. Evreicele dela „Marianum". Români nesocotiţi

S'a observat poate în cursul celor două anchete precedente, că am stăruit prea puţin asupra caracterului de institut catolic al lui „Marianum". In afară de câteva adrese către şefii catolici ai institutului, către episcopul Gustav Majláth şi protopopul dr. Hirschler, n'am avut alte cuvinte pentru catolicismul unguresc angajat în această educaţie şovinistă, pe care au ilustrat-o cum nu se putea mai bine: acea poezie a lui Sajó, contra tâlharilor răpitori ai Ardealului; acel discurs al lu Apponyi pentru intregritatea Ungariei (citate dintr'un manual predat la institutul „Marianum"); acele manuale de muzică irecentistă şi excluderea hărţilor şi geografiei României, pentru a fi înlocuite exclusiv cu ale Ungariei,—fapte grave, pe cari le-am semnalat în rândurile precedente.

Am făcut-o pentru motivul, că institutul „Marianum" este numai sub administraţie şi conducere catolică. In colo este institutul tuturor religiunilor maghiare coalizate împotriva statului român. Coaliţia, pe care am înregistrat-o pretutindeni între ungurii de aici, o vedem mai aparentă în acest institut catolic Pentru mascarea acestei coaliţii s'a angajat biserica romano-catolică, fiindcă posedă şi prioritatea numerică şi influenţa pecuniară şi morală.

Ne este dat astfel să înregistrăm faptul, pe care'l putem completa cu datele din trecut, când nu se pomenia acest lucru: **că adică se instruesc aici în spiritul iredentist maghiar, sub masca catolicismului, elevi de nu mai puţin şapte religiuni, dintre care două româneşti:** religiunile romano-catolică, reformată, unitară, evanghelică (toate maghiare) şi greco-catolică şi ortodoxă.

N'am putut afla date despre toate cele nouă şcoli ale institutului „Marianum". Le ştim însă dela cele mai de frunte. La şcoala normală superioară, faţă de 30 de eleve *(şi elevi!)* de religiune romano-catolică, 10 la sută sunt de alte religiuni (reformată, unitară, evanghelică) — La şcoala comercială, nici jumătate dintre eleve nu sunt catolice. Optsprezece sunt evreice, iar restul până la jumătatea totalului, sunt de religiunile: reformată (o treime din total), unitară şi evanghelică. — La liceul „Marianum" proporţia este aceeaşi cu deosebirea că aici găsim şi religiunile greco-catolică şi ortodoxă română.

Faţă de celelalte religiuni şi faţă de religiunea romano-catolică în preponderanţă, numărul elevelor evreice dela această şcoală este deosebit de mare. După ultimele date ce le-am aflat, cifra acestora este de peste şaptezeci.

* * *

Ne oprim aci, la aceste edificatoare date, pentru a sta despre ele de vorbă cu înaltul prelat dela Alba-Iulia, cu P. S. Sa contele Majláth.

Ştim adică, că P. S. Sa a făcut nu odată drumul la Bucureşti, cu dosare, în care protesta împotriva reformei agrare. A protestat şi la guvern şi la Suveran, nu odată. Presa, care serveşte interesele latifundiarilor unguri reacţionari şi şovinişti, a fost pusă să protesteze zilnic contra exproprierilor de pământ. La îndemnul episcopului am fost ameninţaţi nu odată, că se va protesta şi la Liga Naţiunilor.

Şi după cum ne anunţa „Ellenzék" de Luni seara, un astfel de protest a şi ajuns acolo; pentrucă — după ziarul magnaţilor — Liga Naţiunilor ar ti făgăduit, să discute în Aprilie doleanţele ungurilor din Ardeal.

Si mai ştim, că împreună cu cellalţi latifundiari unguri, P. S. Sa contele Majláth, a făcut intervenţii şi la Budapesta, iar guvernul maghiar l-a pus — anul trecut — pe ministrul baron Rubido Zichy dela Bucureşti, să protesteze la guvernul român împotriva reformei agrare dela noi.

Toate aceste răsrepetate proteste, pentruce? Am aflat-o dela P. S. Sa Episcopul Majláth; am aflat-o din protestele respective; din presa maghiară de pretutindeni: **ele s'au făcut pentrucă reforma agrară primejduieşte şcolile confesionale ungureşti, întreţinute din fondurile şi latifundiile episcopale.**

Oprindu-ne la faptul acestor proteste şi la celălalt, al existenţei tuturor confesiunilor maghiare în şcoalele ungureşti confesionale, întrebăm pe Episcopul Majláth, şeful suprem al institutului „Marianum", cum concordă P. S. Sa aceste două fapte? Le trebue adică latifundiile, pentru ca să poată susţinea ura maghiară; ori pentruca să poată maghiariza înainte!

Noi facem constatarea, că sub masca confesionalismului şi cu osebire sub aceea a catolicismului, se face împotriva statului român o vie propagandă şi se duce lupta cea mai nesăbuită.

Şi după aceasta, constatarea cealaltă: *fondurile bisericei romano-catolice servesc războiului ce ni-se face prin şcolile maghiare confesionale.*

Protestele maghiare, pe acest motiv, împotriva reformei agrare, însemnă — după ce ştim cele de mai sus — că sunt făcute numai pentru a ni-se da, cu mai multe şanse de isbândă, lupta prin şcoala confesională.

Mai înseamnă ceva: că n'au făcut nu numai în scopul unei răfueli viitoare, dar şi al unui panmaghiarism *exercitat sub ochii noştri, în statul român.*

* * *

Am constatat în cursul cercetărilor noastre, că la „Marianum" se face şi azi maghiarizarea altor naţiuni. Trecem peste faptul, că se urmează şi aici cunoscuta politică maghiară (ardeleană) faţă de evrei. Că adică sunt atraşi evreii la şcoala ungurească; *şi chiar evrei din vechiul Regat.* Ne oprim însă la faptul grav, **că se maghiarizează chiar fiicele noastre. Romăncele dela „Marianum" (numele lor stă la redacţie, la dispoziţia interesaţilor) sunt instruite în spiritul maghiar cunoscut din citata poezie, în care ni-se spune cu cea mai asiatică violenţă: „Afară de aici tâlharilor — aceasta e patria mea!"** Şi nu numai atât: *dar am aflat, că elevele române sunt catalogate ca eleve de naţiune maghiară.*

S'ar cuveni aci câteva cuvinte părinţilor români, cari şi au trimis fiicele la acest cuib de şovinism budapestan. Cum însă nu găsim destule cuvinte pentru a le pecetlui inconştienţa, revenim la acea mască a confesionalismului, sub care se ascunde „Marianum", Şi atragem atenţia, că institutul acesta pan-maghiar, un institut al duşmăniei **nu are drept la existenţă nici sub pretextul că ar fi un institut confesional.** *t-l-n.*

Dl Iorga
şi coaliţia tachisto-naţionalo-ţărănistă

In şedinţa de Joi a Camerii, dl Iorga a arătat ce înseamnă fuziunea partidului naţional cu rămăşiţele grupării tachiste şi ce imorală este tovărăşia oamenilor cari au susţinut războiul de desrobire cu acei cari au faptuit atâtea păcate împotriva idealului naţional.

Dl Iorga a mărturisit cum răposatul Tache Ionescu pe care-l părăsiseră mulţi amici politici pentru a spori rândurile „noulor partide politice", a voit să-şi contopească resturile partidului său cu partidul naţionalist-democrat de sub conducerea dlui Iorga. Dl Iorga i-a răspuns că nu poate să primească principiile şi numele partidului conservator-democrat dar că va primi pe oricine care lepădându-se de numele şi de principiile acestui partid, va veni să intre în grupărea d'sale.

După moartea lui Tache Ionescu, adecă a omului care prin personalitatea sa dădea o aparenţă de viaţă unui partid aproape scos din lupta politică, rămăşiţele grupării tachiste, desorientate şi expuse peirii definitive, îşi îndreptară paşii spre Ardeal şi trecură cu arme şi bagaje în partidul naţional.

Dnii Misu Cantacuzino, Xeni, Derussi, Grigoraş Filipescu, şi alţii, reprezentanţi tipici ai oligarhiei şi politicianismului din vechiul regat, împotriva cărora s'a rostit atât de des şi de vehement partidul naţional, întinseră mâini desnădăjduite dlui Maniu care se grăbi să-i accepte.

Astfel s'a realizat fuziunea între un partid care şi-a strigat la toate răspânţiile democratismul şi a aruncat lozinca luptei împotriva oligarhiei şi rămăşiţele unui alt partid compus din oameni cari şi prin origină şi prin activitatea lor politică au fost totdeauna socotiţi ca reprezentanţi ai oligarhiei şi ai bizantinismului în politică. Căci dl Iorga a aminttit că oamenii cari au fost primiţi acum în partidul naţional s'au rostit în împotriva exproprierei şi au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a salva interesele unei anumite tagme boereşti.

Şi când aceştia sunt oamenii cu cari partidul naţional s'a unit, unde este democratismul pe care dl Maniu îl proclama ca crez al partidului său? Şi mai ales unde este naţionalismul când oamenii cari au apărat şi au propovăduit ideia războiului şi a unităţii naţionale se găsesc alături de directorul „Luminei" şi de toţi aceia cari prin păcatele lor împotriva naţiunei aveau cum a spus foarte bine dl Iorga, un singur loc: la zid?

In faţa acestui aspru rechizitoriu pe care dl Iorga l'a făcut coaliţiei tachisto-naţionalo-ţărănistă, dl Maniu a încercat să îngăimeze un răspuns care n'a putut fi decât o lamentabilă recunoaştere a adevărurilor pe cari le rostise dl Iorga.

Tachiştii despre oamenii partidului naţional

Ca să se vadă câtă nesinceritate a prezidat la fuziunea partidului naţional cu resturile grupării tachiste, vom reproduce pasagii dintr'un articol al dlui Gr. Filipescu, publicat în „Epoca" acum doi ani după alegerea dela Sighetul Marmaţiei, unde fruntaşul tachist candidase susţinut de guvernul Averescu, şi având ca adversar pe candidatul partidului naţional.

După ce arată cum înţelegea să facă campania electorală dl Vaida, „fost prim-ministru prin accident", dl Grigoraş Filipescu îşi încheie astfel articolul cu pricina:

„Precum am mai spus-o, lecţia se degajează din rezultatul ultimelor alegeri parţiale este că Ardealul n'are absolut nimic comun cu renegaţii şi cu traficanţii de coroane care l'au exploatat până astăzi în numele unor legende.

Am fost printre aceia cari au crezut că fac o operă morală demascând pe aceşti falşi patrioţi în loc de a mă asocia cu dânşii pentru exploatarea ţării".

Un an după ce scrisese aceste rânduri despre oamenii dlui Maniu, dl Grigaş Filipescu făcea fuziunea cu partidul naţional. Din ele oricine poate vedea pe câtă stimă reciprocă şi pe câtă sinceritate sunt întemeiate legăturile de azi ale tachiştilor cu partidul naţional.

Democratismul partidelor noui

„Cu glasul în slujba democraţiei şi cu mâna în punga oligarchiei".

Intr'o cuvântare rostită în şedinţa de Joi a Parlamentului, vorbind în chestiune personală, dl Vasile P. Sassu, ministrul industriei şi comerţului, a osândit cu asprime demagogia turbulentă a coaliţiei naţionalo-ţărănistă.

Dl ministru Sassu, ale cărui convingeri democratice nu pot fi puse de nimeni la îndoială, a arătat cine sunt oamenii care-şi zic „democraţi" şi ce este, de fapt, lupta lor pentru democraţie.

Oamenii cari astăzi fac atâta gălăgie, numindu-se oameni noui şi vorbind în numele democraţiei, **nu sunt decât politicieni învechiţi în rele, transfugi ai vechilor partide, nemulţumiţi cari nu şi-au putut crea situaţiuni în partidul de unde au plecat sau indivizi cari prin faptele lor au fost goniţi din grupările unde s'au înscris.**

Aceşti oameni constituiţi astăzi în partide noui se agită în numele unui ideal democratic. Nici unul din ei n'a pus însă o mână de ajutor la aşezarea temeliilor democratice pe care se sprijină fiinţa statului român. Marile reforme democratice, votul universal şi împroprietărirea, s'au realizat fără concursul lor, împotriva voinţei lor. Ei n'au dat nici o contribuţie la munca prin care s'a ridicat clădirea nouei României.

Intr'o imorală tovărăşie stau alături de reprezentanţii latifundiarilor agricoli agenţii bolşevismului şi marii acţionari ai băncilor internaţionale.

Dl Sasu a prins într'o fericită expresiune caracterul acestei false democraţii care-şi mărgineşte activitatea la scandaluri parlamentare şi la o deşănţată agitaţie a masselor.

„E uşor, a spus dl Sasu, să faci democraţie la adăpostul cabinetelor luxoase ale consiliilor de administraţie naţionale şi internaţionale şi să te faci apărătorul din oficiu al tuturor cauzelor, cu glasul în slujba democraţiei şi cu mâna în punga oligarchiei".

Este cea mai plastică şi mai justă caracterizare a demagogiei care a răsărit, în urma războiului, în viaţa publică a ţării.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Sâmbătă, Agonia Vulturului Partea I.
Duminecă, Agonia Vulturilor Partea II.

Cinema Universităţii

Sâmbătă, Amintirile Trecutului.
Duminecă, Scara Morţii, un senzaţional film artistic.

Cinema Urania

Sâmbătă, Ocnaşul din Cayerne. După romanul lui Hugo.
Duminecă, Oraşul Julot, un mare film de aventurii.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Infrângerea cerbiciei iredentismului catolic din Ardeal

Protopopul Hirschler la parchet. Recunoașterea învinuirilor aduse. Ce obligați s'a luat. Ordinele primite dela episcopul din Alba-Iulia. Cum a decurs ancheta.

Lămuririle date de d. primprocuror Cepescu.

Spuneam în numărul nostru de eri, că campania pe care am pornit-o cu hotărîre, contra iredentismului maghiar al bisericilor catolice din Ardeal, a fost încununată de succes. Suntem astăzi în măsură să arătăm amănunte cum a decurs la parchet anchetă, în privința emblemei ungurești dela catedrala catolica din Cluj, cum și a introducerilor clandestine în serviciul ritual catolic

Trebue să spunem dela început, că în afară de destăinuirile noastre, parchetul fusese sesizat anterior de faptele cari se petreceau la catedrala catolică din Cluj. Dl prim-procuror Cepescu căruia ne-am adresat rugându-să ne dea oarecari lămuriri asupra mersului anchetei, ne-a declarat acest lucru. Distinsul magistrat ne-a spus următoarele asupra resultatului anchetei pe care a făcut o dsa:

•

Primele declarații ale protopopului romano-catolic dr Hirschler au fost evasive, susținând că dânsul nu are autoritatea să ia nici o măsură fără ordinul autorității superioare bisericești dela Alba-Iulia.

In urmă însă, dr. Hirschler s'a prezentat din nou la parchet, unde a făcut declarațiuni importante.

In primul rând, protopopul a declarat, că a primit ordin dela episcopul Majlath, că din întreaga slujbă religioasă din bisericele catolice să fie scoase toate cuvintele care pot avea un sens jignitor la adresa statului român. Tot astfel protopopul dr. Hirschler a primit ordin dela superiorul său, că expresiunea întrebuințată astăzi în bisericile catolice, „Sta Maria, patroana „Ungariei" să fie înlocuită prin „Patroana ungurilor."

Dr. Hirschler a declarat primului procuror că va executa întocmai, ordinul superiorului său.

•

In ce privește emblema Ungariei și Coroana Sfț. Ștefan, protopopul din Cluj și-a luat obligațiunea că de pe gemul principal le va scoate. La intrare însă mai sunt două embleme ungurești.

Una reprezintă pajura vechei Ungarii din secolul al XVI, și alta pajura regelui Ladislau al V-lea. Acestea două ar avea un caracter istoric, și reprezentantul bisericei catolice a rugat, să se intervie la comisiunea monumentelor istorice pentru ca aceasta să dea dispoziție asupra soartei lor.

•

După cum se vede, de data aceasta, avem dreptul să credem că cerbicia iredentismului catolic a fost înfrântă. Rămâne încă de văzut dacă înaltele fețe conducătoare ale bisericei catolice din Ardeal, își vor ține strict angajamentul luat.

In legătură cu aceasta trebue să mai relevăm încă un fapt care are iarăși o anumită semnificație.

Episcopul Majlath continuă de a se adresa în orice act, numindu-se „Episcopul Ardealului".

Ori această denumire care era îndreptățită sub statul Ungar, mai corespunde oare înaltei fețe bisericești catolice în statul român? Să sperăm că nu vom mai avea nevoe sa revenim.

Dac.

O tipografie clandestină la „Marianum"

Informații ni sigure ne arată că la sfârșitul lunei Februarie a. c. a sosit institutului catolic „Marianum" din Cluj, un important transport de mașini și material tipografic din Budapesta. Conducătorii au instalat o vastă tipografie în subsolul acestui institut

Ne întrebăm ce rost are o asemenea tipografie la acest institut în sarcina căruia s'au dovedit atâtea acte de șovinism și de propagandă iredentă maghiară, mai ales când aceasta tipografie este trimisă dela Budapesta. In același timp întrebăm autoritățile noastre daca au cunoștința de acest fapt?

Opera Română

Ordinea spectacolelor

Luni, 19 Martie a. c. „Carmen", rolul titular susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Don Jose susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera Română din Bucureți.

Miercuri, 21 Martie a. c. „Aida", rolul Amneris susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Radames susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera din Bucureți.

INFORMAȚII

— **In chestiunea înproprietăririi invalizilor, funcționarilor, etc.** Primăria locală a primit un ordin al ministerului de interne, prin care îi notifică următoarele modificări ce s'au făcut regulamentului de inproprietărire a invalizilor, vaduvelor de război, funcționarilor, etc:

Data până la care comunele urbane or trebui să formeze listele, pe categoriile prevăzute în regulament, de toate cererile primite, se amână până la 1 Mai 1923.

Termenul în care cei interesați pot să înainteze primăriei comunei respective cererile de împroprietărire cu loturi de case, se prelungește până la 1 Aprilie 1923.

Data până la care petiționarul poate să-și completeze actele cerute de articolul 4 din regulament se amână până la 1 Mai 1923.

Termenul în care ministerul este ținut să examineze lucrările cât și reclamațiunile relative, în care primăriile trebuesc să procedeze la facerea actelor de vânzare-cumpărare se prelungește până la 1 Ianuarie 1924.

— **Noile impozite.** De la 15 Martie, au început în Ardeal operațiunile cu declarațiile pentru înpunerea înpositelor, în conformitate cu noua lege. Aceste declarațiuni se fac la toate perceptoratele. Resortul de finanțe a hotărît că pentru locuitorii cari locuesc peste hotare, dar cari au pământuri pe teritorul nostru, înpunerea acestora pentru pământ, să fie făcută din oficiu.

— Cu plăcere aducem la cunoștința onoratului public că „Albina" institut de credit și de economii Filiala Cluj și a reorganizat Secția de Devize și face orice fel de remiteri în strenătate pe lângă cursuri ce le mai favorabile. 2664

— **Constituirea uniunei dentiștilor din Ardeal.** Mâine Duminecă 18 Martie c. va avea loc în Cluj, adunarea generală de constituire a Uniunei Dentiștilor cu examen de stat din Ardeal, Banat și Maramureș. Adunarea va avea loc la ora 10 dimineața în sala mare a hotelului „Central".

— **Serbare școlară.** Comitetul școlar al școalei de aplicație de pe lângă școala de învățatoare, în scop de binefacere și pentru a procura micilor școli ocazia de a se distra, a organizat în sala festivă a prefecturii o petrecere cu muzica militară și mici producțiuni în ziua de 18 Martie ora 4 p. m.

La această petrecere iau parte copilașii indiferent de naționalitate sau școală.

Rugăm părinții a-și aduce copilașii la această petrecere, care este singura ce s'a organizat în acest oraș, anume pentru ei.

— **Eliberarea unor studenți arestați.** Ieri la orele 12 p. m. au fost puși în libertate studenții Ionel, Iuliu și Virgil Moldovan, cari erau arestați la parchetul local de mai multe zile.

— **Arestarea unor criminali** Comisariatul 4 polițienesc a reușit să aresteze pe individul Curtz Iosef, frânar la CFR, care în seara zilei de 8 Martie c. împreună cu un alt tovarăș a împușcat pe cârciumarul Traurig Herman din str. Lungă No. 1, în locuința căruia s'au introdus mascați.

Manuși Dame **Antiloppe și Glace**
Lei 109.— per
La Mag. „MISSIR"
Strada Memorandului 11 (Unio-u.)
2656-1

— **Inchiderea anului financiar.** In vederea închiderei anului financiar, toate administrațiile financiare vor înceta de a mai face operațiuni în seara zilei de 29 Martie. Publicul este prevenit, de autoritățile în drept, să ia cunoștință de acest fapt.

— **Prietenia franco-română.** Din Lyon se telegrafiază că ultima ședință a congresului presei latine a fost consacrată sărbătorirei legăturilor franco-române.

A fost un entuziasm din cele mai mari.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

Incadrarea personalului c. f. someșene. La direcțiunea regională a căilor ferate din Cluj se lucrează la incadrarea personalului ceferist al societatei particulare, care a rămas în serviciul căilor ferate după trecerea acestei rețele la stat. Va fi astfel incadrat întregul personal, afară de un numar de 24 de persoane, care a rămas societatei pentru a conduce operațiunele de lichidare.

— **Reorganizarea învățământului muncitoresc.** Ministerul sănătății publice și al muncii a hotărât ca toate școalele industriale de ucenici și lucrători din întreaga țară să fie serios inspectate.

Cele ce vor fi găsite că nu funcționează în mod satisfăcător, vor fi desființate.

Aceasta, în vederea reorganizării învățământului muncitoresc și a întocmirei unei dări de seamă asupra activității acestor școale dela înființare și până în prezent

Firma „VENUS" din str. Memorandului no 13 transformând localul face desfacerea totală a marfurilor de modă cu preturi foarte reduse 2468

Coaforul Pascu chemat prin cap merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tncturat cu „Henne" Adresa Pascu
Teatrul Național, Cluj

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

— **Noul Prefect prin delegație a jud. Cojocna.** D-l inspector general Ștefănescu, care a fost însărcinat prin decisia ministerială din 14 Martie c. cu girarea lucrărilor prefecturei Cojocna, și a anunțat sosirea în localitate pentru ziua de Luni 19 Martie c.

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic, afară de Luni. 33

Moldovan croitor de dame.
Piața Unirii 10.
2571

Copiii și adulții ofticoși sau gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jekomaltz. 2542—2

Vând sămânță de ciapă și curechiu calitate garantată în angro și detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

TATICULE! când voiu crește și eu mare, o se încep să beau lichiorul SZILÁGYI TRIPLE-SEC! 2332—4

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii.
2653

Sau deschis Antrepozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor (fost Gyufagyár-utca) No. 13.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 25 19

Mișcările studențești și atitudinea ziarului nostru

— Deputatul Straucher ne denunță ca antisemiți —

Interpelând guvernul în chestia turburărilor de la Cluj, deputatul Straucher din Bucovina a protestat mai ales împotriva ziarului nostru, pe care l-a denunțat ca fiind unul din organele agitațiilor antisemite.

Cine ne-a urmărit însă știe că în tot timpul mișcărilor studențești atitudinea ziarului nostru a fost din cele mai cumpănite.

N'am încurajat manifestările antisemite, dar nici nu ne-am năpustit asupra studenților așa cum au făcut ziarele filosemite. *Fiecare dare de seamă despre mișcările studențești a fost însoțită de reprobarea noastră, ori de câte ori ni s'a părut că studențimea alunecă pe căi greșite.*

Dar în acelaș timp am condamnat și toate actele de provocare venite din tabăra cealaltă și menite să îndârjească și mai mult agitațiile studențești.

Căci poate chiar în clipa când deputatul Straucher protesta la Cameră împotriva violențelor la care sunt supuși studenții evrei, în redacția noastră se găsiau mai mulți studenți români cari purtau pe corpul lor urmele unei sălbatice agresiuni suferite din partea unui grup de evrei.

Și atunci întrebăm : a arăta greșelile și unora și altora, a reproba violențele ori din ce parte ar veni și a încerca să îndupleci spiritele la mai mult calm și la mai multă chibzuință, înseamnă a încuraja manifestările antisemite?

Sau poate că deputatul Straucher *ar fi dorit să ne vadă năpustiți asupra sutdenților, fără să vorbim nimic, și despre tot ceia-ce a putut să îndreptățească mișcarea lor.....*

Noi credem însă că dacă întreaga presă ar fi avut atitudinea noastră, mișcările studențești s'ar fi oprit de mult sau cel puțin ar fi fost ferite de excesele împotriva cărora protestează d. Straucher și din care mare parte se datoresc tocmai lipsei de tact de care au dat dovadă ziarele scrise sau inspirate de evrei.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Mișcarea studențească

Delegați studenților s'au întrunit aseară în Capitală luând cunoștință despre hotărârea rectorului, care interzice orice întruniri în cămini și cantine. Delegații au decis să facă în Capitală o întrunire publică împreună cu delegații studenților din întreaga țară.

Din Cernăuți se anunță noui manifestați studențești. Studenții au ars ziarele potrivnice mișcării. Rectorul Botezatu ar susține, că mișcarea studenților este pur națională.

Urcarea amenzilor judecătorești

Prin noul proiect depus la Senat, amenzile judecătorești, rămase, ridicole prin deprecierea leului, sunt înzecite. Deasemenea s'a modificat modul incasării în așa fel, că dacă condamnatul întârzie plata amenzii, după 30 de zile amenda se transformă în închisoare.

*

Comisiunea budgetară a hotărât sporirea budgetului Ministerului de răsboi cu un miliard 200 milioane lei, sumă necesară măririi lefurilor ofițerilor și sporirii alocațiilor de hrane.

*

Măsuri contra scumpirii grâului

Dl Sassu, ministrul comerțului, fiind informat că în multe locuri nu se respectă prețul maximal al grâului, a ordonat prefecților ca să drese procese verbale de contravenientă acelora cari vând grâul peste prețul maximal și să rechiziționeze grâul vinovaților pe seama armatei.

*

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găsește de vânzare în Cluj la chioșcul de ziare Stoniloiu. Prețul 30 lei.

EXTERNE

O nouă întorsătură în chestia Ruhr

Ce intenționează Bonar Law. Intervenția statelor neutrale în conflictul germano-francez.

LONDRA, (Rador). — *Se anunță că în zilele acestea se poate aștepta o întorsătură în situația acută dintre francezi și germani. Anglia nu se mai poate uita nepăsătoare la degenerarea ostilității și d-l Bonar Law vrea să fie intermediar între părțile nemulțumite.*

După spusele agzetelor, Bonar Law vrea să se folosească de conferința din Bruxelle sca de punct de plecare. D-l Bonar Law va îndrepta două întrebări către guvernul german. Întâi : dacă este dispus guvernul german să primească propunerile Statelor Unite, a Angliei ori a altor state neutrale în chestiunea aplanării conflictului din Ruhr. A doua : Dacă ar contribui guvernul german la convocarea unei conferințe economice, care ar hotărî definitiv suma plăților germane.

După cum ni se anunță din Berlin, cercurile politice nemțești simpatizează mai mult cu convocarea unui congres economic. Ziarele nemțești nu sunt așa de pesimiste ca până acuma, pentrucă cred că observă că cercurile franceze competente nu se tem așa de mult de intermediul englez, ca acum patrusprezece zile.

Ziarele franceze se ocupă cu puțina începerei tratativelor franco-germane. După „Gaulois“ probabil că în decursul unei luni vor începe tratativele între Paris, Londra, Berlin, și Roma.

După informații mai recente, nu numai Anglia dar și Belgia vrea să intermedieze. Din partea Belgiei primul intermediar va fi Dela Croix.

Presa americană se ocupă și ea cu începerea tratativelor franco-germane.

Revoluție în Madrid

Viena. — Din Berlin se anunță, că în Madrid a isbucnit revoluția. Au fost mari manifestațiuni sângeroase de stradă. S'au întâmplat ciocniri cu poliția. Sunt morți și foarte numeroși răniți.

Cutremur de pământ în Serbia

Belgrad (Rador) — La Belgrad aparatele seismografice au înregistrat un violent cutremur de pământ în jurul Serajevoului care a durat 15 secunde. Cutremurul a provocat stricăciuni catedralei și a dărmat 15 case.

Știri din Banat

Procese de presă

Timișoara, 14. — Tribunalul din localitate s'a ocupat azi cu mai mai multe procese de presă, cazuri neinsemnate, care toate au fost rezovate prin decret de amnistie.

Dl prim procuror. dr. Fehér, a făcut apel.

Statistica bibliotecii comunale

Biblioteca comunală a orașului Timișoara are un prospect lunar despre toate cărțile care le împrumută particularilor. In luna Februarie 1923, biblioteca a împrumutat 1954 de cărți dintre cari 979 în limba maghiară, 497 în limba românească, 382 în limba germană, 31 în limba franceză și 65 în diferite alte limbi. In ceea ce privește ocupația, cetitorii sunt 30 la sută studenți, 30 la sută funcționari, 10 la sută preoți și profesori, 10 la sută comercianți, 15 la sută particulari și 5 la sută militari.

Razie polițienească

Șeful secției criminale dela prefectura de poliție din localitate, d-l At. Guțu, a întreprins ieri seară, o razie prin cartierul Fabric, cu care ocazie au fost prinși 24 de inividi suspecți dintre cari 12, după ce au putut să-și dovedească identitate, au fost lăsați liberi.

Mari inundații în Ungaria

Seghedinul și Macăul sub apă

Corespondentul nostru din Oradea-Mare, ne telefonează că după știri primite din Budapesta și în Ungaria s'au produs mari inundații. Râul Tisa a revărsat. Seghedinul, care a mai fost odată complect distrus din cauza inundațiilor, se află sub apă. Deasemenea este inundat și Măcăul.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execut tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

In curând **CELLA DELAURANCEA** la CLUJ

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate imprumuturi pe Lombard. Telefon No. 401, 290
Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

In jurul naţionalizării întreprinderilor industriale

O scrisoare a directorului general al fabricei Renner.

Primim dela dl Dr. M. Farkaş, directorul general al fabricei Renner — Cluj, următoarea scrisoare:

Domnule Director.

In timpul din urmă a fost atacată din mai multe locuri fabrica noastră de piele „Fraţii Renner et Comp." Intre altele, ni s'a adus învinuirea că în loc să fie naţionalizat capitalul acestei întreprinderi, ne-am mărginit numai să naţionalizăm consiliul de administraţie, ocoptând 4 români.

Pentru lămurirea opiniei publice, daţi-mi voie să vă arăt în câteva cuvinte care este adevărul în această chestiune.

Fabrica Renner a fost înfiinţată acuma 15 ani de trei familii Farkas, Renner, Hecht. Toate aceste trei familii sunt născute în Ardeal şi prin urmare suntem cetăţeni români. Când Ardealul era încă sub stăpânirea maghiară, era firesc lucru ca întreprinderile industriale din Ardeal şi deci şi fabrica noastră să fie finanţată de băncile din Budapesta şi Viena. Fabrica Renner era finanţată de „Anglo-Oestereichische Bank" şi „Britisch Ungarische Bank".

Indată ce am trecut sub imperiul român se înţelege că am rupt legăturile cu instituţiunile financiare din Austro-Ungaria şi am intrat în legătura cu băncile româneşti. Am rescumpărat acţiunile băncei Britanice Ungare. In schimb cealaltă bancă „Anglo-Oestreichische Bank" a devenit o instituţiune engleză şi ea dispune de 24% din capitalul întreprinderei noastre. 40 din capital aparţin celor trei familii despre care v'am vorbit, iar restul de acţiuni se află în posesiunea băncilor româneşti şi a altor cetăţeni români precum vedeţi 65% din capitalul fabricei de piele Renner sunt în posesiunea cetăţenilor români. Vedeţi dar cât de tendenţioase sunt informaţiile acelora care afirmă ca avem numai capital străin, nenaţionalizat.

In orice caz noi, înţeleg cele trei familii, Farkas, Renner si Hecht, depositare de fapt ale interprinderei, precum si Banca Anglo-Austriacă, suntem oricând gata să acceptăm participarea, marilor instituţiuni financiare româneşti la intreprinderea noastră, dar firesc pe baze strict comerciale.

In momentul de faţă suntem chiar în tratative în acest scop cu mai multe bănci.

Precum vedeţi, nu poate fi vorbă abia de o naţionalizare a interprinderii noastre, pentru simplul motiv, fiindcă e naţionalizată de fapt, căci cele trei familii cari dispun de grosul acţiunilor fabricei Renner, sunt şi se consideră tot aşa de buni cetăţeni ai ţărei ca şi alţii care s'au născut aici.

Din punctul de vedere obiectiv al intereselor statului cred că are importanţă numai cine produce. La fabrica noastră se munceşte cu mare intensitate. Peste 1200 de persoane lucrează cu spor. Din personalul acesta numai 50 sunt streini, ceilalţi sunt toţi, cetăţeni români şi 25 la sută sunt de naţionalitate română. Pe zi ce trece proporţia aceasta se îmbunătăţeşte în favoarea românilor. Facem fală ţărei cu produsele noastre care sunt căutate şi apreciate în piaţa mondială. Numai că hornurile prea înalte ale fabricei noastre provoacă invidie şi insomnie la unele personagii.

Nu mă aşteptam să fim atacaţi şi pentru aceea fiindcă în consiliul de administraţie am ales şi patru fruntaşi români. Nu mai înţeleg atuncia când o intreprindere înseamnă că este naţionalizată, după ce putem dovedi oricând că mai mult de jumătate din capital este naţionalizat.

Cine să ajute opera de naţionalizare, dacă nu cei cari sunt taxaţi de „streini", dar chiar personalităţile româneşti sunt atacate de alţi români, fiindcă colaborează la marile întreprinderi industriale ale ţărei...

Ca încheiere îin să constat, că-n toate proectele ce apar acum în ziare cu privire la intenţiile guvernului de a proceda la naţionalizarea întreprinderilor industriale, găsesc înşirate o serie de condiţiuni de naţionalizare, — pe care fabrica noastră le-a împlinit pe toate de mult, aşa că întreprinderea „Fratii Renner et Comp." a intrat de mult în categoria întreprinderilor industriale naţionalizate...

Mulţumindu-vă pentru ospitalitatea ce daţi lămuririlor mele, Vă rog, domnule Director, să binevoiţi a primi încredinţarea distinsei consideraţiuni ce vă păstrez.

Cluj, la 16 Martie 1923.

Dr Moise Farkas.

CURIERUL SPECTACOLELOR
Teatrul Maghiar

Sâmbătă seara : Bajader (a 3oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters).
Sâmbătă, matineu : Guriţa Ta (a 8 oară. Preţuri reduse).
Sâmbătă, noaptea: Masca ucigasă. (Fantazmagorie în 8 tablouri. Premieră. Leul. Premieră. Audienţă. Premieră. Preţuri de Premieră.)
Duminecă, matineu : Stavrul. (Cu concursul d'lui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse)
Dumineca seara : Bajader. (a 4 oară. Odette-Kolbay, Radjami-Réthe'y, Marianne-Somogyi, Napo'eon-Ekecs, Filip-Leővey, Pimprinette-Izsó. Preţuri de Premieră. Abonament şters).
Duminecă, noaptea : Masca ucigaşă (a 2 oară. Leul a 2 oara. Audienţa a 2 oară. Preţuri obicinuite.)
Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marienne-Neményi, Napo'eon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leővey. Preţuri de Premier. Abonament de Premieră No. 39.)
Marţi : Bajader (a 6 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C.)

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Intreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 26 6

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Ţevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

In atenţiunea femeilor!
A apărut 2686
în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.
Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Candelabre electrice 144
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Ministerul Justiţiei. Directorul General din Cluj.

No. 1118—1923.

Anunţ de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţă generală că Directoratul General Min. de Justiţie va ţine la 18 Martie 1923 la oara 11 a. m. palatul Justiţiei Etajul II. camera 110 licitaţiune publică pentr vânzarea următoarelor obiecte corpuri delicte :

1 tabacheră de ţigarete, 1 cruce de aur, 1 lanţ de aur, 1 b cicletă, 2 aparate fotografice şi diverse accesorii, 1 casetă de m nicure, 1 browning calibru 6—25, 1 portmoneu de piele, 1½ d lari de argint.

Preţul de strigare va fi acela cu care s'au cumpărat, obie tele se vor fi licitate, nu vor fi vândute pe un preţ mai mic cât jumetate preţul de strigare.

Cluj, la 1 Martie 1923.

p. Ministru: Indiscifrabil.

2668 Şeful secţiei: Indiscifrabil.

NU CUMPARATI
cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,
până nu controlaţi preţurile la **EMIL BLAGA** Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,
care vinde cel mai eftin
2608

1290-3

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR corespondent, contabil dactilograf român caută post întreprindere particulară. Adresa: „Excelsior" Str. Iorga 8. 2666

Închirieri:

SCHIMB 2 camere frumoase centru orașului mobilate cu 2—3 camere, bucătărie, cămară, alte accesorii goale. Adresa: Administrația „Infrățirea". 2669

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

COAFORUL Pascu chemat prin . p. merge și la Domiciliul doamnelor pentru coafat și tincturat cu „Henne". Adresa Pașcu Teatrul Național, Cluj.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

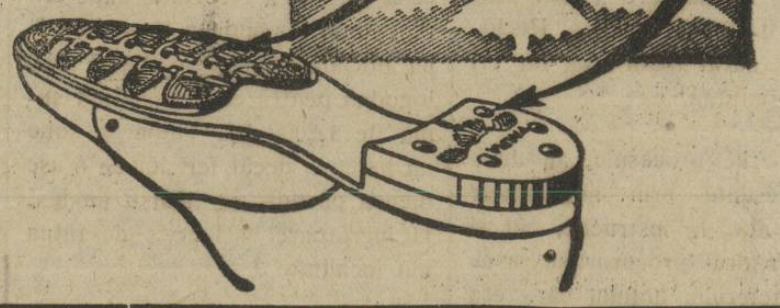

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerțului

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor deschisă**

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. • Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune și ieftine

1370

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA..

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

Reprezentanța Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Frații Nussbaum Târgu-Mureș **Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă** 262-

FURTUL
dela resortul de Justiție

Desbaterile procesului. Actul de acuaare. Hoțul a fost un Logodnic galant. Sentința.

Joi a început la Tribunalul din Cluj, desbaterile procesului asupra furtului de la resortul de justiție. Actul de acuzare a fost susținut de d-l procuror Ilea. Rechizitorul a durat toată ziua iar eri s'a dat sentința.

•

Desbaterile procesului au devenit interesante prin amănuntele stabilite atât la instrucție, cât și în rechizitorul procurorului, asupra caracterului hoțului care era în preajma căsătoriei.

El se numește Gh. Danețiu junior, fost funcționar la resortul de justiție unde a comis furtul. Este fiul unui modest funcționar la judecătoria de ocol. Fiind funcționar la resortul de justiție, a deschis casa de bani prin chei false, în patru rânduri, furând în total suma de 39.430 lei.

Istrucția a stabilit că aceasta sumă a cheltuit-o în mai puțin de 2 luni. Danețiu-junior în urma operațiilor sale și-a permis să ducă o viață foarte luxoasă, făcând cadouri și serenade logodnicei sale, căci era în preajma căsătoriei. După a treia operațiune făcută la casa de bani a resortului unde era funcționar, Danețiu a făcut logodna oficială cu aleasa inimei sale, logodnă pentru care a cheltuit suma de 12.000 lei. Viitoarea soție nu putea fi decât fericită de o asemenea partidă, ea fiind o modestă lucrătoare la fabrica de tutun din localitate.

Toată fericirea însă a fost risipită atunci când Danețiu a încăput pe mâna justiției. Descoperirea furtului s'a făcut în urma luxului și petrecerilor pe care le ducea junele logodnic, cu banii.., justiției.

•

Prin sentința care s'a dat eri Tribunalul l'a condamnat la 3 ani muncă silnică și perderea drepturilor politice pe 5 ani, cum și la restituirea sumei furate.

Atât procurorul cât și apărarea au făcut apel.

DE LA CONSILIUL DE RAZBO

Procesul rebelilor din Kerechiul-mic

Declarațiile martorilor. Eliberarea din arest a secretarului comunal Ghedeon Mihai.

Ziua II.

Ședința se deschide la orele 8 și jumătate și se'ncepe ascultarea martorilor.

Martorul Lezianu Ion sergent instructor jandarm, spune că numai G. Szilágyi Jozsef a provocat această turburare și tot el împreună cu P. Szilágyi Elek și alți doi au vrut să-l dezarmeze.

— Primarul Mészáros Sándor spune că în ziua de 16 Ianuarie a. c. a asistat la un scandal petrecut la primărie, când G. Szilágyi Jozsef a vrut să desarmeze pe jandarmi. La acel scandal se strânsese o gramadă de lume, care în urma răgăminților lui s'a împrăștiat.

Dr. Tiberiu Viciu, prim pretorul plășei, spune că fiind avizat telefonic de către serg. Lezianu că în Kerechiu sunt oare cari turburări, s'a transportat la fața locului împreună cu o campanie de soldați sub comanda d-lui Lt. Zaharia, unde a găsit pe notarul Ghedeon într'o stare de surescitare extremă. Deschizând o anchetă a stabilit că oamenii intenționat nu s'au prezentat la unitățile lor și între altele a mai auzit că veniseră doi călăreți din alt sat cari au îndemnat pe tineri să nu se prezinte la corpurile lor, căci peste puțin timp armatele Horthiste vor fi în Kerechiu. Mai declară că secretarul Ghedeon a fost totdeauna cel mai bun funcționar din plasă și chiar în această ocazie și-a făcut datoria pe deplin. D-sa crede că numai din răutatea celorlalți acuzați, se află notarul azi împreună cu ei pe banca acuzării.

Lt Zaharia, și pretorul Kis Kornel dau cate o depoziție cari se aseamănă mult cu ale prim pretorului.

Gavril Silaghii, telefonist la primpretorat, declară că secretarul Ghedeon s'a interesat telefonic de felul cum trebue să procedeze cu ord. de concentrare și că nu a primit nici un răspuns din cauza firului care se stricase.

Toboșarul satului, Ludovic Deak, declară că a fost însărcinat de secretar să transmită ordinele de concentrare locuitorilor. însă la transmitere a fost beat.

Soldatul Röster Iosef, jandarm, declară că în timpul scandalului dela primărie a auzit pe G. Silaghi Iosef spunând că la concentrare să plece conții și grofii, căci numai ei i-au adus pe Români în țara lor.

Sepely Iosef, învățător, declară că a fost rugat de secretar să facă un tablou de toți oamenii ce trebuiau să plece la corpuri, tablou pe care l'a făcut în ziua de 15 Ianuarie a. c.

Mai depun martorii: Șandor Silaghii, Tüster Daniel, Erdeak Șandor și Beldy Layos, care se plânge consiliului că a fost pălmuit de jandarm în timpul primei anchete, însă că tot aceiași jandarmi i-au cerut scuze.

Consiliul în unanimitate de voturi admite scoaterea din arest a secretarului Ghedeon Mihail care numai în timpul sedințelor va sta pe banca acuzării.

Ședința pe suspendă până azi Sâmbătă.

Rp.

In jurul Căminului studentelor din Cluf

Se știe că din fondurile adunate prin subscripție publică și din cele date de Ministerul Instrucțiunii, Universitatea Clujană a cumpărat un imobil foarte frumos cu un parc mare pentru înființarea unui Cămin pentru studente.

Din nefericire căminul nu a putut funcționa deoarece locatarii n'a putut fi evacuați. In ziua de 15 Martie a. c. a avut loc procesul dintre Universitate și locatari.

Universitatea a fost reprezentată prin d. Rector Iacobovici și prin d-l profesor Paul, directorul Căminului.

Toți locatarii au declarat în fața d-lui președinte, că se vor muta imediat ce li se vor da locuință corespunzătoare.

Nu ne îndoim, că Oficiul nostru de încartiruire va face tot posibilul ca să libereze localul așa ca în cel mai scurt timp studentele Universității noastre să aibă un adăpost.

Universitatea intenționează să mărească atcuala clădire, să construiască noui pavilioane, să amenajeze parcul și să poată realiza un Cămin modern cu biblioteci, săli pentru lucru și camere confortabile.

Rugăm și pe această cale autoritățile în drept să vie în ajutorul Universității cu atât mai vârtos cu cât în curând se va vota legea căminurilor și se vor da fonduri însemnate pentru construire și înzestrare.

Universitatea luptă de doi ani prin toate mijloacele pentru a obține evacuarea, dar n'a reușit. Sperăm că de data aceasta cu binevoitorul concurs și al autorităților și al locatarilor să poate obține acest lucru.

Dela Teatrul Național

Sâmbătă 17 Martie se va juca, odată cu „Cavalerul Vloia“, o comedie într'un act de V. Al. Jean, „Nodul Gordian“, piesă jucată cu un deosebit succes pe scena Teatrului Național din București.

In această piesă apar Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Simionescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu.

•

Viitoarea premieră o formează comedia „Punctul Negru“ de Kadelburg și Presber și va avea loc Marți 20 c, cu Dnii Stănescu-Papa, Neamțu, N. Vasilescu, N. Dimitriu, N. Borgovan, și Dnele Ec. Stănescu, A. Medianu, S. Jipescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 17 c. „Cavalerul Vloia“ și „Nodul Gordian“.
Duminecă 18. matineu „Institutorii.
Duminecă 18 c. seara „Fetița“.
Marți 20 c. premieră „Punctul Negru.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Oferim pentru particulari și armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu prețurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale și aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofoniu grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Pungi, saci de hârtie (simple si luxuoase)
la confecție LEPAGE Cluj
Cereți modele și lista prețurilor. 1267 4

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare,
carucioare pentru copii, în mare depozit.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

RACHETE de TENIS
se repară în mod conștiincios și împletesc cu coarde noui, de către specialiști, la:
DAVID VENCEL
Fabrică de instrumente muzicale
2658 **CLUJ** Reclama 2846
Societăți și magazine de articole sportive obțin prețuri de favor.

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

SACI, MUȘAMALE
2613
cumpără, vinde și împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Trebonîu Laurean 8—10.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 754 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 21 Martie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 80 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 40 L.

Cucerirea orașelor și politica țărănistă

„Poporul român și minoritățile naționale" este problema care preocupă pe d. prof. G. Bogdan-Duică în numărul din urmă al gazetei „Poporul Român".

D. Bogdan-Duică în care ne-am obișnuit a vedea o minte clar-văzătoare și o judecată precisă, categorică, ne aduce și în articolul despre care vorbim, aceiași documentată expunere, aceiași metodă strict deductivă, pe care i-o cunoaștem de mult și care contrastează atât de vădit cu metodele întrebuințate de către colegii săi de partid. Decât numai că de astădată concluzia la care ajunge distinsul profesor dela universitatea din Cluj, se înmlădiază în direcția pe care o indică firma țărănistă a gazetei sus citate.

D. Bogdan-Duică ne dovedește la început cât de serioasă este problema minorităților la noi, prin *numărul*, prin *viața* și prin *„dreptatea"* care o au aceste minorități.

Puterea numărului e dovedită cu date statistice care, în ce privește orașele, sunt extrem de dureroase pentru noi.

Viața, sau mai de grabă puterea de viață a minorităților, o dovedește prin exemplul Sașilor, cari în decursul veacurilor au avut atâtea de îndurat și totuși au știut să se păstreze ba chiar să crească în număr. Afară de asta, ungurii mai puțin rezistenți decât cei dintâi, vor putea totuși să se mențină atât prin număr (aproximativ un milion la țară față de două milioane șapte sute cincizeci mii români și peste trei sute de mii la oraș, față de o sută optzeci mii de români) cât și prin vecinătatea Ungariei, care-i va alimenta nu cu iredenta ei, pe care nu o vom îngădui, dar cu știința, arta, poesia, muzica, jocul, slujba religioasă, pe care nu le putem opri.

In sfârșit ni se mai vorbește de „dreptatea" lor, adică de faptul că li s'a făgăduit la Alba-Iulia unele libertăți și deci trebuie să ne ținem de făgăduială. — (D. prof. ar fi trebuit să spună că le-am și împlinit aceste făgăuieli, căci celelalte, neîmplinite, de care ne pomenește d-sa și anume: latitudinea minorităților de a se administra și judeca în limba lor, e de prisos să ne mai ocupăm, ele fiind absurde și de neîmplinit).

Rămâne deci stabilit că minoritățile sunt în număr mare la noi și că în noulle provincii, ele întrec la orașe numărul românilor. Rămâne apoi că aceste minorități constituesc energii vrednice de luat în seamă, refractare dominației sau în orice caz expansiunei românești în țara românească.

Rămâne, în sfârșit, că aceste „energii trebuiesc combătute tot cu energii", cu energiile proprii ale rassei noastre de a se înmulți, de a asimila, de a cuceri prin cultură, și nu printr'o politică de constrângeri, de persecuții de siluiri, care a dus fostul stat maghiar acolo unde-l vedem astăzi.

Ori lupta cea mare se va da desigur la orașe, căci la sate elementul românesc a crescut chiar sub

comis o nedreptate cu minoritățile dominația străină și cu atât mai mult va avea acum putință de desvoltare. Trebuiesc cucerite orașele!

Cum? Prin primenirea lor cu prisosul satelor, prin revărsarea excedentului țărănesc, ce trece deasupra nevoii ogoarelor, spre viața muncitoare dela oraș, spre viața cultă și conducătoare dela oraș. Căci, astăzi o țară nu poate fi decât aceluia care stăpânește orașele, după cum în vechime era a celuia care dispunea de un număr mai mare de cetăți întărite.

Cine însă va putea îndrepta revărsarea satelor spre orașe? Aci ia cuvântul d. B. Duică, țărănistul: *„politica țărănistă,* — ne spune d-sa, *deoarece numai cu această politică putem produce, naște mulțimi de țărani cuceritori".*

Și cum se înșeală aci d. Duică! Căci politica țărănistă, *e tocmai o politică de slăbire a ambiției naționale, o politică în care spiritul de toleranță se confundă cu renunțarea la luptă.*

Și dovada stă chiar în articolul d-lui Bogdan, care socoate că s'a le nedându-li-se voie nu numai să se judece, dar chiar să se și administreze(!?!) „în limba lor proprie, prin indivizi din sânul lor".

Stat în stat? In nici un caz! Și dacă aceasta e politica țărănistă, apoi aplicarea ei nu numai că va da cu totul orașele Ardealului pe mâinile străinilor, dar va însemna pulverizare definitivă a simțimântului național în sufletul țărănimei române.

Iar marele exod al masselor cuceritoare țărănești spre oraș nu-l vor putea determina decât tot întețirea politicei de îndrumare de până acum, tot înmulțirea din ce în ce mai mare a școlilor la sate și înzestrarea lor cu orice poate fi trebuincios unei cât mai intense desvoltări a energiei noastre naționale.

Și victoria va fi desigur numai a lor, a țăranilor, afară numai dacă nenorocul nu-i va da pe mâna unei guvernări neexperimentate, care să-și încerce generozitățile utopice și nelegitimate de nici o rațiune pe spinarea țărei, ridicată cu atâtea jertfe și cu atâta trudă.

Un exemplu pentru minoritățile noastre

In vederea alegerilor și pentru a da mai multă autoritate și putere politică acțiunei lor, Românii din Banatul sârbesc s'au constituit în partid, purtând numele de partidul român din Jugoslavia. Se știe că în alegerile cari au început la 18 Martie în Jugoslavia, românii își au candidații lor în câteva cercuri ale căror nume le-am făcut cunoscute.

In Panciova, unde se găsește și sediul partidului român, a apărut și un organ al acestui partid.

In numărul doi al acestui ziar, care ne-a sosit la redacție, se publică un apel către românii din Banatul jugoslav, apel din care se poate vedea și care este programul politic al partidului român, dar mai cu seamă tactica pe care conducătorii românilor din Banatul sârbesc înțeleg s'o urmeze în alegeri, modul în care ei își desvoltă acțiunea politică.

Căci iată ce sfaturi adresează organul oficios al partidului român către populația românească:

„Să fiți cu băgare de seamă, nici unde nici o ceartă; nici la birturi nu vă duceți, și mai ales bărbații de încredere să stea acasă. Stăpâniți-vă oameni buni, nu lăsați frâu liber durerilor noastre; numai prin lege și dreptate se poate ajunge la bunăstare și la mântuire, nu prin silă și forță. Nu îngreunați lucrul conducătorilor noștri prin fapte necugetate.

„Românul totdeauna a respectat legea și orânduirea, nu ne faceți de rușine acum, nu ascultați glasul acelor oameni fără suflet, cari vă îndeamnă la fapte necugetate.

„Faceți dar să vadă cu toții că suntem un popor pașnic, nu „răzvrătitori, și că dorim dreptatea prin legi".

Cuvintele acestea în care se sintetizează întreaga acțiune politică a românilor din Banatul sârbesc față de statul jugoslav, pot sluji ca pildă minorităților din Ardeal.

Căci în vreme ce românii din Jugoslavia dovedesc prin aceste cuvinte ale conducătorilor lor atașamentul față de statul unde trăesc, conducătorii ungurilor și sașilor dela noi n'au voit nici o clipă să înțeleagă că aspirațiile lor nu se pot vedea realizate decât în cadrul unui stat consolidat. Intâi consolidarea statului înăuntrul căruia trăești și în rândul al doilea împlinirea aspirațiilor tale. Căci într'un stat în care o parte din populație nu înțelege să-și dea contribuția de muncă și de suflet pentru consolidarea și organizarea vieții acelui stat, nimeni nu va putea ajunge să-și realizeze aspirațiile. De adevărul acestui fapt trebuie să se pătrundă conducătorii minorităților etnice din Ardeal. Prin acțiunea lor de continuă răzvrătire împotriva statului, prin atitudinea lor de ură și de dispreț pentru ordinea românească, prin campaniile defăimătoare ale presei minoritare și prin sprijinirea agitațiilor iredentiste, conducătorii minorităților dela noi, împiedecând creiarea și consolidarea unor legături de dragoste a conaționalilor lor față de stat, au împiedicat în acelaș timp și tot ceiace putea să satisfacă aceste minorități prin realizarea gândurilor și nevoilor lor.

Din acțiunea politică de ordine și potrivită cu interesele statului unde trăesc pe care înțeleg s'o dezvolte Românii din Banatul jugoslav, ar trebui să ia exemplu minoritățile dela noi!

Problema păcii în Orient

Spre rezolvarea crizei orientale. — Interesele economice franco-engleze în Turcia și Asia-mică

Chestiunea orientală preocupă serios cercurile conducătoare ale politicei europene. Refuzul guvernului din Angora de a accepta, condițiunile de pace fixate la Lausanne ar fi îngreuiat mult situația europeană dacă puterile aliate nu s'ar fi grăbit să procedeze cu talent și înțelepciune. In momentul de față Turcia este gata să semneze un tratat de pace modificat. Mai rămâne să se stabilească înțelegerea între Turcia și Grecia și între Turcia și Italia. Dar obiectul neînțelegerilor între aceste țări este prea neînsemnat pentru a se putea presupune noui dificultăți întru stabilirea păcii în orient.

Interesele Angliei și Franței în Orient

De-altcum atât Anglia cât și Franța au mari interese economice în orientul european pentru a se crede că aceste țări nu-și vor da toată silința să convingă Turcia de necesitatea împăcării cu statele dușmane.

In special Anglia are numeroase întreprinderi industriale în Asia Mică cari stagnează din cauza războiului. Marile capitaluri investite în aceste întreprinderi se fărămițează zi de zi.

Lucrările de instalație și exploatare se ruinează și vor trebui mai târziu investiri fabuloase pentru a pune la loc cea ce a distrus prelungirea actualei stări de lucruri.

Franța deasemeni are interese comerciale și industriale în Turcia și Asia Mică, și orice întârziere o păgubește enorm.

Cauzele fundamentale ale crizei orientale

Clausele teritoriale, politice și judiciare ale tratatului de pace de la Lausanne cu privire la regimul străinilor în Turcia, conține destule concesiuni făcute de către aliați. Aceste condițiuni acceptate, Turcia ar putea pretinde acelaș regim economic și financiar, ceea ce ar însemna pretenții de noui concesiuni din partea aliaților. Sau aceasta pare să fie dorința guvernului din Angora. Dacă aliații ar ceda și pe această chestiune ar însemna ca toate interesele lor economice să fie periclitate în viitor.

Argumentele Franței

Negociațiunile unui tratat de pace, spun diplomații francezi, nu se pot concepe fără schimbul de concesiuni mutuale, fără jocul de compensații. In ziua când se va semna tratatul de pace fără clauzele economice și financiare amintite în proectul de la Lausanne, Franța va pierde beneficiul tuturor concesiunilor sale anterioare și nu va putea contracta altele în viitor.

In acelaș timp, întreprinderile particulare franceze nu se vor putea expune a contracta afaceri în Turcia și Asia Mică, atâta vreme cât nici afacerile de stat nu sunt garantate. Căci în cazul când guvernul turc nu'și va ține angajamentele față de cutare persoană sau societate franceză, pe ce cale va putea fi constrâns guvernul turc să'și țină angajamentele luate printr'un contract încheiat pe cale particulară? Aranjamentele particulare cari s'ar ivi, presupun ca bază indispensabilă, un acord general și oficial încheiat de la stat la stat în condiția responsabilității reciproce.

Cine cunoaște Turcia va înțelege toată temeinicia tezei franceze.

Ce vrea Turca?

După cât se pare însă, Turcia e dispusă la noui tratative și credem că va face concesiuni importante. Nu e mai puțin adevărat că ea va fi aceea care va conduce și stăpâni discuția, deoarece încăpățânându-se în rezistența ei de până acum, ar cauza mari pagube finanței franco-engleze. Rămâne de văzut ce așteaptă guvernul din Angora în schimbul încheierii unui acord economic pe baze de reciprocitate.

Noile tratative de pace cu Turcii

Londra (Rador). Contrapropunerile turcești au sosit la Paris și Londra. Luni va începe conferința experților francezi, englezi și italieni în Londra examinându-se propunerile turcești. Tratativele cu Turcii vor fi la Constantinopol. In locul lui Izmed Pașa vor fi încredințați ai guvernului din Angora: Adnam bey și generalul Refet.

Cercurile aliate cred că aceste tratative vor întâmpina mari greutăți, deoarece contra propunerile referitoare la capituiațiuni servesc numai interesele turcești și sunt îndreptate contra străinilor.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Creiaţia artistică... obligatorie

Cetim în ziare că guvernul bulgar, care a promulgat o lege asupra muncii obligatoare „o va aplica în curând şi la lucrările artistice şi intelectuale".

Cu alte cuvinte poeţii, pictorii, muzicanţii etc. vor trebui să... crieze încontinuu atâtea ore pe zi.

Acum, sunt unele arte, la care să zicem că ar merge legea muncei obligatorii.

Bună oară: arta dramatică sau opera. Are sau n'are dispoziţie actorul sau cântăreţul, în seara cutare trebuie să apară în faţa publicului, în dimineaţa cutare trebuie să vie la repetiţie.

Hai să spunem acelaş lucru şi despre pictori.

Când omul nu-i bolnav, poţi să-i impui să-şi ia şevaletul, paleta, cutia cu culori şi cartonul la spinare şi s'o iar razna prin ponoare şi pe marginile gârlelor pentru a găsi subiecte.

Dar ce te faci cu creiatorii ceilalţi, la care meşteşugul trece toc mai în rândul al treilea sau al patrulea, făcând loc în primele rânduri concepţiei pure şi stărei de inspiraţie, fără de care o operă nu poate prinde viaţă?

Cum poţi pretinde poetului: „Astăzi să-mi scrii 75 hexametri, 45 adonici 88 versuri în metru alcaic!!"

Cuvântul „metru" ar lua atunci pur şi simplu accepţia pe care i-o împrumută şi lipscanul din colţ.

Sau cum poţi să-i pretinzi bietului autor să-ţi confecţioneze în trei zile o nuvelă? De confecţionat, ţi-o confecţionează el, sigur, dar vorba e, nuvelă va fi aceea pe care ţi-o va aduce la capătul termenului acordat?

La noi ar însemna să readucem în fruntea literilor române pe Mircea Rădulescu sau pe Cosmin. Ei s'ar împăca într'adevăr cu munca obligatorie şi ar scoate bucata de poesie sau de nuvelă, pe câtă măsură i-ai cere-o, cum se spune că iese macaroana din aparatele automate italieneşti: ai pus zece bani, ies câţiva metri de macaroane şi pe urmă, hai! apare un foarfece şi-i curmă mersul şerpuitor, — dar dacă ai pus numai cinci bani, foarfecele îşi scoate vârfurile tăietoare mult mai din vreme...

Dar lăsând gluma la oparte, eu cred că şi o lege în felul acesta ar folosi laceva, chiar pentru scriitorii buni, cari în majoritatea cazurilor sunt nespus de leneşi; nu desigur obligându-i să lucreze cu ziua, ci impunându-le ca în fiecare an să dea la iveală bună oară un volum fiecare. Atâta lucru cred că ar putea face, neavând altceva de lucru. Căci îmi închipui că legea în chestiune determinând numărul pe care trebuie s'o facă artistul în cutare timp, îi va determina şi pensiunea necesară pentru a putea să se ţină de obligaţie. Alt fel cam ce rost ar avea să se amestece statul în reveriile bieţilor scriitori!

Şi odată pensiunea asta stabilită, s'ar vedea îndată că nici un poet nu va lua în râsnunca obligatorie în artă. Ba dimpotrivă.

Acum să vedem ce-or să facă bulgarii cu aplicarea legei! Însă, chiar de va da roade acolo, la noi, cred că slabă nădejde ar fi să prindă. Căci trebuie să stabileşti atunci cari au talent şi cari nu, şi să vezi atunci, certuri pe critici, să vezi atunci protecţii, să vezi atunci intervenţii politice şi sinecure, să vezi atunci hărmălaie şi ţigănie.

Şi decât aşa mai bine să rămână cum a fost.

NOMOFILAX

Un gimnaziu pentru Moţi

Un comitet compus din Dr. Ion Boeriu, deputat, Iovian Mureşianu senator, Ştefan Pop, senator, Dr. Remus Paşca deputat, Dr. Ion Mateiu deputat şi alţi fruntaşi din Ardeal au luat lăudabila iniţiativă de a înfiinţa la Câmpeni, în centrul Munţilor apuseni un gimnaziu cu 4 clase pentru Moţi.

Cum însă mijloacele materiale sunt insuficiente pentru zidirea acestui institut cultural, din cauza papulaţiei foarte sărace din aceste părţi, comitetul de iniţiativă a lansat un apel subscris de toţi fruntaşii ţinutului, apel publicat acum o lună prin ziare prin care se cere aboiul publicului pentru ridicarea gimnaziului „Horea" din Câmpeni.

Ne facem ecoul acestui apel, rugând publicul românesc să contribuie pe cale materială la înfăptuirea acestui institut de cultură, de care-i cer Moţii, cei mai falnici purtători ai steagului libertăţii şi ai rede;teptării naţionale în Ardealul, adinioară subjugat.

Religia dominantă la Senat

In legătură cu discuţiunile ce au avut loc la Senat între conducătorii bisericilor unită şi ortodoxă asupra religiei **dominante,** *domnul N. Iorga publică în ultimul număr al ziarului „Neamul Românesc" articolul de mai la vale, care oglindeşte perfect singurul punct din care se poate pune această chestiune, la noi:*

În Senat s'a discutat cu pasiune între Mitropolitul din Blaj şi Mitropolitul ortodox din Sibiu chestia Bisericii dominante.

Deoparte şi de alta s'au apărat drepturile organizaţiei respective. ceea ce nu e decât foarte natural. Pasiunea însăşi, când este sinceră, înobilează.

Majoritatea a primit cu deosebită căldură expunerea, de un larg avânt, a părintelui Nicolae Bălan. Şi a avut dreptate, căci punctul său de vedere, pentru cei mai vechi, pentru cei mai mulţi credincioşi, e cel bun.

Iată de ce judecăm — aşa cum judecăm, şi e firesc să judecăm, noi, laicii.

Teologii pot să lupte cu privire la puncte de dogmă. Pe noi, cari trăim înainte de toate în viaţa noastră şi pentru dânsa, ceea ce ne interesează e mai ales legătura unei credinţe cu dânsa.

Această legătură se hotăreşte însă prin vechimea şi prin puterea ei.

Dar aşa-numita ortodoxie — terminul e grecesc şi-mi e indiferent, — dacă n'a fost stabilită de noi, a crescut cu noi şi a fost aşa de adânc înrădăcinată şi pătrunsă de noi, încât face parte din fiinţa noastră naţională. E natural deci ca marea majoritate a poporului nostru să fie alipită de această formă a creştinismului, să fi suferit chiar mucenicia pentru dânsa. Pe când Unirea, oricâte efecte fericite a avut, oricât suflet românesc s'ar fi închis în curs de o sută de ani întrânsa, a fost în intenţia promotorilor ei un mijloc de a robi naţia noastră politicei Habsburgilor, — cu cari s'a sfârşit. Iar, în ce priveşte pe credincioşi, ei au rămas în tot felul lor de a concepe religia, tot ce a fost înainte de Unire.

Dar mai este şi alt punct de vedere. Între o biserică aparţinându-ni numai nouă şi alta care aparţine şi Papei, preferim pe cea dintâiu.

Iar, dacă şefii Bisericii unite ţin la religiositatea poporului lor mai mult decât la cele patru puncte de deosebire, ei trebue să înţeleagă un lucru: că e mai bine ca biserica soră, fie şi biserică rivală, să fie recunoscută ca dominantă, folosind şi ea, cea mai apropiată de dânsa, din această situaţie decât să ajute la proclamarea, fatală pentru moralitatea maselor, a Statului fără religie.

N. IORGA.

Răspândiţi „Infrăţirea"

✕ FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✕

Cronica dramatică

Activitatea Institutului economic românesc pe anul 1922.

Activitatea generală.

Ca şi institutele similare din celelalte state de cultură ale lumei „Institutul Economic Românesc" a răsărit ca o necesitate de care se resimţea întreaga viaţă economică a ţărei.

Pornind dela izvoarele de documentare economică care să dea publicului interesat o orientare în problemele economice care'l preocupă, Institutul economic a servit date şi documente oficialităţii, atât pentru conferinţele internaţionale care s'au ţinut în anul expirat, cât şi pentru diferitele comisiuni, întrunite în parlament pentru alcătuirea noilor legislaţiuni.

Materialul documentar a fost pus în acelaş timp la dispoziţia corporaţiunilor societăţilor şi chiar a persoanelor private iar aportul de cunoştinţe, al institutului economic a fost de mare folos comisiunei pentru unificarea contribuţiunilor directe şi pentru înfiinţarea impozitului pe venitul global; comisiunei pentru studiarea problemei românizării întreprinderilor; comisiunei pentru studierea înfiinţărei unei asociaţiuni a băncilor din România etc.

Activitatea Institutului s'a mai relevat şi prin ancheta economică română-cehoslovacă din Praga, cât şi la Congresul Camerilor de comerţ şi industrie, ţinut în toamna acestui an la Constanţa.

Legăturile cu streinătatea

Relaţiunile cu streinătatea constând în schimburi de publicaţiuni, date şi documente economice au luat un mare avânt în anul trecut.

Institutul economic românesc e în relaţiuni active, cu institutele similare din: Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveţia, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Italia, Letonia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Serbia, Spania, Suedia, Turcia, Ungaria, Statele Unite, Argentina, Brazilia, Siria şi Algeria.

Legături mai strânse cari au permis şi stabilirea normelor de schimb s'au făcut cu institutele economice din Cehoslovacia, Germania şi Polonia.

Serviciul de documentare

Ca un corolar al necesităţii României de a-şi reface întreaga viaţă economică modernă pe bază de studii aprofundate, privitoare la organizările în acelaş domeniu din străinătate, Institutul economic românesc caută să-şi îmbogăţească biblioteca lui economică.

La sfârşitul anului încheiat, Institutul primea: 12 ziare streine, 187 publicaţiuni periodice streine, 39 ziare româneşti şi 47 puclicaţiuni periodice româneşti.

Biblioteca Institutului a crescut în cursul anului trecut cu 788 opere în 875 volume, astfel că ea posedă astăzi 1676 volume economice, cu 133 publicaţiuni periodice.

Biblioteca, ziarele şi publicaţiunile periodice ale Institutului au fost mulţumitor consultate în anul trecut atât de membrii Institutului cât şi de persoanele particulare.

Pentru utilizare mai întensă a bibliotecii către persoanele particulare, fiind nevoie de o sală de citire, Banca Naţională a venit în ajutorul Institutului, punându-i în acestanîa dispoziţie mai multe săli din palatul său.

Arhiva documentară a Institutului cuprinde nu mai puţin de 50000 de tăieturi din publicaţiile periodice şi din ziare lipite pe foi volante care tratează cele mai variate şi mai actuale chestiuni de natură economică.

Toate aceste tăieturi clasate pe chestiuni în dosare speciale sunt prezăzute cu indicaţiunea izvorului şi a timpului când au fost imprimate.

Serviciul de informaţii economice

Pentru a înlesni transmiterea de la unii la alţii a ştirilor privitoare la situaţiunea societăţilor sau persoanelor cari se prezintă pentru încheeri de afaceri sau solicitări de credite, Institutului urmează să-şi creieze şi un serviciu de informaţii.

Un preţios materiai va uşura mult opera ce-şi propune.

In afară de fişierul de peste 35000 adrese care cuprinde majoritatea firmelor comerciale, industriale şi de bancă din ţară, Institutul economic românesc urmăreşte după „Monitorul Oficial" de la înfiinţarea sa şi până la zi, orice mişcare de natură publică ce se produce în fiinţa întrepinderilor noastre comerciale, industriale şi de bancă.

Fişierul acesta la care se lucrează de la începerea activităţii institutului şi care reclamă o continuă şi o perseverentă muncă, cuprinde astăzi peste 40.000 fişe.

Un al doilea izvor pentru cunoaşterea situaţiunei economice şi financiare a întreprinderilor sunt chestionarele trimise tuturor întreprinderilor bancare, industriale şi comerciale care interesează institutul.

Fişierul care cuprinde relaţiuni asupra stării economice şi financiare a acestor întreprinderi are peste 6000 adrese de firme.

Buletinul Institutului economic românesc

Încă din luna Ianuarie 1922, Institutul a început publicarea unui buletin economic lunar în limba română, pentru a uşura munca de reorganizare, de desvoltare şi de expansiune economică a ţărei printr'o cât mai sistematică documentare economică.

O altă publicaţiune periodică îşi va face apariţiunea anul acesta, pentru documentarea străinătăţii asup a ţării.

Buletinul Institutului a fost împărţit în două părţi distincte: partea de studii şi cercetări originale şi parte informativă documentară.

Urmărirea faptelor economice în timp şi în spaţiu e ajutată de un însemnat număr de table statistice, cuprinse într'un capitol special: „Statistica economică". Supliment gratuit la Buletinul Institutului apare „Bibliografia economică română".

Membrii şi gestiunea băneasca.

La sfârşitul anului 1922, Institutul economic românesc număra ca membri fondatori şi aderenţi:

95 Bănci, societăţi de credit şi economii.

89 Societăţi comerciale şi industriale.

33 Comercianţi şi industriaşi.

174 Membri de diverse profesiuni.

Bilanţul şi Contul de profit şi pierdere pe anul trecut arată suma de 1353967 lei proveniţă din disponibilul gestiunei anului 1921 şi din cotizaţiile încasate pe 1922, din care s'au cheltuit 740413 lei.

Din rest s'a trecut în anul acesta, suma de lei 114092 la fondul de rezervă, în conformitate cu statutele, rămânând pentru anul în curs 499461 lei, din care 250000 lei s'au trecut la „Fondul Social" destinat Casie Institutului economic românesc.

Anchetele noastre

Un institut iredentist: Marianum

IV.

Facultatea clandestină.

Presa maghiară și acuzațiile noastre. Șase școli neautorizate, cari totuși funcționează. Coeducația ilegală. O facultate originală.

Presa maghiară și acuzațiile noastre

Se immune, înainte de-a intra în materia anchetei de astăzi, un răspuns la răspunsul confirmativ dat de presa maghiară destăinuirilor noastre asupra iredentismului dela Institutul „Marianum" din Cluj. Presa aceasta, în totdeauna grăbită să rectifice acuzațiunile aduse ungurilor, a venit abia a doua zi cu răspunsul la cele arătate de noi. „Ujság" a confirmat, că unul dintre manualele incendiare, din care am citat câteva pasagii a fost de fapt introdus în institut, dar și a fost scos în practică! Despre un alt manual (care anume, nu ni se spune), „Ujság" declară că e inexistent. Este scuza pe care o prevedeam încă de pe atunci, când reproduceam citatele incendiare din manualele dela „Marianum". De ce însă nu ni-se pomenește titlul nici unuia dintre cele două manuale, pentru a proba adevărul cu numele elevei posesoare, scris chiar pe coperta manualului? — „Keleti Ujság" se leagă de iredentismul din manualele de matematici și face ironii neizbutite. Recunoaște însă, că elevele dela „Marianum" posedă manuale iredentiste, și contrar celor spuse de „Ujság", afirmă, că ele ar fi ajuns în posesia elevelor pe calea comerțului liber. Noi noi acuzaserăm tocmai de complice pe negustorii de cărți. Iată deci două confirmări de-odată, amândouă din partea acelei prese maghiare care întotdeauna s'a grăbit să ia apărarea institutului „Marianum". Ziarul șovinist „Ellenzék" din partea căruia ne așteptam la invectivele cele mai violente, n'a scos până azi nici un cuvânt, deși suntem la al patrulea capitol al destăinuirilor noastre.

Școli cari funcționează fără autorizație. Călcarea unui ordin expres al Ministerului.

Capitolul de astăzi al anchetei noastre, dă în vileag nu numai iredentismul conducătorilor institutului, dar și nerecunoașterea formală a statului român de către acești conducători.

Sunt anume la „Marianum" câteva școli înființate sub stăpânirea românească, care funcționează fără aprobarea guvernului român. Ne vom ocupa deci de ele, arătând modul lor de funționare.

*

Sub unguri funcționau la institutul „Marianum" următoarele școale: o școală civilă (medie) de fete; un liceu; o școală comercială superioară (toate pentru fete.)

După preluarea Ardealului (1919) s'au mai înființat: o școală primară de fete; o școală comercială de un an, pentru absolventele a patru clase medii sau secundare; o școală de gospodărie, de un an; o școală profesională de fete, de doi ani; un conservator; o școală normală pentru fete și băeți, și o școală normală superioară, pentru fete și băeți.

Școala civilă, (medie) moștenită dela stăpânirea maghiară, s'a contopit în 1922 cu liceul de fete. Școala normală s'a desființat în acelaș an, prin ordinul ministerial, prin care se interzicea coeducațiunea.

Observăm — și afirmațiunea aceasta nu este a noastră — că toate școlile acestea înființate sub stăpânirea română (nu sub unguri, după cum afirmă presa maghiară) funcționează fără autorizația guvernului român.

Mai mult, Ministerul de instrucție a refuzat chiar în mod special, autorizația pentru funcționarea școalei de gospodărie și a celei profesionale. *Cu toate acestea școala aceasta funcționează și astăzi.*

Distrugerea unei legende: superioritatea instrucției dela „Marianum".

S'a crezut până acum, — și presa maghiară, interesată, a făcut tot posibilul să acrediteze acest lucru, — că instrucția dată la „Marianum" ar fi superioară instrucției date în alte instituții similare, ba chiar că „Marianum" s'ar bucura de o faimă europeană.

Să ne fie îngăduit să distrugem aici această legendă, care ca toate legendele este tendențioasă și falsă.

Adevărul adevărat este că dimpotrivă, instrucția ce se dă la „Marianum" este cu desăvârșire superficială.

Căci instrucția dată într'o școală comercială sau în una profesională ale căror cursuri sunt numai de un an, nu poate fi decât superficială.

Episcopul Majláth și cellalți conducători ai „Marianum"-ului nu s'au gândit că fac cel mai mare rău elevilor unguri, aruncându-i în viață cu cunoștințele ce se pot câștiga într'un singur an, la o vârstă destul de fragedă.

Nu s'au gândit că absolvenții acestor școli de un an vor fi într'o vădită inferioritate față de absolvenții altor școli complecte și metodic înlăturați de aceștia. Or, lucrul acesta, după părerea noastră, nu poate fi îngăduit de către Statul român, căci Statul nu poate tolera o instrucție superficială, după cum nu se tolerează aceasta nici într'un stat conștient de datoria ce-o are față de fiii țării.

Și o altă dovadă a superficialității: la institutul „Marianum" sunt o sumedenie de profesori necalificați. La liceu funcționează numai 31 (din 45) fără calificație de profesor de liceu! iar dintre aceștia mulți sunt titrați pentru școli primare (unsprezece); mulți iarăși pentru școli de altă natură, firește inferioare.

Toți aceștia sunt buni însă pentru institutul patronat de Episcopul dela Alba-Iulia, căci nu'ți trebue cine știe ce școală, ca să poți da elevilor lecții de șovinism; ca să înveți pe elevi să strige Românilor: „Afară de aici tâlharilor". În privința aceasta suntem de acord.

Profesorii dela „Marianum" sunt în mare parte străini și unul chiar cu diploma falșă.

În legătură însă cu acestea mai avem o remarcă gravă: Unul dintre profesorii dela liceu are diplomă clandestină. Și am mai aflat, că printre profesorii dela toate școalele dela „Marianum" sunt o mulțime de cetățeni străini. La liceu numai sunt peste 15; la școala comercială alți câțiva; la școala normală superioară, cinci.

O universitate clandestină la „Marianum"

Și acum să ne oprim la faptul, pe care nu ni-l-am fi putut închipui oricâtă iscusință și cutezanță am fi presupus șefilor bisericii romano-catolice unguroești din Ardeal. Un fapt, asupra căruia atragem toată atenția și a publicului și a autorităților.

În sânul Institutului „Marianum" s'a organizat pe ascuns, fără autorizație, o facultate clandestină, pentru toate confesiunile maghiare și pentru ambele sexe unguroești.

Sub stăpânirea română s'a organizat aici o școală normală superioară, funcționând până astăzi fără nici o autorizație și fără ca cel puțin planul de învățământ să fi fost înaintat vre-odată pentru aprobare. Din cât ni-s'ar părea din titlu, am avea de a face cu o școală superioară, care să dea calificații pentru învățători sau profesorii de școli normale Nu Facultatea aceasta clandestină califică *profesori secundari, deci de licee.*

Se intitulează ea însăși facultate (főiskola) și are trei secții: litere, științe, matematici. Are o mulțime de profesori, cari toți în cursuri libere, ca la universitate. Firește, nicăeri nici cea mai mică aparență de școală secundară, pentruca să poată ființa în cadrele unui institut cu școli primare și secundare. Elevii au carnete de studii ca studenții dela universitate, se și intitulează „studenți" și fac colloquii, studiază pe semestre dau examene pe semestre, întocmai ca la universitate.

Mai mult încă, în timp ce coeducația este interzisă în toată țara, chiar și în școlile confesionale unguroești (la „Marianum" s'a desființat o școală din cauza aceasta), la Universitatea aceasta „secundară" urmează și „studente" și „studenți.

Din coeducația de la „Marianum" a rezultat de altfel unele lucruri, pe cari le păstrăm sub tăcere, pentrucă nu voim să lovim prea tare în sfinții conducători ai institutului catolic.

Repetăm: Universitatea aceasclandestină, nu are și n'a cerut autorizația pentru a exista. Cu toate acestea ființează și ființează clandestin, încât nimeni dintre români nu i-a putut auzi de veste.

Cu toate acestea, Episcopul Majláth, șeful suprem al institutului „Marianum", a cutezat să declare în Senatul român, că este supusul cel mai leal al statului nostru — atât P. S. Sa, cât și institutul pe care 'l patronează și conduce.

O mai spune aceasta și astăzi? Ne-ar interesa foarte mult să știm.

De altminteri ancheta de mâine i-o consacrăm P. S. Sale.

t-l n.

Constituția la Senat

Sfârșitul discuției generale. Inălțătoarea cuvântare a dlui ministru Al. Constantinescu. Senatul votează luarea în considerare a proectului Constituției cu 146 voturi din 151.

Ședința de Vineri a Senatului a fost, după cum spune ziarul „Națiunea", o ședință de entusiasm și optimism.

In această ședință s'a sfârșit discuțiunea generală a proectului de Constituție.

In numele guvernului, dl Al. Constantinescu a rostit o evocatoare cuvântare.

In mijlocul unei însuflețiri înălțătoare s'a procedat la votarea luării în considerare a proiectului de Constituție. Cu 146 voturi din 151 Senatul a votat luarea în considerare a proectului.

A fost o ședință străbătută de entusiasm ca o sărbătoare națională. Acțiunea negativă a unei părți din opoziție n'a putut întuneca strălucirea actului acesta. Votul Senatului este o chezașie mai mult că opera constituțională se va realiza în ciuda unei opoziții care, trecând pe interesele națiunei, desfășură o acțiune turbulentă și stearpă.

Din prea frumoasa și patriotica cuvântare a d-lui ministru Constantinescu redăm următoarele:

Nevoia Constituției s'a născut în prima linie din opiniunile exprimate ieri de către P. S. S. Episcopul Gherlei, că dreptatea e temelia oricărui așezământ.

Am auzit în cursul acestor zile cuvinte frumoase, înălțătoare, pornite, fie de pe banca înalților prelați, fie din sânul Senatorilor acestui Matur Corp.

S'a recunoscut unanim că pactul fundamental al țării, trebue să ia ființă cu un minut mai înainte.

Neamul românesc a fost susținut și redeșteptat prin suferințele sale seculare. Voi Ardelenii ne-ați dat pe Avram Iancu, pe Horia, Cloșca și Crișan, iar noi v'am dat pe Mihai Viteazul.

Am păstrat neamul nostru, și l'am ținut treaz pentru marele momente hotărâtoare. Biserica noastră de acolo și cu Biserica noastră de aici au ținut aprinsă flacăra patriotismului.

A venit și timpul din urmă ca să avem în capul nostru un Rege mare și viteaz, care înăbușindu-și toate simțimintele de om, nu s'a încovoiat nici odată în fața datoriei ce o avea, față de poporul asupra căruia domnia. El, înăbușindu-și orice durere personală, s'a identificat cu durerile neamului nostru și a fost cel dintâiu, când țara a sunat goarna, ca să meargă în fruntea oștilor române și să le ducă la izbândă.

Și alături de el a fost grațioasa noastră regină, mama tuturor, care a fost soția credincioasă și martora tuturor durerilor noastre, părtașa vie a alinării suferințelor atâtor oșteni viteji.

Nu putem noi, conducătorii de atunci, în cap cu șeful guvernului de azi să lăsăm să treacă în fața istoriei și a neamului, credința că generația noastră este o generație de ticăloși.

Și pe deasupra tuturor, ca coroană a acestui complex de circumstanțe, vin cele 800 mii de vlăstare ale neamului, care s'au jertfit și cari formează vârful piramidei realizării aspirațiunilor neamului nostru.

Iată răspunsul ce avem să-i dăm tuturor celor care-și pun întrebarea: de ce facem astăzi o Constituție? Nu este o chestiune sau ambiție de partid.

Toată suflarea românească cinstită să vină alături de noi, căci n'avem decât o dorință, ca opera care o facem să fie o temelie cât mai trainică pentru așezământul și viitorul de mâine al neamului nostru.

Cuvântul întrebuințat în proect ca și cuvântul cerut de către înalții prelați, întâietate și dominantă, prezintă aceeași idee, pentrucă cuvântul dominantă din vechia Constituție, n'are alt înțeles decât acela de a spune că religiunea ortodoxă este religiunea majorității populațiunii statului român. Aceasta este realitatea.

Guvernul n'a înțeles să facă vre-o deosebire între fii acestei țări. Toți sunt egali înaintea legilor și tuturor Constituția le garantează aceleași drepturi, fără deosebire de credință și origină etnică. A cere însă ceeace vor minoritățile, după părerea mea este a cere privilegii, iar privilegiile nu le acordăm nimănui Minoritățile au dreptul să se plângă de orice dispoziție ce ar constitui o inegalitate în drepturi între cetățeni, dar n'au dreptul să se plângă că nu sunt satisfăcuți când cer mai mult decât reclamă cele 15 milioane de români. Precum înaltul Prelat, Mitropolitul Primat termina cuvântarea sa de alaltăeri, spunând „Pace Vouă!", chemând duhul înțelepciunei asupra tuturor, dați-mi voe și mie să termin cu alt dicton spunând:

„Dă, doamne, minte tuturor, căci mintea este o mare comoară, ea nici nu se vinde, nici nu se cumpără; și fericit este cel ce o are".

Știri și fapte politice

Efectele acordului național-țărănist. Pe zi ce trece efectele acordului pe care l'a contractat partidul național cu țărăniștii, se fac mai mult simțite.

In afară de scenele de scandal provocate în Cameră, două fapte noui vin să le dovedească.

Intâi declarația domnului Vaida că „se permite să respingi forța prin forță", ceiace înseamnă că partidul național a adoptat tactica revoluționară a doctorului Lupu.

Al doilea fapt: atacurile îndreptate concomitent de „Epoca", „Aurora" și „Lupta" împotriva Regelui.

Atacuri la adresa Regelui și desvoltarea unei acțiuni anarhice în masse, iată cari sunt temeiurile luptei politice a coaliției național-țărăniștă. Înțelege atunci oricine cât răsunet poate avea în opinia publică românească o acțiune atât de potrivnică sentimentelor și intereselor națiunei.

◆INFORMAŢII◆

— **Pentru dir. regională a P. T. T.** Primim zilnic reclamaţii dela abonaţii ziarului nostru prin care ni se aduce la cunoştinţă că poşta nu distribuie în mod regulat ziarul. Li se aduc abonaţilor câte 3 şi 4 numere odată.

A este întârzieri în distribuirea gazetei la abonaţi ne pricinuesc daune însemnate.

Am făcut intervenţii in repetate rânduri la direcţiunea regională cu rugămintea să facă să înceteze această stare de lucruri. Putem dovedi la nevoie cu declaraţiile abonaţilor adevărul plângerilor noastre.

Cerem stăruitor direcţiunei regionale a P. T. T. să ia măsuri repezi pentru ca distribuţia gazetei noastre la abonaţi să se facă în mod regulat şi fără nici o întârziere. Altminteri ne vom vedea siliţi să facem apel la justiţie pentru a fi despăgubiţi de daunele cari ni se cauzează din lipsa de grijă a direcţiunei regionale

— **Concertul Lya Pop, N. Apostolescu şi R. Schüller în Turda.** Distinşii artişti dela Opera din Cluj, dna Lya Pop şi dnii N. Apostolescu şi R. Schüller, vor da Sâmbătă un concert la Turda în sala Redutei.

— Azi la orele zece s'a întrunit la primărie comisiunea însărcinată să stabilească preţurile făinei şi pâinii în localitate.

— **Congresul dentiştilor autorizaţi.** Eri dimineaţă a avut loc în sala Hotelului „Central" adunarea dentiştilor autorizaţi din Transilvania. Au vorbit d-nii Armin Tükör şi Virgil Muntean, dentişti. In acest congres s'au pus bazele „Uniunei dentiştilor autorizaţi din Ardeal şi Banat", care va fi condus de un comitet, ales tot în această şedinţă. Noua instituţie are de scop apărarea în ori ce direcţie a intereselor acestei clase de profesionişti.

— **Activitatea „Astrei".** Continuându-şi opera începută, despărţământul din Cluj al „Astrei" a înfiinţat ieri, Duminică, cu o deosebită solemnitate şi în mijlocul unei mari însufleţiri, o agenţie şi în com. Apahida. Au vorbit dnii Marin Ştefănescu, dr. Botez, Popp, student în medicină, şi alţii. S'au înscris în agenţie peste 100 membri. Preşedinte al comitetului a fost ales dl I. Runcu, directorul şcoalei primare.

— **Procesul rebelilor din Kerechiul-mic.** In şedinţa de Sâmbătă dim. s'a continuat cu ascultarea restului de martori ale căror declaraţii au fost de puţină importanţă. — Şedinţa s'a continuat azi Luni 19 Martie, având cuvântul apărarea.

— **Nereguli săvârşite de fostul primar al Timişoarei.** Confratele „Nădejdea" anunţă, că o anchetă administrativă a stabilit în sarcina dlui Vidrighin, mai multe incorectitudini prin care s'a păgubit grav comuna. Printre altele s'au găsit nereguli în legătură cu aprovizionarea, creditele şi alte lucrări ale primăriei.

— **Sanitare.** Oficiul sanitar al oraşului Cluj a primit alaltăieri adresa ministerială, prin care se stabileşte numărul şi numele medicilor, cărora li-s'a îngăduit practica în cuprinsul oraşului Cluj.

— **Arestarea unui comunist la Timişoara.** Serviciul de siguranţă din Timişoara a arestat pe farmacistul Bela Haas, la care s'au găsit cu ocazia perchiziţiei domiciliare mai multe scrisori şi alte dovezi că făcea propagandă comunistă.

Siguranţa a stabilit, că numitul a avut legături cu cercurile comuniste din Viena, Braşov, Tg.-Mureş.

Farmacistul arestat a fost escortat la Cluj, de unde va fi expatriat în Ungaria, fiind cetăţean maghiar, intrat în România în anul 1919.

— **Jurământul recruţilor din Timişoara.** Ieri, 18 Martie, a avut loc la Timişoara depunerea jurământului recruţilor din contingentul 1923. La solemnitate au luat parte domnul general Găvănescu, comandantul garnizoanei. autorităţile militare şi civile şi un numeros public.

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

— **Naţionalii din Banat împotriva împroprietăririi ţăranilor.** Făcându-se zilele acestea exproprierea pământului dela Reşiţa posedat de societatea străină „Steg", s'a constatat din partea oamenilor partidului naţional o semnificativă atitudine împotriva ţăranilor împroprietăriţi şi favorabilă societăţii streine „Steg", pe care partidul naţional a atacat-o dârz cu câtva timp în urmă. In procesul exproprierii acestei societăţi streine partidul naţional a luat apărarea societăţii, căutând să priveze pe ţărani de pământul ce li-s'a dat prin împroprietărire.

Atitudinea aceasta a naţionalilor dlui Iuliu Maniu a dat loc la multe comentarii în întreg Banatul.

Moldovan croitor de dame.

Piaţa Unirii 10.

2571

— **Tifosul exantematic în Ardeal.** Ziarul „Târnava" din Dicio Sânmărtin ne informează, că în acel judeţ s'au descoperit cazuri de tifos exantematic.

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—2

— **Abuzul unor foşti latifundiari.** Din Dicio-Sânmărtin vine ştirea, că în mai multe părţi din împrejurime proprietarii expropriaţi au început a lucra în pământurile expropriate. Abuzul acesta a fost adus la cunoştinţa autorităţilor, cari au luat îndată măsurile necesare.

Cantina. In ziua de 28 Martie 1923 ora 16 se ţine licitaţie în strada Sulutiu 6 pentru arendarea cantinei regimentului 31 art. Felegvár.

— **Un nou act de provocare din partea bisericei unite.** I. P. S. Sa Mitropolitul greco-catolic al Blajului a dat clerului în subordine o circulară interzicându-i să oficieze servicii divine alături de preoţii necatolici. Deasemenea i-a interzis să asiste la serviciile devine oficiate de religiunile ne-catolice.

— **Şcolare.** Duminecă, 25 crt la orele 11 a. m, va avea loc **în sala de gimnastică a liceului de fete „Regina Maria" o întrunire pentru organizarea comitetului şcolar, la care sunt invitaţi toţi părinţii elevelor şi cei cari se interesează de bunul mers al şcoalei.**

— **O conferinţă amânată.** Conferinţa muzicală a d-lui R. Schüller, despre „Faust" de Gounod, care avea să se ţină la 22 crt. în sala conservatorului din str. Brătianu 14, s'a amânat pentru ziua de 29 Martie.

— **Instalarea noului prefect delegat.** A i la orele zece a avut loc instalarea oficială a noului prefect-delegat, dl Ştefănescu, ispector administrativ, de faţă fiind toate autorităţile locale.

Reducere mare de preţuri la

Incălţăminte

a făcut magazinul MISSIR cu ocazia sfintelor sărbători. 2656—2

— **A doua loterie a „Astrei".** Tragerea a II-a a loteriei culturale „Asociaţiunii" pentru literatura română şi cultura poporului român" se va ţinea irevocabil *la 31 Martie 1923.*

In consecinţă comisionarii sunt rugaţi a-şi trimite rapoartele despre loturile vândute până la această dată. Loturile despre cari nu vor intra rapoarte până la această dată nu vor fi luate în considerare la câştiguri, rămânând răspunzători faţă de public comisionarii respectivi.

— **In jurul unor obiecte de artă luate de Unguri.** După-cum am procedat şi în alte oraşe, cu ocazia retragerii lor din Arad în 1919, ungurii au ridicat şi dus la Budapesta mai multe obiecte de artă, printre altele 21 de tablouri, cari erau proprietatea Palatului Cultural din a ea localitate. Făcându-se demersuri la guvern pentru retrocedarea lor în sensul tratatului pe pace, guvernul a cerut acum. Palatului Cultural din Arad o evidenţă a obiectelor reclamate. Evidenţa a şi fost trimisă la Bucureşti, iar ministerul de externe, va face la Budapesta cuvenitele demersuri diplomatice.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioşcul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Abuzurile săvârşite de unii proprietari. Ei vând ţăranilor pământurile pe preţuri fantastice. Ce e cu aceste contracte de vânzare? Ce s'ar putea face? Guvernul va lua drastice măsuri contra acestor proprietari abuzivi.

Se ştie că din cauza lucrărilor multe şi minuţioase pe care le necesită aplicarea reformei agrare în Ardeal precum şi din cauza lipsei de magistraţi şi de ingineri, ex proprierile şi mai ales împroprietăririle în această provincie, n'au putut fi încă terminate.

Profitând de această siutaţie, proprietarii de pământ din Ardeal cari n'au fost încă expropriaţi — baronii, conţii etc. — aceştia ajutaţi de o mare parte dintre oposiţionişti şi de gazetele lor, — au început încă de mult — prin fel de fel de mijloace — să infiltreze în sufletul ţăranilor — ideia că toată aplicarea reformei agrare în Ardeal, ar fi o farsă, că nici în zece ani împroprietăririle nu vor fi terminate, şi alte asemenea lucruri, pentru ca astfel ţărănimea ardeleană să'şi piardă încrederea în guvern iar ei să'şi poată face interesele speculând credulitatea şi naivitatea acestor ţărani.

Abuzurile săvârşite de câţiva mari proprietari de pământ din Ardeal

După ce aceşti mari proprietari de pământ din Ardeal au reuşit să infiltreze în ţărani credinţa că împroprietărirea e o farsă şi că nici odată nu vor căpăta pământul făgăduit, — ei au început să intre în legătură cu conducătorii ţăranilor şi să le ofere terenuri din moşiile lor — pe preţuri în adevăr fantastice.

Ţăranii cari aveau şi au mare nevoie de pământ, şi cari în acelaş timp dispuneau de bani, au căzut în cursa aceasta perfidă, au primit în multe locuri ofertele proprietarilor, au intrat în tratative cu ei şi şi-au cumpărat — se înţelege în mod clandestin loturi — cu preţul de 10—15.000 lei jugărul.

Contractele de vânzare intervenite între aceşti proprietari abuzivi şi între aceşti ţărani crediuli nici n'au mai fost supuse spre aprobare autorităţii respective.

Câteva din aceste contracte, supuse aprobării comisiunilor de ocol, au fost întărite de comisiuni — cu toate că legea opreşte categoric aceste vânzări — căci, atât proprietarii cât şi ţăranii au declarat că vânzarea şi cumpărarea s'a făcut pe un preţ mic, — (1000 —1500) lei.

Astfel proprietarii, prin abuz, şi-au făcut afacerile frustrând legea şi speculând credulitatea şi ignoranţa ţăranilor iar ţăranii au fost înşelaţi de oare ce contractele de cumpărare nu vor putea fi nici când valabile.

Un alt sistem de procedură

Unii proprietari de pământuri— şi cazul tipic este acel al Contelui Zichy şi al contelui Bethlen din jud. Bihor unde lucrările de expropriere n'au fost începute — pentru a nu mai sta de vorbă cu ţăranii, au intrat în tratative cu câţiva mari financiari oferindu-le moşiile. Aceştia au cumpărat moşiile în întregime pe preţuri foarte mari — iar după aceia le-au revândut în mod clandestin ţăranilor sub formă de loturi — pe preţuri fantastice.

— *Aducându-se la cunoştinţa guvernului aceste abuzuri săvârşite de marii proprietari de pământuri din Ardeal, — s'au luat următoarele măsuri:*

1) *Toate moşiile expropriabile din Ardeal fie că lucrările de expropriere au fost terminate sau nu, sunt considerate ca expropriate şi deci intrate în proprietatea statului.*

Cu alte cuvinte, singur statul poate dispune de aceste moşii sau terenuri expropriabile.

Aşa fiind, orice vânzare intervenită între proprietarii de pământ expropriabil şi oricine alţii este considerată de abuzivă şi deci ilegală iar toate aceste contracte nule şi neavenite.

2) *Toţi proprietarii de pământuri expropriabile cari au săvârşit sau vor mai săvârşi aceste abuzuri vor fi expropriate total şi amendaţi până la 50 la sută din preţul vânzărei iar banii încasaţi dela ţărani vor trebui imediat restituiţi.*

3) *Ţăranii cari vor mai cumpăra pământ în felul acesta vor fi scoşi de pe tablourile îndreptăţiţilor la împroprietărire.*

4) *Lucrările de expropriere şi de împroprietărire din Ardeal vor fi astfel intensificate şi accelerate prin dublarea numărului magistraţilor şi a inginerilor, încât cel puţin în ceia ce priveşte exproprierea, aceasta să fie complect terminată în două luni, iar împroprietăririle până la sfârşitul lui August.*

O iniţiativă a şcoalei normale de fete din Cluj

Serbări şcolare pentru copii

Eri după amiază la ora 4 a avut loc în sala festivă a Prefecturei judeţului din Cluj o serbare şcolară pentru copii, iniţiată de comitetul şcolar al şcoalei de aplicaţie de pe lângă şcoala normală de fete din Cluj de sub direcţia D-nei Gabor.

Pregătirea copiilor cari aveau să execute programul artistic precum şi conducerea întregei serbări se datoreşte d-nei Encica directoara şcoalei de aplicaţie şi D-şoarelor Nely Oana, Gavrilescu şi Dacian, a căror muncă şi tragere de inimă au fost recompensate prin strălucitul succes al serbărei.

Au luat parte la această serbare toată elita Clujului, şi reprezentanţii tuturor autorităţilor, civile şi militare.

Copii erau îmbrăcaţi cu splendide costume naţionale.

Serbarea s'a deschis cu o cuvântare rostită de d-l Ghidionescu, profesor de pedagogie la facultatea de litere din Cluj, care a arătat rostul şi importanţa acestor serbări şcolare în educaţia copiilor.

A urmat programul artistic foarte variat şi foarte reuşit.

La finele programului artistic copiii au fost trataţi cu bomboane şi cu gustări.

Serbări de felul celei de eri ar trebui organizate la fiecare şcoală, dată fiind marea lor importanţă în educaţia copiilor.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 25 I9

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Avocații barou ui de Ilfov au ales ca delegat în uniurea generală a avocaților pe dl Dobrescu fost de an, declarându-se balotagii pentru celelalte două locuri.

Mișcarea preoților ortodoxi

Eri dupa amiază preoții ortodoxi s'au întrunit în sala Dacia unde au protestat contra încercării de catolicizare a poporului român Apoi să votat o moțiune cerând ca biserica ortodoxă se fie biserica dominantă. Sa remarcat cu această ocazie numeroase discursuri antisemite susținân i că evreii sunt uneltele catolicilor.

EXTERNE

Frența nu admite nici o mediație streină

Paris (Rador) — Guvernul francez ingorează complect pretinsele conversații a tuale sau apropiate între Germania și puterile streine In ch stia reparațiilor, Franța. persistă în a considera ca ceva neamical orice mediație și va examina numai propunerile directe aln Reichului.

*

Berlin (Rador) — Presa germană des ninte toa e știrile relativ la propunerile de înțelegere in chestia r-paraților arătând ca aceste știri sunt de proveniență franceză.

*

Londra (Rador) — Lituania a protestat la Londra contra atribuirei Vilnei Poloniei.

*

New-York (Rador) — In Oceanu Atlantic au apărut mari munți de gheață primejduind navig ția vapoarelor. Stațiunea radiografică New-York a înștiințat vapoarele în cursă de acest fapt.

*

Belgrad. Ministrul de externe Nincici a făcut un expozeu asupra situației, constatând bunele relații ce există între toate statele vecine și necesitatea apropiatei reluări de relații cu Rusia.

BURSA

— 14 MARTIE 1923 —

BUCUREȘTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	150—55	Paris	1325
Leva	120—22	Londra	1040
Lire otom.	132—35	New - York	223
„ sterline	1035—40	Bruxelles	
Franci franc.	1375—85	Roma	1060
„ elveț.	41—41½	Zürich	4170
Lire italiene	1020—30	Praga	665
Drachme	260—80	Viena	32
Dinari	211—20	Berlin	113
Dolari	218—21	Budapesta	8
Napoleoni	820 30	— — — —	—
Cor. austr.	30—32	— — — —	—
„ magh.	6¼—6¾	— — — —	—
Socol	630 640	— — — —	—
Mărci pol.	55—60	— — — —	—

ZURICH

	CURSUL închid.—seară
Berlin	258—258
Amsterdam	21200—
New - York	536¾—536⅞
Londra	2523—2574
Paris	3245—3245
Milano	2550—2562½
Praga	1595—1595
Budapesta	17¼—17¼
Agram	545—550
București	250—250
Varșovia	118—118
Viena	74½—74
Viena stamp.	75—75
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	17
București	—
Sofia	—
Zürich	640
Milano	165
Paris	203
Londra	161½
New - York	3430
Belgrad	36
București	—
Viena	485
Varșovia	7625
Budapesta	113

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni	11600—
Lire sterline	146¼—9¼
Leva	1718—
Dolari	3110—185
Franci franc.	188—98
Mărci	15—17
Lire ital.	148—54
Cor. austr.	440—46
Ruble	—
Lei	14¼—15¼
Socol	92¼—6¼
Franci elv.	575—95
Dinar franc.	31½—3½
Mărci pol.	5½—7½
— — — —	—

BERLIN

	CURSUL închid.—seară
Amsterdam	8245—8215
Bruxelles	1085
Roma	993—990
Londra	98000—98000
New - York	20845—20850
Paris	1262½—1262
Zürich	3385—3885
Madrid	—
Viena	2888
Praga	620—620
Budapesta	655
București	—
— — — —	—
— — — —	—

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Situația in Orient

Contra propunerile făcute de turci și care au fost, cum se știe trimise la Paris, nu sunt de natură să limpezească situația.

Tratativele pot reîncepe și probabil ele vor fi reluate la Constantinopol. De aici însă și până la posibiiltarea ajungerei la un rezultat, este o considerabilă distanță.

Tratativele cele noui nu ar fi putut să fie urmate de cât în cazul, când Turcii ar fi scăzut ceva, din pretențiile lor.

Contraproectul turc conține însă după cum au arătat telegramele de peste noapte, pretenții ce nu pot fi primite de aliați și contrare celor discutate la Lausanne. Caracteristic este însă faptul că pentru noule tratative este desemnat un alt reprezentant în locul lui Ismet Pașa.

Situația în Ruhr

— Din cercurile germane se degajează tendința de a se ajunge la reluarea discuțiilor cu Franța, în vederea unui acord .

Este drept că în Ruhr continuă sabotajele și atentatele, dar, acestea, nu pot fi atribuite popualției care a ajuns la raporturi împăciuitoare cu trupele de ocupație.

Pe de altă parte guvernul german desminte că acele atentate sunt făcute de agenți de ai săi, și lasă să se înțeleagă că ele sunt efectul fatal al ocupației.

Regina Muntenegrului a murit

— Regina Milena a Muntenegrului, a murit. Tovarășe de zile bune ca și de zile grele a regelui Nichita, Reina Milena a văzut biruința din 1913, dazastrul din 1197, a încercat exilul și suferințele lipsa și torturile sufletești față de aceea ce se spunea despre soțul său.

A fost însă o figură frumoasă în istoria Muntenegrului și poporul a iubit-o pentru frumusețea și bunătatea ei.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, slefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Agitațiile opoziției în Capitală

Intrunirea din sala Dacia

Manifestațiile de stradă au dat greș. — Indiferența Capitalei. — Ordinea menținută pretutîndeni. — Un svon despre rănirea lui Vaida. — Noile hotăriri ale constituției

Intrunirea partidului Național și Țărănesc a avut loc ieri în sala Dacia. In sala de întrunire s'a observat completa lipsă a elementului țărănesc.

După adunare, s'a încercat o manifestație de stradă cu scopul evident de a provoca dezordine. Intervenția energică a poliției însă a împrăștiat pe manifestanții turbulenți, chiar dela ieșirea lor din sala.

In rândurile opoziției, nereușita întrunirei, dela care se nadăjduia atât de mult, a provocat o completă dezorientare și deprimare.

Cum opoziția unită nu înțelege să renunțe la mijloacele de luptă ilegale și periculoase ordinei publice, a anunțat pentru azi la ora 12 o nouă încercare de a provoca dezordine.

Ieri la ora 9 dimineața a avut loc în sala Dacia întrunirea partidelor național și țărănist. A prezidat D. Ștefan Ciceo-Pop care a declarat că noua Constituție nu poate fi valabilă. D. Pan Halipa, vorbind cel dintâi, a spus că Barabia s'a unit cu România în clipe grele și care să i-se respecte drepturile câștigate prin revoluție. D. Dr. Toma Ionescu a declarat că partidul aflat la putere strangulează presa. D. Vaida-Voevod a făcut o paralelă între jugul ungaresc și „jugul liberal" și a declarat că opoziția unită nu va îngădui ca noua Constituție să fie dictată de liberail. D. Bodnărescu a adus salutul Bucovinei. D. I. Mihalache a cerut alungarea oligarhiei care s'a interpus între rege și popor, și a cetit apoi o scrisoare de a leziune din partea Dlui Matei Cantacuzino. D. Dr. Lupu a declarat că partidul țărănist a răbdat destul în opoziție și că acum a sosit „ora faptelor". D. general Vlădescu a cetit o moțiune prin care protestează împotriva stărei de asediu. D. Iuliu Maniu a vorbit despre democrație și a protestat împotriva expulzării deputaților opoziționiști din parlament. Intrunirea s'a terminat la ora 12. Manifestanții, încercau să meargă spre palatul regal, au fost împiedecați de armată care a menținut ordinea. Capitala a dovenit o completă indiferență. Un grup do manifestanți s'a ivit în piața Teatrului cu două placarde, pe unul era scris: „Trăiască Regele constitutional", iar celalalt: „Jos constituția!"

In jurul localului de întrunire au avut loc mici hărțueli între organele de ordine și manifestanți, fapt care a făcut să se răspândească știrea că dl Vaida-Voevod ar fi fost rănit la cap.

*

Agitațiile de stradă provocate de partidele de opoziție au durat până seara la ora 9 când calea Victoriei a fost redată circulației.

După aceia, șefii opoziției s'au adunat la Clubul Democrat unde au decis pentru Duminecа viitoare organizarea de întruniri în întreaga țară. Pentru Capitală, s'a hotărât să se țină întruniri în fiecare zi. Astăzi la ora 12 s'a ținut o nouă întrunire în sala Dacia.

Presa din București anunță că șefii opoziției ar fi deliberând asupra depunerii mandatelor în mâna Suveranului. Astăzi se prevede o ședință la Cameră.

*

In ultimul moment, — se desminte categoric zvonul care a circulat prin Capitală că dl Vaida-Voevod ar fi fost rănit ieri cu ocazia manifestațiilor de stradă. D-sa este anunțat să vorbească la întrunirea de azi din Capitală.

Depunerea jurământului recruților dela Reg. 83 inf.

Solemnitatea depunerei jurământului — Masa comună

Eri dimineață la ora 9 a avu loc în localul regimentului 83 infanteriei din Cluj solemnitatea depunerii jurământului noilor recruți ai regimentului 83. Ca și solemitatea depunerii jurământului recruților dela 3 Vânători și aceasta a fost săvârșită cu fast și cu mare însuflețire. Toți ofițerii regimentului, toți soldații și un foarte mare număr de ofiteri din granizoană precum și toate autoritățile civile și militare ale orașului Cluj au luat parte la această solemnitate.

La ora 9½ a avut loc o frumoasă slujbă religioasă oficiată de P. S. S. Episcopul Ivan al Cluiului și Feleacului înconiurat de 3 preoți. A urmat apoi depunerea jurământului, după care P. S. Sa Episcopul Nicolae a ținut recruților o înălțătoare cuvântare, arătându-le credința avută totdeauna de strămunii noștri față de drapelul și pământul românesc și îndemnându'i, ca asemenea înaintașilor, să stăruie și ei în această credință.

După P. S. Sa Episcopul Ivan, a luat cuvântul dl colonel Stareșin, comandantul regimentului 83, care a arătat în cuvinte sărbătorești însemnătatea jurământului, a dragostei și credinței pentru țară.

A urmat o masă comună, la care au participat ofițerii, autoritățile militare, bisericești și civile.

In timpul mesei s'au rostit mai multe toasturi în acelaș spirit înălțător. Pe urmă s'a întins o mare horă, la care au luat parte soldații, ofițerii și publicul asistent.

Reușita festivității se datorește dlui colonel Aldeescu, care a organizat-o în spiritul solemn și înălțător, în care a decurs dela început până la sfârșit.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavara și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Publicație.

Societatea „Ocrotirilor Orfanilor de Război" Regională Cluj, având de reparat două localuri cari formează orfelinatele „Principele Carol" și „Principesa Elena" precum și localul biroului Regional, publică licitație pentru repararea acestora.

Doritorii de a lua în întrepriză aceste reparaturi se vor adresa la Societatea O. O. R. Strada Tunarilor No. 50 de unde vor fi transportați la susnumitele clădiri pentru a face devizele.

Devizele împreună cu ofertele se vor înainta până la 1 Aprilie 1923.

Aviz.

Subsemnatu pierzând livretul de rotare dat de pretura din Vințul de jos sub No. 400/922 îl declar de nul în mâna ori cui să va afla.

Sâncraiu 14 Martie 1923.

2671 ȘTEFAN LUPU

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 28 Februarie 1923 inclusiv și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde prin licitație publică forțată ce se se va ține la 3 Aprilie 1923 orele 8½ în localul casei din Calea Victoriei No. 25.

Cluj, la 15 Martie 1923.

Casa de Împrumut pe Amanet

2670 VICTOR ILIESCU.

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Înainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Adalbert Fischer & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE

Sufragerii, Dormitoare, cărucioare pentru copii, în mare depozit.

1290-3

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

EDILITARE

Introducerea apomentrilor în Cluj

Se știe că din lipsa de contoare de apă, cari să arate exact cantitățile de apă consumate de unii locatari, foarte multe persoane lasă să curgă apa fără nici un rost, sau refuză de a repara conductele și robinetele stricate, ceea ce face că o parte din populațiune să fie lipsită de apă — lucru nepermis într'un oraș cu pretenții de civilizație. Dar nu numai că o parte, din locuitori sunt lipsiți de apă și comuna este dăunată constatându-se în mod oficial, că dacă ar fi introdus contoare în toate casele, veniturile comunei pe urma furnizărei cu apă, ar fi cu mult mai mari.

Aceste constatări au determinat Consiliul Comunal din Cluj, să comande 1500 contoare de apă, cari vor fi instalate încă în cursul acestui an.

Pentru aprovizionarea acestor 1500 bucăți apometri s'a publicat de consiliul orășenesc o licitație publică în toate ziarele și în „Monitorul Oficial". Licitațiunea a avut loc eri și la ea au luat parte patru din cele mai mari fabrici de contoare străinătate.

Am văzut luând parte la „licitațiune firmele: Bopp & Reuther" din Mannheim, reprezentată prin Ing. Strelitzer, „Siemens & Halske" din Viena, reprezentată prin Ing. Fleischer, „Carl Andrae" din Stuttgart, reprezintată prin Ing. Sturm și „Societatea anonimă Ungară pentru fabricațiunea de lămpi și articole în metal" din Budapesta, reprezentată prin inginerul M. Weigand.

La deschiderea ofertelor s'a putut constata, că ofertele celor trei fabrici „Popp", „Siemens" și „Andrae" a avut prețurile la fel, cu foarte neînsemnate devieri, 2,800.000 lei pentru cele 1500 apometrii.

„Societatea anonimă ungară pentru fabricațiunea de lămpi și articole în metal" din Budapesta a avut însă ofertă cu 700.000 lei mai ieftină, adică Lei 2,098.150.

Am căutat să ne interesăm care sunt cauzele că una din oferte este cu aproape 40 la sută mai ieftină decât celelalte și am aflat că fabricele germane sunt cartelate, pe când firma din Budapesta e în afară de cartel.

Mai trebuie observat, că aparatele fabricei din Budapesta sunt introduse de peste 12 ani în Cluj și au funcționat întotdeauna spre deplina mulțumire a orașului.

Rep.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni: Bajader. (Odette-R. Halász Baba. Radjami-Réthely, Marianne-Neményi, Napoleon-Berky Filip-Izso, Pimprinette-Leövey. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 39.)

Marți: Bajader (a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C)

Petreceri studențești

Serata dansantă a studenților crișeni

Sâmbătă seara la ora 9 a avut loc în sala Prefecturei județului o frumoasă serată dansantă organizată de societatea „Crișana" a studenților români. A luat parte tot ce are Clujul mai de seamă: autorități, profesori universitari, magistrați, advocați, ofițeri superiori și inferiori, precum și un foarte mare număr de studenți.

Programul artistic a fost variat, bogat și admirabil executat.

Primul punct al programului a fost o minunată cuvântare rostită de domnul Dr. German, președintele societății și un cunoscut luptător pentru intensificarea culturei române prin satele Ardealului. Din inițiativa d-sale și cu concursul studenților crișeni au fost înființate până acum 32 de biblioteci populare și s'au ținut 84 de șezători artistico-culturale prin diferitele sate ale Ardealului.

Dl Ghermann în cuvântarea Dsale a mulțumit publicului pentru concursul dat mișcărei pornite de soc. „Crișana", și a făcut un istoric al activității de până acum a societății, arătând rostul și valoarea acestei mișcări.

A urmat apoi programul artistic, foarte reușit. Remarcăm succesele repurtate de d-na Lia Pop care a cântat două romanțe franceze și două doine românești, și de dl Dr. Văleanu care a cântat din „Carmen", „Faust"; precum și câteva doine românești, smulgând aplauzele și bisările întregei asistențe.

Un frumos succes a avut și corul societățel.

După terminarea programului artistic a urmat dânsul care a ținut până la ora 4 dimineața.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

Mica publicitate

Cereri şi oferte de servicîu

FUNCŢIONAR corespondent, contabil dactilograf român caută post întreprindere particulară. Adresa: „Excelsior" Str. Iorga 8. 2666

Închirieri:

APROAPE de centrul oraşului este de vânzare una casă eftină. In caz de cumpărare se poate ocupa o locuinţă de 2 camere şi 1 bucătărie imediat. Informaţiuni Str. Iuliu Maniu 3 Cluj, I etaj, uşa 4 cancelarie.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Dacă vă este de vânzare casă, prăvălie, moşie,

poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la

Goloman Dunky

agent de împrumuturi şi imobile. 2581

Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 4

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Ieri înainte de amiază am pierdut pe calea Victoriei un portomoneu galben de piele, conţinând 1400 lei, o licenţă pentru comerţ ambulant şi un certificat militar. Celce îl va găsi, e rugat să reţină pentru sine banii, iar Documentele, fără valoare pentru dânsul, să le predea, în schimbul o 100 lei, la administraţia Infrăţirii, Str. Iuliu Maniu No. 3, et. II.

Andrei Berki, Mera.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2232

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.

Aur de dentistică şi forosţuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune şi ieftine

1370

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine şi durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală şi frig.

Radio 2883-a 2502

Pungi, saci de hârtie (simple şi luxuoase) **la confecţie LEPAGE Cluj**

Cereţi modele şi lista preţurilor. 1267-4

„MICA"

Societate Anonimă Română Minieră

Convocare

Se aduce la cunoştinţa d-lor acţionari că Consiliul de administraţie, în şedinţa din 26 Februarie a. c. a decis convocrea Adunării Generale Ordinare, care va avea loc în ziua de Sâmbătă, 17 Martie a. c. ora 11 a. m. la sediul Societăţii din strada Romană No. 24.

Ordinea de zi este următoarea:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie şi raportul Cenzorilor pe exerciţiul 1922.
2. Aprobarea Bilanţului şi Contului de profit şi pierdere, descărcarea Consiliului de Administraţie şi Direcţiunei de gestiunea anului 1922:
3. Distribuirea beneficiului conform propunerei Consiliului de Administraţie:
4. Ratificarea cooptărilor:
5. Modificarea articolelor 4 şi 5 din Statute:
6. Alegerea a 5 Cenzori şi 5 Cenzori-supleanţi.
7. Fixarea jetoanelor de prezenţă membrilor Consiliului de Administraţie şi Cenzorilor.

Pentru a lua parte la această Adunare, domnii acţionari sunt obligaţi să depună acţiunile d-lor la sediul Societăţei cu cel puţin 5 zile, libere înainte de data fixată mai sus.

D-nii acţionari, cari se prezintă prin procură, conform art. 30 din Statute, sunt obligaţi să depună aceste procuri la sediul Societăţei cu 5 zile înainte de adunare.

Dacă Adunarea Generală nu va întruni voturile necesare conform Statutelor pentru a delibera şi hotărî, ordinea de zi de mai sus se va amâna pentru ziua de 24 Martie a. c. când va delibera şi hotărî cu ori care ar fi partea de capital reprezentat.

Consiliul de Administraţie

BILANŢUL GENERAL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1922

ACTIV		Lei	B.	Lei	B.
Cassa, numerar şi disponibil la bănci			—	27.402.570	41
Acţionari, emisiunea II-a			—	24.350	—
Efecte publice şi acţiuni			—	8.476.176	80
Concessiuni de Cariere de Mica	698.000.—				
Secţiunea Exploatării Minelor de Aur şi cărbuni din Brad	9.000.000.—				
Concessiuni şi Permise de Expl. achiziţionate în cursul an. 1922	5.828.000.—	15.526.000	—		
Concesiuni de păduri		1.228.745	—		
Conces. Expl. Carierei de piatră	1.800.000.—				
Amortizare	200.000.—	1.600.000	—	18.354.745	—
Imobile Bucureşti	14.163.502.—				
Amortizare	863.502.—	13.300.000	—		
Imob. Voineasca (Magazlibărăci)	303.405.40				
Amortizare	151.705.40	151.700	—		
Imobile Brad	257.670.46				
Amortizare	25.770.46	231.000	—	13.683.900	—
Mobilier	281.046.75				
Amortizare	281.046.75	—	—	1	—
Inventarul Exploatării Voineasca	110.926.71				
Amortizare	43.474.80	—	—	67.451	91
Garanţii depuse		—	—	50.300	—
Diverşi debitori		—	—	5.181.719	60
Aur şi Urgint în lingouri	2.589.202.—	—	—		
Mică brută şi prelucrată	202.000.—	—	—	2.791.202	—
Automobile	310.000.—	—	—		
Uzajul	140.000.—	—	—	170.000	—
				76.202.116	72

PASIV	Lei	B.	Lei	B.
Capital	—	—	26.000.000	—
Fond de rezervă	—	—	1.330.466	38
Fond de prevedere pentru ajutorul Personalului	—	—	151.107	06
Fond pentru impozite	—	—	3.000.000	—
Diverşi Creditori	8.766.270	97	—	—
Dividende pentru 1920 şi 1921	70.235	50	—	—
Sarcini hipotecare asupra imobilelor	574.280	99	9.210.787	46
Cont Tranzitoriu cu Secţiunea Exploatărei Minelor de Aur şi Cărbuni din Brad	—	—	16.141.294	65
Profit şi Pierdere				
Beneficiul reportat din exerciţiul 1921	9.756	58	—	—
Beneficiul net al exerciţiului 1922	20.358.704	59	20.368.461	17
			76.202.116	72

CONTURI DE ORDINE ŞI EVIDENTE

	Lei	B.		Lei	B.
Garanţii Statutare	585.000	—	Deponenţi de Garanţii Statutare	85.000	—
Efecte în Garanţii	100.000	—	Deponenţi de Efecte în Garanţie	100.000	—
Efecte în depozit liber	237.000	—	Deponenţi de Efecte depozit liber	237.000	—
Efecte în depozit liber la Bănci	2.169.500	—	Deponenţi de Efecte depozit liber	2.169.000	—
	3.091.500	—		3.091.000	—

Preşedintele Consiliului de Administraţie, **General Al. Averescu**

Director General, **Ing. I. Gigurtu**

Şeful Contabilităţei, **R. Ed. Bubeneck**

Verificat şi găsit conform cu registrele: Cenzori: **Al. Apostolu, Th. Deleanu, H. Gucker, Dr. E. Micşunescu, Dr. M. Zahareanu**

CONTUL PROFIT & PIERDERE

încheiat la 31 Decembrie 1922

DEBIT	Lei	B.	CREDIT	Lei	B.
Redevenţa Voineasa	460.000	—	Report din Exerciţiul 1921	9.756	58
Cheltueli Generale de exploatare, salarii, impozite, întreţinerea imobilelor etc.	2.730.341	99	Beneficii din exploatarea minelor şi diverse beneficii	25.979.111	24
Amortismente	2.430.064	66			
Beneficiul net pr. 1922	20.368.461	17			
	25.988.867	82		25.988.867	82

Preşedintele Consiliului de Administraţiune, **General Al. Averescu**

Director General, **Ing. I. Gigurtu**

Şeful Contabilităţii, **R. Ed. Bebeneck**

Verificat şi găsit conform registrelor: Cenzori: **Al. Apostolu, Th. Deleanu, H. Gucker, Dr. E. Micşiunescu, Dr. M. Zahareanu.**

Pericolul farmaciștilor străini

Farmaciile de pe lângă frontieră invadate de clandestiniști evrei din Ungaria. In atenția inspectoratului sanitar.

Plângeri repetate, cari ne-am venit la redacție din partea farmaciștilor cu diplome liberate sau echivalate de autoritățile române, ni au descris o stare de lucruri, asupra căreia trebue să se atragă odată atenția. Am aflat din acestea, că în timp ce farmaciștii aceștia rămân pe drumuri sau se văd nevoiți a intra în servicii streine de specialitatea lor, farmaciile ardelene, dar mai cu seamă cele din Crișana și Banat, sunt invadate de streini, cu diplome neechivalate, cari potrivit regulamentului dat de Ministerul muncii și ocrotirilor sociale, nu pot funcționa în cuprinsul statului român.

Intre timp apoi s'au întâmplat două fapte, cari ne-au documentat, că situația arătată nouă este într'adevăr intolerabilă. Mai zilele trecute un farmacist cu diplomă din România s'a sinucis din cauza mizeriei, neputând să găsească un angajamont undeva. Iar la Aradul-Nou un altul a ucis săptămâna trecută pe-un patron de farmacie, mânat fiind de motive similare.

Sunt două cazuri, cari reclamă cu toate stăruința o sesizare nu numai din partea autorităților ci și a publicului și cu atât mai mult din partea presei.

•

De aceea insistăm asupra stărilor de lucruri ce le-am aflat atât din plângerile pomenite, cât și din investigațiunile noastre ulterioare.

Am aflat printre altele faptul deosebit de grav, că mai ales de-alungul frontierei dinspre Ungaria farmaciștii streini, cari sunt în preponderanță, nu angajează decât licențiați streini, cu deosebire evrei din Ungaria, ale căror diplome n'au fost echivalate și nici chiar înaintate pentru echivalare. Majoritatea acestora au diplome liberate în Ungaria după 1918 și cari, în baza ordinului ministerial, nu îndreptățesc practica la farmaciile din România.

Atât diplomele cât și examenele tirocinale ale acestor clandestiniști sunt date de facultățile din Seghedin, Dobrițin și Budapesta. Mejoritatea lor nici nu și-au anunțat angajamentul la medicul de care țin, știind, că medicii conștienți nu se vor mulțămi cu anunțarea angajamentului, ci le vor cere diplomele în baza cărora s'au angajat, lucru, pe care nu-l pot face, fiind în contradicție cu legea. Din cauza aceasta autoritățile în drept n'au putut lua cunoștință de prezența lor clandestină în farmaciile ardelene.

Pentru ce patronii de familii îi preferă pe acești clandestiniști, este, este explicabil. Venit din Ungaria, fără dreptul de a practica în cuprinsul țării românești, personalul strein se angajează cu lefuri mai mici decât cele cerute de absolvenții facultăților noastre. Prinir'un calcul valutar, salariile mici ale clandestiniștilor sunt totuș superioare celor din Ungaria, așa că le dă mâna să facă angajamente sub ofertă. In felul acesta farmaciștii neangajați, licențiați dela facultățile române, sau cei echivalați cu farmaciștii absolviți la noi, au ajuns în situația, de-a nu se putea angaja nicăiri.

•

Chestiunea clandestinismului din farmaciile ungurești sau evreești de aici este însă mult mai gravă de cât am arătat-o. Mai multe din plângerile pomenite în fruntea rândurilor acestora ne anunță că patronii de farmacii, în cazul când nu pot angaja clandestiniști din Ungaria, înlocuesc personalul titrat cu personalul tehnic de ajutor.

Lucrul acesta l am putut constata și noi, chiar în localitate. Știm o farmacie clujană, în care medicamentele sunt preparate de femei de serviciu. Astfel, că nu avem ce ne mira, dacă într'o bună zi otrăvirile prin medicamente vor ajunge la ordinea zilei.

Cunoaștem legea din vechiul regat, introdusă și alci, prin care se decretează, că nu pot fi angajate în farmacii decât acei ajutoare tehnice (oameni de serviciu), câți angajați diplomați sunt. Legea aceasta este însă eludată, spre cea mai mare îngrijorare a publicului și bolnavilor.

Ar mai trebui amintită aci o altă prevedere a legii citate. Știm adică, că în baza legii sanitare întâiul practicant diplomat din farmacie trebue să fie român. Prevederea aceasta este eludată aproape peste tot.

•

Un fapt, care trebue sesizat: manoperele acestea dupăcât am aflat, n'au fost nicicând împiedecate de societatea evreească a farmaciștilor patroni de sub conducerea d-lor Krauss și Flohr din Cluj. Am aflat, dimpotrivă, multe lucruri în legătură cu cele de mai sus și cu pomenita societate, asupra căreia atragem atenția autorităților în drept. De altfel nu este întâiul caz, când ne ocupăm de societat a aceasta.

•

Socotim, în urma celor arătate în destainuirile precedente, că e de prisos să mai spunem, că manoperele desvelite au pricinuit și farmaciștilor neangajați din Cluj o situație nesuferită. Cunoaștem nu numai un caz, în care aceștia s'au văzut nevoiți să intre în servicii streine de studiile lor. Aceasta în afară de cazurile celor rămași pe drumuri.

Nu ne îndoim, că autoritățile, cari din cauza clandestinismului manoperelor arătate n'au putut ajunge la cunoștința relelor practici de mai sus, își vor arăta toată solicitudinea.

t-n.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Știri din Banat

Recolta porumbului amenințată

Timișoara. — Inundațiile ce se anunță de pretutind nea și ploile care cad neîntrerupt, dau mult de gândit agricultorilor. Semănăturile de primăvară — și în primul rând semănatul porumbului — vor avea de suferit o întârziere ce se va resimți foarte mult la cules. Ar trebui să urmeze două săptămâni de vreme prea frumoasă, pentru ca cel puțin jumătate din cantitatea obișnuită de porumb să se poată semăna până pe la sfârșitul lunei curente.

In schimb pentru păsune — și din fericire Banatul este foarte bogat în livezi — ploile nu sunt decât binevenite.

Exces de religiozitate

Intr'o celulă a poliției din localitate se afla locuitorul Nicolae Niesner din comuna Șag. Niesner care a fost găsit ieri seară de către paraclisierul bisericii catolice din circ. IV., târziu după ce slujba se terminase, îngenunchiat în fața altarului. Parachisierul, alarmat de prezența în biserică a unui necunoscut, a chemat în grabă un sergent de stradă, care l'a și condus pe Niesner numai decât la prefectura de poliție.

Rămâne să se stabilească acuma, dacă el a rămas în biserică târziu noaptea, după ce toată lumea eșise dela slujba de seară numai din exces de religiositate ori avusese și alte... calcule.

Sinucidere din cauza mizeriei

Locuitorul Mihai Reits din localitate, în etate de 60 de ani s'a spânzurat azi dimineață, în podul casei. Bătrânul sinucigaș nu a lăsat nici un fel de scrisoare, dar se crede că fapta aceasta a comis-o într'un moment de disperare. El trăia de mai mult timp în mizerie.

Arestare

La cererea politiei din Arad, poliția orașului nostru a arestat pe chelnerul Iosif Davidovici, despre care s'a stabilit că nu e străin de o afacere de falsificare de mărci.

Davidovici are deja la activ mai multe fapte penale.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Luni, 19 Martie a. c. „Carmen“ rolul titular susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Don Jose susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera Română din București.

Mercuri, 21 Martie a. c. „Aida“, rolul Amneris susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Radames susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera din București.

Dela Teatrul Național

Viitoarea premieră o formează comedia „Punctul Negru“ de Kadelburg și Presber și va avea loc Marți 20 c, cu Dnii Stănescu-Papa, Neamțu, N. Vasilescu, N. Dimitriu, N. Borgovan, și Dnele Ec. Stănescu, A. Medianu, S. Jipescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Marți 20 c. premieră „Punctul Negru.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 – 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 755 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 22 Martie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]TIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . [illegible]
PE 1 AN . . . . . [illegible]
PE 6 LUNI . . . . . [illegible]
PE 3 LUNI . . . . . [illegible]

Studenții ardeleni împotriva regionalismului

Politica regionalistă a partidului național a avut oarecare înrâurire asupra studențimei dela Universitatea din Cluj. S'au produs, acum câtva timp, unele acte și manifestări studențești cari dovedeau că regionalismul începuse să facă ravagii în mijlocul studențimei noastre.

Am văzut astfel articole în „Patria" semnate de studenți, articole din care se vedea că regionalismul prinsese în sufletele studențimei ardelene. Am văzut manifestații studențești la clubul partidului național și sub balcoanele d-lui Vaida.

Am arătat că se face o adevărată crimă sădindu-se în sufletele tinerimei noastre universitare sămânța de învrăjbire și de ură a regionalismului și am protestat împotriva încercărei partidului național de a agăța studențimea de pulpana politicei sale regionaliste. Am păstrat însă și am mărturisit nădejdea că în cele din urmă tineretul nostru universitar nu va putea fi încătușat în formula strâmtă a regionalismului. Subt imboldul sufletului lor, tânăr, viguros și dornic de o viață românească cât mai largă, studențimea avea, mai curând sau mai târziu, să scuture influența nefastă a politicei regionaliste. Mișcările studențești din ultimul timp au fost prilejul care a grăbit rezultatul unui proces firesc. Căci aceste mișcări au fost ca un fel de înviorare, de împuternicire a sentimentului național.

Subt năvala acestei înviorări, cătușele regionalismului s'au rupt și, liberă, studențimea ardeleană înțelese că afirmarea noastră ca națiune nu se poate realiza în marginile strâmte ale formulei regionaliste ci printr'o chemare la muncă a tuturor energiilor românești. In scopul acesta, Centrul studențesc „Petru Maior" a înființat un cerc de studii care va dezvolta o intensă activitate intelectuală și culturală. Iar hotărârea studențimei de a lupta împotriva regionalismului este prinsă în următorul articol din statutul cercului de studii prin care se afirmă că cercul va lucra *„pentru a determina o unitate de spirit în sânul studențimei, căutând să înlăture îndeosebi particularismele regionale rezultate din spiritul deosebit al diverselor influențe din trecut în deosebitele regiuni ale țării. El va cerceta desvoltarea istorică a diverselor particularisme regionale în toate direcțiile căutând să evidențieze fondul sufletesc unitar românesc în toate regiunile, ca apoi, clădind pe această bază, să realizeze o deplină unitate frățească în sânul studențimei dela Universitatea din Cluj"*.

Incă de pe vremea când studențimea părea angajată în vârtejul politicii regionaliste, noi ne-am exprimat nădejdea că în cele din urmă ea se va ști scutura de subt stăpânirea acestei politici. Căci regionalismul este o formulă pentru generațiile mai vechi pe care fapta Unirii i-a găsit incapabili să furnizeze efortul de adaptare cerut de noua viață românească. Nouile condițiuni de viață creiate prin realizarea unității naționale cer din partea tuturor un efort de adaptare.

Acest efort nu-l mai pot da aceia cari, trăind prea mult subt influența unui mediu și a unei culturi străine, au căpătat deprinderi de cari nu se pot astăzi desbăra. Pentru acestea numai formula regionalismului are înțeles.

Dar pentru studenți, adecă pentru energii proaspete și pentru suflete tinere, cari n'au deprinderi străine și sunt însetate de viață și cultură românească, regionalismul nu înseamnă decât cătușe, decât o înăbușire a forțelor lor.

Regionalismul nu ne poate da acele forme noui pe care le pretind condițiunile României Mari. Aceste forme noui trebuesc căutate în acel fond sufletesc comun al tuturor ținuturilor românești, căci numai pe el se poate ridica clădirea nouei vieți naționale.

Salutăm cu o adâncă emoțiune hotărârea studențimei ardelene de a se împotrivi regionalismului și vedem în această studențime o avantgardă în lupta politică și afirmarea energiei românești.

Indrăznelile dlui Sandor și tăcerea dlui Maniu

In ședința Camerei de la 17 Martie, luând cuvântul la discuția generală a Constituției, d-l Iosif Sandor a crezut că poate merge cu îndrăzneala până acolo în cât să sfideze nu numai adevărul, poate nu îndeajuns de limpede, al situațiilor de azi, dar și adevărul cu putere istorică al situațiilor de ieri. D-sa a avut într'adevăr îndrăzneala ca, în numele minorității maghiare, să afirme că ungurii nu se bucură în România nici măcar de atâtea drepturi de câte se bucurau popoarele din Ungaria prin legea de la 1864".

Este aceasta o îndrăzneală care nu putea rămâne fără răspuns, și răspunsul, l-a dat d-l Iorga care plin de indignare, a spus că poporul român nu poate primi lecții de la un reprezentant al națiunii maghiare care a căutat prin toate mijloacele să desnaționalizeze pe români și pe celelalte naționalități din Ungaria. Și tot d-l Iorga a răspuns pe rând și la celelalte îndrăzneli ale d-lui Șandor, spunându-i la urmă că „dacă maghiarii vor rămâne maghiari, aceasta se va datori nu puterei lor de rezistență, ci spiritului de dreptate al poporului român".

Dar la toate îndrăznelile d-lui Șandor, răspunsul trebuia să vină de la altcineva, — și anume: de la partidul național, al cărui reprezentanți se găsiau toți în Cameră în frunte cu d-l Iuliu Maniu. D-l Maniu, cel dintâi, trebuia să sară ca mușcat de șarpe în clipa când d-l Șandor a avut cutezanța să ne dea ca pildă „drepturile" de care se bucurau popoarele din Ungaria prin legea de la 1864. D-sa avea atunci datoria să se ridice și să arate Camerii tot ce-ar trebui să îndure astăzi Ungurii din Ardeal dacă statul român li-ar acorda exact aceleași drepturi de care s'au bucurat popoarele Ardealului sub stăpânirea maghiară.

Niciuna însă din îndrăznelile d-lui Șandor nu s'a izbit de răspunsul vehement al omului care, mai mult ca oricine, avea atunci datoria să vorbească. D-l Șandor a putut deci să fie din ce în ce mai cinic și mai cutezător, fără ca „naționalistul" Maniu să scoată un singur cuvânt de indignare. De aceia, grăind spre d. Maniu, d-l Iorga a făcut următoarea observație: „Dar pe când eu spun aceste lucruri, alții nu le spun".

Căci cine mai mult ca d-l Maniu era chemat să-l pună la locul lui pe deputatul maghiar și totdeodată să lămurească și punctul de vedere al partidului național în chestia minorităților?

Dar, nu: d. Maniu a tăcut, și tăcerea d-sale va fi pentru Budapesta mai elocventă de cât toate declarațiile făcute de d-l Iorga.

Și poate tocmai de aceia reprezentanții minorității maghiare devin din zi în zi mai cutezători, pentrucă știu că în drumul îndrăznelilor lor nu vor întâlni niciodată pe cei cari au datoria să le răspundă. Ei se poartă și vorbesc cu îndrăzneala fostului stăpân, și știm că nu li se va răspunde decât cu timiditatea celui care încă n'a putut să uite că a fost odată slugă.

Pentru noi însă, din cele petrecute în ședința Camerei de la 17 Martie, se desprinde următoarea învățătură: că în lupta de apărare împotriva minorităților devenite din ce în ce mai îndrăznețe, Ardealul nu mai are nimic de așteptat de la naționalismul celor cari se intitulează încă partidul național.

Și aceasta înseamnă: Să veghem!

Sinuciderea intelectualilor în Austria

Cultura intelectuală a Austriei grav amenințată.

Situația precară a Austriei preocupă de câtva timp întreaga lume, nu numai fiindcă constitue o însemnată problemă politică ci și din cauză că cultura intelectuală a Austriei e grav amenințată.

Prăbușirea sistemului economic și monetar al Austriei a atins și nervul vital al muncei științifice și al culturei artistice și desigur că restablirea bugetului Statului, a traficului și a ordinei publice ar avea ca rezultat și renașterea producției intelectuale.

Intreaga Austrie și în special Viena, centrul vieței intelectuale, a văzut în timpul războiului și mai ales după sfârșitul lui, cu câtă repeziciune se desvoltă mizeria și foamea în toate clasele sociale, din cauza lipsei de alimente.

Cei ce au mai mult de suferit din cauza foametei sunt intelectualii, cari nefiind organizați în corporații nu exercită nici o presiune politică, grație căreia să poată spera la cel mai mic ajutor din partea guvernului.

Prăbușirea socială care a urmat prăbușirei politice din Noembrie 1918 a atins în special pe intelectuali; tovarășii de nenorocire sunt în special micii rentieri și proprietari burghezi.

Intelectualii neputând, fie prin greve, fie prin demonstrații politice să'și mărească veniturile tot atât de repede ca și ridicarea costului vieței și scăderea valutei, n'au obținut din partea guvernelor decât promisiuni.

Viena. Cauzele mizeriei intelectuale.

Viena, capitala Imperiului de altădată era centrul cel mai însemnat de cultură din Europa centrală. In afară de Universitate, școli speciale și institute savante, Viena mai era reprezentată printr'un centru artistic, muzical, era sediul marilor jurnale, avea muzee și colecțiuni cunoscute în lumea întreagă, prin bogăția și raritatea conținutului lor.

Tocmai această bogăție spirituală a devenit una din cauzele principale ale mizeriei ei.

Intelectualii aflați în Viena, într'un număr care corespundea importanței unei astfel de capitale n'au mai găsit nici loc, nici hrană în mica Austrie și în același timp clasa mijlocie cultivată nu poate să mai dea acum nici un ajutor intelectualilor, fiind în imposibilitate să subvenționeze producțiile spiritului și ale artelor.

Nenorocirea intelectualilor austriaci vine însă și din altă parte. Munca intelectuală nu mai e apreciată ca altă dată în justa ei valoare și absoluta ei necesitate e constatată. Inteligența creatoare e mai puțin stimată, decât munca manuală sau mecanică.

Mai puțin disperată e situația profesiunilor liberale, fără leafă fixă dela Stat: medici, avocați notari, etc. Totuși nici ei neputând să urce prea mult onorariile, nu pot să scoată atât profit din practicarea ocupațiunei, pentru ași asigura un trai convenabil cu situația.

Arhitecți celebri ca Hausen, Ferstel, Schmidt, Wielmans, Hasenauer, Otto Wagner, Roller, n'au astăzi nici cele trebuincioase pentru hrana zilnică, din cauză că și statul și particularii sunt în imposibilitate de a mai clădi vreun edificiu.

Scumpetea vieței și institutiile de cultură.

Efectul crizei economice s'a resimțit și asupra bibliotecelor laboratoriilor și institutelor de înalte studii, cărora le-a devenit o absolută imposibilitate să-și mai procure ceva.

Scumpetea se resimte în special asupra obiectelor mici de primă necesitate. Din moment ce un creion costă 1000 de coroane, o foaie de hârtie 150—200 de coroane, e ușor de văzut la ce grad se ridică cheltuelile muncitorului intelectual.

Mizeria muncei intelectuale are un rezultat dăunător și asupra celorlalte clase sociale.

Chirurgii nu mai pot să-și facă în spitale operațiile, după principiile medicale, din cauză că nici ei, nici pacienții lor n'au banii necesari pentru a cumpăra doctoriile, bandajele și aparatele necesare.

Universitatea din Viena și institutele speciale și-au întrerupt cursurile în timpul iernei, din cauza scumpetei combustibilului. Incălzitul unei singure odăi costă nu mai puțin de 1 milion și jumătate de coroane pe iarnă.

Consiliul central al lucrătorilor intelectuali.

Trista situație a Austriei a născut mai ales în mediile intelectuale ideia de asociație.

In toamna anului 1919 s'a înființat în Viena „Consiliul central al lucrătorilor intelectuali din Austria", organizație care cuprinde peste 300.000 de membri și care a prezentat un memoriu asupra situației Austriei, Societății Națiunilor în Septembrie 1922.

Consiliul central a reușit să aducă oarecare îmbunătățiri situației intelectuale, mai ales însă de ordin artistic și literar, decât practic. Sforțarea intelectualilor se îndreaptă în special către salvarea vieței spirituale a Austriei. Ajutarea financiară a universităților din Viena, Graz și Innsbruck, e grija primordială a profesorilor și specialiștilor austriaci.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Activitatea culturală şi naţională a studenţimii din Cluj

— Infiinţarea unui Cerc de Studii —

Studenţii ardeleni vor lupta împotriva regionalismului.

Se pare că mişcările studenţeşti au deschis şi mai mult ochii studenţilor asupra rolului pe care-l au de îndeplinit în viaţa noastră culturală şi naţională.

Înţelegând din ce în ce mai mult că naţionalismul nu poate fi rodnic decât prin chemarea la muncă a tuturor energiilor româneşti, studenţii din Cluj s'au hotărât să înceapă o intensă activitate culturală menită să creieze în masele populare un mai mare spirit de ofensivă în ce priveşte lupta pentru afirmarea neamului nostru.

Hotărârea aceasta o găsim prin să în următoarele articole de statut prin care Centrul studenţesc „Petru Maior" *îşi lărgeşte sfera de activitate adăugându-şi şi un* Cerc de studii :

Se înfiinţează în cadrele centrului studenţesc din Cluj un cerc de studii, care poartă numirea de *„Cercul de Studii al Centrului studenţesc Petru Maior".*

Cercul de studii este un organ al Centrului studenţesc pentru desvoltarea unei cât mai intense munci intelectuale şi de interes cultural general în sânul studenţimii.

Centrul studenţesc va realiza partea intelectuală a scopurilor sale prin „Cercul de Studii", care va lucra :

a) Pentru a înlesni în sânul studenţimii circulaţia ideilor naţionale, culturale, economice şi sociale.

b) *Pentru a determina o unitate de spirit în sânul studenţimii căutând să înlăture îndeosebi particularismele regionale rezultate din spiritul deosebit al diverselor influenţe din trecut în deosebitele regiuni ale ţării. — El va cerceta desvoltarea istorică a diverselor particularisme regionale în toate direcţiile căutând se evidenţieze fondul sufletesc unitar românesc în toate regiunile, ca apoi, clădind pe această bază, să realizeze o deplină unitate frăţească în sânul studenţimii dela Universitatea din Cluj.*

c) Cercul de Studii va cerceta necesităţile culturale economice şi sociale ale păturilor noastre popolare şi va elabora disertaţii în acest sens căutând ca acestea să fie răspândite prin cercurile regionale în sânul poporului pentru a determina şi în acest fel o unitate de acţiune liberă a Cercurilor regionale şi a realiza cel puţin în principii generale un mod unitar de a vedea la păturile noastre populare.

Bibliografie

Primim la redacţie:

„Transilvania". Anul 54, Nr. 3 cu un bogat şi variat sumar, din care reţinem articolul Dlui G. Oprescu: „Vravurile pe lemn ale ţăranilor din Nicula", poeziile dlui Ponetti şi Volbură Poiană precum şi articolul Dlui Axente Banciu: „Constatări dureroase", în legătură cu scăderea nivelului intelectual al şcolilor noastre.

„Spre ziuă". Anul I, Nr. 5, cu un interesant interview al poetului I. Minulescu şi frumoase traduceri din marele poet italian, Carducci.

„Învăţământul religios în şcoile secundare, seminare şi licee". de I. C. Savin. Preţul 10 lei.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Adunarea generală a Soc. Crucea-Roşie

Societatea Naţională de Cruce-Roşie a României, Filiala Cluj, îşi va ţinea a IV adunare generală Vineri 30 Martie 1923, ora 5 p. m. în Sala Prefecturei judeţene. Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Darea de seamă.
2. Raportul cassierei.
3. Alegerea a doi censori pentru revizuirea actelor şi descărcarea Comitetului de gestiunea sa.
4. Alegerea noului comitet.
5. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

La această adunare generală se invită toţi membrii Crucii-Roşii. Ei pot fi reprezentaţi prin procuri sau simple scrisori de delegaţie depuse cu 24 ore înainte de Adunarea generală la biroul ei „Banca Economul" (un membru poate reprezenta 10 membri, conf. art. 15.)

Fiecare cotizaţie de 5 lei dă drept la 1 vot; la cotizaţii mai mari maximum 10 voturi, ori cât de mare ar fi cotizaţia.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor:

Marţi 20 c. premieră „Punctul Negru".
Joi, 22 Martie „Punctul Negru"
Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru".

*

Astă seară, Marţi 20 Martie; se reprezintă pentru prima oară, „Punctul Negru" comedie în 3 acte de Kadelburg şi Presber.

In rolurile principale Dnii I. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel. V. Vasilescu, N. Dimitriu, şi Dnele Ap. Medianu, Ec. Stănescu, S. Jipescu.

*

Se repetă „Văpaia", piesă în 3 acte de Hl Kistemaeckers cu Dnii D. Psatta Neamtzu-Ottonel, V. Vasilescu, Ghibericon, N. Dimitriu şi Dnele Mitzi Ignătescu-Dobrescu, Sylvia Jipescu, Jeana Landry.

Cultura mahalalei

Vremurile de după războiu au făcut mai oportună decât oricând discuţiunea asupra modului cum se pot răspândi cultura şi lumina în straturile cele mai noui şi mai necercetate ale societăţei de astăzi.

Atenţia e în special atrasă de lumea periferică a oraşelor mari, în cari îşi găsesc adăpost cei certaţi cu justiţia şi cari se bucură de ignoranţa edilitară.

Civilizaţia noastră de suprafaţă a neglijat la oraşe ceea ce se numeşte „mahalaua", al cărei locuitori îşi culeg şi azi hrana spirituală din cârciumi sau în cazul cel mai bun, din filmele de cinematograf şi romanele de foileton.

Săli de conferinţe sau concerte, teatre populare în care intelectualii să caute a instrui şi educa această populaţie orăşănească, sunt foarte puţine în oraşele noastre, iar activitatea lor chiar când există, nu corespunde unui program bine stabilit, graţie căruia publicul să-şi facă un criteriu fix de îndrumare.

O operă de cultură la periferia oraşelor n'a reuşit să facă nici Universitatea populară din Bucureşti, nici „Asociaţia pentru cultura poporului" din Cluj.

Începuturi cu promisiuni bune n'a dat decât „Ateneul popular din Tătăraşi" (Iaşi), unde regulat în fiecare săptămână, intelectuali fără deosebire de culoare politică întreţin publicul cu conferinţe asupra limbei, culturei şi istoriei poporului român, igienei sociale etc., conferinţe ce sunt precedate sau urmate totdeauna de producţii artistice.

Pentru o bună organizare socială, intelectualii oraşelor ar trebui să se gândească mai de aproape la purificarea, înălţarea şi cultivarea periferiilor, pentru ca viaţa culturală să nu se restrângă numai la cercul restrâns al privilegiaţilor.

In Clujul nostru, Universitatea populară a căre activitate rodnică a început să se releveze, are rostul de-a rezolva această mare lacună, în lupta ce trebuie s'o dăm cu toţii pentru răspândirea culturei şi ridicarea maselor la nivelul civilizaţiei adevărate.

—Ay.—

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Căsătoriile de azi şi populaţia

Ce-ar trebui să facă „femenistele" noastre.

Dornice de senzaţional, care să excite, sau cel puţin să distreze nervii cititorului de după războiu, ziarele — şi ale noastre — au înregistrat existenţa unei detective americane, Miss Goodwinn, care are misiunea (la noi luată în râs, fireşte) de a prinde pe don-juanii cari fug după femei şi flirtează în public.

O ştire, s'ar zice, fără nici o importanţă.

Ne-am aminti în legătură cu misiunea de stil american a d-rei Goodwinn, un adevăr dintr'o piesă a lui Oscar Wilde că: o sărutare poate nimici o fericire.

Peste aceasta însă, ca şi peste misiunea d-şoarei Goodwinn să trecem. Vom vorbi despre ele mai la urmă, unde le e locul; de-ocamdată să ne oprim la o conferinţă înregistrată de „Wiener-Neues-Journal".

La Viena, (metropolă în care lumea flămândă poate totuşi asculta asemenea lucruri, cari la noi nu interesează) un profesor distins, dl von Wiese, a citit o conferinţă despre mariaj, despre divorţurile prea dese de astăzi, despre cauzele lor; despre vinovăţia atât a bărbatului cât şi a femeii, despre inclinaţiunea bărbaţilor spre poligamie, — în sfârşit, despre căsnicia trainică de altă dată şi despre posibilităţile de restabilire a ei astăzi.

Reţinem din conferinţa vienezului informaţiunea, (în legătură cu faptul, că în Europa se obişnuesc căsătorii între tineri cari nu se cunosc temeinic şi riscă deci o grabnică decepţie), că în Japonia se obişnuesc căsătorii de probă, că războiul a emancipat femeea şi i-a dat înclinaţiunea de a iubi mai mulţi bărbaţi, de odată, lucru constatat şi la bărbaţi), că apoi divorţurile sunt în ascensiune directă cu cultura şi, implicit, sunt rare la ţară, în masele mai puţin sau de loc culte.

Subliniem constatarea din urmă, fiindcă va trebui să ne preocupe. Inainte de aceasta însă, să reamintim o discuţie de astă-primăvară, din Sinodul eparhial din Cluj, unde s'au făcut constatarea, că în urma războiului căsătoriile bisericeşti sunt mai rare, iar despărţirile fără consimţământul bisericei la fel de multe. Sinodul de astă-primăvară din Cluj a stăruit asupra datoriei ce-o au preoţii, de-a propovădui căsătoriile legate prin consfinţirea bisericii. S'a pus adică chestiunea unei propagande.

Şi-acum am ajuns la punctul care ne interesează în legătură cu toate cele de mai sus. In ultimul număr al ziarului „Poporul Român" din Cluj, s'a pus o problemă care merită discutată mai mult. D. profesor universitar G. Bogdan-Duică, vorbind despre minorităţile dela noi, în număr considerabil şi despre lupta naturală ce se va da între populaţia majoritară şi ele, a arătat. că lupta aceasta (la fel de considerabilă) nu se va putea da la oraşe, unde românii sunt într'o minoritate îngrijorătoare ci se va da la ţară unde suntem mulţi, unde însă va trebui să fim şi mai mulţi, cel puţin cu jumătate cât suntem astăzi, pentruca să ne impunem în toate domeniile. Dl profesor Bogdan-Duică a citat statistici şi a probat că avem nevoe de un spor numeric însemnat.

Şi, consecvent, a vorbit şi despre o temă, care s'a învechit în Franţa: despre necesarul număr (să'i spunem noi: plusul) de copii, la care apelează statul, pentru a putea duce lupta naturală cu minorităţile etnice.

Cuvântul profesorului dela Universitatea din Cluj îl subliniem şi noi.

Revenind, în legătură cu aceasta la misiunea, luată în râs, a d-şoarei Goodwin, la conferinţa vienezului Wiese şi la discuţia din Sinodul episcopal din Cluj, facem constatarea, că problema pusă de dl Bogdan-Duică nu i s'a părut nimănui vrednică de luat în seamă. Feministele noastre se agită pentru drepturile politice ale femeii, pentru acea emancipare, despre care conferenţiarul vienez a constatat, că „este în raport direct cu căsătoriile nefericite, nefructuoase". N'am înregistrat însă o societate feministă (cea dela Cluj, de sub eticheta „Lumina femeii" a încetat din păcate), care să'şi fi pus ca ideal, propagarea virtuţilor casnice, mai cu seamă la ţară. Am socoti, că nu e destul participarea într'o organizaţie în favoarea orfanilor. Pentrucă — chiar şi la oraşe — conferinţele ca acea care ne-a prilejuit aceste constatări, misiunile, ca a d şoarei Goodwin, misiunile ca cea ridicată de Sinodul eparhial din Cluj, etc., sunt — puse sub raportul numai de care ni-a vorbit dl. prof. Bogdan-Duică — lucruri la care ar trebui să ne mai gândim.

De-ocamdată, reamintim Episcopiei din Cluj şi Episcopiilor celorlalte, hotărârea pe care a luat-o în primăvară. Conferinţele preoţeşti sunt deocamdată singurele pe care le aşteptăm.

tln.

Anchetele noastre

Un institut iredentist: Marianum

V.

Vinovăția Episcopului Majláth.

După multele acte de nesupunere, de propagandă șovinistă, de propagandă revanșardă, de nerecunoașterea și provocarea statului român, descoperite în cursul anchetelor noastre la institutul catolic „Marianum", este naturat să ne întrebăm: cine să fie vinovatul? Le vom da, firește și profesoarelor și profesorilor partea lor de vinovăție. Și vom recunoaște și vinovăția elevilor, cari, în afară de manualele iredentiste introduse de direcțiune, s'au grăbit să cumpere dela librari manuale de acestea. La urma urmelor, inițiativa elevilor înseamnă că propaganda direcției și profesorilor a prins. Și sunt vinovați deasemenea librarii, cari au stimulat atât porniriile conducătorilor cât și ale elevilor institutului maghiar.

Vina cea mare nu o au însă nici profesorii și profesoarele, nici elevele sau librarii. De cele petrecute la institutul „Marianum" este vinovat în rândul dintâi P. S. Sa Episcopul conte C. G. Majláth, șeful suprem al institutului, care nu numai a tolerat inițiativele condamnabile ale direcției, profesorilor și elevelor, dar le-a încurajat, le-a propus și chiar a luat personal inițiative de acestea.

Prin ordinele Sale personale, Episcopul catolic din Alba-Iulia a îndemnat chiar la nerecunoașterea statului român și a îndemnat institutul la o atitudine, care am văzut unde a ajuns.

Să'i consacrăm deci P. S. Sale coloanele noastre de astăzi, în cari vom arăta, în ce măsură catolicismul mai chiar s'a substituit statutului, împotriva căruia luptă pe toate căile.

Mai înainte însă, să vorbim despre misterioasa călătorie la București a P. S. Sale, întreprinsă îndată după apariția primei noastre anchete.

P. S. Sa Episcopul conte Majláth venise la Cluj dela București, unde se lăudase în Senat cu lealitatea sa față de statul român. A avut de dat aici îndrumări în privința institutului „Marianum". prevăzându-i zile grele întrucât aflase că ministerul instrucției a fost sesizat de cele ce se petrec la acest institut. Îndată apoi, după apariția întâielor noastre descoperiri, a luat drumul Bucureștilor, pentruca să dimisioneze efectul destăinuirilor noastre, căci știa că materialul ce ni'l va servi institutului de sub patronajul său, este serios și excepțional de grav.

Ajuns la București, P. S. Sa. s'a adresat ziarelor cu administrații înstrainate de sufletul nostru și le-a declarat că spunem „inexactități". — Am pune însă întrebarea: De ce s'a grăbit să plece imediat la București, când ziarul magnaților și al său putea să'l apere, dacă într'adevăr erau „inexactități" afirmațiunile noastre? De ce ziarul său și al magnaților — „Ellenzék" nu scoate nici azi un cuvânt, deci suntem la al cincilea capitol al anchetei?

Dacă n'a fost altul, rostul călătoriei la București a Episcopului Majláth a fost să arate că destăinuirile despre iredentistul dela „Marianum" sunt chiar mai serioase de cât le-am arătat noi.

Misterioasa călătorie înseamnă printre altele și aceea, că pelatul-conte își știa vinovăția sa personală, lucru, de care tocmai voim să ne ocupăm.

*

Nu'i găsim P. S. Sale o principală vină în introducerea șpcilor iredentiste, deși și uniforma aceasta i-a făcut mult sânge rău săptămâna trecuta. Vina uniformei o poartă în primul rând Sfinția Sa dr. Hirschler, directorul institutului, care, chiar într'o adresă oficială, a ținut să remarce, că a introdus-o spre a evidenția o deosebire de naționalitate. Tocmai contrarul deci, la cele afirmate de Episcopul Majláth, la Senat, unde a ținut să afirme, că și ereștе elevele în dragostea față de fii altor națiuni.

Vina principală a Episcopului Majláth constă tocmai în ordinele date institutului, prin cari îl îndeamnă să nu recunoască statul român.

A poruncit direcției institutului, să execute dintre ordinele statului numai pe acelea, cari îi vor conveni. Mai mult. *Prin ordinul 766 din 1922, Episcopul Majláth a îndemnat direcția institutului „Marianum", să respingă orice ordine venite dela resortul instrucției publice din Cluj și să nu primească decât ordinele trecute întâi pe la P. S. Sa.*

In urma acestor ordine ale Episcopului Majláth, institutul „Marianum" a funcționat ani de zile respingând orice control sau încercare de control din partea Statului. Până la începutul anului școlar în curs, institutul a fost un stat în stat. Nouă școli; primare, superioare, speciale, și o universitate clandestină, au funcționat fără a recunoaște statul român, nesupunându-se decât directorului dr. Hirschler și Episcopului G. Majláth.

Și am văzut unde a dus această exclusivistă conducere a celor două înalte fețe bisericești: în școlile de sub conducerea lor s'a predat geografia Ungariei, iar hărțile și geografia României au fost inexistente; la ora de retorică s'au învățat poezii iredentiste, pline de invective și injurii la adresa noastră, s'au introdus profesori cu cetățenie străină, fără calificație și chiar cu calificație clandestină, cari însă sunt meșteri în instrucția iredentistă, s'a organizat o universitate clandestină, — au funcționat înainte școli închise de guvern, — și șase școli au funcționat fără nici o autorizație.

Vinovații, ni'i spun ordinele de mai sus, cine sunt. S'au demascat și ei înșiși: directorul Hirschler mai zilele trecute, la parchetul din Cluj, unde a refuzat să scoată emblema Ungariei din catedrala din Cluj, neputând primi ordine decât dela Episcopul Majláth; iar P. S. Sa *„Episcopul Ardealului"*, contele Majláth, prin călătoria misterioasă de acum, făcută mai cu seamă pentru a se apăra pe sine însuși.

Noi suntem și mai edificați în urma acestora.

Mai rămâne, ca statul român să își ia satisfacția; o satisfacție în măsură să echivaleze lovitura gravă ce i se pregătea.

t-l-n.

Tifosul exantematic în Ardeal

Câte cazuri au fost până în prezent Localitățile. Proveniența. N'avem focare. Mortalitatea mică. Măsurile de combatere.

RELAȚIUNI OFICIALE.

De la inspectoratul general sanitar al Ardealului ni s'au dat următoarele relațiuni asupra cazurilor de tifos exantematic, ivite pe întreg cuprinsul Ardealului.

Până în prezent au fost declarate 35 de cazuri, acestea cu începere din primele zile ale lunei Frebruarie.

Localitățile în care s'au constatat aceste cazuri sunt: Bistrița, Mureș-Turda, Cojocna, Alba Inferioară, Sălaj, Târnava Mare, Târnava Mică și Hunedoara. Proveniența tuturor cazurilor s'a stabilit a fi din vechiul regat. Pacienții în majoritatea lor sunt țărani.

Aceștia s'au contaminat prin gări și prin trenuri. Focare propriu zise nu au fost în nici o localitate din Ardeal, afară de Târnava Mică, unde au fost cazuri mai multe, fără să se poată stabili, proveniența din afară.

Cele mai multe cazuri au fost vindecate. Mortalitatea a avut un procent foarte mic, — două cazuri.

De patru zile inspectoratul n'a mai primit nici un raport de ivirea vre-unui caz nou.

Aceasta se datorește mai ales măsurilor energice de combatere care s'au luat. Toți medicii primari de județe și aparatele sanitare județene, au făcut razii în toate comunele și satele aplicând măsurile de curățenie, despăduchere și izolare a celor contaminați. O altă măsură s'a luat prin gări, ne mai permițându-se țăranilor să doarmă pe jos în sălile de așteptare.

Toate vagoanele de clasa III. sunt zilnic desinfectate.

Pentru bolnavi, s'a interzis cu desăvârșire, transportul pe căile ferate.

Instalarea noului prefect al jud. Cojocna dl N. ȘTEFĂNESCU

„Vom face administrație nu politică" ne declară Dsa

Se știe că în urma alegerei ca deputat al domnului P. Meteș, în circumscripția Ighiu, postul de prefect al județului Cojocna și al orașului Cluj rămăsese vacant. Guvernul a delegat cu conducerea prefecturei județului Cojocna pe domnul N. Ștefanescu, inspector general administrativ în ministerul de interne. D-sa a sosit alaltăeri noaptea la Cluj, iar ieri dimineață la ora 8 și-a luat postul în primire.

Prima grijă pe care d-sa a avut o luând conducerea prefecturei județului Cojocna a fost să aibă o lungă întrevedere cu dl Utalea, subprefect și cu ceilalți șefi de servicii, cari l'au pus în curent cu situația generală a județului și orașului.

Domnul N. Ștefănescu s'a interesat deaproape de situația culturală a comunelor din județul Cojocna, tăgăduind, că nu va cruța nici muncă, nici timp până ce nu va vedea înființate și intrate în funcțiune toate școlile de care comunele județului au nevoie. D-sa va convoca zilele acestea pe toți primarii, pretorii și preoții județului pentru a-i ruga să accelereze și să intensifice printre țărani propaganda pentru colectarea fondurilor și materialelor necesare clădirei noilor localuri de școală de care județul Cojocna are nevoie.

La ora 9½ Dl Ștefănescu a inspectat toate birourile prefecturei interesându-se de aproape de toate lucrările. D-sa a dat ordin funcționarilor ca nici o lucrare să nu fie lăsată nerezolvată pentru a doua zi pentru ca astfel să se evite aglomerația și deci întârzierile în rezolvirea diferitelor nevoi cetățenești.

Prezentarea autorităților.

La ora 11, dl Prefect Ștefănescu a primit pe șefii tuturor autorităților Clujene și anume: Dnii Iulian Pop, primarul orașului, V. Popovici prefectul poliției, Dr. Bașiotă. medicul orașului, Eugen Bianu, inspectorul general al siguranței, etc. întreținându-se multă vreme cu fiecare în parte — asupra situației și nevoilor orașului Cluj și a județului Cojocna.

*

Ieri după prânz, Dl prefect Ștefănescu a prezidat o adunare a meseriașilor și a brutarilor din Cluj pe care a convocat-o D-sa pentru găsirea celor mai eficace modalități în aplicarea regimului O. F. P. (oficiul făinei și al pâinei).

Declarațiile noului Prefect

„Sunt funcționar de stat și declar că atât timp cât voia conduce prefectura județului Cojocna, voi da ascultare și voia aplica, dacă le voiu găsi în interesul populației, ori ce propuneri venite din partea oricui, indiferent de culoarea politică.

Sunt funcționar și am venit să fac administrație nu politică."

Acestea sunt declarațiile pe care dl Prefect Ștefănescu a binevoit să le facă ziarului nostru.

In ce ne privește, putem spune că activitatea trecută a dlui Ștefănescu în administrație, activitate caracterizată printr'o neobișnuită putere de muncă și printr'un larg spirit de dreptate și bună voință sunt garanție că și în calitate de Prefect al jud. Cojocna va da dovadă de aceste calități și că prim urmare jud. Cojocna și orașul Cluj vor fi cu pricepere conduse.

Cine sunt tovarășii politici ai dlor Vaida și Maniu?

Se știe că în cuvântarea pe care a rostit o în Cameră, d-l ministru Sassu, vorbind de începuturile acțiunei țărăniste, a afirmat că i s'a făcut la Iași din partea dnului Lupu o propunere pe care dsa a socotit-o criminală sau nebună.

In urma acestei afirmațiuni, dnul Lupu a somat printr'o scrisoare publică pe dl Sassu să se explice. La această scrisoare ministrul industriei a răspuns că va lămuri chestiunea în Parlament.

In legătură cu această discuțiune, ziarul „Indreptarea" scrie că dl ministru Sassu va da citire în Parlament unei scrisori pe care dl dr. Lupu i-a achitat-o la Iași în 1918 și prin care i se cerea să se ralieze la acțiunea pe care dl Lupu voia s'o înceapă pentru detronarea M. S. Regelui Ferdinand.

Gravitatea acestui fapt nu va scăpa nimănui. Mai mult sau mai puțin, se știe în vechiul Regat că dnul Lupu a agitat la Iași tocmai în cele mai cumplite vremi ale războiului nostru, ideia detronării Regelui.

Manifestările partidului țărănist față de Coroană și atitudinea „Aurorei" sunt dovezi ale acestui vechiu anti-dinasticism al dnului Lupu.

Și totuși, cunoscând cel puțin în pacte aceste lucruri, dl Maniu n'a pregetat să încheie un acord politic cu oameni cari au urmărit și urmăresc încă detronarea M. S. Regelui și instituirea regimului sovietic în România.

Destăinuirile pe cari dl Sassu le va face în Cameră în legătură cu acțiunea începută la Iași de dl dr. Lupu, vor fi de natură a arăta opiniei publice românești cine sunt oamenii cari alcătuesc astăzi coaliția obstrucționistă.

Suntem curioși să vedem ce vor face, în fața faptelor denunțate de dl Sassu, dnii Maniu și Vaida cari se simt acum atât de bine în tovărășia dlui Lupu și a dlui Stere, cel dintâi uneltind la Iași împotriva Regelui în nădejdea revoluției bolșevice, celălalt uneltind la București la adăpostul armatelor lui Mackensen.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți: Bajader (a 6 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 108. C.)

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

◆INFORMAŢII◆

— **Numire.** In urma încet rei d in viaţă a regretatului Ioan Andreescu, şeful secţiei criminale d in poliţia locală, a fost însărcinat cu conducerea acelei secţii d l Traian Meseşan,comisar din ac elaş poliţie.

— **Palatul cultural al „Astrei" la Cluj.** S'a hotărât definitiv ca pentru construirea palatului cultur l al se ţinei societăţei „Astrei" la Cluj, să se cedeze terenul din dosul poştei. D-l profesor Racoviţă a plecat la Bucureşti, pentru a mai tranşa unele chestiuni în legătură cu clădirea acestui palat.

— **Administrative.** Miercuri seara dl N. Ştefănescu, noul prefect al jud. Cojocna vă p ece la Bucureşti pentru 2—3 zile pentru a primi noui instrucţiuni de la guvern.

— **Procesul comuniştilor din Cluj.** Zilele acestea va începe la con il ul de r sboiu din Cluj judecarea celor 27 de mu citori comunişti are taţi acum trei săptămâni la Clu .

— **Pedepsirea speculanţilor.** Comisia pentru judecarea speculanţilor a judecat 6 procese de specu ă în saptămâna trecuta, dând 4 sentinţe de condamnare.

— **Inlocuirea uniformei actuale dela liceul „Marianum".** O ştire, care până în prezent nu ne-a fost confirmată pe cale oficială, ne arată că conducătorii liceului „Marianum" au hotărât să înlocuească u if rma acestui liceu, care este în stilul na ional ungures , cu altă uniformă, care nu va mai avea caracterul ignitor pentru noi, de până acum.

— **Scăderea preţului vitelor.** Preţul vitelor în Ardeal a scăzut în ultimul timp cu 40 la sută. Aceasta din cauza prohibirei exportului de vite.

— **Aprovizionarea mil tarilor cu lemne.** Ministerul de război a ordonat exploatatorilor de lemne din Ardeal, cari refuzaseră să furnize e lemn de foc pentru armată, să satisfacă ordinul anteri r, punându-le în vedere masuri coercitive.

— **Insemântările în Ardeal.** Directoratul general al agr culturii din Cluj a raportat la Bucureşti, în baza informaţiunilor primite di Ardeal, că însămânţările de primavara sunt într'un stadiu înaintat în tot Ardealul.

— **O nouă revistă literară la Cluj.** La 1 Aprilie va apărea în lo alitate revista „Zorile" a societăţii de lectură „Luceafărul" dela liceul de băeţi „Gheorghe Barit iu". „Zorile" apar sub conducerea unui comitet şi sub supravegherea d-lui Al. Ciura, directorul liceului.

— **Epidemie stinsă.** In ultim l timp au fost la Turda 25 cazuri de scarlatină, care s'au stins complect.

Cereţ în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Minte acordul muzicei fără CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI. 2332—2

— **Inundaţiile.** Prefectura de judeţ din localitate, a primit un ordin al Ministerului de interne, prin care i se face cunoscut că în caz de inundaţii să cearâ sprijinul armatei, căreia i s'a dat ordinele necesare în această privinţă,

— **Numire.** Dl dr Gane, fostul inspector gener l sanitar al Ardeal lui, va fi numit şeful Diviziei Ocrotirilor Sociale, care va lua fii ţa pe ziua de 1 April e c. Această div zie va cuprinde ass tenţa publica pentru copii, mame vaduve, b trâni şi orfani, din întreg Ardealul şi Banatul.

Apă pentru scaldă şi spălat amestec tă cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Manuşi Dame **Antiloppe şi Blace**

Lei 109.— per

La Mag. „MISSIR"

Strada Memorandului 11 (Unio-u.)

2656-1

— **In jurul tipografiei dela „Marianum".** Am arătat în unul din numerile trecute, că la institutul „Marianum" de pe Calea Regele Ferdinand, a fost plasată în pivniţă o tipografie adusă din Budapesta.

La intorma iunea noastră, prin care atrăgeam atenţia asupra acestei tipografii, confratele „Ujság" răspunde în num rul său de azi, că tipografia plasată la „Marianum" a fost cumpărată într'adevăr dela Budapesta. Este proprietatea parohiei romanocatolice a Clujului şi ar fi fost cumpărată pe bani contractaţi ca împrumut la Banca Marmarosch-Blank.

Inregistrăm arătările confratelui „Ujság" cu titlu de document, rezervându-ne dreptul de-a reveni.

— **Drapelul congregaţiei „mariane". Incă o sfidare maghiară.** Un citit r al ziarului nostru ne atrage atenţia, că pe drapelul congregaţiei „mariane" a elevelor dela „Marianum" figurează emblema Ungariei. Drapelul gongregaţiei e purtat prin Piaţa-Unirii în fiecare Sâmbăta-Mare şi Joia-Verde. Cu toate că a fost văzut până acum în fiecare an cu ocazia procesiunilor respective, drapelul congregaţiei „marianum" a putut să se păstreze şi în al cincilea an de stăpânire românească, spre jignirea celui mai elementar sentiment patriotic.

Falşificarea vinurilor în Ardeal

Ce s'a constatat la Cluj. Vinurile sunt artificiale şi falşificate. Cine sunt fraudatorii. Ce s'a găsit în depositele de vinuri. Toate vinurile trebuesc denaturate. De ce nu s'au luat măsurile necesare.

Falsificarea vinurilor şi fabricarea lor pe cale artificială, în Ar eal este o chestiune care prive te sănătatea pu lică, împotriva căreia fraudatorii comit un ade vărat atentat, fără nici o frică de răspundere. Dar vina, în primul r nd, cade asupra autorităţilor care au datoria să vegheze asupra acestui lucru, dar care au rămas şi sunt complect nepăsătoare. De pe urmele frau elor în vinicultură care în Ardeal au luat proporţii nemchipuite, în atară de sănătatea publică ameninţată, sufere întreaga clasă a vinicultorilor.

A e tia, în bună parte ţărani, nu-şi pot desface vinurile lor naturale, fiin i concuraţi de vinurile fabricate în mod artificial.

•

Credem că motivat de cererea acestora, autorităţile superioare dela Bucure ti, au însărcinat pe doi inspectori speciali să facă o anchetă. Cei doi inspectori şi-au început ancheta, acum câteva zile, la Cluj. Constatările făcute cu acest prilej confirmă cele arătate de noi mai sus.

Aproape în toate depozitele s'au g sit vinuri falsificate sau fabricate în mod artificial Depozitarii sunt în genere fabricanţi de spirt.

Un fapt caracteristic este că în fiecare depozit de vin s'a găsit mari cantităţi de spirt, apă şi zahăr. Depozitarii n'au putut da nici o explicaţie justă asupra existenţei acestor din elemente în depozitele de vinuri.

De altfel depozitarii au rămas complect su prinşi de acest control, întru cât erau deprinşi să opereze în voe.

•

Depozitele mari de vinuri la care au anchetat cei doi inspectori sunt: „Elian" „Szilágyi Eleonora", „Bognar şi Szánto" şi „Gut nan şi fii". Opinunea insărcinaţilor veniţi de la Bucureşti, a fost ca toate vinurile găsite falsificate şi fabricate pe cale chimica trebuesc să fie imed at denaturate. Cu acest resultat cei doi inspectori pentru combaterea fraudelor în vinicultură s'au reintors la Bucureşti.

Din nenorocice, trebue să at r tăm aici, că până în prezennu s'a luat nici o măsură pentru aplicarea sancţiunilor necesare.

Tot astfel a fost vorba ca ancheta să continue şi în celelalte oraşe din Ardeal, dar nici despre acest lucru nu se mai aude nimic.

Să credem oare că raportul celor doi inspectori, asupra celor constatate la Cluj, n'a fost depus în forma lui rimitivă autorităţilor superioare.?... Dar vom mai reveni.

Dac.

Nemulţumirile lucrătorilor dela institutul de ortopedie din Cluj

Lucrătorii au dreptate. A cui e vina însă? „Patria" face un prost serviciu fostului inspector general sanitar.

Ce ne spune d. dr. Titu Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj.

Zilele trecute „Patria" sub pretextul apărării dreptelor cereri ale lucrătorilor dela institutul ortopedic din localitate, a găsit prilejul să ree liteze aceleaşi invective stereotipe, din spirit de opoziţie politică, acuzând actuala conducere sanitară din Ardeal. „Patria" spune că relele de care sufere lucrătorii de'a institutul de ortopedie să datoresc unificărei serviciului sanitar, prin care s'ar fi scăzut orele de lucru la acest institut.

Fiind vorba de plângerile lucrătorilor dela acest institut, am crezut necesar să cerem relaţiuni dela autoritatea în drept. Iată ce ne spune d. dr. Titu Ionescu. directorul regional sanitar din Cluj:

Plângerile lucrătorilor sunt în adevăr intemeiate. Greşala provine din faptul că vechia conducere a inspectoratului sanitar, nu a fixat în bugetul trecut suma necesară pentru materialele de care are nevoe acest institut. Resultatul a fost că neavând materialele, lucrul a trebuit să fie scăzut, iar lucrătorii să aibă mai puţină ocupaţie, şi deci mai puţin câştig. Noi am cerut ministerului să ne a orie crearea unui viriment, pentru cumpărarea de materiale, prin care să ameliorăm această stare de lucruri.

•

După cum se vede, condusă de patimă politică, „Patria" a făcut un prost serviciu fostului inspector general sanitar, de oarece numai acesta poartă vina situaţie în care se găsesc astăzi lucrătorii dela institutul ortopedic din Cluj.

Efectuarea descentralizărei administrative sanitare în Ardeal

Direcţiunile regionale funcţionează la reşedinţele lor. Ce caracter are împărţirea pe regiuni. Ce se va face cu personalul inspectoratului general din Ardeal care s'a desfiinţat.

Cu data de 15 Martie c. descentralizarea administrativă sanitară din Ardeal s'a efectuat pe deplin. Această descentralizare, care a fost hotărâtă pe ziua de 1 Ianuarie c. a întârziat să fie tradusă p nă acum în faptă, din cauza greutăţilor de a se organiza direcţiunile regiona e, atât din punct de vedere al personalului cât şi din cauza lipsei localurilor. Aceste dificultăţi au fost însă învinse. De la 1 Martie c. direcţiunea regională sanitară de Arad ş-a luat sediul în acel oraş, iar de la 15 Martie c., s'a instalat şi direcţiunea regională dela Braşov. Cea dela Cluj funcţionează dela 1 Ianuarie.

Astfel dela 15 Martie Inspectoratul general sanitar din Ardeal este efectiv desfiinţat.

•

Sistemul împărţirei pe regiuni a serviciului ad inistrativ sanitar, este conceput în vederea descentrali ărei generale administr tive, şi s'a ţinut seama de aceleaşi principii călăuzitoare. Astfel unul din principalele scopuri ale descentralizărei este atenuarea spiritului regionalist al noilor provincii. Imp rţirea pe regiuni este de aşa natură, în cât părţi importante din vechiul regat sunt date în administrarea direcţiilor regionale din Ardeal, şi tot astfel unele ţinuturi din Ardeal s nt repartizate direcţiunilor regionale din vechiul regat.

•

In ce priveşte personalul care a aparţinut inspectoratu ui general sanitar şi a refuzat să se deplaseze la noile direcţiuni regionale, se va căuta unele ijloace de compensaţie. Intre altele acest personal va fi menţinut pe tot timpul lic idării inspectoratului general, care va dura până la toamnă.

O parte din acest personal va fi trecut la divizia Ocrotirilor Sociale din Ardeal, care va lua fiin a pe ziua de 1 Aprilie c.

Ultimul „prefect ardelean"

După „ultimul primar al Clujului", cum l-au numit ziarele maghiare pe dec datul Haller, a murit acum şi „ultimul prefect ardelean". De azi înainte demnitatea aceasta nu va mai exista! Prefecţii români pot să fie orice, prefecţi însă nu sunt. Cel puţin aşa citim din titlul unei informaţiuni a lui „Ellenzék" de aseară.

Cândva am mai remarcat abuzul ce se face cu confundarea cu intelor de „ardelean" şi „maghiar", făcută în vădita tendinţă, de a arăta că Ardealul nu este al nostru, ci e al Ungurilor, al Ungariei.

Au arătat şi altă dată, că societăţile maghiare se numesc pur şi simplu „societatea ardeleană"... cutare sau cutare. Şi cu toate acestea, se stărue mereu în această provocare la adresa noastră.

Confuzia aceasta intenţionată ar fi bine să înceteze odată. Pentrucă oricât de toleranţi, nu putem îngădui să fim pro ocaţi într'una, chiar şi după ce s'a atras a en ia, că avem şi noi la urma urmelor susceptibilităţi, pe cari nu le putem tolera jignite.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

ULTIME INFORMATII

PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI

ORA 2 P. M.

Şedinţele Constituantei

Camera

Luarea în consideraţie a proectuiui de Constituţie cu 225 voturi pentru şi 4 contra

Şedinţa Camerei s'a deschis eri Luni, la ora 3. Se aprobă sumarul. Fac comunicări dnii Dărlea, Gherea, Bogdan şi Mugură. Opoziţia unită protestează contra celor petrecute ieri provocând un mare scandal. Intre timp apare în sală dl Brătianu care este primit de către majorităţi cu aplauze. Opoziţia fluieră. Şedinţa se suspendă. La redeschidere dl Brătianu declară că faţa de atitudinea opoziţiei va păstra fermitatea. Se naşte un interesant duel oratoric între dnii Maniu şi Brătianu apoi vorbeşte contra constituţiei deputatul Aurel Lazăr, deputatul sas Hans Otto Roth şi Brandsch. Dl Iorga face diverse observaţii în jurul proiectului, şi apoi se cere închiderea discuţiei.

Deputatul Drăghici vorbeşte contra si se nasc violente incidente după care deputaţii Junian şi Sever Bocu sunt trimişi în comisia de disciplină. Raportorul Chirculescu nu poate vorbi din cauza tumultului făcut de opoziţie. Se pune apoi la vot luarea în consideraţie a Constituţiei în care timp opoziţia se îndreaptă spre ieşire cântând „Deşteaptă te Române". Luarea în consideraţie se votează cu 225 voturi pentru şi 4 voturi contra, fiind şi o abţinere. Dl Brătianu pronunţă un energic discurs în potriva opoziţiei. Se discută apoi problema minorităţilor arătând că ele pot beneficia de drepturi egale dar nu de privelegii. Şedinţa se ridică a ora 10.

Senatul

Discuţia art. 7. Pedeapsa cu moarte, respinsă

La senat se votează articolele dela 5—16 din constituţie fără modificări. In jurul articolului şase din constituţie se nasc mari discuţii. Senatori Păcurariu şi Gaiţa cer menţinerea articolului vechiu Dl ministru Constantinescu şi senatorul Drăghicescu se opun. La articolul 16 senatorul Păcurariu cere introducerea pedepsei cu moartea care se respinge. Şedinţa se ridică la ora 8.

— **Cartea de Telefon** pe anul 192 , se găseşte de vânzare în Cluj la chioşcul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

INTERNE

Consiliul de miniştri de ieri. Episcopul Glattfelder trimis în judecata consiliului de război.

La consiliul de miniştri întrunit eri dimineaţa la locuinţa dlui ministru Duca, ministrul de interne d-l general Vaitoianu a făcut o expunere a situaţiei evenimentelor de eri şi a arătat măsurile pregătite pentru ziua de Luni. Dl ministrul Banu a expus cazul episcopului Glattfelder din Timişoara care a tipărit pastorala însultătoare ţării. Guvernul a aprobat măsurile autorităţilor din Timişoara şi a încuviinţat trimiterea episcopului în faţa consiliului de război.

EXTERNE

Mari zăcăminte de petrol descoperite în America

Londra. — Agenţia telegrafică „Reuter" anunţă că la Venezuela s'au descoperit surse bogate de petrol, care produc zilnic 120.000 butoae petrol. Se pare că acestea sunt cele mai bogate zăcăminte de petrol din întreaga lume.

Arderea unui teatru german

Berlin — Marele Teatru din Wiesbaden a fost distrus de un incendiu. Sunt pagube imense. Nu este nici o victimă omenească

Crimele Germanilor în Ruhr

Berlin — Fruntaşii germani din Essen au fost luaţi o tateci deoarece în apropierea gării au fost găsiţi câteva sentinele franceze asasinate Ostatecii au fost transportaţi la închisoare.

Chestiunea Ruhr-ului

Apropiate tratative între Germania, Belgia şi Franţa

Washington. — Ambasadorul german a remis guvernului american o notă, care cuprinde concepţia germană în chestia Ruhr-ului. Nota însă nu cere nici o intervenţie. Deşi guvernul francez desminte orice mediaţiune, corespondentul diplomatic al ziarului „Daily Maily" scrie că săptămâna aceasta va fi probabil săptămâna istorică pentru Europa de oarece aproape sigur vor începe primele tratative între Germania, Belgia şi Franţa.

•

Berlin. — Ambasadorul englez a plecat la Londra pentru a depune raportul situaţiei.

Boala lui Lenin

Berlin. — Un curier special sovietic a invitat pentru tratarea boalei lui Lenin pe profesorul Strumpel şi Bunke, conducătorii clinicei psichiatrice dela universitatea din Leipzig.

Ministerul Justiţiei. Directoratul din Cluj.

No. 1118—1923.

Anunţ de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că Directoratul General al Min. de Justiţie va ţine la 18 Martie 1923 la ora 11 a. m. în palatul Justiţiei Etajul II. camera 110 licitaţiune publică pentru vânzarea următoarelor obiecte corpuri delicte:

1 tabacheră de ţigarete, 1 cruce de aur, 1 lanţ de aur, 1 bicicletă, 2 aparate fotografice şi diverse accesorii, 1 casetă de manicure, 1 browning calibru 6—25, 1 portmoneu de piele, 1½ dolari de argint.

Preţul de strigare va fi acela cu care s'au cumpărat, obiectele ce vor fi licitate, nu vor fi vândute pe un preţ mai mic de cât jumătate preţul de strigare.

Cluj, la 1 Martie 1923.

p. Ministru: Indiscifrabil.

2668 **Şeful secţiei: Indiscifrabil.**

O nouă manoperă a guvernului maghiar

Ofiţeri de rezervă români arestaţi în Ungaria ca spioni. Scopul acestor arestări. Intervenţia guvernului român.

In urma unor informaţiuni căpătate de oficiile de siguranţă dela frontieră, s'a aflat că în Ungaria se găsesc arestaţi mai mulţi ofiţeri de rezervă din armata română. Guvernul sezizat de aceasta a comunicat imediat legaţiei române dela Buda-Pesta pentru a controla veracitatea acestor zvonuri.

In acelaş timp, şi oficiile de siguranţă dela graniţă au început o serie de cercetări care au avut de rezultat confirmarea zvonului.

Iată care e cauza şi scopul acestor arestări provocatoare şi abuzive :

Se ştie că la noi în ţară se găsesc mulţi unguri condamnaţi de curţile marţiale pentru atentate la siguranţa statului ; pentru introducere în ţară în mod clandestin sau pentru spionaj.

Guvernul dela Budapesta fiind pus în cunoştinţă despre aceasta, şi ştiind că prin intervenţii pe cale diplomatică nu va putea obţine liberarea ungurilor arestaţi la noi, au recurs la următoarea stratagemă.

A dat ordin tuturor serviciilor de poliţie şi de siguranţă de la graniţe din România că imediat ce se va constata pe teritoriul Ungariei un ofiţer de rezervă român, el să fie acuzat de spionaj şi imediat arestat.

Cu chipul acesta guvernul maghiar vrea să se aprovizioneze cu un număr de ofiţeri de rezervă români pe cari să-i declare deţinuţi pentru delictul de spionaj sau pentru cine ştie ce delicte politice, urmând ca la moment dat să facă guvernului român propunerea unui schimb de deţinuţi politici.

Cu chipul acesta crede guvernul dela Budapesta, va sili guvernul român să elibereze pe spioni, complotiştii şi clandestiniştii maghiari închişi în ţară la noi.

Aşa fiind, atragem atenţia ofiţerilor de rezervă români, să fie cu luare aminte când din diferite interese au nevoie de a trece în Ungaria.

DE LA CONSILIUL DE RAZBOI

Procesul rebelilor din Kerechiul-mic

Ziua V.

Rechizitorul. Apărarea.

Eri dimineaţă şedinţa s'a deschis la orele 9, când s'a dat cuvântul d-lui comisar Regal Stavrică care timp de două ore a desvoltat un frumos rechizitoriu prin care a cerut pedepsirea acuzaţilor G. Szilágyi Iosef şi Bama Sándor ca agenţi provocatori şi instigatori iar ceilalţi acuzaţi să fie pedepsiţi ca complici şi să li-se aplice art. 170 şi 180 din C. I. M. în care se prevăd rebeliunea şi nesupunerea.

Primul avocat care a luat cuvântul a fost dl Gherman care a combătut punctele de acuzare rugând comisia de judecată să nu aplice acuzaţilor articolele atât de drastice citate de dl Com. Regal, deoarece trebue să se aibă în vedere că faptele s'au consumat în timpuri turburi. Tot odată a mai rugat comisia să ia în seamă atât declaraţiile acuzaţilor cât şi depoziţiile martorilor şi în consecinţă să acorde tuturor circumstanţe atenuante. După amiază au mai vorbit d-nii avocaţi Ciurdariu şi Angelo Stătescu primul cerând achitarea secretarului comunal Ghedeon Mihály şi al doilea punând concluzii pentru 17 dintre acuzaţi.

Din replică a vorbit domnul Com. Regal care a desvoltat o interesantă teorie a delictului comitere prin omitere, terminând prin a spune că e sigur că atât domnul Preşedinte cât şi domnii membri ai consiliului de judecată sunt ferm convinşi de vinovăţia tuturor acuzaţilor.

A răspuns domnul Gherman care între altele a arătat situaţia nenorocită ce s'ar creia familiilor acuzaţilor, când aceştia eventual ar fi condamnaţi.

Apoi domnul Com. Regal a propus comisiei de judecată un număr de întrebări rugând totodată apărarea să facă la fel.

Domnul avocat Oprea care era în sală şi se reţinuse dela pledoarie cu toate că făcea parte din organele apărării, a cerut domnului Comisar Regal o copie vizată după întrebările formulate pentru acuzatul Barna Şandor, fapt pe care domnul Com. Regal îl refuză.

Şedinţa s'a suspendat până azi la orele 8 şi jum. a. m., rămânând ca peste noapte să se întocmească de către dl Preşedinte cele 350 întrebări necesare pentru cei 35 de acuzaţi.

R. p.

SACI, MUŞAMALE

2613 **cumpără, vinde şi împrumută**

Aladár Schillinger

Timişoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Noile preţuri maximale la restaurante

Cu ordonanţa No. 195, domnul Valeriu Popoviciu, prefectul poliţiei oraşului Cluj, a stabilit, cu începere dela 15 Martie curent, următoarele preţuri maximale pentru restaurantele din Cluj.

		Rest. de lux	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
I.					
1. Supă de carne cu legume sau cu paste făinoase	L	3.—	3.—	2.50	2.50
2. Supă falsă	L	3.—	3.—	2.50	2.—
3. Ciorbă cu carne	L	3.50	3.50	2.75	2.50
II.					
1. Rasol cu sos	L	8.50	7.50	6.—	5.50
III.					
1. Legumă fără carne	L	6.—	5.50	4.50	3.50
2. Legumă cu carne de vită	L	9.—	8.50	6.50	5.50
3. Legumă cu carne de viţel	L	10.—	9.50	7.—	6.—
4. Legumă cu carne de porc	L	11.—	10.50	8.—	7.—
IV.					
1. Ardei, gulii (2 bucăţi) umplute	L	11.—	10.—	8.—	7.—
2. Pătlăgele roşii şi varză umplută	L	11.—	10.—	8.—	7.—
V.					
1. Friptură de vită la tavă cu garnir	L	9.—	7.50	6.—	5.25
2. Pulpă sau fricando de viţel sugaciu	L	12.—	11.—	8.50	7.50
3. Pulpă sau fricando de porc	L	20.—	18.—	14.50	12.50
VI.					
1. Tocană de vită	L	9.—	7.50	6.—	5.—
2. Tocană de viţel sau papricaş	L	11.—	10.—	8.—	7.—
3. Tocană de porc şi gulaş secuiesc	L	16.—	15.—	12.—	10.50
VII.					
1. Brânză albă (1 porţie, de burduf sau Brăila)	L.	6.—	5.50	4.50	4.50
VIII.					
1. Un compot simplu (1 fel de fructe)	L.	7.—	6.—	5.—	5.—

Pentru funcţionari se stabileşte restaurantele de cl. I. următorul menu:

Prânz:

I.

1. Supă sau ciorbă;
2. Legumă cu friptură de vită sau viţel, din cele maximate . . . . . .
3. Prăjitură.. Lei 17.

II.

1. Supă rasol cu sos . . . . .
Prăjitura. . . Lei 12.

Cină.

O mâncare de carne (friptură sau legumă)
Prăjitură . . . . . Lei 14.

Preţul celorlalte alimente netarifate şi a băuturilor se vor stabili de către proprietari în conformitate cu dispoziţiile Decretului lege No. 2969, ţinând seama cu cea mai mare stricteţă la câştigul permis de lege.

In preţurile mâncărilor tarifate sunt cuprinse atât impozitul de lux, cât şi serviciul. Bacşişul strict oprit. Toate restaurantele sunt obligate a servi publicul consumator dela orele 12—14, 30 şi seara dela 19—21, 30. In acest timp restaurantele de lux şi cele de cl. I. trebue să aibă cel puţin câte un fel din mâncările tarifate.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Răspândiţi „Infrăţirea“

Viaţa industrială la Oradea-Mare

(Dela corespondentul nostru)

Oradea-Mare, 15 Martie. — In industria ferului şi cea metalurgică, fabrica de metale şi tinichea din Oradea-Mare are la trecutul său succese frumoase şi însemnate. A fost înfiinţată de fabricantul de rolouri Eugen Grünwald. Că este un expert de seamă, neîntrecut în materia aceasta, o dovedeşte trecutul său de 30 de ani, ca mecanic şi fabricant de rolouri. Şi-a început funcţiunea ca mic-industriaş şi cu timpul şi-a tot mărit întreprinderea, devenind în domeniul fabricaţiei de rolouri un nume cunoscut în întreagă România, satisfăcând toate necesităţile ţării în branşa aceasta.

In cursul anului trecut şi-a mărit din nou întreprinderea, începând să fabrice cutii, de cari ţara are cu atât mai mare nevoe, cu cât prepararea diverselor articole chimice era aproape peste putinţă din lipsa de cutii. Fabrica se ocupă însă şi cu fabricarea de articole gospodăreşti şi artistice, din fer şi metal de tot felul.

Antragem atenţia factorilor respectivi asupra fabricei de articole de tinichea „Grünwald şi Soţii“, din Str. Poştei 30, întrucât industria internă a ţării a făcut prin aceasta un mare pas, făcând de prisos importul de aiurea. s. i.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.
Resmălţuim oglinzi stricate.

Cea mai fina crema pentru ghete

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

UNIO
fabrică de chipiuri şi întreprindere comercială de pălării
SATU-MARE
◆
Confecţionează, sub conducerea specialiştilor vienezi, cele mai frumoase chipiuri civile şi de uniformă. 2673

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter şi soţul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
si ieftine
1370

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete şi flori artificiale
din Satu-Mare
Isi recomandă fabricatele comercianţilor şi antreprenorilor de inmormântări. 2672

1290 No. 1

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR corespondent, contabil dactilograf român caută post întreprindere particulară. Adresa: „Excelsior" Str. Iorga 8. 2666

Închirieri:

APROAPE de centrul orașului este de vânzare una casa eftină. In caz de cumpărare se poate ocupa o locuință de 2 camere și 1 bucătărie imediat. Informațiuni Str. Iuliu Maniu 3 Cluj, I etaj, usa 4 cancelarie.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARA

ACTIV

1922 25 Februarie		1923 17 Februarie	1923 24 Februarie
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	
1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111	
14.555	aur (monete)	37.623.564	
4.086.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.637.049.114	
4.581.590.211	stoc metalic	5.170.116.313	5.170.117.219
466.759	Argint și diverse monete	524.754	804.731
1.677.458.879	Efecte scontate	3.943.845.450	4.001.281.671
110.431.000	Imprumuturi pe efecte publice	140.492.100	
141.125.600	„ „ „ „ în cont curent	175.666.700	
177.086.154		230.752.551	221.032.890
66.655.154 74.472.446	din cari nu s'au ridicat lei	95.125.910 80.540.790	
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	184.425.468	
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)	400.000.000	
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	
5.281.379.229		5.282.825.535	5.282.825.535
	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
7.074.936.124	Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)	2.026.699.077	7.026.699.077	7.026.699.077
66.745.737	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	91.275.359	94.703.492
11.997.418	Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
83.006.407	Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizării imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
37.509.717	Imobile	54.758,608	54.758.608
3.264.036	Mobilier și mașini de imprimerie	5.676.553	5.680.043
5.176.039	Cheltueli de Administrațiune	6.942.792	7.459.93
27.988.544	Conturi curente	175.705.672	181,518.75
552.945.266	Conturi de valori	117.173.397	110.613.68
436.278.565	Conturi diverse	489.938.165	501.063.55
19.979.662.963		22.652.983.597	22.715.308.56

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.00
66.388.950	Fond de rezervă	72.869.046	72.869.04
12.746.383	Fondul amortizării imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.02
13.669.397.352	Bilete de bancă în circulațiune	15.373.629.535	15.396.171.35
—	Profit și Pierdere	—	—
17.735.050	Dobânzi și beneficii diverse	30.901.836	35.641.11
1 660.080.095	Conturi curente și recepise la vedere	2.064.036.737	2 112.167.87
4.541.315.133	Conturi diverse	5.068.093.421	5.060.006.15
19.979.662.963		22.652.983.597	22.715.308.56

25 Febr. 1922	Efecte și alte valori de restituit	24 Febr. 1923		
289.599.995	Efecte și alte valori în păstrare	330.939.742		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.439.039.959	11.439.965.774
1.151.241.600	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.944.692.032		
10.605.175.595				
1.993.191.164	Conturi de ordine		1.752.518.555	1.761.315.692
12.598.366.759			13,191.558.514	13.201.281.466

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Exproprierea moşiei fostului primministru maghiar Wekerle

Comisia de ocol scoate moşia de sub expropriere. Comisia judeţană, ca instanţă a doua, schimbă sentinţa primei instanţe, exproprind întreaga moşie. Interesanta pledoarie dlui avocat dr. Cornel Ţeicu.

Timişoara, 17. — Săptămâna trecută a ajuns înaintea comisiei judeţene de împroprietărire şi expropriere, presidata de dl consilier Aslan dela Curtea de Apel, un foarte interesant caz de expropriere. Moşia în chestiune — mai multe sute de jughere de pământ în hotarul comunei Clopodia — este scrisă pe numele soţiei fostului, în mai multe rânduri, ministru şi primministru maghiar, contele Wekerle şi a fost declarată scoasă de sub expropriere de comisia de ocol.

Inaintea comisiei judeţene de împroprietărire şi expropriere — ca for de a doua instanţă — interesele fostului prim-ministru maghiar au fost susţinute de către doi excelenţi avocaţi din localitate, iar interesele celor îndreptăţiţi — ca şi în nenumărate alte cazuri — de către tânărul advocat, dl dr. Cornel Ţeicu.

O pledoarie interesantă

Dl dr. Cornel Ţeicu a cerut exproprierea totală a moşiei, invocând următoarele temeinice argumente:

Art. 6, lit. c.) din legea agrară cere exproprierea totală a moşiilor absenteiştilor, înţelegând sub acest cuvânt pe acei proprietari, cari dela 1918 şi până la promulgarea legii au fost absenţi dela moşie, adică un s'au abătut decât din când în când pe acolo.

Dna Wekerle, proprietara moşiei, face parte din această categorie de proprietari. E drept că un certificat — eliberat de pretură — dovedeşte că proprietara nu a lipsit dela moşie decât în două rânduri şi pentru puţin timp: odată pe timpul comunismului, când a fost arestată şi deţinută. timp de mai multe luni de zile, în Ungaria, iar a doua oară — iarăşi un timp mai îndelungat — a absentat, îngrijindu-şi soţul, care se găsea bolnav, într'un sanator.

In baza acestui certificat — a spus în continuare dl avocat dr. C. Ţeicu — conform legii, proprietara nu ar trebui declarată de absenteistă. Cercetând, însă, numai puţin mai serios motivele absenţei dela moşie, vom vedea cât de subrede sunt ele. Proprietara are — după cum reese din certificatul eliberat de pretură — o vilă la moşie, aranjată cu toate cele necesare pentru a putea fi locuită? Acesta nu e un motiv de a spune că domicilul stabil al unei soţii de prim-ministru e la moşie, într'un sat ca Clopodia. Locuinţa ei adevărată e în capitală, unde îşi are saloanele ei, cercetate de un număr restrâns al membrilor lumei alese fără de vizitele cărora şi fără de distracţiile pe care le oferă capitala, o femee cu o asemenea poziţie socială nisi nu se poate închipui.

Proprietara n'a absentat decât câteva luni, când a fost deţinută de comunişti şi alte câteva luni, când a trebuit să îngrijească de bărbatul ei, care se găsea în sanator? Nici acestea nu sunt motive. Pe vremurile tulburi ale comunismului, când înalta aristocraţie a trebuit să se refugieze dinaintea teroarei roşii din Ungaria, d-na Wekerle desigur că prefera să ia drumul Elveţiei, ori a oricărei ţări din Apus, unde desigur că îşi închipuia că se va găsi în mai bună siguranţă decât în sătucul unde îşi avea moşia şi unde patimele, răscolite în 1918, nu se potoliseră încă din ajuns.

Iar ceeace priveşte absenţa de alte câteva luni, când d na Wekerle a trebuit să îngrijească de soţul ei — a încheiat dl avocat dr. Cornel Ţeicu — nici că se poate un argument mai şubred ca acesta. Un om cu poziţia contelui Wekerle, are şi în sanator o îngrijire deosebită; îngrijirea celor de acasă este, pentru asemenea oameni, inutilă, dacă nu supărătoare.

Sentinţa

Comisiunea, după o desbatere de mai multe ore, s'a retras pentru a aduce o sentinţă.

S'a acceptat întreaga argumentaţie a d-lui avocat dr Cornel Ţeicu şi „s'a reformat sentinţa primei instanţe, hotărându-se exproprierea totală a moşiei contelui Wekerle".

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Inştiinţare.

După ce casa lui Hermann Léb din str. Dubalilor No. 7 a fost vândută, noul proprietar roagă pe toţi acei pretendenţi, cari au dreptul la pretenziunile lor să aducă acestea la cunoştinţa dlui Dr. Roth Hugo avocat până la data de 27 Martie a. c.

Intâmplări din Cluj

Trei furturi!

Dl Alex. Cristescu din piaţa Cuza Vodă Nr. 12 a reclamat dlui comisar Leontin Pop dela poliţia centrală, că într'una din nopţile trecute nişte hoţi necunoscuţi s'au introdus în locuinţa sa de unde i-au furat bijuterii şi obiecte casnice în valoare de aproape 10 mii lei.

Vineri seara pe la orele 9½ s'a furat dela garderoba cafenelei „New-York" o servietă de piele roşie care aparţinea dlui proprietar al fabricei de lemne din Tileagd (Bihor) şi după a cărui declaraţie în servietă se aflau acte în valoare de 350.000 lei. — Dl comisar Paşca, şeful circumscripţiei I-a de poliţie a deschis o anchetă.

La poliţia centrală s'a prezentat dl Ion Torday din str. Bobului Nr. 2, reclamând că în noaptea de Vineri spre Sâmbătă i s'a furat din locuinţa sa suma de 70.000 lei. — Poliţia făcând cercetări a stabilit că autoarea furtului este o femeie care a şi fost arestată.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Mercuri, 21 Martie a. c. „Aida", rolul Amneris susţinut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Radames susţinut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera din Bucureşti.

„BANCA AGRARA" Societate Anonimă privilegiată Cluj

CONVOCARE

In conformitate cu art. 9 din statutele societăţii domnii acţionari ai „BĂNCII AGRARE" Societate Anonimă privilegiată din Cluj, sunt convocaţi. **La Adunarea Generală Ordinară** care se va ţinea Joi 12 Aprilie 1923 st. n. la ora 4 p. m. în localul băncii din Cluj (Strada Regele Ferdinand 36—38) cu următoarea.

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea şi construirea adunării generale.
2. Raportul Consilului de administraţie, al Comitetului de cenzori şi aprobarea bilanţului anului de gestiune 1922.
3. Impărţirea profitului curat.
4. Darea absolutorului Consilului de administrafie şi Comitetul de cenzori pentru gestiunea anului 1922.
5. Alegerea delegaţiunei speciale pentr chestiunile disciplinare şi de pensionare ale directorilor şi subdirectorilor, în conformitate cu art. 36 din statute.
6. Stabilirea jetoanelor de prezenţă.

In conformitate cu art. 14 din statutele societăţii, numai acele acţiuni au drept de vot în adunările generale, cari sunt inscris în condica acţionarilor pe nume, cu cel puţin una lună înainte de încheerea anului de gestiune.

Justificarea acţionarilor participaţi la adunarea generală se va face prin prezentarea scrisorilor de convocare, prin buletinul de vot liberat la cerere de Drecţiune după stabilirea identităţii acţionarului înscris în registrul nominal, fie prin procura cuprinsă pe convocator, sau pe buletinul liberat.

Depunerea acţionarilor, respective a procurilor în scopul indical mai sus, se pot face la casieria societăţii din Cluj, la sucursalele ei din Beiuş, Timişoara. Lipova, şi Agenţia Orşova, la Banca Marmorosch, blank & Co. şi Banca Ţărănească din Bucureşti, precum şi la toate institutele membre ale „Solidarităţii", până la 10 Aprilie 1923

Cluj, 17 Martie 1923.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

CONTUL BILANŢ LA 31 DECEMVRIE 1922

ACTIVE					PASIVE				
Casa în numerar	1728044	43			Capital social			50000000	—
Bon la alte bănci	4523318	—	6251362	43	Fonduri de rezervă	2711115	30		
Cambii de portofoliu			110524388	68	„ „ penzluni	919488	59		
Conturi curente			21298326	94	„ „ garanţie al scris fonc.	1500000	—	5130603	88
Imprumuturi hipotecare			383537	04	Depuneri şi depozite			39640085	09
Efecte proprii			55761597	40	Reescont propriu	73767924	—		
Edificiile institutului:					„ giro	25000000	—	98767924	—
Palatul din Calea Regele Ferdinand 36—38. Casele din Strada Babeş No. 13 şi 15. Casa din Bucureşti, Casa din Timişoara, Casa din Beiuş, Terenul din Târgul-Mureş şi Magazia din Simeria			8097383	39	Scopuri culturale			93922	60
					Dividendă neridicată			121120	—
					Interese transitoare la escont			1077254	73
					Diverse conturi creditoare			19594941	72
					Profit net			2872903	18
Mărfuri			619951	14					
Materiale			267582	40					
Monete streine			2137	25					
Interese transitoare active de reescont	1301020	30							
„ „ „ „ efecte	1523875	—	2824895	30					
Diverse conturi debitoare			10547170	98					
Mobiliar după amortizare			720622	25					
			217298755	20				217298755	20
Conturi de ordine:					**Conturi de ordine:**				
Depozite de cambii			1323800	-	Cambi reescontate			1323800	—
			218622555	20				218622555	20

CONTUL PROFIT ŞI PIERDERE LA 31 DECEMVRIE 1922

CHELTUELI					VENITE				
Interese la depuneri	630439	13			Interese la depuneri proprii	174795	36		
„ reescont	3960436	54			„ împrumuturi hipotec.	28864	52		
„ fondul de pensie	43744	10	4634619	77	„ escont	4426167	28		
Salare			2353387	78	„ efecte	3162040	85		
Cheltueli generale			2683008	39	„ conturi curente	2775881	35	10567749	36
Impozite			177809	64	Venitul realităţilor			615570	48
Amortizări			78814	17	Proviziuni			1617223	09
Profit net			2872903	18					
			12800542	93				12800542	93

ss. I. Enescu, subdirector.

Cluj, la 31 Decemvrie 1922

ss. Iosif Albon, şef contabil, export contabil

Consiliul de administraţie: **ss. Petre Porutiu** preşedinte, **ss. Dr. Is. Marcu, ss. Borcia, ss. Dr. Vlad, ss. Dr. Comsa, ss. Secula ss. Deleu ss. Dr. V. Onisor ss. Dr. Valer Moldovan ss. Dr. Tivadar Mihali ss. Dr. Prie**

Subsemnaţii censori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi consonanţă cu registrele institutului. Cluj, la 17 Martie 1923.

ss. Dr. Gavril Oşianu, ss. Victor Muntean, ss. Dr. Silviu Dragomir, ss. Ioan Albon export-contabil. **ss. Dr. Leo Parasca.**

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. ◆ No. 756 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 22 Martie 1923

Infrăţire

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi
PE 1 AN
PE 6 LUNI
PE 3 LUNI

ASOCIAŢIUNEA SIBIU
SIBIU 22 MAR 923
Sibiu
R CLUJ 1 5967

Contestarea autorităţii noastre de stat

— Bucuria dlui Sandor şi greşelile partidului naţional —

Intr'una din ultimele şedinţe ale Camerii, d. Iosif Sándor, deputat maghiar, a crezut de cuviinţă să se pronunţe împotriva nouei constituţii. Liber era să o facă. Am fi dorit însă la contestaţia d-lui Iosif Şandor o motivare serioasă. Din nefericire tocmai acest lucru a lipsit în atitudinea celui ce se crede chemat a reprezenta popu laţia maghiară din România în Parlamentul ţării, ceea ce denotă că d-l Şandor, contestând legalitatea Parlamentului şi a guvernu lui, nu făcea decât să facă deghizat contestarea autorităţii statului român.

Toate faptele stau n sprijinul presupunerii noastre. Am intrat în al cincilea an dela unirea provinciilor româneşti din fosta monarhie austro-ungară cu ţara românească liberă. In tot acest timp reprezentanţii populaţiei maghiare stabilită pe acest ospitalier pământ, n'au găsit o singură dată măcar nemerit prilejul să facă declaraţiunea solemnă a recunoaşteri autorităţii statului român. Din potrivă. După o pasivitate politică destul de semnificativă, reprezentanţii minorităţii maghiare s'au prezentat în Parlament pentru a reprezenta tendinţe vădit vrăjmaşe statului român. — Facem amen dă onorabilă pentru câteva rare spirite conciliante, dar nici acestea n'au adus declaraţiunea nesilită pentru recunoaşterea unirii.

Din activitatea de până acum a oamenilor politici maghiari ştiam la ce să ne aşteptăm pe viitor. Cu toate acestea nu i-am fi crezut capabili să împingă vrăjmăşia până acolo încât să se folosească de manevrele politicei noastre interne pentru a ni se contesta drepturile de suveranitate naţională, aşa cum a făcut-o dăunăzi de Sándor. E un curaj pe care desigur reprezentanţii poporului maghiar nu l'ar fi avut dacă aşa numita „opoziţie unită" nu le-ar fi furnizat împrejurarea de a se pune la adăpostul ei.

D-l Şandor a venit să conteste legalitatea guvernului şi autoritatea Parlamentului cu aceleaşi motive cu care a făcu-o opoziţia partidului naţional şi partidul ţărănist. Contestaţia d-sale conţine prin urmare toate defectele contestaţiilor opoziţiei unite. Dar d-sa nu contestă ca partidul naţional şi partidul ţărănist numai autoritatea morală a actualului Parlament ci pur şi simplu a „Parlamentului" chemat să dea poporului român întregit o Constituţie proprie fiinţei sale naţionale. Venită după pastorala episcopului Glattfelder, declaraţia d-lui Sandor, aşa cum e făcută, este destul de limpede. Pentru spiritul de vrăjmăşie al acestei pastorale aruncate de după meterezele citadelei catolice, nici o vorbă de desaprobare ; pentru Parlamentul român şi Constituţia viitoare toată dezaprobarea sfidătoare : — aceasta este traducerea întregii atitudini a d-lui Iosif Şandor.

Desigur, nu d-lui Iosif Sandor, îi vom face vre-o invinuire. Populaţia maghiară din România va avea când să-i reproşeze pentru proastele servicii aduse de d-sa în Parlament. Intreaga vină cade asupra partidelor cari din meschine calcule de partid au uitat şi uită continuu că în politică se poate permite orice numai când nu se vatămă principiul solidarităţii naţionale. Partidul naţional, ca şi partidul ţărănist, n'au ţinut socoteală de acest postulat fundamental şi au dus animozitatea de gaşcă politică până la a oferi d-lui Iosif Şandor, prilejul să-şi trădeze sentimentele şi gândurile.

Ce putea face altceva d-l Sandor ? Partidul naţional nu e la întâia acţiune care oferă argumente contra integrităţii noastre naţionale. In nenumărate rânduri lumea politică de la Budapesta s'a cutremurat de bucurie şi speranţe la manifestele partidului naţional. D-l Şandor n'a făcut decât să fie un întârziat.

Stăpânit de patimă, partidul naţional se cufundă tot mai adânc în propriile sale manifestări, şi nu mai e capabil să vadă în juru-i. Nu îi vom face onoarea să-l acuzăm de lipsă de patriotism. Pentru aceasta trebue o conştiinţă — conştiinţa crimei, iar partidului naţional îi lipseşte şi această conştiinţă. Ne vom mărgini însă să atragem atenţia puţinilor oameni de bine din acst partid că e timpul să deschidă ochii.

Partidul naţional să ia aminte că tot umblând după cuceriri democratice, ne putem aştepta într'o bună zi la alte surprize.

C.

Prietenia ceho-română

Apelul fruntaşilor intelectuali şi politici ai Cehoslovaciei.

Ziarele din Praga, publică un apel al fruntaşilor vieţei intelectuale şi politice din Cehoslovacia către publicul cehoslovac, cu scopul de a lega şi mai strâns prietenia dintre noi şi poporul ceh.

Amintind de trecutul de suferinţă comună îndurat de ambele popoare, de jertfele făcute pentru realizarea marelui principiu de libertate şi independenţă naţională şi de tratatul de alianţă încheiat pentru menţinerea şi apărarea ordinei contra duşmanului comun, prietenii noştri ceho-slovaci fac de data aceasta apel la întărirea prieteniei nu numai pe cale politică, ci şi pe cale economică şi culturală.

Dornici de a restabili şi normaliza viaţa ţării, ne dăm seamă ca şi cehii, de necesitatea întăririi raporturilor culturale şi economice, pe care, cei dintâi, conducătorii republicei vecine şi ai statului nostru sunt datori s'o susţină, prin toate mijloacelor şi împotriva oricăror piedici.

Liniştea şi munca de care avem nevoie pentru a reface ceia ce a distrus războiul nu va putea fi stânjenită de acelaş duşman comun, dacă poporul ceho-slovac şi cel român vor fi unite nu numai pe cale politică, dar şi în gândurile şi sentimentele care privesc viaţa lor economică şi culturală.

Ajutorul reciproc şi conlucrarea de perfect acord, ne va aduce şi unora şi altora, avantagii de netăgăduit. Luând pildă dela energia de fier a poporului ceh şi de la uriaşa sa putere de muncă vom avea multe de învăţat în refacerea noastră economică.

Produsele industriale ale Cehoslovaciei putând să rivalizeze cu oricare din ale ţărilor industriale din Occident, vor găsi un cât mai mare debuşeu pe piaţa noastră, dacă raporturile economice dintre state vor fi încurajate de către conducătorii lor. Asemenea cu produsele noastre agricole, care ar putea să satisfacă cu prisosinţă nevoile pieţei cehoslovace.

Insemnătatea de netăgăduit a legăturilor culturale cu poporul ceh a fost relevată încă mult înainte de războiu, de răposatul mare filo-român Jan Urban Jarnik, unul din cei mai de seamă cunoscători ai graiului şi culturei româneşti, în afară de graniţele noastre.

Intelectualii Cehoslovaciei, grupaţi în jurul societăţei ceho-române, înfiinţată de el acum trei ani, vor să continue cu acelaşi râvnă opera de cunoaştere a culturei noastre naţionale.

Suntem datori a înlesni munca prietenilor noştri şi în acelaşi timp să facem aceleaşi sforţări pentru a adăoga la relaţiile politice şi economice şi pe acele culturale. — Cunoaşterea istoriei şi culturei poporului ceh va fi un îndemn nou pentru o cât mai strânsă colaborare a ambelor naţiuni aliate.

Salutând cu frăţească dragoste, apelul fruntaşilor intelectuali şi politici ai Cehoslovaciei avem credinţa că el va avea ecou nu numai în publicul cehoslovac, ci şi în cel românesc a cărui simpatie pentru prietenii şi vecinii noştri cehoslovaci, nu odată a fost mărturisită.

GERMANIA ŞI OCUPAREA RUHR-ULUI

Starea de spirit în Germania. S'_re o înţelegere cu Franţa?

„Gazette de Prague" publică un articolul unei personalităţi politice în măsură să urmărească de aproape mişcările de opiniune în Germania şi cu atât mai bine informată cu cât locueşte la Berlin, de unde urmăreşte cu atenţie evenimentele.

Reproducem în rezumat acest interesant articol al distinsei gazete ceho-slovace.

Starea de spirit s'a schimbat mult în Germania ; astăzi se aude un cu totul alt refren decât acum câteva săptămâni. Surescitarea consecutivă ocupării Ruhr-ului s'a liniştit. La început se spunea: „Câtă vreme va rămâne un singur soldat francez în Ruhr, vom refuza să tratăm". Intre timp, totuşi, pentru a asigura securitatea căilor de comunicaţie şi a permite transportruile de cărbuni în regiunea ocupată, Franţa s'a văzut nevoită să ocupe de-asemeni şi o parte din Germania de sud şi să ia măsuri severe. Acest fapt n'a putut bineînţeles să amelioreze starea spiritelor în Germania. Germanii sunt hotărâţi, dimpotrivă să reziste cu energie la ceiace se numeşte „invaziunea franceză". Dar formula s'a schimbat. Astăzi se spune : „Refuzăm să tratăm cât timp nu ni se va da garanţie că trupele franceze vor părăsi în curând basinul Ruhr".

Cu toate asigurările guvernului Poincaré că Franţa n'are gânduri de anexiune, germanii socotesc mai înţelept să nu acorde nici creanţă declaraţiunilor făcute de guvernul francez.

Discursul cancelarului Cuno a fost o decepţie

Totuşi spiritul de conciliaţiune n'a dispărut de pretutindeni. Sunt mulţi oameni dispuşi pentru un acord.

Recentele dezbateri ale Reichstagului cu privire la chestiunea Ruhr au arătat clar că partidele politice influente manifestă o reală dorinţă de a intra în tratative cu Franţa.

E adevărat că cancelarul Cuno a pretins în cuvântarea sa că este de datoria Franţei să facă primii paşi, dar acest discurs a fost pentru mulţi o decepţie. Căci lansat cu o reclamă întinsă, mulţi se aşteptau ca el să însemne o cotitură în mersul evenimentelor. Totuşi discursul cancelarului a fost cu totul altceva decât se aştepta lumea. In el se găsesc aceleaşi cuvinte de intransigenţă rostite la începutul acţiunei franceze, în Ianuarie.

Atitudinea partidelor politice

De aceia oratorii diferitelor partide au căutat să-i daucă unele corectări. Rostindu-se pentru solidaritate alături de guvern, reprezentanţii partidului social-democrat ai centrului şi chiar ai partidului popular (Volkspartei) şi-au exprimat dorinţa unei înţelegeri cu Franţa. Cu deosebire, Stresemann, desigur cu consimţământul marei industrii, a spus : „Socotim că este de datoria guvernului şi a tuturor conducătorilor vieţii economice să facă toate sacrificiile necesare în vederea satisfacerii obligaţiunilor luate de Germania şi a salvării libertăţii şi a dreptului său de a dispune de ea însăşi".

Marii industriaşi din Saxonia sunt mai puţin intransigenţi

Dar Stresemann nu este singurul în partidul industriei care să aibă asemenea idei. Lumea industrială saxonă se arată cu deosebire mult mai puţin intransigentă şi inflexibilă decât marii industriaşi din Ruhr şi regiunile Rhenane, cărora le place să joace rolul de martiri politici. Demoralizarea lucrătorilor, datorită rezistenţei i-a influenţat însă şi pe aceştia. Fiind că lucrătorii nu vor numai o sporire a salariilor ci revendică şi unele avantagii politice. Se înţelege că în atari condiţiuni este difícil să se realizeze cuvântul de ordine : „a rezista", lansat la începutul acţiunei franceze.

Germanii cred totuşi că trebue pentru prestigiul Germaniei să reziste încă. Cheia situaţiunii stă în răspunsul la această întrebare: Intre Franţa şi Germania, care va cere cea dintâi să intre în tratative. Ambele părţi socotesc ca o dovadă de slăbiciune să ofere negocieri. Este de temut o prelungire a acestei situaţiuni.

Germanii ştiu însă că în caz de negocieri trebuie de data asta să prezinte propuneri concrete. Ei ştiu că nici o negociere nu va putea fi începută fără un plan precis. Germania este obligată deci să facă propuneri concrete. Cu toate complicaţiunile chestiunei se poate nădăjdui totuşi că în cele din urmă se va găsi un teren de înţelegere care va îngădui cu şanse de succes începerea unor leale negocieri.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Opera română

CARMEN: cu Dna Lucezarskaia

Asistând la această reprezentație de operă rămâi impresionat de inspirația compositorului așa de puternică și fermecătoare și în același timp atât de patetică și de pitorească și cu totul orginală și personală.

Față de artiștii cu reputația oaspeților noștri, reflecțiile ce ne vin, sunt multe și variate, ca și impresiile la care vocea și modul lor de interpretare au dat naștere.

In prima linie, publicul, care de obiceiu nu se gândește la munca artistului, la truda lui, la nesfârșita oboseală la care se supune, înainte de a apare în fața lui, se va fi convins cel puțin prin comparație, ce distinse elemente posedă opera din Cluj; Cici dacă *Carmen* (D-na Lucezarskaja), posedă calități eminente de comediană, un talent incontestabil de mare valoare, cu totul personal, o voce curată și elegantă. „Carmen" a noastră (D-na Lia Pop), strălucește în situațiile dramatice, prin grația și incomparabila pasiune a vocei sale.

La D-sa nu se va găsi o singură frază muzicală care să nu fie vocalisată cu o mare ușurință.

Dacă D-na Lucezarskaia este o artistă în deplinătatea talentului, și consumată în arta sa, jucând cu o infinită vervă, dacă în parte are stilul; calitatea stilului și puterea vocală, care fac pe marea cântăreață toate aceste calități, D-na Lya Pop le are de la natură, într'un grad mai înalt din dublul punct de vedere *tragic și vocal.*

Și una și alta au accentul expresiv, condiție primă în cântecul operei serioase.

La Lucezarskaia o călduroasă inspirație, un joc variat, la D-na Pop o minuțioasă și savantă manieră în expresivitatea sufletului femeiesc. In Habaneră, multa volubilitate a Lucezarskaiei face impresia a multă știință scenică, (evident, și aceasta o artă); la Lia Pop, patimă omenească, nerafinată, nepervertită, și cu atât deci mai impresionantă. La Lucezarskaia, suflet *calculat* de bohemiană, la Lya Pop patimă, pornită natural, din labirinturile sufletești ale femeiei, care place și știe că place.

Două mari artiste într'un cuvânt, desvăluindu-ne, cu talent deosebit, marea lor artă vocală.

Cu dl Caravia în rolul lui dnu José — aceleași reflexii ne vin. Vocea dsale, frumoasă mai ales în registrul al 3-lea — și știința dsale muzicală, ne reamintește că le-am auzit mai înainte undeva... la tenorul operei din Cluj. Nagacevski care le are în deajuns și el.

Dl Caravia cântă ușor, distins are o frumoasă manieră de a pune în evidență finalele, un puternic temperament dramatic și o excepțională siguranță de vocalizare.

In Escamillo, dl Szabo, cu toată bună voința ce pune, și i-se ia în seamă, este însă inferior rolului. Drele Rosza și Ionașcu ne lăsă cu adevărat impresia de ceva tineresc.

Rolul Inra fost bine interpretat și scenic și vocal. „Amor" al drei Rosza, place în totdeauna și va fi așteptat la fiecare reprezentație cu plăcere. Dl Crișan a fost un brigadier de rassă dând o notă plină de voioșie rolului.

Intreaga reprezentație a fost reușită și rolul lui Don José nu a mai făcut notă discordantă. — Dl Schuler, ca în totdeauna, farmecă cu o interpretare de înaltă școală muzicală. Foarte bine și prima noastră balerină, cu ansamblul ei.

Spectator.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Mercuri, 21 Martie a. c. „Aida", rolul Amneris susținut de dna Eugenia Lucezarskaia, iar rolul Radames susținut de dl Vladimir Caravia, ambii dela Opera din București.

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Cronica dramatică

Punctul negru:

comedie în 3 acte de Kadelburg și Presber.

Literatura dramatică germană se poate mândri cu prea puține comedii reușite. Aproape în toate cazurile elementul de farsă și comicul de situație, sunt singurele elemente de construcție, și numai în rare cazuri se poate evita burlescul. „Punctul negru", ca și „Prostul" lui Fulda, este din acest punct de vedere una dintre cele mai reușite comedii.

Subiectul e de altfel simplu și elementele de contrast destul de isbitoare, așa că situațiile comice se succed nesilit. Fiul baronului de Waldemar, Emerich, iubește pe Elsa, fiica maiorului în rezervă de Kuckrott; o cere în căsătorie și-i obține mâna. Baronul de Waldemar, un om îmbibat de toate prejudiciile de castă, consimte nu după puține formalități de protocol.

Din nefericire fiul maiorului de Kuckrott își anunță logodna cu Lotti Brinkmaier, fiica unui vecin de proprietate cu baronul de Waldemar, mare vrăjmaș al acestuia și fabricant de brânzeturi. Ambele logodne se strică în urma unei întâlniri între cei doi vrăjmași.

La stăruințele maiorului de Kuckrott, consilierul comercial Cristian Adam Brinkmaier consimte să facă baronului de Waldemar vizita de rigoare ca vecin mai nou al baronului, vizită care netiind făcută la timp a fost cauza inițială a neînțelegerilor urmate. O concesiune bănească aduce împăcarea deplină și părinții consimt la logodna copiilor. Din nefericire Brinkmaier mărturisește că fiul său e cununat cu fiica unui cismar. Baronul nu poate a înțelege amestecul Waldemarilor cu astfel de oameni și logodna se strică din nou.

Intre timp însă sosește din America Drul Roby Woodligh, soțul ficei baronului plecată în lume din spirit de emancipare. Woodligh e negru și baronul rămâne consternat. Are și el în familia lui „un adevărat punct negru", deci poate consimți la căsătorie.

In afară de câteva exagerațiuni prea isbitoare, comedia lui Kadelburg și Presber oferă destule situații înveselitoare. Jucată cu mai multă discreție decât indică textul ar fi o comedie bine reușită.

Interpretarea dată pe seama teatrului nostru a fost destul de reușită. Dl N. Dimitriu (Roby Woodligh) s'a dovedit în plin progres. Interpretarea D-sale discretă și plină de sens s'a desprins din restul ansamblului.

Dl I. Stănescu-Papa (Cristian Adam Brinkmaier) plin de humorul așezat al bonhomme-ului, ca de obiceiu!

Reușite dna Ec. Stănescu (Tusnelda), d-na Jipescu (Elena) d-na Apriliana Medianu (Maria-Luisa), ca și d-nii C. Potcoavă (Anton), N. Ottonel (Baronoul Waldmar), Virgil Vasilescu (Ulrich de Kuckrott).

Restul ansamblului în notă.

D. I. C.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

DIN ALE RAZBOIULUI

Cât costă războaele

Câteva date întristătoare. Un strop de nădejde

Cât adevăr crud este în afirmația lui Voltaire că: „nu-i om care să nu aibă ceva urîcios în el; că nu-i unul singur care să nu aibă vre-o asemănare cu bestia".

Intr'adevăr, suntem încă fiecare și vom continua a fi încă multă vreme.

E destul să cercetăm cât de cât pustiirile războaielor ca să rămânem convinși pe deplin de vorba filozofului francez. Se cheltuesc sume cari îți zăpăcesc mințile pentru prepararea celor trebuincioase întru măcelărirea dintre oameni. Aproape nu-i instituție de cultură, nu-i organ de producție într'un stat, care să nu contribue chiar din timp de pace la acea preparare minuțioasă a acțiunei la care vei lua parte când goarna te chiamă pe câmpul de măcel.

Germanii n'au cruțat în ultimul războiu nici pe astronomi. De îndată ce au pus piciorul în Belgia, au și instalat în Liege, Bruxelles și alte orașe observatoare meteorologice unde savanții astronomi studiau dând informații asupra fenomenelor atmosferice pentru raiduri și expediții de avioane, baloane dirijabile și chiar de sub-marine.

Spre a evidenția următoarea linie a cheltuelilor de războiu să dăm cu titlul de comparație câte-va date mai vechi. In 1879 războiul franco-german a cerut dela ambii beligeranți 16 milioane și jumătate de franci. Rușii, Turcii și Românii au cheltuit 13 miliarde în 1877.

In amândouă sumele nu intră daunele de tot felul, nici evaluarea vieților sacrificate.

In conflictul dintre America de Nord și Sud, pentru suprimarea sclaviei — și războiul de succesiune — care a durat 5 ani, au înghițit respectabila sumă de 50 miliarde franci.

Nu-i de mirare, când chiar conflicte de-o importanță minimă ca cel dintre Buri și Englezi a necesitat 7 miliarde.

N'am la cunoștință o totalizare a cheltuelilor recentului măcel. Totuși din câteva crâmpeie vom simți enormitatea totalului.

Crammond, statistician de merit, bazat pe elemente de informație foarte sigure, socoate că numai într'un an, adică până la finele lui Iulie 1915, s'au consumat 223 miliarde de franci. Partea aliaților ar fi de vre-o 122 miliarde, a Centralilor vre-o 170.

Neverosimile să nu pară cifrele acestea, de vreme ce în ele se înglobează evaluarea și-a distrugerilor materiale diverse și-a vieților omenești.

Extragând totuși aceste evaluări ediționale, rămân cheltueli directe de războiu, pentru primele 12 luni, 85 miliarde, în cari Franța are o parte de 14 miliarde...

Generalul Percin în deosebi a avut bizara idele de-a calcula cât trebue pentru uciderea unui om în războiu. Calculele lui se referă numai la războaiele mai vechi, asupra celui recent nefiind în stare a face studii, căci lipsește totalizarea cheltuelilor. In 1870—71 prețul uciderei unui om revine la 105.000 franci: Cifra analoagă în războiul ruso-turc e 75.000; iar în războiul ruso-japonez 102.000 franci...

Trebue să fie uimitoare cifra la care ar reveni costul omorârei unui om în recentul măcel, unde s'a făcut o risipă ne mai pomenită de canonade și împușcături, ce-au necesitat munți de munițiuni...

Să nu se treacă cu vederea că în toate aceste socoteli a costului războaielor nu s'a luat în seamă decât ceea-ce a fost cheltuit în timpul războiului propriu zis, neadăogându-se sumele consacrate anual bugetului războiului în fiecare țară, bugete cari au ca scop să prepare cel puțin în parte armamentul, utilajul, îmbrăcămintea și hrana — sub formă de conserve — pentru eventualul războiu.

Așa zisa pace armată dinaintea lui 1914, era foarte scumpă. Singura Franța ajunsese la un buget militar anual de aproape un miliard de franci. Ea între anii 1872—1912 în bugetele războiului a cheltuit peste 50 miliarde franci.

O clipă de oprire și asupra elementului viu. Odinioară marea mortalitate în conflictele armate era consecința boalelor, invers de ce se întâmplă în timpurile mai moderne.

Sub primul Imperiu Francez, în războiul din Spania, Englezii au pierdut 8 mii oameni prin foc și 25 mii prin boale.

In Crimeea armata franceză a avut 20 mii morți prin foc și 75 mii prin holeră, tifos, etc.

Odată cu progresul condițiunilor sanitare, boalele seceră mai puțin. In 1870, germanii au pierdut în Franța 28 mii soldați prin foc și numai vre-o 11 mii prin boale. Insă armamentul perfecționându-se la culme și masse prodigioase intrând în măcel numărul răniților și morților a crescut proporțional.

Așa în Mandgluria, japonezii morți în războiul ruso-japonez au atins cifra de 59 mii.

In memorabila luptă de la Yser, dată cu scopul de a se cuceri portul Calais, trupele germane au avut morți și răniți aproape 2 sute mii. La sfârșitul primului an de luptă se socotia numai pentru germani o pierdere de 3 milioane oameni, cuprinzându-se aci morții, răniții, dispăruții și prizonierii.

Natural, cel mai mare număr îl dau răniții, cari în proporție covârșitoare după vindecare, se reîntorc pe front.

Ar mai fi însă multe date specifice de comunicat spațiul însă ne pune stavilă.

E din cale afară de trist războiul cu ale lui nenorociri, mai ales pentru firile blânde și visătoare!

Te cuprinde un fior de repulsiune când gândești ce departe suntem încă de povețele blajine ale celui ce a suferit calvarul răstignirii pentru că a năzuit să ne moralizeze, să ne desbestializeze!...

Un grăunte de nădejde își face totuși loc în sufletele noastre avide de bunătate și noblețe...

Ne vom sfâșia, ne vom omorî mai virtos ca fiarele pădurii, vom duce focul și prăpădul peste lanuri roditoare, prin sălașuri omenești...

Gîtui-vom copii și bătrâni neputincioși, scoate-vom cu baioneta plodul din pîntecele mamei, ca Bulgarii în Dobrogea, mii și mii de ani încă... mii și mii de ani!...

Din aceste svârcoliri sângeroase și întinate ieși-va, în cele din urmă, biruitor stropul de lumină dumnezeiască ce purtăm în noi...

El va crește încet, încet acoperind bestia, până o va înăbuși...

Și o probă strălucitoare a acestui proces lent însă continuu de moralizare a omului o găsim în raporturile-i cu semenul său, luați în particular.

Neînțelegerile de la om la om nu se mai tranșează azi cu arma — ca în epocile străvechi. Ai o pricină cu cine-va, apelezi la judecata semenilor tăi și te supui hotărârei ei.

Rare atât de rare, încît nici nu mai contează, sînt cazurile unde oameni — considerați de altfel ca criminali — își fac singuri dreptatea după cheful lor, puind mâna pe ciomag și pe cuțit...

Așa dar evoluția îmblânzitoare își va croi drumul și în raporturile dintre comunități ori grupuri de comunități...

Diferendele dintre grupuri omenești se vor deslega atunci prin tribunale internaționale...

Până la acele vremuri de înobilare să ne înarmăm cu răbdare stoică și cu nădejde în tot mai bine...

Lelia P.

Cazul „MARIANUM“

— Concluzii —

Cititorii, cari ni-au urmărit destăinuirile gravelor lucruri dela institutul „Marianum“ din Cluj, se vor întreba cu drept cuvânt, de ce să mai fie nevoe de concluziile, pe cari voim să le tragem în rândurile noastre de astăzi. Pentrucă într'adevăr, toate cele arătate în cursul anterioarelor cinci anchete, sunt atât de expresive, încât orice adaos din partea noastră pare de prisos. Este într'adevăr de prisos, să mai arătăm în concluzie, ce în semna pentru statul român institutul acesta, în sânul căruia s'au putut comite contra României fapte, ca acela al nerecunoaşterii puterii guvernante ; al refuzului net al ordinelor guvernării ; al organizării de şcoli neautorizate şi chiar a unei universităţi clandestine ; faptul, în sfârşit, al acelei instrucţii iredentiste, pe care am probat-o cu incendiarele citate din manualele elevelor.

Cu toate acestea trebuesc câte va cuvinte, poate nu atât despre toată această atitudine a ungurilor catolici şi în special a principalului vinovat, episcopul dela Alba-Iulia, cât despre toleranţa noastră şi despre indiferenţa chiar, cu care s'au purtat toate trecutele regimuri. Suntem doar în al cincilea an de stăpânire românească, şi în timpul acesta s'au perindat la cârma ţării serii de oameni, cari au încurajat toată această ostilă atitudine, şi prin indiferenţă şi prin curtuazie.

Astfel, în urma acestei indiferenţe, am ajuns, în anul al cincilea, să descoperim lucrurile grave pe cari le-am descoperit. Şi abia în al cincilea an s'a dispus o anchetă oficială într'un institut, despre care se ştie încă de acum trei ani, că este un cuib al iredentismului. Desigur că acestei indiferenţe a noastre se datoreşte încrederea cu care episcopul Majláth a putut să facă în parlament afirmaţiunile de credinţă către stat, pe cari i-le-am înregistrat, precum şi acel răspuns neted din „Keleti-Ujság“ de Sâmbătă, în care, după ce se recunoaşte existenţa manualelor incendiare, spune s'o lăsăm mai domol, pentrucă, de este, de nu este „Marianum“ un institut iredentist, noi românii să luăm seamă, că este un „institut cultural“.

Şi, acum, fiindcă a venit vorbă despre observaţia aceasta, să mi se îngăduie a remarca sfatul, din aceeaşi zi al ziarului „Ujság“, tot în legătură cu „Marianum“. Ziarul maghiar, care împreună cu celelalte ziare maghiare n'a putut să răspundă acuzaţiunilor noastre decât cu acele confirmative cuvinte pe cari le-am înregistrat, ne sfătueşte, să nu mai descoperim lucruri ca acestea, pentrucă tocmai noi provocăm, prin ele, iredentismul. Ne sfătuia adică să lăsăm şcolile maghiare în pace, să'şi facă înainte de cap.

Când vedem aceste răspunsuri şi ştim ce lucruri grave s'au comis contra siguranţei ţării, trebue să ne amintim de indiferenta subliniată mai sus. De data aceasta, în urma celor demascate, nu se va găsi nimeni, ca să ne mai acuze, pentrucă nu înţelegem să privim cu mâinile în sân la ruina ce ni-se prepară.

Cazul „Marianum“ este avertismentul cel mai serios, lucru despre care însuşi episcopul Majláth şi conducătorii „Marianumului“ s'au convins că l-am pătruns în adâncimea lui adevărată. Ni-a dovedit-o cu graba de a se duce îndată la Bucureşti şi a se plânge..

Şi este cu atât mai serios avertismentul acestui caz, cu cât s'a cutezat în parlamentul român, din partea deputatului maghiar care conducea lupta societăţii gâtuitoare „Emke“, să se spună, că sub dominaţiunea română ungurii sunt mai apăsaţi de cum erau românii sub unguri. Cazul „Marianum“ a venit să dea d-lui Sándor Jozsef răspunsul cuvenit. Iată cum sunt oprimaţi ungurii, încât sub stăpânirea românească îşi pot înfiinţa, într'un singur institut, şapte şcoli (faţă de trei de sub unguri) şi pot să facă în ele ceeace am văzut că au făcut.

Sancţiunile, credem, nu vor întârzia să vină.

t—l—n.

Starea deplorabilă a spitalelor din Ardeal

Bolnavii hrăniţi cu cartofi şi fasole. Lipsesc şi medicamentele. Cazul spitalului dela Alba-Iulia Care-i pricina acestei proaste stări, Un ajutor de 10 milioane dat de stat.

Nevoia statificărei imediate a spitalelor din Ardeal

Pe cale particulară, ni s'a adus la cunoştinţă o serie de lucruri triste asupra stărei spitalelor noastre din Ardeal, lucruri de a căror veracitate, a trebuit un moment să ne îndoim, înainte de a le fi controlat. Ne-am adresat deci autorităţilor în drept, unde din nenorocire, ni s'a confirmat oficial, toate cele ce ni se adusese la cunoştinţă din alte surse.

Spitalele din Ardeal se găsesc într'o cumplită mizerie şi interesul tuturora nu poate fi decât de a stărui pentru ameliorarea acestei stări la institutele noastre spitaliceşti de interes public.

*

Între spitalele care suferă mai mult, locul de frunte îl ocupă cel de a Oradea-Mare. Din cauza lipsei de fonduri, în acest spital nu se mai primesc decât un număr restrâns de bolnavi şi aceştia dintre cei mai săraci. Medicamentele se procură cu cea mai mare greutate, din cauză că farmaciile refuză să le mai procure, fiindcă nu li s'au plătit restanţele de mai mult de un an. O caracteristică a mizeriei este şi faptul că bolnavii sunt hrăniţi numai cu cartofi şi fasole.

*

Spitalele din celelalte oraşe se găsesc în genere în aceeaşi situaţie.

La unele, mizeria se evidenţiază şi prin lipsa de aşternuturi şi lingerii. În privinţa medicamentelor, toate spitalele suferă la fel, din cauză că farmaciile refuză să le mai furnizeze. Cum am spus mai sus, situaţia aceasta ne este confirmată pe cale oficială. Dl dr. Titu Ionescu şeful direcţiunei regionale de Cluj ne arată cazul spitalului de la Alba-Iulia, unde d-sa a făcut de curând o inspecţie. Acest spital are un efectiv de 44 paturi, dar din cauza neputinţei de a întreţine numărul respectiv de bolnavi, numărul acestora este limitat.

*

Cauza acestor stări de lucruri, după explicaţiile date de directorul regional sanitar din Cluj este următoarea :

În Ardeal spitalele au fost întreţinute înainte de judeţele şi comunele respective, care odată cu dările obişnuite, percepeau în acest scop de la toţi locuitorii, dări speciale pentru întreţinerea spitalelor.

După unire, perceperea acestor dări s'a făcut foarte prost, aşa că bugetele spitalelor s'au resimţit din ce în ce mai greu. Furnizorii de tot felul au fost siliţi să acorde credite, care nu le-au fost plătite nici până astăzi, astfel, că acum refuză furnizarea mai departe. Starea financiară a spitalelor din Ardeal pe anii 1919—20—21 şi 1922 încă nu s'a lichidat.

Dacă în ultimul timp spitalele au mai putut să resiste chiar în starea lor proastă de acum, aceasta s'a făcut graţie fondului pe care l'a dat statul, destinat pentru bolnavii absolut săraci. Dela 1 Ianuarie c. şi până în prezent, ministerul sănătăţei publice a dat 10 miliarde, care s'a repartizat între toate spitalele, revenindu-le sume, care însă au acoperit trebuinţele într'o foarte slabă măsură.

*

Aceasta este starea spitalelor noastre din Ardeal, pentru ameliorarea cărora trebue căutate soluţiuni practice şi imediate. Părerea tuturor celor competenţi în materie este că trebue să se facă negreşit statificarea spitalelor ardelene după sistemul din vechiul Regat. Soluţiunea aceasta care corespunde şi unei nevoi generale, are mai ales menirea de a curma imediat un rău în interesul binelui public, căci nefuncţionarea spitalelor este pentru Ardeal o gravă ameninţare la sănătatea publică.

Dac.

RACHETE de TENIS

se repară în mod conştiincios şi se împletesc cu coarde noui, de către specialişti, la:

DAVID VENCEL

Fabrică de instrumente muzicale

2658 CLUJ Reclama 2846

Societăţi şi magazine de articole sportive obţin preţuri de favor.

O primejdie naţională

Acţiunea coaliţiei naţionalo-ţărăniste.

La întrunirea, pe care coaliţia naţionalo-ţărănistă a ţinut-o Duminecă la Bucureşti, printre alţi oratori, a luat cuvântul şi d-l Pan-Halipa pentru a face o declaraţie, care constitue o insultă la adresa Basarabiei şi va trezi o îndreptăţită indignare în toată lumea românească.

Căci iată ce a spus d-l Pan-Halipa :

„In numele Basarabiei salut acest congres şi vă afirm, că glasul Basarabiei, altă dată aşa de slab, va răsuna atât de tare şi de departe, încât se vor cutremura boltile întregei Europe. Uzurpatori puterii şi ai suveranităţii naţionale să ia aminte, că Basarabia nu ameninţă, ea înfăptueşte.

Dacă actuala stare de lucruri dăinueşte se va începe dezorganizarea statului cu atâta trudă închegat şi atunci Basarabia va fi cea dintâi provincie, care se va deslipi dela trupul patriei.“

Ceia ce trebuie să reţinem din aceste cuvinte, este faptul că rostindu-se astfel, d-l Pan-Halipa a exprimat caracterul acţiunii politice a coaliţiei naţionalo-ţăraniste. Căci din tot ceiace a exprimat şi a făptuit această coaliţie, se vede, că orbită de patima, ea nu pregetă să dezlănţuiască un dezastru naţional pentruca pe ruinele vieţii noastre naţionale să-şi găsească satisfacţie ambiţiunile şi poftele unor politicieni lipsiţi de conştiinţă naţională.

Acel apel la amestecul Europei în viaţa internă a statului nostru, pe care-l strigă dl Halipa este o crimă împotriva naţionei şi numai o minte întunecată de pasiunea politică ar putea îndrăzni să sacrifice cu atâta nepăsare mândria unui popor şi dreptul de a dispune de ei înşuşi.

Nu ne-am închipuit până acum că se va găsi vreodată un om politic român care să rostească cuvinte ca acele spuse de dl Halipa.

Şi când astfel de ameninţări se rostesc la întrunire publică a două partide româneşti, cum să nu aibă iredentismul maghiar orice îndrăzneală, cum să opreşti Budapesta în acţiunea ei revanşardă şi cum să stăvileşti poftele de cucerire ale vecinului dela Răsărit ? Ce arme mai bune pentru toţi câţi ne pândesc dola hotare decât asemenea declaraţii ? Ce trecere pot să aibă protestele noastre împotriva celor cari încearcă orice mijloc pentru a desface ceiace cu atâta trudă şi cu atâtea jertfe s'a încheat, când chiar din mijlocul nostru porneşte acţiunea de destrămare a statului şi a unităţii noastre naţionale? Pentru păstrarea fiinţei statului român, mai primejdioasă decât toate uneltirile iredentiste este această acţiune pe care o desfăşura coaliţia a două partide româneşti.

Iată de ce împotriva acestei nefaste coaliţiuni trebue să se ridice coaliţia tuturor energiilor româneşti pentru a zdrobi o acţiune care constitue cea mai mare primejdie pentru existenţa noastră naţională.

Cine ameninţă Clujul cu lipsa de pâine

Descoperirea unor mari cantităţi de grâu în oraş.

S'au descoperit peste 100 de vagoane de grâu în depozitele negustorilor de cereale şi 20 de vagoane de făină. Această cantitate este suficientă pentru hrana populaţiei oraşului nostru pe timp de o lună.

Chestiunea crizei de pâine care ameninţă Clujul, prin teroarea brutarilor şi a morarilor a luat o întorsătură surprinzătoare

Am arătat zilele trecute că primăria, sub presiunea brutarilor cari cer cu insistenţă mărirea preţului pâinei, a însărcinat o comisiune care să cerceteze şi să constate în ce măsură se poate acorda sporirea preţului cerut de brutari.

Comisiunea s'o întrunit şi a găsit că după calculele şi cifrele arătate de brutari, ar urma o urcare a pâinei cu 50 de bani la kg. Rezultatul obţinut de comisiunea însărcinată, a fost discutat în consiliul comunal şi aceasta a hotărât să-i înainteze ministrului de resort spre a decide. Brutarii însă sunt nemulţumiţi cu aceste forme care întârzie soluţionarea; ei au declarat eri la primărie că nu mai au făină de cât pentru o zi.

*

Cazul a fost adus la cunoştinţa noului prefect d. Ştefănescu, care o luat imediat măsura să se facă o razie prin tot oraşul pentru a se vedea dacă nu mai există în adevăr grâu. Au fost astfel însărcinaţi, delegaţi ai poliţiei împreună cu reprezentanţi ai primăriei şi ai prefecturei de judeţ.

Razia a durat toată noaptea şi rezultatul a fost surprinzător.

S'au descoperit peste 100 de vagoane de grâu în depozitele negustorilor de cereale şi 20 de vagoane de făină. Această cantitate este suficientă pentru hrana populaţiei oraşului nostru pe timp de o lună.

*

Astfel s'a constatat că atât din partea brutarilor cât şi a morarilor n'a fost de cât o presiune, bazată pe înţelegerea ce o aveau cu depositarii de grâu, cari la rândul lor urmăreau urcarea preţului, grâului, deşi au în depozite atâtea cantităţi dosite.

Autorităţile noastre au dresat actele necesare şi au declarat tot grâul descoperit rechiziţionat.

Morarilor li s'a pus în vedere ca dacă refuză măcinişul li se rechiziţionează şi lor morile, iar brutarilor cari nu vor să facă pâinea în condiţiile de până acum, li se vor rechiziţiona brutăriile.

*

Pentru viitor, dl Ştefănescu prefectul judeţului, a declarat că va pune chestia la oficiul făinei şi al pâinei unde d-sa este membru, pentru a se discuta dacă este cazul să se admită pentru Cluj şi alte oraşe din Ardeal, un alt regim al pâinei faţă de cel stabilit pentru toată ţara.

D.

◆INFORMAŢII◆

— Dela Societatea de Ştiinţe. Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă publică Joi, 22 Martie, ora 8½ seara la Institutul de Botanică Generală. (Palatul Universităţii). Se vor face următoarele comunicări. Prof. N. Abramescu: Asupra autogenerărei curbelor. Prof. Dan Rădulescu: Metilen bis indandiona (comunicare preliminară.

— Unificarea învăţământului în Ardeal. Comisia de lichidare a directoratului general al instrucţiunii publice din Cluj a luat toate măsurile în vederea unificării învăţământului de aici. S'a ordonat introducerea şi unificarea programei analitice, a regulamentului şcolar şi a regulamentului examenelor particulare pentru întreg Ardealul. S'au stabilit totodată normele, după cari se vor introduce progresiv aceste regulamente, fără să strice mersul liniştit al institutelor.

— Stabilirea orelor vacante în învăţământul din Ardeal. In vederea publicării catedrelor vacante, se stabilesc acum la directoratul general al instrucţiei publice din Cluj catedrele acestea pentru a fi publicate în „Monitorul Oficial".

Ca inovaţie se va introduce şi in Ardeal, cu începere din anul şcolar viitor, orarul de 24 de ore, practicat în vechiul regat.

— Razzie poliţienească. Luni seara Prefectura Poliţiei a organizat o razzie prin toate cartierile oraşului în urma căreia au fost conduşi la Poliţie peste 60 de indivizi a căror acte au fost găsite insuficiente de a le justifica identitatea.

— Inlocuirea uniformelor ungureşti de la „Marianum". Arătam ieri într'o informaţie primită pe cale particulară, că s'ar fi hotărît înlocuirea uniformei ungureşti a elevilor dela liceul „Marianum". Astăzi ni se comunică, din sursă autorizată, că faptul este exact. Directorul şcoalei, d-l Hirschler, a dat, deocamdată, ordin elevelor şcoalei, să nu mai poarte uniforma de până acum.

— Şcolare. Direcţiunile şcoalelor inferioare de agricultură din Ardeal, au fost înştiinţate că de la 1 Aprilie c. acestea au trecut la resortul ministerului instrucţiunei publice.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

— Cu plăcere aducem la cunoştinţa onoratului public că „Albina" institut de credit şi de economii Filiala Cluj şi a reorganizat Secţia de Devize şi face orice fel de remiteri în strenatate pe lângă cursurile cele mai favorabile. 2664

Reducere mare de preţuri la

Incălţăminte

a făcut magazinul MISSIR cu ocazia sfintelor sărbători. 2656—2

— Magistraţii din Turda cer sporirea salariilor. Magistraţii din Turda au cerut miniştrilor de justiţie şi finanţe mărirea salariilor cari sunt inferioare lefurilor profesorilor secundari ardeleni fără studii universitare şi soldelor proiectate pentru sublocotenenţi.

— Canalizarea Beghelului. Mâine, 22 Martie, se va întruni la Vârşeţ, în Banatul sârbesc, comisia româno bulgară delegată să studieze canalizarea Beghelului şi împiedecarea inundaţiilor, cari ameninţă unele teritorii româneşti şi jugoslave. Din comisia aceasta fac parte şi câţiva funcţionari superiori din Cluj.

— Arestarea unui contrabandist. La punctul de frontieră Borş dinspre Ungaria a fost arestat pentru contrabandă un bijutier, care voia să exporteze în Ungaria bijuterii evaluate la un milion lei.

Inchiriez patru camere baie, bucătărie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 6.

A se adresa avocat Rosin Cluj, Str Memorandului 4 între oarele 4—5 p. m. 2679

Minte acordul muzicei fără CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI.

2332—2

— Prinderea unui periculos comunist. D-l poliţaiu Miclescu dela Inspectoratul general de Siguranţă din localitate, a reuşit mai zilele trecute să aresteze pe şeful secţiei comuniste locale, Baga János absolvent al şcoalei comuniste din Moscova.

— Arestarea unui pungaş. Comisariatul 4 poliţienesc a arestat, şi înaintat poliţiei centrale pe vestitul pungaş de buzunare, Alexandru Erős, care a fost prins în gara locală tocmai în momentul când pregătea o nouă lovitură.

— Pentru întreţinerea „Salvărei" din Cluj. Consiliul comunal al oraşului, în şedinţa de eri, a votat din noul buget suma de 1.0000 lei pentru întreţinerea institutului „Salvarea" din localitate.

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomaltz. 2542—2

Vând sămânţă de ciapă şi curechiu calitate garantată în a gros şi detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

— Distracţii. La „Europa" artistul Tălpăşeanu, unul din cei mai recunoscuţi comici români, debutează cu un desăvârşit succes, în fiecare seară. Humorul şi spiritul acestui desăvârşit artist rival al binecunoscutului Iulian, ace celui lui spectatorilor, cari îi răsplătesc cu neoumărate aplauze. A hiziţia făcută de direcţia „Europa" este una din cele mai fericite.

— Târgul din Timişoara. Târgul de primăvară din Timişoara, care s'a încheiat Sâmbătă, a fost — probabil din cauza ploilor — foarte slab cercetat.

Nici vite nu prea au fost. Numai cai, cari de cari mai frumoşi şi mulţi. Vitele pentru export au fost foarte numeroase. Insă dacă erau vânzători, au lipsit cu desăvârşire cumpărătorii.

Pentru o pereche de boi de exportat s'au cerut câte 40.000 lei

Porci graşi ori purcei, abia au fost câtiva. Preţul lor 32—34 chilogramul viu.

— Recrutarea rabinilor. Ministerul cultelor a cerut ministerului de rasboiu ca nici un tânăr candidat de rabin, care se prezintă la recrutare, să nu fie lăsat la vatră, fără a face dovada angajamentului de rabin vizat de către ministerul cultelor.

Ministerul cultelor a luat această măsură pentru că a constatat că sute de tineri, mai ales din Ardeal şi Basarabia au fost scutiţi anul trecut de armată, pe baza unor certificate de rabin nerecunoscute ca oficiali.

Cu acest prilej ministerul de răsboi va face o verificare a tuturor candidaţilor de rabini, cari au fost lăsaţi la vatră la recrutările din anul trecut.

Procesul rebelilor din Kerechiul-mic

Sentinţa.

Eri înainte de amiază, după o deliberare de 4 ore, Consiliul de Judecată a dat următoarea sentinţă:

G. Silaghi Iosef, M. Silaghi Iuliu, P. Silaghy Elek, Batori Iulius şi Oros Ion au fost condamnaţi la câte 5 ani închisoare.

Barna Alexandru, Ludovic Steinmetz la câte 2 ani închisoare şi câte 5000 lei amendă.

Ludovic Batori fiul, Elek Beldi şi G. Silaghi Alexandru la câte 2 ani închisoare.

Alexandru Vadaşii şi R. Deak Alexandru la câte 1 an închisoare şi câte 5000 lei amendă.

Iosef Vadaşii, Francisc Horvat, Daniel Koka, Iosef Hermann, Iosif Koptil, Alexandru Horvat, Carol Molnar, Iosef Silaghi tatăl, Ludovic Batori şi Ludovic D. Kiş, la câte 3 luni închisoare şi câte 1000 lei amendă.

Iosef Kiş, Karol Batori, Iosef Pal, Alexandru Mesna şi Iulius M. Silaghi la câte 2 luni arest şi câte 1000 lei amendă.

Emeric Bihory la 1 an închisoare şi 5000 lei amendă.

Emeric Ciorba la 6 luni arest.

Alexandru Kiş şi Iosef Horvat la câte 3 luni arest.

A fost achitat Ghedeon Mihaiu secretar al comunei Kerechiul Mic.

Toţi condamnaţii au declarat recurs.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Rezultatele prohibirei exportului de vite

Eftinirea preţului cărnei. Arăturile de primăvară şi munca câmpului prin numărul suficient al animalelor de muncă se vor uşura.

Se ştie că dl V Sassu, ministrul industriei şi al comerţului, a prohibit fără termen exportul vitelor de azi ce fel. Masura aceasta a fost dictată de interese economice superioare şi a adus după sine o serie de binefaceri atât în ceia ce priveşte traiul populaţiei ardelene şi în ceia ce priveşte agricultura.

Vitele în Ardeal ajunseseră la preţuri fabuloase din cauza că exportul fiind liber sau cu foarte puţine şi mici restricţiuni, cererea era foarte mare în raport cu oferta şi ca o consecinţă a acestei situaţii, preţul vitelor creştea pe zi ce trecea.

Negustorii evrei din vechiul Regat şi o sumedenie de negustori streini mişunau prin toate satele şi pe la toate fermele din Ardeal cumpărând vitele şi oferind preţuri fabuloase.

Acestor negustori le îndea mâna să plătească preţuri cât de mari pentru vitele din Ardeal pentru că ei le exportau în Cehoslovacia, unde se ştie că valuta e mult mai ridicată.

Ţăranii, pe de altă parte simţind că vitele sunt foarte căutate de negustorii streini, pentru export, pretindeau preţuri enorme. Cu sistemul acesta de antrenament reciproc în ceia ce priveşte urcarea preţurilor vitelor, preţul vitelor în Ardeal ajunsese fantastic.

Ţăranii, oferindu-li-se preţuri aşa de mari şi-au înstreinat fără cruţare vitele şi dacă nu intervenia prohibirea exportului la timp arăturile de primăvara, munca câmpului, deci recolta din anul acesta ar fi fost serios ameninţată.

Pe de altă parte tot din cauza urcărei mereu crescânde a preţurilor vitelor, viaţa la oraşe, unde carnea e un aliment de prima necesitate, devenise insuportabilă căci preţul chilogramului de carne se urcase simţitor.

Prin prohibirea exportului de vite cererea a scăzut brusc şi prin urmare şi preţurile atât ale vitelor vii cât şi ale cărnei consumabile a scăzut mult.

In ultimul timp se observă o scădere de 40 la sută a preţurilor vitelor vii şi a cărnei de vită.

O a doua mare binefacere a prohibirei exportului de vite este că arăturile de primăvară şi munca câmpului, într'un cuvânt agricultura, nu va avea nimic de suferit din cauză că numărul vitelor de muncă va fi suficient.

Statificarea liceului maghiar din Careii-Mari

O secţie maghiară la liceul de stat din Satu-Mare

Descoperirile grave, de iredentism şi provocări la adresa statului, dela multe din liceele ungureşti, au făcut necesare măsuri severe din partea guvernului faţă de o seamă dintre liceele acestea. Cazurile ne sunt cunoscute. Asupra cazului dela Oradea-Mare s'a stăruit în deajuns şi în coloanele ziarului nostru. Am stăruit şi asupra măsurii luate de organele superioare, cari au închis liceul călugărilor premontrei şi, pentru ca de pe urma atitudinei profesorilor, să nu sufere elevii, s'a înfiinţat pe lângă liceul de stat „Emanoil Gozdu", o secţie maghiară, cu profesori unguri, statificaţi, cari au depus jurământul.

Cazul s'a repetat. Deunăzi a fost închis, pentru motive similare, liceul din Şimleu, după ce cu câteva săptămâni în urmă a fost închis liceul din Sătmar, la care s'au constatat provocări sistematice la adresa statului român.

Manifestând faţă de elevi aceiaşi bunăvoinţă, ca la Oradea-Mare, nevoind adică să se răzbune pe elevi pentru purtarea provocătoare a conducătorilor, autorităţile în drept au hotărât să înfiinţeze şi la Satu-Mare o secţie maghiară pe lângă liceul de stat „M. Eminescu" de acolo.

Domnul inspector general al învăţământului secundar din Ardeal, Dr. Alexandru Pteancu, a plecat azi la inspecţie în judeţul Sătmar şi se va ocupa acolo cu deosebire cu înfiinţarea acestei secţii maghiare de pe lângă liceul de stat din Satu-Mare, care va înlocui liceele ungureşti confesionale. In afară de aceasta se va ocupa cu statificarea liceului comunal din Careii Mari, condus actualmente de călugări piarişti în acelaş spirit maghiar duşmănos, constatat la mai toate şcolile secundare maghiare.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor:

Joi, 22 Martie „Punctul Negru"
Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru".

•

Se repetă „Văpaia", piesă în 3 acte de Hl Kistemaeckers cu Dnii D. Psatta Neamţu-Ottonel, V. Vasilescu, Ghibericon, N. Dimitriu şi Dnele Mitzi Ignătescu-Dobrescu, Sylvia Jipescu, Jeana Landry.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavară şi vară, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poşta Centrală

ULTIME INFORMATII

PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI

ORA 2 P. M.

INTERNE

Curtea regală română a luat un doliu de 16 zile din cauza morţii reginei Milena a Montenegrului.

Prinţul Nicolae al Roâmniei la Gibraltar

Londra. — Cuirasatul „Bonar Law" având pe bord ca aspirant pe prinţul Nicolae al Romăniei a sosit la Gibraltar.

Mijloacele parlamentare de luptă ale ţărăniştilor

Ziarul „Aurora" publică în articolul de fond de azi un articol în care mărturiseşte că opoziţia a aşezat în Cameră fiole sulfuroase.

Imprumutul Capitalei

Primăria Capitalei a primit două oferte pentru un imprumut extern. Primul este oferit de Anglia care oferă două milioane lire sterline cu o dobândă de şase jumătate la sută şi 85 cota emisiunei. A doua ofertă este a Franţei, care este deaceaşi valoare şi cu o dobândă de şapte şi un sfert, al pari. Primăria aşteaptă alte oferte pentru a decide ulterior.

Reluarea circulaţiei Bucureşti—Timişoara

Astăzi a fost reluată circulaţia trenurilor spre Timişoara cu transbordare la trei sute metri de podul de peste Jiu lângă gara Filiaşi. Simplonul va continua să meargă, pe via Predeal.

Incetăţenirea Evreilor

Guvernul a decis să acorde un termen de trei luni după promulgarea constituţiei evreilor încă neîncetăţeniţi pentru îndeplinirea formalităţilor.

Consiliul de miniştri de eri

In consiliul de miniştri, ţinut ieri la locuinţa d-lui Duca, ministru de externe, a asistat preşedinţii Camerei şi a Senatului precum şi raporterii Constituţiei cari au discutat unele chestiuni în legătură cu proiectul constituţiei între care şi dreptul de proprietate şi naţionalizare a subsolului, fără însă să se stabilească formula înscrierei în constituţie. Deasemenea s'a discutat chestiunea bisericească şi anume rolul bisericei ortodoxe. Consiliul a decis ca în discuţia pe articole a constituţiei în parlament, să se lase mai la urmă chestiunile care implică discuţiuni mai îndelungi.

•

Generalul Văitoianu, Mărdărescu, Davidoglu, Holban, Nicoleanu şi representanţii parchetului au avut o consfătuire la ministerul de interne pentru asigurarea măsurilor de ordine în cazul continuării manifestaţiilor. Apoi ministrul de interne s'a dus la consiliul de miniştri şi a raportat situaţia, exprimându-şi impresia că de acum înainte va fi deplină linişte.

Darea în judecată a Episcopului Glattfelder

Ultimul consiliu de miniştri a luat în discuţie provocarea făcută de episcopul Glattfelder din Timişoara prin pastorala dată către credincioşi în cursul săptămânii trecute. Episcopul din Timişoara a fost dat în judecată pentru această pastorală şi, pentrucă Timişoara e sub stare de asediu, va fi judecat de Curtea Marţială, cărela îi vor fi deferite şi ziarele cari au publicat pastorala încendiară. Consiliul de miniştri a aprobat darea în judecată a episcopului iredentist. In urma acestora plănuita plecare a P. S. Sale Episcopului maghiar din Timişoara a trebuit amânată.

EXTERNE

Rezultatul alegerilor din Jugoslavia

— Un deputat român —

Belgrad. — **Rezultatul definitiv al alegerilor actuale din Jugoslavia este următorul: radicalii conduşi de Paşici: 120; partidul radical 70 mandate; democraţii 50; clericalii 22; musulmanii bosniaci 18; agrarienii sârbi 9; minoritatea germană 7; minoritatea română 1; social-democraţii 3; comuniştii republicani şi radicalii nuanţa Protici, nici un mandat.**

Noua scupcină a fost convocată pentru ziua de 18 Aprilie.

Luarea în discuţie a contra propunerilor turceşti.

Leafild. Mâine se întrunesc la ministerul de externe experţii britanici, francezi şi italieni pentru discutarea contra propunerilor turceşti. Discuţiile se vor ţine sub presidenţia lui Curzon. Aceste discuţii sunt numai discuţii preliminare între aliaţi. Eri Bonar Law a declarat în camera comunelor că aliaţii sunt în deplin acord în chestia Turciei.

•

Londra. Guvernorul Băncii Angliei a plecat la Paris pentru discutarea posibilităţilor achitării datoriilor de război franceze.

•

Londra. Senatorul american Johnson a sosit la Paris de unde va pleca în regiunea Ruhr, şi de acolo la Berlin.

Moartea istoricului Dimitrie Onciul

Bucureşti, 21 Martie. Ieri a încetat din viaţă, după o lungă şi grea boală, istoricul Dimitrie Onciul. Guvernul a hotărât să facă ilustrului dispărut funeraliile naţionale. Corpul va fi transportat la Cernăuţi, unde va fi înmormântat după dorinţa familiei.

•

Dimitrie Onciul era profesor la Universitatea din Bucureşti, Preşedintele Academiei române şi directorul Archivelor statului. In istoriografia română, era cunoscut ca unul din cei mai serioşi cercetători ai trecutului nostru, lucrarea sa de căpetenie fiind „Originea Principatelor române." Ca profesor la Universitatea din Bucureşti, a sădit gustul cercetărilor istorice în multe generaţii de studenţi, iar în fruntea Academiei Române aducea cuvârşitoarea autoritate a omului care, fe it de luptele politice, n'a cunoscut toată viata de cât iubirea pentru ştiinţa sa.

Moartea lui Dimitrie Onciul răneşte culturei româneşti una din marile ei puteri şi o sileşte la un doliu pe care va trebui să-l poarte multă vre ne.

In atenţiunea femeilor!

A apărut

2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femee ti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Scrisori din Italia

Dela corespondentul nostru

Roma 17 Martie 1923. Clubul sportiv „Unirea" din Timişoara va ţine emulaţii de football în Napoli şi probabil şi în alte oraşe italiene.

•

Societatea Academică „Dacia-Traiană" din Roma a donat 200 volume din autorii români Institutului pentru Europa-Orientală din Capitala Italiei, în scop de propagandă filo-românească.

•

Pentru strângerea raporturilor culturale cu celelalte popoare ministrul Instrucţiunei, Giovanni Gentile a înfiinţat în aceste zile „Institutul Inter-universitar italian".

•

S'a decretat reformarea scoalei medii; în senzul că în Italia vor funcţiona două şcoli tehnice (reale) dar cu 5 tipuri de specializare. Dactilografia şi stenografia vor fi obligatoare în toate cursurile inferioare.

•

Ministrul Italiei în Comisia Dunăreană a declarat unui ziar din Roma, că în curând se vor începe lucrările pentru construirea unui mare canal, care să lege Dunărea cu râul Elba.

Dsa a declarat, că se va forma o comisiune specială româno-sârbă pentru reglementarea apropiată a navigării prin porţile de fer.

•

Pentru definitiva rezolvare a chestiunei Fiume, s'a convocat la Abazzia o conferinţă Italo-Jugoslavă.

Coresp.

Intrunirea averescanilor la Cluj

Partidul poporului se reorganizează în Ardeal.

Eri s'au întrunit la Cluj, în sala cea mică a restaurantului „New-York", preşedinţii tuturor organizaţiilor partidului poporului din Ardeal. Consfătuirea a fost prezidată de dl Octavian Goga, fostul ministru al cultelor, care, arătând scopul convocărei, a rostit şi o scurtă expunere a situaţiei politice A reamintit celor de faţă declaraţiile sale făcute cu prilejul trecutei campanii electorale, stăruind şi de data aceasta asupra situaţiei partidului poporului, care, silit de împrejurări, luptă şi acum pe două fronturi. Conducătorul averescanilor ardeleni a insistat mai mult asupra drumului ales de partidului naţional, a cărui politică de atâtare a condamnat-o cu asprime Dl Octavian Goga, a arătat convins că dl general Averescu va fi îndicat, de întreaga desfăşurare a evenimentelor ca succesor firesc al partidul liberal. Au mai luat cuvântul d-nii Petre Groza, dr. Elie Dăianu, Oct. Prie, I. Boca, dr C. Iancu, Hossu-Longin, etc., etc.

Preşedinţii comitetelor judetene au făcut apoi, fiecare, raportul lor asupra mersului organizaţiei, discutându-se asupra mijloacelor de a se completa organizarea partidului. S'a hotărât publicarea, integrală, a tuturor acestor comitete şi s'a pus baza unei gazete pentru popor, care va apare în cursul lunei Aprilie.

Seara a avut loc o masă comună, tot la restaurantul „New-York", la care au luat din nou cuvântul d-nii Octavian Goga, dr. Elie Dăianu, Oct. Prie şi alţii.

Consfătuirea s'a încheiat ieri. Astăzi, delegaţii din provincie, s'au întors acasă.

Convocarea prim pretorilor din jud. Cojocna la Cluj

Chestia petruirei şoselelor. Măsuri contră distrugerilor de păduri. Circulaţia vehiculelor pe drumuri.

Astăzi au fost convocaţi la prefectur judeţului, toţi prim-pretorii judeţului Cojocna pentru a li se da o serie de instiuciuni de ordin admidistrativ.

•

Una din chestiunile principale care priveşte gospodăria judeţului este acea a şoselelor. Impetruirea şi întreţinerea acestora nu se mai poate face acum prin întreprinzători, aceştia refuzând să se mai angajeze, din cauza scumpetei mâinei de lucru, a transporturilor şi a materialelor

Prefectura a hotărât că de acum înainte întreţinerea şoselelor să se facă prin prestaţie publică, adică toţi locuitorii să fie obligaţi cu zile de lucru, la întreţinerea şoselelor care corespund comunelor şi satelor în care locuiesc. Zilele de lucru vor fi folosite. Prim-pretorii au primit instrucţiuni ca să ia măsuri pentru începerea imediată a acestor lucrări.

O altă chestiune asupra căreia s'au dat instrucţiuni prim-pretorilor, este cu privire la apărarea pădurilor, a căror proprietari sânt în Ungaria. Aceste păduri nefiind păzite, sunt distruse de ţărani cari taie copaci la întâmplare. Măsurile luate de prefectura sunt în senzul ca autorităţile comunale să vegheze cu strictete asupra acestui fapt, şi să aplice pedepse severe, acelor cari pe viitor vor fi dovediţi că au tăiat lemne fără învoire din aceste păduri.

•

S'au mai dat instrucţiuni pretorilor asupra circulaţiunei vehiculelor ţărăneşti pe drumuri şi şosele. Ţăranii sunt datori să păstreze aceleaşi reguli de circulaţie ca şi la oraşe. Toate carele şi căruţele vor purta o tablă marcată de primărie, pentru a putea fi urmăriţi proprietarii lor în caz de contravenţie.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-43 şi 6-65.

Tribun liberă

Intr'o chestie personală*

Primim următoarele:

Domnule Director!

Îmi permit a vă ruga să bine voiți a dispune să se înscreze în coloanele ziarului „Infrățirea".

În ziarul „Ellenzék", No. 282 din 14 Decembrie 1922 a apărut sub titlu „Egy karrier története" (Istoricul unei Cariere) un articol colomniator la adresa subsemnatului.

Nu îmi închipui să fi fost redat publicității de cei interesați în stilul și culoarea cum a apărut acel articol — întrucât cele scrise în el priveau tocmai pe cei ce-i dase publicității după cum se va vedea mai jos; — însă știut este că ziarele șovinîste nu scapă nici o ocazie de a-și bate joc de tot ce e românesc, chiar atunci când îndrăznesc a face din țânțar-armăsar.

Văzându-mă colomniat în acest hal atât de cei ce veniseră acum un an în Cluj fără haină pe ei — și nu aveau nici posibilitatea unei vieți modeste — iar după câte-va luni își permiteau luxul să nu mai lasă din loja Teatrului Național, mobile, cărți bețil, orgie, preumblări, băi, baluri mascate în piele de drac, cu un cuvânt tot ce se poate face cu banii când și-i pot apropia acei ce nu au avut nici odată bani; — cum și de ziarul șovinist „Ellenzék" de care au știut să se folosească cu succes în asemenea ocazii — am luat calea legală și prin dl dr. Nemeș advocat din Cluj, str. Iuliu Maniu No 34, am cerut darea în judecată a ziarului „Ellenzék" pentru aceste calomnii. Dl dr. Nemeș advocatul meu, a început cuvenita procedură, și în cursul acesteia a fost tîntuit în loc de o împrejurare care nu-i permitea deschiderea sau întentarea unei acțiuni de calomnie ziarului „Ellenzék" aceste fiind la adăpost cu drept cuvânt, bine pus Redactorul de la ziarul „Ellenzék" a răspuns că nu poate fi pasibil de nici o penalitate pentru acel articol întru cât acele informații despre care tratează articolul, le are luate de la un oficiu — sau instituție de stat, — care singură nu poate fi făcută responsabilă în cazul când cele publicate nu sunt adevărate. Dl dr. Nemeș, avocatul meu, cercetând mai departe această chestiune — a ajuns la rezultatul că nu poate fi locul unei acțiuni de calomnie până când detașamentul 5 guarzi CFR, stada Regele Ferdinand No. 48 — comandat de dl Maior Stoenescu Cristian — eroul du astăzi — nu va da cuvenita aprobare, întru cât am fost sub ordinile lui și el poate ști întru cât sunt adevărate cele publicate. Cu alte cuvinte, nu-l pot da în judecată pe hoț până când nu-mi va da el aprobare. Frumoasă situație. Ce se întâmplase: Redactorul dela ziarul „Ellenzék" văzându-se strâns cu ușa a alergat la dl Maior Stoenescu eroul de astăzi, Comandantul Detașamentului 5 guarzi CFR. și a arătat cum stă situația, că este dat în judecată pentru publicarea unor lucruri ce le-a luat dela un oficiu comandat de D-sa — și dacă nu sunt adevărate — să'i confirme ca să poată da o desmințire și să poată scăpa de răspundere. Dl Maior Stoenescu repet — eroul de astăzi — l-a răspuns că nu dă nici o desmințire întru cât cele publicate sunt adevărate. Triumful ziarului „Ellenzék". Redactorul se întoarce la dl dr. Nemeș, advocatul meu, și schimbând tonul în major — îi răspunde: „Puteți să ne dați în judecată — nu ne pas; cele publicate sunt adevărate, avem confirmarea oficială, etc." Din „gură" bine înțeles. Bietul redactor dela „Ellenzék" nu știa că aceste confirmări îi vin dela un escroc, dela un farsor, dela un om care mă frustase într'un an cât a fost comandantul de tristă memorie al Detașamentul 5 guarzi CFR., pe mine, cu peste 50 mii lei prin diferite tertipuri, cum și administrația CFR. cu peste un sfert de milion. Nu mai adaog pe nenorociții de guarzi de sub comanda lui dela cari furase încă pe atât în timpul cât au fost sub părinteasca lui îngrijire; acestea toate prin falșuri și contrafaceri de semnături, și care acum căuta un țap ispășitor care știa că are cu ce plati.

În sensul celor arătate mai sus primesc o scrisoare dela avocatul meu, dl dr. Nemeș, eu fiind la Oradea-Mare, — că este neapărată lipsă de o aprobare din partea d-lui Comandant al Detașamentului 5 guarzi CFR, dl Maior Stoenescu, ca să pot da în judecată ziarul „Ellenzék". Cu alte cuvinte, întrase și ziarul aceasta sub comanda Detașamentului 5 guarzi, CFR. și nu-l putea da nimeni în judecată fără aprobarea domnului Maior Stoenescu, comandantul detașamentului. Această aprobare era bine înțeles o desmințire din partea detașamentului ca să deschidă drumul acțiunei penale de calomnie.!

Nu am răspuns nimic domnului Dr. Nemeș, avocatul meu, căci nu'i puteam răspunde doar decât aceia: pentru ce nu s'a dus în calitate de avocat al meu ca să întrebe pe domnul Maior Stoenescu, comandant Detașamentului următoarele: Dacă sunt adevărate cele publicate în ziarul „Ellenzek", ce măsuri a-ți luat Dv. contra acestui ofițer, fost sub comanda Dv., față de cele publicate; la cine ați raportat și care este atitudinea Dv. în asemenea situație când vedeți că vi se denunță prin presă lucruri grave contra unui fost subaltern al Dv.?!

M'am mărginit a închide orice discuție cu avocatul meu, — care primise o bună parte din onorariu pentru această afacere și nu voiesc să zic că a lucrat prea moale cu un escroc — dar fără a pătrunde bine chestiunea m'a crezut mai mult ca vinovat sub simplul motiv — probabil — că mă numesc „Gavrilescu".

In fața acestei situații vitrege, am făcut 3 rapoarte colective, detaliate, direcțiunei generale a CFR, comandamentului corp. CFR, arătând toate pungășiile făcute de acest domn comandant și totodată prin care reclamam și suma de bani ce îmi datorește.

In urma acestor reclamații a venit o anchetă mixtă care lucrează de mai bine de 10 zile și strânge cu ușa pe faimosul comandant care s'a culcat într'o bluză făcută din cămașă englezească de trupă și s'a sculat în frac și averi după urma acelora cari degerau noaptea de frig păzind avutul CFR și din aglomerația statelor de plată false ce avea să facă (nu avea timpul nici să le trimită cojoace).

Comisia de anchetă este compusă din domnul Maior Gorovei. ajut. comand. corp. G. CFR din direcțiunea generală a CFR și domnul expert comptabil-controlor Webber W., ambii cu delegațiune din partea direcțiunei generale a CFR.

Ancheta a stabilit până în prezent o fraudă de peste 180 mii lei în dauna CFR, făcută prin state false improvizate, prin sustragere de drepturi ce nu li se dădea oamenilor, și de care ei nici habar nu aveau, de multe ori semnându-le numele, contrafaceri de semnături etc. pe care acest faimos maior nu le neagă și cu mult sânge rece le recunoaste și semnează. Crede probabil că dosarul anchetei va înfunda vre o sobă, sau crede în fratele său — după cum s'a lăudat — deputatul țărănist Stoenescu, când vor veni țărăniștii la putere, după cum le place să creadă. Nu fac chestiune politică, însă cunosc personal pe deputatul țărânist dl Stoenescu, a fost ocazional în casa mea — și nu-l cunosc ca omul care s'ar asocia să ia apărarea unor asemenea fraude chiar atunci când sunt tăcute de fratele lui.

Ancheta a mai stabilit că datorează subsemnatului aproape 8000 lei, și fiind silit să depună banii și actele ce „zice" că le are în apărare, s'a făcut în acea zi bolnav, și ca să intimideze comisiunea de anchetă, d-na Stoenescu. A amenințat că va veni și va împușca pe dl Maior Gorovei care face ancheta, — afacere ce este dată pe mâna parchetului și siguranței pentru a lua măsuri, — contra acestei amenințări cu moartea. Nu voesc să zic că se cunosc oamenii din Dudueni, dar zicem că par'c' am fi în Honolulu.

Faimosul Comandant a uitat că mai are o afacere de natura acesteia pendinte în fața Consiliului de Război al Corpului I Armată Craiova.

C. GAVRILESCU,
ofițer în Rezervă
Oradea-Mare
Str. Sft. Ladislau Nr. 53.

* Redacția nu-și ia răspunderea pentru cele publicate în această rubrică.

Inștiințare.

După ce casa lui Hermann Léb din str. Dubalilor No. 7 a fost vândută, noul proprietar roagă pe toți acei pretendenți, cari au dreptul la pretenziunile lor să aducă acestea la cunoștința dlui Dr. Roth Hugo avocat până la data de 27 Martie a. c. Pretenziunile întârziate nu se iau în considerare.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare,
cărucioare pentru copii, în mare depozit.

Întreprind în toată țara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot feliul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăștorului 27. 26 6

Oferim pentru particulari și armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu prețurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale și aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofonium grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmăltuim oglinzi stricate.

Renumitele produse ale Casei
ROBERT BOSCH Stuttgart
ca: **MAGNETOURI** pentru automobile și motoare stabile; **BUJII, DINAMOURI, ELECTRO-MOTOARE, TROMBOANE ELECTRICE, FARURI & LANTERNE, etc.**
precum și toate **piesele de schimb** necesare se găsesc în depozit și se vând en gros și en detail la:
S. R. A. și LEONIDA & Co. UNITE
București, Calea Victoriei 53.
Reprezentant General pentru România Mare
precum și la sucursalele și agențiile ei din:
Brașov: Str. Principele Carol 22 (Vămei)
Cluj: „AUTO-MECANICA", Str. Regina Maria 10
Timișoara: P. CORCEA FII, Strada Vasile Alexandri 5
Cernauți: A. & I. RINTZLER, Strada General Zadic 2.
Craiova: V. ALEXANDRESCU, Str. Unirii 120
Sinaia: Sub Cazinou, Str. Cășarei 2
Bacau: „TECHNICA", Str. Bacău-Piatra 4

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR corespondent, contabil dactilograf român caută post întreprindere particulară. Adresa: „Excelsior" Str. Iorga 8. 2666

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încalzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA FABRICII DE CHIBRITURI CLUJ.

Licitație.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 5 Aprilie a. c. ora 10 dimineața se va ține o licitație publică pentru furnisarea 49,512 m³ scânduri de brad pentru tâmplărie și 6,240 m³ scânduri de fag pentru tâmplărie.

Dimensiunile, condițiile de calitate, condițiile de furnisare și condițiile de plată se pot vedea în Caetul de sarcini în ori ce zi de lucru la serviciul Economatului Fabricii.

Concurenții odată cu oferta timbrată, închisă și sigilată trebue să depue și garanția de 3% din valoarea ofertei în numerar sau efecte de Stat.

Ofertele și garanțiile vor fi depuse chiar în ziua licitații la ora indicată în cabinetul Directorului Fabricii unde se va ține licitația. Licitația se va face conform cu art. 72—83 din legea Contabilității Statului, ce este afișat în biroul Economatului.

Ofertanții vor dovedi cu acte că sunt negustori de lemne sau proprietari de ferestrae. In ofertă se va specifica că furnisarea se va face conform Caetului de sarcini. Ofertele vor fi valabile 30 de zile de la data licitației. Furnisarea se va termina în 30 de zile de la darea comenzii. Garanția de 3% se va complecta la 10% de către acel ce va primi comanda.

Directorul Fabricii:
2675 Inginer (ss) N. N. GEORGESCU.

Publicație de licitație.

Spre cunoștința generală se publică că în ziua de **27 Martie 1923,** oara 11 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise pentru darea în **intreprindere a lucrărilor de apaduct și canalizație** necesare Institutului Antirabic ce se edifica în Str. Lunei 23.

Ofertele se pot înainta până în 27 Martie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică (Institutul Pasteur) când se vor deschide.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie în efecte de stat, din suma totală a oferte. Aceasta garanție va intregi-o adjudecatorul înaintea incheerei contractului la 6%.

Devizul original și condițiunile Generale și speciale se pot vedea la Divizia Tehnică în oarele de lucru.

Director Regional: Șeful Diviziei Technice:
TITU IONESCU. 2677 Ing. IVASCU.

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

Nr. 2722—1923 cons.

Publicațiune de concurs.

Consiliul orașului Cluj deschide concurs public nou, pentru darea în chirie pe timp de 5 (cinci) ani a

crâșmei din târgul de vite.

Toți a cei ce doresc a închiria localul de mai sus vor înainta în scris ofertele lor închise și adresate Consiliului orășănesc cel mai târziu până în 15 Aprilie 1923 la Registratura orașului.

Reflectanții sunt obligați ca la înaintarea ofertelor să depună la Cassa alodială suma de 500 adecă cincisuti Lei ca garanță alăturând dovada despre depunerea sumei acesteia la oferta respectivă.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Administrația economică a orașului Str. Cogalniceanu Nr. 4.

Cluj, la 16 Martie 1923.

p. primar:
2678 MOGA.

Aviz.

Prima Fabrică de Chit a dlui Eugen Iranyi, din Cluj Str. Tunarilor Nr. 6 transformându se în societate în comandită sunt invitați toți creditorii ca în termen de 8 zile să-și anunțe creantele la dl Augustin Karșai Cluj, str. Babeș Nr. 15 sub sancțiunea urmărilor legale.

Cluj, la 15 Martie 1923.

KARȘAI ȘI IRANYI
Prima fabrică de chit
2676 societate în comandită Cluj.

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase)
la confecție LEPAGE Cluj
Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale
din Satu-Mare
Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de inmormântări. 2672

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 262

Un impozit cultural la Orade

Noul truc al teatrului maghiar. Cum s'ar induce în eroare populaţia Orădană

Cu luni în urmă s'a stăruit în aceste coloane asupra şicanelor ce le face artiştilor români şi populaţiei româneşti, d. Parlaghy, directorul teatrului maghiar din Oradea-Mare. S'au arătat la câte a recurs directorul maghiar pentru a împiedica accesul trupelor române la sala Teatrului.

Proprietatea comunei, Teatrul din Oradea-Mare a ajuns totuşi în posesia exclusivă a trupei ungureşti a d-lui Parlaghy, fiindcă trupă românească nu se putuse înjgheba în acest oraş dela frontieră. Aceasta nu însemna însă, că arta românească nu se manifesta din când în când şi acolo. Trupe în turneu, din Cluj, din Bucureşti, se rătăcesc deseori prin Orade, iar în cursul anului trecut trupa Teatrului român din Cluj încercase chiar să introducă o serie de reprezentaţii, în anumite zile din săptămână. Firesţe, Teatrul fiind comunal, trupele româneşti îl reclamau din când în când, fără să aducă însă vr'o stânjenire trupei maghiare, care, în restul timpului, avea sala teatrului mereu la dispoziţie.

Directorul Parlaghy n'a văzut însă cu ochi buni aceasta. De aceea a pus piedeci peste piedeci atât trupelor şi artiştilor în turneu, cari cereau sala pentru o reprezentaţie sau două, cât şi trupei din Cluj, care iniţiase reprezentaţii permanente, de câte trei sau două ori pe săptămână. Din cauza piedecilor acestora trupa din Cluj n'a mai putut să-şi continue opera, iar publicul românesc din Oradea Mare a rămas tot timpul, de tunci şi până astăzi, fără teatru.

Intre timp s'a întâmplat apoi, că teatrul d-lui Parlaghy a început să meargă rău. Şi pentru a'l salva, directorul Parlaghy a venit cu propunerea unui impozit cultural.

Ne-am ocupat la timp de propunerea aceasta. Au trecut însă luni, dar din impozitul propus de directorul maghiar nu s'a ales nimic.

Acum ne vine iar ştirea, că s'a recurs la o măsură cam de aceeaşi natură. D. Parlaghy a dat alarma, anunţând, că va trebui să închidă teatrul din cauza deficitului. Totodată a adunat o seamă de cetăţeni, pe cari i-a pus să semneze o adresă către primărie, cerându-i acesteia, să introducă în bugetul exerciţiului viitor suma de 300.000, destinată teatrului. Pentru acoperirea ei s'a propus să se majoreze unele dintre impozitele comunale.

Primăria Orăzii-Mari se pare că a fost câştigată. Cel puţin, d. primar Bucico ar fi făgăduit întroducerea impozitului cerut.

Până aci toate bune. Decât, în legătură cu aceasta, ar mai fi o observaţie, pe care i-o facem atât Teatrului maghiar din Orade, cât şi primăriei.

Desigur, impozitul va fi suportat de toţi cetăţenii oraşului, printre alţii şi de români. Şi este inimaginabil, ca cetăţeanul român din Orade să fie impus în favoarea unui teatru, din care arta lui este exclusă, unui teartu la care a observat până acum toată silinţa pentru sugrumarea oricărei manifestări artistice româneşti.

Hotărându-se să introducă acel impozit comunal de 300.000, cerut de Teatrul maghiar, primăria are îndatorirea faţă de cetăţenii români, să oblige, şi în baza acestui impozit, pe directorul maghiar, să dea şi trupelor şi artiştilor români acces la sala care i-a fost concesionată dealtfel cu condiţia expresă, de a o pune la dispoziţia tuturor trupelor şi artiştilor români, cari o vor cere. Cu atât mai vârtos aceasta, cu cât teatrul nu este proprietatea d-lui Parlaghy. Este un teatru comunal.

Ştiri din Banat

Solemnitatea depunerii jurământului noilor recruţi

Timişoara, 19. — Soldaţii din contingentul 1923 au depus jurământul, Duminecă 18 l. c., în cadrul unor înălţătoare festivităţi militare.

In mijlocul pieţii Unirei, unde au decurs solemnităţile, s'a ridicat un altar pentru oficierea serviciului divin. La ora 11 au sosit reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, în frunte cu domnul general Găvănescul şi domnul prefect Iuliu Coste. După oficierea serviciului divin, a urmat depunerea jurământului. Intâi au jurat românii gr. or., apoi cei catolici, sârbii, catolicii şi izraeliţii.

Noule preţuri maximale

Consiliul comunal al oraşului nostru a stabilit noui preţuri maximale. In baza acestor preţuri — care intră imediat în vigoare — un klg. de zahăr va costa 30 lei, carnea de vită, cal. I. 16 lei, cea de viţel, cal. I. 16 lei, iar unsoarea — în loc de 54, cum era până acuma — a fost fixată la 60 de lei!

In afară de preţurile de pe piaţă, au mai fost maximate şi preţurile dela restaurante şi cafenele.

Proprietari amendaţi

Oficiul de închiriere al oraşului nostru a amendat cu 10.000 de lei pe proprietarul Eugen Brock din Fabrică, fiindcă şi-a transformat casa în Fabrică fără de o prealabilă autorizaţie din partea acestui oficiu.

Firma Luca P. Niculescu a fost amendată cu 5000 de lei, fiindcă a adăpostit, într'o casă ce firma o avea în Cetate, pe amploiatul ei Carol Klein, tot fără de autorizaţia oficiului.

Brock şi firma Luca P. Niculescu au apelat.

Diverse

Comerciantul Iohann Beer, speculant recidivist, a fost condamnat la şase luni şi o zi închisoare, 3000 de lei amendă şi detragerea brevetului de vânzare. Faptul că a fost condamnat la şase luni şi o zi închisoare, atrage după sine şi pierderea drepturilor civile.

•

Din iniţiativa domnului general Găvănescul se va da în ziua de 24 c. în sala Cercului Militar, o mare serbare a copiilor cari vor executa coruri, dansuri, recitări şi jocuri sub conducerea doamnei Pavelescu-Dima. Serbarea dându-se în folosul construirei de spitale sub impulsiunea principesei moştenitoare, domnul general Găvănescul a făcut un călduros apel la populaţie să dea sprijinul.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAŢIREA

NU CUMPARATI
cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,
până nu controlaţi preţurile la EMIL BLAGA Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,
care vinde cel mai eftin
2608

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. ◆ No. 757 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 24 Martie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN . . . . . .
PE 6 LUNI . . . . . .
PE 3 LUNI . . . . . .

Românii în fața străinătății

Ponegriri cari continuă

Publicarea unei cărți proaste relativ la viața intimă a Capitalei noastre de către un francez a pus iar în discuție, ignoranța pe care o manifestă încă față de noi o parte din frații noștri latini.

Dacă este iertat unui călător grăbit să facă observări greșite și din ignoranță să denatureze adevărul nu putem însă îngădui ca francezi, care prin poziția lor socială ar trebui să puie mai mare greutate cuvântului, să caute în mod vădit să ne discrediteze în fața lumei civilizate, luând apărarea dușmanilor noștri.

Am relevat cu ocazia serbărei centenarului lui Petöfi la Sorbonna, accesul de simpatie care a cuprins pe câțiva intelectuali francezi pentru cultura intelectuală a vecinei noastre Ungaria.

Intr un moment de entuziasm dl de Monzie care prezida serbarea a declarat atunci spre stupefacția publicului auditor, că „nu există nici învingători, nici învinși".

Am vorbit apoi de atit dinea vădit ostilă pe care ne-a arată un deputat francez Tisseyre, într'o publicație recentă „O eroare diplomatică: Ungaria mutilată".

Un articol, publicat la sfârșitul lui Ianuarie în revista „Le Corespondant": „Ungaria și politica noastră în Europa centrală' datorit dlui Jean de Chaseuil vine să complecteze oprobiul care se aruncă asupra noastră și „să puie în adevărata ei lumină" Ungaria modernă.

Inainte de a pune la îndoială sinceritatea dlui de Chaseuil, ne miră însă ignorarea desăvârșită a adevărului istoric. „Avant-garda lumei europene în Orient" așa numește Domnia Sa Ungaria, ar fi dat totdeauna dovadă de o vădită simpatie pentru Franța, „fiind prin excelență expresiunea cea mai rafinată și cea mai înaltă a culturii franceze".

Cine cunoaște rolul pe care l'a jucat contele Tisza, prietenul ex-kaizerului în deslănțuirea războiului mondial sau măcar urmărește presa maghiară de astăzi, care sprijină rezistența germană în Ruhr, ajunge tocmai la concluzii contrare asupra simpatiei gentilomelor unguri.

Același obiecțiune avem de făcut asupra denaturărei adevărului istoric, când d-l de Chaseuil culegându-și informații din cartea lui Tisseryre găsește Românii nu sunt decât venetici în Ardeal, ne trecând Dunărea decât în sec. XI-lea sub presiunea imperiului bizantin și stabilindu-se pe cele două versante ale Carpaților deabia după hecatomba năvălirei tătare.

Vorbind de intrarea armatei noastre în Budapesta, D-l de Chaseuil spune mai întâi că intrarea trupelor românești în Ungaria a fost autorizată de consiliul suprem, ca după o pagină să afirme, pentru a scoate în evidență intenția românilor de a jefui Budapesta, că intervenția Romînieî s'a făcut cu toate protestările repetate ale Antantei.

Iată și modul barbar în care e zugrăvită ocupațiunea noastră: „Metodic magazinele, birourile, apartamentele private au fost jefuite din ferme s'a luat vitele și recoltele, restul a fost ars... „Fără intervenția generalului american Bandhok, muzeul de pictură ar fi fost pustiit și statuia sfântului Ștefan zvârlită în aer!"

Pentru a arăta inferioritatea noastră culturală față de unguri, a căror mărinimie pentru tot ce reprezintă cultură merge așa de departe, încât „Statul maghiar acordă și azi la Budapesta burse naționalităților, dl dr. Chase il citează o frază a aceluiaș domn Tisseyre frază care reprezintă răspunsul unui secretar general al Ministerului nostru de instrucție (!) „Invățământul obligator există încă dela 1863, dar numai în principiu, căci n'avem nici școli, nici profesori...".

Crede oare dl dr. Chaseuil că publicul francez va fi atât de naiv încât să creadă că o asemenea afirmare, e provenită tocmai dela un reprezentant al culturei românești? Pentru reușita propagandei sale, ar fi trebuit să ție ce a mai diplomat.

Iar dacă voește să cunoască realitatea de ce nu face Domnia Sa apel la Dnii dr. Martonne, Gabriel Hanotaux, Robert de Flers, Blondel, Paul Labbé, A. Muzet sau la profesorii francezi atașați pe lângă universitățile noastre, în loc de cartea tendențioasă a dlui Tisseyre și informațiile culese dela Budapesta.

In ce ne privește trebuie să fim mai puțin imposibili la faptul cum în mod intenționat sau din ignoranță, se informează greșit opinia publică franceză asupra noastră.

Această datorie trebuie să și o însușească în special asociațiunile pentru strângerea legăturilor culturale din re noi și Franța, cum ar fi de pildă la Iași, cercul „Luteția" sau aici în Cluj, cercul „Ronsard".

Dar despre aceasta, vom vorbi în curând.

După alegerile din Iugoslavia

Cum trebue interpretată înfrângerea totală a partidelor noui

Rezultatul alegerilor din Iugoslavia a întrecut așteptările. Din lupta electorală care s'a desfășurat între 10 partide politice, în afară de numeroase candidaturi individuale, se poate scoate un admirabil învățământ. Iugoslavia a fost supusă, după războiu, grelelor experiențe sociale pe cari le-au încercat aproape toate statele europene, ieșite învi se sau învingătoare din marele măcel. Curentele de idei au produs și acolo anarhia de gândire de pretutindeni; reformatorii n'au întârziat să se înmulțească din zi în zi, asaltând vechile orânduieli sociale.

Au trecut patru ani de frământări înfricoșate. Nevoia de refacere și consolidare a fost fatal împinsă pe al doilea plan, a fost momente că d scheletul orânduielilor vechi amenința să se năruie sub presiunea puzderiei de reformatori năvălită pe acoperiș. Dar clipa de panică și îngrijorare a trecut. Spiritul de oraine al elementelor de progres sănătos a început să-și câștige din nou încrederea maselor, un moment înșelate de aparența trandafiriilor promisiuni. Opinia publică a început să respire un aer regenerat, înviorător. Atmosfera încărcată de gazele înăbușitoare ale artificiilor reformatoare prinsese să se limpezească.

In aceste împrejurări s'au început alegerile din Iugoslavia, acum câteva zile. Veniau în fața alegătorilor de meteciți, partide de ordine și progres real cu vechi tradiții; veniau partide noui cu idei împrumutate de aiurea și tendințe străine simțimintelor unanime ale poporului: veniau elementele noui ale noilor provincii desrobite cu tradițiile lor cu nevoile lor și mentalitatea lor încă neangrenată ideologiei generale a întregului stat; și mai veneau partidele minoritare cu simțiminte și interese proprii.

Lupta nu putea fi ușoară, și n'a fost. Campania electorală a ținut într'o continuă înfrigurare lumea politică, într'o permanentă agitație opinia publică. Rezultatul alegerilor aduce completa izbândă a radicalilor lui Pasici, partid de ordine, de progres și de tradiții și scoate cu desăvârșire din viața politică efemerele apariții politice create de războiu ale ridicalilor revoluționari de sub conducerea lui Protici, ale comuniștilor și republicanilor.

Infrângerea acestora este dovada că în Jugoslavia se începe o eră nouă, o eră de propășire națională. Elementele turbulente au fost înlăturate. Poporul nu s'a mai lăsat ademenit de vorbele înșelătoare, dovedind că a știut și va ști pe viitor să-și apere interesele reale.

Dimitrie Onciul

Vestea morții lui Dimitrie Onciul, președintele Academiei Române, președintele Comisiunei monumentelor istorice și directorul arhivelor statului, a surprins în mod dureros pe toți cei cari l'au cunoscut, căci nimeni nu se aștepta la un sfârșit atât de fulgerător.

Orginar din Bucovina, Dimitrie Onciul a avut norocul să-și înceapă adolescența tocmai în frumoasa epocă de deșteptare națională a Românilor bucovineni deschisă de harnicul și intransigent l apostol naționalist, Aron Pumnul și, desigur, urmând curentul epocei și ascultând îndemnul sufletului lui tânăr s'a devotat cu trup și suflet cunoașterii trecutului neamului nostru.

După studii istorice strălucite făcute la Cernăuți, Viena și Berlin, Onciul, după puțin timp de ședere în Bucovina, a trecut în vechiul regat unde a și fost numit, în 1895, profesor de istoria națională la universitatea din București.

Intrat ca să lu reze în ogorul vast și înțelenit încă pe vremea lui, al istoriei neamului românesc, într'o epocă de *romanism științific* dominată de personalitatea fantastică a unui Hașdeu, de patrictismul exaltat, ridicol în știință astăzi, al unui Tocilescu și de cel mai potolit, îmbrăcat în odăjdii cronicărești, al unui Xenopol, Dimitrie Onciul, crescut la metodele reci și riguroase ale școlii germane, a înțeles că istoriografia românească apucase un drum greșit și că istoricul cel mai bine intenționat chiar, nu poate decât să greșească atunci când în căutarea adevărului istoric se lasă condus și de alte pasioni decât de acea pur științifică a descoperirii adevărului.

Plimbându-și lupa de cercetător cu o voită și impusă imposibilitate asupra lucrurilor și oamenilor de demult sufletul lui pierdut prin întunecatele și anevoioasele labirinturi ale trecutului, a păstrat totuși contact viu cu realitățile timpului său.

Cine oare ar putea să uite încăpățânarea dârză cu care a apărat de lăcomia Germanilor cotropitori, prețioasele documente și cronici ale Academiei de pe care el descifrase cu atâta trudă trecutul neamului, precum și chipul trufaș în care a cutezat să sărbătorească în fața acelorași dușmani, amintirea plină de majestate a slobodului și mândrului voevod, Mircea cel Bătrân?...

Cu toate calitățile lui, cu toată valoarea lui incontestabilă de om de știință, el d rămas totuși modest toată viața, necunoscut aproape de marele public.

In epoca aceasta de reclămă și de arivism, când atâția neghiobi pretind și iau, nepoftiți, roluri de de îndrumători, viața discretă, laborioasă și rodnică a lui Dimitrie Onciul este un exnmplu, iar moartea lui neașteptată lasă un gol adânc simțit.

Părăsind un drum la modă, scump multora pe atunci și mult mai lesnicios, Onciul a apucat drumul arid al cercetărilor riguros științifice și opera lui de căpetenie „Originile Principatelor Române", și în special lucrarea lui asupra începuturilor Moldovei, au adus o nea teptată lumină în jurul unor chestiuni rămase până atunci în întunerec, restabilind multe adevăruri eronate.

Dimitrie Onciul n'a avut uriașa fantezie creatoare — dealtfel primejdioasă în știința istoriei — a lui Hașdeu; nu s'a putut ridica până la o concepție filosofică a istoriei, ca A. D. Xenopol; n'a avut intuiția genială, lucratrice și amploarea domnului N. Iorga; dar a avut totuși un ochiu clar văzător, un discernământ critic puțin obișnuit și o metodă de un rigorism mai mult decât științific.

„La școala profesorului Onciul — spunea cândva un alt distins istoric român, domnul Alex. Lapedatu — s'au format aproape toți cei ce și-au asigurat prin scrisul lor, un loc onorabil în istoriografia română mai nouă".

Creator al unei teorii noui și personale asupra formării principatului muntean, autor al câtorva studii istorice, migălos și solid clădite, precum și a acelei admirabile sinteze a istoriei neamului nostru care este cartea „Din istoria Românieî", menită a servi ca guid vizitatorilor expoziției naționale din 1906, Dimitrie Onciul va rămâne însă în amintirea tuturor ca un minunat profesor și metodist, într'o ramură de știință în care tocmai metoda este cel mai de căpetenie lucru.

Partidul național și autonomia Ardealului

In cuvântarea rostită în ședința de Luni a Senatului, d-l dr. A. Cosma, ministru lucrărilor publice, a ridicat un văl de pe o veche chestiune. D-sa a istorisit faptele cari s'au petrecut în Ardeal în preajma unirii.

In acea vreme, înainte de marea întrunire a poporului român dela Alba-Iulia, d-l V. Goldiș, vice-președintele partidului național, elaborase un proect de autonomie a Ardealului. In acel proect se prevedea alipirea Ardealului la România, însă cu autonomie administrativă și politică. In urma protestelor câtorva din membrii partidului național, cari astăzi nu se mai găsesc în rândurile acestui partid, s'a renunțat la proectul autonomiei Ardealului, care nici n'a mai fost prezentat adunării dela Alba-Iulia.

Faptul acesta cunoscut din cele scrise și spuse de d-l Goga, în legătură cu evenimentele din preajma unirii Ardealului, capătă o confirmare definitivă prin mărturisirile d-lui ministru Cosma.

Și totuși oamenii aceștia îndrăznesc să vorbească în numele Ardealului și să revendice merite în realizarea marei fapte a unirii.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Criza cărţii bune

Trecem printr'o adevărată criză a cărţii, criză a cărei cauză nu mai e ignorată de nimeni.

La lipsa de producţie. adevărată secetă ce urmează războiului, se adaogă scumpirea tiparului, unul din factorii care-i dau viaţă.

Pentru marele public ale cărui mijloace sunt restrânse, lipsa din librării a cărţii eftine e un mare neajuns.

Iar atunci când există publicaţii care pot fi puse la îndemâna oricui şi ca preţ şi în ce priveşte conţinutul bine ales sau întocmit, cum sunt bibliotecile „Pagini alese" sau „Cunoştinţi folositoare", lipseşte cu desăvârşire colportajul.

Această lipsă de colportaj porneşte desigur de la indiferenţa, pe care o putem constata ori de câteori e vorba de răspândirea producţiilor proprii domeniului nostru cultural.

Căci oricât am vrea să dăm vina pe greutăţile technice care împiedică răspândirea cărţii, rău porneşte din altă parte.

El trebuie căutat în lipsa totală a unei critici sistematice, obiective, care să scoată în evidenţă cartea bună şi să condamne producţiile literare a căror răspândire porneşte de la reclama a lăsurilor de pe chioşcurilor de jurnale.

Romanele lui Radu Cosmin, traducerile anonime sau producţii cu conţinut tendenţios ca publicaţia „Cum cad fetele" nu fac decât să otrăvească sufletul dornic de cultură al tineretului şi să complecteze opera de pervertire a filmelor cinematografice, în care e vorba de banditi şi adultere.

E de datoria scriitorilor, cât şi a editorilor să răspândească cartea bună, înlocuind tipăriturile care nu au nimic din ceea ce formează valoarea literară şi educativă a unei cărţi.

Sperând că noua publicaţie „Buletinul cărţii" va corespunde acestei menirii atât de necesară pentru propaganda cu t rală în masele largi ale poporului, a căror pregătire culturală mai ales la oraşe era până acum, apanagiul librarului Ig. Hertz.

— *Ay.* —

Bibliografie

A apărut:

In biblioteca cunoştinţi folositoare:

„Viaţa Plantelor" de Prof. I. Simonescu.

„L. Pasteur" — Viaţa şi roadele muncii sale, de C. Motaş.

„Alegerea Seminţelor" de Prof. C. Lauriţeanu.

„Rătăcirile bolşeviste" de Maior I. Mihaiu.

•

Muncă, pricepere, cinste. Povestiri morale. — Carte premiată de „Cartea Românească", de Pantelimon Diaconescu. Preţul lei 10.

•

„Suflete alese" (Teatru popular) de Serafin Ionescu. Preţul lei 6.

•

„Unirea, Plevna, Dacia" (Teatru popular) de Serafin Ionescu. Preţul lei 5,

Incurajarea culturei franceze la noi

Donaţia gen. Berthelot

Ziarele din Iaşi ne aduc vestea că marele prieten al României, generalul Berthelot a comunicat societăţei „Luteţia" că pune la dispoziţia ei suma de 50000 franci, pentru ca aceasta să-şi procure cărţi şi reviste franceze.

Deasemeni Domnia-Sa a luat iniţiativa înfiinţărei în Iaşi a unei mari librării franceze, cu sucursale în provincie, în care cărţile franceze să poată fi cumpărate de public cu preţul cel mai redus posibil.

Donaţia pe care o face astăzi generalul Berthelot cât şi grija ce o poartă ori de câteori e vorba de România, e încă o dovadă că intelectualii francezi, cari au avut ocazia să trăiască în mijlocul nostru îşi dau seama de însemnătatea României în Orient, nu numai ca factor militar şi economic ci şi ca factor cultural.

E bun exemplu pentru francezii, cari informaţi din scrierile tendenţioase răspândite de propaganda şovinistă a ungurilor, cu sau fără voia lor, ne ponegresc ţara şi neamul.

Salutăm gestul mărinimos al generalului Berthelot şi dorim ca exemplul său să găsească cât mai mulţi imitatori în Franţa.

Folosul va fi nu numai al nostru ci şi al culturei franceze, care nu-şi găseşte nicăiri în Orient o propăşire mai prielnică decât în ţara noastră.

RACHETE de TENIS

se repară în mod conştiincios şi se împletesc cu coarde noui, de către specialişti, la:

DAVID VENCEL

Fabrica de instrumente muzicale

CLUJ

2658 Reclama 2546

Societăţi şi magazine de articole sportive obţin preţuri de favor.

Opera română

Aida: cu Dna Lucezarskaia şi Dl Caravia

Aseară s'a reluat *Aida* cu Dna Lucezarskaia şi dl Caravia, dii tinşii noştri oaspeţi dela opera din Bucureşti.

Dna *Lucezarskaia* (Amneris) în reprezentaţia de aseară ne-a înfăţişat o altă parte a marelui său talent dramatic. Ne-a pus în evidenţă, aceeaşi voce plină de avânt, care domină toate situaţiile.

Începând cu melodia *„Ah, vieni, amor mio m'inebbria"* din actul al II-lea şi continuând cu duetul dintre ea şi fica regelui Etiopiei (Aida), fiecare frază muzicală ce emite vorbeşte, şi merge direct în inima publicului, iar când se adresează sărmanei Aida: Fu la sorte del'armi a tuoi funesta pover'Aida! Publicul este adânc impresionat de cantabilul armonios, dulce, cu care înşeală pe sărmana Aida să-i desvăluească amorul ei pentru Radames. Uude însă publicu a fost fermecat de jocul său de scenă, iar gestica constituind mobilul care o mişcă, pusă în evidenţă deosebită prin modulaţia vocei plină de accente dramatice, este în actul IV-ea, şi melodia, care nu este de cât o repetare a primului duet cu Radames, în andantele: In mibemolle: „Gia sacerdoti adunansi", repetat de tenor în fa diez, a fost încoronarea Dsale cu talentul ei cel mai desăvârşite arte dramatice.

Dl Caravia (Radames) care deja din Carmen ne încredinţase de frumuseţea unei distinse voci de tenor, ne a arătat în romanţa „celeste Aida" ce profund mişcat este dsa de scenele ce le interpretează. Vocea dsale este solid studiată, şi mişcă profund pe spectatori.

Acel: „Pur ti riveggo, mia dolce Aida" ne-a emoţionat până la lacrimi, şi ne-a făcut să uităm masacrarea acestei romanţe de tenorii fără şcoală. Îl felicităm călduros.

Doamna Nestorescu, în „Aida", a susţinut desăvârşit rolul.

Durerea şi mândria din:

„Per qui piango?
Per chi prego?
Qual poter m'avenci a lui!"

au fost redate cu o patetică disperare, precum şi fraza muzicală:

„O, *patria, quanto mi costi*",

spusă cu un timbru adânc mişcător care a ţinut pe spectator la înălţimea acelei teribile situaţiuni din dramă.

Domnul Szabo (Amonasro), s'a prezentat bine şi vocea d-sale de obiceiu cam rebelă, a fost de astădată bine susţinută şi la înălţimea situaţiei dramatice.

•

Sfârşind aceşte rânduri, regretăm eroarea paginatorului nostru care în cronica muzicală de ieri a omis din titlu numele domnului Caravia.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Vineri. 23 Martie a. c. „Samson şi Dalila" rolul Dalila susţinut de dna Eugenia Lucezarskaia dela Opera din Bucureşti.

Duminecă, 25 Martie a. c. „Traviata" rolul Violetta susţinut de dna Rita Marcuş.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor:

Joi, 22 Martie „Punctul Negru"
Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru".

•

Se repetă „Văpaia", piesă în 3 acte de Hl Kistemaeckers cu Dnii D. Psatta Neam zu-Ottonel, V. Vasilescu, Ghibericon, N. Dimitriu şi Dnele Mitzi Ignătescu-Dobrescu, Sylvia Jipescu, Jeana Landry.

✕ FOITA ZIARULUI „INFRĂTIREA" ✕

Reforma şcoalei primare în Franţa

După 35 ani programele învăţământului primar din Franţa refăcute în întregime.

Instrucţia care s'a dat în Franţa copiilor din şcolile primare elementare este regulamentată încă şi astăzi prin legea din 18 Ianuarie 1837, care a modificat pe aceia din 27 Iulie 1882 şi care privea planul studiilor şcolilor primare; cele câteva modificări aduse de atunci acestei legi (de ex. acelea din 1909 asupra învăţământului desemnului şi din 1922 privitoare la cânt) n'au atins bazele legii mari, veche de 35 ani.

Dl Léon Bérard, ministrul instrucţiei publice din Franţa şi dl Laple, directorul învăţământului primar, împreună cu consiliul superior, au socotit, şi cu drept cuvânt, că o refacere totală se impunea.

O nouă lege este gata şi ea nu aşteaptă decât semnătura ministerială. Dispoziţiile legilor mai sus citate, au fost înlocuite prin altele. Aceste dispoziţii, privind secţia pregătitoare (copiii între 6—7 ani) cursul elementar (7—9 ani), cursul mijlociu (9—11 ani) şi cursul superior (11—13 ani), sunt studiate cu cea mai mare grijă şi în cele mai mici detalii.

—

Două schimbări importante.

Cele două schimbări importante făcute în program sunt:

A) **O schimbare de ordin moral.** Învăţământul din şcolile primare, socotit astăzi prea încărcat şi lipsit de interes practic, va fi simplificat şi în acelaş timp îndreptat spre cariere practice.

B) **O schimbare de ordin material.** De acum înainte, întrebuinţarea timpului, care era lăsată la aprecierea învăţătorului, va fi precizată de orarii.

Asupra nouei orientări a învăţământului primar francez Dl Laple, directorul învăţământului primar, a făcut următoarele declaraţii:

Ne-am hotărît să reîntinerim programele colei primare. Nu pentru că ar fi rele; ele au făcut doar proba. Dar se pare că evoluţia spiritelor şi a evenimentelor reclamă o nouă concepţie a învăţământului.

S'a reproşat lui Gréard (unul din autorii principali ai vechiului program) că a ţintit mai mult cultura şi nu îndrumarea spre carierele practice. De la 1887, lucrul manual a suferit în special multe transformări. Căutând să lăsăm între vechiul şi noul program o oarecare continuitate, ne-am silit să dăm mai multă importanţă principiului practic în studii.

O uşurare a textelor se impunea tarăşi.

Am scurtat deci diferitele capitole ale programelor; învăţătorii le vor putea adapta cât mai bine cerinţelor fiecărei localităţi, căci, evident, nevoile nu sunt aceleaşi în oraşe ca la sate, într'o regiune industrială ca în una agricolă...

Având multe lucruri de învăţat pe un copil, am ales.

Timpul consacrat exerciţiilor fizice a fost sporit în noul orar cu aproape trei sferturi de oră.

Un alt principiu care ne-a călăuzit a fost nevoia de a păstra o progresie între diferitele cursuri. Copiii învaţă prea curând multe lucruri inutile pe cari le vor repeta mai târziu sub o altă formă. Am rămas înspăimântat deseori de ce conţin manualele puse în mâinile şcolarilor de 7 ani.

Ce-ar trebui să se predea de ex. în cursul pregătitor? Aproape nimic, decât doar ştiinţa care aduce ştiinţele de mai târziu: citirea.

Zece ore de citire, în lecţii de câte o jumătate oră.

Afară de aceasta, mici discuţii, povestiri morale sau istorice, căci copilul trebue distras fără să'i încarci memoria. Pe urmă, cu încetul să'l înveţi să scrie şi să numere.

In cursul elementar, un program tarăşi simplu. Să luăm de ex. istoria şi geografia ţării: nu multe nume proprii, vre-o 20 de date istorice, dar bine ştiute şi înconjurate de noţiuni precise.

Acelaşi metodă în ceia ce priveşte lucrările manuale: nu trebuesc împovărat ceii mici. La început trebuesc deprinşi să taie în hârtie, în carton, diferite figuri, care se vor grada pe nesimţite, şi mai ales trebue să se caute a-i interesa, dându-li-se lucruri de utilitate pentru ei.

Fetele vor coase, vor cârpi, chiar propriile lor vestminte...

Prin astfel de lucrări spiritul elevilor va fi obligat în mod fatal să se exerciteze. Cele mai abstracte legi geometrice, adaptate la astfel de jocuri, se vor prinde şi înţelege foarte uşor. O probă: „Diagonala împarte un patrat în două părţi egale"; îndoind una peste alte cele două părţi ale unui patrat de carton, elevii vor constata în mod concret această lege şi nu o vor mai uita,

Am crezut util să reproducem dintr'un ziar francez cele de mai sus, pentru îndoitul motiv: în primul rând pentru a informa şi pe cititorii noştri despre felul cum e organizată şcoala primară în Franţa şi normele care o călăuzesc şi în al doilea rând, pentru îndrumările pedagogice din partea ultimă a articolului, îndrumări cari pot fi folositoare multora din învăţătorii şi profesorii noştrii.

O mare operă de cultură românească în Cluj

Acţiunea laborioară a corpului profesoral universitar.

Universitatea populară în plină activitate. Ce program de lecţii s'a fixat şi câţi profesori ţin cursuri. Inscrierile au întrecut aşteptările. Câţi elevi sunt. Cursul de limba română este cel mai frequentat. Noi profesori cari s'au oferit să predea.

Ce ne spune dl profesor dr. Iacobovici, rectorul universităţei.

Pentru sentimentul nostru naţional este, fără îndoială, înălţător faptul că Universitatea din Cluj, prin pleiada de profesori care o ilustrează, desfăşoară o activitate culturală românească atât de viu simţită, şi în afară de cadrele oficiale ale catedrelor.

Ziarul nostru îşi va face o datorie de a urmări, de aici încolo, pas cu pas, activitatea Culturală extra universală, desfăşurată de profesorii noştri universitari, pentru a ţine astfel în curent opinia publică şi a deştepta în masele noastre populare interesul pe care-l merită această muncă.

•

Nu sunt încă nici două luni de când, în urma iniţiativei unui număr de profesori Universitari, s-a inaugurat la Cluj *„Universitatea populară“*. Ne am interesat asupra mersului acestei instituţiuni culturale, create din surplusul de muncă şi bogăţia de suflet al corpului profesoral Universitar Clujan, şi am aflat lucruri care au întrecut chiar aşteptarile iniţiatorilor.

Dl profesor dr. Iacobovici, rectorul universităţei, a binevoit să ne dea lămuriri, arătându-ne şi raportul dlui profesor Ursu, preşedintele Asociaţiei de iniţiativă pentru crearea „Universităţei populare“.

Trebuie să vă spun din capul locului, zice dl profesor dr. Iacobovici, că succesul universităţei noastre populare. a întrecut cu desăvârşire aşteptările. Un fapt caracteristic este, că, înscrierile care au început a se face înainte cu o săptămână de începerea cursurilor, au fost cu mult mai multe de cât numărul de cereri pe care îl prevedeam în cazul cel mai bun.

Acum Universitatea populară este în plină activitate fapt care ne face să ne gândim că în cursul anului viitor s'o complectăm şi mai mult şi să-i dăm o desvoltare din ce în ce mai practică după sistemul Universităţilor populare similare din Anglia şi America.

•

D-l profesor Iacobovici ne arată apoi programul de lecţiile care se predau şi numele profesorilor cari ţin cursuri:

Luni 6—7 Istoria Românilor Prof. I. Ursu.

Luni 7—8 Literatura Franceză: Prof. Y. Auger.

Marţi 6—7 Politica socială: Prof Ghiulea.

Marţi 7—8 Istoria artei: Prof C. Petran.

Miercuri 6—7 Civilizaţia română: Prof. V. Bogrea.

Miercuri 7—8 Geografia României: Prof. S. Oprean.

Joi 6—7 Poporul român analizat din punct de vedere filosofic: Prof. Marin Ştefănescu.

Joi 7—8 Morala: Prof. V. Bărbat.

Vineri 6—8 Limba română: Prof. N. Georgescu-Tistu.

Sâmbată 6—7 Literatura română: Prof. Gh. Bogdan Duică.

Sâmbătă 7—8 Igiena: Prof. Dr. Moldovan.

Continuând d-l profesor dr. Iacobovici zice:

Cursurile au început cu un număr total de 538 elevi, cari sunt repartizaţi în modul următor: 161 literatura română; 144 istoria românilor; 105 geografia Romăniei; 60 Istoria artelor. cu specială privire la arta românească; 57 civilizaţia română; 68 morala; 63 Igiena; 49 Poporul român analizat din punct de vedere filozofic; 93 limba şi literatura franceză; 63 politica socială românească şi 287 cursul special de limba română.

Pentru că la limba română s'au înscris cei mai mulţi elevi, a trebuit să se facă apel şi la alţi profesori, dintre cari au permis şi au început lecţiile d-nii N. Drăgan, C. Lacea, Th. Capidan C. Sudţeanu, D-şoara I. Gabor şi D-na I. Dumitrescu.

De fiecare înscriere la un curs s'a încasat infima taxă de 5 lei, bani cari au servit la primele cheltueli de cancelarie. Toate serviciile aduse Universităţei populare până acum s'au făcut în mod gratuit.

Preşedintele asociaţiunei de iniţiativă dl profesor Ursu a arătat d-lui rector profesor dr Iacobovici, că cel puţin profesorii de limba română, cari depun o muncă mai impovorătoare să fie plătiţi. Dl profesor Iacobovici a făgăduit că-şi va da toate silinţele să împlinească acest desiderat.

•

In privinţa interesului pe care îl depun elevii înscrişi la Universitatea populară, extragem următoarele din raportul d lui profesor Ursu pe care l-a presentat rectoratului.

„Cursurile continuă în regulă şi sunt urmărite de elevi cu asiduitate, prezenţele se notează, Avem credinţă toţi cei care lucrăm în cadrele Universităţei populare că facem un real serviciu propagărei culturei şi spiritului românesc în marele public din Ardeal“.

•

In legătură cu activitatea acestei instituţie de propagare a culturei româneşti, dl profesor dr. Iacobovici, ne mai spune următorul fapt: Universitatea populară de comun acord cu comandamentul corpului VI de armată, va ţine în curând o serie de conferinţi din istoria românilor în raport cu colecţiunea şi piesele donate de dl Sion.

Dac.

Două ortodoxii

Pentru respectarea adevărului istoric.

Confratele „Albina“ încearcă în unul din ultimele sale numere, să fixeze o terminologie pentru cele două Biserici naţionale. Dacă nu am găsi acolo şi scuza acestei încercări, n'am şti ce să credem.

In adevăr, găsim absurd să se caute acum noui termeni pentru denumirea Bisericelor noastre, când istoria a avut grija să cristalizeze terminologia. Opera anilor trecuţi nu se poate înlătura la simpla dorinţa a oricui, oricât de bine intenţionată ar fi această dorinţă.

Confratele „Albina“ susţine că ortodoxii n'au dreptul să se creadă mai ortodoxi, decât greco-catolicii şi pentru aceste cuvinte crede că e nimerit ca celor dintâi să li se zică ortodoxi-neuniţi iar celor din urmă ortodoxi-uniţi.

Foarte bine. Să admitem pentru spiritul de frăţietate pe care îl invoca ziarul ca o ic bucuretean, că este justă observaţia sa. Logica n-ar dicta să presupunem că la baza credinţei naţionale stă Biserica unită, ceeace ar constitui o fundamentală eroare istorică.

Pentru spiritul de frăţietate nu putem admite un asemenea neadevăr şi deci nu putem admite terminologia cu negaţie (ne-uniţi) pentru credincioşii bisericei ortodoxe naţionale. Tot astfel nu putem admite termenul „ortodoxi-uniţi“ pentru gr. catolici de oarece el nu exprimă realitatea dogmatica şi evoluţia istorică. Singura concluziune, care se poate face pe această chestiune este să se zică *„Biserica ortodoxă-naţională“* pentru „Biserica ortodoxă“ şi „Biserica ortodoxă catolică“ pentru „Biserica gr. catolică.“

Credem că „Albina“ va înţelege, că „bunacuviinţă şi dragostea“ între fraţi cere înainte de toate respectarea adevarului istoric.

Mott & fils
Champagne

Ştiri şi fapte politice

Ion Mihalache: Cuza al II-lea. La a doua întrunire ţinută la „Dacia“ de către opoziţia de carnaval, domnul Mihalache a fost aclamat de adunare:

„Trăiască Mihalache: Cuza al II-lea“ (vezi „Lupta“ anul II, no. 379).

Nebunia exclude orice intenţie de glumă. Inconştienţa unora serveşte admirabil tendinţele revoluţionare ale altora şi desigur că domnul Lupu nu s'a gândit numai la „ocaua lui Cuza“ când a sugerat agenţilor săi calificativul dat domnului Mihalache. Ne găsim deci în faţa unei organizaţiuni revoluţionare în regulă, gata să recurgă la toate caraghiozlâcurile pentru a menţine în mintea naivilor iluzia măririlor.

Bietul domn Mihalache n'a înţeles şi a primit cu zâmbet de prefăcută modestie comparaţia măgulitoare şi ridicolă a instigatorilor!

•

Intenţiile opoziţiei şi atitudinea guvernului. Domnul Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri a făcut la Cameră următoarele declaraţii:

„N'a rămas nici o îndoială că nu sunt în discuţiune libertăţile publice şi libertatea discuţiunei ci din contra opoziţia urmăreşte suprimarea lor. Când a văzut că aici în Parlament s'au zădărnicit turburările ce a vroit să facă, a hotărât ca desordinile cu cari n'au izbutit în Cameră să împiedice opera noastră de consolidare a statului, să o mute pe stradă, să facă din stradă un instrument de desordine şi de anarhie.

„Domnilor, în chip leal, am prevenit în ajun pe acei cari sunt răspunzători de aceste atentate contra ordinei, că nu vom lăsa ca ea să fie turburată. Şi ţin să declar, că, cu tot simţimântul răspunderilor noastre, vom perzista în această atitudine şi că neputinţa opoziţiei de a face rău şi de a distruge, va fi probată şi mâine, cum a fost probată eri“.

CITIŢI „INFRĂŢIREA“

Culmea inconştienţii

Opoziţia intenţionează strămutarea luptelor politice interne în străinătate

Intr'o corespondenţă din România a ziarului parisian „Le Temps“ se face o obiectivă dare de seamă asupra împrejurărilor în care s'a depus Constituţia în Parlament. Se aminteşte acolo că partidul ţărănist şi partidul naţional au reluat activitatea parlamentară, reînnoind declaraţiunile prin care neagă legalitatea parlamentului, ca şi hotarârea de continuare a luptei contra guvernului şi a Constituţiei.

Se spune acolo că la Senat discuţiunile sânt liniştite şi că la Cameră se face obstrucţie; că majoritatea e calmă; că opoziţia este violentă dar lipsită de orientare în acţiune şi că ţara priveşte cu regret la tot acest spectacol păgubitor care s'ar fi rezolvat printr'o colaborare cinstită şi cuminte a tuturor partidelor.

Constatăm că nu este nimic exagerat, atât în bine cât şi în rău, în toată corespondenţa publicată de „Le Temps“. Dimpotrivă, ziarul francez a observat o obiectivitate şi o discreţie care ne măguleşti şi'i face cinste. Nu se vorbeşte acolo nimic de spectacolul de carnaval provocat la Cameră de opoziţie, şi se păstrează un limbaj care nu trădează nimic din limbajul compromiţător pentru ţară ţinut de unii vorbitori ai opoziţiei.

Cu toate acestea, ziarele de opoziţie s'au năpustit cu o ploaie de injurii asupra ziarului „Le Temps“ şi a corespondentului său Se strigă contra propagandei mincinoase a guvernului în streinătate, se aruncă neroade acuze unei prese care înţelege mai bine decât mulţi români cari sânt interesele României.

După cât se pare, supărarea ziarelor partidului naţional şi partidului ţărănist provine din faptul că „Le Temps“ nu a înţeles să reproducă toate violenţele de limbaj ale oratorilor opoziţiei unite şi că a avut curajul să exprime adevărul „că opinia publică priveşte cu regret“ procedeele lor fără precedent în Parlamentul român.

„Gazeta Transilvaniei“ scrie în această privinţă:

„Faţă de propaganda mincinoasă pe care guvernul o face în streinătate, s'a luat hotărârea ca toate declaraţiile Opoziţiei unite precum şi ale dlor Toma Stelian şi Matei Cantacuzino să fie tipărite intr'o broşură în limba franceză, care să fie distribuită în streinătate. In ziarul „Le Temps“ a apărut un comunicat deghizat al guvernului, în care se spune că Constituţia liberală ar fi fost primită de ţară cu unanime aprobări.

„Ori aceasta este o minciună sfruntată şi vrea să înşele opinia publică din streinătate asupra stărilor adevărate din ţară. Manifestaţiile Opoziţiei unite, cari au asentimentul întregei ţări, dovedesc tocmai contrarul, iar legaţiunile streine din Capitală au informaţii exacte despre starea lucrurilor. De-altfel, oricare strein vede în starea de asediu din Capitală faptul cert, că guvernul nu are ca sprijin decât încrederea Regelui, care încredere însă nu se ştie cât va mai dura.“

Am reprodus în întregime rândurile oficiosului naţionalist dela Braşov, pentrucă ele sânt cea mai bună mărturie a inconştienţei conducătorilor opoziţiei. Partidul naţional şi partidul naţionalist nu se mulţumesc cu efectul dezastruos al ecoului provocat în streinătate, de nebuneasca lor acţiune; partidul naţional şi partidul ţărănist vor să informeze „exact“ streinătatea, dar nu se întreabă ce foloase poate avea ţara strămutând lupta politică internă peste graniţă, după cum nu se întreabă ce câştigă ţara de pe urma desmăţatei acţiuni la care s'au dedat. E straniu şi ridicol în acelaş timp ce se petrece la conducerea celor două partide coalizate.

◆INFORMAŢII◆

— **Academie teologică la Oradea-Mare.** In edificiul Academiei de drept din Oradea-Mare, se va instala o Academie teologică spre a se putea pune capăt, în chipul acesta, lipsei de preoţi.

In acest scop, P. S. Episcopul Ciorogariu a avut o întrevedere cu d l Dr. C. ngelescu, ministrul instruc iunei, care a făgăduit înaltului prelat tot concursul său, pentru a institui acestei opere.

— **Paza comunelor rurale.** Consiliul de miniştri a hotărît ca sătenii să fie scutiţi de serviciul de straje ce-l făceau pentru paza comunelor respective.

In schimb comunele rurale vor fi obligate să plătească, după impor anţa lor: câte unul sau mai mulţi paznici de zi şi de noapte, numiţi gardieni comunali.

— **Congediul d-lui Petrini.** Dl Emil Petrini D rector general al Agriculturei din Ardeal, a obţ nut un congediu de o lună cu începere de la 20 Martie 1923.

Dl Ef. Flor, Inspector general al Agriculturei, a fost delegat din partea Ministrului de Agricultură să îndeplinească funcţia de Director pe tot timpul lipsei D-lui Petrini.

— **Razie poliţienească.** Eri dimineaţă poliţia centrală locală a organizat o ra ie prin piaţa de vechituri de lângă Abator.

Cu această ocazie au fost conduse la poliţie 12 femei cari au fost găsite vânzând haine vechi fără autorizaţii.

— **Accident mortal.** Luni după amiazi copilul Gheorg e Sabău din comuna Ghiurfalva (Cojocna) a căzut într'o groapă cu var fierb nte. — In stare gravă a fost adus la clinicile locale unde după 24 ore de cnnuri a încetat din viaţă. — Parchetul a autorizat înmormântarea.

— **Exproprierea în judeţul Cojocna.** In judeţul Cojocna au reînceput lucr rile de parcelare a terenurilor expropriate şi distribuirea loturilor celor îndreptăţiţi

TATICULE! când voiu creşte şi eu mare, o se încep să beau lichiorul SZILÁGYI TRIPLE-SEC! 2332—4

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomaltz. 2542—2

•

Comisiunea de pe lângă biroul de cartiruire din Cluj a hotărât în se inţa de eri facerea unui nou control general al tuturor locuinţelor din Cluj — cu concursul organelor poliţieneşti.

•

Arăturile de primăvară au început şi continuă cu intensitate în tot jud. Cojocna.

Conferinţele „Astrei"

Vineri 23 Martie orele 6 d. a. în Sala No. IV dela Universitate, va vorbi Dl Prof. V. Stanciu despre Aurul nostru, cu proiecţiuni.

— **Turneul Teatrului Popular.** Pentru luna Aprilie se anunţă turneul artiştilor Tea rului Popular din Bucureşti cari vor da mai multe reprezen aţii în oraşul nostru. Se va juca comedi „B iat d via ă" care s'a reprezentat de 80 de ori la Bucureşti c mare ucces.

Bilet se pun în vânzare la 1 Aprilie la Casa Teatrului Naţional.

— **Convocare.** Eforia scolară dela liceul „Gh. Barţiu" este convocată pe ziua de mâine Vineri 23 Martie, ora 6 p. m în sala de conferinţe a liceului „Gh. Barţiu".—Se va face darea de seamă asupra darurilor distribuite la Cră iun.

— **Măsuri în vederea campaniei pontru clădirea şcolilor.** Mâne vor fi convocaţi la prefectură pretorii şi învăţătorii jud. Cojocna pentru a li se da noui instrucţiuni în cela ce priveşte colectarea fonturilor şi a materialelor necesare clădirei noilor localuri de şcoli în jud. Cojocna.

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack KalserBorax. 2475—6

Manuşi Dame **Antiloppe şi Glacé**
Lei 109.— per
La Mag. „MISSIR"
Strada Memorandului 11 (Unio-u.)
2656-1

— **O măsură bună.** Resortul de finanţe d n Cluj a hotărât să nu mai elibereze nici un brevet de bodega. Aceasta în urmu faptului că numărul bodegilor a crescut foarte mult în ultimul timp.

— **Cutremur de pământ.** Duminecă dimineaţa s'a simţit în ţinuturile nordice ale Ardealului un slab cutremur de pământ.

In Cehoslovacia însă acest cutremur a fost foarte puternic.

Astfel la Baraia mai multe case s'au dărâmat, iar pe frontiera din spre aceast ţară, în comunele, Halmeu, Bixad, Comârzana Bolneşti cutremurul a fost destul de puternic.

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

A ap rut cartea de telefon pe anul 1923 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile po tale.

Preţul 30 Lei.

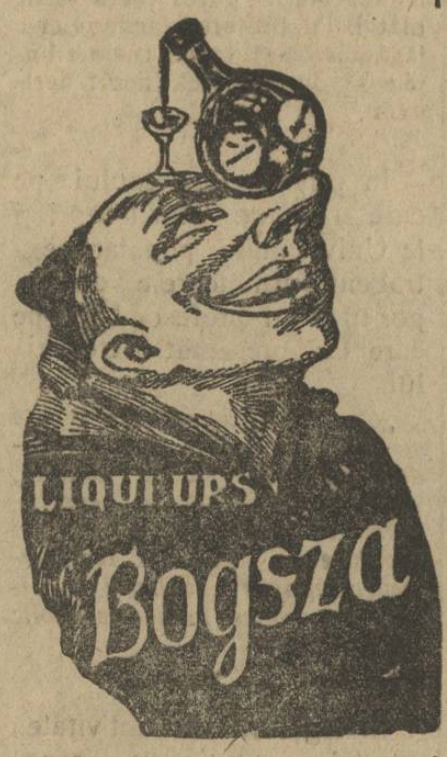

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Răspândiţi „Infrăţirea"

REUNIUNEA COMERCIANŢILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI M SERIAŞILOR ROMANI DIN CLUJ
(P ţa Unirei, Palatul Bánffy etaj).

CONVOCARE

Domnii membri a Reuniunei sunt rugaţi să bine voiască a lua parte la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea Duminecă 25 Martie la oarele 3 d. m. în localul Reuniunei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunărei de Dl Preşedinte.
2. Darea de seamă a secretariatului asupra activităţei pe anul trecut.
3. Raportul cenzorilor asupra gestiunei financiare.
4. Aprobarea proectului de buget pe anul viitor.
5. Modificarea statutelor.
6. Dimisia comitetului.
7. Alegerea noului comitet conform statutelor modificate
8. Inchiderea adunărei.

Cluj, la 19 Martie 1923.

Preşedinte
p. (ss) **Romanoviciu.** 2682

Secretar General
(ss) **Victor Iliescu.**

Chestia construcţiilor la Cluj

Câte clădiri au fost puse în construcţie în primăvara aceasta — şi câte sunt proectate a se mai construi.

Se ştie că principala cauză a crizei de locuinţe care durează în Cluj de peste 3 ani de zile a fost şi continuă a fi faptul că în tot timpul acestor trei ani nu s'a făcut aproape nici o construcţie nouă.

Abia anul trecut s'a început pe ici pe colo în Cluj construirea a câte unei clădiri mari.

In anul acesta însă, Clujul va fi înzestrat cel puţin cu 100—150 de clădiri noui.

Se ştie că pentru a se încuraja construirea de clădiri noui, autorităţile au hotărât scutirea definitivă de rechiziţie şi scutirea pe un anumit timp de taxele comunale, pentru toate clădirile din nou construite.

•

In primăvara această s'a început de a construirea a 42 de clădiri — noui de case. Dintre acestea, 12 clădiri cu câte 2 şi 3 etaje iar restul numai cu parter.

Partea înbucurătoare a acestui fap nu este numai că prin construirea de case noui se va micşora lipsa de locuinţe ci faptul că din cele 42 de clădiri noui puse deja în lucru, 31 sunt proprietăţi românesti.

•

In ultimul timp aflăm că autorităţile Clujene au hotărât să puie în aplicare o dispoziţie luată anul trecut după care toate fabricile, băncile şi în fine toate întreprinderile mari, să fie obligate de a-şi clădi case pentru personalul de care dispune. Dacă această dispoziţie se va aplica cu strictete, putem fi siguri că marea criză de locuinţe din Cluj va fi simţitor ameliorată.

Constituţia la Cameră

Cuvântarea primului-ministru. Camera votează cu 225 voturi luarea în considerare a proectului Constituţiei.

Ca şi şedinţa dela Senat, în care s'a luat în considerare proectul nouei Constituţiei, şedinţa Camerii, în care s'a sfârşit discuţiunea generală a Constituţiei s'a desfăşurat în mijlocul unui entusiasm înălţător.

In vreme ce pompele de apă stropeau însufleţirea unei manifestaţii ridicole, deputaţii majoritari votau cu 225 voturi, fiind numai 5 contra închiderea discuţiunii generale şi luarea în considerare a proectului de Constituţiune. Votarea s'a făcut prin apel nominal. Rezultatul ei a fost salutat cu ovaţiuni şi aplauze călduroase.

In mijlocul unei atmosfere peste care plutea entusiasmul unor clipe istorice, primul ministru a luat cuvântul pentru a saluta rezultatul votului şi a arăta semnificaţia lui. Au fost cuvintele omului căruia mai mult decât oricui se datoreşte realizarea României noui, cuvintele unui mare patriot, ale unui adevărat conducător. Bătea în ele marele suflet al naţiunei.

Şi bătăile lui năvăleau în incinta Camerii ca valuri de optimism întăritor.

După ce a dovedit cât de nesocotită şi de potrivnică intereselor şi nevoilor ţării, este acţiunea desfăşurată de coaliţia naţionalo-ţărănistă, d-l Ion I. C. Brătianu a arătat, că în cadrele largi în cari au fost concepute principiile nouei Constituţii se pot alcătui legile organice ale statului român pentru necesităţile sale în răstimpul unei generaţii.

Incă odată primul ministru a stăruit asupra faptului că minorităţile se bucură de aceleaşi drepturi ca şi românii şi că a cere mai mult înseamnă a cere privilegii celace nimeni nu poate acorda.

„Desigur, a spus dl Ion Brătianu, tratatele internaţionale trebuesc respectate, dar temeiul constitu ional al statu ui român, creiat prin forţa drepturilor lui istorice, trebuie să-l găsim în însăşi viaţa şi vlaga poporului român".

Iată rostit aci gândul care călăuzeşte toate energiile noastre naţionale. Şi dacă opoziţie anarchică încearcă să se împotrivească grandioasei opere care e în drum de înfăptuire, încercarea ei este osândită neizbândei. Căci despărţindu-se prin acţiunea ei de ţară, ea se desparte în acelaş timp tocmai de celace îi poate da autoritatea şi puterea de a realiza. Dimpotrivă, învestit cu încrederea şi cu unanimul consimţământ al naţiunei, guvernul îşi simte forţele sporite cu uriaşul aport de energie şi de hotărîre al ţării întregi.

In atenţiunea femeilor!
A apărut 2606
în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.
Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ședințele Constituantei

Camera

Ședința de eri a Camerei s'a deschis sub președenția d-lui Orleanu. Se reîncepe discuția articolului 7 din constituție. D-l Simion Mândrescu și Jecu cer menținerea textului din vechea constituție, deamenea și iorgistul Toni. Dnii Vladimir Atanasovici. și Juvara sunt pentru textul actual.

Ședința continuă. Opoziția lipsește.

Senatul

Presidează dl Ferechide. Dl Arțăreanu citește proiectul bugetului care este aprobat de Senat, Apoi se reîncepe discuția constituției. La artic. 32, Dl Schullerus revine cu amendamentul propus eri și respins prin care minoritățile cer instrucția, administrația și judecata în limba lor. Dl Ferechide atrage atenția oratorului că România este un stat național unitar. Senatorul Iliescu explică că Senatul s'a pronunțat deja respingând acest amendament. Dr. Emil Pangrați arată că administrarea acestei cereri însemnează înființarea unui stat în stat, Înțelegem, spune dsa, fiecare să fie instruit în limba lui dar nu înțelegem de ce se cere administrația, judecata și comanda în altă limbă.

Vom ști să rămânem stăpâni în țara noastră" (aplauze)

Dl ministru Constantinescu arată absurditatea cererei Sașilor cari reclamă privelegii, Dsa declară că d-l Schullerus trebue să știe că Românii vor fi refractari ori cărei nedreptăți neputând admite nici o dată privelegii nici pentru majoritate, nici pentru minuritate. Amendamentul senatorului Schullerus este respins. Articolul 32 trece nemodificat până a articolul 46 inclusiv.

Intrunirea marei comisiunei budgetare

Azi dimineață s'a întrunit la ministerul de finanțe marea comisiune budgetară sub prezidența dl ministru Vintilă Bratianu și în prezența miniștrilor Sassu, Anghelescu, Moșoiu, Banu și Inculeț Dl ministru Bratianu a expus budgetul general și a arătat că cea mai mare parte din datoria externă a fost consolidată, deasemeni se va începe în curând consolidarea datoriei interne. In continuare, dsa a arătat că noile impozite care sunt foarte drepte vor procura sumele necesare refacerei. In chestiunea funcționarilor dsa a declarat că a făcut tot posibilul și arată că a destinat suma de 500 milioane lei pentru ajutorarea funcționarilor civili. Suma totală a sporurilor funcționarilor și a armatei este de două miliarde lei. Terminând expunerea, dl Vintilă Brătianu a cerut cu insistență parlamentar lor prezenți să renunțe la orice propuneri. Proiectul budgetului va fi depus Vineri în Camera.

•

Comisia de disciplină a Camerei a propus excluderea pe 30 zile a preotului țărănist, acuzat pentru aruncarea fiolelor cu gaze asfixiante în Cameră, După excludere, care implică suspendarea imunității parlamentare, biroul a decis să ceară parchetului urmărirea deputatului Drăghici, învinuindu-l de atentat contra sănătății publice.

•

București (Rador) — Delegații societăților de presă au remis eri președintelui Camerei un memoriu întocmit conform congresului ziariștilor referitor la libertatea presei.

•

Astăzi la orele 9 miniștrii, președinții parlamentului, raportorii constituției și un comitet de delegați se întrunesc pentru a discuta și a decide definitiv dispozițiile constituției relativ la proprietate și naționalizarea pădurilor și căi de comunicație, care vor schimbate. Pentru orele 10 jum. majoritățile au fost convocate la Senat pentru a lua la cunoștință noile formule. Guvernamentalii cred că până Sâmbătă seara constituția va fi votată de ambele corpuri.

Hotărârile opoziției

Parlamentarii opoziției, neputând împedeca luarea în considerare a proectului de constituție și votarea el au hotărât să absenteze din parlament pe tot timpul desbaterilor, ducând mai departe lupta extra-parlamentară.

Noul director general al Teatrelor Naționale

Astăzi noul director al Teatrului Național, dl Vasilescu Valjean și-a luat în primire postul, demisia d-lui Mavrodi fiind primită.

Ce cer studenții

Studenții au întocmit un memoriu destinat parlamentarilor în care se cere aplicarea lui „numerus clausus", expulzarea anumitelor categorii de evrei și disolvarea Uniunei evreilor pământeni

EXTERNE

Internaționala socialistă și chestiunea despăgubirilor

Paris. — Conferința internațională socialistă ținută aci a decis să se trimeată o delegație compusă dintr'un reprezentant englez, unul francez, italian și belgian cari să plece la Berlin pentru a începe tratative cu socialiștii germani în chestia despăgubirilor și a chestiunei Ruhr.

Mari viscole în America

Newyork. — In Statele-Unite bântuie în ultimele zile un viscol îngrozitor. Numeroase trenuri au fost înzăpezite iar o mulțime de oameni au fost găsiți înghețați.

Luarea în discuție a contra-propunerilor turcești. Pacea se va încheia după Paști.

Londra. — Experții francezi, italieni și englezi au reînceput astă i examinarea contra-propunerilor turcești, examinare care va dura o săptămână. In cercurile oficiale se speră că imediat după Paști pacea va fi semnată. Se așteaptă și sosirea lui Venizelos care a fost invitat de guvernul englez.

•

Constantinopol. — In cercurile engleze se afirmă că Anglia va refuza să accepte noua conferință din Constantinopol.

•

Constantinopol — Eri au sosit în Constantinopol 30 de deputați din Angora.

•

Brüxelles — Senatul belgian a respins cu 76 voturi contra 58, proiectul flamanizării universității din Gand care fusese admis de Camera.

•

Berlin — Comisia externă a Reichstagului a fost convocată pentru ziua de Luni, guvernul german preparând o carte albă relativ la acțiunea franco-belgiană în regiunea Ruhr.

•

Londra — Ambele fracțiuni liberale din parlamentul englez conduse de Lloyd George și Asquith au ales o comisiune pentru prepararea fuziunei.

•

Berlin — Reichsbanc a expediat pentru România 9 milioane lei aur, reprezentând garanția pentru bancnotele emise în lei sub ocupația germană.

Un triumvirat în Rusia

Riga — Din cauza situației critice ivite prin boala lui Lenin, la Moscova s'ar fi format un triumvirat format din Camenev, Ricov și Stalin.

BUGETUL VIITOR
al ministerului instrucțiunei

Ce sume s'au alocat pentru necesitățile școalei

Bugetul ministerului instrucțiunei dela 1 Aprilie la 31 Decembrie cor. se cifrează la 1.124.000.000 lei cu un spor de 200 milioane. In afară de aceasta, ministerul finanțelor va acorda alte 200 milioane pentru clădirile școlare ce se vor executa în acest an și în care se cuprind: terminarea Universității din București, începerea celor 45 școli normale proectate a se construi acum, precum și începerea construcțiunilor instituțiilor de cultură și a căminelor la Iași, București, Cernăuți, și Cluj.

Sporul de 200 milioane prevăzut în buget este repartizat astfel:

Invățământul primar. — Aci s'au alocat peste 100 milioane. Din această sumă se vor înființa încă 2000 posturi noui de învățători și se vor trece în buget și toți învățătorii omiși din bugetele trecute, între care și cei statificați în Transilvania.

Se va ameliora hrana elevilor și elevelor din internatele școlilor normale, dându-se pentru acest scop peste 10 milioane lei. O altă sumă de 7 milioane s'a acordat pentru burse noui la școalele normale.

S'au prevăzut 4 milioane lei din care se dă 50 la sută peste leafa de bază tuturor învățătorilor cari vor merge în regiunile dela granță pentru ca să răspândească cultura românească.

Pentru întâia oară se introduce în bugetul ministerului instrucțiunei o sumă de 4 milioane, — pentru o perioadă de 4 luni (Septembrie a. c. — 1 Ianuarie 1924) pentru școli de adulți, cari vor funcționa în toate comunele din România întregită, conform cu noua lege a învățământului primar.

S'a alocat 1 milion și jumătate lei pentru cursuri de perfecționare pedagogică ce privește limba romnâească, pentru învățătorii și învățătoarele din nouile provincii alipite.

Urmașul lui Glattfelder

O nouă pastorală insolentă

Timișoara, 21 Martie

Urmașul lui Glattfelder, episcopul August Pascha, a dat imediat după sosire o pastorală plină de subînțelesuri stravezii cari sunt tot atâtea încercări de a ațița patimile poporului păstorit. Toate cercurile românești sunt profund indignate și cer măsuri severe contra acestor insolențe.

Descoperirea unei fasci române

Un inspector de poliție având autorizația prefecturei de poliție Capitalei a făcut o descindere în strada Caragiale unde s'a găsit sediul fascei naționale române, confiscându-se documente interesante și un manifest prin care se anunță începerea luptei.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater usa 4

No. 1103 Plan.

Publicațiune de licitație.

Consistoriul Diecezei ort. rom. din Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație lucrările de construire ale bisericei Catedrale din Cluj și invită pe antreprenorii doritori a lua parte la această licitație **ca până in ziua de 30 Aprilie 1923 ora 5 p. m.** să prezinte la sediul Consistorului Dicezan din Str. Iuliu Maniu 31 ofertele lor închise și sigilate, precum și o adeverință dela casa Diecezană, că au depus un vadiu de 200.000 lei numerar, ori hârtii de valoare sau libele dela institute solide, care vadiu se va extrada celui încredințat numai după terminarea și oclaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărâre.

Planurile se pot vedea la Consisteriu, asemenea caetul de sarcini speciale, proiectul de deviz în alb și tabloul prețurilor de baza tot în alb.

Antreprenorii au latitudinea, de a face oferte și în alte condiții decât cele prevăzute în dosarul de licitație. Consistorul își rezervă dreptul, de a încredința cu executarea lucrarilor fără considerare la prețuri și condițiuni de efertare pe acela, care va prezenta mai multă garanție de soliditate.

Cluj, din ședința plenara a Consistorului Diecezan, ținută la 7—20 Martie, 1924.

Dr. Vasile Sava, secretar consistorial. 2683 **Nicolae Ivan** episcop.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 4 Martie			1923 24 Februarie	1923 3 Martie
4.581.590.211	493.755.430 / 1.689.111 / 14.555 / 4.086.131.115 — stoc metalic	aur depozitat (monete și lingouri) 493.755.430; aur (lingouri) 1.689.111; aur (monete) 37.634.342; disponibil, trate și bonuri de teazur aur 4.637.049.114	5.170.117.219	5.170.127.997
387.237	Argint și diverse monete		804.731	737.756
1.782.852.618	Efecte scontate		4.001.281.671	3.973.284.024
176.979.811	109.771.700 Imprumuturi pe efecte publice 141.898.000; 140.892.700 » » » în cont curent 176.495.900; 67.208.111 73.684.589 din cari nu s'au ridicat lei 72.953.911	103.541.989	221.032.890	245.439.989
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; » » 1.500 » (12 Mai 1919) 1.498.942.854; » » 1.000 » (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; » » 200 » (1920 B. P.) 184.425.468; » » 400 » (30 Iulie 1921) 400.000.000; » » 2.500 » (5 Ian. 1921) 399.457.213; » » 200 » (30 Iulie 1921) 200.000.000		5.282.825.535	5.282.825.535
7.074.923.819	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.699.077		7.026.699.077	7.026.699.077
69.167.398	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		94.703.492	97.687.589
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.510.250	Imobile		54.758.608	54.758,608
3.308.790	Mobilier și mașini de imprimerie		5.680.043	5.680.209
7.237.228	Cheltueli de Administrațiune		7.459.933	8.841.585
28.023.565	Conturi curente		181,518.750	185.770.811
488.735.471	Conturi de valori		110.613.687	89.102.749
422.995.930	Conturi diverse		501.063.558	466.559.277
20.011.929.260			22.715.308.565	22,664.264.577

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950	Fond de rezervă	72.869.046	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.643.798.496	Bilete de bancă în circulațiune	15.396.171.354	15.390.329.312
—	Profit și Pierdere	—	—
19.905.032	Dobânzi și beneficii diverse	35.641.118	40.604.392
1 731.075.819	Conturi curente și recepise la vedere	2 112.167.870	2.083.596.896
4.526.014.580	Conturi diverse	5.060.006.155	5.037.893.659
20.011.929.260		22.715.308.565	22.664.264.577

4 Martie 1922	Efecte și alte valori de restituit	4 Martie 1923		
290.253.595	Efecte și alte valori în păstrare	331.617.943		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
1.147.394.454	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.959.581.600		
10.601.982.049			11.439.965.774	11.455.533.543
1.993.192.385	Conturi de ordine		1.761.315.692	1.772.468.635
12.595.174.434			13.201.281.466	13,228.002.178

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Inștiințare.

După ce casa lui Hermann Léb din str. Dubalilor No. 7 a fost vândută, noul proprietar roagă pe toți acei pretendenți, cari au dreptul la pretenziunile lor să aducă acestea la cunoștința dlui Dr. Roth Hugo avocat până la data de 27 Martie a. c. Pretenziunile întârziate nu se iau în considerare.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Adalbert Fischer & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE

Sufragerii, Dormitoare, cărucioare pentru copii, în mare depozit.

Reclama este sufletul comerțului

Casa Invățătorilor și dl O. Ghibu

Primim spre publicarea următoarele:

Eram sigur, că adevărurile publicate în broșura mea, care face deplină lumină, în chestia „Casei Invățătorilor" din Cluj, îl vor atinge neplăcut pe dl Ghibu. Cadova ă de acest lucru, am văzut o nouă izbucnire patimașă a acestui om, apărute în coloanele unui ziar, care are sistemul de a ataca și lăsa să fie atacați fără nici un scrupul, oameni, cari nu împărtășesc vederile „comitetului de o sută". Față cu ieșirile patimașe ale acestui domn, ce i nu ar merita, țin totuși să dau pe scurt următoarele lămuriri opiniei publice, cari e care dl Ghibu o induce în eroare:

Nici dl profesor M. Ștefănescu, nici dl L. Chiriță, delegatul guvernului, nu au demisionat în însărcinările avute. Ei continuă până astăzi să își îndeplinească funcțiile lor. Demisionarea lor R. Ciorogariu T. Mihali și Vl. Ghidionescu, nu s'a întâmplat de frica pretinsei „anarhii" care ar domni la „Casa Invățătorilor". Deasemenea, emisia colegilor I. Angheliu și G. Tilinca a fost determinată de alte împrejurări. Toți acești omni sunt gata să mărturisească aceasta. Cine este liniștit ce interes și patimă constată că la „Casa Invățătorilor" din Cluj, toate lucrările merg în bună și perfectă regulă. Anarhia o vede singur Dl Ghibu. Aceasta o înțelegem noi desăvârșit prea bine!

Relativ la afirmarea d-lui Ghibu că eu am falșificat bugetul institutului „Casa Invățătorilor", e de ajuns următoarea lămurire:

In luna Decembrie 1921, am înaintat Ministerului Instrucțiunii, Secretariatul Cluj, proiectul de buget, în care specificam veniturile institutului cerând acordarea unei subvenții de 774.000 lei pe gestiunea 1922—23. Ministerul însă a aprobat numai suma de 597 100 lei. Deci unele din pozițiile bugetului la cheltueli materiale și personale au trebuit reduse în cadrele acestei sume. Întreb pe dl Ghibu dacă aceasta este o falsificare? Oare nu același lucru se întâmplă aproape cu toate institutele? Fac proiecte de buget, cari se reduc, tăindu-se unde se crede c s'ar putea ajuta și cu mai puțin. Iată deci cum induce dl Ghibu lumea în eroare după o veche rețetă a D-sale.

Tot în cadrul acestor ieșiri, susține dl Ghibu, că și-ar fi înaintat gestiunea spre verificare. Un nou neadevăr. Gestiunea D-sale nu se află în arhivele Direcțiunei de Instrucție, nici cea de pe anul 1919—20, iar cea de pe 1920—21, se află în arhiva noastră. Deci dl Ghibu nu și-a înaintat gestiunea spre verificare autorităților în drept.

Dl Ghibu acuză pomenește Ministerul Instrucțiunii ca să tranșeze chestia „Casei Invățătorilor", acuzându-l că este „complice". Asigur pe dl Ghibu că acest Minister va și tranșa prin Consiliul de Miniștri și prin Parlament această chestiune în cel mai scurt timp. Tranșarea aceasta însă de sigur n'are să-i facă plăcere, căci ea nu va fi dictată în favoarea învățătorilor, și în conformitate cu avizul comisiunii de anchetă, care a recunoscut dreptul învățătorilor. Afirmațiunea d-lui Ghibu, că speculez învățătorimea, cade în fața faptelor mele și în fața așezămintelor învățătorilor, pe cari le-am creat și înființat în colaborare cu colegii mei.

Două procese de colomnie am intentat până în prezent d-lui Ghibu. Amândouă însă au fost suspendate în baza decretului regal de amnestie. Sper că se va fi terminat acum epoca amnistiilor, pentruca să nu se mai suspende și acest al treilea proces, care nu va putea decât să facă odată lumină și să așeze la locul care se cuvine pe astfel de oameni.

Andrei Pora.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Cereale pentru Românii din Cehoslovacia

Consiliul de miniștri în ședința sa dela 16 Martie a. c., luând în deliberare referatul dlui ministru de finanțe și de industrie cu No. 88.046 din 6 Martie cor., a decis să autorize ambele ministere ca să lase liber la export sau comision, anumite cantități de cereale și derivate destinate hranei populațiunei românești din comunale: Apșa de sus, Apșa de mijloc, Biserica Albă și Lunca, comune ce au fost alipite Statului ceho-slovac prin ultima delimitare a frontierei româno-cehoslovace.

S'au acordat astfel comunelor de mai jos, următoarele cantități:

Apșa de sus: 1 și jum. vagon făină albă, 2 vagoane porumb, 1 vagon orz, 1 vagon ovăz 1 vagon grâu de primăvară;

Apșa de mijloc: 2 jum vag. făină albă; 3 vag. porumb, 2 vag orz. 2 vag. ovăz, 2 vag grâu de primăvară:

Biserica Albă: 2 jum. vag. făină alb, 3 vag. făină albă, 3 vag. porumb, 2 vag orz, 2 vag. ovăz, 2 vag grâu de primăvară;

Lunca: 1 jum. vag făină albă, 2 jum. vag. porumb, 2 ovăz, 2 vag. grâu de primăvară.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Cea mai fina crema pentru ghete

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA FABRICII DE CHIBRITURI CLUJ.

Licitație.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 5 Aprilie a. c. ora 10 dimineața se va ține o licitație publică pentru furnisarea 49,512 m³ scânduri de brad pentru tâmplărie și 6,240 m³ scânduri de fag pentru tâmplărie.

Dimensiunile, condițiile de calitate, condițiile de furnisare și condițiile de plată se pot vedea în Caetul de sarcini în ori ce zi de lucru la serviciul Economatului Fabricii.

Concurenții odată cu oferta timbrată, închisă și sigilată trebue să depue și garanția de 3% din valoarea ofertei în numerar sau efecte de Stat.

Ofertele și garanțiile vor fi depuse chiar în ziua licitații la ora indicată în cabinetul Directorului Fabricii unde se va ține licitația. Licitația se va face conform cu art. 72—83 din legea Contabilității Statului, ce este afișat în biroul Economatului.

Ofertanții vor dovedi cu acte că sunt negustori de lemne sau proprietari de ferestrae. In ofertă se va specifica că furnisarea se va face conform Caetului de sarcini. Ofertele vor fi valabile 30 de zile de la data licitației. Furnisarea se va termina în 30 de zile de la darea comenzii. Garanția de 3% se va complecta la 10% de către acel ce va primi comanda.

Directorul Fabricii:
2675 Inginer (ss) N. N. GEORGESCU.

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale

din Satu-Mare

Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de înmormântări. 2672

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune și ieftine

1370

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Pânzeturile „Barza" și șifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou

la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Ştiri din Ungaria

Turburările din Budapesta

Atentatele iredente maghiare. Criză de guvern în perspectivă.

Budapesta, 20. — In ultimele zile situaţia politică a Ungariei a luat o întorsătură bruscă.

Guvernul Bethlen, a cărui situaţie politică nu putea fi periclitată, de cât de partidul reformist care are organizaţii în întreaga ţară, a primit astăzi o grea lovitură, din partea grupărilor iredentiste, în frunte cu Carol Wolf.

Guvernul Bethlen, se află în cea mai acută criză.

Iredenta recurge la atentate

Incidentele studenţilor iredentişti, cari au fost aprobate de toate grupările reacţionare şi şoviniste şi cari au avut concursul lui Horthy şi a ministrului de interne, au pus guvernul într'o grea dilemă.

Eri înaintea prânzului un membru al iredentei maghiare a încercat un atentat împotriva fruntaşului grupării democratice, Rassay.

Iuliu Sós, membru al iredentei maghiare, a tras asupra lui Kassay două focuri de revolver, cari nu l'au nimerit.

In cursul zilei, a sosit la Budapesta aproape toţi şefii organizaţiilor teroriste ai iredentei, cari se aflau în propagandă în provincie.

Astăzi, după amiază, au avut loc mai multe consfătuiri la cluburile iredentiste.

Succesiunea contelui Bethlen

In cercurile politice de aici, se afirmă că succesiunea guvernului Bethlen, va fi luată de iredenţti.

Aceştia au şi desemnat ca premier, pe Carol Wolf.

In cursul zilei de astăzi, agitaţiile studenţeşti au continuat.

Studenţii creştini s'au întrunit din nou în aula universităţii, unde au cerut înlăturarea prefectului poliţiei din Budapesta, Eugen Marianovici şi darea în judecată a poliţiştilor cari au lovit pe studenţi.

Scrisori din Arad

Descoperirea unui complot

Cine sunt conplotiştii. Arestarea medicului veterinar al oraşului Arad. Ce urmăreau complotiştii

Siguranţa din Arad secondată de organele poliţiei — a descoperit un vast complot de spionaj, a cărui reuşită ar fi făcut poate noi victime printre rândurile conducătorilor Statului nostru.

Zilele acestea terminându-se ancheta celor implicaţi în cauză, putem da următoarele amănunte:

Un oarecare Micke Sandor — care pătrunsese în ţară cu paşaport de volajor comercial — începuse a-şi face numeroase legături intime cu mai mulţi oameni de vază din Arad. A dispărut apoi, spre a reveni însă după puţin timp.

Aceste presupuse angajamente comerciale ale numitului părând suspecte organelor Siguranţei locale, „agentul comercial" a fost pus în urmărire.

Intr'una din serile trecute Siguranţa făcând o descindere la locuinţa lui Micke Sandor, l-a surprins când tocmai se pregătea să expedieze o scrisoare biroului militar de spionaj din Seghedin. Numitul fiind declarat arestat, la interogatorul luat a refuzat să dea vre-o relaţie şi, mulţumită numai unor întâmplări fericite, Siguranţa a putut pune mâna şi pe restul complicilor în număr de peste 30.

O mulţime de scrisori în alb erau puse în plicurile lor, fără a se observa pe ele nici o urmă de scrisoare. Introduse însă în anumite substanţe chimice — găsite tot la locuinţa lui Micke Şandor — urmele scrisului au început să apară, dând în vileag uneltirile unui vast complot, cu a cărui conducere era însărcinat presupusul agent comercial.

Tot din corespondenţa găsită la locuinţa lui Micke Şandor, reese întreaga organizaţie similară cu sucursalele în următoarele oraşe: Timişoara, Lugoj, Craiova, Bucureşti, Cluj şi Constanţa.

Toţi cellalţi, împreună cu acte dresate în regulă de către siguranţa locală, au fost înaintaţi consiliului de războiu al corpului VII. armată din Sibiu

Cine sunt complicii

Primii arestaţi dovediţi ca complici, au fost: d-rul Egry Gyula — medicul veterinar al oraşului Arad — împreună cu soţia sa Maria Egry, Polingher Emilia, Codreanu Alexandru — ambii din Timişoara, — soldatul dezertor Nicodimescu Cornel din reg. de tracţiune automobilă Bucureşti, Varga Sándor, Rittre Sándor şi Fazekas Mihály, primii doi comercianţi din Timişoara, iar al treilea comerciant din Lugoj

Toţi aceşti complici au fost arestaţi în urma scrisorilor ce s'au găsit asupra lui Micke în momentul arestării.

Cine este Micke Sándor

In urma cercetărilor întreprinse pe o seară foarte întinsă, s'a dovedit că presupusul agent comercial Micke Sándor este ofiţer activ maghiar şi este omul de încredere trimis în România de către organizaţia de spionaj cu sediul în Seghedin. Numita organizaţie de spionaj este condusă de către căpitanul Micke József şi locot. Licai Antal — primul fiind fratele celui prins şi inculpat în procesul similar Leven din Timişoara.

O a doua percheziţie la locuinţa celui arestat a dat resultate surprinzătoare.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Viaţa muncitorească în Ardeal

Lucrătorii dela fabrica de mobile Iosif Nemety din Turda au înaintat direcţiunii un memoriu de revendicări cerând un spor de 63 la sută asupra salariilor.

In urma tratativelor de împăciuire ţinute între părţi sub conducerea inspectorului regional s'a căzut de acord asupra tuturor punctelor prevăzute în noul contract, cu excepţia salarizării.

Asupra acestui punct părţile s'au învoit în urmă ca salariile să fie sporite deocamdată cu 20 la sută, urmând ca ele să fie fixate în raport cu preţul articolelor de prima necesitate de pe piaţa Turdei.

•

Tot la Turda s'au ţinut tratative de împăciuire între lucrătorii şi fabricile de piele pentru încheerea unui nou contract colectiv de muncă şi sporirea salariilor cu 70 la sută.

Fabricanţii au acceptat numai 20 la sută.

Pentru acest motiv foarte mulţi muncitori au părăsit lucrul; totuşi, conflictul a fost aplanat.

•

„Uniunea muncitorilor în fiermetal din Cluj" a sesizat instanţa ectoratul regional că direcţiunea fabricei de sticlă din Turda a concediat 15 muncitori pentru că n'au voit să lucreze 10 ore pe zi.

Tratativele conduse de inspectorul regiunii a adus la stabilirea bunui acord în sensul ca timpul de lucru să fie 9 ore pe zi, până la 31 Martie, dintre care o oră se va plăti supllmentar cu un plus de 25 la sută.

Conflictul a fost declarat închis.

•

— Lucrătorii croitori s'au pus în grevă, cerând mărirea salariilor.

Inspectoratul ministerului muncii a intervenit pentru aplanarea conflictului.

Soós şi Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbăteşti şi femeeşti
◆
Au sosit în cantităţi mari ultimele noutăţi de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.
Preţuri fixe!! 2436

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Publicaţie de licitaţie.

Spre cunoştinţa generală se publică că în ziua de **27 Martie 1923,** oara 11 a. m. se va ţine licitaţiune publică cu oferte închise pentru darea în **întreprindere a lucrărilor de apaduct şi canalizaţie** necesare Institutului Antirabic ce se edifică în Str. Lunei 23.

Ofertele se pot înainta până în 27 Martie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică (Institutul Pasteur) când se vor deschide.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanţie provizorie în efecte de stat, din suma totală a oferte. Aceasta garanţie va intregi-o adjudecatorul înaintea incheerei contractului la 6%.

Devizul original şi condiţiunile Generale şi speciale se pot vedea la Divizia Tehnică în oarele de lucru.

Director Regional: TITU IONESCU. Şeful Diviziei Technice: Ing. IVASCU. 2677

Oferim pentru particulari şi armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofonium grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Berile fabricei de bere Czell din Cluj
Berea nutritoare „Hercules" şi Berea Monoştor deschisă
Specialitatea brună din malţi dublu
din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Reclama este sufletul comerţului

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 758 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 24 Martie 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 1279

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 2000
PE 1 AN 1000
PE 6 LUNI 500
PE 3 LUNI 250

CLUJ 24 MAR 923

Constituția la Cameră

Declarațiile dlui Ion I. C. Brătianu

In ședința de Luni, Camera a votat luarea în considerare a proectului nouei Constituții. După votul Senatului, votul Camerii vine să consfințească la rândul său hotărârea guvernului și a reprezentanților națiunei de a hărăzi țării pactul fundamental. Rezultatul votului ca și atmosfera de înviorătoare însuflețire în mijlocul căreia s'a procedat la luarea în considerare a proectului Constituției, au dat ședinței Camerii caracterul grav și solemn al unui act istoric. Căci în adevăr un act istoric s'a petrecut în Parlament când prin votul său, el a consacrat voința hotărâtă a guvernului de a realiza o pera constituțională. Dela marele act al unirii, viața României noui n'a înregistrat o faptă de mai mare însemnătate decât votul prin care Adunările naționale și-au manifestat voința de a vedea consfințite prin Constituție realizările supreme ale poporului român și de a pune temeiul dezvoltării și organizării statului român întregit.

Iată de ce o sacră emoțiune a încercat pe toți aceia cari au luat parte la ședințele în cari Corpurile Legiuitoare au votat luarea în considerare a proectului nouei Constituțiuni.

Cu acest prilej, d-l Ion I. C. Brătianu a rostit o cuvântare pentru a răspunde la criticile cari s'au adus proectului de Constituție.

Răspunzând la critica d-lui Iorga, primul ministru a spus că noua Constituție nu este o clădire artificială, ieșită dintr'un concept teoretic, ci ea este produs firesc, răsărit din viața și nevoile noastre politice, sociale și naționale. Și de aceia poate că din punct de vedere al teoriei abstracte ea se prezintă într'un mod mai puțin estetic, dar corespunde cu adevăratele necesități ale societății românești.

Referindu-se apoi la declarația d-lui Iorga că dacă ar veni la guvern ar cere revizuirea unei părți din Constituție, primul ministru a arătat că pactul fundamental al țării nefiind o operă de scurtă durată, orice om care poartă răspunderea conducerii țării, nu va îngădui ca statul nostru să fie agitat mereu de asemenea chestiuni constituționale când el are nevoie de o jumătate de veac de viață liniștită și de consolidare pe temeiul acestei Constituții.

In ceiace privește chestiunea minorităților, d-l Ion Brătianu a declarat că nimic din ceiace s'a făgăduit nu se va lăsa nerealizat. S'a făgăduit minorităților că ele se vor bucura de toate drepturile de cari toți cetățenii români trebuie să se bucure. Dar dacă aceasta este datoria noastră, datoria minorităților este să înțeleagă că ele nu pot pretinde privilegii pe cari noi nu le avem.

Constituțiunea asigură minorităților toate drepturile cari sunt necesare pentru desvoltarea și progresul lor. Fac o politică greșită reprezentanții acelor minorități cari din apărarea drepturilor creiază prilejuri de conflicte cu Statul. „Și fiindcă s'a vorbit aci de Alba-Iulia și s'a vorbit și de tratate internaționale, sunt dator, a spus primul ministru, ca recunoscând toată însemnătatea pe care o merită fiecare act în sine și salutând cu respect și cu recunoștință cel dela Alba-Iulia, să reamintesc că statul român și ființa acestui stat nu este nici creațiunea unui act izolat și nici creațiunea unor tratate internaționale.

„România este creațiunea istorică a unui neam ; ea este rodul firesc al puterilor și al facultăților acestui neam.

„Înțeleg desigur să respect tratatele internaționale. Dar nu înțeleg ca temeiul vieții noastre interne și temeiul vieții noastre constituționale să le căutăm noi sau să privim cu simpatie ca alții să le caute în afară de granițele statului.

„România ca orice stat poate să aibă dificultățile sale ; dar sunt puține state în Europa care să aibă un temeiu atât de solid al existenței sale ca statul României întregite : temeiu solid fiindcă e constituit din puterile unui popor care-și domină destinele și fiindcă totdeodată acest stat corespunde unei mari necesități europene.

„Raporturile noastre cu interesele Europei nu stau pe baze de subordonațiune ; ele sunt întemeiate pe acel acord de interese superioare care decurg din faptul că Europa are nevoie de un stat puternic și sănătos la gurile Dunării.

„Avem această conștiință a facultăților noastre, a puterilor statului nostru și tocmai de aceia voim să tratăm în modul cel mai liberal pe toți cetățenii de altă religiune sau de altă naționalitate cari trăesc în granițele statului nostru. Aceasta este garanția lor cea mai mare, de aceasta trebue să se știe folosi și în primul rând aceasta le impune sentimente de dragoste și de frăție pentru marele popor român."

Aceasta este politica noastră față de minorități și din ea trebue să se inspire și ele în politica lor față de statul român.

Existența României nu se datorește bunăvoinței puterilor occidentale și nu este nici creațiunea tratatelor de pace. România s'a creiat și trăește prin energiile și prin facultățile neamului nostru. Această concepție exprimată de primul ministru nu este numai o parte din doctrina partidului liberal sau numai credința unui om ci este mai presus de acestea însăși cu getarea națiunei. Și ea se cuvenea amintită în clipa când Adunările naționale hotărau prin votul lor încuviințarea noului Constituții.

Politica culturală a guvernului

Cu prilejul noului buget al ministerului instrucțiunii publice

Intre atâtea probleme cari așteptau o sănătoasă rezolvare la venirea actualului guvern, problema învățământului nu era cea din urmă. Asupra societății românești, apasă greu ponosul celor 70 la sută de analfabeți. Durerea a devenit și mai acută prin stagnarea celor 4 ani de războiu și anii de dezorientare cari au urmat.

Dintr'un început guvernul a înțeles toată gravitatea chestiunei. D-l dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei, și-a consacrat întreaga sa activitate reformei învățământului. Rezultatul îl putem constata astăzi. Bugetul ministerului de instrucțiune a fost sporit cu 200 de milioane de lei, în afară de un credit extraordinar de 200.000.000 lei rezervat construcțiilor de noui localuri de școală.

Prevederile noului buget mărturisesc necontenita preocupare a ministerului de instrucție pentru stârpirea analfabetismului. Învățământului primar i s'a alocat o sporire de peste 100 de milioane lei. Se vor complecta astfel toate lipsurile corpului didactic primar, dând posibilitate masselor să se instruească.

Astfel, începută, politica culturală a guvernului e îndreptată pe un bun făgaș. Ridicarea nivelului cultural al masselor populare este o chestiune de care depinde însăși înfățișarea culturală a țării. România întregită trebue să devină și România civilizată printr'o cultură proprie cât mai răspândită. Firește că nu se neglijează nici învățământul superior. Dar paralel cu satisfacerea nevoilor liceelor și universităților, învățământului normal i se dă o îndreptățită preferință. Învățământul superior are desigur destule lipsuri. Sumele alocate la capitalul construcțiilor universitare vor satisface întâile nevoi, până ce averea țării și situația învățământului primar vor permite alte cheltueli în acest scop.

In acelaș timp se dă o justificată atenție cursurilor de perfecționare pedagogică și desăvârșirii cunoștințelor de limba română pentru personalul didactic din noule provincii. Campania de propagandă culturală în zonele de graniță va deveni mai activă prin sporurile de încurajare acordate dascălilor plecați să samene cuvânt românesc acolo unde dușmanii și-au dat toată silința pentru a-l nimici.

Una din cele mai fericite inovații este creiarea unui capital buget tar special pentru școlile de adulți. Prin aceasta se anticipează opera de reformă școlară preconizată de guvern, și care denotă o activitate mai presus de orice laudă.

Rusia la începutul anului 1923

Situația internă și externă a guvernului sovietic

Cu ocazia celui de al X-lea Congres pan-rus al Sovietelor, Bolșevicii au sărbătorit cu mult fast, cinci ani de domnie a regimului comunist.

Sprijinit pe armata roșie care numără aproape 800.000 de oameni și pe societatea „Gepen", ur maşa Cekei, guvernul sovietic a reușit să reducă deocamdată pe toți dușmanii săi interni, cari nu mai posedă nici o organizație serioasă.

Dictatura comitetului Central al partidului comunist se exercită cu aceiași rigoare ; adversarii regimului nu se bucură de nici o libertate și închisorile sunt pline. Alegerile se fac după metoda iacobină. Cu toate că numărul adversarilor se mărește necontenit, mai ales la țară, guvernul veghează ca toate comitetele Sovietelor să fie încredințate numai comuniștilor credincioși regimului.

Grație unei manevre abile în alegeri, al X-lea Congres pan-rus a putut să adune 2092 comuniști, din tr'un total de 2215 delegați.

De o egală solidaritate se bucură și poziția internațională a guvernului din Moscova.

Cu toate că diferitele conferințe dela Genova, Haga, și Lausanne au eșuat, Rusia sovietică a reintrat în curentul politicei mondiale, impunându-se Occidentului.

Situația economică

Industria.

Consacrarea oficială a relațiilor economice cu străinătatea a fost scoasă în evidență nu numai de al X-lea Congres pan-rus, ci și de al IV-lea Congres al Internaționalei comuniste.

Retragerea strategică operată de Soviete a scăpat Rusia de ruina la care o conducea comunismul militar, atât de scump lui Trotzky.

Simptomele de refacere sunt încă foarte slabe și e mare deosebire între întreprinderile mici sau mijlocii și cele mari. Pe când primele trec din ce în ce mai mult în mânile capitaliștilor privați și producția lor se îmbunătățește, ce lalte rămânând în stăpânirea Statului au o situație foarte precară.

Vinderea produselor industriale este stânjenită de prețurile mari, provocate de deprecierea monedei de productivitatea redusă a uzinelor și de epuizarea vechilor resurse.

Lenin nu și-a ascuns îngrijorarea în această privință. „Pentru a scăpa Rusia — zice el — nu e de ajuns să avem o bună recoltă, trebue să refacem marea industrie". Statul neputând să subvenționeze această industrie, salvarea nu poate veni decât din importarea capitalurilor streine.

Două importante acorduri, ratificate de guvernul Sovietic au fost deja încheiate cu casele Konzern Otto Wolff și Krupp. — O societate mixtă cu participarea engleză și poloneză „Dawa-Bristopol" a intrat în activitate de la începutul anului 1922.

Comerțul exterior.

Finanțele.

Exportul întrece importul, dar după cum arată „Russian Information and Review", cifrele de export din 1922, deabia ajung proporția de 8.8 la sută din suma ce reprezinta exportul înainte de războiu.

Monopolul Statului există în principiu dar rigoarea lui e micșorată prin regulamente noi.

Krasin urmărește politica sa de acorduri comerciale cu țările occidentale, cu tot eșecul momentan al proiectului elaborat de Vorovski în Italia.

Negocieri însemnate există cu Germania și Finlanda, iar cu Suedia s'au reînceput chiar relațiile oficioase.

Rusia vrea deasemeni să se apropie de Franța și va participa în acest an la Bâlciul din Lyon.

Cea mai critică dintre toate e situația financiară. După raportul lui Sokolnikov e imposibil ca anul acesta Rusia să aibă un buget hotărât. Se întrebuințează ceia ce Rușii numesc „bugetul de orientare", calculat pe trimestre.

Comisarul Finanțelor caută să micșoreze cât mai mult posibil rolul emisiunei și să dezvolte veniturile normale, provenite din impozite și taxe diverse.

Situația agricolă.

Concluzie.

După raportul Comisarului agriculturei Miassiatsev, chiar foametea începe să se micșoreze.

Recolta din 1922 a fost în general bună, dar capacitatea de cumpărat a țăranilor nu progresează decât foarte încet.

Concluzia care se poate trage din situația Rusiei, în momentul de față e că profitând de stabilitatea politică, ea merge încet spre refacerea economică.

Conducătorii de la Moscova nu se neliniștesc de viitorul unui neocapitalism și de creșterea constantă a nouei clase burgheze : „nepmanii".

Ei sunt nevoiți să constate că industria privată cu 80.000 de lucrători e mai productivă proporțional, decât industria naționalizată și care are un milion de lucrători în serviciul său.

Această constatare lasă la o parte toate doctrinele și mulți din comuniști își dau acum seamă că renașterea economică reală a Rusiei, nu se va putea face decât prin metodele de exploatare capitalistă.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Fascismul bavarez
ADOLF HITLER

Adolf Hitler, şeful mişcărei socialiste naţionale din Bavaria este un austriac, de profesiune pictor decorator, ce a făcut războiul într'un regiment de infanterie bavareză, ca ordonanţă la un ofiţer.

Se zice că după perderea vederii, îngrijit într'un spital militar s'a trezit într'o bună zi vindecat ca prin minune, fapt care l'a decis să devie apostolul mişcărei naţionaliste bavareze.

Intrarea în scenă a lui Adolf Hitler s'a întâmplat în 1919, când zidurile din München au fost acoperite cu afişe imense, semnate de partidul muncitoresci.

Acţiunea sa e sprijinită de resursele materiale ale Uniunei industriale bavareze, care-şi face din Hitler o armă de pază pentru protecţia uzinelor sale.

La început lumea a dat o atenţie ironică elucubraţiunilor fostului orb iluminat, dar masele populare erau din ce în ce mai mult atrase elocvenţa sa mistică şi înflăcărată.

Arătându-se totdeauna în faţa lor într'o ţinută elegantă, Hitler vrea să imite pe Musolini.

In lupta ce o duce contra Antantei, Hitler predică întrebuinţarea violenţei; armele sale sunt obstrucţia, teroarea şi dictatura minorităţei.

Partidul său creşte în întreaga Bavarie, unde de altfel brutalitatea a fost totdeauna una din trăsăturile caracteristice ale temperamentului bavareze şi câştigă chiar aderenţi în ţările limitrofe până în Nordul Germaniei.

Succesul fasciştilor italieni l'au favorizat, Ludendorff îi încurajează speranţele, iar poliţia bavareza ascultă mai mult de ordinele lui Hitler, decât de a ministrului de interne Schweyer.

Programul „viitorului dictator" Hitler constă în anularea tratatelor din Versailles şi Saint Germain şi în cuprinderea într'un singur teritoriu „a tuturor germanilor de rasă pură din toată Europa."

Serviciul militar obligator restabilit, dreptul roman înlocuit cu un cod de drept german, expulzarea tuturor evreilor din Germania şi a socialiştilor marxişti sunt deasemeni puncte principale din programul lui Hitler.

Din punct de vedere economic el cere: luarea în folosul Statului a tuturor beneficiilor Statului de război, naţionalizarea trusturilor, comunizarea marilor magazine, interzicerea speculei bunurilor fonciare, pedepsa cu moartea pentru cămătari.

Hitler declară război tuturor Germanilor care nu privesc cu simpatie extravaganţele sale şi tratează pe papă şi pe episcopi drept Indenstämmlinge (odrasle a evreilor), pentru că se opun contopirei cultului catolic cu cel protestant, pentru formarea unei biserici naţionale unice, unde toţi să vie „să se închine unui singur „Dumnezeu german."

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Figuri dispărute
P. Cerna

Zilele acestea se împlinesc zece ani, de când a murit Cerna, unul din cele mai însemnate talente ale poeziei noastre şi pe care uitarea le-a acoperit odată cu giulgiul morţei.

Şi a fost uitat, fiindcă în scurta lui viaţă n'a făcut parte dintre scriitorii crescuţi în admiraţia publicului; ba dimpotrivă a avut de înfruntat cuvinte destul de aspre din partea criticilor contimporani, ca de pildă domnul E. Lovinescu.

Cerna a fost un singuratic, care a evoluat normal, în intimitatea studiilor, departe de zgomotele deşarte ale unei glorii de cele mai multe ori false.

Atracţia pentru singurătate şi medit ţie l-a ajutat să-şi însuşească bogate cunoştinţi în domeniul filozofiei.

De aceea a şi fost puţin înţeles; cei mai mulţi i-au adus învinuirea că distruge spontaneitatea sentimentului, sub rafinamentul artei şi al gândirei. Ca să-l înţelegi trebuie să fi înzestrat cu acel simţ de înţelegere estetică superioară, care-ţi dă putinţa să guşti frumuseţea sentimentelor prin sugestie intelectuală.

Deşi veşnic frământat de marile probleme ale existenţei, Cerna e şi poetul energiei umane, care vibrează mai ales în avânturile iubirei şi durerea ce o pricinuieşte ea.

Poeziile sale de dragoste sunt adevărate explozii de entuziasm; pornirea sa sinceră şi plină de sănătate arată totdeuna acela i suflet dornic de fericire, doritor de viaţă.

Seninul cântăreţ al fericirei şi-a văzut sfârşitul departe de ţară, lipsit de dragostea a lor săi, odată cu primele raze ale soarelui de primăvară.

— *Ay.* —

Plagiatul gazetăresc

In jurul unei rubrici de inovaţie a „Presei"

Urmărită uneori în domeniul literar, unde, ca astăzi în Franţa a putut stârni indignări generale, însuşirea operei străine, în celelalte domenii, e trecută cu vederea şi îngăduită cu o păcătoasă bunăvoinţă. Ne referim la furtul de opere mai puţin pretenţioase, cari însă sunt şi ele proprietatea unui creer: la articolele de gazetă, mai cu seamă semnate cari după credinţa câtorva sunt la discreţia tuturor porniriilor hoţeşti ale compilatorilor. Multe ar fi de zis despre cleptomania aceasta. Şi ar fi locul să pomenim şi despre acei, cari îşi confecţionează discursurile — chiar politice şi chiar cu pretenţii de a fi înregistrat într'un „Monitor Oficial — din articolele cutărui gazetar. Lucrul s'a constatat şi ar suporta o discuţie.

Ne oprim însă la un alt plagiat, al unui confrate de mare calibru. De curând apăruta „Presă" a diui Mille şi E. Fagure a inovat o rubrică pentru copii: „Colţul Copiilor", umplută de nu ştiu care doamnă gazetară sau poate scriitoare, care semnează „*Tuşica*". Venerabila Tuşica şi-a pus în gând să stea zilnic de vorbă cu copiii şi spre mirarea noastră şi a împlinit ieri rubrica cu o hoţie, plagiind un articol din revista clujana „Învăţătorul". Articolul revistei din Cluj a fost semnat, cu toate acestea Tuşica „Presei" şi-l-a însuşit, şi ce e mai mult, şi-a însuşit chiar şi titlul. A înlocuit pe ici pe colo unele cuvinte, unele fraze şi după acea tă istovitoare muncă a semnat articolul, rod al muncii altuia.

Vom reproduce câteva pasagii:

„Toţi trebue să muncească spre a'şi câştiga pâinea, căci în republică nimic nu se capătă de geaba — afară de învăţământ, care'i obligator şi liber de orice sarcină. (în „Presa": care'i obligator şi nu se plăteşte) Nimănui nu i-se admite să apeleze la părinţi sau rude pentru ajutor; (aci „Tuşica" a schimbat numai punctuaţia N. R.) de altfel ajutorul în bani nici n'ar avea valoare de oarece în graniţele republicei (la „Tuşica": hotarele...) nu se poate întrebuinţa decât moneda republicană — o monedă de aluminiu.m pe care'i gravată deviza. (la „Tuşica": pe care sunt gravate următoarele cuvinte): „Nimic fără muncă .."

Sau, furate ad-litteram, ca acest pasagiu:

„Pe tânjală nu ai lucotro să te laşi căci toată întreţinerea te priveşte. Nu ţi-ai câştigat bani, pierzi locul de masa, pierzi patul şi pe deasupra, eşti judecat şi înfundi închisoarea. Căci republica, înfiinţând legi a înfiinţat şi închisori pentru nesupuşi".

Păcat numai, că nu sunt şi în republica literelor legi şi închisori pe tru — hoţi. Până se vor înfiinţa însă acestea, sfătuim pe „Tuşica" dela gazeta din capitală să nu'şi mai însuşească produsul creerului strain, Altfel vor urmări-o până se va desobişnui de năravurile urâte, cari nu'şi permit să dăscălească pe copiii altora.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cărţi noui
Dr. George N. Leon:

Imperialismul şi echilibrul economiei mondiale

Intr'o broşură de aparenţe modeste, profesorul de finanţe de la universitatea din Cluj, d-l dr. George N. Leon, ne dă un admirabil studiu de sinteză asupra nouei orientări spre care se îndreaptă economia mondială. D-sa porneşte dela cercetarea cauzelor cari au determinat marele conflict european, şi a urmărilor provocate de cei patru ani de măcel.

Războiul dela 1914 s'a născut din ciocnirea tendinţelor imperialiste ale celor două mari puteri economice: Anglia şi Germania. Gestul lui Princhipo n'a fost decât un prilej, în sine neînsemnat, şi capabil de a fi rezolvat pe cale paşnică. Imperialismul economic al celor două puteri aştepta de multă vreme acest prilej. Pregătirile de ani de zile ale Germaniei, grija cu care se prevedeau din an în an tot mai ridicate sume bugetare pentru armament şi muniţie, pentru echipament şi pregătirea de specialitate a ofiţerilor, sunt cea mai bună dovadă că Wilhelm II. se pregătea, — dovadă suficientă care ne scuteşte de a scotoci împreună cu Karl Kautzki în arhiva prăfuită a ministerului de interne de la Berlin. Pe de altă parte Anglia urma aceeaşi politică de pregătire pentru marea ciocnire. Bugetele ultimilor ani dinaintea războiului alocau tot mai considerabile sume pentru flota Marei Britanii, fabricele metalurgice îşi amenajau utilajul pentru eventuala producţie de război, instrucţia publică pregătea spiritele.

Germania, geloasă de expansiunea colonială a Angliei, şi-a dat toată silinţa să o împiedice. Când înfrântă, a trebuit să se isbească în Orient de aceeaşi Anglie supărătoare, a provocat războiul. Ura contra Franţei, nu se mărginea la un simplu sentiment, până la o limită, explicabil psihologiceşte. Franţa era un neînduplecat concurent financiar. Astfel pe deoparte concurenţa engleză în colonii, pe de altă parte concurenţa financiară a Franţei în Europa, stăteau continuă piedică tendinţelor de expansiune economică ale Germaniei. Infrângerea Franţei, şi câştigarea supremaţiei financiare în Europa ar fi înlesnit putinţa unei lupte în viitor pentru cucerirea supremaţiei economice mondiale.

Provocând războiul, Germania conta pe neutralitatea Angliei, care nu avea interese de apărat într'un atare conflict. Din nefericire pentru Germania, calculele financiarilor de la Berlin au ieşit de-a îndoaselea. Războiul a atras în vâltoarea lui majoritatea statelor europene, şi din participarea statelor mici, străine oricăror tendinţe imperialiste şi oricăror expansiuni economice, mobilul iniţial a fost deplasat. Astfel a apărut principiul naţionalist al autodeterminării, principiu care ar mai fi avut mult de aşteptat dacă Germania ar fi ieşit învingătoare.

Dar războiul a sdruncinat până în temelii edificiul economic al Europei. Cei patru ani de măcel, de consum fără producţie, a deschis larg porţile unui alt imperialism: imperialismul economic american. După datele statistice culese de d-l dr. Leon în lucrarea sa, America şi-a înzecit cifrele exportului, în timp ce Anglia şi Franţa — fără a mai aminti de Germania — au majorat simţitor importul. Ţările europene, lipsite de forţe financiare, cu un deficit de braţe de muncă de peste 9 milioane oameni, cu utilajul de transport ruinat, ameninţă să intre sub tutela economică a Americei, dacă la timp nu vor şti să evite această nouă înfeodare, folosind puterile proprii de economie naţională.

Infăţişarea economică viitoare depinde de cum se va şti folosi acest rar prilej. Pe de o parte, imperialismul economic european pus în imposibilitate să reacţioneze încă multă vreme, pe de altă parte, izbânda principiului naţionalităţilor autodeterminate politiceşte, capabil să sugereze o politică economică pusă pe baze naţionale. Greutatea realizării acestei politici constă în însăşi greutatea înfrânării tendinţelor imperialiste din afară de Europa, ale Americei şi Japoniei.

D-l prof. dr. Leon scoate din luminoasa d-sale expunere următoarea concluzie care ne priveşte:

„Politica de apăsare, pe care o duc marile puteri faţă de cele mici, trebue părăsită definitiv, pentru că sutele de milioane ce trăesc la umbra neagră a urei, nutresc răsbunarea, care dacă va veni, rostul lumei de astăzi se va schimba, în dauna culturei şi civilizaţiei, în numele căreia trăim. Nu trebue să privim pe ferestruica îngustă a intereselor meschine, ci trebue să găsim curajul necesar de a deschide larg ferestrele realităţei, pentru a se vedea în zarea limpede, pâlpâitul aripilor de libertate, ce se apropie. Şi apoi, e bine să mai învăţăm că oricâtă prietenie ar exista între popoare şi oricât ar părea această prietenie cusută cu firele de aur ale idei lor morale, nu trebue să ne lăsăm libertatea şi integritatea neamurilor la întâmplarea unor raporturi de prietenie, ci totdeauna se impune creiarea unui oragnism naţional, care să trăiască pe propriile lui picioare.

La lumina acestor fapte, e bine să vedem dacă politica noastră economică, prin care încercăm să ne creiem o gospodărie naţională, independentă pe cât se poate, de puterile străine, este bună sau nu.

Acuma e bine să judecăm, dacă acel prin noi înşine este numai o frază de care avem dreptul să ne atingem prin glume proaste şi ironii deplasate, sau dacă este un principiu care trebue să stea pe frontispiciul economic al micilor popoare, ameninţate de lăcomia puterilor dominante în Europa.

„Mentalitatea colonială a Angliei, care a jertfit viaţa primarului din Cork, sau mentalitatea Germaniei războinice, sunt pericoloase pentru autonomia economică a micilor state.

„Concesiunile cerute nouă — în petrol, la căi ferate, etc. — atunci când am solicitat credite în străinătate, dovedeşte că marile puteri nu au renunţat la politica lor de expansiune, făcută cu jertfa ştirbirei libertăţei economice a micilor state. Avuţia noastră naţională este ţinta către care trag cele mai însemnate State ale Europei de astăzi, dar noi trebue să avem înţelepciunea de a o păstra, ca să ne putem asigura îndestularea trebuinţelor viitoare, căci despre conferinţele internaţionale, ori ce ar discuta şi orice ar hotărî, tot interesele economice stau la baza activităţei popoarelor şi tot lor se vor datori conflictele apropiate".

Broşura d-sale prezintă un neîndoios interes pentru orientarea noastră economică în viitor. Ea închide în cele douăzeci de pagini embrionul unei teorii mai vaste, teorie care îşi are originea în însăşi izbânda realizată de naţionalism după războiu.

Presamaghiară şi cazul „Marianum“

Povestea unui „secret public“ — Cum se contrazic două ziare maghiare

Ni-s'a părut semnificativă, dacă au suspectă, tăcerea în care s'au adâncit toate ziarele ungureşti atunci când am dat în vileag provocările fără seamăn făcute la adresa Statului român de către conducătorii Institutului „Marianum“ din Cluj. Două ziare maghiare, după ce au tăcut două zile, au încercat un răspuns, dar au bătut îndată în retragere. Cum răspunsul lor nu era însă decât o confirmare a gravelor lucruri destăinuite în cursul anchetelor noastre, ziarele în chestie au găsit prudent să tacă încă câteva zile.

Acum, după descoperirea universităţii clandestine dela „Marianum“ a fost adusă şi la cunoştinţa parlamentului şi după ce d-l dr Anghelescu, ministrul instrucţiunei publice, a atras asupra ei atenţia deputatului Sándor care insulta spiritul de toleranţă al Românilor, presa maghiară din Cluj a găsit că trebue totuşi să încerce o apărare, oricât de riscată, a institutului iredentist.

Astfel, pe ziua de ieri, toate cele trei ziare maghiare din localitate au sărit asupra noastră, dar nu cu contra argumente, ci cu injurii cari presa românească nu le-a întrebuinţat nici când faţă de confraţii maghiari.

La injuriile acestea nu răspundem. Vom răspunde numai la observaţiile, cari, dacă nu sunt cu totul cuviincioase, necesită totuşi un răspuns pentru edificarea opiniei publice.

Aşa ziarele maghiare afirmă, că cele publicate nu sunt informaţiuni adunate de noi, ci lucruri date de dl dr Al. Pteancu inspectorul general al învăţământului secundar. Şi — ce e mai uşor decât aceasta? — ele acuză pe dl Pteancu, că a dat publicităţii **„secrete oficiale“**.

A a fiind suntem nevoiţi să le destăinuim taina investigaţiilor noastre. Răspundem deci, că cele arătate de noi nu sunt tocmai un „secret oficial“.

La „Marianum“ s'a făcut într'adevăr o anchetă şi dosarul celor constatate a ajuns la minister. Cerut de Episcopul Mailáth, dosarul i-a fost înmânat, pentru ca să-şi formuleze răspunsul la acuzaţiunile aduse institutului. Episcopul patron al institutului „Marianum“ a convocat la o conferinţă pe directorii şi profesorii şcolilor dela institut cărora le-a comunicat întreg raportul anchetei şi împreună cu ei a formulat răspunsurile pe cari le-a dus apoi la Bucureşti. „Secretul oficial“ a ajuns astfel la cunoştinţa tuturor celor dela „Marianum“ până în cele mai mici amănunte. Impotriva acestei violări a secretului oficial n'a protestat însă nici un ziar maghiar şi nimeni dintre unguri.

După această divulgare de către chiar însuşi episcopul Mailáth a „secretului“ cazului „Marianum“, cine e de vină, dacă printr'o indiscreţie din partea maghiară i-au dat şi noi de urmă?

Acest lucru s'a întâmplat după ce mai bine de două săptămâni, şi n'au refuzat dela rezortul instrucţiunii orice lămurire în privinţa celor ce se petrec la „Marianum“. Urmându-ne investigaţiile, printre alţi întrebaţi de noi a fost şi dl Pteancu, care deasemenea ne-a refuzat scurt ori ce lămurire.

Cel care ni-a furnizat deci în mod indirect, datele anchetei noastre, a fost însuşi, Episcopul Majláth, care n'a ştiut să păstreze un „secret oficial“, ce i-a fost încredinţat personal!

•

Lămurită povestea acestui secret oficial, ne putem ocupa şi de celelalte răspunsuri presei ungureşti. Facem în primul loc constatarea, că cele două ziare ale partidului naţional-maghiar: „Ellenzék“ şi „Ujság“, se contrazic cu desăvârşire în aceeaşi zi — ieri unul din cele două ziare cari apar sub aceeaşi conducere politică şovinistă, — „Ellenzék“ scrie, că **ancheta s'a terminat şi rezultatul ei e întru toate satisfăcător pentru „Marianum“, iar celălalt „Ujság“, că ancheta este încă în curs.**

„Ujság“ recunoaşte, că elevele posedă manuale incendiare, la care au ajuns pe calea comerţului liber; „Ujság“ recunoaşte, că unul dintre manualele citate de noi a fost într'adevăr introdus de direcţiune; „Ellenzék“ afirmă însă, că dintre manualele citate de noi nu există la „Marianum“ nici unul, nu sunt întrebuinţate de elevi şi sunt necunoscute profesorilor.

Despre Episcopul Majláth ni-se spune în „Ellenzék“, că este un model de dragoste faţă de toate naţiunile. Aceasta ar fi să fie un răspuns la ordinele (citate de noi cu numărul lor respectiv), prin cari „episcopul Ardealului“ poruncia institutului „Marianum“ să respingă ordinele guvernului.

In afară de aceasta, presa maghiară mai are, în această chestiune, câteva lucruri demne de relevat.

Astfel, ca răspuns la iredentismul incendiar dela „Marianum“ divulgat în ancheta noastră, confratele „Ujság“ ceartă statul român că nu dă ajutoare de stat şcolilor maghiare. Şi în aceeaşi zi, totdeodată, confratele său de administraţie „Ellenzék“, ne informează, că ungurii din Ardeal au 70 de şcoli medii, dintre cari 20 susţinute de stat. Constatăm, că cele două ziare ale partidului şovinist maghiar se întrec de minune.

•

Am ţinut să relevăm felul acesta de a răspunde al ziarelor maghiare, la acuzaţiile noastre atât de precise, pentru că el înlesneşte de minune adevărul tuturor celor arătate de noi în anchetă. Acuzaţiile grave aduse celor dela institutul „Marianum“ rămân aşa dar în picioare, şi subliniind acest lucru, aşteptăm încrezători sancţiunile.

Cine ia apărarea armatei

Se ştie că într'o şedinţă recentă a Camerei, un deputat ţărănist a interpelat pe d-l Ministru de răsboiu asupra situaţiei ofiţerilor şi a îmbunătăţirilor necesare armatei.

Dragostea subită pe care ţărăniştii o manifestă pentru armată ni se pare foarte curioasă.

De câteori era o alegere de deputat pre'a ţărănist găsea, că armata nu e decât „un instrument“, o „unealtă a oligarchiei“.

Mai mult decât atâta, inspiraţi de doctrina politică a d-rului Lupu şi de acele ale unui ţărănist ieşan, care privea viitorul ţărei în cadrul „luminei de la răsărit“, ţărăniştii cer au desfiinţarea armatei şi înfiinţarea unor „gărzi ţărăneşti“.

Amicii internaţionalei verzi inaugurau prin această reformă, înscrisă în programul partidului, şi simpaticele vederi politice ale premierului bulgar Stamboliski.

Evenimentele de peste Dunăre, unde aceste gărzi, ignorând autoritatea celor ce-le înfiinţase, şi luaseră stăpânirea oraşelor cât şi perspectiva pe care ar fi oferit-o pentru două anii noştri, eventuale turburări interne, par să fi cumineţit pe acei ce doreau să şi desvăluie instinctele revoluţionare.

Astăzi „Aurora“ se încumetă să afirme că nu mai vrea desfiinţarea armatei înfăţişează atâta larma în jurul nevoilor ei, ca şi cum totdeauna i-ar fi fost dragă.

Numai de nu şi-ar da din nou arama pe faţă, ţinând-o cu aceeaşi solicitudine ca şi în trecut.

Noi rămânem la vechea zicătoare românească: Lupul îşi schimbă părul, dar nu năravul ba.“

O necuviinţă a opoziţiei coalizate

Dnii Iorga şi Leonte Moldovan înfierează atitudinea şi gesturile necuviincioase ale coaliţiei naţionalo-ţărăniste

In şedinţa de Marţi a Camerii, înainte de a se intra în ordinea de zi, la discuţia pe articole a Constituţiei, deputaţii coaliţiei naţionalo-ţărăniste au părăsit sala aruncând fiole cu hidrogen sulfurat. Din cauza mirosului greu, şedinţa a trebuit suspendată pe timp de un ceas.

La redeschidere dl Leonte Moldovan a luat cuvântul pentru a osândi un gest care constitue cea mai mare necuviinţă adresată unui parlament.

In vechiul regat, a spus dl Leonte Moldoveanu, am avut un regim parlamentar de 50 de ani şi am socotit totdeauna parlamentul ca un loc în care se întâlnesc toate talentele ţării. Am dat votul universal cu convingerea că el va însemna pătrunderea în parlament a cât mai multe valori naţionale. Şi când oricui este dat să vedem cum la adăpostul votului universal şi-au făcut apariţia în politică şi în parlament o ceată de oameni cari nu cultivă decât mincuna şi scandalul şi aduc în loc de talent sau de pricepere o lipsă de bună creştere şi obiceiuri de mahala cum nimeni nu s'ar fi aşteptat. Prin gesturi ca acelea făcute de partidul naţional şi de ţărănişti, se compromite instituţia cea mai de seamă care stă la baza vieţii statului nostru.

Şi dacă asemenea fapte nu miră când vin din partea partidului ţărănist care s'a născut din urî, ele ne surprind la partidul naţional care se numeşte partid de ordine.

Dl Leonte Moldovan stăruieşte apoi asupra atitudinei partidului naţional în preajma unirii, când la Alba-Iulia, fruntaşii partidului au fost siliţi de presiunea zecilor de mii de ţărani să renunţe la proiectul de autonomie a Ardealului şi să primească unirea fără condiţii. In actul Unirii dela Alba-Iulia, continuă dl L. Moldovan, se prevedea în primul rând tăcerea unei noui Constituţii pe tot ţara întreagă. Şi când credincioşi acestui postulat, guvernul şi parlamentul act al sunt hotărâte să realizeze Constituţia, partidul naţional se sustrage de la această obligaţie şi fuge în Parlament aruncând fiole cu hidrogen sulfurat.

Asemenea procedee n'au existat în politica şi parlamentul român, ele sunt importate din parlamentul dela Budapesta a cărui nostalgie o simt atât de puternic dl Vaida şi dl Maniu.

După dl Leonte Moldovan, dl Iorga a înfierat în cuvinte mai aspre gestul coaliţiei naţionalo ţărăniste.

Dsa a spus:

„Ca reprezentant al unei opoziţii civilizate, înţeleg să critic acelea guvernului şi hotărârile majorităţii. Sunt însă trei căi pentru acea tă critică: de idei pe care o fac, obstrucţia, care nu-mi place s'o fac şi porcăria pe care, ca om de omenie, o detest.“

Autorii „porcăriei“ cum a calificat dl Iorga gestul deputaţilor naţionalo ţărănişti, au fost excluşi din parlament.

La această sancţiune a parlamentului se adaogă osânda întregei opinii publice pentru fapta unei coaliţii de scandalagii şi de oameni lipsiţi de cea mai elementară bună-creştere.

Cele două regimuri

„Ungurii mai apăsaţi sub români, de cum erau românii sub unguri“

Nu s'a spus în presa maghiară şi nici în vre-o discuţie particulară. Insulta din fruntea acestor rânduri ni s'a adus în parlamentul român, de către unul, care e o viaţă întreagă a condus societatea „Emke“, înfiinţată de guvernul maghiar pentru gâtuirea românilor ardeleni

I-s'a răspuns, firesc, cu un răspuns cum se cuvenia. Şi Camera şi banca ministerială, mirate că s'a cutezat a ni-se răspunde cu insulte de acestea în chiar parlamentul ţării, i-au adus aminte dlui Sándor Jozsef despre câte a făcut guvernarea maghiară pentru gâtuirea şi maghiarizarea populaţiei române din Ardeal. De i-se putea aminti dlui Sándor, că personal a preparat o viaţă întreagă, în sânul lui „Emke“, maghiarizarea românilor, i s'a dat însă un răspuns cavaleresc. De pe banca ministerială i-s'a atras luarea aminte asupra faptului, că în România unde sunt oprimaţi mai rău de cum erau românii sub unguri, ungurii pot să-şi organizeze universităţi clandestine, fără să le pese de statul român.

Discuţia nu s'a sfârşit, pentrucă a ajuns în presa maghiară, care duce mai departe insultele maghiarizatorului de ieri.

De aceea, cu toate că i-s'a mai răspuns în coloanele acestui ziar vom răspunde din nou dlui Sándor Jozsef, amintindu-i un lucru pe care l-am aflat chiar de la confratele „Ellenzék“, organul aceluiaş partid maghiar, în numele căruia a vorbit d. Sándor în parlament.

•

In cuprinsul unui răspuns la atacurile noastre contra iredentismului dela „Marianum“ din Cluj, ni s'a spus în ziarul maghiar, că ungurii ardeleni au 70 de şcoli medii, dintre care 20 susţinute de Statul român.

Să completăm această informaţie cu lucruri ce ni-le vom reaminti din trecutul nostru de sub unguri. Noi aveam sub regimul maghiar patru licee, dintre care unul, de i susţinut de români, fusese maghiarizat pe cale nedreaptă. Şi mai aveam noi pe atâtea şcoli medii, susţinute de români.

Vom adăugi la numărul şcolilor medii ungureşti de astăzi multele şcoli secundare, normale, normale superioare, seminarhile ungureşti şi avem o comparaţie minunată între opresiunea românească şi cea maghiară.

Amintindu-ne pe lângă aceasta şi de maltratările, şicanele şi temniţele, la cari am fost supuşi, ne mirăm, că s'a putut cuteza din partea chiar a celuia care lua parte la oprimarea noastră, să ni-se arunce insulta pe care ne-a aruncat-o.

•

In tot cazul, organul partidului în numele căruia ne-a insultat dl Sandor, va face bine să fie mai prudent în informaţiunile ce ni-se serveşte.

De altminteri îi făgăduim pentru numerele viitoare să-i întregim informaţiunile. Vom arăta care este situaţia învăţământului maghiar sub români şi care a fost nu situaţia noastră, ci situaţia învăţământului lor sub stăpânirea lor. Şi-i dăm încă, că în cei patru ani şi jumătate de stăpânire românească învăţământul public unguresc a luat un mai mare avânt decât sub unguri în decursul unui întreg deceniu.

Răspunsul acesta este poate cel mai potrivit răspuns ce poate fi dat ungurilor cari ne acuză.

•

Răspunsul acesta nu poate fi însă dat şi dlui Sandor şi partidului său. Căci înţelegem să discutăm cu minoritatea maghiară şi nu cu omul din fruntea lui „Emke.“

Augmentarea Clujului

O uriaşă desvoltare a Clujului prin exproprierea terenurilor catolice — Comuna Someş-Sat alipită la Cluj — Proectele serviciului edilitar al oraşului

Legea reformei agrare aplicată pretutindeni la ţară se va aplica acum şi la Cluj, dând oraşului perspective pe cari nu le-am fi bănuit până acum. Legea a avut în vedere nu numai comunele, ci şi oraşele, despre cari era de prevăzut că vor avea să se dezvolte în câţiva ani într'un chip uimitor. Oraşele, mai cu seamă ale noastre, sunt populate azi, aproape în întregime de străini şi legiuitorul reformei agrare a trebuit să aibă în vedere această situaţie, pentru înlăturarea căreia va trebui mulţi ani, pânăce plusul populaţiei româneşti dela ţară se va stabili la oraşe.

Situaţia este aceeaşi şi la Cluj. Cu deosebirea doar, că afluenţa recentă a elementului românesc este mai mare aici.

Lucrul acesta a adus însă cu sine o considerabilă criză de locuinţe, contra căreia nu vom putea lupta decât edificând.

In urma acestor stări de lucruri, necesitatea noilor construcţii, respectiv urgenţa augmentării şi românizării Clujului, s'au accentuat într'o mare măsură şi azi ne vedem puşi, în faţa trebuinţei imperioase de a proceda imediat la realizarea principiului de care s'a condus legiuitorul reformei agrare când a prevăzut exproprierea terenurilor limitrofe oraşelor.

Spre lauda autorităţilor, lucrul acesta, la Cluj, este pe cale de realizare. Am arătat nu demult, că s'a hotărât împroprietărirea celor îndreptăţiţi şi pentru aceasta, exproprierea proprietarilor terenurilor pe cari se vor construi casele funcţionarilor, văduvelor, orfanilor şi foştilor luptători.

In legătură cu aceasta, serviciul edilitar al oraşului a făcut planul construcţiilor ce se vor începe, planul deci al oraşului ce se va edifica la marginea Clujului actual. Terenul de pe malul Someşului, posedat de Status-ul romano-catolic va fi expropriat şi dat celor îndreptăţiţi. Pe acest teren, începând dela Arena Sportivă înainte şi dela sfârşitul Căii Dorobanţilor, până la Someş-Sat, se vor construi case de aee funcţionarilor şi familiilor foştilor luptători. S'a plănuit deci anexarea comunei Someş-Sat la oraşul Cluj, aşa cum este anexat astăzi Mănăşturul.

Evident, serviciul edilitar, al cărui referent, dl consilier Crainic este elaboratorul planului aratat al construcţiilor acestora, va avea în vedere toate câte se cer la construirea unui oraş modern. Printre altele a stabilit astfel să mărească actualul parc al oraşului, dându'i o extensiune cu 20 de pogoane mai mare decât cea de astăzi. Se vor avea apoi în vedere: estetica, grădinile publice şi toate celelalte necesare unui oraş modern.

Construcţiile acestea, deocamdată — şi poate destul încă — în stare de proect, vor da Clujului, în ziua realizării, nu numai o mărime considerabilă, ci şi necesara afluenţă a elementului românesc, lucru, pentru care socotim necesar să se facă o cât mai grabnică şi întinsă propagandă.

Suferinţele micilor proprietari de case

Primim:

Chiriaşii se agită şi-şi cer locuinţe făcând întruniri şi ţinând consfatuiri. Dar proprietarii ce fac? Nimic, căci chiar dacă legea le dă vre-un drept, nimeni însă nu-i lasă să se folosească de el. Dar ce-i trebue proprietarului dreptate, când şi aşa plăteşte destule dări mult mai mari chiar decât chiria ce o încasează? Legea protejează pe chiriaşi chiar dacă proprietarul trebue să locuească în pod sau pivniţă, îl protejează chiar dacă proprietarul trebue să-şi facă mâncare prin vecini sau să mănânce la restaurant.

Mă gândesc de sigur la proprietarii, cari au o căsuţă cu cate 2—3 camere, iar nu la cei cu palate. Dece nu face legea excepţie pentru aceştia, care sunt cei mai mulţi şi cei mai săraci? De ce nu le dă şi acestor bieţi proprietari adăpost în cocioabele lor şi un pic de drept la viaţă? Dece forţează cei în drept pe oamenii cinstiţi să apuce pe căi piezişe şi rele?

Ce rost are art. 2 al C. din legea chiriilor, dacă proprietarul locuind în acelaşi casă cu chiriaşul, compusă din 2 camere şi o bucătărie în care şade şi chiriaşul, nu poate să-şi gătească în bucătărie, căci chiriaşul vrea să fie camera lui, deşi nu are nici un drept dat de lege şi deşi proprietarul îi dă cameră în altă parte?

Un proprietar.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

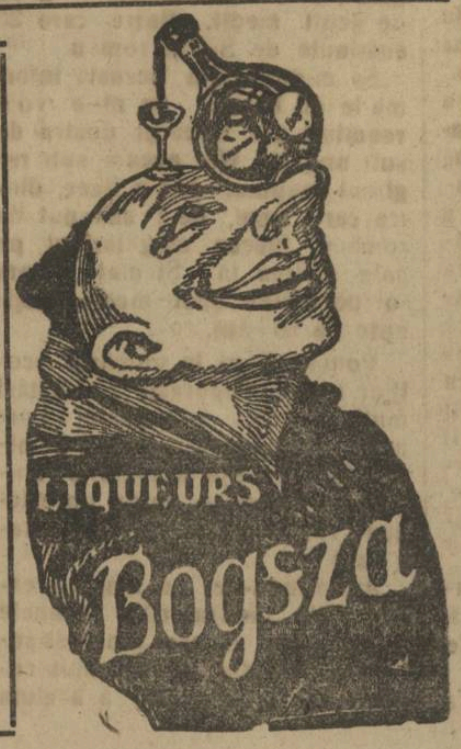

◆INFORMAŢII◆

— **Jurământ de recruţi.** Duminecă, 25 Martie la orele 10, va avea loc în cazarma regimentului 32 Obuzieri din str. Tunarilor No. 3, solemnitatea depunerii jurământului recruţilor din contingentul 1923.

— **A doua producţiune a elevilor Conservatorului.** Duminică 25 Martie, orele 5 p. m. va avea loc în sala Conservatorului de Muzică şi Artă dramatică din localitate, a doua producţie a elevilor acestui Conservator, cu un program ales şi foarte bogat. Biletele de intrare a 5 şi 10 lei se găsesc de vânzare la Secretariatul Conservatorului şi Duminecă la cassă.

— **Reapariţia ziarului „Cultura Poporului".** Ni se anunţă reapariţia ziarului local "Cultura Poporului" care va apare săptămânal sub o nouă conducere şi cu colaborarea dnilor: Octavian Goga, Mihail Dragomirescu, General Petala, V. Bogrea, I. Simionescu, Septimiu Popa, etc. Primul număr apare în Duminecа Floriilor.

—**Concursurile soc. „Tinerimea Română".** In zilele de 14 şi 15 Martie, st. v. vor avea loc la Bucureşti concursurile anuale ale soc. „Tinerimea Română". In vederea aceasta, Ministerul de Instrucţie a trimis o circulară tuturor directorilor de şcoli din ţară invitându-i să anunţe preşedintelui societăţii, dl N. Dumitrescu, numărul elevilor ce vor concura.

— **Expoziţia soc. „Fauna"** „Fauna" societatea crescătorilor de animale mici domestice, aranjează o expoziţie permanentă de păsări şi animale domestice în vitrinele florariei „Schultz" şi ferăriei „Babos" cu binevoitorul concurs al acestor firme.

Atragem atenţiunea publicului asupra acestei expoziţii unde vor fi expuse păsări şi animale domestice de rasă atât indigena cât şi importate. Din luna Aprilie vor fi expuşi continuativ 2008 porumbei de rasă.

Societatea „Fauna" are frumosul şi folositorul scop de a fi un factor însemnat în economia naţională; deci merită tot sprijinul publicului.

— **Congresul avocaţilor.** Dnii avocaţi cari doresc să participe la congresul dela Oradia-Mare sunt încunoştinţaţi că ministerul comunicaţiilor a acordat o reducere de 75 la sută pe C. F. R.

Congresul se va ţine în zilele de 12 şi 13 Aprilie 1923; la 14 şi 15 Aprilie se vor face excursiuni în jurul Oradiei-Mari şi la Cluj.

Dnii avocaţi vor pleca la Oradia-Mare şi beneficia de reducere de C. F. R. cu începere dela 9 Aprilie a. c.

— **De la Asociaţiunea profesorilor universitari din Cluj.** Se aduce la cunoştinţa Dlor Profesori universitari din Cluj că grupul local va ţinea şedinţă în palatul Universităţii, sala Nr. 3, Sâmbătă 23 Martie la ora 5 p. m. fiind la ordinea zilei cestiuni de mare interes pentru universitarii din Cluj.

— **A apărut** *şi s'a pus în vânzare marea lucrare de „Drept Penal" comparat, a d-lui Traian Pop, profesor universitar de drept penal la Universitatea din Cluj. Preţul lei 280.*

Şcolare

Ministrul instrucţiunii cu începere din chiar anul acesta şcolar nu mai acordă elevilor absolvenţi a patru clase secundare fără examenul de capacitate, de a se înscrie la examenul preliminar de clasa V-a.

*

Ministrul instrucţiunii a făcut cunoscut tuturor şcoilor primare şi secundare că, elevii evrei vor lua vacanţă de paştile lor cu trei zile înaintea acestor sărbători.

*

In vederea concursurilor interşcolare de gimnastică din luna Mai, Ministerul a hotărât ca la aceste concursuri să ia parte şi şcolile secundare de fete.

*

Ministrul instrucţiunii a trimis un ordin circular tuturor şcolilor, cu privire la taxele şcolare, scutind de orice taxă pe elevii orfani de războiu.

*

Consiliul comunal al Orăzii-Mari a discutat în ultima şedinţă chestiunea zonei culturale planuită de guvern şi a stabilit edificiile cari vor fi destinate facultăţiilor ce se vor deschide la toamnă.

*

Inspectoratul general al învăţământului secundar din Cluj, a dat şcolilor în subordine un ordin, prin care se interzice participarea elevilor la serbările însoţite de dansuri sau baluri.

Acelaş ordin, dat şi şcolilor confesionale minoritare, pune în vedere, că elevii acestora sunt obligaţi a participa alături de elevii români la sărbătorile statului român.

*

Copiii şi adulţii ofticoşi sau gusaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomaltz. 2542—2

*

Inchiriez patru camere baie, bucătărie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 6.

A se adresa avocat Rosin Cluj, Str Memorandului 4 între orele 4—5 p. m. 2679

*

Reducere mare de preţuri la

Incălţăminte

a făcut magazinul MISSIR cu ocazia sfintelor sărbători. 2656—2

*

In seara zilei de 21 Martie, între orele 7—8 s'a pierdut pe drumul din str. Consiliul-Naţional şi până în piaţa Unirei, un ceas mic de aur cu un medaillon. Găsitorul este rugat a-l aduce în str. Consiliul Naţional No. 10 la D-na Florica Dimitrescu, fiind o amintire familiară, oferind în schimb bună reconpensă.

*

Med. univ. dr. Alma Mohora Popoviciu, medic stomatolog a început consultaţiile dentare în Piaţa Unirii No. 29, et. I., între orele 3—5 p. m. 2684

— **Expulzarea străinilor din Cluj.** După informaţiunile primite dela prefectura poliţiei, străinii cari stau în Cluj fără autorizaţia autorităţilor, vor fi expulsaţi din ţară în timp de 24 de ore.

— **Episcopul Széchenyi nu se repatriază.** Zvonul răspândit în timpul din urmă despre repatrierea în Ungaria a Episcopului romano-catolic contele Széchenyi, din Oradea-Mare, a fost desmintit. Episcopul Széchenyi a declarat presei din Oradea-Mare, că va rămânea şi pe mai departe în România.

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

— **O cerere a Românilor din Banatul robit.** Ţăranii din comuna Carada (partea judeţului Caraş-Severin care a căzut la Sârbi) au înaintat un memoriu guvernului român, prin care cer ca să intervie, numind o comisiune mixtă compusă din reprezentanţii vămilor graniceriilor, ministerelor de interne şi prefecţii judeţelor vecine de frontieră ale ambelor State, spre a se putea ajunge la o înţelegere, în ce priveşte chestiunea pământurilor cultivabile ale unora dintre ţăranii români din partea sârbească, ce le posed la noi şi ale căror produse nu le pot exploata din cauza greutăţilor ce întâmpină din partea autorităţilor sârbeşti dela graniţă.

— **Numire.** Dl dr. Camil Negrea, profesor la facultatea de drept din Cluj, a fost numit membru în comisiunea de unificare legislativă la subcomisiunea pentru procedura civilă.

— **Expoziţii.** La 25 Martie se deschide în sala prefecturei de Cluj expoziţia de pictură a coloniei artistice din Baia Sprie, care este reprezentată prin pictorii de talent: d. Littecsky, Tibor, Pirc, Craus, Oscar Nagy etc, Această expoziţie artiştii eu de gând să o reprezinte şi la Bucureşti, mai ales, că astfel Capitala va cunoaşte o nouă latură a picturei din Ardeal: impresionismul modern.

— **O iniţiativă lăudabilă** Fundaţia culturală „Principele Carol", a luat iniţiativa să înfiinţeze în comunele rurale căminuri culturale cu biblioteci, săli de conferinţe, etc.

Deasemenea căminele vor avea câmpuri de sport şi vor organiza excursiuni şi colonii de vară la munte şi la mare.

— **De la direcţia regională a Poştelor.** Direcţiunea regională P. T. T. din Cluj, a publicat concursuri pentru ocuparea postului de diriginte la oficiul poştal şi telefonic din Mugeni, judeţul Odorheiu, precum şi pentru ocuparea postului de diriginte la oficiul poştal şi telefonic la Mănăşturul Unguresc judeţul Cojocna. Condiţiunile detaliate de admitere sunt publicate în „Monitorul Oficial" cu data de 22 Martie.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Universitatea dela „Marianum"

O confirmare oficială - Interviewul nenorocos al lui „Ujság"

Arătând în rândul trecut, că o seamă dintre şcolile dela institutul „Marianum" din Cluj funcţionează în mod ilegal, neam atras din partea presei maghiare o serie de răspunsuri, de care ne ocupăm şi în altă parte a ziarului. Ni-s'a răspuns în mod necuviincios, cu expresii de suburbie, la cari, repetăm şi aci, nu vom răspunde. Ni-s'a făcut însă şi o obiecţie, care la întâia privire superficială ar părea îndreptăţită să fie luată în seamă. Ni-s'a spus anume, că guvernul a trimis în trecut delegaţi la examenele dela „Marianum." Şi pornindu-se de aci, ni-s'a adăogat, că delegaţii au inspectat şi examenele şcolilor despre cari noi afirmasem, că n'au autorizaţie. Observaţiunea făcută în legătură cu aceasta ne spune, că de vreme ce guvernul român a trimis delegaţi la examenele acestor şcoli, înseamnă, că ele erau recunoscute de guvern.

S'a citat numele d-lui profesor universitar dr. S. Dragomir, care a inspectat „Marianumul" ca delegat din partea guvernului.

Socotind deci, că a pus mâna pe-un argument, confratele „Ujság" s'a grăbit să la d claraţii d-lui dr. Dragomir. Declaraţiile acestu a le-am citit în numărul de azi dimineaţă al ziarului maghiar şi — subliniem — ele nu sunt deloc în favoarea nici a lui „Marianum", nici a presei maghiare.

D-l Dragomir recunoaşte, că a inspectat institutul „Marianum" ca delegat al guvernului şi a luat parte printre altele şi la examenul Universităţii clandestine, sau cum i-se mai spune: al şcolii normale superioare.

Însemnă oare aceasta, că guvernul a recunoscut şcoliile neautorizate dela „Marianum" şi deci, şcoala normală superioară, facultatea clandestină?

„Ujság" crede aşa.

Dar să facem o observaţie. D. Dragomir a fost trimis ca delegat ministerial la institutul „Marianum". A inspectat deci toate şcolile câte le-a găsit acolo. Aceasta însă nu înseamnă, că guvernul l-a trimis şi la şcolile neautorizate?

D-l Dragomir n'a spus-o, iar „Ujság" nu l-a întrebat aceasta, pentrucă ştia, că prevedea răspunsul.

Iată deci, că argumentul lui „Ujság" confirmă întru toate cele afirmate de noi despre funcţionarea ilegală a şcolilor dela „Marianum".

D-l Dagomir a mai spus însă ceva. Întrebat de confratele maghiar, ce obiecţiuni are de făcut „Marianumului" în urma celor constate ca delegat oficial, d-l Dragomir a declarat în mod sincer, **că superiorii institutului au făcut într'adevăr greşeli. Astfel, deci într'o şcoală normală superioară nu pot fi primiţi decât absolvenţii şcolilor normale, la şcoala „normală superioară" dela „Marianum" sunt şi absolvenţi de liceu sau de alte şcoli scundare.** Este tocmai o confirmare a celor spuse de noi. Noi arătasem, că şcoala aceasta e „universitate" tocmai pentru remarca făcută de d-l profesor S. Dragomir.

Este deci o nouă confirmare a afirmaţiunilor noastre; o confirmare oficială.

Şi cu toate acestea ziarul maghiar, ca şi ziarele celelalte, ne insultă chiar în acelaş articol, în care reproduce aceste confirmaţiuni ale fostului delegat oficial.

Întâmplări din Cluj

Cercetare.

Dna Borbely Carolina din str. Gl. Dragalina No. 21, a reclamat poliţiei centrale pe comerciantul Ludovik Legfin din str. Iuliu Maniu No 2. căruia acum două luni pe când se afla în Ungaria i s'a încredinţat de către un frate al reclamantei un ceas pendulă pe care la sosirea lui aci trebuia s-l predea dnei Borbely, ceiace el n'a făcut ci şi l-a însuşit.

Furtul din str. Regală

Eri noapte hoţi necunoscuţi până în prezent, s'au introdus cu ajutorul unor chei potrivite în palatul Contesei G. Bethlen, din str. Regală No. 12, de unde au furat argintărie şi lingerie în valoare de peste 30.000 lei.

Poliţia face întinse cercetări.

Prinderea unui hoţ

Poliţia a reuşit să aresteze pe individul Ion Ratz din localitate, care în seara zilei de Luni 19 crt. a comis un furt prin spargere la locuinţa dlui Alexandru Ioanovitz, comerciant din str. Regele Ferdinand No. 15, de unde a furat un vas cu 50 Kgr. untură.

Hoţul a fost înaintat parchetului şi untura înapoiată păgubaşului.

Accident de automobil

Automobilul directoratului Regional de Agricultură din localitate, condus de şofeurul Petre Ionescu, trecând în viteză pe cal. Victoriei, prin faţa casei cu No. 42 a călcat pe băeatul Francisk Sekereş din str. Scurtă No. 13.

Cu o ambulanţă a oficiului de salvare mica victimă în stare gravă a fost transportată la Clinică, iar şofeurul arestat şi înaintat parchetului spre anchetare.

Propagandă împotriva emigrărilor

La şcoala normală din Satul-Mare a avut loc conferinţa părintelui Lucaci împotriva emigrărilor românilor în America.

Părintele Lucaci a arătat cum muncesc lucrătorii români în uzine, în care le curge încontinuu şiroaie de apă în cap — altfel n'ar putea sta din cauza temperaturii prea mari — în fabrici de ciment în care li se petrifică plămânii, etc. Mulţi când ajung nu sunt primiţi şi sunt înapoiaţi pe vapor spre a fi întorşi în Europa. Mortalitatea, în rândurile emigranţilor este foarte mare.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniştri de ieri. Stabilirea dreptului de proprietate

Consiliul de miniştri de ieri dimineaţă, împreună cu comitetul delegaţilor comisiei constituţionale a stabilit chestia dreptului de proprietate. Noi exproprieri viitoare se vor face numai respectându-se formele prescrise de vechea constituţie şi anume prin convocarea constituantei care va decide exproprierea, preţul fiind fixat de justiţii. Domnul Orleanu a propus şi a obţinut înscrierea în constituţie că exproprierea urbană să fie făcută numai în cazul utilităţii publice cu o despăgubire prealabilă care va fi hotărâtă de justiţie. Punctul pentru naţionalizarea subsolului, consiliul de miniştri îl va decide azi.

Apoi s'a hotărât ca relativ la libertatea presei Camera să adopte amendamentul votat de Senat.

După consiliul de miniştri, membrii consiliului s'au dus la Senat pentru a lua parte la consfătuirea majorităţilor unde domnul primministru a cerut să se facă mai puţină discuţie la articolele constituţiei întrucât proiectul a fost destul de discutat de majoritate cu ocazia diferitelor comisiuni. Apoi a făcut istoricul tratativelor din anul trecut între partidul naţional şi cel liberal arătând eşecul datorit pretenţiilor exagerate ale naţionaliştilor.

Intrunirea femenistelor

Aseară s'a ţinut în sala „Dacia" o mare întrunire a femenistelor în care s'a revendicat drepturile politice pentru femei. La această adunare au participat şi au vorbit şi dnii Maniu, Vaida şi Madgearu.

Imprumutul Capitalei

Primăria Capitalei a contractat în Anglia un imprumut de un miliard 200 milioane cu o dobândă de şapte şi un sfert, împrumut amortizabil în 36 ani. Din împrumut, 300 milioane sunt destinate pentru apă şi salubritate, 300 milioane pentru trotuoare şi pavaje, 100 milioane lucrărilor de canalizare iar restul va fi întrebuinţat după un program ce se va stabili ulterior.

•

Deoarece Camera a admis eri suspendarea interpelarilor în tot timpul discuţiei constituţiei, opoziţia a decis să între azi în parlament cu scopul de a protesta contra acestui fapt.

Când se va face alegerea noulor episcopi

Ministrul Banu a decis alegerea noulor episcopi înaintea sărbătorilor Paştelor, urmând ca instalarea noulor aleşi să se faca după sărbători.

•

Eri înainte de amiazi M. Sa Regele a primit în audienţă pe preşedintele şi secretarul ligei chiriaşilor cari au remis dezideratele membrilor societăţii.

EXTERNE

Germania hotărâtă să reziste

Berlin (Rador) — Cancelarul Cuno a sosit eri 22 Marte la München. La recepţie primul ministru a declarat că Germania păstrându-şi calmul trebue să continue politica fermă de rezistenţă.

•

Berlin (Rador) — Eri poliţia a perchiziţionat clubul partidului liberal popular german confiscând documente atât la club cât şi în oraş.

•

Varşovia (Rador) — Vizita ministrului de externe Skrynszki în străinătate urmăreşte obţinerea admiterei Poloniei în mica Antantă.

Bulgaria extrădează pe comitagii

Sofia. (Rador). Guvernul bulgar a admis extrădarea în România a celor 18 comitagii arestaţi la Rasgrad şi cari au comis numeroase crime în Cadrilater. Ei vor fi judecaţi de curtea marţială română.

•

LONDRA. — Venizelos nu a sosit încă dar este aşteptat astăzi. Totuşi conferinţa experţilor a în ceput şi a ales trei sub-comisiuni: Prima politică şi juridică, a doua financiară şi a treia economică.

Comunicate vor fi date deabia la sfârşitul conferinţei.

•

LONDRA. — Robert Cecil a plecat în Statele-Unite pentru a ţine mai multe conferinţi în favoarea ligei naţiunilor.

•

ROMA. — *Ministrul României a remis lui Mussolini decoraţia „Steaua României" în gradul de mare cruce, conferită de regele Ferdinand. Mussolini primind decoraţia, a relevat că este prima distincţie străină care i-a fost acordată.*

Salutul legionarilor români din Banat către Mussolini

ROMA, 22. — Uniunea foştilor legionari voluntari români reziden ţi în Timişoara şi Banat, a trimis următoarea telegramă d-lui Mussolini: Adunarea generală a foşti lor legionari români în Italia şi voluntari în Rusia trimite salutul lor cordial legionarilor italieni tovarăşi de suferinţe în luptă şi tovarăşi în victorie. Ei trimit salutul lor comandantului care a ştiut să găsească calea păcei victorioase şi demne al gloriosului şi care a ştiut să arate lumei ce poate face puterea ideei naţionale şi virtutea patriotică.

Ştiri şi fapte politice

Indemn la rebeliune. „Aurora" publică un comunicat al hotărârilor luate de către opoziţia unită, din care citim:

„In aceste împrejurări opoziţia alipită reînoeşte declaraţia că o constituţiune votată între asemenea împrejurări de ace ti ordinari este lipsită de orice temei legal şi nu are putere obligatorie pentru nimeni".

Nu mai încape aşa, dar nici o îndoială, că îndrăzneala merge până la capăt, incapabilă să acţioneze cu mijloace onorate şi legale, opoziţia partidului ţărănist şi naţional, se declară făţiş pentru instigarea ţării la rebeliune. Căci ce altaceva poate să însemne decretul de nonobligativitate publicat de „Aurora" bolşevicului ţărănist dr. Lupu?

O cooperare între Români şi Americani

Ziarul „România" care apare la Cleveland, descrie cu mare însufleţire banchetul dat de parohia episcopală „St. John" în onoarea membrilor soborului din Pitsburg. a reprezentanţilor delegaţiun i „Fundaţiei Principele Carol" şi a reprezentanţilor presei, cari au fost, timp de 3 zile, oaspeţii acestei parochii.

La acest banchet a luat parte şi un mare număr de englezi, doamne şi domni.

Intreaga sală era impodobită cu drapele de mătase americane şi române ti şi luminată cu becuri roş, galbene, albastre.

Inghetata servită la masă avea colorile drapelului românesc.

Din cuvântările rostite la banchet, s'a putut vedea că americanii se interesează de poporul român şi istoria lui şi că îi apreciază calităţile cari îl fac demn de prietenia popoarelor civilizate.

Publicație de licitație.

Spre cunoștința generală se publică că în ziua de **27 Martie 1923,** oara 11 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise pentru darea în **întreprindere a lucrărilor de apaduct și canalizație** necesare Institutului Antirabic ce se edifica în Str. Lunei 23.

Ofertele se pot înainta până în 27 Martie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică (Institutul Pasteur) când se vor deschide.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie în efecte de stat, din suma totală a oferte. Aceasta garanție va intregi-o adjudecatorul înaintea încheerei contractului la 6%.

Devizul original și condițiunile Generale și speciale se pot vedea la Divizia Tehnică în oarele de lucru.

Director Regional: TITU IONESCU. 2677

Șeful Diviziei Technice: Ing. IVASCU.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spirtului i corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca **„DIANA"** 2474

SACI, MUȘAMALE

2618 **cumpără, vinde și împrumută**

Aladár Schillinger

Timișoara, Str. Trebonlu Laurean 8—10.

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, mosia,

poftiți de la anunțați la mine

Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la

Coloman Dunky

agent de împrumuturi și imobile. 2581

Cluj, Piața Unirii 10 rater usa 4

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale calcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

UNIO

fabrică de chipiuri și întreprindere comercială de pălării

SATU-MARE

◆

Confecționează, sub conducerea specialiștilor vienezi, cele mai frumoase chipiuri civile și de uniformă. 2673

NU CUMPARATI

cauciucuri, accesorii, benzină, uleiuri,

până nu controlați prețurile la **EMIL BLAGA** Cluj, P. Stefan-cel-Mare No. 3,

care vinde cel mai eftin

2608

PROPAGANDA ROMANEASCA
IN BANATUL ROBIT

Poporul român din Banatul iugoslav a trebuit să îndure în ultimul timp multe nedreptăți și șicane nu numai din partea unei politici minoritare greșite a guvernului din Belgrad, dar mai ales din partea coloniștilor sârbi cari au fost aduși în Torontalul Banatului, cu scopul de a desnaționaliza elementul românesc și șvăbesc din acest teritoriu. Multele privilegii de cari s'au bucurat acești coloni ti au stânjenit simțitor desvoltarea economică și culturală a fraților noștri robiți.

Era deci o chestiune de vitalitate pentru neamul nostru de peste hotare, ca să fie închegat într'un mănunchiu, care să poată sta față și chiar să reacționeze în contra tendințelor de sârbizare.

Fruntașii români din Statul Sârbo Croato-Sloven s'au hotărât să strângă rândurile poporului nostru în jurul unui drapel de luptă națională.

Primul pas s'a făcut la adunarea din Alibunar, unde s'a constituit un partid român și s'a fixat un grogram politic, care a stabilit conduita și activitatea omogenă, pe care trebuie să o desvolte poporul nostru pentru recunoașterea drepturilor lui consacrate de tratatul de pace

Această adunare din Alibunar a fost punctul de plecare al unei propagande naționale pe întreg teritorul locuit de Români. Fruntașii partidului au început să cutreere sătele și să deștepte pe frații noștri robiți din amorțeala, în care au fost aruncați de către prejudecățile vitrege ale politicei sârbești.

■

Apostolatul românesc a avut de efect solidarizarea țăranilor noștri pentru izbânda cauzei naționale. Iubirea și alipirea poporului românesc și însuflețirea cu care a fost gata să jertfească orice pentru scopul sfânt i a pus în uimire nu numai pe concetățenii de altă naționalitate dar chiar și pe cei dela stăpânire. Aici se vede manifestându-se în plină putere forța dorului după dreptate.

S'au ținut o serie de adunări poporale în diferitele centre românești, cari au arătat unei țări întregi, că puterea de existență și de afirmare a poporului nostru nu se poate înăbuși cu nici un fel de mijloc, pentrucă vitalitatea românească își are un izvor vecinic și nesecat în tradiția și limba noastră strămoșească.

Cea mai grandioasă adunare a fost cea dela Cotei un e conștiința națională și credința străbună a dat o noua garanție, că drumul a ucat de frații noștri robiți va duce la biruință și fericire. In a eastă comună trăiește un popor harnic, cu cultură și tradiții naționale ne îngărite, iar țărancele și-au păstrat cu atâta sfințenie mândrul nostru port național, încât numarul imposant al femeilor cari au venit la această adunarea îți facea impresia, că aici este adevăratul leagăn al românismului.

In ziua adunării s'a aranjat și o petrecere în „Casa Națională", unde cântecile duioase ale corului, melodiile fanfarelor și piesele teatrale jucate cu atâta măiestrie de câțiva diletanți, a răscolit adânc sentimentele românești ale sătenilor. O altă adunare a avut loc în comuna Iabuca unde oratorii au avut ocaziunea, să spună unui deputat din partidul dela putere, care era de față, că poporul român suferă multe nedreptăți din partea stăpânirei. Coloritul imposant a fost dat de un banderiu de peste 100 călăreți din satul Voivodinți, cari au venit să declare în numele comunelor din imprejurime, că sunt solidare cu acțiunea pornită de conducătorii partidului.

Propaganda românească s'a continuat în comunele Sălcița, Mesici, Vlaicovăț, Reți or, Nicolinț, Sf. Ioan, Margh ta, Sf. Mihai și Doloave. In comunele Straja și Grebenaț au fost expuse și produsele artei noastre naționale, frumoase covoare și chilimuri țesute de țărance, iar în comuna Mramorac s'a putut remarca gestul șvabilor, cari au dat o dovadă de solidaritate cu Românii.

Dintre apostolii propagandei românești din Banatul robit putem aminti pe domnii: Dr. I. Jian, N. Meda, preoții Dimian și G. Șdic, Truia, I. Sfera, Topliceanu, M. Gian și protopop Traian Oprea.

Rezultatul acestei propagande este unitatea sufletească și lupta solidară, pe care a început-o neamul nostru de peste hotare pentru bunăstarea și revendicările lui naționale.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Situația demografică a României"

Cauze-Urmări-Remedii

de *Em. D. B. Vasiliu*

Cuprinde pe lângă o cercetare statistică comparativă a tuturor naționalităților din cuprinsul României întregite și o cercetare comparativă în învățământ și în profesiunile libere. Se analizează cauzele, urmările și se propun remedii.

Cartea este însoțită de numeroase tabele statistice, diagrame precum și o hartă sinoptică a orașelor.

De vânzare în librării cu lei 20 iar comandată la autor, str. Băi 6, Cluj, contra lei 16.

Mica publicitate

nchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc ine, ofer și avantagii. Adresa la iar sub V. P.

De vânzare
Una Locomobilă de Treerat
cu elevator pentru pac
Fabricată 1917
Prețul 180.000
Adr. G. Bojincă, Com. Otelec Jud. Torontal. 2681

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

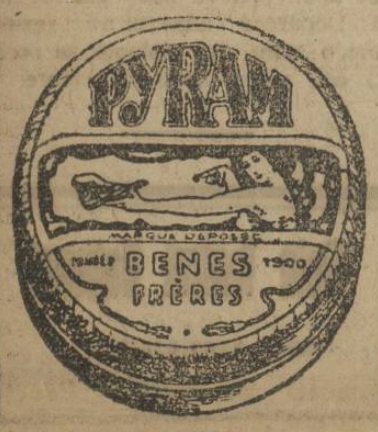

Cea mai fina crema pentru ghete

La Gradina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

REUNIUNEA COMERCIANȚILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ
(Piața Unirei, Palatul Bánffy etaj).

CONVOCARE

Domnii membri a Reuniunei sunt rugați să bine voiască a lua parte la

Adunarea generală ordinară

ce se va ține Duminecă 25 Martie la oarele 3 d. m. în localul Reuniunei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării de Dl Președinte.
2. Darea de seamă a secretariatului asupra activității pe anul trecut.
3. Raportul cenzorilor asupra gestiunei financiare.
4. Aprobarea proectului de buget pe anul viitor.
5. Modificarea statutelor.
6. Dimisia comitetului.
7. Alegerea noului comitet conform statutelor modificate
8. Inchiderea adunării.

Cluj, la 19 Martie 1923.

Președinte
p. (ss) **Romanoviciu.** 2682

Secretar General
(ss) **Victor Iliescu.**

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE și CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"
Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
Adr. Telegr.: AFEB
Telefon: 56/75
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3,

Tabla, Fier, Oțel, Piese de schimb etc. pentru Fabrici de LOCOMOTIVE și VAGOANE
2631

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale
din Satu-Mare

Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de inmormântări. 2672

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase) **la confecție LEPAGE Cluj**
Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

Avantajele sunt mari purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA
No. 1103 Plan.

Publicațiune de licitație.

Consistoriul Diecezei ort. rom. din Cluj, dă în întreprindere în cale de licitație lucrările de construire ale bisericei Catedrale din Cluj și invită pe antreprenorii doritori a lua parte la această licitație **ca până în ziua de 30 Aprilie 1923 ora 5 p. m.** să prezinte la sediul Consistorului Dicezan din Str. Iuliu Maniu 31 ofertele lor închise și sigilate, precum și o adeverință dela casa Diecezană, că au depus un vadiu de 200.000 lei numerar, ori hârtii de valoare sau libele dela institute solide, care vadiu se va extrada celui încredințat numai după terminarea și colaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărâre.

Planurile se pot vedea la Consistoriu, asemenea caetul de sarcini speciale, proiectul de deviz în alb și tabloul prețurilor de baza tot în alb.

Antreprenorii au latitudinea, de a face oferte și în alte condiții decât cele prevăzute în dosarul de licitație. Consistorul își rezervă dreptul, de a încredința cu executarea lucrărilor fără considerare la prețuri și condițiuni de ofertare pe acela, care va prezenta mai multă garanție de soliditate.

Cluj, din ședința plenară a Consistorului Diecezan, ținută la 7—20 Martie, 1924.

Dr. Vasile Sava, secretar consistorial. 2683 **Nicolae Ivan,** episcop.

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străina
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare,
Strada Poștei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Puterea de muncă a poporului român

Numărul celor cari munciau în vechiul regat, după o statistică oficială

Puterea de viață a unui popor forța lui de resistență, putința de a și realiza țelurile aspirațiunilor sale, se oglindesc pentru cercetătorul obiectiv al acestor probleme, în structura populațiunei sub raportul atât al numărului total de persoane active, producătoare, cât și sub acela al felului îndeletnicirei fiecărui individ în parte.

Este un adevăr nemai testat, ilustrat cu numeroase exemple din istorie, că țara, al cărui popor este activ, sârguitor, își asigura drumurile pr păirei în toate direcțiunile, pe când, acolo unde coeficientul paraziților sociali covârșește pe acela al activilor viața este tot mai grea, regresul continuu, decadența sigură.

Puterea de muncă a poporului român

Din acest punct de vedere, neputința vicisitudinilor istorice trecute peste existența poporului român în scurgerea vremei, reflectează marea lui forță de rezistență, izvorâtă la rându-i din puterea de viață ce și o trage din adâncurile firei sale vânjoase, și muncitoare.

Căci poporul român a valorificat totdeauna prin muncă bogățiile cu care natura a înzestrat această țară...

Cât de harnic este acest popor ne-o arată și privirea fugară aruncată peste marele furnicar producător, ne-o arată și cifrele statistice asupra structurei populațiunei noastre, pe profesiuni.

Dacă nu avem o statistică recentă asupra acestei structuri, avem pe aceea din anul 1912, făcută în vechiul regat.

Numărul celor cari muncesc

Acum zece ani, la un număr de 7.234.919 suflete, care reprezenta populațiunea vechiului regat, 4.039.262 erau persone active, față de 3.195.657 persoane întreținute (soții ocupându-se cu menajul, invalizi, bărânj, copii). Din numărul activilor propriu zișI, mai bine de două milioane și un sfert erau bărbați, și 1.704.883 femei. În numărul persoanelor active, majoritatea sunt muncitori agricoli, însemnând cifra de 3.168.121.

Industria, transportul și comerțul ocupau, în acel timp, 486.610 persoane. Serviciile publice armata, profesiunile zise libere reprezentau 182.071 persoane.

În sfârșit numărul persoanelor cari trăiau din veniturile lor, ca servitori muncitori cu ziua, etc., era de 89.157.

Pentru veehiul regat aveam prin urmare un total de 4.039.263 persoane active, din care 56.6 la sută bărbați și 43.4 la sută femei. Acest rezultat dovedește pe deoparte că femeea română muncește și pe de altă parte că elementul femeesc caută să pătrundă din ce în ce mai mult în toate ramurile de activitate productivă.

Se muncește mai mult la țară decât la orașe?

Din același cifre statistice adunate de minister, cu prilejul recensământului general din anul 1912, se poate vedea că la orașe numărul persoanelor active față de populațiunea întreagă este mai mic ca în comunele rurale, unde numărul celor activi este covârșitor.

Acest fenomen se explică prin aceea că la țară, muncile agricole se exercită mai cu ușurință de ori și cine pe când la orașe, o meserie oarecare nu se execută de cât de oameni formați și cu pregătire pentru ocupațiunea ce și a ales. Un alt motiv este și acela că la orașe trăiesc mai mulți din categoria celor fără ocupațiune, decât la țară.

Între aceștia se numără: bătrânii, invalizii, vagabonzii, cerșetorii, etc., al căror număr, în comunele rurale este limitat.

Aceasta era, în rezumat, structura populațiunei din vechiul regat, în anul 1912.

Pentru timpul de față, împrejurările n'au permis întocmirea unei statistici a structurei populațiunei țărei întregite, sub raportul îndeletnicirilor sale. Țara mărindu-se și-a sporit patrimoniul cu bogățiile provinciilor unite și cu hărnicia populațiunilor respective.

Cifrele ne-ar putea arăta râvna și puterea acestui popor de a munci și produce în toate direcțiunile. Ele ne-ar arăta capacitatea lui de a valorifica imensele bogății ale țărei și ar confirma dreptul nostru de a ocupa un loc de seamă printre statele civilizate cu drepturi de întâetate.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Vineri. 23 Martie a. c. „Samson și Dalila" rolul Dalila susținut de dna Eugenia Lucezarskaia dela Opera din București.

Duminecă, 25 Martie a. c. „Traviata" rolul Violetta susținut de dna Rita Mărcuș.

Știri din Banat

Tipografii jugoslavi au hotărât să nu mai culeagă foile șoviniste.

Timișoara, 20. — O știre din Novisad (Jugoslavia) anunță că centrala din Zagreb a muncitorilor grafici a interzis tipografilor să culeagă ziarul „Vidovdan" care apare în Novisad.

Aceiaș centrală face apel la toți muncitori grafici, rugându-i să nu culeagă nici un fel de gazetă șovinistă, atâta timp cât poliția nu va descoperi și nu va da în judecată pe autorii recentei devastări dela redacția și tipografia „Deutsches Volksblatt".

Din această cauză ziarul „Vidovdan" nici nu a mai apărut de trei zile.

Concedieri la poșta din Timișoara.

In baza unor instrucțiuni a direcțiunii poștelor din București la poșta din localitate se anunță pentru ziua de 1 Aprilie 51 de concedieri și treceri la pensie.

Printre cei concediați ori pensionați sunt: funcționari superiori, funcționari inferiori și servitori.

Se golesc camerele mobilate

Cu ziua de 1 Aprilie se termină cursurile școalei speciale de aplicație a locotenenților de artilerie.

Aceste cursuri, care s'au început cu câteva luni de zile în urmă, au fost frecventate de peste 200 de ofițeri. Mizeria de locuințe s'a resimțit și înainte foarte mult, iar după începerea acestor cursuri a obține o cameră mobilată în oraș era o raritate. Chiar ofițerii veniți pentru aceste cursuri la Timișoara, au suferit grele neajunsuri.

Cu ocazia terminării acestor cursuri, un mare număr de camere mobilate se vor goli.

O pedeapsă meritată

Proprietarul restaurantului „Cerbul de aur" din Cetate a fost amendat cu suma de 5000 de lei, pentru faptul că, spre a fi servit cu precădere, plătea carnea ce o cumpără dela diferite măcelării cu un preț mai mare decât cel maximal.

Schimbări la poliție

Dl comisar cl. I Lazăr Bain intrat din nou în serviciul poliției a fost însărcinat cu conducerea secției criminale de pe lângă prefectura noastră de poliție. Dl Atanasie Guțu, șeful de până acum al acestei secții, a fost numit șef al detectivilor.

Cadavru pescuit

Jandarmeria din Săcălaș a înștiințat poliția din localitate că în apropiere de acel sat a fost pescuit din canalul Bega cadavrul unei femei tinere. In urma semnalmentelor date de jandarmarie, s'a constatat că este vorba de Elisabeta Somogyi, muncitoare la fabrica de ghete „Turul", care a dispărut acum câteva zile dela locuință. Deoarece cadavrul nu prezintă nici o urmă de violență se crede că este vorba de o sinucidere.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru".

Se repetă „Văpaia", piesă în 3 acte de Hl Kistemaeckers cu Dnii D. Psatta Neamțu-Ottonel V. Vasilescu, Ghibericon, N. Dimitriu și Dnele Mitzi Ignătescu-Dobrescu, Sylvia Jipescu Jeana Landry.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III ◆ No. 759 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Marti 27 Martie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 200 L.
PE 1 AN . . . . 100 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 50 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 40 L.

Noua compunere a Senatului

Maturul Corp va deveni locul de întâlnire al tuturor competințelor

Cu prilejul discuției articolului 69 și 70 din noua Constituție, privitor la modul de alegere al Senatului și la creiarea senatorilor de drept, s'au ridicat în Senat unele glasuri împotriva prevederilor proectului în discuție. Conform acestor prevederi fiecare județ va alege un senator. Alegerile se vor face de către consiliile județene și comunale reunite în așa fel încât interesele locale să fie cât mai real reprezentate în maturul Corp.

Pe lângă acești senatori aleși, Senatul va avea în sânul său senatorii de drept, adică exponenții vieții politice generale și senatorii aleși pe specialități: reprezentanți ai comerțului, industriei, agriculturei și ai principalelor ramuri de activitate socială.

Obiecțiunile ridicate s'au mărginit a exprima temerea că norma de compunere a senatului se depărtează de principiul votului universal, și prin urmare alegerile nu vor exprima voința generală a țării.

Cât sunt de puțin temeinice aceste obiecțiuni a arătat d-l Al. Constantinescu, ministrul domeniilor. Alegerile nu numai că nu se îndepărtează de la principiile votului universal, dar le complectează și desăvârșește creind un corp deliberativ de selecțiune și competență, pe care nu îl poate forma norma de până acum a alegerilor. Cât este de necesară prezența competențelor și a elementelor selecționate ni-au dovedit-o ultimele discuțiuni parlamentare. Prezența prelaților de ex. în Senat a dat acestuia o prestanță pe care Camera, — în actuala ei formație, nu o va atinge niciodată. Discuțiunile s'au urmat cu seriozitate și calm spre însuși folosul chestiunei în discuție. Astfel s'a putut ajunge la fixarea atâtor principii în formă și complectă și definitivă, fără ca măcar o singură clipă atmosfera să fi fost turburată.

Dar priviți Camera. Discuțiunile epătimașe înlătură orice posibilitate de adâncire a problemelor; la tot pasul interesele generale ale țării sunt copleșite de incursiuni de ordin subiectiv; pornirile de opoziție depășesc în permanență limita îngăduită; interesele de partid primează.

Astfel cum se prevede în noua Constituție compunerea Senatului, se creiază un element de echilibru parlamentar, un element ponderator, mai presus de orice isbucnire tinerească. Reprezentanții județelor, ei înșiși aleși ai votului universal prin creiațiile acestuia: consiliile comunale și consiliul județean, vor aduce în Senat cuvântul echilibrat al nevoilor locale bine drămuite, în totalitatea intereselor generale; reprezentanții principalilor factori de avuție națională, reprezentanții comerțului, ai industriei, ai agriculturei, vor aduce acolo priceperea nelegată de interese străine; iar reprezentanții cultului și ai învățământului vor aduce cuvântul luminat al îndrumătorilor sufletești ai națiunei. Legea trecută prin judecata cumpănită și calmă a acestor oameni încercați, va fi legea care ne trebue, legea complectă, capabilă să corespundă tuturor situațiilor și tuturor împrejurărilor.

Cât despre temerea unora că senatorii de drept vor copleși numărul senatorilor aleși nici nu mai poate fi pusă în discuție. In situația actuală, d-l ministru Constantinescu a arătat că abia nouă persoane cad în această categorie, dintre cari trei sunt căpeteniile armatei. Senatorii de drept ca exponenți ai vieții noastre politice vor aduce în Senat experiența parlamentară și politică a oamenilor politici cari s'au ridicat printr'o neobosită muncă pentru țară și neam. Va cuteza cineva să se ridice contra participării la Senat a d-lui Ferechide, a d-lui Ion I. C. Brătianu, a d-lui Pavlică Brătășanu, a d-lui Constantinescu, a d-lui Disescu și a d-lui Al. Marghiloman, pe care votul universal l'a scos definitiv din viața politică odată cu partidul al cărui șef era? Desigur că nu, și iarăși e sigur că majoritatea oamenilor politici cari cad în această categorie nu vor renunța la plăcerea de a sta în fața alegătorilor pentru a-și cuceri locul la care au drept să râvnească.

In noua Constituție compunerea Senatului este cea mai frumoasă realizare a vremilor noastre.

C.

Noua Constituție

Garantarea dreptului de proprietate

Miercuri a avut loc la București un consiliu de miniștri la care au luat parte și delegații comitetelor parlamentare pentru redactarea textului Constituției. In acest consiliu s'au stabilit formulele asupra dreptului de proprietate.

Astfel se va înscrie în Constituție sub formula înscrisă dela în actualul proect, formula înscrisă sub art. din Constituție dela Iași, cu specificarea că în ceiace privește exproprierea pe viitor în domeniile rurale, ea s'a terminat cu cele două exproprieri făcute până acum prin legea agrară votată de trecutul Parlament.

O nouă expropriere rurală nu se va mai putea face decât respectându-se formulele prescrise de vechea Constituție și anume: arătarea punctelor de revizuit și apoi strigările necesare pentru convocarea unei Constituante care urmează să voteze ea exproprierea cu majoritatea de două treimi.

In tot cazul prețul pământului expropriat va fi fixat de justiție și nu prin legi ale parlamentului.

Deasemeni în ceiace privește exproprierile urbane s'a hotărât ca ele să nu se mai poată face decât în caz de utilitate publică recunoscută, cu o justă și prealabilă despăgubire pe care tot justiția o va fixa.

In privința exproprierei pădurilor s'a luat deciziunea ca nici acestea să nu se poată face decât tot în caz de utilitate publică. Prețul va fi fixat de justiție. Numai pădurile de șes a căror întindere trece de 50 hectare și cele de deal cu o întindere de peste 100 hectare vor putea fi expropriate. Exproprierea se va începe cu pădurile statului și numai în caz de nevoie se va recurge la cele particulare în scopul creiării pădurilor comunale.

Acestea sunt principiile prin care se va garanta în noua Constituție dreptul de proprietate. In marginile lor nu va fi îngăduit nimănui să treacă peste dreptul de proprietate care este astfel pus la adăpost de poftele anarchice ale primului venit, cum a lămurit atât de bine primul minsitru această chestiune la consfătuirea majorităților parlamentare. Căci cea mai bună chezășie a stării de ordine și de drept este respectarea proprietății In acelaș timp formulele inscrise în Constituție nu împiedică evoluția ulterioară a statului. Când necesități naționale și sociale vor cere o nouă expropriere, ea se va putea realiza. Insă aceast ărealizare se va face în condițiuni care nu știrbesc nimic din autoritatea dreptului de proprietate.

Formula constituțională adoptată în proectul supus Adunărilor Naționale stabilește un echilibru între necesitățile pe care evoluția le creiază într'o societate și dreptul de proprietate care stă la baza societății.

Garanțiile care se statornicesc prin Constituție pentru asigurarea dreptului de proprietate nu împiedecă soluțiuni cari dacă nu s'ar da ar constitui tocmai prin aceasta o primejduire a proprietății. Și într'un stat în care dreptul de proprietate s'ar găsi amenințat fie prin negarantarea lui, fie prin circumscrierea lui în limite care ar face imposibile soluțiunile cerute de necesitățile evoluției sociale, înt'un astfel de stat regimul de ordine s'ar prăbuși făcând loc anarchiei.

[...]ema reparațiunilor și viitorul Europei

Greșelile Aliaților

In momentul când, în 1918, imperiul german s'a prăbușit, problema reparațiunilor nu era contestată de nici un german. Astăzi în 1923, e greu să găsești unul care s'o recunoască altfel, decât doar în mod verbal.

Cei mai mari admiratori ai tratatului din Versailles recunosc acum greșelile făcute de Conferința de pace.

Uitând învățămintele trecutului, Clémenceau ca și colegii săi Wilson și Lloyd George au crezut că Europa secătuită de mărfuri va fi cuprinsă deodată de o febră de producție, care va răspândi prosperitatea asupra lumii întregi.

Prima greșală a fost că nu s'a fixat de la început cifra reparațiunilor.

Până la 1 Mai 1921, și-au zis cei trei mari oameni de stat, Germania revenind la capacitatea de producție dinainte de războiu, va fi posibil să se obție dela ea sume mai mari decât acelea care s'ar fi putut formula la încheierea păcii.

A doua greșală, datorită în special lui Lloyd George e că s'a cuprins în suma totală de reparațiuni și pensiunile. Lloyd George a vrut să dea prin această măsură o satisfacție majorității sale electorale, punând pe Germania să plătească, măsură care s'a întors însă contra Franței, a cărei parte proporțională în reparațiuni s'a redus prin introducerea pensiunilor engleze.

Nesiguranța Franței

Starea precară a Germaniei

Pe de altă parte Anglia, temându se de concurența germană a închis frontierele sale. Germania care nu putea să-și plătească datoria decât exportând cât mai mult s'a găsit astfel înconjurată de un zid de netrecut ridicat împotriva ei, și exportul său în loc să crească a scăzut la jumătatea cifrei dinainte de războiu.

In acest timp Franța devenea din ce în ce mai neliniștită, din cauza nesiguranței sale. Statele Unite degajându-se din motive de politică internă de semnătura dată prin Pactul de garanție, Franța se vedea singură cu cele 36 de milioane de locuitori în fața a 60 de milioane de Germani.

In schimb și Germania aluneca pe panta unui proces de descompunere socială, morală, culturală economică și politică cum nu s'a mai văzut ni istorie.

Ruina totală a capitalului strâns în care stă forța națiunilor, a avut ca efect distrugerea burgheziei, în profitul clasei noi de cămătari și îmbogățiți de războiu.

Poporul german este atins în forțele sale morale de necesitatea speculației, care a devenit procedeul normal al repartiției monetare.

De cine a fost dictată ocupațiunea Ruhrului?

Dorința Angliei și a Statelor Unite

In fața perspectivei de a nu i se echita reparațiunile, guvernul francez a fost silit să recurgă la măsuri extreme.

Și totuși deabia dup ămulte deliberări, Poincaré s'a decis la ocupațiunea militară a Ruhrului, punând în joc durata Antantei și paralizând acțiunea diplomatică franceză în Orient.

Dorința sa sinceră e să limiteze la minimum necesar, atât în spațiu cât și în timp, ocupațiunea teritoriului german, dar din cauza atitudinei ostile a Germanilor, au fost necesare operațiuni militare și întinderea zonei de ocupație. Astăzi Franța nu mai poate să dea înapoi; a ceda înseamnează a fi învinsă.

Pe de altă parte sentimentul național împiedică pe Germania să cedeze.

Franța nu cere decât 52 la sută din cele 50 de miliarde, adică 26 de miliarde, care acoperă aproape cheltuelile restaurărei regiunei de Nord, anularea datoriilor sale de războiu.

Ceia ce cere ea mai mult peste acest program minim nu e pentru ea, ci pentru aliații săi.

Anglia vrea să reia comerțul cu Germania, pentru a pune capăt șomajului — adică să reconstitue capacitatea de cumpărare a Germaniei, salvându-și totodată industria și comerțul ei.

Ce voește guvernul Statelor-Unite? Să nu fie obligat să mărturisească poporului american că Franța nu-și va plăti datoriile, până ce Germania nu va fi în stare să-și achite reparațiunile.

Indiferența neutrilor

Căderea mărcii și politica de rezistență a guvernului german fac însă inposibilă satisfacerea nevoilor Antantei.

Din nefericire chestia reparațiunilor nu e numai o problemă franco-germană. Europa întreagă suferе de ruină precipitată a activităței economice din Occident. Europa suferе de pe urma ostilităței dintre *două mari popoare ale continentului.*

Și mai cu seamă neutrii cari au privit impasibili cum s'a dezvoltat indignarea în sufletul poporului francez și la ruina progresivă a situației economice și a civilizației Germaniei.

Pasivitatea statelor neutre în fața evenimentelor actuale se aseamănă cu indiferența Imperiului din Orient, față de ruina lumei occidentele, în secolul al V-lea.

Nimeni nu mai ignorează situația dezastruoasă a Europei și dacă nu noi suntem chemați să vedem sfârșitul acestei tragedii, urmașii noștri desigur că o vor trăi. Căci lumea poate să propage ura, dar nu se poate hrăni din ea.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Asociaţia dramaturgilor români

Un început bun şi o clauză ciudată

Din Bucureşti se anunţă înfiinţarea „Societăţii autorilor dramatici", alcătuire menită să vegheze la apărarea intereselor materiale şi morale ale scriitorilor de teatru românesc. Dintre membrii fondatori ai societăţii fac parte:

Arhip Ticu, Asian I. C., Bârsan Zaharia, Bengescu Papadat Ortensia, Brătescu Voineşti I., Efimiu Victor, Floru Igena, Goga Octavian, Gusty P., Herz A. de, Milian Claudia, Moldovanu Corneliu, Minulescu Ion, Moşoiu Alfred, Paşcanu M., Peretz I., Petrescu Camil, Popa Ion Victor, Rădulescu Mircea, Rebreanu L., Riuleţ C., Sabaru Al., Sorbul M., Theodorian Caton, Ursachi G. Valjan şi Voinescu Romulus.

Nume vechi şi nume mai nouă; nume cari au stat pe afiş cât ţine timpul de la o reprezentaţie la alta, şi nume cari sânt pe buzele tuturor. Autori de comedii, de tragedii, de poezii şi dramă, aproape toată pleiada noastră de dramaturgi din ultimii douăzeci de ani.

Pentru un început de viaţă literară mai amplă desigur că numărul autorilor dramatici adunaţi în jurul aceloraşi interese este destul de însemnat. Pentru trecut e cam puţin dacă ţinem socoteală că din cei 27 membri consacraţi de Comitetul de lectură al Teatrului Naţional din Bucureşti, 20 sânt apariţii de la 1918 încoace. Pe aceşti 10 i-am putea deci reclama timpurilor noastre şi începuturilor de eră literară pe cari le presupunem că pornesc de la noi.

Fără îndoială că o asociaţie a autorilor dramatici ar găsi o justificare în viaţa noastră intelectuală, ca şi un teren de activitate destul de larg. Teamă ni-e însă că această societate, în compoziţia căreia intră destui membri ai altei categorii de scriitori asociaţi, să nu cadă în aceeaşi lipsă de iniţiativă şi activitate ca şi societatea de care am amintit. Şi atunci cu drept cuvânt se va putea întreba orice ar vrea să o facă: „Ce rost are „Societatea autorilor dramatici"?

O altă societate, asemănătoare celeia care se anunţă acum, este „Societatea cronicarilor dramatici" din Bucureşti. Afară de câteva agape colegiale, societatea criticilor-cronicari a mai premiat câteva lucrări dramatice. E desigur un imbold pentru talentele tinere, o consacrare anticipată. Societatea cronicarilor dramatici şi-a găsit un drum al ei. Ce va face societatea autorilor dramatici, rămâne să vedem.

Deocamdată trebue să ne mulţumim că ni s'a dat prilejul să vedem câţi sunt şi cine sunt cei ce au asemenea îndeletniciri. Un singur lucru ni se pare curios. In condiţiunile de admitere în societate se pune condiţia ca autorul „să fie jucat pe scena Teatrului Naţional". Lipsa din societate a multora ne face să credem că e vorba de „Teatrul Naţional din Bucureşti". Deci cine nu a consimţit să treacă pe sub bolta din str. Câmpineanu nu poate fi autor dramatic societar.

Pentru o societate de autori, această clauză ni se pare cam rusinoasă. Au oare autorii dramatici nevoie de diplomele comitetului de lectură pentru a şti pe cine să primească vrednic a sta alături de ei?

D. I. C.

Dela Opera Română

Ordinea spectacolelor

Duminecă, 25 Martie a. c. „Traviata" rolul Violetta susţinut de dna Rita Mărcuş.

Comitetele şcolare în ţinuturile alipite

Comitetele şcolare înfiinţate în vechiul regat dând rezultate mai mult decât mulţumitoare, ministerul de instrucţie vrea să introducă aceste comitete şi în teritoriile alipite, unde există un fel de comitete asemănătoare dar cari n'au toate obligaţiunile comitetelor din vechiul regat.

Tot în acest scop ministerul de interne, direcţia comunală, a făcut cunoscut tuturor prefecţilor din Ardeal, Bucovina şi Basarabia să ia măsuri ca toate comunele rurale şi urbane să prevadă în bugetele lor, cu începerea exerciţiului financiar viitor, fondurile prevăzute şi să le dea în administrarea comitetelor şcolare respective.

Comunele rurale vor contribui cu 14 la sută şi cele urbane cu 10 la sută din totalul veniturilor ordinare şi extraordinare şi cu celelalte fonduri obligate să le dea pentru întreţinerea şcoalelor.

Dela 1 Aprilie 1923, fondurile prevăzute în bugetele comunelor şi judeţelor pentru întreţinerea şcoalelor primare, vor fi trecute sub administrarea comitetelor şcolare.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Conferinţele „Astrei"

Aurul nostru

Conferinţa dlui Prof. V. Stanciu

In seria conferinţelor „Astrei" despărţământul Cluj, a vorbit ieri seară d-l profesor V. Stanciu despre **Aurul nostru.**

Ţara de aur cu monetă de hârtie — a început conferenţiarul, — ţara noastră este cea mai bogată în aur din Europa.

In 1911 România producea cam 2900 kgr. de aur, iar producţia Ardealului se urca singură la cifra de 3000 kgr. pe an.

Cele mai bune mine aurifere, cuprinse într'un fel de trapez aurifer, se găsesc în Munţii Apuseni.

Acest aur se datoreşte puternicelor erupţiuni vulcanice din era terţiară.

Aurul şi argintul au fost aruncate împreună cu lava şi cenuşa vulcanilor şi azi aceste metale preţioase apar ca mici fluturaşi strălucitori. Originea lor vulcanică se constată după rocile înconjurătoare, care sunt roci metamorfice.

In afară de această formă, aurul se mai găseşte şi în filoane verticale sau orizontale, precum şi în pepite.

Argintul se găseşte la un loc cu aurul într'o proporţie, variind dela 23—75 la sută. Ardealul produce dela 8000 la 10.000 kgr de argint anual.

Pământul nostru a fost căutat din cele mai vechi timpuri tocmai pentru această rară bogăţie. Expediţia lui Darius desigur că nu a avut alt ţel. Sub Domiţian s'a făcut o penetraţiune română, paşnică pentru scoaterea aurului.

Pe lângă spălările obişnuite Romanii au exploatat şi aurul filoanelor. Cetatea de lângă Roşia ne vădeşte tehnica ce-o aveau Romanii în săparea şi susţinerea bolţilor.

Noi exploatăm azi aurul destul de rudimentar, ceea ce aduce o risipă de 50—70 la sută. Dacă s'ar utiliza căderile de apă, am putea să curmăm risipa provocată de procedeele actuale.

Aur se mai găseşte în regiunea Cozlei, Călimănelor, Oltului, Jiului, Abrudului, Săcărâmbului, Dobrogea, Baia-Mare, Brad, etc. Coroana M. S. Reginei e făcută din aur dela Baia-Mare.

In prezent avem câteva instalaţii moderne, cum sunt uzinele Statului dela Roşia şi uzinele de lângă Brad. Acestea din urmă singure au un debit de 1400 klgr. aur pe an.

Dacă ne-am da osteneala să ridicăm producţiunea acestui metal preţios, dacă am face instalaţii noui şi moderne de exploatare şi dacă am reuşi să prindem doar jumătate din ceea ce ne fură apa, în curând stocul metalic al Băncii Naţionale ar fi sporit, valuta ne-ar fi refăcută şi în sfârşit, am putea avea monetă de aur.

G. R.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Mişcarea intelectuală în Franţa

- Cele mai noui cărţi apărute -

— **L'Allemagne d'aujourd'hui dans ses relations avec la France** (*Germania de azi în relaţiile ei cu Franţa*) de **Henri Lichtenberger.** Sunt observaţii personale făcute cu o obiectivitate deplină ce lămuresc atât punctul de vedere francez, cât şi punctul de vedere german, determinând marile curente ale opiniei germane şi descriind lupta pentru executarea tratatului dela Versailles.

Analizând neîncrederea reciprocă în tactica diplomatică autorul conchide că tensiunea dintre aceste două ţări va fi atenuată prin demobilizarea intelectuală şi prin disolvarea realismului pesimist de astăzi.

•

— **Le Soleil ne se leva pas** (*N'a răsărit soarele*) de **André Dahl.** Închipuindu-şi că nu a răsărit soarele într'o zi, autorul descrie diferitele urmări caraghioase ale acestui fenomen: atitudinea guvernului, telegramele trimise de prefecţi, rugăciunile jandarmeriei, etc. prilejuri bine întocmite pentru a provoca cititorilor râsul.

Nici politica externe nu-i uitată. Aşa, raportul guvernatorului general al Alsaciei şi Lorenei prin care se arată că noaptea prelungită a avut un efect urât asupra populaţiei, căci „pe vremea dominaţiei germane, soarele era mai regulat", sau, plină de haz telelegramă a guvernului britanic prin care acesta îşi expune părerea că acest cataclism nu ar putea să aducă anularea datoriilor de război, nici întârzierea plăţii sumelor datorate.

Un personaj dintre cele mai hazlii e un oarecare ziarist, care scrie inspirat de vin şi de tutun, un interview cu Papa asupra cataclismului precum şi informaţiuni ticluite de el, dar tercute în coloana faptelor riguros exacte.

E o capo-d'operă de ironie, bun simţ şi humor.

Cei dornici de un râs sănătos o vor citi cu plăcere.

•

— **Au Pays du Souvenir.** (*In ţara amintirii*) de **Frantz Jourdain.** Cunoscând oameni celebri, Frantz Jourdain ne dă amănunte curioase asupra generalului Boulenger, Henri Regnault, Garnier, Jules Vallès, Eugène Carrière, Edmond de Goncourt, Alphonse Daudet, etc.

Pentru însufleţirea cu care sunt scrise, aceste amintiri vor fi apreciate de toţi acela cărora le plac artele, literatura, trecutul şi anecdotele asupra scriitorilor şi artiştilor dela sfârşitul secolului al XIX-lea.

•

— **En gagnant mon pain** (*Câştigându-mi pâinea*) de **Maxime Gorki.** E a doua parte a mişcătorului roman auto-biografic „Ma vie d'enfant" (Viaţa mea de copil), publicat acum doi ani. Ucenic de cismărie, ajutor la bucătărie, prinzător de pasări, ucenic la un fabricant de icoane în sfârşit, Gorki ne arată toate situaţiile prin care a fost ursit să treacă un copil aproape părăsit şi care trebuia singur să-şi câştige existenţa. Dar nu aceste peripeţii fac interesantă această capo-d'operă, ci analiza profundă şi mişcătoare a mulţimii de personagii, în mijlocul cărora a trăit copilul şi ale căror caractere psihice şi morale sunt evocate în trăsături surprinzător de vii.

•

— **Nietzsche** de **Charles Andler.** Sunt părerile filozofului în timpul celor şase ani de boală, 1876–1882. „E mai bine să pieri decât să urăşti şi să-ţi fie frică; e mai bine să pieri de două ori decât să te faci urât şi de temut; aceasta va trebui să fie într'o zi suprema maximă a oricărei societăţi politic organizate". Nietzsche e arătat ca fiind un anunţător al marelui război.

•

— **L' Appel des Ténébres** (*Chemarea întunericului*). de **Marcel Berger.** O uzină imensă în care se caută a se fabrica un nou oţel mai rezistent decât toate cele cunoscute. Un sărman bătrân se prezintă şi cere de lucru dar e refuzat căci nu e în stare de nici o muncă manuală sau intelectuală. Intervine fata acestuia, plină de tinereţe, de graţie şi de forţă şi obţine pentru ea şi tatăl ei locurile ce le vor îngădui să trăiască. Mama fetei, se îndeletniceşte cu spiritismul, tatăl e un degenerat iar fata, e o filină aprinsă, imperioasă, misterioasă şi sălbatecă, urând cu înverşunare Anglia pe care o crede autoarea războiului.

Autorul deşi a evocat acest mediu bizar cu o intensitate extraordinară, totuşi nu a reuşit să rezolve enigma titlului. Cartea are însă un înţeles dacă o socotim ca un simbol al familiei imperiale ruse...

•

— **Fichte et son temps** (*Fichte şi timpul său*) de **Xavier Leon.** Fichte au fost în Germania teoreticianul şi propagatorul acţiunei Revoluţiei franceze pentru care a trebuit să şi părăsească Iéna — 1806 — sub acuzarea de ateism.

Acest studiu conţine documente inedite asupra desvoltării şi urmărilor economice, politice şi sociale ale Revoluţiei.

Se dau şi unele lămuriri asupra chipului cum a fost elaborată Teoria ştiinţei.

G. R.

Eșecul agitațiilor opoziției coalizate

Acțiunea extraparlamentară a coaliției naționalo-țărăniștă ca și acțiunea parlamentară s'a sfârșit prin ridicol eșec

Acțiunea coaliției naționalo-țărăniștă începută în Parlament și continuată în stradă a sfârșit prin cel mai lamentabil eșec.

Am văzut la ce s'a mărginit această acțiune în Adunările Legiuitoare. Scandaluri, bătăi, fluerături, jocuri de serpentine, într'un cuvânt obstrucționism de scandalagii. N'am auzit ridicându-se de pe băncile opoziției coalizate nici un glas care prin autoritatea gândirii serioase și prin prestigiul adevărului să aducă o critică serioasă, obiectivă și îndreptățită operei constituționale pe care guvernul și majoritățile sunt hotărâte s'o realizeze. N'am auzit nici un glas în care să răsune grija de interesele statului și nu ni s'a oferit de către opoziția turbulentă a celor două partide coalizate nici o dovadă că înțelege marile necesități naționale.

La discuția generală oratorii celor două grupări unite prin dorința de a ajunge la putere și prin întrebuințarea acelorași mijloace de luptă politică, n'au rostit decât cuvântări goale de orice ideie, de orice preocupare cinstită și de orice grijă pentru nevoile țării. Sabotând munca parlamentului și turburând liniștea dezbaterilor, deputații naționali și țărăniști au încercat să împiedice realizarea Constituției. Dar excluși din Parlament și compromiși în fața opiniei publice prin acțiunea lor parlamentară, reprezentanții celor două partide au voit să scoboare în stradă agitația.

In scopul acesta au convocat la București întruniri publice. Ce-au fost aceste întruniri știm cu toții. Trepăduși cluburilor politice țărăniști și național au adunat câteva mii de gură-cască și de derbedei pe cari i-au pus să asculte și să aplaude discursurile incendiare ale fruntașilor.

S'au schițat câteva manifestații de stradă, a căror însuflețire s'a stins repede sub avalanșele de apă ale pompelor de incendiu.

In locul unor manifestații grandioase am asistat la spectacolul ridicol și lamentabil al unei mascarade. Crezând că vor putea da aparența unei revoluții, fruntașii coaliției naționalo-țărăniste au pus la cale manifestații care au arătat prin lipsa lor de adevărată însuflețire și prin ridicolul mod în care s'au împrăștiat, că această coaliție de scandalagii și de poftitori de putere n'are contact cu masele și că opinia publică în întregime privește cu dispreț acțiunea acelor două grupări coalizate.

Sfârșitul lamentabil și ridicol al agitațiilor de stradă desvoltate de aceste partide în Capitală dovedesc că ele nu pot face mai mult decât au încercat să facă prin acțiunea extra-parlamentară pe care o desfășură.

Amenințarea cu revoluția și cu dezagregarea unității naționale, rostite de fruntașii coaliției, s'au dovedit a fi lipsite de orice realitate. Înțeleaptă și conștientă, lumea românească, doritoare de ordine, de muncă și de liniște, se ține de parte de orice egitație.

Acoperiți e ridicol prin rușinosul eșec al agitațiilor din București, fruntașii partidului național și țărănist încheie acum triste socoteli pentru ei.

Bilanțul activității lor parlamentare și extra-parlamentare este de zastruos pentru politica lor. Vor învăța ceva din trista experiență pe care au încercat-o?

Un nou complot comunist în Ardeal

Acțiunea propagandiștilor dela Moscova — Organizarea unei armate roșii — Descoperirile senzaționale făcute în Ardeal

S'a anunțat și prin presă, acum două trei săptămâni, că serviciul din Ardeal al siguranței statului a descoperit o întinsă organizație comunistă, compusă în majoritate din tinerii muncitori din Cluj și din ținuturile miniere. S'a afirmat atunci, că organizațiunea comunistă descoperită în iarna aceasta a elaborat împotriva statului planuri cu adevărat senzaționale. Complotul descoperit acum întrece — după cum spuneam atunci — toate comploturile de până acum.

Cercetările s'au făcut în cel mai mare secret și despre rezultatul anchetei nu s'a dat până acum nimic în public.

Neobositul comisar Chendi, dela Inspectoratul de Siguranță din Iocalitate, căruia i-se datorește în cea mai mare parte această descoperire, a interogat timp de mai multe săptămâni pe arestații în număr de peste o sută. Despre ancheta aceasta n'am putut afla nimic însă.

Ieri, câțiva din cei arestați au fost predați parchetului împreună cu actele de dare în judecată.

Actul de dare în judecată

Interesându-ne la autoritățile judiciare și la cei arestați, am aflat lucruri, cari vor documenta pe toată lumea despre primejdia ce o pregătiau statului aceste elemente comuniste.

Arestații depuși la parchet sunt în număr de 25 și sunt în majoritate tineri. Printre ei sunt patru unguri, un român și 17 evrei. Au fost dați în judecata parchetului pentru propagandă bolșevică, pentru răspândire de manifeste incendiare, spionaj și organizarea unei armate roșii.

Toate trei acuzațiile ne sunt cunoscute și din alte ocazii. Organizarea armatei roșii este însă un lucru cu adevărat nou.

Organizația își avea centrul la Cluj și avea ramificațiuni în întreg Ardeal. Curieri speciali întrețineau legături cu organizațiile bolșevice din Viena, Budapesta, Dobrițin, dar mai cu seamă cu Berlinul și Moscova.

Din aceste centre se introduceau în țară manifeste și instrucțiuni în vederea marei lupte contra statului.

Opera propagandiștilor dela Moscova

Mult mai interesantă este însă propaganda făcută în interiorul Ardealului. Organizația avea propagandiști speciali trimiși dela Moscova, unde au trecut examenul cursului de propagandă bolșevică de șase luni. Propagandiștii aceștia operau mai cu seamă printre tinerii muncitori, mai neexperimentați și mai înflăcărați de cât bătrânii, cari parcă-se, au învățat ceva din păținile din trecut. Poate după indicațiile școalei de propagandă din Moscova, au luat printre ei și femei, cari operau de asemenea printre tineri.

Cine sunt conducătorii

Conducătorii organizației sunt: Oros Miklós, Adolf Lövinger, Fischer Mór, Székely Károly, Weiszmann Arpád. De notat, că sunt printre ei și de aceia, cari au fost osândiți pentru complot comunist și amnestiați apoi, aceștia îndată după amnestie au început a organiza partidul comunist clandestin, apoi partidul comunist al tinerilor.

„Armata roșie"

Principala lor vină este, că au organizat în întreg Ardealul o armată bolșevică clandestină, care făcea regulat exerciții, lua instrucții se pregătia, cu un cuvânt, după un sistem bine organizat, în scopul de a proceda la un moment dat la faptă și a proclama dictatura proletară.

Armata roșie a început să se organizeze pe la începutul anului în curs. Făceau din ea parte mai cu seamă tineri, organizați sub denumirea de cercetași. Serviciul siguranței statului li a descoperit întreaga organizație, sistemul de instrucție, planurile de luptă, cari toate au fost mărturisite de împricinați cu ocazia instrucției. Armata aceasta roșie s'a organizat după modelul armatei roșii ungurești a lui Bela Kun. Conducătorii ei erau împricinații Orosz Miklós, Lövinger și a.

Organizația „soldaților roșii" avea de două ori pe săptămână școală la partidul comunist. Instrucțiile le primia dela Moscova, prin curieri veniți prin Berlin—Viena—Budapesta. Curierii aceștia treceau granița fraudulos, aducând și instrucțiunile pritoare la celelalte secțiuni ale partidului comunist.

Propaganda din școlile maghiare și evreești

Printre alte acuzațiuni aduse arestaților este și aceasta, că au făcut propagandă printre elevii școalelor maghiare și evreești, îndemnându-i să se constitue în organizații bolșevice. După cum am aflat, propaganda aceasta n'a rămas fără rezultat.

•

Chestiunea acestei propagande făcute prin școli, trebue să ne preocupe mai serios.

Deocamdată nu facem decât să atragem atenția autorităților școlare asupra acestei propagande.

Faptul că organizația aceasta avea ramificațiuni în toate orașele ardelene și că în decurs de abia câteva luni a putut să înjghebeze o forță însemnată în vederea proclamării dictaturii proletare, face o dovadă de lină despre primejdia ce însemna pentru statul român în cazul când organizația ar fi putut să-și continue opera de distrugere.

•

Și pentru aceasta, deci dar mai ales pentru faptul, că ne găsim sub stare de asediu, ne-a mirat, că cei arestați au fost dați la parchet, cât timp judecarea lor era de competința justiției marțiale.

Cine reprezintă Ardealul

Partidul național a avut totdeauna pretenția că reprezintă Ardealul. Desigur lumea serioasă a surâs cu indulgență la ridicolele pretenții ale partidului național. In nenum rate rânduri poporul român din Ardeal s'a desolidarizat de oamenii și principiile partidului național. Ultimele evenimente politice petrecute la București i-au retras și cele din urmă simpatii. Partidul național prin acțiunea antipatriotică la care s'a dedat înjosește prestigiul de care cinstită al acestei provincii. Pretindeni în Ardeal acțiunea sa este condamnată cu energie. Astfel în adunarea poporală dela Șiclău s'a votat următoarea moțiune semnificativă :

„Cetățenii din comunele grănițere ti Otlaca, Șiclău, Socodor, Pilul Mare, Vârsand, întrunindu-se Duminică, în ziua de 18 Martie în comuna Șiclău, își manifestă disprețul față de purtarea antinațională a deputaților o oziționiști din Ardeal, cari au nemai pomenita îndrăzneală de a vorbi „în numele Ardealului" și a poporului de aci.

Acestor deputați, cari s'au hrănit din demagogii, reducând alegătorii prin promisiuni neîmplinite, ba au lucrat și lucrează chiar contra intereselor poporului, ci numai în interesul lor pur personal, li se aduce la cunoștință a numai avea cutezanță de a se pretinde reprezentanții gândirei poporului din Ardeal, pe care așa josnic l'au compromis".

Astfel răspunde Ardealul la agitațiile partidului național.

Eșuarea campaniei opoziției

Ultima zvârcolire a domnului Vaida

Eșuarea complectă a mișcării de stradă încercată de „opoziția unită" a descurajat adânc partizanii celor două partide agitatoare. Intr'un interview cordat ziarului „Adevărul", d. Vaida confirmă această stare de spirit și încearcă o acțiune desperată.

D-l Vaida dă „șah la Rege", amenințând pe Suveran. D-sa pretinde că noua constituție nu poate avea „putere obligatorie" decât pentru cei ce o discută și votează, și că suveranul dacă o va sancționa se va expune să fie desaprobat de partidul național și partidul țărănist.

Lipsa de diferență a limbajului d-lui Vaida față de Suveran, ca și îndemnul la nesupunere față de noua constituție, dovedesc suficient toată seriozitatea politică a „marelui bărbat de stat d-l Vaida-Voivod.

Se zice că cineva cu multă experiență politică, ar fi spus că „în partidul național se găsesc unii *tineri* ca d-l Vaida, Sever Dan și alții".

Noi credem că ironia e prea dulce pentru d-l Vaida, căruia i s'ar putea aplica și alte calificative mai proprii d-sale.

„Unirea Ardealului" în Parlament

In ședința de Joi a Camerii, d-l Ciceo-Pop a luat cuvântul pentru a protesta împotriva unei afirmațiuni a d-lui Leonte Moldovanu care ar fi spus că Ardealul s'a unit cu vechiul regat sub presiunea armatelor române. Este un fapt istoric că Ardealul s'a unit din libera sa voință cu România prin hotărârea întregei lumi românești de aci. Nu acest adevăr a voit să-l tăgăduiască d-l Leonte Moldovanu. D-sa a afirmat — și afirmațiunea sa se găsește întărită prin mărturiile d-lor Goga, Cosma, și alți fruntași ardeleni — că partidul național și în special actualii lui conducători, d-nii Maniu, Vaida și Goldiș, n'au proclamat unirea decât sub presiunea miilor de țărani și intelectuali români adunați la Alba-Iulia. Căci partidul național avea un proect de autonomie politică și administrativă a Ardealului la care au trebuit să renunțe pntrucă era împotriva voinței Ardealului. Și când acestea erau sentimentele partidului național și când se cunosc tratativele duse de d-nul Goldiș cu guvernul maghiar ca și declarațiunile de fidelitate față de Ungaria ale altor fruntași naționali, este îngăduit să afirmi că prezența armatelor române în Ardeal au influențat într'o mare măsură hotărârea partidului naițonal de a proclama unirea.

Ardealul întreg a voit unirea și numai fruntașii partidului național șovăiau. La acestea se referă afirmațiunea d-lui Leonte Moldovanu. Dar obișnuit să confunde totdeauna politica sa cu sufletul Ardealului, protestul d-lui Ciceo-Pop nu ne surprinde. El ne oferă însă prilejul pentru a stărui încă odată asupra deosebirei uriașe care s'a manifestat în preajma unirii între entusiasmul înflăcărat al românismului din Ardeal care voia unirea fără condiții și șovăiala inspirată de calculele meschine și de interese personale a fruntașilor partidului național.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

De la Asociaţia Invalizilor de răsboiu

Afilierea Asociaţiei ardelene la Asociaţia generală a invalizilor

Către Invalizii de răsboi din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene

Invalizilor de război din Ardeal, Banat şi părţile ungurene, le este cunoscută străduinţa de organizare şi acţiunea plină de insufleţire a câtorva invalizi de război — din centrul acestor părţi — din Cluj. Această stăruitoare acţiune de organizare, s'a întreprins dintr'o necesitate imperativă, motivată de nesocotirea nevoilor invalizilor, încă din anul 1920 cu intenţiunea de a înregimenta pe toţi invalizii şi văduvele de război în cadrele unei societăţi a lor proprie, pe care atunci o numeam „Societatea Invalizilor şi Văduvelor de război din Transilvania, Banat, etc.“

Ţinând seamă, că dreptatea pentru militarii invalizi de război, nu se poate face fără concursul eficace şi al lor, că strigătul celor cari suferă pe urma războiului, numai atunci va avea ecoul dorit când vor fi grupaţi toţi într'o singură organizaţie a lor proprie recunoscută ca autoritate morală şi juridică;

Conduşi de acest ideal, pătrunşi de necesitatea organizării, care se impunea tot mai mult, ne-a succes să realizăm „Societatea Invalizilor şi văduvelor de răsboiu din părţile transilvănene“.

•

Imprejurările însă n'au fost cu noi până la sfârşit. Apatia şi indiferentismul oamenilor de astăzi, viaţa grea şi patimile omeneşti, au paralizat munca depusă. Străduinţele nobile au rămas fără rezultatul dorit, şi în timpul din urmă, în lipsa oricărui sprijin moral şi material, cadrele organizaţiei transilvănene, au părut nepotrivite, şi toată nădejdea nu era pusă numai în viitor îndepărtat.

In faţa acestei situaţii nu tocmai prielnice, în mijlocul acestei stări triste — cu deosebire pentru noi cei din părţile de dincoace de Carpaţi — ale căror interese trebuiau în spec al susţinute, conducătorii societăţii invalizilor transilvăneni, au crezut de cuviinţă şi de bine, să ia contact cu „Asociaţia Generală a Invalizilor de rasboiu“ cu sediul în Bucureşti, a cărei conducere efectivă este în mâna numai a invalizilor, şi cadrele cărei organizaţii, este asigurat concursul cel mai larg invalizilor, în toate chestiunile, cari îi privesc.

•

In urma unei înţelegeri frăţeşti şi a acordului acceptat de ambele părţi, Societatea Invalizilor de dincoace de Carpaţi s'a afiliat „Asociaţiei Generale a Invalizilor din România Mare“, rămânând, ca în conformitate cu dispoziţiile legii I. O. V., vechia organizaţie să fie împărţită în trei Direcţiuni regionale: Cluj, Sibiu şi Timişoara. Regionala Cluj, a şi luat fiinţă, având la conducere un comitet compus din 15 invalizi de război, aleşi de comitetul vechiu şi confirmaţi de Comitetul central al Asociaţiei Generale a Invalizilor.

Membrii de drept ai Asociaţiei Generale a Invalizilor din Războiul României Mari, (la Centrala şi Regionale) sunt toţi şefii autorităţilor bisericeşti, militare şi civile, precum se prevede în legea Oficiului Naţional I. O. V.

Membrii aleşi ai Direcţiunei Regionale Cluj.

Preşedinte: Profesor Mihail Hurducaciu. Membrii: Colonel A. Stoica, dr. G. Triff advocat, T. Fodor, şef administrator la oraş; dr. P. Crişan, judecător; Căpitan E. Şiancu; Căpitan I. Vancea; Lt. A. Banciu; dr. L. Gábor, cand. adv.; Lt. C Anca; I. Morariu, funcţionar de bancă; V. Grama, funcţionar; I. Câmpean, funcţionar; G. Giurgiu, funcţionar; F. Barta, funcţionar.

•

NB. Biroul Regionalei Cluj — în mod provizor — este în Piaţa Cuza Vodă Nr. 6. Etaj I., unde invalizii fără deosebire de grad, se pot adresa cu orice cereri cari îi privesc ca invalizi de răsboi. In vederea legăturilor ce voim să le avem cu invalizii de pe întreg cuprinsul Regionalei Cluj, sunt chiar rugaţi aşi comunica adresele lor exacte şi sunt chemaţi a se înscrie ca membrii, solvind taxele reglementare. (6 Lei, anual pentru grade inferioare şi 36 Lei, anual pentru ofiţeri).

Dela Teatrul Naţional

Marţi 27 c. va avea loc a XV premieră din această stagiune cu piesa „Văpaia“, de H. Kistemaeckers cu Dnele M. Ignătescu-Dobrescu, S. Jipescu, J. Landry, şi Dnii Neamţu-Ottonel, Psatta, Dimitriu, Ghibericon, Vasilescu, Borgovan, Bănuţiu.

Direcţia de scenă: Dl Gogu Mihăescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru“.
Duminecă 25 c. matineu „Cinematograful“.
Marţi 27 c. premieră „Văpaia“
Joi 29 c. „Văpala“.
Sâmbătă 31 c. „Văpala“.

•

Se repetă „Căsătoria Silită“ de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu. Virgil Vasilescu, etc.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Mott & fils
Champagne

INFORMAŢII

— **Petrecere studenţească.** *Societatea studenţilor universitari Sălăgeni a organizat pentru Luni 9 Aprilie (a doua zi de Paşti) o mare serată dansantă în com. Jibou. Venitul curat este destinat pentru înfiinţarea de biblioteci poporale.*

Publicul clujan care ar voi să asiste, este rugat să se adreseze pentru încuartiruire, la „Banca Sălăgeană“. Taxa de intrare 30 lei de persoană. Suprasolvirile se primesc cu mulţumită.

— **Inscrierile la biuroul populaţiei.** Termenul pentru anunţarea cetăţenilor la biuroul populaţiei, expirând la data de 27 crt., a fost amânat cu 15 zile din cauza că trei sferturi din populaţie nu s'au anunţat până acum.

— **Concedierea unor funcţionari.** Funcţionarii unguri dela primăria din Târgu-Mureş, al căror mandat pentru şase ani a expirat acum, au fost concediaţi săptămâna aceasta.

— **Statificarea unor şcoli.** Dupăcum am arătat cu altă ocazie, primăria Târgul-Mureşului a statificat şcoala normală comercială şi şcoala secundară de fete, a căror statificare a fost cerută de comună sub regimul maghiar.

Locuitorii din Târgul-Mureş au făcut recurs împotriva statificării. Recursul lor a fost însă respins de guvern.

— **Inundaţiile din Banat** Ni-se anunţă din Timişoara, că hotarul mai multor comune din judeţul Caraş-Severin este inundat. Inundaţiile au cauzat pagube mari în comunele: Jupa, Susan, Ciacova, Nevrincı şi Parul, al c ror hotar este aproape în întregime inundat.

— **Amendarea unor comercianţi.** Comisia de specula ce funcţionează pe lângă Tribunalul local a condamnat la 5000 lei amendă firma „Diamantsteia şi Moscovitz“ din str. Regele Ferdinand pentu că la o inspecţie a poliţiei nu s'au găsit preţurile mărfurilor afişate în magazin.

— **Sosirea Reginei Maria la Belgrad.** *Regina Maria a României a sosit Sâmbătă la Belgrad, la orele 9 dimineaţa. Suverana a fost primită la gară de regele şi regina Jugoslaviei, de personalul Curţii şi de ministrul României.*

Inchiriez patru camere baie, bucătarie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 7.

A se adresa avocat Rosin Cluj, Str. Memorandului 4 între oarele 4—5 p. m. 2679

— **Poduri metalice pentru C. F. R.** „Monitorul Oficial“ No. 276 din 23 Martie a. c. promulgă legea prin care se deschide pe seama ministerului de comunicaţii un credit extraordinar de le 8,175.038 bani 70, necesar pentru plata materialului de poduri metalice, furnizat direcţiunii generale a căilor ferate române, de către uzinele Gutehoffnungshutte.

— **Repararea vagoanelor.** Direcţiunea C. F. R. a decis ca să nu se mai acorde la particulari vagoane pentru reparat în schimbul de curse cu precădere. Aceasta pentru a se înlătura în viitor crearea unui regim de favoare pentru unii şi în detrimentul altora.

In seara zilei de 21 Martie, între orele 7—8 s'a pierdut pe drumul din str. Consiliul-Naţional şi până în piaţa Unirei, un ceas mic de aur cu un medaillon. Găsitorul este rugat a-l aduce în str. Consiliul Naţional No. 10 la D-na Florica Dimitrescu, fiind o amintire familiară, oferind în schimb bună reconpensă.

— **Expoziţia reprezentativă a pictorilor dela Baia-Mare** se va deschide Duminecă, 25 Martie, organizată de „Pro cultura“, la Prefectură. Vor expune tablouri domnii: Andrei Littecky, Oscar Nagy, Alex. Irányi Gritl, Ioan Pirk, Elena Krauss şi Francisc Roth.

Expoziţia va fi deschisă zilnic dela ora 10 până la 1 şi d. a. dela ora 3 până la 6. Taxa de intrare 10 lei.

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic, afară de Luni. 33

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Muzica nu este plăcută dacă nu consumi: CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI.
2332—2

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2468

— Cu plăcere aducem la cunoştinţa onoratului public că „Albina“ institut de credit şi de economii Filiala Cluj şi a reorganizat Secţia de Devize şi face orice fel de remiteri în strenătate pe lângă cursurile cele mai favorabile. 2664

Med. univ. dr. Alma Mohora Popoviciu, medic stomatolog a început consultaţiile dentare în Piaţa Unirii No. 29, et. I., între orele 3—5 p. m. 2684

— **O nouă contrabandă la Episcopia Bihorului.** La punctul de frontieră Episcopia, dinspre Ungaria, a fost descoperită o nouă contrabandă, în valoare de peste o sută mii de lei. Contrabandistul ascunsese în căptuşala unei sofale dintr'un vagon de clasa întâia bani de argint, în valoare de peste 100.000, pe cari voia să'i exporte în Ungaria.

— **Sinucidere.** Eri la orele 2 p m. a fost găsit strangulat în podul caselor sale din calea Victoriei Nr. 141, cismarul Nicolae Horducas în etate de 39 ani In buzunarele hainelor s'au găsit nişte scrisori din care reese că nenorocitul şi-a pus capăt zilelor din cauza unei dragoste nenorocită. Cadavrul a fost trimis la morga Clinicelor pentru autopsie.

— **Intensificarea exportului de porumb.** La ministerul de agricultură se studiază chestiunea intensificării exportului de porumb prin micşorarea taxei vamale actuale de trei zeci mii lei de vagon, care pare a fi prea mare, obligându se exportatorii la depunerea în schimb a unei cote pentru consumul intern.

Vând sămânţă de ciapă şi curechiu calitate garantată în angro şi detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

— **M. Sa Regele va vizita Polonia.** Ziarele din Varşovia anunţă că M. S. Regele Ferdinand va vizita pe la finele lunei Mai, pe şeful statului polonez.

— **Post de medic vacant.** Direcţia generală a serviciului sanitar, încunoştinţează pe cei interesaţi că se află vacant postul de medic al circumscripţiei rurale Brad din jud, Hunedoara.

— **Inmulţirea oficiilor de plasare.** Este vorba ca prin noua în ocmire a bugetului ministerului muncii numărul oficiilor de plasare din ţară să fie sporit dela 25 la 35, completându-se astfel lipsa de atari oficii în anumite centre industriale din ţară.

In primul an de funcţionare cu toată lipsa de mijloace materiale şi lipsa de obişnuinţă a patronilor şi muncitorilor, cele 25 de oficii au făcut aproape 40 mii de plasări gratuite.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.
Resmăltuim oglinzi stricate.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 251

Concedierea funcţionarilor cari nu ştiu româneşte

Aplicarea ordonanţei ministeriale Concedierea se va face la 1 Aprilie

Ne este cunoscută tuturora opoziţia făcută întotdeauna de unguri bunului mers al administraţiei acestei provincii.

După ce cei mai mulţi din funcţionarii maghiari au refuzat să depună jurământul de credinţă către statul român, au fost fireşte exclusi din serviciile statului şi au rămas numai aceia cari prestaseră jurământul de credinţă. Ori, de vreme ce aceştia au intrat de bună voie în serviciul statului român, eram îndreptăţiţi să le cerem să-şi îndeplinească întru toate angajamentele.

Cu toate acestea am constatat mereu, că se face din partea lor o încăpăţinată împotrivire la toate măsurile luate de autorităţi pentru asigurarea bunului mers al administraţiei.

Astfel, printre altele, deşi au trecut patru ani şi jumătate de când sunt în serviciul administraţiei româneşti, majoritatea covârşitoare a funcţionarilor unguri a refuzat tot timpul să înveţe limba statului, aşa că necunoscând-o, acesti funcţionari îngreuiază mersul serviciului din care fac parte şi nu numai că încurcă treburile ce trebue să facă, dar supun populaţia română la dese jigniri.

Nu ni s'a întâmplat numai nouă; s'a întâmplat aproape tuturor românilor să se ducă la un serviciu public şi să i-se ripostezе cu infumurare, din partea cutărui sau cutărui funcţionar, că nu ştie româneşte. Asupra acestui lucru am mai stăruit şi altădată.

Având în vedere şi încurcala ce-o fac funcţionarii aceştia în serviciile administrative, precum şi refuzul lor de a şi însuşi limba statului, pentru care statul român a organizat nenumărate cursuri, guvernul român a dat un ordin pentru a se concedia toţi acei cari până la data de 1 Aprilie 1923 nu'şi vor fi dat silinţa să înveţe româneşte.

•

Ordinul a început să se aplice. La primăria din Cluj, care a mai făcut până acum comedieri si le-a arătat deci funcţionarilor unguri ce'i ameninţă, dacă nu vor învăţa româneşte, — vor fi concediaţi aproximativ 50 de inşi.

Aproape tot atâţia vor fi concediaţi la Oradea-Mare şi în alte oraşe.

La Târgu-Mureş, unde purtarea funcţionarilor a fost mai provocătoare decât ori unde vor, fi concediaţi aproximativ 80 de funcţionari unguri.

•

Măsura aceasta, deşi s'ar părea cam drastică, este cu desăvârşire dreaptă. Reamintim, în legătură cu concedierile dela Târgu-Mureş, că purtarea funcţionarilor de acolo faţă de statul român, a fost cât se poate de neleală.

Mai este însă locul, să amintim în legătură cu aceste concedieri dela 1 Aprilie, că în oraşele cu conducere maghiară au fost încadraţi funcţionari fără practică, concediaţi din alte servicii, în care n'au mai putut fi toleraţi. Astfel, la Târgu-Mureş, au fost luaţi în serviciul primăriei oameni, cari nu aveau nici începutul practicei necesare unui funcţionar şi cari fuseseră concediaţi din serviciul poliţiei.

Concedierea acestora nu este motivată numai prin ordinul ministerial. Concedierea lor mai trebuia făcută şi pentrucă erau întraţi în locuri, cari până atunci nu existau.

Firesţe, concedierile acestea nu pot fi văzute cu ochi buni de presa măghiară, care a început să se ocupe de ele cu multă stăruinţă şi violenţă. Dar cine e de vină?

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Luni: Femeea divorţată. O frumoasă dramă socială.
Marţi: Femeea divorţată. O frumoasă dramă socială.
Miercuri: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Joi: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Peste iaduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste iaduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universităţii

Luni: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantica americană.
Marţi: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Miercuri: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Joi: Cavalerul modern. O frumoasă comedie de aventurii americane.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Urania

Luni: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi.
Marţi: Ura Sfântă. Isforia unui volaj de nuntă în două mari părţi.
Miercuri: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Joi: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioscul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

Tot în chestia lui „MARIANUM"

Un termen de o lună Episcopului Majlath pentru a răspunde acuzaţiilor noastre

Confratele „Keleti Ujság" anunţă, că ministrul instrucţiunii publice a acordat Episcopului Majláth un termen de o lună, pentru a răspunde la acuzaţiunile aduse institutului „Marianum".

Cu toatecă, după cum ne spune chiar această informaţiune, ancheta nu este terminată şi cu toatecă în cuprinsul aceluiaş articol ar ziarului maghiar ni-se spune, că Episcopul Majláth l-a rugat cu umilinţă pe d-l dr. Anghelescu, ministrul instrucţiunii publice, să nu aducă până mai târziu sancţiunile împotriva institutului „Marianum", cu toate acestea „Keleti Ujság" anunţă cu emfază, că acuzaţiunile aduse institutului iredentist din Cluj s'au dovedit neadevărate.

Graba ziarului maghiar semnifică multe, şi în primul rând aceea, că cei acuzaţi de noi se ştiu vinovaţi.

Unificarea serviciilor poliţieneşti şi de siguranţă

O ordonanţă a inspectoratului general al siguranţei statului din Ardeal anunţă, că se va proceda la unificarea serviciilor de siguranţă şi a celor poliţieneşti.

Reorganizarea preconizată a mai fost plănuită, dar a rămas în suspensie. In urma desfiinţării directoratului general al poliţiei din Cluj se prevăzuse o reorganizare a poliţiilor, dar până astăzi reorganizarea nu s'a putut face.

Ordonanţa inspectoratului general al Siguranţei statului înseamnă, că reorganizarea se va face în cursul zilelor acestora. Se spune prin această ordonanţă, că serviciile poliţieneşti din Ardeal vor trebui să se adreseze inspectoratului general al Siguranţei, atât în chestiunile de ordin administrativ, cât şi în cele disciplinare sau privitoare la personal.

Ordonanţa a fost dată către poliţii, cărora li-s'a mai pus în vedere, că vor primi ordine dela acest inspectorat.

In vederea reorganizării începute se va înfiinţa la Inspectoratul general al Siguranţei din Cluj o secţiune în competinţa căreia vor intra chestiunile mai sus arătate.

CITIŢI PAGINA 8-a

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

ŞEDINŢELE CONSTITUANTEI

CAMERA

Şedinţa de ieri se deschide la ora 3, Dl Leonte Moldoveanu răspunde d-lui Ciceo-Pop arătând sacrificiile făcute pentru unire de o parte şi de alta. Oratorul contestă sinceritatea declaraţilor dela Alba-Iulia făcute sub presiunea poporului şi face apel la partidul naţional să se cumintească şi să vie să lucreze pentru binele ţarii. Vladimir Atanasovici depune proiectul de lege din iniţiativă parlamentară pentru recunoaşterea legală a unor societăţi. Se intră la ordinea de zi discutându-se constituţia şi votându-se articolele referitoare la puterea judecătorească contencios şi toate articolele votate de Senat. După lungi desbateri s'a admis şi textul propus şi admis de Senat în chestiunea libertăţii presei.

SENATUL

Şedinţa se deschide la ora 3. Dl. dr. Bianu denunţă neregulile comise cu ocazia exproprierilor din judeţul Cojocna. Se votează un credit de 15 milioane pentru ministerul de comunicaţie şi 5 milioane pentru refacerea gării de nord. Se votează şi alte legi mai mici. Şedinţa se ridică la ora 4.

Consfătuirea de ieri a majorităţilor parlamentare

Importantele declaraţii ale dlui I. I. C. Brătianu

După consiliul de miniştri de ieri a urmat consfătuirea majorităţilor unde primul ministru a expus hotărârile consiliului. Dl Dinu Brătianu a făcut o călduroasă apărare dreptului de proprietate cerând înscrierea în constituţie a unei formule care să interzică în viitor orice expropriere urbană sau rurală. Primul ministru a răspuns că cererea această este imposibilă de oarece constituţia este făcute pentru multă vreme şi astfel de formule nu corespund mersului vremii. Deci nu trebue închisă sucpapa de siguranţă pentru curentele viitoare şi este chiar în interesul siguranţei statului şi în interesul proprietăţii posibilitatea unor exproprieri viitoare. Fără prea mult discernământ, se văd curentele sociale spre care tinde viitorul omenirei.

Excesele studenţeşti din Capitală

După întrunirea de ieri a studenţilor s'a decis o manifestaţie la Teatrul Evreesc din sala „Eforia" unde joacă trupa evreească americană Mali Picon. Autorităţile prevenite au trimis un pluton de jandarmi care însă a fost prea puţin pentru cele câteva sute de studenţi. Studenţii au reuşit apoi să intre în sala teatrului. Reprezentanţii poliţiei după o oră de tratative a reuşit să evacueze pe manifestanţi din teatru. In acest timp însă, unii dintre spectatori părăsind sala pe o ieşire dosnică din strada Brezoianu au fost loviţi.

După aceasta studenţii au plecat în localurile publice „Elisse" şi „Terasa" şi au izgonit pe consumatorii evrei. Pretutindeni s'au produs mari încăerări.

Intre alţii fiind luat drept evreu a fost atacat şi ziaristul Lefter dela ziarul „Viitorul". Faptele acestea a produs o mare indignare în sânul evreilor din Bucureşti. O delegaţie a evreilor vor cere astăzi audienţă la palatul regal.

RACHETE de TENIS
se repară în mod conştiincios şi se impletesc cu coarde noui, de către specialişti, la:
DAVID VENCEL
Fabrică de instrumente muzicale
CLUJ
2658 Reclama 2846
Societăţi şi magazine de articole sportive obţin preţuri de favor.

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară şi vară, parisiene şi vieneze, la Diamantstein şi Moskovici Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poşta Centrală

Ştiri din Ungaria

Mişcări revoluţionare

Manifestaţia muncitorilor - „Trăiască revoluţia!"

Ciocnirea cu poliţia - Situaţia nefericită

Ziua de 15 Martie, data aniversării revoluţiei naţionale, a provocat în Ungaria, dar mai ales la Budapesta, o situaţie destul de încordată. Conflictul cunoscut, între autorităţi şi studenţi, este şi azi în aceeaşi fază de încordare, deşi a trecut mai bine de o săptămână dela isbucnirea lui. Complicat cu antisemitismul, conflictul acesta, de care ne-am mai ocupat, a luat dimpotrivă proporţii considerabile şi într'un timp ţintia chiar răsturnarea guvernului.

Concomitent cu acest conflict s'a mai produs însă unul, ale cărui valuri sunt mai puternice, întrucât este susţinut de marea masă a muncitorilor.

Dintr'un conflict între muncitori şi patroni s'a ajuns la o situaţie, care, pe ziua de alaltăeri, s'a desfăşurat în împrejurări excepţional de critice. Patronii, ca să intimideze pe muncitorii cari cereau majorarea salariilor, au exclus pe o seamă din tre ei. Măsura n'a făcut altceva decât că a înfăriţat şi mai mult pe muncitori.

Conflictul — destul de vechi de altfel — s'a agravat, şi pe ziua de alaltăeri a degenerat într'o adevărată mişcare revoluţionară.

S'a întâmplat anume, că, după excluderile de muncitori au continuat şi în ultimele zile, muncitorii solidari au convocat întruniri în mai multe cartiere ale capitalei. După o astfel de întrunire manifestanţii au pornit prin oraş, spre localul asociaţiilor fabricanţilor.

In drum s'au petrecut apoi lucruri interesante. Manifestanţii au aclamat pe conducătorii revoluţiei din 1918 şi au aclamat revoluţia. Manifestaţia luase un caracter serios, când la o răscruce soldaţii şi poliţia i-au ajuns drumul şi după ce manifestanţii au refuzat să dea înapoi, forţa publică s'a năpustit asupra lor cu săbiile.

Telegramele primite nu ne relatează despre victime nimic. Din scurta informaţiune telegrafică ne putem însă imagina proporţiile mişcării.

Poate de teama deci, ca lucrurile să nu se repete şi să devină chiar fatale, guvernul maghiar a deschis o anchetă şi a făcut presiuni asupra patronilor pentruca să admită pretenţiunile muncitorilor. Fabricanţii s'au şi învoit la un spor, care însă nu satisface muncitorimea.

In urma acestora situaţia a rămas aceeaş de mai înainte.

Întâmplări din Cluj

O afacere de 78 milioane koroane Austriace.

Dnii Ludovik Vereş şi Martin Spalz mari comercianţi de vite din localitate, au reclamat poliţiei centrale pe dl David Festinger, proprietarul firmei „Eleonora Silaghii" din str. Regele Ferdinand, care acum trei luni le-a vândut în Viena un cek al Băncei de Scompt în valoare de 78 750.000 Coroane Austriace (271.000 lei) cu care prezentându se la numita Bancă pentru achitare, li s'a spus că acest cek a fost achitat de mai multă vreme deci la acea dată nu mai avea nici o valoare.

Intregul dosar al afacerei a fost înaintat parchetului pentru a decide.

Muniţii îngropate

In calea Victoriei No. 67 făcându-se nişte săpături s'au găsit la o adâncime de 50 cm. mai multe arme militare, baionete şi un mare număr de cartuşe. Proprietarul locului anunţând poliţia în faţa locului s'a trimis un comisar care a deschis o anchetă spre a stabili proveniénţa muniţiilor în acel loc.

Razie poliţienească

Poliţia a organizat Joi dimineaţa o a doua razie în piaţa de vechituri de lângă abator.

Cu această ocazie au fost conduşi la centrală 47 indivizi, femei şi bărbaţi cari au fost găsiţi vânzând lucruri vechi fără a avea autorizaţii şi tot odată fără a le putea justifica origina. Toţi aceşti 47 indivizi au fost daţi judecăţe şi unora dintre ei li s'au confiscat marfa.

Hoţ prins

Poliţia a arestat pe servitorul Emerik Birou care a furat din prăvalia st pânului său Alex. Ioanovitz din str Regele Ferdinand No.15, haine în valoare de 15.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului şi marfa înapoiată păgubaşului.

Remarcăm că dl Ioanovitz a fost victima a două furturi într'o singură săptămână a căror autori graţie aparatului nostru poliţienesc, au fost prinşi. Primul furt a fost înserat în numărul nostru de eri.

Diverse

Dl Maior Porumb dela Corpul VI Armată a reclamat poliţiei pe magazionerul Băncei de Credit din gara locală care refuză a elibera armatei grâul necesar manutanţei locale, grâu ce i-se cuvine în conformitate cu ultimile decizium luate de către dl Prefect al Judeţului.

Prefectura a delegat un comisar care să procedeze în consecinţă.

Înştiinţare.

Avem onoare a aduce la cunoştinţa p. t. public, că am preluat cu începere dela 1 Aprilie 1923 restaurantul Moldovan din Str. Nic. Iorga, colţ cu Str. Regala. Experienţa noastră de până acum chezăşneşte o bucătărie de primul rang şi un serviciu atent.

Vă cerem părtinirea binevoitoare

FRANCISC GÁL,
fost primbucătar la hotelul Central,
2685 şi soţii.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Intreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 26 6

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei si cereţi modele si broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

De vânzare
Una Locomobilă de Treerat
cu elevator pentru pae
Fabricată 1917
Preţul 180.000
Adr. G. Bojincă, Com. Otelec Jud. Torontal. 2681

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spirtului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

CITIŢI „INFRAŢIREA"

REUNIUNEA COMERCIANŢILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI MESERIAŞILOR ROMANI DIN CLUJ
(P ţa Unirei, Palatul Bánffy etaj).

CONVOCARE

Domnii membri a Reuniunei sunt rugaţi să bine voiasc a lua parte la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea Duminecă 25 Martie la oarele 3 d. m. în local Reuniunei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunărei de Dl Preşedinte.
2. Darea de seamă a secretariatului asupra activităţ pe anul trecut.
3. Raportul cenzorilor asupra gestiunei financiare.
4. Aprobarea proectului de buget pe anul viitor.
5. Modificarea statutelor.
6. Dimisia comitetului.
7. Alegerea noului comitet conform statutelor modificat
8. Inchiderea adunărei.

Cluj, la 19 Martie 1923.

Preşedinte p. (ss) **Romanoviciu.** 2682 — Secretar General (ss) **Victor Iliescu.**

479-2 La Lloyd 1069
„Regele Pălăriilor"
au sosit
noutăţi în specialităţi de moda de domni

Catalog francez trimite Librăria Lepage Cluj

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Oferim pentru particulari şi armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofoniu grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

CAUCIUC CORD
Ultima prefecţiune în cauciucuri de automobile deposit la
EMIL ALAGA, CLUJ, Piaţa Stefan cel Mare 3 Telefon 270. 2608

Mica publicitate

Cereri şi oferte de servicîu

CAUT doică sau bonă. Se angajază imediat. Ase adresa Str. Scărilor No. 10.

Tribunalul Cluj.

No. Cof. 699—1923.

Publicaţie.

Tribunalul publică la cererea firmei inregistrată Erdélyi I. Kovács din Cluj (str. Regina Maria 37), iar de partea membrilor acesteia Simion Erdély comerciant Cluj, Calea Victoriei 53 şi Dezideriu Kovács comerciant Cluj, strada T. Vladimirescu 18 înaintată fiind procedura de concordat fortat şi afară de faliment, desbaterea ofertei de concordat s'a amanat pentru ziua de 13 April 1923 ora 9 cam. 151 et. II. urmând ca cei interesaţi să se prezintă de data aceasta în persoană ori prin procuratori legali.

Cluj, la 21 Martie 1923.

Judecator: Dr. Iustin L. Anca m. p., pentru autenticitate: Cojacnean expeditor.

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant in depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Pălării! Pălării! Pălării!

Cumpărare ocasionala de paşti

Faceţi o probă în prăvălia nou deschisă de **pălării** şi modă de domni şi Vă veţi convinge, că nicăiri nu puteţi cumpăra marfă mai bună şi mai eftină.

!! !!

Lloyd 1069 479-1

Cauciucuri de bicicletă

LEI 280

2608-2

garnitura compusă din 2 cauciucuri şi 2 camere la

Emil Blaga, Cluj

Piaţa Ştefan cel Mare 3. Telefon 270

Se trimete şi prin poştă cu ramburs.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune si ieftine

1370

Avantajele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

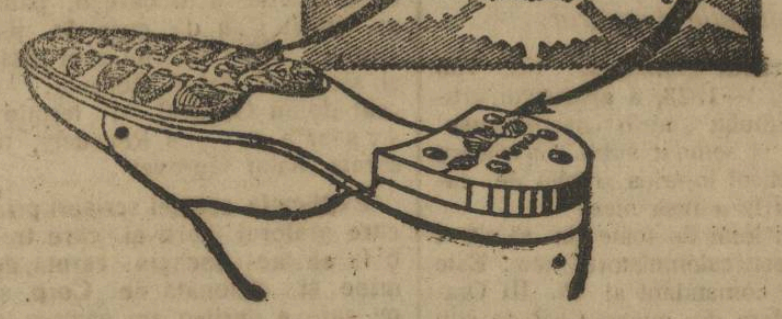

2556-3

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri şi cutii, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veţi alege, după plăcere, unul din aceste specialităţi.

Le găsiţi la drog. şi farm.

Dep. central: **FARMACIA VOREL**, Piatra Neamţ.

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străina

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter şi soţul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules“ şi Berea Monoştor deschisă

Specialitatea brună din malţi dublu

din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ♦ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă

2626

TRIBUNA LIBERĂ*

Intr'o chestie personală

— Un răspuns —

Ca răspuns la inserția făcută de domnul C. Gavrilescu în No. 756 al gazetei noastre, primim următoarele:

Domnule Director,

In ziarul „Intrățirea" No. 756 din 2[illegible]3—1923, a apărut un articol intitulat „Intr'o chestie personală" și semnat sublt. Gavrilescu C., articol injurios și plin de calomnii la adresa mea.

Mai întâi de toate țin să arăt cine este calomniatorul meu: Este tostul comandant al Pl. III Oradea-Mare din guarzi CFR de sub ordinile mele, eliminat în urma rapoartelor mele încă din 15 Noemvrie 1922 pentru beție repetată, neplata oamenilor și nereguli în serviciu.

Pentru a arăta mai bine cine este acest domn Gavrilescu, trebuie știut că este actualmente în cercetarea Parchetului-Trib. Oradea-Mare pentru înșelăciune repetată împotriva doamnei Furedi, a domnilor Fichel Anton și Weiss Ludovic, toți din Oradea; dosarele poartă no. 6477—1921 și 7425—1921.

In acelaș timp, acest domn este și în cercetarea Consiliului de Războiu al Corpului 6 Armată, în urma ordinului de urmărire No. 905 din 7 Octomvrie 1921, care a deschis împotriva sa acțiune publică în urma actelor înaintate de Tribunalul civil.

Neregulele pe care astăzi acest om certat cu justiția încearcă să le arunce asupra mea, le-a făptuit însuși, oprind banii oamenilor din prime și deplasări, bani dați de mine în sumă de peste 100.000 de lei (posed chitanțe) falsificând buletinele de deplasare și făcând câte 3 la fel în aceeași lună și pentru aceiași oameni pe cari i-a semnat și le-a luat banii.

A întrebuințat la restaurantul gării Oradea-Mare, pe care l'a luat în arendă împreună cu un chelner, oameni de serviciu ca măcelari, chelneri și curieri personali.

A făcut negustorie și speculă cu cai cumpărați din Oradea, pe cari i-a dus tot cu oameni de serviciu în Moldova pentru a-i vinde.

Prinzând de veste de apucăturile incorecte ale acestui subaltern al meu, am raportat cazul celor în drept, obținând în sfârșit pe ziua de 1 Noembrie suspendarea, iar în urma altui raport, că nu poate sta ca comandant de ploton și restaurator în aceiași gară și a fost eliminat pe 15 Noembrie 1922.

Actuala așa zisă anchetă făcută la Detașamentul de sub comanda mea nu este decât o inscenare pusă la cale de acest om, cu concursul d-lui Maior Gorovei C., ajutorul corpului de guarzi.

Complicitatea dintre acești 2 oameni, cari nu urmăresc altceva decât distrugerea prin calomnie a mea, om care am muncit cinstit în slujba statului timp de 28 ani, este dictată de interesele materiale dintre amândoi. Și ca dovadă a acestei complicități este însuși scrisoarea Maiorului Gorovei adresată mie personal, nu oficial, în urma raportului meu asupra celor făptuite de sublt. Gavrilescu, prin care ceream anchetarea lui și îndepărtarea din serviciu.

In această scrisoare, d-l Maior Gorovei spune textual:

„Dacă ai făcut vre-o cercetare preliminară, oprește-o imediat, nu o trimite la București, până nu vin eu; nu da curs la nimic ...! (Sublinierile sunt însăși ale d-lui Maior Gorovei. Acest domn Gorovei își terminâ scrisoarea cu: „La Revedere, te sărută Maior Gorovei".

Explicația acestei scrisori prin care Maiorul Gorovei care trebuia să facă ancheta, cerută de mine și ordonată de Corp. și pe care a oprit-o am găsit-o în însăși declarația Sublt. Gavrilescu în urma întoarcerii lui de la Brașov unde se dusese să se întâlnească cu Maiorul Gorovei chemat dela Oradea printr'un guard cu o scrisoare prin care îl cerea suma de 8000 de lei pentru a'l scăpa din situația gravă în care se află: „chestia s'a aranjat, i-am închis gura cu bani," Această afirmație a Sublt. Gavrilescu a fost auzită și de Pl. Aloași Ion care a consemnat-o în însăși declarația dată chiar în mâna D-lui Maior Gorovei C.

Această așa zisă anchetă pornită de oameni interesați și din ură personală a fost făcută fără nici o formă legală și contestată de mine prin telegrama No. 181 din 14 Martei 923 adresată Corpului de Guarzi prin care ceream ca în cazul când s'ar face vre-o cercetare împotriva mea, cercetarea nu poate fi făcută de D-l Maior Gorovei, interesat direct în cauză, neavând autoritatea morală necesară.

Cred, Domnule Director, că precizările de mai sus sunt în așa fel în cât aruncă o lumină deplină asupra calomniatorilor mei cari își vor da seama în fața justiției de actele lor atât de puțin demne de haina de ostaș pe care au purtat-o.

Maior C. Stoenescu
Comand. Det. V. Guarzi Cluj.
923 Martie 23 Cluj.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Marți: „Jocul" Premieră. Prețuri de Premiera. Abonament de Premiera No. 40. Seria biletelor 315.

Miercuri: „Jocul" pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 112. Seria biletelor 316.

Joi: „Faust" Inceputul la orele 8. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră și Operă No. 41. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid. Seria Biletelor No 317.

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Prețuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Virag, Mariette—Nemenyi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leövey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat și cei șepte pitici" Reprezentație pentru copii cu prețuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Prețuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Prețuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament șters. Prețuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Știri din Banat

In chestiunea noilor prețuri maximale

Timișoara, 21. — Consiliul comunal al orașului nostru a fixat săptămâna trecută noile prețuri maximale. Ieri, d-l primar al orașului a primit delegația restauratorilor, care se plâng împotriva acestor prețuri. Dl primar le-a spus că aceste prețuri le asigură maximul de câștig cinstit și că a trebuit să ocrotească și populația mai nevoiașe a Timișoarei față de nesațiul speculatorilor, cari au făcut din orașul nostru orașul cel mai scump din țară.

Centrala laptelui se mută

Cu vre-o două luni de zile înainte am scris că conducerea orașului nostru găsind nepotrivită și nehigienică actuala instalație a centralei laptelui — în vecinătatea abatorului comunal — a hotărât s'o mute de acolo când se va ivi primul prilej. In acest scop s'a intervenit în nenumărate rânduri la ministerul de război, cerându-se cedarea unei cazărmi pe seama centralei, dar intervențiile acestea, au rămas fără de rezultat.

Acum, consiliul comunal a hotărât să evacueze cârciuma aflătoare pe terenul de vânătoare al orașului și să instaleze centrala laptelui acolo. Parcul de vânătoare va fi liber și de aci înainte.

Furturi pe piață

Precupețele Sofia Gondi și Catița Savanovits au reclamat circumpscripției a II. de poliție, că în imbulzeala de pe piața cineva le-a furat din buzunar suma de 2500 de lei. Circumscripția a început cercetări serioase, mai ales că asemenea plângeri se fac foarte des dela un timp încoace.

Răspândiți „Infrățirea"

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale
din Satu-Mare
Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de inmormântări. 2672

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Poteoave pentru cai, Colțuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, Țevi de Mannesmann furnizează prompt FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare,
cărucioare pentru copii, în mare depozit.

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Reclama este sufletul comerțului

* Redacția nu'și ia răspunderea pentru cele publicate în această rubrică.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul III. ◆ No. 760 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Marți 27 Martie 1923

CLUJ 27 MAR 1923 1

Infrățirea

R CLUJ 1. 1584

SIBIU 28 MAR 1923 18

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA REGELE MIHAI
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

PE 1 AN
PE 6 LUNI
PE 3 LUNI

Este reacționară noua Constituție?

Desmățatele agitații ale opoziției unite, cu prilejul luării în discuție a proectului de Constituție, ar fi îngăduit oricărui necunoscător al obiceiurilor pământului să-și închipue că s epregătește într'adevăr o lovitură a libertăților publice, menită să însemne dezastrul mult încercatei noastre țări.

Asurzitorul sgomot care ne-a aiurit urechile și sufletele în ultimul timp, făcea impresia că viitoarea constituție nu putea fi altceva decât înmormântarea drepturilor omului, stabilind iarăși arbitrariul, domnia forței și a teroarei.

Ba că se va legifera pedeapsa cu moartea, ba că libertatea presei va fi sugrumată, ba că minoritățile vor fi puse sub un regim de opresiune : ba că toate celelalte libertăți publice vor fi abolite sau cuntite : ce nu s'a pus pe socoteala acturalului proect de constituție ! Pe caracterul lui reacționar s'a întemeiat întreaga campanie deșantată a opoziției.

Și, iată proectul de constituție a intrat în discuția adunărilor naționale. Ai fi putut crede, luându-te după bocetele opoziționsite, că odată cu votarea lui, o majoritate orbită și neînțelegătoare semnează fără să-și dea seama sentința de moarte a tuturor cuceririlor democratice.

Am urmărit cu încordată luare aminte, articol cu articol, discuția în jurul noului proect. Am urmărit tot ce s'a vorbit la Cameră, tot ce s'a vorbit la Senat. Și nimic, dar absolut nimic, din ceia ce ni se prevestea atât de sinistru n'am găsit în textul lui.

Să vedem. Pedeapsa cu moartea, deși susținută de oameni competenți în studii penale, deși legiti mată cu argumente care în alte țări ar fi putut fi decisive, la noi n'a putut fi inscrisă în cartea supremă a țărei ; n'a putut fi înscrisă pentru că este cu totul nepotrivită cu firea blândă a poporului nostru.

Pentru libertatea presei, căreia anumite ziare îi cântau de astă primăvară prohodul, s'a găsit formula fericită, care să asigure și libera exprimare a opiniunilor, dar care să impună în același timp ziaristului și răspunderea scrisului său.

Judecarea calomniei prin presă în ceia ce privește chestiunile publice a fost lăsată tot Curței cu jurați, pe când calomnia de ordin familiar și intim a fost deferită tribunalelor ordinare.

Drepturile politice pentru femei n'au fost desigur acordate. Și n'au fost acordate pentrucă deși este de recunoscut că femeia trebuie să participe la viața publică, este iarăși de recunoscut că mai ales la noi femeile nu sunt încă în deajuns de pregătite pentru aceasta viață. Dar dacă Constituția cea nouă nu înscrie deocamdată aceste drepturi, ea se îngrijește de proclamarea lor în viitor. Un articol prevede posibilitatea acordării, lăsând legiuitorului latitudinea de a aprecia el momentul când femeile vor fi pregătite pentru exercitarea drepturilor politice.

Libertatea cultului este garantă tuturor : nici o răstrângere pentru nimeni. Cât despre cele două biserici române, trebuie iarăși să recunoaștem meritul celor ce au găsit formula potrivită, care să le concilieze pe amândouă ; recunoscându-se celei ortodoxe calitatea de dominanță, ca una ce îmbrățișează mai mulți credincioși și acordându-se cele iumite întâiatatea față de celelalte confesiuni.

Mhnorităților la rându-le se bucură de toate drepturile, de care se bucură și românii, afară desigur de dreptul de a se administra și judeca în limba lor proprie, îngăduință care ar aduce anarhia în viața noastră publică.

Examinând, prin urmare, toate chestiunile mari care s'au agitat cu prilejul întocmirei nouii constituțiuni, se poate vedea că nicio urmă de spirit reacționar nu putem găsi în soluționarea lor.

Iar ceia ce a putut părea la început ca reacționar n'a fost decât grija întocmitorilor pentru apărarea intereselor țărei noastre.

Având datoria să veghem la salvgardarea acestor interese, a trebuit să se prevadă unele îngrădiri, care să asigure statului caracterul său național. Așa, de pildă, la discuția în jurul naturalizărilor, deși raportorul a cerut să se renunțe la vechiul articol 7, așa cum era redactat în vechea constituție și să se treacă naturalizările în atribuțiunile consiliului de miniștri, parlamentul a hotărât ca ele să rămână tot pe seama lu, pentru a institui un control mai sever și pentru a împiedeca invazia elementelor streine.

Niciunul deci din atacurile opoziției n'a fost justificat. Discuțiuni le s'au dovedit cât se poate de serioase ; ori ce opinie a fost exprimată în toată iberfatea și nu s'a omis nici o părere nouă, nici o idee înaintată.

Nu s'a urmărit altceva decât concilierea intereselor noastre de stat cu cele mai drepte revendicări ale democrației moderne.

Agitațiile opoziției unite, prin urmare, nu-și pot găsi justificarea decât în dorința de a creia dificultăți actualului guvern și în râvna de a ajunge cât mai iute la putere. Căci dacă partidele național și țărănesc ar fi avut într'adevăr o concepție bine fixată despre întocmirea nouei Constituții, ele nu și-ar fi pierdut vremea cu scandaluri și agitații desmățate, ci ar fi venit în Parlament unde, urmând pilda d-lui Iorga ar fi luptat pentru impunerea ideilor și convingerilor lor.

In slujba propagandei maghiare

Nu e întâia oară când atragem atenția opiniei publice asupra campaniei nenorocite, pe care înțelege s'o ducă împotriva intereselor Statului, opoziția țărănistă și cea regionalistă.

Sprijinul ce-l dau țărăniștii „internaționalei verzi", prietenia deosebită pe care o manifestă zilnic nemulțumiții politicieni din Ardeal pentru iredentismul lui Horthy, nu mai sunt ignorate astăzi de nimeni.

Când guvernul nostru s'a văzut silit să ia măsuri militare la granița ungurească, iar Marea și Mica Antantă s trimită la Budapesta note energice împotriva agitațiilor iredentiste, fruntașii partidului național găseau că în Ungaria e perfectă liniște și că pretinsele agitațiuni n'ar fi decât „înscenări" de ale guvernului.

Și pentru a complecta această propagandă inconștientă în favoarea dușmanilor noștri oficiosul partidului național insulta armata, găsind-o nepregătită pentru a suporta greutățile unui războiu.

Bucuria pe care o manifestă Ungaria ori de câte ori Partidul național își îndreaptă speranțele spre Budapesta, e totdeauna remarcată d epresa maghiară iar ecoul ei ne face imense servicii de propagandă în străinătate.

Astfel de curând ziarul „Az Est" descriind în culori negre situația actuală a României, pe care o compară cu un mort deasupra căruia au început să rotească și să croncăne corbii, aduce în sprijinul calomniilor sale însuși Manifestul d-lui Iuliu Maniu, Președintele Partidului Național.

Încercările de desbinare ale celor cari amenință veșnic guvernul cu o adunare națională, la Alba-Iulia și cu un Stat al țării, la Chișinău au din ce în ce mai mult răsunet la Budapesta și aceasta tocmai într'un ceas când toate partidele politice ar trebui să fie strânse unite în jurul constituției, pactul fundamental care garantează consolidarea și refacerea României întregite.

Din fericire propaganda inconștientă în detrimentul neamului, pe care o manifestă prin presă și întruniri, partidul național, nu reprezintă sufletul poporului românesc din Ardeal.

De aceia oricât de mulțumit ar fi d-l Maniu că are de aliat în lupta ce o duce împotriva Constituției pe deputatul Sándor, oricât de mult ar ignora partidul național conștiința patriotică și sentimentul național, sfătui miredenta maghiară să-și stăpânească bucuria.

Patriotismul țărei nu poate fi înecat de umbra a câtorva calomniatori ; unitatea națională e opera liberă a întregului popor românesc și el va ști să-și apere și libertatea și trăinicia Statului, contra tuturor încercărilor de tulburare, fie dinăuntru fie din afara granițelor.

Opera de însănătoșire financiară

BUGETUL STATULUI PE 1923

Expunerea de motive a proectului de buget

D-l Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a depus pe biuroul Camerii proectul de buget general al statului pe exercițiul financiar 1923, dela 1 Aprilie până la 31 Decembrie, adică pe 9 luni.

Din expunerea de motive care însoțește proectul de buget alcătuit de d-l ministru de finanțe se poate vedea politica financiară a guvernului. Consolidarea financiară care constitue una din grijile de căpetenie ale guvernului se găsește pe drumul realizării. Bugetul anului 1922—23 care se sfârșește la 1 Aprilie înfățișează un pas hotărât pe calea aceasta.

Actualul ministru de finanțe a înțeles dela început că refacerea financiară a României nu poate fi operă de scurtă durată. Ea cere pentru a fi realizată nu numai un efort, ci o continuitate de sforțări.

Pentru refacerea creditului nostru și pentru restabilirea finanțelor statului cea mai bună politică este o politică de economii pentrucă nu mai prin echilibrarea bugetului vom izbuti pe de-o parte să ne achităm datoriile din străinătate, iar pe de altă parte să facem față obligațiunilor dinăuntru și nevoilor statului.

Această politică a călăuzit guvernul dela venirea lui la conducerea țării.

Dezechilibrul condițiilor normale din lumea întreagă, distrugerile și secăturirea de tot felul, continuarea războiului la Tisa și pe Nistru, după încheierea armistițiului general, întârzierea dobândirii despăgubirilor cuvenite, neluarea la timp a măsurilor necesare pentru repunerea serviciilor publice în funcțiune și pentru a face față unor nevoi sporite, a adus după sea se ani o sdruncinare puternică în întreaga situație financiară și indirect în creditul statului român. Prin acest dezechilibru se ajunsese la credința că România întregită nu va putea face față cheltuelilor sale ordinare de trai, fără a recurge la mijloace extraordinare ca emisiuni de bonuri de tezaur, emisiuni de bancnote ale Băncii Naționale sau împrumuturi externe, ceiace nu făcea decât să compromită creditul Statului și să înrăutățească criza financiară. Dacă mai adăogăm la aceasta politica de risipă și de jaf a guvernelor țărănisto-național și averescan vom înțelege toată gravitatea situației financiare a țării în momentul când guvernul actual lui conducerea.

Învățămintele bugetului în curs

Cea dintâi grijă a d-lui Vintilă Brătianu a fost aceia de a alcătui un buget care inaugurând politica de economii să stabilească ordine în veniturile și cheltuelile statului.

Bugetul pe anul 1922/923 realizat în acest spirit înfățișează primul BUGET REAL al statului de la războiu încoace. Evaluarea veniturilor bugetare pe anul 1922/23 a fost de lei 10.493.283.482, iar partea corespunzătoare pe 9 luni era de lei 7.873.712.611,50 ; încasările, contabilizate numai în această perioadă de 9 luni au fost de lei 9.013.357.062,70, deci un plus de încasări peste evaluare de lei 1.136.644.451,20. Acest plus de încasări este numai pe 9 luni și în afară de o parte din încasările realizate de serviciile producătoare de venituri și cari nu s'au contabilizat până la 31 Decembrie 1922.

Din aceste plusuri de încasări se poate deduce că veniturile statului vor înregistra progrese continui ceiace îngăduie o evaluare a veniturilor pentru anul viitor.

Cheltuelile statului în această perioadă au fost mai mici decât veniturile. Prin politica sa de economii, prin ordinea introdusă în finanțe, prin reorganizarea serviciilor publice, prin redobândirea încrederii contribuabilului și prin justa evaluare a veniturilor statului, bugetul în curs a realizat excedente. Nu s'a mai emis nici un bilet al Băncii Naționale, ba s'a putut răscumpăra din datoria statului la această instituție o sumă de 600 milioane lei, nu s'a emis nici un bon de tezaur sau de rentă nouă ; dimpotrivă s'a putut face față numai din disponibilitățile tezaurului la cheltueli extraordinare sau să se plătească din datoriile trecutului o sumă de peste un miliard și jumătate lei.

Plata dobânzilor datoriei externe

Tot în cursul acestui an bugetar s'a putut, cu tot schimbul defavorabil, să se reînceapă plata cupoanelor datoriei externe în Franța, Belgia și Anglia. Ele se urcă la valoarea nominală de franci 473.184.500. La această sumă urmează să se adaoge titiurile de rentă care se stampilează acum în Franța și Anglia.

In chipul acesta consolidarea datoriei noastre externe este realizată.

Prin politica sa fiscală, guvernul a realizat în curs de un an : un buget perfect echilibrat, adică ordinea în finanțele statului și consolidarea datoriei externe, adică începutul refacerii creditului României în străinătate.

Bugetul pe 1923 bazat pe experiența anului bugetar 1922/923, continuă opera începută. El pregătește în plus cealaltă etapă a consolidării financiare și anume consolidarea datoriei flotante interne de care este legată datoria la Banca Națională și regularea monetară.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Un obicei urât

Există la noi un obicei urât, un obicei care nu ne face cinste. Nu la noi, în țara românească sau la noi în Ardeal, ci la noi în Cluj. La teatru. Și nu la orice teatru. Numai la operă.

Ori de câte ori vine vre un artist de operă din altă țară sau mai cu seamă din alt oraș al României și ori de câte ori acest artist este chemat la rampă de publicul încântat de jocul lui, se obișnuește să se strige de prin înălțimile galeriei numele unui actor local. Par'că s'ar arăta prin aceasta că actorul local place mai mult sau e mai bun, decât cel care ne e oaspe.

Trebuie să recunoaștem, nu e frumos acest procedeu. Ba, luând în seamă considerentele de mai jos e chiar detestabil. Oare așa trebuie să ne purtăm cu cei cari ne vin la noi în casă? Unii vin cu toată prietenia, alții vin aduși de ordine superioare. Și a primi pe cineva, care n'a vrut să-ți aducă decât bucurie, trântindu-i ușa în nas e curată mojicie.

*

Am admirat trei seri de arândul glasul și jocul minunatei artiste bucureștene Lucezarskaia. Și când majoritatea publicului, fermecat de jocul și vocea cântăreței a chemat-o într'un potop de aclamațiuni la rampă, câteva voci răgușite s'au auzit gemând: Lya Pop! Lya Pop!

Oare de ce? Le era frică poate acestor domni că are să placă una mai mult decât cealaltă și socoteau că intervenind cu autoritatea lor de strigăreți anonimi au să restabilească . . . gustul publicului? Ce copilărească naivitate!

Făcuse oare cineva comparație dela rampă între una și cealaltă; era amenințată cea de a doua că-și va pierde renumele, gloria vocea, jocul de scenă? Nimic din toate acestea. Dna Pop are meritele ei iar dna Lucezarskaia pe ale sale. Nimeni nu le confundă și nici nu poate să le confunde, ori cât și-ar bate capul. Și dacă unora le place mai mult una de cât alta poate oare să impună altora gustul lor?

Dar în loc ca acești ordonatori prin răgete ai gustului public să aducă vre-un folos celor în favoarea cărora strigă, mai mul le păgubește.

Mai întâi că „aprecierile" vin dela galerie, unde desigur se duc și mulți oameni săraci și pricepuți dar se mai duce și foarte multă pleavă umană de îndoelnică educație artistică. Deci mare onoare nu se face artistului luat sub o astfel de aripă protectoare. Afară de aceasta, orice străin venit la reprezentație, ca să nu mai vorbesc de artiștii nedreptățiți, își închipue că nu e vorba decât de o clică organizată din vreme și în directă legătură cu cel aclamat pe furiș.

Ori, cum e în cazul despre care pomenim, dna Pop e incontestabil o artistă prea bună și prea conștientă de frumoasele sale calități, ca să merite numai apărarea galeriei sau să se preteze la astfel de cabotinisme. Și'n interesu-i propriu e de dorit ca admiratorii săi s. nu se mai întreacă cu firea.

Nomofilax.

Incurajarea științelor economice

Premiile acordate de „Cultura Națională".

Literatura noastră economică și financiară e săracă în lucrări originale. Se simte mai cu seamă lipsa unor tratate de economie politică și finanțe.

„Cultura Națională" dorind să umple acest gol, a instituit următoarele trei premii de un total de una sută mii lei.

Premiul I. 40.000 lei

35.000 lei pentru cel mai bun tratat de economie politică (teorie generală).

5.000 lei premiu de încurajare.

Premiul II. 30.000 lei

25.000 lei pentru cel mai bun tratat de economie politică. (Aplicarea ei practică în țara noastră).

5.000 lei premiu de încurajare.

Premiul III. 30.000 lei

25.000 lei pentru cel mai bun tratat de finanțe.

5.000 lei premiu de încurajare.

Fiecare lucrare trebue să cuprindă între 250—350 pagini mașină de scris, 33 rânduri de pagină.

Lucrările cari obțin primele trei premii se vor publica în „Biblioteca Economică" și în „Biblioteca Financiară" de sub conducerea d-lui Aristide Blank, iar autorii lor vor primi în afară de premii și dreptul de autor.

Ultimul termen pentru prezentarea manuscriselor este 1 Aprilie 1924.

Manuscrisele se vor preda la „Cultura Națională" strada Paris No. 1.

Oltenii de peste Dunăre

Într'un număr recent din „Arhivele Olteniei", scriitorul Em. Bucuța aduce o însemnată contribuție la cunoașterea neamului nostru, dincolo de îngrădirile actuale ale Statului românesc politic, vorbind de Oltenii de peste mare.

Sunt peste 100000, așezați în mici grupe împrejurul orașelor Lom, Nicopole și Rahova, cea mai însemnată grupă fiind cea din ținutul Vidinului.

Deosebiți de ceilalți români din Iugoslavia prin port grai și îndeletniciri, Oltenii sunt locuitorii câmpului și al văei acoperite cu grâne, în timp ce Bănățenii locuesc pădurea.

Vremea de când au cuprins Oltenii și malul drept al Dunării nu se cunoaște. Oamenii știu să spună însă și astăzi că au plecat de răul ciocoilor. Un scriitor, Kanitz, pomenind de ei acum vre-o 60 de ani scrie că Românii de aici sunt plugari, veniții de peste Dunăre, din pricina Regulamentului Organic.

Desigur însă că s'au stabilit peste Dunăre cu multe vreme înainte, Regulamentul Organic, favorizând numai un curent de emigrare deja început.

După cum locuesc valea sau fundul văei, locuitorii satelor se numesc Văleni sau Fundeni, spre deosebire de Bănățenii vecini, care după râpile păduroase își zic Pădureni.

Plugari, pescari sau cultivatori ai viței de vie pe povârnișurile slabe, Oltenii de aici sunt destul de bogați și stau mai bine decât frații lor de acasă, având chiar între 30—50 hectare pământ fiecare.

Sate mari cu așezări aproape orășănești nu lipsesc. Astfel e Bregova cu mai mult de 7500 de locuitori, Oltenii curați.

Vorbind românește, stau însă mai prost în ceia ce privește limba din biserici, în cari a început să se strecore limba bulgară veche. În bisericile înființate și ținute de ei, se cântă însă încă românește.

Școala, armata și administrația bulgară nu i-au făcut încă să-și uite că sunt frați cu Românii de peste celalt țărm, căci datinele și graiul românesc ocupă locul de frunte în rezvoltarea însușirilor lor firești.

Ay.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găsește de vânzare în Cluj la chioșcul de ziare Stoniloiu. Prețul 30 lei.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Femenismul și natalitatea

Domnul iscălind : *t-l-n*, reproșează prin „Înfrățirea" feminismu lui român că nu se ocupă cu propagarea virtuților casnice la țară.

O mică discuție, e necesară pentru deslegarea acestei acuze :

Într'o conferință a societății „Astra", un profesor ne- adovedit cu un lux neobicinuit dedate că scăderea natalității se observă de mult și e generală în toat estatele civilizate unde s'au putut face studii statistice. Există numai diferențieri relative, că adică sunt țări în cari procesul e mai puțin accentuat, iar în altele mai acut, având în frunte finanța.

Vulgul consideră pe evrei ca cea mai prolifică semințe.

Având date sugestive despre ei, le publicăm. În 1885 erau în România nașteri evrești 46,8 la mie ; în 1905 scad la 32,6 ; în Rusia la 1908 ajung la numai 3,3 la sută. Thelihaber, scrie în 1913 că mia de perechi evrești în Berlin — adică 2000 adulți — las ăprogenitură numai 1400 inși. Încât în o sută de ani, dacă n'ar fi imigrarea în dreptătoare, Berlinul s'a sterilizat complect de evrei.....

In regiunile din Europa de West și America, scăderea natalității evrești e pe aceiași treaptă cu cea [illegible]

men biologic — social atât de răspândit ?

Conferențiarul „Astrei" ne spunea că sînt un complex de cauze, dintre cari a reliefat doar câteva : cultura ; buna-stare ; emanciparea, sub toate aspectele, bărbătească ; emanciparea femenină, etc.

Așa dar se impune concluzia : spre a reveni la înalte coeficiente de reproducțiune, societatea să se scuture de atributele civilizației actuale, întorcându-se la forme vechi patriarhale...

Există însă vre-o națiie care să vrea să regreseze, că ndtoate popoarele se sbat ca să ridice tot mai sus gradul de civilizație ce posedă ? !

Mergem atunci spre despopulare și diminuarea prolificității ia forma unei legi aproape naturale.

Omenirea, cel puțin cea civilizată, nu se mai prăsește ca odinioară.

In schimb, media de vieață crește și calitatea spirituală a individului e incontestabil superioară timpurilor trecute.

Acum venim la chestia națională.

D-l Profesor Bogdan-Duică pune în fața celor 2,750,000 de țărani români — (din Ardeal, Banat, etc) — 1,500,000 țărani unguri, germani și evrei, scriind :

„Numărul se bate cu numărul", Indrăznim a răspunde : *nu totdeauna*. Numărul se bate foarte des cu *calitatea*.

Tăvălugul rusesc a făcut experiența pe propria-i piele.

Hindenburg i-a strivit pe Ruși la lacurile mazuriene cu trupe puțin numeroase, însă admirabil echipate și instruite, și conduse strategicește magistral. Lovituri de calitate le-au dat și Japonezii Rușilor.

Dar nu numai în luptele armate, ci și în cele sociale, în cele de zi cu zi, de multe ori numărul e înhămat la carul celor puțini, însă șireți. O pildă dela noi : evreimea din Moldova este mult în minoritate față cu covârșitoarea majoritate țărănească. Totuși, prin acel spirit de nîtreprindere, prin care a isgonit riguros concurența română, ea a trăit și trăește încă speculând nevoile păturilor țărănești.

Țărănimea noastră ardeleană — din care s evor trage și elemente le pentru popularea orașelor — numericește e deja superioară grupurilor străine conlocuitoare luate chiarglobal. Natalitatea ei e mai ridicată decât a Sașilor ; nu știm raportul față cu Ungurii.

Coeficientul de acum o sută de ani sigur că nu va mai fi atins, dar nici ceilalți conlocuitori nu vor mai merge pe drumul pe care l'au bătătorit odată. Ceeace cade în posibilitățile noastre e ca printr'o serie întreagă de măsuri sanitare, sociale, intelectuale, să facem așa fel încât din copiii ce se nasc cei mai mulți să rămână în vieață, diminuând astfel la maximum mortalitate infantilă.

Feminismul singur nu-i incumbă toată sarcina ; el se cade să fie ajutat de toate organizațiunile cari sunt până acum, cel puțin la noi, patrimoniul bărbaților...

Mântuirea nu'i numai în mâna feminismului. Sunt foarte multe fete dela țară care împinse la oraș de nevoia câștigului, cad în mrejele diverșilor indivizi cari după ce au abuzat de ele și le-au însărcinat, în generalitatea cazurilor, le dau cu piciorul. Copiii ieșiți din aceste legături, sau mor prin neîngrijire, sau, duși în sat la familia fetei, sunt crescuți ca bastarzi și devin apoi piedică la căsătoria fetei.

Mi s'a spus că în Ardeal există legi cari constrâng pe părinte să dea ajutor bănesc mamei părăsite spre a-și crește bastardul.

Dar mai niciodată părăsită nu utilizează acest mijloc pentru că în șelătorul ori își pierde urma, ori în fața judecății nu recunoaște copilul, invocând motivul că fata ar fi trăit și cu alții, ori în cazul cel mai bun, chiar dacă se obligă a plăti dă o sumă derizorie...

In vechiul Regat pare-mi-se e și mai rău. Nici această brumă de dreptate socială nu există.

In această privință ar trebui legi draconice și attâ d eminuțioase ca să nu se poată nimeni eschiva. De ce nu le-au făcut bărbații, căci doar ei numai legiferează la noi ?

Dar cazuri când flăcăul însurat în sat pleacă la oraș, ademenit de câștig, părăsindu'și femeea cu copii cu tot, ori chiar divorțându-se și ne mai trimițând nici un fel de ajutoare.

Ce să faci când, iar pilde din Ardeal, femeea gata să nască nu chea mă moașa oficială pentrucă ea pretinde plată 30 lei și se mulțumește cu o babă oare-care, riscând infecția, periclitându-și și vieața ei și a copilului poate.

Pentru ce serviciul sanitar din Ardeal nu-i organizat așa fel ca moașa să nu poată pretinde bani de la lăluza săracă ?

In conducerea serviciului sanitar, p ecât știu, nu intră doctorese le. Răspunderea e deci numai a doctorilor.

Și așa mai departe.

Chestia e deci complexă și poate fi combătută numai prin multiple mijloace și multiple organizațiuni.

Feminismul plăpând din România își pune oricând plăpânda lui forță la dispoziția celorlalte organe sociale patronat ede bărbați ca, urmând programe chibzuit formulate, s ălucreze la opera de însănătoșire morală a țărănimei noastre — pe cât o îngăduie spiritu lactual. — la opera d esusținere a vieții copiilor de la sate precum și la opera de cultivare. Pe lângă număr să ambiționăm a dobândi și calitatea.

LELIA P.

Procedeele opoziției anarhice

Ce e nou în actualele procedee. Dovada anarhiei opoziționiste. Se poate contesta legalitatea Parlamentului? Reînvierea unui detestabil trecut politic.

RELEVĂRILE D-lui N. D. CHIRCULESCU, RAPORTORUL CONSTITUȚIEI

Ultimele evenimente politice provocate de agitațiile opoziției unite vor părea unora foarte noui, „fără precedent". Intr'o măsură oarecare aceștia pot avea dreptate. „Fără precedent" în istoria noastră parlamentară sunt spectacolele de carnaval de la Cameră. Bătaia cu serpentine, muzica barbară de bâlciu și utilizarea fiolelor cu hidrogen sulfurat dovedesc decăderea parlamentară a celor ce au pretenția că luptă pentru democrație.

Metoda în sine însă nu e de loc nouă. Sistemul de obstrucție în Parlament, amenințări prin ziare, îndemn la nesupunere față de legile discutate și votate, agitație în stradă și plângeri pline de cutezanță la Rege, au mai fost în trecut utilizate și de alții, bărbați politici cu greutate, și tot cu atât de puține șanse de reușită pe câte are actuala frământare opozițională. In discursul său de la Cameră, d-l N. D. Chirculescu face să renască această pagină din trecutul nostru politic.

„Acei de altă dată, — spune d-l Chirculescu — se numeau Lascar Catargiu, Mihail Cogălniceanu, G. Mârzescu, Al. Lahovary, G. Vernescu, N. Blarenberg, General Teil și alții. Membrii opoziției vor înțelege sentimentul delicat care îmi impune să nu precizez deosebirea între cei de atunci și cei de azi: caut să menajez modestia celor de acum (lungi aplauze, ilaritate, strigăte de bravo la majoritate).

Era în 1883, aveau loc și atunci alegeri pentru revizuirea Constituției ca și acum. Opoziția e înfrântă și ne spune Titu Maiorescu: „După un vechi și rău precedent, se produce hotărârea partizanilor aleși de a demisiona din Parlament și a transporta lupta politică în publicul de afară."

„Și atunci ca și acum, manifeste contra guvernului „distrugător al libertăților publice" ca și acum se denunța constituția ca fiind „constituție de partid". N'a lipsit nici atunci coalizarea opoziției sub numele de liberal-conservatoare, o formulă tot așa de ineptă ca aceea, care azi, sub numele de democrație, coalizează la un loc pe d-l Stere cu d-l Maniu și pe d-nii Cantacuzino, Brătășanu și Filipescu cu d-nii Mihalache, Sfeclă și Mâță. (Aplauze prelungite, bravo).

N'a lipsit nici amenințarea, — ridiculă atunci, după cum e rediculă și acum, — că se consideră nulă Constituția și nu va fi respectată; înțelepciunea timpurilor însă a voit ca în 1914, apărătorii cei mai strașnici ai constituției din 1884, în contra noastră, să fie tocmai acei care o combătuseră mai mult atunci.

Că astăzi lupta care se dă împotriva Constituției va avea aceleași rezultate, nu mai încape nici o îndoială. Similitudinea de procedeuri ar fi o suficientă dovadă de lipsă de originalitate și pregătire politică a actualei opoziții anarhice; efectele întâilor atacuri se pot vedea.

Anarhismul mijloacelor de luptă este neîndoios opoziția nu a adus în discuție un singur argument logic și politic, vrednic să stee în picioare singur. Domnul raportor al Constituției N. D. Chirculescu. dovedind legalitatea Parlamentului, relevă starea de anarhie în care se sbat cele două partide unite: partidul național și partidul țărănist.

D-sa spune:

„Când veniți și contestați Parlamentului legalitatea lui constituțională, încă faceți un act de anarhie, de revoluționari; omul de stat, partidul de guvern nu discută legalitatea unui parlament, când el a îndeplinit toată procedura prescrisă de legi pentru validitarea lui și când organul suprem instituit de lege ca for suprem în materie și-a dat verdictul.

„Bun sau rău, drept sau nedrept acest verdict, omul de ordine l se supune, revoluționarul se frământă.

„Când legile țărei instituesc, pentru garantarea dreptului, trei instanțe judecătorești, hotărârea lor definitivă, e sfântă pentru toți, toți se supun; ordinea într'un stat legal impune respectul hotărârei date. Se poate discuta dacă acea hotărâre e dreaptă sau nu, dar din moment ce este dată de judecătorii instituiți de lege, tocmai spiritul de legalitate impune că res judicata pro veritate habetur.

„Tot așa în materie politică legile instituesc proceduri, garanții, măsuri, recursuri, judecăți, organe de judecată, în care legea crede suficient apărate libertățile electorale".

Aducând în sprijinul tezei sale următoarele cuvinte ale lui Titu Maiorescu, spuse la 1875:

„Din momentul ce alegerile s'au validat de Cameră, **singură autoritate competentă conform legei,** nu mai este permis nimănui să vie a le contesta și dacă totuși o face, **atunci trece în stadiul anarhic și devine un revoluționar".**

Tot același spunea în 1883, fiind în opoziție:

„A tăgădui legalitatea Camerei și a Senatului, este, după convingerea mea, **un început de anarhie și nu poate să existe stat regulat din momentul ce aceasta se pune în discuție".**

Chiar domnul Maniu, în Parlamentul dela 1920 a trebuit să se supună stării de fapt confirmată de Corpurile legiuitoare. Contestația sa de atunci putea fi valabilă dacă planul Parlamentului o lua în considerație.

Ceeace însă a făcut atunci dl Maniu ca om politic de ordine, cu respectul legalității și al ierarhiei autorității factorilor de control în stat, nu a făcut acum. Pe atunci partidul național era partid de ordine, astăzi este partid anarhic și numai tovărășia cu țărăniștii comunistului Dr. Lupu ar fi destul ca să o dovedească.

Partidul național având aerul că umblă după cuceriri noui democratice, nu face decât să reînvieze un trist și vechiu trecut și tocmai trecutul contra căruia pretinde că luptă.

A. R. Gus.

Parlamentarismul o ficțiune?

Intr'un articol publicat în numărul de Sâmbătă, „Patria" scrie că parlamentarismul la noi este o ficțiune. Instituția parlamentarismului, România o cunoaște de mai bine de cincizeci de ani. Și cu toate piedecile votului restrâns pe colegii, parlamentul României dinainte de războiu a fost la înălțimea la care îl cereau să fie necesitățile politice și interesele țării.

In acest parlament se întâlneau toate talentele și competințele care își puneau energiile lor în folosul statului. Când veni vremea realizării votului universal, partidul liberal care-l cerea și-l voia înfăptuit, se izbi de argumentul adversarilor acestei reforme politice, cari spuneau că prin votul universal se va produce o scădere a nivelului intelectual și moral al parlamentului. Ei susțineau că la adăpostul votului obștesc vor intra în parlament obmeni fără talent, demagogi și aventurieri cari prin faptele lor vor aduce o știrbire a prestigiului instituției parlamentare.

Și se pare că au avut dreptate. Căci acțiunea parlamentară a partidelor noui, cari se înfățișează ca creațiuni ale votului universal, n'a fost decât o continuă înjosire a parlamentului și o continuă sforțare de a scobori nivelul dezbaterilor lui.

Partidul țărănist și chiar partidul național cari își justifică existența politică prin votul universal, n'au făcut nici o dovadă că înțeleg să respecte și să înalțe prin atitudinea și prin munca lor în parlament prestigiul unei instituții pe care se reazimă ființa democrației naționale. Dimpotrivă prin tot ceiace au săvârșit, ele n'au făcut decât să compromită această instituție și să slujească noi argumente adversarilor votului universal și parlamentarismului.

Credem însă că cu timpul votul universal nu va mai trimite în parlament reprezentanți cari prin lipsa lor de pregătire și de educație să creieze parlamentarismului român situația de azi.

Sunt destul oameni în țară cari prin energia, prin priceperea, și prin talentul lor lucrează să redea acestei instituții autoritatea morală, de care nu se poate lipsi.

Parlamentarismul nostru nu este o ficțiune. El trece doar printr'o criză de care sunt vinovate în rândul dintâi tocmai partidele numite „noui".

Reabilitare sau cinism?

De la d-l N. Bănescu, deputat, primim următoarele:

Domnule Director,

Abia astăzi aflu de cele relatate, în foile maghiare din Cluj, cu privire la pretinsa reabilitare a d-lui Primar dr. Iulian Pop.

Felul în care acesta s'a întors la locul din care fusese alungat, alaiul cu care a fost întâmpinat de complicii faptelor condamnate, interviewurile ce și-a permis a da ziariștilor constitue un cinism fără precedent.

D-l Primar își permite a vorbi despre nevinovăția sa, pretinde că d-l ministru de interne s'a fost convins „după 2—3 zile", că suspendarea fusese rău ordonată, „pe baza unei informațiuni greșite", că i-a promis „reabilitarea cea mai completă" și a vrut „să sisteze procedura mai departe", dar d-sa nu a cerut-o, pentru a se spăla definitiv de păcatele, cu care s'a murdărit.

Față de aceste grosolane injurii aduse moralei publice, îmi să declar următoarele:

1. Vinovăția d-lui Primar a fost **complect stabilită.** Actele zdrobitoare pentru dânsul, s'au și trimes, **din oficiu,** nu la cererea sa, comisiei disciplinare.

2. Revocarea suspendării e o măsură luată din motive, pe care sunt sigur că însuși d. Dr. Iuliu Pop nu'mi va cere să le împărtășesc publicului. Le cunoaște, de altfel, foarte bine d. Dr. Tripon.

3. Cât despre reabilitarea completă" făgăduită de d. Ministru de Interne, ea este atât de verosimilă, în cât d. Dr. Iuliu Pop s'a grăbit a-și lăsa în mânile Ministrului de Interne demisiunea sa din locul în care cutează a se întoarce cu aiere de triumfător.

Decizia ministerială, concludentă, mă mir că n'a apărut încă până azi. Demisia d-lui Pop va apărea și ea, foarte curând, dacă nu va fi apărut până azi. Altceva însă nu va putea apărea nici odată: nevinovăția pe care d. Dr. Iulian Pop zădarnic o caută astăzi pe la ușile miniștrilor din București.

24 Mart 1923.

N. Bănescu,

Partidul țărănist și armata

Antimilitariștii țărăniști au agitat totuși chestiunea soldelor ofițerești, nu din grijă pentru nevoile armatei ci pentru a-și face o armă împotriva guvernului.

Acum câtva timp toate ziarele opoziționiste deschiseră o violentă campanie împotriva guvernului pe chestiunea soldelor ofițerești. Ziare cari au avut totdeauna o atitudine ostilă oștirimei și armatei, se erijau pe neașteptate în organe de apărare a ofițerilor, osândind guvernul că nu sporește soldele și deschizând împotriva lui o ofenzivă din care nu lipsea îndemnul la revoltă. Această apărare a cauzei armatei din partea unor gazete care totdeauna se arătaseră ostile acestei instituții, era suspectă. Ea putea totuși înșela opinia publică.

Intre gazetele de partid care sprijineau printr'o violentă campanie cererile ofițerimei se găseau și „Aurora".

Se știe că oamenii partidului țărănist au încercat chiar să provoace o mișcare sediționasă printre ofițeri și soldați, mișcare descoperită la timp.

Pentru a dovedi însă câtă nesinceritate era în campania deschisă de țărăniști și alte gazete cu caracter internațional, reproducem aci opiniunile partidului țărănist cu privire la armată, opiniuni pe cari le găsim mărturisite într'un articol despre doctrina partidului țărănist, semnat de dl dr. Lupu și publicat în revista „The Nație" care apare în America, articol scris în timpul vizitei de propagandă întreprinsă peste Ocean de fruntașul țărănist.

Iată cum fixează d-rul Lupu opiniunile partidului țărănist despre armată:

„ In domeniul politicei interne, partidul țărănist susține că marele buget al statului nu trebuie să meargă în buzunarele armatei, poliției și jandarmeriei, ori ale altor instrumente de apăsare care întrebuințează sute de mii de oameni, sustrăgându-i dela producție și transformându-i în paraziți".

Prin aceasta partidul țărănist își exprimă antimilitarismul. Căci pentru țărăniști armata este un „instrument de opresiune" iar ofițerii sunt „paraziți".

Și totuși, animați de astfel de sentimente față de armată și de ofițeri, țărăniștii au făcut agitație pe chestiunea soldelor ofițerești. Faptul dovedește că toată campania lor pe această chestiune n'a fost decât un demagogic mijloc de luptă împotriva guvernului și că nici o clipă ea n'a fost inspirată de grija pentru interesele armatei și pentru situația ofițerimei. Ea n'a fost dimpotrivă decât o încercare de a stârni agitație în rândurile ofițerilor pentru ca astfel să mineze temeliile unei instituții în care toată lumea românească vede un scut al apărării statului și o școală de educație națională.

Germania

horărîtă să reziste

Berlin. — Cancelarul Cuno a declarat la conferința ținută la primăria din München, Germania refuză orice tratative fără o prealabilă și complectă evacuare a regiunei Ruhr. Totodată a desmințit categoric toate zvonurile despre propuneri sau cereri de meditațiune din partea Germaniei.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

INFORMAŢII

— **Reprezentanţii Românilor în parlamentul jugoslav.** La recentele alegeri parlamentare din Jugoslavia au fost proclamaţi aleşi cu majoritate ca reprezentanţi ai românilor bănăţeni: dr. Ioan Jianu, avocat la Verşeţ şi d-l dr. Sava la Alibunar.

— **Agapa societăţii „Crişana".** Societatea studenţilor crişeni dela Universitatea din Cluj a organizat Sâmbătă seara, la fabrica de bere „Czell" o reuşită agapă, la care au participat, d-na şi d-l Valer Popovici, prefectul poliţiei din Cluj. Agapa a decurs într'o atmosferă de însufleţită intimitate. D-na şi d-l Valer Popovici au fost primiţi, cu deosebită căldură şi în decursul petrecerii au fost obiectul ovaţiilor unanime.

In decursul agapei corul societăţii, pe care l-am apreciat deunăzi la festivitatea dela pretectură, a intonat, sub conducerea d-lui Lipovan, cântece naţionale şi studenţeşti bine executate.

— **Administrative.** Consiliul comunal al oraşului Cluj a acordat un spor de 50 la sută asupra salariilor funcţionarilor dela uzina electrică şi a hotărât totodată să le dea toate avantagiile din care se împărtăşesc funcţionarii comunali.

— **O şcoală de cântăreţi bisericeşti la Blaj.** Mitropolia unită a deschis la Blaj un curs de cantori de trei luni, la care s'au înscris până acum 50 de inşi. Cursul iniţiat acum se va redeschide, cu trei luni, la toamnă.

Prin înfiinţarea cursului de cantori mitropolia unită a Blajului voeşte să cultive necesarul număr de cântăreţi bisericeşti a căror trebuinţă se simte în multe sate, în care învăţătorii statificaţi refuză să asiste pe preoţi la serviciul divin.

— **Consfătuirea acţionarilor Căilor ferate particulare.** Sâmbătă s'a ţinut la Arad o consfătuire a acţionarilor fostei societăţi a căilor ferate particulare din Arad şi Cenad. S'a hotărât să se continue tratativele cu statul român în privinţa căilor ferate din jud. Arad, cari au fost statificate la 1 Februarie.

— **Congresul vameşilor.** La Oradea-Mare se va ţinea în curând o conferinţă a delegaţilor diverselor vămi din ţară. Se va discuta mai cu seamă unificarea sistemului de vămuire.

După informaţiunile primite, conferinţa va fi prezidată de dl V. Sasu, ministrul industriei şi comerţului şi va lua parte la ea şi dl Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor.

— **Universitare.** Domnii Profesori universitari din Cluj sunt rugaţi să treacă la Rectorat în zilele de 26, 27, 28 Martie, între orele 10—13 şi 15—18, spre a semna cererea adresată Primăriei pentru acordarea loturilor de construit case.

Med. univ. dr. Alma Mohora Popoviciu, medic stomatolog a început consultaţiile dentare în Piaţa Unirii No. 29, et. I., între orele 3—5 p. m. 2684

— **Sosiri.** Dl Ing. Hossu, directorul regional al C. F. R. regiunea Cluj — care a plecat de două zile din Cluj la Bistriţa se reîntoarce mâine la Cluj.

— **De la oficiul de închiriere** Actualmente se găsesc 174 de cereri de locuinţe la oficiul de închiriere din Cluj. Dintre acestea cel puţin jumătate vor fi satisfăcute până la 1 Aprii.

— **Intrunire muncitorească.** Vineri va avea locia Clubul socialist din Cluj o adunare a muncitorilor români pentru a lua o serie de hotărâri cu caracter profesional.

— **Arestarea unui periculos pungaş.** Poliţia locală a arestat eri în restaurantul „La cana cu vin" dela periferia oraşului pe vestitul spărgător Domocos Iosef care a operat până acum în Cluj şi Oradea cel puţin 18 spargeri.

— **A apărut** şi s'a pus în vânzare marea lucrare de „Drept Penal" comparat, a d-lui Traian Pop, profesor universitar de drept penal la Universitatea din Cluj. Preţul lei 280.

Cereţi în farmacii şi droguerii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

De vrei să progresezi cu timpul să trăieşti cu vinul SZILÁGYI RÓZSAMÁLI. 2332—3

Inchiriez patru camere baie, bucătărie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 7.

A se adresa avocat Rosin Cluj, Str. Memorandului 4 între oarele 4—5 p. m. 2679

— **Cadavru necunoscut.** Sâmbătă 17 crt. Salvarea a ridicat din gară şi transportat la clinica medicală pe o tânără călătoare, cam de 20 ani unde după o oră a decedat. Făcându-i-se autopsia s'a stabilit că suferise de meningită cerebrală.

Asupra cadavrului nu s'a găsit decât un plic pe care era scris Kooş Aranka şi alt ceva nimic care ar putea să-i justifice indentitatea. Direcţia Clinicelor a expus cadavrul la capelă, unde poate fi văzut.

Remarcăm faptul că autorităţile n'au fost înştiinţate de Clinică decât abia după o săptămână.

— **Pentru Dl Director al Finanţelor.** Atragem atenţia Dlui Simionescu Directorul Finanţelor asupra următoarelor: Plăţile pentru salariile funcţionarilor se fac în monedă mărunţă á 1, 2, şi 5 lei în pachete de 100 bucăţi.

Foarte des aceste monede sunt rupte, murdare, formate prin lipirea a două, trei petice, încât nici Banca Naţională nu le schimbă. Funţionarii pierd totdeauna sume apreciabile la schimb şi sunt pe drept nemulţumiţi. Ştim că s'a dat un ordin de la Ministerul de Finanţe să se retragă aceste monede şi nu înţelegem de ce administraţiile financiare le aruncă iar în circulaţie.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **Reprezentaţii teatrale româneşti la Tg. Mureş** Direcţia Teatrului Naţional din Cluj, dorind să poarte cuvântul şi arta românească în centrele înstrăinate până eri, intenţionează să dea o serie de reprezentaţii în Tr. Mureş. Prima reprezentaţie va fi Vineri 30 Martie cu hazlia comedie „Cinematograful" Sperăm că publicul din Tr. Mureş va da concursul moral şi material cerut.

— **Inlăturarea crizei de făină.** Pentru înlăturarea crizei de făină care bântuie de o săptămână în localitate, s'a cerut prefecturii poliţiei să exercite un control riguros la morile din Cluj, cărora nu li-se va mai îngădui să vândă făina la locuitorii din comunele învecinate sau din alte părţi.

— **Congresul avocaţilor din Oradea-Mare.** O comisie a început să facă la Oradea-Mare pregătiri în vederea congresului avocaţilor din toată ţara, care se va ţinea acolo în zilele de 10—14 April. Comisia a hotărât, ca participanţii să fie găzduiţi la băile Felix şi Episcopia.

— **Noua lege a chiriilor.** In legătură cu termenul de plată a chiriilor, care expiră la 5 Aprilie cor., spre a linişti pe chiriaşi, dl I. Th. Florescu, a declarat următoarele:

„Reforma constituţională întârziind aducerea în discuţia parlamentului, a proiectului de lege a chiriaşilor, chiriaşii nu vor avea din această cauză nici o neplăcere. Plata Chiriilor va fi valabilă chiar după o lună în care timp legea va fi votată de Parlament.

Festivitatea de ieri de la Prefectură

Remiterea decoraţiilor

Eri la ora 11 înainte de masă a avut loc în sala cea mare a prefecturei judeţului festivitatea remiterei decoraţiilor acordate diferitelor persoane din Cluj de către M. S. Regele, cu ocazia Incoronării.

Au fost de faţă reprezentanţii tuturor autorităţilor civile şi militare şi un numeros public.

Festivitatea a fost prezidată de d-l Utalea, subprefectul judeţului care a ţinut o călduroasă cuvântare arătând importanţa festivităţei şi în acelaş timp a felicitat în numele guvernului pe cei decoraţi.

Dnii Dr. Başiota Dr. Ioan I. Paul, dentist şi Ing. V. Pop au fost decoraţi cu „Coroana Românei" în grad de ofiţer.

Dl Cojs. Pasca, şeful circumscripţiei I şi alţi 8 ofiţeri de poliţie a fost decoraţi cu „Serviciul credincios".

După cuvântarea dlui Utalea s'a dat cetire tuturor decretelor celor decoraţi după care preşedintele adunărei a înmânat decoraţiile Festivitalea a luat sfârşit la ora 12½ după care a avut loc o masă comună a autorităţilor, a celor decoraţi şi celor care au luat parte la festivitate.

Bogăţiile naturale ale Ardealului

Imensele bogăţii naturale ale Ardealului rămase neexploatate. Alte imense bogăţii naturale exploatate de străini şi în folosul lor: gazul metan, marmora şi aurul. Ce măsuri se vor lua pentru ca bogăţiile naturale ale Ardealului să fie exploatate în folosul ţărei.

Din cauză că vechea stăpânire maghiară era preocupată prea mult de chestiunile politice interne, de chestiunile desnaţionalizărei minorităţilor etc. ea a lăsat în bună parte în umbră importanta chestiune a exploatăriile imenselor bogăţii naturale ale Ardealului şi ceci valorificarea acestor bogăţii.

La data unirei noi am ajuns astfel stăpâni pe un ţinut aproape virgin în ceia ce priveşte bogăţiile naturale.

Iată de ce guvernul actual şi in special Dl ministru Anghelescu în proectată reformă a învăţământului a cautat să dea învaţământului technic şi industrial un caracter cât mai practic şi de ce Dsa a dat şi dă o atât de mare importanţă şcolilor de meserii, şcolilor politehnice şi în general tuturor şcolilor pregătitoare de ingineri de orice fel.

Avem nevoie de astfel de specialişti pentru a putea pune în valoare spre binele ţărei bogăţiile naturale şi aproape neatinse ale Ardealului.

După constatările unei comisiuni de specialişti, 60 la sută din totalul bogăţiilor naturale ale Ardealului sunt neatinse de exploatare.

In ceia ce priveşte bogăţiile naturale, puse deja în exploatare, numai 40 la sută sunt exploatate în mod intensiv şi sistematic.

Partea şi mai tristă este că aproape ⅓ din aceste exploatări sunt efectuate de societăţi formate nu din români, şi prin urmare nu în beneficiul ţărei.

•

In special în ceia ce priveşte gazul metan: cărbunele de pământ, arama, marmora si multe mine de aur, acestea sunt rudimentar exploatate, multe din ele neatinse, iar dintre cele puse în exploatare, exploatate de străini.

„Toate societăţile de exploatare cu membri ne-români şi cu capital străin, au centralele la Budapesta sau în alte oraşe ale Ungariei.

Datorită acestui fapt, majoritatea beneficiilor realizate din aceste exploatări, fie îndeplinind de formă anumite formalităţi legale fie în mod clandestin, iau drumul Ungariei, văduvind ţara românească de veniturile bogăţiilor ei naturale, beneficii de care mai ales în situaţia economică şi financiară de azi avem atâta nevoie.

Ce măsuri se vor lua pentru ca bogăţiile naturale ale Ardealului să fie exploatate în folosul ţărei.

Guvernul cunoscând în amănunţime întreaga situaţie a bogăţiilor naturale ale Ardealului, cunoscând greşala enormă ce s'ar face dacă actuala situaţie ar fi lăsată să continue — a hotărât să ia o serie de măsuri care să asigure o intensă şi completă exploatare a tuturor bogăţiilor Ardealului, iar întreg produsul — întregile beneficii ale acestor exploatări să fie puse în serviciul nevoilor de ori ce natură ale ţărei.

In vederea acestui lucru, guvernul e hotărât să intensifice mult învăţământul pregătitor al specialiştilor în exploatări de orice natură, să acorde însemnate avantajii societăţilor de exploatare româneşti existente, să încurajeze prin toate căile formarea de noi societăţi de exploatare româneşti, să naţionalizeze în timpul cel mai scurt societăţile de exploatare streine cu centralele în Ungaria — în fine să asigure exploatarea sistimatică a tuturor bogăţiilor Ardealului iar beneficiile realizate din aceste exploatări să fie folosite numai în interesele ţărei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marţi: „Jocul" Premieră. Preţuri de Premiera. Abonament de Premiera No. 40. Seria biletelor 315.

Miercuri: „Jocul" pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 112. Seria biletelor 316.

Joi: „Faust" Inceputul la ore 8. Preţuri de Operă. Abonament de Premieră şi Operă No. 41. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid Seria Biletelor No 317.

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Preţuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Virag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leövey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat şi cei şepte pitici" Reprezentaţie pentru copii cu preţuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Belezney. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 281

Noile dispoziţiuni luate faţă de şcolile maghiare

Interzicerea şepcilor iredentiste. Unificarea programei analitice.

Autorităţile şcolare superioare, având în vedere desele provocări din partea şcolilor confesionale ungureşti, au trimis acestora un ordin, prin care le atrage atenţia asupra provocărilor la care se dedau şi le pune în vedere măsuri severe pentru cazul recidivei.

Ordinul directoratului general al învăţământului public se ocupă printre altele de uniforma provocatoare, horthistă, a şcolilor din Târgul-Mureş şi Cluj şi interzicând-o pentru totdeauna, le atrage acestor şcoli atenţia, că va proceda sever faţă de ele în cazul când nu s'ar supune. Totodată se ordonă, ca cu începerea noului an şcolar să se introducă în şcolile maghiare uniforma obligatorie pentru toatee şcolile.

Prin aceeaşi adresă se ordonă introducerea programei analitice din şcolile statului. Cum se ştie, şcolile maghiare funcţionează după un program aparte, impus de autoritatea confesională respectivă. Din programul de învăţământ impus de aceste autorităţi confesionale lipsesc mai toate limbile predate în şcolile statului. De aceea ordinul prevede, ca cu începere din anul şcolar viitor să se introducă limbile română, maghiară şi franceză, în clasa întâia, germana în clasa două şi l. latină în a treia.

Ordinul n'a fost primit cu prea multă bunăvoinţă de către şcolile ungureşti. Ni se spune de-o parte, că nu este bine să se impună unui băiat de 14—15 ani studiul a cinci limbi; iar pe de alta se obiectează, că şcolile confesionale maghiare nu dispun de profesorii necesari şi mai ales de profesori de limba franceză.

Considerând obiecţiunea de mai sus, nu putem s'o socotim decât neserioasă. Şcolile statului funcţionează de atâta timp în condiţiunile impuse acum şcolilor maghiare şi nu numai că nu se resimt de aceste prea multe studii, ci au arătat un progres excelent.

Obiecţiunea principală însă, pe care avem s'o facem, este, că lipsindu-le şcolilor maghiare studiul limbilor de mai sus, ele s'au dovedit nu numai superficiale, dar şi dăunătoare pentru elevi.

Pentrucă o calificaţie din şcolile acestea nu corespundea aceleia din şcolile statului şi ieşit din şcoală, elevul maghiar se vedea pus în imposibilitate de a 'şi continua studiile la şcolile superioare la care se cere o calificaţie echivalentă cu calificaţia din şcolile statului.

Este locul de a arătă, că statul român în loc să prigonească şcolile maghiare, dupăcum este acuzat într'una, nu face decât servicii elevilor unguri, pe cari îi ridică prin ordinul de mai sus la nivelul elevilor calificaţi la stat. Şi mai este locul, să apreciem iniţiativa acelor secţii maghiare de pe lângă liceele de stat, înfiinţate în urma închiderii liceelor iredentiste. Secţiile acestea, în care se învaţă toate studiile din şcolile de stat, dă elevilor o calificaţie cu care să poată fi consideraţi oriunde egali cu absolvenţii şcolilor noastre.

Campania deci care se duce pe această temă împotriva statului român „oprimător", este şi neserioasă şi rea pentru chiar elevii unguri.

Caracterul hotărârilor de la Alba-Iulia

In acelaş discurs de care ne ocupăm în altă parte, dl N. O. Chirculescu, raportorul Constituţiei la Cameră, a arătat în chip magistral cu câtă lipsă de seriozitate politică oamenii partidului naţional vor să dea alt caracter decât cel ce l au, hotărîrilor dela Aiba Iulia. Dsa a spus:

„Nu discut în ce împrejurări s'a dus anumite clauze după paragraful privitor la unire. S'a susţinut de martori oculari că poporul a aclamat pur şi simplu unirea, iar clauzele ar fi fost puse de cei interesaţi de a-şi păstra quasi-autonomia şi a menţine în Carpaţi o graniţă vamală pe care noi o credeam că o desfiinţasem. De sigur că a fost aşa, pentru că poporul nu putea pune clauze în însufleţirea lui.

„Ori cum ar fi, mă întreb: cum se poate juridiceşte impune actul acela al României întregite?

„Poporul din Bucuvina şi Basarabia, din Regat, chemat prin vot universal să-şi de-a o Constituţie numai pot avea nici un cuvânt în soluţiunile de la Alba Iulia? Sunt obligaţi ei să le primească fără discuţie? Sunt ele legi impuse ori admise? Pe ce bază şi cum actul de la Alba Iulia, act eşit dintr'o mare întrunire, putea avea pentru întreaga ţară o putere obligatorie pe care nu putea să o aibă nici Constituţia vechiului regat",

De altfel înşi,i conducătorii partidului naţional au recunoscut aceasta, când în parlamentul de la 1919, în şedinţa de la 29 Decembrie, de Vaida n'a prezentat Adunării decât actul simplu al unirii, şi numai pe acesta l'a votat Adunarea Naţională.

Intreg pactul formulat în Adunarea de la 1918 la Alba Iulia nu are deci valoare juridică, ci numai valoare morală. Guvernul a ştiut să ţină seamă de acest caracter sacru al hotărîrilor confirmate de populaţia Transilvaniei, înscriind principiile fundamentale ale hotărîrilor dela Alba Iulia în Constituţie, în măsura în care dreptul de suveranitate naţională nu sufere nici o scădere.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Constituirea Sfatului Negustoresc din Timişoara

In ziua de 23 Martie a. c. a avut loc o şedinţă a comitetului Sfatului Negustoresc timişorean, care s'a constituit astfel:

Preşedinte: Stamate Dobrovicescu, directorul sucursalei Băncii Naţionale;

Vicepreşedinţi: Gheorghe Popovici şi Nicolae G. Dobrescu;

Secretar: M. Bruman;

Casier: Ilie Olaru;

Membri: Romulus Cărăbaş, Em. Comşa, Radin Brătianu, Const. Boncescu, Ioan Balint, Alex. Blidariu, Const. Ţăranu, Valeriu Cârje, B. Dan, N. Corcea, T Manciu, Ing. V. Blasian, Iung, Munteanu, P. Beck şi I. Baruch.

Dl N. G. Dobrescu, expunând în linii generale principalele puncte din noua lege intitulată „Codul Muncei", a arătat că la redactarea lui Ministerul Muncei, n'a consultat şi pe industriaşi. Examinând persoanele care au făcut parte din comisiunea ce a lucrat la elaborarea Codului Muncei, s'a constatat că în afară de salariaţi, funcţionari, intelectuali şi lucrători, reprezentanţii industriei şi comerţului nu au figurat în comisiune.

S'a hotărât trimiterea unui memoriu, prin care să se expue pe larg cererile Sfatului Negustoresc din Timişoara.

Dl N. G. Dobrescu a mai comunicat că ministerul de finanţe a refuzat cererea de deschidere a burselor din Timişoara şi Arad, pentru a face notări asupra devizelor, până la organizarea lor după normele din vechiul regat.

Viitoarea şedinţă a sfatului se va ţine în cursul săptămânei aceleia, când se va discuta legea pentru înfrângerea speculei, chestiunea dărilor şi impozitelor indirecte comunale şi chestiunea repausului duminecal.

Dela Teatrul Naţional

Marţi 27 c. va avea loc a XV premieră din această stagiune cu piesa „Văpaia", de H. Kistemaeckers cu Dnele M. Ignătescu-Dobrescu, S. Jipescu, J. Landry, şi Dnii Neamţu-Ottonel, Psatta, Dimitriu, Ghibericon, Vasilescu, Borgovan, Bănuţiu.

Direcţia de scenă: Dl Gogu Mihăescu.

*

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru".
Duminecă 25 c. matineu „Cinematograful".
Marţi 27 c. premieră „Văpaia"
Joi 29 c. „Văpaia".
Sâmbătă 31 c. „Văpaia".

*

Se repetă „Căsătoria Silită" de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu, Virgil Vasilescu, etc.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Situaţia politică din Ungaria

— în contra opoziţiei, legea marţială —

Budapesta 24. — Intr'o consfătuire cu deputaţii opoziţiei, primul ministru contele Bethlen a declarat că guvernul va lua măsuri energice în contra turburărilor, indiferent de persoanele care le-ar provoca, şi va proclama legea marţială dacă partidele de opoziţie au intenţia să facă manifestări în stradă.

*

Moscova, (Rador) — In Moscova va sosi o delegaţie oficială daneză pentru încheerea unei convenţii comerciale.

*

America va acorda credite pentru refacerea Germaniei.

Roma (Rador) — **La congresul internaţional al camerilor de comerţ bancherul Kent, vice-preşedintele, societăţii bancherilor americani a propus pentru rezolvarea chestiunei reparaţiunilor convocarea unui congres economic al tuturor puterilor interssate Propunerea a fost adoptată cu unanimitate. Kent a declarat cu această ocazie că America e dispusă să acorde Germaniei credite suficiente pentru refacerea economică şi plata reparaţiunilor.**

*

Conciliul bisericelor ortodoxe.

Moscova, (Rador) — *Se anunţă că la 15 Aprilie se va întruni un conciliu bisericesc în catedrala din Moscova la care vor fi invitaţi reprezentanţii bisericilor ortodoxe din Polonia, România, Bulgaria, Iugoslavia şi Grecia.*

*

Obstrucţia din parlamentul Austriac

VIENA, 24. — Parlamentarii social-democraţi sunt hotărâţi să facă obstrucţie guvernului creştin social.

Aceasta ni urma tonului provocator din discursul cancelarului dr. Seipel, ţinut zilele acestea la Insbruck.

Acolo cancelarul a spus că nu va sta la aceiaşi masă cu fascişti.

De aceea socialiştii au început eri obstrucţia ni parlament.

Guvernul care voeşte să ajungă cât mai curând la discutarea bugetului, întâmpina acum mari dificultăţi, fiindcă socialiştii vor să ţie discursuri întregi în chestia reformei electorale.

Inceputul l-a făcut deputatul social-democrat dr. Eiffler, care a ţinut jumătate zi un discurs pe care-l va continua şi azi. Dânsul a spus între altele:

„Partidele burgheze vor să facă o reformă electorală, fără să ne consulte pe noi. Ele voesc să corijeze norocul lor electoral printr'o aritmetică şi geometrie specială.

Dar asta nu o vor putea face fără să modifice constituţia, ceia ce noi nu voim îngădui.

Proectul este o provocare directă la adresa social-democraţilor".

Intrunirea de ieri a Opoziţiei

BUCUREŞTI, 25 Martie. — *Eri s'a ţinut în Capitală o nouă întrunire a opoziţiei unite. După chiar mărturisirile ziarelor opoziţioniste, publicul a fost mai puţin numeros ca în precedentele întruniri.*

Au vorbit d-nii Vaida, Sever Dan, Pelivan, Maniu, etc. D-l Mihalache a găsit de cuviinţă să ata ce coroana ameninţând pe M. S. Regele cu „zile negre".

S'a votat inevitabila moţiune după care întrunirea s'a terminat în linişte.

Armata n'a intervenit.

Proectul unei lovituri de stat în Germania

BERLIN, 24. — Ministrul de interne Severing, a dat informaţii precise lantag-ului prusian despre complotul naţionalist în vederea unei lovituri de stat la sfârşitul lui Martie.

Severing admite că numeroase societăţi sportive germane ar fi înarmate milităreşte. El a arătat legătura strânsă între naţionalişti ca Rossbach, Hiiles şi Ludendorf.

S'au făcut numeroase cercetări, care au avut succes la Magdeburg şi Breslau. S'a raportat multe arestări la Berlin şi Hanovre. Presa liberală şi socială declară, în unanimitate, că Republica germană a scăpat din cel mai mare pericol care l'a avut până acum.

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit
noutăţi în specialităţi de moda de domni

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară şi vară, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poşta Centrală

BANCA CENTRALA pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă din Cluj.

CONVOCARE

Domnii acționari ai BĂNCII CENTRALE pentru industrie și comerț s. a. Cluj sunt convocați la

a IV-a Adunare Generală Ordinară

pe **Sâmbătă în 21 Aprilie 1923 la orele 4 d. a.** în localul propriu Cluj, Str. Regina Maria Nr. 1 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul Consiliului de Administrație, raportul censorilor, statorirea bilanțului și contul de profit și pierdere pe anul 1922, distribuirea profitului net.
3. Darea absolutorului pentru Consiliul de Administrație și pentru comitetul de censori pe anul 1922.
4. Statorirea marcelor de prezență.
5. Alegerea alor 5 membrii în Consiliul de Administrație pe 3 ani și alegerea Consiliului de censori pe 3 ani.

Conform statutelor, în adunările generale fiecare acțiune are un vot totuși nici un acționar nu poate reprezenta mai multe voturi decât 1/30 parte a voturilor prezente în adunarea generală, fie ca proprietar fie ca plenipotențiatul altui acționar.

Drept de vot în adunarea generală vor avea numai acei acționari, cari și-au depus acțiunile sau titlurile provizorii până în preziua adunării generale la casieria institutului, sau vor prezenta în acelaș termin reversul despre depunerea acțiunilor la filialele noastre sau la societățile membre la „SOLIDARITATEA". Asociația institutelor financiare române din Ardeal și la filiala băncii „ALBINA" în București, Str. Banca Națională și Caragheorghevici, Colț.

Onor. institute cari au primit acțiuni în depozit sunt rugate a ne aviza imediat despre depozitare.

Cluj, la 18 Martie 1923.

Consiliul de administrație.

Bilanț general la 31 Decembre 1922

Active			Pasive		
Cassa (numerar, cecuri, valute)	10.819.109 57		Capital societar	50.000.000 —	
Escont	61.536.137 05		Fond de rezervă 16.338.000.—		
Imprumuturi pe lombard și hipotecă	6.440.180 59		Fond de penziune 1.041.330.—	17.379.330 —	
Conturi curente	79,923.598 79		Depuneri de libel 84.449.966.24		
Efecte publ, acțiuni și participațiuni	39.386.135 25		„ în cont curent 15.811.073 93	100.261.040 17	
Imobile: Edificiul Centralei, edificiile sucursalelor: Alba-Iulia, Arad, Bistrița, Hațeg, Timișodra, Turda, Oradea-Mare, Depoz. de mărfuri la Centr. și la sucursalele: Arad, Alba-Iulia și Sibiiu	11.011.666 10		Reescont	56.666.000 —	
Mobiliar, aranjament în depozite și vechicole	1.971.887 15		Dividendă neridicată	260.122 25	
Mărfuri (cereale, coloniale, etc.)	20.851.236 70		Diverse conturi creditoare	1.972.421 49	226.538.913 91
Diverse conturi debitoare	2.875.147 08	234.815.098 28	Beneficiu net		8.276.184 37
		234.815.098 28			234.815.098 28

Contul Profit și Pierdere

Spese			Venite		
Interese de depuneri	3.703.192 30		Interese	10.786.617 55	
„ „ reescont	2.888.588 66		Proviziuni, venite dela intreprind, industriale etc.	8.687.883 79	
Salare și adausuri	5.688.705 12		Venite dela mărfuri	8.073.527 55	27.548.028 89
Spese generale	4.115.276 64				
Impozit	1.666.123 25				
Amortizări	1.209.958 55	19.271.844 52			
Beneficiu net		8.276.184 37			
		27.548.028 89			27.548.028 89

Cluj, la 31 Decemvrie 1922.

Pentru contabilitate:
Ioan Babeș m. p.
expert contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa m. p. director general — **Virgil V. Bonțescu** m. p. director — **Virgil Dessila** m. p. director — **Dr. Octavian Sglimbea** m. p. director

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dominic Rațiu m. p. președinte — **Ioan Vulcu** m. p. v. președinte — **Dr. Iacob Radu** m. p. — **Ioan Hossu** m. p. — **Dr. Gheorghe Popescu** m. p. — **Constantin Herția** m. p. — **Dr. Laurean Ghermann** m. p. — **Vasile C. Osvadă** m. p. — **Gheorghe Adam** m. p. — **Dr. Ionel Pop** m. p. — **Dr. Alexandru Fodor** m. p. — **Ioan I. Lapadat** m. p. — **Dr. Valentin Poruțiu** m. p.

Subsemnații censori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele băncii.

Dr. Octavian Rossu m. p. președinte — **Constantin Popp** m. p. — **Aurel Ciortea** m. p. — **Nicolae Bratu** m. p. — **Aurel C. Domșa** m. p.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SUNT DE VÂNZARE următoarele mobile: un lavor de mahon cu marmoră și oglindă, un garde ob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt în bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Înfrățirea".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu Regionala IX-a Cluj, Strada Tunarilor No. 50, caută pentru 1 Aprilie 1923 un educător, un ajutor de ca.tor, o infirmieră specialistă, o lengeră specialistă și un ferar pentru Atelierul de ferărie dela Orfelinatul „Principele Carol" Cluj. Relațiuni sau informații asupra salarizării și altor chestiuni se primesc zilnic dela 8 până la 2 în biuroul Societății.

Jud. Cojocna. Pretura Plășei Cojocna.

No. 311—1923.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de subsecretar sistemizat al cercului Pata (Plasa Cojocna, jud. Cojocna) public concurs cu termenul de 1 Iunie 1923.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și înainta cererile prevăzute cu documentele de evalificația și practică subsemnatului până la data susamintită. Postul fiind vacant se poate ocupa imediat prin substituire.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Primpretorul plășii Cojocna.

Cojocna, la 11 Martie 1923.

FELDRIHAN
primpretor.

2687

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.
Radio 2883-a

Pungi, saci de hârtie (simple și luxoase)
la confecție LEPAGE Cluj
Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

De vânzare
Una Locomobilă de Treerat
cu elevator pentru pae
Fabricată 1917
Prețul 180.000 —
Adr. G. Bojincă, Com. Otelec Jud. Torontal. — 2681

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale
din Satu-Mare

Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de înmormântări. 2672

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de paști
Faceți o probă **A. HOFF & Co.** **Piața Unirii 17** în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.
Lloyd 1869 479-1

CAUCIUC PIRELLI CORD
Ultima prefecțiune în cauciucuri de automobile depozit la
EMIL BLAGA, CLUJ, Piața Stefan cel Mare 3 Telefon 270. 2608

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante bune și ieftine
1370

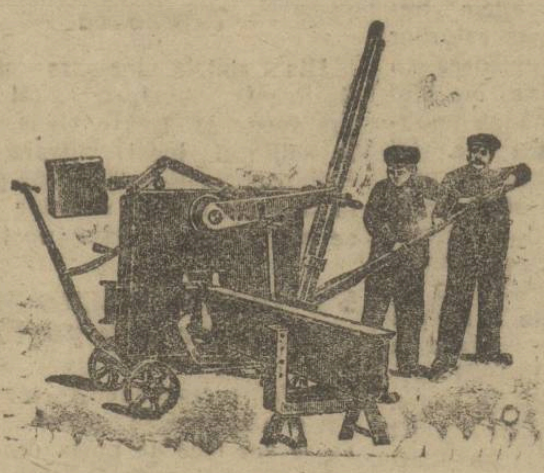

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Strada Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCUREȘTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2213 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Noua Constituţie

Discuţia pe articole la Cameră

Caracterul naţional al statului român. Drepturile Românilor. Drepturile femeilor. Cetăţenia română. Pedeapsa cu moarte. Libertatea credinţei.

Cu toate agitaţiile şi „porcăriile" la care se dedă opoziţia unită, discuţia pe articole a Constituţiei se desfăşoară într'o atmosferă de înaltă seriozitate care permite exprimarea tuturor opiniunilor şi înlesneşte adoptarea celor mai bune soluţiuni. D-l Iorga ia parte activă la toate desbaterile, autoritatea d-sale contribuind în mod decisiv la concilierea celor mai potrivnice curente.

Textul art. 1. din proect, care avea următorul cuprins: „Regatul României în hotarele actuale este un stat unitar indivizibil", a fost modificat după următorul amendament propus de d-l Simeon Mândrescu şi susţinut de d-l Iorga: „Regatul României este un stat naţional unitar indivizibil", aceasta pentru a se afirma în Constituţie caracterul de stat naţional al României.

La art. 5, despre drepturile românilor, au luat cuvîntul dnii Tirelsohn, Fritz Counerth şi Hans Otto Roth, cerînd înlocuirea cuvîntului „Românii" prin „cetăţeni români."

Vorbind din partea guvernului, d-l ministru G Mârzescu a lămurit că s'a adoptat termenul „Românii" în loc de „cetăţenii români" pentrucă altfel cei cari nu sînt majori nu se vor putea bucura de libertăţile enumerate în articol, întrucît până la majorat nu poţi fi cetăţean cu deplinătatea exercitării drepturilor cetăţeneşti.

D-l Osvald Racoviţă-laşi a propus un amendament prin care a cerut să se introducă şi cuvîntul „drepturile" pe lângă „libertăţile stabilite prin legi".

Camera a primit amendamentul şi art. 5 a fost votat în următoarea redactare:

„*Românii*, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de Religie, se bucură de libertatea conştiinţei, de libertatea învăţământului, de libertatea presei, de asociaţie şi de toate drepturile şi libertăţile stabilite prin lege".

La art. 6, despre „drepturile femeilor," părerile au fost împărţite. D-nii P. Gârboviceanu şi D. V. Ţoni au spus că n'a sosit încă vremea pentru a acorda femeilor drepturile politice şi că ar fi mai bine se ne îngrijim de cultura femeilor de la sate. D. N. N. Săveanu şi-a arătat mulţumirea că s'a introdus în Constituţie posibilitatea de a se da drepturi politice femeilor.

Dl ministru G. Mârzescu a spus că tocmai diversitatea părerilor în aceasta chestie dovedeşte cât e de bun textul propus în proect care, acceptând posibilitatea de a se da drepturi politice femeilor, lasă legiuitorului libertatea de a alege momentul când va socoti că femeia e îndeajuns de pregătită pentru exercitarea acestor drepturi.

Art. 6 s'a votat nemodificat astfel:

„Constituţiunea de faţă şi celelalte legi relative la drepturile politice determină cari sunt, osebit de calitatea de Român, condiţiile necesare pentru exercitarea acestor drepturi. Legi speciale, votate cu majoritate de două treimi, vor determina condiţiile sub cari femeile pot avea exerciţiul drepturilor politice. Drepturile civile ale femeilor se vor stabili pe baza deplinei egalităţi a celor două sexe."

La art. 7 privitor la cetăţenia română, s'a combătut prevederea din proiect ca naturalizările să fie trecute dela parlament Consiliului de miniştri şi s'a admis ca „naturalizările să se acorde în mod individual de către corpurile legiuitoare". Aceasta pentru a asigura un control mai sever în acordarea cetăţeniei române, păstrându-se statului român caracterul etnic naţional.

La art. 16, privitor la pedeapsa cu moarte, a luat cuvântul d. Iorga Toma, care a pledat pentru înfiinţarea pedepsei cu moarte. D. N. Iorga a spus că pedeapsa cu moarte a o atrocitate inutilă care însălbăticeşte societatea, dar n'o îndreaptă. Camera a respins propunerea dlui Iorga Toma şi a votat art. 16 cu următorul text: „Pedeapsa cu moarte nu se va putea înfiinţa, afară de cazurile prevăzute în codul penal militar în timp de război".

La art. 22, despre libertatea credinţei, au ţinut frumoase şi înţelepte cuvântări d. N. Iorga şi d. ministru C. Banu, în urma cărora s'a admis amendamentul dlui P. Gârboviceanu prin care Biserica creştină ortodoxă e recunoscută ca biserică dominantă a statului, iar Bisericii unite i se dă întâietate faţă de celelalte confesiuni.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Luni: Femeea divorţată. O frumoasă dramă socială.
Marţi: Femeea divorţată. O frumoasă dramă socială.
Miercuri: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Joi: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universităţii

Luni: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Marţi: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Miercuri: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Joi: Cavalerul modern. O frumoasă comedie de aventurii americane.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Urania

Luni: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi.
Marţi: Ura Sfântă. Isforia unui volaj de nuntă în două mari părţi.
Miercuri: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Joi: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

Activitatea „Astrei"

Înfiinţarea agenturei societăţii "Astra" în comuna Feneşul-Săsesc

Primirea făcută oaspeţilor. Vorbirile. Înfiinţarea unei biblioteci. Comitetul agenturei.

Odată cu sosirea primăverei despărţământul societăţei culturale „Astra" din Cluj de sub preşedenţia dlui Marin Stefănescu a început o vie activitate culturală prin comunele româneşti din jurul Clujului. Într'un scurt timp s'au înfiinţat în comunele Gilău, Someş-Sat, Apahida iar acum de curând în comuna Feneşul-Săsesc, câte o agentură a societăţei „Astra" care vor contribui împrăştierea culturei româneşti în masele poporului.

Eri la ora două p. m. s'au adunat în faţa liceului de fete „Regina Maria" intelectualii cari sub conducerea dlui Marin Ştefănescu aveau să înfiinţeze în comuna Feneşul-săsesc o nouă agentură. Au luat parte la înfiinţarea agenturei dnii: General Anastasiu, d-l colonel Nicolau, d-na şi d-l prof. universitar dr. Ganea, d-l Marin Ştefănescu, d-l prof. Martinovici, d-l prof. dr. Botez, d-l dr. Roşca, directorul şcoalei normare de băeţi din Cluj, d-l prof. Lazăr, poetul Gh. Talaz şi alţii.

Feneşul-Săsesc era îmbrăcat în haine de sărbătoare, iar populaţia satului era adunată la şcoala primară de stat unde s'a ţinut serbarea.

La întrarea oaspeţilor în sală, corul şcoalei normale de băeţi din Cluj a întonat „Imnul Regal".

Domnul profesor universitar Marin Ştefănescu a arătat scopul venirei la care părintele Românţan a mulţumit pentru străduinţa fruntaşilor intelectuali din Cluj de a răspândi în masele poporului dela ţară cultura românească de care se simte atâta nevoe.

Domnul Ioachim Pop, directorul şcoalei primare din Feneş a mulţumit deasemenea fruntaşilor cărturari, arătând nevoia înfiinţărei în comună a unei casine române.

Domnul profesor Dr. Roşca a vorbit mulţimei adunate despre importanţa culturei la sate.

Domnul profesor Lazăr a făcut un istoric al popoarelor conlocuitoare din Transilvania, arătând drepturile istorice ale Românilor pe acest pământ.

Domnul profesor universitar Dr. Botez a dat sfaturi privitoare la sănătatea corporală insistând asupra pericolului alcoolului.

Domnul general Anastasiu şi-a manifestat bucuria că intelectualii oraşelor se străduesc la sate pentru propagarea culturei româneşti. D-sa a înscris ca membri în societatea „Astra" 10 copii din clasa VI. primară, plătindu-le cotizaţie pe un an.

S'a trecut apoi la înscrierea în agentură a membrilor, înscriindu-se peste 100 de membri. S'a format apoi comitetul sub prezidenţia domnului Ioachim Pop.

Domnul profesor M. Ştefănescu a predat apoi noului comitet biblioteca, urând comitetului decurând format, spor la muncă la care preşedintele agenturei, domnul Ioachim Pop a răspuns asigurând că va munci cu toată râvna la propăşirea culturală a sătenilor.

După mai multe cântece cântate de corul şcoalei normale din Cluj, oaspeţii au fost la locuinţa domnului Ioachim Pop, unde s'a servit o mică gustare, după care oaspeţii s'au îndreptat cu automobilele şi trăsurile spre Cluj.

N. F.

Depunerea jurământului recruţilor dela Reg. 32 obuziere

Cum a decurs festivitatea. Cuvântările. Masa comună. Sărbătorirea dlui C. Vlădescu, comandantul regimentului

Eri dimineaţă la ora 10 a. m. a avut loc în curtea regimentului 32, Obuziere festivitatea depunerei jurământului noilor recruţi ai acestui regiment.

După efectuarea jurământului de către trupă, părintele Ciuca a ţinut o cuvântare soldaţilor arătând marea însemnătate a depunerei jurământului de credinţă faţă de tron şi patrie.

A luat apoi cuvântul dl Colonel Paplica, Comandantul brigăzii de artilerie, după care a urmat defilarea trupelor, făcută în faţa autorităţilor civile şi militare reprezentate prin Dnii: Col. Grigorescu Arbore; Iulian Pop, primarul oraşului; V. Popovici, prefectul poliţiei; Dl Praporgescu, preşedintele tribunalului; Dr Micşa, preşedintele curtei de apel, etc.

La ora 12½ s'a servit o masă la care a luat parte toţi ofiţerii superiori şi inferiori şi autorităţile civile şi militare.

La masa aceasta care a avut loc în Casinoul ofiţerilor din Reg. 32 obuziere a ridicat primul toast dl Col. Grigorescu Arbore care a închinat paharul pentru Familia Regală. Au vorbit apoi dl Col. Papilca şi dl Dr. Iacobovici, rectorul Universităţei care a adus omagii dlui colonel Vlădescu, pentru calităţile sale. Dl Colonel Vlădescu a mulţumit celor de faţă pentru că au onorat regimentul 32 obuziere cu prezenţa lor, că oştirea munceşte în tăcere. Au mai vorbit dnii Praporgeoscu, după care festivitatea a luat sfârşit la ora 2 p. m.

CITIŢI „ÎNFRĂŢIREA"

Ştiri din Banat

Cu câte procente lucrează cafegii din Timişoara.

Timişoara, 23. — Zilele trecute o delegaţie a restauratorilor şi a cafegiilor din Timişoara s'a prezentat dlui primar al oraşului nostru, spre a se plânge împotriva preţurilor maximale. Dl primar le-a spus că noile preţuri maximale sunt stabilite în proporţie şi cu câştigul clasei mai nevoiaşe şi şi cu procentele de câştig ale proprietarilor de restaurante şi cafenele. D-sa le-a promis o încercare acasă la d-sa spre a dovedi cafegiilor cât câştig au numai la cafelele negre. Şi dl primar Lucian Georgevici s'a ţinut de cuvânt: a făcut experienţa şi a ajuns la următorul rezultat, pe care îl comunică atât cafegiilor cât şi presei.

Dintr'un kgr. de cafea şi un kgr. de cafea Frank, ies 40 de litri de cafea neagră; adică exact 400 de ceşti. La cafeaua aceasta trebue 5 kgr. de zahăr. Cafeaua costă 120 de lei, cafeaua Frank 40, iar zahărul 150 Preţul maximal al unei cafele este de trei lei, ceeace face la 400 de porţii, 120 de lei. Adică cafegii din Timişoara lucrează cu 400% câştig!

Aceasta când ar vinde cafeaua cu trei lei — dar ea costă de fapt cinci, pentrucă preţurile maximale nu se prea respectă.

Principele moştenitor la Timişoara

Din Capitală vine ştirea că A. Sa Regală Principele Carol se pregăteşte să facă o vizită, pe la mijlocul lunei viitoare, în Banat. A. Sa Regală va lua parte la unele serbări sportive ce se vor aranja în oraşul nostru.

S'a revenit asupra pensionărilor dela poştă

Într'o corespondenţă recentă am relatat despre pensionările ce se vor face la poşta din localitate cu ziua de 1 Aprilie.

Acum suntem informaţi că s'a revenit asupra trecerilor la pensie, hotărându-se ca funcţionarii vechi şi cu experienţă să rămână şi pe mai departe la locul lor. Nu vor fi pensionaţi decât dintre funcţionarii superiori.

Accident

Azi de dimineaţă a fost călcat de tramvai Victor Bioldan, funcţionar la Banca Naţională. In stare gravă, el a fost transportat la spital.

Imprimeria şi Arta Grafică, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Biblioteca Centrală „Asociațiunii" Sibiu

Anul III. No. 761 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI • Miercuri 28 Martie 1923.

Infrățiți

R CLUJ 1. 1715

…nor Asociația pentru Cultura
…i literatura poporului român
Sibiu

18

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Noua Constituție

Votarea naționalizărei subsolului

In ședința de Sâmbătă, Camera a votat una din cele mai însemnate reforme înscrise în noua Constituție: naționalizarea subsolului.

Discuțiunea acestei chestiuni, care a făcut atâta vâlvă în presă a fost cu atât mai interesantă cu cât împotriva ei s'a ridicat și un fruntaș din majoritate, d-l Istrate Micescu iar în apărarea ei a luat cuvântul însuși primul ministru d-l I. I. C. Brătianu și ministru de justiție, d-l V. P. Sassu.

După strălucitul raport al d-lui Dissescu, cunoscutul jurisconsult, către Comisiunea constituțională mixtă și după conferința d-lui Mihai Pașcanu ținută la Cercul de studii al partidului liberal, din care opinia publică a aflat și argumentele conomice și cele juridice care cer înscrierea acestei reforme în noua Constituție, discursul d-lui prim-ministru vine să dărâme definitiv argumentele adversarilor naționalizări subsolului, cari aduc drept vină acestei reforme, nerespectarea dreptului de proprietate înscris în vechea Constituție.

Răspunzând d-lui Istrate Micescu, care în discursul său ajunsese la concluzia falsă că reforma partidului liberal nu se deosebește de proectul țărăniștilor, primul ministru a arătat că respectă dreptul de proprietate, pe care l'a înscris vechea Constituție și garantarea lui nu este ignorată nici prin înscrierea noilor reforme. — Când art. 17 prevede că, propritatea de orice natură, precum și creanțele asupra statului sunt garantate, schimbarea cuvântului de „garantat" cu „inviolabil" propus de d-l Micescu n'ar face decât să dea textului o interpretare extremă.

Dar dacă suntem partizani ai dreptului de proprietate, a spus primul ministru nu înseamnează că interesele ei să depășească cadrele intereselor societății.

O proprietate fără societate nu s'ar putea concepe, căci înainte de pământ, trebuie să ne gâdim la acei cari se folosesc din el.

După experiența generațiilor trecute, menținerea vechiului text al Constituției nu mai corespunde nevoilor actuale.

Interesul țării a cerut îndeplinirea de noi datorii și nevoile sociale rebue să fie prevenite de cei ce cârmuesc țara, ca atât societatea cât și statul să nu mai fie supus unor împrejurări atât de tragice ca cele din 1907.

Și nu numai majoritatea a aprobat argumentarea primului ministru, dar chiar d-l N. Iorga. „Nu societatea există pentru folosul societății, a spus Domnia-Sa și de aceia nu e îngăduit nimănui să aplice teorii străine, ignorând mizeria în care trăesc țăranii noștri.

Deaceia exproprierea trebuie să meargă paralel cu nevoile neamului nostru.

Dealtfel exemplul pe care l'a dat în aceiași ședință deputatul Sturza, mare proprietar de păduri, care s'a dclarat partizan al exproprierei pădurilor în caz de utilitate socială, nu mai lasă nici o îndoială asupra spiritului democratic de care e inspirată noua reformă.

In chestiunea exploatării petrolului, a răspuns d-lui I. Micescu, ministrul de industrie, d-l V. P. Sassu, demonstrând atât din punct de vedere technic, cât și din punct de vedere productiv și legal recunoașterea dreptului de proprietate particulară, asupra subsolului petrolifer. Petrolul a devenit în toate țările un element indispensabil pentru viața economică. In lupta grozavă ce se dă pentru acapararea lui, România trebue să urmeze o politică de stat, ca să nu se vadă la un moment dat la cheremul statelor străine.

Situația de astăzi în care producția petrolului românesc de 95 la sută în mâna străinilor și numai 5 la sută în stăpânirea noastră e atât de gravă, că nimeni nu se mai poate gândi la rămânerea în posesie particulară a terenurilor petrolifere, mai ales când marea majoritate a subsolului se găsește în posesie particulară.

Votarea articolelor privitoare la naționalizarea subsolului corespunde astfel nu numai reformelor democratice cerute de nevoile urgente ale societății noastre, ci și intereselor economice ale țărei, de la care se așteaptă viitorul și buna ei dezvoltare.

Soare nou, viață nouă

După o caldă și cercetătoare privire, aruncată pământului, între două zile nouroase soarele a reapărut și mai prietenos și mai strălucitor, dându-ne semne de astădată că nu are să mai plece așa curând dintre noi. Pe razele lui din ce în ce mai puternice ne-a adus marele dar al primăverei și al renașterei naturei; dinaintea pașilor noștri a întins covoare de lumină și pe frunți ne-a pus sărutul lui de foc.

Marele și străbunul prieten s'a reîntors și anul acesta așa cum s'a reîntors totdeauna cam în aceiași vreme, mii și mii de ani de-a lungul timpurilor. Și ca întotdeauna venirea lui a fost primită și astăzi cu aceiași bucurie, pe care o vezi întipărită pe toate fețele.

Și toată lumea i-a ieșit cu alaiu înainte, toate casele s'au golit și tineri, bătrâni, femei, copii, au pornit să întâmpine razele lui de aur cu salutul dumnezeiesc cu care poporul Ierusalimului a întâmpinat pe blândul Isus: Ossanah!

Sub mângăietoarea-i oblăduire, omenirea par'că reînviată dintr'un somn adânc serbează renașterea vieței. Pe drumurile cetăței mulțimea se întețește; pe figurile fetelor râde bucuria tinereței și râsul sare de pe-o gură pe-o alta ca o minge de lumină; fețe voioase de băieți se uită lacome după ea, gata să o prindă din sbor.

Și nimeni în clipa aceia nu mai gândește la neajunsurile vieței; deprecierile valutei, scumpătatea, specula, tratativele Mihalache-Maniu, drepturile femeilor, ultimul discurs cu lăcrămi al d-lui dr. Lupu, ultima declarație a d-lui Vaida că era mai bine sub Unguri... Cine mai are timp să se gândească la toate acestea! E soarele care îmbată de lumină, care te îndeamnă să sburzi, să cânți, să iubești, să pornești drum lung spre apus, după el căci n'ai mai vrea să apună niciodată.

Gândul mă smulge cu putere din mijlocul meschinăriei orașului. Inchipuirea aprinsă bate acum coclauri ferite de ochiu omenesc, poteci ascunse și minunate. Oare pacea câmpului și a naturei prin care îmi rătăcește sufletul nu va putea oare nici odată să înstăpânească orașul, să acopere cu verdeață bună-învoirei nimicnicia cruntei vieți în care ne sbatem de vre-o câțiva ani încoace?

Privirile mi s'au oprit pe-o scorbură în mijlocul unei dumbrăvi. Arsă de trăsnet, despicată de urmele securilor, buburoșită de mușuroaiele furnicilor, scorbura bătrână pare un ciot inform și desgustător. Dar soarele strălucește cu putere.

Și razele lui pătrund prin coaja cangrenată de putrezicune, întâlnesc și imboldesc înlăuntru-i începuturi nelămurite de viață. In curând un preș mătăsos de mușchi acoperă urâțenia pământului și mlădițe tinere își leagănă mugurii învoalți la adiera vântului.

Nu vi se pare că peste putreziciunea vieței actuale, a început să încolțească mușchiul dătător de speranțe? Nu vi se pare că prin mucedu-i țesut o nouă sevă a început să dospească P

E viața cea nouă care-și face loc, care răsare ca un soare nou de primăvară. E vieața cea nouă care așteaptă tot mai nerăbdătoare, sfârșitul iernei crunte, în care ne sbatem de atâția ani de zile, pentru a-și face loc luminoasă, puternică, triumfătoare.

Starea economică a Jugoslaviei

Măsurile guvernului pentru îmbunătățirea valutei — Inaugurarea sistemului de economii și echilibru bugetar

Chestiunea valutară preocupă lumea conducătoare de pretutindeni. In țările cu valută ridicată domnește aceeași îngrijorare ca și în țările cu valuta scăzută. Desechilibrul finnaciar este tot atât de dăunător pentru unii ca și pentru alții.

In Jugoslavia, ca și la noi, problema valutară prezintă două cauze principale: datoriile de războiu și datoria publică. Datoriile de războiu prezintă însă o particularitate excepțională: ele au aproape toate caracterul de ajutoare acordate de către aliați Serbiei. Drept consecință a evacuării întregului teritoriu al Serbiei în 1915, nici un împrumut intern nu s'a putut efectua, deci nici o emisiune nu a încărcat țara. Serbii s'au întors acasă fără ca hârtia monetă să se fi înmulțit în timpul refugiului.

Datoriile în străinătate

Totalul împrumuturilor acordate de aliați, se urcă la suma de 54 milioane dolari, 24 milioane livre sterline și aproape 1 miliard 800 milioane franci francezi. Aceste sume nu sunt recunoscute în mod definitiv și restiturea lor rămâne aleatorie, pentrucă ea depinde de toate problemele reconstrucției Europei, asupra cărora marile puteri nu sunt aproape de înțelegere. Astfel, nluându-se nici-o măsură pentru amortizarea acestor datorii, ele influențează în chip indirect asupra valutei naițonale jugoslave.

Datoriile moștenite

In ceace privește datoriile de războiu ale fostei monarhii austro ungare, conform tratatelor de pace, ele nu grevează cu nimic teritoriile atribuite jugoslaviei. Numai o parte a datoriei publice — 14 la sută — este repartizată regiunilor jugoslave. Guvernul ar fi dci obligat să asigure purtătorilor de titluri din țările neutre și aliate plata cuponului pentru dividenda indicată.

Datoria publică

Datoria publicăcuprinde deasemeni împrumuturile vechii Serbii, ale căror anuități nu depășesc suma de 40 milioane franci francezi, ceeace constitue o sarcină cu totul neînsemnată pentru noul stat. Aceste împrumuturi sunt garantate prin rețetele monopolurilor, cari au adus în 1922 1 miliard de dinari, dup aplata cupoanelor (aproape 240 milioane dinari) și după scădera cheltuelilor genrale.

Mai este împrumutul intern din 1921 de 500 milioane cu 7 la sută, mai bine de jumătate necheltuit și așa numitul împrumut Blair — 8 la sută — încheiat în 1922.

Statul și Banca Națională

Raporturile dintre Banca Națională privilegiată și Statul sunt următoarele: s'au pus în circulație 5 miliarde 300 milioane dinari în bilete, ceeace reprezintă câte 400 dinari pe fiecare locuitor, sumă destul de redusă față de circulația fiduciară a oricării țări europene. Acoperirea se ridică la aproximativ 500 milioane franci francezi. Scontul efectelor pe termen scurt pntru nevoile comerțului și industriei se ridică la suma de un miliard jumătate în Februarie.

Banca a scontat pentru 2 miliar de 900 milioane bonuri de tezaur; ea poartă între altele la activul său contravaloarea domeniilor statului (mai mult de două miliarde) servind ca acoperire biletelor emise peste conversiunea în dinari a biletelor austro-ungare cari au circulat în teritoriile jugoslave după armistițiu. Această conversiune a costat 1 miliard 200 milioane dinari.

Circulația fiduciară internă

Atât de restrânsă este circulația fiduciară internă încât acum câtava vreme o aprigă criză băniască s'a declarat în principalele centre ale țării. Țăranii acestei țări cu principală ocupație agricultura strâng banii la ‚chiup', ca și țăranii noștri de altfel. Pentru acest cuvânt cuantumul intereselor private s'a ridicat într'o proporție care nu a fost niciodată atinsă, căci cererea de capital este necontenit mai mare.

Intervenția Statului

Echilibrul bugetar caută soluții cu mijloace clasice: economii deoparte, mărirea rațională a rețelelor de altă parte. Economii destul de serioase au și fost realizate: la ministerul finanțelor s'a suprimat chiar unele servicii pentru a se economisi tezaurului mai bine de 10 milioane pe an, pentru a nu cita decât un exemplu.

In Decmbrie și Ianuarie statul a putut face față obligațiilor sale grație economiilor realizate, fără să facă apel la Banca Națională. Publicul urmează exemplul statului și se reține de la cheltueli inutile.

Astfel prin deflațiune, economii, prin libertatea comerțului, industriilor și finanțelor, printr'o mai bună urmărire a impozitelor și alte măsuri menite să aducă echilibrarea bugetului, noul cabinet ieșit învingător din alegeri nădăjduește să normalizeze viața economică a Jugoslaviei.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Vis sau realitate

Minuni în vremea noastră...

Ziarul „Carpații" din Brașov publică un act de împuternicire al unui domn Simion Horovitz, către domnul avocat Victor Mateescu, fost prefect de Brașov, pe care-l autorizează în numele surorilor și fraților săi domiciliați în România și în orașul Cincinati din America ca să intervină pe lângă guvernul român, ca prin legația română din Varșovia să adune toate actele de filiațiune, cu care să-și poată dovedi dreptul la succesiunea defunctului Iosif Horovitz, Episcop Anglican, decedat în Saint Francisco Statul California, America de Nord, în anul 1888, originar din orașul Ciortkow Polonia, succesiunea deschisă în San Francisco, compusă din avere imobiliară și mobiliară, evaluată de oficialitatea americană în anul 1914 la suma de 140.000.000 dolari, una sută patru zeci milioane dolari, avere crescută astăzi prin plusuri de valută și evaluată la suma de 180.000.000 dolari.

Actul de împuternicire se încheie cu aceste cuvinte:

„Ca un semn al patriotismului nostru și a sentimentelor noastre de buni cetățeni români, vă autorizăm să cedați Statului Român 50 la sută din brutul întregei acestei succesiuni, fond care va servi la refacerea Țării și care va purta numele: „Moștenitorii Horovitz recunoscătorii Patriei".

Cu alte cuvinte moștenitorii Horovitz, cer să fie puși în posesiunea unei succesiuni la care au dreptul și care evaluată în lei face nu mai puțin de patru zeci și unul miliarde, patru sute milioane.

Din această sumă, statului român i-ar reveni prin urmare peste 20 miliarde, din care statul american și-ar opri cele 30 milioane dolari (peste 1 miliard lei) ce i le datorăm.

Ne-ar mai rămâne 19 miliarde, tocmai atât cât să ne consolidăm ba chiar să achităm toate datoriile noastre în străinătate și să revenim la valuta de dinnainte de războiu.

Iată toate problemele impuse de criza în mijlocul căreia ne-a lăsat războiul, rezolvate! Problema financiară, agrară, studențească, funcționărească, etc., în sfârșit întreaga problemă a refacerei! Vă închipuiți ce reînflorire a industriei românești, ce stimulare a comerțului! Apoi tot ce vine de-a colo: eftinătatea vieței, mese care să te coste un leu și jumătate trei feluri; camere mobilate 40 lei lunar pe bună învoială; un costum de haine una sută lei, un palton una sută două zeci. . .

Dar să mă opresc cât mai e vreme. Mi-e frică să nu sar de bucurie și planul lăptăriței Perrine să nu se transforme în dureroasă realitate.

Nomofilax

BIBLIOGRAFIE

Au apărut: **G. Talaz: Răsul Apei**, poesii. Editura Casei Școalelor. Prețul 14 lei.

•

Căpitan **A. Locusteanu: Sub Aripa Morței**, însemnări fugare din războiul de întregire. Institutul de Arte Grafice „Ardealul". Prețul 24 lei.

•

„Flacăra", revistă literară, artistică și socială. An. VIII, Nr. 8. Prețul 5 lei.

Donații pentru Căminul studentelor

Rectorul universității din Cluj și comisiunea căminurilor aduce mulțumiri următorilor colectanți și donatori pe seama Căminului studentelor:

1. M. Lucuța, protopop ortodox, Șiria 211 lei 90 b.; 2. Primăria urbei Alexandria 990 lei; 3. Subprefectura județului Bistrița Năsăud 424 lei 50 b.; 4. Notariatul Călnic, plasa Recița 83 lei 50 b.; 5. Protopopiatul gr. cat. Lăpușul de jos 200 lei; 6. Dșoara Miți Stark 151 lei, 7. Prefectura județului Bistriță Năsăud 710 lei; 8. D-na Alexandrina Praja, profesoară Iași 709 lei; 9. I. Popescu protopop Cuciucul mare 620 lei; 10. Oficiul protopopesc ort. Chișinău 206 lei: 11. Protopiatul Cercului I, județul Ismail 400 lei; 12. Subprefectura Sighișoara 125 lei; 13. P. Givulescu, protopop, Radna 50 lei; 14. Doamna Nuțy Gherman, Cluj 5200 lei; 15. D-l V. Stan, directorul școalei normale A. Șaguna, Sibiu 1235 lei 50 b.; 16. Prefectura jud. Bistrița Năsăud 319 lei; 17. D-l Director al Băncii Ieșilor, Iași 100 lei; 18. Subprefectura județului Arad 3776 lei; 19. D-na Cleopatra Popescu, directoară de școală primară, Iași 200 lei; 20. D-l Primpretor al plășii Săcele. jud. Brașov 20 lei.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Pentru lățirea culturei franceze în România

O frumoasă inițiativă franceză

Am anunțat mai zilele trecute marinimosul dar făcut de generalul Berthelot, cercului „Lutetia" din Iași, pentru procurarea de cărți și reviste franceze publicului românesc.

El satisface o nevoie destul de simțită de intelectualitatea românească, care din cauza dedrecierei leului se vede în absolută imposibilitate de a-și procura singură, producțiile spiritului francez.

Prieteni ai culturei franceze, am atras necontenit atenția intelectualilor francezi asupra pericolului ce-le poate produce lipsa cărței franceze într'o țară ca a noastră, înconjurată de popoare care sunt tributare culturei germane și celei slave.

Pericolul e cu atât mai mare în provinciile alipite, unde majoritatea intelectualilor ignorează limba și cultura franceză.

Propagandă germană și maghiară e destul de activă și pe acest teren. Datoria noastră cât și a francezilor e să facem tot posibilul ca s'o evităm, dând în acelaș timp publicului cititor hrana sufletească necesară din cultura noastră și a fraților noștri de gintă.

Mărturisim cu bucurie că acest pericol pare să fie înțeles în Franța din ce în ce mai mult; ajutorul ce ni se oferă, pornind nu numai pe cale oficială din partea guvernului francez, ci și pe cale particulară, e o vie dovadă.

La gestul marelui nostru prieten, generalul Berthelot, adăogăm pe cel al D-lui I. Pinard, un vechiu membru al Misiunei universitare franceze care a luat inițiativa de a ține în diferite orașe franceze conferințe, pentru a putea cumpăra apoi cu banii strânși cărți franceze, care să fie trimise bibliotecilor din România, în special celor din provinciile alipite.

Prima conferință s'a ținut la Saint-Pierreles Elbeuf (Seine-Inferieure) și cu beneficiul ei s'au cumpărat 80 de volume ce s'au trimes în România.

In interesul culturii franceze, dorim ca această operă să continue, găsind cât mai mulți și mai devotați imitatori.

— Ay. —

Congresul Internațional al profesorilor secundari

La sfârșitul lunei August se va ține la Praga congresul internațional al profesorilor secundari. Chestiunea principală ce se va discuta în anul aceasta e cea fixată în anul trecut de congresul ținut la Luxemburg: Formarea pedagogică a personalului care predă în învățământul secundar. Comitetul pentru pregătirea congresului a făcut cunoscut ministerului de instrucții să numească de egații săi oficiali la acest congres.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mărirea și slăbiciunea secolului al XIX-lea

Intr'un număr recent al marei reviste franceze „L'illustration", cunoscutul scriitor J. G. Rosny-Ainé, publică sub titlul de mai sus un interesant studiu din care extragem următoarele:

Revoluția franceză nu a avut o acțiune suverană asupra desvoltării ideilor, nici asupra evenimentelor secolului trecut.

In urma Revoluții și a Imperiului, Anglia și-a păstrat situația socială. Rusia a rămas ceia ce era. Italia a recăzut sub jugul austriac, iar Prusia mărită și-a menținut caracterul de națiune quasi-feudală.

Evoluția socială a Europei a fost destul de inceată până la 1870. Marea-Britanie și-a desvoltat gradat liberalismu-i natural. Germania a acceptat după oarecari oscilări, un regim mai mult despotic. Elveția, Belgia și Olanda au urmat căi liniștite, Austro-Ungaria s'a desvoltat confuz și adesea contradictoriu; Rusia, cu toată liberarea robilor a rămas o mlaștină în care nihiliștii aruncau din când în când cu pietre.

Umanitatea europeană a continuat, în general, cu toate regresiunile să evolueze în sensul liberării, care distrusese de-alungul veacurilor iobăgia.

Dar pe la mijlocul secolului, o altă doctrină s'a ivit ca să combată libertatea: socialismul, favorizat de progresele uimitoare ale industriei, făcând să crească între patron și lucrător un antagonism analog celui de odinioară dintre nobil și plebeu. Spunem acestea deoarece socialismul e doctrina care a respins dogma libertății individuale, ținând să substitue acestei libertăți o constrângere nu a massei prin individ, ci a individului prin massă.

Un astfel de ideal cerea o constrângere sălbatecă, care deși negată la inceput, a sfârșit prin aș apropia cea mai mare parte a revoluționarilor. Bolșevicii căutând să potrivească realităților economice au ajuns la o tiranie intensă și la o mizerie inspăimântătorire.

In definitiv, astăzi suferim cu toții constrângeri neașteptate, și suntem mai puțin liberi ca în 1830 sau în 1875. In toată Europa, și chiar în Anglia, libertatea a pierdut din teren.

Politicește secolul al XIX-lea a văzut desvoltându-se sentimentul naționalităților, sentiment spontan care se producea pretutindeni și care a dus la liberarea unei părți din Grecia, apoi la formarea Italiei moderne, la unitatea germană, în sfârșit la nașterea României, Bulgariei și a Serbiei.

Tuturor acelora cărora liberarea raselor e un bine, acest secol le va apărea ca un frumos secol politic.

Până la războiul din 1914 Marea-Britanie, Germania, Statele-Unite, Rusia și Italia au crescut mereu. Austro-Ungaria a plătit cea dintâi greșeala de a râvni bunul aproapelui (1859, 1866).

Germania anexând Alsacia și Lorena, a făcut o pace îndoelnică, dovedind că vrea la rându-i hegemonia care orbise pe Carol-Quintul, Filip II, Ludovic XIV și Napoleon.

Cât despre Franța, după ce reușise să fie în fruntea statelor de pe continent, se găsea în stare de mare inferioritate față de Germania, iar descreșterea natalității o amenința să treacă în al treilea sau al patrulea rând.

Totuși în ceace privește domeniul colonial, politica l-a fost abilă și înțeleaptă.

In ceea ce privește țările neeuropene, putem spune că Australia și Canada au urmat fără depărtări sensibile calea Marei-Britanii. Sforțarea lor industrială, științifică și literară se poate confunda cu aceea a Imperiului. Desvoltarea industrială a Statelor-Unite a fost extra-ordinară, mai ales după 1850. Știința, la început inventivă, se orientă către descoperiri pure, iar arta mai mult spre literatură: Fenimore Cooper, romancier nou de aventuri, Edgar Poë, creator genial, Walt Whitman, poet, novator îndrăzneț...

Exceptând războiul Nordului și Sudului, evoluția socială a Statelor-Unite a fost regulată și prosperitatea nu a încetat să sporească.

Viitorul Americei de Nord e totuși neliniștitor: războiul între negri și albi și invazia galbenă, sunt amenințări permanente.

Mexicul e pradă desbinărilor interne, iar Brazilia și Argentina sunt în perioada de formațiune.

Popoarele asiatice și africane n'au făcut nimic de seamă în cursul secolului al XIX-lea. Geniul lor creator a fost nul.

Revoluția politică, socială și științifică, fără nici o picătură de sânge a Japonezilor a fost dintre cele mai uimitoare. Imitatori la inceput, n'au întârziat să inoveze și azi ne dau cele mai vii nădejdi pentru viitor.

•

Incheiem afirmând că secolul al XIX-lea a fost un secol științific, industrial, artistic, literar și filozofic. Niciodată nu s'a făcut, în așa de puțin timp, un număr așa de considerabil de descoperiri esențiale și de surprinzătoare invențiuni.

In artele plastice, nu-i putem da primul rang. Mai puțin încă în arhitectură. Muzica, însă, a luat un avânt nemai auzit.

In politică acest veac a ajuns la rezultate dezastruoase, ceea ce ne face să'l socotim ca un secol politic nenorocit. Europa va cunoaște mai rele nenorociri dacă nu va pricepe că a venit vremea să facă o pace interioară ca să se apere împotriva celorlalte continente. Mai devreme sau mai târziu, dar fatal, industria va egaliza mijloacele de atac și de apărare, atât pentru războaiele economice cât și pentru cele omucide. Atunci Europa și de asemenea și America, ne mai având imensa superioritate pe care au avut-o în secolul al XIX, nu vor mai avea forțe suficiente să se apere. Dacă popoarele zise Arice nu înțeleg acest lucru, înfrângerea le este asigurată.

G. R.

Opoziţia de ordine

Cum trebue înţeleasă declaraţia d-lui Brătianu. Ce nu poate înţelege „Patria“ şi Partidul naţional

La Cameră, într'o discuţie, dl Vintilă Brătianu a făcut declaraţia că partidul liberal va împiedeca şi din opoziţie săvârşirea vre-unui act care ar păgubi ţara. Oficiosul partidului naţional din Cluj, luând cunoştinţă de declaraţia dlui Vintilă Brătianu, o taxează drept: „Îndrăsneală“ şi cinism“. Şi pe această temă se căzneşte să dovedească complicitatea „Palatului“ partidul liberal. Căci declaraţia dlui Vintilă Brătianu — după „Patria“ — n'ar fi însemnând altăceva decât legăturile oculte ale camarilei de la Palat, care şi în opoziţie slujeşte partidului liberal, minţind pe Rege şi popor.

In ultimul timp atacurile partidului naţional la adresa Coroanei au luat o proporţie care trădează toată deruta în care se află. Atacurile la Rege sânt un vechiu procedeu tachist-conservator. Partidul naţional nu face decât să-l reînvieze într'o vreme când vechile procedee politice sânt condamnate de la toate tribunile aşa zise democratice. Dar ceea ce nu se poate ierta partidului naţional, este încăpăţinarea să de a discredita cu orice preţ autoritatea Coroanei în masele populare ardeleneşti. In reportajele oficioaselor naţionaliste Regele e prezentat ca un personajiu fără voinţă, fără mijloace proprii de acţiune, prizonier al „Camarilei liberale“. In vorbirile pretinşilor oameni politici ai aceluiaş partid, deasemeni persoana Regelui nu e menajată; lipsa de respect faţă de „Omul“ care ni-a purtat războiul pentru întregire isbeşte dureros în cele mai elementare simţiminte ale acestei naţii.

Dacă partidul naţional îşi închipue că este demn şi politic să se manifeste aşa cum face faţă de suveran, cu atât mai rău pentru el. Când ţara se va desmetici, va şti cum să preţuiască pe cei cari în goana după putere nu s'au oprit de a striga necuviinţe Regelui de la tribuna parlamentară, de la „Dacia“ sau din redacţia „Patriei“.

Orice om cu bun simţ va înţelege că în declaraţia d-lui Vintilă Brătianu a fost mărturia forţei politice a partidului liberal, forţă politică în stare să se impună şi din opoziţie ca element de control în stat, dar numai cu mijloace legale.

Opoziţia actuală, anarhică şi turbulentă, incapabilă să poată aduce ţării un aport real de muncă, desigur că e incapabilă să înţeleagă sensul declaraţiei d-lui Brătianu. Nu e de mirare deci că „Patria“ agită iarăşi fantoşa „Camarilei“, care nu există decât în imaginaţia turbure şi înfierbântată a oamenilor partidului naţional.

Mijloacele de propagandă ale opoziţiei

Câteva exemple

Campania anarhică a opoziţiei unite a fost pentru unele ziare un simplu prilej de amuzament, dacă în dosul ştirilor exagerate şi al comentariilor în doi peri nu se ascund nemărturisite intenţii subversive. Astfel am văzut un ziar de dimineaţă din Capitală dând o fotografie reprodusă din „L'Illustration“ drept „Dl Mihai Popovici vorbeşte mulţimei“. Examinată mai deaproape, mulţimea căciulilor turtite şi a şepcilor cu cozorocul scurt lipit de frunte indică mai curând un cliseu luat la una din întrunirile bolşevice dela Moscova sau Petrograd.

Pentru „Dimineaţa“, dl Mihai Mihai Popovici poate fi confundat cu Lenin. Cu atât mai bine pentru „Dimineaţa“; pentru dl Mihai Popovici nu credem însă că e prea convenabilă această apropiere.

Un alt ziar bucureştean, tot aşa de bine reputat ca şi cel de care vorbeam mai sus, reproducea un cliseu dela cine ştie ce întrunire socialistă, indicând sub el că ar fi un instantaneu dela una din întrunirile opoziţiei. Se întâmplă însă că pe una din pancartele manifestaţiei se poate ceti în mod clar: „Vrem libertatea sindicală“. După câte ştim opoziţia partidului naţional şi partidului ţărănist are tendinţe revoluţionare şi anarhice, dar nu a avut încă curajul să-şi adopte programul partidelor socialiste şi comuniste, iar lupta care se desfăşură acum ţinteşte mai curând puterea, decât reforme utopice. Deci pancartul cu pricina n'ar fi avut ce căuta la o manifestaţie unde ştim că s'au cerut alte lucruri, decât libertatea sindicală.

Partidul [illegible] e totuşi încântat că acţi[illegible]sa, e „bine susţinută“ de presă şi public. Cum este susţinută vedem, dar pentru dl Vaida, Maniu, Lupu şi bunul şi ridicolul domn Mihalache Cuza II-lea nu are nici o însemnătate dacă Lenin poate îmbrăca din când în când pardesiul d-lui Mihai Popovici, şi dacă pe pancartele manifestaţiilor apar uneori deziderate sindicaliste. Totul e ca guvernul să cadă. „Scopul scuză mijloacele“, mai cu seamă când se lupta pentru democraţie.

Dar ciudat lucru e că într'o gazetă literară săptămânală care poartă numele unei cunoscute gazete politice găsim o poză menită să arate posterităţii „Cum se face Constituţia“. Nimic extraordinar în ea de altfel. Un cordon de soldaţi şi câteva sute de oameni se privesc cu calm într'o stradă destul de îngustă. Faptul însă că fotografia a fost mutată din coloanele ziarului politic în cele ale ziarului literar, denotă o mentalitate specifică răufăcătorilor înăscuţi. Ce interes poată să aibă pentru viaţa noastră intelectuală reproducerea acelei poze e greu de găsit. Fapt cert e că oamenii deprinşi să învenineze totul nu s'au sfiit să păteze coloanele unei gazete literare cu lucruri pe care literatura nu poate şi nu trebue să le cunoască.

O dovadă că în anumite locuri şi literatura e o mască pentru alte scopuri decât cele idealiste!

Lupta pentru democraţie?

Intr'un articol de fond al „independentului“ ziar „Universul“ se afirmă că lupta pe care coaliţia naţională ţărănistă o duce împotriva guvernului şi a Constituţiei, este o desfăşurare de forţe pentru apăra rea democraţiei. Cu alte cuvinte, d-nul Mişu Cantacuzino în tovărăşia d-lui Maniu şi a d-lui Stere luptă pentru democraţie.

Articolul „Universului“ nu spune nimic nou. Ştim de mult că acţiunea desvoltată de opoziţia unită pentru răsturnarea guvernului a fost numită lupta pentru democraţie. Decât afirmaţiunea aceasta trebuie dovedită şi sprijinită cu fapte. Căci noi şi alături de noi întreaga opinie publică, n'am văzut în acţiunea opoziţiei unite nimic din ce-ar putea să ne facă a crede că în adevăr ea luptă pentru democraţie.

Intâi însăşi elementele din care se compune această coaliţie ne îndreptăţesc a-i suspecta intenţiunile. Fiindcă alături de d-l Mişu Cantacuzino, latifundiarul de eri şi proprietarul celor mai întinse terenuri petrolifere, membru în nenumărate consilii de administraţie întâlnim pe d-l dr. Lupu, agentul bolşevismului la noi. Reacţionari şi vechi conservatori, naţionalişti şi internaţionalişti, monarchişti şi republicani, iată din ce se compune conglomeratul politic care voeşte în numele democraţiei să zădărnicească opera de guvernare a partidului liberal.

Care poate fi deci ideia sau programul care pe de asupra deosebirilor de concepţie, de ideologie, de mentalitate şi de interese, să realizeze unitatea de principii şi de tactică necesară în acţiunea între prinsă de această coaliţie? Dar admiţând chiar că acest program ar fi fost găsit, n'am putut vedea până acum nici un indiciu că opoziţia unită l'a găsit. Căci din tot ceiace au făcut şi au declarat partidele coalizate, n'a răsărit ideia în virtutea căreia s'au unit şi nici, programul pe temeiul căruia ei au întreprins lupta împotriva guvernului, pentruca răsturnând guvernul, să-şi poată realiza programul.

Dimpotrivă prin neseriozitatea politică a acţiunei întreprinse, prin declaraţiunile şi faptele necugetate esăvârşite, prin lipsa de înţelegere a intereselor statului, prin fuga de orice discuţiune temeinică, prin contrazicerile dintre ceiace spun şi ceiace fac, prin violenţele la cari s'au dedat, prin întreaga lor tactică de luptă, cele două partide coalizate şi-au desvăluit singure adevăratul motor al acţiunei lor. Şi acesta este POFTA DE PUTERE. Nu lupta pentru democraţie, pe care n'au făcut decât s'o compromită prin faptele lor, ci râvna după tinefacerile puterii, iată imboldul care mână în vârtejul unei deşănţate acţiuni de opoziţie şi în dispreţul marilor interese naţionale pe cele două partide unite.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Constituţia şi dreptul de proprietate

Discuţiunile din Parlament

In şedinţa de Sâmbătă a Camerii, cu prilejul discutării articolului din Constituţie, referitor la proprietate, o discuţiune distinsă care ne aminteşte vremurile parlamentarismului de odinioară, s'a încins între d-nii Istrate Micescu, Ion I. C. Brătianu şi N. Iorga. Prin eleganţa formei, prin seriozitatea fondului, prin talentul vorbitorilor şi prin modul civilizat, academic, în care a decurs discuţiunea aceasta a însemnat clipa de satisfacţie intelectuală şi de optimism pentru viitorul parlamentarismului.

D-l Istrate Micescu, un adânc cunoscător al problemelor juridice, un spirit cultivat şi o inteligenţă superioară, s'a rostit împotriva textului constituţional care după părerea d-sale tăgăduieşte dreptul de proprietate. Partizan înfocat şi convins al ideii că proprietatea trebuie să fie inviolabilă, d-sa vede o primejdie pentru existenţa şi ordinea morală a unui stat în tăgăduirea acestui caracter de inviolabilitate al proprietăţii. Baza oricărui stat este proprietatea care constitue o parte din suveranitatea naţională.

La cuvântarea d-lui Istrate Micescu a răspuns primul ministru. Sunt şi eu, a spus dl Ion Brătianu, partizan al proprietăţii. Ştiu că fără garantarea proprietăţii, o societate nu poate propăşi. Dar în susţinerea acestei teze nu putem ajunge la extreme care nu se împacă nici cu interesele societăţii nici cu ale proprietăţii. Răspund şi eu ce s'a răspuns când Balş vorbea în numele a nu ştiu câte fălci, într'o împrejurare identică, că vă vorbesc nu în numele atâtor fălci, ci în numele a milioane de suflete. Căci nu cu proprietatea, ci cu sufletele s'a făcut dezvoltarea şi întregirea neamului nostru.

Cuvântul de „garantează“ e mai eficace decât cel de „inviolabil“. Dacă voiţi să întemeiaţi solid principiile proprietăţii şi garantarea ei, nu o prezentaţi în conflict cu interesele sociale, căci în chipul acesta în loc s'o puneţi la adăpost, o primejduiţi.

Proprietatea este în funcţie de societate, fiindcă nu se poate concepe o proprietate fără societate.

După cuvântarea primului ministru, care a fost o luminoasă combatere a tezei susţinută de d-l Istrate Micescu, dl N. Iorga s'a ridicat pentru a respinge la rândul său ideile apărate de d-l Istrate Micescu.

Nu societatea, a spus d-l Iorga, există pentru propiretate, ci propritatea există pentru folosul societăţii. Proprietatea este după teoria d-lui Istrate Micescu un idol. Ea nu este de drept divin şi nici inviolabilă. Căci ea nu poate rămâne neschimbată, atunci când societatea s'a schimbat.

După aceste cuvântări cari prin seriozitatea şi temeinicia ideilor constituesc pilde de discuţiune parlamentară, Camera a procedat la votarea artcolului din Constituţie referitor la proprietate.

Iată textul votat de Cameră care se va înscrie în noul pact fundamental al ţării:

„Proprietatea, de orice natură pecum şi creanţele asupra statului, sunt garantate, iar exerciţiul ei se va reglementa prin legi.

„Autoritatea publică, pe baza unei legi generale, este în drept a se folosi, în interes obştesc, de sub solul oricărei proprietăţi imobiliare cu obligaţia de a desdăuna pagubele aduse suprafeţei, clădirilor şi lucrărilor existente.

„In lipsă de învoială, despăgubirile vor fi fixat de justiţie.

„Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică după o dreaptă şi prealabilă despăgubire, stabilită de justiţie.

„Legi speciale vor determina cazurile de utilitate publică, procedura şi modul exproprierii.

„In afară de expropriere pentru căile de comunicaţie, salubritate publică, lucrări de interes militar, de apărarea ţărei, lucrări de interes cultural şi acele impuse de interesele generale directe ale statului şi administraţiilor publice, ce lelalte cazuri de utilitate publică, vor trebui să fie stabilite prin legi votate c umajoritate de două treimi“.

Rezolvirea problemei evreeşti

— Eşecul unei campanii —

In jurul chestiunei evreeşti unele ziare interesate au căutat să atribue guvernului cu totul alte intenţii decât cele pe cari le avea. Scopul acestei manopere era să creieze o nouă încurcătură guvernului. Coincidenţa agitaţiunilor antisemite cu discuţiunile în jurul Constituţiei, a dat oarecari aparenţe de adevăr campaniilor de presă duse pe această chestiune.

Dar iată că faptele vin să desmintă, cu greutatea pe care numai faptele o pot avea, toată mizelia acestor campanii. Felul cum a fost rezolvată chestiunea evreească în noua Constituţie satisface pe toată lumea. Articolul 133 devenit la Senat 134 acordă toate drepturile cuvenite evreilor din nouile provincii şi săvârşeşte un act de dreptate faţă de evreii din vechiul regat.

Spiritul de dreptate al guvernului au fost viu ilustrat de către dl ministru Al. Constantinescu în discuţia de la Senat. Astfel campania începută cu gânduri perfide a trebuit să amuţească brusc în faţa acestei demne şi juste atitudini.

Dela Teatrul Naţional

Marţi 27 c. va avea loc a XV premieră din această stagiune cu piesa „Văpaia“, de H. Kistemaeckers cu Dnele M. Ignătescu-Dobrescu, S. Jipescu, J. Landry, şi Dnii Neamţu-Ottonel, Psatta, Dimitriu, Ghibericon, Vasilescu, Borgovan, Bănuţiu.

Direcţia de scenă: Dl Gogu Mihăescu.

•

Ordinea spectacolelor:

Sâmbătă 24 Martie „Punctul Negru“.
Duminecă 25 c. matineu „Cinematograful“.
Marţi 27 c. premieră „Văpaia“
Joi 29 c. „Văpaia“.
Sâmbătă 31 c. „Văpaia“.

•

Se repetă „Căsătoria Silită“ de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu. Virgil Vasilescu, etc.

O importantă şedinţă a „Sfatului negustoresc" din Cluj

O bancă a „Sfatului negustoresc" cu 100 milioane capital. Fuziunea „Sfatului negustoresc" cu „Reuniunea comercianţilor şi a meseriaşilor români".

Aseară la ora 9 a avut loc în sala de şedinţe a „Sfatului negustoresc" din Cluj o importantă consfătuire în care s'au luat o serie de hotărâri de o mare însemnătate.

Prima chestiune care s'a pus pe tapet a fost iniţiativa „Sfatului negustoresc" din Bucureşti de a se pune bazele unei bănci a acestei instituţii comerciale, cu un capital de 100 milioane lei, — bancă la care să ia parte şi la capital şi la beneficii toate secţiunile din ţară ale „Sfatului negustoresc".

Iniţiativa „Sfatului negustoresc" din Bucureşti a fost primită cu însufleţire de secţiunea Cluj, care a hotărât *cu unanimitate de voturi* să participe în mod efectiv.

Alte hotărâri ce s'au luat în şedinţa de aseară

„Sfatul negustoresc" din Cluj discutând apoi posibilităţile unei apropieri cu *„Reuniunea comercianţilor şi industriaşilor români"* a ajuns la hotărârea de a însărcina o comisiune din sânul Sfatului, care să intre în legătură cu reprezentanţii uniunei şi de comun acord să găsească posibilităţile unei fuziuni între aceste două organizaţii negustoreşti.

Delegaţia „Sfatului negustoresc" este formată din d-nii: Hintz, Rózsa, Somoghy, Anca şi Florea.

Această delegaţie va intra chiar azi în legătură cu reprezentanţii Reuniunei, d-nii Aldica, Romanovici şi Iliescu.

Intenţia Reuniunei este de a trimite delegaţi în „Sfatul negustoresc" pentru a face paritatea plus preşedintele român şi astfel Sfatul să fie pus pe baze noi şi solide.

*

S'a mai hotărât în şedinţa de aseară a Sfatului să se înfiinţeze pe lângă Camera de comerţ o „Reuniune pentru apărarea creditorilor".

Iredenta maghiară în Ardeal

Episcopii catolici maghiari se plâng Papei că statul român terorizează minorităţile Ardealului. Liceele maghiare din Ardeal şi clerul catolic maghiar.

După hotărârea luată de guvernul actual prin care s'a suspendat funcţionarea liceului premonstratens din Oradea-Mare, hotărâre care s'a produs acum două luni în urma unor fapte extrem de grave constatate la acest liceu, întreg clerul catolic maghiar din Ardeal, în frunte cu Episcopul Majlath şi cu ceilalţi episcopi, s'a pus în mişcare pentru a protesta contra hotărârei guvernului de a nu mai tolera acţiunile iredentiste care s'au produs mai în toate şcoliile ungureşti. La început toate aceste protestări s'au îndreptat contra guvernului. Şi s'a recurs la protestări după ce toate intervenţiile la diferiţi reprezentanţi ai guvernului şi după ce toate făţarnicele declaraţii de loialitate faţă de statul român adresate în parlament şi direct d-lor Miniştrii n'au fost în stare să aibă nici un efect.

S'a pornit apoi prin întreaga presă maghiară din Ardeal a îndârjit campania contra statului român pe motiv că minorităţile din România de azi trăesc mai rău şi că sunt cu mult mai lipsite de libertăţi decât erau Românii pe vremea Ungariei vechi.

Toate aceste sisteme de procedură inspirate de conducătorii clerului catolic maghiar cari de fapt sunt şi susţinătorii şi conducătorii şcolilor maghiare din Ardeal n'au fost luate în seamă, fiind la urma urmelor tolerabile şi explicabile, căci, — oricât de nejustificate — ele se produceau în interiorul ţărei.

Situaţia însă devine extrem de gravă din momentul ce aceste protestări, şi acuzaţii însoţite de argumentaţii false trec graniţele ţărei cu scopul de a discredita în streinetate prestigiul ţării.

Suntem informaţi că unii conducători ai minorităţei maghiare din Ardeal împreună cu câţiva conducători ai clerului catolic maghiar au format acum 3—4 săptămâni, în secret o comisiune însărcinată cu colectarea şi procurarea pe orice cale de date şi documente cu care să se poată dovedi că statul român terorizează minoritatea maghiară din Ardeal.

In acelaş timp, s'a redactat un memoriu iscălit de conducătorii civili şi religioşi ai ungurimei dela noi, memoriu în care se expune, natural cu ajutorul fantaziei, persecuţiile la care statul român ar supune pe ungurii din Ardeal. Aceste documente şi acest memoriu, suntem informaţi că au trecut deja graniţa şi că au luat drumul Romei pentru a fi prezentate Papei.

In acelaş timp, aceste memorii vor fi înaintate guvernelor tuturor ţărilor din Apus şi Ligei naţiunilor.

*

Acest sistem de procedură, ilegal şi provocator prin faptul că prin invenţii şi prin documente mincinoase se caută a se discredita ţara în străinătate, nu va putea însă împiedeca pe nici un guvern român de a continua să ia toate măsurile, ori cât de drastice ar fi ele şi contra ori cui, când e vorba de prestigiul, de siguranţa statului român.

*

Pe de alte parte, suntem în măsură să afirmăm că iredentismul ce se face la liceele maghiare din Ardeal este aproape în întregime condus de reprezentanţii superiori ai clerului catolic unguresc.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

◆ INFORMAŢII ◆

Joi, 29 Martie, seara, cunoscutul cupletist român Florea Mateescu cu concursul apreciatului artist Tase Talpăşanu, vor juca la cafeneaua „Europa" un sketch de actualitate: „Leanca şi Marin Măcelaru".

Sketchul are multe cuplete de spirit pe cari cei doi artişti le vor cânta întrecându-se în humor şi în vervă.

Nu ne îndoim că publicul clujan care apreciază atât de mult talentul celor doi artişti, va asista în număr arme la acestă reprezentaţie.

— **Desfiinţarea regionalelor c. f. r. din Braşov şi Arad.** Reorganizându-se căile ferate din Ardeal, se vor desfiinţa două dintre direcţiunile regionale: cea din Arad şi Braşov. Liniile direcţiei regionale din Arad vor reveni, cu câteva excepţii, regionalei din Timişoara, iar ale direcţiunii din Braşov vor reveni celei din Cluj.

— **Ungaria şi importul petrolului românesc.** Pentru a uşura importul petrolului din România de care are absolută nevoe, guvernul maghiar a hotărât să înlăture dificultăţile existente, deasemenea să refuze majorarea taxelor vamale cerute de către fabricele de rafinat.

— **Am pierdut mai multe acte** împreuna cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Bihari Istvan, str. Fântânele 9. b. Cluj.

— **Pentru remedierea crizei de zahăr.** După informaţiunile ce le avem, s'a hotărât importarea a 2500 vagoane de zahăr din Cehoslovacia pentru trebuinţele Ardealului, întrucât producţia indigenă nu este suficientă şi sunt temeri de o nouă criză asemenea acelela de acum două luni.

— **Declaraţiile de impunere.** Declaraţiile de noile impozite ce se pun în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1923, se găsesc de vânzare la debitele de tutun: Dumbravă (Piaţa Unirii No. 1, Casa Primăriei) şi Banciu (Str. Regina Maria No. 48) şi la administraţia financiară, camera No. 10, etaj I, din piaţa Cuza Vodă No. 4, de unde se pot comanda pe preţul de cost al imprimatului: 50 bani No. 3 şi 4 şi 1 leu: No. 5. Termenul pentru facerea acestor declaraţii a început la 16 Martie şi espiră la 15 Aprilie 1923. Cei cari nu vor face declaraţiile, vor fi impuşi din oficiu şi amendaţi conform legii.

AM PIERDUT mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Botezan Sofron
Str. Mărăşeşti 52
Cluj.

Inchiriez patru camere baie, bucătărie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 7.
A se adresa avocat Rosin Cluj, Str. Memorandului 4 între oarele 4—5 p. m. 2679

— **Adunarea generală a camerei de comerţ din Cluj.** Pentru mâine la orele 3 p. sunt convocaţi în adunare membrii camerei de comerţ din localitate. La ordinea zilei este în primul rând, darea de seamă a activităţei camerei, apoi diverse propuneri, între care, acea a înfiinţărei unei reuniuni pentru apărarea creditorilor şi alte propuneri în legătură cu înfiinţarea bursei din Cluj.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioscul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

— **Militare.** Ministerul de războiu a hotărât instalarea comandamentului Corp. VI de armată în cazarma din Calea Dorobanţilor No. 7. In acest scop au început lucrările de amenajare la această casarmă. Comandamentul se va instala în noul local la sfârşitul lunei Iunie c.

— **Economie.** Ni-se comunică că domnul general Iliescu, a convenit cu un consorţiu francez ca să pună la dispoziţie suma de 30—40 milioane franci francezi pentru investiţiuni şi intreprinderi din ţară. D-sa se află acum la Paris pentru a încheia contractele necesare, întrucât consorţiul francez a căzut de acord.

Caut tipografie nouă sau veche spre cumpărare. De asemeneni şi maşini şi materiale tipografice. Ofertele se vor adresa redacţiei ziarului „Infrăţirea" sub: „Tipografie".

— **O asociaţie a economiştilor.** Persoane iniţiate din Cluj ne informează, că zilele acestea s'a pregătit la Bucureşti punerea bazelor unei asociaţiuni a economiştilor din întreaga ţară. Acei cari vor face parte de drept din aceasta asociaţie sunt d-rii în ştiinţele economice şi financiare şi vor putea fi primiţi inginerii şi alţi profesionişti a căror activitate are o atingere directă cu viaţa economică. Asociaţiunea va lua fiinţă după sărbătorile paştilor.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

TATICULE! când voiu creşte şi eu mare, o se încep să beau lichiorul SZILÁGYI TRIPLE-SEC! 2332—4

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-1

ŞTIRI DIN UNGARIA

Remaniere în guvernul maghiar

Ridicat prin teroarea bandelor neregulate, regimul hortist a avut tot timpul să ţină seamă de acei cari l-au întronat şi în multe privinţe să se supună voinţei lor autoritare. De fapt, regimul hortist s'a putut menţine până astăzi numai datorită tacticei urmate faţă de bandele înarmate. Bandele, în fruntea cărora a intrat Horthy în Budapesta, deveniseră stăpâni ai situaţiei politice şi era lucru firesc, ca într'un moment dat să fi detronat pe acei pe care i-au servit. Exemple mai sunt în istorie. Iar în Ungaria, tocmai pentrucă nu erau disciplinate şi li-se încuviinţaseră toate poznirile nesăbrite, bandele puteau prea uşor să ajungă într'o bună zi în conflict cu cărmuirea, care, oricât ar fi fost adusă prin forţa unor împrejurări turburi, nenaturale, trebuia să procedeze la normalizare, să se facă deci stăpână exclusivistă. Guvernarea maghiară a ştiut însă cum să canalizeze poznirile derbedeilor cari au întronat-o. Le-a îndreptat adică împotriva statelor succesoare şi le-a dat prin urmare o nouă justificare.

Evident, justificarea aceasta n'a putut fi de natură să aducă toate în ordine. Folosite ca arme contra vecinilor, bandele (şi ale „ungurilor cari se deşteaptă" şi altele cari mai sunt) au fost lăsate înainte în voe.

Şi natural, cum nu se puteau descărca asupra vecinilor, au trebuit să 'şi satisfacă promisiile asupra unora sau altora din ţară, Un nou conflict deci, între puterea guvernantă şi puterea armată neregulată.

Astfel ne-am explicat toate cele întâmplate în Ungaria în ultimul timp. Guvernul a trebuit, să vadă o primejdie şi pentru sine — nu numai pentru statele vecine — în puterea fără frâu a organizaţiilor pe cari le protejează. A urmat demisia comitetului „ungurilor cari se deşteaptă". Ni s'a spus că demisia n'a fost provocată de cauze politice. Pe urmă ni s'a spus că am fost informaţi greşit. Unul dintre şefii iredentiştilor „ungurii cari se deşteaptă", Gömbös un influent membru al partidului guvernamental, mâna dreaptă şi a guvernului şi a lui Horthy, a ajuns în conflict cu guvernul — pe semne tot din cauza dimisiei de mai sus. Conflic ul nu e aplanat nici azi.

Şi-acum urmează consecinţa conflictului dintre guvern şi Gömbös, sau mai curând dintre guvern şi „ungurii cari se deşteaptă", dintre guvern şi bandele cari au întronat regimul. Intr'un timp fusese vorba chiar despre demisia întregului cabinet. Pe urmă — evident va fi intervenit ceva şi guvernul a convenit să se plece — s'a ajuns numai la o remaniere.

Ministrul de răsboi Belitska, va ieşi din guvern şi va mai ieşi, evident din alte cauze, ministrul finanţelor Kállay. Ştirea e confirmată şi de „Pesti Hirlap", unul dintre ziarele apropiate de guvern.

Coresp.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ciocnirea de trenurile da Buftea

In gara Buftea s'a produs o ciocnire între două trenuri de marfă. Circulaţia se face cu mare întârziere prin transbordare.

*

Este probabil că articolul referitor la încetăţenirea evreilor va fi modificat suprimându-se din textul privitor la noile ţinuturi, formula domicilului „real căştigat prin formele legale", rămânând numai domiciliul real.

*

Ziarul „Lupta" anunţă din Belgrad că se aşteaptă în curând un fericit eveniment la palatul regal. Regina Marioara va sta câtva timp la Raguza împreună cu regina Maria.

*

La Stroeşti în judeţul Ilfov, doi săteni au găsit după surparea unui mal o casetă conţinând monezi de aur cu chipul Mariei Tereza.

Turburările studenţeşti din Capitală

Ieri dimineaţa studenţii din Capitală s'au postat în faţa spitalelor Eforiei căutând să împiedece întrarea internilor şi externilor precum şi a medicilor asistenţi evrei. Un detaşament militar sosind la spital a risipit pe manifestanţi.

Din cei 46 studenţi arestaţi Sâmbătă seara au fost eliberaţi 40. Ceilalţi au fost trimişi parchetului fiind acuzaţi de rebeliune.

In legătură cu situaţia creată în urma turburărilor studenţeşti, au fost convocaţi pentru mâine la Bucureşti de către ministerul de instrucţie, toţi rectorii şi decanii facultăţilor Universităţilor din ţară. Dl profesor dr. Iacobovici rectorul universităţei din localitate şi decanii facultăţilor, vor pleca astă seară la Bucureşti.

Aseară, prevăzându-se noui scandaluri studenţeşti, autorităţile au luat întinse măsuri de pază la teatre şi toate locurile publice din centru. Astfel s'au evitat noui excese, totuşi la teatrul Eforiei o ceată de 20 studenţi au aruncat în timpul spectacolului cu ouă împotriva artiştilor. Reprezentaţia a continuat, turburătorii au fost evacuaţi, iar 4 studenţi au fost arestaţi întrucât au încercat să ultragieze pe reprezentanţii autorităţilor. Parchetul va supune azi spre confirmare mandatul de arestare a 19 studenţi arestaţi Sâmbătă seară. Poliţia a luat măsuri de pază în cartierele evreeşti, trimiţând numeroase patrule de jandarmi.

EXTERNE

Berlin (Rador) — Aici a sosit delegaţii trimişi de conferinţa interaliată socialistă pentru reglementarea despăgubirilor.

Vărsovia (Rador) — Se aşteaptă vizita mareşalului Foch şi Weygand la serbarea naţională din 3 Mai.

Sarah Bernhard în agonie

Paris. — Sarah Bernhard este grav bolnavă. Vindecarea ei e puţin probabilă din cauza vârstei înaintate. După o altă telegramă, sosită ulterior, marea artistă ar fi intrat în agonie.

Moartea artistei Sarah Bernhard.

Paris (Rador) — Sarah Bernhard a murit aseară.

Fixarea candidaturilor la scaunele episcopale vacante.

Inalţii prelaţi ortodoxi convocaţi eri la Senat au avut o consfătuire cu dl ministru Constantinescu şi au discutat candidaturile iocurilor de episcop fixându-se următorii candidaţi: Preotul Niculescu din Buzău; Părintele Cotlarciuc, Constanţa; episcopul Puiu Visarion, Bălţi; arhiereul Mihăilescu, Galaţi; Preotul Triteanu Roman; şi arhiereul Bărlădeanu Argeş. Asupra locului din cetatea-Alba discuţia continuă, prelaţii şi clericii parlamentari sprijinind candidatura arhimandritului Scriban.

Votarea Constituţiei la Cameră

In mijlocul unui înălţător entuziasm, Camera votează noua Constituţie cu 262 voturi contra 8 voturi. Dl N. Iorga va recunoaşte Constituţia

Bucureşti 25 Martie. După discuţia ultimelor articole şi după o scurtă consfătuire a majorităţilor parlamentare. Noua Constituţie a fost pusă la vot, în bloc. Votarea s'a făcut prin apel nominal şi Constituţia a fost adoptată cu 262 voturi pentru şi 8 contra. Saşii au votat împotrivă. După votare, Camera a făcut primului ministru şi membrilor guvernului, o entuziastă manifestaţie, ovaţionându-i îndelung.

După aceasta, într'o tăcere solemnă, primul ministru, Dl I. I. C. Brătianu, a mulţumit Camerei iar după D-sa, Dl N. Iorga a rostit o cuvântare, declarând că odată sancţionată de M. S. Regele şi D-sa va recunoaşte Noua Constituţie.

Noul proect al legei chiriilor

Ce cuprinde proectul

Din cercuri autorizate ziarul „Adevărul" anunţă că proectul legei chiriilor va cuprinde următoarele dispoziţiuni: Se prelungesc cu doi ani toate contractele de închiriere; chiria se măreşte de trei ori de cât cea din 1916 şi cu un an contractele chiriaşilor cari au un venit de 250 mii lei din acţiuni, depozite sau imobile. Se menţine dispoziţiile legii actuale referitor la bănci, hoteluri, case de comision. Sporul pentru prăvălii e fixat de 5 ori chiria din 1916 şi trei ori pentru micile industrii.

Scrisori din Italia

Roma 20 Martie 1923

Emulări sportive italo-române

A făcut mult sgomot în presa sportivă din Italia matchurile, cari au avut loc la Roma şi la Genova între echipele ungureşti din Seghedin şi Budapesta şi cele italiene. Maghiarii nu s'au sfiit să transforme aceaste emulări sportive în tot atâtea prilejuri de propagandă politică.

Românii noştri au rămas impasibili char şi când ocazia li-s'a oferit de-a gata. Anii trecuţi au fost invitaţi la olimpiade atât ai noştri, cât şi cehoslovacii. Boemii au venit, dar n'au venit — şi a fost regretabil — studenţii universitari din Cluj.

Clubul sportiv „Unirea" din Timişoara voia să repare neglijenţa zilele trecute. Rezultatul a fost strălucit într'adevăr, căci a reuşit să dea 4 goals-uri echipei „Internaples" din Neapol, fără ca băeţenii să primească unul. Lucrul a fost o raritate, căci nu demult „Internaples" s'a bătut glorios cu cea mai renumită echipă ungurească. Cu atât mai mare era deci gloria „Unirei" timişorene.

Gloria timişorenilor a fost însă, din nefericire, de scurtă durată. Frânţi de oboseală s'au grăbit să primească invitaţia unui oraşel de provincie: Torre Annunziata. (Clujenii îl pot asemăna cu Hida sau Apahida). Şi trupa „Savoia" din Torre Annunizata a învins pe „Unirea" învingătoare a Napolitanilor cu 2 goals-uri, fără ca ai noştri să dea măcar un singur goals trupei din provincie, atât de neînsemnată. Ba ce e mai mult, faţă de primirea entuziastă ce li-s'a făcut, au jucat cu desăvârşire slab şi fără interes.

Coresp.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE ZIARUL
INFRAŢIREA

De la Societatea „Principele Mircea"

— Mulţămită publică —

Societatea „Principele Mircea" mulţumeşte călduros doamnelor şi domnişoarelor care au avut bunăvoinţă să vândă mărţişoare în beneficiul societăţii în ziua de Sâmbătă 10 Martie a. c. la Teatrul Naţional în timpul reprezentaţiei doamnei Marioara Voiculescu.

Rezultatul vânzării este următorul: doamna Mimi Nestorescu 337 lei; doamna Tilli Pop 340 lei; doamna El. E. Chiffa 500 lei; domnişoara Virginie Stan 320 lei; domnişoara Oprescu 860 lei. Diverse 143. Total 2.500 lei.

Societatea „Principele Mircea" mulţumeşte călduros şi d-lui Esca, Directorul băncii Marmarosch Blanck care a binevoit a controla şi Contul General a fondurilor noastre în mod gratuit de către personalul Băncii.

Comitetul se simte foarte încurajat de ajutorul şi aprecierea ce-i-se arată şi invită publicul românesc ca să viziteze Leagănele sale din Fabrica de Tutun şi din Mănăştur, Str. Câmpului No. 36, pentru ca văzând roadele frumoase să sprijinească pe viitor şi mai mult opere atât de frumoase şi folositoare.

Ana A. Candale, secretară. **S. I. Matelu'** prezidentă.

Starea lui Lenin

ZVONURI CA AR FI MURIT

Ştirile asupra stării sănătăţii lui Lenin continuă a fi foarte contradictorii. Pe când delegaţia rusă din Londra raportează, pe baza unei depeşi din Moscova, că o îmbunătăţire simţitoare s'ar fi produs, „Times" primeşte din Riga informaţiuni calificate ca oficiale, şi după care starea bolnavului ar fi neschimbată.

De altă parte, telegrame din Stockholm şi Berlin anunţă că un specialist suedez şi doi specialişti germani au fost chemaţi de urgenţă la căpătâiul lui Lenin, care ar fi pe moarte.

„Daily News" primeşte din Riga următoarele:

După ştiri din Moscova, o mare nervozitate domneşte în cercurile oficiale sovietice, în urma posibilităţii morţii lui Lenin. Discuţiuni neîncetate au loc între şefii sovietelor cu privire la succesorul lui Lenin. Nici unul din leaderii bine cunoscuţi nu vor accepta aceas tă responsabilitate. Circulă svonul că Lenin ar fi încetat din vieaţă şi că se ascunde moartea lui.

Consiliul executiv al sovietelor a numit un comitet special compus din trei membri, cari vor avea, până la un nou ordin, puteri depline pentru a conduce politica sovietelor. Aceşti trei membri sunt: Rykof Kamenf şi Statin.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Plecarea Episcopului Glattfelder

După conflictul avut cu autorităţile şi după iredentista pastorală dată credincioşilor, Episcopul Glattfelder din Timişoara a putut să părăsească Duminecă ţara fără să fie dat în judecată, după cum era vorba mai înainte.

In aceeaş zi Episcopul şovinist a ajuns la Budapesta, unde s'a şi grăbit să dea ziarelor interviewuri. Aflăm din cele declarate ziarelor budapestane, că episcopul Timişoarei a ajuns mai de mult în conflict cu statul român şi că s'a cerut demiterea lui încă din Ianuarie. Pentru purtarea antiromânească a eipscopului Glattfelder, guvernul român a făcut demersuri la Vatican şi a pus Sfântului Scaun în vedere ruperea relaţiunilor în cazul când dela Roma nu se va încuviinţa demiterea lui Glattfelder. Aceasta — după cum a afirmat episcopul Glattfelder ziarelor budapestane — însemna, ca guvernul român să nu mai subvenţioneze şcolile maghiare statificate, să retragă plata învăţătorilor şi să concentreze aibă reşedinţa în regiunea episcopiei de Timişoara.

S'a ajuns la compromisul, ca episcopia din Timişoara să'şi aibă reşedinţa în regiunea episcopiei rămasă Ungariei.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Marţi: Femeea divorţată. O frumoasă dramă socială.
Miercuri: Conaşul din Cayene O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Joi: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanu lui Hugo.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc O mare dramă fantastică.

Cinema Universităţii

Marţi: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Miercuri: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Joi: Cavalerul modern. O frumoasă comedie de aventurli americane.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Uran...

Marţi: Ura Sfântă. Istoria ... voiaj de nuntă în două mari părţi.
Miercuri: Ura Sfântă. Istoria unui voiaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Joi: Ura Sfântă. Istoria unui voiaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală

Ştiri din Mediaş

Solemnitatea depunerei jurământului recruţilor dela şcoala tehnică de aviaţie

Duminecă, 25 Martie a avut loc la Mediaş pe câmpul de instrucţie solemnitatea depunerei jurământului recruţilor dela şcoala tehnică a aviaţiei. In momentul când începea solemnitatea au sosit dela Cluj în zbor patru avioane care prin prezenţa lor neaşteptată a dat un farmec deosebit serbărei.

Te-Deumul a început la ora 10 a. m. şi a fost oficiat de preotul Pocan Ştefan. Răspunsurile au fost foarte bine executate de corul plugarilor condus de învăţătorul Miuţa. Jurământul s'a predat pe aripile unui avion. Cuvântările ocazionale au fost rostite de preotul săsesc şi de comandantul şcoalei, domnul maior Marinescu.

După masă au fost aranjate diferite sporturi la care a asistat foarte multă lume. Programul a fost foarte variat, fiind compus din jocuri de football, sărituri în înălţime şi lungime şi alergări.

Serbarea a luat sfârşit la ora 8 p. m.

Vizita Domnului Ministru Angelescu

Duminecă 25 Martie 1923 la ora 3 p. m. a sosit la Mediaş Dl Ministru Dr. Angelescu însoţit de d-nii: Popa Liseanu, inspector general, Ignat Mircea, senator şi I. Prescurea, prefectul judeţului. La ora 3½ a avut loc la primărie recepţia tuturor notabilităţilor oraşului după care Dl Ministru a vizitat toate instituţiile publice din Mediaş.

La ora 5½ a vizitat şcoala tehnică de aviaţie din Mediaş rămânând foarte plăcut impresionat de munca ce se depune acolo.

Corasp.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Marţi: „Jocul" Premieră. Preţuri de Premiera. Abonament de Premiera No. 40. Seria biletelor 315.

Miercuri: „Jocul" pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 112. Seria biletelor 316.

Joi: „Faust" Inceputul la orele 8. Preţuri de Operă. Abonament de Premieră şi Operă No. 41. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid. Seria Biletelor No 317.

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Preţuri obicinuite. Odette—Kolbay, Rădjami—Virag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leövey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat şi cei şepte pitici" Reprezentaţie pentru copii cu preţuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Intâmplări din Cluj

Furt

Proprietarul drogueriei „Roja" din piaţa Unirei, a reclamat poliţiei contrale pe individul Ion Şandor, servitor în magazin, care acum câtva timp a dispărut din serviciu, furând mărfuri în valoare de aproape 100.000 lei.

Prinderea unor hoţi

Poliţia a arestat pe femeia Barta Susana din comuna Borşa (Cojocna) care e autoarea unui furt de haine şi obiecte casnice săvârşit la locuinţa dlui Eugen Weis din str Paris No. 40.

Hoaţa a fost înaintată parchetului.

*

Poliţia Centrală a mai arestat pe tânărul Opriş Ferenţ din str. Pata 35 care a furat mai multe lucruri dela femeia Baiş Maria locuitoare în acelaşi curte.

*

A mai fost arestat ţiganul Ion Lăcătuş care a furat mai multe haine locuitorului Ioan Cohăţel din Str. Monoştor No. 84.

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit

noutăţi în specialităţi de moda de domni

UNIO

fabrică de chipiuri şi întreprindere comercială de pălării

SATU-MARE

Confecţionează, sub conducerea specialiştilor vienezi, cele mai frumoase chipiuri civile şi de uniformă. 2673

Renumitele produse ale Casei

ROBERT BOSCH Stuttgart

ca: **MAGNETOURI** pentru automobile şi motoare stabile; **BUJII, DINAMOURI, ELECTRO-MOTOARE, TROMBOANE ELECTRICE, FARURI & LANTERNE, etc.**

precum şi toate **piesele de schimb** necesare

se găsesc în depozit şi se vând

en gros şi en detail la:

S. R. A. şi LEONIDA & Co. UNITE

Bucureşti, Calea Victoriei 53.

Reprezentant General pentru România Mare

precum şi la sucursalele şi agenţiile ei din:

Braşov: Str. Principele Carol 22 (Vămei)
Cluj: „AUTO-MECANICA", Str. Regina Maria 10
Timişoara: P. CORCEA FII, Strada Vasile Alexandri 5
Cernauţi: A. & I. RINTZLER, Strada General Zadic 2.
Craiova: V. ALEXANDRESCU, Str. Unirii 120
Sinaia: Sub Cazinou, Str. Căşărei
Bacau: „TECHNICA", Str. Bacău-Piatra 4

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Convocare

Domnii acţionari a Fabricei de piele s. a. din Mureşeni sunt rugaţi să binevoiască a lua parte la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea Duminică la 8 Aprilie 1923 în localul Băncei Marmorosch Blank & Co. sucursala din Târgu-Mureş, cu următoarea

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul consiliului de administraţie şi a censorilor despre anii 1921 şi 1922, stabilirea bilanţului din 31 Decembrie 1922, împărţirea câştigului net.
2. Descărcarea consiliului de administraţie şi a censorilor.
3. Alegerea censorilor.
4. Desbaterea propunerilor.

Nota: Toţii acţionari, cari voiesc a lua parte în adunare personal sau prin autorizaţie sunt obligaţi a depune acţiunile lor până la 31 Martie 1923 cu cupoanele nescadente la Sucursala din Târgu-Mureş a băncei Marmorosch, Blank & Co. Chitanţele eliberate de bancă menţionată despre acţiuni depuse servesc ca bilet de intrare la adunare.

Mureşeni, la 24 Martie 1923

Consiliu de administraţie

Contul Bilanţ

la 31 Decembrie 1922.

Activa: Cassa 54.823.13, Terenuri şi clădiri, maşini şi instalaţiuni 10.440.756.35, Piele crudă şi materii de argăsit 3.264.388.01, Mărfuri gata 3.054.838.21, Mărfuri în fabricaţiune 2.572.484.05, Debitorii 1.918.932.57, Diferite obiecte şi materii 83.330.—, Cheltueli de constituire 6597.— Total Lei 21.396.149.32.

Passiva: Capital sociar 5.000.000 Creditorii 15.388.643.02, Poziţiuni transitoare 339.637.95, Amortizări din debitorii 82.059.25. Total Lei 20.810.340.22. Câştigul net 585.809,10. Total Lei 21.396.149.32

Contul venit şi pierdere

la 31 Decembrie 1922

Pierdere: Dobânzi, spese de întreţinere, lefuri, salari, asigurări, încălzit şi iluminat 2.733.990.72, Cotizaţiile la Cassa cercuală 16.053.84, Impozit de 6 la sută 24.028.70, Impozit de 1 la sută 50.236.34, Amortizări 822.799.55, Câştigul net 585.809.10 Total Lei 4.232.918.25.

Venit: Câştigul brut pe mărfuri 4.175.027.—, Diferite câştiguri 57.891.25. Total Lei 4.232.918.25.

2689

1290-3

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SUNT DE VÂNZARE următoarele mobile: un lavor de mahon cu marmoră și oglindă, un garderob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt în bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Înfrățirea".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Reclama este sufletul comerțului

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete și flori artificiale
din Satu-Mare

Își recomandă fabricatele comercianților și antreprenorilor de înmormântări. 2672

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de pași

Faceți o probă **A. HOFF & Co.** **Piața Unirii 17** în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.

!! !!

Lloyd 1069 479-1

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
și ieftine
1370

Avantajele sunt mari purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

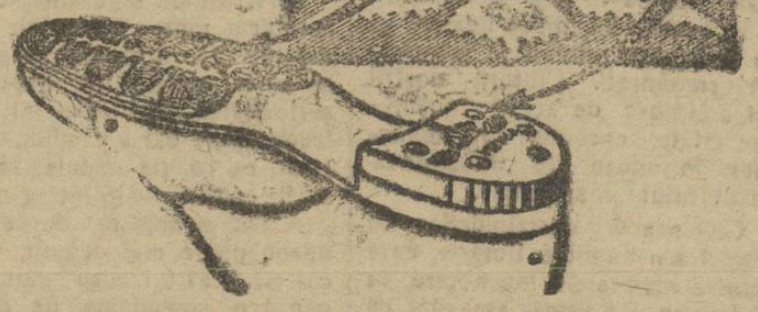

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor deschisă**

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. • Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

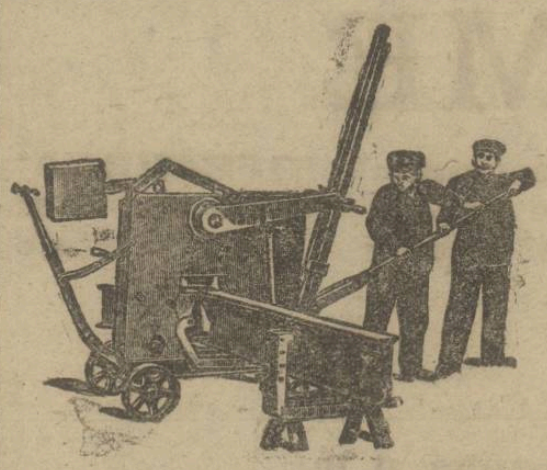

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

SACI, MUȘAMALE
2613 **cumpără, vinde și împrumută**
Aladár Schillinger
Timișoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

O razie la librăriile maghiare

Confiscarea manualelor subversive. Razia va fi extinsă în întreg Ardealul

In cursul anchetelor noastre la institutul iredentist „Marianum“ din Cluj am făcut printre altele descoperirea gravă, că elevele institutului catolic posedă aproape numai manuale iredentiste, bogate în cele mai grosolane insulte la adresa noastră şi în îndemnuri împotriva stăpânirii româneşti. Cititorii noştrii îşi aminiesc de acele incendiare citate, reproduse din manualele introduse de direcţiunea institutului „Marianum“.

Cu ocazia destăinuirilor de atunci am numit o librărie, care furniza manualele incendiare în chestiune. Pe urmă am aflat că ar mai fi şi alte librării clujene. care importă din Ungaria manuale incendiare pentru şcolile ungureşti din Ardeal.

Am arătat un fapt deosebit de serios şi vedem acum, că autorităţile s'au pătruns de primejdia ce înadeamnă pentru statul român comerţul nestânjenit cu cărţile guvernării maghiare. Aflăm pe ziua de azi, că serviciul de siguranţă a statului din Cluj a făcut o razie pela toate librăriile maghiare şi a confişcat manualele ungureşti publicate înainte de 1919, precum şi manualele budapestane apărute după această dată.

Pentru o mai bună justificare a iniţiativei serviciului de siguranţă vom preciza, că librării e ungureşti din Cluj aveau în depozit manuale ungureşti de pe timpul regimului maghiar, întocmite în spiritul românofob şi pan maghiar, pe care noi cei cari ne-am făcut şcoala în vechea Ungarie, îl cunoaştem cu prisosinţă. Dar librăriile acestea mai aveau şi manuale noui, aduse din Budapesta, publicate a Budapesta după 1919 şi autorizate de guvernul maghiar pentru şcolile din cuprinsul Ungariei de astăzi, manuale întocmite special în spiritul revanşei. deci şi mai primejdioase decât vechile manuale ungureşti. Manuale de acestea se întrebuinţează azi în multe şcoli maghiare. Citatele noastre din ancheta făcută la „Marianum“ erau din aceste manuale de după 1920, întocmite special pentru îndemnarea elevilor împotriva statului român.

Serviciul de siguranţă, care a confiscat toate manualele subversive din librăriile maghiare, se va fi convins pe deplin de seriozitatea primejdiei lor, pentrucă, după cât am aflat, s'a hotărât, ca raziile făcute la Cluj să fie continuate în întreg Ardeal.

A fost o măsură, de care era nevoe poate mai demult, întrucât până astăzi s'au putut răspândi o sumedenie de asemeneau încendiare cărţi de şcoală.

Oricât de târziu însă, măsura aceasta n'a fost de prisos şi tocmai trebue repetată, pentruca respectivii negustori unguri să nu se mai dedea la importarea de cărţi subversive.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

In jurul „Casei Invăţătorilor“

O scrisoare a d-lui Lazăr Chirilă

Primim următoarele:

Domnule Director.

In numărul 757 dela 23 Martie, 1923 al ziarului „Infrăţirea“, D-l Andrei Pora, în articolul: „Casa invăţătorilor şi D-l O. Ghibu“, afirmă că subsemnatul ca delegat al guvernului la această Casă, n'am demisionat de însărcinarea avută, ci continui şi astăzi a îndeplini această funcţiune.

Adevărul, însă este altul:

Am primit sarcina de comisar al Ministerului la „Casa Invăţătorilor“, mandat pe care l-am îndeplinit până la 3 Oct., 1922.

Atmosfera încărcată dela „Casa Invăţătorilor“ m'a determinat la depunerea mandatului. Deci la 3 Oct. anul trecut, mi-am prezentat demisia în scris, Domnului Ion Mateiu, pe atunci Director General al Instrucţiunii.

Demisia mea însă. n'a fost primită. ci am fost îndrumat ca să rămân ca reprezentant al guvernului până la încheierea gestiunei „Casei Invăţătorilor“ de către Minister. In raportul meu dela 3 Oct. 1922, către Minister, ca încheiere, de asemeni am cerut descărcarea.

Domnul Ion Mateiu, Dir. Gen. şi mai pe urmă, Domnul Inspector General A. Lupu Antonescu, m-au obligat a rămâne ca comisar, neputându-mă descărca, tot din motivul indicat.

Neprimindu-se dimisia, continui şi azi a asista la şedinţele Fondului „GH. Lazăr“.

Primiţi, etc.

Cluj, la 24 Martie, 1923.

Lazăr Chirilă,

subdir. Gen. al Invăţ. primar.

Răspândiţi „Infrăţirea“

Zona Culturală şi şcolile maghiare

Primejdia şcolilor maghiare. Tot cazul dela Oradea. Un liceu maghiar conciliant.

Atacurile presei maghiare împotriva inspectoratului general al invăţământului secundar continuă şi astăzi, nejustificate însă, ca întotdeauna de când se fac. S'au pornit aceste atacuri pentrucă din cauza iredentismului din şcolile secundare maghiare au fost închise mai multe licee ungureşti, caci erau pentru statul român o adevărată primejdie, pe de-o parte pentrucă erau nişte focare de iredentism şi pe de altă parte pentrucă iredentismul se făcea tocmai în punctul cel mai princios ungurilor, la graniţa maghiară.

Dacă ne ocupăm din nou de atacurile de cele mai multe ori mai pline de venin, ale presei maghiare, n'o facem pentrucă ele se repetă mereu. Ci pentru a atrage atenţia asupra însemnătăţii unui proect, în legătură cu chestiunea acestei instrucţiuni primejdioase: asupra însemnătăţii zonei culturale.

O parte a presei maghiare s'a grăbit să vadă tocmai în acest, proect o nejustificare a măsurilor luate faţă de şcolile ungureşti, câtă vreme este tocmai contrarul, întrucât necesitatea Zonei culturale dela graniţă dinspre Ungaria a izvorât tocmai din primejdia şcolilor ungureşti faţă de care guvernul a procedat în felul cum am văzut.

Chestiunea s'a readus în discuţie, în ziarele maghiare de astăzi, în legătură cu liceul din Oradea-Mare. Pentru redeschiderea liceului maghiar s'au făcut intervenţii peste intervenţii şi chiar şi la Palat. Evident, intervenţiile nu puteau avea vreun prezultat, când ştim prea bine gravitatea motivelor pentru care a fost închis liceul premontieilor.

Acum se încearcă a se motiva eşecul intervenţiilor cu proectul guvernului de a înfiinţa Zona Culturală. Motivul este tras de păr, întrucât e vădit, că şcolile ungureşti puteau exista într'o zonă culturală românească, dacă se purtau potrivit legilor şi nu primejduiau statul.

Este locul să vorbim aci despre un alt liceu maghiar, liceul din Salonta. Intr'o întrunire recentă, populaţia maghiară din acel oraş a hotărât să propună guvernului să înfiinţeze pe lângă liceul de acolo o secţie paralelă pentru elevii români.

Nu anticipăm nimic, întrucât nu cunoştem adevăratul imbold de care au fost mânaţi cetăţenii Salontei. Recunoaştem atât, că în cazul când iniţiativa a fost pornită din'r'un sentiment sincer şi n'a fost o anticipare la măsurile ce ar trebui luate dacă s'ar fi constatat şi la liceul de acolo o atitudine asemnea aceleia cunoscute din toate liceele maghiare, în acest caz populaţia Salontei a dat dovada unei înţelegătoare cugetări.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăltuim oglinzi stricate.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 762 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 29 Martie 1923.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Înfrățirea

Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 1855
18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

DUPA VOTAREA CONSTITUȚIEI

Se sfârșesc agitațiile; începe opera constructivă

In ședința de Luni Camera, sfârșind discuția pe articole, a votat cu majoritate de două treimi proectul nouei Constituții.

In mijlocul unei însuflețiri patriotice, reprezentanții națiunei au sancționat prin votul lor opera menită să fixeze temeiul legal al statului român întregit.

Discuțiunile cari au avut loc în Parlament au lămurit caracterul democratic și național al pactului nostru fundamental. Acțiunea întreprinsă de coaliția naționalo-țărănistă s'a izbit de voința hotărâtă și energică a guvernului și a majorităților. Falimentul ei dovedește mai puternic decât toate argumentele necesitatea de a înzestra țara cu o nouă Constituție care să fixeze cadrele înăuntru cărora urmează să se dezvolte vieața națională. Partidele de opoziție, nevoind să înțeleagă această necesitate, s'au dedat la o acțiune pe care am văzut-o prăbușindu-se lamentabil și ridicol subt disprețul opiniei publice.

Guvernul, parlamentul și în spatele lor întreaga lume românească și-au manifestat energic hotărârea de a așeza fundamentul legal al statului.

Constituția cea nouă pe care necesitățile vieții noastre de stat o reclamau de atâta vreme o avem acum. Impotriva celor cari au voit să se așeze deacurmezișul acestei opere, ea s'a realizat totuși fiindcă mai presus de interesele unora sau altora și mai presus de frământările politice, ea se cerea realizată prin forța intereselor și necesităților naționale.

Și odată cu votarea Constituției, starea de provizorat care creia o atmosferă de nesiguranță și de agitație, încetează. Căci stabilind ființa națională a statului român, rezolvind chestiuni cari până acum erau în suspensie, Constituția pune capăt oricărei agitații.

Dela războiu și mai cu seamă dela unire încoace viața noastră publică n'a avut liniștea necesară. Ca o mare bătută de furtună, ea se sbătea agitată de năzuințe neprecise, de dorințe nelămurite, de nevoi nesatisfăcute. Fiindcă neavând un cadru stabilit în care să se miște, ea oferea un minunat câmp pentru toți câți voiau s'o agite pentruca să profite din această agitație.

De pildă chestiunea exproprierii. Câți n'au agitat nevoia de pământ a țărănimei! Dreptul de proprietate care subt puterea poftelor deslănțuite se găsea în fiecare clipă în situația de a ceda, și-a căpătat garanțiile necesare, în noua Constituție. Și acest drept pe care se reazimă existența statului, garantat prin Constituție, nu se mai află expus la bunul plac al primului gând anarchic. Iar țărănimea căreia i se statornicește drepturile ei pe pământul pe care-l lucrează, nu va mai operi agitației terenul în care sământa unor pofte neîndreptățite ar putea rodi. Căci știind cari sunt limitele drepturilor ei, țărănimea va înțelege că nu se poate mișca decât în marginile acestor drepturi.

O agitație care ar voi să deștepte dorințe irealizabile nu mai poate prinde într'o țărănime care cunoaște ceiace îi este îngăduit să aspire.

Chestiunea minorităților ca și chestiunea evreiască se găsesc și ele rezolvite în noua Constituție. Ele au făcut până acum un necontenit obiect de agitație. Căci neștiind hotărât și precis ceiace statul român le poate acorda, minoritățile etnice și religioase, lucrate de agitatori, se găseau într'o așteptare care le deschidea perspective pentru orice revendicări oricât de potrivnice ar fi fost cu caracterul și interesele statului. Dar chestiunea aceasta odată rezolvită prin hotărârile înscrise în noul pact fundamental al țării, minoritățile nu mai pot aștepta de nicăeri realizarea unor aspirații pe care Constituția le statornicește, indicând fiecărei minorități ceiace statul român îi poate da. Ele nu mai pot acum, după ce avem o Constituție care stabilește raporturile dintre minorități și stat, să alerge cu gândul dincolo de hotarele țării pentru a nădăjdui realizarea năzuințelor și satisfacerea nevoilor lor, ci sunt ținute să o caute înăuntrul statului.

Rezolvirea chestiunei cultelor pune la rândul ei capăt unei agitațiuni care deopotrivă ne-a încercat și pe terenul religios.

In general, în toate domeniile, noua Constituție fixând cadrul în care au să se miște curentele și aspirațiunile, culturale politice și sociale ale vieții noastre naționale, face cu neputință continuarea operei de agitație care s'a dezvoltat la noi până acum.

Starea de provizorat de până astăzi, care îngăduia desfășurarea unei acțiuni de agitație, își găsește sfârșit prin votarea Constituției.

De acum începe, în mijlocul unei atmosfere de mai multă liniște și siguranță, munca constructivă pentru a desăvârși clădirea nouei Românii.

Protecția copiilor

Puericultura și căutarea paternității — O lege civilizată

Continuând opera de înzestrare a țării cu o legislație complectă în toate domeniile, guvernul a luat în studiu, acum câtva timp, primordiala problemă a protecțiunei copilăriei. Pentru viitorul nostru național chestiunea prezintă o importanță capitală. Forța de energie și vitalitate a neamului nostru trebue cu multă chibzuială canalizată în matca intereselor noastre. Suntem un popor tânăr cu multe calități înăscute și ar fi o crimă să ne epuizăm din lipsa unei cumpănite organizațiuni sociale.

Noua lege prezintă din capul locului trei aspecte: puericultura, protecțiunea propriu zisă a copilăriei, și căutarea paternității.

Starea de incultură a masselor populare, ca și insuficiența asistenții sanitare la sate, sunt un permanent pericol. După ultimele statistice am rămas cu țara care dă anual în Europa cel mai mare procent de nașteri Așa dar vitalitate avem, ne lipsește însă știința de a crește copiii, deoarece în aceeași măsură în care suntem întâi la rubrica nașterilor, suntem întâii la rubrica deceselor.

Legiferarea normelor de creștere a copiilor, de asistență sanitară în prima perioadă a nașterii după ultimele prescripțiuni moderne de puericultură, va da țării un însemnat număr de inteligențe și energii.

Al doilea aspect al legii, protecțiunea copilăriei, este în strânsă legătură cu însăși buna îndrumare a vieților răpite din ghiarele morții. O comisiune de medici și pedagogi lucrează sub prezidenția ministrului muncei, sănătății și ocrotirilor sociale pentru aflarea normelor de aplicare a acestei bune idei. Educația care trebue dată copiilor născuți din familii nevoiașe, ca și grija ce trebue purtată pentru sănătatea acestor copii nefericiți, va creia una din cele mai frumoase capitole ale legii.

Viața noastră socială a suferit până acum tocmai din neparticiparea statului la creiarea elementelor sale de reîmprospătare. In morala națională intervenția statului pentru asistența sanitară și educativă a copiilor, este un mare câștig.

Al treilea punct al marei chestiuni este căutarea paternității. Problema în sine este destul de anevoioasă. Totuși ea trebue să capete și la noi o soluțiune. In Anglia aceeași chestiune a fost definitiv câștigată de către femenistele din Parlamentul englez. Dificultățile materiale ale chestiunei nu pot fi un argument contra acestei măsuri de dreptate și prevedere socială, atâta vreme cât litera legii urmărește înaltul scop moral al stârpirii concubinajului.

Această plagă a societății moderne răpește vieții mii de suflete sau îi dă mii de elemente răzvrătite, vrăjmașe orânduielilor consacrate și dăunătoare moralei publice.

Din privirea fugară aruncată de noi în aceste rânduri asupra legii care se săvârșește acum, ne vom putea face o idee suficientă credem de importanța ei și de bunele intenții ale guvernului.

Din Paradisul țărănismului

Dictatura țărănistă în Bulgaria

— Programul politic al lui Stambuliski —

Singură din toate țările Europei, Bulgaria posedă de la 1920 încoace un guvern, fomat numai din reprezentanți ai țărănimei.

Analizând mișcarea agrară care a triumfat în Bulgaria vedem că are la bază o reacțiune a satelor împotriva orașelor, sau mai bine zis a ruralilor împotriva locuitorilor urbani.

Deși guvernul actual e format numai din membrii partidului agrarian, totuși pentru a obține majoritatea în Sobranie, el a fost silit să întrebuinețze presiuni pentru a modifica aritmetica electorală.

Când șeful partidului agrarian, Stambulisky, a venit la putere în 1920, prima lui grijă a fost să realizeze promisiunile făcute în cursul campaniei electorale, adică să asigure prin legi dominațiunea țăranilor în guvernarea și administrarea țării.

El a găsit toată organizația de stat nedreaptă, neegală în senzul că favorizează numai pe orășeni, pe burghezi, în detrimentul țăranilor.

Programul său de reforme are mai ales un caracter negativ, căutând să împiedice activitatea tuturor acelora a căror muncă e judecată după părerea agrarienilor improductivă, cum sunt de exemplu: comercianții, bancherii, avocații, etc.

Activitatea legislativă agrariană e dominată de principiul de a schimba totul cu orice preț, fără a ține seamă de experiență, de tradiție sau de principii juridice.

Legile cele mai curioase, cele mai reprezentative ale regimului, sunt desigur acelea care sunt îndreptate împotriva adversarilor politici.

Una din ele e inspirată de animozitatea violentă împotriva avocaților, pe care partidul agrarian îi denunță opiniei publice ca fiind cei mai mari dușmani ai țărei, mai ales că principalii șefi ai opoziției, ca și vechii conducători ai partidelor burgheze sunt în cea mai mare parte advocați.

Ura agrarienilor împotriva advocaților mai pornește și din faptul că prin cunoștința legilor și a interpretărei lor, prin calitatea lor de a organiza curente în opinia publică, advocații sunt elementul cel mai periculos pentru mnețimerea unui regim arbitrar și ilegal.

Astfel în Iunie 1921, o lege a interzis oricărui advocat dreptul de a exercita funcțiunea de deputat, de primar, de consilier comunal sau chiar de membru a unui consiliu general.

O altă perlă a acestei legislațiuni e responsabilitatea solidară a locuitorilor unei comune cu privire la pagube cauzate pe teritoriul ei de furt, incendiu etc. Adică dacă într'un sat, se întâmplă un furt și autorul nu e descoperit sau nu e solvabil, despăgubirea cade asupra satului, fiecare locuitor plătind aceiași sumă fără deosebire de avere.

Proectul acestei legi antisociale ma prevedea și o dispozițiune asemănătoare cu aceea, pe care o întrebuințau în Evul mediu, regii Franței pentru a pedepsi pe criminali, anume se cerea ca criminalii să fie marcați cu fierul roșu, iar jumătatea din față să le fie înegrită prin procedee chimice. Cu mare greutate opoziția a reușit să convingă pe agrarieni de barbaria acestui procedeu care urma să fie legiferat.

Legea agrară care limitează proprietatea fonciară, numită: Legea, mărirei suprafeței terenurilor Statului, a fost inspirată de principiul: „Pământul, acelor cari îl muncesc".

Plecând dela acest punct de vedere, legislatorii au fixat pământurile arabile la 30 de hectare de proprietar. Proprietarii însurați locuind la oraș au drept numai la 10 hectare, iar celibatarii numai la 5 cinci. — In consecință, orice domeniu întrecând această întindere trece în fondul pământurilor naționale și e împărțit micilor cultivatori care au sub limita fixată.

Această lege inspirată de principiile comuniste a făcut pe Racowski să scrie la începutul anului 1920: „Idealul nostru în Ukraina ar fi să ajungem la o repartiție a pământurilor, asemănătoare cu cea din Bulgaria."

Legea exproprierei edificiilor private e inspirată de aceleași sentimente de ură și invidie, cu privire la proprietarii de case.

Comisiuni speciale, numite în fiecare localitate sunt însărcinate, după această lege să exproprieze orice clădire care-i pare bună pentru poștă, școală, primărie, etc.

Cât despre indemnitatea proprietarului expropriat, ea se bazează pe declarațiunile de impozit făcute înainte de războiu; fiind cunoscută deprecierea levei, proprietarul expropriat nu primește decât o sumă ridicolă.

In unele cazuri guvernul a trebuit chiar să împiedice cu ajutorul poliției, ca unii proprietari amenințați de acest furt legal să nu-și dărâme casele pentru a vinde materialul, lemnul și cărămizile, care le-ar fi adus o sumă, mai mare decât cea prevăzută de expropriere!

Legislația agrară nu ține seamă de conservarea socială, cari trebue să fie la baza oricărui Stat doritor să-și asigure o dezvoltare normală și logică. Ea se inspiră din concepțiile socialiste extreme; la contactul cu ideile moscovite ca petele țăranilor bulgari încălzite de urmările unui războiu nenorocit au început să se înfierbânte. Ca și bolșevicii ne voind să subordoneze concepțiile economice și politice, condițiunilor reale ale naturei, ei se sforțează să înăbușe prin orice mijloc dezvoltarea energiilor individuale și să desfășoare o așa zisă activitate națională, sub rețeaua unor regulamente drastice care controlează orice inițiativă particulară.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Dinamopoesia

In „Gândirea“ d. G. M. Ivanov se ocupă de dinamopoesia poeţilor ruşi a regimului sovietic. Ei nu voesc nici mai mult, nici mai puţin decât distrugerea ori cărei poesii şi arte vechi; iar pe ruine au ei grijă să pună ceva în loc.

Iată ce spune poetul Sadoflef înaintaşilor săi:

— „*Orbilor! Să fineţi minte*
[că aceia ce voi aţi înghesuit
„In dogma condiţională, stirbă
[şi ritmică
Nu mai trăeşte!
„Şi tot ce se zămisleşte în vir-
[tutea legilor vechi
„Intr'o clipă va muri.
„Noi, cei răsculaţi, noi, care
[am sfărâmat căluşele robiei,
„Suntem chemaţi să zdrobim şi
[dogmele cele vechi,
„Şi formele,
„Fiindcă poemul creiat de noi
„E însăşi — viaţa.“

Adică cimitirul Rusiei de astăzi, spune cu bună dreptate d. G. M. Ivanov.

Dar oare ce au scris, ce au zugrăvit în nemuritoare imperechieri de cuvinte poeţii până acuma, n'a fost tot viaţa? Cele mai interesante aspecte ale ei, cele mai sguduitoare suspine şi strigăte ale ei:

„*Et j'en sais d'immortels qui*
[sont des purs sanglots“.

ne destăinuia Musset, învăţându-ne cum trebuiesc făcute adevăratele versuri.

Aminiţi vă pasagiile din Iliada, din Eneida, din Comedia Divină a lui Dante şi din Comedia Umană a lui Balzac; şi din covârşitorul „Războiu şi pace“ şi din sgudultoarea „Crimă şi Pedeapsă“ ale înaintaşilor domnului, adică tovarăşului Sadoflev! Dar cât amestec în toate acestea, cât suflet, câtă viaţă! Dela boul din poema homerică care sfârâie pe jărăgaiul altarului cu atâta măestrie de zugrăvire că-i simţi mirosul printre versuri şi te-apucă pofta de mâncare chiar şi acum peste trei mii de ani, decând se ospătau voinicii la Troia — şi până la chinuitul Rascolnicoff sau până la bizarul Zvidrigailof, nemernicul acela, care are o purtare atât de omenească la urmă că nu mai înţelegi ce este păcat şi ce este virtute, ce coloţuri minunate de natură, ce coloţuri nepătrunse de suflet, ce oameni întregi în carne şi'n oase n'a creiat literatura trecutului! Dar vorbeşti acum despre un Hamlet, un Harpagon, un don-Quichotte şi vai! de câţi alţii, par'că ai vorbi de oameni cari au trăit în adevăr, care au existat aşa cum i-a gândit poetul nu numai în imaginaţia lui, dar chiar în natură. Pe când cine mai vorbeşte astăzi de regii şi împăraţii şi chiar de dinamo-reformatorii timpurilor în care autorii au făcut să trăiască eroii lor!

A învia oameni din nimic, ca un zeu!

Şi în schimb ce ne aduce poesia tovarăsului? Asigurări:

„*Fiindcă poemul creiat de noi*
„*E însăşi viaţa.*

E timpul să-i spunem poetului sovietic, cuvintele pline de înţelepciune ale alegătorului din culoarea de verde:

— *Fapte domnule, nu vorbe!*—

Nomofilax.

Răspândiţi „Infrăţirea“

Cronica dramatică

„VĂPAIA“

de Henry Kistemackers la Teatrul Naţional

Cele trei acte ale lui Kistemaekers nu sunt prea noui. Piesa are mai bine de 10 ani de carieră scenică. Cu toate încercările la care a fost supusă, se menţine totuşi ca o piesă modernă. „Văpaia“ este modernă numai ca factură, şi în nici un caz modernă în sens expresionist, ultima manieră dramatică a timpului.

Cu mari calităţi dramatice, dar şi cu mari insuficienţe „Văpaia“ prezintă aspectul ciudat al producţiunilor literare dintre două epoci. Acţiunea dramatică puternică, precipitată în scenele hotăritoare, cade în scenele pregătitoare — multe din ele inutile — în lăncezeli romanţioase de melodramă. Acţiunea se împleteşte astfel cu borangicul fin al marilor opere dramatice şi cu fulorul de cânepă al unei literaturi care şi-a trăit traiul.

Autorul nu-şi poate urmări caracterele până la capăt. Simpaticul şi asprul colonel Feld, are şovăeli cari nu cadrează cu personalitatea hotărită, dintr'o bucată. Compromisul finalului îl destigurează cu desăvârşire, devine odios că scuza de „utilitate naţională“ pe care i-o dă autorul. Monique e mai reuşită. Femeia rămâne aşa cum e, plină de insondabile curiozităţi, capabilă ca după lăsarea cortinei să găsească un nou prilej de revoltă contra tiraniei bărbatului, pe care nu-l poate înţelege decât când perdeaua grea a convenienţelor se dă la o parte desgolind subtilităţile. Monique susţine întreaga osatură a piesii, cu caracterul ei pătimaş de femeie, ca orice femeie, romanţioasă în toate timpurile şi în toate locurile.

Dar restul? Marcel Beaucourt de ce nu este până la sfârşit, un cuceritor şi deci o canalie? De ce acea reabilitare cu generozităţi patriotice deplasate, pentru un om care e deprins să utilizeze orice indiciu compromitător pentru adversar. Pentrucă Feld îi era un „duşman“, o spune singur şi pentrucă el era un avocat şi un om politic deprins cu duşmăniile aprige răpuse sub greutatea argumentelor decisive.

Faptul că interesul patriotic poate determina o schimbare de atitudine şi unui civil, nu e la locul lui plasat. Patria nu mai era în pericol după uciderea lui Glogau. Colonelul Feld putea să treacă drept numai un ucigaş ordinar. Toate împrejurările pledau pentru aceasta. şi aici sta sâmburele dramei.

Henry Kistemackers n'a avut tăria să tae zăgazul pedilecţiilor sale, şi în locul unei drame cu proporţii vaste de tragedie profund omenească, ni-a dat o piesă... cu calităţi şi defecte.

Piesa cere tocmai pentru aceste cuvinte mult, foarte mult meşteşug. Pe scena noastră subvenţionată ea este o piatră de grea de foarte grea încercare. Ibsen s'ar juca la noi cu mai mult succes pentrucă textul are mai puţine insuficienţe; lucrarea dramatică a lui Kistemackers cere actorului o colaborare peste puterile sale morale. Fatal interpretarea de Marţi seara ni-a părut insuficientă. Trebue însă să recunoaştem că interpreţii şi-au dat toată silinţa să dea un spectacol reuşit.

D-na Ignătescu-Dobrescu (Monique Feld) a căutat să pătrundă în toate sinuositătile psihologice ale rolului. Interpretarea d-sale poate sufere de prea mult temperament dramatic. Monique Feld cere stilizare multă, acea gradaţie infinită a nesfârşitelor nuanţe care desemnează contururi de artă.

Dl Psatta (Lt. colonelul Feld) a făcut o încercare meritorie însuşirilor sale dramatice, cunoscute pentru alt gen. Rolul deşi nepotrivit d-sale, nu vedem cine l'ar fi putut susţine cu mai multă şansă de succes pe scena teatrului nostru.

Proastă ideie trebue să aibă dl N. Neamţu-Ottonel despre prelaţi în genere şi despre prelaţii bisericei catolice în special. Cel puţin aşa reiese din felul cum ni-a redat d-sa pe Monseniorul Jussey, farseur, declamator, cu gesturi de satan pentru „Cavalerul Viola“. Interpretarea d-sale ni-a reamintit o discuţie stârnită într'un ziar bucureştean: „Preotul trebue să fie actor?“ Părerile erau desigur împărţite. Unii pledau pentru, alţii contra. Dl Nemţu se pare că a vrut să susţină original o soluţie medie, încercând să dovedească că preotul trebue să fie cabotin.

Regretăm dar nu ne-a convins, cu toată măestria jocului său.

Restul ansamblului corect.

D. I. C.

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE“ 1733
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Răsfoind revistele

Gândirea — Flacăra — Invăţătorul — Cele trei Crişuri

Gândirea. Anul II. No. 15. Articolul d-lui Cezar Petrescu „Imprimăvărare“ chiamă pe scriitorii noştri la adevărata viaţă. Şi are dreptate!

Deajuns cu formele moarte, armonios ticluite, metodic împerechiate. Prea ne am obişnuit cu imagini strălucitoare, prea ne-am lăsat orbiţi de vestminte, ca se ne mai interesăm de corpul gâunos de desupt. O spun aceasta pentru noi pentru cetitori, aşa cum dl Petrescu o spune pentru literaţi.

Ne-am învăţat rău. Şi vom ajunge ca acel copil, care a rămas debil şi predispus la tuberculoză din cauza zaharicalelor, pe care le-a preferit hranei adevărate şi higenice.

Insă gustul nostru ni-l formează scriitorii. Ei trebuie să vire e întâi spre calea cea dreaptă; ei trebuie să-şi caute drum spre sufletul românesc şi să împezească văzduhul de miasmele răufăcătoare.

Articolul d-lui Cezar Petrescu, nu este numai necesar acum când trebuie însfârşit să se vorbească de o îndrumare a literaturei noui pe un drum bine determinat; dar el nici nu trebuie să se sfârşească printr'un semn de întrebare cum îl lasă autorul. El trebuie şi merită să fie un început, un semnal pentru o mişcare, ce trebuie să înceapă neapărat. Şi cu stindardul frumos al „Gândirei“ mişcarea aceasta nu se poate să nu aibă, incomporabil mai repede de cum ar avea altminteri toţi sorţii isbânzei.

O nuvelă de curioasă psihologie şi de luminos humor ne dă dl Theodor Scorţescu: „Nevinovata nebunie a Madlenei“.

Cu versuri a căror măestrie ne este cunoscută, colaborează d-nii Demostene Botez, Adrian Maniu şi Lucian Blaga.

Un mic dar foarte frumos articol de dl Pamfil Şeicaru asupra lui Renan: „... — ca păsările marine, spiritul lui de breton nu se simţea bine pe ţărmul siguranţelor — el voi siguranţa îndoielilor. Şi navigând deasupra tuturor îndoielilor, el avea ceva din destinul tragic al păsărilor marine, ce-şi duc existenţa deasupra valurilor nesfârşite şi haine ale mărilor: o mică oboseală şi se prăbuşesc neputincioase în adâncul primitor al apelor“.

Un alt articol la fel, probabil al d-lui Cezar Petrescu: „Un nou misticism: al fierului“. La „Cronici“, d-nii Nichifor Crainic, Adrian Maniu, G. M. Ivanov şi Ionel Marin Sadoveanu ne povestesc cu vervă şi pitoresc despre actualitatea artistică şi literară.

*

Flacăra. Anul VIII. No. 8. Dl Al. Şerban ne spune despre Regina Maria, că-i pare „cea mai adevărată regină din câte-au fost“, cea, care se apropie mai mult de naţiunea aceia de măreţie, frumuseţe şi înţelepciune, ce ţi-o dă cuvântul acesta de-o dulce sonoritate: regină! Părintele Galaction ne pomeneşte în fraze mişcătoare despre Petre Locusteanu, din lucrările cărula revista reproduce bucata plină de spirit şi de muşcătoare observaţie: „Solicitatorul“. Schiţe interesante semnează Al. Macedonski, Vasile Savel, Ion Dongorozi, Ion Călugăru.

O frumoasă poezie ne dă dl Eugen Titeanu: „Reintoarcere“, Deasemeni mai semnează versuri d-nii Mircea Gheorghiu, Mihail Cosma, Voevidca etc.

O meşteşugită tălmăcire în versuri din Francisc Jammes:

„Mă rechema livada„ de către d-nii Ion Pillat şi V. Munteanu.

Versurile din capul revistei ale d-lui Emil Isaac, n'au nimic din exotismul indian, pe care d-sa vrea să ni-l suggereze. Expresionistul d-l Isaac, se tradiţionalizează mai repede şi mai cu spor decât toţi colegii săi de şcoală nouă; visează direct spre Bolintineanu. Bunăoară:

„Pe soclul marmurei cernite
priveşte Buddha maestos
Pagodele se scaldă 'n aur —
şi fâşie drapele multe.“

*

Invăţătorul. Anul IV. No. 4—5. O revistă serioasă, bine scrisă şi nespus de necesară pentru învăţătorimea noastră.

Numărul actual nu desminte predecesoarele sale: aceleaşi probleme interesante în legătură cu şoala dela sate, aceiaşi grijă stârnitoare de a ţine în curent pe învăţători cu cele mai noui preocupări, care agită lumea didactică în jurul educaţiunei celor mici.

De astă dată colaborează d-nii Cristofor Epure, T. Poenarul, Victor Lazăr, m. d., Em. Eremie, Lelia P., Francisc Marcinovski.

Din articolul d-lui Valeriu Puşcariu reţinem:

Invăţătorii, cei mai de seamă cărturari ai satelor, sunt acei cărora li se impune datoria de a creia mediul prielnic, pentru ca din masele populare luminate să pornească o viaţă cetăţenească clădită pe adevărate principii democratice.

Lucrarea de regenerare a alcătuirei noastre sociale e în primul rând opera lor, căci prin chemarea la lumina educaţiei politice a întregului furnicăr de oameni, lăncezind în întunerecul satelor, vor izvori treptat mai multe şi mai puternice energii, decât din pătura de suprafaţă a oraşelor noastre, care prin lipsa selecţiunei valorilor adăogat la sterilitatea culturală a prezentului şi frământări politice care nu-şi găsesc nici rostul la noi în ţară şi nici nu corespund fondului sufletesc al poporului nostru.“

Interesantă şi bogată partea informativă: Cronică, Recenzii, Insemnări.

*

Cele trei Crişuri Anul IV. No. 2. D-l George Bacalogiu are o constatare justă şi dureroasă:

„Un obiceiu destul de urât

In jurul unei noui episcopii maghiare

Episcopia dela Oradea a episcopului ne-eparhiot Sulyok. Redeschiderea unei discuţii uitate.

Chestiunea este destul de veche — e mai bine de-un an de când a fost pusă, — destul de recentă totuşi, pentruca să n'o fi uitat încă. Ungurii reformaţi din Crişana au hotărât să înfiinţeze o episcopie şi au şi procedat la alegerea episcopului, pe care l-au găsit în persoana protopopului dr. Sulyok.

Până aci nimic interesant.

Decât, „Episcopul" Sulyok a găsit, că poate primi, în statul român, demnitatea aceasta chiriarchică, deşi avea la trecutul său acte de duşmănie contra statului român din care face parte. Nu numai atât; dar nu s'a sfiit să comită asemenea acte şi pe timpul alegerii sale şi după aceea.

A ajuns deci în conflict cu românii. Presa română din Oradea l'a demascat zile de-a rândul, arătându-ni-l aşa cum este, nevrednic de a primi din mâna Guvernului României totagul arhieresc.

Firesce, confirmarea sa din partea statului n'a mai venit. Cu toate acestea drul Sulyok s'a considerat episcop şi se mai consideră şi astăzi.

Şi acum s'a întâmplat ceeace ne-a făcut să ne ocupăm din nou de persoană Sfinţiei Sale. Crezând, că am uitat de câte s'au descoperit în sarcina sa, „episcopul" Sulyok s'a dus din nou la Bucureşti, ca să ceară confirmarea.

Evident, n'a obţinut-o. N'a obţinut-o printre altele şi pentrucă nu are necesarul număr de credincioşi — 250.000 — prevăzut în constituţie pentru înfiinţarea unei eparhii noui.

Toate acestea sunt de altfel un simplu fapt divers şi ar fi trebuit relatate ca atare. Dacă totuşi ne-am oprit mai mult la chestiunea protopopului Sulyok, este, pentrucă ar trebui să servească învăţăminte minorităţii ungureşti. Am constatat adică, că toţi arhiereii unguri din Ardeal sunt pătaţi de şovinism şi că activitatea lor îndreptată contra statului român se resfrâng asupra minorităţii maghiare, care are de suportat consecinţele purtării conducătorilor.

Am fi aşteptat deci, ca cel puţin la alegerea unui nou episcop, credincioşii să se uite mai bine la persoana celui candidat. Am fi aşteptat, ca cei puţini noui episcopi, acei cari vor cere confirmarea din partea guvernului român şi a Suveranului, să nu aibă faţă de statul român o purtare, ca a episcopilor de până acum, care să se resfrângă asupra credincioşilor. Aceasta din interesul numai al celor păstoriţi.

Dar vedem, că aşteptările noastre au fost înşelate. Şi chiar vedem, că se stărue în această atitudine faţă de statul român.

Că nu este încă timpul, ca minoritatea maghiară să vadă, că este în interesul său să se schimbe, va veni şi vremea aceea.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioscul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

---

al nostru este acela de a ne detesta noi pe noi înşine. Nimic din ce e al nostru propriu nu ne place, nu ne încântă. Suntem dispuşi să înăbuşim şi să descurajăm totul ceeace porneşte dela noi, ca şi când ni s'ar fi stins orice sentiment de dragoste pentru sufletul neamului şi pentru pământul nostru. In schimb orice producţie cu etichetă străină e primită cu vălvă şi admiraţie. Calitatea? Nu'l destul că poartă o marcă străină, pentruca să nu ne îndoim măcar de calitate?"

Şi după ce dovedeşte cât de păgubitoare este rătăcirea aceasta, d-sa se adresează celor mai năraviţi din masele publicului nostru cetitor:

„Şi mai târziu, nu peste mult timp, scepticii noştri vor rămâne trăsniţi, când spre ruşinea lor, vor trebui să vină voci străine cari să ne încredinţeze că literatura şi arta noastră sunt mult mai presus decât ni le-am fi închipuit noi şi conţin comori pe cari noi n'am ştiut să le preţuim."

Versuri şi proză de d-nii G. Rotică, Vasile Savel, N. Teodorescu, Al. Terziman, Gh. Tulbure, Ion Dongorozi, Gâlman, George A. Petre, Iustin Ilieşu, Delabala, Keresztury Sándor, Paul Papadopol etc.

Nix.

Anti-dinasticismul partidului naţional

Regele nu-şi face datoria, spune dl Sever Dan secretarul general al partidului naţional

Partidul naţional a protestat oridecâteori i s'a adus acuzaţia că este anti-dinastic. De-i învinuirile erau întemeiate, partidul naţional nu voia să le recunoască. Lipsindu-i curajul de a'şi arăta pe faţă convingerile anti-dinastice, partidul naţional recurgea la atacuri perfide, la insinuări calomnioase schiţând doar din când în când un gest mai real.

Iată însă că partidul naţional socoteşte că a venit momentul ca să-şi desvăluie convingerile sale anti-dinastice.

La întrunirea opoziţiei unite care s'a ţinut Duminecă la Bucureşti, domnul Sever Dan, secretarul general al partidului naţional a atacat direct pe rege în cuvântarea pe care a ţinut-o.

Iată ce a spus domnul Sever Dan:

„Să dărâmăm o Constituţie ieşită din Conspiraţia Camarilei şi nestingherită de un domnitor care nu-şi înţelege datoria".

Aşteptăm acum după acest direct atac la adresa Regelui să vedem ce va spune domnul Maniu şi mai ales cum îşi va apăra partidul naţional dinasticismul pe care afirma că-l profesează.

Votarea Constituţiei

Cu 262 voturi Camera votează proectul nouei Constituţii

Declaraţiile d-lui Ion I. C. Brătianu şi ale d-lui N. Iorga

In şedinţa de Luni a Camerii s'a terminat discuţia ultimelor articole din proectul de Constituţie.

Inainte de a se proceda la votarea în bloc a Constituţiei, majorităţile parlamentare au fost convocate la o scurtă consfătuire în care primul ministru a făcut apel la sentimentele patriotice ale reprezentanţilor naţiunei rugându-i să voteze proectul de Constituţie.

La redeschiderea şedinţei s'a procedat imediat la votare. Votarea s'a făcut prin apel nominal. Opoziţia naţionalo-ţărănistă lipsea dela şedinţă.

Rezultatul votului a fost următorul: 262 voturi pentru şi 8 voturi contra.

Reprezentanţii minorităţii sase au votat împotriva Constituţiei.

Rezultatul votului a fost însoţit de o entusiastă manifestaţie. Camera a făcut ovaţiuni primului ministru şi membrilor guvernului.

După aceasta, în mijlocul unei linişti solemne, d-l Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, a mulţumit Camerii pentru hotărârea şi munca pe care le-a depus la ralizarea operei Constituţionale.

Primul ministru a arătat în cuvinte din care se desprindea o emoţionantă pildă de patriotism şi de înţelegere a intereselor naţionale, însemnătatea şi necesitatea actului prin care s'a hărăzit Romăniei pactul său fundamental.

A fost o şedinţă istorică prin atmosfera de patriotică însufleţire şi prin importanţa actului săvârşit.

După cuvântul primului ministru d-l N. Iorga a făcut o declaraţie a cărei însemnătate politică nu va scăpa nimănui. Şeful partidului naţionalist-democrat a declarat că, odată sancţionată de M. S. Regele, d-sa recunoaşte noua Constituţie. Declaraţia d-lui N. Iorga caşi declaraţia identică a d-lui general Averescu constituesc dovezi că pe deasupra luptelor politice, şefii celor două partide de opoziţie, au înţeles că era o necesitate de stat realizarea nouei Constituţii.

Aceste declaraţii conţin o osândă a caracterului anti-naţional al acţiunei întreprinsă de coaliţia naţionalo-ţărănistă împotriva Constituţiei. Ele dovedesc în acelaş timp că partidele opoziţioniste de ordine ţin să nu se confunde lupta lor cu lupta elementelor anarchice cari şi-au găsit adăpost la conducerea grupării naţionalo-ţărănistă.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor:

Joi 29 c. „Văpaia".
Sâmbătă 31 c. „Văpaia".

•

Se repetă „Căsătoria Silită" de Molière cu Emil Stănescu-Papa, Neamţu, Virgil Vasilescu, etc.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Ridicarea nivelului cultural al satelor ardelene

Ce intenţionează să facă guvernul actual. Biblioteci populare la sate. 5000 de şcoli primare. Din cine se vor recruta învăţătorii. Săli de lectură. Turneuri culturale pela sate.

Una dintre preocupările principale ale actualului guvern în cea ce priveşte Ardealul a fost dela început ridicarea nivelului cultural al populaţiei săteşti. Se ştie că din cauza vitregiei vremurilor trecute satele Ardealului au fost ţinute într'un întuneric perpetuu pentru că interesele superioare ale Ungariei vechi cereau aşa.

Prin încultură nădăjduiau conducătorii Ungariei vechi că vor putea ucide în sufletul poporului român din Ardeal conştiinţa naţională.

Călăuziţi de aceste principii majoritatea satelor din Ardeal au fost lăsate fără şcoli iar în satele unde aceste şcoli existau, ele erau ungureşti şi în ele nu se pomenea de neamul nostru şi de trecutul lui decât doar ca obiect de râs.

Criza aceasta extraordinară de şcoli primare de prin satele Ardealului a durat, din nenorocire până în ultimul timp. S'au mai făcut ce i drept până acum, fie din iniţiativă particulară, fie din iniţiativa statului, un număr oarecare de şcoli primare pe la sate. Acestea însă erau departe de a satisface necesităţile.

Ţăranii ardeleni care aveau ceva bani, trebuiau să-şi trimită copii ca să înveţe carte din cine ştie ce mari depărtări iar cei săraci — adică majoritatea — renunţau, siliţi tocmai de lipsa aceasta de şcoli, de a'şi mai da copii la învăţătură.

Situaţia aceasta extrem de periculoasă nu mai putea dura.

Guvernul actual prin dl Ministru Anghelescu, a hotărât definitiv, ridicarea prin toate mijloacele a nivelului cultural în satele ardelene.

Printre măsurile luate de guvern în această privinţă, măsuri care au şi fost deja aduse la cunoştinţa tuturor autorităţilor şcolare din Ardeal, vom cita câteva.

•

De la 1 Aprilie se vor începe în întreg Ardealul construirea de şcoli primare săteşti. Pentru aceasta s'au luat măsuri ca în fiecare comună să se formeze câte un comitet din intelectuali şi autorităţile satului, comitetul care să aibă sarcina de a colecta bani şi materialele necesare construirei locului de şcoală.

Terenul şi lemnăria vor fi date grătuit de către stat. Statul va contribui şi el cu însemnate sume de bani pentru construirea fiecăreia dintre aceste şcoli.

Sătenii vor trebui să păstreze munca fie manuală, fie prin căruşie, în mod gratuit.

Statul a acordat cu ocazia exproprierilor terenuri mari atât pentru şcoală propriu zis cât şi pentru învăţător.

Cu sistemul acesta se speră că până la Septembrie se vor putea construi prin satele Ardealului cam 5000 de şcoli.

•

Deoarece actualmente nu s'ar putea găsi un număr suficient de învăţători pentru aceste şcoli primare, Ministerul de instrucţie a hotărât să angajeze cu plată pe orice intelectual s'au mai bine zis ştiutor de carte mai răsărit (dascăli, foşti plutonieri în armată, ţărani cu 2—3 clase de liceu) din satul respectiv, pentru a da copiilor noţiunile elementare de scriere şi de cetire, urmând ca cu timpul aceşti ştiutori de carte pregătindu-se şi ei să poată ţine lecţii şi la celelalte clase primare. Acestea va dura până ce actualele şcoli normale şi cele ce se vor mai înfiinţa în anul acesta vor putea da un contingent suficient de învăţători.

•

S'a mai hotărât şi şi aceasta este hotărât în noul buget al ministerului de instrucţie, ca fiecare şcoală primară de la ţară, din Ardeal, să aibă câte o bibliotecă românească. Acestea se vor face de către stat şi cu contribuţiile sătenilor.

Aci trebuie să amintim dlui Ministru Angelescu că s'ar face un enorm serviciu românismului dacă s'ar desfiinţa radical bibliotecile populare ungureşti cari şi azi continuă să invenineze conştiinţa şi sufletul ţăranilor români prin ironiile şi batjocurile ce cuprind aceste cărţi ungureşti la adresa românilor.

•

Tot în vederea ridicării nivelului cultural al populaţiei dela sate din Ardeal, ministerul de instrucţie a dispus înfiinţarea în toate satele mai mari şi aşa zisele săli de lectură pentru ţărani. In afară de acesta, toate turneele culturale pe la sate, întreprinse fie de societăţi culturale, fie de studenţi. **(Amintim aci strălucita activitate în această direcţie a „Societăţei studenţilor creşeni", de sub presidenţia dlui Dr. Gherman)** vor fi ajutaţi cu bani şi li se vor acorda fel de fel de avantagii.

Iată încă o operă mare care va fi înfăptuită vara aceasta de guvernul actual.

S. P.

Brutarii ne ameninţă

Cine va aproviziona Clujul cu grâu.

Deşi s'a dovedit, că mişcarea brutarilor pentru mărirea preţului pâinei, nu era întemeiată, aceştia perzistă în cererea lor. Am arătat în coloanele gazetei noastre că atunci când aceştia spuneau că în Cluj nu există grâu şi făină de cât pentru o singură zi, într'o razie care a durat o noapte s'au descoperit în oraş 100 de vagoane de grâu şi făină.

Acum aflăm că brutarii şi unii aprovizionatori de grâu, se agită în ascuns, hotărâţi ca prin surprindere să lase în adevăr Clujul fără pâine, după sfârşirea stocului de grâu şi făină care s'a descoperit zilele trecute. Ce-i interesaţi urmăresc că prin acest sistem să silească autorităţile să le accepte urcarea preţurilor aşa cum au cerut ei.

Denunţăm celor în drept cazul, pentru a cerceta şi lua măsurile necesare din timp.

Comerţul din Ardeal în ajunul Sărbătorilor

Criza de bani continuă — Reducerea circulaţiei monetare se resimte tot mai mult — Ingrijorarea în cercurile comerciale — O nouă explicaţie care nu se dă în chestia crizei

Este un lucru bine stabilit ca în ajunul tuturor sărbătorilor mari, se produce o mişcare foarte vie în comerţ. De obiceiu în aceste epoci consumul creşte la maxim; populaţiunea face cumpărături de tot felul, iar mărfurile se desfac din belşug pentru a face loc altora. Pentru negustori aceste epoci marchează importanţa afacerilor pe care le fac.

Criza însă prin care trecem actualmente este foarte bine caracterizată, prin aspectul pe care îl are comerţul, în ajunul sărbătorilor Paştilor. La camera de comerţ unde se găseau ieri şi câţiva negustori din mai multe oraşe din Ardeal, am putut să aud din gura acestora aprecieri asupra stărei prin care trece astăzi comerţul din Ardeal.

*

Contrar tuturor aşteptărilor, spun aceştia, nici această epocă din ajunul sărbătorilor nu a făcut să se resimtă o ameliorare a crizei începută încă din toamnă. In genere comerţul de manufactură şi chiar acel al articolelor alimentare, care de obicei în ajunul sărbătorilor ia un avânt deosebit, acum sufere. Populaţiunea se abţine dela cumpărături. Negustorii în vederea sărbătorilor au făcut sforţări pentru a se aproviziona cât mai mult, dar spre marea lor decepţie, mărfurile nu se desfac.

*

Faptul acesta dovedeşte că circulaţia monetară s'a redus tot mai mult, şi că înşişi ţăranii, la care se presupunea că s'a imobilizat într'o bună măsură numerarul, nu au bani, căci contigentul cel mai mare de consumatori în ajunul sărbătorilor îl dau ţăranii. Nu mai puţin adevărat este însă, că această stare de stagnare a comerţului, care a putut fi aşa de bine, caracterizată cu acest prilej, se datoreşte scumpirei excesive din ultimul timp. Nu poate fi vorbă de o abţinere propriu zisă a consumatorului de a cumpăra cele ce-i trebuesc, ci este neputinţa de a le plăti din cauza scumpetei la care au ajuns.

*

Această stare de lucruri continuă să producă cea mai justificată îngrijorare tuturora. In cercurile comerciale îngrijorarea aceasta pare să fie cu mult mai mare. Negustorii se văd ameninţaţi în afacerile din care îşi trag existenţa. Neputându-şi desface mărfurile, nu vor putea plăti datoriile şi achita creditele care li s'au mai acordat cu foarte multe sforţări. Restrângerea creditelor pe viitor apare şi mai ameninţătoare.

Dar chiar dacă se vor găsi modalităţi şi înţelegeri de păsuire între ei şi creditorii actuali, câştigul lor nemai făcând afaceri, nu mai are de unde resulta. In sensul acesta sunt formulate plângerile negustorilor şi au ţinut să le redăm aici în mod obiectiv, după cum înţelegem să ne facem ecoul nemulţumirilor şi apărătorii nevoilor marei populaţiuni ale cărei suferinţi sunt mai multe.

Găsim deci să înregistrăm o nouă explicaţie care se dă în cercurile negustoreşti de alci în special asupra crizei care dăinueşte în Ardeal.

In afară de faptul că restrângerea circulaţii monetare se datoreşte într'o măsură, şi investirilor care s'au făcut în întreprinderi şi în mărfurile importate, în Ardeal moneda românească s'a redus cu deosebire şi din cauza speculaţiei cu mărcile. Ni se spune că în aceste operaţiuni s'au angajat miliarde, fapte care a contribuit în mod esenţial la reducerea numerarului pe pieţele noastre. Tot astfel ni se mai spune că în cercurile competinte, nu se întrezăreşte o ameliorare a crizei, de cât după rezultatul viitoarei recolte.

Dac.

Concediile militarilor de Paşti

— Ce ordine s'au dat —

Corpurile de trupă din Ardeal, în vederea concediilor cu prilejul Sărbătorilor Paştelor, au primit ordine, prin care li se pune în vedere că aceste concedii să nu se acorde decât pentru trei zile. Această măsură este luată din cauza că instrucţia trupelor nu este complectată.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Greva muncitorilor forestieri de pe valea Mureşului.** Muncitorii dela întreprinderile de exploatare a pădurilor de pe Mureş, au declarat grevă, după cum suntem anunţaţi din Târgul-Mureş, unde este centrul acestei industrii.

Tratativele urmate cu patronii n'au putut duce la nici un rezultat. Muncitorii cer reducerea lucrului dela zece la opt ore, spor de salarii şi alimente ieftine. Numărul greviştilor este de opt mii.

—**Se cere exportul fânului.** Constatându-se o supraabondenţă de fân în întreg Ardealul, directoratul general al agriculturii din Cluj a intervenit în raportul către minister pentru libertatea exportului fânului.

— **Oficiul Devizelor.** Oficiul de control al devizelor aduce la cunoştinţa băncilor că numai până la 1 Aprilie a. c. se mai pot primi depuneri în lei pentru contul caselor din străinătate.

Dela această dată orice depunere va fi refuzată, dacă nu va avea aprobarea oficiului respectiv.

Oficiul central de control al devizelor de pe lângă Banca Naţională aduce la cunoştinţa Băncilor neautorizate, că li s'a acordat termenul până la Mai a. c., pentru lichidarea stocurilor de devize achiziţionate până la 28 Februarie 1923.

Operaţiunile făcute în acest scop vor fi comunicate oficiului respectiv.

— **Invitare.** Sfatul Negustoresc Secţia Cluj la 29 Aprilie a. c. orele 10 dim. îşi va ţine adunarea generală, în localul propriu, la care onor. membrii sunt invitaţi şi pe această cale. La adunare pot lua parte activă numai membrii în curent cu cotizaţiile. Prezidiul.

— **Numire.** D-l Alex. Petrescu directorul Academiei agricole din Cluj a fost numit membru în comisiunea economică de pe lângă Primăria oraşului Cluj.

— **Adunarea generală a Camerii de comerţ.** Camera de industrie şi comerţ din Cluj îşi ţine azi, iMercuri, la orele trei, adunarea generală, la care se vor face deosebitele comunicări despre mersul camerei.

— **Dimisia primarului Clujului a fost primită.** *Ni-se anunţă din Bucureşti, că Ministerul de interne a primit demisia dlui dr. Iulian Pop, primarul oraşului Cluj.*

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

— **O piesă românească pe scena teatrului maghiar din Tg.-Mureş.** Pe scena teatrului maghiar din Târgul-Mureş s'a reprezentat alaltăseară, în ungureşte, „Prometeu" de d-l Victor Eftimiu, în traducerea ziaristu lui clujan dr. Em. Kàdàr.

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

— **In jurul legii chiriilor.** La proectul legii chiriilor — după cum ni-se telegrafiază din Bucureşti — s'a adăugat o dispoziţiune, prevăzând, ca funcţionarii cari au case proprii să se poată îndată muta în ele, iar în cazul când vor fi ocupate tot de funcţionari, funcţionarul-proprietar să'şi împartă locuinţa cu funcţionarul chiriaş.

Proectul a fost depus azi în parlament.

Inchiriez patru camere baie, bucătărie şi dependinţe casă nouă Regele Ferdinand 7.

A se adresa avocat Rosin Cluj, Str. Memorandului 4 între oarele 4—5 p. m. 2679

Vând sămânţă de ciapă şi curechiu calitate garantată în angro şi detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

— **Preluarea de către stat a moşiilor arhi-ducelui Iosif, din Arad.** Ministerul internelor a ordonat, ca moşia din judeţul Arad a Arhiducelui maghiar Iosif de Habsburg, să fie trecută în posesiunea statului român.

Moşia în chestiune este unul dintre latifundiile cele mai mari din Ardeal şi a fost administrată dela Unire încoace de către plenipotenţiari delegaţi de arhiducele Iosif, care n'a fost o singură dată în România ca să'şi vadă posesiunea.

Din încredinţarea arhiducelui, avocatul acestuia, dr. Momàk Döme, fost cândva român, a vândut aproape întreagă moşia, scoţând-o astfel de sub expropriere şi dăunând şi statul, care, potrivit tratatului de pace, se consideră posesor al tuturor averilor din România ale Habsburgilor şi deci şi al latifundiului din Arad al arhiducelui Iosif.

Ordonând acum trecerea la stat a moşiei arhiducelui maghiar, guvernul român n'a căutat — dugăcum arată un ziar maghiar de azi — să dăuneze pe ţăranii români cari au cumpărat pământul dela avocatul Momák, pentrucă tot are să'i împroprietărească; ci a căutat să desdăuneze statul, care a fost frustat de arhiducele maghiar şi de avocatul Momák, interpusul acestuia.

— **A IV-a Conferinţă muzicală** a maestrului R. Schüller, va avea loc la 29 Martie 1923 orele 8½ seara in sala cea mare a Conservatorului de Muzică. Str. I. C. Brăitanu Nr. 14.

Tema acestei conferinţe va fi; „Faust" de Gounod, cu concursul D-nei Sudeţeanu, a d-relor Ana Rozsa, A. Donabidovicz, a d-lor Nagacevschi şi Baianov.

Bilete la „Reclama" şi seara la casă.

— **Chestia pâinei la Cluj.** S'a părut cu drept cuvânt suspect, că îndată după dispariţia de acum câteva zile a făinei în întreg Clujul, morarii şi angrosiştii au cerut autorităţilor majorarea preţurilor făinei. S'a putut bănui deci, că făina a fost ascunsă pentru a fi vândută după mărirea preţurilor.

Autorităţile, bănuind intenţia acestora, am luat îndată măsuri D. Ştefănescu, prefectul-delegat al Clujului, a ordonat o riguroasă anchetă, în urma căreia s'au descoperit după cum am mai amintit, o sută de vagoane de făină.

In urma acestora, cu toate intervenţiile morarilor şi comercianţilor, guvernul a refuzat sporirea preţurilor actuale. Refuzul ministerului a fost adus la cunoştinţa interesaţilor de către d-l prefect Ştefănescu, care s'a înapoiat ieri dela Bucureşti.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Miercuri: „Jocul" pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 112. Seria biletelor 316.

Joi: „Faust" Inceputul la orele 8. Preţuri de Operă. Abonament de Premieră şi Operă No. 41. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid. Seria Biletelor No 317.

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Preţuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Virag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leövey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat şi cei şepte pitici" Reprezentaţie pentru copii cu preţuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 251

La Cluj mâncăm carne de bivol

Recalcitranța măcelarilor. Autoritățile au datoria să intervie din nou

Se știe că măcelarii din localitate au făcut în ultimul timp o vie agitație, în scopul de a obține să li se admită mărirea prețurilor cărnei. Din fericire însă, autoritățile noastre administrative, în special prefectul poliției, au știut să înfrâneze pofta acelora cari credeau că este și de datoria lor de a face cor cu toți ceilalți speculatori.

O urcare a prețurilor li s'a admis totuși, în raport cu prețurile din alte orașe, unde sunt cele mai urcate.

Măcelarii însă n'au fost mulțumiți și dacă s'au supus de formă, au demonstrat totuși punând în consumație mai puțină carne. Trebue să mai notăm iarăși că aproape concomitent cu prețurile măcelarilor pentru urcarea prețurilor, costul vite'or a început să scadă, din cauza opririi exportului. Măcelarii însă nu se dau bătuți.

De câteva zile hrănesc Clujul cu carne de bivol, cu aceleași prețuri fixate de autorități pentru carnea de boi și vaci. Carnea aceasta este de calitate inferioară, iar bivolii sunt mai eftini ca celelalte animale.

Semnalăm faptul autorităților noastre pentru a lua măsuri, și a pune pe cetățenii orașului nostru la adăpost de asemenea fraude care se comit în dauna lor, din partea unor oameni fără de nici un scrupul

VOTAREA CONSTITUȚIEI de către Senat

Senatul primește Noua Constituție cu 137 voturi față de 2 voturi contra și 2 abțineri. Discursul Dlui I. I. C. Brătianu. Felicitările Mitropolitului Unit Dr. Suciu.

O ȘEDINȚĂ EMOȚIONANTĂ —

(*De la corespondentul nostru*).

Ședința de ieri a Senatului a fost o ședință cu adevărat înălțătoare și emoționantă și ea va rămâne vie în amintirea tuturor celor cari au avut norocul să ia parte la ea.

Deschizând ședința în prezența tuturor membrilor guvernului și a unui numeros public, Dl Ferechide, președintele Senatului, a amintit într'o mișcătoare cuvântare că exact acum 46 ani, tot în ziua de 27 Martie, s'a proclamat independența țării românești mici, iar astăzi, prin actul istoric al votării Constituției se pun bazele definitive ale ființării pentru totdeauna a țării mari, a României unite.

După această cuvântare, ascultată într'o pioasă tăcere s'a trecut la votarea în bloc a nouei Constituții, prin vot nominal. Fiecare vot e primit cu aplauze. iar rezultatul votării este adoptarea Constituției cu 137 voturi, față de 2 voturi contra și 2 abțineri. Senatorii evrei au votat pentru.

Primul-ministru, domnul I. I. C. Brătianu, primit cu aplauze și îndelung ovaționat, luând cuvântul a arătat că ziua este într'adevăr pentru întreg romînismul o mare sărbătoare națională. Noua Constituție, ieșită din nevoile reale ale țării va fi îmbrățișată de toți bunii patrioți, iar poporul de astăzi și posteritatea își vor aminti cu recunoștință de opera înfăptuită de actualul guvern.

Mulțumind prelaților și minorității evreești, cari au înțeles să ajute țara în marile momente ale neamului, domnul I. I. C. Brătianu a urat ca toate conștiințele din această țară să se lumineze de marele adevăr: că deasupra divergențelor mărunte de partid sunt interesele superioare ale neamului și ale statului românesc.

In mijlocul entuziasmului general, s'a ridicat I. P. S. Sa Mitropolitul Suciu, care a felicitat pe primul-ministru pentru marea operă înfăptuită.

Credincios tradițiilor bune ale țării, primul ministru a sărutat mâna Inaltului prelat. In mijlocul ovațiunilor ședința istorică de ieri a Senatului a fost apoi ridicată.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

„Instrumentul poporului"

Cine se mai îndoește despre intențiile opoziției unite, n'are decât să caute în rândurile reproduse mai jos din discursul d-lui Mihalache, sămânța adevărului. Ilustrul demagog și-a găsit, amenințând pe Rege, un nou atribut. D-l Mihalache confundă pe d-rul Lupu cu poporul, declarând-se „instrument al poporului."

Dar iată rândurile dictate „Aurorei" de un fost sfetnic al Tronului:

„Am făcut ca Constituția să fie așezată pe vârf de baionete. Vom face să fie ținută pe vârf de baionete; vom face să fie sfâșiată de vârfuri de baionete.

Noi ne vom face mai departe datoria. Răspunderea răului o va avea guvernul M, S. și M. S. Regele.

Armatei îi voi spune: Nu apăra pe Brătianu de furia poporului; apără poporul de furia poporului. Nu-ți cerem să te faci instrumentul nici unui partid. Nici noi nu suntem de cât niște instrumente de luptă ale poporului ale nației. Dorim ca izbânda să vie cât mai curând.

Desigur că de Sărbători, dacă regele încă va dormi, își va benchetui succesul votării constituției. Au mai fost asemeni zaiafeturi la 1906 și numai în pragul anului următor flacările au prins țara dela un capăt la altul și s'a văzut care este realitatea.

Nu dorim regelui nostru să trăiască asemeni Regelui Carol zile ca acelea".

Comentarii asupra acestor obrăznicii și inconștiențe sunt. credem cu desăvârșire de prisos.

Un ordin circular către toate vămile din Ardeal

Eri toate vămile din Ardeal au primit un ordin circular cu privire la chestia vânzărei mărfurilor, pe care vămile le scot la licitație.

Direcțiunea generală a vămilor observă tuturor organelor în subordine, că asemenea mărfuri și în special cele scumpe ca mătăsuri și altele, se vând pe prețuri derizorii unor anumiți funcționari, iar aceștia le revând în urmă populației pe prețuri foarte ridicate. Ordinul direcțiunei generale a vămilor spune că pe viitor asemenea licitații să se facă numai după ce au fost anunțați comercianții de specialitate, societățile de binefacere și insittuțiile statului, făcându-le cunoscut felul și calitatea mărfei.

Tot odată ordinul reamintește de a se aplica cu stricteță toate regulele privitoare la ținerea licitațiilor, spre a nu mai fi păgubit statul ca până acum.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Opera guvernului

Situația actuală a țării. Caraghioslâcul amenințărilor opoziției. Declarațiile dlui I. G. Duca

București. (Rador). „Adevărul" publică un interview cu dl ministru Duca care declară că campania opoziției a eșuat complect. Toată lumea știe că țara are nevoe de constituție nouă iar constituția întocmită acum este în acord cu sentimentul public. Dispozițiile democratice cuprinse în ea sunt în acord și cu vremurile actuale. Ea cuprinde exproprierea subsolului și a pădurilor ambele reforme avansate. Agitația opoziției este lipsită de temei însemnând doar coaliția doritorilor de putere. Opera guvernul liberal care este o operă rodnică, va rămâne vie în amintirea cetățenilor, căci guvernul a reușit să restabilească situația financiară, să îmbunătățească mijloacele de transport, să desăvârșească reforma agrară, să înființeze sute de localuri de școală, să pue capăt afacerilor, să unifice serviciile publice iar acum să alcătuiască constituția și să înalțe prestigul României. In afară de această, guvernul privește viitorul liniștit; țara se consolidează, nu există șomaj, nici probleme sociale, budgetul este echilibrat iar datoriile mai mici ca în orice stat învingător. Dl Duca își încheie interviewul calificând drept caraghioslâc amenințarea opoziției cu revoluția.

Profesorii universitari din Cluj și mișcarea studențească.

— O desmințire —

Aseară deși paza a fost foarte redusă, a domnit liniște în toată Capitala. Este inexactă știrea că ministerul instrucțiunei va trimite judecății consiliului permanent pe profesorii universitari din Cluj cari s'au solidarizat cu mișcarea studențească. Ministerul a cerut numai senatului universitar din Cluj amănunte asupra agitațiilor studențești.

Moartea artistei Sarah Bernhard

După o agonie de 20 ore celebra artistă francesă Sarah Bernhard a încetat alaltăeri din viață.

Magistrații cer dublarea lefurilor.

Magistrații Tribunalului Ilfov au prezentat eri președintelui Camerei un memoriu cerând cel puțin dublarea salariilor magistraților. Altfel corpul magistraților din întreaga țară este amenințat cu descompunerea.

Consiliul de miniștri de eri

Consiliul de miniștri întrunit ieri dimineața a discutat legea chiriilor. S'a depus astăzi proiectul de lege la Senat. Apoi s'a desbătut chestia noilor episcopi.

Sancționarea și proclamarea Nouei Constituții

Ziarele anunță că Guvernul va sancționna azi Constituția care va apare Joi în „Monitorul Oficial".

Vacanța Parlamentului

Parlamentul ia Vacanță la 31 Martie.

Sporirea soldelor ofițerești

Mâine va fi depus în Parlament proiectul sporirii soldelor ofițerești.

EXTERNE

Germanii și ocupația. — Ce declară ministrul de externe German.

Berlin, (Rador) — Comisiunea externă a Reichstagului a ascultat expunerea ministerului de externe von Rosenberg, care a declarat că guvernul german a acceptat propunerea mai veche a secretarului de stat american Hughes, pentru convocarea unei comisiuni internaționale de experți care se examineze livrările germane de până acum și ce mai poate suporta. Deasemenea guvernul german a dispus să încheie un imprumut extern, oferind orice garanții din care va da Franței avansuri. Insă pentru ca industria germană să poată îndeplini efortul necesar este nevoe de o prealabilă evacuare a regiunei Ruhr.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la Diamantstein și Moskovici Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Ştiri din Banat

Delapidarea dela Şcoala Politechnică înaintea Curţi de Apel

Timişoara, 25. — Azi a ajuns înaintea Curţii de Apel din localitate cazul, fostului casier al Şcoalei Politehnice, care anul trecut fiind trimis în Ardeal cu o sumă mai însemnată da bani, a cheltuit-o neputând să justifice pe ce şi cum.

Apărarea, reprezentată prin dl avocat Spiridon Iorgulescu, arată că plata funcţionarilor de stat este atât de insuficientă, încât bieţii salariaţi trebue să aleagă foarte adese între delapidare şi sinucidere, Dl avocat Iorgulescu cere să se modifice sentinţa tribunalului, care l'a condamnat pe cassier la un an închisoare.

Curtea, retrăgându-se, modifică sentinţa tribunalului, condamnându-l pe acuzat la 6 luni închisoare.

Serbare

Sâmbătă, 24 crt., a avut loc în sala Cercului Militar marea serbare a copiilor în folosul construirii de spitale. Au plăcut foarte mult corurile, dansurile, recitările şi jocurile conduse de d-na Pavelescu-Dimo.

Bucuria copiilor a fost dl gen. C. Găvănescul, iniţiatorul acestei serbări, care amestecându-se printre cei mici, le împărţea bomboane şi tot felul de bunătăţi.

Arme găsite

Poliţia noastră a fost făcută atentă asupra faptului că locuitorul Andrei Armos din circ. IV. adună şi ascunde la locuinţa sa tot felul de arme. S'a făcut imediat o descindere la domiciliul celui numit, cu care ocazie au fost aflate şi sechestrate opt revolvere de diferite calibre.

Chestiunea a fost predată comandamentului militar.

Tribuna publică*

Intr'o chestie personală

Primim următoarele:

Domnule Director,

Cu surprindere, am citit în jurnalul Dvtră No. 759 din 25. 3. 923 că Maiorul în rezervă Stoenescu Cristian, Comand Detaş. 5 Gz. Cluj, a dat publicităţei un articol, ca răspuns unui alt articol. Scris de Slt. Gavrilescu, dar în care văd că sunt vizat eu.

Ca răspuns Articolului Maiorului în rez. Stoenescu Crist. vă rog a publica cele ce urmează:

1. Cestiunea Slt. Gavrilescu şi Stoenescu ..., nu priveşte ancheta noastră câtuşi de puţin. Acest ofiţer a fost eliminat din Corpul Gz. încă de la 15 Nbrie 1922 în urmă raportului Maiorului Stoenescu şi anterior anchetei făcută de subsematul la 17-28 Noembrie. Ori ce rost ar mai fi avut mita ce ofiţerul arată că aş fi luat'o de la Sblt. Gavrilescu? Ce rost are oare cuprinsul scrisoarei când era deja sosit la Corp raportul Maiorului Stoenescu, prin care cerea eliminarea ofiţerului. Dacă nu pricepe sensul scrisoarei trimisă i-o explic eu:

Slt. Gavrilescu, mi-s'a plâns că ancheta a făcut'o Maiorul Stoenescu la Cluj, nu la Oradea-Mare; şi că nu a fost la faţa locului, etc. etc. şi chiar că nu este mulţumit cum a lucrat Maiorul Stoenescu.

Dar, era inutil totul, căci verdictul se dăduse Sublt. Gavrilescu.

Dacă eu aş fi primit mita arătată, ar fi văzut Maiorul Stoenescu o ameliorare la verdictul Sblt. Gavrilescu, dar a rămas acelaşi. Unde este mita d-le Maior?

Maiorul Stoenescu se bazează pe vorbe, însă va fi dator în faţa instanţelor de Justiţie Militară, unde va compare în curând, deşi deja este chemat la Consiliul de Război al Corpului I. Armată, să aducă probe scrise, în această cestiune.

2. Nu subsemnatul am provocat această anchetă mixtă, ci dosarul său care se găseşte la Corpul Gz. unde oameni din Detaşamentul său îl reclamă, că drepturile lor sunt ştirbite.

Vă pot dovedi, dacă mă veţi onora cu prezenţa Dv. Domnule Director, la Direcţiunea Regională C. F. R. Cluj, pentru a vă arăta probe evidente.

3. Nici o ură personală nu am avut contra acestui ofiţer Maior; din contra, a fost privelgiat ca prietenie mai mult de cât alţii. — Ca persoană morală nu-i dau voie maiorului Stoenescu să mă judece, căci sînt destul de bine cunoscut şi stimat.

Cât priveşte rezultatul anchetei, autorităţile în drept vor lua măsurile dictate de lege, pentru ca vinovaţii să-şi ia pedeapsa meritată.

Mulţumindu-vă anticipat pentru înserarea prezentului articol în ziarul D-voastră. Vă rog să primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

Cluj, 26 Martie 1923.

C. P. Gorovei
maior invalid din Corpul Gz.

*Redacţia nu răspunde pentru cele publicate în această rubrică.

CITIŢI „INFRATIREA“

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Inştiinţare.

Avem onoare a aduce la cunoştinţa p. t. public, că am preluat cu începere dela 1 Aprilie 1923 restaurantul Moldovan din Str. Nic. Iorga, colţ cu Str. Regala. Experienţa noastră de până acum chezăşneşte o bucătărie de primul rang şi un serviciu atent.

Vă cerem părtinirea binevoitoare

FRANCISC GÁL,
fost primbucătar la hotelul Central,
2685 şi soţii.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuşi
La marele magazin special
Hercules „Baby“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Intreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 2616

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca **„DIANA“** 2474

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter, Cluj
Str. Regina Maria No. 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE şi CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB“
Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
Bucureşti, B-dul I. C. Brătianu No. 3, Adr. Telegr.: AFEB Telefon: 56/75
2631

Tablă, Fier, Oţel,
Piese de schimb etc.
pentru
Fabrici de **LOCOMOTIVE** şi **VAGOANE**

Oferim pentru particulari şi armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofonium grecesc** în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

479-2 La Lloyd 1069
„Regele Pălăriilor“
au sosit
noutăţi în specialităţi de moda de domni

UNIO
fabrică de chipiuri şi întreprindere comercială de pălării
SATU-MARE
◆
Confecţionează, sub conducerea specialiştilor vienezi, cele mai frumoase chipiuri civile şi de uniformă. 2673

SACI, MUŞAMALE
2613 **cumpără, vinde şi împrumută**
Aladár Schillinger
Timişoara, Str. Treboniu Laurean 8—10.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SUNT DE VÂNZARE următoarele **mobile**: un lavor de mahon cu marmoră și oglindă, un garderob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt în bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de paști
!! Faceți o probă A. HOFF & Co. Piața Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină. !!
Lloyd 1069 479-1

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase)
la confecție LEPAGE Cluj
Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
și ieftine
1370

Reclama este sufletul comerțului

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare,
căruciore pentru copii, în mare depozit.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 310
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Cea mai fină crema pentru ghete

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești
◆
Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: **pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.**
Prețuri fixe!! 2436

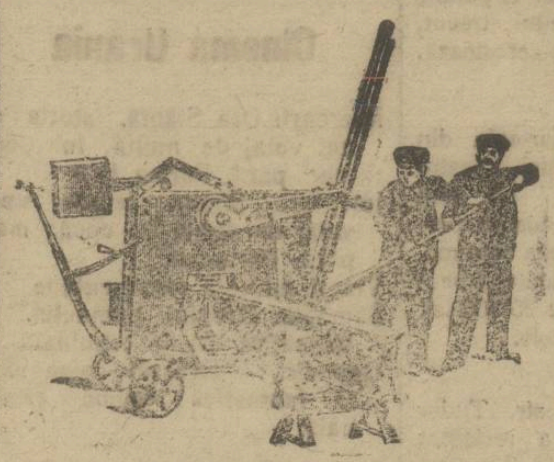

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21
Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.
Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Fratii Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2676

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică
Săpunul SCHICHT Marca „CERB"

Marea şi extraordinara putere a sa de curăţire, economiseşte muncă multă şi conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este şi săpănul cel mai eftin. Observaţi marca „CERB" (marca depusă)

Activitatea noului Prefect al jud. Cojocna Dl Alex. N. Ştefanescu

Chestia zahărului. Făină de grâu. Apaductul. Noul buget al Prefecturei şi Primăriei. Făină pentru armată.

In scurtul timp de când d. Alecsandru N. Ştefănescu, se găseşte în fruntea judeţului şi a oraşului nostru gospodăria acestora a intrat într'o perioadă mulţumitoare.

Acum 10 zile, oraşul Cluj şi jud. Cojocna se găsea într'o foarte mare criză de zahăr.

Actualul prefect, d. Alex. N. Ştefănescu constatând această criză a făcut imediat intervenţii la Bucureşti şi a obţinut pentru oraşul Cluj 2 vagoane de zahăr iar pentru jud. Cojocna 1 vagon. Acest zahăr a şi sosit zilele trecute şi se distribuie numai la funcţionarii publici câte 2 kgr. de fiecare membru de familie. După tablourile întocmite sunt 16.000 de funcţionari în număr rul cărora intră şi membrii familii lor acestora.

Ar fi fost deci nevoie de 32.000 de kgr. de zahăr — iar prefectura dispune azi numai de 20.000 de kg. De aceia d. Prefect a făcut noui intervenţii, a mers chiar personal la Bucureşti şi a mai obţinut încă 1 vagon şi jumătate de zahăr pentru a putea satisface pe toţi.

Mai mult decât atât, prin bunăvoinţa şi chibzuinţa Prefectului s'a putut satisface şi cererea căminului studenţesc căruia i s'a acordat 600 de kgr. de zahăr.

CHESTIA PAINEI

In ultimul timp se simţea o tot aşa de mare criză de grâu în oraş şi judeţ. Din cauza aceasta morarii şi brutarii s'au prezentat d-lui Prefect Ştefănescu şi i-au cerut să aprobe urcarea cu 3.0 la sută a preţului pâinei. — D-l Prefect s'a opus din răsputeri la aceasta şi a promis morarilor şi brutarilor că va găsi d-sa modalitatea de a aprovizionta oraşul cu grâul necesar pe preţuri convenabile.

In urma intervenţiilor, a reuşit ca prin oficiul de control al făinei să poată aduce din Regat, jud. Teleorman, 140 de vagoane de grâu cu preţuri convenabile care au reuşit să facă pe brutari şi pe morari să renunţe — deocamdată — la cererea de a mări preţul pâinei.

Azi se găsesc în Cluj 140 de vagoane de făină.

Deoarece consumul intern al Clujului necesită 3 vagoane pe zi, se poate vedea că Clujul este aprovizionat pe 47 de zile cu făina necesară fabricării pâinei.

Deci în acest timp nu mai poate fi vorba de o criză de pâine sau de o urcare a preţului acesteia.

CHESTIA APADUCTULUI ORAŞULUI

Se ştie că din cauza unor defecte a apaductului oraşului, toate clădirile care au mai mult de două etaje nu pot avea apă la etajele III şi IV din cauză că presiunea e mică.

D-l Prefect sosit eri dela Bucureşti a convocat pentru azi la ora 11 pe toţi inginerii oraşului şi pe alţi specialişti pentru a găsi o modalitate practică în ceia ce priveşte mărirea presiunei apei pentru ca toţi locuitorii să poată avea apă.

NOUL BUGET AL PREFECTUREI ŞI AL PRIMARIEI

Prin noul buget al Prefecturei jud. Cojocna şi al Primăriei oraşului Cluj, toate sinecurile au fost desfiinţate în vederea economiilor ce se vor face la aceste autorităţi.

FAINA PENTRU ARMATA

In urma intervenţiilor făcute de d-l Prefect Ştefănescu, s'a putut obţine şi 20 de vagoane de făină de grâu pentru necesităţile armatei din Cluj.

BIBLIOGRAFIE

Au apărut în editura „Cartea Românească", colecţia „Pagini alese":

Nr. 115—116. Soacra cu trei nurori de Ion Creangă. Preţul lei 2.

Nr. 117—118. Neamul românesc în Ardeal de N. Iorga. Preţul lei 2.

Nr. 119—120. Proză de Jean Bart. Preţul lei 2.

In colecţia „Cunoştinţe folositoare":

Nr. 14. Pelagra de Dr. Babeş. Preţul lei. 2.

Curentul Artelor. An: IV. Nr. 33.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Intâmplări din Cluj

Prinderea unui hoţ

Poliţia centrală a arestat pe tânărul Matelaş P. Ioan din com. Sebedesla (Cojocna) care Luni seară a furat dela femeia Bolog M. Maria din str. Dragoş-Vodă No. 1, obiecte casnice şi haine în valoare de peste 18.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului şi lucrurile s'au înapoiat păgubaşei.

Accidentul dela Casarma pompierilor.

Acum câtva timp, când pompierii făceau exerciţii în curtea casărmei lor din str. Cotită, s'a rupt centironul unuia dintre ei anume Vasile Moceanu, ceia-ce i-a provocat căderea dela o înălţime de trei metri, în urma căreia s'a ales cu leziuni interne grave.

Comisarul Pop Leontin deschizând o anchetă, a stabilit că toate răspunderea accidentului cade în sarcina consiliului orăşenesc, care din anul 1905 nu s'a mai ocupat de echipamentul pompierilor.

Diverse

Alexandru Horvath, măcelar din localitate, a reclamat poliţiei centrale pe d-l Vasile Bercey, moşier din Dobrik, (Solnoc Dobâca) pentru că numitul i-ar fi înstrăinat patru boi, dintre cei zece pe care îi dăduse la moşia acestuia pentru păşunat în vara anului trecut. Comisarul Leontin Pop cercetează.

*

Cârcimarul Iuliu Karţaghi din Zalău a reclamat poliţiei noastre că în seara zilei de 17 crt. hoţi necunoscuţi s'au introdus în pivniţa caselor sale de acea comună, de unde au furat alimente şi beuturi în valoare de peste 25.000 lei. Poliţia cercetează cauzele.

*

Samuila Farcaş din str. Tudor Vladimirescu No. 3 a reclamat poliţiei centrale pe Gold Zigmond locuitor în aceiaşi curte pentru că i-a violat domiciliul şi l-a ameninţat.

Gold Zigmond nu-şi recunoaşte culpa cu toate că reclamantul are mai mulţi martori.

Intregul dosar a fost înaintat parchetului pentru a decide.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Miercuri: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Joi: Conaşul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universităţii

Miercuri: Regele trenurilor. O drăgălaşă dramă romantică americană.
Joi: Cavalerul modern. O frumoasă comedie de aventurii americane.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Urania

Miercuri: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Joi: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părţi. Partea II.
Vineri nu este reprezentaţie.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 763 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Vineri 30 Martie 1923.

Martie 1923 complet

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1. 2827

Ce face opoziția?

Către o nouă orientare a partidului țărănist

Opoziția a ieșit înfrântă. Agitațiunile sale în Parlament și în stradă n'au putut împiedeca săvârșirea unui act pe care țara îl dorea ca pe o necesitate inexorabilă. Constituția a fost votată, iar guvernul nu s'a clintit de la postul datoriei. In această situație, se naște firească întrebare: — Ce va face opoziția?

Urmărind ultimele manifestațiuni ale opoziției, nu e nevoie de prea multă perspicacitate pentru a observa că în sânul ei se operează o însemnată prefacere. Din declarațiunile făcute de către ridicolul domn Mihalache la întrunirea de Duminică din București, din declarațiunile făcute de cătredmmm clarațiunile d-lui dr. N. Lupu făcu te ziarului „Adevărul" și din toată atitudinea „Aurorei" se poate deduce cu precizie noua orientare po litică a partidului țărănist.

Conducătorii partidului țărănist au manifestat totdeauna o foarte dubioasă atitudine față de Coroa nă; niciodată însă nu și-au declarat fățiș sentimentele. In special d-rul Lupu a păstrat față de Rege atitudinea unui răsvrătit și fiindcă nu a fost luat de nimeni în serios, răzvrătirile sale au trecut neobservate, fără importanță. Iată însă că în toiul luptei contra operii constituționale a guvernului, apar din ce în ce mai precise la tribuna întrunirilor tichnite de opoziție, ca și în oficioasele celor două partide, atacuri neocolite la adresa Suveranu lui.

Lupta nu se precizase încă în favoarea cui se va decide, când cele dintâi insinuații și-au și făcut loc în discursurile, declarațiile, și articolele de gazetă. „Camarila" devenise o țintă de atac, și în acelaș timp, un mijloc de pregătire pentru viitoarele atacuri la adresa Coroanei. Apoi, din anticamera palatului, s'a intrat deodată, grosolan și necuviincios în Sala Tronului.

Ridicolul domn Mihalache a început să dea Regelui avertismente din ce în ce mai puțin voalate, până când dela tribuna dela „Dacia" a pornit amenințarea de Duminică. D-l dr. Lupu s'a grăbit să-l completeze.

După 24 ore „Adevărul" aducea rândurile definitive ale cugetării sale intime.

Regele a devenit astfel pe neașteptate „Hohenzollernul român", soarta i-a fost hotărâtă printr'o comparație cu împrejurări istorice cunoscute d eaiurea. Nu mai încape deci nici o îndoială că partidul țărănist a evoluat către un partid republican.

La prima vedere s'ar părea că noua înfățișare politică a partidului țărănist este un efect al frământărilor politice din ultima vreme. In fond însă ea este opera ideilor sugerate cu tenacitate de către elementele mai proaspete ale partidului țărănist. Țărănismul d-lui Mihalache din prima fază a vieții sale publice n'are nimic comun cu actualul țărănism.

Țărănismul d-lui Mihalache, formulă economică înainte de război, a devenit după 1918 formulă politică dinastică și constituțională prin forța împrejurărilor; din clipa când în partidul țărănist au apărut personagii ca d-nii dr. Lupu, Stere, Buior, Borcea și alți foști socialiști și republicani rămași fără utilizare în organizația socialistă, aspectul inițial al Doctrinei țărăniste a suferit necontenite modificări, până la complecta sa înlăturare.

Opera de înlocuire s'a făcut treptat, cu stăruință și, trebue să recunoaștem, abilitate.

Domnul Mihalache n'a fost decât o unealtă, victimă a unor bune intenții slujite de ambițiuni peste puterile sale. Astăzi d-l Mihalache pledează, fără să știe cum, o cauză care nu este a sa, ba a cu getat-o d-sa și e în complectă contrazicere cu țărănismul d-sale inițial.

Așa stând lucrurile, rămâne de văzut dacă și partidul național va consimți să servească tendințelor revoluționare și republicane ale d-lor Lupu și Stere, după cum a servit și țărănismul de altădată al d-lui Mihalache. Abia atunci se va putea ști ce va face opoziția.

D. I. C.

Noua Constituție

— Un nou titlu de mândrie pentru partidul liberal —

Cu toată agitația și împotrivirea dezvoltată de unele din partidele de opoziție, Constituția cea nouă pe care o pretindeau necesitățile statului, a fost votată de ambele Adunări Naționale. In mijlocul unui entusiasm care înfrățea toate energiile, reprezentanții națiunei au statornicit prin votul lor noul pact fundamental al țării.

Necesitatea și importanța actului săvârșit prin votarea Constituției le înțelegem cu toții.

Partidul liberal își înscrie în istoria sa o nouă faptă cu care se poate mândri. Trecutul său politic atât de strâns legat de dezvoltarea României moderne îi indicau datoria morală de a valida opera prin care se așează astăzi temeiul legal al României nîtregite. Dar ho tărârea lui de a da țării Constituția isvorăște și din concepția pe care acest partid a avut-o despre rostul său și despre principiul, care trebuie să stea la baza oricărei acțiuni politice. Și acest principiu se cuprinde într'un cuvânt: fapta.

Intreaga activitate a partidului național-liberal, din clipa când el a apărut în viața politică a României, a fost o continuă preamărire a faptei.

Acțiune asa politică n'a fost nici când oacțiune de agitație. Nu vorba care este stearpă, ci fapta care ea este fecundă, ea este creiatoare, iată ce a călăuzit acțiunea politică a partidului liberal.

Inchinarea în fața faptei creiatoare și disprețul pentru vorba goală, iată temeiul moral din care partidul liberal a sorbit forțele sale de realizare. De aceia toate marile fapte ale trecutului nostru apropiat se împletesc atât de strâns cu activitatea acestui partid.

Singur în mijlocul unor partide care se mărginesc să arunce vorba, el păstrează cultul faptei și deci al adevărului. Căci unde este fapta, acolo stă și adevărul. Chiar dacă vorba izbutește să întunece fapta, ea nu izbutește decât pentru o clipă. In cele din urmă forța de afirmare a faptei biruește. Ea răsare atunci mai plină de putere și mai strălucitoare de adevăr.

Dând țării noua Constituție, partidul liberal e în drept să se mândrească că a adăogit la lungul șir de fapte prin care s'a ajuns la realizarea României noui, încă, o faptă mare din care trebuie să răsară mai multă putere pentru ființa statului nostru.

Agitația pe care au dezlănțuit împotriva Constituției aceia cari nu cunosc decât vorba stearpă, se va prăbuși repede. Fiindăc în fața faptei car etrăește totdeauna pentru trucă este fecundă, vorba trebuie să se plece. Și cu cât mai mult ne vom închina faptei cu atât mai puțin teren găsește agitația. Și este vremea ca toate energiile să le punem în serviciul operei constructive de întărire și de organizare a vieții noastre naționale.

18

Din Paradisul țărănismului

Dictatura țărănistă în Bulgaria

Programul agrarian nu ține seamă de loc de minoritate a orașelor a cărei experiență și activitate e atât de necesară Statului. Pentru el orășenii nu există decât pentru a plăti impozite. După cum vedem agricultorii joacă în Bulgaria, rolul muncitorilor din Rusia și unii și ceilalți au stabilit în profitul lor o adevărată dictatură.

Activitatea nefastă a acestor două țări, în care politicianii fără scrupule, speculează lupta de clase și exploatează cu cinism poftele și pasiunile mulțimei oarbe e din ce în ce mai asemănătoare.

Inspirați de același misticism țărănesc, care formează în toate țările agricole din Europa centrală și balcanică, elementul mișcărilor rurale, conducătorii de astăzi ai Bulgariei găsesc că țăranul e dotat dela natură cu toate virtuțile și însușirile.

Intorcându-se din călătoria sa în Occident, premierul bulgar Stambuliski, într'un discurs ținut țăranilor a spus: „Suntem acuzați că am fi incapabili de a conduce politica externă a țării Declar lumei întregi și mai cu seamă partidelor burgheze, care au condus destinele țării timp de patruzeci de ani ducând-o la prăpastie, că un cioban chiar, poate să înțeleagă politica externă".

Ideia că țăranul „omul naturei" este apt să îndeplinească orice funcțiune în Stat fără nic io pregătire a devenit o dogmă nouă în masele populației rurale din Bulgaria Adăogând la aceasta celalt *credo*, că singur „omul naturei" poate să regenereze țara, avem explicațiunea disprețului regimului actual bulgar, pentru orice competință.

In broșura sa despre „Partidele politice și organizarea claselor". D-l Stambuliski, acest apostol a timpurilor noi, vorbind de mișcarea cooperativă care se dezvoltă cu repeziciune, găsește că clasa intermediarilor (capitaliști, bancheri etc.) va dispărea de pe suprafața pământului cât de curând. Munca funcționarilor ar fi înlocuită de echipe formate din toată populația și chiar profesiunea de medic, va fi înlocuită prin cunoștințe de higienă la îndemâna întregei populațiuni.

Intr'o ședință a Sobraniei din Aprilie 1921, deputatul agrarian Angheloff a exprimat în aceleași idei, inutilitatea advocaților.

„Viața însăși va suprima apărarea. Progresul învățământului, cât și opera cooperativelor vor face inutil rolul advocatului".

Acest dispreț al capacităților e în strânsă legătură cu ură instinctivă și brutală ce o au discipolii lui Stambuliski, pentru intelectuali.

Vorbind de eșecul experienței bolșevice din Rusia, Stambuliski găsește că e datorit în special intelectualilor ruși, cari sunt adevărați paraziți sociali pe spinarea proletariatului muncitor; iar într'un articol din „Steagul agrarian" își exprimă convingerea „că popoarele s'ar împăca mai repede între ele, dacă n'ar exista intelectualii, cari apirnd vrajba și războaiele eterne".

„Sofia — declară Stambuliski în ședința de deschidere a Congresului ecclesiastic din Ianuarie 1921, — această Sodomă și Gomoră poate să dispară... Nu o voi plânge. Căci mai bine ar fi să existe în locul ei, un sat cât de mic".

De la sosirea agrarienilor la putere, Sobrania n'a încetat să lucreze în domeniul legislativ cu rapiditatea și abondența unei adevărate mașini.

Fabricarea de proiecte și decrete întrece chiar în abondență, însăși activitatea legislativă a Sovietelor. Intr' osingură ședință, Sobrania a votat aproape fără desbateri opt proiecte de legi, dintre care și cel al „limitărei proprietății funciare".

Dezorganizarea vieței publice, de către avalansa de regule și complicații noi, e complectată de nestabilitatea legilor.

In general rău făcute, rău redactate ele sunt susceptibile de interpretări inaplicabile și de aceia sunt modificate de mai multe ori. Așa a fost legea asupra consorțiului de cereale modificată de trei ori; aceea a exportului tutunului modificată de 10 ori! O altă caracteristică a acestei noțiuni de drept; afară de Rusia sovietică, nicăeri știință juridică n'a fost mai ignorată ca în Bulgaria agrariană.

Astfel s'a dat putere retroactivă unor legi fiscale sau penale, sau o lege a suprimat privilegiile stabilite de alta mai veche, deși acestea rămâneau în vigoare, conform principiului juridic.

Principiul separațiunei puterilor a fost între altele violat în nenumărate rânduri, invocân dproteste chiar din partea Uniunei judecătorilor bulgari.

Una din violările cele mai periculoase ale Constituției este substituirea Camerei ca organ legislativ și de control printr'un Congres agrarian, la care participă în fiecare an delegați ai tuturor asociațiunilor țărănești din Bulgaria. Existența Sobraniei n udevine astfel de cât o simplă formalitate.

Deciziunile Consiliului superior al Uniunei agricultorilor bulgari sunt legi ce trebuesc puse în aplicare de guveran și Sobranie. Acest consiliu ocult de altfel, alege de fapt miniștrii, îi dezaprobă și îi înlocuește fără nici un control din partea Camerei sau a vre-unui partid.

Aceasta e imaginea exactă a transformărei compelcte a Bulgarici de la 1920 încoace, transformare periculoasă cu o structură legislativă care nu-și găsește asemănare decât în patria comunismului. Numai cei ce frământă 1 anoi visuri mistice și utopii sociale, pot să fie seduși de himerele demagogilor bulgari cari nu vor avea încă răsunet în țara noastră oricât de mult ar voi-o d-nii dr. Lupu și Mihalache.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Semn bun sau inexperienţă?

Acum vre-o doi ani când revista „Gândirea" apărea la Cluj în minunata ei Cronică mărunţă eram informaţi asupra succesului pe care l'a avut în Anglia, un volum de nuvele tradus din româneşte după diferiţi autori. „O, de s'ar traduce toată literatura noastră în limbi streine, spune autorul cronicelor; ar avea prilej şi clasele noastre sociale suprapuse să ne cunoască literatura naţională!"

Cam aceleaşi vorbe le exclama deunăzi o revistă orădeană şi apoi o alta bucureşteană, şi în sfârşit eri, un ziar bucureştean, de curând apărut.

Poate tocmai pentru că e decurând apărut. Căci dacă ar fi mai vechi, nici n'ar fi vrut să ştie că avem o literatură naţională.

Căci se pare că există o tradiţie în presa noastră aşa zisă bătrână: o totală indiferenţă faţă de mişcarea noastră literară.

Sau ca să fiu exact: presa aceasta nu cunoaşte decât vre-o patru, cinci scriitori dintre cei dispăruţi şi vre-o doi, trei dintre cei actuali.

Dar nici de aceştia nu se ocupă nici odată. Să dau un exemplu: d. Mihail Sadoveanu. Scriitor mare, scriitor de talent, scriitor care ar face cinste unei ţări streine. In Franţa ar fi cotat printre cei mai mari povestitori şi stilişti ai epocei.

Ei bine, în ultimul timp, dl Sadoveanu a dat la iveală două volume: „Neagra Şarului" şi „Ţi-aduci aminte Teofile". In primul volum se găseşte o minune, o adevărată minune: „Dumbrava fermecată", care rivalizează cu cele mai bune pagini ale lui Kipling. Ei bine, credeţi că a pomenit ceva presa bucureşteană despre aceste două volume? Nimic. Pe când cutare declaraţie insipidă a unui Aurel Dobrescu era comentată cu un lux de deducţii şi argumente că ai fi crezut într'un apropiat cataclism naţional.

Dar dacă faţă de Sadoveanu, presa bucureşteană arată ast-fel de atenţie, despre literaţii mai noui nici nu mai vorbim. Revistele — şi avem vre-o două, trei cu nimic deosebite de cele ce apar la Paris — nici nu sunt băgate în seamă; nici o recenzie pe nicăeri, nici o încurajare a elementelor tinere cari îşi fac apariţia sfioasă în coloanele lor, nici un îndemn către public pentru a îndruma şi a ajuta mişcarea noastră literară.

Aşa că văzând într'un ziar bucureştean constatarea de mai sus a „Gândirei" am rămas surprins. Să fie oare un semn bun, un început poate? Şi-a pus în gând presa sa arăte publicului că în ţară la noi nu sunt numai politicieni scandalagii, dar şi oameni de talent?

Nu prea îmi vine să cred, Cum spuneam, ziarul, despre care vorbesc este apărut de curând şi deocamdată . . . Dar nu va trece mult şi va lua şi el, la rându-i, vechiul drum bătut de suratele lui mai mari, mai bătrâne şi deci mai cu . . . experienţă.

Nomofilax.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Sociologul Charles Bouglé în Capitală

Capitala are favoarea să adăpostească un nou oaspete, pe distinsul sociolog francez Charles Bouglé, profesor la Sorbonna şi cunoscut prieten al ţării noastre, sosit în urma invitaţiunei „Societăţei române de filozofie" de a ţine la Bucureşti un şir de conferinţe.

Ilustrul oaspete va vorbi despre: „Renan et la Jeunesse universitaire", „La Sociologie française contemporaine", „La Moralité dans la Democratie."

Interviewat de reprezentanţii presei, d-l Charles Bouglé a pus în curent publicul nostru şi cu una din chestiunile care interesează deaproape relaţiile intelectuale româno-franceze.

Domnia-Sa e unul din acei care împreună cu Generalul Berthelot au contribuit mai mult la înfiinţarea de societăţi cooperative, care să găsească mijloacele prin care cartea franceză să fie cât mai accesibilă intelectualilor români.

In acest scop s'a organizat pe lângă Sorbonna, Societatea cooperativă „La Presse universitaire". Manifestându-şi dorinţa de a cunoaşte cât mai de aproape pe intelectualii noştri, pentru a stabili programul unei activităţi practice în domeniul ştiinţelor sociale în România, dinstinsul sociolog va vizita şi celelalte oraşe ale ţării.

Sperăm, că Clujul va fi printre cele dintâi; viaţa sa culturală, intelectualii din jurul Universităţei şi al Societ. „Cercului Ronsard" îl reclamă în mijlocul lui.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.
Preţul 30 Lei.

Propaganda naţională şi culturală în provinciile alipite

Activitatea „Caselor Naţionale" şi a „Universităţei populare" în Chişinău

Una din instituţiile care-şi relevează din ce în ce mai mult contribuţia să în propaganda culturei naţionale în Basarabia şi la distrugerea atmosferei streine în care e cufundată viaţa oraşelor ei, e acea a Caselor Naţionale.

In fiecare sărbătoare, comitetul „Caselor Naţionale", din Chişinău de pildă, are grijă să organizeze în diferite cartiere ale oraşului şezători naţionale, ce se ţin în şcoli, licee, căzărmi şi în ateliere — unde se adună lume din toate categoriile sociale.

Conferinţele sunt ţinute de profesorii şi intelectualii din Chişinău, cu subiecte care se intereseze masele largi ale poporului iar după ele urmează lectură, muzică, dansuri de către amatori, elevi din şcoale şi chiar de către soldaţi.

Muzica românească, operile poeţilor noştri, istoria şi faptele mai de seamă ale neamului nostru, sunt astfel arătate în adevărata lor lumină, populaţiei băştinaşe--poporului moldovenesc — care locueşte în mahalalele Chişinăului.

Pentru ruşii şi rusificaţii cari îşi mai trimit gândurile către vechea Rusie a ţarilor, Universitatea populară din Chişinău complectează opera „Caselor Naţionale" pe terenul cultural şi naţional.

Munca intelectualilor români din Basarabia, din nefericire prea puţini, e uşurată de aceia a intelectualilor ieşeni, distinşi profesori universitari şi secundari, la ale căror conferinţe asistă în fiecare Duminecă publicul din Chişinău.

Numele domnilor I. Simionescu, O. Tafrali, M. David, Th. Bădărău, N. Leon, etc., sunt strâns legate de această operă ce are de scop răspândirea culturei româneşti şi deşteptarea conştiinţei naţionale, adormită în timpul rusificărei ţariste.

Urând deplină reuşită atât „Caselor Naţionale" cât şi Universităţii populare din Chişinău şi concursul tuturor românilor pentru această operă utilă, dorim ca exemplul lor să fie luat şi de celelalte provincii alipite, unde e tot aşa de simţită nevoia manifestărilor sufletului naţional, pentru a se înfăptui cât mai repede unirea sufletească a întregului neam românesc, împotriva tuturor piedicilor pe care i le pun duşmanii în cale.

Ay.

Un muzeu „Petru Maior"

Apelul Centrului Studenţesc din Cluj.

Din partea Centrului studenţesc local, primim spre publicare următorul apel:

Petru Maior, marele cărturar român transilvănean, unul din cei trei corifei ai Şcoalei naţionale, este patronul Centrului nostru studenţesc din Cluj.

Pentru a putea evoca mereu imaginea lui ne-am hotărât să facem un apel către acei Români, cari deţin fotografii, ori stampe representând pe Petru Maior, să le doneze Centrului, sau să le împrumute pentru copiere, căci vrem să înfiinţăm un muzeu „Petru Maior".

Mulţumim anticipat acelor Români, cari înţelegându-ne, ne vor sprijini.

Comitetul Centrului Stud. „P. Maior",

CITIŢI „INFRAŢIREA"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Expoziţia de artă sovietică din Berlin

Guvernul sovietic şi-a efectuat intrarea oficială în lumea artistică expunând la Berlin mai multe sute de pânze, opere ale artiştilor rămaşi în Rusia în timpul revoluţiei.

Organizată în folosul copiilor înfometaţi din regiunea Volgei, această expoziţie ne informează destul de exact asupra mişcărei artistice actuale, toate tendinţele fiind reprezentate şi exprimate liber. Se pot vedea atât operele pictorilor apreciaţi odinioară de Curtea Ţarilor, cât şi acele ale nihiliştilor, suprematiştilor, materiştilor, constructorilor, ultime manifestaţiuni estetice ale Petrogradului şi Moscovei.

*

La drept vorbind nu prea găsim multă originalitate în toate operele acestea. Trebue să recunoaştem că afară de expresionism care-i german şi de futurism care-i italian, celelalte şcoli de pictură sunt franceze. Unele opere picturistice sunt influenţate de grupul dela 1830, de pictorii din Barbizon: Corot, Rousseau, Millet; apoi de impresionism: Monet, Lisley, Pissaro; de Cézanne, pe urmă de cubişti, futurişti, expresionişti, dadaişti. Se pare că Rusia a fost o imensă oglindă în care s'au reflectat diferitele curente europene.

Şi nici nu se putea altfel. Fără a împinge lucrurile aşa de departe ca Taine care dădea atâta importanţă mediului şi împrejurărilor care prezidau la producerea unei opere de artă, putem considera ca normal efortul artistic realizat în condiţiunile materiale ale Rusiei revoluţionare?

De sigur că nu. Cu toate că guvernul sovietic şi-a dat silinţa — se zice — să protejeze pe artişti, acestora li era foame şi frig, trăiau printre ruini, chinuiţi de grija zilei de mâne, cu desăvârşire izolaţi de restul lumei.

Organizatorul expoziţiei berlineze a clasat operele expozanţilor în ordine quasi-cronologică. In primele săli erau grupate pânzele pictorilor de sub vechiul regim: peisagii tradiţionale, scene din viaţa rusească de Archipow executate pentru a interesa poporul, scene şi peisagii de Sinezubow în care factura primitivistă îmbracă cea mai modernă sensibilitate. Vin apoi cezannienii Lentulow, Maskou, Kuprin, Koncialowsky, Falk jumătate cezannian, jumătate cubist, Baranow cubist şi expresioniştii reprezentaţi prin Bramhl şi Kaufmann.

*

Dadaismul a avut puţini adepţi în Rusia.

Sufletul slav e prea visător şi misterios pentru a-l fi putut înţelege.

Chiar înainte de revoluţie încercările dadaiste au dat greş, făcând loc altor manifestaţiuni care, dacă nu se potrivese cu noţiunea noastră morală, interesează totuşi curiozitatea.

Nihiliştii, precum Ramiuski, neţinând seamă de ce s'a făcut până acum tind să reînoiască pictura prin prezentarea de forme geometrice pure, socotind că bazele artei trebuiesc să fie ştiinţifice şi că trebue să plecăm de la forme simple pentru a ajunge la forme complicate.

Tinzând spre absolut, suprematiştii cu Moleversci şi Rodşenko, nu pictează figurile lor geometrice — una singură de Fobion, repetată de mai multe ori — decât în negru şi alb.

Matieriştii — Sterberg — reprezintă obiecte uzuale formând aproape naturi moarte, cu cea mai mare fidelitate şi se ocupă mai cu seamă de tehnica picturei: paste netede sau aspre întinse pe pânză în bande largi sau înguste, într'un sens sau altul.

*

Matierismul se apropie mult de factilismul scump lui Marinetti.

Constructorii, sunt ininteligibili pentru occidentali. Să descriem una din operele lor: un cilindru de aramă străpuns de un cuţit de măcelărie având deasupra o sferă de tinichea de care-i prins un cârlig.

Ultima sală cuprinde lucrările elevilor Şcoalei de Bele-Arte din Moscova. In dorinţa de a realiza ceva nou, Ruşii au călcat în picioare toate regulele admise pentru a stabili altele noui. Fi-vor acestea mai rodnice?

Ne îndoim. La Şcoala de Bele-Arte elevul face cunoştinţă cu tehnica tuturor maeştrilor: a lui Rubens şi Cézanne, a lui Leonardo da Vinci şi Manet, a lui Fra Angelico şi Matisse, a lui Rembrandt şi Rousseau, afară de cubişti, impresionisti, dadaişti, etc. In aşa labirint neofitul nu-şi mai poate forma personalitatea artistică.

*

Dacă asemenea mişcări artistice par copilăroase, în schimb, e foarte interesant crochiul lui Altmann, Fruntea lui largă, bărbia voluntară, masca totodată inteligentă şi primitivă, atrag.

Costumele de teatru şi machetele de decoruri destinate teatrului Kamer din Moscova şi făcute, primele de Westin, ultimele de Exter, ne farmecă tot aşa de mult ca şi baletele ruseşti. Porţelanurile şi faianţele au calităţile artei populare ruseşti: forme simple şi practice, colori somptuoase şi armonios îmbinate.

PARTIDUL NAȚIONAL şi agitaţiunile antisemite

Dovada amestecului. Intervenţia dlui Sever Dan şi preotului Man. Ce nu înţelege „Patria“

Ziarele opoziţiei unite n'au stat la îndoială să acuze guvernul că ar fi înscenat mişcările antisemite studenteşti, cu gândul de a se putea folosi de aceste mişcări pentru ştirbirea drepturilor evreilor la redactarea constituţiei. Faptele au venit mai târziu să aducă cea mai formală dezmințire acestor acuzaţiuni, Noua Constituţie nu numai că nu ştirbeşte nici un drept al evreilor din România, ci rezolvă definitiv aşa numita chestiune evreiască.

Ziarele opoziţiei ştiau că mint atunci când au deschis campania pe această temă. In lupta sa contra operii constituţionale a actualului Parlament, opoziţia nu s'a dat îndărăt de la nici o infamie. Şi ca o supremă dovadă că e aşa, apare astăzi evident faptul că ea a sugerat şi susţinut mişcările antisemite cu scopul de a pune o nouă piedecă în drumul de muncă al guvernului.

Iată faptele :

Paralel cu întrunirile de stradă, opoziţia a montat şi o manifestaţie antisemită Vineri şi Sâmbătă seară în Bucureşti. Populaţia evreiască a putut fi terorizată — autorităţile fiind luate prin surprindere — în localuri e publice şi acasă. Graţie energicei intervenţii a organelor poliţieneşti agitatorii au fost arestaţi, şi ordinea restabilită.

Până aici nimic extraordinar. Se întâmplă însă că imediat după arestarea principalilor scandalagii, domnii Sever Dan şi preotul Man, fruntaşi ai partidului naţional s'au prezentat la poliţie pentru a cere eliberarea celor arestaţi. Ce rost poate avea această intervenţie, dacă partidul naţional nu ar avea nici un amestec? Oricât s'ar încerca o explicaţie, ea nu poate răspunde acestei chestiuni. Chiar unul din ziarele bucureştene care a stat tot timpul în slujba manevrelor partidului naţional recunoaşte că „Sâmbătă seara autorităţile şi-au făcut datoria“. Deci domnii Sever Dan şi preotul Man n'aveau ce căuta acolo.

Cu toată evidenţa faptelor însă, „Patria“ încearcă o intrigă pe socoteala ziarului nostru, pentru a scuza astfel amestecul partidului naţional la mişcările antisemite. Dealtfel ieşirea lipsită de inteligenţă a confratelui naţional din Cluj nu are nici o importanţă. O relevăm numai pentru a dovedi opiniei publice serioase, că între prezenţa domnului profesor Cătuneanu la o paşnică şi veritabilă întrunire studenţească şi intervenţia domnilor Sever Dan şi Man pentru a scoate din beciul poliţiei nişte dubioşi turburători ai ordinei publice, nu poate fi nici o apropiere.

Evident, dacă „Patria“ ar fi mai prudentă, ar vorbi mai rar de prostie...

PARLAMENTUL „PATRIEI“

Ce-a ajuns din congresul dela Alba-Iulia.

Se apropie vara. Se apropie vacanţa Parlamentului. Nu ştiu dacă opoziţia nu se va socoti în vacanţă chiar de pe acum. Desamăgită de eşecul desmăţatei ei obstrucţii, nu se poate şti dacă după votarea constituţiei se va mai reîntoarce în parlament sau nu.

Ori cum va fi, de pe acum „Patria ne anunţă campania de vară“, Adevăratul Parlament, ne spune oficiosul clujan al partidului aşa zis naţional, nu este acela unde s'a votat constituţia; adevăratul partament vor fi adunările poporale pe care le va convoca partidul naţional la vară în Ardeal.

Oare se reeditează povestea cu congresul del Alba-Iulia? In cazul acesta nu putem decât deplânge pe tovarăşii regăţeni ai partidului naţional. Tovarăşii lor n'a schimbat nimic din mentalitatea separativă a celor o sută amici ai d-lor Maniu şi Vaida. Şi noi, care credeam că măcar atâta bun, va aduce descălecarea peste munţi a partidului naţional-ardeleani...

Insă „Patria“ ne vorbeşte acum de mai multe adunări cari vor constitui adevăratul parlament şi nu de una singură, una şi bună, un nou mare congres la Alba-Iulia sau câmpia libertăţei dela Blaj.

Trebuie să reţinem această distincţie. Va să zică într'un congres ca acel visat anul trecut de comitetul celor o sută, nici măcar „Patria“ nu mai crede. Până şi ea a băgat de seamă, că a mai amăgi lumea cu astfel de bluff-uri irealisabile, ar fi să-şi piardă cu desăvârşire creditul în Ardeal.

In schimb cu câteva întruniri pe ici, pe colo, cu o mână de oameni, adunaţi în pripă şi cu cuvenita larmă „că autoritatea a zădărnicit întrunirea“ poţi face faţă ori când împrejurărilor. Nimeni nu-ţi poate vedea forţa sau slăbiciunea; ori când eşti asigurat de eventualitatea unui complect fiasco, pe care ţi l'ar oferi un veritabil congres anunţat cu trâmbiţi şi surle.

Şi iată cum maaarele congres de anul trecut al „Patriei“ s'a prefăcut anul acesta în mici bucăţele, mai uşoare de digerat de către credulitatea publică.

CORIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Naţional

Joi 29 c. „Văpaia“.
Sâmbătă 31 c. „Văpaia“.

*

Se repetă „Căsătoria Silită“ de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu. Virgil Vasilescu, etc.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioscul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

Consolidarea României Noui

DECLARAŢIILE dlui I. G. Duca

Votarea de către ambele Corpuri Legiuitoare a Constituţiei a însemnat eşuarea definitivă a campaniei întreprinsă de coaliţia naţionalo-ţărănistă.

In legătură cu acest fapt, ziarul „Adevărul“ a solicitat un interview d-lui I. G. Duca.

In acest interview, ministerul de externe, după ce a arătat modul ridicol în care a eşuat acţiunea opoziţiei unite şi indiferenţa publică de care s'au izbit agitaţiile de stradă, a stăruit asupra necesităţii nouei Constituţii.

Toată lumea ştie, a spus d-l Duca, că ţara are nevoie de o nouă Constituţie, iar Constituţia întocmită, acum este în acord cu sentimentul public. Dovada cea mai bună o face eşecul campaniei împotriva Constituţiei. Dispoziţiunile democratice cuprinse în noul pact fundamental sunt deopotrivă în acord cu interesele şi nevoile statului şi cu spiritul vremilor actuale. Noua Constituţie cuprinde exproprierea subsolului şi a pădurilor, stabileşte egalitatea tuturor cetăţenilor în faţa legiior, fixează libertăţile publice şi nu loveşte în nici una din cuceririle spiritului democratic. Agitaţia opoziţiei împotriva unei Constituţii făurită pe temeiuri democratice şi naţionale, este lipsită de orice bază şi ea înseamnă doar coaliţia doritorilor de putere.

In mai puţin de un an şi jumătate guvernul a realizat o operă fecundă care va rămâne vie în amintirea cetăţenilor ţării. Căci guvernul a reuşit să restabilească situaţia financiară, să îmbunătăţească mijloacele de transport, să desăvârşească reforma agrară, să înfiinţeze sute de localuri de şcoli, să pună capăt afacerilor, să unifice serviciile publice, iar acum să alcătuiască Constituţia, încoronându-şi astfel opera de consolidare internă. In acelaş timp prin acţiunea sa, el a izbutit să înalţe prestigiul României în lume.

In asemenea condiţiuni şi după rezultatele câştigate într'un răstimp atât de scurt, guvernul are dreptul să privească cu ninişte şi cu încredere viitorul. Ţara se consolidează, nu există şomaj, nici probleme sociale, bugetul este echilibrat, iar datoriile statului sunt mai mici decât ale oricărui stat învingător.

Aceasta este opera guvernului liberal. Increderea întregei lumi româneşti îl însoţeşte pe drumul muncii de consolidare şi de organizare a statului.

D-l Duca şi-a încheiat declaraţiile calificând, cu un puternic cuvânt, ameninţarea coaliţiei naţionalo-ţărăniste cu revoluţia, drept caraghioslâc.

Cuvintele hotărîte şi cinstite ale ministrului de externe pun în lumina adevărată acţiunea unei opoziţii care în goana-i după putere a călcat peste cele mai de seamă îndatoriri faţă de interesele şi de sentimentele ţării.

Opera de însănătoşire financiară

Bugetul pe anul 1923

Evaluarea veniturilor. Nu vom avea deficit bugetar. Creşterea normală a veniturilor. Expunerea de motive a miuistrului de finanţe.

Eri s'a început în Parlament dezbaterile cu privire la proectul de buget pe anul 1923—1924, depus de d-l Vintilă Brătianu, ministru de finanţe.

Proectul este însoţit de o documentată şi luminoasă expunere de motive din care rezultă principiile operei de asanare financiară întreprinsă de actualul guvern şi bazele viitorului buget al ţării.

Bugetul pe exerciţiul 1923—924 (9 luni 1 Aprilie 1922 — 31 Ianuarie 1923) păstrează din punct de vedere al mijloacelor şi al satisfacerii nevoilor, în întocmirea lui, caracterul bugetului actualmente în curs, adică de a fi un buget al traiului zilnic şi de înfrânare în cheltueli.

Nevoile României întregite fiind numeroase, atât pentru refacere cât şi pentru înzestrare, nu ne putem face iluzia că vom putea pune în sarcina veniturilor ordinare ale unui buget ordinar atari cheltueli.

Este o comprimare şi stăpânire a nevoilor ordinare impuse nu numai pentru a aştepta roadele reintrării în viaţa normală, dar şi pentru ca să pregătim ziua de mâine spre a putea cu mai multe mijloace şi cu creditul restabilit să atacăm opera mare de refacere şi înzestrare.

Bugetul viitor însă, în afară chiar de unele cheltueli datorite scumpirii diferitelor materiale, poate, graţie surplusurilor veniturilor să facă un pas înainte, atât în înzestrarea mai bună şi mai completă a serviciilor, pentru a se menţine cel puţin activitatea pe care o găsim la sfârşitul anului bugetar, cât şi pentru a prelungi pe tot anul îmbunătăţirea ce am putut face slujbaşilor Statului pe 6 luni, în luna Octombrie trecută, aproape un miliard de lei pe 9 luni.

Vom putea în acelaş timp să înscrim în buget sume ce nu apăreau până acum decât în parte, sau de loc, ca serviciul datoriei publice externe, cuponul rentei exproprierii, etc. Graţie aceleiaş sporiri putem asigura, cu toată deprecierea schimbului, cuponul nu numai pentru datoria veche consolidată şi stampilată, dar şi pentru tot serviciul necesar consolidării bonurilor de tezaur externe. O sumă de lei 2.659.844.608,95 trec în sarcina datoriei publice. Am înscris în sfârşit o sumă de 300 milioane lei la articolul de deschidere de credite în cursul anului bugetar, în locul celor 77 milioane ce prevăzusem în bugetul interior din anul trecut.

Astfel că bugetul ce propunem pe 9 luni se sue la o sumă totală de 15.406.457.918 lei, faţă de 7 miliarde 873.712.611,50 lei pe anul 1922—1923.

Expunerea dă, la fiecare departament, în afară chiar de expunerile de motive ale bugetului respectiv, justificarea acestor sporuri de cheltueli.

Deşi armata a fost limitată la aceleaşi efective ca până acum, o mai bună înzestrare a ei a cerut un spor de aproape un miliard la acest buget.

Cu toată importanţa lor, aceste înzestrări noui au putut fi făcute în limita veniturilor ordinare, graţie creşterii pe care o mai bună ordonare a serviciilor a putut-o aduce ni încasările generale.

Această creştere are următoarele cauze de căpetenie :

Repunerea în normal a serviciilor publice a avut nu numai o înrâurire asupra veniturilor respective, dar şi una indirectă asupra activităţii generale a ţării.

In deosebi îmbunătăţirea mijloacelor de transport, deşi n'a adus, după cum vom vedea mai jos, o sporire corespunzătoare în veniturile Statului, a înlesnit fie procurarea materialului necesar acestei producţii, fie punerea în valoare a celor izvorâte dintr'însa. Avem o imediată înrâurire asupra impozitelor indirecte şi în deosebi asupra celor de consumaţii.

Repunerea într'o funcţionare mai normală a serviciilor financiare a avut o acţiune directă asupra constatărilor impozitelor rămase în suferinţă din anii din urmă şi asupra încasărilor celor datorate.

In cursul anului trecut, în afară de noul regim al cerealelor cu sporirea taxelor de expotr, care de fapt a transformat în bani cota de contingentare pe care Statul o lua până aci în natură, n'am sporit nici unul din impozitele directe sau indirecte ce găsesc la 1 Aprilie 1922, şi cu toată scumpirea crescândă, nici vreun tarif de căi ferate sau ale monopolurilor Statului. Astfel că creşterea veniturilor din 1922—23 corespunde în cazurile cele mai numeroase la o sporire a activităţii şi numai pentru unele, influenţei scumpirii generale (ca de pildă valoarea imobilelor la înregistrare).

In trăsurile sale generale, bugetul pe 9 luni (1 Aprilie 1923 până la 31 Decembrie 1923) este bazat pe aceleaşi evnituri ca bugetul în curs şi putem afirma că evaluarea în creşterea veniturilor lui este datorită aproape exclusiv creşterii normale a veniturilor actuale.

Singura schimbare importantă este aceea c etrebue să dea reforma impozitelor directe, dar care şi ea este drept să o readucem la o dreaptă apreciere.

Tot astfel la serviciile publice singura sporire de tarife este aceea ce s'a prevăzut de 700 milioane lei la transportuile pe C. F. R. sporire care este d eaproape 25 la sută în mijlociu asupra tarifelor actualmente în vigoare.

Sporul veniturilor anului 1922—1923, ca şi acele ce se prevăd pe cele 9 luni din 1923 ce rămân, este datorit în cea mai mare parte creşterii de la sine a mijloacelor de alimentare în fiinţă ale bugetului Statului. Ne rămâne astfel de folosit pentru viitor o rezervă ce va izvori din completarea reformei financiare, din sporirea activităţii serviciilor, folosirea din ce în ce mai complet a actualului domeniu al Statului şi din punerea în valoare a bunurilor până azi nefolosite. Creşterea dobândită în veniturile domeniul Statului şi a serviciilor publice în cursul anului acesta sunt un temei pentru a aprecia că evaluările pentru cel viitor nu sunt exagerate.

In aceste condiţii expunerea d-lui ministru de finanţe face evaluările pe cele 9 luni bugetare. Din tablourile publicate şi din explicaţiile date se vede că, în afară de condiţii cu totul anormale, putem baza pe aceste evaluări cheltuelile viitoare, fără teamă de deficit bugetar. Din contră, prin o bună gospodărie în cheltueli şi o treptată normalizare a serviciilor publice din pilda ce am avut prin aplicarea bugetului în curs, putem nădăjdui să găsim în cursul anului aceeaşi elasticitate care ne-a îngăduit în exerciţiul acfual să facem şi unele cheltueli de refacere şi înzestrare.

D. Vaida și războiul României

— Ce gândea d. Vaida la două săptămâni după intrarea României în război. —

Un articol din „Oesterreichische Rundschau"

Cel care face astăzi pe revoluționarul și își permite toate îndrăznelile față de Regele României, se făli ieri că poate fi sluga credincioasă a Habsburgilor.

Ca o prefață la manifestările de astăzi ale partidului național, dl Octavian Goga reproduce în ultimul Nr. al revistei „Țara Noastră" un articol al d-lui Alexandru Vaida publicat în revista vieneză „*Oesterreichische Rundschau*" de la 15 Septembrie 1916.

Articolul, intitulat „Românii din Austro-Ungaria", a fost scris cu prilejul intrării României în război și avea menirea să dovedească fidelitatea neclintită față de Habsburgi a Românilor din Ardeal.

Chiar de la începutul articolului, dl Vaida ține să afirme această fidelitate prin următoarea frază:

„Declarația de război a României a surprins în modul cel mai dureros pe românii din Monarhie. Ei au sperat, până în momentul din urmă, că interesele politice și economice ale Regatului vor face să se recunoască, că pentru România ar fi mai bine, dacă va intra în război de partea puterilor centrale, sau dacă va păstra o neutralitate loială".

Și dl Vaida lămurește imediat că, îndeplinind dorința revistei „Oesterreichische Rundschau" de a scrie despre atitudinea poporului român din Ardeal, *d-sa o face ca unul care cunoaște bine concepția politică, părerile și sentimentele colegilor săi din comitetul național român din Ungaria.*

De aceia, mai la vale, dl Vaida înșiră o sumă de fapte menite să dovedească fidelitatea românilor din Ardeal ca și a șefilor lor politic:

„Când șefii politici, dimpreună cu clerul, de sus și de jos, au apelat cu ocazia mobilizării la sentimentele dinastice, patriotice și tradiționale ale poporului român, cu scopul de a mări și mai mult însuflețirea pentru război, cetele de mobilizați s'au dus cu dragoste de luptă la front, — și atunci și-au schimbat mulți părerile lor despre noi. Regimentul 50 infanterie al cărui drapel a fost decorat, nu de mult, cu medalia de aur, poartă inscripția „für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue". Singurul distins în acest chip din întreaga armată, el a fost decorat, în mod special și de împăratul Wilhelm în anul 1905. Curajul și conștiința datoriei soldaților noștri, cât și fidelitatea și patriotismul părinților și fraților lor, au fost recunoscute de factorii politici în toată curățenia lor. Contele Tisza, a lăudat, în mai multe ocaziuni bravura românilor de pe front, ca și credința către stat a celor rămași acasă.

Contele Apponyi, chiar, în numele partidului său, și a introdus vorbirea ținută în parlament în 5 ale lunii, cu cuvinte de mulțumită la adresa românilor din Ungaria făcută în legătură cu declarația de război a României și al cărei punct de vedere l'a exprimat în mod elocvent colegul meu, deput. Dr. Ștefan C. Pop."

Și mulțumit că poate înșira atâtea dovezi de fidelitate, I. Vaida exclamă:

Așa a rămas poporul român și conducătorii lui, din Bucovina și din Ungaria, dela începutul războiului, întocmai ca și în tot trecutul său, cu credință neclintită".

Iar mai departe:

„Satisfacția simțită de orice român din Ungaria și Austria — cu privire la patriotismul său fără prihană și la ținuta sa dinastică — este, de bună seamă, profundă. Căci noi am fost dureros atinși totdeauna când fidelitatea noastră dinastică și patriotismul nostru erau trase la îndoială".

Vorbind apoi despre marele număr de intelectuali ardeleni trecuți în România, domnul Vaida scrie următoarele:

„Pomul sănătos scutură dela sine fructele viermenoase, ca netrebnice. Tot asemenea au căzut de pe pomul sănătos al neamului românesc din Monarhie toate acele elemente, încă dela începutul războiului mondial, cari nu au putut trece proba de foc a fidelității de stat și dinastie. Românii din Monarhie sunt neatinși de curentele iredentiste".

Va să zică: un Vasile Lucaci, un Octavian Goga ca și atâția alții cari s'au refugiat în vechiul Regat pentru a nu fi siliți să lupte împotriva aspirațiilor noastre naționale nu erau pentru domnul Vaida decât „fructele viermenoase" care au căzut ca „netrebnice" din pomul sănătos al neamului românesc din Ardeal!

Și de ce Românii din Monarhie au rămas „neatinși de curentele iredentiste"? Pentrucă, explică dl Vaida: „In conștiința poporului nostru ca și în aceea a intelectualilor este adânc înrădăcinată convingerea că cultura și evoluția noastră o putem mulțumi Habsburgilor. **Nu mai puțin și convingerea că lupta dintre maghiari și români are caracterul unei certe dintre frați,** cu atât mai mult cu cât amândouă aceste popoare sunt amenințate de pericolul rus cutropitor și că acestea, acum ca și în viitor, **sunt legate deolaltă prin lanțul soartei și al atâtor interese vitale".**

Și ca încheiere, domnul Vaida face și următoarea destăinuire care ne explică de ce partidul național se simte astăzi așa de bine lângă domnul C. Stere:

„In sensul acestor convingeri conducătorii circumspecți și energici ai românilor din Ungaria și Bucovina, nu au scăpat niciodată ocazia, folosindu-se de toate puterile lor de a creia la București o dispoziție în această direcție, — ca România să intre în războiu alături de puterile centrale, sau, cel puțin să păstreze o neutralitate loială. Durere, această încercare a noastră a rămas infructuoasă".

Și acum se mai poate mira cineva că oamenii cari gândeau astfel în timpul războiului se simt astăzi nefericiți în România-Mare și vin să ne strige mereu că „sub Unguri era mai bine"?

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Joi: Conașul din Cayene. O puternică dramă după romanul lui Hugo.
Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universității

Joi: Cavalerul modern. O frumoasă comedie de aventuri americane.
Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Urania

Joi: Ura Sfântă. Istoria unui volaj de nuntă în două mari părți. Partea II.
Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

.INFORMAȚII.

— **Premiile „Cărții românești".** „Cartea Românească" continuă și în anul 1923 concursurile cu premii pentru scrieri românești. Premiile ce vor acorda se ridică la suma de Lei 113.000. Prospectele amănunțite cari cuprind subiectele și condițiunile acestui concurs, se pot cere la „Cartea Românească" București, Bulev. Academiei 3.

— **Ce se va face cu aurul statului.** Ministerul de finanțe va depune în curând pe biuroul parlamentului un proiect de lege prin care tot aurul aparținând statului și provenind fie din minele sale, fie altă parte, se va vinde Băncii Naționale pe prețul zilei.

Contravaloarea în lei a acestui aur se va scădea din datoria pe care statul o are la bancă, iar aurul va servi la fondul de garantare al emisiunei fiduciare.

— **Conflict între maghiarii luterani și sași.** Intre sașii și ungurii luterani din Ardeal, există o vie tensiune care a degenerat într'o polemică aprinsă. Biserica luterană maghiară din Cluj, vrea să se desfacă de biserica sașilor dela Sibiu. Sașii din Sibiu se opun năzuinței de independență a ungurilor, cari dispun de averi de milioane, având biserici și școli.

— **Conferințele „Astrei".** Vineri 30 Marte, orele 6 d. a. în sala Nr. IV dela Universitate, va vorbi Dl Prof. I. Popescu-Voitești despre Chestiunea petrolului, cu proecțiuni.

— **O expoziție de industrie casnică.** Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra Expoziției de industrie casnică și covoare persiane a doamnei Veturia O. Ghibu, directoarea atelierului „Arta Națională" din Cluj. Expoziția se deschide Duminecă, 1 Aprilie, orele 11, în sala Institutului de arte gratice „Ardealul" (Strada Memorandului 22), și rămâne deschisă până la 15 Aprilie.

— **Sporirea soldelor Ofițerilor.** Ministerul de război a trimes tuturor serviciilor și corpurilor de trupă tabelele soldelor sporite ce urmează a fi achitate ofițerilor și reangajaților cu începere dela 1 Aprilie 1923.

La acordarea sporului s'a avut în vedere greutățile familiare ale ofițerului sau reangajatului după numărul copiilor ce are fiecare.

— **Comemorarea lui Dimitrie Cantemir.** La Iași s'a luat inițiativa organizării unor mari serbări pentru comemorarea lui Dimitrie Cantemir, dela a cărui moarte se împlinesc în luna Septembrie 200 de ani. Ele vor coincide cu serbările de deschidere a expoziției „Moldovei întregite". La aceste serbări vor fi invitate și academiile din străinătate.

— **Datoriile monarchiei habsburgice și statul român.** Guvernul a comunicat prin d-l Niculcea la Paris, comisiunei la reparațiuni că nu înțelege să plătească cota recpectivă din datoriile publice ale fostei monarchii habsburgice, atâta timp cât România nu va primi despăgubirile de război.

La acest protest al României au aderat și Italia și Jugoslavia.

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă și gospodărie. 2475—5

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Petrecere studențească.** Societatea studențească „Junimea sătmăreană" organizează două mari petreceri în ziua a treia de Paști (10 Aprilie a. c.) în Carei-Mari.

— **Noul inspector al clerului militar.** Arhiereul Iustinian Teculescu a fost numit inspector al clerului militar, cu titlul de „Episcop de Alba-Iulia".

— **Inscrierile pentru congresul avocaților.** Se aduce la cunoștința domnilor avocați, cari vor să participe la congresul dela Oradea-Mare că inscrierile se închid în mod ireversabil Sâmbătă, 31 Martie a. c. ora 3 p. m.

Numai avocații înscriși în tablou beneficiază de reducere de 75 la sută pe C. F. R.

Congresul a fost fixat pe zilele de 12 și 13 Aprilie c.

Caut tipografie nouă sau veche spre cumpărare. De asemeneni și mașini și materiale tipografice. Ofertele se vor adresa redacției ziarului „Infrățirea" sub: „Tipografie".

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax. 2475—6

Muzica nu este plăcută dacă nu consumi: CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI. 2332—2

— **Reluarea relațiilor cu Rusia?** Confratele „Keleti Ujság" publică din partea corespondentului său din București știrea, că va sosi zilele acestea în capitala României o comisiune economică a Rusiei sovietice, pentru a încheia cu statul român o convenție economică. Corespondentul ziarului maghiar este informat, că se dă ca sigură reluarea în curând a relațiunilor diplomatice cu Moscova.

— **Târg de mostre în Timișoara.** La Timișoara se deschide zilele acestea un târg de mostre.

Turburări antisemite din Gherla

Gherla 29 Martie

Astă noapte un grup de studenți au provocat la Gherla turburări antisemite.

După ce au maltratat vre o 50 de evrei, manifestanții s'au făcut nevăzuți. In tot decursul nopții au patrulat pe străzi mai multe escadroane de cavalerie pentru preîntâmpinarea noilor excese.

Autoritățile cercetează.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Sancţionarea şi promulgarea Constituţiei

Recepţia de la Palatul regal. Cuvântarea M. S. Regelui. Recepţia de la Ministerul de externe. Cuvântarea Dlui I. I. C. Brătianu. Sărbătorirea marelui eveniment în întreaga ţară.

Ieri 28 Martie 1923, la oarele 19, Maiestatea Sa Regele însoţit de Alteţa Sa Regală Principele moştenitor şi urmat de dl Ministru al Casei Regale şi de dl ministru al Palatului, în prezenţa dlor Preşedinţi ai Adunărilor naţionale constituante, a primit dela dl Preşedinte al Consiliului, înconjurat de toţi membrii guvernului, raportul pentru sancţionarea Constituţiei votată de Adunările naţionale constituante.

In urma cetirei raportului, M. S. Regele a rostit următorul discurs:

Cuvântarea M. S. Regelui

„Cu mulţumire am luat cunoştinţă de voturile prin care Adunările naţionale Constituante au adoptat Constituţiunea României întregite.

Aprobând'o în dispoziţiunile ei o întărese cu Regala şi constituţionala mea sancţionare. Voiu păzi şi aplica această Constituţie aşa precum m'am legat prin jurământul pe care l'am depus în ziua urcărei mele pe tron, — şi de acord cu Domniile-Voastre urez ca ea să asigure consolidarea şi temeinica propăşire a scumpei noastre Românii."

După această cuvântare M. s. Regele a semnat decretul prin care aprobă şi sancţionează Constituţia, iar de Ministru al justiţiei a învestit-o cu sigiliul statului.

M. S. Regele a exprimat preşedinţilor Adunărilor naţionale înaltele Sale mulţumiri pentru patriotica operă în făptuită, care este menită a avea urmări fericite pentru consolidarea Patriei şi l-a însărcinat să transmită şi Adunărilor aceste mulţumiri.

•

„Monitorul Oficial" de azi, Joi dimineaţa, publică promulgarea Constituţiei semnată de Rege şi contrasemnată de toţi miniştrii

•

Guvernul va lansa zilele acestea un apel către ţară, arătând importanţa nouei constituţii.

•

Eri, la orele nouă seara, parlamentarii au fost invitaţi la ministerul de externe la o recepţiune pentru serbarea nouei constituţii. Primul ministru a citit o declaraţie cu care Suveranul a primit raportul constituţiei

D-sa a adus mulţumiri majorităţii, explicându-i că dacă uneori guvernul a stăruit pentru acceptarea unor principii, a fost condus de interesele ţării. Primul ministru arată apoi, că acţiunea opoziţiei a dat greş.

•

Cu prilegul promulgării nouei constituţii prefecturile şi autorităţile din întreaga ţară au arborat azi drapele, tricolore.

Desăvârşirea împroprietăririi în Ardeal

O nouă dispoziţie a resortului agriculturii din Cluj. Improprietărirea, unde nu s'a făcut, se va face cel mult până la vară.

După ce în cele mai multe părţi împroprietărirea ţăranilor din Ardeal, Banat şi Crişana s'a făcut încă de astă toamnă, a mai rămas să se împroprietărească în cursul anului acestuia restul de îndreptăţiţi, dintre cari mulţi au ajuns în posesia pământului încă în iarna aceasta.

O nouă ordonanţă a directoratului general al agriculturii din Cluj vine acum să accelereze împroprietăririle ce au mai rămas de executat şi cari nu s'au putut face până acum din lipsă de ingineri geodetici, cari să execute parcelarea.

Prin noua ordonanţă de acum se recurge la serviciul inspectorilor agrari din partea locului, cari sunt îndrumaţi să procedeze cât mai grabnic la parcelarea pământului de împărţit. Ordonanţa urmăreşte sfârşirea încă în cursul primăverii, sau cel mai târziu al verii, a tuturor împroprietăririlor ce au să se mai facă. Inspectorii locali în cazul când nu au experienţa necesară, sunt convocaţi la cursuri, la cari să îşi însuşească temeinic şi cât mai repede cunoştinţele necesare parcelării.

Prin noua ordonanţă de acum se va desăvârşi împroprietărirea în întreg Ardealul, pentru ca la începutul toamnei toate pământurile să fie în posesiunea celor îndreptăţiţi. S'a accelerat astfel o operă de grabnică necesitate, făcându-se, prin această accelerare, un mare serviciu ţărănimii.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Azi pleacă la Paris dl N. Iorga pentru a ţine un ciclu de conferinţe. De acolo va pleca în Cehoslovacia.

•

Aseară s'a sinucis printr'un glonte de revolver colonel Tiron, dela marele Stat major. Moartea i'a fost fulgerătoare Cauzele sinucidera sunt nişte neînţelegeri familiare.

Excese antisemite la Iaşi

Ziarele înregistrează svonul că astă-noapte s'ar fi petrecut la Iaşi grave excese antisemite.

•

Eri dimineaţă comisiunea budgetară a ministerului de interne a fixat budgetul comunelor şi judeţelor din Basarabia.

•

Cererea opoziţiei-unite pentru ţinerea unei întruniri publice la Chişinău a fost respinsă.

•

Studenţii au cerut Suveranului o audienţă pentru a expune dezideratele lor.

EXTERNE

Comisia reparaţiilor protestează contra împrumutului german

Paris — Comisiunea reparaţiilor a decis eri cu unanimitate să protesteze la Berlin contra împrumutului intern, de 200 milioane mărci aur în devizn străine, de oarece acest împrumut s'a făcut fără aprobarea comisiei de reparaţiuni aşa precum prevede tratatul de pace.

Răspunsul la contra-propunerile turceşti. O nouă conferinţă de pace la Lausanne

Londra — Şedinţa plenară a conferinţei orientale a aprobat nota răspuns la contra-propuneile turceşti care va fi expediată imediat la Angora. Se afirmă că conferinţa a decis o nouă conferinţă de pace tot la Lausanne, în a doua jumătate a lunei Aprilie.

Germania hotărîtă să nu cedeze

Berlin. (Rador.) După declaraţiile lui Rosenberg în comisiunea afacerilor externe a Reichstagului au luat cuvântul reprezentanţii partidelor politice cari au declarat unanim că Germania trebue să respingă capitulaţiunile cerute de guvernul francez. Conflictul trebue apianat pe cale internaţională.

Agitaţiile anarchiştilor din Bulgaria

Sofia. (Rador.) Dumineca trecută, partidul anarchist a convocat mari întruniri la Sofia, Iambol şi Noua Zagora. Toate au fost însă interzise de guvern. La Iambol, poliţia încercând să împiedice întrunirea, s'a încins o adevărata lupta cu revolvere şi bombe. Numeroşi răniţi au fost de ambele părţii. Au fost arestaţi cu această ocazie peste 100 anarchişti iar populaţia care părea că fraternizează cu anarchiştii a fost dezarmată. Deasemenea au fost lupte sângeroase la Noua Zagora iar la Sofia armata a reuşit să risipească, pe anarchişti fără întrebuinţarea armelor.

Căciula lui Mihai-Viteazul — şapcă Horthistă

Senzaţionala descoperire umoristică a unui ziar maghiar.

Conflictul cunoscut, dintre autorităţile române şi şcolile maghiare confesionale, pe chestiunea şepcii iredentiste impuse elevelor de către direcţiunile şcoilor maghiare, a intrat acum într'o fază nouă, şi autorităţile vor trebui să dea înapoi şi să îngădue purtatul înainte al uniformei introduse pentru cultivarea în şcoală şi pe stradă a iredentismului maghiar.

Intorsătura s'a produs pe ziua de azi, odată cu apariţia unui articol al lui „Ujság" din Cluj. Se ştie că autorităţile şcolare române au desfiinţat purtarea şepcilor iredentiste şi a dat totodată un avertisment şcolilor în care s'a introdus uniforma incriminată.

Acum va trebui retras şi ordinul de desfiinţare şi avertismentul, pentrucă confratele maghiar a făcut descoperirea atât de mult aşteptată şi de presa maghiară şi de şcolile şoviniste: *că uniforma incriminată este identică cu şapca purtată de Mihai-Viteazul.*

Este o uniformă săcuească, pe care — după lămurirea lui „Ujság" — a purtat-o şi întâiul desrobitor al Românilor. Şi dovedeşte aceasta cu descoperirea făcută în cărţile de şcoală, ilustraţiile, ilustratele, calendarele de masă şi de perete, în care întâiul nostru desrobitor figurează în cap cu o şapcă la fel cu cea dela „Marianum" de pildă.

După această descoperire senzaţională, după care şepcile á la Horthy din Târgu-Mureş şi aiurea şi şepcile á la Bocskay dela „Marianum" şi de aiurea sunt identic cu „şapca" lui Mihai-Viteazul, şcolile ungureşti vor jubila fără îndoială şi neîndoios vor trimbiţa prin presa Ungariei şi a străinătăţii, cât sunt autorităţile române de rele cu ungurii şi cât sunt de scurte de vedere.

Decât, toată bucuria lui „Ujság" şi a direcţiunilor şcolare maghiare este trecătoare.

Nu autorităţile române au fost rele şi scurte de vedere când au examinat şepcile desfiinţate. Scurt de vedere a fost informatorul confratelui maghiar, care de pornit ce era a preschimbat pur şi simplu în „şapca" frumoasa căciulă îndoită a lui Mihai-Viteazul.

Aşa că toată bucuria a fost zădarnică şi aşteptările acelora, cari doriau ca autorităţile şcolare ale statului să facă o mare „mea culpa" şi să dea dreptate direcţiunilor, cari, fără să ştie, în supra-patriotismul lor au venerat în loc de Horthy pe întâiul desrobitor al tuturor românilor!

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANTILOR

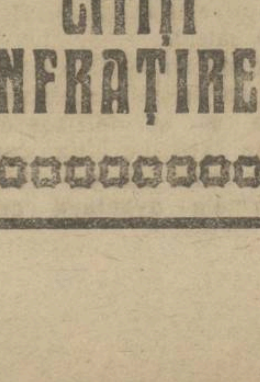

EXECUTA CU PRETURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRARI DE TIPOGRAFIE, LEGATORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE SI SAPTAMANALE REVISTE, ETC. ETC.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Renumitele produse ale Casei

ROBERT BOSCH Stuttgart

ca: **MAGNETOURI** pentru automobile și motoare stabile; **BUJII, DINAMOURI, ELECTRO-MOTOARE, TROMBOANE ELECTRICE, FARURI & LANTERNE, etc.**

precum și toate **piesele de schimb** necesare se găsesc în depozit și se vând en gros și en detail la:

S. R. A. și LEONIDA & Co. UNITE

Bucureşti, Calea Victoriei 53.

Reprezentant General pentru România Mare

precum și la sucursalele și agențiile ei din:

Braşov: Str. Principele Carol 22 (Vămei)
Cluj: „AUTO-MECANICA", Str. Regina Maria 10
Timişoara: P. CORCEA FII, Strada Vasile Alexandri 5
Cernauți: A. & I. RINTZLER, Strada General Zadic 2.
Craiova: V. ALEXANDRESCU, Str. Unirii 120
Sinaia: Sub Cazinou, Str. Căşărei 2
Bacau: „TECHNICA", Str. Bacău-Piatra 4

2690

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

Oferim pentru particulari și armată

Paste făinoase

având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu prețurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale și aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofoniu grecesc** în ori-ce cantitate.

Depozitele de Coloniale

PAŞCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26

Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

SACI, MUŞAMALE

2613 **cumpără, vinde și împrumută**

Aladár Schillinger

Timişoara, Str. Trebonlu Laurean 8—10.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,

poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la

Coloman Dunky

agent de împrumuturi și imobile. 2581

Cluj, Piața Unirii 10 pater uşa 4

„Ganz" și soțul, societate electrică pe acțiuni,

CLUJ

Depozit de tot felul de mașini electrice, reprezentantul lui

Ganz și Danubius

Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.

Telefon 991.

Adresa telegrafică: Alterna.

Lloyd 1574 2691

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit

noutăți in specialități de moda de domni

O mare necesitate a Clujului

Introducerea tramvaiului electric. In ce stadiu se găsesc lucrările în această direcție. Cele două soluții în rezolvarea acestui plan.

— ÎN ATENȚIA Dlui PREFECT AL JUDEȚULUI —

Se împlinesc aproape doi ani de când chestiunea introducerii la Cluj a tranvaiului electric a fost pusă pe tapet. S'a discutat această extrem de importantă problemă și în consiliul orașului și la minister și după câte ne amintim chiar în consiliul de ministri. Toate aceste forurî au fost de acord în cele ce privește necesitatea indispensabilă ce o constitue pentru orașul nostru introducerea tramvaiului electric.

Se știe că s'a facut și un plan al rețelei de linii, după care urma să se lege Clujul cu Turda, Someș-Sat, Gilău și Cojocna. Prin această legătură viața la Cluj s'ar eftini considerabil cel puțin în ceia ce privește articolele furnisate de către săteni.

Și atunci prin ieftinirea acestor articole de prima necesitate ar urma ca să se ieftinească și cele lalte articole din comerț. Dar este inutil să mai relevăm aci enormele avantagii ce s'ar aduce Clujului dacă s'ar introduce tramvaiul electric. Acestea sunt știute sau pot fi știute de toată lumea.

*

De două trei luni această problemă vitală pentru Cluj a fost lăsată în părăsire cu toate că consiliul orașului hotărise acum 3 luni de zile în mod definitiv înzestrarea orașului cu tramvaiu electrică. Rămâsese să se găsească modalitatea de realizare a acestei hotărâri principiale. A urmat apoi câte care tratative la București între minister și doi delegați ai orașului, tratative care au ajuns tot la o aprobare în principiu a planului. Totul a rămas baltă după aceea.

In ce stadiu se găsește azi chestiunea introducerei tramvaiului electric la Cluj.

Zilele acestea autoritățile locale au pus din nou în discuție chestiunea tramvaiului cu intenția de a găsi modalitatea de realizare a acestui plan. Actualmente sunt în discuție două propuneri:

Prima, în care se preconizează ideia concesionărei introducerei tramvaiului la Cluj unei societăți particulare românești, societate formată fie dintr'un consorțiu de bănci, fie dintr'un consorțiu de financiari, cu obligamentul ca să execute exact planul conceput de oraș într'un an de zile; a doua propunere este ca însuși orașul, cu ajutorul și cu concursul efectiv al statului, să realizeze introducerea tramvaiului electric la Cluj, urmând ca toate veniturile acestei mari întreprinderi să intre exclusiv în casa orașului și a statului proporțional cu contribuția fiecăruia.

In principiu ambele propuneri par realizabile.

Zilele acestea, D-l Prefect al județului va convoca toate autoritățile Clujene la o mare consfătuire pentru a lua iarăși în discuție această problemă și pentru a găsi soluția care s'o resolve grabnic și favorabil.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Joi: „Faust" Inceputul la orele 8. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră și Operă No. 41. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid. Seria Biletelor No 317.

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Prețuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Virag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leővey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat și cei șepte pitici" Reprezentație pentru copii cu prețuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Prețuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Prețuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament șters. Prețuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leővey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SUNT DE VÂNZARE următoarele **mobile:** un lavor de mahon cu marmoră și oglindă, un garderob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt in bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Infrătirea".

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși

La marele magazin special

Hercules „Baby"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Reclama este sufletul comerțului

Pălării! Pălării! Pălării!

Cumpărare ocasionala de paști

Faceți o probă **A. HOFF & Co.** **Piața Unirii 17** în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.

Lloyd 1069 479-1

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE
și CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"

Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3, Adr. Telegr.: AFEB Telefon: 56/75

Tablă, Fier, Oțel, Piese de schimb etc. pentru Fabrici de **LOCOMOTIVE** și **VAGOANE**

2631

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt,

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

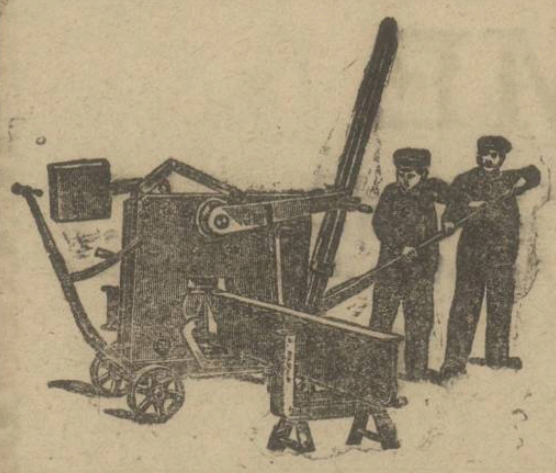

Magazinul de ferărie

BABOS & Co.

Cluj, Str. Regina Maria 21

***Furnizăm:* Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.**

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Toată Lumea

poartă cu plăcere

GHETELE

din Fabrica

TURUL

Pentru că acestea sunt elegante bune și ieftine

1370

Cauciucuri de bicicletă

LEI 280

2608-2

garnitura compusă din 2 cauciucuri și 2 camere la

Emil Blaga, Cluj

Piața Ștefan cel Mare 3. Telefon 270

Se trimete și prin poștă cu ramburs.

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter, Cluj

Str. Regina Maria No. 13.

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Prelungirea contractelor de închiriere

Noui modificări aduse proectului de lege. Cine se bucură şi cine nu se bucură de prelungirea contractelor

D. I. Th. Florescu, ministrul justiţiei, a adus următoarele modificări, legii privitoare la prelungirea contractelor de închiriere, până la 6 Mai (23 Aprilie st. v.) 1925:

Toate contractele de închiriere se prelungesc pe încă doi ani, cu începere dela 6 Mai (23 Aprilie st. v.) 1923, cu un spor pentru locuinţe care va fi chiria din Aprilie 1916 întreită, fără însă a fi în nici un caz, mai mică decât chiria care s'a plătit în cursul anului 1922.

Se prelungesc de asemenea şi contractele pentru actualele subînchirieri cu condiţiunea că dacă încăperile sunt închiriate nemobilat, chiria să revină în întregime proprietarului.

Pentru camerele sau apartamentele mobilate, jumătate din chirie va reveni proprietarului, iar jumătate chiriaşului care le-a mobilat.

In cazul când se va dovedi că chiriaşul în înţelegere cu subchiriaşul, ascunde adevăratul preţ al subînchirierii, vor perde şi unul şi altul beneficiul prelungirii.

Se acordă o prelungire numai de un an a contracteler de închiriere privitoare la locuinţele industriaşilor, fabricanţilor, bancherilor, comercianţilor şi celor ce ţin case de comision, în care timp dacă nu se pot înţelege cu proprietarul asupra cuantumului chiriei, ea va fi fixată de instanţele judecătoreşti competente, ţinându-se seamă de valoarea locativă a imobilului sau apartamentului şi de situaţiunea materială a chiriaşului.

Proprietarii cari se pot muta în casele lor

Alin. 1 şi 2 precum şi alin. a şi b de sub art, 2 din vechia lege, se modifică precum urmează:

Proprietarii unui singur imobil astăzi chiriaşi sau toleraţi indiferent de data când nu au devenit proprietari, dar până la promulgarea acestei legi, se vor putea muta în casa lor în tot timpul aplicării legii de faţă, cu condiţiunea de a o locui ei şi familia lor şi a da în schimb celui evaluat în aceeaş localitate locuinţa lor, afară de cazul când au fost adăpostiţi provizoriu undeva.

Cei cari nu pot fi evacuaţi

De la această regulă se exceptează următoarele categorii de chiriaşi :

Funcţionarii publici şi funcţionarii instituţiunilor puse sub controlul Statului aflaţi în funcţiune la data promulgării legii de faţă, sau soţiile lor, precum şi păinţii acestor funcţionari, în cazul când locuesc împreună, funcţionarii particulari, cu un salariu de maximum 2000 de lei lunar, inclusiv toate accesoriile, pensionarii Statului, judeţelor, comunelor şi instituţiunilor puse sub controlul Statului, profesorii şi profesoarele particulare, având un titlu academic, meseriaşii şi muncitorii manuali, medicii, advocaţii, inginerii şi arhitecţii, ziariştii şi scriitorii membri ai societăţii „Scriitorilor Români" şi artiştii membri ai sindicatului Artelor frumoase, şcolile şi instituţiunile de cultură, precum şi artiştii teatrelor, invalizii, orfanii, văduvele de război şi foştii ostatici internaţi de inamici, dacă toţi aceştia, afară de invalizi, orfani şi văduve de război, nu vor fi vândut sau închiriat imobilul lor din localitate după 23 Aprilie 1920, în care ar fi putut locui şi în care caz chiar şi aceştia vor putea fi evacuaţi.

Proprietarii ai căror chiriaşi se găsesc în această din urmă situaţiune nu vor fi obligaţi a se muta ei înşişi în imobilul lor.

Dacă se dovedeşte că vreunul din chiriaşii cari se arată în alineatul de mai sus, că nu pot fi evacuaţi, au un venit net personal mai mare de 250.000 lei anual, provenit fie din capitalul imobiliar rural sau urban, fie din acţiuni sau creanţe, fie din şleipuri, vapoare ori exploatăţiuni petrolifere, vor continua şi ei să se bucure de prelungirea contractelor, însă în cazul când nu se vor putea înţelege cu proprietarul asupra cuantumului chiriei, ea va fi fixată de instanţa judecătorească competinte, ţinându-se seamă de valoarea locativă a imobilului sau apartamentului şi de situaţiunea materială a chiriaşului.

Proprietarii cari sunt funcţionari publici, la data depunerii acestei legi la Senat, (27 Martie 1923), pensionari, invalizi sau văduve de război, şi stau cu chirie sau sunt toleraţi, precum şi acei proprietari cari stau la hotel vor putea intra în casele lor, împărţind locuinţa cu chiriaşii prevăzuţi în excepţiunile de mai sus, când justiţia găseşte că aceasta este cu putinţă, fără ca ei să se poată prevala mai târziu de dispoziţiunile literei c. de sub art. 2 din lege.

Cine nu beneficiază de prelungire

Funcţionarii şi lucrătorii de ori ce categorie din serviciul Statului, judeţelor sau comunelor cărora li s'a dat sau li se va mai da dreptul de chirie în natură, fie în imobilul proprietate a administraţiunii respective, fie închiriate în acest scop şi cari funcţionari sau lucrători au pierdut această calitate prin demisiune, punere la retragere, licenţiere, destituire sau permutare, nu pot invoca beneficiul prelungirii contractelor de închiriere acordat chiriaşilor, ei sunt obligaţi să evacueze imobilul pe data încetării funcţiunii sau pe dată permutării lor.

Sunt supuse sporului de chirie prevăzut la paragraful de mai sus şi contractele de închiriere în curs încheiate sub imperiul decretelor-legi anterioare şi ale căror termene expiră după 6 Mai (23 Aprilie st. v.) 1925.

Se asimilează cu hotelurile şi deci nu se bucură de prelungirea contractelor, pensiunile de familie cari au mai mult de 10 camere de locuit.

Intre „proprietarii toleraţi" de cari se vorbeşte mai sus, sunt cuprinse şi acele persoane cari, în virtutea funcţiunii lor, sunt adăpostite provizoriu într'un local al Statului, judeţului sau comunei.

Taxele comunale, pentru ridicarea gunoiului, pentru apă, etc. precum şi curăţitul coşurilor, sunt în sarcina chiriaşului.

In cazuri de conflict.

Termenul de recurs în casaţie este de 15 zile dela pronunţare când partea a fost prezinte şi de la comunicare când hotărîrea a fost pronunţată în lipsa sa.

Judecata se va face de urgenţă, cu precădere şi fără drept de opoziţie.

Nedepunerea înlăuntrul termenului de recurs a motivelor de casare va atrage respingerea recursului.

Chiria pentru semestrul Aprilie 1923 va putea fi valabil plătită în termen de o lună dela promulgarea acestei legi.

Se suprimă alineatul 7 de sub art 3 din vechea lege în următoarea cuprindere: „subînchirierile de camere mobilate nu intră în această dispoziţiune".

Se suprimă sancţiunea prevăzută în prima parte a art. 3 din lege.

Congresu' avocaţilor din România

El va avea loc la Oradea-Mare în primele zile ale lunii Aprilie

Cu alte ocazii ne-am mai ocupat de congresul dela Oradea al avocaţilor proiectat de multă vreme şi amânat mereu până astăzi din cauza pregătirilor mari ce se fac pentru a-i asigura proporţii cât mai mari.

Arătasem, că congresul amânat mai pe urmă pentru luna Mai, se hotărâse pentru ultimile zile ale lui Aprilie. Odată cu luarea acestei hotărâri s'au accelerat pregătirile şi s'au repetat adresele de invitaţie către barourile din ţară. Răspunsurile la adresele acestea au venit din mai multe oraşe ale ţării, dar nu atâtea câte se spera.

In ultimul timp însă interesul pentru congresul dela Oradea a crescut şi a contribuit la aceasta în mare parte şi ultimele dispoziţiuni ministeriale luate în privinţa avocaţilor şi practicanţilor. Se pare că în urma acestui fapt şi în urma stăruinţelor depuse de comitetul organizător, ţinerea congresului a devenit posibilă mai curând decât se plănuise. S'a intervenit deci la Bucureşti şi decanul baronului din Oradea, întors acum din Capitală, că congresul se va ţinea în primele zile ale lui Aprilie, la o dată care va fi anunţată zile acestea.

Suntem încunoştiinţaţi totodată, că vor participa la congres şi d-nii miniştrii Constantinescu şi Mo oiu, în afară de d-l Florescu, ministrul justiţiei, care va prezida congresul. Conferinţa avocaţilor dela Oradea-Mare va avea astfel o însemnătate mult mai mare de cât se crezuse, fapt pentru care comitetul organizator şi-a manifestat încrederea, că vor participa la ea reprezentanţi ai tuturor barourilor din ţară.

Răspândiţi „Infrăţirea"

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 764 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Duminecă 1 Aprilie 1923.

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Spre unificarea definitivă

De ce nu se va putea modifica constituția țărei românești?

După obstrucția ei înverșunată în parlament și pe stradă, opoziția s'a reîntors iarăși la Cameră și Senat pentru... a protesta din nou contra marelui act național al votărei constituției.

Nu știm dacă după această protestare ea se va reîntoarce iarăși în parlament pentru a protesta până la sfârșit împotriva legiuirilor ce se vor mai statornici pentru bunul mers al statului românesc.

Ori cum va fi, aleșii națiunei vor continua fără preget munca lor, ducând la bun sfârșit nu numai o „bună" activitate dar o activitate creatoare în toate domeniile vieții noastre de stat.

Deocamdată, pe lângă alte opere de ordin secundar, parlamentarii noștri au la activul lor opera cea mare, fără de care nu se putea concepe o viață națională românească, fără de care nu se putea concepe unitatea statului român.

Păream, cum am spus-o adesea, un conglomerat de mici state, o țară-mozaic, condusă la fiecare nouă schimbare a aspectului geografic de o altă legiuire.

N'aveam nimic unitar în închegarea noului stat, afară de armată, care supraveghia la menținerea biruinței ei strălucite, repurtate anii trecuți.

Risipită prin toate ținuturile noui și vechi ale României mari, ea singură mai putea da certitudine străinului, că la Cluj și la București este același stat, că amândouă aceste orașe ascultă de aceiași conducere comună.

Sub raportul unității legislative, statul nostru însemna cu mult mai puțin, decât însemna Germania bunăoară, în vechia alcătuire a Europei. In afară de unele deosebiri, de ordin cu totul secundar toate statele vechei Germanii erau cârmuite nu numai de același autorita te supremă, dar și de același legiuire unitară, care-i dă aspectul unui corp compus din organe cu meniri deosebite dar conlucrând toate pentru binele întregului.

Fără o constituție care să reprezinte obălduirea supremă, în cadrul căreia să se miște și să vieze întreaga noastră activitate națională, statul nostru, înfăptuit prin jertfa atâtor sute de mii de soldați, părea o înjghebare pripită, o construcție șubredă și trecătoare, care nu prezinta nici de formă o garanție de durabilitate.

Toate provinciile noui se guvernau după legi aparte, ale căror dispoziții nu se îngrădeau de nici o lege fundamentală, de nici un regulator care să chezășuiască buna mers al oricărui mecanism.

Se putea spune cu drept cuvânt că în Ardeal stăpânea constituția ungurească, dacă ea se putea numi astfel, iar în Basarabia vechile ucazuri țariste, care dădeau acestei provincii românești o fizionomie parcă deosebită de restul ce lorlalte provincii românești.

Nu arareori, din cauza acestei anomalii condamnabile, se întâmplau curioase contradicții între deosebitele feluri de guvernământ. Astfel nu în puține rânduri, s'a întâmplat ca justiția ardeleană să pronunțe condamnări la moarte, deși Constituția vechiului regat nu admitea această pedeapsă.

Cu alte cuvinte nu se ținea socoteală de constituția românească, atunci când ea intra în conflict cu legile din noile provincii. Sau și mai lămurit, în noile provincii domnea legile foștilor dușmani, foștilor opresori.

O constituție nu nouă, cum se spune, dar o constituțiune, care să cuprindă sub puterea ei toată țara românească se impunea neapărat deci. E de mirat, cum lucrul acesta n'a fost observat mai întâi de guvernările trecute, înainte de a se porni la oricare operă de unificare.

Dar însfârșit, ceiace a întârziat atâta, a prins în cele din urmă ființă.

Lacuna a fost umplută. Temelia vieței sociale din România întregită a fost pusă. Până la unificarea legislativă completă, ni s'a deschis dinnainte drumul orientărei vieții noastre viitoare. Știm încotro mergem știm până la ce margeni, legile viitoare, comune tuturor locuitorilor României-Mari ne vor permite să ne mișcăm.

Constituția României-noui era o necesitate națională. Iar svârcolirile opoziției, nu-i scade întru nimic însemnătatea. Democratismul ei înnaintat îi garantează o perpetuă durabilitate.

Și numai democratismul acesta o va apăra de cei cari fără s'o cunoască, se arată gata să-i aducă modificările lor. Modificarea cere cercetare amănunțită, cere aprofundare. Și aprofundând-o articol, cu articol, — alineat cu alineat, adversarii ei se vor putea convinge în cele din urmă, că orice știrbire a ei n'ar însemna decât doar știrbirea demnității noastre și a tăriei noastre naționale.

14 Martie 1877 — 27 Martie 1923

Puțini vor fi știind că în ziua în care Senatul a votat Constituția României Mari se împlineau exact 46 de ani de când, la 14 Martie 1877 (st. v.) România și-a proclamat independența. E o fericită coincidență pe care d. M. Pherechide, venerabilul președinte al Senatului, a ținut s-o sublinieze pentru a pune și mai mult în evidență însemnătatea actului prin care România întregită a fost înzestrată cu un nou așezământ constituțional.

Împrejurarea aceasta dovedește mai mult ca orice că poporul român se găsește în plină desvoltare a energiilor lui naționale. Măsurând drumul făcut în cei 46 de ani înțelegem și mai bine valoarea națională a actelor pe care le săvârșim astăzi. De la independența proclamată la 14 Martie 1877, am ajuns, după 46 de ani, la înfăptuirea României Mari.

Ce dovadă mai strălucită s'ar putea aduce despre puterea de ascensiune a poporului românesc?

Dar amintirea actului istoric de acum 46 de ani era necesară nu numai pentru a pune față în față două momente mari din istoria desvoltării noastre naționale și pentru a mări astfel încrederea în puterea de viață a neamului nostru, ci și pentru a arăta încă odată că toate marile realizări de astăzi se razimă pe sforțările micei Românii de ieri. Era într'adevăr necesar să li se amintească unor anumiți oameni politici că România nu începe de abia de la „hotărârile de la Alba Iulia", ci ea are o existență ceva mai veche decât și-o închipuie onorabilii domni din „comitetul de o sută". La obârșia României de azi se găsesc sacrificii și eforturi pe care nimănui nu-i e îngăduit să le uite oricât de mari și covârșitoare ar fi înfăptuirile la care suntem chemați să asistăm astăzi.

Pentru că nimic din ceia ce facem astăzi nu ar fi fost cu putință fără munca acelora cari, acum o jumătate de veac, au întemeiat statul român.

Unirea principatelor române, întemelerea dinastiei și războiul pentru independență sunt actele istorice hotărîtoare din cari, după o jumătate de veac, avea să răsară România Mare de azi.

Și, de aceia, votându-se noua Constituție, trebuia să se amintească și munca înaintașilor cari, creind România mică de ieri, au pregătit înfăptuirea României Mari de azi.

Căci cu cât vom înțelege mai mult toate sacrificiile și toate silințele din care a resultat clădirea noului stat român cu atât și râvna noastră de a o păstra și întări va fi mai mare.

Pacificarea Orientului

CONFERINȚA DELA LONDRA

Lucrările experților. Propunerile turcești. Acordul s'a realizat în privința clauzelor militare, teritoriale, politice și judiciare. Clauzele economice înfățișează mari dificultăți

Experții interaliați cari s'au întrunit la Londra spre a considera contra-propunerile turcești în urma tratatului de la Lausanne, au isprăvit dezbaterile asupra concluziilor și în curând vor ține ședința plenară.

Faptul că deliberările asupra contra-propunerilor turcești, atât de amănunțite, s'au terminat așa de repede, dovedește că experții au lucrat cu o iuțeală extraordinară și într'un perfect acord. Natural că experții au lucrat în secret. Bonnar Law a declarat că, ar fi fost să se facă un pas foarte greșit dacă s'ar fi dat publicității desbaterile cari s'au făcut asupra contra-propunerilor turcești înainte de rezultatul final. La sfârșitul întrunirei se va da un comunicat, aprobat de către guvernele aliate și o notă comună care va fi supusă guvernului turc.

Examinarea clauzelor teritoriale, politice și judiciare s'a terminat, ajungându-se la un deplin acord. Se speră că și discuțiunea clauzelor economice și financiare se va termina zilele acestea printr'o înțelegere care să realizeze concilierea tuturor intereselor în joc.

Contra-propunerile turcești.

Discuția care se urmează acum la Londra între experții interaliați are ca obiect contra-propunerile făcute de Adunarea națională dela Angora la tratatul de pace elaborat în conferința din Lausanne.

Aceste contra-propuneri ridică o mulțime de chestiuni ale căror lacune se găsesc la locul în care aliații, în proectul lor de tratat, au înscris clauzele economice.

Guvernul turc cere ca aceste clauze să fie deslipite de tratat.

Aliații nu vor accepta această disjungere. In această privință trebuie să precizăm ceiace s'a petrecut la Lausanne în ședința de seară dela 4 Februarie. Către sfârșitul acelei zile sufocante, care s'a terminat prin plecarea lordului Curzon, clauzele economice părură a fi, o clipă, ultima și singura piedică. Pentru a îndepărta obstacolul, delegații Franței ar fi fost gata să accepte combinațiunea următoare: să se semneze imediat tot restul tratatului, înainte de plecarea lordului Curzon, iar pe urmă s'ar fi procedat la redactarea definitivă a clauzelor economice, în așa fel încât ele ar fi fost anexate tratatului și ratificate odată cu el. Dar delegațiunea turcă nu voi să răspundă la această sugestiune care de altfel își pierdu aproape imediat utilitatea, căci Ismet Pașa și-a retras adeziunea je care o dă duse formulei d-lui Montagna, pentru reglementarea garanțiilor judiciare și atunci a apărut o altă piedică pe care o crezuseră toți eliminată. Prin urmare nu este nici o rațiune pentruca clauzele economice să fie deslipite de tratat acum.

Clauzele financiare.

In ceiace privește clauzele financiare, guvernul turc propune numeroase modificări. Unele dintre ele lasă să răzbată o neîncredere instinctivă împotriva organizării actuale a datoriei publice.

Turcii privesc consiliul datoriei otomane ca un vestigiu de ceiace a fost regimul Capitulațiilor. Ei se tem de influența lui politică și se simte că Turcii ar voi să se debaraseze de el. De asemeni, cu toate că s'au mărginit doar să despartă clauzele economice cari conțin stipulațiuni relative la concesiunile străine, se simte că Turcii au o neîncredere instinctivă pentru toți concesionarii — sau cel puțin pentru toți aceia cari au făcut afaceri bune în Turcia. Franța a fost totdeauna împotriva oricăror inovații care ar fi transformat consiliul datoriei într'o instituțiune politică Trebuie să admitem că este o datorie pentru toți concesionarii străini de a se adapta mentalității Turciei noui, dacă voesc să continue a lucra pe teritoriul turc. Nimeni nu se cuvine, deci, să aibă o ostilitate preconceputăfață de aspirațiile Angorei.

Dar în legătură cu aceste chestiuni se pun câteva întrebări. Turcia nouă înțelege să conlucreze cu Europa, cu care va face pace, pentru a'și exercita acțiunea în Asia, unde are atâți reprezentanți, sau, dimpotrivă, voește, în ciuda păcii, să continue a înfrunta Europa și a goni din Turcia pe toți Europenii? Intre aceste două politici, guvernul dela Angora are de ales. Dacă Turcia va stărui în lupta ei împotriva Europenilor, acum când independența ei politică și economică nu mai este amenințată, ea va rămâne o națiune mică. Dacă însă ea se va apropia de Europa și va voi să exercite o acțiune eficace și cu adevărat civilizatoare în Asia, ea va putea redeveni o mare putere. In cazul acesta însă Turcia va trebui să-și organizeze înăuntru colaborarea cu Europenii.

Pacea în Orient, în înțelesul unei opere de civilizație și de progres, operă atât de necesară și atât de importantă din punct de vedere al dezvoltării unei vieți civilizate în Asia Mică pentru toate populațiunile ei, pacea depinde de politica pe care o va adopta Turcia. Și nu numai pacea, dar însăși viitorul imperiului otoman.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Sărbătoarea aero-năierilor

Locuitorii Clujului se vor fi mirat eri de mulțimea aeroplanelor care străbăteau văzduhul, venind în grupuri războinice dinspre Someș-Sat. Ne vor fi atacat din nou ungurii, se vor fi agitat iarăși banderile hortiste, și-au arătat din nou armatele sovietice flamurile roșii, pe malul celălalt al Nistrului? se vor fi întrebat cu drept cuvânt pașnicii noștri concetățeni.

Nici una, nici alta. Grupul de aviație sărbătorea solemnitatea depunerei jurământului de către noui recruți. Minunată solemnitate! Ai fi crezut mai de grabă, o sărbătorire a aerului, a văzduhului, a cuceririi cerului în care până acum locuiau numai zeii, de către întrepida minte omenească.

Soldații strânși în cerc jurau cu glasul lor puternic, ieșit din sute de piepturi, secondând cuvintele comandantului lor, inimosul maior Enescu.

Și jurământul se înălța clocotitor spre cerul deschis ca un zâmbet, însorit de razele vesele ale dimineței de primăvară.

Aeroplanele puse în linie au început să duduie năprasnic, învlind deodată din imobilitatea lor de mașini. Soldați voinici le țineau, ca pe niște cai mărăvoși.

Apoi rând pe rând au pornit în goana lor viforoasă în drum către soare.

I-am văzut, unul după altul, pe bravii aviatori plecând pe drumul necuprinsului. In curând namilele de fier s'au transformat în jucării mici care se dau tumba printre nori, se întreceau la fugă prin văzduh, se lăsau spre pământ în învârtituri de burghiu.

Două din ele s'au tot dus în sus până ce-au biruit puterea ochilor noștri. Păreau două muște, ce-și făceau curte: pe urmă le-a înghițit căscătura amenințătoare a infinitului.

Târziu, când au scoborât în cercuri elegante, spre platoul aerodromului mi-an reîmprospătat în minte imaginea homerică a carelor zeești ce făceau naveta cu vești și încurajări între Olimpul tunătorului Zeus și vitejii dela Troia. M'am apropiat șovăitor de cei doi mesageri ai divinilor nemuritori. Și de sub capișonul ca de scafandru, a apărut întâi fața zâmbitoare a plutonierului Anghel Vassiliu, apoi figura nepăsătoare par'că dupâ o ispravă ca ori care alta, a locotenentului Adrian Bădescu. Am pus degetul pe ei să văd dacă sunt într'adevăr aceiași cari plecaseră. Doar oamenii ăștia veniau dela cinci mii de metri, de deasupra pământului!

La urmă s'au făcut câteva tururi aeriene și cu invitații. Noroc că atunci când mai, mai, că-mi venise și mie să-mi încerc curajul, am fost rugați să amânăm pentru altădată. Riscam să înghet, (o, nu de ce credeți D-v. !) dar pentrucă n'aveam decât un pardesiu subțire pe mine. Și se zice că pe — „acolo" e tare răcoare. In schimb a sburat unul dintre reprezentanții lui Dumnezeu, cum a intitulat d-l maior Enescu pe preoții ce-au oficiat serviciul religios. Probabil Sfinția Sa s'a simțit foarte aproape de Atotputernicul. Mie, vă spun drept, cu toată credința mea în ce le sfinte, apropierea asta nu-mi prea place. Prefer pământul tare, sub picioare...

NOMOFILAX

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Literatura română în Cehoslovacia

Nu fără surpriză întâlnim dela un timp în ziarele cehoslovace tot mai des literatură românească tradusă în limba vecinilor noștri.

De altfel sunt mulți cehoslovaci cari ne vorbesc limba, o studiază, o aprofundează. Dintre aceștia d-șoara dr. Jindra Flaishanzova ne-a cercetat adesea pe la noi prin țară, desăvârșind opera începută cu atâta temei de profesorul Jarnik, tatăl și fiul extinderea relațiilor culturale româno-cehoslovace.

Intr'un număr recent din ziarul Slovensky Denník din Bratislava, d-șoara Flaișhanzova publică traduse în limba slovacă admirabila schiță a lui Ion Ghica, „O nuntă acum o sută de ani" și nuvela atât de românească a lui Creangă „Soacra cu trei surori". In acelaș număr d. Ian Smrek, dă o frumoasă traducere în vers slovac a poeziei „La noi" a d-lui Goga.

ECOURI

Două recorduri

48 ore la biliard și 24 ore de dans

S'anunță din Londra, că doi membri ai Clubului din Wentworth au stat la biliard 48 ore fără întrerupere, făcând amândoi mii de puncte.

La Marsilia, profesorul de dans Iammy a dansat 24 ore, 4 minute și 5 secunde și anume 16 ore și 25 minute cu eleva sa d-șoara Tref și restul cu altă d-soară Chaix.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Un scriitor uitat

Emil Gârleanu

Zilele acestea a avut loc la Ateneul din București, comemorarea unuia din scriitorii, a cărui operă ignorată în timpul scurtei sale vieți a fost acoperită după moarte de gloria contimporană a multor scriitori, inferiori mult ca talent lui.

E vorba de Emil Gârleanu, mort în floarea bărbăției la 36 de ani, victima unei boale care nu iartă niciodată.

Prieten cu Mihail Codreanu, pe când acesta devenise autorul „Diafanelor"; Ofițer la început, Gârleanu s'a înstrăinat tot mai mult de cazarmă de când împărțindu-și ceasurile între salonul marelui Xenopol și biroul D-lui A. C. Cuza, începuse să scrie sub încurajarea lor, poezii, epigrame si nuvele tipărite în „Arhiva" de la Iasi, apoi cronici teatrale ia „Eveniment" sub pseudonimul de Emilgar și ținea conferințe gustate de public în aula Universității ieșene.

Dușmănit de Xenopol pentru că n'a lăudat în public, glasul „inspirator" al Risiei și de generalul Iarca, fiindcă îndrăznește să scrie stihuri „la gazete", Gârleanu s'a văzut deodată mutat în târgul prăfos al Bârladului, unde înființează revista literară „Făt-frumos", închinată cuvântului naționalist de la „Sămănătorul", strângând în jurul lui pe tinerii scriitori: Tutoveanu, A. Mândru, Becescu-Silvan, Corneliu Moldoveanu, etc. Anii grei de mai târziu în București, ca administrator la „Neamul Românesc". apoi la „Convorbiri critice" nu l'au oprit se scrie, deși boala se agravase mai ales din cauza luptei ce-a avut s'o ducă împotriva adversalilor, ca director al teatrului din Craiova, post încredințat lui de ministrul de instrucție A. C. Arion în 1912.

Pe cât de zbuciumată i-a fost viața, pe atât de îngăduitoare, de înduioșătoare i-a fost opera. S'a zis cu drept cuvânt după caracterul dominant al nuvelelor sale că Gârleanu a fost poetul înduioșării.

Cu o lume de inspirație limitată la mediul burghez mijlociu, Gârleanu ne-a dat în schițele și nuvelele sale o vibrație emotivă, care redă nu numai psichologia personagiilor sale, ci evoacă și sentimentul umanitar ce se află în fiecare din noi.

„Bătrânii", „Cea dintâi durere", „Intr'o noapte de Mai", „Odată", „Schițe din război", „Nucul lui Odobac", ne prezintă tipuri de bătrâni boeri moldoveni — dispăruți astăzi, oameni simpli dar cu atitudini limpezi, copii tăcuți dar cu simțiri profunde, ființe în durerate, slabe în fața loviturilor sorții, personagii și scene care în adevăr trezesc în noi sentimentul înduioșării.

Iar în „Din lumea celor cari nu cuvântă", Gârleanu reușește să stilizeze admirabilul instinct al vieței animalelor. Schițele acestea prin simplitatea elegantă și coloritul viol al stilului, prin misterioasa înțelegere a vieței gâzelor dau scrierei lui Gârleanu o valoare necontestată în proza românească. Ar fi de datoria celor ce alcătuiesc manuale didactice de limba română, să țpuie la îndemâna copiilor din primii ani de liceu în locul povestirilor traduse din limbi streine, aceste minunate schițe ale lui Gârleanu, care vor avea darul să le deschidă sufletul și să-i apropie mai mult de viața naturei. Vor aduce măcar prin aceasta un omagiu discret, unui scriitor al cărui talent l'au recunoscut prea puțin în viață.

Ay.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

SARAH BERNHARDT

Zilele trecute a încetat din viață la Paris cea mai mare actriță și cea mai superbă încarnație a tragediei contimporane, Sarah Bernhard, care a stăpânit scena lumei nu mai puțin de 60 de ani.

Viața ei s'ar putea zice cu drept cuvânt că se confundă cu istoria teatrului francez dela 1870 incoace, în care a fost cea mai fidelă interpretă a producțiunilor de literatură și artă dramatică.

Ca la toți oamenii mari, care lasă urme adânci în civilizația lumei e interesant de știut viața copilei Sarah Bernhardt și modul cum i s'a desvoltat vocațiunea pentru scenă.

Tatăl protestant și mama evreică, au încredințat pe mica Sarah unei mânăstiri de călugărițe, unde după o severă educație religioasă, urma ca mai-târziu să fie botezată.

Atmosfera de tristețe a mânăstirei nu i-a plăcut, dar când află de moartea tatălui său fu cuprinsă de o melancolie adâncă, care o hotărî să rămână între zidurile reci ale mânăstirei, jertfindu-și altarului, frageda ei tinerețe.

Imensa catedrală, cântecul orgei, viața sfinților și patimele mântuitorului o îndreptau din ce în ce mai mult către misticism, când o împrejurare neprevăzută o smulse de lângă altar.

La o serbare, ținută în fața arhiepiscopului Parisului și a părinților elevilor, Sarah Bernhardt, jucând în o piesă ocazională, scrisă de una din maici, a impresionat adânc prin talentul ei pe toți spectatorii și chiar pe arhiepiscop, care o îndemnă să părăsească mânăstirea pentru a se inscrie la conservator.

Cu multă greutate și după multe lacrimi consimți să facă primii pași spre scena, care avea să-i răspândească gloria în toate colțurile lumei și unde chiar dela admitere a fost relevată de cei mai de seamă autori ai timpului.

Elevă a maestrului Prevost, când termină conservatorul Sarah Bernhardt, devine timida camaradă a artiștilor dela Comedia Franceză.

Debutul și l'a făcut jucând rolul lui Philaminte în „Femmes savantes" de Moliere și în mica piesă "Le passant" a lui Fr. Copée unde interpretă pe Zonetto.

Debutul ei a fost un adevărat eveniment în lumea teatrală a Parisului și critica a recunoscut în unanimitate marele talent al tinerei Sarah Bernhardt, demnă urmașe a fragedei Rachel.

Fiind prin excelență reprezentanta ce mai desăvârșită a eroinelor din teatrul pompei și al fastului, atât prin jocul cât și prin vocea și dicțiunea ei, care nu lăsa niciodată să se piardă măcar o silabă din cuvântul rostit chiar în șoaptă, Sarah Benhardt a fost parcă anume creiată pentru rolurile în stil mare din tragedia contimporană, reprezentată prin Dumas, Legouvé, Sardou și Rostand.

Aceștia i-au dat prilejul să devie celebră în rolurile Adriennei Lecouvreur Fedorei, Tosca, Cleopatrei, Frou-frou, Theodore, în Dama cu Camelii, L'aiglon etc.

Prietena celor mai de seamă personalități artistice din toate părțile lumei, Sarah Benhardt își făcuse un cenaclu ilustru, din care a pornit gloria lui Victorien Sardou și mai ales a lui Rostand care și-a citit în salonul ei „La princesse lointaine", „La Samaritaine" și „L'aiglon".

Divinizată, sărbătorită, acoperită de flori în toate turneurile ei prin lume, Sarah Benhardt a fost o adevărată ambasadoare a frumuseței limbii, literaturei și a spiritului francez.

România a avut și ea prilejul s'o vadă jucând pe scena teatrului, începând de prin anii 1880 — 1890 fiind „modelul" dela care s'a inspirat cunoscuta noastră artistă Aristizza Romanescu. Marea prietenie ce ne-a arătat-o e legată atât de înțelegerea artei, cât și de colaborarea și camaraderia marelui artist de Max, cu care și-a serbat împreună multe triumfuri de scenă.

*

Teatrul liber al lui Henri Becque, Emile Fabre, Brieux, care au adus în arta dramatică franceză pe André Antoine, și pe Gabriel Robinne, în Italia pe Eleonora Duse au întunecat puțin succesele aceleia, care întârziase prea mult pe scenă într'o epocă când „manierismul" ieșise de la modă pentru a face loc vieței de toate zilele, care zbuciumă gândul și încălzește și inima.

Dragostea pentru teatru a făcut-o însă să rămâie pe scenă chiar după amputarea piciorului, în urma unui accident întâmplat a cum câțiva ani.

Juca în teatrul ei propriu piese scrise anume pentru ea, în care n'avea voie să umble.

Ultima piesă jucată de ea a fost „Gloria" de tânărul Maurice Rostand, fiul lui Edmond Rostand, în care avea tocmai rolul ce simboliza gloria. — Acum câteva luni mai repeta încă rolul neînțelesei soții a unui intelectual, pe care avea să-l interpreteze în ultima dramă a lui Sacha Guitry „Un sujet de roman", dar o sincopă smulgând-o din repetiții, a ținuit-o în pat unde și-a găsit moartea, după amare suferințe.

Alături de Eleonora Duse în dramă și de Adelina Patti în cântec, marea Sarah este în adevăr una din cele mai mari glorii ale teatrului contemporan, personificând în lumea întreagă prin turneurile triumfale, tragedia franceză.

Noi, românii care am avut cinstea s'o sărbătorim de atâtea ori, învăluiți în farmecul creațiunii ei artistice, simțim aceiași durere ca și francezii pentru pierderea aceleia ce rămâne „la grande Sarah" și unindu-ne în doliul nostru cu mama noastră soră de gintă, vom purta veșnică amintirea ce ne leagă și de celebritatea și de prietenia ei.

ACCELERAREA LUCRARILOR
de aplicare a reformei agrare în Ardeal

Odată cu venirea primăverei, lucrările de expropriere şi de împroprietărire în Ardeal au reînceput cu o mai mare intensitate decât în anul trecut.

Ministerul de agricultură a trimis Directoratului General din Cluj în senzul de a se accelera cât mai mult lucrările de aplicare a reformei agrare în Ardeal, în aşa fel ca exproprierea să fie terminată cel mult în două luni.

Din tot terenul expropriabil din tot Ardeal până acum au fost expropriate şi deci definitiv trecute pe seama statului mai mult de trei sferturi.

Dacă până acum exproprierea n'a putut fi terminată aceasta se datoreşte faptului că în timpul ernei lucrările de măsurare şi eşirea la faţa locului n'au fost posibilă.

Cu toate acestea, comisiunile de expropriere în baza planurilor moşiilor şi-au continuat lucrările şi în timpul iernei — însă nu în măsura cerută. Încă de acum o lună aceste comisii au început să lasă pe teren pentru a face măsurătorile necesare la faţa locului şi în baza planurilor care erau deja lucrate.

Pentru ca toate lucrările de aplicare a reformei agrare în Ardeal, atât în cele ce privesc exproprierea cât mai ales în cele ce priveşte împroprietărirea, să poată fi accelerate, pentru ca cel mai târziu la toamnă ţărăminea ardeleană să poată ajunge în posesiunea loturilor ca i-se cuvin, Ministerul de agricultură a intervenit pe lângă Ministerul de Justiţie pentru ca acesta să dubleze numărul magistraţilor necesari comisiunilor locale şi judeţene de aplicare a reformei agrare. Ministerul de Justiţie a hotărât să trimită în Ardeal un mare număr de magistraţi din Vechiul Regat pentru ca astfel lucrările de expropriere şi împroprietărire să poată fi accelerate.

Tot în vederea acestui scop s'a hotărât dublarea numărului inginerilor măsurători şi sporirea diurnelor acestora.

In acelaş timp, pentru ca toate recursurile şi revizurile ce sunt de competinţa Comitetului agrar de pe lângă Ministerul agriculturei din Bucureşti să fie cât mai grabnic şi definitiv rezolvate, s'a hotărât sporirea şedinţelor acestui comitet.

Acestea sunt măsurile luate de guvern până acum pentru ca reforma agrară să fie cât mai iute desâvârşită şi în Ardeal.

Discuţiunea bugetului pe 1923
Proectul de buget pe anul 1923 în discuţia Camerii. Constatările raportorului

Camera a început discuţia bugetului pe cele 9 luni ale anului curent, dela 1 Aprilie — 31 Decembrie.

Au luat parte la discuţie deputaţi din majoritate şi din opoziţie. Din partea opoziţiei au vorbit D-nii Ţoni, Pistiner, şi dr. Konnert ca reprezentant al saşilor. Nici unul n'a făcut o critică întemeiată economiei proectului budgetar, ci s'au mărginit să critice părţi din buget. Cuvântările lor n'au fost nici un moment la înălţimea operei pe care încercau s'o discute. Neputând să critice fiindcă budgetul actual este minunat întocmit şi nevoind să-l aprobe fiindcă ei înţeleg că în calitate de opozanţi trebuie să atace orice act al guvernului oricât de folositor ar fi ţării, oratorii opoziţiei s'au mărginit să aducă învinuiri neîntemeiate şi critici foarte slab argumentate.

Din partea majorităţii au vorbit d-ni Constantinescu-Bordeni şi Oswald Racoviţă, ambii arătând condiţiunile admirabile în care se înfăţişează noul buget şi aducând omagii ministrului de finanţe pentru munca pe care a depus-o în folosul consolidării financiare a statului şi pentru chibzuinţa pe care a avut-o în întocmirea budgetului viitor.

S'a dat apoi cuvântul raportorului budgetului, d-lui deputat N. Bălănescu care în cuvântarea rostită a făcut constatări întemeiate cu privire la chestiunile cari prin politica financiară inaugurată de dl Vintilă Brătianu şi prin budgetul prezentat Camerii, rod strălucit al acestei politici, se găsesc soluţionate sau pe calea soluţionării.

Bugetul pe 1923 este un buget real care nu s'a lucrat după notiţe în biurouri, ci la faţa locului şi după studii serioase. Este singurul baget din Europa de după războiu, care se soldează excedent, a spus dl Duca, ministru de externe.

Acest fapt dovedeşte cât de bună a fost politica financiară a guvernului şi cât de cuminte este întocmirea bugetului. El trebuie să ne bucure şi să ne umple de mândrie.

Prin creşterea continuă a veniturilor, creştere care se datoreşte ordinei restabilită în toate domeniile activităţii statului, măsurilor de ordin financiar şi economic luate de guvern, îmbunătăţirii mijloacelor de transport, normalizării vieţii economice şi financiare, s'au putut spori cheltuelile în raport cu nevoile, fără ca acestea să întreacă veniturile ci păstrându-se disponibilităţi pentru cheltuelile extraordinare şi de refacere.

Armatei i s'au afectat noui credite pentru o mai bună înzestrare cu ce-i trebuie, instrucţiunei publice i s'a sporit bugetul pentru construcţii de şcoli, material didactic, îmbunătăţirea situaţiunei materiale a profesorilor şi ajutorarea elevilor. Deasemeni ministerul de comunicaţii şi-a văzut bugetul sporit cu sume considerabile pentru a se intensifica transporturile prin refacerea materialului şi prin noui construcţii de linii ferate pentru a lega Ardealul cu vechiul Regat.

S'au prevăzut sume pentru mărirea soldelor ofiţerilor şi ale funcţionarilor statului. Iar în ceiace priveşte despăgubirile de războiu s'a afectat suma de 300 milioane ca un prim ajutor pentru desdaunarea celor păgubiţi.

Dl. raportor a arătat că impozitul asupra îmbogăţiţilor de războiu a fost cercetat de dl Vintilă Brătianu şi comisia bugetară, cari s'au declarat pentru, însărcinând comisiunea să cerceteze modalitatea aplicării lui.

Bugetul pe 1923, calculat pe 9 luni, este cel dintâi buget perfect echilibrat, rezultat al unei politice financiare cumpătate şi chibzuite şi al unui studiu îndelungat.

Opera guvernului
şi agitaţiile opoziţiei
Noua situaţie politică. Atitudinea guvernului. Caracterul Constituţiei. Opera de refacere a guvernului.
— DECLARAŢIUNILE DLOR I. G. DUCA ŞI G. MÂRZESCU —

Succesul Parlamentului de ordine şi realizări faţă de „opoziţia unită şi turbulentă constitue cel mai important eveniment politic din ultima vreme. In lupta dintre cele două elemente opuse, ţara s'a declarat în întregime pentru partidele cari s'au consacrat muncei spre binele comun, fie în opoziţe, fie la guvern.

Prin votarea, sancţionarea şi promulgarea Nouei Constituţii se pune capăt tuturor agitaţiunilor opoziţioniste şi se creiază după cât se pare o nouă situaţie politică, în care raporturile dintre partide vor trebui să capete alt aspect. Fără îndoiala că această modificare de situaţie nu se va produce brusc. Partidele opoziţiei unite, partidul naţional şi partidul ţărănist au nevoie să-şi mascheze înfrângerea, şi nu vor capitula decât în faţa tenacităţii blocului de ordine pe care îl opune guvernul şi partidele parlamentare.

In raport cu această situaţie „Adevărul" a avut buna inspiraţie să ceară părerea domnilor G. Mârzescu şi I. G. Duca, cei doi binecunoscuţi fruntaşi liberali, membri ai Cabinetului actual.

Vorbind despre situaţia politică actuală, domnul Mârzescu, ministrul muncei, sănătăţii şi ocrotirilor sociale, a făcut următoarea declaraţie cu privire la atitudinea opoziţiei:

„Intrucât s'a schimbat situaţia? Pentru ce ne-am impresiona mai deosebit astăzi, în faţa Constituţiei, de atitudinea partidului naţional sau de aceea a partidului ţărănist? Cu toate inconsecvenţele şi variaţele, această atitudine nu este una şi aceeaş cu atitudinea de acum cinci luni, dela deschiderea sesiunii ordinare sau cu aceea de acum un an dela începutul guvernării noastre, cu prilejul validărilor?

„In decursul unui an, decâteori aceste partide n'au intrat şi n'au eşit din parlament? Decâteori nu ne-au contestat dreptul de a guverna, decâteori n'au contestat legalitatea parlamentului, decâteori nu ne-au ameninţat şi nu ne-au insultat? Că ameninţările şi injuriile schimbă de accente, că violenţele se prezintă sub deosebite forme şi aspecte, nu importă. Ele se repetă azi faţă de noi, după cum s'au încercat sub guvernul trecut şi după cum se vor încerca sub toate guvernele viitoare, dacă aliaţii puterii nu vor face parte din ele.

„Ameninţarea cu revoluţia, cu întrunirile din Ardeal, nu sunt mai grave de cât ameninţarea de acum câteva luni cu convocarea adunării dela Alba-Iulia; interpelarea anunţată eri nu este mai deosebită de cât abţinerea dela Incoronare, de cât demisia d-lui Mihalache dela 1920, decât cuvântările rostite în toamna trecută la „Dacia" sau în parlament; broşura pentru străinătate anunţată de d. Bujor este pereche cu cartea neagră pentru alegeri, anunţată tot pentru străinătate".

Cu privire la atitudinea guvernului şi a ţării:

„Pentru ce ne-am emoţiona mai mult astăzi de cât eri! Nu este nimic nou în mijloacele de luptă a acestor partide, aşa că rămânem neclintiţi în faţa lor, după cum am rămas neclintiţi şi până acum. Vom parcurge tot atât de hotăriţi, drumul sigur al guvernării noastre, aşa cum l'am parcurs şi până aci. Constituţia României întregite va fi votată şi va fi în viitor, ţara şi poporul românesc, de încercările disolvante ale acţiunilor regionaliste şi anarhice".

Şi mai departe:

„Şi până ce presa, ostilă guvernului, va isbuti să convingă şi să formeze opinia publică revoluţionară — dacă cumva are interese s'o facă — să ni se erte să constatăm: campaniile ce ea duce au strict valoarea opiniunilor personale ale acelora ce o conduc.

De aceea stăm nestrămutaţi la locurile noastre, convinşi fiind că avem sprijinul tuturor conştiinţelor româneşti".

Dl I. G. Duca, ministrul de externe, priveşte lucrările din punctul de vedere al realităţilor create. Dsa caută să pătrundă în intimitatea lor şi să tragă logic o concluzie.

Astfel întrebat dacă noua Constituţie va corespunde nevoilor democratice ale vremii, Dsa a făcut următoarea judicioasă caracterizare:

„Fără îndoială că da. O constituţie care pe lângă drepturile larg democratice din orice altă constituţie modernă, mai cuprinde exproprierea subsolului şi exproprierea pădurilor, nu poate fi privită de nici o minte nepărtinitoare ca o constituţie antidemocratică.

Aşa fiind, poporul acesta care mai presus de toate are bun simţ, pricepe lesne că fundamentul campaniei opoziţiei este şubred şi ca atare o priveşte cu nepăsare.

Iar când mai vede că în această luptă, aşa zisă democratică şi naţională d-rul Lupu stă braţ la braţ cu dr, Mişu Cantacuzino, Gr Filipescu cu Stere, Mihalache cu Pavlică Brătăşanu şi Vaida cu Plesnilă, acela, bun simţ îl spune că în faţa lui nu are nobila coaliţie a conştiinţelor indignate, ci vulgara coaliţie a doritorilor de putere".

Şi s'a oprit la următoarea concluzie:

Conciuzia mea e simplă Svârcolirile neputinţei vor dispare şi opera noastră rodnică va rămâne.

De altmintiri ar trebui să se ştie odată pentru totdeauna că noi nu suntem la putere ca să ne jucăm.

Noi am luat greaua răspundere a guvernării de azi ca să consolidăm ţara întregită.

De la o asemenea operă nu ne pot distrage nici nerăbdările interesate ale unora, nici superficialele agitaţiuni ale altora.

Noi ne-am urmat şi ne vom urma liniştiţi drumul. Un singur lucru ne-ar putea descuraja: constatarea că nu reuşim în sarcina pe care ne-am impus'o.

Dar când abia în 14 luni de guvernare, continuă d-l Ducă am isbutit să restabilim situaţia financiară a statului mai presus de aşteptările celor mai optimişti, să îmbunătăţim simţitor mijloacele de transport, să ducem la bun sfârşit în tot cuprinsul României Mari reforma agrară, să acoperim ţara cu localuri şcolare, să reîntroducem ordinea în toate administraţiile, să stârpim permisele, să punem capăt ministerelor de afaceri şi samsarlâcuri, să unificăm serviciile publice, să pregătim toate marile legi organice, să votăm Constituţia şi să înălţăm în afară prestigiul României — când am obţinut toate aceste rezultate nu ne îngrijim de svârcolirile nimănui, fiindcă avem constituţia că opera noastră a reuşit.

După cum se vede în ambele declaraţii ale celor doi miniştri, se păstrează cel mai desăvârşit calm, proba evidentă a conştiinţei datoriei împlinite. Opera guvernului se va sevârşi peste toate agitaţiunile sterile şi neputincioase ale opoziţiei turbulente, părăsită de mult de toate simpatiile ţării.

A. R. G.

Dela Teatrul Naţional

Sâmbătă 31 c. „Văpaia".

Se repetă „Căsătoria Silită" de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu. Virgil Vasilescu, etc.

O frumoasă sărbătoare a aviaţiei

Depunerea jurământului recruţilor din grupul V aviaţie. Serviciul religios Jurământul. Cuvântările dlor maior Enescu, comand. gr. V aviaţie şi general Florescu. Defilarea. Sborurile. Vizitarea aerodromului Masa comună

Ieri a avut loc la aerodromul dela Somes-sat solemnitatea depunerii jurământului de către recruţii grupului V. aviaţie, de sub comanda domnului maior Enescu.

Solemnitatea a început la ora 10 dimineaţa. Trupele erau aşezate în careu; avioanele îşi îndreptau boturile cutezătoare spre cer.

La solemnitate au luat parte autorităţile civile şi militare, diferite personalităţi ale Clujului, magistratura, presa, etc.

Am remarcat pe domnii general Florescu, domnul Petrini, dir. agriculturei, colonel I. Marinescu, lt.-col. Tătărescu cu doamna, locotenent-colonel Oprescu, Ştefănescu, prefectul judeţului, Popovici, prefectul poliţiei, Bianu, inspector general al siguranţei, Praporgescu, preşedintele Tribunalului Cluj, maior Eliad, comandantul pieţii, etc.

Serviciul divin. Cuvântările

La ora 10 dim. solemnitatea s'a început cu oficierea serviciului divin, după care recruţii au depus jurământul, fiecare rostind formula obişnuită, în faţa avionului. Jurământul s'a rostit în limba română, şi maghiară de către recruţii unguri.

Serviciul divin a fost oficiat de preotul gr.-or. Demian Ion şi de preoţii romano-catolici Ion Varga, reformat Muzsnai Nicolae.

După depunerea jurământului domnul maior Enescu, comandantul grupului, a rostit o însufleţită cuvântare arătând însemnătatea actului de jurământ. Din clipa când au jurat credinţă Regelui şi ţării, tinerii recruţi au devenit soldaţi. Şi soldaţi, ei sunt datori ţării tiinţa lor, toată energia lor sufletească şi fizică.

Dl maior Enescu şi-a încheiat cuvântarea strigând Trăiască M. S. Regele şi aducând un omagiu amintirii eroilor prin jertfa cărora s'a realizat România nouă.

Dl general Florescu, în numele dlui general Petala, comandantul corpului VI de armată, rosteşte o scurtă cuvântare arătând cari sunt datoriile soldatului şi stăruind asupra importanţei pe care o prezintă arma cea mai tânără aviaţia, pentru apărarea ţării.

Are loc apoi defilarea trupei, într'o ordine minunată.

Sborurile

După defilare, 14 aeroplane aşezate în linie îşi iau sborul.

Din asistenţă au sburat dnul Praporgescu, preşedintele Trib. şi preotul romano-catolic Ioan Varga.

Aeroplanele au aterizat apoi rând pe rând.

Vizitarea aerodronului

Condusă de dl maior Enescu şi de ofiţerii grupului. asistenţa vizitează apoi aerodronul: atelierele de motoare, de montaj, de reparaţii, de strungărie, de tâmplărie, de lemnărie de mână şi mecanică, şcoala de mecanici, dormitoarele soldaţilor, uzina.

Pretutindeni curăţenie şi ordine, dovezi ale unei munci interne şi ale unei conduceri energice şi pricepute.

Masa comună.

După vizitarea aerodromului a urmat o masă comună, amenajată în unul din hangare.

S'a rostit toasturi pentru armată, Rege, pentru aviaţie şi pentru grupul V, de către dnii maior Enescu şi Praporgescu, preşedintele tribunalului.

Dl căp. Ştefănescu ridică paharul în sănătatea dlui maior Enescu, prin a cărui energie şi muncă plină de suflet s'a înghegat şi s'a desvoltat un centru de aviaţie atât de bine organizat.

In timpul mesei şi după masă, muzica militară, cântecele şi jocurile, la care deopotrivă au luat parte soldaţii, ofiţerii şi invitaţii, au întreţinut o atmosferă de camaraderească veselie.

*

In legătură cu anchetele noastre la diferite instituţii din Ardeal, vom publica într'un număr viitor date şi constatări interesante cu privire la perfecta organizare a aerodromului şi a instalaţiilor sale realizate de grupul V de aviaţie.

In jurul exportului de vite

O desminţire a Ministrului de Industrie

In ziarul „Argus“ No. 2980 din 28 Martie a. c. se reproduce după „Neue Freie Presse“ din 21 Martie a. c. următorul comunicat:

„Inregistrăm o ameliorare a crizei provocată prin oprirea exportului de vite din România, prin faptul că guvernul român acordă pentru unele cazuri de cumpărături mai mari de vite permise speciale de export pentru „Austria“.

„Credem că ministrul de industrie şi comerţ va da lămuriri asupra acestui comunicat, indicând şi criteriul care este la baza acordării acelor permise speciale de export dacă afirmaţiunea ziarului vienez corespunde adevărului“.

Cu privire la cele de mai sus, ministerul industriei şi comerţului recunoaşte că i s'a cerut pentru Austria un export de trei mii de vite, care însă a fost refuzat pentru motivul că este nevoie să ne interesăm, în primul rând, de îndestularea consumului intern cu carne de vită şi simţindu-se lipsuri s'a dat în acest scop deciziunea ministerială No. 112,340 din 3 Martie 1923, prin care exportul de vite de orice fel a fost oprit cu începere dela 10 Martie 1923,

Asupra acestei suspendări, ministerul industriei şi comerţului nu a revenit în nici un caz şi prin urmare n'a acordat nimănui nici un permis special.

INFORMAŢII

— **Noul director al Arhivelor Statului.** Domnul Alex. Lapedatu, profesor universitar şi preşedinte al Comisiunei pentru organizarea arhivelor din Transilvania, a fost însărcinat, până la noui dispoziţiuni, să conducă, cu începere dela 1 Aprilie, direcţiunea generală a arhivelor statului din Bucureşti, în locul mult regretatului D. Onciul.

— **Legături directe de cale ferată cu Iugoslavia.** Din Belgrad se anunţă că se tratează între Iugoslavia şi România reluarea circulaţiei directe pe linia Becicherecul-Mare—Timişoara.

Terasamentul a fost cercetat de specialişti şi a fost găsit în bună stare, aşa că linia poate fi dată oricând circulaţiei.

Punctul vamal pe noua linie ar fi la Modoş.

— **Donaţii pentru construcţiile şcolare.** Domnul Istrate Micescu, decanul baroului de Ilfov, a făcut în scris, cunoscut ministerului de instrucţie că suma de 200.000 lei ce i se cuvine d-sale ca onorar în procesul acestui minister cu moştenitorii Mircea, o face donaţie ministerului în folosul construcţiilor şcolare.

— **Presa franceză şi cazul Joubert.** Ziarele franceze ocupându-se de cazul Joubert, aprobă măsura expulzării aceluia ce a răsplătit cu injurii ţara care l'a ospitalizat.

— **Concert de muzică de cameră.** Duminecă 1 Aprilie a. c. va avea loc în Sala Prefecturii, la ora 5 p. m. al IV-lea concert de muzică de cameră, dat de trio: Voileanu, Cionca, de Anghelis.

Bilete: á 20 şi á 5 lei (p. studenţi) la Librăria Ardealul.

— **Exportul petrolului românesc în Ungaria.** Ministerul de industrie şi comerţ din Ungaria a decis să înlesnească importul în Ungaria al păcurei şi petrolului românesc şi polonez.

De aceia cererea raţinărilor de petrol din Ungaria de a se majora taxele de import pentru produse petrolifere a fost respinsă.

— **Repartizarea datoriei fostei monarchii habsburgice. Tratativele de la Viena.** La Viena se urmează actualmente tratativele pentru repartizarea datoriilor fostei Austro-Ungarii asupra statelor succesoare.

Delegaţii cari participă la aceste tratative sunt: Bouniols, dr. Pion şi Dolzani din partea comisiei de reparaţiuni;

România e reprezentată prin dnii Antonescu şi Neculcea.

Cehoslovacia prin dnii: dr. Hladky şi dr. Brabenesc;

Italia prin dnii: căpitan Pizzighelli;

Jugoslavia prin dr. Swolka;

Austria prin dr. Bährenklau şi

Ungaria prin dr. Zsigmondi.

Desfiinţarea echipelor volante particulare de la C. F. R. Direcţiunea Generală C. F. R. constatând că mulţi dintre lucrătorii fabricelor particulare părăsesc lucrul pentru a se angaja la echipe volante, neglijând astfel reparaţiunile din atelierele fixe reparaţiuni ce se fac tot pentru C. F. R., s'au luat măsuri ca de la 1 Aprilie 1923, să se suprime lucrul prin echipe volante particulare.

— **Băile Sovata în stăpânirea statului. O fraudă.** Băile Sovata cu mari sedimente de sare au intrat definitiv în stăpânirea statului.

După legile ungureşti, ele au aparţinut statului maghiar, care le concesionase pe 99 de ani unui oarecare Ilieş, care în 1920 le-a vândut pur şi simplu ca şi când ar fi fost proprietatea sa unui consorţiu compus din d-nii Victor Bontescu, V. Deleu, şi I. Vescan, pe preţul de 3 milioane, intrând şi Ilies cu un milion de coroane, ca asociat.

Azi Statul a cerut judecătoriei din Mercurea Niraj, să verifice cărţile funduare. Procedându-se la verificare, s'a constatat frauda transmiterei proprietăţii Statului în mâinile particularilor.

— **Arestarea unui ziarist maghiar agitator.** Ziaristul ungur Kubán Endre, de la ziarul „Temesvári Hirlap“ din Timişoara, care dimpreună cu proprietarul acestui ziar. Pogányi Mihály, alimentează agitaţiile maghiarilor împotriva statului nostru, e acuzat pentru falş şi escrocherie şi ca atare a fost arestat şi înaintat parchetului.

— **Plata salariilor Corpului didactic.** In vederea sărbătorilor ministerului instrucţiunii a dispus ca plata salariilor pe luna Aprilie a membrilor corpului didactic să se facă înaintea Paştilor. Timpul fiind scurt, ministerul de finanţe a autorizat administraţiunile financiare, cu plata acestor salarii să se facă pe baze de state, urmând ca în cursul lunei Mai să se facă mandatele.

Cantina. In ziua de 3 Aprilie 1923 ora 16 se ţine licitaţie în strada Sulutiu 6 pentru arendarea cantinei regimentului 31 art. Felegvár.

De vrei să progresezi cu timpul să trăieşti cu vinul SZILÁGYI RÓZSLÁMI. 2332—3

— **Conflict bisericesc pe chestia atitudinei nunţiului papal Marmaggi.** Conflictul care a isbucnit între I. P. S. dr. Suciu, Mitropolitul unit al Blajului, pe chestiunea unui pretins amestec al Monseniorului Marmaggi, nunţiul papal, în afacerile bisericei ortodoxe, a luat în ultimul moment o întorsătură din cele mai serioase.

Se vorbeşte astfel, că guvernul român ar fi făcut intervenţii pe lângă Vatican ca nunţiul papal să fie rechemat, de oarece după informaţiunile date de către Mitropolitul Bălan, reprezentantul Papei în România susţine numeroşi propagandişti cari agită contra religiei ortodoxe, căutând astfel să producă lupte religioase în România.

— **Donaţia d-lui N. Iorga.** Confratele „Presa“ din Bucureşti publică în Nr. său de ieri ştirea că al N. Iorga a hotărât să doneze Statului casa d-sale din şos. Bonaparte împreună cu întreaga bibliotecă, documentele şi obiectele de artă ce cuprinde spre a se alcătui un adevărat institut cultural la dispoziţia studenţimei purtând numele de „Fundaţia N. Iorga“.

— **Cartea de Telefon** pe anul 1923, se găseşte de vânzare în Cluj la chioscul de ziare Stoniloiu. Preţul 30 lei.

— **„Cântarea României“ la Cluj.** Marea societate muzicală „Cântarea României“ de sub conducerea d-lui Marcel Botez, inspector muzical, va da în Dumineca Tomii, seara, în sala Teatrului Naţional local, un mare concert cu program alcătuit exclusiv din cântece române ti.

— **Congres studenţesc.** Preşedinţii soc. studenţeşti din Capitală, întruniţi Marţi dimineaţa au hotărît ţinerea unui mare congres studenţesc.

Se crede, că acest congres se va ţine chiar de Paşti.

In acest scop vor fi convocaţi în Bucureşti, toţi preşedinţii soc. studenţeşti din ţară şi dela şcolile speciale.

Dela Societatea ştiinţelor Medicale din Cluj

Şedinţa ordinară a Societăţei, Ştiinţelor Medicale va avea loc Sâmbătă 31 Martie 1923 la ora 5 pm. în Anfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Dr. Pop A. şi Dr. Popa: „Tumori ale tiroidei cu metastase osoase şi modulare“.
2. Dr. Popoliţa: „Un caz de sclerom. Sinusită maxilară de origină dentară“.
3. Dr. E. Ţeposu: „Prezentări de bolnavi“.
4. Prof. Dr. Mihail: „Prezentări de bolnavi“.
5. Prof Dr. Tătaru; „Prezentări de bolnavi“.
6. Dr. Kernbach: „Două cazuri de stenocardie“.

Secretar de şedinţă: Dr. Dragomir.

Târgul din Lipsca

Târgul de primăvară din Lipsca a fost anul acesta în cea mai mare parte, un insuces. Sosiseră vr'o sută de mii de oameni; în străzi a fost o mare îmbulzeală. Cea mai mare parte din vizitatori veniseră însă la Leipzig fără vre-o intenţie de cumpărare.

Printre expozanţi şi mai ales printre vizitatori erau germanii din Reich în primul rând, apoi Austriaci, Belgienii şi Francezii au lipsit complect. Anglia a fost slab reprezentată; tot aşa America, ţările nordice şi Olanda.

Cumpărătorii au fost în mare majoritate germani, apoi austriaci, şi un număr mic de supuşi ai altor state. Au lipsit mai ales cumpărători din ţări cu valută forte.

Principalul motiv al insuccesului târgului, a fost desigur ocuparea Ruhrului, căci cumpărătorii germani nu aveau curagiul de a încheia afaceri iar străinii s'au abţinut din diferite consideraţiuni: încertudinea situaţiei în Germania, grozava scumpete, chestia valutară. Şi preţurile urcate pentru locuinţă şi alimente în Leipzig au reţinut multă lume de a merge acolo, iar vizitatorii au scurtat şederea lor.

S'au făcut afaceri foarte puţine în maşini, industrie electrică, textilă de confecţiune, jucării şi încăl ţăminte. Mai animate au fost branşele parfumeriei şi porţelanurilor.

Ultima oră telegrafică

Neînțelegerile dintre „Sfatul negustoresc" și „Reuniunea comercianților și industriașilor români" din Cluj

Un acord care a căzut. Nu se mai face fuziunea. Cazul dlui Căciulă de la Camera de Comerț. Mai multe demisiuni.

Arătăm zilele trecute în coloanele ziarului nostru că între membrii Sfatului negustoresc și cei ai Reuniunei comercianților și industriașilar români din localitate intervenise o înțelegere în urma căreia se stabilise un acord. Era vorba de o fuziune în scopul căreia se luase o serie de hotărâri. Reuniunea comercianților și industriașilor români păstrându-și caracterul ei ca organizație, fuziona cu Sfatul Negustoresc, membrii ambelor organizațiuni conveniseră să aleagă în urma adunării generale un comitet printr'o singură listă comună.

Această operațiune urma să se facă peste câteva zile.

*

Acum două zile a intervenit însă un fapt de natură să sdrunsine acest acord care avea darul să aducă armonia între organizațiile noastre industriale din Cluj. Membrii Reuniunei printr'o înțelegere comună dăduseră mandat d-lui dr. Leon să arate în adunarea generală a Camerei de comerț care a avut loc în ziua de 28 Martie c., că situația d-lui Căciulă este incompatibilă cu situația de funcționar public, secretar al acestei camere, d-sa fiind apăsat de grave învinuiri pentru care a și fost deținut, iar afacerea se află actualmente încă sub judecata instanțelor judiciare.

La această acuzațiune membrii minoritari ai camerei de comerț au găsit o formulă prin care l'au absolvit pe d. Căciulă. Cu acest prilej s'a putut constata însă și lipsa de greutate a unor membri cari fac parte din Reuniunea comercianților și industriașilor români, cari n'au avut curajul că riposteze nimic.

Acest fapt a provocat în sânul membrilor acestei din urmă organizații o adâncă nemulțumire.

*

Nemulțumirea s'a manifestat aseară în mod concret, în adunarea comitetului. D-l Romanovici, directorul fabricei de bomboane „Unirea", unul din membrii marcanți ai acestei organizații a luat cuvântul în numele d-lor Leon și Evian, condamnând aspru atitudinea, pe care au avut-o membrii reuniunei în adunarea Camerei de Comerț în chestia d-lui Căciulă. D-sa a arătat, că cu asemenea atitudini dubioase nu se mai poate face acordul cu Sfatul Negustoresc și în consecință a prezentat demisia atât a d-sale cât și a acelora în numele cărora a vorbit. De notat este, că d-l Romanovici era desemnat pentru demnitatea de președinte al Reuniunei.

Desființarea direcțiunilor regionale Telegrafo-poștale din Ardeal

Pe ziua de 1 Aprilie c. direcțiunile regionale telegrafopostale din Ardeal se desființează, urmând ca prin această operațiune, serviciile de poștă și telegraf să funcționeze după sistemul din vechiul regat.

Prin desființarea direcțiunei regionale din Cluj, se înființează două inspectorate, unul cu sediul la Cluj și altul la Brașov. Aceste noi organe vor avea numai rolul de control. Inspectoratul din Cluj va fi condus de către d-l Ilia, actualul director regional.

*

Dela data de 1 April toate oficiile județene, devin sucursale ale oficiilor de reședință și cad direct sub administrarea și controlul acestora din urmă.

Prin noua organizare se realizează, în afară de o îmbunătățire a serviciilor de poștă și telegraf și o mare economie, căci toate oficiile județene fiind administrate de oficiile de reședință, nu mai au nevoe de personalul administrativ de până acum.

Acest personal va fi întrebuințat acolo unde necesitățile de serviciu propriu zis pentru poștă și telegraf vor cere.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universității

Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinemă Urania

Vineri nu este reprezentație.
Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Alegerea noilor episcopi

Eri dimineață, marele colegiu a ales lista noilor episcopi fixată de guvern. Prelații și parlamentarii basarabeni sau abținut dela vot. La Cetatea-Albă a fost ales părintele Cotlarciuc, bucovinean.

Manifestațiile antisemite din Iași

Miercuri noaptea a avut loc la Iași mari manifestații antisemite. După o întrunire ținută la Universitate, manifestanții au cutreerat cartierele evreești spărgând geamurile caselor și apoi s'au îndreptat spre locuința d-lui ministru Mârzescu unde asemenea au spart geamurile. Au fost arestați au această ocazie peste 60 manifestanți. D-l Mârzescu a plecat aseară la Iași pentru a face personal anchetarea.

Redeschiderea universităților

„Adevărul" afirmă din cercuri autorizate că guvernul a decis redeschiderea universităților la 16 Aprilie, Se vor lua măsuri severe pentru menținerea ordinei.

Greva avocaților din Ploești

Ploești. (Rador.) La deschiderea secțiunilor tribunalului din Ploești, decanul baroului a citit o declarație prin care avocații refuză să pledeze în semn de solidarizare până la satisfacerea situației materiale a magistraților. Apoi avocații s'au retras iar procesele au fost amânate din oficiu.

Nemulțumirile proprietarilor de Case

Ei manifestează ostil la locuința ministrului justiției

Proprietarii au manifestat aseară ostil la locuința dlui ministru Florescu, până aproape de miezul nopței. Cu această ocazie a fost nevoie desprezența procurorului general Mozgos și numeroși inspectori de poliție cari au menținut ordinea. Nu s'a semnalat nici un incident.

Sporirea tarifelor C. F. R.

Dela 1 Mai tarifele căilor ferate se vor spori atât la trenurile de călători cât și la transporturile de marfă, cu 33 la sută.

EXTERNE

Agravarea boalei lui Lenin

Moscova — Se anunță oficial că boalei lui Lenin s'a agravat foarte mult în ultimul timp.

Naufragiarea unui vapor bulgar. 85 înecați

Sofia. — Vasul comercial bulgar Tufia Maria a naufragiat din cauza unei explozii în aproprierea portului Burgas. Sunt 85 înecați.

*

Berlin. — Nici un demers german nu s'a făcut pe lângă Statele Unite în chestiunea Ruhr.

Chestiunea Ruhr-ului în discuția Camerii Comunelor.

Londra, (Rador) — Camera comunelor a dezbătut chestiunea Ruhrului cu toate că primul ministru care este bolnav, a fost absent. Fostul secretar al lui Loyd George și Edvard Grey a arătat că Germania este complect dezarmată iar adevăratul motiv al politicei franceze este dorința deslipirii teritorilor dela trupul Germaniei.

Această situație dacă va mai dura poate se provoace explozie. Apoi Asquith comentând declarațiile cancelarului german a întrebat ce mai urmărește Franța menținând ocupația. A răspuns pentru guvern ministrul Baldevin arătând că pericolul unei intervenții este prematur și s'a exprimat că el este încredințat că va veni momentul când serviciile Angliei vor fi deopotrivă de folositoare atât aliaților cât și Germaniei.

Intervenții pentru salvarea prelaților catolici condamnați în Rusia

Paris. — Ambasadorul american și episcopii germani au intervenit la Moscova pentru cruțarea prelaților condamnați la moarte. Deasemenea Vaticanul a intervenit, iar ziarul „Osservatore romano" a anunțat că a primit asigurări liniștitoare.

Ce va cuprinde enciclica de Paști a Papei

Paris. — Cablogramele anunță că enciclica de Paști a Papei intenționează să propue Franței și Germaniei ca să încheie un pact de neagresiune iar celelalte state să garanteze acest pact intervenind eventual contra agresorului.

Întrevederea între Mussolini, Jaspar și Seipel

ROMA, 28. — D. Mussolini a plecat la Milano pentru a se întâlni cu ministrul de externe belgian, d. Jaspar, și cu cancelarul austriac, d. Seipel, cu care va trata chestiunile economice ni litigiu. Se așteaptă sosirea la Milano și a ministrului de externe polon d-l Skrzynscki.

Grave turburări comuniste în Germania

BERLIN, 27. — Din Essen se anunță că comuniștii au provocat mari turburări în orașul Rothausen.

Comuniștii au pătrums în regiunea minieră Dolbus, unde au atacat cu focuri de armă pe mai mulți funcționari ai minelor.

In timpul incidentelor, au rămas un mort și doi grav răniți.

In fruntea acestei mișcări se află comunistul rus Silverberghier.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii.
2653

Intâmplări din Cluj

Agenţii poliţiei au arestat eri noapte pe individul Gavrilă Cozma, autorul unui furt de încălţăminte săvârşit în localitate. In timpul anchetei s'a constatat că numitul e i dezertor dela divizia 17-a Serviciul Cartierului (Oradea-Mare.)

Cu actele dresate a fost înaintat Comandurei pieţei.

Furturi

Femeia Moldovan Maria din str. Pata No. 24, a reclamat comisariatului 3 poliţienesc, că eri seară în lipsa ei de acasă, hoţi necunoscuţi s'au introdăs în locuinţă, de unde i-au furat haine şi obiecte casnice în valoare de 18 000 lei.

*

Locuitorul Androsovschi Ion din str. Pata No. 29 a reclamat poliţiei centrale că în noaptea de 26 spre 27 Martie a. c. i s'a furat din grajdul căselor sale un cal roib, înalt, pe care-l cumpărase în ziua acela.

*

Luni dimineaţă, la sosirea trenului din Braşov, în gara locală s'a furat d-nei Ana Stanciu din str. Fabricei No. 7, un cufăr cu haine, lingeria şi nişte bijuterii, în valoare de peste 35.000 lei.

Poliţia face întinse cercetări pentru prinderea hoţului.

Contravenient amendat

In şedinţa de eri a comisiei de locuinţe, funcţionarul vamal Fotache Anastasiu a cerut o cameră în apartamentul d-lui Francisc Halmay din str. Fericirei No. 5, cameră care în prezent este închiriată pentru suma de 900 lei unui domn I. Martin din Arad pe care proprietarul nu-l anunţase la biroul populaţiei.

Dl Prefect al poliţiei Valeriu Popovici, preşedintele comisiei constatând cele arătate mai sus a dispus amendarea chiriaşului ca unul care contravenise la legea Controlului străinilor, — rămânând ca actele să se dreseze ulterior.

Remarcăm faptul că în urma deciziei luate, dl I. Martin care n'are domiciliul stabil în oraşul nostru e lăsat să locuească tot în acea cameră, iar funcţionarul Anastasiu care locueşte de două luni la hotel a fost amânat pentru o altă şedinţă dacă îşi găseşte o nouă cameră.

Ştiri din Banat

Teatrul maghiar din Timişoara şi-a închis porţile.

Timişoara 26. — Ultima reprezentaţie a teatrului maghiar din localitate a avut loc ieri seară, Duminecă 25 crt. Reprezentaţiile au fost sistate de către consiliul nostru comunal, deoarece concesiunea directorului Szabo era făcută numai pentru până la 15 Martie, după care dată urma să vie o altă trupă, aceia a directorului Rona dela Arad.

Această din urmă reprezentaţia a trupei d-lui Szabo s'a terminat cu acorduri disonante. Trimişii direcţiunei financiare au sigilat cassa, deoarece direcţiunea teatrului rămăsese în restanţă cu plata dării către stat. Deasemenea actorii şi orhestranţii s'au întrunit imediat după primul act, cerând să li se plătească imediat onorariile, ameninţând cu grevă momentană. Representaţia nu a fost reluată decât după insistenţele repetate ale publicului.

O întrunire a proprietarilor de case.

Proprietarii de case din Timişoara au avut ieri dimineaţă în sala mare a primăriei, o consfătuire.

A vorbit dl avocat dr. S. Mateiu, dl Hajdu, preşedintele asociaţiei proprietarilor şi dl I. Gemeinhardt.

La urmă s'a votat şi s'a trimis ministerului de justiţie o moţiune, cuprinzând doleanţele proprietarilor,

In goană după o trăsură.

Locuitorul Iacob Sachman din comuna Bilied a trecut fără de voe peste trăsura căruţaşului Ion Neuman din localitate, sfărâmându-o Sachman, spre a scăpa de plata pagubei celui din urmă, a dat bici cailor, încercând se dispară însă poliţiştii Const. Monescu şi Alex. Bulboc, urcându se într'un automobil, l'au luat la goană şi l'au ajuns în apropiere de comuna Sân-Andrei: Sachman a fost arestat.

Politica germană în Orient

Anunţata vizită a lui Stines la Constantinopole a dat naştere la felurite interpretări în presa franceză.

Dat fiind legăturile economice şi militare cari au unit Germania şi Turcia înainte de războiu, vizita reprezentantului cel mai de seamă la Constantinopole, e interpretată ca un semn al reluării relaţiilor germano-turce.

Inainte de încheierea păcii Germanii voiesc să-şi asigure din nou debuşeul turcesc pentru industria germană, şi să contrabalanseze influenţa americană, care de pe acum îşi prepară terenul unor avantagioase concesiuni.

In primul rând, Stines voeşte să consolideze datoriile pe care Statul turcesc le avea contractate în Germania, încă înainte de izbucni rea războiului, propunând ca sume le vărsate să fie din nou învestite sub formă industrială în Turcia, materia primă şi mâna de lucru fi ind furnizate de Turcia.

Deasemenea se urmăreşte salva rea liniei ferate Constantinopol—Bagdad, destinată acelui „Drang nach Osten", atât de mult visat de Kaizer.

Planurile lui Stinnes nu se opresc însă aici. El urmăreşte să decidă Adunarea Naţională din Angora ca să respingă propunerea americană Chester, care vroia să preia asupra sa, refacerea Asiei Mici şi în special a Anatoliei.

Cum marii capitalişti germani în urma trucului cu deprecierea mărcii, au însemnate devize în valute tari, iată-i concurând chiar pe Englezi şi Americani.

Hugo Stinnes îşi anunţă sosirea în momentul deschiderii congresului naţional dela Smirna, înainte de a se fi încheiat definitiv acordul cu Americanii.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

„Ganz" şi soţul, societate electrică pe acţiuni, CLUJ
Depozit de tot felul de maşini electrice, reprezentantul lui
Ganz şi Danubius
Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.
Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA" spirt menthol-at este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

479-2 La Lloyd 1069
„Regele Pălăriilor"
au sosit
noutăţi în specialităţi de moda de domni

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter, Cluj
Str. Regina Maria No. 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Oferim pentru particulari şi armată
Paste făinoase
având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. Pentru fabricile interesate colofoniu grecesc în ori-ce cantitate.
Depozitele de Coloniale
PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26
Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Renumitele produse ale Casei
ROBERT BOSCH Stuttgart
ca: MAGNETOURI pentru automobile şi motoare stabile; BUJII, DINAMOURI, ELECTRO-MOTOARE, TROMBOANE ELECTRICE, FARURI & LANTERNE, etc.
precum şi toate piesele de schimb necesare se găsesc în depozit şi se vând en gros şi en detail la:
S. R. A. şi LEONIDA & Co. UNITE
Bucureşti, Calea Victoriei 53.
Reprezentant General pentru România Mare
precum şi la sucursalele şi agenţiile ei din:
Braşov: Str. Principele Carol 22 (Vamei)
Cluj: „AUTO-MECANICA", Str. Regina Maria 10
Timişoara: P. CORCEA FII, Strada Vasile Alexandri 5
Cernauţi: A. & I. RINTZLER, Strada General Zadic 2.
Craiova: V. ALEXANDRESCU, Str. Unirii 120
Sinaia: Sub Cazinou, Str. Căsărei 2
Bacau: „TECHNICA", Str. Bacău-Piatra 4
2690

Reclama este sufletul comerţului

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SUNT DE VÂNZARE următoarele mobile: un lavor de maion cu marmoră și oglindă, un garderob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt în bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fina crema pentru ghete

Adalbert Fischer & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE

Sufragerii, Dormitoare, căruciore pentru copii, în mare depozit.

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica: Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

CĂI NORMALE
CĂI INDUSTRIALE
CĂI FORESTIERE
CĂI pentru MINE și CARIERE
TRAMVAIE
etc.

„AFEB"

Societate Anonimă pentru Materiale de CĂI FERATE
Adr. Telegr.: AFEB
Telefon: 56/75
București, B-dul I. C. Brătianu No. 3,

Tablă, Fier, Oțel, Piese de schimb etc. pentru Fabrici de **LOCOMOTIVE** și **VAGOANE**

1891

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase) **la confecție LEPAGE Cluj**

Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

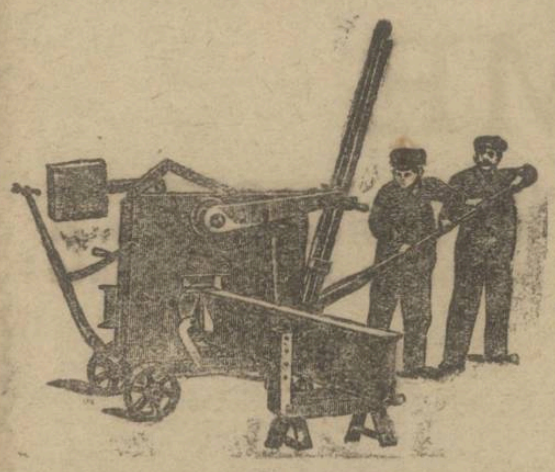

Magazinul de ferărie

BABOS & Co.

Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Avantajele sunt mari purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai dur... Acoperemântul n... nevoie de îngr... și reparare și e n... bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1888

Se capătă la **Fabrica de Eternit METEOR S. A.** Oșorheiu jud. Bihor.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși

La marele magazin special

Hercules „Baby"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Pălării! Pălării! Pălării!

Cumpărare ocasionala de paști

Faceți o probă **A. HOFF & Co.** Piața Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.

!! !!

Lloyd 1069 479-1

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Cum se va face împroprietărirea urbană

Ministerul de interne direcţiunea comunală, a făcut cunoscut tuturor primarilor comunelor urbane din toată ţara, următoarele instrucţiuni în vederea desăvârşirii operii de împroprietărire urbană.

Toţi acei ce vor cere împroprietărirea vor mai da pe lângă celelalte acte şi o declaraţie că n'au beneficiat de legea de împroprietărire agrară.

Lucrări de edilitate

Prin lucrări de edilitate la loturile ce se vând, se înţelege; trotuar, bordură de trotuar şi partea căruţabilă; conducta de apă şi canalul pe stradă; instalarea luminei, fie cu electricitate, gaz sau petrol, după împrejurări.

La preţuirea acestor lucrări se socoteşte mai întâi costul total şi se împarte pe jumătate la metrul liniar de faţadă pe ambele laturi ale străzii, ceeace cumpărătorului i-ar veni unu a patra din costul metrului liniar de stradă.

Costul acestor lucrări va fi repartizat în rate pe timp de 20 ani, atât cât este termenul de plata locului, se va putea plăti şi integral ori la epoci diferite prevăzute în contractul de vânzare şi înăuntrul acestui termen.

Cum se vor distribui loturile

Loturile de casă se vor da numai acelor categorii de împroprietăriţi cari domiciliază în comunele urbane. Cererile celor cari domiciliază la ţară nu se pot satisface.

In atribuirea loturilor se va ţine seamă de tabloul loturilor disponibile, aprobat mai întâi de ministerul de interne, de cererea cumpărătorului şi de posibilităţile materiale ale lui, de a clădi, iar repartiţia făcută se va înscrie într'un tablou indicându-se şi preţul de vânzare, care va fi stabilit de consiliul comunal, sau de comisiunea interimară, având ca normă de apreciere, media valorii terenurilor în ultimii 10 ani.

La tablou se va alătura o listă de cererile cari n'au putut fi satisfăcute, dimpreună cu reclamaţiunile ce eventual s'ar fi adresat primăriei.

Dacă terenurile disponibile nu vor putea satisface toate cererile acelora cari au îndeplinit toate condiţiile prevăzute de regulament, comunele sunt autorizate a se adresa ministerului de domenii (Casa de împroprietărire), spre a la ceda terenuri dinacele expropriate, din marginea oraşului, conform legii agrare, pe cari va crea cartiere noui avându-se în vedere desvoltarea economică şi industrială a oraşelor în viitor.

Condiţiunile distribuirii

Se pot da loturi de casă acelora cari nu posedă, în comuna în care domiciliază dela 14 August 1916, vreun teren clădit sau nu, sau să fi cerut împroprietărirea conform legii agrare.

Domiciliul dela 14 August 1916 se pretinde pentru toate categoriile de împroprietăriţi, cari liberi pe acţiunea lor, nu au fost forţaţi să părăsească localitatea pentru îndeplinirea unui serviciu comandat. Prin urmare, se excepteză dela acest principiu numai acei funcţionari şi militari, cari în urma numirilor, înaintărilor sau mutărilor în serviciu de orice fel au fost nevoiţi să părăsească localitatea sau garnizoana, fie în vechiul regat, fie în teritoriile alipite. Pentru aceştia, comunele sunt obligate a primi cererile şi a le satisface, bine înţeles, cu îndeplinirea celorlalte condiţiuni prevăzute de regulament, precum şi obligaţiunea să facă dovada că, în comuna de unde a plecat cea din 14 August 1916, sau în aceea în care se găseşte actualmente, nu are personal vreun teren clădit sau nu.

Comunele sunt datoare să ţie între ele corespondenţa necesară pentru aceste din urmă categorii, după indicaţiunile arătate de petiţionar şi sub răspunderea sa personală, în scopul completării acestor dovezi, aceasta numai când este o cauză de forţă majoră din partea petiţionarului, sau prea mare distanţă pentru care serviciul în care se găseşte nu-i poate tolera lipsa dela post.

Orfanii din răsboi, reprezentaţi prin mamă văduvă, au dreptul pe care l-ar fi avut tatăl lor mort pentru apărarea patriei, fie că acest drept este cerut de mama lor în calitate de tutoare legală, fie că în lipsa sa, această cerere este făcută de tutore; cu obligaţiunea de a nu mai avea vreo proprietate urbană ca succesiune la averea tatălui lor în localitatea în care ei domiciliază dela 14 August 1916.

Orfanii având drepturi personale ale tatălui lor, li se cuvine să-li se dea loturi, chiar dacă văduva a fost despărţită prin divorţ anterior morţii soţului.

Faptul că văduva cu orfani din răsboi are avere dotală sau remăritându-se a devenit bogată, nu împiedică pe fii săi orfani din răsboi ca să ia lotul de casă la care ar fi avut dreptul soţul său defunct.

Femeile văduve din răsboi, fără orfan din răsboi, nu li se dă prin lege vreun drept de a cumpăra loturi de case în condiţiunile arătate.

Prin cuvântul de funcţionar prevăzut în regulament, se înţelege şi femeia funcţionară care este în slujba Statului, judeţului sau comunei dela data de 11 August 1916. Funcţionara are dreptul la lotul de casă dacă n'are proprietate imobiliară în oraşul în care locueşte. Dota constituită prin justiţie, sau averea părintească ce i s'ar cuveni în succesiunea ascendenţilor, direcţi, se socoteşte ca averea personală, în cazul când se găseşte singură moştenitoare.

Funcţionara, care îşi urmează soţul în interes de serviciu, fie că acesta este funcţionar sau militar, are facultatea de a alege comuna unde vrea să se împroprietărească.

Ambii soţi funcţionari, militari sau demobilizaţi nu pot beneficia de odată de avantajele legii şi nu li se pot da fiecărule câte un lot.

Dispoziţiuni generale

Acelora, cari au dreptul prin lege de a li se vinde loturi de case şi în cazul când soţiile lor au avere dotală, nu pot fi înlăturaţi dela dreptul lor personal dacă dovedesc cu acte, că imobilul ce-l posedă în comună este dotal.

Comisiunea este în drept să excludă dela drepturile de împroprietărire pe petiţionarii din orice categorice dacă din acte rezultă că solicitatorul ar avea imobil urban în comuna respectivă. Asemenea sunt excluşi şi acela cari ar fi avut imobil rural în comuna respectivă, dar care l'ar fi înstreinat, după 17 Octombrie 1921, cu intenţiunea de a beneficia de avantajele acestei legi.

In cazul când autoritatea comunală ar fi înstreinat pe baza acestei legi, fie chiar cu aprobarea ministerului de interne, locuri cari nu făceau parte din domeniul privat al comunei de exemplu: grădini publice, pieţe, curţile instituţiunilor publice, etc., sau dacă loturile au fost înstrenate la persoane cari nu îndepliniau condiţiunile specificate în această lege, autorităţile comunale sunt obligate a se adresa fie justiţiei, fie ministerului de interne (după cazuri) pentru anularea actului de vânzare.

Dacă cel împroprietărit moare după ce a plătit acontul, sau prima rată, dovada vânzării — fiind astfel făcută — drepturile şi obligaţiunile asupra lotului atribuit le au urmaşii săi conform dreptului comun.

Dacă funcţionarul şi militarul împroprietărit, încetează de a mai avea calitatea cerută de lege (prin punere la pensie sau demisiune) mai înainte de a fi plătit acontul, neputând astfel dovedi vreun raport juridic cu comuna — va fi şters după tablou cu aceiaş formalitate cu care i s'a dat aprobarea — lotul rămas astfel liber se va atribui acelora din categoria din care a făcut parte primul împroprietărit.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Preţuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Virag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leővey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat şi cei şepte pitici" Reprezentaţie pentru copii cu preţuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leővey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III. No. 763 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Duminecă 1 Aprilie 1923.

Înfrățirea

R CLUJ 1. 211

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE: PE 1 AN pentru autorități . . 240 L. PE 1 AN . . . . 180 L. PE 6 LUNI . . . . . . 90 L. PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Rezolvirea chestiunei evreești

Prin felul cum s'a înscris în noua Constituție cetățenia evreilor, s'a dat o soluțiune definitivă acestei chestiuni, soluțiune care a fost primită cu satisfacție de reprezentanții evreilor în Parlament.

E încă o dovadă că pe de-asupra tuturor frământărilor și acțiunilor nejustificate și din partea adversarilor evreilor cât și a evreilor înșiși, guvernul și parlamentul au reușit cu toată nepărtinirea și obiectivitatea să ducă la bun rezultat rezolvirea chestiunei evreești, în spiritul democratic cerut de timpurile în care trăim.

Se impune deci și din partea noastră a românilor cât și a evreilor, noi cetățeni români, să ne dăm cu atât mai mult seamă de simțul răspunderei și de conștiința îndatoririlor ce le avem de aci nainte, față de opera de refacere și de consolidare națională a statului nostru.

Tinerimei noastre, care nu odată a dovedit că știe să-și iubească și să-și respecte idealul, îi dorim în primul rând o mai multă îngăduință și o pricepere mai largă a chestiunei evreești, a cărei rezolvare s'a înfăptuit fără a se jigni interesele superioare ale Statului.

Prezenta elementului evreesc la viața de sine stătătoare a statului întregit, departe de a-i nelinişti, ar trebui să deștepte noi energii și să îndrumeze cultura generației de astăzi și spre un alt spirit de ocupație, spre munca practică, al cărei teren atât de productiv face prosperitatea economică a țărei.

O țară în care țărănimea e împroprietărită, în care grija învățământului e din ce în ce mai dezvoltată și din partea conducătorilor și în masele largi ale poporului, nu poate să se teamă că va fi îngenunchiată pe tărâmul economic.

E adevărat că orașele care conduc și întrețin viața și manifestările culturale sunt în momentul de față acaparate de elemente streine, dar nu trebuie să uităm că cele 14 milioane de români, formează o majoritate covârșitoare la țară. Orientarea activității lor către industrie și comerț, înlesnirea pătrunderei elementului românesc la orașe e singurul mijloc de luptă, ca și orașele să ne aparție din punct de vedere economic.

Trebuie să avem o politică culturală de prevenire și nu de prigoană. Cucerirea orașelor nu implică cultivarea antisemitismului, care n'a prins în sufletul tolerant al poporului nostru, după cum n'au prins nici schizmele religioase.

Indreptarea trebue s'o așteptăm de la propriile noastre forțe, de la stăruința, de la dezvoltarea și încurajarea spiritului de întreprinderi, care formează baza propășirei economice.

Conștiința limpede a drepturilor noastre, cunoștința greutăților prin care am trecut și din care am ieșit învingători, vitalitatea poporului nostru ne dau deplină încredere în reușita și pe acest tărâm de activitate.

Dar, de îndată ce chestiunea evreiască a fost rezolvită, de îndată ce evreii au putința să trăiască ca frați în mijlocul nostru, ei sunt datorii să nu se mai constitue în minoritate cum au făcut-o până acum și să creadă că pot să-și câștige drepturi mai mari, prin sprijinul din afară.

Populația evreiască să-și caute punctul de sprijin exclusiv în hotarele și interesele statului democratic român, ocolind orice ar jigni sau provoca sentimentul de mândrie națională.

Conștientă că drepturile ce i s'a dat sunt pornite din sinceritatea și spiritul democratic al poporului românesc, sigur pe forțele lui și nu sub înrâurirea, sau datorită constrângerilor din afară, ca să aibă drept deviză cuvintele înțelepte ale învățatului Iorga: „Să dispară evreul cu două patrii, una pe care și-o iubește fără s'o locuiască, alta pe care o locuiește fără s'o iubească".

Obligațiunile sunt și mai mari pentru intelectualii evrei, din a căror minte trebuie să dispară predilecția pentru ideile și curentele disolvante, cât și izolarea de manifestările culturale și patriotice ale poporului românesc.

Asociații cu caracter minoritar ca „Uniunea evreilor pământeni", ziare prin care se încurajează sentimentul de izolare, nu-și mai au nici un rost să existe.

O orientare corespunzătoare intereselor țărei și dezvoltarea sentimentului de dragoste și înfrățire față de poporul român din partea populației evreești, mai ales în provinciile alipite trebuie să fie grija de căpetenie a intelectualilor evrei.

Dorind ca iubirea ce-o avem noi, pentru țară să treacă și în sufletul evreilor, ne așteptăm ca de aci înainte și evreii cetățeni devotați, să pue laolaltă cu noi o muncă și o râvnă egală pentru propășirea neamului românesc.

Intărirea Bisericei noastre

— Cu prilejul alegerii celor șase noui episcopi —

Intrunirea Marelui Colegiu electoral pentru alegerea a celor șase titulari chiemați să ocupe Scaunul de creștinească păstorire al celor trei episcopii vacante și celorlalte trei episcopii ortodoxe naționale nou înființate, s'a desfășurat într'o atmosferă de calm și înțelepciune specifică tuturor adunărilor de prelați. Ceremonialul sobru al solemnității era indicat de însuși scopul pentru care fuseseră chiemați să conlucreze reprezentanții Bisericei ortodoxe naționale și reprezentanții poporului mirean.

In istoria desvoltării noastre bisericești clipa de Joi este fără precedent. Biserica ortodoxă a fost pentru întâia oară în lunga ei viață pusă în fața necesității de a-și da dintr'odată șase prea sfinți episcopi. Trei din vechile noastre episcopii, rămase prin forța împrejurărilor fără conducători titulari, episcopia Romanului, cea mai veche dintre episcopiile vacante și una dintre cele mai vechi și glorioase episcopii ale Bisericei noastre ortodoxe, episcopia Buzăului, cu un trecut destul de glorios și episcopia Dunării de jos cu sediul la Galați — așteptau momentul când harul lui Dumnezeu se va coborî să lumineze mințile celor învredniciți a purcede la alegerea aleșilor întru păstorirea creștinească a poporănilor lor. Din binecuvântarea Proniei cerești, bunului creștin și român părintelui arhiereu Lazăr Triteanu i-a revenit episcopia Romanului, harnicului profesor și scriitor bisericesc, părintelui Gr. Niculescu, episcopia Buzăului, și părintelui arhiereu Iacob Antonovici-Bârlădeanu, episcopia Dunării de Jos.

Necesitățile nouelor noastre orânduieli naționale și creștinești ni-au impus creiarea celor trei noui episcopii: episcopia dela Cetatea Albă, episcopia de la Bălți și episcopia de la Constanța. Marele colegiu avea să hărăzească acestor noui stâlpi ai Bisericei ortodoxe naționale, conducători vrednici să creieze acolo o tradiție, în spiritul tradiției noastre culturale. Buna cumpăneală și înțelepciunea n'au lipsit nici la această însemnată alegere. Luminatul profesor și decan al facultății de teologie din Cernăuți, părintele N. Cotlarciuc a fost desemnat pentru episcopia, post înaintat al ortodoxiei naționale, de la Cetatea Albă; episcopul deja încercat întru creștinească păstorire de la Argeș a primit greaua misiune la a da cuvânt nou și înfățișare nouă Bisericei ortodoxe în nordul Basarabiei la Bălți, în locul său fiind ales prea cinstitul preot Vasile Duma ca episcop al Argeșului, iar la Constanța a căpătat împuternicire să meargă venerabilul paroh al Bisericei Amza din Capitală, părintele Ilie Teodorescu.

Biserica ortodoxă națională întărită cu spiritul luminat și puterea de muncă a nouilor episcopi aleși, va putea să pășească hotărît pe calea de propășire ce i se cuvine. Fie ca harul Domnului să stea necontenit în inima și gândul acestor noui și vrednici servitori ai săi.

C.

Monarhiștii austriaci în acțiune

Cele trei grupări monarhiste — Caracterul lor — Reabilitarea contelui Czernin — Manevrele legitimiștilor

Cu toată aparența de calm pe care o prezintă viața internă a Austriei de azi, copleșită de atâtea nevoi mărunte și grele, germanii de sud-est se agită și dau semne că nu au renunțat la viața monarhică decât siliți de împrejurări. Actualmente acționează în Austria trei grupuri monarhiste. In primul rând stă partidul monarhist condus de un oarecare Schager. Al doilea, care are în fruntea sa pe locotenentul Hoynigg, se întitulează „Partidul statului austriac"; iar al treilea sub conducerea unuia Wolf, este partidul legitimist. Până acum aceste trei grupe politice fac campanie separată. Considerații de ordin personal, mai cu deosebire ambițiunile șefilor și ale aderenților de căpetenie, îi împiedecă de a avea un permanent și mai strâns contact

Cine sunt monarhiștii

Unul din grupările amintite se compune în primul rând din oameni cari au aparținut fostei Curți imperiale, și cari ar fi bucuroși să regăsească splendorile trecutului. Alt grup se compune din particulari și în special din ofițeri superiori ale căror ambițiuni n'au încetat odată cu vechiul regim.

S'ar crede deci că în atari condițiuni cele trei grupări în chestie, au toate șansele să se sfâșie din gelozie. Astfel, cu toate că au acelaș scop, ele n'au parvenit să-și unească puterile de acțiune. Totuși se crede că acum vor putea realiza o fuziune în condițiuni mulțumitoare pentru toți.

Către o acțiune comună

Această fuziune ar fi rezultatul indirect al unei crime. Un lucrător, numit Birnecker, a fost găsit asasinat nu de mult, în a 13 circumscripție a Vienei. Ancheta a stabilit că e vorba de o crimă politică săvârșită prin instigațiunile grupului monarhist Hoynigg. Astfel stând lucrurile, gruparea a trebuit să se desființeze. Locotenentul Hoynigg a suspendat apariția ziarului său, *„Die Monarchie"*, iar aderenții săi au fost siliți să treacă la celelalte două formații monarhiste.

In fața nouei situații Schager a avut ideea unei concentrațiuni definitive. In acest scop a înființat un nou ziar *„Die Oesterreichische Nachrichten"*, care tinde să devină organul general al tuturor monarhiștilor de orice nuanță.

Subsidiile mișcării

In realitate acest ziar este publicat de către o asociațiune denumită *„Oesterreichische Zukunft"*. Această asociație își are sediul în palatul Berchtold, care e departe de a se bucura de o bună reputație. Acest palat adăpostește în realitate „Casino-ul Vienez" girat de un oarecare Prileszki, fost intendent al domeniilor imperiale. Casino-ul este cunoscut ca unul din cele mai odioase tripouri. Jocurile de cărți îi aduce, se spune, până la 10 milioane de coroane pe zi, mizele ridicându-se până la sume cari trec de un milion.

Acțiunea electorală

Gruparea Schager prepară pentru apropiatele alegeri o listă de candidaturi. Printre candidați se zice că va figura și contele Czernin. De câtva timp, contele Czernin nu era tocmai bine văzut de monarhiști, cari îl acuză că ar fi „trădat pe împăratul Carol". Se crede însă că el s'ar fi reabilitat, făcând printr'un intermediar, declarația bunelor sale sentimente monarhise. Astfel, contele Czernin a dat asigurări că a fost totdeauna un convins monarhist, și a recunoscut pe prințul Otto, fiul lui Carol, ca legitim pretendent la tronul austriac.

Impăcarea făcută, contele Czernin are toate șansele de a se vedea candidat, și... de a încerca o sdravănă cădere. Căci în fond populația nu se arată deloc entuziastă pentru partizanii Habsburgilor.

Pregătirile legitimiștilor

Aceasta nu împiedecă pe legitimiști să se reorganizeze. Până acum fostul colonel Wolf a fost șeful necontestat al partidului. Se poate spune chiar că el exercită o adevărată dictatură, păstrând vechile sale obiceiuri de ofițer austriac, deprins a porunci și a fi ascultat. El nu admitea nicio discuție și autoritatea se apăsa greu în balanța partidului.

Astăzi ex-colonelul Wolf se pare că a înțeles că, pentru a isbuti, gruparea sa trebue regenerată. Astfel s'a hotărât ca în comitetul de conducere să admită doi vice-prezidenți, din care unul să fie neapărat ieșit din rândurile muncitorimii. Wolf crede că prin această concesiune va putea atrage muncitorimea sub steagurile sale pentru a o duce triumfal la o victorie electorală. Campania e susținută de ziarul său *„Die Staatvehr"*, dar e îndoelnic că naivitățile publicate acolo vor aduce vre-o clientelă legitimiștilor.

In orice caz, chiar în cazul când fuziunea nu va putea fi realizată, cele două formații pretind că și-au împărțit atribuțiile. Grupul Schager operează în cercurile intelectuale, Wolf în massele proletare. Ceea ce e sigur, e că ambele partide monarhiste fac o încercare destul de grea.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Spiritismul şi soldaţii necunoscuţi

Mai demult ziarul „Tribuna" povestea că un „medium" italian a „chestionat" spiritul soldatului necunoscut. Soldatul a răspuns că se numea în viaţă Mario Figio, era locotenent în regimentul 32 infanterie şi a fost ucis având 24 ani de o schijă de obuz în lupta de pe Carso la cota 108. Ziarul adaugă că mama locotenentului, întrebată la domiciliul ei din Perugia, a confirmat cele spuse de medium. Adică numele, regimentul şi moartea fiului ei, nu şi că soldatul necunoscut ar fi chiar acela. Căci în cazul acesta s'ar fi putut isca bănueli asupra unei înţelegeri prealabile între mama lui Figio şi medium.

Dar în definitiv cam ce ar fi putut determina pe mama lui Figio să se înţeleagă cu medium-ul pentru a stabili soldatului necunoscut identitatea fiului ei? Gloria? Dar ea rămâne tot mamă de viteaz, chiar dacă nu fiul ei ar fi cel adus la Roma. Vre-o pensioară? Hm! Asta mai da, însă speranţe mari nu prea văd să se fi legat.

Mai rămâne ceva: ca mediumul să fi avut interes să i se confirme profeţia. In cazul acesta, pe lângă cele două posibilităţi de mai sus, mamei eroului îi revenea şi un beneficiu real, acordat la timp convenit de ghicitoarea cu acţiunile dintr'odată ridicate.

„Tribuna" spunea că lucrul acesta rămâne să fie stabilit. Dar se prea poate ca nici o complicitate să nu existe între cele două femei. Şi'n cazul acesta, ghicitoarea a spus adevărul.

Cum rămâne atunci cu soldatul? Căci numai e necunoscut. Se va aduce oare altul? Dar dacă-i va descoperi şi pe acesta darul supranatural al cetitoarei în mişcările mesei fără cuie?

Cred că în cazul acesta tot Figio, va rămâne sub monumentul ridicat memoriei tuturor camarazilor săi căzuţi pe câmpul de luptă.

Dar în cazul acesta se mai întâmplă ceva. Şi anume că spiritismul ia o întorsătură neaşteptată de veracitate. Eu, ca omul căruia îi place să se ţie de astfel de nimicuri şi să viseze cai verzi pe pereţi, aşi propune un lucru: s'o ia pe ghicitoare şi s'o ducă şi la Paris. Dar aşa pe neaşteptate, ca să n'aibe timp să se informeze cam ce soldaţi au căzut pe-acolo, de unde a fost desgropat soldatul necunoscut francez. Şi dacă-l descopere şi pe acesta, să ştiţi că e ceva. Indată aşi trece de partea spiriţiştilor.

Din păcate, propunerea mea n'o aud decât concetăţenii din Cluj!

Nomofilax.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Sâmbătă: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.
Duminică: Peste laduri de foc. O mare dramă fantastică.

Cinema Universităţii

Sâmbătă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.
Duminecă: Don Ramiro. O frumoasă dramă literară.

Cinema Urania

Sâmbătă: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.
Duminică: Dreptul pumnului. O fantastică dramă criminală.

Prietenia ceho-română

Comemorarea lui Urban Jarnik

„Liga Culturală" a ţinut să prăznuiască în mod deosebit memoria lui Urban Jarnik, marele învăţat, prieten şi cercetător al limbei şi poporului român, încetat de curând din viaţă.

Dintre admiratorii şi prietenii lui cari umpleau sala Teatrului Popular din Bucureşti, a luat întâi cuvântul dl profesor N. Iorga.

Insistând asupra cunoştinţelor filologice ale lui Urban Jarnik, în care n'are asemănare printre streini decât doar cu filologul Weigand, dl N. Iorga a arătat cu câtă minuţiozitate a ştiut Urban Jarnik să adune comorile graiului românesc, cunoscând de aproape poporul de jos unde limba românească îşi păstrează toată curăţenia ei.

Ca recunoştinţă pentru dragostea arătata poporului românesc, „Liga Culturală" a instituit o bursă anuală cu numele lui, care va fi acordată unui student meritos, doritor de-a face studii de slavistică la Universitatea din Praga.

Cuvintelor calde ale dlui Richard Tuffli despre viaţa lui Jarnik, consacrată legăturilor de prietenie dintre România şi Cehoslovacia, le-a răspuns în româneşte dl dr Emil Ott, consilier de legaţie şi dr Ferdinand Veverka, ministrul Cehoslovaciei la Bucureşti, care a mulţumit intelectualilor români pentru dragostea manifestată ţării sale.

In dorinţa ca amintirea lui Jarnik să fie o chezăşie pentru bunele relaţiuni dintre noi şi Cehoslovacia, urăm „Uniunei Ceho-Române" o cât mai largă activitate atât în domeniul artistic şi cultural, cât şi în cel economic.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Activitatea fundaţiei „Principele Carol"

Reapariţia revistei „Albina"

Am relevat de curând lăudabila iniţiativă a Fundaţiei „Principele Carol" de a înfiinţa în oraşele şi satele din Jud. Teleorman câte un cămin cultural. Biblioteci cu cărţi şi reviste, vor sta la îndămâna şcolarilor, iar în sălile de conferinţe ale acestor cămine, profesorii şi medicii vor face cu elevii, lecţii însoţite de proecţii cinematografice.

O altă măsură demnă de toată lauda, care priveşte mai cu seamă cultura sătenilor şi a muncitorilor dela oraşe, e publicarea mai departe de către fundaţia „Principele Carol" a revistei „Albina", întiinţată la 1897 de marele Spiru Haret.

Slova tipărită pe înţelesul poporului capătă din ce în ce mai mare însemnătate şi toţi acei cari înţeleg rostul ei vor putea să-şi spuie cuvântul în paginele „Albinei".

Noua alcătuire a Statului român, explicarea legilor a drepturilor şi datoriile cetăţeneşti, plugăritul, igiena socială, istoria şi aşezarea geografică a poporului nostru sunt atâtea chestiuni, care privesc de aproape educaţia culturală a ţăranului şi muncitorului român.

Urmărind acest scop, izbânda „Albinei" e sigură. Trecutul ei dealtfel e încă o încurajare pentru activitatea ei viitoare şi iniţiativa Fundaţiei „Principele Carol" va fi încununată şi de această dată de succesul, pe care-l merită cu prisosinţă.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Teatrul Naţional

Sâmbătă 31 c. „Vâpaia".

*

Se repetă „Căsătoria Silită" de Molière cu Dnii Stănescu-Papa, Neamţu. Virgil Vasilescu, etc.

Conferinţele „Astrei"

Chestiunea petrolului

Conferinţa de aseară a dlui I. Popescu-Voiteşti

In seria conferinţelor organizate la Universitatea locală de despărţământul Cluj al „Astrei" a vorbit aseară dl I. Popescu-Voiteşti, prof. univ. despre „Chestiunea Petrolului".

*

Din datele avute — spune Conferenţiarul — petrolul este cea mai căutată substanţă regeneratoare de energie, cea ce explică imboldul tuturor popoarelor pentru posedarea a cât mai numeroase terenuri petrolifere.

Care sunt şi de unde vin puterile energetice.

Isvorul primordial, generatorul prim e căldura. Importanţa soarelui e nemărginită. Viaţa însăşi e datorită energiei primordiale Calorifice provenită dela soare. Un alt isvor e şi căldura centrală a pământului. Plantele înpotmolite au fost sub influenţa căldurii centrale.

Definiţia petrolului e greu de dat: o soluţie de hidrocarburi cu hidrogen. Se găseşte în rocile eruptive, în sisturi cristaline şi roci sedimentare, deci pe toată suprafaţa pământului. Generalitatea petrolului pe pământ dovedeşte şi o cauză generală, deci o origină nesigură. In laborator s'a scos petrol din lemne, carne, untură de peşte, etc.

Ceea ce a făcut să se nască două teorii asupra originei petrolului: organică şi anorganică. Cea organică se subdivide în două; una care susţine că petrolul îşi are originea în plante şi alta care susţine originea animalică Geologul Mrazec hotărăşte că atât plantele cât şi animalele, dar numai micro-organismele.

Petrolul emigrând din adâncimi prin crăpături, a dat naştere la zăcăminte.

La noi zăcămintele se complică prin apariţia masivurilor de sare.

Zăcămintele sunt mai puternice acolo unde porozitatea rocei a fost mai mare, unde puterea de infiltrare a petrolului a fost mai dârză şi unde nu se găsesc infiltraţii de apă.

Azi nu numai lampantul se caută dar şi toate derivatele. Importanţa petrolului e considerabilă, căci nu există progres mecanic fără produse petrolifere.

De aceea lupta economică pentru dobândirea lui e foarte întemeiată. Se impune pentru acela caterenurile petrolifere să fie numai ale Românilor.

G. R.

✕ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✕

Mişcarea intelectuală în Franţa

Cele mai noui cărţi apărute

Professeur Néant (*Profesorul Néant*) de **Gabriel de La Rochefoucauld.** O carte plină de ironie. Eroul de La Varniére, trăeşte la ţară, plăcându-i femeile şi cărţile, dar mai cu seamă fiind mişcat de „misterul naturii". Se ocupă şi citeşte cu patimă toate lucrările relative la ştiinţele oculte, aşa că profesorului Néant nu'i e greu să'l hotărască a întreţine stabilimentul pe care el, profesorul Néant, îl întemeiase în Italia pentru studierea „misterului materiei".

De La Varniére sfârşeşte prin a-şi da seama de înşelăciune şi pleacă din institutul profesorului Néant.

Ajuns însă acasă, e cuprins de o nostalgie nedesluşită şi socotind că orice ştiinţă la început s'a folosit de şiretlicuri, îşi vinde casa, îşi orânduieşte afacerile şi se întoarce alături de profesorul Néant.

Autorul statorniceste, într'un stil elegant şi uşor, în trăsături juste şi pline de viaţă, figura acestui personaj — simpatic, — simbol al curiozităţii şi credulităţii omeneşti.

*

Réflexions d'un solitaire (*Reflecţiile unui singuratec*) de **Grétry.** Sunt gândirile marelui compozitor Grétry, retras din viaţa sgomotoasă a marilor oraşe la Hérmitage de Montmorency, sedus fiind de amintirea lui Jean-Jacques Rousseau pentru care avea o veneraţie adâncă.

Aceste reflecţii ale unui singuratic ating toate subiectele. Le simte vibrând sufletul arzător al unui om cinstit adânc iubitor de dreptate, adevăr şi frumuseţe.

*

Histoire de la littérature contemporaine (*Istoria literaturii contimporane*). de **René Salou.** Scrisă cu un real talent satiric, autorul preamăreşte simbolismul şi caută să mişşoreze gloria romancierilor şi poeţilor aşa zisului gen academic, al oamenilor prea cumpăniţi şi cu inteligenţa greoae. Autorul e un critic care are ca maximă vorbele lui Jacques Riviére: „Numi-ar fi greu, câteodată, să cinstesc pe Rimbaud ca cel mai mare poet care a existat cândva".

Adesea părtinitoare, totdeauna pasionată în elogii ca şi în defăimări, această lucrare nu-i opera unui istoric — căci istoria cere reculegere şi obiectivitate — ci a unui critic pătimaş, violu şi veşnic în ofensivă.

*

Renan et nous (*Renan şi noi*). de **Pierre Lassevre.** O lucrare remarcabilă şi atrăgătoare.

Autorul are cea mai profundă admiraţie pentru Renan, ceea ce il face să protesteze împotriva criticei „uşuratice" numind un articol de-al cunoscutului critic francez, Jules Lemaitre spiritual şi cam prost".

Lassevre pare deci să fie un om integru şi care nu se lasă intimidat de prejudecăţi.

Lucrarea are pagini îndrăzneţe şi tari asupra scolasticei, asupra misterului şi miracolului. In altele se analizează cu competinţă şi într'un chip agreabil relativismul istoric al lui Renan.

*

Le Grizzly de **J. O. Curwood.** E una dintre cele mai frumoase poeme de glorificare ale naturii, veşnic plină de farmec pentru firile simţitoare şi alese. Grizzly e marele urs al munţilor canadieni, marele singuratec, regele munţilor, pe care autorul ni-l descrie cu un ascuţit şi minuţios spirit de observaţie, dar şi cu, înduioşarea unui artist care ştie să privească, să înţeleagă şi să iubească animalele.

Sunt unele povestiri de vânătoare cu adevărat emoţionante. In special descrie întâlnire între om şi animal, când vânătorului i-se rupe carabina ucigătoare în luptă iar Grizzly pleacă despreţuitor, e de un tragic covârşitor.

Intreaga povestire e de o măreţie sălbatecă alternând cu o delicată duioşie.

*

La Légende socratique et les Sources de Platon (*Legenda Socratică şi isvoarele lu Platon*). de **Eugene Dupréel.** Intru cât cugetarea elenă a ajuns până la noi mai mutilată chiar de cât operile de sculptură, autorul, în urma unui studiu comparat, ajunge la concluzia că „Dialogurile" sunt opera unui stilist brodată pe teme împrumutate dela Gorgias, Protagoras, Hippias şi alţii întemeietori ai retoricei, al cunoştinţei şi ştiinţei morale. Portretul lui Socrate ar fi o creaţie literară, copie a sofistului din care Aristophan a făcut un personaj de comedie. Doctrina Socratică ar fi problematică şi influenţa ei şi mai problematică încă.

*

Un cabinet d'amateur parisien (*Cabinetul unui amator parizian*) de **M-me J. Magnin.** Tablouri şi desenuri de pictori încă necunoscuţi şi de mari maeştri, a căror alegere dovedeşte o savantă pricepere.

Autoarea descurcă cu o erudiţie plină de originalitate personalitatea artiştilor şi caracteristicile operelor pe cari le analizează.

Prin numărul pictorilor reprezentaţi, prin mulţimea tablourilor reproduse, acest „Cabinet de amator parizian" e o preţioasă lucrare, demnă de consultat.

G. R.

Din nevoile magistraturei ardelene

Lipsa de judecători. Aglomeraţia proceselor. Magistraţii şi reforma agrară. Nevoia de a se veni în ajutorul magistraţilor din Ardeal.

Magistratura ardeleană are o absolută nevoie de reorganizare sub toate răporturile Ian Th. Florescu, ministrul justiţiei, a şi promis că în luna Mai va veni la Cluj pentru a studia de aproape situaţia magistraţilor şi a magistraturei din Ardeal şi de comun acord cu şefii magistraturei ardelene să găsească cea mai bună modalitate de îndreptare a situaţiei.

Lipsa de judecători

Una din principalele nevoi ale magistraturei din Ardeal este marea lipsă de judecători atât la instanţele prime (judecătorii) cât şi la Tribunale. Numărul actual de judecători din Ardeal nu este nici jumătate din numărul strict necesar.

Aceasta se datoreşte în primul loc insuficienţei salariilor magistraţilor în raport cu marea scumpete a traiului din Ardeal, iar în al doilea rând, faptului că cu ocazia aplicării reformei agrare în Ardeal, un număr foarte mare de magistraţi de pe la judecătorii şi Tribunale au fost detaşaţi la comisiile de ocol şi locale de aplicare a reformei.

Această mare lipsă de magistraţi de care suferă judecătoriile şi tribunalele din Ardeal a adus după sine o extraordinară aglomeraţie a proceselor.

Din cauza aceasta amânările desbaterilor sunt foarte frequente iar rândul la desbatere al proceselor vine abia după o lună şi mai bine dela intentarea acţiunelor.

O altă consecinţă a lipsei de judecători şi a aglomeraţiei mereu crescânde a proceselor este şi faptul că inculpaţii suut ţinuţi cu lunile în aresturile preventive chiar după terminarea definitivă a instrucţiei.

Printre magistraţii ardeleni circulă ideia uuui congres în urma căruia să se redacteze un memoriu care să cuprindă expunerea tuturor nevoilor magistraturei ardelene şi a modalităţilor de îndreptare sub toate raporturile.

Nevoile principale sunt: complectarea numărului de judecători şi mărirea salariilor magistraţilor.

Ridicolul ameninţărilor opoziţiei

Declaraţia de la Camară — „Nulitatea Constituţiei" — — Necuviinţe şi nerozii —

Pentru ca ridicolul să fie complect, opoziţia turbulentă a celor două partide coalizate s' aprezentat la Cameră, unde d-l I. Mihalache a citit o declaraţie şi inutilă şi neroadă. Mai întâi, declaraţia partidului naţional şi a partidului ţărănist nu aduce nimic nou ca justificare a atitudinei avute tot timpul faţă de Rege şi de Parlament. Cele două partide se mulţumesc să repete pentru a nu ştim câtea oară aceleaşi afirmaţiuni stereotipe, răsnase pure afirmaţiuni, aceleaşi argumente lipsite de logică şi aceleaşi prezumţioase avertismente pe cari le-am auzit de mai bine de un an.

Din acest punct de vedere, desigur că declaraţia citită de d-l Mihalache la Cameră este complect inutilă. Ţara a dovedit în nenumărate rânduri că nu se emoţionează de gângăvelile neputincioase ale unei opoziţii răzvrătite în potriva bunului simţ, şi a legalităţii.

Şi cum nu s'a emoţionat în trecut, nu se va emoţiona nici acum când, opera constituţională terminată, munca de refacere şi consolidare a elementelor de ordine se va putea ridica salvatoare pe piedestralul clădit.

Dar declaraţiunea opoziţiei vrea să aducă şi ceva nou, şi de aici înainte devine pur şi simplu neroadă. Contestaţiunea ridicată contra Constituţiei votată de Parlament, sancţionată de Rege şi acceptată de Rege şi acceptată de popor este dacă nu un act de rebeliune, cel puţin o obrăznicie.

Este o necuviinţă pentrucă nici un om politic cu mintea întreagă n'ar fi consimţit să semneze o declaraţie colectivă în care se face afirmaţia gratuită că Regele sancţionând opera constituţională a Parlamentului s'a pus în conflict cu naţiunea, conflict *„menit să arunce ţara în lupte sfâşietoare, răsturnând ordinea de drept şi să pună temeliile consolidării naţionale"*.

Dacă n'am cunoaşte realitatea stărilor de la noi desigur că am avea toate cuvintele să ne cuprindă îngrijorarea la cetirea rândurilor declaraţiunei partidului naţional şi partidului ţrăănist. Dar aşa?

Care este „naţiunea" despre care aminteşte declaraţiunea? Poporul român? Dar poporul român în numele căruia se vorbeşte cu atâta cutezanţă şi se minte cu atâta nerusinare a dovedit în nenumărate rânduri cât de străin este de toate sbuciumările ambiţioase şi criminale ale opoziţiei. Nu mai puţin cu prilejul ultimelor agitaţiuni de stradă contra Constituţiei, s'a văzut că din cele 18 milioane de cetăţeni nu s'au mişcat decât vre-o două mii de curioşi sau derbedei plătiţi să asculte răţoielile ridicolului domn Mihalache sau arguţiile dialecticei d-lui Maniu.

O, nu! Aceasta nu e ţara, ţara cuminte şi muncitoare, ţara răbdătoare care aşteaptă dela oamenii noştri politici nu vorbărie demagogică şi îndemnuri la nesupunere, ci munca productivă, muncă bine făcătoare pentru toţi. Partidul naţional şi partidul ţărănist ştiu prea bine aceasta şi ştiu iarăşi că nu cu ei poate fi ţara. Iată de ce cuteză toarea declaraţie citită Camerii nu ni se pare cinică ci pur şi simplu obraznică şi neroadă. Pentrucă a nădăjdui că cu astfel de procedee se vor putea impresiona masele desgustate de agitaţii sterile este a săvârşi o sfruntantă nerozie.

Constituţia îşi va îndeplini neturburată misiunea şi cu declaraţia de „nulitate" a opoziţiei ca şi fără ea. Iar poporul va zâmbi cu milă la toate acrobaţiile politice ale unor descreeraţi.

Discuţia şi votarea bugetului pe 1923

Continuarea discuţiei bugetului la Cameră. Cuvântarea d-lui Vintilă Brătianu, ministru de finanţe. Votarea bugetului. Sporul pentru funcţionari

In şedinţa dela 28 Martie s'a continuat discuţia generală a bugetului. După diverse comunicări şi întrebări făcute de deputaţii majoritari şi opoziţionişti, dl Vintilă Brătianu a rostit o cuvântare în care a arătat realizările politicei financiare a guvernului şi a stăruit asupra principiilor cari trebuie să ne călăuzească în opera de consolidare şi refacere a statului.

Dl ministru de finanţe a enumerat etapele financiare atinse dela venirea guvernului liberal la conducerea ţării: consolidarea datoriei flotante externe, a celei interne în valoare de 3 miliarde lei; echilibrarea bugetului; înzestrarea şi refacerea ţării. Această ultimă etapă o vom putea ataca de acum înainte.

Datoria pe care statul o are la Banca Naţională apasă greu asupra finanţelor statului. Această datorie se va plăti pe termene lungi spre a se evita o deflaţiune monetară bruscă.

In ceiace priveşte problema despăgubirilor, ea se va rezolvi odată cu regularea datoriilor interaliate, căci ea depinde de hotărîrile tuturor statelor.

Statul român nu poate fi silit să plătească despăgubiri înainte de a i se fi plătit datoriile pe care le are de primit.

Opera spre care trebule să ne îndreptăm sforţările de acum înainte este punerea la punct a organizaţiilor de stat pentruca serviciile publice să funcţioneze fără a costa bani pe stat. Statul să rămână numai îndrumătorul şi controlorul lor. Nu este vorba bine-înţeles de a se înstrăina bogăţiile statului. In această privinţă, a declarat d-l ministru de finanţe, guvernul şi partidul liberal se menţin la punctul de vedere din totdeauna. Dar este vorba ca serviciile de exploatare ca: R. M. S., C. F. R., P. T. T., să fie puse în măsură de a se gospodări singure şi prin comercializare să se întreţină singure. Se va face astfel economii în bugetul statului, iar instituţiunile aceste vor prospera pentru folosul economiei generale a statului.

Astfel tariful căilor ferate, care a rămas în urmă faţă de deprecierea monetară, a fost sporit cu 25 la sută prin actualul buget spre a se acoperi deficitul din anul trecut,

Actualul buget nu corespunde încă cu nevoile tuturor serviciilor publice. Dar organizarea acestor servicii nu se putea face până ce Constituţia nu fixa principiile lor de nouă dezvoltare.

Organizarea acestor servicii ne e necesară nu numai pentru noi, ci şi în relaţiile noastre cu străinătatea.

De aceia, a spus dl Vintilă Brătianu, eu am susţinut că atâta vreme cât un guvern nu-şi are fixată o politică în chestiunea minelor, apelor, gaz metan, etc., el nu poate sta de vorbă cu străinătatea.

De aci înainte odată ce aceste principii au fost fixate în Constituţie, capitalul străin va putea, pe baze legale şi solide să vie să colaboreze cu noi. Nu însă ca instituţii aparte ci ca instituţii cu caracter naţional.

Dar toate acestea n'ar valora nimic dacă nu va exista o continuitate. Pun bază în această privinţă pe bunul simţ al urmaşilor noştri.

Apoi, continuitatea se poate asigura într'o oarecare măsură şi prin legile de organizare ale serviciilor publice de care vorbim.

Ca să ne putem consolida, va fi nevoe ca pentru o vreme oarecare să fim prevăzători. Să cheltuim cu economie. Să nu ne lansăm. Nu toate nevoile statului pot fi satisfăcute dintr'o dată.

Am fost până acum în opera de reorganizare de după războiu.

Şi am trecut cu succes prin această perioadă.

De aci înainte, prin muncă şi cu minţenie, vom păşi spre consolidarea şi desvoltarea statului nostru pe toate căile. Momentele grele au trecut, viitorul nostru este asigurat.

După luminoasa şi înţeleapta expunere a dlui Vintilă Brătianu proiectul de buget a fost luat în considerare şi imediat se începe discuţia pe articole.

La interpelarea dlui Flondor în chestiunea pensionarilor din provinciile alipite, dl Vintilă Brătianu dă următoarele lămuriri:

In baza tratatelor de pace România trebuia să primească fondul necesar de pensii de la statul de care a aparţinut provincia. Acest fond nu s'a primit însă. România a fost indulgentă şi a dat pensii tuturor cari au îndeplinit formele legale. Cine n'a vrut n'a devenit pensionar în provinciile unite, spune dl V. Brătianu. Plătim azi peste 300 milioane pentru aceste pensiuni. Azi se pregăteşte proectul pentru unificarea legei pensiunilor căci azi după legile în vigoare cei din provinciile unite primeau pensii mai mari decât cei din vechiul regat. Prin noua lege se va vedea ce avem de luat asupra noastră şi ce nu, căci nu este admisibil să plătim pensii foştilor funcţionari în statul austro-ungar şi cari n'au funcţionat nici o zi în serviciul statului român. Acest proiect va fi depus în Parlament în curând.

Cât priveşte suma de 500 milioane alocată în budget pentru funcţionari dl ministru de finanţe spune din nou că a fost un efort care trebuie să fie apreciat căci nimeni nu s'ar fi gândit acum un an jumătate când trăiam într'un adevărat haos financiar, că vom putea ajunge ca'n acest timp scurt să putem prevedea într'un budget echilibrat, aproape două miliaree, cât s'a dat în acest scop în timpul guvernării actuale.

In ce priveşte situaţia magistraturii, dl ministru de finanţe recunoscând că ea este destul de grea, a arătat însă că o situaţie analogă au toţi funcţionarii statului, încât nimeni nu putea fi nedreptăţit. La împărţirea fondului de 500 milioane se va avea în vedere însă importanţa fiecărui serviciu în stat.

Camera a votat apoi bugetul pe anul 1923.

Rezultat al unei chibzuite politici financiare, bugetul actual înseamnă un pas mai departe în opera de refacere a finanţelor şi economiei naţionale.

TURBURARILE ANTISEMITE

Turburările anti-semite cari au părut că tind să se răărească şi să piardă din vigoare, s'au înteţit din nou în vremea din urmă. La Bucureşti au avut loc manifestaţii cu caracter violent. La Iaşi s'au petrecut deasemeni excese grave.

Intrunindu-se la Universitate, naţionaliştii au rostit cuvântări vehemente protestând împotriva faptului că prin noua Constituţie s'au recunoscut evreilor toate drepturile de cari trebuie să se bucure ca cetăţeni ai statului. După întrunire au hotărât să manifesteze pe străzile oraşului.

Intervenind trupe de cavalerie, manifestanţii au fost risipiţi. Totuşi grupuri răzleţe au izbutit să pătrundă în unele cartiere, spărgând geamurile la o mulţime de case şi prăvălii evreeşti.

Autorităţile civile şi militare au făcut arestări numeroase.

Turburările acestea sunt profund regretabile. Ele întreţin o atmosferă de agitaţie şi de dezordine care împiedică munca rodnică. Creind duşmănii între cetăţenii ţării, turburările anti-semite fac cu neputinţă acea conlucrare a tuturor energiilor cetăţeneşti din care trebuie să răsară dezvoltarea şi progresul statului.

Exprimarea opiniei este liberă. Dar mijloacele pentru a se răspândi o ideie nu trebuesc căutate în violenţe. Căci niciodată şi nicăeri o ideie nu s'a putut impune prin violenţă, ci numai prin forţa ideii şi prin persuasiunea argumentării. Violenţele nu conduc la o acţiune fecundă.

De multe ori ele reuşesc dimpotrivă să compromită o ideie sau o credinţă. Cei cari la noi în ţară profesează anti-semitismul sunt datori să înţeleagă că, recurgând la violenţe, ei nu fac decât să-şi compromită convingerile.

Turburând ordinea publică şi dându-se la fapte ca cele petrecute la Bucureşti sau Iaşi, ei ridică împotriva lor pe toţi cetăţenii ţării cari înţeleg că astăzi mai mult decât oricând avem nevoie de linişte şi de armonia tuturor forţelor naţionale pentru munca de consolidare şi de reorganizare a României Noui.

Prin aceste turburări se face un rău serviciu ţării, fiindcă toţi câţi ne pândesc dela hotare, au arătat că ştiu să folosească împotriva noastră, orice fapt care poate fi înfăţişat ca o dovadă că stările dela noi nu sunt consolidate şi că suntem încercaţi de frământări.

Dintr'un îndoit motiv, deci, turburările, din partea oricui ar veni, sunt primejdioase pentru interesele ţării.

De aceia ele trebuesc osândite cu asprime. Guvernul actual care are răspunderea marilor interese ale statului nu va îngădui nimănui să turbure ordinea atât de necesară.

Măsurile pe cari le-a luat ori de câte ori s'a încercat turburarea ordinei sunt dovezi că el va şti să păstreze ordinea şi că e hotărît să împiedice orice violenţe.

VIITORUL JUDEȚULUI BIHOR

Ce intenționează Dl General Moșoiu, ministrul Comunicațiilor, să facă în jud. Bihor.

Ce linii de căi ferate noui se vor deschide în Bihor. Importanța acestor linii.

Oricine a trecut prin Bihor a rămas nedumerit că, un județ atât de bogat a fost lăsat de Unguri fără căi ferate. Singura explicație este că Ungurii voiau în dorința lor de maghiarizare a Bihorului, să-l lase izolat de restul Ardealului și prin sărăcire să'l poată cuceri definitiv.

Astăzi Bihorul românesc se resimte de pe urma acestei lipse mai mult ca ori când.

Bihorul a ajuns azi la graniță și este negreșit un lucru rău ca un ținut dela graniță să nu aibă decât două trei drumuri de fer cât are azi Bihorul.

A fost, un noroc, că în fruntea ministerului comunicațiilor a ajuns un om cu dragoste de Bihor, unul care să înțeleagă primejdia de a nu avea în acest județ căile ferate necesare în caz de război. Ca militar, dl Ministru Moșoiu era cel mai îndicat ca să ia măsurile de pază a Bihorului în acest scop aceste măsuri au și început să fie executate.

Așa în primul rând, linia care va lega Aradul cu Oradea-Mare este pusă deja în construcție.

Pe lângă aceasta sunt plănuite și se vor pune în curând în execuție următoarele linii:

O linie care să lege granița cu Munții apuseni prin Oradea; una care să lege Aradul cu Beiușul, legând deci granița dela Arad cu Beiușul, Munții apuseni, Clujul etc. și una care să lege Beiușul cu Clujul prin Valea Iedului.

Toate aceste linii au o însemnătate deosebită pentru buna pază a frontierei. Granița va fi legată astfel cu Ardealul; Bihorul va fi legat cu Aradul; Munții apuseni cari n'au azi legătură nici cu Aradul, nici cu Bihorul vor avea-o cu amândouă.

Aceste linii nu au însă o însemnătate numai strategică. Însemnătatea lor în vreme de pace este tot atât de mare. Transporturile vor lua în Bihor un avânt mai mare; pădurile Bihorului vor fi exploatate cu mai multă ușurință, iar aprovizionarea Bihorului muntos se va face la timp și în condiții mai puțin dificile.

Adunarea generală a Soc. „Crucea roșie" filiala Cluj

Raportul Președintei. Raportul Casierei. Vechiul comitet a fost în întregime și cu unanimitate reales.

Eri după prânz la ora 5 a avut loc în sala cea mare a Prefecturei, adunarea generală a soc. „Crucea roșie" filiala Cluj, care a împlinit 4 ani dela înființare. Adunarea a fost prezidată de dl Dr. Gane, directorul general al serviciului sanitar din Ardeal. La adunare au luat parte cam 80 de membri.

Desbaterile adunării au început cu cetirea raportului președintei filialei, Dna Docan. Domnia-Sa a arătat enormele greutăți pe care le-a întâmpinat înființarea acestei societăți de caritate în Ardeal, expunând toată activitatea acestei societăți, din primii doi ani a existenței sale, activitate care în adevăr a fost strălucită și pentru care dna Docan și întreaga societate merită toate laudele „Crucea roșie" română a spus dna Docan a pus la dispoziția Statului 62 de spitale fixe, 5 spitale mobile, îngrijind în ele 150,000 de răniți și bolnavi. In cantinele ei dela București a distribuit prin gări, 8 milioane prânzuri, adăpostind și 3000 de refugiați. In teritoriul ocupat a dat hrană îmbrăcăminte și bani la 65,000 de prizonieri. In ceia ce privește filiala Cluj a soc. Crucea Roșie, în iarna aceasta numai, s'au distribuit lemne în mod gratuit văduvelor de războiu și invalizilor; făină lactată Nestlé copiilor slabi; ajutoare în bani și albituri unor prizonieri sosiți goi din Rusia etc."

Dna Docan a încheiat, mulțumind tuturor membrilor și comitetului pentru concursul dat în tot cursul celor 4 ani de când este în fruntea filialei Cluj a Crucei Roșii.

In cele din urmă conform statutelor împlinindu-se patru ani, Dsa cu întreg comitetul și-a prezentat demisia.

A urmat raportul Dnei casiere din care rezultă că filiala Cluj a Soc. „Crucea Roșie", dispune azi de un fond de 120.398 lei depuși în cont curent la Banca „Economul" din Cluj.

Gestiunea comitetului a fost admisă iar cenzorii au dat descărcarea cuvenită.

•

A urmat apoi alegerea noului comitet. Punându-se această chestiune, unul din membrii prezenți, având în vedere că conducerea actuală a societății a dat rezultate strălucite a declarat că ar fi de dorit ca tot vechiul comitet să conducă și pe mai departe filiala Cluj. Propunerea a fost primită în unanimitate de adunare așa că Comitetul filialei Cluj a soc. „Crucea Roșie", în forma lui de până acum, a rămas și pe viitor. La propuneri, care era ultimul punct din ordinea de zi a adunării nu s'a anunțat nimeni.

Adunarea s'a terminat prin cuvântarea Dnei Docan care a mulțumit tuturor celor de față și în special Dlui Dr. Gane, pentru încrederea arătată față de comitet și pentru concursul dat.

La ora 8 adunarea generală a filialei Cluj a Soc Crucea Roșie a luat sfârșit.

◆INFORMAȚII◆

— **De la „Sindicatul Presei".** Secretariatul Sindicatului anunță pe ziariștii A. Cotruș, Laurențiu Luca, Tr. Vicoliu, Măgean și Nic. Bratu că în ultima ședință dela 28 a Comisiunei de verificare a carnetelor de liber parcurs pe cfr., cererile lor au fost rezolvite favorabil și că-și pot ridica permisele dela ministerul comunicațiilor.

— **Zahăr pentru funcționari.** Zilele acestea va sosi la Prefectura județului Cojocna un nou transport de zahăr, un vagon și jumătate zahăr, care va fi distribuit funcționarilor publici, câte două kgr. de fiecare membru de familie.

— **Donații pentru „Sindicatul Presei".** D-l Teodor Stan și soția din Arad au dăruit Sindicatului Presei Române lei 300 (trei sute) ca răscumpărare a cununei pe mormântul decedatei Maria Simu N. Florescu. — Comunitatea de avere din Caransebeș a dăruit lei 500 (cincisute) pentru „Căminul Presei".

— **O cerere a restauratorilor și cafegiilor.** O delegație a cafegiilor, restauratorilor și camerei de comerț din localitate s'a prezintat ieri dlui prefect Ștefănescu și i-au cerut să intervină la guvern pentru a putea ține deschise localurile toată noaptea întâiei și celei de a doua zile a Paștilor catolice. D. prefect Ștefănescu a făgăduit să intervină la București.

— **O propunere a guvernului cehoslovac. Despăgubiri reciproce dăunaților de războiu.** Guvernul Cehoslovac a intervenit pe lângă guvernul nostru în chestiunea despăgubirilor dăunaților de război români aflați în Cehoslovacia, propunând o bază de reciprocitate.

Cehoslovacia este dispusă a acorda despăgubiri românilor supuși Cehoslovaciei, dacă și guvernul român va acorda despăgubiri dăunaților cehoslovaci de pe urma ocupațiunei Ungariei de către trupele române.

Guvernul nostru studiază chestiunea.

— **Conferință de cale ferată la Oradea.** La Oradea-Mare se va ține în curând o conferință privitoare la plata chiriei pentru vagoanele ungurești, care intră goale în țară și se încarcă cu mărfuri din Ardeal.

— **Sădirea pomilor. O circulară a Ministerului de instrucție.** Ministerul de instrucție a atras atenția, printr'o circulară, trimisă tuturor învățătorilor, asupra însemnătății sădirii pomilor, rugându-i ca în mod deosebit — acum când toate școlile sunt împroprietărite — să dea o largă desvoltare plantării de livezi și culturii zarzavaturilor.

Vând sămânță de ciapă și curechiu calitate garantată în angro și detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul. 2475—1

— **Expoziții.** Expoziția reprezentativă a pictorilor dela Baia-Spiriei deschisă la prefectură în fiecare zi dela 10—1 și 3—6 Taxa de intrare 10 lei.

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic, afară de Luni. 33

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

TATICULE! când voiu crește și eu mare, o se încep să beau lichiorul SZILÁGYI TRIPLE-SEC! 2332—4

— **Edilitare.** Eri a avut loc la primărie o consfătuire în vederea începerei lucrărilor de reparație a străzilor orașului.

— **Măsuri sanitare.** Autoritățile sanitare Clujane au hotărât noui pedepse — mult mai severe pentru acei locuitori ai Clujului cari nu păstrează curățenia în curtea caselor și cari nu'și curăță porțiunea de trotuar din dreptul caselor.

— **Urcarea tarifelor la hoteluri.** Tariful hotelurilor din Cluj s'a urcat în ultima săptămână cu 25 la sută.

Justificarea acestei urcări a tarifului nu o cunoaștem încă.

— **Reapariția ziarului „Cultura Poporului".** Azi a reapărut primul număr din ziarul „Cultura Poporului" de sub conducerea dlui General N. Petala cu articole semnate de dnii V. Bogrea Oct. Goga, Mihail Dragomirescu, Petrini, etc.

— **Târgul de mostre din Budapesta.** La Budapesta se va ține între 19 — 28 Mai a. c. un târg internațional de mostre, la care au fost invitați și industriașii și comercianții din România.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.

2475—2

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2468

— **Reînființarea unor tribunale.** Miercuri s'a depus pe biroul Senatului proectul de lege prin care se reînființează pe ziua de 1 Aprilie crt. tribunalele: St. Gheorghe, Miercurea-Ciucului și Sighișoara, precum și judecătoriile de ocol Ocland din județul Odorhelu, Crasna din județul Sălaj, Cincul-Mare din județul Târnava-Mare și Nădlac din județul Arad, a căror funcționare a fost suspendată printr'o ordonanță dată de fostul Consiliu Dirigent.

— **Bugetul orașului Brașov.** Comisia bugetară a orașului Brașov a întocmit bugetul orașului Brașov, pe anul viitor.

Incasările după noul buget se ridică la suma de 13.487.000 lei, iar cheltuelile la 20 milioane.

Comisiunea bugetară a propus pentru acoperirea deficitului un impozit suplimentar de 230 procente.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Sâmbătă: „Bajadera" pentru a 12 oară. Prețuri obicinuite. Odette—Kolbay, Radjami—Vitrag, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Fülöp—Izsó, Primpinette—Leövey. Abonament de zi No. 113. B) Seria biletelor 317.

Dumineca matineu: „Fata de împărat și cei șepte pitici" Reprezentație pentru copii cu prețuri de tot reduse. Seria biletelor 319.

Dumineca seara: „Mirele din Flori". Cu concursul doamnei Margareta T. Beleznay. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Seria biletelor 320.

Dumineca noaptea: „Manevra de Toamnă". Cu concursul Domnului Edmund Sümegi. Prețuri obicinuite. Seria biletelor 321.

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics". Prețuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera" pentru a 13 oară. Abonament șters. Prețuri de Premieră. Odette — Kolbay, Radjami — Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Femei Păstrați sănătatea voastră

In atențiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 251

Festivalul „Sindicatului Presei" în Arad

Duminecă 15 Aprilie, Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat organizează un

mare festival artistic-cultural urmat de BAL, în Arad.

Festivalul se dă sub patronajul P. S. Sale episcopului Ioan Ig. Popp. Pentru reușita balului Sindicatul și-a asigurat concursul unui comitet de 14 doamne din societatea distinsă arădană. In decursul balului vor avea loc numeroase surprize: concurs de frumusețe, tombolă bogată, etc.

Amintim din programul festivalului:

1. Ion Clopoțel: Cuvânt de deschidere.
2. Ștefan Meteș: „Rolul Românilor arădani la granița românească".
3. Baritonul Laurian Nicorescu: Cântece și arii din opere.
4. Corul seminariților arădani sub cond. prof. Lipovan.
5. Ștefan Rioșianu Dolj: Satire (declamații).

Restul programului se va anunța ulterior.

Plata diferenței de salar a învățătorilor Statificați

De la „Asociația generală a învățătorilor români din Ardeal" primim spre publicare următorul comunicat oficial:

Incunoștiințăm pe toți foștii învățători confesionali, că Parlamentul a votat în ședința din 30 Martie a. c. creditul extraordinar de 18.000.000 Lei, din care sumă se va plăti diferența de leafă a învățătorilor statificați socotită dela 1 Noembrie 1921, până la 31 Martie 1922.

Executarea acestei dispoziții se va face în cel mai scurt timp.

Vice-președinte, Andrei Pora, secretar general, Gavril Almășeanu.

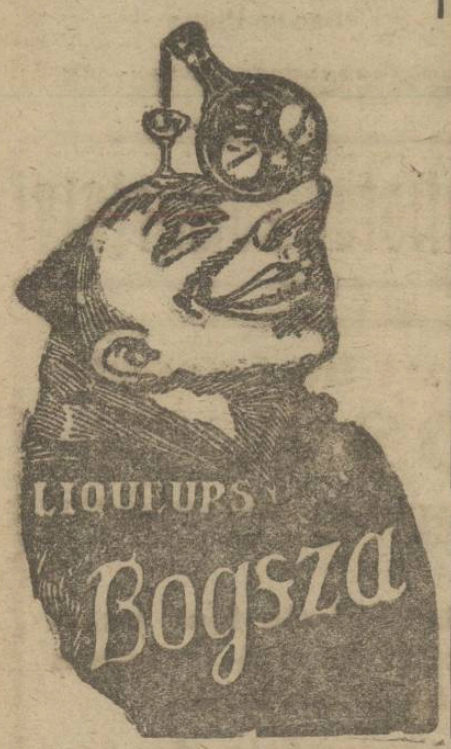

Școlile ungurești dela granță

—Declarațiile dlui Pteancu—

D. dr. Alexandru Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, a declarat la Oradea corespondentului lui „Ellenzék", că nu sunt adevărate știrile despre liceul reformat de stat dela Salonta. Liceul, care funcționează după sistemul introdus acum la Oradea și Satu-Mare, cu două secțiuni: română și maghiară, va fi numai reorganizat, intensificându-se studiul limbii române.

In privința secției maghiare înființate pe lângă liceul românesc din Oradea în urma închiderii pentru motivele de iredentism cunoscute a liceului premontreilor, inspectorul general al învățământului secundar a declarat, că secțiunea funcționează bine, atât doar, că din lipsă de local lecțiunile se fac numai după amiază, la liceul românesc „Gojdu". Indată ce va veni hotărârea ministerială în privința edificiului liceului premontrei lor, care trebue luat în primire de stat, chestiunea aceasta va fi soluționată.

Lugubra descoperire din pădurea Hoia

Crimă sau sinucidere?

Eri dimineață, autoritățile au fost anunțate că în pădurea „Hoia" de lângă Cluj, pe locul numit „Tăetura Turcului", se află un cadavru. Imediat la fața locului s'a transportat o comisiune formată din d-nii N. Constantinescu procuror, Traian Popovicin medic și Ion Chifor comisar de poliție, cari într'adevăr au găsit cadavrul unui bărbat cam de 25—30 de ani, după îmbrăcăminte un meseriaș.

Făcându-i-se percheziție, asupra lui nu s'a găsit nici un act care ar fi putut să-i justifice identitatea.

Deasupra mamelei stângi, cadavrul prezintă o plagă provocată de glonțul unui revolver, cu care după spusele d-lui medic s'ar fi tras foarte de aproape.

In jurul cadavrului, nu s'a aflat nici arma ucigătoare nici pălăria ucisului. De altfel cadavrul nu prezintă nici o urmă de violență.

In urma dresării cuvenitului proces verbal, parchetul a ordonat ridicarea cadavrului și transportarea lui la Institutul Medico-Legal pentru a i se face autopsia.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii.
2653

„Mascotte"
Champagnia cea mai aleasă din țară.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Concediu soldaților evrei

Ministerul de Rasboi a acordat un concediu de 9 zile soldaților evrei cu ocazia sărbătorilor de Paște.

*

Un grup de studenți s'au prezentat la redacția ziarului „Vocea Galațului" amenințând că vor distruge tipografia, dacă va continua să critice activitatea profesorului Cuza. Autoritățile au fost avizate.

Convocarea majorităților parlamentare

Majoritățile parlamentare au fost convocate azi de dimineața la o consfătuire prezidată de primul ministru.

Redeschiderea universităților

Rectorii universităților după consfătuirea avută sub prezidența dlui ministru Anghelescu, au dat un comunicat că toate universitățile trebue deschise în ziua de 16 Aprilie iar frequentarea va fi permisă numai studenților înscriși regulat, iar în Septembrie toți studenții vor trebui să se înscrie din nou, prezentând toate actele cerute de rectorat. Studenții vinovați de turburări vor fi eliminați:

EXTERNE

Mari manifestații în Polonia contra condamnării la moarte a prelaților din Rusia

VARȘOVIA. — Miercuri a fost în localitate mare meeting de protestare contra verdictului prelaților catolici din Rusia. Manifestanții voind să se îndrepte spre localul delegației diplomatice sovietice au fost inpiedicați de către puternice cordoane de polițiști. Numeroase societăți sindicalizate precum și conzistoriile bisericilor protestante și izraelite a adoptat moțiunea, înfierând verdictul dela Moscova și protestând contra atentatului la libertatea conștiinței. Rabinatul Varșoviei și minunea rabinilor din Polonia reuniți într'o ședință extraordinară a protestat energic contra persecutării clerului rusesc și contra procesului arhiepiscopului Cirplek.

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Grave evenimente în perspectivă în Iugo-Slavia

Separatiștii croați și sloveni au proclamat principiul autodeterminării pentru Croația și Slovenia.

Hotărârile senzaționale ale congresului radicalilor dela Zagreb. Panică la Belgrad.

Zilele aceste s'a ținut la Zagreb congresul separiștilor croați de sub șefia lui Radici, convocat pentru fixarea atitudinei față de guvern și față de statul jugoslav. Congresul s'a ținut într'o atmosferă încărcată, sub paza baionetelor. După o zi întreagă de dezbateri, Radici a făcut presei declarațiuni sumare, care au provocat mare nedumerire și au făcut lumea politică să aștepte cu înfrigurare rezultatul.

Hotărîrile luate au fost comunicate abia a doua zi, întrucât trebuia să fie însușite și de slovenii lui Koroșec și Spaho, cu cari se urmau tratative. Publicarea lor a stârnit stupefacție în întreaga lumea politică sârbească, dupăcum ne anunță corespondentul lui „Prager Presse". Indată după publicarea rezoluției s'a întrunit consiliul de miniștri, care a ținut dela orele patru până la opt. Primul ministru Pasici s'a prezintat în cursul consiliului la rege, iar după consiliu regele a primit într'o lungă audiență pe ministrul Liuba Iovanovici.

„Hotărârile rezoluției lui Radici — remarcă „Prager Presse" — au avut un răsunet neobișnuit, iar ieri, când întreg textul lor a fost publicat, au stârnit stupefacție. Părerea generală este, că orice tratative sunt imposibile".

Radici a dat, concomitent cu hotărârile acestea, o proclamație către croați, sârbi și sloveni, tăgăduind unitatea națională și de stat și nerecunoscând constituția, legile și ordonanțele guvernului sârbesc. Proclamația mai pretinde recunoașterea deplinei autodeterminări o croaților și recunoașterea suveranității statului croat.

La această hotărâre a aderat și partidul lui Koroșec. Fruntașul separatist dr. Spaho pare a cam ezita. Blocul celor doi este însă perfect.

*

Atitudinea lui Koroșec, după cum remarcă oficiosul cehoslovac, a stârnit nedumerire generală.

Presa din Belgrad subliniază, că orice încercări de a influența mentalitatea lui Radici, sunt zadarnice. Guvernarea este totuși hotărâtă, să procedeze energic pentru apărarea integrității statului. Totodată ziarele sugerează ideia unor noui alegeri. Aceasta din cauza, că față de parlamentarii separatiști ai lui Radici, în număr de 71 și de ai lui Koroșec, în număr de 20, partidul guvernemental nu are decât 107 deputați.

Exportul României în luna Februarie

Primele cifre represintă exportul pe luna Februarie a. c. iar cele din paranteză cifrele pe aceiași lună din 1922.

Grâu 38, (8) tone; făină de grâu 2.712, (4.168) tone; secară — (14) tone; orz 70.189 (13.780); ovăz 19.225 (8.907); porumb 10.104 (11.145); mei 429 (46); tărâțe 450 (189); fasole 2.303 (2.313); reziduri de petrol 3.263 (912); petrol rafinat 11.604 (12.241); benzina 3.241 (5.233); uleiuri minerale 1.010 (331); scânduri din esențe rășinoase 56.427 (5.919); alte lemne rășinoase 3.921 (731); lemne de construcție din altă esență 560 (106); trunchiuri de brad 810 (92) metri cubi; tauri — (46); vaci 1.720 (1.259); boi 18.490 (9.221); porci — (10.091); ouă 65 (2.664.640) bucăți; brânză și slănină de porc 0 (16) tone; untură de porc 0 (16) tone; vinuri în orice fel, afară de sticle și urcioare 0 (202) tone; sare 13.293 (2.500) tone.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Instiinţare.

Avem onoare a aduce la cunoştinţa p. t. public, că am preluat cu începere dela 1 Aprilie 1923 restaurantul Moldovan din Str. Nic. Iorga, colţ cu Str. Regala. Experienţa noastră de până acum chezăşneşte o bucătărie de primul rang şi un serviciu atent.

Vă cerem părtinirea binevoitoare

FRANCISC GÁL,
fost primbucătar la hotelul Central,
şi soţii.

2685

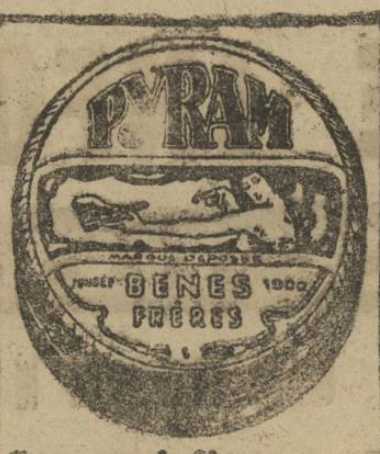

Cea mai fina crema pentru ghete

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI, Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit
noutăţi in specialităţi de moda de domni

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter, Cluj

Str. Regina Maria No. 13.

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Oferim pentru particulari şi armată

Paste făinoase

având în depozit permanent mai multe mii Kg., cu preţurile originale dela fabrică. Asemenea ori-ce articole de coloniale şi aprovizionări de alimente. **Pentru fabricile interesate colofoniu grecesc** în ori-ce cantitate.

Depozitele de Coloniale

PASCU, Cluj, Calea Regele Ferdinand 26

Telefon 4-68. Lângă Posta Centrala. 2635

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Renumitele produse ale Casei

ROBERT BOSCH Stuttgart

ca: **MAGNETOURI** pentru automobile şi motoare stabile; **BUJII, DINAMOURI, ELECTRO-MOTOARE, TROMBOANE ELECTRICE, FARURI & LANTERNE, etc.**

precum şi toate **piesele de schimb** necesare

se găsesc în depozit şi se vând en gros şi en detail la:

S. R. A. şi LEONIDA & Co. UNITE

Bucureşti, Calea Victoriei 53.

Reprezentant General pentru România Mare

precum şi la sucursalele şi agenţiile ei din:

Braşov: Str. Principele Carol 22 (Vămei)
Cluj: „AUTO-MECANICA", Str. Regina Maria 10
Timişoara: P. CORCEA FII, Strada Vasile Alexandri 5
Cernauţi: A. & I. RINTZLER, Strada General Zadic 2.
Craiova: V. ALEXANDRESCU, Str. Unirii 120
Sinaia: Sub Cazinou, Str. Cãsărei 2
Bacau: „TECHNICA", Str. Bacau-Piatra 4

2690

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

1290 No. 1

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" şi **Berea Monoştor** deschisă

Specialitatea brună din malţi dublu

din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Reclama este sufletul comerţului

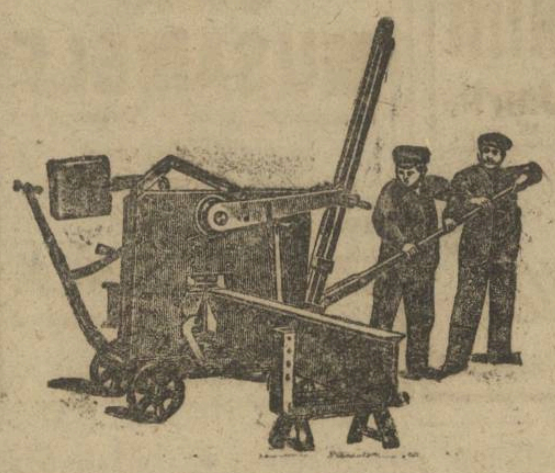

Magazinul de ferărie

BABOS & Co.

Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcţii, drugi pentru beton şi construcţii.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secţie specială. 2688

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE pentru Lei 40.000.— măcelărie aranjată corăspunde eventual și pentru prăvălie. Tablă de marmură. Masa de scris. Dunky, Cluj, Piața Unirei 10.

SUNT DE VÂNZARE următoarele mobile: un lavor de mahon cu marmoră și oglindă, un garderob cu oglindă precum și una mașină pentru gătit de fontă. Toată sunt în bună stare și foarte eftine. Doritorii se vor adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

Închirieri:

SCHIMB de LOCUINȚĂ pentru trei camere și baiă la Timișoara, dau tot așa locuință la Cluj. Adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

„Ganz" și soțul, societate electrică pe acțiuni,
CLUJ
Depozit de tot felul de mașini electrice,
reprezentantul lui
Ganz și Danubius
Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.
Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

Intreprind în toată țara lucrări de pavaj (pardosii) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăștirului 27. 26:6

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.
Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de paști
Faceți o probă A. HOFF & Co. Piața Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.
!! !!
Lloyd 1069 479-1

Cauciucuri de bicicletă
LEI 280 2608-2
garnitura compusă din 2 cauciucuri și 2 camere la
Emil Blaga, Cluj
Piața Ștefan cel Mare 3. Telefon 270
Se trimete și prin poștă cu ramburs.

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu **Gloria**
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.
Reclama 2884 2248

Pungi, saci de hârtie (simple și luxuoase) **la confecție LEPAGE Cluj**
Cereți modele și lista prețurilor. 1267-4

Avantajele sunt mări purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA
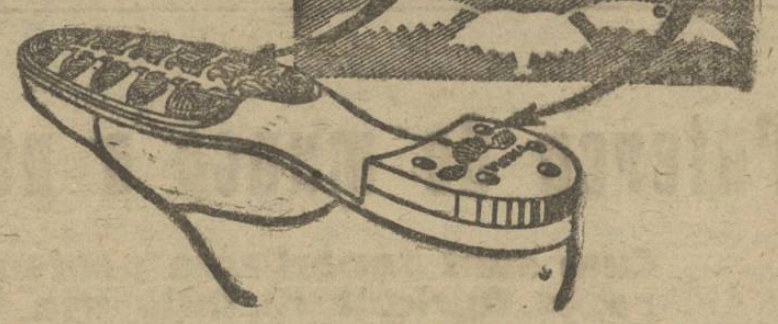

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare, carucioare pentru copii, în mare depozit.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCUREȘTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare,
Strada Poștei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale. 2674

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

2174-8

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică
Săpunul SCHICHT Marca „CERB“

Marea şi extraordinara putere a sa de curăţire, economiseşte muncă multă şi conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este şi săpănul cel mai eftin. Observaţi marca „CERB“ (marca depusă)

Urmărind o statistică

Puterea de muncă a poporului român

Cum sunt repartizate profesiunile în vechiul regat. Agricultura, Industria, Serviciile publice şi Profesiunile libere. Concluziuni.

Am reprodus acum câtăva vreme unele date din „Statistica profesiunilor din România“, după recensământul general al populaţiunei din 1 Ianuarie 1913 (st. n.) publicată recent de către Direcţiunea generală a statisticei din Ministerul Industriei şi Comerţului. Statistica în chestiune priveşte numai vechiul regat; ea este interesantă întrucât arată cum este repartizată munca în mai bine de jumătate din România. Deşi datele sunt de acum zece ani de zile, ele pot fi exacte şi pentru vremea noastră; căci excedentul de creştere al populaţiunei noastre care putea fi destul de mare în ultimii zece ani, a fost ţinut în loc, compensând pierderile omeneşti ce le-am suferit în războiu.

Rândul trecut arătam unele cifre generale; vom intra astăzi în amănunt, arătând cum erau distribuite feluritele categorii de muncă pe numărul locuitorilor. Astfel din 7,234.919 loc. persoane active erau 4,039.262 (55.8 la sută) iar neactive, întreţinute de cei dintâi, erau 3,195.657 (44.2 la sută).

Dintre persoanele active, erau 2,221.135 bărbaţi (56.6 la sută) şi 1,704.833 (43.4 la sută) femei. Adică un total de 3,925.968 persoane, căci restul până la 4,039.262 cât am spus întâi, adică 113.294 erau servitori şi servitoare.

Structura populaţiei active

Statistica împarte populaţiunea activă în trei categorii:

Diviziunea A. Producţiunea materiilor prime: 3,165.121 (bărbaţi 1,593.202, femei 1,574.919) adică 80.7 la sută.

Diviziunea B. Transformarea şi întrebuinţarea materiilor: 486.619 (bărbaţi 415.153, femei 71.466) 12.4 la sută.

Diviziunea C. Servicii publice, armata, profesii liberale 182.071 (bărbaţi 167.420, femei 14.651) adică 4.6 la sută.

Diviziunea D. Diverse 89.157 adică 2.3 la sută.

Grupele de profesiuni. Agricultura

Grupa de profesiuni care cuprinde numărul cel mai mare de activi este aceia a agriculturei şi economiei rurale. Ea număra la 1912: 3106.725 persoane. Această cifră raportată la numărul tuturor activilor din întreaga ţară care e de 4039.262 dă nu procent de 76. 9; iar la întreaga populaţiune a ţărei, 42. 9%.

Industria

In total, după cum am văzut, în ramura industrială, care cuprinde industria mare, mijlocie şi mică, precum şi tot felul de meseriaşi, erau ocupaţi 486.619 persoane.

Cei mai mare număr dintre aceştia îl cuprinde grupa „ateliere şi fabrici de încălţăminte“ cu 30.326 persoane.

In al doilea rând vine după numărul profesioniştilor grupa „Hoteluri, birturi, cârciumi, hanuri, berării, cafenele etc.“ făcând parte din clasa de profesiuni „Comerţ şi credit“ în care sunt ocupate 27805 persoane; în al treilea rând, grupa „fierărie ordinară şi potcovărie“ cu 26.583 persoane.

Şi tot astfel rând pe rând, în ordine descrescândă: „Croitoria de dame“ cu 24.808 persoane; personalul de căi ferate funcţionari, lucrători etc. cu 24.129 pers. Grupa zidari, pietrari, sobari, plafonieri, ornamentişti etc. cu 18.997 pers; Grupa „Tracţiune animală“ drn industria transporturilor cu 19.451 pers. (căruşi cu care, căruţe, camioane etc.) Grupa „Comerţul de băcănie şi în genere de obiecte de alimentaţie“, numară 16.854 pers.

Croitoria de bărbaţi civili şi militari cu 15,321 pers. Grupa „Comercianţi de textile, lânuri, postavuri, pănzături, lipscănie“ cu 13734 pers. Grupa brutarilor, franzelarilor şi simigeriilor cu 11.648 pers. Spălătoriile de albituri 12.079; Ferăstraele mecanice şi fabricele de cherestea 13.681. Tâmplari de mobile şi binale 13680. Micile prăvălii cu comerţ neanumit 10979; Precupeţi şi negustori de flori. zarzavaturi. legume, fructe 10532; Negustori cu gros de vite, pasări, cereale. peşte, fructe 9.358; Tracţiune manuală (hamali şi comisionari) 10.002. Sonde şi puţuri de petrol 6,049; Blănari şi cojocari 6643; Rudari. lingurari, vase şi ustensile de lemn, ciurari, site etc. 5896; Mecanici, armurieri, ateliere pentru aparate de precizie 9.645; Dulgheri, scărari, parhetari 8.049; Administraţia poştelor, Telegrafelor şi Telefoanelor 6.819; Măcelăriile, fabricile de mezeluri, abatorii 5.695; Picheri, cantonieri, măturători, barieri 5.141; Comisionari de mărfuri, exportatori, volajori comerciali, curtieri, misiţi 4.649; Transport pe apă 6.017; Bănci, stabilimente de credit şi schimb 4.363; Mori şi fabrici de făină 4.781; Zugravi, vopsitori, tapetari, zugravi de firme, geamgii 4.164; Grupa cofetari, patiseri, bragagii, dulceţari, siropari 4.062; Industria lânei 4.328; Tinichigeria 4.554; Rotari şi căruţari 4.072;Cărămidari, bazalt, ciment, beton, asfalt, mozaic 3.800; Lăcătuşi 3.567; Construcţiuni maşini agricole industriale, vase plutitoare 3.602; Bărbieri, frizeri, coafori 3.802; Tipografii şi litografii 3.185 persoane.

Servicile publice, forţa publică, profesiunile libere

In primul rând venea armata activă care la 1912 era de 103719 pers. Urma apoi: administraţiuni publice (funcţionari Coroanei, statului, judeţelor, comunelor, Academiei, Fundaţiei universitare, 25911 pers. Grupa învăţământul public şi particular 14421 pers.; Cierul şi personalul bisericesc 11909; Profesii libere, ştiinţe, litere arte, oameni de litere, ziarişti, pictori, sculptori, muzicanţi, 11058 pers.; în sfârşit avocaţii 3101 şi medicii 2196 persoane.

Am reprodus acestea date pentru a ajunge mai uşor la cunoştinţa celor ce voiesc să aibă o oglindă fidelă a situaţiei economice din vechiul Regat, în 1912. Observaţiuni ar fi multe de făcut. In deosebi asupra industriei. Căci după cum arată cifrele sunt industrii fără prea mare însemnătate din punctul de vedere al binelui public, care au totuşi un număr cu mult mai mare de muncitori, decât altele care ar avea mai multă nevoie de aceştia.

Astfel grupa sonde şi puţuri de petrol numără numai 6049 persoane, pe când croitoria pentru dame stă în primele rânduri cu 24808 persoane. Deasemenea grupele Mecanici, Construcţiuni de maşini agricole, tipografii şi litografii ar trebui să numere cu mult mai mulţi muncitori. Ca şi grupele Bănci şi stabilimente de credit şi schimb precum şi Morile şi fabricile de făină.

Cela ce reprezintă o forţă în economia vechiului regat e populaţia agricolă. La aceasta adăogându-se aportul industrial şi comercial ce l-a adus nouile provincii şi în special Ardealul, se poate uşor închipui bogăţia la care va ajunge statul român, când normalizarea va fi un fapt împlinit, când înţelepciunea guvernelor de ordine o va scăpa de datoriile ei pe pieţele străine.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Ştiri din Banat

„Prăvălie românească“ la Timişoara

Timişoara 28. — In sala de desemn a Şcoalei Politehnice din localitate s'a ţinut ieri în 27 Martie şedinţa de constituire a unei cooperative orăşeneşti, denumită „Prăvălia românească“, cu capital nelimitat şi subordonată centralei cooperativelor din Capitală.

Au luat parte la această şedinţă de constituire: comercianţi, financiari, intelectuali, etc. şi după îndelungate discuţiuni s'a constituit următorul consiliu de administraţie: dl Ion Balint, dl Const. Ţăranu, dl Alex. Blidariu, dl dr. Oct. Putici, dl Avram Corcea, dl Iosif Popa, dl Alex. Vâlcovici, dl dr At. Popovici, dl Traian Boleanţu, dl Mişu Popescu, dl dr V. Chirolu, dl Traian Birăescu, dl maior Ionescu, dl dr Oct. Crâşmariu şi dl Iosif Velcean membri în comitet; cenzori: dl Gh. Stinghe, dl Orcadie Opreanu şi dl Gh. Popovici, iar membri suplenţi dnii: Oct. Negruţ, Alex. Buibaş şi Sever Liuba.

Un caz monstruos de viol

Iosif Lovas, cârciumar din comuna Buziaş, omul cel mai beţiv şi mai desordonat din acela comună şi-a violat propria sa fiică, Lovaş trăia de mai mult timp despărţit de nevasta sa care la plecarea din casa cârciumarului şi-a luat şi pe cei doi copii, lăsând acolo pe fata cea mai mare, în etate doar de 14 ani, spre a îngriji de beţiv. Odată Lovaş, întorcându-se acasă beat ca de regulă, şi-a siluit propria-i odraslă.

Fata nu a spus la nimeni, dar mai târziu, ivindu-se semnele unei boale oribile, a trebuit să mărturisească totul.

Autorităţile au pornit o acţiune împotriva satirului.

Contrabandă de ţigări

Agenţii Roianu şi Biebel dela Siguranţa din localitate au arestat în ziua de Vineri 23 l. c. pe indivizii Eugen Curaj şi Ana Novac, care au trecut frontiera în mod clandestin, făcând şi contrabandă cu ţigarete şi foiţe de ţigarete.

Marfa contrabandiştilor a fost confiscată, iar ei înaintaţi consiliului de războiu din Sibiu.

Necesităţile actuale ale evreimei

In ziua de Duminecă, 1 Aprilie crt., prima zi de pesach, după slujba divină, d-l Adolf Vértes, preşedintele comunităţii izraelite din localitate va ţinea, în Sinogogu, o conferinţă în limba germană, tratând despre actualele necesităţi ale evreimei.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.
Vă veţi păstra tinereţea şi frumuseţea întrebuinţând la toaleta D-V.
neintrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 765 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 4 Aprilie 1923.

Infrăți...

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Redeschiderea Universităților

Ministerul Instrucțiunei publice de acord cu reprezentanții autorităților universitare a hotărât redeschiderea Universităților pe ziua de 16 Aprilie. Măsura este foarte necesară. Fiindcă în vremurile acestea când atâtea sacrificii se fac pentru școală și pentru cultură, este o adevărată nenorocire ca Universitatea, cea mai înaltă instituție culturală, să stea cu porțile închise.

D-l dr. Angelescu, ministrul Instrucțiunei publice a arătat în Cameră tot ceiace s'a realizat într'un an pentru școală și tot ceiace s'a prevăzut în anul în curs ca îmbunătățiri și ajutor pentru a răspândi cultură și a înlesni energiilor tinere intrarea în cetatea culturei.

In bugetul anului acestuia s'au prevăzut două sute de milioane spor pe 9 luni pentru a se aduce îmbunătățiri la toate instituțiile și școlile noastre. Ministrul de finanțe, d-l Vintilă Brătianu, a făgăduit încă un spor de 200.000.000 pentru clădiri școlare. Niciodată nu s'a făcut un sacrificiu atât de mare pentru cultura națională, cum s'a făcut anul acesta.

Elementul românesc este într'o stare de inferioritate economică și culturală, față de celelalte elemente cari trăesc în România. Cu deosebire în ținuturile alipite unde orașele sunt înstrăinate, este de datoria conducătorilor să înlesnească energiilor rurale ridicarea lor prin cultură pentru a recâștiga prin această ofensivă rurală orașele și pentru a spori cu energie românească pătura din care se recrutează conducătorii țării.

Înțelegând acest fapt, ministrul instrucției a prevăzut ridicarea a peste 30 de internate în teritoriile alipite și în vechiul regat pentru copiii de săteni cari vor să vină la oraș să învețe. S'au prevăzut sume foarte importante pentru creiarea de școli profesionale și comerciale aproape în toate orașele, deoarece în Ardeal, Bucovina și Basarabia și în bună parte și în vechiul regat comerțul și profesiunile sunt în mâinile străinilor.

Două mii de școli primare au fost începute și numai o parte din ele mai urmează să fie desăvârșite definitiv în anul acesta. Două mii de focare noui de cultură au luat ființă astfel. Multe din ele s'au ridicat cu munca și cu banii sătenilor. In satele cari până eri lipsite de școală trăiau o viață prea înapoiată, se înalță azi zidurile școalei purtătoare de lumină. Apelul oamenilor școalei au trezit un răsunet puternic în lumea rurală. Acest avânt spre lumină înseamnă o nouă viață pentru satele noastre. Marele rezervoriu de energie națională care stătea tăinuit acolo, își deschide acum zăgazurile. Elanul spre cultură al țărănimei noastre se cere încurajat. In anul care vine încă 2—3000 de clădiri școlare se vor ridica la sate. Patruzeci și cinci de școli normale se vor construi tot în cursul acestui an.

In celace privește chestiunea studențească, cele mai multe din drepte revendicări ale tinerimei universitare au fost satisfăcute sau sunt pe cale de înfăptuire.

Studenții au cerut să se mărească numărul căminurilor și cantinelor. In buget s'a prevăzut un spor de 5 milioane, ceiace ridică la 13 milioane suma cu care statul înțelege să ajute aceste cămînuri.

Mai mult decât atât s'au alocat sume însemnate pentru acordarea de burse și semi-burse studenților meritoși și săraci la facultățile de litere, de științe, de medicină, dela Academia Comercială, etc. S'a dat astfel posibilitate studenților muncitori și lipsiți de mijloace să urmeze cursurile universitare prevăzându-se burse într'o proporțiune mult mai mare decât în trecut.

In privința materialului didactic și a laboratoriilor, guvernul a acordat o sumă de 200 milioane pentru înzestrarea cu tot ce trebuie a laboratoarelor existente, pentru creiarea altora, pentru completarea materialului științific, pentru sporirea sălilor de cursuri și pentru mărirea clădirilor universitare La Iași se va ridica un cămin pentru 5—600 de studenți iar la Cluj s'a cumpărat cu 3 milioane o clădire care va fi amenajată deasemeni în cămin...

Intr'o vreme când atâtea nevoi încearcă statul, el nu se dă totuși înlături să facă sacrificii mari pentru cultură. Intreaga societate românească este străbătută de acest elan spre lumină. Conducătorii țării au înțeles că acest elan trebuie să însemne xenofobie. Și nu mai prin răspândirea culturei putem să dezvoltăm energiile noastre naționale. Iar zăvorirea Universităților înseamnă tocmai împiedicarea afirmării noastre ca forță creiatoare Naționalismul nu trebuie să însemne xenofobie. Și nu prin războiu împotriva străinilor, ci prin valorificarea energiilor și facultăților sale, o națiune se afirmă și se întărește.

Iar această afirmare nu se poate realiza decât prin răspândirea culturei.

Criza universitară prin care am trecut a însemnat o stagnare în ofensiva noastră pentru cucerirea culturei. Iată de ce salutăm cu entusiasm hotărârea de a se redeschide Universitățile, în care vedem cel mai prielnic teren pentru afirmarea noastră ca energie creiatoare.

Organizarea presei la noi și aiurea

Cum ajută statul maghiar presa din fosta monarhie — Cum ajută astăzi presa maghiară din statele vecine — Invățăminte pentru presa și statul român —

Reflexii în jurul unui articol din „Argus„

Odată cu noua legiferare a relațiunilor dintre presă, public și stat, s'a pus în discuție o chestiune de o deosebită importanță: îndatoririle publicului și statului față de presă. Chestiunea se va mai fi discutat cândva.

Nici când însă n'a fost mai oportună decât astăzi, fapt pe care'l constatăm din nenumărate articole de prin toate ziarele noastre. Unul dintre ultimele articole despre îndatoririle statului față de presă este cu deosebire elocvent și dacă îl remarcăm, o facem și dintr'o altă considerație decât aceea a justelor pretenții ridicate de presă față de stat.

In ziarul „Argus" cu data de Duminecă, s'a publicat un interesant articol al d-lui Liviu P. Nasta, despre ajutorul dat presei maghiare de către statul maghiar dinainte de 1918. Nu e vorbă de subvenția acordată unei sau altei gazete, ci de sprijinul dat în genere, fără deosebire de culoare, contribuindu-se deci la dezvoltarea întregei prese ungurești.

Gazetarii în parlamentul maghiar

Confratele din capitală face constatări mai cu seamă asupra înlesnirilor făcute gazetarilor în parlament și la oficiul poștal. Inl parlament, locul presei era alături de acela al deputaților.

„Deputații, membrii guvernului și ziariștii se serveau de aceeași intrare, ca o manifestare a egalității conștiente ce trebuia să domnească între puterea legislativă, puterea executivă și auxiliarul lor indispensabil: *presa*".

Ziariștii își aveau în parlament biroul lor, fiecare cu pupitrul său etichetat și în aceeaș sală aveau la dispoziție zece cabine telefonice cu aparate speciale pentru convorbiri la distanțe mari. O funcționară de poștă, instalată în acelaș salon, înregistra convorbirile, cari se dădeau dela centrală cu precădere. Cabinele capitonate și hermetic închise permiteau convorbiri simultane în toate cabinele, fără a deranja pe cei cari scriau sau citeau la pupitrele lor, garantând și siguranța secretului convorbirii.

Reportajul parlamentar din Budapesta putea astfel să apară în aceeaș zi la Berlin, Viena, București, etc.

Se mai făcea însă gazetarilor și o altă înlesnire. Locurile lor din parlament erau pe acelaș nivel cu incinta camerii, alături de președinte și deci puteau auzi discursurile mai bine chiar decât deputații.

Legitimații cu fotografie le erau liberate de sindicul lor (un chestor-gazetar.) La toate aceste favoruri se adăuga apoi unul esențial.

Pentru a da gazetarului mijlocul de a fi nu numai repede, dar și absolut precis informat — un birou special al stenografilor cu douăzeci de dactilografe, transcria imediat stenogramele discursurilor în zeci de exemplare: zece minute după terminarea discursului ținut în incintă, gazetarul avea la dispoziție un asemenea exemplar cu textul autentic al celor vorbite, cu toate întreruperile, etc. Serviciul era gratuit și obligatoriu pentru directorul biroului.

Poșta și serviciul de reportaj

La poștă apoi, gazetarii aveau un birou al presei, cu 40 de pupitre, cu douăsprezece cabine telefonice, putând transmite cu precădere știri în toate părțile lumii.

Viitorul Președinte al Academiei

Brătescu-Voinești

In demnitatea de Președinte, rămasă liberă prin moartea lui D. Onciul se dă ca sigură alegerea profundului și sobrului prozator, Brătescu-Voinești, actualul președinte al secției literare.

Prin această alegere, înalta instituție consacră din nou valoarea unui scriitor bine cunoscut și apreciat de către publicul românesc.

Remarcat de către cititorii „Convorbirilor literare" unde a început să scrie acum vre-o 30 de ani, apreciat de cercul literar al „Junimei", Brătescu Voinești a fost la început puțin cunoscut publicului cititor în genere și chiar scriitorilor tineri.

Publicarea în volum a nuvelelor sale și premiarea lor de către Academie în 1907, după raportul lui Titu Maiorescu, l'au făcut să pătrundă în conștiința întregului public.

Observator atent și minuțios al vieții, ceia ce'l distinge de ceilalți scriitori ai noștri e că D-sa nu e numai un descriitor conștiincios al realităților observate, ci și un cercetător al lor, care caută să înțeleagă legăturile dintre ele și cu sufletul nostru, cugetând chiar asupra propriei sale arte.

După cum scrisul lui Creangă reprezintă în literatură graiul cuminte și adeseaori glumeț al țăranului moldovean, cel al lui Caragiale vorbirea tipică a inculților și semi-doctilor dela orașe, cu ridicolul lor, ridicat la valoare literară; opera lui Brătescu Voinești înfățișează cu o neîntrecută dibăcie felul cugetării și exprimării cla sei mijlocii, pe care o cunoaște fiindcă a pornit din mijlocul ei.

Copilăria D-sale fericită ne-o descrie cu multă duioșie în „Sâmbăta", adolescența frământată de ambiții și aspirații nelămurite într'o atmosferă de liniște, belșug și simpatie o găsim în „Moartea lui Castor".

Prin descrierea acestei vieți patriarhale, liniștite fără de griji, care te face senin și mulțumit, sănătos la suflet ca și la corp, Brătescu-Voinești are în povestirile sale toate caracterele unui clasic, asemănându-se din acest punct de vedere cu prozatorul Duiliu Zamfirescu, din „Viața la țară".

Cât despre eroii săi, cine nu-i cunoaște, cine nu se întâlnește cu ei în viața de toate zilele ?

Ei ar putea fi numiți cu un singur cuvânt învinșii, căci majoritatea nuvelelor lui Brătescu-Voinești zugrăvește pe acești luptători sdrobiți, pentru care autorul are o lacrimă duioasă și discretă.

Invinșii săi, spre deosebire de ai lui Ibsen, cari înfruntă lupta, cad, fie că vreau să intre în vâltoarea luptei, disprețuind-o, fie că sunt atât de slabi, încât la primul contact cu societatea, aceasta îi stărâmă cu nepăsare.

Departe de a fi revoltați împotriva soartei lor, sfârșind în svârcoliri care înfioară, ei sunt suflete plăpânde ce primesc cu resemnare lovitura și dispar, ca și cum ar fi ei înșiși încredințați că trebuie s'o primească.

Un învins ce nici nu pricepe, nici nu cunoaște începutul luptei pentru viață, e acel copil al cărui portret e făcut cu o preciziune le amănunte în adevăr măiastră, Niculăiță Minciună"; *sunt apoi învinșii propriilor lor patimi, și chiar animalele de a căror soartă ne îndrumă șează la fel Brătescu-Voinești.*

Personagiile lui deși sunt puțin legate de cadrul social în care se află, având puține caractere specific românești, vor rămânea totuși neperitoare prin fondul lor de generoasă umanitate.

Stilul său sobru, precis, pe care nu-l găsim decât doar la Odobescu, izvorăște din aceiași discreție sufletească, în care sunt înfățișați eroii săi.

Acel ce va întruni sufragiile colegilor săi din Academie, în alegerea de Președinte capătă astfel o răsplată binemeritată, pentru darul de a fi înzestrat literatura românească cu o operă de nemuritoare valoare.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Rezultatul acestor favoruri

Din toate înlesnirile de mai sus au rezultat două fapte : presa budapestană a ajuns în privința știrilor interne și externe la un nivel cu adevărat european, creându-i-se un credit, pe care guvernul maghiar nu a întârziat apoi să'l exploateze pentru scopurile sale de propagandă și pentru răspândirea de știri pe gustul și conform intereselor statului ; — iar în rândul al doilea, că s'a făcut din Budapesta centrul presei din Europa centrală, atârnând de ea țări nîntregi, cărora li-se transmiteau știri modelate după interesele statului maghiar.

Ajutorul dat azi presei maghiare de peste hotare

Informațiunile de până aci ale ziarului „Argus" nu privesc însă numai presa maghiară dinainte de 1918. Toate aparențele ne arată, că aparatul aci descris este și azi în funcțiune și chiar a fost întregit întrucât Ungaria de azi nu are numai preocupațiunea de a alimenta cu știri tendențioase presa străină, ci în rândul dintâi presa maghiară din statele succesoare.

Este bine să facem legătură între cele de mai sus și între un fapt, pe care l'am arătat cu luni în urmă.

Am aflat anume, că două agenții maghiare de presă, una budapestană, alta vieneză, furnizează gratuit știri și articole tendențioase presei maghiare din statele succesoare. Când știm că dezbaterile parlamentare erau furnizate gratuit gazetelor maghiare chiar înainte de 1918, e cu atât mai explicabilă inițiativa de azi a celor două agenții de propagandă ale guvernului maghiar.

Opera agențiilor acestora o vedem zilnic : lungile știri budapestane din toate ziarele ungurești din România, Cehoslovacia și Sârbia.

Organizarea presei la noi

Invederat, constatarea ce-o facem, după toate cele de mai sus, relativ la situația presei noastre, nu este câtuși de puțin satisfăcătoare.

Nu ne referim numai la înlesnirile ce-ar trebui făcute în parlament și la oficiul poștal, telefonic și telegrafic. Firește, statul român acordă și el precădere știrilor gazetărești, precum însemnate reduceri la taxarea lor.

Presa română are însă și alte multe pretenții față de stat și satisfacerea lor este urgentă nu pentru alt motiv, decât pentru acela al încurajării inițiativelor editoriale în afară de partide politice, și mai cu seamă, în noile provincii.

Statul trebue să țină seamă — cu deosebire în teritoriile noui — că presa română este într'o vădită inferioritate față de cea minoritară. Înlesnirile ce trebuesc făcute trebuie să aibă în vedere faptul că atâta timp, cât ne vom bizui numai pe presa partidelor politice și nu vom ajunge și la inițiative editoriale particulare, presa română din noile teritorii nu'și va putea îndeplini, așa cum trebue, rolul ei.

BIBLIOGRAFIE

Au apărut în editura „Cartea Românească" :

Biblioteca agricolă populară, Nr. 7 : „Ce este vița de vie" de I. C. Teodorescu.

Același bibliotecă. Nr. 8 : „Cultivați legume" de D. I. Ștefănescu ;

Nrul 9 : „Cum se cultivă lucerna" de A. D. Carabella.

*

Seria „Cunoștințl folositoare", Nr. 8 : „Spre Polul Sudic" de Prof. I. Simionescu. Nr. 9 : „O stupină într'un roiu" de N. Nicolescu.

Conferințele sociologului C. Bouglé

Renan și tinerimea universitară. Sociologia franceză contimporană

In fața unui numeros și select public și-a început Joia trecută la Fundația Carol I. din București, prima sa conferință despre Renan și tinerimea universitară, distinsul nostru oaspete, sociologul C. Bouglé.

In introducerea conferinței sale Dl Bouglé relevând afinitățile de cultură care au legat totdeauna Franța de România, a adus un călduros omagiu memoriei lui Pompiliu Eliade, cu care fusese bun prieten.

Trecând la subiectul conferinței, Dl Bouglé a lămurit întâi publicul nostru asupra stărei de spirit din Franța, care a înconjurat celebrarea centenarului Renan.

Sărbătorirea de la Sorbonna, cea oficială, rece și rezervată atât prin scuzele ce și le-a cerut ministrul Instrucțiunei că îndrăsnește să sărbătorească pe Renan, cât și prin discursul festiv al lui Maurice Barrés, plin de reticențe, a fost inspirată de cercurile clericale din capitala Franței.

Cea de la Trocadero, unde a luat cuvântul însuși Anatole France s'a petrecut în schimb în mijlocul unui entuziasm aproape frenetic.

Evocând pe scurt viața lui Renan, Dl Bouglé a insistat în deosebi asupra spiritului conciliant pe care l'a adus Renan în combaterea religiei înlocuind anticlericalismul brutal al lui Voltaire prin un anticlericalism rezonabil, crezând în progresul omenirei prin evoluția științei.

De aci pornește și marea importanță a lui Renan pentru tinerimea universitară, care găsește în concepția lui cultul științei și setea de adevăr.

Combătând pe acei cari au căutat să-l coboare pe Renan, acuzându-l pe nedrept că a fost influențat complect de gândirea germană și că nu ar fi fost bun patriot, distinsul conferențiar a asemănat pe Renan cu patria sa bretonă: florile ei cu frazele lui Renan, masele de granit cu bazele solide ale științei sale, râurile ce merg spre marea liberă cu gândurile lui Renan care se îndreaptă spre marea cugetărei libere, păstrând reflexul credințelor copilăriei sale.

*

In a doua conferință „Sociologia franceză contemporană", Domnia Sa a început prin a arăta strânsa legătură dintre psihologie, despre felul în care sunt concepute problemele și viața socială, de către ființele individuale și cele colective.

Intreaga filozofie și sociologie franceză e oglinda temperamentului național specific, temperament eminamente individual.

Filozofia germană, care a dat gânditori ca Hegel cât și cea americană, sunt dimpotrivă inspirate din concepția colectivistă.

Mișcarea filozofică raționalistă și individuală din sec. XVIII-lea formează primele începuturi ale sociologiei.

„Părintele ei e Montesquieu, care se ocupă întâia oară de problemele în legătură cu viața socială în „L'Esprit des lois".

Tot între precursori se pot număra Saint Simon, care a schițat legea celor trei stări și a conceput tipul unei organizații sociale industrializate și Proudhon întemeietorul sistemului mutualist.

Chemarea sociologiei la viață, ca o necesitate impusă de istorie e datorită însă lui Auguste Comte; iar importanța relațiilor dintre istorie și sociologie a fost arătată de marele nostru istoric Xenopol.

Sociologia franceză contemporană este caracterizată prin operile celor doi mari sociologi: Tarde și Durkheim, temperamente cu totul opuse.

Primul, justifică fenomenele sociale prin faimoasele legi ale imitației, lăsând invenția pe planul secundar; Durkheim pornește dela ideia de constrângere, de sinteză și analizând organizarea și funcționarea instituțiilor sociale caută formule și învățăminte practice.

Publicul intelectual bucureștean a răsplătit cu aplauze călduroase frumoasele și instructivele conferințe ale profesorului Bouglé.

ECOURI

Lumina licuriciului

Fizicianul american Ives, studiind lumina licuriciului, a găsit că un disc de 2 m. diametru acoperit cu licurici ar da o lumină egală cu lumina a 29 lumânări, — suficientă pentru o cameră mare. Această lumină e galbenă-verzue deci inconvenientul ei e că nu e albă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Muncitorimea față de Universitatea populară

Am luat parte aproape la toate prelegerile Universității populare din două motive. Intâiu, pentru-că — după părerea mea — e-o plăcere să asculți expunerea unui conferențiar erudit. Al doilea, pentru-că cercetam să văd dacă în auditoriu se prezintă grupul lucrătorilor.

In acest ultim punct speranțele mi-au fost tare înșelate. Auditoriul analizat se compunea din studenți, funcționari — de ambele sexe — ofițeri, etc.

Lucrătorii străluciau prin absență. Așa dar muncitorimea în mod categoric s'a obținut dela o Universitate, unde ea era în primul rând indicată să fie în număr mare și să-i întărească titulatura de „populară".

Vom sta puțin de vorbă. Poate din discuție să rămâie convinși lucrătorii că au greșit prin felul lor de-a se purta, chiar din punctul de vedere al unei concepțiuni înguste de spirit de clasă și chiar din punctul de vedere al interesului lor propriu.

Ca să ambiționezi a deveni actor important și diriguitor într'un stat, se cere să-ți apropii cultură cât mai multă, căci numărul fără cultură este materia brută pe care un adversar, mic la număr însă cult, o modelează după gust.

Ori, când organizațiile tale de clasa socială: Sindicatul, clubul, etc. — sânt sărace atât în instrumente, în laboratorii... cât și în dascăli cu o cultură vastă și variată — e cuminte să profiți de mijloacele de cultură ale clasei mai bogate.

*

Neîndoios, muncitorimei ungare i s'ar fi recomandat cel mult cursul de limbă română, fiind-că numai după ce s'ar perfecționa în graiul nostru i-ar fi lesne să ne cunoască și în alte manifestări intelectuale.

Pentru muncitorimea română chestiunea e mai largă și mai imperioasă. Lucrătorii români cunosc ei cel puțin lineamentele generale ale istoriei, literaturei, geografiei nației noastre?

Să-mi fie iertat a spune hotărât că socialismul înțeles bine nu disprețuește viața intelectuală, morală, efectivă a unei națiuni; că socialismul înțeles bine tinde tocmai la desvoltarea și accentuarea caracteristicilor fie-cărui popor, după cum tinde că pe fie-ce individ să-l pue în împrejurări, cari să-i permită a desvolta la maximum calitățile pe care natura le-a sădit în el.

Numai critici pătimași sau ignoranți reproșează socialismului tendința de unificare a individzilor și națiilor, transformându-le într'o imensă omogeneitate; — când, — din potrivă, scopul superior al mișcării socialiste este o cât mai pronunțată reliefare a deosebirilor naturale etnice și-a deosebirilor naturale individuale, orcând creând așa dar o diversitate de manifestări ce va întrece cu mult diversitatea societății burgheze.

Socialismul deci nu-i împiedică pe muncitori să studieze caracteristicele etnice ale poporului român.

*

Și atunci întrebăm: muncitorimea, sau cel puțin elita muncitorimei — dacă mulțimea nu-i încă intelectualizabilă — stăpânește ea destul de bine limba noastră, mânuind-o în scris și în vorbă cu ușurință, cu eleganță? Nu iar fi fost ei de folos prelegerile acelui meșter al cuvântului românesc, care este prof. Bogrea, ale cărui fraze admirabile și comunicative te înflăcărează până la entuziasm?

Și n'ar fi interesat o descriere civilizației poporului roman, când și noi doar sântem strănepoții acelui neam?

Cursurile de istorie, geografie, literatură, filozofie română i-ar fi deschis perspective întru studierea neamului nostru.

Ce să zicem și de informațiile asupra altor popoare date de prof. Bărbat, care ne-a purtat une-ori prin viața din America, cu aspectele ei de înaintat democratism.

Ar fi aflat muncitorii că în Lumea Nouă copilul are drepturi ce nu și-le-au câștigat cei din continentul nostru, că în orașele de acolo copiii scoboară în anumite strade la anumite ore pentru a-și pune în mișcare mușchii, cu tot felul de jocuri. Ș'atunci forța publică se postează la capetele străzilor rezervate jocului copiilor, oprind vehiculele de-a trece pe acolo, că organizații culturale, artistice, muzicale, descind în colțurile cele mai întunecoase mahalale, ducând forța științei și farmecul artei în stratele de jos ; că acolo nu-i ca la noi, unde, fie în alte orașe, fie chiar în București, cetățeanul de la mahala trebuie să vie spre Centru dacă îi arde de o piesă de teatru, de o conferință, etc. — că acolo din potrivă Centrul se coboară la mahala. . .

In cazul aceasta muncitorimea română bizuită pe realizările din Statele-Unite, unde-i cea mai înfloritoare burghezie de pe tot globul — ar avea temeiuri să atragă atenția burgheziei de la noi ca să se mai uite la surata ei de peste Ocean, spre a o imita cât mai mult în faptele ei bune.

Să nu uit pe prof. Moldovan care, îmbogățindu-ne cunoștințele, ni le-a concretizat prin beișug de planșe și proecțiuni.

Lucrătorii, la aceste cursuri, ar fi avut multe de învățat și asupra anatomiei corpului și asupra boalelor ca tuberculoza, sifilisul, blenoragia, cari, prin neîngrijire, devin flagele pentru generații întregi.

Și la fel cu toți conferențiarii. La fie-care muncitorimea ar fi găsit date utile, sau date frumoase, înălțătoare, — cari i-ar fi folosit, cum am mai spus, chiar în sensul spiritului de clasă strâmt înțeles.

Muncitorimea, întocmai ca albinele, e datoare să alerge la toate florile.

Nu de geaba a zis Kautsky că socialismul își îndeplinește menirea-i istorică numai când aduce omenirei, pe lângă pâine și asigurarea existenței, Cultură și Libertate.

In anul al doilea de activitate a Universității populare, poate că muncitorimea își va înțelege datoria și nu se va mai ține în rezervă.

Lelia P.

Denumirea Bisericelor române

— Un răspuns şi o constatare —

Chestiunea termenului cu care se poate desemna fiecare din cele două Biserici naţionale româneşti, a format obiectul unei discuţii anterioare în această gazetă. Am fost siliţi oarecum la aceasta în primul rând de faptul că unele publicaţiuni ale Bisericei gr.-catolice încercau să creieze un nou termen pentru denumirea Bisericei ortodoxe, cu intenţia vădită de a provoca confusie.

Confratele „Albina" ne asigură că ne am înşelat în această privinţă. Sântem dispuşi să credem şi să primim articolul prin care ne răspunde, mai calm ca de obiceiu şi mai cuviincios. Şi fiindcă am intrat pe această bună cale, e bine să ne lămurim.

Nu poate fi vorba de o supărare când combatem expresiunea de „neuniţi" atribuită credincioşilor Bisericei ortodoxe. Cu totul alt sentiment ne-a îndemnat la aceasta. Expresiunea, după cum am arătat altădată, este o imposibilitate logică şi istorică. Credem că nu e nevoe să repetăm argumentele noastre, de oarece chiar „Albina" cade de acord cu noi.

Constatăm însă că, dacă neam înşelat asupra intenţiilor celor ce au creiat expresiunea de „neuniţi", nu ne înşelăm asupra faptului că la unii greco-catolici şi în special la „Albina" există un ciudat fel de a vedea şi judeca lucrurile.

Astfel, pentru a exemplifica, „Albina" scrie:

„Adevărul istoric este, că în România ortodocşi sunt împărţiţi în două: unii uniţi cu Roma, alţii nuuniţi cu Scaunul Apostolic".

S'avem iertare, dar adevărul istoric este că unii ortodoxi la un moment dat au înţeles să se unească cu Roma.

Aşa cum se exprimă „Albina", pe care, repetăm, o credem de bună credinţă, ar însemna din potrivă că ortodoxii din România ar fi fost totdeauna uniţi cu Roma, şi că la un moment dat s'au desfăcut de ea şi au devenit prin urmare neuniţi dar ortodoxi. Ceeace credem că nici „Albina" nu poate susţine.

Faptul însă că ea se exprimă nelogic, o duce desigur şi la denumirea de „disidenţi" dată ortodoxilor. Aceasta ne face să presupunem că „Albinei" nu-i convine să mărturisească adevărul, şi o face firesţe dintr'un scrupul de conştiinţă pe care îl înţelegem, şi apreciem cu atât mai mult că ni se dă asigurări că este făcut fără nici o intenţie jignitoare pentru Biserica ortodoxă.

Intrucât priveşte schimbarea de titulatură, am dat în rândul trecut o sugestie pe care o credem justă, şi am dat-o mai mult pentrucă trebuia să opunem ceva logic unei aberaţiuni. In fond însă nuvedem nici cum necesitate de a reforma denumirile încrustate cu vremea adânc pe frontispiciul celor două Biserici naţionale. Denumirile consfinţite de evoluţia istorică exprimă cu prisosinţă adevărul. De ce am alerga după altele mai puţin cuprinzătoare?

Lupta împotriva analfabetismului

În jurul consfătuirei de la Casa şcoalelor

„Suntem în pragul companiei de lucru din anul acesta", a spus dl ministru la consfătuirea care a avut loc la Casa Şcoalelor cu inspectorii şi revizorii şcolari, directorii şi directoarele şcolilor normale şi o parte din prefecţii judeţelor.

„Cu toată situaţiunea grea financiară a Ţărei şi cu tot neînsemnatul ajutor dat în această cauză de stat roadele cele mai minunate au fost înregistrate în anul trecut."

...„Opera întreprinsă în 1922 trebuia continuată cu şi mai mare intensitate 1923.

„Va trebui să terminăm şcolile, care încă n'au fost sfârşite şi va trebui să începem încă 2—3000 şcoli primare acum".

Ştim că anul trecut s'a început construcţia a 2000 de localuri da şcoli. Marea majoritate a acestora au fost terminate şi vor începe să funcţioneze chiar dela începutul noului an şcolar. Au rămas încă unele neterminate, care vor fi sfârşite anul acesta, când se va începe şi construcţia noilor localuri anunţate.

După cum se vede, dl ministru Anghelescu a întreprins o vie acţiune contra analfabetismului. Plaga aceasta va fi nimicită într'un viitor cât mai apropiat, dacă lupta se va duce cu înverşunarea cu care o duce ministrul instrucţiunei.

Nici n'a împrimăvărat încă bine şi D-sa a şi chemat statul major al învăţământului pentru a distribui rolurile acţiunei. Ajutată din cele 460 milioane ce s'au acordat anul acesta învăţământului, ofensiva va fi desigur încoronată de succes.

Dar desigur, pentru a împrăştia lumina la sate, nu-i nevoie numai de localuri de şcoli, ci şi de învăţători.

Pentru formarea acestora, d-l ministru Anghelescu a arătat că anul acesta se vor începe construcţiunile a 45 şcoli normale proectate.

Acelaşi impulsiune se va da de asemeni învăţământului aplicat — agricultură, comerţ, horticultură, silvicultură, meseriî, şcoale profesionale etc.

Pe lângă marile îmbunătăţiri ce se vor aduce universităţilor, împlinirea proectelor de mai sus cât şi în decursul acestui an, va adăuga încă un titlu de glorie la neobosita activitate a ministrului şcoalelor.

Isbânda pe care a înregistrat-o anul trecut cu stimularea ţăranilor pentru ridicarea celor 2000 de şcoli la sate e o chezăşie că acţiunea pornită de dr. Anghelescu, din timp şi cu metoda-i cunoscută va da şi anul ce vine aceleaşi frumoase roade.

Desfiinţarea străjilor comunale

— In locul lor s'au înfiinţat guarzii săteşti —

In urma propunerei domnului deputat Gh. Tătărescu, Camera a modificat articolele 133, 134 şi 137 din legea pentru organizarea comunelor rurale, desfiinţând străjile comunale şi înfiinţând în locul lor guarzi comunali, cari vor fi retribuiţi de comună.

In felul acesta se sfârşeşte cu vechea corvoadă a locuitorilor, cari, vrând, nevrând, în nopţi anume rânduite trebuiau să facă strajă gratuită pentru supravegherea avutului consătenilor.

Numărul nouilor guarzi, precum şi retribuţia lor va fi stabilită printr'un regulament comunal, redactat de fiecare comună în parte şi care va trebui să fie aprobat de Prefectură.

Pentru salarul guarzilor vor contribui toţi locuitorii comunei, proporţionat cu venitul, fiecărula constatat în rolurile fiscului. Invalizii de răsboi vor fi scutiţi de această contribuţie.

Guarzii vor fi întrebuinţaţi exclusiv la serviciul de pază al comunei. Funcţionarii, cari vor întrebuinţa pe guarzi pentru servicii particulare vor fi pedepsiţi cu amendă şi închisoare.

In caz de epidemii sau alte împrejurări, care ar necesita mărirea gărzei, vor putea fi concentraţi pe câte o zi şi alţi oameni din comună; aceştia vor putea însă să-şi pună înlocuitori.

Această nouă legiferare vădeşte încă odată grija necontenită pe care o are guvernul actual de nevoile obşteşti, iar spiritul în care această lege e alcătuită face o dovadă mai mult încă de democratismul de care este condus guvernul în opera lui de consolidare a ţării.

Dezbinările din partidul naţional

— Certuri şi scandaluri în organizaţia din Banat a partidului naţional —

Se ştie că de multă vreme organizaţia din Banat a partidului naţional este încercată de dezbinări cari au culminat în numeroase scandaluri.

Acum câteva luni, cu prilejul unei întruniri la clubul partidului naţional, a izbucnit un scandal între d-nii Crăciun şi Teicu, fiecare susţinuţi de câte o tabără de partizani. D-l Ţeicu împreună cu mai mulţi membri ai partidului îşi dăduse demisiunea aducând grave învinuiri conducerii organizaţiei din Banat.

In urma intervenţiilor d-lui Sever Bocu şi a altor fruntaşi dela conducerea centrală a partidului naţional, conflictul fusese, cel puţin în aparenţă, aplanat. Intrigile şi duşmăniile lucrau însă în mod ocult, căci între oameni cari-şi aruncaseră cele mai grave insulte şi pe cari nu-i leagă nici un sentiment de stimă reciprocă, o adevărata împăcare nu se putea realiza.

Conflictul care până zilele trecute mocnea, a izbucnit din nou.

Ziarul „Nădejdea" din Timişoara dă amănunte interesante cu privire la scandalul care s'a petrecut la o întrunire ţinută de membrii partidului naţional din Banat în localul gazetei „Voinţa Banatului".

D-l Sever Bocu a venit la consfătuire însoţit de d-nii Molin, Ţeicu şi Pomut. Dar de abia intrat pe uşa redacţiei, d-l dr. Crăciun i-a ţinut logosul următor:

— „Dar bine domnule Bocu până când vom suferi noi martiriul de a vedea necontenit amestecându-se în trebile esenţiale ale partidului, oameni de teapa lui Ţeicu şi Molin? Până când vom suferi noi, ca aceşti incorigibili transfugi de prin toate grupările şi partidele să aibă cuvânt hotărâtor în acţiunile noastre politice? Răbdarea mea a întrecut toate limitele şi cer în numele adevăraţilor şi cinstiţilor luptători din partid că asemenea elemente parasitare şi în veşnică contradicţie cu principiul de consecuenţă politică. să fie excluşi cu desăvârşire din organizaţia partidului naţional din Banat".

La această violentă apostrofă, d-l Molin ripostează:

— Nu stăm de vorbă cu greco-catolicii!

Iar d-l Ţeicu adaogă:

„— Şi nici cu oameni cărora le place să fie Directori de ziare fără să ştie a scrie!"

„In apărarea d-rului Crăciun intervine d-l dr. Ţigăreanu, care impută d-lui Sever Bocu, preferenţa pe care acesta în calitate de preşedinte al organizaţiei din Timiş-Torontal, o arată în deosebi transfugilor permanenţi, aşezându-i în politica partidului naţional pe planul întâi, în loc să-i treacă la coadă, după meritul ce-l au".

Discuţiunea a urmat pe acest teren din ce în ce mai aprinsă, spune „Nădejdea", adversarii aruncându-şi graţiozităţi de felul acesta:

„Greco-catolicule, dute la Vatican să te spele Papa de păcate! sau „Dute la Mitropolia Ungro-Vlahiei să te călugăreşti că de alt ceva nu eşti bun!... Or: „Ţipă la Aurora" de te converteşte la Mosaismul ţărănist!..." ş. a. m. d.

Cele petrecute la această consfătuire sunt o dovadă de armonia care domneşte în sânul partidului naţional şi de respectul şi stima pe care o păstrează unii faţă de alţii partizanii politici ai d-lor Vaida şi Maniu.

Legea chiriilor în discuţia Senatului

— Principiul legei — Votarea proectului —

Senatul, a luat în discuţie proectul de lege a chiriilor.

Desbaterile cari au avut loc în Senat au pus în adevărata lumină principul pe care se întemeiază noua lege a chiriilor şi au arătat necesităţile pe care această lege le va satisface.

La discuţia generală a luat cuvântul întâi d-l Emil Pangrati, profesor universitar, care a arătat că noul proect de lege al chiriilor este mult mai bine întocmit decât acela pe care l'am avut până acum.

Starea regimului de războiu sub care trăim nu se poate perpetua. In proprietate sunt investite capitaluri formidabile şi nu se poate admite distrugerea proprietăţii. Pe de altă parte nici chiriaşii nu pot fi lăsaţi la bunul plac al proprietarului speculant. Regimul chiriilor trebuie deci să stabilească un echilibru între interesele proprietarului şi interesele chiriaşului. Primul nu trebuie lovit, iar cel de al doilea nu poate fi lăsat fără ajutorul legei.

Evident nici cea mai bună lege a chiriilor nu va putea rezolvi definitiv problema aceasta pentrucă criza de locuinţe este în primul rând cauza nenorocitei stări de astăzi. Legea chiriilor nu constituie decât un paliativ menit să armonizeze interesele proprietarilor cu cele ale chiriaşilor stabilind raporturi între unii şi alţii şi statornicind un regim de drept până la rezolvarea crizei de locuinţe.

Prelungirea contractelor de închiriere este deci o necesitate câtă vreme criza de locuinţe nu s'a rezolvit. Se vor face câteva excepţiuni pentru a nu fi nedreptăţiţi proprietarii. Chiriaşul milionar sau îmbogăţitul de războiu nu trebuie să se reazime pe spinarea proprietarilor.

Legea nu acordă protecţiune decât chiriaşilor lipsiţi de mijloace şi proprietarilor nevoiaşi.

Cum spune foarte just d-l Constantin Bacalbaşa într'un articol publicat în „Dimineaţa": „Protecţiune, da, largă şi hotărâtă, prelungire pe ori câte termene pentru chiriaşii fără avere; protecţiune pentru muncitor, pentru meseriaş, pentru funcţionar, pentru pensionar, pentru militar, pentru artist, pentru ziarist, pentru toţi cei cari muncesc cu cele două mâini ale lor, cu creerul lor, cu trupul lor istovit, cu bătrâneţea lor către sfârşit. Pentru aceştia toată solicitudinea. Dar nu este logic să te faci apărătorul grasilor speculanţi pentru singura consideraţie că — milionari fiind — au apucat să stea într'o casă cu chirie.

Democraţia nu poate cere decât un singur lucru: un regim echitabil pentru toată lumea şi apărarea celor slabi şi nevoiaşi indiferent da că sunt proprietari, indiferent dacă stau cu chirie".

In acest spirit a fost întocmită noua lege a chiriilor. Discuţia care a avut loc în Senat a dovedit aceasta.

După terminarea discuţiei pe articole unde s'au primit unele amendamente, Senatul a votat proectul de lege a chiriilor prezentat de d-l Ioan Th. Florescu.

Noua lege va pune capăt agitaţiilor făcute pe chestiunea chiriilor fiindcă satisface cele mai multe din greutăţile isvorâte de pe urma crizei de locuinţe stabilind un regim echitabil în raporturile dintre chiriaşi şi proprietari.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Răspândiţi „Infrăţirea"

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

Mottafilm
Champagne

Activitatea „Astrei“

Solemnitatea înființărei agenturei societății „Astra“ în comuna Feleacului

Programul festivității. Cuvântările dlor Marin Ștefănescu, părintelui Nicoară, I. P. Sf. Sale Episcopului Ivan, Protopop. Ilie Dăianu, D. profesor Nicoară, prof. V. Dimitriu, generał. Anastasiu. Punerea unei inscripții pe casa unde s'a născut Ștefan Micle. Înființarea bibliotecei și a comitetului. Un fond „S. Micle“.

Despărțământul soc. „Astra“ din Cluj, conform unui program bine stabilit, își continuă activitatea întreprinsă cu scopul de a împrăștia lumina în satele din împrejurimele Clujului.

Pe ziua de ieri, comitetul „Astrei“ a ținut să înființeze o agenție în comuna Feleacului, și cu tot timpul nefavorabil și cu toată zăpada, ce cădea cu îmbelșugarea pe dealul Feleacului, numeroși intelectuali din Cluj au ținut să asiste la serbare.

La sosirea oaspeților în comună, tot satul era adunat la școala comercială.

Părintele Nicoară, parohul bisericei din Feleac a deschis ședința salutând pe reprezentanții „Astrei“ veniți să împrăștie în Feleac cultura și dragostea de neam de care se simte atâtea nevoie.

Dl prof. Marin Ștefănescu, arată că scopul venirei intelectualilor din Cluj este de a înființa agentura „Astrei“ la Feleac și de a sărbători pe profesorul Ștefan Micle, fostul rector al Universității din Iași originar din Feleac.

•

I. P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului arată cum acum câteva sute de ani nobilii Unguri s'au împotrivit ca reședința episcopiei ortodoxe să fie la Cluj și de aceea episcopii au trebuit să-și stabilească reședința la Feleac. Amintește că la biserica satului sunt înhumați 3 episcopi.

Sf. Sa Protopopul Dr. E. Dăianu arată că scopul „Astrei“ este să facă două propagande, o propagandă de muncă și alta prin care să învețe pe locuitori așa da copiii la școală. Face istoricul zidirei bisericei din Feleac de către Matei Corvinul și încheie îndemnând pe săteni să'și dea copiii la școală.

Părintele Nicoară, profesor la liceul din Cluj, face un larg istoric al satului Feleac dela înființare, care se pierde în negura veacurilor și până în timpurile actuale. Arată etimologia cuvântului Feleac care derivă dela cuvântul german Flech și care a fost schimbat de Unguri în anul 1904 în „Erdelyfelek“ cu toată împotrivirea chiar a trei academiciani unguri.

Domnul Profesor Ghibu, face un documentat istoric al vieții lui Șt. Micle, ale cărui rude ascultă de față cu ochii înlăcrămați. Părinții lui Micle cari au fost oameni săraci, au fost nevoiți să-și trimită o fată la Cluj pentru a munci. Fratele fetei, Micle, în desele vizite la Cluj, a intrat ca ucenic la un atelier mecanic care a învățat și dulgheria. Cu ajutorul sorei sale care îi dădea 2 zloți pe lună, el intră la liceul catolic unde în 4 ani a isprăvit 6 clase de liceu. A trecut apoi la Blaj unde împreună cu Barnuțiu a isprăvit filosofia în decurs de 3 ani. De acolo împreună cu Bănuțiu au plecat la Sibiu unde au învățat dreptul și limba germană și unde amândoi s'au distins ca cei mai buni elevi. In timpul revoluției dela 1848, Barnuțiu și Micle au condus o armată de 120 oameni cu care s'au luptat cu Unguril în jurul Clujului. De teama că Ungurii se vor răzbuna, Micle s'a refugiat la Craiova.

•

De aci a plecat la Viena înscrîndu-se la Politechnică unde s'a distins în mod deosebit, profesorul lui de fizică, luându'l pentru aceasta ca asistent.

Trecând în Moldova Micle a fost numit profesor de fizică la Academia Mihăileană. Apoi e numit conducătorul Universității din Iași. In acest timp el nu uita pe cei de acasă, cărora le trimetea ajutoare, venind în fiecare an să-i vază.

Nunta cu Veronica Micle a făcut-o la Cluj.

După Dl Ghibu, Dl Prof. Vasile Dimitriu, ca fost elev a lui Micle, arată meritele de neprețuit ale dispărutului învățat.

In tot timpul serbărei, corul Episcopiei ortodoxe din Cluj a cântat frumoase cântece. Se trece apoi la înscrierea membrilor și la alegerea comitetului. Au fost aleși: Președinte: părintele Nicoară; secretar și bibliotecar: Alexie Pop învățător; casier; St. Pop, învățător pensionar și 4 membri aleși dintre țărani.

Intreaga adunare s'a dus apoi la casa unde s'a născut Micle unde s'a așezat o tablă comemorativă și unde dl general Anastasiu a rostit o însuflețită cuvântare.

De aci oaspeții au fost invitați la Preotul Nicoară unde cu cunoscuta ospitalitate a românului, invitații au fost ospătați.

N. Fr.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

INFORMAȚII

— **Omagiul Oradiei fadus memoriei lui I. C. Brătianu.** D. Iulian Peter, prefectul Orăzii-Mari a adus la cunoștința d-lui I. I. C. Brătianu președintele consiliului de miniștri, că consiliul administrativ al Oradiei-Mari a hotărât, ca str. Szaniszlo să se numească strada Ion C. Brătianu, în amintirea marelui om de stat.

D-l prim-ministru a răspuns ca telegrama d-lui Peter cu următoarea telegramă:

„Sunt mișcat de gândul ce Consiliul Administrativ al orașului Oradea-Mare l-a avut de a lega numele unui român din marea generație întemeetoare, de viața ei zilnică și Vă mulțumesc pentru simțemintele ce-mi exprimați cu acest prilej.

Brătianu“.

— **Identificarea cadavrului din pădurea Hoia.** In urma investigațiilor făcute de către comisarul Ioan Chifor dela poliția centrală, s'a putut stabili identitatea cadavrului găsit Vineri dimineața în pădurea Hoia de lângă Cluj. Acesta nu e altul decât lucrătorul brutar Ion Bochiș în vârstă de 28 ani domiciliat în str. Gl. Dragalina No 19. Numitul în ultimul timp trăia foarte rău cu soția, din care cauză s'a și sinucis.

— **Administrative.** Azi noapte pe la orele unu și jumătate, poliția centrală a primit o telegramă de la București prin care se aproabă prelungirea orei de închidere în localurile de noapte până la orele trei dim. și aceasta numai două zile cât vor ține sărbătorile catolice.

— **Dispariția unei fete.** Sâmbătă dimineața Dl Giurg din str. Romei 21 s'a plâns poliției că fiica sa, Viorica în vârstă de 18 ani, a dispărut fără urmă de mai multe zile de la domiciliul său.

Poliția face cercetări.

— **Alegere de protopop în Banat.** In ziua de Sf. Gheorghe se va face la Răcașdia (Banat) o alegere de protopop pentru 54 comune, care înainte făceau parte din cercul Biserica Albă, cerc a cărui jumătate a rămas la sârbi. Inainte de alegere, la 3 Aprilie va fi convocat sinodul electoral al delegaților comunali, care are rostul de a face candidarea. Sunt patru concurenți: Pr. Nicolae Chiconban din Ghilad-Timiș, pr. Ion Pascu din Salcia, pr. Ion Murgu din Sasca Montană și pr. Cornel Ștefan din Oravița. Șanse de reușită le are, pe cât se pare, pr. Ion Murgu.

— **In jurul manifestațiilor antisemite din Gherla.** Un cititor al nostru din Gherla ne roagă să rectificăm știrea dată deunăzi despre antisemitismele de acolo. Nu este vorbă de maltratarea a 50 de evrei, nici despre escadroane armate, cari au ținut sub stăpânire orașul pentru a păstra ordinea.

Au fost pălmuiți numai doi-trei evrei, cari au provocat pe un grup de 10—12 studenți, cari cântau cântece naționale la cafeneaua „Royal“.

— **Decorare.** Domnului Ioan Chirilă, conducătorul Inspectoratului Regional al Muncii din Cluj, prin decretul No. 4867 i-s'a conferit ordinul „Coroana României“ în gradul de Cavaler, pentru devotamentul cu care a condus acest serviciu timp de trei ani.

— **Expoziție de vite.** Comisiunea zootechnică a județului Sibiu a hotărât aranjarea unei expoziții și a unui târg de vite de prăsilă în orașul Sibiu, la 28 Aprilie 1923 st. n. în târgul de vite.

La acest târg se vor mâna vite de prăsilă, bovine, cai, porci și oi.

Abonamentul lunar la restaurantul Zona str. Nic. Iorga Nr. 15, prânz, cină, după listă, 600 lei. 2696

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

— **Sosiri — Plecări.** Dl Prefect al județului Cojocna care de câteva zile se află la București se reîntoarce mâine în localitate.

•

Dl Stoenescu, inspector general la resortul de agricultură, a plecat la București ducând și în memoriu al funcționarilor acestui resort care cu data de 1 April au fost puși în disponibilitate.

— **Maximarea verdețurilor și laptelui.** Prefectul poliției a luat în studiere chestie fixărei prețurilor maximale a verdețurilor și a laptelui de pe piețile Clujului.

— **Amânarea concedierii funcționarilor cari nu știu românește.** Guvernul a mai acordat funcționarilor publici cari nu știu românește un ultim termen la 1 Septembrie, până la care dată toți trebuie să învețe limba română. Acei care până la Septembrie nu vor învăța românește vor fi concediați.

— **Dela C. F. R.** La direcția C. F. R. din Cluj o comisiune de specialiști lucrează la găsirel unei modalități convenabile de aprovizionare a acestei direcții cu traversele de cale ferată necesare.

— **Edilitare.** In consiliul orașului de Miercuri se va lua în discuție din nou chestia introducerei tramvaiului electric la Cluj.

— **Plata salariilor funcționarilor.** Azi se vor plăti salariile tuturor funcționarilor publici din Cluj. Administrația financiară dispune în casă de numerarul sufficient achitărei tuturor salariilor acestor funcționari.

— **Petreceri studențești.** Cercul studenților someșeni „G. Coșbuc“ organizează în zilele de 10 și 14 Aprilie a. c. două mari serate dansante, prima în Beclean și a doua în Bistrița.

File de calendar

Adevăratul „genus irritabile“

Abia acum îmi cade în mână, o dare de seamă dela un congres al chirurgilor, la care lua parte și vestitul Voronov. Se știe că deși de origină rusească, Voronov este directorul unui laborator de chirurgie experimentală la Paris. Și mai este ceva Voronov. Este descoperitorul elexirului tinereței.

Adică ce elexir? Elexir ar fi o băutură pe care ți-ar da-o doctorul și care, imediat după înghițire te-ar întineri.

Dela vracii evului mediu — dintre cari doctorul Faust a fost unul din cei mai de seamă — cu piatra lor filozofală, problema tinereței n'a mai tentat până în timpurile moderne, decât tot pe un doctor de origină rusească. Pe Metchnicoff. După cercetări asidue, Metchnicoff a descoperit și el un elexir, — adică elexirul lui era descoperit de mai de mult de către ciobani și lăptari — a descoperit mai bine zis efectele miraculoase ale acestui produs. Elexirul era...laurtul. Cine mănâncă zilnic iaurt, ne propovăduia doctorul Metschnicoff își asigură o lungă viață și da ca exemplu pe Bulgari, în țara cărora iaurtul este o mâncare națională. Grație ei, bulgarii aproape mai toți duc gulerămată viață de nouăzeci de ani.

Sfaturile lui Metschnicoff n'au prins însă. Acțiunile iaurtului n'au crescut în afară de Bulgaria. Lumea vrea să aibă efectul imediat, nu să aștepte până la nouăzeci de ani ca să vadă abia atunci efectele miraculoase ale laptelui acru și închegat.

Atunci s'a ivit Voronof. Acesta, a crezut că ajunge mai repede la scop prin metoda chirurgicală. Tăind nu știu care glande, vine sau artere din gât, drul Voronof pretindea că întinerește pe om instantaneu. Se zice că ar fi făcut chiar câteva experiențe, unii spun că au reușit, alții le contestă. Iar pe cei operați e greu să-i crezi. Bătrânul de șaizeci de ani ușor și cu ideea poate fi convins că a întinerit cu douăzeci de ani, adică că se simte forte ca la patruzeci.

Și congresul s'a terminat în mijlocul celui mai infernal scandal.

Precum se vede afacerea Puțureanu se repetă și'n streinătate. Nu mai știi ce să crezi cu doctorii aceștia! Și noi cari credeam că artiștii de operă sunt cele mai iritabile ființe! Dar băgați de seamă: culmea! Toți congresiștii erau după spusele lui Voronof: „moșnegi neputincioși.“ Cu alte cuvinte oameni cu un picior în groapă. Ei bine eu să fi fost în locul unuia din ei mă agățam de Voronof ca de un colan de salvare. Poate, cine știe! Dacă are cumva vre-un efect operația! Alungat-am vizita morței cu vre-o două-zeci, treizeci de ani mai târziu sau nu? Dar vezi eu nu sunt doctor în medicină. Diploma asta m'ar fi făcut să prefer moartea, decât să recunosc vre-un merit colegului meu.

Nomofilax.

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor“

au sosit

noutăți în specialități de moda de domni

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavară și vară, parisiene și vieneze, la Diamantstein și Moskovici Calea Regele Ferdinand 28. vis-a-vis de Poșta Centrală

Expoziţia de cusături naţionale a Dnei Veturia Ghibu

Eri la ora 11, în sala Institutului de arte grafice „Ardealul" din str. Memorandului No. 22 s'a deschis prima expoziţie de cusături, covoare şi scoarţe româneşti din Vechiul Regat. Au luat parte la deschiderea acestei expoziţii aproape 200 de persoane (profesori universitari, ofiţeri, doamne, precum şi 40 elevi dela şcoala centrală din Bucureşti cari erau în trecere prin Cluj, într'o excursie şcolară. Această expoziţie constitue un adevărat eveniment atât prin scopul pentru care a fost făcută cât şi prin modul într'adevăr artistic în care sunt executate toate cele 5—600 de piese din expoziţie. Dna Veturia Ghibu, o cunoscută specialistă în cusături naţionale româneşti, a deschis de mult în Cluj un atelier de cusături în care lucrează 60—70 de lucrătoare (femei dela ţară). Pe lângă aceasta, prin satele din jurul Clujului, dna Ghibu mai are angajate 130—140 de femei care lucrează acasă după modelurile ce Dsa le încredinţează. Marea importanţă a acestei expoziţii constă în faptul că este prima şi cea mai serioasă şi mai cu gust încercare de încetăţenire a artei ţărăneşti din Vechiul regat în Ardeal. Toată expoziţia dnei Veturia Ghibu care cuprinde în total cam 5—600 de piese sunt cusături (costume naţionale, lingerie feţe de perină şi de piapomă, rochii, şerveţele etc.) lucrate exclusiv după cele mai frumoase modele din vechiul Regat.

Expoziţia este împărţită în mai multe secţii şi anume — 1) Secţia cusăturilor în fire; 2) secţia cusăturilor în cruciuliţe; 3) secţia covoarelor persiane cu motive româneşti de prin sec. 15 luate după chenarele bibliei lui Luca de pe la 1470.

Aceasta este prima încercare în ţară de aplicare a modelelor de ornamentaţie veche românească pe technica persiană; 4) Secţia covoarelor persiane cu ornamentaţie persiană; toate aceste covoare persiane minunat executate ca technică şi combinaţie ornamentală, sunt lucrate exclusiv de ţărance române.

In fine 5) secţia scoarţelor româneşti din vechiul Regat care sunt o capodoperă de artă ţărănească.

In toată expoziţia dnei Ghibu nu găseşti două piese sau două modeluri la fel

Pentru a evidenţia şi mai bine valoarea operei dnei V. Ghibu trebuie să remarcăm faptul că în special pentru jud. Cojocna această o perăare o deosebită importanţă.

Se ştie că în aproape toate satele din jurul Clujului nu mai există un costum naţional românesc curat şi că cele existente, sau sunt urâte şi fără nici un gust, sau sunt o împestriţare de motive româneşti cu motive ungureşti în care cele ungureşti predomină. Prin iniţiativa şi munca neobosită a dnei Ghibu şi datorită faptului că Dsa are cam 70 de lucrătoare prin satele din jurul Clujului care lucrează acasă, modelele româneşti din vechiul Regat au devenit cunoscute prin aceste sate şi multe ţărance şi-au făcut costume naţionale după aceste modele.

Indemnăm cu toată insistenţa publicul Clujan să viziteze expoziţia dnei Ghibu; căci această expoziţia constitue în adevăr un mare eveniment artistic românesc la Cluj.

S. P.

Adunarea generală a Casei naţionale din Cluj

Sâmbătă în 31 Martie, la orele 5 p. m. s'a ţinut adunarea generală anuală a Casei naţionale din Cluj, care a verificat gestiunea anului trecut şi a dat descărcarea cuvenită comitetului. S'a constatăt că în present Casa naţională are 291 membri şi că dela înfiinţare a realizat progrese frumoase. S'a încercat în decursul anului trecut un fel de însoţire a Casei naţionale cu „Cercul Ronsard" al clubului franco-român, încercare eşuată însă din pricina localului.

Sala de lectură a Casei naţionale a fost des cercetată de membri. S'a aranjat şi un bal în beneficiul Casei naţionale cu un frumos succes material şi moral.

S'a procedat apoi la alegerea noului comitet, realegându-se president Dl Pompei Micsa, iar vicepresidenţi D-nii Sextil Puşcariu, Octavian Felecan, Marin Stefănescu şi Niculae Bogdan. Secretari au fost aleşi D-nii Clemente Petrovan, Aurel Tămaş şi Cornel Pop. Casier a fost reales Dl Ioan Crişan, iar jurisconsult Dl Simeon Nemeş. S'a mai ales şi un comitet de 40 de membri, între cari şi Dl Ioan Suciu.

Trecându-se la propuneri, Dl procuror Palladi, după-ce arată rolul femeii în viaţa socială şi culturală a neamului, propune ca în viitor şi femeile să poată fi membri ai Casei naţionale.

Dl Ioan Suciu respinge propunerea pe motiv că concepţia ardeleană despre rolul social al femeii n'a admis şi e bine să nu admită nici în viitor pe femeie în Casină. Deşi majoritatea, ori poate chiar unanimitatea membrilor prezenţi era de părerea D-lui Suciu, s'a admis totuşi ca propunerea D-lui Palladi să se desbată într'o viitoare adunare generală extraordinară.

Dela Oficiul de control al devizelor

— Noui bănci autorizate —

Oficiul central de control al operaţiunilor de devize, în ultimele şedinţe pe cari le-a ţinut în cursul acestei săptămâni la Banca Naţională, sub preşedinţia dlui Oscar Kiriacescu, fost ministru de finanţe şi director la Banca Naţională, luând în discuţie cererile mai multor bănci cari solicitau să li se acorde autorizaţie de a face operaţiuni de devize şi după cercetările necesare, a acordat asemenea autorizaţii următoarelor bănci din vechiul Regat şi Transilvania.

Noui bănci autorizate pentru vechiul Regat

„Sucursalelor Băncii Moldova" din Iaşi din oraşele: Bucureşti, Galaţi, Chişinău, Băiţi şi Cetatea Albă.

„Băncii Ascher Eskenasy" din Craiova.

Noui bănci autorizate din Transilvania

„Băncii Mediţeane" din Mediaş şi sucursala ei din Sibiu.

„Băncii Ardelene de Comerţ şi Industrie" din Braşov.

„Băncii Unite pentru Industrie şi Hipotecă" din Sighişoara.

„Băncii pentru Circulaţia Mărfurilor S. A." din Braşov.

„Institutului de Credit Funciar" din Sibiu.

*

Oficiul central de control al Devizelor, a comunicat băncilor şi comercianţilor că toate vărsămintele de lei aprobate de acest Oficiu în baza documentelor ce i se prezintă şi prin care se constată că la mijloc este o operaţiune reală de comerţ, urmează a fi trecute la bănci în cont de lei liberi.

Vărsămintele aprobate a se trece în cont blocat, vor purta menţiunea „blocat".

Partidul naţional protejează străinii

Ultima operă „naţională" a dlui Haţiegan.

Nu demult revista „Tara Noastră" a dlui Oct. Goga a făcut destăinuiri interesante despre amestecul partidului naţional la fabrica Renner din Cluj, unde influenţa dlui Vaida şi a celorlalţi fruntaşi naţionalişti este exploatată în favoarea străinilor. D. Vaida, Haţiegan şi alţi oameni din partidul naţional fac parte din consiliul de administraţie al unei fabrici, în sânul căreia elementul românesc nu e reprezentat nici în proporţia de doi la sută, în timp ce majoritatea personalului e compusă din străini, dintre cari cum a descoperit parchetul din Cluj mai zilele trecute, cu ocazia depunerii unui director mulţi sunt veniţi în ţară cu acte false.

Aflăm acum, că Sâmbătă, consiliul de administraţie prezidat de dl Haţiegan a hotărît demiterea din direcţie a dlui Ion Baian, a căruia titudine românească faţă de străini dela fabrica Renner nu era nici pe placul fabricei Renner, nici pe placul partidului naţional.

Fapta dlui Haţiegan n'o mai calificăm. Favorizând şovinismul străin, dsa a fost în conformitate cu ideile „naţionale" al partidului din care face parte.

„Blocul Ardealului"

Minorităţile etnice şi partidul naţional, într'un bloc. Sugerările presei maghiare. Să urmăm pe croaţi — spune deputatul Zima.

Ca dovadă că nu este o părere izolată, ideia unirii partidului naţional din Ardeal cu minoritatea maghiară, şvăbească, săsească, evreească şi cu celelalte minorităţi etnice câte vor mai fi aici, a apărut în două ziare maghiare. Ceea ce nu niam fi putut închipui vre-o dată: românii ardeleni la braţ cu oamenii politici ai ungurilor, împotriva guvernării române, — se sugerează acum din două părţi maghiare deodată, iar partidul naţional n'are un cuvânt împotrivă.

In cadrul unui articol de impresii din parlamentul român — impresii cât mai rele faţă de cele din parlamentul budapestan din acelaş articol — d. dr. Zima deputatul maghiar al Aradului, crede, prin „Keleti Ujság", că locul partidului naţional este numai alături de unguri, saşi şvabi şi celelalte minorităţi din Ardeal, întrucât, cu toată unirea lor cu partidul takist din vechiul Regat, sunt regionalişti şi astăzi şi — dovadă şi mai plausibilă — nu sunt familiarizaţi nici astăzi cu limba românească din parlamentul Remăniei.

Că s'a putut emite această părere — fără a fi contrazisă de partidul naţional — şi că se aduce din mai multe părţi maghiare, nu ni-am putea-o explica decât prin ultima atitudine a d-lui Maniu. S'a spus în parlamentul român, că pentru români, Ungaria a fost un rai, iar România e un iad pentru unguri.

La insulta deputatului Sándor, dl Iuliu Maniu, deşi a fost de mai multe ori apostrofat, n'a răspuns nimic categoric.

Dar sugerarea din presa maghiară mai are şi alte temeiuri. Se întemeiază pe atitudinea de totdeauna a partidului naţional de după 1919, avută faţă de statul român; pe manifestele, cari au servit propagandei budapestane; pe propaganda dlui Vaida, care a servit ca material ziarelor budapestane, antiromâneşti, „Adevărul", „Viitorul", „Ardealul", cu cari guvernul maghiar inundase acum un an Ardealul. Şi se mai întemeiază pe ceva. Dl Olajos Domokos ne spune în numărul pomenit al ziarului „Ujság", că oamenii partidului naţional spun gazetarilor unguri, în particular, deci nu pentru a le da în public, lucruri extrem de simpatice ungurilor.

Deci are dreptate gazetarul maghiar, să remarce, că oamenii partidului naţional sunt laşi, întrucât faţă de publicul românesc — chiar când li-se cere cuvântul categoric — nu cutează să îşi afirme filomaghiarismul.

Dar să sperăm — scrie gazetarul maghiar. De ce speră, ni-o spune celalalt ziar maghiar „Keleti Ujsag". In articolul domnului Dr. Zima ni-se spune adică, că mai curând sau mai târziu partidul naţional se va despărţi de takişti şi va fi un partid regionalist declarat. Şi atunci, să sperăm — vorba lui „Ujsag".

*

Chestiunea „blocului ardelean", dacă a fost pusă acum, este pentrucă, după constatările chiar ale presei maghiare, este oportună. Este oportună — observaţia este a noastră — pentru că unirea sugerată s'a făcut deja într'un domeniu, în cel bisericesc. Biserica greco-cată, reprezentanta în domeniul religiei a partidului naţional, s'a declarat, alături de contesiunile maghiare, confesiunea minoritară şi luptă alături de ele contra intereselor naţionale.

Dela unirea aceasta, până la unirea şi în domeniul politic, nu e prea mult — „să sperăm"...

*

Cunoaştem prea bine atitudinea partidului naţional în chestiunea budapestanismului.

Până acum o desmintire nu s'a dat; dar nici curajul confirmării n'a fost. Part. naţionale şi laş — constatarea ziaristului Olajos — dupăce mai este şi prea puţin românesc.

Să sperăm însă că de data aceasta vom obţinea un cuvânt categoric. Intâi, pentrucă ideia „Clubului ardelenesc" cont a vechiului regat n'a fost sugerată numai de „Keleti Ujság", care — hai să admitem, ar fi ziar — democrat (cu toate că deputatul Zima face parte din p rtidul maghiar şovinist), ci e sugerată şi de „semi oficiosul" „Ujság" al ungurilor şovinişti.

Apoi — şi esenţialul e aceasta — deputatul Zima dă partidului naţional ca exemplu partidul separatiştilor croaţi ai lui Radici.

Nu numai atât, dar sugerarea s'a făcut peste trei zile dupăce separatiştii croaţi, daţi ca exemplu dlui Maniu, au proclamat nerecunoaşterea statului unitar jugoslav şi autodeterminismul Croaţiei şi Sloveniei. Idee prea edificatoare în privinţa intenţiilor ungurilor cari propun partidului naţional „blocul ardelean".

Oare nici după toate aceste provocări nu vom avea din partea partidului naţional un cuvânt hotărât?

Ungurii insultă pe membrii comisiei interaliate de control.

Regretabilul incident din Kecskemét

Budapesta. — Primindu-se denunţuri că la Kecskemét sunt arme ascunse, comisiunea interaliată a întreprins o anchetă în care timp publicul adunat a făcut o manifestaţie ostilă huiduind şi insultând pe ofiţerii aliaţi. La plecarea automobilului, din mulţime s'a aruncat contra delegaţiei cu pietre din care multe au sfărmat geamurile automobilului. Guvernul ungar cercetează.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-43 şi 6-65.

Lloyd 1359 261

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 11 Martie			1923 3 Martie	1923 10 Martie
4.581.590.211	493.755.430 / 1.689.111 / 14.555 / 4.086.131.115	stoc metalic: aur depozitat (monete și lingouri) 493.755.430; aur (lingouri) 1.689.111; aur (monete) 37.634.607; disponibil, trate și bonuri de tezaur aur 4.637.049.114	5.170.127.997	5.170.128.262
376.864	Argint și diverse monete		737.756	790.518
1.839.571.970	Efecte scontate		3.973.284.024	4.055.061.224
194.279.475	110.344.900 Imprumuturi pe efecte publice 143.108.150; 141.264.500 „ „ „ „ în cont curent 176.919.600; 83.934.575 57.329.925 din cari nu s'au ridicat lei 88.589.360 87.330.240		245.439.989	230.438.390
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; „ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) 1.498.942.854; „ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; „ „ 200 „ (1920 B. P.) 184.425.468; „ „ 400 „ (30 Iulie 1921) 400.000.000; „ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 399.457.213; „ „ 200 „ (30 Iulie 1921) 200.000.000		5.282.825.535	5.282.825.535
7.074.923.764	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.699.077		7.026.699.077	7.026.699.077
71.359.328	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		97.687.589	100.375.926
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.510.250	Imobile		54.758,608	54.758.608
3.330.006	Mobilier și mașini de imprimerie		5.680.209	5.709.271
7.797.286	Cheltueli de Administrațiune		8.841.585	9.168.261
30.262.407	Conturi curente		185.770.811	168,020.929
489.227.474	Conturi de valori		89.102.749	90.321.154
412.150.647	Conturi diverse		466.559.277	490.838.413
20.080.596.614			22.664.264.577	22.741.884.939

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
66.388.950	Fond de rezervă		72.887.296	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		26.453.022	26.453.022
13.675.952.704	Bilete de bancă în circulațiune		15.390.829.312	15.455.060.121
—	Profit și Pierdere		—	—
22.217.361	Dobânzi și beneficii diverse		40.604.392	45.564.410
1 767.137.235	Conturi curente și recepise la vedere		2.083.596.896	2.097.806.419
4.524.153.981	Conturi diverse		5.037.893.659	5.032.113.671
20.080.596.614			22.664.264.577	22.741.884.939

11 Martie 1922	Efecte și alte valori de restituit	10 Martie 1923		
290.246.620	Efecte și alte valori în păstrare	330.797.342		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000	11.455.533.543	11.464.918.997
1.154.893.804	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.969.787.655		
1.986.730.826	Conturi de ordine		1.772.468.635	1.768.369.670
12.596.205.250			13,228.002.178	13.233.288.667

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și fiori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Ce trebue să facă studenții în vacanță

Un apel al Centrului „P. Maior".

Din partea centrului studențesc clujan „Petru-Maior" primim spre publicare următorul

Apel către toți studenții.

Pentruca studenții și cu ocazia sărbătorilor Paștilor, împrăștiați pe la vetrele lor, să poată contribui la munca uriașă de regenerare și consolidare a neamului, am hotărît a vă adresa acest apel, pe care rugăm a-l considera ca program pentru vacanța de Paști:

Studenții, unde numai vor avea ocaziunea, vor arăta că dânșii iubesc școala și dacă ea pentru un moment a trebuit să stagneze e, că s'au suprapus mari interese naționale, în slujba cărora studențimea română, constientă a trebuit să se pună cu toată convingerea și energia.

Vor face propagandă intensă pentru școli de orice fel, arătând, că numai prin acest miloc se poate ajunge la o bună stare materială, la o desvoltarea socială și la un progres mai mare. Vor arăta că studenții se leagă, ca atunci, când generației actuale îi va veni rândul, va face totul, ca să ridice instituția școlară la importanța ci adevărată și că prin urmare interesele mari naționale să nu fie nesocotite.

Studenții să stăruie apoi pe lângă țărani, să-și dea copii la învățătură, la negoț și meșteșuguri, căci o națiune mare are nevoe de tot felul de profesioniști. Să-i îndemne la organizarea de reuniuni de ajutorare a învățăcelilor, să facă propagandă pentru cooperative, pentru munca agricolă națională (îndeplinită cu mașini). Îi va povățui să se lase de băuturi otrăvitoare, să nu-și risipească banii agonisiți cu trudă pe podoabe deșarte și nefolositoare.

Să-i îndemne la solidaritate națională, și în negaț să cumpere și să vândă numai la Român.

Studenții în genere să aibă grijă de a evita scandalurile, cari strică mișcările noastre.

Să se arate tuturor că înlăuntru și în afară avem dușmani și pentru aceea noi trebue să fim cinstiți, harnici și curagioși. Se va lumina poporul asupra igienei și sănătății publice. Să se stea la dispoziția țăranilor în toate, ascultându-le plângerile și necazurile, pentruca astfel culegând cazuri concrete, să ne poată informa la revenirea lor în Cluj.

Studenții să grijască, ca politica să se evite cu desăvârșire, spunând țăranilor că dacă sunt multe greutăți, nu e vina poporului nostru, care e dăruit dela natură, poate cu mult mai bogat decât alte neamuri, ci de vină sunt vremurile grele cari au trecut peste noi, și, că o țară nouă, după atâtea suferințe se consolidează cu greu și de aceea e nevoe de multe răbdare și grijă.

Iubire de țară deci și frățietate. Și încă un lucru: Ordine. Numai respectându-se om pe om și cu toții respectând legile, ne putem întemeia viitorul nostru.

Însfârșit să se facă propagandă pentru asigurarea vitelor, holdelor și caselor, să se laude portul național, îndemnând astfel la industria națională și alte atâtea și atâtea lucruri bune și folositoare ce cu bogăție izvoresc dintr'un suflet tânăr, nobil și cinstit ca al studentului.

Comitetul Centrului studențesc „Petru Maior".

CITIȚI PAGINA 8-a

Știri din Banat

Reorganizarea poliției

TIMIȘOARA, 30. — D-l prefect de poliție din localitate, dr. Valeriu Liuba, lucrează la reorganizarea poliției. Toți sergenții de stradă care se vor găsi neapți pentru acest serviciu, ori împotriva căro ra se va porni cea mai mică anchetă disciplinară, vor fi concediați pe loc și înlocuiți cu elemente potrivite. In oraș s'a răspândit svonul că sergenții de stradă demisionează în masă. Știrea aceasta este inexactă. Toți acești pretinși „demisionișți" sunt concediați oficios.

De altfel, numărul sergenților de stradă în orașul nostru ar trebui să fie de 300, de prezent însă nu sunt decât 220, tocmai fiindcă d-l prefect rămâne strict pe lângă aceia, că în serviciul poliției nu trebuesc angajați decât oameni potriviți.

Colecte pentru reclădirea teatrului

Pentru Teatrul din Timișoara distrus de incendiu, s'a hotărât, între altele și facerea de colecte în întreg Banatul. Consiliul comunal al orașului nostru face cunoscut că d-l prim-pretor al cercului Vinga Paul Manta a adunat în acest scop suma de 4597 de lei.

*

Am scris mai zilele trecute despre întreruperea spectacolelor la teatrul maghiar din localitate. In ultima seară de representație s'a ivit un incident între direcțiunea acestui teatru și actori, deoarece d-l Szabo, directorul declarase că nu poate să-și plătească artiștii. S'au făcut intervenții la primărie, care, în cele din urmă, le-a îngăduit să mai țină o serie de trei representații — Sâmbătă, Duminecă și Luni seara — din venitul cărora actorii să-și primească partea ce li se cuvine.

Danie pentru teatrul din Timișoara

TIMIȘOARA, 29. — D-l prim-pretor al plasei Ciacova Adam Albu, a deschis o colectă printre funcționarii D-sale în folosul reclădirii teatrului în Timișoara. Suma colectată e de 540 de lei. Banii au fost dați primăriei Timișoara.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

„Ganz" și soțul, societate electrică pe acțiuni,
CLUJ

Depozit de tot felul de mașini electrice, reprezentantul lui

Ganz și Danubius

Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.

Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune de licitațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor ca în ziua de **30 Aprilie 1923** se va ține licitație publică, cu caracter de urgență, cu oferte închise și sigilate, scrise în limba română la Direcțiunea Școalei inf. de viticultură Diosăg, (în Bihor) **pentru vânzarea rachiul și vinurilor** produse la institutiunea Statului

Cantitățile de vin și rachiu se află depozitate în cele 3 pivnițe ale Statului:

Vin recolta anului	1919	circa Litri	353
„ „ „	1920	„ „	2533
„ „ „	1921	„ „	14706
„ „ „	1922	„ „	14700
		Suma totală	32292 Litri.
Rachiu recolta anului	1921	circa Litri	380
„ „ „	1922	„ „	470
		Suma totală	850 Litri.

Licitația se va ține la institutiune.

Suprasolviri nu se primesc.

Condițiunile și caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru dela ora 10—12 la Direcțiunea Școalei.

Concurenți sunt obligați a depune 10% asupra ofertei. Licitația se va urma conform stipulațiunei art. 72—84 din legea contabilității publice a Statului.

Direcțiunea Școalei inferioare de Viticultură.

2697

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de paști

Faceți o probă **A. HOFF & Co.** **Piața Unirii 17** în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.

!! !!

Lloyd 1069 479-1

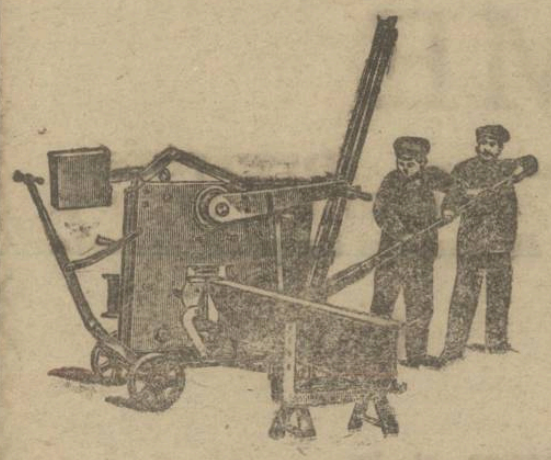

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.
Radio 2883-a 2501

No. 3843—1923 cons.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința publică ca Administrația economică a orașului Cluj va da în arendă pe anul agricol 1923 și prin licitație publică verbală teritorul de sub No. top 9888 pe lângă fabrica de beton în estenziune de 1468 stj. fânați și teritorul de sub No. top 11517 aflător lângă „Cetățuia" în estenziune de 8 jug. 473 stj. pășune. Prețul de strigare pentru teritorul No. top 9888 se fixează la 600 Lei iar cela pentru teritorul No. top 11517 la 4000 Lei.

Licitația publică se va ține la 27 Aprilie 1923 orele 10 a. m. în biroul Administrației economice Strada Cogălniceanu No. 4.

Cluj, la 27 Martie 1923.

Primar:
Dr. POP.

2698

Noul plan al Clujului la Librăria Lepage
1267-2

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

O limbă care interesează: limba esperanto

In legătură cu două congrese esperantiste şi cu ultimul complot comunist de la Cluj

Primim spre publicare ştirea de mai jos pe care o publicăm pentru serioase consideraţiuni după cum vom vedea din cele de mai la vale.

„Camera de Comerţ Italiană din Elveţia (Geneva) a invitat camerele de comerţ, târgurile de mostre şi toate instituţiunile publice de economie, la o conferinţă generală, — spre a trata despre propunerea Camerei de Comerţ din Paris de a accepta limba esperanto ca limbă a comerţului mondial. La conferinţa, care va avea loc în palatul Camerei Comerciale din Venezia în 1—4 Aprilie a. c. cu participarea aproape tuturor ţărilor europene, România va fi reprezentată prin patru delegaţi, trimişi din partea Ministerului de Comerţ şi Industrie şi Camerelor de Comerţ din Bucureşti, Cluj, Galaţi, Brăila şi Ploeşti“.

Ştirea aceasta ne bucură, nu atât pentrucă denotă un succes al esperantiştilor din toată lumea, cât mai cu seamă pentrucă România are un nou prilej de a se prezenta străinilor, pentru cari suntem destul de necunoscuţi şi astăzi, după un vijelios şi zdruncinător război purtat vitejeşte alături de ei.

Nu ne-a bucurat ştirea de mai sus numai pentru succesul limbii esperante, pentrucă la noi condiţiunile de propagare a acestei limbi cu tendinţă de internaţionalizare pot să ne pună cu bună dreptate pe gânduri.

Cândva s'a mai afirmat, că limba esperanto este o limbă primejdioasă, întrucât uşurează comunicaţia între elementele internaţionale subversive.

Firește, din partea esperantiştilor s'a căutat a se desminţi acest lucru.

Intre timp apoi s'a întâmplat ceva. Limba esperanto, prin propaganda ce i se făcea, a început a câştiga simpatii şi într'o bună zi Camera de comerţ din Cluj a trimis la congresul dela Praga un reprezentant.

Am avut apoi de înregistrat vizita unui esperantist italian, profesor universitar, care a avut despre România, în conversaţiile particulare cu noi, cuvinte extrem de măgulitoare.

Iar între timp publicul român a început să simtă atracţie către limba esperanto, cultivată până atunci aproape numai de oameni din minorităţi. Şi am avut de înregistrat acum o lună intrarea în club a dlui general Găvănescu, comandantul garnizoanei Timişoara, cu ocazia congresului de acolo.

In scurt apoi, s'a descoperit la Cluj un complot comunist şi după cât ni-s'a spus din partea autorităţilor, comunicarea între complotişti şi propagandiştii şi autorităţile moscovite se făcea în limba esperanto.

Am arătat toate acestea, nu pentru a face în cele de mai jos propagandă limbii esperante, ci pentru a indica o necesitate patriotică. S'a constatat adică, fapt pe care l-am mai spus, că limba esperanto fiind cultivată la noi în majoritate de streini, a putut ajunge o primejdie. Şi această primejdie n'o putem înlătura ignorând limba internaţională esperanto. Pentrucă acei cari vor s'o înveţe şi să se folosească de ea contra noastră, o învaţă cu atât mai bucuros, cu cât o ignorăm noi.

Iar între timp, în streinătate, limba esperanto cucereşte teren, dovadă propunerea din ştirea de mai sus.

Consideraţiile de mai sus ne spun, că gesturi ca al dlui general Găvănescu trebue imitate. Nu de alta, dar trebue să ne extindem controlul pretutindeni şi cu atât mai vârtos, cu cât acest control — dovadă complotul dela Cluj — a devenit cu adevărat necesar.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Luni, matineu: „Fetele Gyurkovics“. Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 322.

Luni seara: „Bajadera“ pentru a 13 oară. Abonament şters. Preţuri de Premieră. Odette—Kolbay, Radjami—Réthely, Mariette-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip—Leövey, Primpinette—Izsó. Seria biletelor 323.

Marţi: "Dota Miraculoasă“. Premieră. Preţuri de premieră. Abonament de premieră No. 42. Seria biletelor 324.

Miercuri: „Dota Miraculoâsă“. A 2-oră. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 114. C. Seria biletelor 325.

Joi, Vineri şi Sâmbătă: Nu este Reprezentaţie.

Duminecă, matineu: „Bajadera“. A 14-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Réthely, Mariette—Somogyi, Napoleon—Ekecs, Filip—Izsó, Primprinette—Leövey. Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 326.

Duminecă seara: „Ripp Van Winkle“. Operettă cu distribuţia nouă a rolurilor. Cu concursul D-nei Lili V. Hegyi. Preţuri de premieră. Abonament şters. Seria biletelor 327.

Duminecă noaptea: „Contele de Monte CHristo“. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 328.

Luni, matineu: „Christos“. Preţuri reduse. Seria biletelor No. 329.

Luni seara: „Bajadera“. A 15 oră. Odette—Kolbay, Radjami—Virágh, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Filip—Leövy, Pimprinette—Izsó. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor 330.

Preocupările Ungariei

Propaganda contra reparaţiunilor la Roma şi la Paris. Agitaţii contra comisiunilor străine. Comisia de control a armamentului caută arme.

Apropiată fiind scadenţa reparaţiunilor cerute de aliaţi, guvernul maghiar a început să'şi facă propagandă în toate părţile, anunţându-şi prin presa internă şi prin ziarele străine şi prin publicaţiuni speciale, că a ajuns la marginea prăpastiei şi nu mai poate deci să plătească nimic.

In vederea acestei propagande a fost trimis fostul ministru Teleszki la Roma, ca să pregătească terenul. Delegatul maghiar a ţinut acolo lungi şi sentimentale discursuri şi presa aservită Ungariei i-le-a comentat şi răspândit pretutindeni. S'a început propaganda în Italia, pentrucă la Budapesta lumea se mai bizue încă pe sentimentele filomaghiare ale italienilor. Rezultatul nu este totuşi de prevăzut încă.

Concomitent guvernul maghiar a început să elaboreze o statistică, intenţionând să convingă cu datele ei pe aliaţi despre insolvabilitatea Ungariei.

*

Temeinicia statisticei ce se pregăteşte o putem judeca de pe acuma. Fiind o statistică de propagandă, ea nu poate fi decât falsă. Lucru, pe care a ţinut să ni-l confirme chiar „Ellenzék“, ziarul, care tratează toate chestiunile Ungariei cu un sentimentalism fără margini.

Ziarul magnaţilor ardeleni a tradat însă de data aceasta interesele Ungariei şi a dat telegramei budapestane titlul: „O statistică — maghiară — pentru Paris“, arătându-ne prin trăsătura de unire, că statistica, nefiind pentru Ungaria, nu este nici pe de parte sinceră.

De constatat în legătură cu propaganda Budapestei (făcută şi prin ziare maghiare dela noi), că guvernul maghiar caută cu orice preţ să exploateze faptul că Franţa şi 'n general toţi aliaţii, sunt ocupaţi cu chestia reparaţiunilor germane şi că veninii Ungariei nu 'şi prea deschid gura.

*

Totodată cu această lingusire a aliaţilor, făcută în streinătate, în interiorul Ungariei se manifestă faţă de ei o conduită destul de echivocă.

Membrii comisiunii aliate de control au cerut sporirea lefurilor şi le-a fost aprobată de cei dela Paris. La aceasta, guvernul maghiar care plăteşte aceste solde, a răspuns că îi sunt secătuite finanţele şi nu numai că nu poate plăti, dar cere retragerea comisiunii.

Aceasta atunci, când comisiunea primeşte noui informaţiuni despre arme dosite. S'au primit adică informaţiuni, că la Kecskemet, în oraşul vestitului Hejjas, sunt ascunse arme. Comisia de control a încercat deci investigaţii, dar a fost împiedecată. A cercetat în câteva locuri, dar când a ajuns la locuinţa unui locotenent, i-s'a răspuns că acesta lipseşte şi deci nu i-s'a dat voie să intre. Intre timp apoi s'a adunat lume, care a început să huidue pe ofiţerii aliaţi şi chiar să asvârle în ei cu pietre.

*

Cele două atitudini: cea dela Roma şi Paris, şi aceea din răspunsul maghiar relativ la retragerea ofiţerilor aliaţi, şi cea dela Kecskemet, nu ştim cum se poate împăca. Totuşi guvernul maghiar nu îşi bate capul cu seriozitatea duplicităţii, ci îşi trimite delegaţii ca să linguşească streinătatea. Pentrucă se apropie scadenţa şi îi mult mai cuminte chiar duplicitatea, decât plata cinstită.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 767 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 4 Aprilie 1923.

Înfrăţi...

77 Onor Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 2661

18

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Studenţimea împotriva agitaţiilor

— Un apel al centrului studenţesc „Petru Maior" —

Dela războiu încoace viaţa noastră publică a fost veşnic supusă agitaţiilor. Aventurierii şi pescuitorii în apă turbure au înţeles ce priclnic teren de agitaţie le oferea noua societate românească. Căci încercată de durerile războiului, copleşită aproape de necesităţile muncei de refacere şi de consolidare, trăind în vremuri de repezi prefaceri, ea avea să rezolve în acelaş timp şi toate problemele născute din fapta unirii. Câtă cuminţenie ar fi fost în spiritul societăţii noastre, era fatal, ca sfâşiată de atâtea nevoi, ea să se lase ademenită de agitatorii cari făgăduiau totul, ştiau să-i speculeze necazurile şi să-i exploateze aspiraţiunile.

Dar încetul cu încetul, pe măsură ce turburarea produsă de războiu se risipi, opera de agitaţie nu mai întâlni aceiaşi dispoziţie prielnică. Rând pe rând, ţărănimea, muncitorimea şi burghezia oraşelor au scuturat vraja care era gata să le cucerească pentru a le arunca în vârtejul anarchiei.

De mai bine de un an, ordinea morală restabilită a făcut foarte dificilă orice acţiune de agitaţie.

Ultima luptă pe care agitatorii au dat-o a fost pe chestunea Constituţiei noui. Indârjirea cu care au încercat să împiedice înfăptuirea operei constituţionale este foarte explicabilă. Ei şi-au dat seamă că noua Constituţie, punând capăt stării de provizorat de până acum, a pus capăt în acelaş timp şi operei de agitaţie.

Dar paralel cu agitaţia aceasta, s'au produs în vremea din urmă, sub firma unor mişcări antisemite, acte de dezordine şi de anarchie pe care întreaga lume românească le osândeşte.

Faptele petrecute la Bucureşti şi la Iaşi cu prilejul unor manifestaţii anti-semite nu sunt îngăduite. Ele nu sunt decât opera unor agitaţiuni şi uneltiri, fie cu substraturi politice, fie pornite cu gândul de a turbura ordinea publică pentru a scădea prestigiul statului român.

Guvernul şi-a spus hotărât cuvântul în privinţa asta: nu va îngădui nimănui să turbure ordinea. Ţara întreagă înţelege această hoărâre. Lamentabilul eşec al agitaţiilor opoziţiei este o dovadă de nevoia de ordinea şi de linişte pe care o simte societatea românească. Dar şi în lumea studeneţască, atât de agitată în vremea din urmă, a început să-şi facă loc convingerea că ordinea nu trebuie turburată.

Un apel către studenţi, lansat de centrul studenţesc „Petru Maior", după sfaturi cu privire la modul cum studenţimea trebuie să folosească vacanţa de Paşte, sfârşeşte cu aceste cuvinte:

„Studenţii să aibă grijă ca politica să se evite cu desăvârşire, spunând ţăranilor, că dacă sunt multe greutăţi, nu e vina poporului nostru, care e dăruit dela natură, poate cu mult mai bogat decât alte neamuri, ci de vină sunt vremurile grele cari au trecut peste noi, şi, că o ţară nouă, după atâtea suferinţe se consolideazd cu greu şi de aceea e nevoe de multă răbdare şi grijă.

Iubire de ţară deci şi frăţietate. Şi încă un lucru: Ordine. Numai respectându-se om pe om şi cu toţii respectând legile, ne putem întemeia viitorul nostru".

Apelul acesta, care constitue un nobil îndemn în munca de întărire a naţiunei, înseamnă în acelaş timp şi o întoarcere a studenţimei la adevăratul ei rost.

Căci părăsind agitaţia, studenţimea îşi reia drumul ei de muncă pentru afirmarea românismului ca forţă culturală creiatoare şi pentru fortificarea vieţii noastre naţionale.

Or, rostul acesta studenţimea nu şi-l putea îndeplini, dacă ascultând sugestiuni politice, ea ar fi stăruit într'o acţiune de agitaţie.

In acest îndemn la ordine vedem sfârşitul agitaţiei în lumea studenţească şi reluarea muncii creiatoare.

Cartea franceză

D. Ch. Bouglé, eminentul profesor de sociologie la Sorbona, de câteva zile oaspele nostru a visitat mai multe librării din Bucureşti, pentru a vedea cum se vinde cartea franceză.

D. Bouglé a putut astfel constata că multe cărţi trimeşe în România să fie vândute cu de şase ori preţul lor în franci, sunt vândute pe schimbul: pentru un franc cincisprezece, şaisprezece lei.

Desigur d. Bouglé a luat măsuri ca lucrul acesta să nu se mai repete în viitor.

Dar cu aceasta nu se rezolvă de loc chestiunea cărţei franceze în România.

Librarii noştri au foarte multe cărţi pe care le-au primit pe schimbul 1 fr. = 15 lei. Şi cărţile cele mai importante. Cărţile de importanţă secundară se găsesc e drept cu schimbul stabilit în urmă de 1 fr. = 6 lei. Dar nu cu astfel de cărţi se poate întreţine influenţa culturală franceză în România.

In schimb cartea germană invadează librăriile noastre. Literatura germană modernă pătrunde tot mai adânc în sufletul tinerei generaţii.

Câţiva din tinerii noştri scriitori de talent, plecaţi să-şi sfârşească studiile la Viena, din motive de ordin tot valutar, s'au întors de acolo cu gustul literaturei germane şi cu gândul de-a o împrăştia şi în straturile cetitorilor români.

Alături de cartea pur germană, ne mai vin o mulţime de cărţi de provenienţă străină tălmăcite în limba foştilor noştri inamici; traduceri din limba rusă, din limbile scandinave, din engleză, din limbile celorlalte continente, din limbile antice, şi chiar din cele romanice-moderne. Traducerile sunt bine făcute, — trebuie s'o recunoaştem, — şi mai au o calitate, pe care obişnuim s'o punem mai presus de toate celelalte calităţi ale unei bune traduceri: e credincioasă, perfect credincioasă originalului. Ori, odată cu spiritul popoarelor, din literatura cărora librăria germană ne oferă atâtea noutăţi, cuvântul german îşi face loc pe nesimţite la noi, ca şi marfa germană, ca şi ori ce fel de produs german.

Impotriva acestei avalanşe, cartea franceză nu opune decât vechia dragoste ce-i păstrăm noi Românii. Dar încolo nimic nu face ca această dragoste să sporească, nici măcar să se menţină. Şi aceasta o spunem gândindu-ne la vechiul regat. Cât priveşte Ardealul, putem adăuga că aproape zadarnic se străduiesc o mână de inimaşi iubitori ai Franţei să primenească sufletele ardelene cu elixirul spiritului francez. Sforţarea lor vrednică de admirat este aproape paralizată de rigiditatea preţurilor afişate sfidător, pe cărţile franceze.

Toate acestea ar trebui să fie spuse d-lui Bouglé, de cei apropiaţi de dânsul. Nu prin urmărirea câtorva librari necinstiţi dela noi se poate restabili putinţa cetitorilor români de a se hrăni şi mai departe cu cultura franceză. Ci mai de grabă prin convingerea librarilor francezi, că menţinând vechile preţuri, pe cărţile într'adevăr de valoare ce ne vin din Paris nu numai că-şi aduc singuri o pagubă destul de însemnată, dar aduc această pagubă chiar ţării lor. Şi ne-o mai aduc şi nouă, acelora dintre români, cari iubim atâta Franţa că n'o cunoaştem decât pe ea şi pe cari ne doare că se înstrăinează astfel de noi.

Naţionalităţile din Transilvania

Sub acest titlu d-l N. Iorga publică în ultimul număr din „Revue de Geneve" un interesant articol, rectificând informaţiile eronate ale *unei părţi din presa europeană, inspirată de propaganda duşmanilor noştri.*

Dăm mai jos rezumatul acestui articol, în care savantul nostru istoric zugrăveşte cu multă obiectivitate situaţia actuală a minorităţilor din Ardeal.

Ungurii

Există puţine persoane în clasa cultă din România care să caute iritarea rănii produse Ungariei, prin pierderea unui ţinut pe care-l considerau ca făcând parte din patria lor.

Dimpotrivă se poate remarca din partea societăţei româneşti, o grijă deosebită de a nu supăra pe nimeni.

Dacă au fost ridicate sau voalate statui, aceasta s'a făcut numai în urma demonstraţiunilor, care dacă degenerau, puteau să aducă represalii regretabile. Dacă la Arad şi la Târgul Mureşului există statui voalate; Muzeul din Arad, consacrat amintirilor renaşterei politice şi revoluţiei ungureşti din 1848 a rămas intact, continuând să fie deschis vizitatorilor.

Dacă şcolile Statului învaţă limba de Stat ca sub vechiul regim, totuşi orice cetăţean român de naţionalitate ungurească poate să-şi facă studiile complecte numai în limba sa.

Se poate observa însă cât de îngăduitori sunt românii, numai prin faptul că se tolerează încă vechile cărţi maghiare din care elevii unguri învaţă că Ungaria îşi întinde graniţele până la Carpaţi.

Ziarele maghiare sunt mult mai numeroase, decât publicaţiunile periodice româneşti. Oraşul Arad are patru ziare maghiare şi nici unul românesc.

In timp ce în vechea Ungarie, procurorii erau veşnic ocupaţi să denunţe crimele de înaltă trădare de la ziarele ce aparţineau „naţionalităţilor", *sub regimul românesc nu s'a înregistrat de la 1918 încoace nici un proces de presă.*

S'au putut constata violenţe din partea studenţilor din Cluj, pe care un ziar local îi făceau de râs, zicând că Universitatea e un ospiciu de incapabili ei însăşi fiind o plebe şcolară, dar nimeni nu a sprijinit gestul lor într'un oraş, unde dealt fel în piaţa principală se înalţă statuia ecvestră a regelui Matei, *înaintea căruia itnre altele e târât* prin ţărână, seagul Moldovei româneşti.

Oradia Mare are trei trupe de teatru ungureşti şi nici una românească iar la Cluj publicul românesc întreţine în mare parte trupa teatrului maghiar, în timp ce teatrul românesc duce o existenţă destul de grea.

In oraşele din Vestul Transilvaniei, comerţul se află încă în mânile Ungurilor, creştini sau evrei mai cu seamă.

Funcţionarii, mai ales cei dela administraţia poştei ignorează încă limba românească, în timp ce sub timpul dominaţiei maghiare, limba românească nu era tolerată sub nici un cuvânt în administraţie.

Dacă Ungurii nu sunt mai bine reprezentaţi în parlamentul român aceasta e datorită numai relei organizări politice a elementului unguresc.

Deşi mulţi profesori şi intelectuali unguri au părăsit Transilvania, vânzându-şi averile, sunt unii care mai raţionabili propun o colaborare a elementelor minoritare cu elementul românesc, colaborare considerată ca o condiţie indispensabilă pentru viitorul lor.

Astfel în domeniul literaturei un tânăr profesor ungur Bitay, a scris o foarte bună istorie a literaturei române.

Biserica maghiară e deasemeni foarte tolerată, deşi prelaţii unguri nu abdică dela propaganda şovinismului, iar seminariile prepară adversari hotărâţi regimului ocupanţilor".

Saşii, Şvabii

Oraşele săseşti, în care Românii au pătruns de timp îndelungat, cu toate piedicile din Evul Mediu păstrează caracterul patriarchal şi archaic, comerţul se face tot după moda veche, vechii funcţionari germani au rămas la posturile lor.

Micul grup de ziare germane, bine redactate au grijă în special de soarta patriei lor depărtate. Germania.

Literatura săsească este reprezentată printr'o furmoasă revistă modernă, al cărui titlu „Ostland" e destul de caracteristic.

Muzeul Bruckenthal din Sibiu conţine cea mai bogată colecţie de obiecte de artă din regatul întreg. — El e autonom ca şi bibliotecile ungureşti de origină aristocratică cum e acea a conţilor Teleki, dela Târgul-Mureşului.

Satul săsesc are deasemeni mijloacele sale de apărare a existenţei naţionale, nimic n'a fost părăsit din tradiţii şi din obiceiuri.

Nu le lipseşte nici organizarea politică; graţie comitetului de direcţie, înţeles cu episcopul care e un erudit, Teutsch, fiul istoricului naţional, saşii îşi menţin poziţiile lor politice.

Această minoritate naţională care nu are mai mult de 200.000 de oameni posedă un simţ foarte precis al dreptului şi al valorilor intelectuale şi morale.

Şefii politicei săseşti nutresc ideia de a reuni toate elementele germane, destul de numeroase în Ardeal, dar puţin omogene.

Adică pe coloniştii stabiliţi de regii Ungariei în sec. XII şi XIII-lea, pe Şvabii din Banat, aduşi de Maria Tereza şi de Iosef II-lea, cât şi pe noii veniţi din Bucovina, odată cu ţăranii germani aduşi de Ruşi în Basarabia după 1812, toţi în cea mai mare parte catolici.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

INTRE EROI

Un romancier englez bine cunoscut în patria lui domnul B. Devar, a publicat acum două luni în colaborare cu secretarul mareşalului Haig, locotenentul-colonel Boraston o documentată lucrare a războiului. Spun documentată, deoarece cartea conţine câteva documente inedite, din care reese că planul acţiunei aliate contra Germaniei a fost făurit de mareşalul Haig.

Acest plan a trebuit să fie urmat şi de mareşalul Foch, care prezentase şi el un plan, însă cu mult interior celui al generalului englez.

Desigur cartea a produs oarecare vâlvă la apariţia ei; presa franceză a luat-o în primire, contestând veracitatea celor afirmate într'ânsa.

Nu ştiu dacă mareşalul Foch s'a apucat să dovedească contrariul. Dealtminteri sunt şi grele de dovedit astfel de paternităţi, de planuri de bătaie. Odată ce pătrunde îndoiala la mijloc, greu să mai restabileşti lucrurile în vechea lor cumpănă.

De obicei, în astfel de împrejurări, publicul se împarte în două. Francezii în genere vor ţine de partea mareşalului Foch; englezii de partea lui Haig.

Dintre francezi rivalii lui Foch, sau duşmanii lui personali, vor păstra un zâmbet destul de elocvent, oridecâteori se va aduce în public vorba de originalitatea planului de bătaie. Iar printre apropiaţii lor vor cârti în surdină. Tar'e însă nu vor îndrăzni să spună nimic, căci mai puternic decât orice simţământ la francezi este patriotismul. Şi a vorbi tare în defavoarea unui erou naţional, înseamnă la francezi să-ţi iscăleşti exilul.

Cam acelaşi lucru şi cu englezii afară poate de partea din urmă.

Rămân celalţi aliaţi.

Ar fi interesant de văzut cam în ce fel de tabere s'ar împărţi ei, în cazul unei dispute în regulă asupra paternităţei planuiui de acţiune, graţie căruia au fost învinşi germanii.

Fără îndoială, popoarele ce simpatizează cu Franţa, surorile ei latine, vor ţine cu ea. Bunăoară România va fi hotărât de partea mareşalului Foch. Nu prea cred acelaşi lucru, când mă gândesc la America. Dar şi părerile pot fi împărţite. Cât priveşte Italia însă, sunt sigur că toţi locuitorii ei vor fi unanim de părere că planul nu e nici al lui Foch, nici al lui Haig, ci al mareşalului Cadorna, trimis celor dintâi printr'un curier special.

...Desigur am fi aflat multe lucruri nostime, dacă discuţia se înteţea. Din fericire a încetat la timp, căci mândria generalului Foch, l'a împiedecat să se amestece într'o discuţie, cu care se îndeletnicesc de obicei doar cabotinii literari. Şi probabil, în ziua când a cetit cartea d-lor Devar şi Boraston, mareşalul Franţei s'a gândit mult la soldatul necunoscut.

Nomofilax.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Dreptul în faţa noilor probleme sociale

Dreptul de proprietate în funcţie de interesele societăţii

Vorbind la Fundaţia Carol I. despre evoluţia dreptului şi despre situaţia în care acesta se află în faţa noilor probleme sociale, cunoscutul profesor dela Universitatea din Bucureşti, dl. Em. Antonescu, a atins şi mult discutatul drept de proprietate asupra pământului, problemă care, după cum se ştie, a picurat multă patimă în recentele desbateri parlamentare.

Dreptul de proprietate asupra pământului — a spus conferenţiarul, — indiferent dacă acesta s'a câştigat prin forţă sau prin moştenire, nu există. Pământul l'a lăsat Dumnezeu. S'a folosit prea mult unii de el în dauna altora. Aşa, în Anglia latifundiarii, având prea mult pământ, îl ţineau pentru crescut şi vânat epuri, iar poporul îl ducea lipsă. La noi, proprietarii mari stăteau la Niza sau în alte părţi aşteptând veniturile moşiilor, pe cari le munceau ţăranii.

A trebuit să treacă 100 de ani ca ţăranul să intre în posesia pământului, pe care el îl munceşte.

Dacă suprafaţa solului poate să aparţină individului, subsolul nu poate fi decât al statului, care are nevoie de energiile ce se găsesc în el, şi pentru care toate ţările mari din lume se luptă. Şi cu cât puterea de energie a subsolului (petrol, cărbune, minerale, gaz, etc.) este mai mare, cu atât statul, care reprezintă interesele societăţii este mai puternic, **căci dreptul de proprietate e în funcţie de interesele societăţii.**

CONFERINŢELE DLUI C. BOUGLÉ

Raportul dintre sociologia şi morală

Continuându-şi seria de Conferinţe anunţate, renumitul sociolog francez, d-l Bouglé a vorbit Vineri seara la Fundaţia Carol I din Capitală despre sociologia franceză contemporană, insistând asupra raporturilor sociologiei cu morala.

Sociologia, studiul comparativ al instituţiilor omeneşti, poate fi studiată dintr'o mulţime de puncte de vedere. Unul dintre acestea e şi felul în care ea influenţează, uneori chiar creiază morala. Manifestările morale, viţiul, virtutea, caşi orice idee de bine sau de rău, sunt ceva cu totul arbitrar. Ceeace este sigur, e că condiţiile sociale exercită o mare influenţă asupra lor. Dela un timp se manifestă o tendinţă de a se impune o morală laică, independentă de orice credinţă religioasă. Aceasta este foarte natural, căci toţi oamenii, cari trăesc în acelaş mediu şi în acelaş timp, indiferent de credinţa lor, suferă aceleaşi influenţe, cari le impun acelaş morală. Trebuie deci să se caute terenul, pe care să se poată clădi morala comună în afară de biserici. Aceasta nu se va putea face, decât părăsindu-se toate ideile preconcepute şi convinşi, că divergenţele de teorii admit convergenţe de practică, toţi să lucreze, sprijinindu-se numai pe spiritul de observaţie. Numai astfel, ştiinţa moralei va fi conformă naturii. Astfel constituită, ştiinţa moralei va fi o ştiinţă relativistă, căci ea va varia ca şi societatea, în care se va desvolta.

Rădăcinile acestei ştiinţe morale nu pot fi în om, ci în natură, în societate. Misterul formării conştiinţei colective, pe care ea se bazează, este forţa care rezultă din adunarea la o laltă a tuturor conştiinţelor individuale.

Această concepţie a ştiinţei morale duce la fixarea unui principiu ştiinţific, anume că toate ideile, cari frământă o societate se bazează pe principii sociale.

Astfel ideia de libertate s'a transformat chiar în structura societăţii.

Cercetările sociologice au venit totdeauna în ajutorul mişcărilor, cari agitau pe cugetători: democratismul, socialismul, feminismul etc. Şi tocmai aceste principii sociologice fac ca ori cât de dezuniţi ar fi filosofii pe ternul teoretic, ei să se unească pe cel practic.

Conferenţiarul, a terminat arătând concluziile sale personale, bazate pe aceste cercetări ale sociologiei: ceeace face ca societăţile să dureze, este faptul că ele sunt purtătoare de torţe cari se impun tuturor. De aceia, societatea trebuie să fie însufleţitoare a tuturor indivizilor, având ca ideal dreptatea.

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

✕ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✕

O fire nobilă:[1] SARA MARTIN

Icoana vieţii celor ce au fost plini de abnegaţie pentru semenii lor — e cel mai bun sprijin în lupta ce fie-care dintre noi trebue s'o poarte spre a se desbestializa.

De acea dau în traducere o viaţă necontestat nobilă şi atr gătoare cu atît mai mult cu cît înfloreşte în lumea celor umili.

„Sara Martin era fiică de părinţi săraci şi rămase orfană din copilărie. Fu crescută de bunica ei la Caistor, aproape de[2]) Yarmouth. Işi câştiga pâinea ca lucrătoare de rochii, plătită pe zi cu un şiling. O femee fu judecată şi condamnată să fie închisă în închisoarea din Yarmouth, pentru că-şi bătuse fără milă şi-şi chinuise copilul. Nelegimirea aceasta era obiect de conversaţie în tot oraşul. Tinăra cusătoreasă fu foarte impresionată de povestirea acestei judecăţi, şi dorinţa de-a vizita pe acea femee şi de-a încerca s'o readucă la bine, puse stăpânire pe ea. Mai de demult, adesea trecând de-a lungul zidurilor închisorii, se simţia împinsă să facă să-i se deschiză porţile spre a vedea tristul oaspeţii din năuntru, să le citiască Sfânta Scriptură, şi să caute a-i împăca cu societatea ale cărei legi le înfrânseseră.

In şfârşit, dorinţa ei deveni irezistibilă. Ea intră în tinda închisorii, ridică ciocanul de la poartă şi ceru voie temnicerului să intre. Temnicerul îi refuză cererea dar Sara veni iară-şi altădată, repetă cererea şi de data asta fu admisă.

Curând mama vinovată se afla în faţa ei. Când Sara îi explică scopul vizitei ei, crimnaia isbucni în lacrimi, şi-i mulţumi. Aceste lacrimi şi aceste mulţumiri hotărîră de toată viaţa ulterioară a Sarei Martin. Şi sărmana lucrătoare, care se întreţinea din ce câştiga cu acul, continuă să-şi petreacă clipele de răgaz cu întemniţaţii, căutând prin toate mijloacele cu putinţă să-le îmbunătăţiască traiul.

Ea se făcu preotul şi învăţătoarea lor. Le citea Scriptura şi-i învăţa să scrie şi să citească. Jertfea pentru aceasta o zi întreagă pe săptămână în plus Duminicile şi alte răstimpuri de răgaz, simţind, spunea dânsa, că binecuvântarea lui Dumnezeu o întovărăşeşte. Invăţa pe femei să împletească, să coase şi să croiască.

Vânzarea lucrurilor făcute îi permitea să cumpere alte materiale şi să continuie educaţia meşteşugărească începută. Ea îi învăţa de asemenea pe bărbaţi să facă pălării de paie, săpci pentru bărbaţi şi copii, cămăşi de bumbac cenuşiu şi chiar să cârpească, pentru ca să-i ferească de lene şi să-i oprească de-a măcina într'una propriile lor gânduri.

Cu tot ce câştigau astfel întemniţaţii, Sara făcea un capital, pe care-l întrebuinţa să le procure lor cele necesare pentru a lucra şi a revinde şi a strânge astfel ceva bani, cu cari să reînceapă după liberare, o viaţă cinstită.

Pe când se ocupa de această operă din închisoare, Sara lăsa să decadă comerţul ei de croitorie şi se întrebă pe sine însăşi dacă trebuie, pentru a-l reînsufleţi, să renunţe la opera ei. Dar hotărârea-i era deja luată. „Socotisem ceea ce m'ar costa această renunţare, spune ea. Dacă pe când caut să răspândesc în jurul meu adevărul, aşi fi expusă la lipsuri lumeşti, asta n'ar fi nimic faţă de fericirea, pe care o simt ascultând de Dumnezeu şi ajutându-mi semenii" Atunci, jertfi ea pentru întemniţaţi şase sau şapte ore pe zi, transformând, ceea ce ar fi fost fără ea un locaş de lene desfrânată, într'un adevărat stup, unde domneau ordinea şi munca. Noii veniţi erau une-ori refractari, dar blândeţea ei stăruitoare sfârşia prin a câştiga respectul şi cooperarea lor. Bătrânii obişnuiţi în nelegiuiri cei mai şmecheri pungaşi din Londra, marinarii şi tinerii destrăbălaţi, femeile stricate, contrabandiştii, braconierii şi toată horda împestriţată de criminali ce se poate găsi într'o închisoare dintr'un port de mare, — toţi se supuneau îndărătnicei blajine a femeii acesteia excelente... Şi sub privegherea ei îi putea-i vedea, pentru prima oară în viaţa lor, cercând să ţie un condeiu or să descifreze literele alfabetului...

Ea primia destăinuirile lor, veghea, plângea, se ruga şi se identifica cu fie-care, rând pe rând... Ii întărîa în hotărârile lor bune, pe cei mâhniţi şi desnădăjduiţi îi îmbărbăta, şi pe toţi cerca să-i pue şi să-i menţină pe calea îndreptării...

Peste douăzeci de ani această femee îşi continua opera sa, primind puţine încurajări şi nu multe ajutoare. Mijloacele ei de trai stăteau doar într'un venit anual de vre-o 12 livre, lăsate de bunică sa şi la cari se adăogau micile-i câştiguri ca croitoreasă. In ultimii doi ani ai slujbei ei caritabile, magistraţii din Yarmouth, văzând că munca pe care şi-o impunea voluntar îi scutia de plata unui învăţător şi unui capelan — pe care după noua lege erau ţinuţi să-i numiască — îi oferiră un salar anual de 12 livre; dar ei făcură aceasta într'o manieră aşa nedelicată încât o jicnire adânc. Ii era scârbă să devie funcţionar salariat al corporaţiei şi să facă pentru bani servicii, pe cari le făcuse până acum din pură dragoste creştinească.

Dar comitetul închisorii o informă brutal că, dacă i-ar permite să-şi urmeze vizitele, trebuie ca ea să se supuie condiţiunilor ce i-se impun, — fără de cari ar fi dată afară. In timp de doi ani primii deci 12 livre anual, mărturie de recunoştinţă din partea corporaţiei din Yarmouth pentru numeroasele-i servicii din închisoare. Ea începu atunci să devie bătrână şi beteagă, iar aerul vătămător ce-l respira contribui mult să-i nimicească sănătatea In ultima-i boală, se devotă unui talent pe care-l practicase altă dată în clipele-i de răgaz, poezia sacră. Ca artă, operele ei pot să nu atăţe admiraţia; totuşi nici odată n'au fost scrise versuri într'un spirit mai adevărat, mai pătruns de dragoste creştinească. Dar toată viaţa ei fu o poemă mai nobilă încă de cât acelea pe cari le-a scris... Ea fu plină de curaj, de stăruinţă, caritate şi înţelepciune.. Ea fu adevărata tălmăcire a propriilor vorbe ale Sarei: — „Marele dor ca alţii să fie binecuvântaţi ne vine din cer."

Tradus de: **Lelia P.**

[1]) Din: Le Caractére par Samuel Smiles.

[2]) Yarmouth, oraş din Anglia, port a Marea Nordului.

Constituția nu poate fi modificată

O spune vicepreședintele partidului maghiar

Privilegiile minorităților: o absurditate; confirmă d. dr. Emil Grandpierre prin „Ellenzék"

Felul cum a fost dusă campania opoziției împotriva reformei constituționale a dat tuturor, din primul moment chiar, să înțeleagă, că întreaga campanie nu este decât o mascaradă care se va răzbuna fără milă împotriva agitatorilor de stradă. Nu afișăm aci o convingere a noastră.

Este convingerea care se afirmă pretutindeni, în discuțiile particulare de tot felul: campania opoziției este contrară intereselor țării; este urletul Lupului, care înainte de a se uita la interesele țării, jinduește înfruptarea din ciolanul statului, așa cum s'a mai înfruntat cândva.

Zi cu zi lucrul acesta se confirmă, și se confirmă chiar de către cei cari duc împotriva guvernării campania. Pe ziua de azi acem încă o demascare. E venită din partea maghiară, pe care o punem în acelaș rând al opoziției române, întrucât întru nimic nu se deosebește — cel puțin în ce privește campania prin presă — de opoziția unită Maniu-Lupu.

*

In numărul de Paști al ziarului „Ellenzék" am citit, sub titlul: „Paștile în politică", un articol al d-lui dr. Emil Grandpierre, unul dintre vicepreședinții partidului maghiar, în numele căruia deputatul Sándor a cutezat să spună — în parlamentul României — că ungurii sunt mai apăsați în statul român, decât românii în Ungaria.

Inainte de-a ne ocupa de articolul interesant al vicepreședintelui partidului maghiar, să recapitulăm, că s'a protestat în parlament, în numele acestui partid, împotriva nouei constituții, pentrucă nu dă minorităților privilegii:

Și-acum vine vicepreședintele partidului maghiar și desminte pe deputații partidului, spunându-ne, că acordarea de previlegii minorităților este o imposibilitate.

Să'i dăm cuvântul:

„Uriașul uragan care a clătinat toate temeliile continentului european, și a răsturnat mai bine de jumătate din el, n'a ajuns nici pe departe la o stabilizare prin tratatele de pace. Cutremurările mai dăinue, este încă depărtată ziua, când să se înceapă liniștirea și să continue construcția serioasă. Sentimentul acestui lucru (sublinierile sunt ale noastre. N. Trad.) călăuzește astăzi orice muncă de legiferare, nu numai la noi, ci în întreagă Europa. Tocmai pentru aceasta nu putem crede acelor păreri manifestate icicolo, după cari constituția aceasta... s'ar putea schimba în scută vrema".

Vicepreședinetle patidului maghiar recunoaște deci, că guvernut actual, aducând noua constituție, s'a condus de sentimentul consolidării, de care se conduc de altfel toți legiuitorii de astăzi din Europa întreagă. „Cutremurările (după marele uragan al răsboiului) mai dăinuesc" și noua constituție s'a călăuzit de sentimentul lor și de gândul „liniștirii lor și al continuării constituției serioase".

Tocmai pentru aceasta, pentrucă noua constituție este temelia consolidării, ea nu poate fi modificată, nu în scurtă vreme cum spune d. Grandpierre, ci nici peste foarte multă.

Recunoscând aceasta, vicepreședintele partidului maghiar a recunoscut eo-ipso, că dacă noua constituție n'a acordat minorităților privilegii, nu li-a acordat, pentrucă altfel nu ajungea la consolidarea la care țintește. A recunoscut deci, că privilegiile cerute de minorități și în primul rând de partidul pe care'l conduce, sunt contrarii consolidării. Altfel constituția cea nouă nu se vota; altfel noua constituție ar putea fi modificată oricând. Așa însă — vorba vicepreședintelui partidului maghiar — nu poate fi schimbată în scurtă vreme.

*

Luăm act de cuvântul dlui Grandpierre, vicepreședintele partidului maghiar și'l vom avea în vedere oride câteori d. Grandpierre sau oricine din partidul maghiar va mai țipa împotriva „nedreptei" constituții noui.

Regionalismul reapare

— Manevrele țărăniștilor în Basarabia —

Alegerea noulor episcopi a dat prilej țărăniștilor să însceneze o nouă intrigă regionalistă. Se vede că de când partidul național a consimțit să-și mascheze tendințele autonomiste sub hlamida petecită a takismului, regionismul a devenit apanajul oamenilor dlui Pan-Halippa, marele politician basarabean, ciracul mediocru al strălucitului domn C. Stere.

Astfel după alegerea dela marele Colegiu electoral, dl Halippa semnează cu alți 5—6 basarabeni, un protest contra modului cum s'a făcut alegerea celor doui episcopi destinați Basarabiei. Protestul pretinde că reprezentanții Basarabiei n'au luat parte la alegere și se ridică împotriva amestecului politicei în Biserică.

In realitate, deputații țărăniști s'au abținut, tocmai pentru a putea mai apoi protesta, ceeace înseamnă că nu guvernul este cel care se amestecă în Biserică, ci partidul țărănist care ar vrea să dicteze măcar în organizația basarabeană a cultului.

Dar cine mai ia în serios caraghiozlâcurile dlui Pan Halippa și ale partidului țărănist?

Activitatea guvernului în viitor

Declarațiunea d-lui I. I. C. Brătianu — Un avertisment și o lecțiune

In ultima ședință a Camerii, dinainte de vacanță, cu prilejul discuțiilor la legea chiriilor, deputatul naționalist-democrat, domnul Răutu, a ridicat o chestiune destul de importantă. D-sa a analizat legea chiriilor și a tras concluzia că legea nu rezolvă temeinic problema locuințelor, lucru pentru care s'a crezut îndreptățit să avertizeze guvernul.

Desigur domnul Răutu are dreptate. Noua lege a chiriilor este o lege provizorie. Ea va funcționa până ce guvernul va putea aduce o lege care să reglementeze odată pentru totdeauna raporturi normale între proprietari și chiriași. Din răspunsul dat de către prezidentul consiliului de miniștri, dl Ion I. C. Brătianu, reiese clar această recunoaștere a unei stări de fapt, dar în acelaș timp se spulberă orice posibilitate de insinuare la adresa guvernului.

Domnul Ion I. C. Brătianu a spus, în rezumat, următoarele:

„Domnul Răutu s'a ocupat — în numele succesorilor noștri — să nu lăsăm o moștenire prea grea.

„Vom avea grija să nu lăsăm asemenea dezagreabile moșteniri. Sper că atunci când vom pleca de la putere să lăsăm viața normală ca să putem face ca și succesorii noștri — chiar atunci când ei sunt lipsiți de experiență — să poată guverna.

„Actuala lege nu face altceva decât ameliorează legea în vigoare, întrucât din cauza discuțiunilor proiectului de Constituție, nu s'a putut aduce, mai curând, acest proiect.

„Avem intenția să venim, în cursul sesiunei viitoare cu o lege care să poată fi desbătută în Parlament. Până atunci, sperăm că țara va merge spre normalizare și atunci vom putea face mai mult decât acum".

Trei lucruri se desprind din aceste declarațiuni:

1. Guvernul își cunoaște serios misiunea.

2. Guvernul nu se va retrage decât după împlinirea complectă o misiunei sale.

3. In cazul special în discuție, soluția definitiva nu va întârzia să vină.

Cunoscând temeinicia activității sale de până acum, nu mai încape nici o îndoială că declarațiunea d-lui prezident al Consiliului de miniștri va fi până la capăt îndeplinită. Conștient de misiunea sa încă din cea dintâi zi a guvernării, guvernul a dovedit că are toate mijloacele să realizeze vastul program de activitate pe care il impune nevoia de normalizare a vieții, unificare și consolidare a țării.

In ceea ce privește miezul declarațiunii, concretizat la punctul doi, dl Ion I. C. Brătianu se pare că a ținut să dea cea mai categorică desmințire tuturor svonurilor despre iminenta retragere a guvernului, răspândite cu rea credință de opoziția unită. Declarațiunea sa este în acelaș timp și o lecțiune de superioară cultură politică. Succesiunea la cârma țării se reglementează de anumite norme de stat. Retragerea unui guvern nu este și nu poate fi condiționată de simple animozități politice, ci de realități. Când în activitatea guvernului nu se poate găsi nici o acțiune păgubitoare intereselor generale, retragerea guvernului nu poate fi decât efectul operii sale în întregime împlinită.

„Blocul Ardealului"

Alianța partidului maghiar cu ungurii iredentiști și sașii autonomiști

In lupta dezlănțuită împotriva Constituției care înseamnă consacrarea definitivă a unității naționale, d-nii Maniu și Vaida au găsit aliați firești în partidul iredentist maghiar și în autonomiștii sași.

Dealtfel întreaga politică a partidului național, începând cu declarațiile de fidelitate din timpul războiului și sfârșind cu manifestele care au servit propagandei budapestane n'a fost decât o continuă îndepărtare dela crezul național și dela datoriile pe cari le avea ca partid românesc.

Incât nu este de mirare că în lupta pe care au declarat statului român, întâlnesc sprijinul și caută adeziunea partidelor politice minoritare. Tovărășia s'a făcut, și d-rul Zima, deputatul maghiar al Aradului, o salută într'un articol publicat de „Keleti Ujság". D-l dr. Zima explică această alianță prin asemănarea de mentalități dintre conducătorii partidului național și conducătorii politici ai maghiarimei din Ardeal pe care îi unește aceași politică regionalistă și aceiași vrăjmășie față de statul român.

Deputatul maghiar preconizează închegarea unui „bloc al Ardealului" din care ar fi să facă parte alături de partidul iredentist maghiar, partidul național, sașii și evreii. Și care ar fi politica acestui bloc față de România, deputatul Zima nu ni-o spune, dar o știm cu toții: distrugerea unității naționale prin care faimoasă autonomie a Ardealului pe care partidul național n'a cutezat, de frica revoltei Ardealului românesc, s'o înscrie între cele nouă puncte ale pactului dela Alba-Iulia.

Dar ca să se vadă cât de apropiați sunt partizanii d-lui Maniu de iredentiștii maghiari este destul să relevăm mărturisirea unui alt gazetar maghiar care spune prin „Ujság" că oamenii partidului național fac, în particular declarații pline de simpatie pentru cauza maghiară, gazetarilor unguri. Gazetarul ungur îi numește lași pentrucă n'au curajul să-și afirme filo-maghiarismul în fața opiniei publice românești.

Iată deci tovărășia din care urmează să ia ființă, sub auspiciile partidului național, „blocul Ardealului" împotriva vechiului regat și prin aceasta împotriva statului român însuși.

Și deși alături de agenții lui Horthy și ai iredentismului maghiar și într'o dulce tovărășie cu sașii autonomiști și cu toți vrăjmașii unității noastre naționale partidul d-lui Maniu îndrăznește totuși să ni se recomande astăzi ca reprezentant al Ardealului românesc. E o îndrăzneală pe care refuzăm s'o calificăm.

Partidul poporului și acțiunea coaliției naționalo-țărăniste

Averescanii condamnă acțiunea opoziției unite

Ziarul „Indreptarea", oficiosul partidului poporului, publică un articol de fond în care ocupându-se de acțiunea coaliției naționalo-țărăniste, recunoaște eșecul campaniei contra Constituției și condamnă cu asprime tactaca întrebuințată de cele două partide coalizate.

Iată, întâi cum caracterizează ziarul averescan coaliția naționalo țărănistă, „Asocierea indeciziunei și inexperienței politice notorii, fie cu demagogia fără perspective, adică înrăită și fatal turbulentă, fie cu năbădăile sporadice și fără convingere ale unei clientele ocazionale, amalgam refractar întovărășirilor de principii și contopirilor morale, are întotdeauna o mediocră eventualitate de izbândă.

Și apoi adaogă:

„Când opoziția asociată a hotărât campania de răsturnare împotriva guvernului a debutat printr'o contrazicere. Căci după ce proclamase nulitatea originară a Constituției și refuzul de a o discuta, a mers totuși la Cameră, și nemulțumită cu declrațiile citite în prima zi, a continuat să ia parte la dezbateri. In acelaș timp a pornit și scandalul... Și ce formă de scandal".

Iar mai departe:

„Dela început am arătat eroarea unei lupte de răsturnare pe chestia constituțională.

„Și ce soartă putea să aibă o luptă desfășurată fără tact, fără descernământ, fără sistem, împinsă din prima zi la o exasperare de final pentruca din culmea tragicului neatins să se prelingă de a doua zi pe marginile comicului, de care se ținuse mai aproape.

„Au crezat că pot împiedica votarea Constituției prin manifestații de copii fără creștere?

„Dar când toreadorii—opozanți s'au aruncat în arenă, flancați de ziare care vesteau un duel formidabil, ce pot zice spectatorii uitându-se cum ei se retrag de grabă cu mâinile mai jos de spate?"

O acțiune negativă ca aceia întreprinsă de coaliția naționalo-țărănistă, nu putea duce decât la un asemenea rezultat. Dezastroasă pentru cei cari o fac ea este dăunătoare și pentru țară, conclude ziarul „Indreptarea".

Majorarea tarifelor C. F. R. în Ungaria.

Ministrul de industrie și comerț al Ungariei a declarat că va cere dela 1 Aprilie o majorare a tarifului de cale ferata cu 50 la sută pentru traficul de persoane și 20—30 la sută pentru traficul de mărfuri.

Sporul tarifului de transport cu 300 la sută se referă la cărbuni. Noul tarif va intra în vigoare la 15 Aprilie.

Sinodul de primăvară al preoţimei gr.-cat. din tractul Clujului

Ieri s'a întrunit preoţimea gr. cat. a districtului Cluj la „sinod de primăvară" sub presidenţa păr. protopop Dăianu. După oficiarea serviciului divin în biserica parochială toţi preoţii s'au spovedit după obicelu, apoi s'a început şedinţa sinodală în localul caselor parochiale. Protopopul deschizând şedinţa face o amănunţită dare de seamă despre starea religioasă-morală a poporului, despre schimbările intervenite în anul trecut şi alte momente mai însemnate din viaţa bisericească a tractului.

Un preot citeşte o dizertaţie din domeniul păstorirei sufleteşti, asupra căreia se naşte o vie şi forte interesantă discuţie. Apoi se rezolvă unele afaceri administrative-bisericeşti şi se trece la propuneri.

Inainte de toate se discută chestia importantă a şcoalelor confesionale. După o discuţie amănunţită se aduce în unanimitate următorul concluz:

Sinodul roagă pe I. P. S. Sa Mitropolitul, să reia pertractările cu guvernul ţării în chestia scoatelor confesionale. Intru-cât prin In acord s'ar hotări să se cenezo şcoalele confesionale statului român, sinodul e de părerea, că înainte de toate să se asigure şi pe viitor educaţia în spirit religios-moral a tinerimii aşa, că elevii să-şi capete instrucţia religioasă dela preoţii religiei la care aparţin. Invăţătorii numiţi de stat să aparţină religiei elevilor şi să fie obligaţi a conduce pe elevi la serviciul divin în Dumineci şi sărbători Cărţile didactice să nu cuprindă nimic ce ar putea să jignească sentimentele religioase ale elevilor cari nu aparţin religiei ortodoxe. Acele licee, cari au şi chemarea specială de-a creia contingentul necesar de studenţi în teologie, sau de a da creştere viitoarelor soţii de preoţi, cum sunt liceul de băieţi şi de fete în Blaj, în tot cazul să rămână şi pe mai departe cu caracter confesional. Sinodul crede, că în acest chip s'ar ajunge la o soluţionare pe deplin mulţămitoare pentru ambele părţi, a chestiei şcoalelor confesionale.

Sinodul mai aderă apoi la ideia unei societăţi pe acţiuni în scopul înfiinţării unui atelier de odăjdii bisericeşti sub conducerea maicelor călugăriţe dela mănăstirea din Obreja.

Şedinţa sinodală a decurs în ordine exemplară, ca totdeauna în tractul Clujului şi s'a închis la ora 1 p. m.

IMPOZITELE CULTURALE LA ORADEA

Presa maghiară locală faţă de aceste impozite. Două atitudini care vorbesc

Intâiul a fost al ungurilor, şi firesţe, a fost tot ce se poate mai laudabil. Ajungând teatrul maghiar într'un greu impas financiar şi fiind ameninţat cu închiderea porţilor, s'a sugerat ideia unui impozit comunal. Am arătat acum două-trei săptămâni că directorul teatrului maghiar, dl Parlaghy, a pus pe o seamă de cetăţeni unguri din Oradea să iscălească o adresă către primărie, cerându-i votarea unui impozit comunal de 300.000 lei, în favoarea teatrului maghiar.

Nu mai ştiam dacă s'a votat sau nu impozitul; aflasem numai atât că primarul oraşului ar fi făgăduit acordarea lui.

Acum aflăm, că dl Peter, prefectul judeţului Bihor şi oraşului Oradea-Mare, a hotărât introducerea unei taxe pe diversele cereri, licenţe, paşapoarte şi certificate, urmărind înfiinţarea unui fond pentru construirea de şcoale în Bihor şi Oradea-Mare.

Iniţiativa am mai înregistrat-o şi în alte părţi ale ţării. Pretutindeni unde s'a început campania pentru contruairea de şcoli primare în ţară, s'au introdus taxe de acestea, şi rezultatul a fost minunat. Publicul nu are ce se resimţi de pe urma unei taxe de câţiva lei, mai cu seamă că taxele acestea se iau în primul rând dela cei cari cer paşapoarte şi licenţe şi pentru cari cei câţiva lei sunt o adevărată bagatelă. Statul însă se alege de pe urma acestora cu o mulţime de şcoli, cărora tot cetăţenii impuşi astăzi le vor trage folosul.

Nu e necesar să lăudăm aci buna idee a prefectului Orăzii-Mari. Combaterea analfabetismului — şi acesta e mai mare în Bihor decât ori unde — este în sine o laudă.

Ne-am ocupat de taxele culturale dela Orade mai mult pentru a arăta greşita mentalitate a concetăţenilor de limbă maghiară.

Aceiaşi, pentru care impozitul în favoarea teatrului maghiar era ceva afară din cale de lăudabil, găsesc acum cuvinte rele contra fondului şcoalelor române. „Ellenzék" printre alţii îşi intitulează astfel:

„O nouă impunere a publicului la Oradea-Mare", informaţiunea despre introducerea taxelor de cari ne ocupăm. Din chiar titlul informaţiei vedem, că organul partidului maghiar nu vede cu ochii buni luminarea satelor româneşti din Bihor. De aceea acest impozit cultural al românilor îl combate. Acelaş ziar a avut însă toate laudele pentru impozitul comunal în favoarea teatrului maghiar, care nu însemna altceva decât escluderea şi pe mai departe a românilor din teatrul orăşenesc din Oradea.

E într'adevăr o mentalitate, cu care presa şi reprezentaţii minorităţii maghiare să nu creadă că ne vor putea obişnui.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Recolta tutunului în Iugoslavia.** Administraţia monopolurilor tutunurilor din Iugoslavia a hotărât să creeze zece noui magazine în diferite localităţi ale ţării. Se socoteşte că recolta tutunului va întrece anul acesta, dacă condiţiunile climaterice vor fi favorabile, 25 milioane chilograme din cari 13 milioane vor putea fi exportate.

— **Emigrările din Austria în 1922.** In România au intrat din Austria 2586 persoane din totalul de 23880, fiind ţara cea mai preferată de pe Continent.

După ea urmează Germania cu 1719 persoane, Iugoslavia cu 891, Albania 755, Olanda 442, Italia 327, urmând apoi celelalte state cu mai puţin de 300 persoane.

Printre emigranţii din România cei mai mulţi sunt metalurgişti 708, meseriaşi în maşini, aparate, instrumente 690, constructori 177, lucrători în lemn 165, lucrători ajutori şi cu ziua 121, confecţiuni 121, etc.

— **Culturale.** Comitetul despărţământului Huedin al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român au onoarea a vă invita la prima şezătoare literară ce se va ţinea în 10 Aprilie a. c. la 3 ore p. m. (a III. zi de Paşti) în localul Casinei române din Huedin cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere. 2. „Despre vaccinare" de dr. Vasile Paşca. 3. „Mihail Eminescu" de Aurel Muntean. 4. „O conferinţă" de Sabin Truţa. 5. Cuvânt de închidere.

Intrarea gratuită. Contribuirile benevole se vor folosi pentru augmentarea fondului iniţiat de „România jună" pentru ridicarea unei statui marelui poet M. Eminescu în Cluj.

— **„Monitorul Oficial"** cu data de 31 Martie crt. publică un tablou de decoraţi cu ordinele „Steaua României" în gradul de ofiţer şi cavaler şi „Coroana României" în gradul de comandor, ofiţer şi cavaler.

— **Un congres general al studenţilor.** In curând se va ţine un mare congres al studenţilor, cu delegaţi dela cele 4 Universităţi. Acest congres se va ţine la Cernăuţi şi probabil că înainte de termenul fixat pentru deschiderea Universităţilor. La acest congres se va decide atitudinea studenţimii.

— **Improprietărirea generalului Berthelot.** Dl Al. Constantinescu ministrul domeniilor, autorizat de consiliul de miniştri a făcut la trib. de notariat Ilfov formalităţile prin care guvernul donează d-lui general Berthelot, cetăţean de onoare român, în semn de recunoştinţă a neperitoarelor sale merite faţă de poporul român ferma Fărgadin din jud. Hunedioara.

Această fermă se compune din: 79 jugăre teren arabil; 17 jugăre fânaţe şi păşune; 13 jugăre pomet şi 7 jugăre vie precum şi un grup de clădiri de locuit şi atenanse înconjurate de jur împrejur cu un mic parc, moara sa — precum şi 50 jugăre pădure.

Muzica nu este plăcută dacă nu consumi: CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI.
2332—2

— **M. S. Regina Maria la Belgrad.** Legaţia Română din Belgrad a dat o mare recepţia în onoarea M. S. Reginei Maria a României. La aceasta recepţie, au asistat miniştrii Nincici, Iancovici şi Marcovici, corpul diplomatic, mai mulţi foşti miniştri şi numeroase personalităţi politice.

Vând sămânţă de ciapă şi curechiu calitate garantată în angro şi detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Abonamentul lunar la restaurantul Zona str. Nic. Iorga Nr. 15, prânz, cină, după listă, 600 lei. 2696

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

— **Raporturile bulgaro-jugoslave.** Delegaţia bulgară care a lucrat la Niş cu comisia jugoslavă, pentru stabilirea punctelor de graniţă între cele două ţări, s'a înapoiat la Sofia.

Tratativele conduse au fost foarte mulţumitoare.

Un acord a fost stabilit, care constitue primul pas spre o apropiere cu Jugoslavia.

— **Anchetarea excesele antisemite din Iaşi.** In urma violenţelor antisemite săvârşite la Iaşi, de G. Mârzescu, ministrul muncei, sănătăţii şi ocrotirilor sociale, a primit însărcinarea de la guvern să facă personal ancheta celor petrecute în Capitala Moldovei.

Dl Mârzescu, sosit la Iaşi, a şi început cercetările. Raportul său către Consiliul de miniştri va fi prezentat zilele acestea.

— **Dela Societatea „Crucea-Roşie".** Conducerea societăţii „Crucea-Roşie", roagă cu insistenţă publicul a nu mai da nimic persoanelor cari se prezintă prin prăvălii în numele Crucii-Roşii, de oarece această Societate n'a lansat şi nu lansează nici un fel de liste de subscripţie.

*

D. Gustav Adolf Jauernig, consul al Austriei la Cluj, are ca circumscripţiune consulară pe lângă judeţele: Alba de Jos, Bihor, Bistriţa Năsăud, Cojocna, Maramureş, Solnoc-Dobâca, Târnava-Mică şi Turda-Arieş, judeţele: Mureş-Turda, Sălaj şi Satu Mare.

*

— **Studenţeşti.** „Comitetul „Societăţii Studenţilor în Drept" din Cluj s'a constituit pe anul şcolar în curs după cum urmează:

Preşedinte: Emil Pascu, Vicepreşedinte: Ioan Sucu, Secretar general: Iosif Catona, Cassier: Ioan Hărduţiu, Controlor: Pompiliu Peculea, Bibliotecar: Eugen Haţieganu, Vice-bibliotecar: Iuliu Trif; membrii în comisia literară: Eugen Hânza; Hans Lang; Vasile Simu; Traian Stan şi Bujor Teculescu".

Străinii cari se află în ţară şi sunt în neregulă cu biletul de liberă petrecere, vor fi amendaţi cu câte 500—1000 lei. In caz de neplată amenda se transformă în închisoare.

Deasemenea vor fi amendaţi locuitorii cari nu s'au înscris la birourile populaţiui.

Dela 1—4 Aprilie se va ţine la Veneţia, în palatul Camerei de comerţ, o conferinţă internaţională spre a discuta moţiunea Camerei de comerţ din Paris, care a apelat la toate Camerele de comerţ şi instituţiile economice din lume spre a discuta adoptarea limbii Esperanto ca limbă comercială comună.

Şi-au avizat delegaţii diferite guverne foarte multe Camere de comerţ, etc.

Din România vor participa 4 delegaţi.

Ministerul de comerţ şi industrie, direcţia generală a căilor ferate române şi Camera de comerţ din Bucureşti vor fi reprezentate prin d. H. Fischer-Galaţi, mare industriaş.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Ştiri din Târgul-Mureş.

Evitarea unei catastrofe

Târgul-Mureş, oraşul nostru era să fie teatrul unei groaznice nenorociri, care din fericire, graţie grabnicelor măsuri luate, a putut fi evitată.

La câteva sute de metri de Gara Mare, şi la 700 m., de periferia oraşului, se află depozitul de muniţiuni, proprietatea ministerului de război. In ziua de Duminecă 25 c., a luat foc, din cauze necunoscute, o ladă de rachete, în apropierea cărora se aflau depozitate granate şi tot felul de proectile de război.

Focul fiind observat la timp, lada cu rachete a fost izolată şi focul stins, astfel că o mare nenorocire, care ar fi adus pagube enorme statului şi populaţiei, a fost evitată.

De notat că aceste muniţii sunt depozitate în magazii de lemn, cesace nu prezintă nici un fel de siguranţă nici pentru gară, nici pentru casele locuitorilor din împrejurimi.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară şi vară, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25 vis-a-vis de Poşta Centrală

Ce se întreabă maghiarimea de la noi

Intrebări cari răspund ele singure

Numărul de Paşti al ziarelor ungureşti a fost pentru cititori un prilej de serioase socoteli asupra politicei trecute, prezente şi viitoare, a minorităţii maghiare. S'au spus cu ocaziunea aceasta lucruri interesante, de cari ne vom mai ocupa.

De data aceasta remarcăm primul articol din „Keleti Ujság": „Retrospecţiuni asupra zilelor trecute", semnat de dl dr. Şt. Zágoni primul redactor al confratelui maghiar. Un articol cu observaţiuni interesante, dar din care ne interesează mai mult întrebările de mai jos, puse de dr Zágoni minorităţii maghiare. De remarcat, că primul-redactor al lui „Keleti-Ujság" a făcut parte din partidul democrat al minorităţii maghiare din Ardeal, iar azi, după fuziunea cu partidul reacţionar al magnaţilor, face parte din comitetul executiv al partidului acestora.

Trecând peste constatarea vrednică de reţinut, că li-s'a dat ungurilor în două rânduri posibilitatea de a se inscrie în listele de alegători, — deci observăm noi — au fost fără temei toate acuzaţiile aduse guvernării române cu ocaziaţalegerilor că n'au fost inscrişi toţi ungurii în liste, — vom reproduce întrebările dlui Zágoni cu titlu de document.

„A fost oare iertat — întreabă dr-ul Zágoni — ca să se îngădue aici cât de puţin element distrugător din directiva cursului (budapestan) care şi-a trăit deja (acolo) demult, traiul? N'a fost oare păcat să se lase tineretul chemat la învăţătură să se ducă la universităţi peste graniţă, şi să nu se îndemne a se inscrie la Cluj, când nu era greu de ghicit, că le va fi anevoioasă înapoierea?

Prin aceste întrebări, cari sunt totodată şi un răspuns, distinsul confrate maghiar confirmă — şi încă pentru unguri — că s'a introdus în Ardeal şovinismul şi spiritul revanşard dela Budapesta, şi că ideia revanşei conduce pe părinţii copiilor şi pe copii înscrişi la universităţile ungare. Răspundem noi la această a doua întrebare — şi confirmarea o găsim în ultima parte a întrebării — că plecarea tinerilor maghiari la universităţile din Ungaria s'a făcut din îndemnul unei stări de spirit care stăpâneşte azi întreaga minoritate maghiară — aceea de a creşte pe — tineri în „patrie" — în Ungaria adică, pentru a-le infiltra în suflete cât mai mult din spiritul duşmănos nouă al ungurilor din Ungaria.

Sunt întrebări dealtfel la care am dori şi noi — nu numai d. Zagoni — un răspuns.

Reorganizarea direcţiei agriculturii

Direcţiunea generală a agriculturii a fost despărţită în două direcţiuni generale şi anume:

1. Direcţiunea generală a îndrumărilor agricole, învăţământului şi statisticii agricole, cu următoarele servicii: a) serviciul îndrumărilor agricole; b) serviciul învăţământului agricol; c) serviciul statisticii şi publicaţiunilor agricole.

Această direcţiune generală va fi condusă de dl director general I. G. Ionescu-Sisesti.

2. Direcţiunea generală a fermelor punctelor agronomice, exploatările agricole, viticulturii, horticulturii şi motoculturii, cu următoarele servicii: a) serviciul fermelor, exploatărilor agricole şi motoculturii; b) serviciul viticulturii şi horticulturii; c) biroul lichidării depozitelor.

Această direcţiune generală va fi condusă de către dl director general I. D. Căruntu.

Actualele direcţiuni a fermelor, a viticulturii, a motoculturii au fost transformate în servicii, iar serviciul lichidării depozitelor în birou până la completa lichidare care se va face cel mai târziu în cursul exerciţiului 1923-1924.

Scrisori din Bistriţă

Producţia elevilor dela şcoala primară de stat din Bistriţă

Duminecă 25 Martie, corpul didactic al şcoalei primare române de stat din Bistriţa a aranjat cu elevii şi elevele dela aceea şcoală o frumoasă şi bine reuşită producţie şcolară. S'au executat din partea elevilor şi elevelor cântări, declamări, dansuri naţionale etc. şi s'a jucat pentru prima dată piesa teatrală „Sânziana şi Pepelea" feerie naţională în 4 acte.

Publicul asistent, nu prea numeros însă a fost plăcut surprins de felul cum s'au ştiut achita micii elevi în rolurile lor. Cântările în 3 voci, dansurile naţionale executate cu multă siguranţă şi preciziune au plăcut mult, iar jucarea piesei teatrale „Sânziana şi Pepelea" de către un număr mare de elevi şi eleve, toţi în costume bogate, variate din alte vremuri . . . a fermecat cu adevărat asistenţa.

Corpul didactic al şcoalei primare se poate lăuda cu rezultatul muncii sale stăruitoare, depusă cu atâta râvnă pe altarul culturii naţionale.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI

ORA 2 P. M.

INTERNE

Un incident grav: Episcopul catolic din Capitală insultă biserica ortodoxă şi pe Suveran

Ziarul „Indreptarea" afirmă că la serviciul divin ţinut la catedrala catolică în spre ziua de Paşti, la care a asistat şi Suveranul, nunciul papal a atacat în predică chestiunea bisericei ortodoxe dominante şi a vorbit „de acela care orice ar face nu mai poate fi considerat catolic". Ştirea aceasta a alarmat foarte grav ziarele. „Universul" protestează violent iar monsenierul Marmaggi într'un interviu a declarat presei că nu el a predicat de Paşti ci arhi-episcopul Netzhamer care de asemenea a declarat că predica a fost pur religioasă nefăcând nici o aluzie la adresa Suveranului.

Urmările închiderii Universităţilor

Ziarul „Universul" anunţă din Galaţi că numeroşi studenţi bucureşteni au fost siliţi să se angajeze din cauza mizeriei în corpul sergenţilor de oraş.

Mişcarea avocaţilor

Barourile avocaţilor din Durostor şi Dâmboviţa s'au solidarizat şi ele cu mişcarea avocaţilor pentru ameliorarea salariilor magistraţilor şi au declarat că refuză să apară înaintea tribunalelor până la satisfacerea magistraţilor.

EXTERNE

Răspunsul aliaţilor la contrapropunerile turceşti

Paris. (Rador) Ministerul de externe englez publică conţinutul răspunsului aliat la contrapropunerile turceşti. Aliaţii acceptă revizuirea convenţiei juridice dar refuză amânarea rezolvirii şi disjungerea chestiunilor economice.

Complot împotriva lui Poincaré

Paris. (Rador). Poliţia parisiană a descoperit un vast complot împotriva lui Poincaré. Cu această ocaziune s'au făcut numeroase arestări.

America şi chestiunea orientală

Londra. — „Westminister Gazette" află din Washington că Statele Unite intenţionează să ia parte mai activă la apropiata conferinţă orientală de cât la precedenta, şi se va interesa în special asupra chestiunei capitulaţiilor şi a egalităţii drepturilor tuturor statelor în Mesopotamia. Ziarul crede că conferinţa orientală ar putea fi precursoare a unei conferinţi mondiale.

Francezii în Ruhr

Düseldorf. — Trupele franceze au ocupat fabrica de automobile din gara Necker lângă Mannheim. Contrare ştirilor ziarelor germane, această ocupaţie constitue o o uşoară extindere au ocupaţiei, nici de cum ocuparea oraşului care rămâne liber.

Situaţia politică în Iugoslavia

Declaraţiile ministrului de justiţie Marcovici

Belgrad, 3.— Ministrul da justiţie Marcovici, a comunicat presei în numele guvernului, că acesta nu consideră ca imposibile negocierile cu Radici, relativ la divergenţele asupra chestiunii constituţionale, dar că aceste negocieri nu vor fi discutate decât de parlament. Grupul care ar vrea să deschidă asupra Constituţiei şi a organizării generale a ţării în afară de Parlament, şi care pretinde să reprezinte o parte din popor pentru a trata cu guvernul, nu ar putea fi considerat decât răsvrătitor. Ministrul a adăugat că Coroana are încredere deplină în cabinet, care n'are nici de cum intenţie să demisioneze.

Vorbind despre eventualitatea unor noui alegeri, ministrul declară că s'ar putea ivi o astfel de chestiune numai în urma unei acţiuni parlamentare.

Ştirile confirmă o încetenire a mişcării revizioniste în Croaţia şi Slovenia. In Croaţia demnează ordine pretutindeni. Ştirile că ar fi stare de asediu sunt absolut neadevărate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Marţi: "Dota Miraculoasă" Premieră. Preţuri de premieră. Abonament de premieră No. 42. Seria biletelor 324.

Miercuri: „Dota Miraculoasă". A 2-oră. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 114. C. Seria biletelor 325.

Joi, Vineri şi Sâmbătă: Nu este Reprezentaţie.

Duminecă, matineu: „Bajadera". A 14-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Réthely, Mariette—Somogyi, Napoleon—Ekecs, Filip—Izsó, Primprinette—Leövey. Preţuri obicinuite. Seria biletelor No. 326.

Duminecă seara: „Ripp Van Winkle". Operettă cu distribuţia nouă a rolurilor. Cu concursul D-nei Lili V. Hegyi. Preţuri de premieră. Abonament şters. Seria biletelor 327.

Duminecă noaptea: „Contele de Monte CHristo". Preţuri obicinuite. Seria biletelor 328.

Luni, matineu: „Christos". Preţuri reduse. Seria biletelor No. 329.

Luni seara: „Bajadera". A 15-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Virágh, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Filip—Leővy, Pimprinette—Izsó. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor 330.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Pălării! Pălării! Pălării!

Cumpărare ocasionala de paşti

Faceţi o probă A. HOFF & Co. Piaţa Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de **pălării** şi modă de domni şi Vă veţi convinge, că nicăiri nu puteţi cumpăra marfă mai bună şi mai eftină.

!! !!

Lloyd 1069 479-1

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1859 251

Intreprinderile Forestiere Române Societate Anonimă Cluj

INVITA

pe acţionari la **a III-a adunare generală ordinară,** ce se va ţinea în Cluj (edif Băncei Agrare) în ziua de **20 Aprilie 1923,** la orele 3 p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea adunărei generale.
2. Raportul Consiliului de administraţie despre gestiunea anului 1922.
3. Raportul Cenzorilor.
4. Bilanţul anual şi împărţirea profitului net.
5. Hotărîrea asupra absolutorului Consiliului de administraţie şi a Cenzorilor.
6. Alegerea membrilor în Consiliul de administraţie.
7. Fixarea mărcilor de prezenţă.

Se atrage atenţiunea d-lor acţionari asupra art. 10 din statute.

Acţiile sau titli provizori se pot depune la casieria societăţei noastre în Cluj, la Banca Agrară S. A. privilegiată Cluj, la Banca Centrală pt. Industrie şi Comerţ Cluj, Albina Sibiu, Victoria Arad, Timişana Timişoara, Ardeleana Orăştie, Izvorul Alba-Iulia, Silvania Şimleul Silvaniei, precum şi la toate sucursalele acestora; în Bucureşti la Banca Marmorosch, Blank & Co., Banca Cerealiştilor. Sucursala Albina, Banca Franco-Română Bucureşti, Banca Moldovei şi Banca Unirei Române Iaşi.

Consiliul de administraţie.

ACTIVE — BILANŢ GENERAL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922 — PASIVE

Casse în numerar			886.306 18	Capital		65.000.000 —	
Investiţiuni:				**Fonduri:**			
Păduri	46.454.253.27			Fond de rezervă		5.005.030 86	
Amortizări	4.299.545.74	42.154.707 53		Fond de asigurări		177.734 86	
Fabrici de cherestea	4.058.225.87			Fond de binefaceri		39.159 39	70.221.934 11
Amortizări	409.135.87	3.649.090 —		Împrumuturi			10.000.000 —
Linii industriale	13.665.269.08			Reescont			9.174.976 —
Amortizări	1.425.269.08	12.240.000 —		Dividendă restantă			678.291 92
Construcţii	1.627.400.60			Conturi curente			40.553.256 74
Amortizări	253.100.60	1.374.300 —		Diverşi creditori			2.098.759 66
Material tehnic	10.082.875.70			Cauţiuni			130.097 82
Amortizări	1.099.875.70	8.990.000 —		Profit			6.996.793 02
Vite şi Vehicole	182.760.—						
Amortizări	13.760.—	169.000 —	68.577.097 53				
Material lemnos			49.266.463 —				
Diverse acţii			9.840.000 —				
Efecte de primit			9.675.846 —				
Alimente			189.029 —				
Participaţiuni			100.000 —				
Garanţii			449.000 —				
Diverşi debitori			455.567 55				
Mobilier			415.000 —				
			139.854.109 26				139.854.109 26
Conturi de ordine:				**Conturi de ordine:**			
Efecte în garanţie		10.600.000 —		Efecte de plătit		10.600.000 —	
Titluri în depozit		534.000 —		Deponenţi de titluri		534.000 —	
Debitori de efecte în gaj		8.250.000 —	19.384.000 —	Efecte în gaj		8.250.000 —	19.384.000 —
			159.238.109 26				159.238.109 26

CHELTUELI — CONTUL PROFIT ŞI PERDERE — VENITE

Cheltueli de exploatare		13.932.667 34		Venit din material lemnos			37.868.349 64
Salare şi plăţi		1.357.007 99		Diverse venituri			516.720 98
Cheltueli generale		2.627.846 81	17.917.522 14				
Dobânzi şi comisioane			4.519.072 21				
Dări şi impozite			46.786 59				
Taxe la cassa socială			56.133 02				
Amortizări:							
La Investiţii		7.493.686 99					
„ Diferinţă de cursa la efecte		1.149.000 —					
„ Pretenziuni neincassabile		162.724 91					
„ Mobilier		43.351 74	8.848.763 64				
Profit			6.996.793 02				
			38.385.070 62				38.385.070 62

ss **Dr. Ioan Pop**, dir. general.

Pentru Contabilitate: ss. **Octavian Bohaţel**, ss. **Emil Lupea**, experţi contabili.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

ss. **Dr. Octavian Rusu**, preşedinte ss. **Dr. Emil Haţegan**, ss. **Dr. Alexandru Racoţi**, ss. **Ionel Comşa**, ss. **Dr. Petre Poruţiu**, ss. **Prinţ C. Caragea** ss. **Grigorie Carp**, ss. **Vasile Osvada**, ss. **Ioan Raducan**, ss. **Dr. Victor Bontescu**, ss. ing. **P. Panaitescu**, ss. **Leon Sculy**, ss. **Dr. Nicolae Comşa**

Subsemnaţii censori am examinat bilanţul prezent şi l'am aflat în regulă şi în deplină consonanţă cu registrele societăţei.

ss. **Dominic Raţiu**, presedinte şi expert contabil, ss. **Valeriu Herlea**, ss. **Ioan Rebega**, expert contabil, ss. **Iuliu Enescu**, expert contabil, ss. **Dr. E. Sculy Logotheti.**

Prima Societate de Credit Funciar Român din Bucureşti.

Se aduce la cunoştinţa publică că în zilele de Mercuri 25, Joi 26 şi Vineri 27 Aprilie a. c. se vor trage la sorţi scrisuri funciare rurale pentru un capital de Lei 6.050.900·— din cari

scrisuri 4%, à 40-a tragere Lei 189.100·—
scrisuri 5%, à 75-a tragere Lei 5.861.800·—

Tragerea la sorţi se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în şedinţa publică, în localul Societăţii, Str. Colţei No. 27.

2701 DIRECŢIUNEA.

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit
noutăţi în specialităţi de moda de domni

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Reclama este sufletul comerţului

Publicaţie.

Regimentul 3 Vânători din Cluj aduce la cunoştinţa amatorilor că în ziua de 4 Aprilie 1923 orele 9 dim. va ţine licitaţie publică în obarul de vite pentru vinderea a doi mânji.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din legea asupra comptabilităţei publice a statului.

Comandantul Regt. 3 Vânători
Colonel I. Marinescu. 2700

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter, Cluj

Str. Regina Maria No. 13.

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși

La marele magazin special
Hercules „Baby“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

„Ganz“ și soțul, societate electrică pe acțiuni,
CLUJ

Depozit de tot felul de mașini electrice, reprezentantul lui
Ganz și Danubius
Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc

Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc
PALMA

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 71, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

Adalbert Fischer & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii,
Dormitoare,
cărucioare pentru copii,
în mare depozit.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încalzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

Intreprind în toată țara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăsturului 27. 26 6

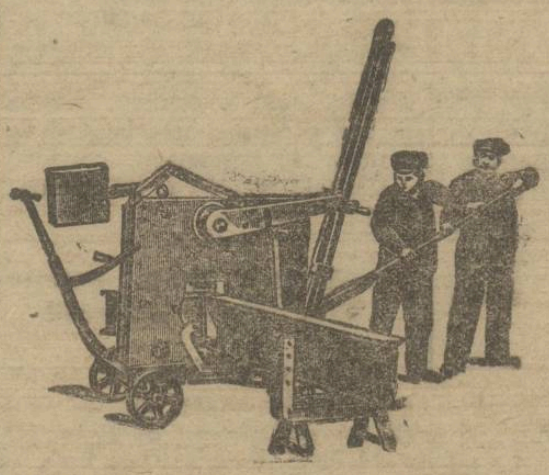

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.

Prețuri fixe!! 2436

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Frații Nussbaum Târgu-Mureș **Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă** 2626

Ştiri şi fapte economice

Recolta sfeclii de zahăr din Jugoslavia în 1922.

Recolta sfeclii de zahăr pe anul 1922 a fost de circa 26.000 vagoane din care la un conţinut de zahăr de 11 la sută s'au extras 3200 vagoane de zahăr. De oarece consumul intern are nevoe de o cantitate de circa 600—700 vagoane de zahăr, trebue importată o cantitate tot atâta de mare de zahăr.

Producţia de zahăr în Germania.

Dintre toate ţările Europei, Germania este cea mai producătoare în zahăr. După ultimile date statistice, recolta de sfeclă s'a ridicat la 9.338.735 tone, faţă de 7.541.836 tone din 1921.

Producţia zahărului se evaluează la 1.484.970 tone faţă de 1.296.620 tone din campania precedentă. In 1922 producţia a crescut cu 196.350 tone, reprezentând un procent de 14 la sută.

Recolta esenţei de trandafiri din Bulgaria.

In cursul anului 1922, Bulgaria a produs o cantitate de 2000 kgr. esenţă de trandafiri. Pentru a obţine această cantite de esenţă a fost necesară o cantitate de 1.000.000 kgr. trandafiri.

Producţiunea de cărbuni a Cehoslovaciei în 1922.

Scăderea debuşeului de vânzare al cărbunilor, care a început în a doua jumătate a anului 1921, s'a agravat considerabil în 1922. Efectul acestor împrejurări rele de desfacere se poate constata din alăturatele cifre: In Dec. 1921 au fost în industria minieră de cărbuni ocupaţi 74.539 lucrători. Din contră în Noembrie 1922 numai 68.234. In industria lignitului sunt ocupaţi actualmente 53.250 lucrători faţă de 51458 în 1921 Scăderea numărului lucrătorilor în industria minieră este de peste 10 la sută.

Extracţiunea de cărbuni de piatră a scăzut în intervalul de la Noembrie 1921—Noebr. 1912 cu 17 Mil chintale, extracţiunea de lignit cu 20 Mil. chintale şi de cocs cu 5 Mil. chintale. Scăderea producţiunii cărbunilor de piatră a fost de 12 la sută şi cea de cocs de 50 la sută.

Producţiunea de turbă a Ungariei

Ungaria are circa 125.000 jugăre cadastrale (1 jugăr cadastral 0,575 hc) de teren cu turbă, care conţin aproximativ 1 miliard metri cubi de turbă. Din această cantitate totală se poate extrage aproximativ 40 la sută, adică în total 400.000.000 m. c. Această cantitate corespunde la circa 50 milioane tone turbă uscată pentru ars în maşini. Actualmente sunt în exploatare în Ungaria 16 turbării, dintre cari 2 ale statului, care au produs în cursul anului trecut 10000 vagoane de turbă de ars; din această cantitate totală, au produs cele 2 turbării ale statului jumătate. Lignitul ungar nu conţine cu mult mai multe calorii ca turba ungară.

Instituţiile de credit din Ungaria

Centrala instituţiilor de credit din Ungaria are actualmente 1465 membrii; 680 institute operează pe teritorul ungar iar 175 în statele succesorale. Inainte de războiu Ungaria a avut 1600 de institute de credit. Numărul băncilor particulare creşte însă considerabil. Numai la Budapesta se ocupă 1600 de firme înregistrate cu afaceri de bancă.

Situaţia industriei textile din Cehoslovacia

Situaţia industriei textile cehoslovace pare a se ameliora. Se crede că cursul dinarului se va ridica în acest an şi va permite desvoltarea exportului în Jugoslavia precum şi în celelalte ţări balcanice unde se desfac în special ştofele eftine, barhet, canara şi stofe cu culori vii. Ţările cu valută urcată caută covoarele, scoarţele şi ştofele decorative. Preţurile articolelor textile cehoslovace au atins nivelul concurenţei străine pe piaţa internaţională; ele s'au scoborit chiar sub acest nivel pentru unele categorii. De oarece taxele vamale pentru importul produselor chimice şi materiilor colorante vor fi reduse, se crede că situaţia industriei textile cehoslovace va permite îndată să se desfiinţeze masurile prohibitive actuale în vigoare pentru importul produselor textile.

Electrificarea căilor ferate din Bulgaria

Ministerul Comerţului şi Comunicaţiilor din Sofia a decis să electrifice chiar în cursul acestui an câteva din liniile căilor ferate bulgare. Ministerul a şi însărcinat direcţiunea căilor ferate, să facă preparativele pentru electrificare.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Sericicultura în Ardeal şi Banat

Informaţiunile Directorului general al Agriculturei din Cluj

Sericicultura, sau cultura viermilor de mătase a luat în ultimul timp în Banat o desvoltare într'adevăr neobişnuită şi îmbucurătoare. De altfel şi Statul a făcut în ultimii ani sacrificii apreciabile pentru popularizarea acestei industrii aşa de simplă şi aşa de rentabilă, fără a avea încă satisfacţia de a fi lămurit grosul populaţiei ardelene de foloasele ce le-ar avea crescând gândaci de mătase.

Este foarte rentabilă această industrie din multe puncte de vedere, dar mai ales pentrucă clima noastră le este foarte prielnică gândacilor, cari se desvoltă frumos şi dău mătase de excelentă calitate.

Ce uşor am putea înfiinţa şi noi, de pildă la Timişoara, o mare fabrică de filaturi de mătase, şi atunci desigur că dl ministru de industrie n'ar mai avea să-şi bată capul cu dificila problemă a prohibirei mătăsurilor de import.

Dar să revenim la gândaci.

Cum e organizat serviciul sericicultural

Serviciul sericicultural în Ardeal este împărţit într'o regiune sericicolă, cu sediul în Lugoj şi 22 de centre sericicole răspândite în Banat şi în toată Transilvania. Personalul exterior al acestui serviciu care se ocupă numai cu sericultura, este compus dintr'un inspector general, un şef de regiune şi 22 agenţi însărcinaţi cu înscrierea cultivatorilor, plantaţiilor de duzi, curăţirea duzilor, etc.

Coconerile şi selecţionarea seminţelor

In Timişoara şi Moldova-veche (Banat) sunt 2 coconerii unde se etufează gogoşile şi unde se păstrează până la filare.

Orşova posedă un local pentru selecţionarea seminţelor; el a fost însă devastat în timpul revoluţiei şi actualmente nu funcţionează. S'au luat însă măsuri ca să fie reparat şi se speră că anul acesta sămânţa necesară creşterilor să fie examinată acolo.

Repararea acestui local de selecţionare este într'adevăr necesară pentru procurarea de instalaţiune modernă pe seama coconerilor cari astfel ar putea să rivalizeze cu cele din streinătate; cheltuielile oricât de mari ar fi ele se vor acoperi uşor din rentabilitatea excepţională a acestei industrii.

Intensificarea producţiei

Dela 1918 producţia de gogoşi a mers crescând din an în an.

In anul 1919 de pildă Statul a cumpărat dela producători numai 10.500 kgr. gogoşi vii, iar în anul 1922, 112.000 kgr.

Anul trecut s'au împărţit 150 kgr. şi 755 grame de sămânţă.

Distribuţia seminţei şi experienţele făcute în 1922.

In fiecare comună de creştere se află câte un om special care are însărcinarea de a înscrie viermii la crescători deoarece s'a constatat că cea mai mare parte nu ştiu cum se clocesc seminţele.

S'au făcut în 19 comune diferite culturi de experienţă cu o cantitate de 1222 grame sămânţă, iar totalul comunelor unde s'au făcut creşterile au fost de 932 cu un număr de 9187 cultivatori. Rezultatele au fost excelente.

Filatura

Nu posedăm deocamdată în ţară decât o singură filatură de mătase, la Logoj, unde se prelucrează toate cantităţile de gogoşi recoltate. Filatura este a Statului şi e concesionată cu condiţia ca concesionarul să cumpere toată cantitatea de gogoşi recoltată.

Mulţumită publică

La 6 Februarie a. c. s'a ţinut balul aranjat de către funcţionarii administrativi ai judeţului Solnoc-Dobâca. Balul atât din punct de vedere moral cât şi material a reuşit peste aşteptare. Venitul resultat s-a dăruit în modul următor:

1. Pentru ajutorarea văduvelor şi orfanilor de funcţionari administrativi 5000 lei;
2. Orfelinatul din Dej 1500 lei;
3. Casina Română din Dej 1000 lei;
4. Internatul de pe lângă liceul „A. Mureşan" 1000 lei;
5. Muzica Regt. 81 1000 lei;
6. Club „Unio" 500 lei.

Pe această cale aducem mulţumiri tuturor Dlor funcţionari cari au făcut atât de frumoasa propaganda în interesul reuşitei, şi marelui public, care în mod generos a răspuns invitaţiei noastre prin prezenţa la bal şi prin răscumpărarea biletelor de intrare.

Funcţionarii Administrativi al judeţului Solnoc-Dobâca.

Ştiri din Banat

Explozie la uzina de gaz din Lipova

Timişoara, 31. — Ieri seară s'a întâmplat o explozie la uzina de gaz din Lipova. Imediat după explozie, întreaga uzină a fost cuprinsă de flacări. Focul nu s'a putut localiza decât după 2 ceasuri şi jumătate, când deja jumătate din uzină era prefăcută în cenuşă. In urma acestui accident, oraşelul Lipova a rămas în întuneric.

Cauzele focului nu se cunosc încă.

Examenele dela şcoala specială de artilerie

La şcoala specială de artilerie din localitate au început examenele. Ele vor dura de azi până în 5 Aprilie. Preşedinte al comisieid e examinare este dl gen. Papana. Pentru examinare s'au prezentat 912 ofiţeri.

Intoarcerea clubului sportiv „Unirea"

Azi s'a întors din Italia clubul sportiv CFR „Unirea" din Timişoara, plecat de o lună pentru o serie de matchuri în câteva oraşe italiene. Toţi membrii plecaţi s'au întors deplin sănătoşi şi învingători aproape dearândul. Iată oraşele în care a dat lupte şi situaţia:

Fiume 2:1; Triest 1:1; Neapole 4:0; Torria Annonciada 2:0; Castellamare 3:0; Covo 8:1; Roma 4:1.

Clubul a avut la dispoziţia sa un vagon cu care a călătorit tot timpul. Şi CF iugoslave şi cele italiene au permis accesul, gratuit, pe căile ferate respective. Conducerea a avut-o domnul major Gr. Mihăilescu, din regimentul 1. artilerie, preşedintele clubului, dl Ostoia, şeful staţiei Timişoara şi domnul Traian Telescu.

Sosirea trenului în Timişoara a fost salutată cu urale entuziaste de cercetaşi şi un numeros public venit să sărbătorească pe cei întorşi. Din partea celorlalte cluburi au fost de faţă domnul inginer Victor Vlad, preşedintele federalei sportive bănăţene.

Prinderea unor spărgători

Ieri în spre seară, făptuitori necunoscuţi s'au introdus, cu ajutorul unor chei false, în locuinţa dlui dr. Gh. Schwartz, ducând de acolo întreaga rufărie şi bani. După comiterea furtului, prin faţa poliţiei din circ. IV treceau doi indivizi cu nişte pachete. Sergentul de serviciu i-a somat să stea, dar indivizii au aruncat pachetele şi au luat-o la fugă. A fost prins totuşi unul dintre ei, anume Iosif Becse, de fel din Oradea-Mare. El a recunoscut că a comis mai multe spargeri şi furturi, dar numele tovarăşului său nu a voit să-l trădeze.

Dela Conservatorul comunal

Imediat după sărbătoarea Paştilor va avea loc o producţie artistică a Conservatorului comunal din localitate pus sub conducerea maestrului N. Papazoglu.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 768 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 6 Aprilie 1923.

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Continuitatea politicei noastre economice

Ce trebue să stea la baza orânduielii noastre de stat.

Discuțiunile urmate în jurul Budgetului pe anul viitor a dat țării prilej să asiste la cea mai interesantă expunere a situației noastre financiare de după răz boiu. Din cuvântările raportorilor și ale reprezentanților poporului în Parlament s'a afirmat categoric că noul Budget este cea dintâi închiegare solidă a unei bune echilibrări financiare. Suntem în plină și reală refacere. Patru ani Româ nia întregită s'a sbătut în haosul financiar lăsat de războiu și agravat de lipsa de energie și pricepere a primelor guverne chiemați să administreze avere a publică după unire. In acești patru ani, menținerea celor patru sisteme administrative-financiare și lipsa unei politice economice bine stabilită ni-au adus într'o situație care se poate numi fără exagerare desperată. Averea națională era complect ruinată, creditul in tern și extern distrus, fără Budget, cheltuelile se făceau halan dala, iar veniturile scădeau necontenit. Statul se găsia, la venirea actualului guvern în imposibilitate să răspundă la timp obligațiunilor din afară, iar în interior nu se putea menține decât cu împrumuturi sau amânări interminabile.

Cea dintâi grijă a guvernului actual a fost, așa dar, să pună rânduială în manipularea fondurilor publice. Budgetul anului trecut era cel dintâi Budget real al României de după războiu. Anevoioasă încercare! Budgetul trebuia să echilibreze dintr'odată tot aceea ce năruise cei doi ani de războiu și cei patru ani de inactivitate și pricepere care i-au urmat. Totuși încercarea a isbutit. Politica financiară a guvernului, politică de economii și de chiverniseală a făcut ordine în visteria statului. Budgetul anului trecut a în lesnit creiarea Budgetului din anul acesta, complect și bine echilibrat.

D-l Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, în expozeul făcut Camerii asupra noului Budget, a arătat care este principiul că lăuzitor al politicei financiare și economice ce ne trebuește astăzi. Noul Budget se naște din însăși această politică financiară, care nu este numai politica financiară a unui partid, ci politica financiară a țării pe un timp mult mai îndelungat decât durata unei legislațiuni complete.

Opera care se întemeiază astăzi,i nu este și nu trebue să fie o creiație de moment, o creiație provizorie menită să facă față unei situații momentane.

Din cercetarea riguroasă a situației noastre financiare și economice ni se impune un anumit principiu politic de urmat și mai cu deosebire o indiscutabilă continuitate pe această cale. România se găsește astăzi în fața unei datorii flotante în străinătate de aproximativ 20 miliarde. Consolidată ea este firește mai puțin amenințătoare ca în anul trecut, dar egal de apăsătoare. In acelaș timp datoria internă grevează averea publică cu suma de 15 miliarde. Ambele aceste obligațiuni cât și vechile datorii, și nevoile cu rente ale statului stau o permanentă piedecă la refacerea și normalizarea vieții interne.

Plata lor imediată ar fi o imposibilitate și o nenorocire în acelaș timp. O imposibilitate fiindcă averea publică e cu mult inferioară acestei obligațiuni totalizate, și o nenorocire pentru că retragerea bruscă a emisiunilor băncii naționale cari au servit la realizarea datoriei interne ar însemna ruina economiei naționale printr'o exagerată deflațiune. Consolidând datoria flotantă externă așa cum se face în actualul Budget pe nouă luni și reglementând plata cupoanelor la timp în patruzeci de ani am lichidat o grea sarcină. In aceeași măsură datoria internă trebue achitată treptat, printr'o constantă politică de echilibru budgetar.

D-l Vintilă Brătianu a expus Camerii un admirabil sistem de durată care se înscrie în noul Budget și care trebue urmat cu sfințenie ani de-arândul. Aceasta datorie nu trebue și nu poate să apese numai asupra generației actuale. In două zeci de ani ea se va lichida în bună parte din afectarea tuturor sumelor dela diferite lichidări din afară și a unei cote stabilite din totalul veniturilor interne. In ceilalți douăzeci de ani, urmându-se aceeași cale întreaga datorie se va stinge.

La plăcinte înainte...

Deputații coaliției naționalo-țărăniste nu iau parte la munca parlamentară, dar se grăbesc să încaseze diurnele

Sâmbătă, înainte de a lua vacanță, deputații coaliției naționalo-țărăniștă, în frunte cu d-nii Vaida, Cantacuzino și dr. Lupu, s'au prezentat, în număr complect, la serviciul Cassieriei Camerei pentru a'și încassa diurnele pe vacanță.

Fără să intre în sala de ședințe, fără să ia parte la vre-o lucrare, partizanii d-lor Maniu și Lupu s'au grăbit să-și încaseze diurnele.

Faptul acesta zugrăvește întreaga politică a coaliției naționalo-țărăniste și mentalitatea acestor oameni cari, agitându-se în numele unor principii generoase, înțeleg să-și facă afacerile la adăpostul luptei pentru democrație.

De când au apărut în viața publică a României noui, oamenii aceștia n'au dezvoltat nici o acțiune fecundă. Munca pozitivă nu a solicitat o singură clipă. Au exploatat rând pe rând toate problemele pe cari le-a creiat războiul și unirea, au speculat toate nevoile cari au încercat țara și au agitat toate nemulțumirile și greutățile răsărite fatal în vremuri de prefacere și de nouă organizare.

Dar agitând, exploatând și speculând în dreapta și în stânga, ei n'au înțeles nicicând să desfășure o activitate din care să rezulte o operă folositoare statului și națiunei. Dimpotrivă, prin tot ceiace au făcut, ei n'au căutat decât să împiedice orice sforțare din partea oricui ar fi venit, care voia să ridice țara din mijlocul greutăților.

Activitatea lor în trei parlamente succesive și activitatea pe care au depus-o în timpul unei scurte guvernări, n'a fost decât o continuă încercare de sabotare a muncii rodnice. Au desfășurat tot timpul o acțiune negativă care s'a mărginit să se miște între agitație și scandal.

La nici una din marile înfăptuiri cari sunt la temeliile nouei Românii, ei n'au adus nici o contribuție. Ba, s'au silit să zădărnicească prin agitație și printr'o opoziție îndârjită, violentă și necumpătată ceiace alții voiau să edifice și să creieze. Reforma agrară, votul universal, noua Constituție, toate cuceririle democratice din ultimii ani s'au realizat fără ei și împotriva voinței lor. Iar în greaua operă de organizare și de consolidare, ei n'au fost decât vrăjmașii oricărei sforțări.

Au strigat însă la toate răspântiile că luptă pentru democrație și pentru țară, dar n'au contribuit cu nimic la cucerirea idealului democratic și la opera de întărire a statului.

Dar agitându-se în numele democrației, oamenii aceștia au știut, oploșindu-se prin consilii de administrație și prin bănci, să-și vâre până în cot mâinele în punga oligarhiei. In Parlament n'au făcut decât scandal, pentru a-l părăsi când au văzut că scandalul nu le izbutește; n'au luat parte la nici o lucrare a Parlamentului, dar au încasat diurnele pentru o muncă pe care erau obligați s'o presteze, obligați și față de conștiința lor și față de cetățenii cari i-au ales.

La plăcinte înainte...

Iată cine sunt oamenii cu cari d-rul Lupu și d-rul Vaida vor să conducă țara.

Situațiunea din Iugoslavia

Partidul lui Radici cere autonomia Croației și instituirea regimului republican.

Situația partidelor după alegeri

Alegerile de deputați pentru Skupștină au dat o lovitură de moarte partidelor mici la număr cari doriau o schimbare totală a situației de astăzi a regatului sârbo-croato-sloven.

Unele din ele au dispărut cum sunt de exemplu: partidul socialist, comunist, socialist, partidul lui Puteli din Slovenia, cel republican răspândit mai ales în Croația și cel țărănist, care după succesul relativ din 1920 era într'o continuă fărâmițare.

Cele două partide, cu mai mare trecere în Jugoslavia erau înainte de alegeri, cel radical al lui Pasici și cel democrat aliat cu radicalii în timpul votării Constituției noi.

Partidul democrat a scăzut aproape la jumătate, din cauza dezidentelor din partid, reprezentate prin două curente: cel al lui Davidovici, partizanul aplicării și interpretării cât de conciliante a Constituției pentru autonomști și celalt al lui Pribitcevici, care e partizan al intransigenței și unitarismului integral.

Partidul radical dimpotrivă și-a înmulțit numărul deputaților cu 30—35 la sută, fiind condus de un singur om, a cărui politică capătă din ce în ce mai mulți aderenți în provinciile alipite după războiu regatului sârb.

Adversarii de temut ai partidului radical care se află la putere, sunt constituiți în 3 partide, cari au drept scop principal revizuirea Constituției și care și-au ales 116 deputați; partidul croat al lui Radici, cel cleri cal al lui Koroșet în Slovenia și cel musulman al lui Spaho din Bosnia.

Partidul lui Radici a câștigat în Croația 50 de locuri, față de 10 ale democraților și 6 ale radicalilor; Koroșet, iar în Dalmația 7 locuri față de 5 ale radicalilor și 1 a democraților; în Slovenia partidul lui Koroșet a câștigat 22 locuri din 25, iar radicalii și democrații nici unul.

Deasemeni în Bosnia și Herzegovina, partidul lui Spaho a ieșit învingător cu 18 deputați, față de 13 ai radicalilor și 6 ai țărăniștilor.

Hotărârile adunarei de la Zagreb. Ajutorul Ungariei?

După alegeri partidul țărănist republican croat al lui Radici s'a adunat la Zagreb (Agram) într'o conferință la care au participat toți membrii partidului aleși în Skupștină.

Prin hotărârile luate în această Conferință, formulate în mai multe moțiuni se creiază o situație foarte gravă guvernului, căci deputații noi se declară a fi continuarea dietei croate, aleasă în Noembrie 1920.

Moțiunea croată consideră hotărârile guvernului din Belgrad nule și neavenite refuzând să se supuie legilor, în special reformei agrare și tuturor acelor care ating chestiuni de drept, privitoare la bunurile și averile Croației.

Ceia ce e mai grav e că partidul lui Radici nu se mulțumește numai să atace guvernul din Belgrad, ci în caz când nu va izbuti să obție recunoașterea individualității naționale și de stat a Croației, va face apel la parlamentele tuturor țărilor din Europa și în special la parlamentul Statelor Unite din America.

Pe de altă parte ziarul partidului românesc „Graiul românesc" anunță la 25 Martie că după o știre primită din Varazdin, ungurii concentrează trupe la frontiera croată.

In localitățile Csurgo și Berzenc ar fi sosit detașamente militare însoțite și de artilerie grea. Centrul concentrărilor e orașul Nagykanizsa.

In localitatea de frontieră Csakovca circulă chiar zvonul că Radici ar fi înțeles cu Ungurii ca să atace Jugoslavia, dându-i prilej să proclame republica croată.

Cele 3 partide, al lui Radici, Koroșet și Spaho s'au constituit într'un bloc parlamentar revizionist, cerând revizuirea actualei Constituții a Jugoslaviei.

De acord asupra recunoașterei autonomiei provinciilor noi alipite în cadrul unirei lor cu Serbia, aceste 3 partide au o concepție diferită asupra participărei lor la lucrările Skupștinei.

Dr. Spaho e partizan convins al ideei monarhice și al partici părei în parlament, Koroșet cere autonomia Sloveniei fiindu-i indiferent dacă, Jugoslavia va fi regat sau republică; pe când Radici e republican convins și partizan al abținerei de la lucrările parlamentului.

In urma proclamațiunei lansate de Radici către croați, sârbi și sloveni în sensul moțiunei votate de partizanii lui la Zagreb; după mai multe consilii de miniștri, guvernul s'a hotărât să procedeze cu energie împotriva agitațiunilor periculoase ale republicanilor autonomiști, agitațiuni care pericliteză interesele statului.

Vorbind presei, ministrul de justiție Marcovici, în numele guvernului a contestat lui Radici dreptul de a vorbi în numele națiunei croate și a declarat că ne recunoscându-i această calitate, nu poate trata cu el urmând să-i răspundă și să reacționeze, conform cu calea pe care a luat-o, pentru a pune la adăpost Constituția și interesele Statului Jugoslav.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Veninuri și veninuri

O revistă streină ne spune că sunt în lumea aceasta 2260 specii de șerpi. Dintre aceștia o treime și mai bine sunt inofensivi.

Cele mai multe specii veninoase sunt în India, unde fac anual cel puțin 2500 de victime.

Doctori cari au trăit la poalele Himalaiei și pe malurile Gangelui s'au gândit dacă nu e cu putință ca să neutralizeze efectul otrăvitor al mușcăturei șerpilor prin procedeul vaccinărei? Și după îndelungate străduințe au ajuns la rezultate încununate de succes.

Atenuând prin diferite mijloace veninurile ultraviolente, ei au dobândit vaccinuri antiveninoase destul de eficace. Și ceia ce e mai curios, e că aceste vaccinuri sunt eficace chiar contra unor boli microbiane, bunăoară contra turbărei. Există cu alte cuvinte șerpi atât de veninoși că dau gata până și turbarea, cu otrava din colții lor. Ba chiar și epilepsia.

...Și astfel doctorii, retrași în tăcerea laboratoarelor lor vindecă lumea, de toate veninurile câte sunt pe pământul acesta, decând Dumnezeu a blestemat seminția lui Adam.

Până și șerpii vor ajunge să fie reduși la neputință, de veșnic născocitoarea minte omenească.

Dar veninul din sufletul omenesc, va fi oare cândva făcut inofensiv?

Se va găsi vreodată mijlocul de a-i fabrica un vaccin, care să-l imunizeze contra... necazurilor?

Închipuiți-vă un om care s'a înveninat cu... să zicem, gelozie. Începem cu aceasta pentru că asemeni veninului șerpilor e pacoste neașteptată și tot așa de năprasnică, în ce privește efectul. Oare va putea fi vindecată cândva această crudă boală, fără intervenția glonțului sau a sticlei cu vitriol?

Se spune: desigur, prin cărți, prin citire.

Să vedem. Ce fel de citire? Literatură? Să luăm o carte unde vom găsi ce ne interesează. Am găsit-o: Othello! Pas de citește cartea asta și dacă în loc de glonț n'ai întrebuința chiar dinamită contra trădătorilor, să nu mi-se zică așa cum iscălesc.

O carte de morală atunci? Sau una de știință, care să-ți recreeze sufletul? Or fi bune și astea! Dar pentru a ajunge să aibă vre-un efect trebuie să poți să le citești. Și lucrul asta este cu neputință în astfel de imprejurări; îți joacă literile pe dinaintea ochilor, de par'că sunt bucățele de plumb și o mână streină dă bobârnace par'că în dosul cărței.

Dar par'că numai despre gelozie se poate spune astfel? Oare invidia, furia, harțagul, cicăleala, bosumflarea și câte și mai câte altele nu sunt la fel?!

Divinul răstignit a spus: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însu-ți" și „Iartă celor ce-ți greșesc" și a crezut că a găsit antidotul veninurilor omenești. Dar s'a înșelat; căci răutatea omenească nu s'a îmblânzit de loc de două mii de ani încoace . . . Și nici nu sunt speranțe pentru viitor; iar antidot ca al lui Crist nimeni nu va mai fi înstare să prepare.

Pot să se muncească ei învățății ani și ani de zile; pot ei să facă inofensivi și pe cei mai teribili șerpi din lume . . . Insă șearpelui, care a întins cu botul Evei mărul păcatelor noastre, nu vor putea să-i facă niciodată nimic.

Nomofilax.

Conferințele d-lui Bouglé

„Moralitatea în democrație"

Duminecă seara d. Bouglè a ținut, la Fundația Carol I. ultima sa conferință: „Moralitatea în democrație".

Savantul conferențiar a plecat dela întrebarea: Ce se va putea spera dela democrație? Atunci când instituțiile vor progresa, când drepturile individuale vor fi asigurate, când controlul poporului va fi o realitate, va rezulta, un veritabil progres al moralei?

Conferențiarul a arătat cum, bazându-se fie pe reflecțiile cugetătorului, fie pe inducția sociologului, fie pe amintirea istoricului, ideia democratică lese la iveală, ca singura demnă de a insuflețí pe oameni în viitor. Pentru aplicarea ei însă, ideia democratică este totdeauna obligată să utilizeze intermediari.

Aceste forme intermediare, la care neapărat trebuie să se recurgă, fac ca să intervină mijloacele de corupție sau, și mai rău, mijloacele de constrângere ca să se asigure preponderența unuia din partide.

Remediile găsite pentru vindecarea acestei imoralități sunt două: sindicatele și ligile.

In Franța, „sindicatul institutorilor" a reușit să impună ca numirea lor să se facă, nu de puterea politică, ci de cea profesională, iar „liga pentru drepturile omului" a reușit să lupte cu succes contra arbitrarului.

Pentru înfăptuirea și menținerea acestui curent de moralitate, trebue să contăm însă, nu pe aceste grupări, ci pe individualități energice, care să nu se lase contaminate, să nu conteze pe protecție, pe trusturi, etc.

*

Dacă va fi așa „conștiința colectivă a democrației nu va fi petrificată".

Viața românească în Banatul atribuit Iugo-Slaviei

Din ce în ce mai multe nedreptăți întâmpină populația românească din Banatul, atribuit Sârbilor, mai ales din partea coloniștilor sârbi aduși în Torontal, cu scopul de a desnaționaliza elementul românesc și cel șvăbesc.

Privilegiile acordate lor, stânjenesc în mod simțitor desvoltarea economică și culturală a fraților noștri robiți.

Pentru a lupta împotriva politicei de asuprire a guvernului jugoslav, fruntașii români din statul sârbo-croato-sloven s'au hotărât să strângă rândurile poporului românesc, în jurul ideiei naționale.

Primul pas s'a făcut la adunarea dela Alibunar unde s'a alcătuit și un partid român, ce și-a fixat un program de activitate pentru a câștiga drepturile, deja consacrate prin tratatul de pace.

Fruntașii români au ținut o serie de adunări poporale în diferite le centre românești, arătând că puterea de existență și de afirmare a poporului nostru nu se poate înă bușí prin nici un mijloc, căci vitalitatea românească își are un izvor nesecat în tradiția și limba strămoșească.

Cea mai mare adunare de acest fel s'a ținut în comuna românească Caștei, unde la „Casa Națională" se dau foarte des petreceri românești ale țăranilor.

Propaganda românească se continuă cu aprindere în comunele Sălcita, Mesici, Vlaicovăț, Retișor, Nicolinț, Sf. Ioan, Marghita Sf. Mihai, Doloave etc.

Cu ocazia alegerilor, la o întrunire în comuna Iabuca, oratorii au avut curajul să spuie unui deputat sârb care era de față, toate nedreptățile, pe care le suferă poporul românesc din partea guvernului.

După un studiu al istoricului sârb Ilia Przici în revista sârbească „Misav", desigur puțin obiectiv românii din Jugoslavia numără 229398 suflete.

Ei trăesc în bună înțelegere cu Șvabii care-i ajută chiar în manifestările lor naționale și culturale.

Astfel a fost cu ocazia expoziției de produse ale artei naționale românești, covoare și chilimuri țe. sute de țărance din Comunile Straja și Grebenaț.

Dintre fruntașii care conduc viața națională a Banatului jugoslav sunt: Dr. I. Jian, N. Meda, preoții Truia, G. Sidid, Dimian și protopopul Traian Oprea.

Ei conduc și gazeta numită „Graiul românesc" ce apare la Pancievo în fiecare Duminecă.

La alegerile recente, Românii au reușit să aleagă un deputat pe Dr. I. Jian, obținând 7200 de voturi, față de 13000 ale democraților și 20.000 ale partidului radical.

Alegeau și mai mulți dacă n'ar fi fost ingerințele administrației și sprijinul dat democraților de unii români intelectuali.

S'a remarcat însă că unele comune ca Sân Mihai, rămasă aproape fără cărturari, condusă de familii fruntașe țărănești au dat partidului român 72 la sută din voturile ei.

Asemenea în Alibunar, Iabuca, Mesici și Petrovaselo, care au dat 65 la sută din voturile lor, listei românești.

Urăm din suflet rezultatul bun propagandei românești din regatul Jugo-Slaviei, pentru a se păstra bună stare și drepturile naționale a poporului românesc.

— *Ay.* —

CITIȚI „INFRAȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Naturalismul francez și frații Goncourt

Cu prilejul apariției studiului „Naturalismul francez" de P. Martino.

Profesorul Martino, dela facultatea de litere din Algeria, a publicat de curând un interesant studiu asupra „Naturalismului francez", studiu care are meritul unei documentări îngrijite și a unei nobile aspirații de a căuta necontenit numai adevărul. Martino expune limpede relațiile naturalismului cu romantismul și reacțiunea pe care a provocat-o.

Dăm în traducere câteva pasagii din această lucrare cari privesc pe frații Goncourt și trecerea dela realism la pozitivism, pregătitorul naturalismului.

*

Frații Goncourt au ajuns roman făcând istorie.

Toată activitatea lor a fost canalizată la început în a scrie monografii asupra societății secolului al XVIII-a asupra artelor lui moravurilor, mobilierului, decorului și apartamentelor lui Trebuia pentru aceasta o vastă documentare și această metodă, frații Goncourt au transplantat-o în mod foarte firesc din istorie în roman: „Istoria e un roman care a fost; romanul e o istorie care ar fi putut să fie...

Unul din ceracterele particulare ale romanelor noastre va fi și acela de a fi romanele cele mai istorice ale acestei vremi, romanele cari vor aduce cele mai multe fapte și idei adevărate istoriei... Romanul actual se face cu documente povestite sau scoase după natură, dupăcum istoria se face cu documente scrise. Istoricii sunt povestitorii trecutului; romancierii sunt povestitorii prezentului". Acestea sunt câteva din formulele prin care frații Goncourt, și-au rezumat concepțiile lor artistice. Singura expresie care caracterizează complet romanul așa cum l-au înțeles ei, e aceea a romanului „documentar".

Ei au năzuit să dea un tablou, să scrie o istorie a societății contemporane, și să arate diferitele categorii ale acestei societăți, când grupuri restrânse, când o întreagă clasă; lumea oamenilor de litere, sau a artiștilor, pensionarii unui spital, centrele catolice, noua burghezie, clasele populare. Dar celor doi frați, cari se făleau de a fi fost: „creaturi pasionate, nervoase, bolnăvicios impresionabile" le plăceau mai ales subiectele cari făceau „să vibreze nervii și să sângere inima". Ei s'au mai silit de mai multe ori să descrie cazuri anormale.

Acest fel de a vedea s'a afirmat cu „Germinie Lacerteux" (1865), care e studiul unui caz de isterie autentică; autorii au urmărit, în fazele-i succesiva, degradarea fizică a unei nenorocite servitoare beție, minciună, furt, tâmpenie, mârșăvie, lexces desfrânat, slăbire și moarte.

Această descriere are brutalitatea unei diagrame; e „clinica iubirii". Cazul, cât de deosebit să fie, îngădue concluziuni generale; dă desușiri asupra condițiunilor vieții în casele populare, asupra demoralizării străzii, farmecul absintului tentațiunile desfrâului. In acest fel, concepțiunea istorică a romanului s'a împreunat la frații Goncourt cu concepțiunea științifică, care a fost uneori acea a lui Flaubert, care era în acelaș timp și acea a lui Taine, care era să fie, ceva mai târziu, acea a lui Zola.

Pentru a scria aceste romane documentare, pentru a realiza acest „adevăr" totodată istoric și științific, frații Goncourt au dat deseori în operile lor întâmplări adevărate și au ținut să ne informeze ei înșiși, foarte minuțios, de amănuntele acestor întâmplări originale „Charles Demailly" e istoria începuturilor lor; „Renée Mauperin" e o prietenă din copilărie; „Germinie Lacertenx" e fosta lor servitoare; „Mme Gervaisais", e una din mătușele lor. Cum ținta lor de autori nu era de a povesti întâmplări individuale, ci mai mult de a descrie un aspect al societății contemporane, amintirile lor personale nu puteau să le dea decât o foarte mică parte din materialul de care aveau nevoie.

*

Imediat ce proectau o lucrare cei doi frați deveneau ca niște însărcinați cu facerea unei anchete mai aprinși ca Flaubert, bazându-se puțin pe ceeace le-ar fi spuse cărțile, doritori de a controla prin ei înșiși realitatea vorbelor a atitudinilor, a interiorurilor, a peisagiilor. De altfel ei aveau la îndemână oricând, un tezaur de unde puteau scoate documente adunate de multă vreme la întâmplare; era „Journal"-ul lor, unde își notau în fiecare zi gândurile, toate nălucirile, vorbe de vizită, tăeturi de ziar, fapte diverse, expresiuni populare, vorbe de spirit, etc., etc.

Așa se explică de ce frații Goncourt au realizat așa de deplin aspirațiile realiste. Cu ei, romanul pare că renunță în mod hotărât la caracterul său romanțios; acum e o analiză, un studiu, adesea prea plin de amănunte; cu personalități prea reprezentative ale epocei lor și ale cercurilor lor, pentru a fi adevărate, de un adevăr întreg, simplu, obișnuit, cum sunt indivizii.

*

Alegerea pe care a făcut-o în ceea ce privește pe „ticăloasa" cu Germinie Lacerteux a avut o mare influență. Această literatură „putredă", pentru a vorbi cum zicea pe vremea lor Ulbach, aceste tipuri de lucrători, și servitoare, aceste scene de bucătărie, de cârciumă sau de hotel suspect, grosolănia necesară a vorbelor, erau exemple foarte ispititoare pentru tinerii romancieri realiști, cari țineau să sgudue puternic deprinderile publicului. „L'Assommoir" a arătat câțiva ani mai târziu, că naturalismul trebuia să fie adus în mod firesc.

G. R.

Nouile proecte de legi

Statutul funcţionarilor, reforma administrativă, unificarea bisericei ortodoxe, reforma învăţământului etc.

In consiliul de miniştri care s'a ţinut Luni la Bucureşti, s'a hotărît ca imediat după vacanţa de Paşti, să se depună pe biurourile Parlamentului următoarele proiecte de legi de o deosebită importanţă:

Statutul funcţionarilor, reforma administrativă, regimul apelor, reforma învăţământului primar şi normal, legea de unificare a bisericei ortodoxe şi stabilirea regimului cultelor, modificarea legii minelor etc.

Importanţa acestor legiuiri nu trebuie să scape nimănui. Statutul funcţionarilor va soluţiona problema salariaţilor statului atât de agitată astăzi de pescuitorii în turbure, reforma administrativă va aduce unificarea administraţiei stabilind un regim adecvat nouilor condiţiuni de viaţă ale statului întregit, legea de unificare a Bisericei ortodoxe este chemată să aducă o consolidare a Bisericei noastre naţionale, dându-i posibilitate să-şi împlinească în cât mai bune condiţiuni rostul ei în stat şi în viaţa naţiunei.

Reforma învăţământului primar şi normal este chemată, la rândul ei, să însemne o întărire a şcoalei pentru a răspunde mai bine necesităţilor ofensivei noastre culturale.

Iată deci legi menite să contribue la ridicarea nouei clădiri româneşti. Realizându-le, guvernul îşi dovedeşte gândul de muncă şi grija pentru interesele ţării, de care este animat.

Exagerările opoziţiei unite

In jurul întrunirei de la Brăila

Cătm în „îndreptarea" ale carei sentimente faţă de guvern sunt cunoscute:

„O persoană sosită azi dimineaţă din Brăila ne a declarat că întrunirea opoziţiei unite în localitate nu a avut succesul dorit de către organizatori. Cetăţenii participând în număr foarte restrâns, întrunirea nu s'a putut deschide decât foarte târziu".

Siguri că vom găsi totuşi în „Epoca" şi „Aurora" titluri de o schioapă anunţând „Marea întrunire . . . etc." am deschis cele două ziare. Şi am găsit exact cum ne aşteptam. . . Ba nu. Cu o deosebire. In loc de „Marea întrunire" am găsit „Grandioasa întrunire". Ceea ce este într'adevăr grandios.

Fără îndoială ziarele în chestiune au grijă să spună că pe străzi era „mare desfăşurare de forţe militare" şi că „toate hanurile fuseseră închise cu câteva zile înnainte". Totuşi „sala era archiplină".

In sfârşit totul a ieşit grandios.

Acuma desigur, ceea ce va fi crezând publicul din alte părţi ale ţărei de această grandoare este de ordin secundar.

Trebue însă să fie nespus de interesant a auzi ce vor fi zicând brăilenii, cari au văzut în ce consta întrunirea opoziţiei unite?

Ce vor fi zicând hangii din Brăila, cari vor fi făcut dever bun în ziua aceea şi ce vor fi zicând ceilalţi cetăţeni cari au petrecut până noaptea târziu şi în ajunul şi după ziua întrunirei, cu toată „starea de asediu rigurosă" care fusese decretată în oraş?

Nu-şi vor închipui ei uşor cu acelaşi rea credinţă cu care au exagerat proporţiile întrunirei dela Brăila, ziarele opoziţiei vor exagera şi dările de seamă pe care le vor mai face asupra întrunirilor viitoare?

Fără îndoială. Iar presa opoziţiei îşi dă perfect seama de asest lucru. Şi totuşi e nevoită să mintă mai departe, să mintă întruna, să mintă grandios.

E singurul mijloc prin care opoziţia crede că-şi va menţine prestigiul faţă de alegători. Mijlocul struţului care vârându-şi capul în ţărână şi ne mai văzând pe urmăritori crede că a scăpat de aceştia.

Dar făcându-se de minciună rând pe rând faţă de fiecare oraş, pentru a arunca cu nisip în ochii întregei ţări, opoziţia — unită nu-şi dă seamă că singură alunecă şi mai adânc pe panta pe care a apucat.

Intr'un oraş mare ca Brăila o sală mică s'a umplut aşa de greu! Ce va fi fiind în oraşele mai mici!

Neseriozitatea scandaloasă din ultimul timp a opoziţiei-unite se răsbună.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piaţa Unirii.
2653

Studenţimea în rândurile opoziţiei

— O criminală invitaţie adresată studenţimei —

La întrunirea dela Galaţi a opoziţiei s'a petrecut un fapt care pune într'o deosebită lumină intenţiunile celor două partide unite. Dl Virgilică Madgearu a fost întrerupt cu strigătul: „Jos iidanii". Oratorul a crezut potrivit momentul să afirme că „Studenţii au datoria să lupte în rândurile opoziţiei".

A urmat la tribună Dl Vaida. Fruntaşul partidului naţional a confirmat afirmaţia dlui Madgearu. Dsa a făcut apel la studenţime chemând-o să între în rândurile opoziţiei.

Iată-ne deci în faţa unor declaraţiuni cari nu suferă nici o desminţire. După intervenţia dlor Sever Dan şi a preotului Man la poliţia Capitalei, pentru a scoate din beciurile ei pe cei cari se dedaseră la violenţe contra evreilor din Bucureşti, la una din întrunirile opoziţiei din care cei doi domni fac parte, se strigă „Jos jidanii", iar oratorii să grăbesc să chieme studenţimea la luptă comună. Ce poate să însemne aceasta, decât că toate agitaţiunile antisemite sunt rezultatul instigaţiilor opoziţiei!

Opoziţia nu s'a dat îndărăt nici dela această infamie. Nevoile studenţeşti au fost sgândărite, patimile au fost biciuite, numai pentru plăcerea de a creia o nouă greutate în calea realizărilor guvernului şi ale Parlamentului de ordine. Şi acum când instigaţia a mers prea departe, când studenţimea continuă să agite o chestiune care nu mai poate fi de actualitate, aceeaşi opoziţie nu se sfieşte să abată dela calea învăţăturii tinerele elemente ale intelectualităţii de mâne, invitându-o la o campanie dinainte condamnată. Că dl Madgearu a putut face aceasta nu ne miră. Dsa a ştiut să se facă prea deseori caraghios pentru a lua în serios invitaţia sa dela Galaţi. Dar dl Vaida? Dl Vaida care mai mult sau mai puţin s'a arătat în diverse ocazii protivnic amestecului politicianismului militant în viaţa studenţească?

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Ingratitudine fiască

Dl Grigoraş N. Filipescu şi autorii războiului de întregire

La întrunirea ţărănisto-naţionalistă din Galaţi, dl Grigoraş, Filipescu a spus că „războiul de întregire al României a fost o întreprindere liberală". „Probabilul dl Grigoraş a vrut să facă o glumă răutăcioasă. Dar n'a nimerit-o.

Căci dacă într'adevăr a fost o întreprindere liberală, în cazul acesta partidul liberal merită a fi felicitat.

Intreprinderea a reuşit de minune şi toţi românii au profitat de pe urma ei.

In istoria ţărei noastre, întreprinderea aceasta va forma cel mai frumos capitol al ei, iar cei cari au dus-o spre limanul izbânzei vor fi socotiţi în veci veci-lor ca fii cei mai vrednici ai neamului nostru.

Insă partidul liberal, care are cea mai mare parte de merit în această întreprindere naţională, trebuie să recunoască şi partea celorlalţi acţionari.

Printre aceştia era şi marele patriot, Nicu Filipescu, tatăl junelului Grigoraş.

Nicu Filipescu susţinea ca întreprinderea să ia fiinţă chiar cu mult mai înainte de cât ar fi trebuit. Şi'n cazul acesta pentru acelaşi câştig, am fi avut o pagubă cu mult mai mare decât am avut. Aşa însă cum a fost, câştigul a covârşit cu desăvârşire paguba ce fatal trebuie să suporte orice întreprindere.

Făcându-se că uită acest lucru, dl Grigoraş continuă să facă spirite şi jocuri de cuvinte neisbutite pela întrunirile publice de provincie. Şi cu inconştienţă de copil, smulge memoriei tatălui său, singurul titlu de mare şi adevărată glorie, cu care norodul recunoscător l'a cinstit.

Boala cu cântec a d-lui Maniu

D-l Maniu s'a îmbolnăvit, anunţă oficioasele partidului naţional. Regretăm desigur, sau ar fi să regretăm dacă faptul s'ar adeveri. Ştim însă că boala subită este unul din multiplele mijloace de luptă ale subtilului prezident al partidului naţional. Deci . . . oricum, s'ar putea ca şi de rândul acesta d-l Maniu să aibă o boală cu cântec.

Motive are destule. Nu vom avea cruzimea să afirmăm că d-l Maniu s'a îmbolnăvit de durere că nu a putut răsturna guvernul şi semna d-sa Constituţia, alcătuită de partidul liberal. O'nu! In cei patru ani şi ceva decând d-l Maniu a devenit unul din principalii factori ai politicei României întregite, d-sa a avut destule încercări de acest soiu pentru a fi copleşit de ultima dar nu şi cea din urmă a sa înfrângere!

D-l Maniu s'ar fi putut, spre exemplu îmbolnăvi, pentru a nu fi faţă la invitaţia ce s'a făcut studenţimei în adunarea de la Galaţi şi astfel pentru a preveni un eventual refuz care ar fi angajat partidul naţional într'o aventură neplăcută.

S'ar mai fi putut îmbolnăvi d-l Maniu şi pentru a înlesni opoziţiei o ieşire din greul impas în care a pus-o eşecul acţiunilor sale, ieşire care e bine să fie făcută fără a fi şi d-sa personal angajat.

Dar pentru câte motive nu se mai poate îmbolnăvi d-l Maniu? Oricum, noi îi urăm grabnică însănătoşire, căci luptele, ori în ce direcţie ar fi ele duse, cer numai oameni întregi.

SCUMPETEA TRAIULUI ŞI APROVIZIONAREA ORAŞELOR

Hotărârile consiliului de miniştri.

Scumpetea crescândă a traiului şi greutatea de aprovizionare a oraşelor constitue una din cele mai grele şi mai spinoase probleme. Evident rezolvirea acestei chestiuni în întregime nu se poate realiza prin măsuri oricât de cuminţi şi de potrivite ar fi ele. Fiindcă problema scumpetei traiului face parte din marea problemă a normalizării vieţii economice în toată lumea.

Această întoarcere la normal se înfăptueşte foarte greu şi încet. Iată deci până când nu vom păşi definitiv într'o viaţă economică normală, nici problema scumpetei traiului nu poate fi soluţionată. Ceiace se poate face deocamdată sunt măsuri pentruca această scumpete să nu apese prea greu asupra populaţiunei nevoiaşe.

Intr'un consiliu de miniştri care s'a ţinut zilele trecute la Bucureşti, s'a discutat cu deosebire chestiunea scumpirii traiului luându-se unele măsuri menite să amelioreze situaţiunea de azi.

Astfel consiliul de miniştri a hotărît dispoziţiuni severe în privinţa speculei. Speculantul va fi supus unor penalităţi foarte aspre, iar controlul speculei se va face cu toate garanţiile de severitate şi de seriozitate.

In acest scop se vor trimite instrucţiuni amănunţite tuturor autorităţilor locale în sarcina cărora cade controlul, atrăgându-se atenţiunea că vor trebui să procedeze cu ultima rigoare împotriva oricărui negustor care va fi dovedit ca speculant.

Una din cauzele cari determină scumpirea traiului, o constituesc greutăţile de aprovizionare a oraşelor mari, unde din pricina lipsei de articole alimentare, speculanţii îşi pot face mendrele. Pentru a remedia acest rău, consiliul de miniştri a luat dispoziţiuni cari sunt menite ca în scurt timp să rezolve chestiunea aprovizionării cu alimente. In ceiace priveşte aprovizionarea cu carne, de care unele oraşe au dus atâta lipsă, guvernul a hotărît să se aducă imediat vite din părţile unde se găsesc în abundenţă pentruca populaţia oraşelor să nu sufere.

Hotărîrile şi dispoziţiunile consiliului de miniştri vor pune capăt, suntem siguri, speculei care în cea mai mare parte provoacă continua sporire a preţurilor.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Mișcarea culturală în județul Solnoc-Dobâca

In mijlocul agitațiilor adeseori sterpe ce frământă viața noastră publică, singură munca culturală se poate arăta rezultate folositoare și trainice. Numai această muncă prezintă garanția unui viitor mai fericit, ce va trebui să vie după vremile de grea încercare de azi.

Membrii corpului didactic dela liceul „Andreiu Mureșanu", conștienți de misiunea lor, continuă fără preget propaganda culturală în Dej și jur. Ca membri ai Despărțământului Dej al „Astrei", profesorii au ținut pentru popor în Dej; 9 prelegeri și alte opt în satele Cuzdrioara, Mihăești, Reteag, Giurgești, Ocna Dejului, Suia, Maia, Șomcut și Sălișca. Pentru intelectuali, după profesorii Patachi și Șanta, despre ale căror conferința s'a vorbit în coloanele acestui ziar, a mai vorbit Mihail Vergulescu „Despre evoluția pedepsei în societate", iar Victor Motogna „Despre războaiele lui Ștefan cel Mare cu Turcii". Directorul liceului, în calitate de director al despărțământului Dej al „Astrei", ajutat de profesori și de învățătorii dela școala primară, a înființat până acum agenturi ale Asociațiunii în 33 comune și tot atâtea biblioteci poporale. Această operă de organizare culturală a fost facilitată prin sprijinul dat de Românii de bine din Dej, cari au pus la dispoziția conferențiarilor trăsuri în mod gratuit. Poporul i-a întâmpinat pretutindeni cu dragoste și dor de progres.

Aici e locul să semnalăm un act generos, a cărui importanță nu va scăpa acelora cari doresc înaintarea neamului nostru din aceste părți. Dl I. D. Mănăsterianu, vechiu magistrat din Huși, originar din părțile Dejului, a dăruit liceului, „Andreiu Mureșanu" biblioteca Dsale, care prețuiește o avere întreagă.

Din avutul agonisit într'o viață laborlasă și cinstită d-sa lasă după morte un legat din care an de an să se sporească biblioteca, ce-i va purta numele, împrăștiind lumină și veșnicind memoria bravului ei întemeietor. E înălțătoare pilda ce o dă acest om, rămas din vremuri, când idealul trăia încă în suflete.

Liceul din Dej a primit un frumos dar și din altă parte. Guvernul francez, mulțumit de activitatea desvoltată de profesorul Henri Michel, la intervenirea d-lui le Théo, inspectorul învățământului francez din România și la propunerea consulului din Cluj, ne-a trimis aproape 200 volume din cele mai alese opere ale literaturii franceze. Acesta e un frumos început, cu ajutorul căruia ni-se va ușura munca de emancipare de sub influența culturii străine și de apropiere către strălucita civilizație franceză.

Aceste străduințe ale liceului au găsit un sprijin neprețuit în ofițerimea Regimentului 81 și în special în distinsul comandat de brigadă: Colonelul Ioan Marcovici. Al D-sale e meritul în rândul întâiu, că mica societate românească din Dej a început să se închege, înrolându-se subt flamura solidarității și a propășirii. Astfel s'a înființat prima societate corală în orașul nostru, angajând ca dirigent pe cunoscutul compozitor și profesor de conservator: A. Bena. Prin o muncă încordată de 3 luni s'a și studiat programul unui concert, care urmează să aibă loc îndată după sărbătorile Paștilor.

Nădăjduim după toate acestea că lumea va înțelege tot mai bine rostul școalei românești, pe care va ajuta-o din toate puterile să-și poată împlini chemarea. O poate face aceasta publicul, luând parte în lucrările comitetului școlar, care și la liceul „Andreiu Mureșanu" va lua ființă în ziua de 21 Aprii 1923.

Corespondent.

Politica comercială a Austriei

Guvernul austriac a invitat de curând statele europene să înceapă tratative economice, cu scopul de a facilita modificarea convențiunilor comerciale actuale pracum și încheerea de noui convențiuni. Austria a încheiat cu toate statele, exceptând Italia, convențiuni comerciale.

Convențiunea cu Ungaria nu a fost încă ratificată. Convențiunile cu statele învecinate conțin clauza națiunei celei mai favorizate, care însă nu are nici pe departe importanta convențiunilor anterioare. Convențiunile vamale se bazează pe sistemul prohibirii posibile de import, taxele vamale nu au un caracter definitiv, că fiecard stat poate ori când să facă sporiri de taxe și prohibiri de import, bine înțeles că statele care se bucură de clauza națiunii celei mai favorizate, să se bucure de asemenea de acelaș tratament. Convențiunea dintre Italia și Austria prevede un tratament diferențial pentru Austria. Față de Elveția și Franța, Italia s'a legat prin acordarea clauzei națiunii privilegiate.

In relațiunile dintre Austria și Germania nu sunt stabilite tarife fixe. Aci predomină același sistem ca și în convențiunile cu statele învecinate, Cu Polonia și Jugoslavia Austria a încheiat tratate bazate pe clauza națiunii celei mai favorizate, dar și acestea prezintă aceleași desavantagii ca și cu cele arătate mai sus. In relațiunile cu Franța comerțul austriac este diferențiat, adică, este mai puțin favorabil tratat decât acela din țări privilegiate. De exemplu lemnele de proveniență austriacă la importul lor în Franța sunt mai scump taxate ca cele de proveniență cehoslovacă. Cu Belgia, Anglia, Spania și Portugalia, Austria nu este până în prezent în relațiuni comerciale.

*

Cu Bulgaria a avut loc un schimb de note tot în spiritul clauzei națiunii mai favorizate. Anumite taxe influențează de asemenea în rău comerțul. Astfel Italia aplică tarife foarte mari, iar în Spania se percepe un adaus de taxe pentru mărfurile importate din țări cu valută scăzută.

◆ INFORMAȚII ◆

— **Când trebuie să plătim chiria?** Conform nouei legi a chiriilor, chiria pe semestrul Aprilie, va fi valabil plătit în termen de o lună dela promulgare, (art. 16).

In caz când proprietarul refuză primirea ei, atunci chiriașii, conform instrucțiunilor ministerului de justiție, vor depune chiria la administrațiile financiare, percepțiile fiscale sau la Casa de depuneri pe numele proprietarului, care în acelaș timp va fi anunțat că chiria a fost depusă.

— **Taxele vamale vor putea fi plătite și în cekuri.** Ministerul de finanțe a comunicat vămilor că pot primi și cekuri dela exportatori și importatori pentru plata taxelor vamale respective și-a dat tot odată instrucțiuni vameșilor să nu mai scrie nimic pe cekuri, observând numai să fie timbrate cu un timbru fiscal de 50 de bani și cu o marcă de a jutor de 25 bani.

— **Cum ne cunoaște Străinătatea?** Din „Argus": Ziarul „Le Radical de Marseille" publică în No. 17.258 de Marți, 27 Martie 1923, fotografia d-lui Vintilă Brătianu, însoțit de următoarea notiță explicativă.

„D. Brătianu ministru de finanțe al Bulgariei, urmărește actualmente ridicarea financiară a țării sale. D-sa a depus deunăzi un proiect de buget pe deplin acoperit prin veniturile fiscale".

Comentariile, credem sunt de prisos!

— **Convenția comercială româno-cehoslovacă intră în vigoare.** Guvernul român a primit din partea guvernului cehoslovac înștiințarea oficială că parlamentul din Praga a ratificat convenția comercială româno-cehoslovacă, încheiată în 1921. Ca urmare, ministerul de finanțe a dispus la toate vămile să se conformeze dispozițiilor din amintita convenție, privitoare la importul mărfurilor de provenință cehoslovacă, precum și la exportul mărfurilor românești pentru Cehoslovacia.

— **Lucrătorii de pe Valea Jiului emigrează în America.** In ultimul timp s'a simțit o mare mișcare în rândurile lucrătorilor din minele de cărbuni „Valea Jiului", care cer ieșirea din mine, pe motivul că vor să plece în America, unde vor fi angajați cu prețuri mult mai mari.

Constatările agenților ad-ției minelor și cercetările întreprinse de reprezentanții ministerului muncii, au dovedit că anumite persoane interesate au instigat printre lucrători.

— **Plata cuponului datoriei noastre în Anglia.** Statul român are un depozit de 833.725 de lire sterline la Londra pentru plata cuponului datoriei publice a României în Anglia.

Guvernul nostru a primit o înștiințare dela legația română din Londra că aceasta a luat măsurile necesare pentru achitarea la timp a cuponului amintit.

— Sub conducerea inspectoratului muncii, s'a dat hotărârea de arbitraj între muncitorii și patronii brutari din Oradea-Mare, încheindu-se un nou contract colectiv de muncă.

— **Comerțul de devize.** Oficiul central de control al operațiunilor de devize în ultima ședință pe care a ținut-o la Banca Națională, a acordat autorizația de a face operațiuni cu devize **„Casei de Economie Comnuală"** din Timișoara.

— **Un congres general al studenților.** In curând se va ține un mare congres al studenților, cu delegați dela cele 4 Universități. Acest congres se va ține la Cernăuțiu și probabil că înainte de termenul fixat pentru deschiderea Universităților.

La acest congres se va decide atitudinea studențimii.

— **Dispensă de examen de capacitate pentru medici veterinari.** Medicii veterinari, cari au drept de liberă practică, dobândit în intervalul dela 1 Ianuarie 1811 până la 31 Decembrie 1920 și cari au făcut campania 1916 — 1920 pot obține pe baza recomandației comisiunei administrative, dispensa de examenul de capacitate, numindu-se stagiari cu toate drepturile ce decurg în conformitate cu legea sanitară.

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax. 2475—6

— **Un congres al prefecților.** După sărbătorile Paștei ul guvernul a hotărât să convoace pe toți prefecții din țară într'un congres în care se va discuta reforma administrativă, pe care guvernul o va depune în Parlament.

Dr. **Lăzărescu**, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **O faptă bună a autorităților din Timișoara.** Pe ziua de 1 Aprilie un număr însemnat de funcționari din serviciul orașului Timișoara au fost licențiați, fie că au fost trecuți la pensie, fie din motive bugetare. Ca bună și omenească măsură, comuna a avut grija a cerceta și găsi loc la instituțiile particulare aproape pentru toți cei licențiați, astfel încât ușurându-se sarcinile comunei pe deoparte s'a rezolvit în mod favorabil și o chestiune de interes cetățenesc.

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă și gospodărie. 2475—5

— **Catedrala ortodoxă din Cluj.** Ministerul Cultelor a autorizat Consistoriul diecezei ortodoxe române din Cluj să înceapă lucrările pregătitoare pentru construirea unei impunătoare catedrale ortodoxe române în orașul Cluj.

Planurile au fost întocmite, devizele însă au fost lăsate la latitudinea concurenților antreprenori, cari vor fixa prețurile de bază.

De asemeni Consistoriul are dreptul să încredințeze această lucrare firmei antreprenoare care va prezinta maximul de garanții în ce privește seriozitatea și solidaritatea firmei.

— **Muncitorești.** Lucrătorii pantofari dela 26 ateliere de încălțăminte din Brașov au declarat grevă. Motivul grevei sunt pretențiunile nesatisfăcute ale lucrătorilor.

De asemeni au declarat grevă lucrătorii pantofari de la fabrica Mihail Csetsi din Tg.-Mureș.

— **Târgul de vite din Șopron.** Târgul de vite din Șopron (Ungaria) care a avut loc la 21 Martie, a avut un succes deosebit.

Cum ni se scrie dela Budapesta târgul a fost vizitat de cumpărători din Austria, Germania, Italia și Cehoslovacia.

S'au exportat 853 de vite mari, cari au fost vândute cu 60—80 coroane mai mult de kgr. decât prețurile de până acum a.

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

— **Un monument lui G. Pop de Băseștl.** La 6 Aprilie c. se va inaugura în Băsești monumentul marelui luptător român Gh. Pop de Băsești. Serviciul divin va fi celebrat de episcopul Gherlei, dr. I. Hossu.

— **Festival artistic la Lugoj.** Direcțiunea liceului „C. Brediceanu" din Lugoj (Banat), a aranjat la 25 Martie un festival artistic în sala teatrului Comunal.

Sala arhiplină a avut ocaziunea de a se convinge că învățământul românesc, deși tânăr aici, a ajuns să dea roade mai frumoase decât cel unguresc de odinioară.

Festivalul sta încheiat cu o comedie într'un act.

Venitul net al festivalului a fost destinat fondului de excursiuni ale liceului.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Se aduce la cunoștința publică că în zilele de Mercuri 25, Joi 26 și Vineri 27 Aprilie a. c. se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital de Lei 6.173.120·— din cari

scrisuri 4%, à 40-a tragere Lei 348.000·—
ssrisuri 5%, à 75-a tragere Lei 5.824.300·—

Tragerea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în ședința publică, în localul Societății, Str. Colței No. 27.

2701 DIRECȚIUNEA.

Tribulaţiile unei familii unite sau bucătarul care se găseşte cu greu

In ziarul catolic dela Bucureşti, „Albina“. se publică de câtava vreme următorul ciudat anunţ:

„Se cauta un bucătar român unit la o casă mare română unită din Oradea-Mare. Condiţiunile sunt:

1. Să fie evlavios şi să-şi împlinească conştiincios datoriile creştineşti.

2. Să se priceapă bine în meseria sa.

Intrare în serviciu îndată“.

Cu riscul de a face reclamă gratuită, am reprodus întreg anunţul aşa cum e publicat în „Albina“, pentrucă desvălue o stare de fapt pe care discuţiile dela o gazetă la alta nu o vor trăda niciodată.

Departe de noi gândul de a generaliza cazul. Nu e însă mai puţin adevărat că la unii din fraţii noştri uniţi, sectarismul religios li-a devenit o a doua natură. Exemplul cel mai bun ni-l oferă anunţul reprodus mai sus. Mă rog, o onorabilă familie română are nevoie de bucătar, şi nu se sfieşte să publice un anunţ — fireşte într'un ziar catolic — în care pune că primă condiţie viitorului preparator al sosurilor şi gulaşurilor „să fie unit“.

Cum anunţul se repetă în „Albina“ de câteva săptamâni, ne închipuim pe onorabila familie orădeană mâncând la birt în aşteptarea bucătarului care să îndeplinească toate condiţiunile arătate.

Dar ce se face ea oare în cazul când birtaşul sau bucătarul birtaşului nu este „unit“; sau, dacă totuşi s'au găsit credincioşi de-ai bisericei dela Blaj cari să se îndeletnicească cu această meserie, ei nu îndeplinesc condiţiunile formulate categoric la punctul 1, adică nu sunt prea evlavioşi şi nici recită în fiecare dimineaţă, prânz şi seară Credeul catolic? !

Biata şi onorabila familie orădeană !... Cât trebue ea să sufere până va găsi bucătarul ideal de care are nevoie? Te pomeneşti că a fost silită să accepte preparatele culinare ale vre-unui bucătar ortodox! O, O! Ce oroare!

Simon Cireneu.

Donaţiunea Statului român

Către

Generalul Berthelot

Sub No. 7170. s'a transcris Sâmbătă 31 Martie c., la secţia Notartat al Tribunalului Ilfov, urmatorul act de donaţiune:

Constantinescu Al. în calitate de Ministru al Agriculturei şi Domeniilor, autorizat prin jurn. consiliului de miniştri No. 511—923 donează dlui general Berthelot cetăţean de onoare român, în semn de recunoştinţă a neperitoarelor sale merite, faţă de poporul român ferma Fargadin din jud. Hunedioara.

Această ferma se compunu din:

79 jugăre teren arabil;

17 jugăre fâneţe şi păşune;

13 jugăre pomet;

7 jugăre vie şi

Un grup de clădiri de locuit şi atenanse, înconjurate de jur împrejur cu un mic parc, moara sa — precum şi 50 jugăre pădure.

Refacerea Palestinei.

La un banchet care a întrunit Dumineca trecută la Londra, diverse personalităţi interesate la fondul pentru refacerea Palestinei. Baronul James de Rotschild a vorbit de „minunile care s'au produs în doi ani de zile din punctul de vedere al desvoltării economice a acestei ţări“, S'au stabilit cincizeci şi cinci de colonii cu 17.000 cultivatori şi s'au construit numeroase uzini.

A mai luat cuvântul Sir Alfred Mond, fost ministru în cabinetul lui Lloyd George care a accentuat imensul efort făcut de un mic număr de evrei şi a exprimat convingerea că guvernul englez actual va executa cu fidelitate mandatul pe care l'a acceptat de la Liga Naţiunilor.

Ungaria fabrică aeroplane

Conform tratatului de pace de la Trianon, il se luase Ungariei toate aeroplanele, oprind o de-a mai construi altele timp de o jumătate de an dela ratificarea păcii.

Azi Ungaria dispune de o nouă fabrică de aeroplane la Albertfalva, fabrica Nuschloss-Lichtig şi în ziua de 27 a fost lansat cu mare solemnitate primul aeroplan al fabricii.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Agitaţiile antisemite

Un svon fals. Comunicatul ministerului de externe

Azi dimineaţă a avut loc la ministerul de interne din Capitală, o consfătuire la care au participat miniştrii Vaitoianu, Anghelescu şi Florescu, cari au discutat măsurile ce trebuesc luate contra agitaţiilor antisemite. Apoi s'au dat presei următorul comunicat:

Răspândindu-se în Capitală svonul, că pentru sărbătorile Paştilor s'ar fi pregătit turburări antisemite şi că ministerul de externe ar fi declarat unor fruntaşi evrei că autorităţile ar fi făcut până acum absolut tot ce se poate şi că populaţia evreiască să ia însăşi măsuri de auto-apărare, ministrul de interne aduce la cunoştinţa generală că svonurile sunt absolut inexacte, căci nimeni nu s'a adresat ministerului şi nimeni nu a primit un asemenea răspuns. Ministerul de interne a luat toate măsurile pentru preîntimpinarea oricărei eventualităţi de încercări şi turburări şi prin urmare populaţia evreiască poate fi liniştită.

Manifestaţii antisemite la Galaţi

Aseară cu ocazia unui concert religios evreesc s'a produs o manifestaţie antisemită pentru zădărnicirea spectacolului. Manifestanţii fiind evacuaţi, s'au adunat în stradă şi au atacat pe spectatori. La ieşire poliţia a intervenit risipindu-i, iar manifestanţii au spart geamurile câtorva case, fiind urmăriţi de poliţie cu focuri de revolver.

Evadarea unor periculoşi terorişti

Basarabenii Bubnovsky şi Tchacenko, condamnaţi ca terorişti de către Curtea Marţială, fiind excortaţi spre penitenciar, la un moment dat au evadat, dispărând cu o trăsură.

Precizări la legea chiriilor

Ministerul Florescu a declarat ziarului „Universul“ că scurtarea prelungirii contractelor dela 2 ani la un an este puţin importantă întru cât dacă va fi nevoe se va face o nouă prelungire a contractelor de închiriere pentru categoria chiriilor nevoiaşi cari merită toată solicitudinea legiuitorului.

Sosirea în ţară a M. S. Regina

M. S. Regina a sosit astă-noapte din Belgrad. Trenul a fost oprit în staţia Periş, unde Suverana a petrecut noaptea în vagon.

In ajutorul magistraţilor.

Joi dimineaţa consiliul de miniştri va discuta chestiunea funcţionarilor cari au sesizat pe diferiţi miniştri de situaţia lor materială care e insuportabilă. Guvernul impresionat în special de situaţia magistraţilor pentru care se agită actualmente avocaţii, va soluţiona situaţia lor prin procurarea articolelor necesare cu preţuri reduse.

Un protest curios.

Indreptarea afirmă din sursă diplomatică că zilele trecute ţările protestante prin miniştrii Angliei şi Olandei la Bucureşti au înaintat ministrului Duca un protest contra textului constituţiei care proclamă biserica ortodoxă ca dominantă şi pun celelalte culturi în stare de inferioritate. Guvernul nu a răspuns încă acestui protest.

Sovietele execută pe un prelat catolic

Ziarul „Universul“ anunţă din Viena că prelatul catolic Budkievici a fost condamnat la moarte de către soviete şi executat în ziua de 31 Martie prin împuşcare, contrar promisiunilor de o amânare făcute de guvernul sovietic după intervenţiile externe.

Lefurile magistraţilor au fost sporite

Ministrul de justiţie a telegrafiat decanilor baourilor din întreaga ţară care au declarat greva în favoarea magistraţilor, apelând personal pentru încetarea grevei. Ministrul arată că guvernul a admis sporirea salariilor magistraţilor din sporul de salariu acordat tuturor funcţionarilor. Pe de altă parte ministrul Florescu a comunicat ziarului „Universul“ că comisia budgetară va acorda magistraţilor un spor variind între 1500 şi 2000 lei.

*

Ancheta făcută eri de autorităţi prin căminele studenţeşti a stabilit că majoritatea studenţilor a plecat la casele lor.

Ajutorarea dăunaţilor de răsboiu.

Comisiunea despăgubirilor prezidată de dl Vintila Bratianu se întruneşte mâine pentru repartizarea sumei de 300 milioane lei prevăzuta în budget pentru ajutorarea dăunaţilor de războiu.

Confederatia statelor dunărene

La anumite intervale unul sau altul dintre oamenii politici ai Ungariei, de obicei cei din opoziţie şi cei exilaţi din ţară, ne vin cu ideia înfiinţării unei confederaţii politice a statelor dunărene, din care să facă parte şi România şi Ungaria. Uneori ni-se demonstrează necesitatea acestei confederaţii cu pericolul slav; altă dată cu aceea, că prin înfiinţarea confederaţiei politice a statelor dunărene s'ar da lovitura mortală regimului revanşard al Ungariei.

Chestiunea confederaţiei dunărene a mai fost adusă în discuţia presei noastre, nimeni însă nu a mai luat-o în serios. Ultima dată a fost pusă în „Revista Vremii“, de către d-l Oscar Jàszi, profesorul exilat, pe care ungurii stângei l-au ridicat la o treaptă înaltă în timpul revoluţiei dela 1918.

Acum este pusă din nou.

Opoziţionistul Drozdy Gyozo, dela Budapesta, a dat corespondentului lui „Keleti Ujsàg“ din Cluj un interview interesant pentru mentalitatea acelora, cari ne propun tovărăşia unei confederaţii la olaltă cu Ungaria.

Pentruca interviwul să nu pară de propagandă, deputatul de la Budapesta a început cu critici aspre la adresa regimului maghiar. A criticat parlamentul budapestan, din care fac azi parte: 63 de latifundiari, 28 de magnaţi, 24 primpretori, 16 preoţi şi chiriarchi, şi alţi 38 de demnitari. Şi s'a grăbit apoi să critice statul român, iar „Keleti Ujsàg“ să publice şi să sublinieze aceste critici, cari spun printre altele, că democraţia României, culminând în reforma agrară, este întrebuinţată contra ungurilor.

Aceasta ca tranziţie la cele de mai jos.

Deputatul Drozdy, simţindu-se chemat să discute şi politica externă înaltă, a vorbit deci despre „nedreapta pacea dela Trianon“.

Şi pentru repararea nedreptei păci dela Trianon ne sugerează confederaţia statelor dunărene, visată cândva de Kossuth Lajos.

Privind mai de aproape procesul ideilor distinsului opoziţionist ungur de al cărui nume n'am prea auzit până astăzi, nu ne vom mira într'atâta, că Budapesta ne sugerează astfel de „idealuri“, cari să repare nedreptatea tratatului de pace, cât ne mirăm, că cuvintele deputatului — fie şi opoziţionist — din parlamentul maghiar, au putut fi tipărite de confratele maghiar din Cluj.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 18 Martie			1923 10 Martie	1923 17 Martie
4.581.590.211	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.170.128.262	5.170.128.381
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.555	aur (monete)		
	4.086.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
	stoc metalic			
447.634	Argint și diverse monete		790.518	800.587
1.882.607.989	Efecte scontate		4.055.061.224	4.061.098.311
194.002.175	110.961.100	Împrumuturi pe efecte publice	230.438.390	239.138.351
	142.214.050	„ „ „ „ în cont curent 180.515.300		
	83.041.075 59.172.975	din cari nu s'au ridicat lei 85.356.399		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)			
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)			
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)			
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)			
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)			
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)			
7.075.004.835	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		7.026.699.077	7.026.699.077
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)			
73.237.836	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		100.375.926	104.319.059
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.624.250	Imobile		54.758.608	54.803,278
3.333.165	Mobilier și mașini de imprimerie		5.709.271	5.713.628
10.356.922	Cheltueli de Administrațiune		9.168.261	13.869.291
40.682.284	Conturi curente		168,020.929	166.679.105
494.408.054	Conturi de valori		90.321.154	79.544.107
412.924.964	Conturi diverse		490.838.413	504.677.414
20.144.437.249			22.741.884.939	22.767.045.495

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.388.950	Fond de rezervă	72.887.296	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.720.913.291	Bilete de bancă în circulațiune	15.455.060.121	15.483.782.073
—	Profit și Pierdere	—	—
24.331.722	Dobânzi și beneficii diverse	45.564.410	50.527.979
1 754.069.052	Conturi curente și recepise la vedere	2 097.806.419	2.084.825.177
4.553.987.851	Conturi diverse	5.032.113.671	5.036.569.948
20.144.437.249		22.741.884.939	22.767.045.495

18 Martie 1922	Efecte și alte valori de restituit	17 Martie 1923		
290.249.460	Efecte și alte valori în păstrare	331.300.342		
10.613.462.407 9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000	11.464.918.997	11.482.326.498
1.158.878.947	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.986.692.156		
1.984.858.175	Conturi de ordine		1.768.369.670	1.771.874.849
12.598.320.582			13.233.288.667	13,254.201.347

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7% }

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cea mai fina crema pentru ghete

„Ganz" și soțul, societate electrică pe acțiuni,
CLUJ
Depozit de tot felul de mașini electrice, reprezentantul lui
Ganz și Danubius
Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.
Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

Reclama este sufletul comerțului

Tribuna publică*

Neregulile de la institutul de corecție din Gherla

La Institutul de Corecție și Educație din Gherla conform regulamentelor în vigoare, în fiecare lună ar trebui să se țină o conferință, la care să ia parte funcționarii, profesorii și preoții din institut.

La conferința ținută la 9 Februarie 1923 subsemnatul am arătat în raportul meu obligator, cauzele unor stări penibile din institut, insistând pentru înlăturarea lor. Intre altele am spus că există o nemulțumire generală printre funcționarii institutului, provenită din „neîndeplinirea multor promisiuni goale". Conferința, la insistența unor membrii și în special a directorului, domnul Ionel Hațiegan, prin o hotărâre protocolară mi-au impus ca să mă explic prin scris asupra celor ce înțeleg prin cuvintele: „promisiuni goale".

In consecință, la a 3-a conferință convocată pe ziua de 10 Martie 1923, am ținut ca o datorie morală, ca în plenul conferinței să'mi lămuresc afirmațiile facute.

In ședința dela 10 Martie însă de Director Ionel Hațiegan pe când începusem să'mi citesc conferința, abuzând de drepturile sale de prezident al ședinței, mi-a retras în mod brutal cuvântul.

Deoarece în fața colegilor și a funcționarilor am dator a conforma hotărârei lor chiar, să mă explic, și cum acest lucru nu'l-am putut face acolo unde trebuia, în conferința institutului, recurg la calea publicității, dând în rândurile de mai la vale, cele ce voiam să rostesc la ședință:

Terminându-mi raportul referitor la familie țin de cuviință ca să satisfac obligația morală impusă de votul conferințe trecute, prin care mi-se cere să-mă explic în scris asupra sensului celor pronunțate de mine atunci: „promisiuni goale și nedistribuirea regulată a competințelor".

Este cunoscut de toți funcționarii acestui institut, că cei în drept, atât față de particulari cât și în plen, adică față de toate categoriile de funcționari, neau promis ameliorarea situației noastre materiale, ba mai mult, prin hârtie oficială din partea Direcțiunei Generale a Inchisorilor ni-s'a pus în vedere darea unor articole alimentare promisiunile acestea au rămas însă simple promisiuni, promisiuni goale.

Și le numesc așa, căci nu pot să numesc altfel nedistribuirea regulată a competințelor, promisiunea neținută, făcută astăvară de Direcțiunea acestui institut, de față fiind și dl subdirector Antonescu dela Direcțiunea Generală a Inchisorilor, că ni se va distribui restanța de alimentare în bani, înainte de ași lua concediu dl Ionel Hațiegan, promisiunea iarăși că tuturor funcționarilor li se va distribui un anumit procent din valorificarea producțiunilor din institut, — promisiunea avansării în clasa de salarizare la 2 profesiuni, care de asemenea n'a fost ținută.

Dacă mai trebuește să mai enumăr fapte, în susținerea termenului dat de mine, n'am decât să amintesc un fapt mai recent, și anume cel petrecut cu ocazia anchetei făcută de procurorul general, personalului care-și reclama dreptul de lemne, când Dl director Ionel Hațiegan categoric i-a făcut promisia că va distribui personalului cota de lemne rămasă în restanță, promisiune care nici azi nu s'a realizat, sau, un caz mai eclatant, n'am decât să mai amintesc cazul grădinarului, șefului Pop, căruia Dl Ionel Hațieganu i-a promis că'l angajează ca șefgrădinar, iar resortului, care a întrebat în ce calitate să-i facă numirea, i-a răspuns să'l numească numai canducător de meserie.

Că nu s'a distribuit în mod regulat competințele, n'am decât să amintesc faptul că nici grâul, pe care l'am cumpărat noi pe banii noștri nu ni-s'a distribuit regulat ci numai după intervențiile noastre dese și categorice.

Enumerând numai puține din multele exemple pe cari le ași mai fi putut aduce, cred că am clarificat afirmațiunile mele de „promisiuni goale".

Și acum, mai fac puține reflexii și întrebări:

1. Mai are autoritatea morală Directorul Ionel Hațiegan, ca să mai stea în fruntea unei instituțiuni și să prezideze conferințele membrilor institutului câtă vreme nu a avut curajul să îndeplinească hotărârea conferinței din 9 Februarie 1923 temându-se să asculte clarificările mele în ședință?

2. Crede Direcțiunea Institutului de Corecție, că va scăpa de urmărirea Justiției-Române și că ancheta făcută de procurorul general din Cluj, la ordinul Dlui Ministru de Justiție și despre care s'a raportat Ministerului de Justiție sub No 25, proc. gen. 1923, se va mușamaliza?

3. Cred cei vizați în acea anchetă, că vor putea fi scutiți de urmărirea legală.

4. Cred domnii că prin intimidări, prin licențiarea ilegală din servicii a oamenilor demni și a gardienilor, vor putea să mențină anarhia ce s'a încuibat în acest institut?

Emil Huza — Gherla

* Redacția nu'și ia răspunderea pentru cele publicate în această rubrică.

CITIȚI PAGINA 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși

La marele magazin special

Hercules „Baby"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Primăria Orașului Diciosânmartin.

Nr. 3646—1922.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 5 Maiu 1923, se va vinde prin licitație publică imobilul cuprins în cartea funduară Diciosânmartin No. 48. Nr. tipografier 2167/2027/2/2, în estindere de 1460 stânjeni pătrați, care imobil formează proprietatea comunei Diciosânmartin.

Licitația se va ținea în localul Primăriei la orele 10 a. m.

Condițiile de licitație se pot vedea în tot timpul sub orele de serviciu. 2702

Jud. Cojocna. Pretura Plășei Cojocna.

Nr. 311—1923.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de subsecretar sistemizat al cercului Pata (Plasa Cojocna, jud. Cojocna) public concurs cu termenul de 1 Iunie 1923.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și înainta cererile prevăzute cu documentele de evalificația și practică subsemnatului până la data susamintită. Postul fiind vacant se poate ocupa imediat prin substituire.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Primpretorul plășii Cojocna.

Cojocna, la 11 Martie 1923.

FELDRIHAN
primpretor.

2687

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

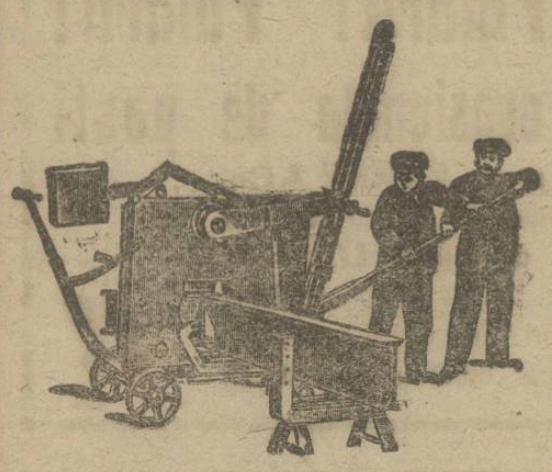

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor deschisă**

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
potriți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj. Piața Unirii 10 pater ușa 3

Abonamentul
lunar la restaurantul **ZONA** Str. Nic. Iorga Nr. 15,
prânz, cină, după listă, 600 lei
2696

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit
noutăți în specialități de moda de domni

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale. 2674

Viața economică a Cehoslovaciei

Anul 1922 a fost caracteristic pentru desvoltarea economică a Cehoslovaciei. Moneta cehoslovacă și-a dublat valoarea, în timpul unui an, în timp ce celel'alte monezi ale Europei Centrale, în aceiași epocă, au suferit fără excepție deprocieri considerabile. Acesta este în special cazul pentru marca germană a cărei prăbușire continuă din zi în zi, cu mai mare viteză.

Pentru a înțelege mai bine această situație paradoxală, trebue să privim urcarea schimbului cehoslovac din 2 puncte de vedere.

Din punct de vedere intern, urcarea coroanei cehoslovace corespunde în întregime la consolidarea și desvoltarea vieței economice. Cehoslovacia a încheiat, la începutul anului trecut un important împrumut în Anglia și Statele Unite, ceeace este un semn evident de încrederea crescând a străinătății față de acest stat tânăr. De altă parte încasările din impozite a întrecut evaluările bugetare, ceeace permite a se menține bugetul în proporțiunile sale în momentul votării. Urcarea schimbului cehoslovac pe pieețele străine a avut repercursiuni fericite asupra prețurilor interne, care au scăzut în aceași proporție cu urcarea schimbului cehoslovac.

După cifrele oficiale, publicate de Oficiul de statistică se constată că prețul produselor alimentare, la finele anului, au scăzut cu o treime, iar al produselor de manufactură cu o jumătate.

Această scădere a prețurilor, un fenomen mai rar în condițiunile actuale după răsboi, a fost posibilă, fiindcă importul diferitelor materii prime și a diferitelor produse de manufactură s'a ușurat; de altă parte, reducerea salariilor ca o urmare a scăderii costului vieții a fost suportată de lumea muncitoare fără provocarea de dezordini sociale.

Din punct de vedere exterior, urcarea importantă a schimbului cehoslovac a fost așteptată de mult, fiindcă politica de deflațiune a fost urmărită dela înființarea statului cehoslovac. Deja din momentul stampilării vechilor bilete ale băncei austro-ungare, republica cehoslovacă a retras mai mult ca o treime din biletele în circulație, sub forma unui împrumut forțat, rambursabil cu o dobândă de 1 la sută. De altă parte, impozitul pe capital, votat la aceiași epocă, a produs până în prezent peste 2 miliarde coroane cehoslovace. Acest impozit este destinat pentru retragerea ulterioară din circulație a biletelor, care provin din succesiunea vechii bănci austro-ungare și care nu sunt plătite cu o acoperire comercială.

Situația, din punct de vedere monetar, a fost deci și rămâne foarte favorabilă.

Deaproape un an, Cehoslovacia și-a micșorat circulația fiduciară dela 11 la 9 miliarde coroane cehoslovace.

Totuși, din cauza altor circumstanțe care au intervenit valoarea atinsă de coroană în luna August anul trecut, nu a putut fi în întregime menținută.

Cehoslovacia este o țară exportatoare de primul rang și debușeurile naturale sunt țările Europei Centrale și Balcanii. Aceste state, mari cumpărători de produse cehoslovace, nu au urmat acea desvoltare favorabilă, ca Cehoslovacia, și moneta lor, a suferit deaproape un an o scădere considerabilă, iar ca consecință și puterea lor de cumpărare.

Această situație a provocat o încetinire a producțiunii cehoslovace în a doua jumătate a anului trecut, în special în industriile cari lucrau pentru export, ceeace a provocat lipsa de lucru care acuma este în scădere. Industria exportatoare a știut totuși să se conformeze noilor condițiuni create, deoparte, prin sporirea valorii intrinsece a monedei naționale, de altă parte prin sărăcirea vechilor clienți din Europa centrală și Balcani. Dacă exportul în statele vecine. după ultimele statistici, a suferit o apăsare, se constată că exportul în statele occidentale se dosvoltă în mod favorabil.

Cu toate că criza economică nu și-a ajuns încă sfârșitul, este de prevăzut că comerțul exterior pentru anul ultim se va solda cu un excedent la import. Pentru rest, buna recoltă a anului trecut a permis o scădere considerabilă a produselor agricole. Această situație se reflectează limpede în statisticele comerțului exterior pentru primul semestru al anului trecut, după cari, din punct de vedere al valorilor, reiese pentru această perioadă un excedent de peste 3 miliarde coroane cehoslovace.

Este sigr că Cehoslovacia, prin munca sa pacifică și prin eforturile sale din punct de vedere economic și monetar, va merge spre ținta ce și-a fixat'o în momentul înființării sale și la care tinde să ajungă, cât de repede posibil la condițiunile normale și libere dinainte de răsboi. Ceace împiedecă mai mult acest progres care merge atât de încet, este nestabilitatea economică în care se sbat cele mai multe dintre Statele Europei Centrale care înconjoară Cehoslovacia. In acest sforțări pentru însănătoșirea condițiunilor după răsboi, statul cehoslovac nu este egoist și a întins cu toată inima mâna Austriei pentru ridicarea ei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Repertoriu săptămânal:

Miercuri: „Dota Miraculoasă". A 2-oră. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 114. C. Seria biletelor 325.

Joi, Vineri și Sâmbătă: Nu este Reprezentație.

Duminecă, matineu: „Bajadera". A 14-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Réthely, Mariette—Somogyi, Napoleon—Ekecs, Filip—Izsó, Primprinette—Leővey. Prețuri obicinuite. Seria biletelor No. 326.

Duminecă seara: „Ripp Van Winkle". Operettă cu distribuția nouă a rolurilor. Cu concursul D-nei Lili V. Hegyi. Prețuri de premieră. Abonament șters. Seria biletelor 327.

Duminecă noaptea: „Contele de Monte CHristo". Prețuri obicinuite. Seria biletelor 328.

Luni, matineu: „Christos". Prețuri reduse. Seria biletelor No. 329.

Luni seara: „Bajadera". A 15-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Virágh, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Filip—Leővy, Pimprinette—Izsó. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria biletelor 330.

Profesarea dentisticei

Formalitățile trebue făcute până la 6 Iunie 1923

Direcțiunea generală a serviciului sanitar aduce la cunoștința tuturor dentiștilor, doctori în medicină sau nu, neautorizați sau cu autorizație provizorie, că, în conformitate cu legea publicată în „Monitorul Oficial" Nr. 262 din 6 Martie 1923, urmează ca până la 6 Iunie a. c. să aibă depuse actele prevăzute de lege în virtutea cărora profesează.

Aceste acte trebuiesc prezentate cât mai repede comisiunei de clasare de pe lângă direcția generală a serviciului sanitar, care a început lucrările, cunoscând că, conform art. 15 din lege, toți acei cari până la data de 6 Iunie nu vor fi fost validați de această comisiune, vor trebui să înceteze orice practică și cabinetele lor vor fi închise.

Se atrage atențiunea că aceste acte trebuie să fie însoțite și de recipisa unei Ad-ții Finanțiare constatând că solicitatorul a consemnat la dispoziția Direcției Generale a Serviciului Sanitar suma de lei 200, fără de care actele lor nu vor fi luate în considerare.

Recensământul fiscal

Incepe în toată țara la 1 Mai

Ministrul de finanțe publică în „Monitorul Oficial" No. 1 din 1 Aprilie, circulara pe care am dat-o la timp și prin care se înștiințează că în conformitate cu art. 100 din legea pentru uniticarea contribuțiunilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global, se aduce la cunoștința generală că recensământul contribuțiunilor începe în toată țara pe ziua de 1 Mai 1923.

Zilele în cari comisiunile vor lucra în fiecare comună sau suburbie vor fi afișate la primării și la percepțiile fiscale cu cel puțin zece zile înainte de către administrațiile financiare.

Comisiunile de recesemânt vor stabili conform art. 131, pe lângă impunerea veniturilor proprietăților agricole sau clădite, și impunerea celorlalte venituri ce se pot stabili pe loc, să se facă de către comisiunile anuale ce vor lucra la reședința percepțiilor în zilele ce se vor publica ulterior și în cari contribuabilii vor fi citați.

In interesul contribuabililor chiar este nevoe ca ei să fie prezenți la locul de impunere, în persoană sau prin procuratori, împreună cu actele în zilele fixate.

Tot-omul

poate procura ușor licheurul veritabil

Bogsza

de oare ce fabrica — cu considerare la sărbătorile Paștilor — a adus în circulație și sticle de 1/4 de litru cari să pune pe piață pentru prima oară licheurul

TRIPLE-SEC-BOGSZA

neintrecut!!!

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Pălării! Pălării! Pălării!

Cumpărare ocasionala de paști

!! Faceți o probă A. HOFF & Co. Piața Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de **pălării** și modă de domni și Vă veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină. !!

Lloyd 1069 479-1

AFEB Soc. An. pt. Materiale de Cai Ferate București, B-dul I. C. Brătianu 3. Telefon: 56/75. Adr. Telegr.: „AFEB"

MATERIALE pentru ATELIERE de REPARAT VAGOANE, Tablă, Oțel, Ferărie, șuruburi etc.

PIESE DE SCHIMB ca:

Tampoane, tije de tampoane, cuple, saboți de frână, oțel pentru arcuri, mărfuri din aramă și alamă, compoziție etc.

2707-1

Reclama este sufletul comerțului

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 769 — 16 PAGINI — UN LEU — 16 PAGINI — Duminecă 8 Aprilie 1923.

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . .
PE 3 LUNI . . . . .

Fericiți cei ce plâng... VIEREA

El era Dreptatea, și dreptatea trebuia să îndure umilințele și jugul celor fără de lege. El propovăduia cuvântul adevărului, și trebuia să-și plece grumazul sub călcâiul neștiinței și al josniciei. El răscândea iubirea, și-a trebuit să cadă sdrobit sub povara fără de seamăn a urei.

Și mâinile i-au fost străpunse de piroanele legionarilor și fluierile picioarelor i-au fos strivite de ciocanele călăilor. Pe cap i-au pus cu nuna de ghimpi și fruntea lui care strălucise de atâta lumină, s'a îmbrobonat de picături de sânge. Iar când gura lui, care a spus: „Iubește-ți aproapele, ca pe tine însuți!" a cerut apă, eterna prostie omenească, pentru care el se jertfise, i-a întins buretele muiat în oțet. Și abia într-u târziu, după groaznice chinuri, paznicul s'a îndurat să-i înfigă ascuțișul lancei între coaste spre a-i slobozi sufletul coresc, de cătușele dureroase ale pământului.

Iar ucenicii s'au lepădat de el; cei mai mulți s'au ținut cât se poate mai departe de locul judecății. Cel mai bun și mai sfânt, de trei ori l'a tăgăduit până la cântarea cocoștului. Iar cel mai bicisnic l'a vândut pe trei zeci de arginți.

Și toată pedeapsa aceasta grozavă o primea numai pentru că învățase pe oameni să se iubească unul pe altul.

Ochii lui blânzi au privit iertători de pe înnălțimea crucei, marea de capete, ce-l hulea încă, după ce-i ceruse procuratorului să-l condamne la moarte, și zadarnic luminele lor sfinte, care începeau să se stingă, căutau prin mulțimea agitată pe învățăcei. Atunci fruntea însângerată s'a înălțat spre cerul tot așa de însângerat și vocea lui stinsă a gemut același veșnic cuvânt al iertării:

— Iartă-le Doamne că nu știu ce fac!

Și atunci nici cerul nu s'a mai putut stăpâni de revoltă. Zăgazurile i s'au spart și întunerecul nopței a potopit totul cu besna lui de nepătruns.

Fulgere nenumărate i-au țâșnit din toate ungherele și mânia lui Dumnezeu s'a prăbușit asupra mulțimei îngrozite cu detunări de trăsnete nesfârșite.

Și abia atunci norodul a început a înțelege minunea și abia după trei zile când au găsit mormântul gol și piatra dată la o parte și pe soldații de pază orbiți, abia atunci a înțeles că răstignise pe Fiul lui Dumnezeu.

Dar jertfa Domnului n'a prins nici atunci roadă. Și vai, nici învățătura lui. Toți s'au prosternat din naintea măreției ei, toți s'au închinat dinnaintea frumseței ei, dar nici unul nu i-a urmat cuvântul.

Nedreptatea a domnit și mai departe tirană, peste popoare. Viclenia, invidia, ura și încălcarea i-au fost și de-atunci înnainte sfetnicii cei buni. Și oameni, și neamuri, i s'au supus fără chip de cârtire, fără putință de isbăvire.

Așa ai suferit și tu poporul meu. Secole peste secole, jugul dușmanului te-a apăsat, ca pe robii cruzilor faraoni. Secole peste secole, cu sudoarea frunței tale și cu chinul trupului tău ai hrănit și-ai adăpat pe dușmanul ce te stăpânea pe nedrept.

Secole peste secole, durerea sufletului tău a gemut înnăbușită și mugetul ei surd a fost prilej de bucurie pentru asupritorul necruțător. Lacrămile tele, încete, potolite dar necurmate au curs ca din isvor nesecat veacuri peste veacuri și vederea lor a smuls hohote de râs celor ce te sugrumau pe încetul. Veacuri peste veacuri, brațele tale au stat întinse pe crucea celei mai crunte suferințe și pe fruntea ta a apăsat, sfâșietoare, cununa de spini a tuturor umilințelor.

Dar ziua învierei a trebuit să vină. Dacă fățarnicii tăi asupritori, uitaseră învățătura blândului răstignit, cărnia îi înnălțau totuși altare și temple încărcate de farisei ce podoabe, în schimb Fiul lui Dumnezeu n'a putut să uite pe cei cari duceau de secole povara grelei lui pătimiri.

Și cuvântul dreptății s'a rostit.

Așa precum trăsnetul Domnului și întunericul iadului au potopit lumea, când sulița legionarului a pătruns în coastele dumnezeiescu lui crucificat, tot astfel s'a cutremurat întregul pământ în besna întretăiată de fulgerile războiului, când ultimile picături ale răbdării obiduților au fost sorbite.

Și Soarele Invierei a răsărit apoi minunat de frumos în limpezimea luminei lui, purificată prin atâtea suferinți.

In țesătura razelor lui de aur tu te trezești după noaptea atât de înlungă și tristă a sclaviei, la viața libertății și a biruinței, poporul meu! Destinul fericirei tale este hotărât de-acuma, de-a pururi căci asupra-i, mâna însângerată a Celui ce a suferit ca tine, a făcut semnul binecuvântării lui dumnezeești.

Pace vouă!

Iară într'al nouălea ceas din ziua răstignirei sale, zis-a Iisus: „Eloi, eloi, lama sabachtani" adică „Dumnezeule, Dumnezeule, dece m'ai lăsat!" Fiul omului cunoștea suferințele omului.

Căci i-a strigat Lui poporul de față la supliciu și i-a strigat la fel și tâlharul răstignit pe crucea din stânga: „Dacă cu adevărat ești fiul lui Dumnezeu, mântuiește-te pe tine și mântuiește-ne pe noi. Pentru alții ai săvârșit minuni, dar pentru tine nu poți să faci nimic!"

Dar Domnul fiul lui Dumnezeu și-a lăsat trupul chinurilor și duhul Tatălui ceresc, ca să se împlinească Cuvântul Scripturilor, Cuvântul care era la început și „fără de care nimic nu s'a făcut, ce s'a făcut".

Iar de atunci olle Domnului au crescut și s'au înmulțit ca nisipuri le mărilor și iarba câmpurilor. Sprijiniți în lungile toiege, apostolii au bătut drumurile Iudeei și ale Asiei-Mici și au trecut în Europa și-au ajuns la Roma, stăpâna lumei și puterea Cezarilor s'a încercat cu puterea lui Dumnezeu.

Iar marele imperiu, al cărui procurator s'a spălat pe mâini, cu nepăsare, la condamnarea lui Iisus, s'a prăbușit dintre temelii, cu toate măririle și cu toate splendorile lui. Și nu trecuseră nici cinci secole, decând procuratorul Pilat din Pont, dăduse mână liberă Judeilor să facă ori ce-ar voi cu viața pământească a Fiului lui Dumnezeu...

Iar în locul puternicului imperiu Biserica Domnului s'a mărit, a crescut uriașă, a cuprins cetăți și țări întinse, a trecut peste mări și oceane a îmblânzit turme peste turme de popoare sălbatece.

Duhul Sfânt s'a arătat, mai birui tor decât paloșul Cezarilor.

Secole de-arândul Biserica Lui a domnit suverană peste popoarele lumei. Secole de-arândul pacea ei a fost alinarea sufletelor, și via ța viitoare, pe care o făgăduia, bal samul chinurilor vieței pământești.

Iar acum puterea ei e nemărginită. Deci și sute de milioane de oameni își pleacă încă fruntea în țărână, prosternându-se dinnaintea măreției ei fulgerătoare.

Dar pe alocuri vai, viermele în doelei a mușcat adânc din inimi.

Pe alocuri doar.

Ca și pe vremea când era purtat dela Ana la Caiafa, timpul s'a întors din nou să se strige Fiului lui Dumnezeu: — Nu ești Fiul lui Dumnezeu!

Dar de astădată nimeni n'a mai întins cununa de spini celui ce-a pătimit pentru binele omenirei. Bizară întoarcere a lucrurilor! Cei cari îi sfâșie astăzi hlamida Dumnezeirei sunt tocmai cei mai mari admiratori ai Lui:

„Ai fost un om și-ai pătimit ca dânșul... Un Dumnezeu, cum te credeau părinții, plutește'n veci de-asupra suferinții, el nu ne poate înțelege plânsul"... îi strigă unul; iar nu altul, care L'a iubit cum de la Apostoli nimeni nu L'a mai iubit astfel, așa Ni-l preamărește: „iar secolile ne vor spune, că nici când n'a fost și nici nu va fi om poet mai mare ca Dânsul".

Ci surâsul Lui sfânt îi mângâie și pe aceștia cum îi mângâia și pe cellalți acum două mii de ani: „Pace Vouă".

Milioane și sute de milioane, număr veșnic în spor, cu toată hula fariseilor, cu toată cruzimea cezarilor, cu toate nelegiuirile celor ce-au ucis în numele Lui.

Pace vouă! le-a spus și acelora atunci, le spune și acestor de azi cari vroind să-i arăte în toată goliciunea, frumusețea patimilor Lui, îi smulg de pe umeri haina a devărului. Și nimic nu întunecă surâsul Lui blând și trist, căci tot mai grozav freamătă rumoarea pe lerinilor, cari vin din ce în ce mai mulți să-i sărute mâinile sdrobite,

— *Acela pe care îl căutați nu este aici.*

Când femeile se reîntoarseră în grădină, soarele dimineții nu se ivise încă. Dar către Răsărit, pe coline, o nădejde albă, ușoară ca răsfrângerea unei lumi învești mântată numai în argint și 'n crini, creștea printre constelațiile tremurătoare și învingea încetul cu încetul întunecimile și scânteerile nopții.

Zorile senine aduceau aminte somnul nevinovaților, cerul limpede și pricinic părea clătinat de sborul îngerilor.

— Adâncite în tristețea lor, Femeile mergeau prin suflul dimineții și o inspirație pe care nu și-ar fi putut-o lămuri, le fermeca.

Se întorceau ele să plângă pe piatră? Să revadă pentru o ultimă oară p eacela care știuse să le fure inimile fără să le vateme? Să îmbălsămeze trupul Celui Jertfit cu arome mai tari decât cele din Nicodemia?...

Vorbind între ele, ele își spuneau:

— Cine ne va ridica piatra de pe mormânt?

Erau patru. Căci Ioana din Cuza și Salomeea însoțeau pe Maria din Bethania și pe Maria din Magdala.

Iar ele nu erau decât femei și slăbite de jale. Când ajunseră la mormânt, spaima le încremeni.

Intrarea grotei se desfăcea în întunerec. Necrezându-și ochilor, cea mai îndrăzneață căută cu mâna-i tremurândă pragul. La lumina zilei care se mărea clipă cu clipă, ele zăriră piatra rezemată de stâncile învecinate. Mute de frică, femeile se întoarseră ca pentru a căuta pe cineva care să le spună ce se întâmplase în timpul celor două nopți. Mariei din Magdala îi trecu îndată prin minte că Iudeii furaseră corpul lui Christ, nemulțumiți încă cu suferințele pe cari i le făcuseră cât trăia. Sau poate în furiați că avea un mormânt prea bun pentru un eretic, îl aruncaseră în groapa neleguită a celor omorâți cu pietre sau crucificați. Dar nu era decât o bănuială. Poate că Isus era încă acolo, în giulgiu-i mirositor. Ele nu îndrăzniră să intre; totuși nu se puteau hotărâ să plece fără să fie asigurate. Și cum soarele, ridicat peste coline, ilumină căscăura grotei, ele își luară curajul și intrară.

Mai întâi ele nu văzură nimic, dar curând o spaimă nouă le cuprinse. La dreapta lor, un tânăr îmbrăcat în alb — veșmântu-i în întunerec sclipea ca zăpada — stătea, părând că le-așteaptă.

— Nu vă înfricoșați. Acela pe care îl căutați, nu e aici: a înviat.

Pentru ce căutați pe cel viu între cei morți? Nu vă amintiți de ce-a spus în Galileia: că va fi dat pe mâna păcătoșilor și că va învia a treia zi. Femeile ascultau, pierdute, fără să poată răspunde. Și tânărul urmă:

— Plecați și căutați-i tovarășii și spuneți-le că Isus a înviat și că'l vor revedea curând.

Toate patru, tremurând de groază și de bucurie, părăsiră grota și alergară acolo unde fuseseră trimise.

Când ele după câțiva pași erau aproape să iasă din grădină, Maria din Magdala se opri pe când celelalte își urmau drumul, fără s'o aștepte. Nici ea nu știa pentru ce rămăsese. Poate că cuvintele Străinului n'o conveniseseră și ea nu era încă sigură că mormântul era gol...

Nu fuseseră ele oare înșelate de niște complici înțeleși cu preoții?...

De-odată ea se întoarse și văzu lângă ea, între tufe și soare, un om. Dar ea nu'l recunoscu, nici chiar când el îi vorbi:

— Femeo, pentru ce plângi tu? Pe cine cauți?

Maria crezu că era grădinarul, venit de dimineață să lucreze.

— Plâng, căci mi-au furat Stăpânul și nu știu unde l'au dus.

Dacă ești tu, spune-mi unde l'ai ascuns, ca să-l iau.

Omul, înduioșat de această pătimașă nevinovăție, de această naivă copilărie, nu răspunse decât un cuvânt, unul singur, numele ei, dar cu un accent de duioșie și de regret, cu acel glas mângâios și de neuitat care de atâtea ori o mai strigase:

— Marie!

Atunci, trezită, cutremurată, Desnădăjduita regăsi pe Cel pierdut.

— Rabbi! Stăpâne!

Și ea căzu la picioarele lui, în iarba umedă, strângându'i în mâini picioarele goale pe care se vedeau încă semnele roșii ale piroanelor.

Dar Isus îi spune:

— Nu mă atinge, căci nu m'am înălțat încă la Tatăl; dute însă la frații mei și spune-le că mă înalț la Domnul meu și la Domnul vostru. Și mai spune-le că'i voiu preceda în Galileia.

El se desfăcu de-odată de îngenunchiată și se depărtă în grădină, încununat de soare.

(Giovanni Papini)

(Storia del Cristi)

PASTORALA DE PAȘTI

a P. S. S. Episcopului Nicolae episcopul Vadului, Feleacului și Clujului

„Nu vă înspăimântați, pe Isus îl căutați Nazarineanul cel răstignit? S'a sculat, nu este aici, iată locul unde l'au pus pe el". (Marcu 16.6).

Iubiți fii sufletești!
Hristos a înviat.

Mare a fost durerea apostolilor și ucenicilor lui Isus în clipele grozave când l'au văzut răstignit pe lemnul crucii. Cu moartea Mântuitorului și a învățătorului lor iubit ei și-au văzut zdrobite toate nădejdile mari și frumoase ale învierii omenimei din sclăvia păcatelor cari bântuiau vremile de atunci.

Cu atât mai mare le-a fost însă bucuria în dimineața zilei aceleia când mironosițele întorcându-se dela mormântul gol le-au vestit măreția învierii lui din legăturile pământului. O flacără uriașă s'a aprins în sufletul lor pentrucă prin învierea Mântuitorului au văzut pecetluit marele adevăr al învățăturilor lui, biruința luminei dumnezeești asupra întunerecului patimilor omenești.

Ziua învierii Domnului n'a fost însă prilej de bucurie numai pentru ucenicii lui Isus. Ea ne îmbie și nouă muritorilor de astăzi un belșug deosebit de mare de bucurie și înălțare sufletească.

Ziua învierii D-lui este prilejul cel mai ales pentru adevărata reculegere sufletească și întărire în credința strămoșească, că bunul D-zeu toate le-a rânduit spre binele, spre luminarea și spre fericirea neamului omenesc.

D-zeu în nemărginita sa bunătate a rânduit rostul venirii lui Isus pe pământ, a minunilor săvârșite de dânsul și a învierii Mântuitorului nu numai pentru iudeii Ierusalimului înglodați în păcate, ci pentru toate vremurile și pentru toate neamurile. Viața lui Isus stă în fața tuturora ca o mărturie vie și măreață a adevăratului rost de viață omenească pe acest pământ.

Cuvine-se deci ca și noi în aceste clipe sfinte să luăm câteva învățături din bucuria acestui praznic, pentru viața noastră de toate zilele.

„Aceasta este ziua care-a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim într'însa". În ce constă bucuria aceasta? În învierea Domnului, iar învierea aceasta este pecetea desăvârșită a unei vieți închinate cu totul lui Dzeu, închinate poruncilor sfinte ale Tatălui din ceruri. Aceasta este cea dintâi și cea mai mare povață a zilei acestela. Și noi să ne închinăm rosturile vieții noastre poruncilor lui Dumnezeu.

Căci dacă apostolii și ucenicii și tot poporul lui Isus s'au bucurat cu bucurie mare de învierea Domnului, ei au înțeles că toçmai această măreață întrupare a voinței lui Dumnezeu în Isus este izvorul bucuriei lor, tot asemenea și noi numai atunci putem simți adevărata bucurie în adâncul sufletului nostru când cântărind faptele noastre vom putea constata că acestea nu s'au abătut dela calea poruncilor lui Dumnezeu.

Priviți în largul cuprinsului naturii. Vântul cald de primăvară topește iarna încremenită în sloii de ghiață, viața amorțită în mărunțaele pământului se trezește, ea izbucnește cu putere nouă în fiecare fir de iarbă, în fiecare mugur de verdeață. Văile și munții, câmpiile și codrii se umplu de clocotul de viață nouă și toate tăpturile pământului tresar de bucuria învierii. Și toate dau mărire și mulțumită lui Dumnezeu, fiecare în felul său, fiecare în limba sa, pentru minunata orânduire Dumnezeească a vieții pe pământ.

Nu se cade oare ca și omul să ia pildă dela tăpturile neînsuflețite ale naturii? Isus Mântuitorul este cea mai desăvârșită primăvară a vieții omenești, povețele lui trebue să trezească în sufletele omenești scânteea învierii din iarna păcatelor, pentru ca sufletul să se bucure până în cele mai ascunse adâncuri ale lui ce rodul faptelor bune și prin astfel de fapte să preamărească pe Tatăl cel din ceruri.

Aceasta este bucuria cea adevărată, care te înalță și te sfințește.

Bucuria aceasta nu o pot avea decât creștinii cari cred cu adevărat în învierea Domnului, cei ce se pregătesc pentru învierea lor prin pocăință, prin mărturisirea păcatelor și prin împărtășirea cu trupul și sângele lui Isus Hristos.

Fiind învierea Mântuitorului cea mai mare minune văzută de ochiu omenesc, ea este temelia credinței noastre că „de n'a înviat Domnul zadarnică este predicarea noastră, zadarnică este credința noastră". (Cuv. I. 14.15).

Cum ar fi putut săvârși ucenicii atâtea minuni de apostolie, cum ar fi putut apostolii și miile de mucenici să-și jertfească cu drag viața, dacă n'ar fi fost convinși, dacă n'ar fi crezut cu tot sufletul lor în învierea lui Isus? Și cum ar fi putut cuprinde legea lui Isus întreg pământul dacă învierea aceasta n'ar fi fost adevărată?

Credința noastră în înviere stă ca o stâncă de granit în viforul valurilor mării, că precum Isus a înviat din mormânt așa vom învia și noi în fericirea cea de veci după măsura faptelor noastre săvârșite viața de pe pământ.

Pe aceste adevăruri tari și sigure a stat biserica noastră dreptmăritoare neclintită, stă și astăzi și va sta întotdeauna și toate ispitele vrăjmașilor ca ceara de fața locului se vor topi.

Sunt mulți, mulțamită lui Dzeu, mai ales la țară, în poporul nostru dreptcredincios, cari țin cu multă tărie la credința aceasta, convinși în sufletul lor că tot darul cel desăvârșit de sus este dela părintele luminilor, cum zice Sf. Scriptură, cari își dau silința ca prin fapte să se facă vrednici de praznicul învierii, prin viața lor în marginile poruncilor dumnezeești să se facă părtași ai fericirii celei fără de sfârșit.

Sunt însă mulți, mai ales astăzi când toată lumea ar trebui să se bucure de învierea dreptății și a libertății între oameni, sunt mulți cari poartă numai numele de creștini dar prin faptele lor fac zâticneală evangheliei lui Hristos. Satana își poartă otrava ucigătoare de suflete pe la multe porți, întunecă mințile multora, cari nu-și mai dau seama de faptele lor, nu se feresc de lucrurile întunerecului, nu se sfiesc de păcura păcatului, nu arată nici o scântee de părere de rău, nu fac fapte vrednice de pocăință și nu caută poteca care să-i călăuzească la o viață nouă, la înviere. Aceștia sunt ca smochinul care face umbră pământului dar nu aduce nici un rod care să satureze foamea călătorului obosit. Despre aceștia zice apostolul Pavel în scrisoarea către Timotei:

Aceasta să o știi că în zilele cele de apoi vor veni vremuri cumplite, vor fi oamenii iubitori de sine, iubitori de argint, măreți, trufași, huliitori, neascultători de părinți, nemulțamitori necuraji, fără dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrânați, nelubitori de bine, obrăznici, îngâmfați, iubitori de desfătări, mai mult ca iubitori pe Dzeu". (Tim. II. 3.1—5.

Iată cuvinte spuse de un înțelept al vremii, inspirat de Duhul Sfânt, cuvinte cari se potrivesc zilelor de astăzi poate mai bine ca oricând. Așa era poporul evreiesc stricat cu sufletul. cutropit de păcate, iar Dzeu ne mai putându-le suferi nelegiuirile le-a risipit Ierusalimul, cuibul tuturor fărădelegilor, iar poporul l-a împrăștiat peste toată fața pământului.

Astăzi Dzeu nu mai risipește ziduri de cetăți, pentrucă ar trebui să le sdrobească poate pe toate, trimite însă alte pedepse, războae, lupte, boale, trudă și chin pe pământ, pentruca omul să înțeleagă că pașii lui au rătăcit și să se întoarcă la calea Domnului care singură îi poate da tihna unei vieți fericite și mulțămite.

Patimile clocotesc și astăzi, ura frământă sufletele fraților, destramă liniștea familiei, ura și pizma dărâmă tronurile, pustiește bisericele, batjocurește lucrurile sfinte, dăruite de evlavia bunilor credincioși, ura surpă societățile și așezămintele de binefacere și cultură și sădește în școale, în comune, în județe, în viața de obște germenele zavistiei, a desbinării, a ruinei și a nenorocirii. Goana după averi nemuncite face din omul creat după chipul și asemănarea lui Dzeu, animale răpitoare, asemenea fiarelor sălbatice.

Să căutăm deci iubiți creștini să ne desbărăm de toate legămintele păcatelor. Să ne luminăm cu prăznuirea zilei de astăzi. Să iertăm toate pentru înviere și să zicem „fraților" și celor ce ne urăsc pe noi. Să aducem mulțămită cucernică Mântuitorului că ne-a arătat calea fericirei celei veșnice. Să tocmim calea faptelor noastre în cărările poruncilor lui Dumnezeu, să slujim cu tot trupul și cu tot sufletul nostru lui Dumnezeu lucrând până când este ziua, căci va veni noaptea și atunci nime nu va mai putea lucra nimic pentru sine.

Astfel făcând ne vom împlini cu sfințenie datoria de creștini adevărați în viața aceasta de pe pământ, vom coborî asupra noastră și asupra familiilor noastre darurile bogate ale Duhului sfânt, se va sălășlui pe pământ pace, între oameni bunăvoire și ne vom face vrednici de măreața bucurie a învierii Domnului, vrednici de împărăția veșnicei fericiri, de care să vă învrednicească bunul Dumnezeu pe toți în vecii vecilor amin.

Dat în reședința Noastră episcopească din Cluj, la ziua învierii Domnului, anul Domnului 1923.

De totbinele voitor

Nicolae episcop.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Datini strămoșești

Ouăle de Paști

condierea, împietrirea și roșirea lor.

Nu e ținut românesc, în care datina ouălelor roșii să nu fie una din cele mai de seamă preocupări în sărbătorirea învierei Domnului.

Din legendele poporului nostru, reiese că românii fac ouă roșii de Paști, în amintirea vărsării sângelui lui Chiristos pentru iertarea păcatelor neamului omenesc și în acea a puterei Lui dumnezeești de a preface ouăle albe în roșii, când s'a ridicat din mormânt, biruind moartea.

Zilele menite de românce pentru această îndeletnicire sunt Joia mare și Sâmbăta Paștilor; sunt însă ținuturi unde se fac în Vinerea seacă și chiar Marți, în Săptămâna Patimilor, dar mai rar.

Se întrebuințează ouăle de găină, uneori și cele de pichere, și chiar cele de rață și ouăle părăsite (cele ce n'au bănuț) de gâscă, curcă, cum e în Bucovina și în Banat.

Deși legendele nu vorbesc decât de ouă roșii, românii fac de Paști nu numai ouă roșii, ci și de alte culori: galben, verde, albastru și negru.

O deosebită măestrie pun românce noastre în încondeierea ouălelor, mai ales în ținuturile de la munte. Sunt vestite ouăle încondeiate care se fac în jud. Argeș, Dâmbovița și mai cu seamă cele din Bran (jud. Făgăraș), cu desenuri care simbolizează viața plugarului, credințe mistice moștenite din strămoși, plante, etc.

Încondeierile se fac cu feleștent numit pe alocuri și motoc, alcătuit dintr'un băț de lemn, înfășurat la un capăt cu câlți.

Tot la acel capăt se află un cioc cilindric subțire, ca un vârf de pai și găurit în întregime pe dinăuntru.

Ciocul se face din alamă, având trecut la mijloc un fir de păr porc, ca să poată scrie.

Capătul cu câlți și cu ciocul se moaie în ceară de roiu, topită într'un ciob, iar peste ceară se pun cărbuni de teiu pisați ca să capete coloare negricioasă și apoi se fac cu condeiul pe ouă diferite desenuri, purtând nume după lucrurile pe care le reprezintă.

Cel dintâi se încondeiază **fierul plugului**, ca semn că e cea dintâi unealtă pe care o pune plugarul în brazdă primăvara.

Ouăle încondeiate se numesc după ținuturi **și scrise picate împiestrite** (Brașov), **sau muncite.**

Impiestriturile cele mai răspândite afară de **fierul plugului** mai sunt: **puii** sau **picăturile, brâul, crucea Paștilor, crucea românească** în forma unei cruci simple, **crucea rusească,** în forma crucei dar având la fiecare capăt încă o cruce, **desagii popii, vârteiniță** în două feluri: cu roată și colac, **suveica, furca de tors, scara, grebla, roata carului, floarea Paștilor, cinboțica cucului, frunza stejarului, cercelui Doamnei, ruja, garoafa, ghiocelul, magheranul, fluturul, albina, peștele, berbecele, coarnele berbecului, unghia caprei, racul, larba găștei, casa ciobanului, fluerul, pălăria** etc.

Unul din cele mai frumoase împiestriturl e **calea rătăcitilor,** care ar reprezenta după legendă, că rătăcirea unei sărmane femei într o pădure.

Fiecare ou după ce **s'a picat** sau **împiestrit** cu ceară, se pune deoparte să se răcească ceara și numai apoi se pun în coloare voită.

Ouăle **muncite sau năcăjite** se deosebesc de cele picate și împiestrite fiindcă pe când primele au numai două culori cea a câmpului și a picăturii, cele muncite au mai multe feluri: albă, galbenă, albastră, verde, neagră, etc.

De obicelu ouăle muncite sunt mai mult nefierte decât fierte, ele se trec pe rând dintr'o coloare în alta, împiestrindu-se cu toate colorile până ce se ajunge la coloarea din urmă, care reprezintă câmpul.

Acest soi de ouă nu se prea mănâncă ci se fac și se țin mai mult de frumusețe.

Ouăle boite în o singură coloare se numesc și merișoare.

Roșelele se fac din lemn de ouă (băcan). Ouăle se fierb în apa din oala cu roșele plămădită de Vineri seara, apoi se scot și se pun într'un vas cu pe in cu care se șterg; pentru a le da luciri se întrebuințează slănină.

In loc de lemn de ouă, țăranele mai folosesc foile de ceapă care dau oului coloarea galbenă; termenul technic popular e galbinele.

Tot coloarea galbenă se mai capătă din scoarța de păduret, laptele cânelui, drobiță, romaniță țâța vacii etc.

Pentru roșele se întrebuințează la țară sovârful, scoarță de arin roșu, pojarnița, despre care se crede că e stropită cu sângele Domnului.

Coloarea verde se capătă din dediței și brânduș; în Moldova se întrebuințează floarea soarelui.

Culoarea albastră din sămânță de floarea soarelui, iar cea neagră din școarță de arin negru, coajă de nuc fierte în apă și împietrite cu piatră acră sau huște de borș.

In unele sate din Jud. Vlașca e datina de a se duce în Joia mare la biserică ouă roșii, cari au fost făcute de Miercuri. Aceste ouă se lasă în biserică până în ziua de Paști, apoi se păstrează ani de-arândul cu credința că nu se strică niciodată.

Sunt săteni cari cred că dacă îngroapă aceste ouă la hotarelunei moșii n'o bate piatra niciodată, credință asemănătoare cu a Românilor din Macedonia cari pun sub streșina casei — sub streahă cum zic ei — o pirostie pe dos, iar deasupra acesteia, un ou roșu din (Joia paștilor), pentru a scăpa țarinele de furtună.

Fetele și femeile din Bucovina strâng ouă roșii de pichire, cu care au ciocnit, în sărbătorile Paștelui și le întrebuințează apoi în cursul anului împotriva mușcăturii de șarpe și la farmece de dragoste.

Mai e credința că atunci când nu se vor mai face ouă roșii va birui Necurătul și va fi sfârșitul lumei.

Românii din Munții Apuseni au în privința aceasta legenda următoare:

Dușmanul lui Dumnezeu Antecrist, tovarăș cu diavolul, ar avea de ros un lanț mare și când l'ar găti de ros s'ar potopi lumea. — Și el tot roade până'n ziua de Paști, când îi dă mai gata.

Dar atunci umblă copii cu ouă roșii și el se uită la ei și-și uită de muncă. In clipa aceia, lanțul se îngroașă și lumea scapă un an de potop. Când însă oamenii n'or mai înroși ouă la Paști și lumea se va potopi.

Ay

In noaptea Invierii

Răsfățat de mititel, crescut ca o floare de seară, în aerul moleșitor al desmerdărilor de fiecare clipă, Artur Codrescu rămăsese, la vârsta când omul intră tăiș în lupta vieții, același copil șubred, nestiutor de ce-i pe lume, scutit de orice griji, ferit de orice atingere cu adevărul.

...„Să nu răcească îngerașul mamei"... „să nu învețe așa mult, că slavă Domnului, o să aibă cu ce trăi"... „să nu-l depărtăm de lângă noi, că atâta avem".

Și n'a răcit băiatul, nici carte multă n'a învățat, nici de părinți nu s'a despărțit. Până la paisprezece ani a fost „preparat" de Fräulein Wilma, a purtat pantalonași scurți de catifea, plete blonde buclate, și în creștet un moț înodat cu o panglicuță roșie, ca să nu-l dioache lumea, că era frumos, ca o fetiță: Ochi mari albaștri, cu gene lungi răsfrânte, și o gură mică, mică, și un obraz de o frăgezime și de o albeață... în sfârșit cadră, nu altceva.

Și Codreștii erau oameni veseli și foarte primitori. Casa lor dela țară, casa fericiților, cum ziceau prietenii, era un vechiu palat domnesc, care păstra, împreună cu măreața simplitate a liniilor și larga ospitalitate a vremurilor străbune.

„Fericiți oameni Codrești!" ziceau toți cei cari cunoșteau casa și viața lor.

Într'o dimineață, era așa pe-aproape de Paști, au plecat amândoi să vadă o moșie, pe care vroiau s'o cumpere pentru Artur al lor — împlinea băiatul, peste o lună, două-zeci-și-unu de ani, și-i pregăteau o mică surpriză de ziua lui. Sileau să isprăvească repede, ca să și intre în stăpânire, să poată pune toate la cale, grădină, casă, gospodărie... plănuiau să rostuească lucrurile în taină, și, când or veni colo cu băiatul, să-i zică: „Iacă, Arturaș dragă, aicea tu ești stăpân, — noi suntem musafirii tăi"... Și să fie masă întinsă și slugi pregătite, și să înceapă a curge lume, și să se aștearnă pe chef și pe veselie, și toți, ciocnind paharele, să închine în sănătatea lui, de ziua lui, în casa lui, ca toată viața să-i meargă în plin.

— E cam rău drumu' pe coastă, zice Voicu de pe capră strângând hățurile. Oare n'ar fi mai bine să dăm pe la Negreni?

— Mână înainte! răteză scurt boeru', pe care nu trebuia să-l facă cineva să spue de două ori o vorbă.

Când a ajuns la Cruce, caii s'au speriat de o ruptură de mal, și și-au făcut vânt. Roțile din stânga au scăpătat în râpă. Doar un țipăt sfâșietor a tăiat văzduhul, și'n groaznica prăpăstuire, cai, trăsură, oameni... nu s'a mai știut ce-i.

Bietul Artur, doi ani a fost ca nebun; plângea, spunea vorbe fără șir, se încrunta la lume, și nu-și mai bucla părul, frumosul lui păr blond cu luciri de aur. — Epitropul avea un prieten bun, prietenul avea o fată drăguță, și foarte modestă, că erau oameni săraci. S'a făcut ușor casa. De ținut a fost mai greu. Fata cea modestă, cum a dat de avere, n'a mai fost de loc modestă. Lipsa de griji, bunătatea fără margini a bărbatului, huzurul și luxul nesocotit au făcut-o să ia câmpii, — și i-a luat împreună c'un odor de „prieten", care-a reîntegrat-o în vechea ei sărăcie.

Artur a desfăcut casa dela oraș, cuibul atâtor petreceri, de cari acum își aducea aminte cu rușine și cu scârbă, — și s'a închis iar în tăcutul lui palat de pe malul Sirețului. Îi erau urâți oamenii, toate-i erau urâte, — și, ca liliecii noaptea, așa zburau, în negre fulgerări, prin bietul lui suflet gânduri de sinucidere. La urma urmei, ce înțelegea el din viață? La ce mai făcea degeaba umbră pământului? Și simțea tot mai lămurit netrebnicia vieții lui.

Nu mai credea în nimic. Evlavios nu fusese niciodată — și durerile sunt ca vijeliile: întețesc flăcările mari — pe cele mici le sting. Prea multe suferințe, și prea nemeritate. De ce?... Și mintea lui fragedă se lovea de întrebarea asta, ca de strășnicia celei mai mari nedreptăți ce s'a văzut vr'odată. — De câtva timp nu mai putea dormi. Cât aștepea o clipă, același vis urât îl cățăra pe povârnișul aceleiași stânci colțuroase, — și el par'că da să se urce, să scape sus, la lumină, și nu putea, îl sângerau mâinele și genunchii, simțea că-l dor și-l ard ca jarul muchile stâncii, și tremura de groază când se uita în bezna prăpastiei de sub picioarele lui, și da să strige, și nu putea. — Se scula în friguri, și începea iar să se plimbe prin casă, întrebându-se mereu: De ce?... De ce?.

Și'atâta lumea care-l crede fericit!

. . . . . .

Când vine seara, seara cea înnorată și fără pic de stea, umbra ei posomorâtă îmbracă toate formele în nu știu ce veșmânt ilioros, și le vrăjește în rău, că chiar lucrurile frumoase și prietene omului se prefac de-odată în vrăjmași cari-l pândesc, în moștri cari aleargă după el să-l omoare. Sulfetul lui Artur, înecat în întuneric, era o lume de spaime. Toate gândurile lui erau îmbrăcate în haina cea înfricoșată a desnădejdii.

„Cât o fi ceasul?... Și zimbi singur de ideia asta ciudată a lui de a mai căuta să știe câte ceasuri sunt — el, care nu mai avea nici un ceas de trăit! Revolverul încărcat așteaptă pe marginea biroului. Lumina dela lampă punea o sclipire stranie pe țeava de oțel — ai fi zis privirea unui diavol care-l chema. Se uită o clipă în oglindă și se văzu mort, întins pe masă, cu mâinile pe piept.

Cum de s'a pomenit în biserică?... E în strană, și în mâna dreaptă ține o lumânare aprinsă. Gânditor stă cu bărbia sprijinită în mâna stângă și caută să-și aducă aminte, să-și dea seamă de ce s'a întâmplat cu el. Biserica e ticsită de lume — cojoace albe, cămăși înflorite — bărbații mai către altar, femeile mai în fund; și toți cu lumânările aprinse, toată biserica plină de lumină și de cântece înălțătoare:

„Hristos a înviat din morți
Cu moarte pre moarte călcând,
Și celor din mormânt
Viață dăruindu-le..."

Cine l-a adus pe el aici? Se întreabă nedumerit, se întreabă mereu — deastădată cu un sentiment de recunoștință, — înduioșat, rugător, aproape fericit... Chemarea cea dulce și stăruitoare a clopotelor, ea l-a adus. De ce sună clopotele așa de frumos în noaptea Învierii? Par'că toată primăvara de afară se pătrunde și răsună de sunetul lor. Par'că toate florile pomilor înfloriți, atinse de sfințenia ceasului aceluia, se prefac în clopoței de argint și cântă și ele în noaptea de Paști slava marelui iubitor de oameni, care a pătimit și s'a jertfit pentru mântuirea noastră.

„Hristos a înviat!" vestea preotul din ușa altarului — și credința norodului, cu adânc freamăt de glasuri, ca din adânc de vremi, îi răspundea: „Adevărat a înviat!". Și zicea și Artur încet: „Adevărat a înviat".

Treptat se luminau toate în sufletul lui. O ființă nouă se deștepta în el, cu înțelesul deplin al vieții, cu puterea de îndurare și de iubire ce izvorăște din taina cea mare a durerii. Acum se simțea un om — era un om.

Și când la ieșirea din biserică, l-au întâmpinat sătenii cu: Hristos a înviat!", s'a uitat la ei cu dragoste de frate, și parc'atunci îi vedea întâi, și din toată inima lui renăscută, deschisă ca o floare la sărutarea primăverii, le-a răspuns: „Adevărat a înviat"!

(Dreptate)

Al. Vlahuță

Răstignitul

O coamă de munte sterp și scobit de văgăuni. Deasupra un cer întunecat pe care aleargă într'o învolburare de apocalips nori negri și vineți, cu forme ciudate și schimbătoare. O lumină palidă, funerară. Printre nori, în repezi și scurte deschestări, țâșnește violent o rază de soare, alunecând abia pe întinderea înnourată.

In fund, sus pe coamă, o cruce care pare uriașă, se profilează jumătate pe cer. Neagră ea nu s'ar desprinde pe fondul închis al cerului, dacă răstignit pe brațele ei trupul alb al lui Christ nu i-ar însemna locul. In cadrul acesta întunecat albeața trupului răstignit a adunat parcă toată lumina. Capul se apleacă ușor spre umăr. Chipul palid, cu ochii acoperiți de pleoape, e divinizat de suferință. Durerea n'a stricat armonia liniilor. Și totuși de pe fața aceasta care nu e chinuită, se desprinde o suferință adâncă, nemărginită. Buzele nu sunt crispate, mușchii n'au încordarea durerii. Dar din nemișcarea liniilor, suferința iese vorâște mai impresionantă, mai puternică. Deasupra frunței, ca s'a urzit într'un nimb divin....

Tabloul este opera unui pictor al cărui nume nu-l reținu. Artistul izbutise să prindă suferința Omului-Dumnezeu. Ridicarea omului, prin suferință, până la dumnezeire, adică la bunătate, la adevăr și la frumos.

Acesta este simbolul creștin.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Duminecă, matineu: „Bajadera". A 14-oră. Odette—Kolbay, Radjami—Réthely, Mariette—Somogyi, Napoleon—Ekecs, Filip—Izsó, Pimprinette—Leővey. Prețuri obicinuite. Seria biletelor. No. 326.

Duminecă seara: „Ripp Van Winkle". Operettă cu distribuția nouă a rolurilor. Cu concursul D-nei Lili V. Hegyi. Prețuri de premieră. Abonament șters. Seria biletelor 327.

Duminecă noaptea: „Contele de Monte CHristo". Prețuri obicinuite. Seria biletelor 328.

Luni, matineu: „Christos". Prețuri reduse. Seria biletelor No. 329.

Luni seara: „Bajadera". A 15 oră. Odette—Kolbay, Radjami—Virágh, Mariette—Neményi, Napoleon—Berky, Filip—Leővy, Pimprinette—Izsó. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seteria bilelor 330.

Mai multă iubire

Zi de înălțare sufletească și de mare nădejde e ziua în care creștinătatea sărbătorește învierea lui Christos.

Toți ne înălțăm în această zi cugetul până la sacrificiul sublim făcut de Fiul omului, inspirat de harul divin pentru răscumpărarea păcatelor unei omeniri roase de slăbiciuni.

Cu toții trăim fericirea de a ne apropia de ținta înălțătoare și tainică, marea taină a credinței pentrucă în învierea Celui Răstignit vedem însăși chezășia făgăduinței divine de a ne ușura greutățile și a alina durerile vieței pământești.

Creștinătatea adoră în Isus Christos jertfa Aceluia care a încercat să întoarcă pe oamenii din calea rătăcirii, pe Vestitorul unei lumi mai bune unde vrajba e gonită de înfrățire, de unde ura e gonită de bunătate și de îngăduință, Vestitorul unei lumi în care iubirea să fie leacul tuturor dureroaselor și omorătoarelor răni ale sufletului.

De pe munțele de lângă lacul Tiberiadei, învățătorul din Nazareth a împărtășit oamenilor ideia nouă necunoscută încă până la el, a iubirei de oameni.

In locul iubirei mărginite și egoiste a legei vechi, care cere drept răsplată „dinte pentru dinte și ochiu pentru ochiu". cuvântul Lui a propovăduit iubirea pentru toți chiar pentru dușmani și în deosebi pentru ei.

Iubiți-vă unii pe alții! Iubește pe aproapele tău mai mult de cât pe tine însuți a zis Mântuitorul și strălucirea învățăturii Lui străbate până astăzi întunerecul șovăelei și rătăcirea oamenilor.

Sămânța iubirei aruncată de El în nopțile e suprema nădejde a mântuirei, ea e singura cale prin care umanitatea întreagă se curăță de păcatele moștenite, se face vrednică de menirea ei pe pământ, de a răspândi cât mai multă lumină în cugete și de a împuțina pe cât cu putință numărul acelora, care suferă ca victime ale unei soarte nedrepte.

Zadarnic se înmulțesc doctrinele, dogmele, planurile de reformă socială. Numai aceia va izbândi care va încorpora în ea, integrând-o suprema lege a iubirei.

Iar pentru a da omenirii această neasemuit de frumoasă credință în iubirea aproapelui, Isus Christos a urcat Calvarul cu crucea pe umăr, și cu cuvântul iertărei supreme a înălțat spre cer ochii în cari se oglindea însuși principiul binelui.

Răstignirea Lui e simbolul jertfei la care orice creștin trebuie să fie în totdeauna gata; învierea Lui e simbolul nădejdei în răsplata care nu întârzie, pentru cel care crede în viață, deci în Divinitate.

In vălmășagul aprig al vieței, oamenii uităm și cuvintele și jertfa supremă a lui Christos.

Dar an cu an sărbătorirea Invierei divinului crucificat, vine să ni-le amintească.

Această aducere aminte e cu atât mai prețioasă astăzi, cu cât trăim într'o vreme de mânie și de ură, de patimi și de sfâșieri, de atâtare continuă la vrăjmășia neamurilor. Acum mai mult de cât oricând să urmăm deci pilda Mântuitorului și stăpânindu-ne patima și poftele egoiste, să ne înălțăm sufletele până la Crezul lui, predicând: Mai multă iubire!

ISUS

Ai fost un om s'ai pătimit ca dân-
(sul...
Un Dumnezeu — cum te credeau
(părinții —
Plutește 'n veci de-asupra sufe-
(rinții:
El nu ne poate înțelege plânsul.
Pe Dumnezeu, de l-am vedea în
(cuie,
Cu pieptul plin de lănci, cu chipul
(supt,
Am spune că-i un joc, dar jertfă
(nu e:
El din ființa lui nimic n'a rupt.

Dar Tu ai sângerat pe negre căi,
Subt umilinți ce nu le știe cerul;
Tu ai gemut, când te pătrunse fie-
(rul,
De-au tremurat și ucigași tăi.

Și ochii tăi cei blânzi se înnoptară,
Și gura ta s'a 'nvinețit de chin,
Și duhul tău, ce nu putea să moară,
A smuls din trup suspin după sus-
(pin...

Un om, un om, prin patimile tale!
Și, totuși, cât de sus, lumina mea,
Te-a înălțat răbdarea sfântă-a ta!
De mila ta, la glasul tău de jale,
Să se deștepte morți de mii de
(vremi
Și'adâncul lumii să se înfioare,
Iar Tu — să ai privirea iertătoare,
Un om să fii — și tot să nu bles-
(temi!...

Cum au putut să stee laolaltă
Atâta chin și'atâta bunătate?
Se răstăcește mintea și nu poate
Să te urmeze 'n lumea ta înaltă...

At nostru ești: al celor slabi și
gol —
Pământ îți-e trupul și 'n pământ
(s'ascunde,
Dar umbra ta rămase printre noi
Și inima-mi te simte orișiunde:

De sufletul ce-a întâlnit mizerii
Și cu obolul său le-a vindecat,
Te-apropii lin, prin negura tăcerii,
Și strângi în taină mâna care-a
(dat!

Apostolului răsplătit cu ură,
Tu-i spui: Mergi, nu ești singur în
(durere!
Și gura ți-o 'nfrățești cu sfânta gură
Ce-a semănat nădejdi și mângâie-
(re;

De cel ce geme, neputând să moa-
(ră,
Apropii cupa liniștii de veci,
Mereu sporește-a inimii comoară
Și drum de zâmbet lași pe unde
(treci...

'Al nostru ești! Ce ochiu văzu vr'o
(dată
Că te-ai suit la cer, purtat de nori?
Ce gând nebun svârli această pată
Pe cel mai mare dintre visători?

Nu, nu! Ale Golgotei reci piroane
Nu te-au lipit atât de strâns pe
(lemn,
Cât te-a legat de-acest pământ ne
(demn
Nemărginirea rănilor umane.

Atâta timp, cât lutul n'o să crească
Copil asemeni chipului tău sfânt;
Atâta timp, cât liniștea cerească
Nu se coboară 'n inimi pe pământ;

Cât timp nu vezi aieve tot ce sea
meni,
Și ochii toți de plâns n'or fi de-
(șerți, —
Atât de mult Tu, cel născut din
oameni,
Va trebui să mângâi și să ierți.;

Atât de mult vei auzi jelire
Și rana ta va sângera mereu —
Imblânzitor de oameni prin iubire,
Tu ți-ai ales destinul cel mai greu!

...Dar, când vei smulge 'ntreaga
(omenire
Din somnul lung al greului răbdat,
Când nu va fi nici chin, nici rătă-
(cire,
Atunce Tu zâmbi-vei împăcat;

Atunce numai îngerul hodinii
Va coborî subt ochiu-ți înțelept;
Iți va culege de pe frunte spinii
Și-ți va închide rănile din piept.

INVIEREA

Intâmplarea pe care vreau s'o povestesc nu s'a petrecut decât în 1917... Din noaptea aceia au curs cinci ani, — și cu toate acestea am impresia că de atunci e grozav de mult: parcă, eșind dintr'o negură, am mers în scădere, am îmbătrânit.

Petreceam zile mohorîte la poalele munților între soldații batalionului meu. Ieșisem ca niște sălbătăciuni din gropi umede și din întunericul iernii. In ochii noștri luceau cele dintâiu raze primăvăratice, fără a izbuti să împrăștie umbrele în care încă pluteau fantomele unui vis rău. Retragerea în lungul țării, bătăliile disperate ale iernii, o jale fără nume pentru țara noastră pierdută, pentru tineretea noastră înmormântată, — toate erau otravă pentru sărmanele noastre inimi.

Când am dobândit cele câteva zile de învoire pentru sărbătorile Paștilor, ca să mă răped să-mi văd familia, nu-mi venea a crede. O să pot însfârșit să ies măcar o clipă din acest ținut al fioroasei nesiguranțe, să mă smulg din umbra gropilor!... N'o să mai joc cărți ca să'nșel așteptarea, n'o să mai înghit c'o poftă de ființă inferioară o mâncare sarbădă. N'o să mai aud pulsând tunul supt cerul mohorît. N'o să mai văd în jurumi schelete de păduri bombardate... N'o să mai văd tovarăși zdrobiți în sânge. N'o să mai simt înainte-mi întâmplarea, țintindu-mă cu ochi verzi și nesiguri... O să scap câteva zile! Voiu coborî în țară! Voiu vedea câmpiile, satele livezile înflorite, — și oamenii în straiul cel vechiu al păcii.

Iți poți închipui cu ce figură de bucurie nestăpânită am plecat. Mai ales că mă putusem îmbarca, printr'o fericită întâmplare, într'o camionetă ușoară, alăturea de un șofeur negru și unsuros. Șofeurul acesta trebuia să mă treacă Siretul și, fugind ca o nălucă pe drumuri alburii, să se oprească și să mă depue în depărtatul și liniștitul meu orășel.

M'am învălit în manta, în pelerină și'n pătură: mi-am tras adânc căciula pe ochi. Camioneta s'a smuncit din loc și'n zbârnâitul, în hârâiala, în feluritele bătăi și zgomote ale motorului, am început a fugi către văi, spre aburii depărtărilor. Era într'o zi liniștită și blândă, în Sâmbăta Patimilor.

Imi făceam socoteala când am pornit, câți kilometri face mașina pe oră, când puteam ajunge.

„Chirilovici, strigai eu întorcându-mă către șofeur; ce zici? putem ajunge până în sară?..."

In huruiala motorului, el întoarse spre mine un nas ascuțit, lung și lustruit, și mă privi cu milă:

„Phe! ce-i pentru mașina asta două sute de kilometri? Ajungem înainte de a asfinți soarele.

— Adevărat drumu-i bun și vremea-i lină. Dar poate s'avem o pană!

— Cum? se încruntă Chirilovici amenințându-mă cu nasul.

— Poate s'avem o pană..."

El zâmbi disprețuitor și făcu cu capul un gest de siguranță desăvârșită, închizând ochii și înălțând bărbia.

„De câte ori am făcut eu drumul ăsta!

— Bine, Chirilovici!" zisei eu liniștit și nespus de vesel. Și-mi făceam socoteala că asemenea șofeur vrednic merită de bunăsamă un bacșiș mai mare decât cel pe care i-l hărăzisem în gând la plecare.

Rămâneau în urmă munți, coline, colțuri de păduri înmugurite... Supt cerul limpede văzui un unghiu de cocoare. Eram iar tânăr și ferice. Văzui cel dintâi sat la dreapta într'o vâlcică, și inima începu să-mi bată în piept de plăcută tulburare...

Nu vedeam oameni însă îi simțeam acolo, între livezi și case, la soarele primăverii.

O fântână cu cumpănă. Chirilovici opri mașina.

Cu mișcări rupte ieși din locul lui, sări jos, își vârî nasul ascuțit în cutia cenușie din dosul nostru și 'ncepu a cotrobăi prin fierării, unelte, cârpe și ciovee de tot felul.

„Ce este, Chirilovici?

— Nimic, zise el râzând. Trebue să dăm nițică apă motorului. Are obiceiu de se'nfierbântă..."

C'o găleată de pânză în mână se răpezi la fântână. Se agăță de cumpănă, o afundă, scoase grăbit ciutura, își umplu găleata, veni la botul motorului, desfăcu șurubul de alamă și învăluit de aburi, turnă o viță scânteietoare de apă în rezervoriu, potolind setea mașinii. Bău și el apoi cu poftă nemaipomenită, scoase din gâtlej un fel de sunet răgușit de satisfacție, se șterse la gură cu mâna-i unsuroasă, zvârli găleata în cutia cenușie, se năpusti la locul lui, dădu drumul motorului și iar pornirăm furtunos pe șoseaua dreaptă.

Pe la toacă, desigur că sunt acasă, mă gândeam eu.

Deși Chirilovici din când în când se apleca și asculta atent un accent tainic în măruntaele motorului, nu prea mă îngrijeam. Vântul zborului îmi țiuia pe la urechi și din când în când intram în valuri călduțe de aer, mirosind a pământ jilav ș'a flori nouă.

La un șipot, într'un corn de dumbravă, mașina se opri iar. Chirilovici țâșni din locul lui și se prăpăstui asupra găleții de pânză, răscolind cioveele.

Intrebai, râzând vesel:

„Iar i-i sete?...

— Iar. Dar mi se pare că are și altele... Dar nu-i nimic. Văd eu îndată ce este..."

Cu aceleași mișcări rupte Chirilovici își adăpa mașina și bău și el restul de apă. Apoi, deschizând apărătoarea motorului, începu a-și vârî nasul ascuțit printre șuruburi și țevișoare, mirosind cu nemulțămire.

„Ce s'a întâmplat, Chirilovici?

— Nimic; pornim îndată..."

Se abătu asupra cioveelor, răscolindu-le năprasnic. Trase o chee de șuruburi și un ciocan. Se năpusti asupra motorului și prinse a desface ceva. Il auzii într'o vreme râzând încet. Răpezindu-se iar înspre un colț ascuns al camionetei, ridică în lumină un bidon de ulei mineral. Il deschise; turnă uleiu unde credea el că trebue; mormăind, începu a învârti iar șuruburi. „Gata!" strigă el apoi, răpezindu-se spre mine și cățărându-se la locul lui. Observând apoi că a lăsat în pulberea drumului bidonul, cheia și ciocanul, sări jos și le vârî cu grabă undeva. Gâfâind sosi iar lângă mine și pornirăm.

„De-acu merge!" zise el întorcând spre mine nasu-i sfredelitor și ascuțit.

Intr'adevăr, am mers. Dar pe urmă ne-am oprit iar. Mașina era cu toane și cam zmuncită — cași șofeurul ei. Nu-i era numai sete, destul de des. Avea și alte metehne. Chirilovici le cunoștea pe toate, râdea și le lecuia. Dar la un deal cam în piept, cu toate sgomotele, sfârâiturile și pocnetele la care o provoca șofeurul, mașina nu vru să asculte. Măcina în loc; nu voia să înainteze.

Atunci tovarășul meu opri motorul și se scărpină în cap. Nasul, coborându-se deveni parcă deodată trist. Incepu iar răscoală prin covee. Ciocane, pile, bucăți de fier se certau și protestau ascuțit supt mânile neprietinoase ale lui domnu Chirilovici.

După neliniște, după serioasă îngrijorare, după deznădejde, înțelesei însfârșit că trebuie să mă resemnez. De ajuns tot trebuie să ajung eu odată acasă! N'o să ajung pe la toacă, — dar o să ajung sara, ori chiar într'un târziu, noaptea. O să-i găsesc pe-ai mei la înviere. Bucuria va fi aceiași. Și la urma urmei, cu trenul tot n'ași fi ajuns în ziua aceia... Să vedem.

„Ce zici, Chirilovici? Ajungem deseară?

— Se înțelege. Nici nu mai rămâne îndoială... Imi cunosc eu motorul. Iaca, plecăm..."

Am pornit iar după o vreme. Am mers cu peripeții până la Siret. Acolo am văzut asfințind soarele la linia marilor lunci de sălcii cenușii. Apele învolburate veneau cu luciri de sânge la cotul podului de fier. Și'n răcoarea serii, dincolo de pod, într'o văgăună, la o margine de sat, ne oprirăm din nou.

Mașina rămase mută. Cu toate ciocănirile și îndemnurile tovarășului meu, ultimele-i semne de viață se stânseră. Intepeni, rece și îndărătnică. Chirilovici, asudat, mai negru și mai unsuros, zădarnic îi da târcoale lungindu-și nasul pe la toate încheieturile ei.

„Nu merge, declară el, biruit; trebue să-i desfac ventilurile și volantul...

—Atunci cum facem?

— Deocamdată nu facem nimic. Stăm pe loc. Ne trebue lumină.

— Ei?

— Ei, lampa, cu carbid n'o am. In grabă, am uitat-o... Trebue s'așteptăm ziua... Mi s'a mai întâmplat mie așaceva... Cunosc eu dihania asta..."

Disprețul lui Chirilovici pentru ciudata lui tovarășă nu-mi folosea la nimic. Liniștit deplin, mă întorsei de către ei și privii în juru-mi.

Marginea de sat se întindea tăcută supt apăsarea întunericului. Ziua, recunoscusem toate locurile pe unde trecusem. Acuma deodată mă simții rătăcit într'un loc nedeslușit și străin. Unde mă aflam?

Făcui câțiva pași spre grămădirea neagră și fără lumină a unei case. Ajunsei lângă dărâmăturile unui gard. Mă oprii. Așteptam lătratul cânelui. Nu se simți însă nicio mișcare; n'auzii nici-un sunet.

Cu toate acestea cineva aștepta în umbră, în sara fără lună. Un glas gros tresări aproape de mine:

„Vi s'a stricat mașina?"

O matahală neagră se urni o clipă: apoi încremeni iar pe loc.

„Unde suntem aici? întrebai eu. Ce sat e acesta?...

— Aici e'n Cornățel... îmi răspunse glasul cel gros.

— Cornățel? Am mai fost eu pe-aici. Unde-ași putea găzdui până mâine dimineață?

— Dă? eu știu? De găsit, cred că s'a putea găsi... Da noi o ducem cam greu în toate prăvințile... Am avut aicea, la noi, armată, — ș'un spital... Acu s'au dus.., A trebuit să-i hrănim, să le dăm de toate, ca la o vreme de războiu ca asta... Vitele ni le-a luat la rechiziție, altele le-a tăiat pentru hrană... Ce să faci?.., Acu o ducem greu cu gazu... Nu ne trimete stăpânirea gaz..,

— Ați avut armată și spital?

— Da. Am avut..."

Omul se mișcă din umbra lui spre mine. Il auzii oftând.

„V'ași primi și la mine... vorbi el încet, c'o intonație care mi se păru tristă; da n'are cine vă sta înainte, n'are cine vă îngriji... Mi-au murit și copilele și femeia..,"

Eu tăcui. Incepeam să înțeleg.

„Au murit de boala asta, care s'a iscat acuma... urmă omul; de tifosu ista care a venit cu războiul..,

— De-aceia ați avut aici spital?

— De-aceia. Au murit săracii soldați pe-un cap... Au venit slabi și năcăjiți — și s'au prăpădit... Pe urmă au prins a cădea și dintre noi.., S'au murit toată iarna... Care cădea, nu se mai scula.., Ași putea spune c'a murit mai tot satul.., Puținței au mai rămas.., Dar n'au murit numai la noi. Au murit și'n Florești, și'n Iurcani, în toate părțile... Au rămas gospodăriile pustii.., Au rămas și copii singuri... A trecut peste noi focul și prăpădul. Asta a venit ca o pedeapsă a lui Dumnezeu... Părintele a lărgit țintirimul, și tot nu mai încap..."

In întunericul nopții de primăvară, în adânca tăcere care ne împresura, când omul tăcu, — deodată mă simții înfășurat într'o manta de ghiață. Deodată îmi pătrunse până în fundul sufletului pustiul satului din juru-mi. Fără voie, șovăii îndărăt, spre mașina moartă.

Omul trecu pe lângă mine, nehotărât, greoiu, cu opincile fâșâind prin grunzurii drumului.

„Eu mă duc la biserică... vorbi el. Dar dumneavoastră întrebați... Poate găsiți în altă parte..,"

Mă retrăsei spre mașină. Chirilovici plecase. Se dusese desigur să-și caute un adăpost pentru noapte. Până la ziuă, fără îndoială, nu putea face nimic.

Mă urcai la locul meu, mă învălii în pelerină și'n pătură. Cu sufletul greu, apăsat de negură, fără gânduri, mă cufundai ca'ntr'o toropeală. Din când în când venea către mine din noaptea ce mă'mpresura un susur slab, abia simțit. — Un zbor de umbre se strecură într'o vreme prin văzduh... Ridicai ochii spre stele. Luceau în locurile lor veșnice, clipind în depărtări profunde, ca flăcărui neadormite, ca grăunțe de aur, ca vârfuri de aci de argint, ca prundișuri abia zărite de pietre rare... Rămăsei cu ochii ațintiți asupra găinușei, pe care de mult, în copilărie, la stâna din Muncel, mi-a arătat-o, dintre oi și miei, tot într'o sară de Martie, moș-Nastase, baciul nostru...

Și'n mine se grămădeau parcă lacrimile desnădejdii fără nume... Acolo, supt munte, în umezeala șanțurilor, în negura crudelor așteptări, supt tunuri și mitraliere, noi nu eram cei mai nefericiți. Zăbranicul cel negru al dezolării plutea pretutindeni, în aceste ceasuri de apocalips...

Clopotul bisericii nevăzute sună de câteva ori în noaptea pustie. Se opri un timp, — apoi iar trimise peste sat și'n câmpiile tăcute vibrarea-i melodioasă.

Mă coborâi din locul meu și intrai pe ulițele satului, urmându-i chemarea. Am rătăcit așa un timp fără să găsesc locașul unde preotul își aștepta cei din urmă credincioși. Am simțit numai într'un târziu că trec pe lângă țintirim, — pe lângă cruci și morminte nouă, nenumărate cruci și nenumărate morminte nouă.

Apoi m'am întors. Ș'atunci, auzind iar clopotul melodios, am găsit drumul bisericii, ș'am văzut dintr'acolo venind făclii tremurătoare prin noaptea liniștită de primăvară. Se împrăștiau pe hudițele satului, apăreau și iar dispăreau. Nu zăream umbrele care le purtau. Dar tresării deodată cu mirare, căci auzii glas. Mă oprii. Și'ntr'o vreme, la lumina slabă a făcliilor, deslușii trei fete cu bondițe albe, cu capetele goale strâns pieptănate în cunună... Indată după ele trecură doi flăcăuași cu ițari, cu cămăși încrețite... Ciubotele lor mari sunau pe cărările uscate, și făcliile luminau întrerupt și fantastic colțuri negre de case și ogrăzi pustii... După ce se depărtară de mine îi auzii râzând. Glasurile curate ale fetelor pătrunseră multă vreme prin noapte ca un sfat de paseri nepăsătoare. Și râsul lor,, ca un huruit cristalin, parcă tot adia și după ce se întinse tăcerea și stelele făcliilor dispărură...

Atunci îmi ridicai iar ochii spre celelalte stele, veșnice, și pornii domol și mai liniștit spre îndărătnica tovarășă a lui Chirilovici.

(Ți-aduci aminte)

MIHAIL SADOVEANU

SACI, MUSAMELE
Cumparare, ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II, Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 215

Prin Spania pitorească

Săptămâna Paştelui în „Sierra de Francia"

Sequeros, Mugarraz, la Alberca, San Martin del Castanar, sunt etapele unei fermecătoare excursii, ce se poate uşor întreprinde când ai puţin timp liber la îndemână.

O veche diligenţă te conduce dela staţia San Esteban la Sequeros; de aci, drumul ne mai fiind bun pentru vechicule, eşti nevoit să recurgi la vestitul catâr spaniol, credinciosul tovarăş al călătorilor pe munţi.

O privelişte minunată se oferă privirilor părăsind Sequeros; buchetele de aur ale plantagenelor se amestecă armonios cu rozele delicate ale piersecilor în floare, cu petele de zăpadă ale migdalilor înfloriţi, şi aceste tonuri vesele se ridică pe fondul violaceu al muntelui, încoronat de un cer încărcat de nori greoi.

Coborând spre Mugarraz, vederea se întinde în depărtare spre povârnişurile dărăpănate ale ţărei Batulcaşilor şi spre ţinuturile şi mai sălbatece încă ale Hnarzilor.

Din mijlocul acestui ocean de valuri smălţuite, răsare creasta care domină satul San Martin del Castenar.

La Mugarraz — continuă dl Gervais Courtellemont după ale cărui note publicate în „L'Illustration" extragem aceste rânduri — am surpriza să fiu aşteptat. Comitetul turismului a prevenit alcadul şi notabilii au pregătit vinul cinstirei.

Sunt cu toţii în piaţă, amestecaţi cu numeroşi săteni cari se plimbă de colo până colo, căci astăzi este Vinerea sfântă şi s'au ţinut mari slujbe la biserică.

Azi mai rămâne, dar ziua înaintează şi trebuie să ajung pentru noapte la Alberca. Cu neputinţă să mai întârzii sau să scobor de pe catâr.

— Nu face nimic, îmi spune cineva. Tot trebuie să beţi un pahar de vin cu noi, chiar de pe şea. Şi îndată mi se prezintă un pahar de vin bun roşu din munte şi felii de portocală şi zahăr.

Alcadul, întinzându-mi paharul îmi spune: „Domnule, vinul acesta e din ţara d-voastră. Chiar ducele de Bourgogne a dăruit odinioară strămoşilor noştri viţele cari acopere astăzi dealurile noastre, şi amintirea acestor amici din Franţa, în acest munte care le poartă numele nu s'a şters niciodată din inimele noastre".

„Aşa s'a întâmplat, în veacul al unsprezecelea, pe timpul când ducele de Bourgogne, dăduse pe fiica sa după regele nostru; din căsătoria lor se născu un fiu, din care se trag, după cum ştiţi regii Castiliei şi ai Leonului."

Şi într'adevăr, gentilomii din Burgundia şi seniorii din Castilia se războiau pe vremea aceia împreună în munţii aceştia, împotriva Maurilor...

Încă un mic pahar şi la drum.

La Alberca, noaptea se pogorâse, când am pătruns în strâmtele străduţe ale satului, căutându-mi straia casă ce mi-a servit de locuinţă.

O scară strâmtă, cu treptele la depărtare neobişnuită una de alta, la fel cu cele din casele arabe, îngăduie suişul la primul etaj, unde se deschide mai întâi o bucătărie: o mare odaie în felul vetrelor antice, un trunchi întreg de copac, arde pe podeaua boltită; fumul iese printr'o largă despicătură a coperişului. Pe părete sunt atârnate vase vechi de aramă şi lămpi mici de formă arhaică, cu fitilul muiat în ulei.

Un ciobănaş, într'un costum fantasmagoric făcut din bucăţi şi bucăţele de catifea albastră şi galbenă, de piele şi de postav vechi îşi priveşte sora care prepară supa, supă vai, de post, de sfânta Vineri: ceapă, ulei şi peşte.

Suntem nevoiţi, o sfântă Vineri! să mâncăm şi noi acelaşi supă. Căci până Duminecă e oprit să ne atingem de altceva; şi vai, o nouă tentatie a sfântului Antoniu! Ochii noştri trebuie să se resemneze a privi cu mult jind la cămara gazdei, încărcată cu metri cubi de jamboane şi alte bunătăţi.

O zi însă trece repede la Alberca unde totul e curios, fermecător, pitoresc, de nu ştii unde să-ţi mai pui ochiul.

Dar trebuie să ne întoarcem şi la Mugarraz, unde costumele, dacă sunt mai puţin arhaice sunt mai variate şi mai interesante pentru cercetările noastre.

Regiunea dintre cele două localităţi este însă aproape cu totul lipsită de căi de comunicaţie şi desmoştenită din toate punctele de vedere. Pretutindeni impresia de sărăcie, de mizerie sordidă, de neagră viaţă. Dar locuitorii par a se fi resemnat. Stând greceşte la taifas au aerul a fi mulţumiţi că pacea domneşte asupră-le de mai bine de un secol.

Găsim Mugarraz în plină sărbătoare a Paştelui. Clopotele sună din toate puterile; toate ţărancile au îmbrăcat cele mai frumoase haine ale lor şi atâtea culori, atâtea bijuterii, cari scânteiază la soare, sunt o adevărată încântare pentru ochi. O pronunţată înfăţişare de mândrie înobilează figurile femeilor; ale bărbaţilor sunt aspre şi scrutătoare.

Exact vechii castiliani, cu figurile de asceţi, sub ale lor „sombreros" de catifea neagră, înfăşuraţi cu noblese în lungile „capas" de postav închis, cu ghete înalte, uscaţi şi bronzaţi.

Astăzi în casa ospitalieră unde pot admira costumele minunate ale câtorva tinere fete, o bătrână prepară într'o piuliţă de bronz, care face un sgomot fără seamăn, „alakhonul", mâncarea locală şi tradiţională, vestigiu dela mauri, amestec de nucă pisată, de miez de pâine şi miere, peste care s'a presărat puţin piper.

Acest piper îmi aminteşte de un amănunt din „O mie şi una de nopţi", amănunt ce pe vremea aceia nu părea neverosimul. E vorba de faimoasa prăjitură cu cremă din povestea arabă, prăjitură „în care micul bucătar, uitase să pună piper" negligenţă ce i-a atras arestarea,

Nici un cetitor al poveştilor arabe n'ar fi putut crede că piperul este un condiment aşa de important în coletăria orientală şi eu însumi am trebuit să viu aici pentru a mă convinge.

Excursiunea am terminat-o la Sevila, pe care am găsit-o în epoca „Feriei" când costumele tradiţionale revin în onoare pentru câteva zile, în fie care an.

Atunci mantilele albe, negre, cele de Madruna, şaluri de catifea neagră, pieptenii înalţi, gălbui sau bruni, marile flori roşii înfipte în păr, totul e pus cu un gust desăvârşit de frumoasele „senoritas" şi pentru a le face şi mai seducătoare.

Dar cine poate reda întregul farmec al minunatelor viziuni strălucitoare, peste care soarele arzător se revarsă ca o ploaie de foc, răscolitor de aprinse dorinţi...

Activitatea grupului V Aviaţie

In urma rezultatelor obţinute şi a rolului pe care l'a avut în război, aviaţia stăruieşte astăzi interes şi atenţiune în cercuri din ce în ce mai largi. Progresele realizate în atât de scurt timp justifică toate speranţele cari se pun în această nouă cucerire a spiritului omenesc. In război caşi în pace, avionul este chemat să îndeplinească un rol, pe zi ce trece, mai hotăritor. Astăzi când viaţa economică se găseşte condiţionată de posibilităţile de transport, înţelege oricine rostul pe care are să 1 joace, în viaţa economică avionul că mijloc atât de rapid de locomoţiune şi în curând şi de transport.

Iată de ce pe lângă obligaţia morală pe care o avem de a releva meritul şi munca creiatoere, am socotit că este interesant pentru publicul nostru să cunoască activitatea grupului V de aviaţie din Cluj Şi aceasta au atât mai mult cu cât cetăţenii Clujului au avut deseori prilejul să vadă sborurile îndrăzneţe, acrobaţiile uimitoare ale acestor cuceritori ai văzduhului cari sunt aviatorii.

*

Grupul V Aviaţie a luat fiinţă la 1 Ianuarie 1919, fiind destinat ca unitate aeriană a trupelor române cari operau în Transilvania. Reşedenţa grupului era la Sibiu. La 15 Februarie 1919 grupul se compunea din: 1 escadrilă de recunoaştere, o escadrilă de avioane luptă „Nieuport", 1 parc de reparaţiuni şi mai avea ata ată escadrilă Sopwith Nr. 12 de recunoaştere.

In ajunul ofensivei române din Aprilie 1919, grupul este trecut în revistă de dl general Moşoiu, comand. trupelor de vest, după care escadrila de luptă compusă din 6 avioane este deplasată în sbor la Cluj (Someşsat) şi ataşată Div. 6 e Infanterie.

La 15 Aprilie 1919, escadrilă de recunoastere dela Sibiu se deplasează la Deva, la dispoziţia Div. a 2-a vânători.

Cu două zile înainte de începerea ofensivei grupul primeşte ordin dela Comandamentul Trupelor de vest ca avioanele sale să recunoască văile: Mureşului, a Crişului alb, negru şi repede precum şi a Someşului până la Sighetul Marmaţiei, aruncând în acelaş timp manifeste pentru a încuraja populaţia românească.

Incepându-se ofensiva, escadrilele au ţinut prin avioanele lor, legătura comand. respective cu trupele de prima linie, urmărind pe inamic în retragere şi mitraliind şi bombardând coloanele ungureşti,

La Dobriţin s'au capturat 6 avioane duşmane (4 Uci şi 2 Fokker), cari aduse la Sibiu şi reparate au fost apoi puse în serviciu şi trimise pe front.

Războiul cu bolşevicii unguri

In luna Iunie 1919, după ce Ungurii resping pe Cehoslovaci, încep să grupeze trupe în faţa frontului nostru. Recunoaşterile făcute de avioanele grupului în zilele de 11 şi 12 Iunie au confirmat mari deplasări de trupe pe şosele dinspre nord spre frontul român.

*

In ziua de 12 Iunie, unul din cele trei echipaje trimise din Debreţin sburând chiar pe unul dintre avioanele „Uci" capturate dela inamic, a fost atacat de trei avioane de luptă duşmane şi doborât după o luptă eroică la Szderkeny. Pilotul ajutor de sublocotenent Bucur Stan şi observatorul locot. Hurmuzescu au fost găsiţi morţi de bolşevici cari au anunţat prin scrisoare trupele române. Comand. grupului de nord, d-l general Moşoiu, a dat ordin de zi prin care dădea ca pildă de patriotism şi de curaj lupta şi jertfa eroică a celor doi aviator.

Către 20 Iunie, escadrilele grupului de aviaţie aflate în Békéscsaba şi Oradea-Mare, în urma recunoaşterilor peste Tisa, aduc informaţiuni că trupe numeroase bolşevice se concentrează în regiunea Czegléd, Kecskemét şi Szolnok, iar în zilele de 18 şi 20 Iulie că trupe în forţă de circa 2 divizii au trecut Tisa şi înaintează respingând trupele noastre.

La 26 Iulie, inamicul atacat de trupele române retrăgându-se, comand. trupelor de vest luând măsuri de a urmări pe bolşevici peste Tisa şi-a mutat sediul la Oradea-Mare, unde pleacă şi statul major al grupului, iar în ziua de 30 Iulie se deplasează la Törökszentmiklós, unde se adună toate avioanele disponibile dela cele 3 escadrile.

Avioanele de luptă au făcut apărarea podurilor construite pentru trecerea Tisei la Fegyvernek şi apoi la Solnoc, iar cele de recunoaştere au informat comandamentul asupra retragerii şi grupării forţelor inamice până la 4 August când trupele noastre au intrat în Budapesta.

In ziua de 4 August la orele 18 când primele elemente ale trupelor noastre intrau în Budapesta, două avioane române evoluau deasupra capitalei Ungariei învinse.

Timp de 4 zile, dela 5—9 August, legătura între Comand. Trupelor de Vest şi trupele din Budapesta precum şi corespondenţa urgentă şi secretă s'a făcut de către avioanele grupului 5 Aviaţie.

La Budapesta unde se mutase, grupul 5 de Aviaţie, a fost însărcinat cu evacuarea materialului de aviaţie găsit la cele 3 aerodromuri ale fabricilor Albertfalva, Matiasföld şi Aszod precum şi la depositul Czinkota.

In 5 săptămâni s'au încărcat peste 600 vagoane cu avioane defecte şi material de tot felul şi s'au transportat 89 avioane în zbor, dintre cari 25 construite din nou la fabricile amintite.

La 15 Septemvrie avându-se informaţiuni că Sârbii concentrează trupe la frontiera Banatului, grupul 5 de Aviaţie este mutat la Arad unde a început instalarea şi instrucţia noilor piloţi pe avioanele capturate în Ungaria.

In primăvara anului 1920 după greva generală, s'a hotărât mutarea grupului la Cluj, Aradul, deşi cu instalaţii şi aerodrom bine înzestrat fiind prea aproape de frontieră.

Repararea, organizarea şi completarea aerodromului dela Someşsat

Dar înainte de mutare, văzându-se starea mizerabilă în care se găseau baracile (în număr de 3) şi cele două hangare de lemn, s'a hotărât repararea lor radicală.

Barăcile nu aveau geamuri, uşi şi duşumele, fiind transformate în grajduri, hangarele în aceeaşi stare, iar terenul aerodromului era arat şi semănat de săteni.

Pentru reparaţia celor existente şi pentru construirea de noui hangare, ateliere şi bărăci pentru trupă s'au întocmit deviza în valoare de 900.000 lei.

Intre timp pentru a putea începe reparaţiile celor existente, grupul a adus atelierele sale dela Arad la Cluj.

Aprobarea devizelor întârzind mult, s'a reparat în acest timp cu materialele grupului capturat la Budapesta două barăci şi două hangare. In cursul lunei August grupul s'a mutat dela Arad la Cluj.

Din pricina crizei de fonduri lucrările cele mari nu s'au putut începe decât la începutul anului 1921. Până în Noembrie s'au construit 2 hangare, unul dintre ateliere precum şi 2 bărăci noui pentru trupă.

In campania de lucru a anului 1922 s'a mai construit al trilea hangar, al doilea atelier, alte două barăci pentru trupă şi clădirea comandamentului grupului.

Grupul dispune azi de următoarele clădiri.

a) 4 hangare pentru adăpostit fiecare 6 avioane mari sau 10 mici.

b) 1 hangar pentru avioane de rezervă (20 av. dementate).

c) 1 magazie de piese de schimb pentru avioane şi motoare şi materiale prima de tot felul,

d) Un atelier de 60m×25, compus din 3 clădiri şi cuprinzând următoarele secţii:

I Secţia motoare, automobile, uzina electrică, precizie.

II, Secţia ajustaj, strungărie, tinichigerie, sudaj, fierărie

III. Secţia tâmplărie de mână, împânzătorie, vopsitorie.

IV. Secţia tâmplărie mecanică, construcţii, etc.

Forţa motrice şi iluminatul sunt date de o uzină proprie, cu două motoare, lucrând alternativ. Pentru cazuri de deplasare, grupul are un motor instalat pe vagon şi de câte un vagon atelier pentru fiecare din specialităţile de mai sus.

e) Un local ca pavilion de administraţie al grupului pentru lucrările comandamentului grupului, ajutorul comand. ajutor telefonic, ajutor tactic şi serviciile necesare.

f) 5 barăci pentru trupă (pentru 80 oameni). Câte o baracă pentru fiecare din cele 4 escadrile şi una pentru Parcul Grupului (Atelierele).

In proectul pentru campania de lucru a anului 1923 se prevede: a) terminarea pavilionului pentru comandamentul grupului; b) construirea a încă 2 hangare ca cele existente şi a două hangare mari de beton fiecare pentru 12 avioane mari sau 20 mici; c) o baie pentru ofiţeri şi trupă; d) două săli de mese pentru trupă.

Toate aceste lucrări, afară de hangare, s'au executat şi se vor executa şi anul acesta cu meseriaşii grupului. Lucrările de căpetenie fiind reparaţiunile avioanelor, lucrările de amenajare şi de organizare a aerodromului se fac numai în răgazuri.

Pe timpul iernii dela 1 Noembrie — 1 Aprilie activitatea atelierelor va fi de a reconstrui aproape din nou 7 avioane şi de a revizui motoarele.

Când faci comparaţie între celace era aerodromul dela Someş-sat la stabilirea grupului aci şi între celace este astăzi rămâi uimit în faţa muncei şi energiei care s'a depus de către dl maior Enescu, comandantul grupului ajutat de ofiţeri, maeştri şi soldaţi.

Pentru armată caşi pentru ţară, aerodromul dela Someş-sat constitue un titlu de mândrie. Şi când dela comandant până la soldat, toţi se dovedesc însufleţiţi de atâta dragoste şi grijă pentru aviaţie, viitorul acestei cuceriri a ştiinţei este asigurat în România.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Credințe strămoșești

Joimarii. Joimărița. Nunta urzicilor. Strigarea peste sat

Joia-Mare sau Joimarii cum i se zice la țară e ziua de Joi din săptămâna patimilor.

In această zi, femeile împart colaci pe la vecine și pe la rude, întocmiri ca în Sâmbăta morților; iar la biserică aprind lumânări pe morminte și își jelesc rudele moarte.

E credința că în Joia-Mare, când se fac colaci pentru sufletele răposaților, vin chiar sufletele celor morți și se așează pe strașina casei, unde stau până la Moși.

Nu e bine ca în Joia-Mare să se mature prin casă dimineața și să se dea gunoiul afară, căci morții sunt flămânzi și le asvârli gunoiul în gură; ci să dai gunoiul afară mai târziu, după ce s'au împărțit colacii și s'au săturat morții.

Fetele mai mici *codane* cum se zice la țară sunt speriate cu *Joimărița*, o femeie slută de mama focului, despletită și cu dinții rânjiți, care după credința poporului rămasă din timpuri foarte vechi, vine și „toacă deștele" ace or fete, la care în noaptea de Joimari mai găsește cânepă netoarsă.

Inainte vreme, în noaptea de Joimari toți ședeau de frica ei cu ușile încuiete și mânjite cu usturoiu.

La flăcăii sau gospodarii pe cari îi apucă Joia mare cu gunoiul în curte, se zice că Joimărița dă foc gunoiului și bagă mâinile flăcăilor în spuză.

Tot în Joia mare după spusa românilor din Banat, e nunta sau măritarea urzicilor, adică în această zi încep să înflorească urzicele și nu mai sunt bune de mâncat.

Cea mai de seamă *privegiere, denie* sau cum se zice în Ardeal *rugă*, e cea din Joia mare seara spre Vinerea seacă, când se citesc cele 12 evanghelii ale patimelor lui Isus Christos.

In Moldova e obiceiul ca fetele care merg în seara de Joia mare la biserică să ia o șfoară pe care fac 12 noduri. Când se întorc seara acasă să se culce, pun șfoara sub cap, fiind încredințate că în vis trebuie să-și vadă bărbatul, pe care îl-l sorocește norocul.

In toate ținuturile românești, începând din Joia mare și până în ziua de Paști nu se mai trag clopotele la biserici, ci numai se bate toaca.

O datină care se găsește numai la românii din Muntenia și la cei din Transilvania de această zi e și *strigareu peste sat*. Pe când însă la Munteni strigarea se face îndată după trecerea Lăsatului de sec, la Transilvăneni se face în seara spre Joi mari și în seara Sâmbetei Paștilor.

Strigările făcute de feciori și copii sunt măgulitoare sau batjocoritoare, după cum acei cărora li se fac sunt oameni de treabă sau sunt cunoscuți că au vre o patimă: beție, lene, fudulie sgârcenie etc.

Toate strigările încep cu „*Aure maure*". Adunați pe dealurile din apropierea satului, flăcăii îmbracă câte o roată stricată cu paie, o aprind și-i dau drumul la vale. In timpul acesta strigă din răsputeri câte unul sau toți la olaltă vorbele:

Aure-maure, ce e?

Ceata de flăcări postată pe alt deal răspunde:

— Ce ți-e maure, ce ți-e?

— M'a *îndires*! (îndreptat).

— Cine te-o îndires?

— M'a îndires Pătru Plopenilor să-i fac un pod de aur pân' la Firuța Păunești lor.

Aceasta-i o strigare măgulitoare semn că Pătru și cu Firuța își sunt dragi și s'or lua după Paști.

Obiceiul strigărei peste sat avea o înrâurire foarte binefăcătoare în timpurile de demult, căci în cele 7 săptămâni ale postului mare toată tinerimea năzuia să aibă o purtare cât de bună, „ca să nu intre în gura satului".

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Un obiceiu care ne lipsește

Să citim Sfânta Scriptură în zile de sărbătoare.

Feumoase sânt obiceiurile noastre de sfintele sărbători ale Paștilor. Frumoase sânt și ouăle încondeiate și voia bună pe care și-o face tot creștinul în zilele acestea. Forfota pregătirilor de Paști mărește farmecul zilelor de sărbătoare. Serile de denii fac mai strâns legământul omului de Biserică, zilele luminoase ale Paștelor îl apropie mai mult de firea lui Dumnezeu, îl îmbunează.

Frumoase sânt toate obiceiurile noastre păstrate din moși-strămoși până astăzi, dar nu despre aceasta vrem să vorbim aici, ci de un obiceiu care ne lipsește și care totuși ni-ar fi de de mare trebuință. In zilele de sărbătoare, creștinul are mai mult răgaz, e mai senin și se poate deda la ocupații pe care în zilele obișnuite nu le poate săvârși. Zilele de sarbătoare nu sânt făcute nici pentru rândăvie, nici pentru petreceri numai. Zilele de sărbătoare sânt lăsate de Dumnezeu pentru odihnă, pentru odihna trupului și înălțarea sufletului. Iată pentruce credem că frumoaselor noastre obiceiuri le lipsește ceva pentru a fi desăvârșite: lipsește obișnuința de a da cetire înțeleptelor șire ale Sfintei Scripturi.

Aude, nu e vorbă, creștinul la Biserică, citirile preoțești. Le aude, și nu prea. Dar chiar când le aude, mintea se lenevește odată cu o' își nuința de a auzi. Cititul e altceva. Cititul cere o sforțare care biciuește lenevia minții, o silește să fie atentă și să cugete. Invățătura așezată a Sfintei Scripturi capătă un sens mai adânc, pătrunde mai afund în suflet și îl luminează.

In alte țări mai înaintate decât noi, țări cu obiceiuri tot așa de vechi ca ale noastre, obișnuința de a ceti Sfânta Scriptură în zile de sărbătoare a lipsit ca și la noi altădată. Dar cu vremea omul nu s'a mai mulțumit cu jocurile și petrecerile bătrânilor, ci a simțit nevoia să-și înalțe sufletul, să pătrundă în tainele învățăturei lui Christos, să-și apropie frumusețele Cărților sfinte scrise de propovăduitorii învățăturilor lui. Astfel s'a ajuns la citirea zilnică a Bibliei, ca o necesitate de care nici un om cuminte nu se poate lipsi. In țările de care vorbim, Sfânta Scriptură se citește cu evlavie și interes în toate casele, în casa săracului ca și a bogatului, și sărbătoarea e mai sărbătoare când după veselia de peste zi se găsește o oră când toți ai casei se strâng în jurul mesei luminată molcom de flacăra lămpii și glasul celui mai meșter în ale cititului se pornește potolit să desgroape din scoarțele învechite, cuvintele aducătoare de lumină și alinare.

E frumos și e înălțător. Sunt frumoase și obiceiurile noastre dar mai puțin înălțătoare. Jocurile sub razele blânde ale celor dintâi zile de primăvară, în decorul verde al firei care se renaște, sunt pline de pitoresc, cu revărsarea de lumină și culori ale hainelor albe cusute și bătute în desene și flori variate în grele și lungi nopți de iarnă. Dar totul se sfârșește cu o osteneală mai mult, cu o bucurie trecătoare, când nu se sfârșește cu omoritoarea de suflete, beție. Nimic durabil nu se hărăzește sufletului setos de lumină și adevăr. Dacă și la noi s'ar ceti Sfânta Scriptură, zilele de sărbătoare ar căpăta mai multă însemnătate, le-am aștepta cu mai multă nerăbdare și am reintra în viața obișnuită mai împăcați cu noi, mai încrezători în puterile noastre și în bunătatea lui Dumnezeu, mai întăriți sufletește.

Iată ce ne lipsește în zilele, de sărbătoare, și iată care ar trebui să fie îndrumarea ce trebue dată poporului nostru destul de înzestrat pentru a avea dreptul la o viață de mai multă înălțare morală.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu
No. 8. 2660

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Viahuță 3. Telefon 1-47.
Reasăilțuim oglinzi stricate.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

O vizită la Sfântul Mormânt

din „Sanctuaires d'Orient" de Eduard Schuré

După ce ai străbătut o întortocheiătură de străzi, bazare și cismele, scobori o scară strâmtă și ajungi într'o mică piață pătrată, înconjurată de mânăstiri și biserici. Ea servește drept intrare în biserica Sfântului-Mormânt.

Puțin trebue să ne pese dacă acest monument înseamnă sau nu adevăratul Calvar și adevăratul mormânt a lui Christ. Desigur că aici este locul cel mai sfânt de pe pământ. Fiindcă evenimentul pe care-l comemorează și care-l sfințește este acela care a schimbat mai mult fața lumei și esența sufletului omenesc.

Vechea biserică, reconstruită și restaurată după incendiul dela 1805, se află prinsă în mijlocul mânăstirilor și celorlalte biserici care o ascund strângând o. Nu i se vede decât fațada principală care dă în fundul pieții și alcătuește extremitatea transeptului sudic. Această veche fațadă a Cruciaților, de un negru roșcat, cu pietrele măcinate de vreme, pare o biserică bizantină cu înfățișare de fortăreață. Fațada crenelată n'are decât două ferestre cu colonete, deasupra cărora sunt archivolte, mici ca niște metereze. Pe ziduri sunt baso-reliefuri din veacul al XII-lea înfățișând pe Christ cu nimbul răstignirii și întreg simbolismul naiv și grotesc al evului mediu, sirene, porumbei și balauri urmărindu-se într'un arbore mare. Bazilica are două porți romane. Cea din dreapta este zidită. Sub bolta neagră a celeilalte, se văd strălucind o mulțime de lumini în adâncurile sanctuarului, și dintr'o ceață de tămâie se desprinde un vag murmur de cânturi religioase.

Intri într'un pridvor întunecat, unde atârnă sute de lămpi aprinse.

Faci câțiva pași, privești în dreapta și în stânga, și te pierzi într'o îngrămădire de portice, de capele și de arcade care se încurcă între ele. Caverne întunecoase, pline de lumânări rătăcitoare, de haine sacerdotale, de litanii plângătoare și de un freamăt necontenit de umbre omenești înfrigurate. Nouăsprezece veacuri de istorie creștină se întâlnesc aci și-și cer locul la mormântul lui Christ, care a suspendat timpul și a suprimat spațiul pentru atâtea suflete. Iată lespezile cari acoperă trupul lui Godefroy de Bouillon și al Baudoin; iată piatra Ungerii, unde se spune că a fost îmbălsămat corpul lui Christ; iată locul celor trei Marii; și iată în sfârșit, sub rotonda înaltă, capela Sfântului Mormânt.

Această repede privire aduce o decepțiune. In imaginație păstrezi toate scenele Evangheliei și te aștepți să vezi un mormânt adânc, săpat în piatră. In loc de aceasta nu vezi decât un chiosc subțire și uriaș, purtând o coroană în vârf, și acoperit aproape tot de sus în jos de lămpi de argint. Din zilele lui Constantin cel Mare și până azi, devoțiunea a supraîncărcat și împodobit acest loc fără umbra unui simț de artă și a unui simbolism superior. Intâi s'a săpat partea de stâncă unde este închis mormântul; despărțind-o de rest ea a fost transformată într'un monolith lipit de pământ; apoi totul fu înconjurat cu o capelă de marmură cu patru fațade, care se înalță acum în mijlocul cupolei, în inima bisericei.

*

Senzațiunea de înăbuș pe care ți-o dă Sfântul-Mormânt se întărește încă în catul de sus, în capela răstignirii, unde, un christ de argint strălucește în cei doi tâlhari și unde ți se arată pretinsa gaură a crucii. Nici o icoană nu evocă măreția grozavă a scenei care a fost pârghia cea mare prin care s'a ridicat creștinismul.

Dar să ne scoborâm în capela Sfintei Elena. Acest subteran este locul cel mai impunător din toată biserica. Treptele late se sapă sub picioare. Crezi că te scobori printr'un gârliciu întunecos într'o temniță adâncă cu taine formidabile. După ce cobori treizeci de trepte, ajungi într' criptă, în parte săpată în stâncă. Aici este aproape noapte. Totuși zărești lămurit, în lumea ferestrelor-metereze, cei patru stâlpi scunzi, cu capiteluri bizantice, cari susțin bolta joasă.

In întunecimile acestea atârnă vechi lămpi de metal, cu lumini tremurătoare și ouă de struț, omagii bizare ale corăbiilor uitați ai deșertului. Supt umezeala care curge pe ziduri, vezi chipuri șterse de sfinți și sfinte aureolate. Se spune că în această capelă, împărăteasa Elena avea obiceiul să petreacă zile întregi în rugăciune și în meditație asupra tainei crucii. A suferi, a iubi, a te ruga nădăjduind, iată ce a învățat vechea lume păgână și tânăra lume barbară dela creștinism.

Dar ce sunt fantomele acestea cari stau în genunchi pe treptele scării, pe cari nu le văzusem scoborând și cari stau aci cu mâinile împreunate, în scobituri e oabe ale zidurilor? Umbre sau statui? Inimi de carne sau de piatră? Aceste chipuri nemișcate nu spun nimic. Nu deschid gura și nu întind mâna. Sunt cei cari nu mai nădăjduesc, dar cari se roagă încă din o' ignuință: cerșetori acoperiți de bube, paralitici, betegi sau nenorociți covârșiți de atâtea nefericiri încât nu mai îndrăznesc să se arate la lumina zilei și cărora nu le place să vorbească decât cu penumbra subterană.

Un astfel de loc este făcut pentru a ne descoperi această putere deosebită a creștinismului care a știut să scoboare, mai mult de cât orice religiune, în adâncurile durerii și ale morții, și să găsească în fundul amărăciunilor lor mângâierea nădejdilor nemuritoare.

Invăţământul public la noi şi sub unguri

Statistica şcolilor din vechea Ungarie şi a celor din Ardealul românesc. Superioritatea instrucţiei publice româneşti. Prosperitatea instrucţiei ungureşti sub români. Protestele ungureşti contra României „balcanizatoare".

Opera românească: preluarea instrucţiei publice în primele zile; organizarea; unificarea învăţământului din Ardeal şi vechiul regat, sub guvernarea actuală.

— De vorbă cu d. dr. Alexandru Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar din Ardeal —

Suntem de câtva timp atacaţi cu violenţă că am oprima minoritatea maghiară, ca să nu mai pomenim de celelalte minorităţi, cari sunt în privinţa acestor atacuri numai pe planul al doilea; că am oprima-o chiar mai mult decât am fi fost oprimaţi, noi, românii, sub unguri, cum a spus-o deputatul partidului maghiar, dl Sándor József, reprezentantul faimoasei societăţi românofobe „Emke"... Atacurile acestea, au ajuns şi în streinătate, puse la cale şi de guvernarea maghiară şi şi de ungurii dela noi, şi ne-au creiat acolo o atmosferă destul de nefavorabilă...

Datorită propagandei făcute de Ungaria pe chestiunea „răului" tratament al minorităţii maghiare dela noi, am ajuns ca într'o vreme să fim ameninţaţi cu intervenţia Ligii Naţiunilor. Era în primavara anului trecut, când, în urma propagandei Ungariei, Liga Naţiunilor îşi propusese — sub presidenţia lordului Roberts — să discute chiar protestele ungureşti împotriva noastră.

Firesţe, s'a constatat între timp, că protestele ungurilor aduceau numai doleanţe nefondate....

Acum o lună, confratele „Ellenzék" ne aducea ştirea, că Liga Naţiunilor a hotărât iar să ia în discuţie chestiunea minorităţilor din Ardeal.

Evident, era o ştire de natută să stârnească sensaţie.... Fusese însă adusă în preziua discursului din parlament al dlui Sándor József, aşa că o putem acum considera ca pe o ştire pornită din tendinţa de a impresiona parlamentul român, care tocmai discuta noua constituţie.

De-atunci până azi n'am mai dat de o confirmare a ştirii ziarului maghiar, iar „Ellenzék" n'a mai readus-o.

Şi acum, în legătură cu toate acestea, să reţinem un fapt dat demult uitării: acela, că Liga Naţiunilor a votat în cursul anului trecut, în privinţa minorităţilor, o clauză a dlui Beneş, pe atunci ministru-preşedinte al Cehoslovaciei, prevăzând, că doleanţele minorităţilor nu pot fi luate în discuţia Ligii Naţiunilor decât după ce se va fi dovedit, că respectivele minorităţi etnice şi-au îndeplinit obligaţiunile faţă de statul din care fac parte...

•

Am pornit din toate acestea pentru a servi cititorului lucrurile edificatoare de mai la vale. Pentru edificarea streinilor statul român a avut grijă să furnizeze toate contradovezile pe care le avea. Dar este nevoe să se dovedească şi cetăţenilor României netemeinicia acuzaţiunilor ungureşti. De aceea socotim necesară pulibcarea dovezilor de mai jos — aceasta cu atât mai mult cu cât dovezile acestea vor servi multora informaţiuni interesante.

•

Pentruca să informăm pe cititor despre reala stare de lucruri în privinţa tratamentului şcoalelor minorităţilor dela noi, şi pentrucă făgăduisem nu demult confratelui „Ellenzék" să 'l arătăm cu cifre, cât este de „oprimată" minoritatea maghiară din Ardeal, am cerut dlui dr. Alex. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar din Ardeal informaţiuni oficiale despre situaţia învăţământului public, aşa cum a fost găsită şi luat în primire de către statul român.

I-am pus dlui dr. Alex. Pteancu întâile întrebări în legătură cu aceste două calomnii din proectele de care am vorbit: că România împiedică desvoltarea culturală a minorităţilor, şi că „occidentala" cultură a Ardealului „maghiar" s'a „balcanizat" prin încorporarea lui la România.

Statistica şcolilor maghiare

„Este de datoria noastră ne spune d. dr. Al. Pteancu, să opunem calomniilor răspândite, date şi informaţiuni pozitive, prin care să se arate adevărata stare a lucrurilor şi să se vadă, că jalbele ungureşti sunt neîntemelate, şi că condiţiunile de desvoltare culturală a minorităţilor din Ardeal sunt absolut normale şi în tot cazul, mai favorabile decât în celelalte state succesoare ale fostului Imperiu austro-ungar. Minorităţile noastre se bucură de tot sprijinul şi toată protecţia statului posedând libertăţi nelimitate.

Lăsăm să vorbească datele rigide ale statisticii oficiale, şi întâi de toate datele statistice ale recensământului populaţiei din Ardeal.

Avântul luat de învăţământul maghiar în era românească

Din totalul de 5.110.530 locuitori ai Ardealului, 2.950098 sunt români (în proporţia de 57·70%), iar străinii sunt 2.160.432 (adică 42.3%), şi anume: 1 milion 305.748 unguri (adecă 25.5%) 534.427 germani (10.4%), 181.340 evrei (3.5%) şi 157.484 (3.0%) alte naţiuni. Iar după confesiuni: 1.550.000 gr. orientali, 1.400.000 greco-catolici, 625.000 romano-catolici, 547.199 reformaţi, 28.826 reformaţi, 534 —427 evangelici, 181.340 evrei şi 243.619 alte confesiuni.

Datele acestea sunt necesare pentru a putea pătrunde temeinic problema învăţământului public, în legătură cu minorităţile, atât sub regimul maghiar, cât şi în România.

•

Acestea odată stabilite, ne va fi uşor să apreciem în complexitatea ei, politica şcolară a vechei guvernări maghiare.

Pe teritorul încorporat din fosta Ungarie, României erau în total 5352 şcoli primare, 117 şcoli civile (medii), 66 licee, 23 şcoli comerciale, 35 şcoli normale 4 şcoli normale superioare şi 10 şcoli de meserii.

Acum, sub stăpânirea românească, avem: 5620 şcoli primare, 141 şcoli civile, 91 licee, 21 şcoli comerciale, 44 şcoli normale, 4 şcoli normale superioare şi 11 şcoli de meserii.

Datele acestea din urmă dovedesc cu prisosinţă, cât de neîntemeiate sunt protestele, după care România n'ar garanta condiţiile propăşirii culturale generale în măsura în care le-a garantat stăpânirea maghiară. Dimpotrivă, aceste cifre, superioare celor din timpul stăpânirii ungureşti, dovedesc o propăşire enormă realizată sub regimul românesc. Constatăm, că sub regimul românesc nu s'a redus la nici o categorie de învăţământ numărul şcoalelor, ci dimpotrivă, s'a înfiinţat în toate direcţiile un număr considerabil de şcoale noui, şi anume: şcoli primare 268, civile 24, licee 25, comerciale 5, normale 9, de meserii una. In timp ce sub stăpânirea maghiară 955 de locuitori avea o şcoală primară, sub stăpânirea română avem câte o şcoală primară de 909 locuitori; sub unguri 43679 locuitori aveau o şcoală civilă: azi avem câte una de 36.245 locuitori; în timp ce 77.432 locuitori aveam sub unguri un liceu, azi proporţia e de 56.159; —222.197 locuitori aveau sub unguri o şcoală comercială, iar sub români 182.518 câte una; sub unguri: 146.015 locuitori aveau o şcoală normală; azi avem câte una de 116.148 locuitori.

A spune cu toate acestea, că România nu garantează desvoltarea culturală a Ardealului, ci îl „balcanizează", este e calomnie, la care guvernarea română nu mai răspunde.

•

Şi mai trebue să constatăm, tot în ordinea aceasta de idei, că populaţia şcolară este azi mult mai numeroasă decât în timpul stăpânirii ungureşti. Ca un exemplu amintim, *că în ultimul timp al stăpânirii ungureşti numărul elevilor din toate liceele din Ardeal era de 21.086, iar sub români, la finea anului 1921/22, a ajuns la 31.337.*

Situaţia învăţământului din punctul de vedere al minorităţilor şi confesiunilor.

După ce am văzut deci, că prin trecerea Transilvaniei sub stăpânirea română, cultura generală nu a suferit nimic, ci dimpotrivă a luat un avânt mai mare, să examinăm situaţia şcolară din punctul de vedere al minorităţilor etnice şi confesionale.

Sub regimul maghiar şcoalele de toate categoriile erau după caracterul lor de două feluri: 1. de stat, comunale şi societare, puse sub conducerea organelor statului şi potrivite pentru elevi de toate confesiunile; 2. confesionale, conduse de episcopii, în spirtul confesiunii respective.

Învăţământul susţinut de confesiuni, îndeosebi de confesiunile maghiare, cari urmăreau aceleaşi scopuri ale şcoalelor susţinute de stat, a luat — cu ajutorul statului — proporţii atât de mari, încât la anumite categorii de şcoli numărul celor confesionale a întrecut numărul şcolilor de stat. Astfel au funcţionat: şcoli primare de stat şi comunale 004; confesionale 3348; medii de stat 78; confesionale 38; licee de stat 27; confesionale 39; comerciale de stat şi comunale 21; confesionale 2; normale de stat 10; confesionale 25; normale superioare confesionale 4; de stat nici una.

Cum am spus, şcolile confesionale maghiare erau conduse de acelaş spirit, care domnea în şcolile de stat.

După număr erau:

1. Ungureşti: şcoli primare 2593 (din 5352), civile 109 (din 117), licee 52 (din 66), comerciale 22 (din 23), normale 24 (din 35). *De notat, că numărul populaţiei maghiare era de 25 5%.*

2. Româneşti: şcoli primare confesionale 2392; civile 3; licee 5 (unul ungurizat cu forţa); comerciale 1; normale 8. *Proporţia populaţiei române faţă de restul populaţiei: 57·7% !*

3. Germane: şcoli primare 287; medii 5; licee 9; comerciale-normale 3.

Nedreptatea cu care au fost tratate naţiunile nemaghiare, este izbitoare. Statul susţinea exclusiv şcoli maghiare; dacă le trebuiau şi celorlalte naţiuni, ele le puteau înfiinţa pe bază confesională. Astfel s'a întâmplat, că majoritatea absolută a şcolilor erau ungureşti, deşi numărul ungurilor era abia peste un sfert din populaţie,

Pe când de 503 unguri se susţinea o şcoală primară, românii aveau numai de 1233 locuitori una. Disproporţia era şi mai mare la celelalte categorii de şcoli; câtă vreme 27065 unguri aveau o şcoală civilă, românii aveau la 923.366 suflete una; la 25.110 suflete ungurii aveau un liceu, românii la 590.019 aveau unul; ungurii, 59.352 suflete, aveau o şcoală comercială, iar românii abia 2,950.098, una; ungurii aveau câte 54406, o şcoală normală, românii câte 368.762, una.

In timp ce din totalul locuitorilor Ardealului ungurii făceau abia 25·5 la sută, românii 57·7 la sută, germanii 10·4 la sută, evreii 3·5 la sută, şcolile se raportau, cu privire la limba de predare, astfel:

Şcoli primare: ungureşti: 48·7 la sută; româneşti 44·7 la sută; germane 5·3 la sută. Şcoli medii: maghiare 93·4 la sută; româneşti 2·4 la sută; germane 4·2 la sută. Licee: maghiare 78·9 la sută; româneşti 7·5 la sută; germane 13·6 la sută. Comerciale: maghiare 95·7 la sută; româneşti 4·3 la sută. Normale: ungureşti 68·6 la sută; româneşti 22·8 la sută; germane 8·6 la sută. Şcoli de meserii: ungureşti 100%.

•

Constatăm, că imperiul român nu s'a atins de învăţământul confesiunilor. Şcolile confesionale şi-au păstrat caracterul lor şi limba lor de predare de mai înainte, nealterate. Statul român a preluat în administraţia sa numai şcoalele aflate în posesiunea statului maghiar, cu toate drepturile şi îndatoririle în cari se aflau în momentul preluării.

Iar în ce priveşte limba de predare, deşi ar fi fost firesc, ca în posesiunea suveranităţii depline peste acest ţinut să se fi făcut dreptatea de mult aşteptată şi să se introducă limba de predare românească în toate şcoalele susţinute de stat — căci tot ar fi rămas atâtea şcoli confesionale ungureşti ridicate pe vremuri şi în cea mai mare parte pe cheltuiala statului — deşi era în drept să o facă, statul român dând dovada celei mai largi toleranţe şi protecţii faţă de minorităţile etnice şi confesiuni, din puţinul ce a preluat cu depline drepturi dela statul maghiar, a împărţit cu altruism, cu inimă largă şi cu o dărnicie fără pereche în istorie, cu minorităţile sale.

Din 1688 de şcoli primare, câte are statul român în Transilvania, numai 1020 s'au naţionalizat, iar 562 s'au menţinut cu limba de predare maghiară. Bineînţeles că pe vremea stăpânirii maghiare nu era o singură şcoală de stat cu altă limbă de predare decât cea maghiară.

•

Asemenea este situaţia şi cu celelalte, categorii de şcoli. Din cele 72 şcoli civile câte s'au preluat, sau înfiinţat, în 44 s'a introdus limba de predare română, în 20 cea maghiară, în opt limba germană.

Din 42 licee de stat, preluate sau înfiinţate, în 33 s'a introdus limba de predare română, în 7 cea maghiară şi în 2 limba germană, deşi erau licee minoritare confesionale: ungureşti 33, săseşti 11. Din 15 şcoli comerciale ale Statului 10 sunt româneşti, 5 ungureşti, iar din 11 şcoli de arte şi meserii numai una s'a naţionalizat pe deplin; 10 funcţionează cu secţii paralele, româneşti şi ungureşti.

Şi totatunci sub român confesiunea maghiară romano-catolică a înfiinţat în afară de cele avute şi în afară de şcolile înfiinţate de statul român, încă 41 şcoli primare, 23 medii, patru licee, 3 şcoli comerciale superioare şi una normală; iar confesiunea reformată maghiară: 319 şcoli primare (totatâtea câte înfiinţase în timpul stăpânirii maghiare de 1000 de ani!), civile 16 (faţă de trei de sub unguri), licee 2 (avuseseră 9), comerciale 4 (sub unguri nici una), normale trei. Confesiunea unitară, aceea, care a trimis cele mai multe doleanţe în străinătate şi-a dublat deasemenea numărul şcoalelor, înfiinţând sub români 23 şcoli primare (faţă de cele 26 de sub unguri), două civile (sub regimul maghiar nici una), un liceu (sub unguri erau două). Confesiunea evanghelică a înfiinţat cinci şcoli medii (trei germane, două maghiare), două licee şi trei şcoli comerciale.

Evreii, cari sub stăpânirea maghiară nu aveau nici o şcoală a lor, au azi 32 şcoli primare, 3 civile, 4 licee, una comercială.

Şi totatunci confesiunile greco-catolică şi greco-orientală române şi-au menţinut şcolile de sub unguri!

Concluzii

Rezumând situaţia învăţământului public din Transilvania, vom stabili următoarele cifre:

Şcoli primare sunt de toate 5783, dintre care româneşti: 3611; ungureşti 1669; germane 403; ale altor naţionalităţi 105. Proporţia este deci aceasta: 62·3 la sută româneşti, 28.9 la sută maghiare.

S'a făcut deci dreptatea cea demult aşteptată, nivelându-se diferinţa ce era în timpul stăpânirii ungureşti, restabilindu-se numărul şcoalelor pentru fiecare naţiune în raport cu numărul locuitorilor.

Şcolile civile: în total 156, dintre acestea româneşti 44 (28 la sută), maghiare 86 (55.1 la sută), (au fost între timp unite cu liceele); germane 29.

(Urmează în pag. 8)

Invățământul public la noi și sub unguri

(Continuare din pag. 7)

Acelaș este raportul și aceleași sunt concluziile ce rezultă și din datele învățământului secundar. Dintre 97 licee din Ardeal, românești sunt 40 (41,2 la sută), ungurești 40 (41.2 la sută), germane 13 (13.5 la sută), evreești 4.

Ridicându-se numărul liceelor românești dela 7.5 la sută 41.2 la sută, s'a făcut un progres frumos. Suntem însă și aci departe de cumpăna dreaptă, întrucât proporția în raport cu populația ar fi aceasta: românești 56, maghiar 24, german 10, izraelite 3, alte 3.

Școli comerciale sunt 28, din care românești 10, ungurești 15, germane 3.

Școli normale sunt 44, dintre cari românești 22, ungurești 19, nemțești 3. S'au admis 50 la sută de școli normale în mâna minorităților, deși, creșterea învățătorilor fiind o problemă eminamente de stat, eram în drept a decreta statistificate toate școlile normale.

In afară de cele 19 școli normale ungurești, mai funcționează patru școli normale superioare ungurești, pentru pregătirea de profesori pentru școlile civile și normale. Statul nu are nici o astfel de școală specială.

•

Datele azi înșirate ale statisticei nu numai că desmint orice acuzație ridicată din partea maghiară împotriva României, dar arată din partea României o toleranță, de care în nici unul din statele succesoare nu îi este dat minorității maghiare să se bucure.

Găsesc, că nu este nenemerit să amintesc în legătură cu aceasta, vorba spusă de domnul Jervie, profesor la Universitatea din Bristol, care dupăce a vizitat România, îndemnat de informațiunile alarmante și a cunoscut la fața locului ce este adevărat din toate calomniile și cu ce dușmănie răspund conciliantei noastre ungurii — a observat, că atitudinea noastră poartă în sine pecetea unei toleranțe neputincioase și păcătoase.

•

Mai este însă un răspuns la calomnia despre „balcanizarea" învățământului „occidental" unguri din Ardeal. Ca ultimă și hotărâtoare dovadă despre aceea, că stăpânirea românească nu a influențat nefavorabil asupra culturii diferitelor națiuni din Transilvania, ci din contră, sub ocrotirea și libertatea asigurată de statul român, cultura tuturora — și a minorităților — înflorește.

Să amintim datele populației școlare din Ardeal, după naționalitate.

In ultimul an al stăpânirii ungare erau la liceele din Ardeal 21571 elevi, din care 4383 români, 14164 maghiari și evrei maghiarizați, 2639 germani și alte naționalități. Acum, sub stăpânirea română, am avut un efectiv de 31447 elevi, dintre care 12783 români și 15446 unguri și evrei maghiarizați.

Faptul înmulțirii școlilor minoritare și a elevilor lor în cei câțiva ani de stăpânire românească sunt dovada cea mai bună despre tratamentul uman de care se împărtășesc minoritățile dela noi. Dar faptul, că școlile acestor confesiuni în raport cu numărul locuitorilor sunt mai numeroase decât ale majorității române, credem, că este destul pentru ca să vadă oricine, că jalbele și doleanțele cu cari suntem denunțați mereu, sunt pornite dela dușmani și externi dar și interni, cari au tot interesul să ne creeze în streinătate o atmosferă defavorabilă.

•

De altfel — observă d. dr Al. Pteancu dupăce ni-a spus toate acestea — spiritul acesta cum știți, nu'i stăpânește numai pe autorii pretinselor jalbe înaintate streinătății. La libertatea ce li-a dat-o statul român, știți cum au răspuns școlile maghiare, provocându ne și făcând în loc de cultură, propagandă contra statului. Dar despre aceasta vom mai avea când vorbi. E bine înainte de-a arăta publicului acest răspuns din partea maghiară — să se știe cele ce v'am arătat mai sus, pentrucă în urma liberalității acesteia a statului român răspunsul provocator al școlilor maghiare trage cu și mai multă greutate în cumpănă."

•

I-am mulțumit dlui dr. Alex Pteancu insp. general al învățământului secundar, pentru multa osteneală ce și-a luat arătându-ne toate minuțioasele realități de mai sus, și am plecat cu hotărârea de-a nu adăoga nici un comentar la toate acestea. Sunt în sine lucruri atât de elocvente, încât orice cuvânt al nostru ar fi de prisos. Rep.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Nouile dispoziții pentru școlile minoritare

Un ordin circular al lichidaturii resortului de instrucție din Cluj — introducerea limbii franceze în școlile confesionale minoritare — interzicerea coeducațiunii și a manualelor străine

Stăruitoarea recalcitranță a școlilor minoritare, mai cu seamă a celor maghiare, a căror ilegală atitudine față de statul român a ajuns și la cunoștința autorităților și a publicului încunoștiințat de către ziarul nostru — a impus necesitatea de a se lua față de școlile aceste măsuri severe, a căror nerespectare va aduce cu sine o procedare în consecință din partea statului român. Măsurile de mai jos au fost luate de către minister prin inspectoratul general al învățământului secundar din Ardeal și țintesc pe deoparte curmarea provocărilor din școlile minoritare confesionale, iar pe de altă parte uniformizarea organizației tuturor școlilor particulare cu drept de publicitate.

Unificarea programei analitice

In virtutea prezentului ordin ministerul nu va recunoaște dreptul de a da certificate valabile decât numai acelor școli, a căror programă analitică nu corespunde cu a statului. Nu se admite deci, ca într'o școală ori chiar și numai într'o clasă, să lipsească o materie principală. Astfel limba franceză, care pentru școlile acestea nu era până acum o limbă principală, se va introduce obligator în întreg cursul secundar, limba latină, din cl. III-a, iar germana din cl. II Inlocuirea limbii franceze cu altă limbă nu se va admite sub nicio condiție.

Interzicerea coeducației

Coeducațiunea, potrivit actualului ordin circular, nu se admite în școlile secundare. Fetele se vor putea înscrie în școlile secundare de băeți numai ca eleve particulare și numai în localități în care nu este și o școală secundară de fete. Băeții nu se pot înscrie nici ca particulari la școlile de fete.

Reamintim în legătură cu aceasta, că la școala normală superioară dela „Marianum", la acea universitate clandestină de care ne-am ocupat nu de mult, 25 la sută dintre elevi sunt băeți, deși coeducațiunea a mai fost interzisă odată

Ce profesori vor preda limba română

S'a dispus prin același ordin de care ne ocupăm, ca pentru predarea limbii române să nu poată fi angajați decât profesori calificați pentru materia aceasta și cari posedă perfect limba română.

Diplomele și examenele date în străinătate înainte de 1 Decembrie 1918, nu se vor admite decât numai echivalate de ministerul instrucțiunii publice.

De altfel nu se vor angaja decât profesori, cari posedă în mod incontestabil cetățenia română.

Dispoziții pentru elevii de alte confesiuni

Am constatat nu odată, că școlile confesionale ale minorităților sunt confesionale numai în privința administrației. Incolo, sunt la dispoziția tuturor confesiunilor națiunii respective, având un specific caracter național, căruia i-s'au dat apoi înfățișări anti-românești ca acelea constatate cu ocazia anchetelor noastre la „Marianum". Cu toate că au fost înființate sub unguri numai pentru elevii confesiunii respectve și li-s'a încuviințat funcționarea în această condiție de sub regimul maghiar, am constatat — la „Marianum" de pildă — că elevii de aceeași confesiune pe care o are școala sunt chiar în inferioritate față de celelalte confesiuni (printre altele și cea mozaică).

De aceea s'a dispus acum, să nu se mai poată primi decât elevi aparținând confesiunii școlii respective.

Interzicerea manualelor străine

S'au interzis cu ocazia aceasta toate manualele și hărțile străine, putându-se întrebuința numai cele întocmite în țară și aprobate de minister, dintre care direcțiunea respectivei școli va putea alege acelea cari îi convin.

Alte dispoziții

S'a mai dispus executarea inscripțiilor românești în interiorul și pe frontispiciul școalelor la care nu s'a făcut până acum aceasta; deasemenea afișarea chipurilor Suveranilor, la loc de onoare.

Tablourile de propagandă politică și iredentistă au fost strict interzise în toate localurile școlii. S'a dispus ca emblema țării să se atârne într'un loc evident la fiecare școală, iar steagul Național să se arboreze pe edificiu la toate serbările naționale. Cu ocazia defilărilor și manifestațiunilor solemne Steagul Național se va purta în fruntea elevilor, cari vor fi însoțiți de întreg corpul profesoral.

Se vor ținea toate serbările naționale prescrise, și vor participa și școalele de toate categoriile la manifestațiunile naționale aranjate de autoritățile locale la astfel de ocaziuni.

Anuarele școlare apoi, vor fi publicate și în limba românească, întrucât sunt considerate ca acte publice.

Respectarea ordinelor ministerului

Pentru ca să nu se mai întâmple ceeace s'a întâmplat până acum, că ordinele ministerului au fost cenzurate de autoritățile confesionale, executându-se numai acelea care le convin (cum s'a întâmplat aceasta la „Marianum" unde am arătat că episcopul Majláth a dispus prin ordin personal nerespectarea ordinelor ministeriale cari nu sunt pe placul lor), — ordinul circular atrage atenția să nu se mai întâmple aceasta și punându-le în vedere măsuri coercitive, invită direcțiunile școlare să înainteze lichidaturii din Cluj și ministerului câte trei exemplare din publicațiunea ori circulara prin care direcțiunile au dispus în subordine.

•

Măsurile de mai sus nu sunt toate pentru întâia oară luate. Cele mai multe au mai fost luate de mult, dar nu se execută nici astăzi.

De aceea a trebuit, ca, repetându-le acum, ministerul să pună în vedere școlilor maghiare represalii în caz de nesupunere și de aci înainte.

REP.

AVIZ

Parohia reformată din Gilău înștiințează că licitează public în ziua de **15 Aprilie a. c., la orele 11 a. m.**, pădurea sa de 29·01 jugăre cadastrale din hotarul comunei, sectorul Nagyojfii, plantată acum 22 de ani. Condițiunile de licitare se pot afla la oficiul parohiei reformate.

Gilău, 1 Aprilie 1923.

IULIU DESI, preot reformat.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

Tot omul
poate procura ușor
licheurul veritabil
Bogsza
de oare ce fabrica — cu considerare la sărbătorile Paștilor — a adus în circulație și sticle de ¼ de litru cari să pune pe piață pentru prima oară licheurul
TRIPLE-SEC-BOGSZA
neintrecut!!!

Noui publicații pentru popor

Biblioteca: CUNOȘTINȚI FOLOSITOARE

Biblioteca „Cunoștinți folositoare“ ce apare sub îngrijirea Prof. I. Simionescu, pune la îndămâna poporului noui publicații menite să-i procure îndrumări științifice și să-l lămurească asupra nevoilor sâteanului în legătură cu sănătatea lui trupească și sufletească cât și cu munca câmpului.

In Viața plantelor, *d-l I. Simionescu* descrie pe înțelesul tuturor părțile unei plante, modul cum își iau ele hrana cum rodesc, cum își răspândesc semințele pentru a-și asigura urmași, etc.

Plină de înțeles e lupta plantelor pentru viață.

„Dacă avem ochi să prindem firea naturii și dacă suntem pe deplin încredințați că și plantele au viață, ori unde ne-am întoarce privirile, am da peste lupta ce o duc unele cu altele pentru viață. Planta duce luptă mai grea pentru viață decât un animal ; acesta e slobod să fugă, să se ascundă, pe când planta e ținută locului. Când urci un munte înalt, prinzi lesne lupta bradu ui împotriva asprimei vântului și a aerului. Din mândru ce este, pe coastă ajunge zdrențuit, ca o sperietoare de vrăbii, pusă într'un lan de grâu.“

Dar simțirea, cine-o mai poate tăgădui acestor viețuitoare, care nu se mișcă?

Ce deosebire e între circulația sângelui dintr'un animal și circu ația sevei în plantă? Lipsa inimei? Dar inima nu au toate animalele. Deprinși cu mișcările iuți ale furnicei sau păsării, ne scapă cu vederea mișcările încete ale plantelor.

Și totuși câtă simțire e în schimbarea tipsiei cu flori a Soarei-Soarelui, după mersul soarelui, sau în străduința cârceilor de mazăre sau a celor de viță de vie de a găsi un sprijin!

*

Plină de învățăminte e viața omului de știință cu durerile și bucuriile ei, cu zbuciumul creației, cu sufletul răscolit asemănător ogorului desțelinat, care nu așteaptă decât sămânța roditoare.

Astfel ne zugrăvește cu deosebită măestrie. *D-l C. Motaș*, *viața și roadele muncei lui Pasteur*, genialul luptător al omenirei contra dușmanilor nevăzuți — și cu atât mai primejdioși, — care dealungul veacurilor au sămănat moarte și dezolare.

Munca, sacrificiul, bunătatea și mila pentru suferințele celor mulți, dragostea ce-a arătat-o tineretului e menită să trezească în inimile lui aceleași virtuți și să-l facă să îndrăgească cât mai mult știința.

Dela chestiunea fermentațiilor și a problemei generației spontanee și până la cruda boală a turbărei, munca lui Pasteur a înscris zi de zi, binefacerile sale în domeniul medicinei și opera sa continuă și azi să dea roade neprețuite pentru omenirea întreagă.

*

O călăuză practică foarte prețioasă ne dă în seria „Sfaturi pentru gospodari“ din aceeași bibliotecă Prof. C. Lacriținu în „Alegerea semințelor“.

In afară de folosul alegerei semințelor și mijloacele de a le alege ca: apa, triorul cât și însușirile ce le au semințele bune, gospodarul află din broșura dlui Lacriținu cum se prepară semințele contra boalelor cât și cum se culeg și păstrează semințele din ogor și din grădină.

„Culegi ceeace ai sămănat“ spune o zicătoare cuminte a plugarului și orice sătean care-și dă seama ce înseamnă să-ți alegi și să pregătești sămânța, va găsi minunate sfaturi în această broșură.

*

„Pelagra“ una din boalele cele mai răspândite și cele mai periculoase în populația dela sate, e descrisă pe înțelesul tuturor, de învățatul profesor Dr V. Babeș.

Ar fi de recomandat în special cărturarilor de seamă ai satelor: învățători și preoți să arăte sătenilor cât de mult amenință pelagra vitalitatea și puterea de muncă a țăranului, împiedecând și întărirea neamului.

Deși cultura porumbului nu e introdusă la noi decât de 150 de ani, în 1911 numai în vechiul regat se constataseră 80 mii de pelagroși, victime ale hranei cu porumb stricat.

Puțin răspândită în Banat, Crișana și Maramureș ; ea a atins populația satelor în toată Moldova unde unele județe au până la 2 la sută pelagroși cât și în Transilvania, Basarabia și Bucovina.

Broșura profesorului Babeș, însoțită și de fotografii e o icoană vie a urmărilor pe care-l aduce traiul și hrana puțin igienică a țăranului nostru și ar trebui să fie cât mai răspândită la sate, pentru buna sănătate a locuitorilor lor.

*

„Rătăcirl bolșeviste“ intitulează broșura sa Maiorul I. Mihai, starea de lucruri din Rusia de când revoluția a dărâmat imperiul țarilor cu întreaga lui organizație și a adus la cârmă o seamă de oameni, care încearcă pe spinarea poporului rus valoarea și rostul unor teorii închipuite de câțiva visători.

Descrierea modului cum s'au impus bolșevicii la cârma Statului; cum și-au ținut Sovietele făgăduelile făcute; tirania clasei muncitorești asupra celei burgheze cât și asupra sătenilor, arătă țăranului nostru care au fost roadele nefaste ale revoluției rusești.

Iar visul cel negru al țarilor de a stăpâni Constantinopolul, cât și dorința de asuprire asupra popoarelor libere din provinciile azi liberate ca; Georgiă, Letonia, Finlanda, Estonia, Curlanda, Galiția orientală și chiar Basarabia framântă la fel gândul „tovarășilor“ de astăzi, ca și pe acel al țariștilor de eri.

Pentru unii muncitori de la orașe, cu mintea rătăcită de teorii care nu-și au locul la noi și cu ochii ațintiți spre isprăvile bolșevismului, e de dorit ca broșura maiorului Mihai să-i cheme pe calea cea bună, care în nici un caz nu poate să fie nebunia de peste Nistru.

Ay.

File de calendar

Săptămâna patimilor

Am auzit pe cineva murmurând împotriva faptului că în primele două zile ale săptămânei mari s'a cântat la Opera și s'a jucat la Teatru. Acest cineva nu este un om religios, ba mi se pare nici nu se duce la biserică. Dar el crede că tradiția trebuie păstrată cu sfințenie, că obiceiurile bătrânești trebuesc respectate cu toată cinstea.

„Destul ne este nouă orășenilor, îmi spunea el, că ni s'a spulberat ori ce credință și ni s'a umplut sufletul cu otrava îndoielei. De ce să se sdruncine și în sufletul poporului ideia ce și-o făcea de cele sfinte, prin nerespectarea lor de către cei mari și învățați. Exemplul ce pornește de sus este mai molipsitor decât cea mai grozavă molimă!

Eu unul îi dau dreptate. Credința în sufletul poporului trebuie păstrată neatinsă. Atâta are și el: această credință, alinătoare a durerilor lui și explicătoare a rostului lumei acesteia!

Ca să zicem așa. Căci să admitem că noi orășenii i-am găsit un alt rost mai bun lumei acesteia și ne-am ridicat cu spiritul până la aceia putere morală, care ne dă singură putința să ne vindecăm de bolile și deșertăciunile sufletului.

Insă vorbă să fie. Tare aș mai da să văd un orășan vindecat cu totul de deșertăciunile lumești! E cu neputință.

Cele două națiuni „orășan“ și „deșertăciune“ sunt atât de apropiate, că mai, mai se identifică. Cât privește rostul lumei acesteia, vă mulțumesc!

Ce mi-a adus știința pe molozul vechilor credinți dărâmate? Monumentul celei mai turburi îndoieli, celui mai ucigător scepticism! Mai bine ne lăsa cu superstițiile și cu datinile noastre bătrânești. Cel puțin erau frumoase...

Dar mi se pare că am început să bat câmpii. Precum vedeți însă tot cumătra aceia căreia îi zicem cu profund respect „Știință“, e de vină. Din toate domeniile înțelepciunei omenești, niciunul nu oferă un câmp mai larg de ... bătut decât dânsa.

Așa că se ne întoarcem cât mai repede dintr'un loc, unde numai anume oameni — preoții acestei zeițe crude — pot să se bată cap în cap zeci și sute de ani fără să-și spargă tidvele. Pentru profani ca noi, a te întâlni cu un altfel de coribanț, e extrem de periculos. Nu le poți rezista, chiar să-ți fie capul apărat de însuși coiful lui Achile.

Să ne întoarcem deci la sfânta noastră săptămână a patimilor. Vorbeam de reprezentațiile dela teatrul local. Și cum spun, eram de partea celui ce împotriva reprezentațiilor de Luni și Marți. Insă trebuie să adaug aici, sunt numai în principiu de partea lui. De fapt nici biserica nu trebuie să fie atât de exigentă. Nu trebuie să pretinzi o săptămână întreagă de doliu religios excesiv, când patimile mântuitorului n'au durat decât două zile. De Joi seara, când a fost prins Isus și până Vineri seara când a murit. Să mai punem lângă aceste două zile și Sâmbăta cât mântuitorul a stat în mormânt, și dacă vreți și Miercurea, ultima zi de libertate deplină. Insă Luni și Marți rămân zile profane. Așa că — vorba celuia — mă întorc și eu și zic... n'au făcut mare nelegiuire Teatrul și Opera Română că au jucat în primele două zile ale săptămânei mari.

Și în orice caz n'a făcut păcat opera al cărui „Tanhäuser“ dat Luni seara, este tot a-a de frumos, de trist și înnălțător ca oricare din deniile sfântei săptămâni.

Nomofilax.

Să cumpărăm 1733
dela Drogucria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cele mai noui cărți apărute

Emile Zola de *Ernest Seilliére* Autorul analizează la început caracterul lui Zola, arătând că din copilărie chiar era chinuit de ambiție și că suferea de o emotivitate fără margini. Seilliére, studiază în Zola, cercetându-i numeroasele scrieri, pe teoreticianul misticismului estetic, continuitorul romantismului dela 1830; apoi pe luptătorul misticismului pseudo-științific, căutând să asimileze științei doctrina naturalistă și socotindu-se singur ca un discipol autentic al lui Claude Bernard. In sfârșit, autorul studiului arată cum în timpul celor din urmă ani ai vieții, Zola și-a pus popularitatea că tigată prin condeiu în slujba celei mai puțin raționale democrații.

In general, în această lucrare remarcabilă, Ernest Seilliére reușește pe deplin să evidențieze pericolele unei forme de misticism: misticismul pseudo-științific. Emil Zola care a fost unul din principalii apostoli ai acestei forme de misticism „pretindea să sancționeze, prin autoritatea legitimă a științei, cele mai absurde visări și cele mai nebunești himere din domeniul moral, politic și social.“

Les Contes étranges et fantasques (*Povestiri ciudate și fantastice*) de **Jean Lachasse.** Povestiri ce se potrivesc de minune cu titlul lor, căci adesea îți par ca niște visuri îngrozitoare. E o operă foarte personală, relevând o întorsătură originală a spiritului.

*

Les Joyeux Compagnons des Iles du Soleil (*Tovarășii veseli din insulele Soarelui*) de **Erique Guilloteaux.** Cu o plăcută fantazie, autorul ne povestește micile incidente ale vieții sale și a tovarășilor Săi; ne introduce în intimitatea Sa; ne asociază la tribulațiile și la plăcerile sale încât ni se pare că într'adevăr în tovărășia lui călătorim prin lava, Singapore, Jonore, etc. Reproducerile de pe desenuri și aquarele cu subiecte exotice precizează și măresc această iluzie.

In general, povestiri pline de viață, scrise cu o vervă înveselitoare și cu mult pitoresc.

*

La guerre en Russie et en Sibérie (*Războiul în Rusia și în Siberia*) de **Ludovic H. Grondys.** O carte de istorie care face să fie luată în seamă, atât pentru cunoștințele istorice ce cuprinde, cât și pentru stilul colorat și viu în care e scrisă.

Autorul, martor ocular al operațiilor militare în Rusia și în Siberia, a luat parte la războiu, la început în regimentele Țarului, apoi în armata lui Kolceag și în trupele japoneze. Sunt descrise vaste tablouri de ansamblu, scene de amănunte pitorești sau grozave ale Revoluției ruse, retragerea din Galiția, armata lui Kornilof, lumea bolșevică, armata siberiană, intervenția japoneză, etc., etc...

E o operă de o documentare extrem de vie, o mărturisire de un interes din cele mai pasionante, cu realități înspăimântătoare ce întrec orice imaginație

*

La Femme amoureuse dans la vie et dans la littérature. (*Femeia îndrăgostită, în viață și în literatură*) de **Henri d'Alméras.** E a treilea volum al unei serii de studii pătrunzătoare și pitorești asupra desvoltării sensibilității de iubire la femeie De astă dată, volumul se compune doar din povestir istorice și uneori anecdotice asupra câtorva personagii cari au trecut în vremea lor ca Doni-Juani. Se descrie existența aventuroasă a ducelui Lauzun, și a lui de Riom, numit la curtea regentului, Riri; se povestește succesele extraordinare ale ducelui de Richelieu, cel mai ticălos și cel mai odios dintre amanți, fără credință și fără lege. Sunt puși într'o lumină simpatică, Casanova, maestrul maeștrilor, triumfatorul magnific, Napoleon ul dragostei și Mirabeau, a cărui urîțenie era micșorată de o minunată putere de expresiune, și care a fost iubit nu cu toate viciile dar din pricina acestor vicii.

Ni se vorbește în sfârșit de Pranzini, Rasputin. Landru criminali, pe cari curiozitatea și simpatia femeilor i-a urmat și i-a susținut până la urmă.

Scrisă cu mult spirit, într'un stil plăcut, ironic și cu o reală grijă de documentare pitorească, această carte va fi cu folos cetită de cei pe cari îi interesează psihologia femeii.

Histoire de la littérature française (Istoria literaturii franceze) de Gustave Lanson. E vorba de ultima-i ediție, a 17-a (195 de mii), care se deosebește de celelalte ediții prin faptul că multe din părerile temerare, în special asupra lui Rabelais, Voltaire și V. Hugo, scrise sub influența lui Brunetiére și a lui Faguet, sunt rectificate în note.

Volumul e mărit cu vre-o 60 de pagini cari vorbesc de autorii de astăzi; în această privință putem spune că autorul e prea binevoitor și pe alocuri chiar prea primitor, deoarece e o lucrare pentru școală.

*

Les Notes, Impressions et Confessions d'un officier en temps de guerre. (Notele, impresiile și mărturisirile unui ofițer în timp de războiu) de Marc Langlais. Autorul arată cum se poate conduce oamenii în luptă și în general, semnalează diversele abuzuri făcute.

Bogat în anecdote pline de veselie, cartea e carnetul de războiu cel mai viu și cel mai interesant care se poate citi.

G. RET.

Cel mai bun liqueur din lume este liqueur dela Szilágyi Eleonora Triple Sec și Curaçao

Se capătă în tot locul.

2710

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Se aduce la cunoștința publică că în zilele de Mercuri 25, Joi 26 și Vineri 27 Aprilie a. c. se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital de Lei 6.173.1200·— din cari

scrisuri 4%, à 40-a tragere Lei 348.000·—
ssrisuri 5%, à 75-a tragere Lei 5.824.300·—

Tragerea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în ședința publică, în localul Societății, Str. Colței No. 27.

2701 DIRECȚIUNEA.

479-2 La Lloyd 1069

„Regele Pălăriilor"

au sosit
noutăți în specialități de mode de domni

Femei Păstrați sănătatea voastră
In atențiunea femeilor!

A apărut 2696

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moașelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor, îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Librăria Friedmann Cluj

Telefon 786.

Stoc permanent de cărți specialități literare, maghiare și române, germane și franceze. Reviste zilnice și săptămânale din țară și străinătate. Mare asortiment în compoziții muzicale, reviste de specialități și de modă. Comenzile din provincie să execută imediat.

2695

„Dactilografă"
română-germană

se caută pentru 1 Maiu a. c.

Oferteiele sunt a se prezenta în persoană; până la 15. Aprilie a. c.: *Răchițanu et Co.* Societate în nume colectiv. Cluj, Str. Basarabia 10.

2708

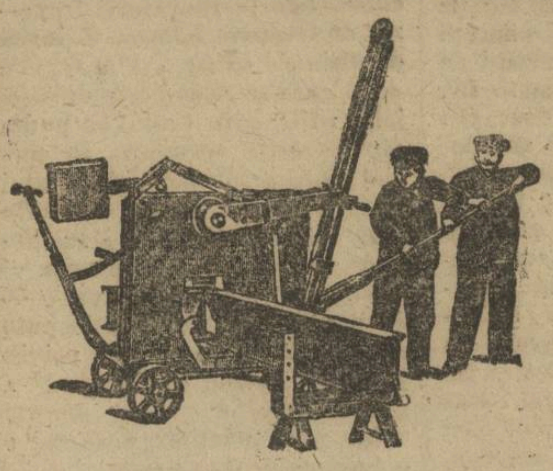

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Prima fabrică Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

„Ganz" și soțul, societate electrică pe acțiuni,

CLUJ

Depozit de tot felul de mașini electrice, reprezentantul lui

Ganz și Danubius

Motoară cu benzine, pompe, aranjamente de vagoane etc.

Telefon 991.
Adresa telegrafică: Alterna.
Lloyd 1574 2691

1290-3

A SOSIT: Mașini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou

SCHIEB Fabrica de Mașine Sucursala Cluj

Lloyd 1623 2709

Au sosit materii senzațional de frumoase, pentru sesonul de vară, la

Grünwald și Steiner magazin de specialități de mode de damă Cluj, Piața Unirii 12.

POSTAVARIA „CONCURENȚA“

D. ROSTOKER

BUCUREȘTI, Str. Carol No. 19 (alături de Poștă)

Aducem la cunoștința Onor. public și Onor noastre clientele că am deschis în Capitală cel mai mare **Magasin de POSTAVARIE** exclusiv **ENGLEZA și FRANCEZA** sub firma de mai sus

VANZARE EN GROS

Magazinul este complect asortat cu **STOFE ENGLEZE** și **FRANCEZE** pentru **TOATE SEZOANELE,** de calitatea cea mai superioară și în desenurile celemai noi și moderne precum și cu un imens **Stok** de:

Kamgarn
Covercoat
Gabardinuri
Twill

Sergiuri
Șeviot
Postavuri, Drap
Postavuri Scoțiene etc.

Casa noastră fiind direct importatoare prin Centraleie noastre din **LONDRA** și **PARIS,** este în măsură să vânză cu prețurile cele mai avantajioase ca pretutindeni.

Zilnic sosesc mari Stocuri de POSTAVURI și ȘTOFE cu Vapoare și Simplonul. 2706

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules“ Specialitatea brună din malți dublu

și

Berea Monoștor deschisă

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Cea mai fina crema pentru ghete

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale. 2674

Soós și Sztupjár

CLUJ, CALEA VICTORIEI Nr. 1

Magazin de mode bărbătești și femeești

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: PÂNZETURI, CIORAPI, STOFE, ARTICOLE DE TRICOTAJ.

Prețuri fixe! Prețuri fixe!

Fratii Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Un focar de cultură românească în Ardeal:

UNIVERSITATEA DIN CLUJ

— Activitatea profesorilor de la această Universitate —

Confe inţe cu caracter cultural. Societăţi pentru răspândirea culturei în masele poporului şi ale muncitorilor. Soc. „Cultura Poporului" şi „Astra". Grupul din jurul gazetei „Conştiinţa Românească". Lucrări ştiinţifice. Curmarea unei strălucite activităţi prin închiderea Universităţei.

Se împlinesc abia patru ani de când Universitatea din Cluj a devenit românească şi de când din sânul ei au început să iasă misionarii culturii româneşti.

Activitatea internă a acestei înalte instituţii culturale şi-a evidenţiat roadele prin numărul atât de mare de titraţi ai diferitelor facultăţi, cari şi-au terminat studiile intrând în vălmăşagul lumii cu pregătire sănătoasă şi îmbelşugată.

După aprecierea unor profesori francezi, pregătirea sau mai bine zis sistemul de învăţământ dela Universitatea clujeană, rivalizează cu al multor Universităţi streine.

Mi-adue aminte de cuvintele d-lui Prof. univ. Guiart, care atunci când un asistent i-a cerut părerea asupra intenţiei lui de a merge în Franţa spre a-şi continua studiile la medicină, D-sa i-a răspuns: — „Sunt şi eu de părere să mergi în Franţa, însă după ce vei termina facultatea din Cluj, căci în ceia ce priveşte pregătirea, la Cluj se face tot atât ca şi în Franţa. Ca medic şi nu ca student, vă recomand eu să mergeţi în Franţa".

Aprecierea aceasta sinceră şi lipsită de orice curtuazie caracterisează în deajuns activitatea internă dacă nu a Universităţei clujene în general, cel puţin a facultăţii de medicină.

Celelalte facultăţi exceptând câteva insuficienţe, de altfel inerente oricăror începuturi, se prezintă satisfăcător din punctul de vedere al instrucţiei. — Studenţii absolvesc Universitatea cu un bagaj suficient de cunoştinţe pentru a putea intra în studierea amănunţită a tuturor chestiunilor de specialitate mai complicate.

Toate acestea se datoresc apostolatului făcut cu atâta tragere de inimă de către profesorii acestei Universităţi.

Dacă actvitatea şcolară a profesorilor universitari din Cluj a dat roade atât de frumoase, activitatea extra-şcolară a fost cel puţin tot atât de mare şi de utilă, dacă nu şi mai mult.

In zilele când porţile Universităţii Clujene s'au deschis pentru cultura românească, Clujul era într'o situaţie foarte precară în ceia ce priveşte întinderea şi propăşirea culturei româneşti. Cultura maghiară era predominantă.

Trebuia rupt cu trecutul şi trebuia să se dea culturei româneşti locul pe care-l merită şi care trebuia să i se dea în situaţia schimbată în care se găsea Ardealul în general şi Clujul în special.

Dacă intelectualitatea română din Cluj şi din Ardeal era în curent cu cultura românească şi reuşise să nu fie copleşită de cultura maghiară, apoi intelectualii satelor, aproape în întregime, siliţi de împrejurări, erau îmbâcsiţi de cultura maghiară iar în casele lor rar se vedea o carte românească. Atunci când exista, cartea românească trebuia să fie ascunsă, ca un lucru de furat, — ca un corpus delicti.

Muncitorimea în special era complect înstrăinată şi supusă spiritului maghiar.

In situaţia aceasta trebuia o mână de oameni cu tragere de inimă, cu putere de sacrificiu şi cu dragoste de neam care să pornească şi să ducă la bun sfârşit cel mai frumos dar şi cel mai greu dintre apostolate: — tăierea unui drum nou pe care avea să străbată cultura românească adevărată în masele mari ale poporului şi ale muncitorimei.

Martirajul neamului românesc din Ardeal sfârşindu-se, o epocă de renaştere, de împrăştiare a culturei româneşti trebuia să înceapă şi începutul acesta trebuia să-l facă cineva.

Profesorii Universităţii din Cluj, cei cari au venit din vechiul regat părăsindu-şi gospodării şi averi pentru care muncieră o viaţă, şi cei de aci, setoşi de muncă, s'au pus pe lucru, şi au început atunci marea operă de renaştere şi de răspândire a culturei româneşti prin toate colţurile Ardealului.

Infiinţarea soc. „Cultura Poporului" — Opera ei

Prima societate cu acest caracter care a luat naştere din iniţiativa unui grup de profesori Universitari şi cu preţiosul concurs al tuturor intelectualilor de inimă din Cluj, a fost societatea „Cultura poporului" a cărei strălucită apariţie în vremurile acelea de grea cumpănă şi de încordate frământări a fost decisivă pentru victoria ordinei şi a românismului în Ardeal, în contra dezordinelor sociale şi a şovinismului maghiar.

Profesorii universitari şi intelectualii Clujului cari se strânseseră în cadrele soc. „Cultura poporului" au contribuit cei dintâi şi în cea mai mare măsură la smulgerea muncitorimei şi a ţăranilor din braţele bolşevismului, şi a grevei generale care era pe atunci gata să isbucnească.

Rezultatul acesta l'a obţinut „Cultura poporului" prin activitatea membrilor ei cari alergau zi de zi din oraş în oraş, din fabrică în fabrică printre muncitori, arătându-le prin conferinţe dezastrul la care ar duce bolşevismul, restabilind în suflete le lor sentimentul de ordine.

Odată greva generală eşuată şi ordinea restabilită, „Cultura poporului" în frunte cu d-nii Prof. universitari V. Dimitriu şi Marin Ştefănescu şi cu concursul diferitilor intelectuali ai Clujului, civili şi militari, au început adevărata operă de răspândire a culturei româneşti în masele poporului.

Infiinţând filiale prin numeroase oraşe ale Ardealului, societatea a organizat prin oraşe, prin sate şi prin fabrici, conferinţe cu caracter instructiv şi patriotic, şezători artistico-culturale, cursuri de limba română şi cursuri de specialitate pentru muncitori, biblioteci populare prin satele Ardealului şi diferite petreceri cu programe instructive prin sate. A scos apoi cunoscuta gazetă „Cultura poporului" care era mult căutată de ţărani şi de muncitori ca una ce le dădea cunoştinţe de literatură, sfaturi, noţiuni de higienă, istorie, cunoştinţe agricole de tot felul, etc.

Activitatea soc. „Astra"

Tot cu intenţia de a o răspândi cultura cu cât mai multă intensitate, profesorii universitari din Cluj, sub preşedinţia d-lui Vasile Dimitriu, acest cercetor de suflete pentru cultură şi pentru conştiinţa naţională, au organizat în sala IV a Universităţei o serie de conferinţe în cadrele Conferinţelor „Astrei", de două ori pe săptămână (Miercurea şi Vinerea) pentru intelectualii Clujului.

Aceste conferinţe au fost ţinute regulat şi anul trecut şi anul acesta.

Profesorii tuturor facultăţilor s'au înscris cu câte o conferinţă, cu diferite subiecte (literare, artistice, pur ştiinţifice de istorie literară, de istorie politică etc.), conferinţe cari adunau în zilele fixate, un numeros auditoriu.

*

Pe lângă toate aceste, nu era o sărbătoare naţională în Cluj, nu era un festival dat în cinstea vre-unei personalităţi istorice româneşti, nu era o comemorare, fără ca profesorii universitari din Cluj să nu găsească ocazia de a veni şi ei să aducă contribuţia lor preţioasă la marea operă naţională — răspândirea culturei şi a conştiinţei româneşti.

Grupul din jurul ziarului „Conştiinţa Românească"

Acţiunea regionalismului partidului naţional şi dezbinarea sufletească ce începea să se manifeste între ardeleni şi „regăţeni" ca efect al acestei acţiuni şi ca efect a desmăţatelor lupte politice din ultimul timp, — devenise un pericol naţional, mai ales aci în Ardeal în mijlocul foştilor stăpânitori cărora le creştea inima văzând această dezbinare.

In faţa situaţiei acesteia, tot din iniţiativa profesorilor universitari şi prin munca lor unită, s'a pornit o acţiune de împăciuire a spiritelor, de înfrăţire şi de deşteptare a conştiinţelor.

Un grup de profesori universitari, uniţi într'o societate culturală, au făcut să apară cunoscuta gazetă „Conştiinţa naţională" la care colaborează cele mai bune condeie ce le avem, indiferent de credinţele politice ale acelora cari scriu.

Grupul de profesori şi intelectuali clujeni din jurul acestei gazete nu cunosc, pentru că nu vreau să cunoască, o altă politică decât politica de înfrăţire a sufletelor româneşti şi răspândirea culturei şi a conştiinţei naţionale.

Alte societăţi

Trebuie să remarcăm aci ca un titlu de glorie al Universităţei clujene, activitatea diferitelor societăţi de pe lângă diferitele facultăţi, la care în fiecare săptămână profesorii de specialitate ţin conferinţe asupra diferitelor probleme ştiinţifice de specialitate.

La aceste conferinţe iau parte profesorii universitari, studenţii şi chiar persoane străine de Unversitate.

Pe lângă Universitatea din Cluj, avem următoarele societăţi de felul acesta: Societatea de ştiinţe; Societatea de ştiinţe medicale; Societatea de geografie, Institutul de istorie, etc.

Lucrările ştiinţifice ale Profesorilor universitari

Una din marile greutăţi pe care le-a avut de suportat Universitatea din Cluj la începutul funcţionărei ei, a fost lipsa de manuale pentru studenţi.

Anul acesta, foarte mulţi dintre profesori şi-au scos în volum cursurile, dând astfel studenţilor posibilitatea de a studia incomparabil mai uşor.

Din acest punct de vedere trebuie să remarcăm activitatea profesorilor de la Drept, în special pe d-l C. Cătuneanu, profesor de drept roman, Traian Pop, Camuil Negrea, profesor de Drept civil, Gh. Leon profesor de finanţe, Romul Boilă profesor de Drept Constituţional, Inaţiegan, profesor de Procedură civilă, etc. — cari cu toate marile jertfe materiale ce le necesită tipărirea cartilor, au făcut studenţilor enormul serviciu de a le pune la dispoziţie spre uşurarea studiului, cursurile lor scoase în volum.

Trebuie să spunem aci că lucrările acestea a profesorilor universitari dela Drept au fost foarte bine primite de juriştii români cei mai de frunte şi că ele au marele merit de a fi un fel de studii comparative a legislaţiei austriace şi maghiare, în vigoare încă în Ardeal şi a legislaţiei române din Vechiul Regat. — Odată cu unificarea definitivă a acestor legislaţii, lucrările acestea juridice sunt primele în genul lor şi utile în cel mai mult grad, atât studenţilor cât şi juriştilor din întreaga ţară.

Anuarul Institutului de istorie naţională

publicat de dnii A. Lapedatu şi Ioan Lupaş

Ca o strălucită dovadă a activităţii rodnice, a profesorilor Universităţii din Cluj, pomenim „Anuarul Institutului de istorie naţională" întocmit de d-nii profesori Alex. Lapedatu şi dr. Ioan Lupaş. E un volum de 432 pagini, cuprinzând documentate cercetări în domeniul istoric, filologic şi folkloristic. Multora din chestiunile tratate li-s'au dat adevărate proporţii de monografie, dovedind încă odată seriozitatea şi competinţa autorilor.

D. Al. Lăpedatu ne dă interesante informaţiuni despre „Nouile împrejurări de dezvoltare ale istoriografiei române", d. I. Lupaş despre: „Factorii istoriei ai vieţii naţionale româneşti"; Tot d-l Al. Lăpedatul, vorbeşte despre „Mihnea cel Rău şi Ungurii, aducându-ne date necunoscute până astăzi; apoi despre: „Petru Maior în cadrul vieţii naţionale şi culturale a epocii sale".

Tot despre Petru Maior publică d. Ion Lupaş aprecieri interesante cu privire la scrierile istorice ale lui P. Maior şi d-l Sextil Puşcariu care dă la iveală părerile asupra limbei române ale latinistului de-acum o sută de ani.

Se dau în acest minunat volum informaţiuni despre cele mai vechi începuturi ale culturii române; depre întâia carte românească dela Alba-Iulia, arătându-se texte din ea, particularităţile lor linguistice, elementele lexice, etc.; apoi un istoric, datorit d-lui S. Dragomir, al „Vlahilor din Sârbia în sec. XII—XV"; d. V. Bogrea arată pagini din Miron Costin, ne dă informaţiuni despre menţiunile humaniste despre noi; apoi despre românii risleţiţi printre popoare străine.

Bogate pagini de informaţiuni mărunte, de dări de seamă şi critici, complectează volumul acesta, care este întâiul până astăzi în Clujul românesc.

Rodnica activitate în afară de universitate a profesorilor din Cluj o dovedeşte cu prisosinţă şi această sumară înşirare de subiecte tratate.

*

Tot aici trebue să menţionăm „Daco-Romania" d-lui Sextil Puşcaru, operă laborioasă şi strălucită, care este poate una din cele mai mari şi importante lucrări apărute la noi în ultimii ani. Imprejurul acestei publicaţii, care închide în paginile ei, sintetizarea întregei mişcări literare şi filologice de la noi, s'a adunat o pleiadă numeroasă de harnici muncitori intelectuali, cari secondează cu râvnă şi dragoste, munca uriaşă a profesorului Sextil Puşcaru.

*

Activitatea profesorilor universitari, departe de a stagna, continuă cu avânt tineresc la Universitatea populară şi în atâtea alte direcţii, însemnând pentru Cluj şi Ardeal o frumoasă îndrumare culturală, pentru care numele lor se va înscrie strălucit în fruntea îndrumătorilor culturii româneşti din primele zile ale României întregite.

◆INFORMAȚII◆

„Infrățirea" urează tuturor cititorilor ei Sărbători fericite.

Nr. viitor al ziarului nostru va apare Mircuri 11 Aprilie a. c. la orele obișnuite.

— **Convocarea sinodului anual al eparchiei ortodoxe.** *In baza §§ 89 și 90 din statutul organic, P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan al Clujului, a convocat Sinodul ordinar anual al eparchiei, pe ziua de 2|15 Aprile a. c. o a 9. Deschiderea sinodului se va face printr'un serviciu divin, oficiat în biserica ortodoxă română din Cluj, iar desbaterile vor avea loc într'un local ce se va anunța ulterior.*

— **O misiune engleză în România.** In curând va sosi în Capitală o misiune militară engleză care va vizita fostul front românesc.

— **Recolta din anul acesta, periclitată.** Ministrul agriculturii arată că scăderea bruscă de temperatură a compromis complect vegetația fructiferă. Șesul Dunării deasemenea este primejduit. Insemânțările și arăturile de primăvară sunt asemenea amenințate iar dacă după frigul și umezeala actuală va urma secetă, toată recolta va fi periclitată.

— **Promulgarea legii chiriilor.** Legea chiriilor va fi promulgată astăzi în „Monitorul Oficial". Intârzierea se datorește aglomerării de materie.

— **Desminţirea intervenţiei străine în chestiunile noastre bisericești.** Ziarul „Viitorul" desminte știrea dată de ziarul „Indreptarea" privitor la un demers diplomatic pe chestiunea bisericii ortodoxe dominante.

— **Petrecere.** Reuniunea Meseriașilor Români din Turda cu concursul Cercului de propagandă Culturală al reuniunei Comercianților și Industriașilor Români din Cluj, va aranja o producțiune teatrală, Luni în 9 Aprilie 1923 a doua zi de Paști în Reduta orășănească din Turda. Inceputul la orele 8,30 seara.

— Din cauza aglomerației materialului acestui număr al ziarului nostru, a trebuit să rezervăm pentru numărul viitor informațiunile în legătură cu organizarea și unificarea învățământului public în Ardeal, ce ni-au fost acordate de dl dr Alexandru Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar.

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

Muzica nu este plăcută dacă nu consumi: CURACSO-UL Eleonorei SZILAGYI.
2332—2

Vând sămânță de ciapă și curechiu calitate garantată în ingro și detail. Albina Intrepozite Cluj. 2632

Abonamentul lunar la restaurantul Zona str. Nic. Iorga Nr. 15, prânz, cină, după listă, 80 lei. 2696

— **Călătoria în străinătate a M. M. L. L. Regale.** „Adevărul" anunță că în cursul verei Regele și Regina vor vizita oficial curțile regale din Roma, Londra, Bruxelles și pe președintele republicei franceze, drept mulțumire pentru misiunile trimise la serbările Incoronării.

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic, afară de Luni. 33

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Apă pentru scaldă și spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezește pielea. 2475-3.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2468

— **Grațierile de pedepse.** Cu ocazia sărbătorilor Paștelui vor fi grațiați un număr foarte restrâns de condamnați, și în special un număr foarte mic de condamnați militari, întrucât proiectul amnistiei generale este încă în studiu

Serviciul divin la Biserica Ortodoxă de sfintele sărbători

Serviciul divin la biserica ortodoxă română din localitate în săptămâna patimilor precum și la sărbătorile sf. Paști se va face în ordinea următoare:

Joi în 5 l. c. la orele 10 a. m.: liturgia Marelui Vasile și sfințirea până de Paști.

Joi în 5 l. c. la orele 7 seara: citirea celor 12 Evanghelii.

Vineri în 6 l. c. la orele 9 a. m.: beasurile și Evanpheliile sf. Patimi.

Vineri în 6 l. c. la orele 7 seara: Prohodul Mântuitorului și înconjurarea bisericei.

Sâmbătă în 7 l. c. la orele 10 a. m.: Liturghia.

Sâmbătă în 7 l. c. la orele 4 d. m.: Vecernin mare.

•

Sâmbătă spre Duminică, la orele 12 din noapte: Invierea.

Duminecă la orele 10 a. m.: Liturghia.

Duminecă la orele 3 p. m.: Vecernia.

Luni în 9 l. c. la orele 10 a. m.: Liturghia.

Luni în 9 l. c. la orele 3 p. m.: Vecernia.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

Almanachul „ARGUS"

O lucrare importantă

Este de netăgăduit că păşim pe calea unui progres real, în special în domeniul publicisticei.

După cărțile frumoase de literatură și știință, cari au părăsit editurile bucureștene în ultimul timp iată avem pentru prima vară la noi „Hachett-eul României", Almanach-Argus".

Alături de o hartă în culori a României, indicând căile ferate în funcțiune, cele proectate și cele electrice, apele și râurile etc. România în cifre, un prețios rezumat statistic al României geografice, industriale, financiare, miniere etc. înlesnește oricui o imediată și precisă orientare asupra populației bogației, productioltății, comunicăților și învățământului românesc.

Negustori, avocați, politicieni oameni de finanțe, cetățeni cari au treburi pe la autorități, toți vor găsi în „Almanchul Argus" ultimele legi și ordonanțe cari îi interesează, cele mai sigure date statistice comparative pe mai mulți ani în urmă, jurisprudențe, prețurile mărfurilor, situația căilor noastre de comunicație (terestre, fluviale și maritime), convențiile noaste comerciale, alături de bilanțurile societăților anonime și alt material bogat și variat, cuprinzând 400 pagini.

Almanach Argus se găsește la librării și depozitarii de ziare cu prețul de 80 lei exemplarul.

Reclama este sufletul comerțului

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la modă
LA FIRMA
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii.
2653

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Mottefils Champagne

Ori-ce carte în orice limbă precum și hârtie și utensilii de scris se pot obține pe prețuri originale :: :: :: :: :: la
Librăria LEPAGE
Cluj, Palatul STATUS
LIBRĂRIE ◆◆◆ PAPETĂRIE ◆◆◆ TIPOGRAFIE

Pungi, saci de hârtie pentru ceai, cafea, bomboane, articole de droguerie, juvaere, pălării **in executie simple si luxoase** (albe, colorate, de mătase, căptușită, pergament) **pungi pentru leafa (Lohnbeutel)** să pot procura la **papetăria LEPAGE Cluj** cu sau fără antetul firmei. **Cereți catalog si modele**

Maşina de scris
panglici, perne, hârtie carbon, hârtie pentru maşini de scris, etc.
Cereți oferte.

Toate Revistele Medicale technice franceze se pot comanda la **LIBRARIA LEPAGE Cluj** cu schimb de favoare **1 franc = 7 lei** trimițând înainte abon anual următor

Annales de Chimie	40 fr.
„ „ Physique	40 „
„ „ Dermatologie	45 „
„ de l'Institut Pasteur	55 „
„ maladies de l'oreille, du larynx etc.	60 „
„ de medecine	55 „
„ medico psychologiques	45 „
Archives de Médecine des enfants	40 „
Archives d'Ophtalmologie	50 „
Bulletin de la Société de Radiologie	55 „
Gynécologie et obstretique	65 „
Journal de Chirurgie	85 „
„ Radiologie et d'Électrologie	60 „
Journal d'Urologie médicale et chirurgicale	60 „
La Nature	50 „
La Presse Médicale	45 „
Revue Neurologique	70 „
„ de stomacologie	35 „
„ de la Tuberculose	40 „

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze.
Cereți catalog.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

P·a·ş·t·i·l·e

Mare târg senzațional de ocazie la Magazinul DICK

Strada Regina Maria 5

Cartoane	29.50
Grenadine	33.50
Opal, lățime dublă	49.50
Zefir englezesc	33.50
Stofă de lână pentru bărbați lată de 140 cm.	98.50
Stofe femeești, de institut	125.50
Stofe lavabile	26.50
Ciorapi bărbătești	16.50
Mănuși de damă	19.50
Cravate de mătase, legate	27.80
Cămăși bărbătești și femeești	89.90
Pantaloni bărbătești	59.50
Fețe de masă de damase	149.50

P a ş t i i

P·a·ş·t·i·l·e

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Lőrincz și Tóth

magazin de specialități de modă de damă

2704

Cluj, Piața Unirii Nr. 8.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

REUMA·TISMUL·

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

2356-1

La Magazinul

„BARZA"

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11.

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară!

1591

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pălării! Pălării! Pălării!
Cumpărare ocasionala de paști
Faceți o probă A. HOFF & Co. Piața Unirii 17 în prăvălia nou deschisă de pălării și modă de domni veți convinge, că nicăiri nu puteți cumpăra marfă mai bună și mai eftină.
!! !!
Lloyd 1069 479-1

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu **Gloria**
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394
Reclama 2884 2248

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

Abonamentul
lunar la restaurantul ZONA Str. Nic. Iorga Nr. 15,
prânz, cină, după listă, 600 lei
2696

Reclama este sufletul comerțului

2207

Orice reclamă e de prisos, pentrucă e de notorietate publică, că la **fabrica și magazinul de mobile**
ADALBERT FISCHER & Comp.
CALEA REGELE FERDINAND 61. CLUJ, sunt cele mai frumoase și ieftine aranjamente de bucătărie, dormitor și sufragerie. Secție specială de cărucioare pentru copii.

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB"

Marea şi extraordinara putere a sa de curăţire, economiseşte muncă multă şi conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este şi săpănul cel mai eftin. Observaţi marca „CERB" (marca depusă)

HANN & COMP.

S. A. de Comerţ pentru maşine şi articole technice

depozit mare de

articole technice,
unelte,
uleiuri şi
maşini agricole

2693

Cluj, Str. Regina Maria 11

Telef. 2-36. Telegr. Hanncomp.

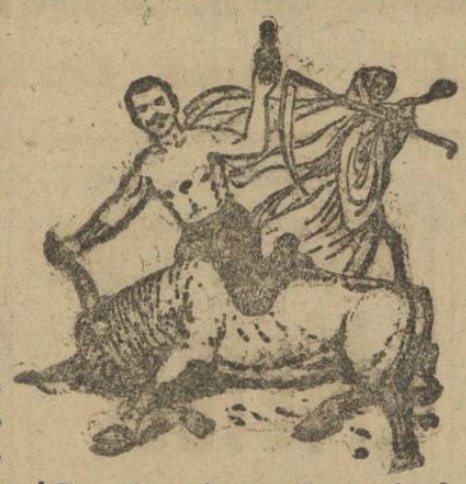

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt menthoiat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Întreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 2616

BERNAT

papetărie, tipografie
de cărţi şi registre
comerciale. 2694

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 32.

Telefon 487/975. Telefon 487/975.

Prima fabrică Transilvăneană de Raspete şi flori artificiale

din Satu-Mare

Îşi recomandă fabricatele comercianţilor şi antreprenorilor de înmormântări. 2672

Orice anunţ ieste de prisos
fiind de toţi recunoscut, că in depositul din Cluj a fabricei de postav de la Sibiiu

GROMEN şi HERBERT

Successori Carol Scherer şi Fii lângă podul de fer al Someşului-mare să află numai ştofe de domni fabricate proprii din ţară şi din străinetate de calitate primă şi eftine.

Lloyd 1220 1243

Anul III. No. 771 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Vineri 13 April 1923

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU
SIBIU 14 APR 923
13 APR 923
R CLUJ 1. 6756
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

POLITICA ȘI FUNCȚIONARII

Amenințarea cu greva

Funcționarii publici și-au anunțat un nou congres general pentru ziua de 22 Aprilie. Nevoi vechi, nevoi reale, vor fi din nou reamintite sgândărindu-se patime, tocmai în zilele când Parlamentul va purcede la discutarea proectului de statut al funcționarilor.

Am înțeles și apreciat manifestațiile anterioare ale salariaților de stat, manifestațiuni justificate de nevoile traiului de toate zilele, ca și de anarhia administrativă în ca ne ni-au adus împrejurările de după războiu. Dar astăzi când dolean țele exprimate ale funcționarilor sunt pe cale să se realizeze în conformitate cu cererile lor și posibilitățile Statului, ideea unui nou congres, prilejuitor de noui intrigi și agitații, ni se pare lipsită de orice oportunitate.

O singură justificare poate avea noul congres general anunțat, și o singură țintă. Delegații slujbașilor statului chemați la București pentru desbaterile congresului, vor trebui să împlinească ceeace în trecutele congrese ale funcționarilor nu s'a făcut, să renunțe la influențe străine intereselor generale ale funcționarilor și să încreze temeinic pentru închegarea unei organizațiuni de ordine și legalitate. Opiniile personale și temperamentele de tribună politică n'au ce căuta acolo. Un congres al funcționarilor astăzi nu poate avea altă menire decât să îndesnădăscă strădaniele depuse pentru armonizarea tuturor organelor mecanismului de stat, pentru nivelarea tuturor aspirațiilor rămase de pe urma fostelor stăpâniri în nouile provincii, să creieze acea „administrație română" vrednică de respectul tuturor.

Firește că nu se poate contesta importanța nevoilor de trai. Scumpetea vieții întrece necontenit puterea de acoperire a salariilor funcționărești, dar nu trebue să se uite că această chestiune prezintă o importanță de moment remediabilă în măsura puterilor statului, și că datoria de căpetenie a generației actuale de funcționari este să pună umărul la creiarea organizației administrative a țării, pe care se va sprijini buna ei desvoltare. Suntem generație de sacrificiu. Funcționarii luminați ai Statului vor ști să dovedească și de rândul acesta înaltul lor spirit de jertfă și patriotism.

Dar chestiunea prezintă un aspect ciudat în mintea unora. Agitatorii de meserie au văzut în noul congres al funcționarilor publici un nou prilej de conjecturi și agitație. Un reputat ziar oposiționist de scandal, s'a și grăbit să anunțe cu litere groase: „Funcționarii publici declară greva generală".

Până acum funcționarii n'au anunțat după câte știm decât un congres. Despre greva generală nu se vorbește decât în foile de scandal, cunoscute ca atare. La fiecare congres aceeași amenințare a apărut discutată, strigată cu îndrăzneală sau insinuată cu perfidie, în toate ziarele puse în slujba unor anumite țeluri politice. Dintre funcționari s'au găsit glasuri cari să le facă, în acele congrese, ecoul sugestiunilor de acest soiu și liniștea soboarelor funcționărești a fost pentru o clipă turburată. Amenințarea a rămas însă amenințare. Patriotismul funcționarilor și cumințenia lor au respins cu energie ideea care ar duce statul la ruină și pe ei în mizerie.

Reapariția acelorași amenințări astăzi — venită fără îndoială din afară de corpul funcționarilor — pune într'o vie lumină toată imixtiunea de care sunt capabile partidele de opoziție. Nevoile funcționarilor nu au pentru aceste partide decât importanța utilitară în scop politic imediat. O grevă generală a funcționarilor ar putea să realizeze ceea ce campaniile de un an de zile ale partidului național și partidului țărănist n'au putut aduce. Cel puțin așa se crede la conducerea acestor partide cari nu se întreabă „care este interesul țării? ci „care este interesul nostru?"

Și dacă între interesele țării și interesele de partid, opoziția nu stă în cumpănă să aleagă pe cea din urmă alternativă, vor fi capabile să renunțe la interesele de partid în fața nevoilor funcționarilor, în cazul când am putea admite că vre-unul din ele sau amândouă ar veni pe această cale la putere? Dar mai înainte de toate să se gândiască bine funcționarii că congresele lor nu trebue și nu poate sluji altor scopuri decât intereselor lor, și interesele lor nu dezordinea și anarhia sunt, și deci nici arma grevei nu le poate servi.

O hotărâre înțeleaptă

Studențimea părăsește agitația pentru a relua cursurile.

Avem de astă dată certitudinea că la 16 Aprilie se vor deschide cursurile universitare. Însăși studențimea a recunoscut că a mai duce lupta pe teren universitar, pentru realizarea aspirațiunilor ei politice, e o dăunare adusă binelui mers al statului.

Într'adevăr delegații studenților dela toate universitățile din țară, întrunindu-se înnainte de sărbători s'au arătat satisfăcuți de rezolvirea dată celor mai multe din revendicările lor: înscrierea unei sume importante pentru universitate, creiarea de noui cămine și cantine, înfrânarea risipei valutare pentru cei ce sub numele de student, duceau o viață îndoielnică în străinătate etc.

Pe de altă parte, din spirit de înnalt patriotism, delegații studenților au hotărât să renunțe la singura revendicare a lor nerealizată, și nerealizabilă: introducerea lui „numerus clausus" în școli.

In afară de universitate, în calitate de cetățeni ai acestui stat, ei și-au rezervat și mai departe latitudinea de a continua lupta și pe acest teren: sunt liberi să o facă, așa cum sunt liberi să dibă ori ce opiniuni vor voi.

Nimeni nu-i va împiedeca desigur, afară numai dacă mijloacele lor de acțiune nu vor intra în conflict cu ordinea stabilită.

Universitatea însă va fi cruțată de a mai fi socotită drept teatru de luptă, pentru isbândirea vreunei idei politice ori care va fi aceia.

Universitatea nu poate fi socotită decât un templu de cultură până la altarul căruia răsbunarea publică nu trebuie să pătrundă. Cu atât mai mult nu trebuie să fie împiedecați a avea acces într'însa, cei cari n'au altă vină decât dragostea de a-și însuși învățătura răspândită în locașul ei.

Iar această învățătură este ca aerul, ca apa, ca lumina soarelui ca largul oceanului, ca domenul nesfârșit al naturei ce ne înconjoară. Este și trebuie să fie comună tuturor. Fiecare își să aibe dreptul a se bucura de binefacerile și frumusețea ei.

Căci nimeni nu poate să se decreteze stăpânul ei. Cu toții, fii vrednici ai tuturor neamurilor pământului acestuia au muncit pentru lărgirea orizonturilor ei minunate. Nu trebuie deci să isgonim pe nimeni dela templele ce i-am înnălțat în țara noastră; ba chiar să lăsăm ușile lor deschise până și dușmanilor noștri.

Renunțând la ducerea luptei în universitate pentru dobândirea numerus clausus, studențimea noastră a dat dovada că e într'adevăr animată de cele mai frumoase simțiminte naționale, precum și că e condusă de un admirabil spirit de disciplină, spirit care mai ales la noi și în special în vremurile acestea e mai prețios decât ori ce calitate civică.

Și aceste dovezi ne sunt suficiente pentru a ne gândi cu mândrie și deplină nădejde, la viitorii conducători ai României de mâine.

După o clipă de răgaz

Infrângerea opoziției și noua ei orientare. Cele două curente din sînul opoziției. Opera care trebue să se înfăptuiască. Activitatea Parlamentului.

Micul armistițiu politic impus de Sfintele sărbători ale Paștelor, a luat sfârșit. Peste câteva zile Parlamentul va reîncepe să lucreze. Ne îndreptăm spre o nouă situație politică.

Caracteristica perioadei politice dinainte de vacanța actuală este imprimată de eșecul total al campaniilor „opoziției unite". Opera Constituțională a guvernului și a Parlamentului de ordine s'a săvârșit în întregime, temeinic, cu toate agitațiunile și scandalurile celor două partide înverșunate cu țara, cu ordinea și legalitatea.

In fața acestei stări de lucruri, opoziția unită a fost silită să bată în retragere. Armistițiul impus de Sărbători va fi dat destul timp conducătorilor ei să mediteze asupra acțiunilor necugetate la care s'a dedat și să se îndrepte spre alte căi. Opoziția va trebui să-și caute noui orientări, dacă nu vrea să se piardă.

Deocamdată se pot observa în sânul opoziției unite două curente principale. Membrii partidului național, nemulțumiți de fuziunea cu tachiștii d-lui Mișu Cantacuzino, încrează din răsputeri să determine o nouă fuziune, cu țărăniștii. Greutatea acestei operațiuni constă din faptul că tachiștii s'ar simți ofensați de o a doua fuziune și că principial ar fi imposibilă o apropiere cu țărăniștii.

Dar greutatea de căpetenie constă într'aceea că al doilea curent din sânul opoziției, alcătuit din membri ai partidului național cât și din membri ai partidului țărănist, văd acțiunea comună a opoziției ca funestă ambelor partide. Naționaliștii acuză pe țărăniști de compromiterea mișcării prin lansarea perfidă a tuturor atacurilor îndreptate contra Coroanei, țărăniștii acuză partidul național de duplicitate.

Tenziunea între cele două partide este destul de puternică. La ultimele manifestațiuni ale opoziției unite d-l Iuliu Maniu a căutat chiar să se eschiveze, declarându-se bolnav. Faptul nu a putut scăpa nimărui, cu atât fruntașilor partidului țărănist cari au fost siliți să accepte tovărășia naționaliștilor d-lui Vaida, partizani ai fuziunii cu țărăniștii.

Fără îndoială că rezultatul tuturor acestor frecări interne va fi, ca și în trecutul nu prea depărtat, o destacere de tovărășie, care firește nu exclude o altă colaborare în viitor. Atât partidul țărănist, cât și partidul național s'au dovedit destul de puțin serioase pentru a trage concluzia unei orientări temeinice. Deosebirile programatice n'au putut fi o piedecă la atâtea acțiuni comune; de ce asemănările de tendințe să nu ducă la o ruptură în clipa când ambele se vor convinge că tovărășia, în loc să le ducă la putere, le trage în prăpastie?

Coaliția se va desface și iar se va reface, după cum vor cere momentele și după cum vor dicta conducătorilor, avizi de putere. In orice caz, guvernul a dovedit și de rândul acesta o trăinicie care exclude orice nădejde. Opera Constituțională realizată, finanțele țării echilibrate într'un budget real, vor trebui să urmeze în ordine toate celelalte realizări ale consolidării și unificării noastre. Reforma învățământului despre care mi-am ocupat la timp aici, reforma administrativă așa cum o prevede Constituția, reforma electorală, reforma judecătorească, reglementarea muncei, reglementarea cultelor, și alte atâtea probleme cari trebue să alcătuiască temelia vieții noastre de stat, nu se pot realiza cu scandaluri de stradă și desmățate campanii parlamentare. Opoziția a avut prilej să se convingă de acest profund adevăr.

Va ști să se îndrepte?

Negocieri între Cehoslovacia și Ungaria

Ce spune ministrul de externe al Ungariei

Ministrul de externe al Ungariei, într'un interview acordat ziarului „Prager Tageblatt" a declarat că Ungaria e dispusă să angajeze negocieri cu Cehoslovacia pentru regularea chestiunilor ce interesează ambele țări. Dacă negocierile directe, în chestia protecției minorităților, nu vor avea succes, a declarat ministrul de externe maghiar Daruváry, se va face apel la societatea națiunilor, fără ca prin acest apel să se aducă o jignire Cehoslovaciei.

Moartea lui Liam Lynch

LEAFILD. — Liam Lynch șeful armatei revoluționare irlandeze care fusese luat prizonier de trupele neregulate a murit.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

NATALITATEA ȘI FRANȚA

Aș fi putut spune: natalitatea în Franța. Dar pentru sora latină, termenul acesta abstract „natalitate", a ajuns ca un fel de doamnă mare, ce nu-și mai bagă în seama vechia amică. Și Franța ar vrea s'o supună pe această trufașă, așa cum a înfrânt cerbicia germană în trecutul război.

Iată ce găsim într'o gazetă franțuzească privitor la această „damă mare", care pe măsură ce e căutată mai mult de frumoasa noastră aliată, pe atât fuge mai mult de ea.

„Alianța națională din Franța, pentru propaganda natalității, a întocmit o statistică a natalității din zece orașe principale franceze, pe primele trei trimestre ale acestui an. Din cifrele adunate s'a constatat că în orașele mari anul acesta sunt 70.0 0 nașteri mai puțin de cât anul trecut.

Guvernul va lua măsuri severe contra tuturor celor vinovați de provocări de avorturi, descreșterea natalității în Franța devenind din zi în zi mai îngrijitoare".

Precum se vede „Natalitatea" aceasta nu numai că nu dignează să se împrietenească cu Franța, dar i s'a declarat dușmană pe față.

In orașe a ajuns pustietoare. V'aducați aminte povestea: numai doi copii ca la Paris. Vorba vine: „numai doi"! Dacă ar fi atâta, s'ar ține bine Franța. Dar mi se pare că acum s'ar putea zice mai degrabă „nici un copil ca în Franța.

Dar oare și în satele țării acesteia fi va atâta secetă de nașteri ca în orașele ei? Acolo de ce? „S'a deșteptat" lumea rurală nu cumva? Sau progresele democrației ar spune d-nul Madgearu.

De n'ar intra și prin satele noastre această deșteptăciune. Din fericire, până acum, românul stă bine în privința asta. Se zice chiar că e în fruntea altor nații.

La oraș însă se pare că a pătruns metoda pariziană, dar nu e decât în stadiul când se poate spune: „numai doi copii..."

Ar trebui să se ia și la noi măsuri din vreme. Decât, îmi închipui că ori câte metode străine s'ar introduce, doamna „Natalitate" nu se va îndepărta de noi. Ne-a îndrăgit și pace.

Ba te pomenești, că tocmai atunci, când începem s'o protejăm, ne întoarce și nouă spatele ca fraților franțuzi.

Așa că mai bine să ne vedem de treabă.

Nomofilax.

CĂRȚI ȘI REVISTE

A apărut **„Gândirea"**, anul II Nr. 16—17, cu următorul cuprins:

„Literatură de import-export" de Ion Darie.
„Scrisoare" de Lucian Blaga.
„Umbra" de Emil Isac.
„Gândul" de Ion Pillat.
„Note de drum" de N. M. Condiescu.
„Antante religioso" de I. Niculescu.
„Prietenie" de Al. Busuioceanu.
„Sara" de G. Bărgăoanu.
„Prolog" de G. Topârceanu.
„Confidențe" de A. de Herz.
„Cariera lui Vidran" de Cezar Petrescu.
„Taină de Primăvară" de Adrian Maniu.
„Pe zidurile nopții" de A. Cotrus.

Cronici literare, artistice, dramatice etc. Desenuri și reproduceri din expoziția „Arta Română".

Comemorarea poetului italian Manzoni

Circulara d. Musolini către ambasadele, legațiunile și consulate cu ocazia comemorării nemuritorului poet italian Alessandro Manzoni.

Se împlinesc cincizeci de ani de când, în plină lumină de apoteoză; se stângea la Milan Alessandro Manzoni. Și se împlinesc o sută de ani de când Poetul anunța prietenilor săi în așteptarea vieții dorite, că terminase romanul care trebuia, pe urmă, să aibă ca titlu: I Promessi Sposi (Logodnicii) și mulțumită căruia încă odată se arătau lumii civilizate semnele vii și minunate a înălțimii sufletești și intelectuale ale geniului italian.

Doresc că în străinătate, nu mai puțin ca în țară, să se comemoreze aceste date spre a slăvi un italian atât de mare și o operă, care, ca și alte capodopere ale literaturii noastre, îmbină frumusețea și desăvârșirea formei cu severa înălțime a fondului omenesc și universal. Și în amintirea comemorării, nădăjduesc că, în numele nemuritorului Poet, vor fi puse la cale opere concrete și trainice pentru răspândirea limbei italiene pe care Manzoni o cinsti și o studiă până la cele mai adânci bătrânețe, cu o iubire egalată numai de geniul lui.

Voi semnala recunoștinței naționale orice contribuție la iubileul unui scriitor care, în puritatea credinței sale, sculptă cuvinte vecinice de speranță și mângâiere pentru toată lumea, și închise toată tragedia și comedia umană, simțită cu o puternică conștiință morală, în cartea lui cea mai cunoscută, pe care un critic celebru a caracterizat-o cu drept cuvânt ca fiind „printre cele mai echilibrate și perfecte din toate literaturile".

Alexandru Manzoni

Italia intelectuală se pregătește pentru a sărbători cu un fast deosebit, împlinirea a 50 de ani dela moartea unuia din cei mai de seamă poeți ai săi, Alexandru Manzoni.

De origine nobilă, poetul Manzoni s'a născut la Milano în 1785. Aici își face studiile până în 1805, când murind tatăl său pleacă la Paris, unde e primit în societatea Dnei Cabanis și face cunoștința supraviețuitorilor revoluției și ai Enciclopediei: Cabanis, medicul materialist, filozofii Garat, Volney, Villers și Fauriel, istoricul idealist, care devine prietenul său intim.

Reintors în Italia în 1808 se căsătorește, petrecându-și timpul la Milano cu studiul clasicilor, al istoriei și cu educația micei sale familii. În această epocă el cunoaște pe Monti, Silvio Pellico, Porta, Grossi și scrie cele mai frumoase imnuri: *Invierea* (1812), *Numele Mariei* (1813), *Pasiunea* (1815).

In 1819, după trei ani de muncă termină tragedia: *Contele de Carmagnola*, pe care Fauriel o traduce imediat în franțuzește.

Lupta între romantici și clasici era în toi și Manzoni scrie marquisului d'Azeglio o scrisoare asupra romantismului, în care se ridică împotriva idolatriei formelor stabilite și a regulelor servile care paralizează imaginea. În tăcerea casei sale el urmărește cu nerăbdare mișcările revoluționare din 1821 și cu inima plină de patriotism, scrie acel cânt inspirat *Martie 1821*, citit numai amicilor săi; tot de atunci e și oda nemuritoare *Cinci Mai*, care va rămâne pentru totdeauna în admirația lumei întregi.

Opera sa capitală e Il promessi spossi (Logodnicii), care i-a adus o glorie fără margini. Povestea obijduiților și a asupritorilor se petrece sub cerul, care a luminat prima tinerețe a poetului. Manzoni face să relasă din zugrăvirea portretelor sale, caracteristica epocei în care a trăit și deși întrebuințează metoda istorică el evită defectul romanului istoric, care de cele mai multeori alterează povestirea și chiar o înlocuiește. In 1827 în timpul șederei la Florența face cunoștință cu cei mai distinși oameni ai epocei ca: Gino Capponi, Leopardi, Nicolini. Consecvent acelorași principii naționaliste, refuză să ia parte în 1838 la încoronarea împăratului Austriei.

Retras la vila sa din Lesa, prieten cu filozofui Rosmini, Manzoni e silit după nesuccesul războiului de independență italiană să se refugieze pe malurile lacului Maggiore.

După multe nenorociri: moartea fiicei și celei de a doua soții, Manzoni vede împlinindu-se visul existenței sale, unitatea Italiei și atunci primește să fie senator. Etatea sa, dragostea de liniște îl depărtează de zgomotul tribunei și astfel își găsește moartea, după o viață consacrată numai literaturei și apărării intereselor patriei. La 29 Mai 1873, în ziua aniversării victoriei de la Legnano, Italia întreagă a dat cu o magnificență regală onorurile funebre marelui său poet.

Manzoni a exercitat o mare influență asupra opiniei contimporanilor săi; în poesiile sale, în nemuritorul său roman: Logodnicii el a combătut fără cruțare greșelile, sofismele, prejudecățile sociale. Ne-a lăsat puține scrieri, dar romanul Logodnicii face parte din operile a căror frumusețe literară e universală. Prin el Manzoni nu aparține numai patriei sale, ci lumei întregi ca și Shakespeare, Byron, Goethe, Rousseau, Dante, care prin natura geniului și a frumuseței operei lor și-au înscris numele în cartea umanității.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Expoziția de artă decorativă din München

In vastele clădiri construite anume pentru expoziții, Germania și Austria au expus tot ceea ce produc în domeniul artei decorative care cuprinde la dânșii atât mobilele, obiectele mărunte destinate să împodobească casa, cât și aparatele telefonice sau ustensilele trebuitoare oricărei gospodării.

Din această cauză nu s'a făcut multă alegere și criteriul artistic a fost înăbușit de cel comercial.

Producția cărților a îmbrățișat toate genurile și toate epocile, satisfăcând toate trebuințele și toate gusturile. In urma împrejurărilor pe care nu le putem enumera aici, editorii își pot vinde volumele cu prețuri comparativ mai eftine decât a obiectelor uzuale, iar publicul, temându-se, din cauza zilnicei căderi a mărcei, ca aceasta să nu ajungă la o completă devalorizare, își plasează banii în obiecte în stare să fie revândute.

Cele mai numeroase cărți editate sunt ale autorilor germani; în majoritatea cazurilor aceste volume sunt ilustrate. După Goethe, Schiller etc. vin autorii secundari, apoi traducerile. Operele cele mai de seamă din lumea întreagă sunt traduse în germană, de la Flaubert la To stoi, de la Ibsen la d'Annunzio.

Editura Recht Verlag va publica în curând traduceri din clasicii francezi. Același editură a publicat Les Fleurs du Mal, ilustrat de Eberf, unul din cei mai fruntași artiști ai școalei moderne.

Biblioteca internațională din Berlin și editura Manz din Viena — astăzi cumpărata de Cara Larousse — au publicat în franțuzește aproape întreg Balzac, I. I. Rousseau, Benjamin Constant, Frementin, Stendbal etc.

Editorii germanii nu se mulțumesc numai cu editarea cărților, ci se străduesc a da și ireproșabile publicațiuni de artă.

Datorită spiritului lor metodic, germanii preferă albumului reprezentând o culegere din opera maestrului, reproducerea completă a operei maestrului sau a unei părți. Astfel Recht Verlag a strâns într'un volum întreaga operă a lui Grünewald. „Marées Geselschaft" aproape atinge perfecțiunea în admirabilele planșe în colori care reproduc opera lui Manet, Cézanne, Renoir, Doumier, Constantin Grup.

Același îngrijire conștiincioasă de perfecționare întâlnim și la edițiunile muzicale. Nu mai vorbim de edițiunile populare cunoscute prin perfecțiunea executării și micimea prețurilor, s'au remarcat deasemeni edițiile de lux, bucuria musicografilor și bibliofililor.

Firma münchenează a Drei Masken a editat în facsimil câteva manuscrise ale clasicilor: un choral de Boch, Sonata de Beethoven, și câteva „trio" de Mo art.

Deși cea mai interesantă secțiune este aceea a cărței germanii preferă pe acea a porțelanului. Intr'un imens hall sunt expuse mii de servicii de masă, mii de vase și bibelouri. Marile fabrici din Berlin și Dresda și-au expus ultimele creațiuni, fabricele tiroleze și bavareze au trimes obiecte usuale concepute după cele mai vechi tradiții.

Cea mai de seamă bucată din această seție e fântâna profesorului Wackerle, executată de manufactura de porțelan din Nymphenburg, înaltă de doui metri. Cele patru statui mari care o străjuesc sunt originale și foarte moderne ca concepție, dar forma fântânei e demodată, fiind prea direct inspirată de Orient și de cel mai rafinat stil Lorius XV.

Se constată că Germania de după război în ce privește arta decorativă părăsește formele masive, totuși noui, care caracterizau arta münchenează, pentru a cădea sub înrâurirea stilului rococo.

Arta decorativă propriu zisă (mobilele, tapiseriile, obiectele destinate împodobirei casei) e în decadență.

Formele sunt prea delicate și pretențioase, materialul sărăcăcios și fără de gust aranjat, colorile grotesc împărechiate.

Argintăria e foarte interesantă; lucrat cu ciocanul, metalul parcă trăește. Argintarii germani nu numai că au știut să găsească forme noui și armonioase, dar ținând seamă de coloarea metalului, au obținut efecte fericite prin alternarea suprafețelor netede sau bătute cu ciocanul pentru a deveni rotunjite.

Lecțiunea teatrului arată cât se muncește în Germania pentru îndrumarea artistică a montărilor.

Germanii privesc teatrul cu alți ochi decât cum îl considerăm noi. Ei se duc la teatru nu numai pentru a se distra, ci și pentru a se instrui și a primi impresiuni artistice.

Pentru dânșii, actorii nu-s oameni cari trăesc o viață anormală, de lux și fantezie, ci muncitori, cari se străduesc pentru a provoca emoțiuni artistice.

Machetele expuse la München sunt din cele mai moderne și majoritatea inspirate de Reinhardt.

Secțiunea cinematografului e tot așa de atrăgătoare ca și aceea a teatrului.

Dintre numeroasele filme reprezentate, au avu meritat succes cele documentare: demontarea unei locomotive, construirea unui vapor etc.

Pe lângă secțiunile de artă, expoziția mai cuprinde nenumărate obiecte industriale.

Pavilionul colorilor, e unul din cele mai atrăgătoare al jucăriilor de asemenea, obiectele de călătorii dau nostalgia sleeping-urilor și transatlanticelor; dar mai cu seamă în obiecte uzuală germanii sunt neîntrecuți.

Cu defectele și calitățile ei cu erorile și noutățile ei, expoziția de artă decorativă se înfățișează ca oglinda Germaniei actuale, dovedind că învinșii de ieri, cu toată lipsa materiilor prime și cu toate greutățile de neînchipuit luptă din răsputeri pentru recucerirea pieților comerciale pierdute.

Rx.

Anchetele noastre în Ardeal

La Oradea-Mare și în Județul Bihorului

De vorbă cu d. Iulian M. Peter prefectul Județului.

Trebue s'o spunem, sincer, Oradea-Mare ne face aceași impresie de străinătate, care desigur surprinde și mai ales contrariază sentimentul național al oricărui vizitator român. Naționalizarea merge aici foarte încet încât aproape nu se resimte. De cum scobori din tren, apoi pe stradă, în localuri peste tot nu auzi vorbindu-se de cât ungurește. Dureros este că chiar unii din românii locainici se complac a vorbi în aceași limbă a lui Arpad spre marea noastră nedumerire. Puținii slujbași veniți din vechiul regat și mai ales ofițerimea dau aici coloritul românesc.

Dar trecem peste aceste impresii fugare și pur personale pentru a arăta în mod precis stărea lucrurilor de aici și mai ales din județul Bihor, care prin caracterul lui românesc ne răsbună într'o mare măsură.

Prefectul județului și orașului, dl Iulian M. Peter, ne primește și se pune la dispoziția noastră cu multă plăcere D sa ne dă întâi câteva amănunte geografice și date statistice asupra Bihorului.

Acest județ se întinde pe o distanță de 120 km. dealungul granitei ungurești și are 431 comune, atingând aproape suprafața întregei Bucovine. Un fapt de relevat este că dealungul granitei pe o adâncime de 10 km. toate satele sunt ungurești cu mici excepțiuni. Fenomenul general este că târgușoarele sunt înstrăinate, pe când satele sunt românești.

Starea de spirit a locuitorilor

E o chestiune care ne interesează cu deosebire.

Prefectul județului ne spune:

Ungurii în mare majoritate sunt liniștiți. La aceasta contribue desigur și faptul că mulți din ei ducându-se prin Ungaria s'au întors explicând conaționalilor. că nicăeri nu se trăește mai bine ca în România. Totuși am avut agitații iredentiste sub îndemnul contelui Th. Zichy la Kerechiu după cum se știe a fost iarăși o revoltă cu prilejul agitațiilor dela granița. Acum însă lucrurile s'au schimbat cu mult în bine. Populația ungurească din Bihor s'a săturat de aventuri politice, de scandal și tinde spre liniște.

Țin însă să relevez, zice prefectul județului că pentru populația ungurească este de mare importanță felul cum se prezintă administrația. Și trebue să adaog că în ce mă privește, n'am făcut de cât să veghez ca toți locuitorii să fie tratați în mod egal și numai în spiritul dreptății și aceasta a produs o mare satisfacție, pentrucă minoritățile judecă statul după administrație.

Am avut mulțumirea să văd, nu de mult, un caz caracteristic la Salonta. Aici se produsese mai multe abuzuri din partea administrației, și în urma anchetei pe care am ordonat-o și a sancțiunilor aplicate celor vinovați, populațiunea a rămas satisfăcută și împăcată. Pot să vă afirm că în Bihor s'a ajuns la o adevărată colaborare între populație și administrație.

Sentimentul național al populației românești

Dela această ordine de idei dl. Péter trece pentru a ne explica sentimentul național al populației românești, care cu prilejul turburărilor dela graniță, a putut fi cu deosebire apreciat. Bihorenii, zice prefectul județului, au dat atunci dovadă de solidaritate românească într'un chip cu totul strălucit. Sătenii din propie inițiativă au constituit imediat gărzi naționale, pentru a înfrunta periculul care amenința de peste graniță.

Situația materială a bihorenilor

Asupra stărei materiale a sătenilor din Bihor, prefectul județului ne spune că aceasta variază după regiuni. Cea mai bogată regiune este acea de ses; aici locuitorii se ocupă cu agricultura, morăritul și creșterea parcilor. Atât românii cât și ungurii sunt bine înstăriți. A doua regiune este acea a văilor dintre Crișul repede și Crișul Negru; a această este intermediară. Ocupațiunea locuitorilor aici este păsunatul și industria lemnelor, iar agricultura într'o măsură mai mică. Industrii mai mici sunt; fabricele de cherestea, morile, cariere de marmoră, de granit, fabrici de cărămizi, și bitum.

Cea din urmă regiune este acea a munților care este foarte săracă. Locuitorii își duc existența cu greu, se hrănesc prost și sunt lipsiți aproape cu totul de binefacerile culturei. Populațiunea din această regiune pentru a'și câștiga existența scoboară în vale unde muncește la exploatarea pădurilor. Cei cu situație mai bună se ocupă cu creșterea vitelor. Această populațiune, ne spune d. Peter, trebue ingrijită deaproape sub raportul alimentar și cultural. Pe teren cultural, le trebue în primul rând școli. Noi, din acest punct de vedere am făcut începutul creind vre'o 7 școli primare care funcționează.

Robia economică

Starea materială a bihorenilor care nu este de loc strălucită, continuă a ne spune prefectul județului după o mică digresiune, se datorește stărei de robie economică în care au fost ținute satele noastre de aici sub regimul unguresc. Aproape în întregime pădurile și pământurile arabile au format proprietățile Episcopatelor Romano-Catolic și Greco Catolic, cum și a diferitelor ordine călugărești. Este deajuns să vă spun că numai Episcopatul Romano-Catolic a avut proprietăți de pământ și păduri în întindere de 50 mii de hectare.

Efectele reformei agrare

— Cum se resimt efectele reformei agrare, față de situația aceasta pe care ne-ați zugrăvit'o, d-le Prefect?

— Această mare operă socială a rupt cu robia economică și iobăgia țăranilor noștri. Trebue însă să fac o observațiune: înproprietărirea se face prea încet, ar fi de dorit să se înmulțească comisiunile și mai cu seamă inginerii.

Acolo unde s'au efectuat înproprietăririle, domnește printre sătenii cea mai vie satisfacție.

Obștiile sătești.

Aceasta este o chestiune de cea mai mare importanță pentru progresul economic al satelor noastre, zice dl Peter.

In Bihor cum vă spuneam, robia economică se datorește faptului că atât pădurile cât și cea mai mare parte a pământurilor erau proprietatea episcopatelor și a diferitelor ordine călugărești. Când aceste episcopate voiau să vândă pădurile lor, tratau cu diferite sociețăți evreești și populațiunea nu avea lemne nici măcar pentru școli. Din această pricină au fost conflicte violente, care însă n'au dus la rezultatul dorit. Singura soluție a fost constituirea obștilor de exploatare care au concurat în ultimul timp cu succes societățile particulare. Astfel în Bihor asociațiile țărănești prin obștii și cooperative au luat un avânt înbucurător. Comunele au constituit obștii, în conformitate cu tendințele noue ei legi administrative, care recunoaște comunelor dreptul de a face industrie și comerț.

Oradea din punct de vedere comercial și industrial

Convorbirea noastră de mai sus, a alunecat pe nesimțite atrasă de problemele economice care interesează întreaga regiune a Bihorului. Și prefectul județului începu să-mi vorbească de starea industriei și a comerțului în Oradea-Mare.

Oraș comercial și industrial prin excelență, ne spune dl Peter, Oradea-Mare a fost înainte centrul de desfacere pentru Ardeal al tuturor mărfurilor venite din străinătate. Situația nouă a adus acestui oraș o lovitură în această direcție. To-

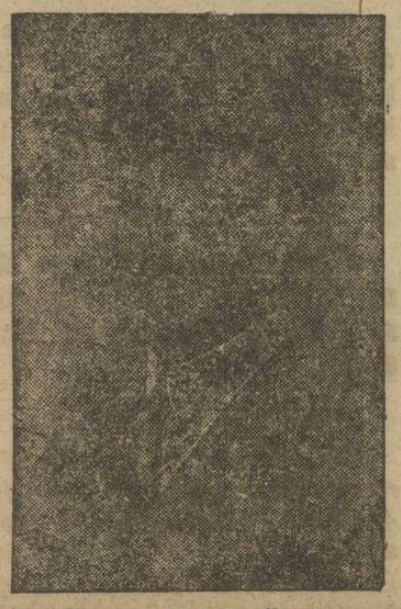

D. Iulian M. Peter
prefectul jud. Bihor.

tuși Oradia-Mare perzistă să fie un centru comercial și industrial de cea mai mare importanță.

In present are cam vre'o 27 bănci.

Ca industrie are: firme de exploatare de lemne; fabrici de alcool, de produse chimice, de săpun, de încălțăminte, de vata, pansomente, turnătorii de fer, fabrici pentru repararea de locomotive, fabrici de bere, de mobile, de celuloid, etc.

O singură industrie suferă acum. Este industria morăritul care sub regimul unguresc luase o desvoltare foarte mare, din cauză că cerealele din toată partea mănoasă a Ungariei aici erau aduse pentru măcinare.

O declarație importantă

Toate celelalte industrii din Oradea-Mare, ne declară dl Peter sunt în plină desvoltare.

Declarațiunea aceasta, venită din partea unui factor oficial, are fără îndoială o importanță deosebită, pentru că este menită să desmintă știrile date prin presă, în senzul că industriile noastre din Ardeal stagnează și că nenumărate firme sunt în pragul falimentului.

Prefectul județului și al Oradei ne accentuează că în general fabricele de aici nu pot fabrica cât se cere. Cererile sunt atât de mari în cât comenzi de 6—7 luni nu pot fi satisfăcute. Toate fabricele sunt în activitate febrilă și nici o industrie nu șomează.

In ce privește comerțul și acesta este foarte viu. Se resimte foarte mult lipsa de Capital. Dobânzile sunt foarte mari și din cauza aceasta se produce o scumpete crescândă a vieței. Un punct de mare importanță, zice dl Peter, este apelul la capitalul românesc.

Cum sunt tratate minoritățile

Masele populare minoritare dau dovada unui spirit de înțelegere a situației lor în statul român, și tratamentul de egalitate în fața legilor și de respect al drepturilor cetățenești le inspiră toată încrederea. Totuși clerul catolic și cel reformat este recalcitrant și agită în umbră. Este poate deajuns să vă spun că în bisericile catolice din Oradea-Mare se cântă Imnul național maghiar. Organizațiile culturale de tot felul sunt libere. Teatrul maghiar funcționează în tot timpul.

Atitudinea presei maghiare

Presa maghiară din Oradea, îmi spune dl Peter, alături cu clerul catolic este al doilea factor de instigare și de agitație a maselor minoritare.

Ea se bucură de toată libertatea pentru a se inspira numai din isvoarele dela Budapesta, fapt care nu poate fi spre folosul maselor pe care vrea să le reprezinte.

Dar, pe când presa maghiară este foarte bine reprezentată în Oradea, trebue să vă spun cu durere, presa românească lipsește aproape cu totul.

O vizită la Beiuș

Beiușul are un aspect rustic și liniștit, cu toate că el este mai mult un târgușor decât un sat. E un centru cultural, românesc care în timpul subjugărei ungurești a ținut aprinsă făclia conștiinței naționale.

Dela primele cunoștințe și legături pe care le am făcut, m'a surprins lupta acerbă care se dă aici pe chestiunea confesională. Seriozitatea acestei lupte a scăzut însă în vremea din urmă.

Visul Beiușenilor

O preocupare cu mult mai serioasă a beiușenilor este să-și ridice târgușorul la rangul de comună urbană. E un vis care are foarte multe posibilități să se realizeze. D-l Cosma actualul primar al Beiușului mi-o explicat situația.

Comuna este sorocă și pentru ridicarea ei la rangul de Comună Urbană trebue să se bizuie pe sprijinul statului prin subvenții și alte ajutoare. Intr'o consfătuire avută, cetățenii au hotărât să se facă demersurile pentru realizarea dorinței lor. Urmează acum că cetățenii să-și ia în mod hotărât și obligația sarcinelor, care implică susținerea unei comuni urbane.

De altfel Beiușul a mai obținut o instituție care îl face demn să fie comună urbană. Se știe că în urma luptei duse de beiușeni guvernul a aprobat crearea unui tribunal la Beiuș.

In bugetul actual tribunalul din Beiuș figurează.

Este iarăși de notat, că Beiușul va fi înzestrat și cu o autoritate școlară. D-l ministru Anghelescu a declarat că cu noua lege a învățământului va creia și un revizorat școlar la Beiuș.

Acest centru cultural românesc are însă nevoe și de o desvoltare economică. In acest scop este necesară o legătură de cale ferată dela Vașcău la Ciucea prin care s'ar face legătură cu Aradul. De altfel necesitatea acestui linii se impune și din considerațiuni militare.

Edilii Beiușului pun toate stăruințele pentru împlinirea acestei nevoi.

Școala normală de fete din Beiuș are 240 eleve anul I, din care 40 la sută sunt din vechiul regat. Dl dr Cosma ne-a exprimat însă regretul asupra modului cum este condusă această școală.

De vorbă cu dl dr Pavel

Fruntaș al Beiușului, vechiu și meritos profesor, dl dr Pavel la parte și dânsul într'o măsură mai mică decât alți concetățeni ai d-sale la lupta confesională. La o întrebare a mea mi-a răspuns hotărât: **„Este firesc ca biserica ortodoxă să fie dominantă în stat pentru că ea cuprinde majoritatea credincioșilor".** Și dl dr Pavel nu este ortodox. Ca vechiu profesor d-sa mi-a vorbit apoi de școalele din Beiuș, dându mi amănunte interesante, pe care le voiu arăta în cadrul unui alt articol.

Cred cu deosebire interesantă următoarea declarațiune pe care mi-a făcut-o dl dr Pavel cu privire la atitudinea membrilor partidului național din Beiuș față de pactul dlui Maniu cu țăraniștii:

„In rândurile naționaliștilor din Beiuș și jur, bătrânii dezaprobă înțelegerea pe care au făcut-o conducătorii cu țăraniștii. Vechii luptători sunt scârbiți de felul de luptă al partidului național, mai ales cu ocazia desbaterilor Constituției. Este de mirat că conducătorii de astăzi nu țin seamă de psihologia adevărată a ardelenilor cari au oroare auzind de Stere, Lupu etc."

La d-na dr Viora I. Ciordaș

Femeia aleasă și adânc încercată în lupta românească din Ardeal, soția demnă a regretatului dr I. Ciordaș, m'a primit cu o amabilitate plină de distincție.

După ce i-am explicat scopul vizitei noastre, arătându-i că „Infrățirea" prin anchetele sale înțelege să se ocupe de aproape de tot ce interesează viața Ardealului, d-na Ciordaș mi-a replicat:

„Foarte bine faceți. Noi românii nu suntem încă închegați. Trebue să ne cunoaștem cât mai bine și să ne apropiem sufletește. Luptele politice în felul cum se dau strică mult. Ideia de neam și țară trebue să predomine".

Este de prisos să mai adaug că dna Viora dr. I. Ciordas este o patriotă înflăcărată, care își pune toate serviciile in interesul neamului. Și din acest punct de vedere d-sa a desfășurat o activitate fără preget, remarcându se mai ales ca presidentă a Reuniei Femeilor Române din Beiuș și jur. Actualmente d-na Ciordas este presidenta de onoare a acestei Reuniuni, după ce a orientat aso iația într'o direcțiune sănătoasă în care lucrează astăzi, fie pe teren cultural național la oraș și la sate, fie în opere caritabile, sau pentru organizarea și protejarea muncei țărancei noastre.

Reuniunea Femeilor Române din Beiuș este condusă de un comitet compus din următoarele doamne și domnișoare. Președintă: Dna Angela Sălăgianu, vicepreședinte d-nele Livia dr. Cosma și Eufemia Stefănica; secretară d-na Elisa dr. Pavel; casieră d-na Elena Ardeleanu; notare d-nele Maria dr. Donca și Lucia Marian; bibliotecare d-șoara Veturia Buteanu și d-na Amalia Popovici.

Nu ne îndoim că Reuniunea Femeilor Române din Beiuș ne va da prilejul să-i relevăm activitatea frumoasă și pe viitor.

Dac.

Revista presei maghiare

Tonul pe care l-a luat iară presa maghiară din Cluj, a făcut necesar să reintroducem rubrica aceasta. Cum autorităţile nu pot face tot necesarul control asupra a ceeace se scrie în ziarele maghiare de alci împotriva actualei ordini de stat, vom împlini noi această necesitate veche.

România să respecte tratatul de pace!

„Ellenzèk" apărut a doua zi de Paşti, în cursul repaosului duminical obligatoriu credem şi pentru organul iredentei maghiare, ne spune pe cel mai imperativ ton **să respectăm** *tratatul de pace*. Se plânge în fel şi chip, că România nu îndeplineşte clauzele tratatului de pace.

Iar în pagina următoare, vorbind despre misiunea contelui Appony în Elveţia, ne spune nici mai mult, nici mai puţin decât că tratatul păcii dela Trianon este ne drept şi rău şi trebue schimbat. Nu numai atât dar „Ellenzèk" îşi mângâe cititorii cu nădejdea, că va interveni America şi va schimba tratatul de pace.

„Ellenzèk" luptă astfel în mod deschis împotriva orânduirii de astăzi a statelor şi firesce şi împotriva alcătuirii actuale a României.

Cu toate acestea, deşi pacea dela Trianon este rea şi nedreaptă şi împreună cu guvernul maghiar confratele „Ellenzèk" luptă împotriva ei, — cu toate acestea România trebue să respecte tratatul de pace. Mentalitatea aceasta e a Budapestei, care n'a respectat tratatul dela Trianon nicicând, dar care — deşi învinsă — e destul de curajoasă şi perfidă să ceară României respectarea lui. Nu intrăm aci în discuţia felului cum respectă România tratatul de pace. Pentrucă dacă am discuta aceasta, ar trebui să vorbim şi despre toleranţa noastră exagerată, datorită cărei confratele „Ellenzék" poate face sub ochii noştrii instigaţie împotriva existenţei statului român cimentată prin acea pace dela Trianon, contra cărela ziarul magnaţilor unguri luptă alături de guvernul maghiar.

*

Acelaş ziar, în numărul său de aseară, în care se ocupă de conferinţa dela Basel a uniunii internaţionale a societăţilor pentru Liga naţiunilor, ţine să accentueze iarăş nedreptatea făcută Ungariei prin tratatul de pace. „Dispoziţiunile privitoare la Ungaria ale tratatului de pace sunt greşite." Cuvintele acestea şi celelalte aluzii de acelaş ordin, sunt subliniate de confratele maghiar.

*

Urmărind telegramele budapestane despre judecarea fraţilor Roboz, vedem că se face pe chestiunea acestor „trădători" o propagandă fără seamăn împotriva acelora, cari nu sunt cu credinţă către Ungaria. „Ellenzék" de aseară are o lungă telegramă despre fraţii Roboz, arătând cu cele mai grase litere din tipografie, că statul maghiar ştie să pedepsească pe cei necredincioşi, pe cei cari au tradat Ungaria şi au servit României.

Suntem şi noi de acord cu „Ellenzék", că fraţii Roboz au făcut multe escrocherii. Decât aceiaşi fraţi Roboz au fost buni în Ardeal, când scoteau publicaţiuni de ale aceleiaşi iredente, cari finanţează ziarul „Ellenzék". Aşa că este şi o ingratitudine din partea lui „Ellenzék" să dea acum ca exemplu de ispăşitori ai necredinţei către Ungaria pe fiii ispăşitori, de cari oamenii cari finanţează administraţia lui „Ellenzék" s'au folosit cândva pentru crearea unui curent iredentist maghiar în Ardeal.

*

„Keleti Ujság" publică azi dimineaţă un interview cu deputatul opoziţionist Al. Gieswein dela Budapesta. Prelatul Gieswein, cunoscut ca un politician democrat, pretinde pentru Ungaria un curent democrat, care să facă posibilă realizarea „confederaţiei statelor dunărene", visată de Kossuth Lajos. Prin întronarea unui spirit democratic în Ungaria, s'ar face cu putinţă apropierea între Ungaria şi statele vecine şi înfăptuirea confederaţiei politice a statelor din bazinul Dunării.

Constatăm că n'au trecut zece zile, decând „Keleti Ujság" ne aduce pentru a doua oară declaraţii despre înfăptuirea pomenitei confederaţii. Aceasta înseamnă, că opoziţia din parlamentul maghiar s'ar fi obişnuit cu ideia aceasta. Decât să precizăm un lucru. Aceiaşi opoziţionişti, cari spun că luptă pentru o confederaţie, mai curând: o minune politică a statelor succesoare (poate cu capitala în Budapesta), ne vorbesc despre „pacea nedreaptă" dela Trianon. Aşa că suntem înţeleşi.

O rectificare.

Din partea firmei Guttman şi Fisch primim următoarele:

Referitor la articolul „Falsificarea vinurilor în Ardeal", apărut în ziarul „Infrăţirea" din 21 Martie 1923, vă rugăm să binevoiţi a publica declaraţia de rectificare următoare:

Comisiunea nu s'- presentat la noi.

Ceci este drept că o comisiune oficială a cercetat vinurile noastre şi deci nici n'a putut constata cumcă între vinurile noastre ar fi vinuri falsificate sau fabricate în mod artificial. Aşteptăm cu plăcere comisiunea avizată care se va convinge că vinurile noastre sunt de prima calitate şi naturale.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăluim oglinzi stricate.

◆INFORMAŢII◆

In altă parte a ziarului nostru publicăm o interesantă dare de seamă asupra vieţii politice, culturale şi economice din Bihor şi Oradea-Mare.

Anchete la fel cu aceasta vom întreprinde, pe rând, în toate judeţele din Ardeal şi Banat, pentru a arăta care este situaţia actuală şi cari sunt nevoile şi aspiraţiunile de împlinit pentru fiecare judeţ în parte.

In modul acesta vom pune la îndemâna publicului oglinda situaţiei reale a Ardealului din toate punctele ee vedere.

Salariile magistraţilor

Ministerul Florescu a declarat la congresul avocaţilor ţinut la Oradea-Mare că salariile magistraţilor vor fi simţitor urcate.

Politice

Peste câteva zile dl ministru I. G. Duca va sosi în Cluj unde va sta două zile.

*

Dl Ministru I. Fh. Florescu care se găseşte de 4 zile la Oradea-Mare sosoşte Sâmbătă la 11 la Cluj. Dsa va rămânea o zi în oraşul nostru.

*

Dela R. M. S.

Manufactura de Tutun din Cluj a pus în vânzare cu ocazia Sft. Sărbători ale Paştelor, o mare cantitate de ţigări de foi „Alba Iulia" şi „Cluj" şi tot odată a pus în vedere debitanţilor ca atunci când stocurile ce li s'au repartizat vor fi epiuizate să se prezinte din nou spre a le reprimi.

Remarcăm faptul că superioritatea acestor ţigări este recunoscută, deoarece debitanţi din alte regionale vin în oraşul nostru spre a-se aproviziona cu asemenea ţigări.

Locale

Dnii Praporgescu, preşedintele Tribunalului şi St. Cepescu, prim procuror, au plecat la Oradea Mare pentru a lua parte la congresul advocaţilor.

*

Dl Ştefănescu, prefectul jud. Cojocna, soseşte mâine în localitate.

— **Declaraţiile de impunere.** Orice lămuriri în ceia ce priveşte declaraţiile contribuabililor asupra averei lor, pentru stabilirea impozitelor se capătă la debitul Regiei (Trafice) de lângă poarta de intrare a Primăriei.

— **Dela Prefectura Poliţiei.** Dl V. Popovici, prefectul poliţiei Cluj, se află în concediu până Sâmbătă când îşi va relua postul la Poliţie.

— **Limba franceză în şcolile evanghelice.** Ministerul instrucţiunii publice a răspuns la protestul şcolor evanghelice şi reformate ungureşti împotriva introducerii limbii franceze, arătându-le că menţine hotărârea anterioară de a introduce încă în acest an şcolar limba franceză în locul celei engleze.

In urma acestei notificări a ministerului de instrucţe autorităţile şcolare evanghelice şi reformate au hotărât să trimită o nouă adresă, arătând ministerului că le este peste putinţă a da cu elevii încă în acest an examen de limba franceză şi cer deci să li-se acorde pentru acest examen termenul de 1 Septembrie, când vor putea satisface ordinul.

*

Declaraţiuni de impozite se găsesc şi se pot completa la Tutungeria de sub Primărie.

Champania SZILAGYI FAVORIT desfide pe toate celelalte! 2332—1

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Constătuirea dela Camera de Comerţ.** Camera de industrie şi comerţ din Cluj a ţinut aseară o constătuire în privinţa instrucţiei ucenicilor şi a găzduirii lor într'un cămin.

— **Suspendarea unui funcţionar abuziv.** „La perceptoratul din Hida pentru abuzuri şi incorectitudini — a căror anchetă este în curs — DI Administrator financiar a suspendat din serviciul percepţiei pe şeful de naţionalitate maghiar Miklós Iren şi a însărcinat cu girarea serviciului pe DI Gavril Pipoş şeful percepţiei fiscale Huedin."

— **Traducerea Constituţiei în ungureşte.** Noua constituţie a României a fost tradusă în ungureşte de d-nii dr. Balogh, fost profesor universitar şi dr. Szeghö avocat. Traducerea, însoţită de observaţiunile d-lui dr. Balogh a fost pusă sub tipar.

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

La scăldarea copiilor no tri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax.

2475—6

Sărbătorirea primei zile de Paşte la orfelinatul din Lomb

Din iniţiativa Dnei şi Dlui Ioan Pătârlăgeanu, inspector gen. al Orfelinatelor Orf. de Răsboiu din Ardeal, anul acesta prima zi de Paşte a fost sărbătorită cu o deosebită solemnitate la internatul Orfanilor de Răsboiu din Lomb, care e situat în conacul moşiet cu acelaş nume.

Duminecă pela orele 12 a. m. după sosirea tuturor invitaţilor, preotul Ion Vasinca dela biserica greco-ortodoxă din Cluj a oficiat un serviciu divin în capela Orfelinatului după care a urmat un parastas pentru eroii morţi în răsboi.

In tot timpul serviciului divin, răspunsurile au fost date de corul micilor orfani cu o remarcabilă punctualitate, — care nouă auditorilor ne-a dat dovada unei bune pregătiri.

După terminarea slujbei religioase, copiii împreună cu întreaga asistenţă au trecut în sala de mese, unde dna Inspect. Pătârlăgeanu a împărţit atât orfanilor cât şi personalului din serviciul Orfelinatului, ouă, cozonac, bomboane şi alte bunătăţi.

A urmat vizitarea Orfelinatului de către invitaţi, trecându-se pe rând prin sălile de clasă, de lucru, de recreaţie şi dormitoare, — unde dl Georgescu directorul Ortelinatului a dat toate explicaţiile necesare acelora cari se interesau mai de aproape.

Lucruri interesante am avut de văzut în atelierul de ţesătorie pentru scoarţe şi covoare, unde micile eleve subt conducerea a două maici, lucrează splendide scoarţe în motive româneşti comandate de către diferite persoane

Aceste scoarţe nu vor fi eliberate proprietarilor decât după expoziţia care va avea loc prin luna Septembrie a. c.

Intre cei prezenţi am putut remarca pe dna şi dnu insp. Pătârlăgeanu, dna şi dl F. Anastasiu din min. Finanţelor, dna şi dl avocat Herescu din Bucureşti, dna şi dl Căp. Giugcă din cavalerie precum şi pe dl D. Dinescu din min. Justiţiei.

Solemnitatea a luat sfârşit pe la orale 3 p. m.

Industria şi comerţul de piei din Ardeal

Duminecă a avut loc în localul Camerei de Industrie şi de comerţ din Cluj o mare adunare la care au luat parte un număr foarte mare de producători şi exportatori de piei brute şi lucrate, din întreg Ardealul după îndelungate dezbateri în timpul cerora s'a arătat marea importanţă a industriei pieliţului în Ardeal, adunarea cu unanimitatea de voturi a hotărât constituirea unui Sindicat al exportatorilor şi comercianţilor de piei brute şi lucrate din Ardeal. Scopul acestui sindicat este reprezentarea sistematică şi colectivă a intereselor de profesiune precum şi a intereselor firmelor societăţilor, întreprinderilor, uniunilor şi cooperativelor de acest gen din Ardeal şi Banat. Toate aceste organizaţii ale comercianţilor, producătorilor şi exportatorilor de piei brute şi lucrate sunt reprezentate astăzi de acest Sindicat.

Adunarea de Duminică a ales cu unanimitate de voturi ca preşedinte al Sindicatului pe dl Ionel Aldica, un cunoscut comerciant din Cluj. Comitetul Sindicatului se compune din nouă membrii. Secretar general a fost ales dl Sabin Cloranu; secretar administrativ dl dr. Kis Bela, iar ca jurisconsulţi dnii dr. Ionel Pop şi Bratu.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1389 2561

Reforma agrară din România la Liga Națiunilor

In urma protestelor Ungariei, liga Națiunilor ar fi hotărât să discute exproprierea ungurilor necetățeni români

Confratele „Ellenzék" anunță în numărul său de aseară următoarea notificare oficială a Ligii Națiunilor:

Guvernul maghiar a intervenit în timpul din urmă la Liga Națiunilor în chestiunea exproprierii din partea României a imobilelor cetățenilor cari au optat pentru cetățenia maghiară. Conform adresei este vorbă despre persoanele cu ubicațiune în teritoriile alipite prin prevederile tratatului de pace regatului român, dar care au cerut, prin declarația de opțiune, cetățenia maghiară. Guvernul maghiar opinează, că dispozițiunile puse în vigoare de România sunt în contradicție cu prevederile tratatului de pace.

Adresa către consiliul ligii națiunilor înaintată de guvernul maghiar, se întemeiază pe alin.atul 2. al art. 11 al pactului ligii națiunilor.

Chestiunea a fost pusă la ordinea de zi a ședinței celei mai apropriate a ligii națiunilor, care se deschide la Geneva la 16 Aprilie.

Știrea de mai sus a confratelui maghiar trebue socotită ca o întregire și în parte rectificare a știrii de acum o lună adusă din Budapesta de același ziar, după care liga națiunilor va discuta în Aprilie doleanțele „ungurilor din Ardeal."

Notificarea din „Ellenzék" de aseară se referă pare-ni-se și la latifundiile dela Tg.-Mureș ale primului ministru maghiar. Cum se știe, statul român a expropriat în primăvara aceasta latifundiile contelui Bethlen.

Ne-am oprit la această expropriere, pentru ca să se știe cine ridică împotriva României proteste.

Contele Bethlen, președintele consiliului maghiar este ardelean și ar fi să fie socotit cetățean român, pentrucă până în ziua de astăzi n'a notificat României, că optează pentru o altă cetățenie. A făcut aceasta pentrucă să nu cadă în prevederile privitoare la absenteiștii ale reformei agrare. Dupăce apoi a exploatat patru ani situația aceasta neclară, trăgându-ne pe sfoară, cum se spune, același conte Bethlen trimite contra reformei din România proteste la Liga Națiunilor.

Trebuiau arătate acestea, pentrucă să știm și temeiul moral al acuzațiunilor ce ni-se aduc.

Cum vedem din notificarea de mai sus nu e vorbă decât despre exproprierea absenteiștilor și a celor plecați de bună voe și în chip ostentativ dintre noi.

Nu e vorbă nici despre exproprierea latifundiilor episcopești, nici despre comunitățile săcuești. Pentru exproprierea celor dintâi, am fost mereu atacați sub pretextul, că ruinăm bazele școlii și culturii maghiare din Ardeal. Liga Națiunilor n'a fost însă de acord cu „Ellenzék", cu episcopii Glattfelder, Majláth și ceilalți iredentiști declarați și — spre supărarea lor n'a găsit și această chestiune vrednică de discutat

*

Până vom avea confirmarea „notificării oficiale" din „Ellenzék" este bine să ne mai punem — adică să punem guvernului maghiar, lui „Ellenzék" și magnaților întrebarea, dacă protestele înaintate la Liga Națiunilor au fost trimise și în numele ungurilor împroprietăriți de statul român?

La întrebarea aceasta nu ne va răspunde însă nici „Ellenzék", nici celelalte ziare ungurești „democrate". Cu toate că răspunsul nu'l așteptăm noi, ci'l așteaptă miile de proletari agricoli de origină maghiară, cari au fost împroprietăriți prin reforma agrară a României.

RAGLANE

Watterproof.

Costume la moda

La firma

M. NEUMANN

Cluj, Piata Unirii

2653

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

CIORAPII Lloyd 1473 2547

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Se aduce la cunoștința publică că în zilele de Mercuri 25, Joi 26 și Vineri 27 Aprilie a. c. se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital de Lei 6.173.1200·— din cari

scrisuri 4%, à 40-a tragere Lei 348.000·—
ssrisuri 5%, à 75-a tragere Lei 5.824.300·-

Tragerea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în ședința publică, în localul Societății, Str. Colței No. 27.

2701 DIRECȚIUNEA.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Mareșalul French în România

Sâmbătă seara va sosi în capitală mareșalul French fostul generalism al armatei engleze și va rămâne în București o zi luând apoi drumul spre Constantinopol.

*

Dl ministru Duca a desmințit informațiunea ziarului „Presa" care a anunțat că dsa va fi trimis ministru plenipotențiar la Paris

*

Avocații din Orchei au decis că se abțină dela orice activitate până la satisfacerea deplină a doleanțelor magistraților.

*

Ziarele anunță că vacanța parlamentară va fi prelungită până la 1 Mai întrucât proiectul reformei administrative este încă în studiu.

*

Numărul celor care au făcut declarații de impozite fiind foarte mic este probabil că termenul depunerii va fi prelungit. Paraschivescu, directorul general al contribuțiunilor a plecat în acest scop la Râmnicul-Vâlcea să ceară instrucțiuni dela d-l Vintilă Brătianu.

*

M. S. Regina va pleca duminică la Raguza.

*

Teroriștii Bubnovsky și Chenacheneo vor fi transportați la Constanța unde vor fi judecați de Curtea Marțială.

EXTERNE

Arestarea unui ministru german.

Berlin. Ministrul german Hamm a fost arestat de autoritățile franceze în împrejurări încă nelămurite.

O declarație a lui Pașici.

Roma. „Giornale d'Italia" anunță că Pașici a declarat că este dispus să revizuiască radical constituția jugoslavă creind patru țări autonome.

Statele Unite și executarea preotului Budkievici.

Washington. Ministrul de externe a interzis vizita soției lui Lenin în Statele Unite ca protestare în contra execuțării lui Budkievici.

Grevă generală la Meme

Paris. — La Memel continuă greva generală.

Procesul patriarchului Tikhon

Varsovia. — Din Moscova se anunță că procesul patriarchului Tikhon, metropolitul Moscovei, va începe Mercuri. El este acuzat de autoritățile sovietice că ar fi a avut relațiuni cu statele străine, ar fi făcut apeluri în străinatate pentru o acțiune de ajutorare a înfometaților ruși, refuzul predării averilor bisericești și calomnierea conducătorilor sovietici. Sănatatea patriarchului este grav amenințată.

Situația la Memel

Memel.—Situația continuă a se agrava la Memel s'a declarat greva generală a lucrătorilor municipalității, ai comerțului, industriei în semn de protestare contra autorităților lituaniene. Armata a risipit un mare meting făcând zece răniți și trei morți. Guvernul lituanian a trimes considerabile forțe armate pentru înăbușirea acestor revolte.

Transporturile aeriene

Expediții postale pentru Orient

Cu începere dela 1. Aprilie Compania Franco Română de Navigație aeriană intensificându-și traficul, plecările și sosirile avioanelor din și pentru București pe linia Paris și Londra, vor avea loc zilnic, cu escale în Belgrad, Buda-Pesta, Viena, Praga și Strasburg.

Expedițiunile postale transportate prin avioanele menționatei Companii, sosesc la Belgrad în 3 ore, la Buda-Pesta în 5 ore la la Viena în 6 ore, la Praga în 9 ore la Strasburg în 12 ore, la Paris în 16 ore și la Londra în 19 ore de zbor.

Pentru scrisori și cărți poștale peste taxele internaționale obișnuite se percepe o supra-taxă de 6 lei pentru transportul aerian. Pentru scrisorile ce trec de 20 grame greutate se percepe în plus câte 6 lei de fiecare 20 grame sau fracțiune.

La colete taxele variază după distanțele de parcurs.

Pentru informațiuni mai detaliate publicul se poate adresa la ghișeul poștal No. 1. și la biurourile Companie. Calea Victoriei No 71.

Vrea partidul național să ajungă la putere?

Sub titlul acesta expresiv se publică în „Keleti Ujság" de eri dimineață declarațiile unui membru „marcant" al partidului național. Este interesant de știut că o parte a partidului național dorește cu orce preț, prin orice mijloace, să ajungă la cârmă.

Aflăm, că sunt două fracțiuni în partid: una nerăbdătoare, care susține că trebue să ajungă la cârmă cu orice preț, chiar dacă trebue câștigate simpatii de sus; iar alta, care dorește să ajungă la guvern dupăce va fi organizat o opinie publică democratică.

Interlocutorul „marcant" al confratelui maghiar n'a precizat nume din nici una dintre cele două fracțiuni. Se poate cunoaște însă cât de colo, că este vorbă de o grupare din jurul d-lui Maniu și alta din jurul nerăbdătorului domn Vaida.

Partea interesantă nu e însă aceasta. Mai interesant este să se știe, că o fracțiune a partidului național și-a pus serios în gând să se organizeze și să democratizeze opinia publică românească. S'o democratizeze adică așa cum am văzut săptămânile trecute: cu tâmbălău, cu declarații împotriva unității naționale cu insulte la adresa coroanei.

Cine ar putea spune că aceasta nu este o operă de democratizare.

Mai aflăm din interviewul marcantului membru (partidul național nu are decât membrii marcanți, lucru bine de știut) — că trebue căutat contactul cu minoritățile. Dacă n'am ști, că partidul național l-a căutat demult, încât — după declarația ziaristului maghiar Olajos — a ajuns să facă ziariștilor unguri (dar numai între patru ochi, după spusa aceluiaș gazetar) declarații foarte simpatice ungurilor, — dacă n'am ști aceasta, n'am avea nimic de zis despre acest contact. Așa însă, când datorită acestui contact am ajuns până acolo, încât partidul național face ungurilor declarații particulare pe care îi e rușine să le spună și'n fața românilor (remarca aceasta e a ziarului „Ujság"), contactul acesta trebue să'l observăm cu deosebită seriozitate.

După această explicație este ușor de ghicicit, sensul declarației dela sfârșit a membrului „marcant", care și-a încheiat interviewul spunând, că partidul național nu cadea acum trei ani dela cârmă, dacă făcea apel la sprijinul minorității maghiare. Azi suportul acesta e câștigat, datorită măgulitoarelor declarații pe care partidului național îi este rușine să le spună și în fața românilor. Cu acest suport partidul național se sbuciumă acum ca să pună mâna pe putere.

Dacă cu un astfel de suport n'o să vrea țara să i-o dea vreodată.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primavară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Imbunătăţiri aduse căilor ferate

Ameliorarea materialului rulant. Sporirea lefurilor personalului. Credite bugetare.

Intr'un interview acordat ziaru lui „Universul", d-l Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. a arătat îmbunătăţirile cari s'au adus în organizarea şi funcţionarea căilor noastre ferate.

Primele măsuri — declară d-l T. Constantinescu — cari au trebuit luate pentru a pune căile ferate în măsură să facă faţă cerinţelor au fost următoarele :

Am sporit lefurile personalului şi mai cu seamă celui inferior, spre a-i da putinţa să trăiască. In acelaş timp am stabilit o normă mai echitabilă în distribuirea primelor, ţinându-se seama mai mult de serviciile aduse de personalul exterior de exploatare (mecanici, fochişti, şefi de tren, frânari, etc.) şi de nevoile funcţionarilor mai mici.

Am intervenit : să se dea imediat credite pentru schimbarea traverselor şi pentru furnituri urgente de material necesar exploatării ; să se dea imediat sumele necesare pentru achiziţionarea materialului trebuitor atelierelor şi depourilor pentru repararea de material rulant şi creditele necesare pentru a se putea repara de urgenţă şi chiar pe loc vagoanele de mărfuri defecte, în număr foarte mare ; această măsură era absolut indispensabilă, pentru că numărul vagoanelor scădea necontenit şi nu se putea face nici transporturile corespunzătoare numărului de locomotive bune.

Măsurile necesare pentru sporirea salariilor şi stabilirea unei noi norme pentru destribuirea primelor s'au pus în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1923. Rezultatele au fost foarte mulţumitoare : . traficul a crescut foarte repede ; iar personalul inferior a revenit la disciplină, dovadă că în tot cursul anului nu mi s'a semnalat nici un fapt de indisciplină.

CREDITELE BUGETULUI CFR.

„Pentru schimbarea traverselor şi furnituri urgente de material necesar exploatării, s'au deschis două credite : unul de 40 milioane pentru traverse şi alte 20 milioane pentru furnituri.

S'a contractat un împrumut de 600 milioane de la băncile din ţară pentru a se aproviziona atelierele şi depourile cu materiale de consumaţiuni trebuitoare precum şi pentru plata a 176 locomotive comandate în Germania.

In acela ştimp s'a întocmit un buget pe anul 1922—923 cu (un plus de 935 de milioane faţă cu bugetul anului expirat, dându-se pe această cale noui mijloace administraţiunei c. f. r., de a putea să execute lucrările urgente, necesare desvoltărei sale.

In fine, s'a deschis un credit de 150 milioane pentru reparaţiuni de vagoane de marfă prin echipe volante. S'au mai dat de asemenea şi toate creditele trebuitoare pentru lucrările de reconstrucţiune a podurilor.

Am făcut, după cum vedeţi operă pozitivă şi continui să lucrez în această direcţiune ca astfel treptat să pot vindeca una câte una rănile de cari sufăr c. f. r., răni după urma cărora suferă întreaga viaţă economică a acestei ţări".

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Se anulează adeverinţa mea dela cercul de recrutare, care am **pierdut-o. Dr. Aurel Deac,** Calea Regele Ferdinand Nr. 38. Cluj.

Adalbert Fischer & Comp.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 61

2207

MAGAZIN DE MOBILE

Sufragerii, Dormitoare,

căruciore pentru copii, în mare depozit.

„Lloyd Orient" intreprindere pentru valorizarea produşelor de presă, Cluj, aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că dl **Ioan Martin** nu face parte din firmă. 2720

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparaţiuni electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Invitare

Consiliul de administraţie a FABRICEI DE PIELE S. A. DIN MUREŞENI aduce la cunoştinţa acţionarilor intreprinderii, că adunarea sa generală, publicată pe 8 Aprilie nu s-a putut ţinea din cauzele technice, aşadar pe baza ordonanţelor referitoare a statutelor fabricei cu onoare invităm pe onor acţionarii la

ADUNAREA GENERALĂ CEA NOUĂ,

ce se va ţine la 22 Aprilie, Duminică ora 10 a. m. în localul băncei Marmorosch, Blank & Co. Târgu-Mureş, unde să va aduce hotărârea despre ordinea de zi a adunării întaie fără nici o considerare la numărul acţionarilor şi la acţiunile depuse.

2721 **Consiliul de administraţie.**

Nr. 645—1923.

Concurs

Pentru ocuparea posturilor devenite vacante de Registrator, Contabil, Controlor şi Grefier eventual şi Cassar la primăria oraşului public concurs.

Doritorii de a ocupa postul respectiv vor înainta concursul la subscrisul până în 30 Aprilie a. c.

Salarul se va statori conform legilor din vigoare după anii de serviciu.

Conpetenţii vor adresa la concurs l lor documentele pretinse de art. 28 a normelor de salarizare şi numiri conpusă în limba oficioasă.

Documentele sunt următoarele Extras de botez, Atestatul medical din punct de vedere sanitar, Certificat de serviciu, Testimoniu colar sau diploma de Caredispune. Document despre inplinirea militară, Declaraţia despre limbele ce posede.

Din şedinţia consiliului oraşului.

Ocna-Sibiului, la 31 Martie 1923.

2719 Primar: Indiscifrabil.

Execuţiile din Rusia

Cum a fost executat preotul Butkiewici.

Iată amănunte relative la executarea prelatului catolic, Butkiewici, la Petrograd : Nici un preot n'a fost autorizat de către autorităţile sovietiste locale, să asiste la scena execuţiunii, prin împuşcare, cu toată cererea făcută de condamnat. Preotul Edmond Walch, din misiunea papală, a aşteptat în zadar trei zile permisia să facă oficiul religios condamnatului. Catolicii au cerut predarea cadavrului lui Butkiewici spre a fi înmormântat, după datinile religiei creştine catolice, dar şi această cerere a fost categoric refuzată de autorităţile sovietiste ruse.

După ce plutonul de execuţie a tras salva de focuri şi preotul Butkiewici, a strigat tare : „Sunt nevinovat!" comandantul plutonului a tras trei focuri de revolver în capul osânditului.

Cadavrul lui Butkiewici a fost apoi aruncat într'o groapă, fără nici un ceremonial.

Sporirea pensiilor

La ultima audienţă acordată delegaţiunii pensionarilor publici d. ministru de finanţe Vintilă Brătianu ţinând socoteală de situaţia penibilă în care se găsesc toate categoriile de pensionari, a promis, că în caz dacă consiliul de miniştri îl va autoriza să sporească mijloacele de existenţă ale funcţionarilor, în aceeaşi proporţie va spori, şi mijloacele de existenţă ale pensionarilor.

Joi, delegaţiunea pensionarilor condusă de d-nii C. Petrescu, I. Voinescu, I. an Ştefanescu şi Marinescu prezentându-se din nou d-lui ministru de finanţe spre a i comunica dacă poate spera în îndeplinirea acelei promisiuni, astăzi îmbunătăţirea situaţiunii funcionarilor fiind deja hotărită, d sa a declarat categoric, că tot ce promite îndeplineşte cu rigoare, asigurând şi cu această o aziune pe pensionari că va îmbunătăţi şi situaţia lor.

Comisiunea comunică această îmbucurătoare veste tuturor d-lor pensionari.

Să cumpărăm 1733 dela Drogucria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Administraţia Clinicelor Universitare Cluj.

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru **200 vagoane lemne de foc, calit. I. fag, şi pentru 20—25 vagoane lemne, pentru brutărie, cojite.**

Ofertele în plic închis şi sigilate sunt a se înainta Administraţiei Clinicilor, până la 27 Aprilie a. c. ora 10 a. m

Se face cunoscut, că ofertele întrate ulterior la nici un caz nu se vor lua la cunoştinţă.

Informaţii mai detailate se pot primi la Administraţia Clinicilor.

Cluj, la 4 Aprilie 1923.

Administrator:

2712 IOAN CRIŞAN

Stalpi de telegraf

pentru export caută

„AFEB"

Bucureşti,

B-dul I. C. Brătianu 3.

2714

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Se caută un contabil şi o dactilografă cu bune referinţe cunoscând limba română şi maghiară **Creditul Technic Transilvănean,** Calea Victoriei Nr. 23. 2717

Un cinematograf românesc la Cluj

Localul fostului teatru maghiar va fi restaurat. Universitatea va intra în posesia unei mari săli de conferinţe. Un cinematograf românesc la Cluj.

Fusesem informaţi, din câteva ziare locale, despre transformarea fostului teatru maghiar, din str. Cogălniceanu, nîtr'un cinematograf românesc şi local de petreceri. Interesându-ne locului în drept am putut constata că acele ziare nu erau tocmai exact informate despre intenţia Universităţii în aceasta chestiune.

Acel local, construit acum 103 de ani, este atât de dărăpănat, în cât ameninţă să se prăbuşiască în orice moment. De altfel, după spusele ziarelor maghiare chiar, nu s'au mai putut da reprezentaţii teatrale în el de multă vreme, de oarece architecţii vedeau un pericol imminent, de acum câteva zeci de de ani. Deci localul fiind în această stare şi fiind proprietatea Universităţii, ea trebuia să ia măsurile cuvenite.

Pe de altă parte Universitatea avea nevoe de o sală mare, unde să se ţină conferinţe, de câte ori va fi nevoe, de oarece o asemenea sală nu există în niciunul din Institutele Universităţii. Această nevoe s'a simţit mult mai ales când diferiţi profesori, de la celelalte Universităţi, din Ţară şi străinătate, veniau să ţină conferinţe la Cluj. Atunci s'a văzut mai bine lipsa unei săli încăpătoare. Şi când scriem acestea ne gândim la publicul numeros, care a urmărit Conferinţele prea interesante, de care am vorbit la vreme, ale Savanţilor De Martonne, Guiart, Marinescu, Cantacuzino, Levaditi şi alţii: Oricât s'a cântat, pe acele vremuri, o sală încăpătoare, tot nu era nici una suficientă, aşa în cât a fost nevoe ca o parte din public să renunţe, sau altă dată ca să se ţină conferinţele în Teatrul Naţional, ca să încape tot publicul. Deci e o nevoe imperioasă, pentru Universităţi, să-şi pregătească o sală nouă, prevăzută cu aparate de proecţiuni, în vederea scopului expus mai sus.

Cum localul de care vorbim era potrivit unui asemenea scop, dar Universitatea nu dispunea de suma de bani prea mare, cu care trebuia să se facă reparaţiile, a primit oferta unei asociaţii de Români, din Bucureşti, care se oferiau să repare acest local, în condiţiile de mai jos.

Asociaţia a cerut să-i se cedeze acest local, pentru a-l reînoi complect (ceeace costa peste 2 milioane de lei) şi să facă un cinematograf din el.

Localul va continua să fie al Universităţii, în el se vor ţine conferinţe şi reprezentaţii cinematografice pentru studenţi, cu proiecţiuni cu filme ştiinţifice pe care le va procura Universitate, ori asociaţia, iar seara vor fi reprezentate de Cinematograf, pentru public, în beneficiul asociaţiei. După un număr de ani localul reînoit complect, va rămâne proprietatea Universităţii, cu tot confortul aflat în el, cu aparatele de proiecte, în sfârşit cu tot ce se va găsi în el, în momentul când lucrările vor fi terminate şi se va recepţiona clădirea.

Deci ştirea că acest local va fi transformat într'un local de petreceri, răspândită de unele ziare, e neexactă.

Universitatea va fi stăpâna acestui local toată vremea, deci e clar că ea nu va putea tolera asemenea lucruri.

Asociaţia, care l'a restaurat, nu va avea decât dreptul de beneficiu la reprezentaţiile cinematografice, care se vor da în zilele când localu' nu va fi ocupat de Universitate.

Din aceste beneficii o parte se va da pentru fondul căminurilor studenţilor Universitari din Cluj, iar la reprezentaţii studenţii şi Profesorii Universitari vor avea şi alte beneficii, prevăzute în contractul Universităţii cu Asociaţia.

Senatul Universitar a aprobat această ofertă foarte favorabilă pentru Universitate şi chestiunea e terminată.

După câte ni s'a spus lucrările vor începe în curând, odată cu acelea ale Catedralei ortodoxe din Cluj, fiind conduse de aceiaşi architecţi.

Publicul clujean a primit cu bucurie această ştire, de oarece nevoia unui cinematograf, modern instalat, se resimte foarte mult la Cluj. Autorităţile s'au arătat favorabile acestei întreprinderi şi o sprijinesc, aşa încât credem că Universitatea va fi în curând în posesia localului restaurat şi prin aceasta îşi va împlini o mare lipsă de care suferia.

REP.

Apropiat acord între aliaţi

Vizita d-lui Loncheur la Londra. Chemarea grabnică a delegaţilor belgieni la Paris. Cum vor fi examinate noile propuneri germane.

Ziarul parisian „Le Matin" crede cu tot dinadinsul că o apropiere anglo franco belgiană, în chestiunea reparaţiunilor, se va efectua cât de curând. Chiar în cursul săptămânei acesteia se va încerca un schimb de vederi între reprezentanţii tuturor celor patru mari puteri interesate în această chestiune.

Punctul de vedere francez se cunoaşte. „Le Temps" îl precizează din nou: reclamarea plăţei reparaţiunilor aşa cum a definit-o Poincaré la conferinţa din Londra şi în al doilea rând rămânerea trupelor franceze în Ruhr până la efectuarea plăţei acestor reparaţiuni.

Delegaţii belgieni dnii Theunis şi Jaspar vor sosi la Paris chiar la sfârşitul acestei săptămâni; dânşii au fost invitaţi de urgenţă la Quai d'Orsay mai înainte de cunoaşterea convorbirilor dlui Loucheur la Londra.

In privinţa vizitei acestuia în capitala Angliei, presa franceză nu ne informează decât că vederile guvernului francez sunt aproape în întregime de acord cu cele ale guvernului englez.

D-l Loncheur a declarat reprezentantului lui „Le Matin", că după impresiunea sa opinia publică britanică a evoluat. „Nu am găsit la Londra, nici un bărbat politic a spus d-l Loncheur, care să nu mă aprobe, când am spus că Franţa va merge până la capătul întreprinderei sale".

Comentând aceste declaraţii „Le Matin" crede că Marea Britanie nu mai poate rămâne în neho-rârea de până acum. „Iar dacă d-l Bonar Law, asigură ziarul francez, nu va reuşi să ralieze majoritatea la noua politică, este probabil că va prefera să se retragă."

Din cele de mai sus nu trebuie însă să credem că reprezentanţii celor patru puteri se vor ocupa cu noile propuneri facute de Germania, cel puţin aşa ne spun ziarele din Paris.

Guvernul francez nu va supune conferinţei propunerile germane, decât după ce între cei patru aliaţi se va stabili un acord.

Când apoi se va hotărî definitiv până la ce limită trebuiesc să se mărginească pretenţiile franceze, (şi punctul de vedere francez l'am văzut) numai atunci noile propuneri germane vor fi examinate.

Dacă ele vor concorda cu punctul de vedere francez, devenit după această conferinţă punctul comun al aliaţilor, în cazul acesta vom putea spune că ziua păcii definitive se apropie.

In orice caz însă, numai o prealabilă înţelegere între cei patru aliaţi, poate face chiar daca recentele propuneri germane sunt respinse, — ca această zi să fie cât mai apropiată.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

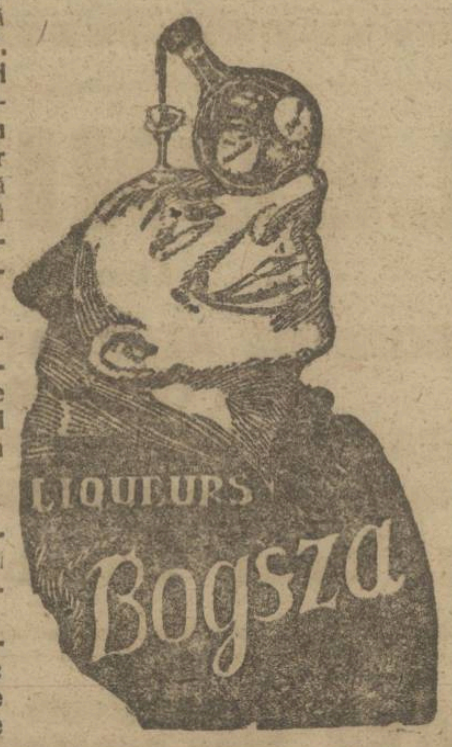

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malţ dublu Gloria
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanţilor 11, Telef. 394.
Reclama 2884 2248

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări miniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. Fabricaţiune de pliuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Assortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Ageude pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţara şi infine tot ce se înrudeşte cu această branse
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Stetea, Calea Moţilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Berile fabricei de bere Czell din Cluj
Berea nutritoare „Hercules" şi Berea Monoştor deschisă
Specialitatea brună din malţi dubiu
din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

„Dactilografă"
română-germană
se caută pentru 1 Maiu a. c.

◆

Ofertele sunt a se prezenta în persoană; până la 15. Aprilie a. c.: *Răchițanu et Co.* Societate în nume colectiv. Cluj, Str. Basarabia 10. 2708

De vânzare
Tipografie, librărie și compactorie

Librărie și compactorie care există de 30 ani împreună cu o tipografie care deacum 20 ani lucra deja cu motor de benzină, vând, împreuna cu editură de cărți școlare. In caz de garanție suficientă se poate eventual închiria. Tipărituri administrative, bisericești etc. sunt, în peste 600 mostre, în depozit, în cea mai mare parte traduse în limba românească. Librăria mea cunoscută și afară din județ poate asigura unui tânăr harnic nu numai existența ei și un viitor frumos. Tratez numai personal cu reflectanți seriosi, sau cu împuterniciții acestora, refuzând corespondența inutile.

ȘTEFAN TURÓCZI
2723 Librar, Târgu-Săcuesc.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

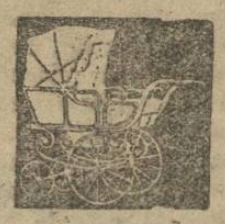

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

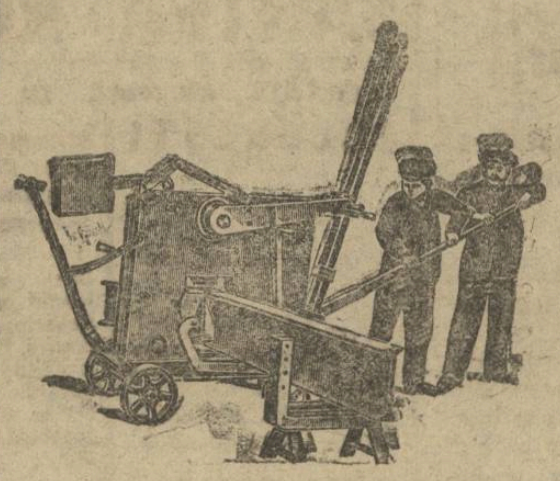

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești

◆

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.
Prețuri fixe!! 2436

Cea mai fina crema pentru ghete

Curele de { piele / balate / păr de cămilă
Sacaz
Robinete pentru aburi
Robinete pentru apă
Tevi și accesorii

Klingerit
Asbest în plăci
Asbest garnituri
Asbest grafitat
Garnituri de cânepă
Plăci de gumă și cu fără inserție

în toate dimensiunele precum și toate cele-lalte articole technice

ULEIURI MINERALE VALVOLINE
UNSOARE CONSISTENTĂ

furnizabil imediat din depozitul

Sucursalei JAQUES POUCKER
Timișoara, Str. I. C. Brătianu Nr. 6. Telefon Nr. 40
2722

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Intreprind în toată țara lucrări de pavaj (pardosit) cu tot felul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăștirului 27. 2716

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Anul III. No. 772 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Duminecă 15 April 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Opoziția și impozitele

Intreaga campanie a opoziției a fost îndreptată acum împotriva budgetului.

Se critică în deosebi evaluările veniturilor, care par nespus de exagerate gazetelor țărăniste. Din aceste evaluări reese, după ele, că impozitele aplicate populației sunt prea grele și că aranjamentul financiar al actualului ministru de finanțe, va avea același rezultat ca și cel al d-lui Titulescu. Cu alte cuvinte nu va avea nici un succes.

Nu știm dacă sub forma aceasta de constatări pesimiste presa opozițională, la care se adaugă și o bună parte din presa ce-și zice independentă, vrea să reediteze vechea metodă a partidului național de a-și duce campania contra guvernului atâtând populația să nu plătească impozite și să nu se supună măsurilor luate de autorități.

Insă procedând astfel presa în chestiune se face vinovată de o contrazicere flagrantă, care dovedește și mai mult lipsa de scrupule și de seriozitate, pe care a avut-o întotdeauna.

Intr'adevăr nu de mult era vorba prin întreaga noastră presă de nevoile pe care le sufere o fiterimea noastră, de lipsurile ei, de necesitatea urgentă de a i se veni în ajutor cât mai curând.

Nimeni nu era împotriva acordărei acestui ajutor sub forma măririi salariului și guvernul dacă întârzia să vină la fapte concrete, n'o făcea decât pentru a găsi modalitate de a nu se dezechilibra, mult încărcatul budget.

Ori presa opozițională, știind bine că cu ochii închiși și pe negândite nu se poate face nimic bun, considera această întârziere drept rea voință și se silea pe toate căile să convingă și restul opiniei publice de acest lucru.

Ce articole fulgerătoare contra guvernului! Ce filipice vehemente, ce urgie de proteste urmate de zeci și sute de iscălituri ofițerești ce se păstrau, mă rog, anonime, din motive desigur lesne de înțeles.

E mult de atunci. Totuși nici un ofițer n'a demisionat și nici unul nu s'a prezintat regelui. Le furiile ofițerești s'au mărit atunci când s'a putut face acest lucru și disciplina a rămas aceiași în tot acest timp, în rândurile armatei noastre, făcând onoare tuturor ofițerilor români.

Iar presa care se agitase atâta a rămas nemulțumită, căci cu toate cobirile și dorința ei nici un „scandal", nici o „demisie în masă" nici cel mai mic semn de „dezertare" dela datorie nu s'a putut înregistra în rândurile conducătorilor oștenilor noștri.

Același lucru s'a petrecut și cu funcționarii civili. Aceștia mai puțin tari de suflet ca ofițerii s'au lăsat când și când duși de curentul nesănătos al agitațiilor meschine, stârnit de această presă.

Ne aducem aminte cu toții cu ce satisfacție vorbea această presă de cutare congres al funcționarilor în moțiunea căruia n'a lipsit „demisia în bloc la data cutare dacă până atunci... etc." ; cu ce bucurie comenta dis cursul cutărui funcționar mai violent decât, ceilalți, cu ce isbucnire de adevărat triumf vestea „greva generală" pentrucă guvernul „nu va putea duce la împlinire cererile funcționărești".

Iar acum magistrații sunt obiectul insinuărilor și atâtărilor la desordine. Ce ar mai da presa aceasta să vadă în sânul ecsemplarei noastre magistraturi încuibându-se anarhia și venalitatea!

Dar lucrurile nu pot ajunge aici căci conducătorii supremi ai statului veghiază și grija lor s'a coborât acum și asupra împărtitorilor dreptătei.

Insă pentru ca toți să fie împăcați, trebuie deasemeni să se facă jertfe de pretutindeni. Si nimeni să nu cârtească împotriva acestor jertfe, căci ele nu-s mai mari decât cele pe care le fac alți cetățeni în țări mai norocoase decât a noastră și nici nu sunt disproporționate în raport cu jertfele pe care le făceam cu toții în vremuri normale.

Dar presa aceasta de care pomenim, văzând că i-a scăpat atâtea prilejuri de a semăna în teren prielnic semânța anarhiei, crede acum că va fi mai favorizată de noroc, prefăcându-se că plânge pe cetățeni că prea sunt împovărați de birurile stăpânirei. Ca și când stăpânirea aceasta pentru a asigura mersul normal al statului n'ar avea și ea nevoie de concursul tuturor contribuabililor!

Nu este această contrazicere dovada isbitoare a spiritului antiromânesc care animă parte din presa noastră? Sau mai de grabă mentalitatea conului Leonida moștenită fără nici un beneficiu de inventar de acești „democrați" ieșiți cu nemiluita din vălmășagul războiului ca anumite plante după ploile abundente?

Frăția româno-maghiară

— Succesul campaniilor opoziției unite —

O telegramă din Londra ne aduce știrea că în Capitala Marii Britanii au circulat svonuri pe cât de inexacte la adresa noastră, pe atât de ciudate la întâia vedere. Un deputat a interpelat în Camera Comunelor asupra „Revoluției din România", arătându-se îngrijat de persistența acestei știri care turbură piața engleză.

In acelaș timp un ziar maghiar de peste graniță răspândea știrea în cercurile budapestane, iar telegraful oficialității o lățea în toată Europa, că „la București s'a și constituit un comitet revoluționar". Firește că ambele svonuri nu dau nici nume nici date. Dar ziarul maghiar amintit lasă să se înțeleagă că „ardelenii d-lui Maniu" și „democrații d-lor Lupu și Mihalache" au toată partea de merit cuvenită pentru această acțiune, și nu uită să strecoare că „vrednicul reprezentant al maghiarilor subjugați, d-l dr. Șandor Iosif, a fost tot timpul alături de acești „vrednici bărbați români."

Nu mai încape deci nicio îndoială că proveniența știrilor cari au circulat pe contul nostru în străinătate se trage dela Budapesta. Bunii noștri vecini de peste Tisa n'au lăsat să le treacă nespeculat prilejul pe care li-l oferiau manifestațiunile din Parlament și de stradă ale patrioticei și democraticei noastre opoziții-unite. Când „Patria" scria de aici de la Cluj că „LA BUCUREȘTI A CURS SINGE", cum ar mai fi stat să controleze veracitatea știrii acei ce de atâta vreme stau și ne pândesc toate slăbiciunile pentru ca să ne loviască?

Dureros în faptul acesta e că nu s'a mințit cu nimic din speluncile răspândițoare de știri alarmante ale Budapestei. A fost destul ca vânătorii slăbiciunilor noastre interne să reproducă știrile așa cum li-a dat presa de partid și presa așa zisă independentă, pentruca alarma să se producă cu toate aparențele de realitate.

Și ce mai bună dovadă ar fi putut aduce dușmanii țării noastre decât discursurile nesăbuite ale vorbitorilor de la Dacia și aiurea? Opoziția unită poate fi mândră de succesul pe care dacă nu l'a avut în țară, la Budapesta l'a avut din plin. Perorațiilor d-lor Mihalache, Maniu, Lupu, Vaida și celor lalți „democrați" vorbitori ai scandalurilor opoziționiste, li se răspund de și acum cu furtunoase aplauze.

Inainte deci Domnilor! Dacă țara vă privește cu desgust, „ungurii cari se deșteaptă" sunt cu domniile voastre.

Inainte deci!

C.

DAMNAREA miniștrilor bulgari

Politica Bulgariei în ajunul războiului

Jocul diplomației bulgare.

Procesul intentat în fața Inaltei Curți de Casație bulgare miniștrilor guvernului care a declarat războiul alături de puterile centrale s'a sfârșit la 31 Martie prin condamnarea fostului președinte al consiliului Radoslavof și a miniștrilor Toncef, Dincef, Christu Popov, Petkof și Peșez la închisoare pe viață. Generalul Naidenof, fost ministru de război, a fost condamnat la 15 ani de închisoare, generalisimul Gekof la zece ani cași mai mulți alți miniștri.

Din nefericire vinovatul principal, Radoslavof, creatura regelui Ferdinand, s'a refugiat în străinătate cași sinistru-i stăpân. Cași acesta el scapă de pedeapsă.

Procesul

Procesul acesta a durat doi ani. Toate influențele au fost puse în joc pentru a-l face să dea greș. Dar procesul, grație energiei d-lui Stamboliski, și-a urmat cursul. El a dovedit că guvernul bulgar era hotărît pentru războiu din luna August 1914, că a jucat o comedie în fața Triplei Înțelegeri până în ziua agresiunei împotriva Serbiei și României.

Printre cei înșelați de vicleniа țarului Ferdinand și a miniștrilor săi a fost și ministrul plenipotențiar al Angliei, d-l Fitzmaurice.

Revelații cu privire la declararea războiului de către Bulgaria

Inalta Curte a cules mărturisirile cele mai pozitive asupra primului tratat cu Turcia, cu data de la August 1904, asupra celui de-al doilea din 1915 și asupra convențiunilor militare cu cele două imperii centrale. Procesul a stabilit că ostilitățile au fost începute de Bulgari în termenele și potrivit condițiilor stipulate prin aceste convenții, fără cea mai mică provocare din partea Serbiei sau României.

Acțiunile militare întreprinse de armata bulgară corespundeau în totul cu obligațiile luate de guvernul bulgar prin convenția încheiată cu imperiile centrale. Rechizitoriul procurorului general ar fi meritat să fie publicat în lumea întreagă. Nimeni nu s'a gândit însă să-l aducă la cunoștința opiniei publice mondiale. Și totuși câte fapte interesante cuprinde el.

Mărturisirile oamenilor politici bulgari — Acțiunea guvernului Radoslavof

De pildă, generalul Savof, actualmente ministru al Bulgariei la Paris, relatează că înștiințat în luna Iunie 1915 de d-l Jekeli, secretarul legației rusești, că Antanta a remis cabinetului Radoslavof propuneri avantajoase de Alianță, s'a dus să pună în curent pe regele Ferdinand. Tarul l'a acuzat de rusofilism și a afirmat că Germania va câștiga războiul.

Miniștrii Antantei nu vedeau nimic suspect în acțiunea guvernului bulgar, cu toate că fapte vizibile săreau în ochi.

Astfel în vara anului 1915 vase bulgare s'au dus la Buda pesta pentru a încărca materialul de războiu expediat din Germania.

Când generalul Ficeff, un om cinstit, a descoperit acestea, și-a dat demisia din guvern și fu înlocuit cu generalul Gekof. Acesta se arăta cu totul docil.

Diplomația secretă bulgară

Ar fi curios de studiat diplomația secretă a Bulgariei în Iulie și August 1914. Se știe astăzi că, chiar din 10 Iulie 1914. Radoslavof asigurase pe marele vizir că Bulgaria nu va întreprinde nimic fără a se pune de acord în prealabil cu Turcia. Despre aceste tratative ne a rămas depoziția d-lui Toșef, ministrul bulgar dela Constantinopole, după care intrarea vaselor de războiu germane Goeben și Breslau în Marea Neagră a avut loc cu consimțământul guvernului bulgar. In această privință există o depeșă între d-nii Radoslavof și Toșef.

Din această clipă complicitatea Bulgariei și Turciei cu Austro-Ungaria și Germania era vădită pentru toată lumea. Doar miniștrii Antantei n'au înțeles-o. Dacă ei n'au păcătuit prin intenție ca miniștrii bulgari condamnați acum, sunt în să vinovați de o deplorabilă neprevedere.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Tenorul C. Stroescu

Aflăm cu o deosebită plăcere că distinsul tenor dela „Opéra Comique“ din Paris, dl C. Stoescu, va da Marți 25 Aprilie un Concert în sala Teatrului Național din Cluj.

D-sa va executa — cu finețea și căldura vocei sale fermecătoare — diferite arii clasice și moderne franceze, germane, ruse și române din Gluck, Schumann, Grieg, Rinski-Korsakow, Duparc, Massenet, Fauré, Debussy, Brediceanu, G. Dima și alții.

Dl Stroescu a cântat pe cele mai mari scene din Occident: trei ani în America, cinci ani în Anglia și de doi ani e angajat ca prim-tenor la marele teatru francez „Opéra Comique“ din Paris, unde s'a făcut cunoscut ca cel mai fin interpretator al muzicei moderne. D-sa prin gingășia și măestria cântecului său are darul de a pătrude adânc în sufletul auditorului și de a mișca și pe cei mai puțin inițiați în frumusețile muzicei moderne.

Dl Stroescu, venit ca să-și revadă Iașul, orașul său natal, va da câte un concert în București, Iași, Cernăuți, Cluj și Praga. In Mai domnia-sa e așteptat la Paris spre a-și relua rolurile pe scena Operei franceze.

Nu ne îndoim că tot publicul clujan, iubitor de muzică aleasă, va contribui ca Concertul dlui Stroescu să fie o adevărată manifestație artistică românească — arătând că noi știm să prețuim calitățile distinse ale unui mare artist român, care — pe lângă frumusețile muzicei streine a făcut să răsune, în toate orașele principale din Europa și America, duioșia și jalea minunatelor noastre cântece populare românești.

ECOURI

Intre Vatican și Quirinal

De la venirea la guvern a lui Mussolini s'au înmulțit indiciile unei apropieri între Vatican și Quirinal. S'a reîntrodus crucifixul în învățământ se pomenește numele lui Dumnezeu în programele oficiale guvernamentale, fapt nemai auzit în Italia modernă.

S'a făcut un act de curtenie față de Papa prin dăruirea „Biblioteca chigiană“ bibliotecei vaticane, îndeplinindu-se astfel o veche dorință a prefectului Raffi al „Vaticanei“.

Se mai relevă vizita făcută de unăzi Cardinalului vicar de către d-l Cremonesi, comisarul guvernamental al Romei.

Să amintim că în 1888, Crispi a destituit pe primarul Romei, principele Torlonia pentru că făcuse o vizită Cardinalului vicar cu ocazia jubileului Papei Leo al XIII.

Un congres al „Uniunei muncitorilor intelectuali“ la Paris

Congresul internațional al „Uniunii muncitorilor intelectuali“ a ținut prima sa ședință Vinerea trecută în clădirea Sorbonei.

Opt uniuni străine, cari numără împreună un milion de membrii, au trimis reprezentanții lor oficiali. Unsprezece națiuni și un mare număr de societăți ale muncitorilor intelectuali au fost reprezentate prin observatori.

Congresul a decis în unanimitate înființarea unei figi internaționale a muncitorilor intelectuali

Congresul următor va avea loc iar la Paris pe la sfârșitul lui Decembrie.

Cronica dramatică

Turneul teatrului Popular din București

„Băiat de viață“ comedie în trei acte de Arnold și Bach.

Eri seară a avut loc reprezentația companiei Teatrului Popular din București. Piesa, o comedie de situații, destul de hazlie și mai cu deosebire destul de — populară. Teatrul Popular nu vrea să-și desmintă titulatura. E un teatru de distracție pentru masse de spectatori mai largi, folositor și el, fără îndoială, într'o oarecare măsură.

La „Băiat de viață“ se râde. Cine se duce cu idei preconcepute de estetică dramatică și intelectualitate greșește; cine vrea să râdă și i s'a acrit de glumile prietenilor dela Cafenea sau de iritările nevestei de acasă, să meargă la „Băiat de viață“.

Aceasta se pare că au vrut o și autorii. Iată de ce, mulțumindu ne să recunoa tem că se râde bine și mult, ne vedem scutiți de orice altă apreciere asupra piesei.

Interpretarea, cu toate exagerările impuse de textul piesei, destul de reușită. Dl Pépé Georgescu și dl V. Brezeanu au făcut un „duo“ plin de humor; dra Zamora Drăgălașe, dna Ec. Popea plină de naturalețe.

Restul ansamblului în notă.

O remarcă. Teatrul Popular are prețuri foarte puțin populare, ceeace justifică lipsa de public de eri seara.

File de calendar

Ziua lui Lenin

Zlarele străine ne spun că sovietele sunt pe cale să elaboreze un proect de lege pentru a înlocui ziua de Duminecă prin cea de Luni ca zi de repaos ca să zicem așa ..... duminical.

Această zi va fi impusă tuturor religiunilor. Și musulmanilor, și evreilor, și creștinilor.

Se știe cu musulmanii au zi sfântă: Vinerea. Evreii: Sâmbăta, iar creștinii Dumineca.

Pentru a-i împăca pe toți sovieticii nu dăm dreptate nici unora ci desființându-le dintr'un condei la toți ziua domnului, le impune ziua lui Lenin. Ziua sfântului martir Lenin care se sbate, pe patul morței: Sau mai știi? a l i Trotzki poate.

Insfârșit lucrează ele, ce lucrează sovietele și din când în când mai fac rost de câte un prilej de scandal la ei în țară.

Căci să vedeți ce hărmălaie o să iasă d n toată afacerea asta! Și să nu credeți că pravoslavniiic creștini vor fi cei cari să se opună? Pe aceștia i-au burdușit în băti bolsevicii și i-a secat în amenzi și'n execuții de clerici și de drept credincioși, ca să mai fie în stare vre unul să crăcneaiscă împotrivă. Poate la țară, cine știe, misticii slavi să ia la goană pe pristavi comisarilor, când vor veni să le anunțe și această nouă spravă.

Dar să vedeți pe tătarii și pe turcii din republică opunându-se la așa măsură năstrușnică!

O fi el rusul mistic, dar tătarul e fanatic, iar turcul e . . . turc.

Barem de ovrei nici nu mai vorbesc. Cum o să renunțe ei la Sabățul lor! Trebuie să fie scrinit de-abinelea Trotzky, și să-și fi pierdut rău de tot memoria, dacă nu-și mai aduce el aminte ce însemna Sâmbătă în casa bătrânului autor al zilelor sale!

Așa că o să fie tărăboi mare.

Mie nu-mi pare rău decât de bieții preoți de toate riturile: popi sadea, rabini, hahami, hogi și toți ceilalți. Ce groasnică încercare pe bietele lor suflete. Lupta între conștiința datoriei, între credință, între ideia Dumnezeului respectiv de-o parte și între teama de streang sau de gloanțele teribilei Ceka de altă parte! Și doar au fost în repetite rânduri cu toții martori că tovarășii comisari nu glumesc.

Se joacă cu moartea și cu juvățul călâului mai ușor chiar decât se joacă de-a realizarea utopiilor lor.

Crudă încercare pe bieții oameni! Acum vor putea vedea Dumnezeii fleșcărora, care dintr'ânșii se vor arăta credincioși slujitori. Acum vor vedea pe adevărații Avraami.

Dar poate cu sovietele să n'o ia nici ele prea în serios cu această măsură. Și'n cazul acesta în Rusia în loc de 3 sărb tori, care încurcă săptămânal activitatea publică vor fi patru: Vineri, Sâmbătă, Duminecă și Luni.

Incă un pas deci spre fericirea finală, spre era de aur, spre visul de apoi al bolșevicilor.

Le-au mai rămas deci doar trei zile de lucru acum pe săptămână: nu face nimic, se scapă ei și de acestea.

Nomofilax.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

CRONICA ȘTIINȚIFICA

Creșterea și întrebuințarea paraziților

Cinci sute de milioane de franci! Aceasta este suma care reprezintă pagubele făcute în fiecare an agriculturei, de către peste 6000 de specii de insecte și ea e întrecută în anii când invaziile de insecte produc dezastre totale.

Se știe că filoxera a omorât în mai puțin de 10 ani, jumătate din viile Europei și a redus producțiunea lor la două treimi, aducând comerțului o pierdere de mai multe miliarde.

Cine ar putea să se mire de aceste cifre considerabile, când cunoaște extraordinara fecunditate a insectelor?

S'a socotit astfel pentru unii purici de plantă că descendența unei singure femele ar reprezenta după 3—4 ani o cantitate egală cu acea a substanței organizată din întreg universul.

Un naturalist a stabilit că după 8 generații de către 30 de pui, cela ce e minimum, s'ar căpăta într'un an nu mai puțin de 656.100.000.000 de insecte ieșite dintr'o singură femelă.

In fața unei astfel de puteri de înmulțire, ne întrebăm prin ce minune vegetația globului n'a dispărut încă complet și cu ea orice urmă de viață. Desigur această vegetație din care ne scoatem alimentele ar fi nimicită mâine, dacă anumite influențe naturale n'ar ține piept cu minusculii și formidabilii noștri inamici.

Printre aceste influențe naturale, trebuie să scoatem în evidență pe cea mai importantă, a insectelor carnivore.

In mod normal orice insectă vegetariană are printre insectele carnivore, unul sau mai mulți inamici (paraziții săi), care îi împiedecă dezvoltarea.

Unele prind și devorează prăzile lor, altele le paralizează, altele în sfârșit își depun ouăle în victimele lor și lavrele care ies, se hrănesc din țăsuturile vii în contactul cărora se găsesc.

Carabii repezi și cu scut puternic aparțin primei categorii, unele neamuri de ale albinei celei de a doua, iar ultima categorie are ca reprezentant tipic o mică muncă Apanteles, care depune ouăle în lavrele tinere ale futurelui de varză sau albilița.

Natura a avut grijă să puie lângă fiecare specie stricătoare una sau mai multe specii dușmane și foarte active.

Dacă insectele de pradă nu reușesc să stârpească pe cele vătămătoare, aceasta se datorește faptului că și ele la rândul lor sunt atacate de alte insecte carnivore.

S'a creiat în cursul veacurilor între aceste ființe — a zis entomologistul Marchal un fel de echilibru, care este condiția indispensabilă a existenței speciilor.

In lupta naturală dintre plante și insecte, cât și în războaiele dintre insecte, nu rămân învinși decât indivizii, speciile rămân.

Intervenția omului

Omul a venit însă să rupă echilibrul natural. El a creat culturi omogene și intensive, favorizând în același timp cu dezvoltarea unor plante și înmulțirea paraziților lor.

Aceștia găsind din belșug plante mai puțin rezistente tind să se dezvolte într'un mod exagerat.

In o regiune naturală izolată: Europa, America sau Australia există o faună specială, adică insecte vegetariene și carnivore inamice celor dintâi, specifice regiunei.

Dacă o insectă americană, necunoscută în Europa este introdusă în mod accidental în acest continent și se aclimatizează, se poate întâmpla ca ea să nu găsească insecte carnivore capabile să o combată în mod eficace și pe dealtă parte să nu fie urmată și de paraziții săi din America.

O astfel de insectă a cărei putere de înmulțire n'are piedecă va fi foarte stricătoare. Și în acest caz, omul e dator să micșoreze consecințele pagubelor sale căutând în țara de origine paraziții inamici ai insectei stricătoare.

Această concepție a luptei împotriva insectei prin insectă este una din cele mai frumoase aplicațiuni ale științelor biologice.

Executarea acestei opere este din cele mai delicate. In exploatarea vastelor ei teritorii, Statele Unite ale Americei a arătat că pot să învingă riscurile unei lucrări atât de grele dar foarte practică.

Conduse cu o îndemnare remarcabilă, primele lucrări începute în 1880 an ajuns la rezultate, întrecând orice speranță.

Franța deasemeni nu s'a lăsat în urmă. La Paris D-rul Marchal, profesor de Zoologie la Institutul național agronomic a fost însărcinat să înființeze o stațiune de entomologie aplicată.

In 1918 o coccinelă australiană a fost introdusă în Franța, pentru a stârpi invaziunile destul de considerabile ale cocceniilelor albe, ce atacau portocalii și lămâi.

In aceiași epocă au început și lucrări mai delicate. Dr Marchal studiind fluturele care atacă merii, de origină americană a constatat că în Franța el are mult mai puțin inamici decât în țara sa de origine, cela ce îl permite să se desvolte într'un mod considerabil.

Aducând din America un nou parazit al acestui fluture, Marchal s'a gândit că merii vor avea noi apărători împotriva insectelor vătămătoare.

Cercetări minuțioase se fac și în ce privește o molie care atacă cartoful, mai ales în regiunea din sudul Franței.

S'a căutat dușmanul natural al acestei molii în America și s'au adus douăzeci de specii parazite, menite s'o combată.

Fără a fi complect terminate aceste lucrări, se crede că în urma perfecționarei metodelor de aclimatizare și de creștere, se va ajunge la rezultate minunate.

Reorganizarea și dezvoltarea serviciilor științifice care se ocupă de aceste pasionante și folositoare probleme, va permite celor interesați să crească și să formeze adevărate armate de insecte aliate împotriva insectelor stricătoare care aduc pagube viilor, culturilor agricole și pădurilor.

— Ay. —

„Statul federal român"

Autonomia națională a maghiarilor din România, sau la ce ne sfătuește vicepreședintele partidului maghiar unitar. „Să urmăm exemplul croaților slovenilor și slovacilor".

Sunt abia două săptămâni, decând partidul croaților lui Radici și al slovenilor lui Korošek a hotărît proclamarea principiului autodeterminării pentru Croația și Slovenia și nerecunoașterea statului unitar al Iugoslaviei. Știrii acesteia, deși serioasă, nu i s'a dat importanță prea mare, și judecând așa, am fost de aceeași părere cu guvernul și cetățenii Iugoslaviei, cari nu și-au pierdut nici până astăzi cumpătul — deși sunt două săptămâni dela evenimentul dela Zagreb. Am văzut că guvernul jugoslav a socotit just neprocedând cu ultima energie, neexcitând spiritele, cari — în afară de cele din partidul lui Radici și Korošek — sunt și astăzi chibzuite.

N'au socotit însă astfel și ziarele maghiare. Evenimentul s'a petrecut Miercuri și deși nu prea străbătuse încă în opinia publică dela noi, peste trei zile după aceea, Sâmbătă, deputatul maghiar Dr. Tiberiu Zima a și venit la românii ardeleni cu propunerea de a urma exemplul croaților. Articolul a fost publicat la loc de frunte în „Keleti Ujság" din acea zi, și ne-am ocupat atunci de el.

A doua zi apoi, a venit d. Olajos Domokos și prin „Ujság", numărul apărut de Paștile catolic, a făcut la partidul național apelul de a se uni — firește în scopul indicat de d. Zima — cu ungurii ardeleni.

Alte apeluri precise nu s'au mai făcut de-atunci, dar ziarele maghiare au continuat să aducă senzații din Croația și Slovenia, iar alaltăeri, „Ellenzék", un „senzațional" interview cu deputatul slovac Hlinka, care propunea și arăta ca iminentă proclamarea autonomiei Rusiniei și Slovaciei, — trei acestea aduse stăruitor pentru a instiga cât mai cu succes pe ungurii din Ardeal împotriva unității Statului român.

Iar acum, dl Emil Grandpierre, vicepreședintele partidului maghiar unitar publică în „Ellenzék" un prim-articol, în aceeași chestiune a autonomiei, de o cutezanță fără pereche chiar și pentru ziaristica maghiară din România.

Dl Grandpierre, acel care alături de dnul Balogh este îndrumătorul șovinismului dela „Ellenzék", nu mai face — ca dnii Zima și Olajos — apel la românii ardeleni D-sa profetizează, și profetizează cu o îndrăzneală asupra căreia e necesar să se atragă toată atenția.

„Căile viitorului", se numește primul-articol al vicepreședintelui partidului maghiar, și în care, pornind dela declarațiile lui Hlinka, se arată — că Cehoslovacia viitoare se va prezenta ca o țară federală: cu Slovacia și Rusinia autonome.

După ce ni se prezintă situația similară din Jugoslavia (cazul cunoscut dela Zagreb), dl Grandpierre trece apoi la stările din România, repetând că dintre partidele românești nici unul nu urmează politica separatistă a croaților, slovenilor și slovacilor, regretând că partidele românești sunt numai atunci regionaliste când au de apărat interese bănești.

Trecând la intențiile minorităților, autorul declară, că acestea nu doresc decât (!) autonomia națională, care — în viziunea dlui Grandpierre — va face din România o țară „federală" și mai puternică decât cea centralistă de astăzi.

Spusă așa cum e aci, proroc cia dlui Grandpierre (pentru că domnia sa declară categoric că acest postulat se va împlini) n'ar prea părea o îndrăzneală.

Dar să avem în vedere, că pentru ajungerea autonomiei acestela d-sa dă exemplul autonomiștilor croați, cari au declarat că nu recunosc statul jugoslav și cari — după chiar spusa d-sale — au cerut și ligei națiunilor să'i ajute la realizarea autonomiei.

Așa, că după aceasta, „prooroc irea" dlui Grandpierre nu poate fi socotită decât ca o adevărată instigație, împotriva căreia trebue să protestăm cu energie.

Nu vom reaminti aci dlui Grandpierre, că acum două săptămâni d-sa a semnat, tot în „Ellenzék", un articol prin care arăta, că este o absurditate să se acorde minorităților din România privilegii, fapt pentru care, după chiar mărturisirea sa necerută de nimeni, constituția cea nouă a României nu poate fi modificată, pentrucă a izvorât dintr'o necesitate generală azi în Europa. . .

Voim să arătăm însă d-lui Grandpierre, că nu suntem atât de orbiți, ca să nu pătrundem tot ce ne învață d-sa cu atâta profetească competință. Apucat și d-sa de mania confederației dunărene atât de semnificativă și deasă la ziarele maghiare din Cluj, dl Grandpierre ține să ne vorbească la sfârșitul articolului despre o strânsă prietenie a statelor dunărene rezultată din noua îndrumare autonomistă a lor.

Indemnul acesta intră în ordinea de idei a pomenitei confederații, pe care ni-o prezintă în lumină deplină. Închipuiți-vă o confederație politică dunăreană cu state federale reduse prin autonomie la zero și ajunse sub călcâiul Budapestei. Dl Grandpierre s'a încurcat și cu această „orientare" și n'a făcut decât să ne facă să înțelegem cu prisosință, de ce Budapesta nu țese de câteva luni decât visul acesta al confederației statelor din Europa centrală și de ce Ungaria a îndrumat și sprijinit mereu mișcarea separatistă a Croaților. Rolul Budapestei în croația e socotit acum ca încheiat, și, după credința d-lui Grandpierre și a Budapestei, a venit acum rândul nostru.

Dar și Budapesta și dl Grandpierre vor ajunge zile să se convingă, că s'au înșelat amarnic.

Opoziția unită și interesele statului

Acțiunea desfășurată de coaliția țărănisto-națională împotriva Constituției s'a prăbușit subt indiferența și osânda între gei opinii publice românești.

Din tot cuprinsul țării, oameni în afară de partide și-au manifestat bucuria că România Nouă își are Constituția care-i trebuie.

Votarea ei de către Parlament și sancționarea de către Rege înseamnă începutul acelei ere de liniște și de clarificare pe care o așteptam cu toții. Starea de provizorat a încetat. Viața noului stat românesc stabilită prin pactul fundamental și-a găsit cadrul în care să se miște și să se organizeze.

Dorită de toată lumea românească conștientă, Constituția s'a înfăptuit.

Agitațiile unei opoziții lacomă și înebunită, de pofta puterii, s'au risipit ca niște băsici de săpun.

Pregătite cu tămbălău și reclamă și menite să provoace căderea guvernului, ele s'au prăbușit într'un mod ridicol sub avalanșele de apă ale pompelor de incendiu.

Dar aceste agitații au dovedit un lucru: că opoziția naționalo-țărănistă nu-și caută motivele de luptă împotriva guvernului în grija pe care ar trebui s'o aibă pentr unevoile și interesele statului. Ci, preocupată numai de propriile-i interese și necesități de moment, ea nu mai e în măsură să vadă unde trebue să cedeze pasul în fața problemelor de cari depind liniștea și siguranța statului.

Intreaga politică de până acum, atât a partidului național cât și a țărăniștilor poartă pecetea interesului de partid. Atitudinea pe care ambele partide au avut-o față de Constituție a vădit neputința lor de a se ridica deasupra acestui interes într'o atmosferă mai senină care să le îngăduie a înțelege că pnetru a realiza în politică ți se cere să știi a pune totdeauna mai presus de interesele tale interesele obștești.

Mărturisirea neputinței

Opoziția unită își schimbă tactica de luptă.

Infrântă în lupta constituțională, opoziția unită reia lupta contra guvernului, schimbând tactica. Intrunirea anunțată pentru Duminecă la „Dacia" în București va prezenta un nou aspect. Chestiunea „ilegalității" nouei Constituții va fi trecută pe planul al doilea. Lupta se va da pe chestiunea scumpirei traiului și a impozitelor, — cel puțin așa anunță ziarele partidului național și partidului țărănist.

Schimbarea de tactică era de așteptat. Pentru a ieși onorabil din lupta în care s'a angajat, opoziției-unite îi trebue o portiță de scăpare. Agitațiunile făcute în jurul nouei Constituții, sancționată de Rege, n'au adus nimic în talgerul întins de d-nii Maniu și Mihalache; vor aduce agitațiunile pe chestia scumpirei traiului?

Deocamdată trebue să recunoaștem în această schimbare tactică, o mărturisire a opoziției-unite. Părăsirea vechiului teren de luptă trădează înfrângerea dureroasă suferită pe acest teren, și e destul numai atâta pentru a ne da seama cât succes poate să aducă nouile agitațiuni ale opoziției.

Strângerea relațiilor dintre România și Ceho-Slovacia

La Cluj a luat ființă Societatea româno-Ceho-Slovacă „Jarnik—Bârseanu". Scopul societății.

Reporturile de prietenie dintre Cehoslovacia și România se accentuiază mereu și din partea ambelor țări vecine se constată o tot mai crescândă bună voință în ceia ce privește întensificarea acestor raporturi de prietenie și de cunoștere reciprocă Statul Cehoslovac, în dorința sinceră de a păstra cât mai strânse legături de prietenie cu statul român, a acordato mulțime de avantagii comercianților și industriașilor români, fie în ceea ce privește valuta sau transportarea mărfurilor importate din Cehoslovacia, fie în ceea ce privește datoriile comercianților și industriașilor români.

Pe lângă aceasta, statul cehoslovac a încurajat cu fel de fel de mijloace orice întreprindere sau instituție rom nească din interiorul lui a introdus ca obligatorie limba română în anumite școli cehoslovace etc. etc.

Pentru intensificerea acestor relații dintre Cehoslovacia și România, Co u ul Cehoslovac din Cluj a inițiativa intelectuali români au pus bazele une Societăți româno-cehoslovace numită „Iarnik—Bârseanu."

Scopul acestei societăți este; a) cunoașterea reciprocă a acestor două țări vecine, pe terenul literar, cultural, so ial, economie, etc. și b) inițiarea, desolterea și sprijinirea legăturilor comerciale, financiare și industriale dintre ambele țări.

*

In acest scop societatea „Iarnik-Bârsean" va căuta colaborarea cu societățile similare din Cehoslovacia pentru ca și prin acest mijloc să combată și să contrabalanseze propagandele dușmănoase.

Această societate, care are ca președinte efectiv pe dl Silviu Dragomir, profesor universitar și ca Președinte de onoare pe dl Consul cehoslovac din Cluj va căuta să-și realizeze corpurile prin toate mijloacele legale de care dispune. Printre acestemijloace remarcăm: 1) propagarea și răspândirea limbei și literaturei cehoslovace; 2) Tipărirea de cărți și broșuri; 3) Ținerea de conferințe și cursuri referitoare la cultura și viața poporului cehoslovac; 4) Organizarea de excursiuni, congrese șezători, petreceri, etc.; 5) Înființarea unei mari săli de lectură și a unei biblioteci, și în fine, strângerea de date statistice.

*

Această societate româno-cehoslovacă care își va începe activitatea zilele acestea a hotărât cu unanimitate ca în caz de desființare a ei, averea întreagă a societății să treacă sub formă de donație „Asociațiunei pentru cultura și literatura poporului român" din Sibiu.

BIBLIOGRAFIE

Au apărut în editura „Cartea Românească":

„Trei ani de propovăduire pastorală" — Cuvântări de dr Miron Cristea, mitropolit primat. Prețul lei 60·—

„Curs de pedagogie generală" de I. Găvănescu, profesor univ. Prețul lei 55·—

„Tratat elementar de technică clinică, medicală și de semeiologie", vol. II de dr Emile Sergent, traducere de dr Emil Gheorghiu. Prețul lei 160·—

„Teatru" vol. II de I. L. Caragiale. Prețul lei 20·—

In amintirea marelui român: George Pop de Băsești

APEL

Către românii de pretutindeni, cari doresc a întări în memoria urmașilor figura și pilda vrednică de urmat a bărbaților noștri, îndreptăm acest apel al tuturor românilor din Sălaj:

George Pop de Băsești, președintele măreței adunări de la Alba-Iulia, care a proclamat Unirea tuturor Românilor, prin inima sa generoasă, prin mintea călăuzită de sfinte idealuri și prin fapte eterne pentru binele obștesc, s'a învrednicit de recunoștința neamului întreg.

Pietatea și iubirea fiască prin unica vlăstară a marelui decedat, generoasa și vrednica doamnă Elena Hossu Longin, născ. Pop de Băsești, i-a înălțat pe mormânt un monument.

Sfințirea acestui monument se va săvârși la 6 Maiu stil nou (23 Aprilie stil vechiu) 1923 în ziua du Sfântul Gheorghe, la 11 ore dimineața în comuna Băsești, județul Sălaj, piasa Cehul-Silvaniei.

Noi românii Sălăjeni, având hotărârea de a ne depune omagiile de recunoștință față de marele decedat, cu acest prilej invităm cu toată dragostea și căldura noastră de români și patrioți pe toți românii buni frați ai noștri de pretutindeni, ca într-o solidaritate frățească să se prezinte la această comemorare și împreună ridicând faptul serbării să ne înălțăm inimile și sufletele și să dăm pilda urmașilor noștri că românul știe să iubească, să recunoască, și în mormânt să-i răsplătească pe aceia, în ale căror fapte s-a zbătut și s-a exprimat iubirea de neamul românesc și unitatea lui.

„Vă așteaptăm cu drag!"

In numele Comitetului executiv:

Dr. George Pop, advocat Zalau m. p. prezident.

Organizarea pe baze naţionale a muncitorimei din Ardeal

Sindicatele muncitoreşti condamnă comunismul. Interesele profesionale ale muncitorimei impun noua organizare. O fracţiune a muncitorimei maghiare şi săseşti fuzionează cu muncitorii români.

Încă de anul trecut a început o vie diferenţă de păreri în sânul muncitorimei ardelene organizată în sindicate.

La început lupta se dădea mai mult între cele două naţionalităţi — ungurii şi românii, fiind ma mult o luptă pe chestia naţională — Ungurii, cari pe atunci formau majoritatea muncitorimei ardelene, ţineau cu orice preţ să predomine în conducerea acestei muncitorimi şi astfel să poată de un ajutor efectiv iredentei maghiare din Ardeal care, şi făcuse din ei un preţios colaborator. Spiritele muncitorimei maghiare pe atunci erau infectate de bolşevism şi voiau să atragă de partea lor şi pe muncitorimea românească şi rusească pentru ca împreună să poată produce dezordini în ţară, ceia ce ar fi servit foarte mult intenţiunilor Buda Pestei. In faţa acestor tendinţi a muncitorimei maghiare, muncitorimea românească conştientă de interesele ei profesionale şi de interesele naţionale a simţit imediat pericolul şi-s'a pus în gardă.

S'a început atunci de către conducătorii muncitorimei române o vie propagandă în contra comunismului reprezentat prin muncitorimea ungurească, propagandă care a avut de rezultat sciziunea muncitorimei ardelene după naţionalităţi.

Mai târziu, din cauza greutăţei traiului, o parte din muncitorimea românească s,a afiliat la fracţiunea socialistă extremistă care echivala aproape, în principii şi mijloace de luptă cu comuniştii. Rezultatul acestei afilieri a fost încercarea grevei generale care după cum se ştie o eşuat.

După eşuarea grevei generale, principiile comuniste şi au pierdut considerabil din valoarea lor în ochii muncitorimei şi o acţiune intensă de organizare a muncitorimei în sindicate naţionale s'a pornit atunci, dând roade minunate.

Acţiunea aceasta a fost pornită de către muncitorimea românească din Valea Jiului şi dela Uioara, unde s'au pus bazele primilor sindicate naţionale. Iniţiativa admirabilă a Petroşanilor şi a Uioarei a avut un mare răsunet în masele muncitorimei ardelene şi în mai puţin de un an de zile aproape toate centrele muncitoreşti din Ardeal unde se aflau câţiva români de inimă şi mai luminaţi — s'au organizat în sindicate naţionale cu principii socialiste natural — dar în cadrele intereselor ţărei şi prin urmare fără să constitue un pericol pentru ţară.

In ultimile luni s'a putut constata faptul foarte îmbucurător că o mare parte dintre muncitorii maghiari şi saşi din Ardeal, convingându-se de buna conducere a sindicatelor naţionale române au aderat sincer la aceste organizaţii admitând, în interesul lor, conducerea românească.

Este aceasta un început frumos şi promiţător de fraternizare între cele două muncitorimi care în detrimentul amândurora se subminau reciproc până mai ieri.

Acţiunea aceasta de afiliare a muncitorilor unguri şi saşi la sindicatele naţionale române a luat în ultimul timp un avânt general şi după pronosticurile câtorva conducători ai celor două muncitorimi o înţelegere între ele în ceia ce priveşte principiile conducătoare şi mijloacele de luptă pentru satisfacerea intereselor lor profesionale se va produce chiar în vara aceasta.

Se vorbeşte chiar că în vederea acestui fapt se va convoca în luna Iunie un congres general cu delegaţi din întreg Ardealul, pentru a se găsi baza pe care să se poată constrii noua organizaţie muncitorească din Ardeal, unitară şi în cadrele interesului statului român.

S. P.

Scandalul de la Cafeneaua „Europa"

Aseară pe la orele 12, câţiva studenţi petrecând la cafeneaua „Europa" au provocat un mic scandal, care a adus ca urmare intervenţia sergenţilor de oraş cari, ca în multe ocazii de acestea, au fost de o brutalitate revoltătoare.

Gardiştii au scos baionetele lovind în studenţi şi umplându-i de sânge, iar un cetăţean care a avut ideia nefericită să protesteze împotriva acestei barbarii a fost literalmente strivit sub călcâiele unui vardist. Un redactor de-al nostru, aflat întâmplător la locul scandalului, cerând numele acelui gardist era cât pe ce să capete acelaş tratament.

Până la anchetarea deplină a incidentului ţinem de datoria noastră ca organ al apărărei intereselor cetăţeneşti să reamintim dlui Prefect de poliţie, **că brutalităţii gardiştilor trebue să i se pună odată capăt.**

Gardiştii nu au ce căuta în localuri publice şi nu pot aresta pe nimeni fără de un ordin emanat de la o autoritate judecătorească.

Invitarea la poliţie, trebue să se facă pe stradă şi în mod cuviincios.

Gardiştii n'au voie să se serveas că de arme decât contra răufăcătorilor şi ucigaşilor, nu contra cetăţenilor cinstiţi.

Pentru lovirea unui funcţionar în exerciţiul funcţiunii, legea prevede anumite pedepse şi gardiştii n'au nici într'un caz voe să facă uz de revolvere şi de baionete spre aşi face singuri dreptate, căci atunci fac inutilă legea.

Cum cazurile acestea de purtare barbară a gardiştilor, se repetă mereu în oraşul nostru, cu toate desele plângeri ale ziarelor şi ale publicului, — inutile după cât se vede — credem că măcar de astă dată autorităţile poliţieneşti superioare vor lua măsurile de rigoare, pedepsind exemplar pe gardiştii vinovaţi.

Altfel vom fi siliţi să revenim pe larg, căci, încă odată, nu vom mai tolera ruşini ca cele de mai sus.

CIORAPII Lloyd 1473 2047
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

◆INFORMAŢII◆

— **Declaraţiile de impunere trebuesc făcute la timp.** Directoratul general al finanţelor din Cluj pune în vedere contribuabililor, că declaraţiile de impozite trebue negreşit date până la data de 15 art., întrucât nu s'a primit până acum nicio înştiinţare despre prelungirea termenului, aşa că cetăţenii să nu se întemeieze pe zvonul din public şi cel dat de ziarele opoziţioniste despre o prelungire a termenului.

— **Scumpirea băilor.** Deosebit de surprinzător, pentrucă este primăvară şi nu mai e criză de combustibil, băile din Cluj au ridicat dela 20 la 30 de lei taxa pentru o bae.

Patronii băilor „Diana" şi „Elisabeta" au sporit taxele fără nici un alt motiv decât acela neadevărat, că s'a scumpit combustibilul, care datorită temperaturii primăvăratice a scăzut dimpotrivă simţitor. Poate era mai motivat să ni-se spună, că a trebuit o taxă complimentară pentru mormolocii, paraziţii şi celelalte necurăţenii din apa băilor, cari s'au sporit odată cu sporirea preţurilor.

Atrăgând atenţia autorităţilor asupra speculei extinse acum şi la băi, vom atrage totodată luarea aminte şi asupra necurăţiei patronate acolo spre îndignarea publicului, care este şi jăfuit şi supus infecţiilor.

— **Greva din industria metalurgică din Banat.** Expirându-le la începutul lui Aprilie contractul colectiv şi ne putând ajunge la o înţelegere cu patronii nici după intervenţia inspectoratului industrial, muncitorii din industria metalurgică din Timişoara, în număr de peste 300, au declarat grevă. Ei cer un spor de 30 la sută, faţă de care patronii la oferă numai 15 la sută.

— **Cărţi pentru muncitori.** Dl Ministru Mârzescu în urma intervenţiei dlui profesor Universitar Racoviţă a aprobat suma de 100.000 de lei pentru Biblioteca din Cluj, în scopul cumpărărei de cărţi pentru muncitori.

— **Expoziţia dnei Veturia Ghibu.** Admirabila expoziţie de cusături naţionale din vechiul regat, organizată de dna Veturia Ghibu în Cluj s'a amânat închiderea cu 4 zile pentru a putea fi vizitată şi de deputaţii sinodali cari se întrunesc la Cluj în ziua de 15 curent. Atragem atenţia publicului să se grăbească a vizita această expoziţie care nu mai rămâne deschisă decât 4 zile şi care merită să fie văzută de toată lumea.

— **Şedinţele sinodului eparhial.** In ziua de 15 curent vor începe la Cluj şedinţele Sinodului eparhiei Cluj.

— **Comercianţii clujeni şi impozitele.** Sfatul negustoresc din Cluj împreună cu camera de industrie şi comerţ au convocat pentru Duminecă 15 cor. o adunare în localul camerei, pentru discutarea impozitelor comercianţilor. Vor lua parte şi dl. Simionescu directorul general al finanţelor, şi dl. Georgescu administrator financial.

— **Fixarea frontierei dinspre Ungaria.** Stabilirea definitivă a graniţei între Romănia şi Ungaria se va face Luni în 16 Aprilie, când se vor bate ultimi ţăruşi după indicaţiile din hotărârile comisiei interaliate pentru delimitarea frontierei.

— **Inlesniri pentru vizitatorii târgului de mostre din Budapesta.** Pentru a înlesni accesul la târgul de mostre din Budapesta dela 19—28 Mai a. c., guvernul maghiar a hotărât, ca participanţilor să nu le trebuească pentru poşapoir viza maghiară.

— **Exproprierea bunurilor ungare în România.** Guvernul ungar a adresat de curând consiliului Societăţi Naţiunilor o cerere în privinţa exproprierei de către România a bunurilor imobiliare aparţinând cetăţenilor de naţionalitate ungară cari au optat pentru Ungaria.

Guvernul ungar pretinde că măsurile luate de guvernul român sunt în opoziţiune cu dispoziţiunile tratatului de la Trianon.

Chestiunea aceasta a fost pusă la ordinea zilei pentru viitoarea sesiune a Consiiiului, care se va deschide la 16. Aprilie.

— **Inundaţiile din Banat.** Săptămâna viitoare se întrunesc la Timişoara două delegaţiuni: una românească şi alta sârbească, cari să discute găsirea unei modalităţi sigure pentru apărarea întregului teritoriu din Banatul sârbesc şi românesc de viitoarele inundaţii.

Delegaţia românească se compune din d-nii: inginer Oprea directorul general al apelor. Arsenovici directorul general al finanţelor şi colonel Dumitrescu.

Comisiunea jugoslavă este compusă din d. Bunghersky şi doi ingineri de specialitate din ministerul de lucrări publice dela Belgrad.

— **A apărut şi s'a pus în vânzare marea lucrare de „Drept Penal" comparat a d-lui Traian Pop, profesor universitar de drept penal la Universitatea din Cluj.** Preţul lei 280.

— **Ungaria obligată să ne restitue materiale.** Comisiunea de reparaţii dela Paris a dat o decizie, prin care Ungaria este obligată să restitue României, până la 1. Mai tot materialul rulant (vagoane, maşini), materialul industrial şi animalele luate în timpul războiului dela noi.

De vrei să progresezi cu timpul să trăieşti cu vinul SZILÁGYI RÓZSLÁMI. 2332—3

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.
Preţul 30 Lei.

— *Intrunirea exploatatorilor de lemne din Crişana.* Exploatatorii de lemne din Crişana au ţinut ieri la Arad, su bprezidenţia d-lui dr. P. Groza fost ministru, o adunare în care au hotărât să lupte pentru libertatea exportului lemnelor.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Partidul maghiar şi şcolile maghiare din Ardeal

O adunare publică pentru apărarea şcolilor iredentiste întâia activitate a partidului maghiar din România

Partidul unitar maghiar din România de sub preşidenţia d-lui Iosika Samu a hotărât să convoace — dupăcum anunţă ziarele maghiare de azi dimineaţa — o adunare publică pentru a protesta împotriva măsurilor luate de guvern împotriva şcolilor ungureşti din Ardeal.

Hotărârea partidului maghiar merită mai mult decât două rânduri de informaţie, pentru consideraţiuni, care au făcut necesare din partea guvernului măsuri disciplinare şi chiar închiderea şi pentru o alta, aceea a grabei partidului maghiar de a lua apărarea iredentismului atacat prin măsurile guvernului.

Se ştie în deobşte, că măsurile guvernului au fost reclamate de o serie de provocaţiuni sistematice, pe cari le-am arătat în mai multe rânduri. S'au închis câteva şcoli maghiare secundare, ale căror profesori au manifestat antidinastic, sau au făcut la lecţii instigaţii iredentiste împotriva statului român. Nu s'au închis însă după sistemul vechiului regim maghiar; s'au închis numai pentruca să se înfiinţeze în loc, secţii maghiare pe lângă liceele de stat. O măsură, care a fost prea liberală faţă de provocaţiuni cari necesitau desfiinţarea definitivă a şcolilor în chestiune.

S'au luat apoi măsuri împotriva şcolilor la fel nesupuse, dar mai puţin provocătoare. Acestea au fost numai avertizate. S'au luat apoi alte măsuri pe cari le-am arătat, întroducându-se unificarea în văţământului confesional cu învăţământul de stat. O măsură, pentru care elevii când vor absolvi, nu pot să fie decât recunoscători statului român.

Şi pentru acestea a trebuit convocată o adunare publică de protestare. Hotărârea este a partidului, pe care'l reprezintă în parlament românofobul Sándor Jozsef, care după un trecut de gâtuire a românilor ardeleni, a cutezat să insinue la Cameră, că guvernul maghiar s'a purtat e uromânii ceva mai... părinteşte!

Este hotărârea cea dintâi a partidului, care a lucrat până acum pe ascuns.

Graba partidului maghiar este semnificativă, pentrucă e vorbă despre siguranţa iredentismului maghiar s'a purtat cu românii ce nu va trebui amintit adunării altce va decât că înfiinţarea partidului care protestează a fost sărbătorită în Ungaria, de-alungul frontierei române, cu ocazia atacurilor maghiare dela sfârşitul lui Decembrie trecut.

Aceasta pentru ca să se ştie că ştim cine protestează împotriva desfiinţării iredentismului din şcoala maghiară.

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Tratativele româno-bulgare

Tratativele româno bulgare în chestiunea despăgubirilor vor reîncepe la 1 Maiu, „Universul" scrie că delegaţia română a comunicat Bulgariei că România nu acceptă ridicarea sechestrului asupra averilor bulgare de cât dacă guvernul bulgar plăteşte imediat echivalentul tot în contul despăgubirilor, România ne mai voind a conta pe făgăduieli platonice.

•

Liga Chiriaşilor a protestat eri la ministerul de interne contra desfiinţării oficiilor de închiriere arătând că astfel situaţia chiriaşilor este mult agravată.

•

Profesorii universitari din Iaşi au avut o consfătuire hotărând sprijinirea candidaturii profesorului Slătineanu la alegerea de rector.

•

„Universul" anunţă de la corespondentul său din Iaşi că ministrul cultelor a oferit archimandritului Scriban demnitatea de episcop al românilor orthodoxi din America. Arhiereul Scriban a refuzat această demnitate.

•

Ministerul de externe studiază un proiect de convenţie cu Ungaria pentru reglementarea traficului la frontieră şi facilitarea transporturilor de muncitori agricoli.

•

Iu Iurul exportului în Rusia

Ziarul „Adevărul" publică amănunte asupra exportului din România în Rusia care va fi reluat sub următoarele condiţiuni: Un singur delegat rus va debarca pe teritoriul român pentru verificarea marfurilor. Predarea cerearelor şi a vinului se va face prin punctele Ismail, Cetatea-Albă şi Tighina. Plata se va face în valută forte sau ruble aur. Hotărârile definitive vor fi luate la conferinţa fixată săptămâna viitoare la Tighina între delegatul comerţului exterior rus şi de Costin, directorul finanţelor din Basarabia.

•

Pe cale particulară se anunţă că ungurii masează puternice trupe la frontiera sârbă.

•

Luni, 16 Aprilie începe trasarea frontierei româno-ungare pe teren sub presidenţia generalului francez Meunyer după lucrările comisiunei interaliate.

Procesul studenţilor arestaţi

Tribunalul a respins cererea de liberare provisorie a studenţilor arestaţi cu prilejul turburărilor dela Eforie. Procesul de fond se va judeca peste 2 zile.

EXTERNE

Datoria flotantă a Germaniei

Berlin. — Datoria flotantă germană a fost la 31 Martie de şase bilioane, şase sute unu miliarde, una sută patruzeci şi două milioane mărci.

Demisia guvernului Branting.

Stocholm. Guvernul Branting a demisionat după un vot potrivnic. Noul guvern la fi format dintr'o coaliţie viberală-conservatoare.

Kemaliştii masacrează o garnizoană italiană

Londra. (Rador). — Se anunţă din Rodos că trupele neregulate turceşti au atacat insula italiană Castelorizzo revendicată de kemalişti şi au dezarmat garnizoana masacrând pe fruntaşi. Autorităţile din Rodos au intervenit şi au reuşit să captureze detaşamentul turcesc.

Trupele anti-sovietice ocupă Wladivostock

Berlin. (Rador). — Ştiri din Cita anunţă că trupele antisovietice au ocupat oraşul Wladivostock.

Petrolul dela Mossul cedat Americanilor

CONSTANTINOPOL. — Ziarul francez Stambul reproduce după Chicago Tribune ştirea că adunarea naţională din Angora a admis propunerile amiralului american Chester pentru cedarea petrolului din regiunea Mossul Statelor Unite. Ziarul Stambul scrie că aceasta ştire este până acum neconfirmată şi dacă va fi adevărată însemnează transformarea Turciei în colonie americană.

•

PARIS. — După o şedinţă de două ore adunarea din Angora a arătat că este favorabilă câştigării prieteniei americane prin votarea propunerii lui Chester referitor la concesionarea petrolului în schimbul unor întreprinderi utopice promise de americani.

Dezordini în Bulgaria

La Rusciuc s'au întâmplat noi turburări. Anarhiştii au ocupat poşta şi au dezarmat postul de jandarmi. La Tatar Bazargic s'a produs un mare meeting. Ajutorul de primar a dispărut fără urme. Presa din Sofia cere măsuri energice contra valului anarchic.

Guvernul bulgar vinde la licitaţie averile foştilor miniştri condamnaţi

SOFIA. — Guvernul a ordonat vinderea la licitaţie a averilor miniştrilor cabinetului Radoslavov condamnaţi, sperând că astfel ar putea obţine una treime din suma la care au fost condamnaţi miniştrii.

Complot comunist în Statele-Unite

WASHINGTON. — Poliţia de siguranţă a descoperit un complot comunist contra guvernului.

Arestarea lui De Valera?

LONDRA. — De Valera a fost arestat în localitate. Telegramele anunţă că Lirch, eşful rebelilor, a cărui moarte a fost anunţată s'a sacrificat pentru înlesnirea fugii lui De Valera.

•

LONDRA. — Guvernul comunică cum că ştirea arestării lui De Valera este greşită. A fost numai o extraordinară asemănare a celui prins cu De Valera.

Situaţia din Rusia

BERLIN. — Ştiri din Rusia confirmă că în cercurile guvernamentale domneşte o mare neliniste în legătură cu aşteptarea morţei lui Lenin care este posibilă în orice moment. Această nervozitate explică arsetările din ultimul timp, executarea lui Budkievici grăbirea procesului lui Tichon şi toate măsurile teroriste. Se pare că Trozky doreşte dictatura militară pentru înăbuşirea luptei aprige din sânul partidului comunist.

Anglia rămâne neutră în chestiunea Ruhr-ului

BERLIN. — „Vossische Zeitung" anunţă din Londra că cercurile politice engleze sunt decise să continue neutralitatea în chestiunea Ruhr până va primi propuneri oficiale franceze sau germane. De altfel ministrul Baldvin întrebat în camera comunelor dacă după vizita lui Loucheur Anglia îşi va modifica atitudinea, a răspuns negativ.

Tot „Vossische Zeitung" anunţă că este posibilă o nouă călătorie a lui Loucheur la Londra. Deasemenea ambasadorul francez la Londra după instrucţiunile primite la Paris a plecat la Londra ducând comunicări importante guvernului englez.

•

PARIS. — „Echo de Paris" anunţă că ambasadorul Saint-Aulaire va avea astăzi o convorbire cu Bonar Law când va stabili dacă guvernul englez va accepta ocupaţia Ruhrului până la definitiva plată a reparaţiunilor.

Italia nu intervine în Ruhr

Roma. — „Coviere d'Italia" desminte zvonurile cumcă guvernul Italian ar intenţiona să intervină în chestiunea Ruhr. Deasemenea şi Vaticanul.

Scene violente în Camera Comunelor

Londra. — Se anunţă că în camera comunelor s'a produs un scandal urmat de scene violente între opoziţie şi guvernamentali. „Daily Expres" scrie că aceste scene sunt cele mai nebuneşti întâmplate vreodata în camera comunelor.

Adunarea generală a Asociaţiei profesorilor secundari

Eri s'a deschis în Timişoara şedinţele Adunării generale a Asociaţiei profesorilor secundari din întreaga ţară sub preşidenţia dlui profesor Ioan Clinciu.

Din partea Ministerului au luat parte dnii Alessianu şi Christescu, inspectori generali ai învăţământului.

Adunarea cu unanimitate de voturi a împuternicit comitetul Asociaţiei să lucreze potrivit interesului învăţământului în diverse chestiuni curente.

Adunarea a hotărât ca cu ocazia congresului internaţional al profesorilor care va avea loc la Praga să trimită şi Asociaţia un delegat care să arate în faţa reprezentanţilor învăţământului din ţările străine, starea culturală a Românilor.

Azi, a doua zi a adunării, profesorii secundari vor face o excursie la Reşiţa spre a vizita marile uzini de acolo.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor

Duminică 15 Aprilie 1923 (seara) „Fetiţa".

Marţi 17 Aprilie 1923 (premieră) „Nodul gurdian", „Căsătoria silită şi Interpretul".

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) „Vlaicu Vodă".

•

Marţi 17 Aprilie 1923 va avea loc premierea pieselor într'un act „Nodul Gordian" cu Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă şi Dna Stanca Alexandrescu. „Căsătoria silită" cu Dnii I. Stănescu-Papa, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Dnele N. Adamidi şi S. Jipescu, Piesa este pusă în scenă de Dl I. Stănescu-Papa. „Interpretul" cu Dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Mişu Ştefănescu, N. Borgovan, Potcoavă şi Dnele N. Adamidi etc. Piesa este pusă în scenă de Dl Sica Alexandrescu.

•

Joi 19 Aprilie 1923 se reia marele succes din trecuta stagiune „Vlaicu Vodă" cu Dl Zaharia Bârsan în rolul titular.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alţi! Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 9

2725

Petrolul românesc și Austria

Participarea României la aprovizionarea Austriei cu produse petrolifere

Ziarul „Neue Freie Presse" din Viena, publică următoarele.

Cu toate că producțiunea petroliferă a Statelor Unite a crescut simțitor în ultimele săptămâni, prețurile se țin ferme, stocurile de benzină fiind mici în America.

Pe de altă parte consumul ia proporții tot mai mari.

In afară de aceasta, prețurile pentru țiței sunt în urcare în Polonia, România și Rusia, ceea ce influențează azi mult piața mondială, de oarece și transporturile marítime s'au scumpit.

Polonia, care mai înainte a exportat, cantitățile cele mai mari în Austria, n'a mai putut concura în ultimul timp cu România, taxele de transport fiind prea urcate, pe când România se poate folosi de transportul pe apă, care revine mult mai ieftin.

Azi produsele petrolifere fabricate din Polonia se desfac în cea mai mare parte în Germania de Est și în Cehoslovacia, iar România a devenit în ultimele luni pentru Austria cea mai importantă țară de import, din care se aduc feluríte produse de uleiuri minerale.

Cota apelor Dunării fiind tot timpul favorabilă transporturile s'au efectuat cât se poate de ușor; aceasta și în urma faptului că multe rezervoare și conducte de descărcare au fost construite pe malurile austriace ale Dunării, astfel că șlepurile ce sosesc pot fi golite imediat.

*

Prețul benzinei a ajuns în Austria din nou la paritatea mondială.

Cu toate acestea, desfacerea în en gros n'a suferit câtuși de puțin. Cantitățile disponibile sunt destul de mari pentru acoperirea consumului intern. Iar procurarea de noi cantități de benzină nu prezintă nici un fel de greutăți, de oarece șlepurile românești sosesc neîntârziat.

Stocurile mari de benzină americană și rusească, cari sunt depozitate la Hamburg, nu prezintă nici un interes pentru Austria taxele de transport din cuprinsul Germaniei fiind mult prea ridicate așa că nu poate fi vorba de rentabilitate.

Rafinăriile austriac se ocupă actualmente cu prelucrarea de unsori și reziduri de țiței. Azi însă nu mai pare îndoelnic că peste scurt timp industria austriacă își va putea procura, tot pe calea Dunării, țițeiul rusesc, pe care-l va rafina.

Revista presei maghiare

„Căile viitorului"

Sub titlul acesta d-l Emil Grandpierre a publicat în „Ellenzék" de aseară un prim-articol de care ne ocupăm și în altă parte a ziarului nostru. Articolul este în întregime o instigație contra unității statului român, împotriva căreia ni-se dă de urmat exemplul croaților cari au proclamat autodeterminarea provinciei lor și al slovacilor, cari după afirmațiunea adusă de „Ellenzék" și de d. Grandpierre din partea autonomistului slovac Hlinka, unul dintre favoriții lui „Ellenzék", ar fi pe cale de a urma exemplul croat.

Reproducem din acest articol pasagiile interesante, cari ne vor edifica asupra intențiilor vicepreședintelui partidului maghiar din România.

„Până la ultimele alegeri guvernul radical sârbesc a reușit cu sforțări uriașe și cu un despotism fără milă să mențină aparența deplinei unități a țării și hegemonia națiunii sârbe, dar nici o forță n'au putut să înăbușe marea **nemulțumire a naționalilor ne-sârbești din Jugoslavia față de noulle stări de lucruri.**" Iar mai jos, vizându-ne: „Calea viitorului (vorbește despre situația „similară" din România) trebue privită sub raportul declaratelor năzuințe autonomiste mai sus arătate".

Adică viitorul României înfățișat sub aspectul separatismului declarat din Iugoslavia!

Ni-se atrage apoi atenția (de altfel toate faptele expuse sunt cu stăruință recomandate atenției Ardealului și îndeosebi ungurilor ardeleni) să proclame autodeterminarea, dar au cerut și ajutorul Legii naționalilor.

Pentruca totuși să nu poată fi acuzat, vicepreședintele partidului maghiar a fost destul de abil să furișeze pe ici pe colo a-firmația, că statele (printre ele e vizată cu numele și România) se vor consolida mai curând în urma autonomiei provinciilor asemenea aceleia cerută de croați (și din indemn maghiar!) Iugoslaviei. Deasemenea s'a socotit abil furișând în privința naționalilor din România cuvintele după care „minoritățile nu năzuesc o independență teritorială" — aceasta pentruca să nu poată fi tras la răspundere judiciară pentru instigație directă contra unității statului.

Protestul ungurilor americani contra reparațiunilor

Același ziar publică o lungă reclamă dintr'un ziar maghiar american făcută Ungariei pe tema reparațiunilor. Cum se știe, a sosit scadența plăților maghiare și printre alte state îndreptățite să primească reparațiuni dela Ungaria este și România. De aceea „Ellenzék" și la fel și celelalte ziare maghiare vorbesc mereu împotriva reparațiunilor cerute Ungariei. Firește, România nu trebue să obțină un ban din partea Ungariei — așa socoate această presă, care publică mereu proteste — cele mai multe fictive ca protestul din acest număr al ungurilor din America.

CITIȚI PAGINA 8-a

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete
pentru păpuși

La marele magazin special

Hercules „Baby"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

„Dactilografă"

română-germană

se caută pentru 1 Maiu a. c.

◆

Ofertelele sunt a se prezenta în persoană; până la 15. Aprilie a. c.: *Răchițanu et Co.* Societate în nume colectiv. Cluj, Str. Basarabia 10. 2708

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Stalpi de telegraf

pentru export
caută

„AFEB"

București,
B-dul I. C. Brătianu 3.
2714

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, preoum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB“

Marea și extraordinara putere a sa de curățire, economisește muncă multă și conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este și săpănul cel mai eftin. Observați marca „CERB“ (marca depusă)

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UN MARE INSTITUT FINANCIAR caută pentru 1 Mai pentru sucursala sa din Cluj UN CASIER și UN CORESPONDENT ROMÂN. Ofertele și datele personale exacte, se primesc la administrația ziarului sub „Serios“, dar numai dela persoane cu limba maternă românească și cu cetățenie română. Cunoscătorii limbilor maghiară și germană sunt preferați. 2726

CAUTAM funcționară română care să posedă și stenografia ungurească perfect. Feraria S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 2724

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocatial Cluj, Piața Cuza Vodă 7, Dr. Mureșianu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Administrația Clinicelor Universitare Cluj.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru **200 vagoane lemne de foc, calit. I. fag, și pentru 20—25 vagoane lemne, pentru brutărie, cojite.**

Ofertele în plic închis și sigilate sunt a se înainta Administrației Clinicilor, până la 27 Aprilie a. c. ora 10 a. m

Se face cunoscut, că ofertele întrate ulterior la nici un caz nu se vor lua la cunoștință.

Informații mai detailate se pot primi la Administrația Clinicilor.

Cluj, la 4 Aprilie 1923.

Administrator:
IOAN CRIȘAN

2712

Tablile de asbest „Meteor”
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o piele moale și fină.
Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-V.
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de pliuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email inalterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

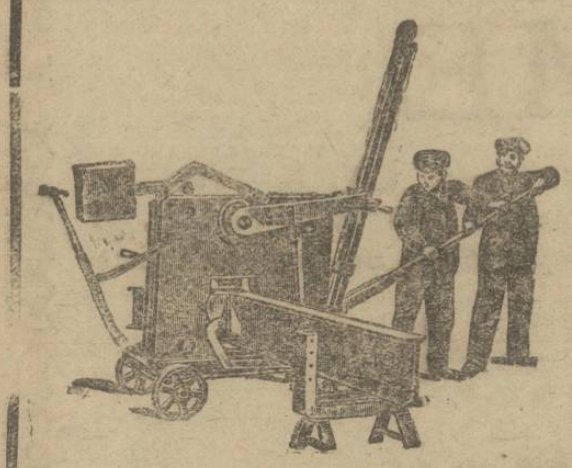

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21
Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.
Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Expoziţia agricolă a Moldovei întregite

Mai multe instituţii, sindicate agricole şi viticole compuse din agronomi, viticultori şi agricultori cât şi persoane particulare pe care le interesează ramurile de producţie naţională a a solului şi subsolului românesc au hotărît să înfăptuiască o expoziţie pe bază de studii technice agricole şi care să îmbrăţişeze tot ce-i în legătură cu avuţia economică a ţării.

Scopul acestei expoziţii care se va numi „Expoziţia agricolă, viticolă, horticolă, zootechnică şi de industrie casnică a Moldovei întregite" este de a face o minuţioasă anchetă a agriculturei de astăzi cu toate ramurile ei, în cele trei provincii moldoveneşti, spre a se scoate astfel în evidenţă în mod comparativ şi metodic, recoltele produse şi felul cum se produc în diferitele părţi, precum şi de a se stabili prin expuneri de monografii, tablouri grafice şi fotografii diferitele grade ale gospodăriei şi ale industriei casnice.

Dar în afară de caracterul ei ştiinţific, educativ şi statistic, expoziţia mai urmăreşte scopul, că toţi acei ce-şi vor aduce produsele muncei să o facă cunoscută tuturor celor dornici de a vedea crescând bogăţia naturală a ţării, iar acelora ce vor merita, să li se acorde distincţiuni pentru ca astfel munca să fie încurajată şi stimulată.

Durata expoziţiei va fi de o lună şi ea va fi inaugurată la Iaşi, sub auspiciile Camerei de comerţ de-acolo, în ziua de 15 Septembrie 1923.

Expoziţia va fi organizată pe pavilioane, împărţite în trei grupuri mari: grupul pavilioanelor oficiale, grupul pavilioanelor Statului şi grupul pavilioanelor particulare.

In primul grup vor fi reprezentate agricultura, cuprinzând probe de sămânţă, plante, fotografii denumiri geografice etc. viticultura, horticultura cu o secţiune pentru legumicultură şi floricultură, apoi zootechnia cuprinzând animale, pasări, descrierea creşterei, producţia, hrana, întreţinerea, boiile lor. Ramura pisciculturei va avea un aquariu.

Vor mai fi deasemeni un pavilion pentru expunerea produselor şi uneltelor agriculturei un altul pentru industrie casnică sericicultură şi artă naţională la sate unde se vor găsi probe caracteristice de ţesături, împletituri din lână, cânepă, in, borangic, bumbac, papură, nuiele, obiecte de lemn şi pământ ars, un pavilion al anchetei agricole şi deasemeni un număr de şase case de săteni fruntaşi: 2 dela munte, 3 de la deal şi una de pescar din sudul Basarabiei.

Pavilioanele Statului vor fi reprezentate printr'un pavilion al ministerului de agricultură, reprezentând tot ce cuprinde învăţământul agricol, teoretic, practic şi administrativ, încurajarea industriei naţionale, îndrumarea mişcărei cooperative la sate, reforma agrară cu situaţia exproprierei şi studii de îmbunătăţiri funciare.

Apoi prin Pavilionul direcţiei R. M. S. cu probe de sămânţă, plante şi foi de tutun, probe de ţigări, ţigarete şi tutun, cu specialităţile ce se produc în manufacturile din Iaşi şi Chişinău;

Al 3-lea pavilion va fi al silviculturei, pescăriei şi vânatului, înzestrat de Casa pădurilor, Domeniile Coroanei, Fondul religionar din Bucovina, Exploatărilor de păduri, direcţia pescăriilor şi societăţilor de vânătoare.

Cât priveşte pavilioanele particulare expoziţia va face apel la iniţiativa particulară, precum şi la sindicate societăţi, cooperative, federale de obştii şi bănci, eforii şi epitropii, zemstve din Basarabia, etc. spre a expune produsele domeniilor, întreprinderilor, industriilor, fabricelor, atelierelor şi a organiza prin demonstraţiuni practice tot ce ar putea interesa economia naţională a ţărei, construindu-şi fiecare câte un chioşc sau un pavilion.

Pentru organizarea expoziţiei comitetul de iniţiativă a primit şi primeşte continuu încurajări însemnate.

Astfel, Primăria Comunei Iaşi a acordat terenul necesar pe platoul Copou, între parcul sportiv şi Observatorul astronomic. Comandamentul militar a pus la dispoziţia comisariatului 19 pavilioane. Subvenţii au acordat: Uniunea sindicatelor agricole, Fabrica de zahăr Ripiceni, Banca Iaşilor, Banca Basarabiei, etc. Ministerul agriculturei a aprobat un fond de 500.000 lei în curs de ordonanţare şi 500.000 lei, fond pentru participarea institutiilor ce depind de acest minister. Se studiază şi ideia creiărei unei loterii, pentru uşurarea cheltuelilor de organizare.

Nu mai rămâne nici o îndoială că o astfel de expoziţie, care va oglindi întreaga viaţă agricolă şi avuţia solului şi subsolului, a produselor de diferite categorii ale industriei naţionale şi casnice din Moldova întregită va avea o largă încurajare şi toate sforţările iniţiativei oficiale şi particulare de la care depinde buna reuşită a acestei manifestări cu scop ştiinţific şi educativ.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Fabricarea uleiurilor minerale

Noile preţuri fixate, loco rafinerie.

„Monitorul Oficial" No. 5 din 8 Aprilie a. c., publică jurnalul consiliului de miniştrii prin care, în vederea unei stimulări a fabricărei uleiurilor minerale de calitate bună, se decide următoarele:

Art. 1. — Rafinăriile de petrol, înzestrate cu instalaţiuni pentru transformarea păcurei în uleiuri minerale, vor pune în consumaţie numai uleiuri bine rafinate, de tipurile şi cu proprietăţile fizice indicate în tabela întocmită de ministerul industriei de mai jos.

Art. 2. — Controlul calităţei uleiurilor se va face de organele Statului, prin prelevare de probe dela rafinerii sau dela depozite de desfacere şi prin încheiere de procese verbale.

Uleiurile prost rafinate

Dacă rezultatul analizei propelor indică vădit că uleiul pus în consumaţie este de o calitate inferioară, rău rafinat şi vătămător organelor de maşini, ministerul va dispune pe lângă ori ce sancţiuni, publicarea rezultatului analizei în „Monitorul Oficial" şi în două ziare cotidiane.

Limitele maxime ale preţurilor de vânzare ale uleiurilor minerale, loco rafinerie, încărcate în vagon, în lei pro kgr. exclusiv taxa, ambalaj, sunt următoarele:

Tariful

Ulei amestecat, viscositat 3—5 la 20 gr. inflamabil 140—160 grade C., lei 4.50.

Ulei agricol, viscositat 8—10, la 10 gr. C. inflamabil 160—175 gr. C. lei 5.

Ulei extra, viscositate 35—4,5 la 50 gr. C. inflamabil 180—195 gr. C., lei 5.25.

Ulei cfr., viscozitate — la 50 gr. C. inflamabil 185—190 gr. C., lei 5.50.

Ulei Regal O, viscos 5—8, 5 la 50 gr. C. inflamabil 190—205, gr. lei 7.

Ulei Regal OO, viscos 7—8 la 50 gr. C. inflamabil la 205—215, lei 8.

Ulei Regal OOO, viscozitatea 9·5—10 la 50 gr. C., inflamabil la 215—220 gr. C. lei 10.

Valvolina O, viscozitate 2—3 la 100 gr. C., inflamabil la 240—255 gr. C. lei 6.50.

Valvolina OO, viscozitate 3—4 5, la 100 gr. C. inflamabil 260—270 gr. C., lei 7.

Impozitul pe cifra de afaceri şi alte impozite generale nu privesc pe consumator.

Taxele fiscului şi comunei

Art. 4. — Limita maximă a preţurilor la depozitele de distribuire din tot cuprinsul ţărei se va forma adăogându-se la preţul loco rafinerie, taxele fiscale şi comerciale, costul transportului până la Capitala judeţului unde se află depozitul considerându-se ca staţiune de expediţie Ploeşti şi apoi costul ambalajului.

Preţul astfel format va fi sporit:

a) Cu 12 la sută pentru depozitele din gările oraşelor şi cari revând şi revânzătorilor.

b) Cu 25 la sută pentru depozitele situate în interiorul oraşelor cari se aprovizionează dela depozitele de categoria a şi cari vând cu amănuntul.

Art. 5. — Noul regim de preţuri al uleiurilor intră în vigoare cu începere dela 6 Aprilie a. c.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III, No. 773 — 8 PAGINI ♦ UN LEU ♦ 8 PAGINI — Duminecă 15 April 1923

ASOCIAȚIUNII SIBIU

Înfrățire

R CLUJ 1. 559
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
18

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Moravuri fanariote

Campania de răsturnare a guvernului, dusă cu deosebire pe chestiunea nouei Constituții, s'a sfârșit printr'un lamentabil eșec care a vădit și lipsa de seriozitate politică a celor două grupări coalizate și lipsa acelui strâns contact cu massele necesar unui partid politic. Dar prăbușindu-se astfel în țară, campania a fost strămutată în străinătate.

In adevăr s'a stabilit că presa străină a fost informată de oamenii celor două partide că în România s'au petrecut grave turburări. Un deputat englez a cerut în Camera Comunelor „lămuriri asupra revoluției din România". Odată cu aceste știri fanteziste s'au strecurat și învinuiri la adresa guvernului care singur ar fi vinovat de „dezordinile" din țară.

Intrucât aceste știri mincinoase nu se puteau transmite în străinătate prin oficiile telegrafice ale statului nostru, agenții s'au dus la Budapesta, singurul loc de unde puteau să arunce discreditul asupra țării.

Nu încape îndoială că aceste știri sunt trimise de unelte ale celor două partide politice coalizate. Căci ziarele franceze, engleze și italiene serioase și prietene nouă nu publică informații asupra României din izvor unguresc. Or cum ele au fost publicate în atari gazete putem trage concluzia că au fost expediate de români, iar presa aliată le-a publicat fiindcă venind dela români nimeni nu-și putea închipui că ele nu sunt adevărate.

Evident că dușmanii noștri de peste hotare nu scapă nici un prilej pentru a ne discredita și că primesc cu bucurie sprijinul neașteptat care le vine astfel din chiar mijlocul nostru.

Ziarul „Presa" scrie că partidele național și țărănist vor scoate în curând o broșură în limba franceză în care protestând împotriva nouei Constituții va cere ajutorul străinătății pentru o doborî „un regim instituit prin lovitură de stat și care se menține prin teroare".

Și iată-ne întorși, prin inconștiența și lipsa de mândrie națională a oamenilor din două partide politice care râvnesc cinstea de a cârmui țara, la moravurile de pe vremurile când cele două principate române trăiau sub regimul suzeranității turcești. Moravuri fanariote reînviate de două partide cari vor să treacă drept reprezentanți ai democrației și ai naționalismului.

Pe vremea Fanarioților, cei cari râvneau tronurile Valachiei sau Moldovei își asigurau simpatii la Poartă sau la guvernele împăraților ruși sau austriaci. Mai târziu chiar, până în pragul independenții lucrurile au mers cam tot așa. Domnii și guvernele se schimbau după dorințele și interesele vecinilor mai puternici cari voiau să-și asigure influențele lor în țara noastră. Războiul dela 1877 care ne-a dat independența, a pus capăt acestei stări umilitoare. După ce ne-am cucerit neatârnarea am avut dreptul să facem la noi acasă ceiace voiam și ceiace era în interesul nostru. In România mică de eri moravurile fanariote dispăruse ră și intervențiile unor guverne străine în afacerile noastre lăuntrice nu s'au mai produs. Nici un om politic și nici un partid n'a făcut uz de sprijin din afară pentru a ajunge la putere sau pentru a-și doborî adversarii.

Este cu atât mai trist ceiace încearcă să facă partidele național și țărănist, astăzi, când ne găsim într'o Românie sporită și ca putere și ca prestigiu.

Fapta acestor oameni cari înebuniți de pofta puterii fac apel la străini pentru a ajunge acolo unde nu se pot ridica prin puterile lor fiindcă le lipsește sprijinul forțelor românești, vădește o lipsă de patriotism și de mândrie națională care le răpește dreptul a vorbi în numele țării.

„Căile viitorului"

Cu alte cuvinte căile care vor duce România mai curând sau mai târziu la aceiași stare de lucruri, ce domnește astăzi în Jugoslavia, în urma celor întâmplate la Zagreb...

Expresia e a unui gazetar ungur sau a unui om politic, n'are importanță; destul că ea arată convingerea nu numai a unuia, dar a multora dintre ungurii noștri, că multă vreme nu va trece și România va fi la rându-i un „puternic", „un mai puternic decât până acuma" — ne amăgesc connaționalii noștri cu migdale amare — „stat federal".

Insă „căile" pe care a apucat ungurul cu pricina sunt greșite. România nu se va lua nici odată după dânsul. A fost chiar prea încrezut în sine, când a putut să-și închipuie că țara va fi gata să-l urmeze.

România își are drumul său către viitor, drum indicat de o tradiție adânc înrădăcinat și croit de cele opt sute de mii de jertfe ale răsboiului.

Cum poate minte omenească să se gândească așa ușor, că ar putea abate neamul românesc de pe acest drum?

Se va fi putut întâmpla în Jugoslavia, ceia ce crede publicistul ungur că este forma ideală de stat a țărilor unde există minoritari! Cine știe ce diversiuni etnice și sufletești vor fi existând acolo. Nouă ni se par cu totul ciudate, căci la noi nu există de loc așa ceva.

Pentrucă acolo nu cutare minoritari și-au căpătat autonomia așa cum ar vrea minoritarii noștri. Ci însuși poporul dominant s'a îmbucătățit în părți mai mult sau mai puțin mici, cerând autonomia dela centru (Să vedem dacă li se va acorda!)

La noi însă, cum am spus, așa ceva e cu neputință. Nu pentru că avem încă o armată foarte bine disciplinată și foarte bine instruită, care ar face imposibil un eveniment ca cel dela Zagreb, când împrejurările s'ar precipita cine știe cum.

Dar la noi națiunea dominantă nu s'a gândit nici odată la despărțire.

Ea n'a știut cum să se unească mai repede și caută acum toate mijloacele ca să se unească mai bine și mai trainic.

Căci prin națiune dominantă nu se înțelege vre-un partid național oare care, gata să facă dintr'o localitate sfântă românismului ca Alba-Iulia un fel de Zagreb românesc; ci națiunea e poporul întreg, poporul mare și mult care a făcut imposibil un astfel de Zagreb în România, nevrând să audă de el.

Acuma însă ungurii se pot adresa chiar partidului național pentru a și-l face părtașul lor în planul de ciopârțire a României mari; ni-i teamă însă că se vor adresa prea târziu, pentru că partidul național a putut însfârșit — credem noi — să-și dea seama de realitatea lucrurilor înconjurătoare ca și de a posibilităților sale.

Iar ungurii noștri de vor să meargă pe căi ce-i vor duce către un viitor frumos, n'au decât să ne urmeze pe noi, pe drumul pe care am pornit cu piciorul drept, pe drumul, din care nimic în lume nu va fi în stare să ne clintească.

Germania dorește pacea, dar continuă a fi nesinceră

— Rezistența Germaniei zadarnică — In căutarea unui compromis

Germania dându-și seama că rezistența sa e zadarnică încearcă acum să negocieze pacea, fără însă să-și dea pe față adevăratele ei intenții. Manevra de astăzi a Germaniei se aseamănă cu cea din 1917, când războiul era deja perdut. Ea caută să obție un compromis pentru a evita consecințele unei vădite înfrângeri.

In urma actelor de sabotaj, agresiuni și nenumăratelor probe de rea credință și de rezistență în regiunea renană, Franța și Belgia au făcut cunoscut lumei întregi rezoluțiile lor: ele vor continua acțiunea începută, până când Germania va ceda și vor evacua Ruhrul prin etape, numai când condițiunile impuse vor fi executate.

Soarta e hotărâtă și Germanii știu la ce se expun, dar refuzând să-și arate slăbiciunea, ei caută să întrebuințeze tot felul de mijloace agresive, înainte de a ceda.

Ce zice presa engleză?

Mărturia acestei stări de spirit care domnește în Germania o zugrăvesc în ziarele engleze, corespondenții lor în Germania.

Astfel corespondentul din Berlin al marelui ziar londonez „Times" scrie: „Germanii sunt mai puțini stăpâni pe actele lor. Cancelarul și Ministrul de externe au adunat la ei pe toți șefii partidelor politice. Definind politica guvernului, cancelarul a declarat că nimic nu va împiedeca Germania să renunțe la politica de rezistență pasivă.

Totuși consideră ca preliminări pentru orice negociere, necesitatea garanției evacuărei Ruhrului de către Franța și Belgia și negocierile să fie tratate împreună cu toți Aliații".

Această declarație e mult mai puțin intransigentă decât cele precedente: „Nu vom negocia, atât timp cât vor exista trupe franceze în Ruhr" sau „Evacuați Ruhrul și apoi vom vorbi".

Germanii încep să vadă realitatea situației; în general tonul presei a scăzut, exceptând pe al jurnalelor pan-germaniste. Oamenii de afaceri cât și cei politici încep să se gândească la viitor. Se caută mijlocul de a provoca o mediațiune și ajungerea la un compromis.

„Daily Telegraph", „Daily News" și „Westminster Gazette" se grăbesc să arate că negocierile de pace nu vor mai întârzia mult, dar opinia publică britanică recunoaște că mai sunt multe greutăți de învins.

Chiar presa engleză care afirma că ocupația Ruhrului este o aventură care va da greș, caută acum soluțiuni favorabile Franței și recunoaște învingerea rezistenței germane.

Situația internă a Germaniei

Cu toate acestea Germania nu face încă nimic pentru a deschide negocieri serioase.

Cancelarul Cuno a încercat să creieze o atmosferă de pace, fără a lăsa să se creadă că Germania recunoaște prin aceasta că e învinsă.

El caută să-și scape țara de consecințele înfrângerii și în timp face declarații intermediarilor trece cu vederea organizațiile militare legale și ilegale care ațâță opinia publică:

Socialiștii germani sunt foarte neliniștiți de aceste asociații care mișună în Germania, și care au drept conducător partidul naționalist.

Situația internă a Germaniei e din ce în ce mai rea. Pentru a susține rezistența pasivă, guvernul din Berlin e obligat să cheltuiască sume enorme. Criza politică și criza economică, determinate de rezistența din Ruhr sunt complicate de fenomene sociale. Guvernul n'a plătit încă lefurile funcționarilor pe luna Martie, viața se scumpește din zi în zi, împrumutul intern a eșuat și „Vorwaerts" anunță că la Berlin se află 300.000 de lucrători fără lucru și au avut loc ciocniri sângeroase între muncitorii greviști și armată.

Ce urmăreau conducătorii germani prin politica de rezistență

Rezistența Germaniei nu e numai o simplă protestare împotriva ocupărei Ruhrului sau un mijloc de a scăpa de plată. Ea e și o încercare îndrăzneață de a revizui tratatul de la Versailles și de a contesta rezultatele victoriei Franței. Nu e vorba numai de reparațiuni, sunt în joc chiar clauzele tratatului de pace. Acest lucru a fost înțeles de toată Europa. Un succes al Germaniei ar avea urmări neprevăzute în Europa centrală și orientală.

Ocupând Ruhrul și încercând să învingă rezistența germană, Franța și Belgia nu lucrează numai pentru interesul lor, ci pentru toți aliații, pentru viitorul păcei.

Conducătorii Germaniei de la armistițiu încoace n'au făcut altceva decât să ascundă poporului înfrângerea sa și obligațiunile luate prin tratat; ei n'au pregetat să eludeze tratatul de pace și sub cuvânt că nu pot plăti, să amelioreze situația țării lor în defavorul învingătorilor. Problema siguranței și a reparațiunilor nu se poate rezolva altfel decât în folosul Franței și a Belgiei, complectând opera din 1918 și 1919, după o experiență de atâția ani, care îndreptățește Franța și Belgia să nu accepte din partea Germaniei de cât negocieri serioase.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Intoarcerea vremurilor

Multe şi câte mai de toate veşti, de-ţi par poveşti ne vin din ţara roşului Trosky.

Le citeşti şi le urmăreşti pe toate cu multă curiozitate, aşa cum urmăream pe vremuri minunatele istorisiri ale călătorilor prin continentele cu vegetaţie luxuriantă, cu faună ca'n basme, cu locuitori mâncători de oameni.

Bună oară, mai ascultaţi una din ţara aceasta bizară de peste Nistru, care a început dela o vreme să nu mai fie tocmai aşa de misterioasă.

La Moscova, am cetit într'unele ziare străine, s'a întrunit un comitet central comunist de profesori şi specialişti pentru a . . . judeca teoriile lui Einstein.

A fost instituit un tribunal în regulă. Profesorul Timirgaseff, care făcea pe procurorul a rostit un straşnic rechizitoriu acuzând teoria lui Einstein „că duce la idealism şi emană dintr'o societate de decadenţă".

A fost şi un apărător din oficiu, aşa cum se dă criminalilor săraci. Dar avocatul teoriilor einsteiniene s'a ferit să apere pe bietele acuzate în fond. S'a mulţumit numai să ceară circumstanţe atenuante pe motivul că ele sunt „rezultatul persecuţiunilor reacţionare a căror victimă a fost autorul lor".

Tribunalul însă n'a vrut să ţină seama de aceste considerente; a declarat teoriile reacţionare şi le-a condamnat în bloc.

Noroc că nu s'a nimerit şi autorul morai pe aproape, altfel nu era cu nepuinţă că tidva lui să fie despărţită de trup pentru a nu se mai da altă dată de partea reacţionarilor.

Reînvierea timpurilor lui Giordano Bruno?

Sau scrinteală bolşevică!

Pentrucă întrucât poate fi reacţionară afirmaţia că legile stabilite ca absolute de ştiinţa de până acum sunt relative? Oare dărâmarea acestui absolutism nu e revoluţie? Nu e şi Einstein un bolşevic?

Dar ca să zic aşa cu o vorbă rusească, dracu'să-i mai ia şi pe bolşevicii societăţei şi pe cei ai ştiinţei. Nici ei nu se înţeleg între ei, ce să ne mai batem noi capul să-i pricepem!

O fi şi reacţionar el Einstein — cine ştie poate cu teoriile lui a lăsat cumva iarăşi deschisă portiţa prin care sbura până veacul trecut duhul sfânt al lui Dumnezeu deasupra lumei (vai şi ce fericită era atunci lumea!) — dar mai reacţionarism sau mai medievalism decât a condamna teorii ştiinţifice, ca pe vremea inquisiţiei, eu cred că nu există.

Însă ce-ar zice sovietele, dacă teoriile germanului s'ar adeveri?

Ar imita ele, pe acel fanatic adept al geocentrismului aristotelic, căruia punându-i se drept ori ce replică luneta lui Galileu în faţă, el n'a îndrăznit să privească prin aparatul spulberător de credinţe deşarte şi dărâmător de idoli şi s'a încăpăţânat să nu puie ochiul la ocular, nici chiar când era gata să-şi dea sufletul în lumea vanelor închipuiri locuitoare ale celestului edificiu dantesc?!

Nomofilax.

MIŞCAREA INTELECTUALA în Franţa

— Cele mai noui cărţi apărute —

Clovis de Godefroy Kurth. E un studiu savant consacrat istoriei omului care deschide analele lumii moderne, fondatorului Franţei. Necunoscându-se biografia lui Clovis, arhivele din acel timp fiind pierdute, din toate documentele scrise de Clovis nu s'au păstrat decât doar o scrisoare, — sarcina autorului, a fost dintre cele mai grele, mai ales că nimeni nu s'a încumetat până acum cu soluţionarea acestei chestii.

Servindu-se de cele scrise de cronicarii timpului, de analiştii secolului al V-a şi de tradiţiile populare, Godefroye Kurth a reuşit să reconstitue eroul care dintr'o populaţie barbară a lăsat o naţie creştină.

*

Greluchon sentimental *(Filfisonul sentimental)* de **Francis de Miomandre.** Cea mai mare parte dintre personajiile pe care le prezintă Miomandre, sunt tineri din America de Sud, stabiliţi la Paris, eleganţii de azi ai marelui oraş şi cari trec drept cei mai „parizieni".

Dornici de realităţi cât mai imediate şi cât mai tangibile, existenţa lor se scurge în dancing-uri şi cabaret-uri.

Autorul într'un stil viguros şi personal, ne arată sărăcia şi vulgaritatea brutală a evreilor şi a moravurilor lor.

Însuşi cuvântul „Greluchon" căruia Voltaire i-a dat o strălucire deosebită, ajunge să arate caracteristica acestor oameni al căror ideal e de a profesa . . . tangoul . . .

*

Catholicisme et politique (*Catolicismul şi politica*) de **Georges Gorjan.** Această carte ne arată că între catolicism şi politică nu numai că nu era o opoziţie ireductibilă, dar că aceste două mari puteri erau făcute pentru a se înţelege şi pentru a se ajuta şi că împăcarea lor definitivă era de un interes primordial pentru „cea mai mare Franţă". Această idee generală e scoasă în relief într'o serie de încercări extrem de variate în care chestiile doctrinare sunt totdeauna studiate la lumina istoriei şi în care marele portrete se învecinesc cu cele mai sugestive spectacole contimporane.

*

Le Fantome de la rue Michel-Ange. *(Fantoma din Strada Michel-Angelo)* de **Henry Bordeaux.** Nu-i o povestire cu strigoi şi n'are nimic romantic. E istoria unui om din zilele noastre amărît de pierderea fiului său, mort în războiu şi care împreună cu fosta logodnică a luptătorului fac spiritism, fiind mulţumiţi amândoi când din regiunile misterioase, dispărutul îşi manifestă prezenţa prin oarecari semne, probe inducutabile pentru ei. Credulitatea e aici o consolare a durerii.

Mama însă, creştină şi convinsă, crede în supravieţuirea sufletelor şi nu se îndoeşte că se va întâlni cândva cu copilul ei, dar nu împărtăşeşte vederile tatălui şi ale logodnicei asupra spiritismului, socotind practicarea lui ca o profanare.

Între ei se crează o stare de ostilitate până în ziua în care moartea neaşteptată a logodnicei pune capăt „materializaţiilor" şi „comunicaţiilor".

Acest curios roman scris cu un stil potrivit descrierii şi întărit de vigoarea scriitorului, are o deosebită valoare pentru cei cari se îndeletnicesc cu mesele fără cuie.

Contes espagnols d'amour et de mort *(Povesti spaniole de dragoste şi moarte).* de **Blasco Ibanez.** Pune în scenă pescari şi contrabandişti, cu moravuri ciudate în cari se întrevăd încă urme din dominaţia Maurilor.

Povestirile au o viaţă intensă, o aspră şi vie culoare dramatică. Ibanez se arată ca un realist îndrăzneţ. Sufletele descrise sunt violente şi pasionate, picturile au o mişcare totdeauna adevărată şi un puternic relief.

G. Rei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

CRONICA ARTISTICA

Expoziţia pictorilor din Baia Sprie

Rare sunt la noi manifestaţiunile de artă. O expoziţie de pictură în Cluj este un adevărat eveniment. Lăsăm sociologilor să determine cauzele acestui ciudat fenomen. Ne vom mărgini aici să facem doar constatarea că pictorul riscă şi cheltuială şi vreme expunând indiferenţei publicului clujan strădania unui an de muncă, jertfe şi trecere.

In ultimii ani aproape expoziţiile de pictură din Cluj ni-au furnizat aceleaşi constante reflecţii şi constatări. Singura mai reuşită, expoziţia pictorului Negoşeanu, a fost o excepţie capabilă să întărească trista şi dureroasa realitate. Harnicii muncitori ai artei, pictorii dela Baia Sprie, au avut soarta tuturor celorlalţi înaintaşi ai lor. Expoziţia lor deschisă la 25 Martie, a rămas până astăzi străină publicului care nu îşi mai află loc între 12 şi 1 şi 6 şi 8 pe trotuarul dintre „Centrul" şi librăria Anca.

Şi totuşi arta aceasta care se expune modest în săli nevizitate este rodul acestui pământ al Ardealului. Creşte din el ca şi grâul câmpiilor, ca şi gorunul colnicelor, ca şi bradul munţilor pe cari îi cântă şi poetizează mâni harnice de artişti tăcuţi şi luminaţi de candela divină a misiunei lor. In Ardealul nostru bogat în daruri ale pământului se desfăşură o activitate artistică vrednică de toată dărnicia cu care l'a înzestrat natura. In pânzele care vin la Cluj ca la cetatea intelectualităţii ardeleneşti, pentru a pleca îndărăt ca din cea din urmă urbe lipsită de scânteia minţii, se aduce prinosul de închinăciune frumuseţelor pe cari le glorificăm la toate ocaziile, fără să le fi aruncat mai mult de o indiferentă privire din goana automobilelor comode sau a trenurilor prozaice.

Cu atât mai mult e de admirat perzistenţa acestor soli ai frumosului şi artei. An de an, primăvara şi toamna ei înfruntă cu resemnare şi nădejde apatia publicului Metropolei, aducând aici ca o mustrare mută susurul viilor, lumina câmpurilor, taina nepătrunsă a codrilor ardeleneşti. Cine ştie căuta o clipă de răgaz înălţător, îşi îndreaptă paşii spre cei ce ne aduc un binefăcător sfiu de reculegere. Puţini sânt ei, dar mare şi nebănuită e răbdarea celor ce ştiu că truda lor nu înzădar este. Puţini astăzi, mai mulţi mâne, şi mai mulţi şi mai mulţi cu vremea arta îşi va câştiga drepturile ei asupra sufletelor; trotuarul din Piaţa Unirii nu poate mulţumi decât puţină vreme.

Sânt lucrări frumoase, sânt lucrări vrednice de văzut în sala prefecturei.

Litteczky Endre plin de lumină şi pitoresc în pânzele sale, ni se arată ca un artist stăpân pe mijloacele de realizare, un ochiu sigur deschis larg şi just nemărginitelor nuanţe ale creaţiei. „Surâde soarele" (N3) joc de lumină şi umbră, „Zăpada din urmă" (N6). „Soare de seara" (N17) „Vis de Crăciun", pointilista „Presimţiri de primăvară" (N33) denotă un puternic talent de peisagist, plin de armonie, atmosferă senină şi originalitate. „Băiaş şi Copil" (N19) e un admirabil grup, cu măiestrie prins din viaţa de puţine bucurii a băieţilor munteni, şi trădează un vrednic temperament de analiză şi compoziţie.

Nagy Oszkár, trădează un sbuciumat temperament de interior în pânzele sale, „Băieşi la rugăciune" (N40) e o pânză de compoziţie din care se degajează tot misticismul religios ai acelor scormonitori în măruntaele munţilor, expuşi tuturor incertitudinelor şi tuturor nenorocirilor. „Ruga băieşilor" — ni se pare aşa mai potrivită traducerea românească a titulaturei dată pânzei — este o operă definitivă care va rămâne să poarte mai departe numele autorului modest de astăzi. „Portret propriu" (probabil: autoportret) (N50) aduce aceeaşi nuanţă de analiză de interior, scormonitoare şi melancolică „Poarta casei de băieş" (N45) ca şi „Pe malul Săsarului" (N42) este expresia în plesaj a acestui temperament întunecat şi tranşant.

Iranyi Iritz Sándor, mai bogat în resurse artistice şi mai variat ca imaginaţie, e un poet al penelului şi rămâne poet când priveşte natura ca şi când îşi apropie omul. Se vede aceasta din toate pânzele sale cari nu pot fi atribuite unui singur gen pictural. Subiectul impune artistului maniera, şcoala se adecuează inspiraţiei şi se supune ei pentru a-i da şi mai puternică exprimare de exterior.

Nicăiri în tablourile sale această suprapunere de elemente esenţiale artei picturale nu se vădesc mai bine decât în „Vederea Băii-Mari (Nr. 81) unde maniera impresionistă se îmbină cu şcoala pointilistă, dând un tot armonic expresiv. Problema perspectivei capătă o minunată desiegare: desfăşurarea vederei se detaşează pitoresc din cerul de mozaic singur în tot tabloul lucrat după maniera pointilistă. E atâta armonic, lumina şi culoare în această pânză încât nu putem felicita ideia minunată a artistului.

Dealtfel pretutindeni în pânzele dlui Iranyi Iritz Sándor vedem aceeaşi preocupare de adâncă înţelegere a mijloacelor de realizare artistică. Din pânzele d-sale se desprinde o bună şi îngăduitoare poezie, din peisage: „Negură" (Nr. 55), „Toamna" (Nr. 85), „Tărm de râu" (Nr. 86), „Când apune soarele" (Nr. 90), „Dispoziţiune de seară" (Nr. 93), ca şi din portrete şi studii umane: „Nazarineanu" (Nr. 57), un tip de ţăran român cu înfăţişarea blândă şi duioasă a pelerinului la muntele Athos, „Episcopul" (Nr. 60) iluminat de mângâietoare gânduri interne, „Faţă îngrijorată" auto-portret poetizare a nădejdilor de tinereţe.

Pirk János expune două desene bine reuşite „Jucători de cărţi" (Nr. 94) şi „Băieşi" (Nr. 95).

D-ra Kráusz Ilona deasemeni desene în peniţă lucrate cu fantezie.

Roth Ferenc câteva pânze conştiincios lucrate.

*

Expoziţia pictorilor din Baia-Sprie ni-a procurat o deosebită satisfacţie. In acest ansamblu de nume minoritare am găsit cea mai desăvârşită mărturisire a românismului nostru aici în Ardeal. Aceşti artişti cu nume neromâneşti dar crescuţi pe pământul românesc al Ardealului, hrăniţi departe de vânjoala politică de seva frumuseţelor lui, simt şi exprimă românește. Trebue privită opera care se expune modest, părăsită în sala prefecturei pentru a înţelege că pe deasupra tuturor discursurilor de ocazie problema apropierei intectuale între noi şi minoritari.

Expoziţia rămâne deschisă până Luni, cine n'a ştiut de ea o mai poate deci vizita în cele două zile.

D. I. Cucu.

Cine ne acuză la Liga Națiunilor!

Un cuvânt pentru evreii românofobi, în legătură cu protestul la Geneva al partidului maghiar din România și pentru autoritățile școlilor maghiare.

Arătăm în altă parte a ziarului nostru, că partidul unitar maghiar din România a hotărât să protesteze la Liga Națiunilor împotriva măsurilor luate de guvern față de școlile maghiare iredentiste. Știrea această, gravă pentrucă se amenință statul român și se trece peste suveranitatea lui, trebue să ne oprească mai mult în loc, pentrucă aduce un răspuns la măsuri cari au fost luate de guvernul român contra unor stări de lucruri cari puteau aduce o primejdie pentru siguranța statului.

Nu'i vom răspunde partidului maghiar cu scuze, pentrucă nu încap din partea noastră scuze atunci când n'am făcut decât să înlăturăm — și încă prea îngăduitor — o primejdie a siguranței țării.

Îi vom reaminti însă, că e vorbă despre școli, în care s'au petrecut lucruri cari de le făceam noi sub unguri, eram desființați de pe fața pământului.

Și mai trebue amintit — pentrucă să se vadă, că măsurile de închidere sau avertizare au fost luate numai după prea multe provocări — faptul, că deși la unul dintre institutele maghiare, la „Marianum", s'au descoperit lucruri senzaționale contra siguranței României, guvernul n'a procedat încă la închiderea institutului iredentist, ci a dat școlii timp de o lună pentru a se explica. La fel ca în cazul acesta, măsurile au fost luate numai după ce explicațiile din partea maghiară au venit să confirme guvernului, că trebue să procedeze energic.

Aceasta înseamnă, că s'a procedat cât mai just, și dacă totuși se protestează contra procedării guvernului, aceasta înseamnă să partidul care protestează luptă în numele iredentismului pe care'l apără.

Trebuiau amintite partidului maghiar acestea. Dar ceeace trebue amintit, cu toată greutatea, este altceva.

Paridul maghiar — din care fac parte autoritățile tuturor confesiunilor maghiare — va protesta la Geneva împotriva regimului României față de școlile maghiare. Să'i amintim deci, că su bacest regim contra căruia se protestează, confesiunea maghiară romano-catolică a înființat în afară de cele avute și în afară de școlile maghiare înființate de statul român, încă 41 școli primare, 23 medii, patru licee, trei școli comerciale superioare și una normală; iar confesiunea reformată maghiară: 319 școli primare totatâtea câte înființase sub unguri într'o mie de ani), civile 16 față de trei sub unguri, licee două comerciale patru (sub unguri nici una), normale trei; iar confesiunea unitară, aceea care a trimis cele mai multe doleanțe în străinătate, și-a dublat numărul scolilor avute, înființând două scoli civile și un liceu, iar confesiunea evangelică două școli medii, două licee și trei școli comerciale.

Iată cine ne acuză la Liga Națiunilor: acei, cari în abia patru ani de stăpânire a noastră au putut să înființeze (în afară de școlile înființate pe seama lor de statul român): 360 de școli primare, 43 scoli medii, 9 licee, 10 școli comerciale și patru normale, cifre la cari noi am tot putut visa timp de o mie de ani de regim maghiar, contra căruia noi n'am putut protesta la vr'o ligă a națiunilor.

Dar mai este cineva care ne acuză: presa evreească și evreii din partidul maghiar. Presa maghiară e evreească și acei care fac zilnic propagandă prin ea protestării la Genova sunt ziariștii maghiari de lege mozaică. Acei cari îndeamnă pe unguri contra noastră sunt ziariștii evrei și membrii evrei ai partidului maghiar. Protestează d-nii dr. Berkes și Sebestyén și alți evrei din acest partid. Protestează poate din recunoștință, pentrucă parohia maghiară din Hațeg a dat deunăzi școlii evreești de acolo 25 la sută din venituri.

Nu. Protestează d. Berkes și Sebestyén și ceilalți evrei din partidul maghiar, pentrucă statul român a fost atât de iubitor de minoritați, că a înființat pentru evreii din Ardeal 32 de școli primare, trei civile, patru licee și o școală comercială, în timp ce Ungaria pe care o servesc astăzi, nu li-a înființat nici una, ci dimpotrivă li-a nimicit orice pornire națională, maghiarizându-i cu sila.

E bine să știm acestea: cine și pentru ce ne acuză străinătății și îndeamnă minoritatea maghiară contra noastră, — pentru ca în viitor să fim mai prudenți în dărnicia noastră devenită imbold de hulă față de noi.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Duminică 15 Aprilie 1923 (seara) „Fetița".

Marți 17 Aprilie 1923 (premieră) **„Nodul gurdian"**. „Căsătoria silită și Interpretul".

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) **„Vlaicu Vodă"**.

•

Marți 17 Aprilie 1923 va avea loc premierea piesei într'un act „Nodul Gordian" cu Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu. „Căsătoria silită" cu Dnii I. Stănescu-Papa, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Dnele N. Adamidi și S. Jipescu, Piesa este pusă în scenă de Dl I. Stănescu-Papa. „Interpretul" cu Dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Borgovan, Potcoavă și Dnele N. Adamidi etc. Piesa este pusă în scenă de Dl Sica Alexandrescu.

•

Joi 19 Aprilie 1923 se reia marele succes din trecuta stagiune „Vlaicu Vodă" cu Dl Zaharia Bârsan în rolul titular.

Pe drumul frăției

Un sfat cuminte dintr'o greșeală cu intenții bune

Confratele „Lumina Satelor" de la Sibiu ne aduce știrea că credincioșii bisericei gr.-catolice de la Farcașa au revenit cu toată forma îndeplinită la Biserică noastră strămoșească. Ortodoxia a reintrat în drepturile sale istorice, recunoscută fără prea mare lux de date istorice, de instinctul just al cumințeniei populare. Firește că faptul nu ne poate decât bucura. Poporul român din Ardeal accepta Biserica gr.-catolică așa cum era ca o instituție de tactică în lupta noastră națională. Continuarea deosebirei religioase în România întregită o admitem noi intelectualii ca o chestiune pendinte de principiul înscris în Constituție, al libertății de cult și credință; poporul însă luând după manifestațiile de la Ocolis, de la Feiurd și acum în urmă de la Farcaha, vede însă în prezenta Bisericei gr.-catolice o piedecă la unirea noastră a tuturor, ceeace bine'nțeles este o greșeală.

Putem admite trecerile de la confesia gr.-catolică la tulpina originală a credinței românești, la biserica ortodoxă ca o manifestație a instictului înnoștenit din moși strămoși, ca o necesitate sufletească, ca o manifestațiune a libertății de cult și credință, principiu primit cu unanimitate de toată suflarea românească. Nu putem însă admite că întoarcerile la Biserica strămoșească să fie rău motivate și mai cu seamă rău interpretate. Dacă spiritul popular de la Farcașa a săvârșit greșala de a confunda ceea ce sufletește i-a îndemnat să se întoarcă de unde au fost desprinși acum două sute de ani, cu o piedecă pentru frăția noastră națională, nu este iertat unui ziar popular de orientare să cadă în aceeași greșeală. „Lumina Satelor" se poate bucura de hotărîrea credincioșilor de la Farcașa cum ne bucurăm și noi, dar fără a învrăjbi, și mai cu seamă fără a aduce Bisericei gr.-catolice o jignire pe care n'o merită.

Trecutul românesc al tuturor credincioșilor Bisericei gr.-catolice, preoți și mireni stă ca o permanentă mărturie de patriotism și vrednicie națională, A socoti ca o piedecă la mirea noastră națională existența acestei Biserici recunoscută ca românească prin noua Constituție a poporului românesc întregit este a-i se aduce o ofensă gratuită.

„Lumina satelor" a săvârșit o greșeală pe care credem că va ști să o îndrepte la timp. Satelor noastre trebue să li se lase libertatea de conștiință întreagă, nevătămată de nicio intenție de proselitism, fie dintr'o parte, fie din alta. Trecerile la credința de mațcă a neamului românesc când se fac, să se facă fără tentative de învrăjbire nefolositoare, să se facă din proprie conștiință. Altminteri mai bine să rămânem cum sîntem decât să ne învrăjbim și să ne jignim reciproc, împotriva intereselor superioare ale neamului.

Simon Cereneu

Să cumpărăm dela Drogueria 1733
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri ettine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Partidul maghiar din Ardeal la Liga Națiunilor

Șantajul magnaților din Ardeal contra măsurilor luate de guvern împotriva iredentismului din școlile ungurești.

Am anunțat ieri după ziarele maghiare de dimineață, că partidul maghiar al șoviniștilor de sub conducerea d-lui Iosika a hotărât să protesteze într'o adunare publică împotriva dispozițiunilor luate de guvern față de școlile maghiare iredentiste.

Știrea ni-s'a părut chiar din primul moment comică și n'am tratat-o cu seriozitate, pentrucă nu puteam trata serios o hotărâre a unor oameni, cari cu pata românofobiei pe frunte se rățoesc când li-se răspunde la atentate cu măsuri mai aspre. Nu puteam discuta serios un protest al unui partid maghiar din România, a cărui înființare a fost sărbătorită în Ungaria în chiar zilele atacurilor din Decembre dela granița noastră. Întâi, pentrucă protestând tocmai ei, din partidul care a prilejuit Ungariei atacuri contra graniței noastre, protestul lor a însemnat pur și simplu, că măsurile guvernului au fost juste.

Iată însă, că hotărârea partidului maghiar este mult mai gravă. Pentrucă „Ellenzék" apărut aseară aduce senzația, că s'a hotărât totodată să se protesteze deadreptul la Liga Națiunilor în cazul când pasul partidului șoviniștilor nu va găsi ascultare la guvern. „Ellenzék" care aduce senzația aceasta este oficiosul partidului și de aceea trebue să credem în adevărul afirmației sale.

Să fim însă înțeleși: hotărârea partidului maghiar nu este gravă pentrucă România ar avea să se teamă de Liga Națiunilor, despre care acelaș „Ellenzék" — când Liga dela Geneva nu voia să asculte repetatele proteste budapestane — a spus în mai multe rânduri, că este o societate pe hârtie. Nu este gravă din considerația aceasta, — întâi de toate pentrucă aceeaș Ligă a Națiunilor are o clauză, potrivit căreia protestele minorităților nu le va discuta decât după-ce s'a convins, că respectiva minoritate a satisfăcut într'o toate obligațiunile ce le are față de stat.

Și amintindu-ne aceasta, nu putem decât să ne bucurăm, că va avea și Liga Națiunilor și străinătatea prilejul de a cunoaște acele nenumărate atentate maghiare antiromânești din școlile și instituțiunile acelor cari protestează.

Hotărîrea partidului maghiar este gravă pentru singurul motiv, că partidul maghiar în ura sa față de statul român nu se dă în lături dela cele mai cutezătoare amenințări. Hotărîrea partidului maghiar este pur și simplu un șantaj, pe care'l denunțăm și guvernului României și opiniei publice.

Și pentrucă este un simplu șantaj nu numai că nu intimidează, dar produce în mijlocul românilor o indignare, contra căreia zadarnic va încerca să lupte partidul care a fost sărbătorit în Ungaria în mijlocul jurămintelor și gloanțelor aruncate peste granița României.

Indemnuri la grevă

Funcționarii sunt îndemnați la grevă de politicianii fără scrupule

Funcționarii de stat au anunțat un congres pentru a discuta revendicările lor. Dar acest congres care nu trebuie să se preocupe decât de probleme în legătură cu necesitățile și aspirațiunile funcționărimei, se voește transformat de către oamenii străini de cerințele și de nevoile slujbașilor într'o manifestație politică de pe urma căreia n'ar avea de folosit decât politicianii ahtiați după bunătățile puterii.

In adevăr de abia s'a anunțat congresul și anumite ziare în slujba unor partide politice cari și-au făcut din agitație un mijloc de existență, publică articole prin cari îndeamnă pe funcționari la grevă. In acelaș timp agenții lor cari și-au făcut loc în unele asociații funcționărești lucrează pe capete pentru a determina în sânul funcționărimei un curent favorabil ideii de grevă.

Înțelege oricine ce primejdie pentru funcționarea serviciilor publice înseamnă o grevă a slujbașilor. Tocmai acum când este atâta nevoie de muncă și de ordine, o grevă a funcționarilor ar întârzia opera de organizare și de consolidare a statului.

Administrația noastră pe care au încercat atât de puternic anii de razboi și greutățile unificării, se găsește acum în plină reorganizare. O bună administrație constitue temelul consolidării noastre ca stat și asigură regulata funcționare, a tuturor serviciilor publice. Greva funcționarilor ar stăvili munca de reorganizare a serviciilor statului și ar produce grave turburări în funcționarea lor.

Iată de ce este o crimă împotriva statului ceiace fac acele gazete și partide politice cari agită pe funcționari și-i îndeamnă la grevă.

Socotim însă că patriotismul și înțelegerea intereselor statului de satisfacerea cărora atârnă satisfacerea intereselor tuturor cetățenilor țării, vorbesc destul de tare în mintea și în sufletul fiecărui funcționar pentru a înăbuși glasul pescuitorilor în apă turbure. Și cu deosebire acum când într'o măsură proporțională cu puterile statului, guvernul a acordat credite însemnate pentru îmbunătățirea traiului funcționarilor și când se știe că cea dintâi lege pe care Parlamentul o va vota după vacanță va fi statul funcționarilor, suntem convinși că toți slujbașii cinstiți și buni români nu se vor lăsă ademeniți de îndemnurile agitatorilor. Ei vor ști să păstreze în revendicarea drepturilor lor morale și materiale o cale demnă, și legală.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

Episcopul Glattfelder nu se astâmpără

Din Ungaria, episcopul trimite în ţară textul complect al pastoralei înjurioase. O scrisoare sfidătoare.

Timişoara 10. — Autorităţile noastre au reuşit să prindă mai multe pilcuri, expediate, dela Budapesta, de către fostul episcop catolic al Timişoarei, Iuliu Glattfelder, în jurul cărula, din cauza unei pastorale aţâţătoare s'au iscat incidentele cunoscute deja de către cetitorii de gazete.

Fostul episcop îşi trimite din nou pastorala incriminată, însoţită de o scrisoare pe care o redăm în cele ce urmează:

Scrisoarea episcopului Glattfelder

Alăturat vă trimit, iubiţi fraţi în tru Hristos, textul complect al pas toralei mele. Dezorientarea sama volnică nu mi-a îngăduit, pe când erarn încă între voi, să vi-o înmânez, ba mi s'au pus chiar pedeci din cauza ei. (Este vorba despre confiscarea gazetelor, nemţeşti şi ungureşti, din Timişoara, care au publicat această pastorală şi despre ancheta introdusă de către autorităţi).

Acum, redobândindu-mi întreaga libertate, vi-o trimit din nou, fără de nici o schimbare. Dacă for ţa oarbă, vrând să constate o greşală generală, se vede numai decât pe sine în oglindă, şi, în loc să cheme medicul, cere ajutorul poliţiei, aceasta nu e greşala şi ruşinea omului gânditor. (O frază destul de meşteşugită a Sfinţiei Sale. — Nota coresp.) Psihologia forţei este că nu tolerează nici un fel de opinie, iar a desorientărei că se crede atotştiutoare, îndeosebi în chestiunile pe care le ignorează compleci. Dar avem mângăerea să credem că domnia pumnului şi a lipsei de lumină, nu va putea să do mine în vecii vecilor. Această mân găere mi-a înseninat şi mie clipele ce le-am petrecut în mijlocul furiei urmăritorilor mei.

Vă rog şi pe voi, iubiţi fraţi întru Hristos, să înfruntaţi vijelia vremilor, având clară conştiinţa misiunii noastre şi păstrând întot deauna respectul faţă de lege şi făcându-vă datoria voastră ca apostolii iubitori de pace. Numai aşa să-mi cetiţi şi pastorala mea, fiindcă numai aşa se poate înţelege Slova nu o arătaţi nimărui, iar tâlcul ei nu o păstraţi, ci săpaţi-vă în inimi spiritul şi adevărul şi explicaţi aceste lucruri prin viaţa voas tră. Atunci vom putea să privim, liniştiţi şi fără, consecinţele. Non confundar. Non praevalebunt.

Budapesta, la 28 Martie 1923.

Cu părinteşti binecuvântări

IULIU
episcop

◆ INFORMAŢII ◆

— **Pasivul băncei „Lloyd“.** S'a constatat că pasivul băncii timişorene, „Loyd“ trece peste 10 milioane lei.

*

— **La reprezentaţia de aseară a Operei a asistat** dl Ioan Th. Florescu, ministrul Justiţiei.

Deasemenea au luat parte membrii societăţii corale „Cântarea României“ cari dau concert astăseară.

*

Suntem informaţi că marea noastră dansatoare Dna Floria Capsali a cărei artă publicul clujan a avut prilejul s'o admire acum doi ani, va da o reprezentaţie în cursul lunei acestea la Teatrul Naţional.

— **Concertul Soc. „Cântarea României“.** Reamintim cititorilor noştri că astă seară la orele 9½ p. m. va avea loc în sala Teatrului Naţional local concertul societaţei corale „Cântarea României“ din Bucureşti.

— **Sosiri.** Eri a sosit în Cluj Dl Stefănescu, prefectul jud. Cojocna care fusese plecat acum 6 zile la Bucureşti.

— **De la Camera de comerţ.** La 29 Aprilie va avea loc adunarea generală a Camerei de Comerţ din Cluj pentru alegerea noului comitet.

— **Edilitare.** In ziua de 20 Aprilie vor începe la Cluj lucrările de reparaţie a străzilor.

— **Exportul pieilor din Ardeal. — Un memoriu către guvern.** Aseară a avut loc în localul Sfatului negustoresc din Cluj o adunare a Sindicatului comercianţilor şi exportatorilor de piei brute şi lucrate din Ardeal. S'a hotărât redactarea unui amănunţit memoriu în care să se arate importanţa industriei pielăritului în Ardeal şi necesitatea imperioasă de a se admite exportul cel puţin pentru pieile uşoare.

Memoriul va fi prezentat dlui prim-ministru I. I. C. Brătianu şi dlui ministru al industriei şi comerţului, V. Sasu.

— **Inscrierea la biroul populaţiei.** Azi Sâmbătă 14 crt. este ultima zi când locuitorii clujeni se mai pot înscrie la biroul populaţiei dela Prefectura Poliţiei locale; cei cari până la această dată nu s'au înscris, vor fi pedepsiţi cu toată stricteţea în conformitate cu legile, regulamentele şi ordonanţele în vigoare.

— **Ora de închidere a localurilor publice.** In urma deselor demersuri făcute la Bucureşti de către sindicatul patronilor localurilor de noapte din localitate, demersuri prin cari se cerea suspendarea actualei ore de închidere (unu noaptea), Ministerul de interne printr'un ordin transmis prefecturei poliţiei locale, anunţă că acele demersuri nu au fost aprobate şi în consecinţă acelaşi oră de închidere va rămâne şi de aci înainte.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Căile ferate foste particulare.** Prin jurnalul No. 641 din 28. Martie 1823, s'au anulat jurnalele No. 143 şi 146—923 — şi s'a aprobat ca liniile căilor ferate particulare: Arad-Cenad inclusiv, căile ferate Sebeş-Mone a şa precum şi căile particulare Someşene inclusiv căile ferate: Jibou-Baia-Mare şi căile ferate Năsăudene care au fost luate în exploatare dela 1 Februarie de Direcţiunea generală C. F. R. să introducă regulamentele de transport colete şi tarife călători şi bagaje, mărfuri de mare şi mică iuţeală cu taxele respective actualmente în vigoare la C. F. R. fără nici o excepţiune.

— **Bursa din Timişoara.** Camera de comerţ din Timişoara a cerut ministerului de industrie şi comerţ permisiunea de a redeschide oficiul de oferte şi mărfuri din acel oras, care în timpurile normale funcţiona ca o sucursală a bursei din Budapesta, întru cât acesta ar fi un drept câştigat.

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

TATICULE! când voiu creşte şi eu mare, o se încep să beau lichiorul SZILÁGYI TRIPLE-SEC! 2332—4

Nemângâiaţii Natalia şi colonel Ştefan Zăvoianu părinţi, împreună cu familiile Zăvoianu şi Darie, rude, au marea durere de-a anunţa tuturor rudelor şi prietenilor, încetarea din viaţă în ziua de Bunavestire a scumpului lor îngeraş

Dan Alexandru Zăvoianu

în etate de doi ani şi jumătate

Inmormântarea a avut loc Duminică în ziua de Paşte după amiază la cimitirul Belu, Bucureşti.

Rugaţi-vă pentru îngeraş.

— **Congresul Ligii Culturale** In zilele de 27, 28 şi 29 Ma a- c. (Rusaliile şi Sf. Treime), va avea loc la Galaţi congresul anua al Ligii Culturale.

Pe lângă lucrările congresului vor avea loc conferinţe şi concerte si se va face deschiderea expoziţiei regionale de artă naţională din Galaţi.

Congresul va sfârşi cu o excursie de studii la Ismail, Chilia-Veche, Vulcov şi Cetatea-Albă.

*

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2468

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

PRETUTINDENI E IN ARDEAL E

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

„AFEB“

Societate Anonimă pt. Materiale de Căi Ferate
Telefon: 56/75.
BUCURESTI,
B-dul I. C. Brătianu 3

LOCOMOTIVE, TRUCURI duble
pt. ecartament de 600 şi 760 mm.

Prompt! Prompt!

Sine şi accesorii
Vagonete
Macazuri
Plăci turnate
Buloane
Crampoane, etc.
2707-2

Femei! Păstraţi sănătatea voastră

In atenţiunea femeilor!

A apărut 1006

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat **„Cartea Moaşelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor, îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Reclama este sufletul comerţului

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ca este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Tunósram

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară şi vară, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poşta Centrală

Partidul Național în descompunere

Naționalii din Caransebeș trec în partidul dlui Iorga. Cei din Timiș-Torontal vor urma exemplul. Epilogul fatal al unei politici antiromânești.

Timișoara, 11. — Marți în 10 Aprilie crt., a avut loc, în Caransebeș, o adunare a aderenților iorghiști pentru constituirea în acel oraș și în împrejurimi a partidului Naționalist-democrat.

Adunarea, convocată de către aderenții din Timișoara ai d-lui Iorga, în frunte cu președintele pentru Bănat al organizației, dl Gheorghe Popovici, a reușit pe deplin. Președinte al organizației din Caransebeș a fost ales dl prof. Buțiu dela liceul de acolo, iar vice-președinte dl Pătrășcanu, farmacist.

Naționaliștii d-lor Vaida și Maniu părăsesc partidul

Despre neînțelegerile și certurile din organizația județele Timiș-Torontal a partidului național de sub conducerea d-lor Vaida și Maniu, v'am scris deja în două rânduri.

Spuneam în acele două corespondențe, că certurile acestea există și în sânul organizațiilor din jud. Caraș-Severin și că o ruptură definitivă în sânul lor nu ar fi nici o surpriză pentru nimeni.

Și iată că, cu prilejul adunării de constituire a partidului naționalist de sub șefia d-lui Iorga, cele scrise atuncia se confirmă întocmai.

Cu această ocazie, aproape toți aderenții partidului d-lor Vaida și Maniu și-au părăsit partidul, înscriindu-se în organizația proaspăt înființată.

Nemulțumirea aderenților din Caransebeș a partidului regionalist a pornit dela faptul că d-l Simu, fostul președinte al comunității de avere și om cu trecut politic foarte colorat (pe vremuri cel mai neîmblânzit averescan) a candidat, în alegerile generale de anul trecut, cu programul d-lor Vaida și Maniu.

Acest fapt și alte neînțelegeri ivite între membri organizației din Caransebeș, au accelerat numai distrămarea partidului național, iar ruptura de acuma și dimisionările sunt rezultatul acestor neînțelegeri.

Și preoții și învățătorii...

De asemenea, un însemnat număr de învățători și preoți din jurul Caransebeșului și-au cerut înscrierea în noua organizație națională. Aproape toți acești preoți și învățători au fost, până în ajunul adunării de ieri, aderenți ai partidului național-regionalist.

Dela sine să înțelege că, dacă conducătorii pleacă, massele nu vor face altceva decât — îi vor urma...

In sânul organizației județene din Timiș-Torontal, situația este a ceiaș. Ea nu s'a schimbat, în spre bine, nicidecum dela ultima noastră corespondență. Conspirațiile și antipatiile personale continuă, adversarii rânjesc și nu-și vorbesc unul altuia.

Dacă nu ar exista aceste conspirații, aceste antipatii și acest rânjet — atunci am putea zice că... armonia este complectă...

CORESP.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Inbolnăvirea d-lui I. G. Duca

D-l ministru Duca s'a îmbolnăvit de gripă și este în căutarea doctorilor Daniel și Pastia.

•

Ministerul de interne a fost informat că muncitorii de toate categoriile din Timișoara au cerut mari sporuri de salarii. Este probabil că se va declara greva generală.

•

O delegație studențească a cerut și rectorul a aprobat, participarea unor delegați ai studenților la consfătuirea de astăzi a senatului universitar, unde reprezentanții studenților vor expune punctul lor de vedere în chestiunea redeschiderii universității. După consfătuire delegația studenților se va prezenta la locuința d-lui ministru Anghelescu, unde va comunica hotărârea studenților.

•

Ziarul „Lupta" anunță, că legea autonomiei căilor ferate va fi prezentată parlamentului chiar în seziunea aceasta.

•

Autoritățile fiind informate că s'ar proiecta desordine cu ocazia redeschiderii universității din București, a luat măsuri energice.

EXTERNE

Budapesta. (Rador). — Eri a început judecarea a 67 comuniști cari sunt acuzați că au legături cu comuniștii străini și fac propagandă ilegală. Procesul va dura câteva săptămâni.

•

Atena. (Rador). — Primul ministru a declarat că delegația greacă va pleca la Lausanne numai după stabilirea punctelor de discuție. Grecia se va obține dela lucrări dacă va figura chestia despăgubirilor de război.

•

Atena. (Rador). — Venizelos a cerut să fie înlocuit la Lausanne prin ministrul de externe Alexandri care va seamna tratatul.

Budapesta. (Rador). — In ședința adunării naționale, președintele guvernului, contele Bethlen a declarat că prezența guvernului la requiemul exregelui Carol este un simplu act de pietate care nu atinge de loc detronarea Habsburgilor.

•

Londra. (Rador). — Camera comunetor discutând bilanțul guvernului a votat cu 145 contra și 138 pentru. Ziarele prevăd o criză de cabinet.

•

Paris. — Un comunicat semnat de primii miniștri francez și belgian declară că politica ambelor țări este bazată pe o încredere deplină și intenționează să prelungească presiunea asupra regiunei Ruhr până când Germania va face propuneri serioase.

•

Paris. — Inaintea deschiderei conferinții franco-belgiene, Poincaré a dat lui Jaspar lămuriri asupra călătoriei lui Loucheur la Londra împrăștiind impresia unei surprize produsă de această călătorie.

Retragerea lui Bonar Law

Paris. — Retragerea lui Bonar Law este iminentă din cauza unei grave - boale de laringe. Este probabil că cabinetul va fi reconstituit cu lord Curzon și coaliția conservatoare.

Concertul de astă seară al societății corale: „CANTAREA ROMANIEI"

— PROGRAMUL —

I.

1. **Saint-Saëns** (1835—1922) *„Tollite Hostias" „Quare fremuerunt gentes".* Fragment din Oratorio de Noël p. cor și orchestră.
2. **Berlioz** (1803—1869) *Aria lui Irod din „Copilăria lui Isus" p. solo de bas și orchestră* dl Al. Lupescu bas.
3. **Mozart** (1759—1791) *„Ave Verum" cor și orchestră.*
4. **Berlioz** a L'enfance du Christ: *Salutul păstorilor cor și orchestră.*

b) *Pragment din „Sosirea la Saïs" soli, cor și orchestră.* d-ra Viorica Teișanu și dl Al. Lupescu.

c) Epilogul *solo, cor și orchestră.* Dl E. Teodorescu tenor.

II.

1. **Schütz** (1585—1672) *„Fii Slăvit" cor mixt, á capella (4 voci).*
2. *** *4 coruri din secolul al XIII-lea.*
   a) *Somnul lui Isus.*
   b) *Vecinii.*
   c) *Vestea îngerilor.*
   d) *Cimpoiul.*
3. **Loewe** (1796—1869) a) *In Vorübergehn.*
   b) *Im Frühling.*
   Kücken (1810—1882) *Floarea mea.*
   Rameau (1683—1764) *Fragment din opera Hippolyte et Aricie*
4. **Teodorescu** / **Dima** — coruri populare á 4—6 și 8 voci

Corul este compus din 150 persoane.

N. B. In timpul execuțiunei ușile vor fi închise.

— BILETELE LA CASA TEATRULUI —

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. NEUMANN
Cluj, Piata Unirii
2653

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Aviz.
Rog pe librării și deținătorii de cărți ai de functului profesor V. Gr. Borgovan a ține la dispoziția moștenitorilor în număr de cinci atât capitalul cât și venitul produsului acestor cărți, urmând a prezenta conturile tribunalului și fiind responsabili de sumele acestea.
Nicu Borgovan,
Cluj, Calea Moților 90, Parter.

PERRY
Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alții!
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999 Str. H. Ford. 99
Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

A SOSIT: Mașini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou
SCHIEB Fabrica de Mașine Sucursala Cluj
Lloyd 1623 2709

R. M. S. MANUFACTURA DE TUTUN CLUJ.

No. 2145—1923.

Publicație de licitație

La Manufactura de Tutun din Cluj se va ține în ziua de 12 Mai 1923 ora 10 a. m. licitație publică pentru livrarea materialelor lemnoase mai jos notate:

1.	Șipci de brad	4	m.	lung.	20	mm.	gros.	50	mm.	lăț.	m. c.	500
2.	Scânduri de brad	2	„	„	13	„	„	90	„	„	„	8
3.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	105	„	„	„	60
4.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	131	„	„	„	70
5.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	145	„	„	„	12
6.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	185	„	„	„	290
7.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	200	„	„	„	40
8.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	90	„	„	„	5
9.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	105	„	„	„	14
10.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	131	„	„	„	130
11.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	145	„	„	„	14
12.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	185	„	„	„	400
13.	Dușumele ulucite de brad	4	„	„	26	„	„	100	„	„	„	40
14.	Scând. de fag diferit			„	45	„	„	diferit			„	100
15.	Scând. de fag aburit		„		50	mm. în sus		„	„	„	„	80
16.	Scând. de fag nuc		„		45	„	—	„	„	„	„	12
17.	Scând. de fag stejar	4	m.	„	55	„	gros.	200	„	„	„	12
18.	Grinzi de brad	4	„	„	80	„	„	80	„	„	buc.	1800
19.	„ „ „	4	„	„	100	„	„	100	„	„	„	1200
20.	„ „ „	6	„	„	120	„	„	120	„	„	„	120
21.	„ „ „	10	„	„	150	„	„	150	„	„	„	65
22.	Spițe de frasin	—			—			—			„	500
23.	Grinzișoare ciopite	4	„	„	100	„	„	100	„	„	„	300
24.	Bușteni de ulm pentru căpătâni de roate										„	75

Condițiunile de calitate pentru toate aceste scânduri și lemne sunt următoarele:

Scândurile și lemnele trebue să provină din arbori sănătoși, să aibă secțiuni bine regulate, muchiile drepte și exact dimensiunile cerute.

Să nu prezinte crăpături, noduri vicioase, putregaiuri sau început de putregai. Lemnele și scândurile cari vor fi avut la extremități scoabe de fer destinate a împedica crăpăturile se vor refuza.

Condițiunile de ofertă.

a) Se fie adresată în plic închis Manufacturei de tutun Cluj și să poarte mențiunea „Ofertă pt. livrarea scândurilor, licitația din Mai 1923".

b) Să fie timbrată cu timbru fiscal de 1 leu și timbru de ajutor de 25 bani.

c) Se va arăta în parte fiecare material cu prețul unitar și valoarea fiecăruia cum și valoarea totală a furniturei. Prețurile se vor arăta în cifre și litere.

d) Termenul de predare cel mai scurt posibil.

e) Locul de predare curteă Manufacturei de Tutun Cluj.

f) Se va menționa cu oferta este valabilă 30 zile.

g) Odată cu oferta se va depune o garanție de 3% din valoarea totală a furniturei oferite, care în caz de aprobare se va ridica la 10%.

Pentru ofertanții a căror oferte s'au respins, garanția se înapoiază imediat.

Ofertele care nu vor corespunde acestor condițiuni sau sosesc întârziate și supra ofertele nu se admit.

Director, Inginer POPESCU.

2726 Șeful Economatului, A. FERENCZ.

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu Gloria
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.
Reclama 2884 2248

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Reclama este sufletul comerțului

POSTAVARIA „CONCURENȚA"
D. ROSTOKER
BUCUREȘTI, Str. Carol No. 19 (alături de Poștă)

Aducem la cunoștința Onor. public și Onor noastre clientele că am deschis în Capitală cel mai mare **Magasin de POSTAVARIE** exclusiv **ENGLEZA și FRANCEZĂ** sub firma de mai sus

VANZARE EN GROS

Magazinul este complect asortat cu **STOFE ENGLEZE** și **FRANCEZE** pentru **TOATE SEZOANELE,** de calitatea cea mai superioară și în desenurile cele-mai noi și moderne precum și cu un imens **Stok** de:

Kamgarn
Covercoat
Gabardinuri
Twill
Sergiuri
Șeviot
Postavuri, Drap
Postavuri Scoțiene etc.

Casa noastră fiind direct importatoare prin Centraleie noastre din **LONDRA** și **PARIS,** este în măsură să vânză cu prețurile cele mai avantajioase ca pretutindeni.

Zilnic sosesc mari Stocuri de POSTAVURI și ȘTOFE cu Vapoare și Simplonul. 2706

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Anunţ Radio

Palma

Tălpile şi Toturile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

CAUT D-şoară care ştie perfect limba română şi franceză pentru oarele de după masă lângă cele 2 fete a mele, Hoffman Calea Moţilor 111.

UN MARE INSTITUT FINANCIAR caută pentru 1 Mai pentru sucursala sa din Cluj UN CASIER şi UN CORESPONDENT ROMÂN. Ofertele şi datele personale exacte, se primesc la administraţia ziarului sub „Serios", dar numai dela persoane cu limba maternă românească şi cu cetăţenie română. Cunoscătorii limbilor maghiară şi germană sunt preferaţi. 2726

CAUTĂM funcţionară română care să poseadă şi stenografia ungurească perfect. Feraria S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 2724

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocaţial Cluj, Piaţa Cuza Vodă 7, Dr. Mureşianu.

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE un dormitor alb lustruit la Kiss şi Kauti tâplari, Calea Victoriei 50.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cine nu are casă proprie să cumpere loc pentru casă în capătul străzi Pata. A se interesa la D-nul Inginer Csányi, Calea Doroban ţilor 21.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" şi Berea Monoştor deschisă

Specialitatea brună din malţi dublu

din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA" spirt menthol este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Prima fabrica Ardeleană de jnvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.
Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.
Aur de dentistică şi forosture! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrebituri de aur. 1845 Lloyd 641

Se caută un contabil şi o dactilografă
cu bune referinţe cunoscând limba romana şi maghiara
Creditul Technic Transilvănean, Calea Victoriei Nr. 23. 2717

SECRETUL FRUMUSEŢEI
Dacă doriţi să fiţi tânără frumoasă şi admirată întrebuinţaţi numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

BAIA DIANA
33
Camere cu abure şi vane precum şi tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii, Dormitoare,
carucioare pentru copii, în mare depozit.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1882
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuşi
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal şi tinichea Grünwald şi soţii, Oradea-Mare,
Strada Poştei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi fesale. 2674

Congresul avocaţilor din Oradea-Mare

DESBATERILE CONGRESULUI

Constituirea biroului. Telegrama către M. S. Regele. Cuvântările.

Cuvântarea d-lui ministru de justiţie J. Th. Florescu. Alte cuvântări. Cuvântarea d-lui Istrate Micescu, decanul baroului de Ilfov. Intrarea în ordinea de zi.

Ziua I-a

In ziua de 12 Aprilie, s'a deschis Congresul General al Advocaţilor din România. Incă dela orele 9·30, frumoasa şi impunătoarea sală de şedinţe a primăriei din Oradea-Mare era plină cu reprezentanţii advocaţilor din cele patru părţi ale României. O mişcare neobişnuită. Prietenii din toate colţurile ţărei, îşi strâng mâinile şi se salută cu drag.

La orele 10·30, congresul se deschide sub preşidenţia d-lui D. Dobrescu. Cel dintâi ia cuvântul d-l Dobrescu fostul decan al Baroului de Bucureşti, care arată că dacă la Alba-Iulia a fost Congresul Naţiunei Române, la Oradea-Mare este Congresul Justiţiei Române. Prin cuvinte bine simţite, arată rolul avut de barourile avocaţiale din ţară, în direcţia unificărei sufleteşti a României întregite. Arată apoi rolul avut de corpul avocaţilor din România, fără deosebire de confesie şi limbă, în regenerarea morală atât de necesară după zguduirile sociale aduse de răsboi.

In cele din urmă propune constituirea biroului după cum urmează:

Preşedinte: D. Kiss, vicepreşedinţi: Istrate Micescu, Luca Brânză, Lazar Aurel, Benişache Virgil, Dobrescu Dimitrie. Secretar general: Chiriţă Vasilescu. Secretari: Ionescu Andrei, Andru Sever, Dropoi Alex., Popa Gh., Paul Ney.

La orele 10·40 apare în sală d-l Ministru al Justiţiei Jean Th. Florescu, însoţit de d-l Stăncescu preşedintele Curţii de Apel şi Peter Julian prefectul judeţului. Congresiştii îl primesc cu aplauze vii.

Domnul Dem. Kiss, ia preşedenţia şi propune Congresului a trimite M. S. Regelui următoarea telegramă, care este aprobată cu vii aplauze:

M. S. Regelui Ferdinand I.

Avocaţii din întreaga Românie întruniţi azi 12 Aprilie în Oradea-Mare în al 2-lea Congres, pătrunşi de sentimentele de admiraţie şi credinţă faţă de Tron şi dinastie, roagă pe M. Voastră să primească omagiile lor. Să trăiţi Majestate. Trăiască Majestatea Sa Regina. Să trăiască Familia Regală.

Preşedintele Congresului.

Domnul Kiss salută pe reprezentantul guvernului d-l Ministru Florescu, care şi-a însuşit şi propus în Parlament Legea Avocaţilor, întocmită în linii generale de Congresul Avocaţilor din Bucureşti. Salută apoi pe P. S. S. Episcopul Frenţiu şi pe reprezentanţii magistraturei şi ai administraţiei, care au dat un concurs nepreţuit pentru reuşita congresului.

Ultimul şi cel mai călduros salut îl aduce Armatei. Congresiştii aplaudă frenetic şi se scoală în picioare la acest salut adus vitezei noastre Armate, care este pavăza şi nădejdea neamului şi în viitor.

Cuvântarea dlui Ministru I. Th. Florescu

D, Ministru Florescu: Cu sufletul asaltat de cele mai frumoase impresii, am venit aci să salut congresul acestor luptători pentru drepturi; pe acei războinici cari duc lupta pentru biruinţa principiilor de umanitate şi dreptate.

Congresul avocaţilor, este poate unicul dintre congrese, care pe lângă prietenie şi cunoaşterea membrilor, a dat şi roade pozitive, căci congresul este adevăratul făuritor al legei advocaţilor, pe care Ministrul şi-a însuşit-o şi susţinut-o.

Orice lege bună are totdeauna greutăţi la introducerea ei. Regret că împrejurările nu au permis desbateri mai îndelungate a legii advocaţilor, ca să poată vedea întreaga lume. cum un corp de elită, a ştiut să-şi impună el singur condiţiuni grele, dar oneste care să apere moralitatea şi prestigiul avocaţilor. S'a egalat prin această lege dreptul şi datoria avocaţilor, cu acela al magistraţilor şi religiei. S'a adăugat condiţia ca să nu se judeţe procese nesusţinute de avocaţi, nu ca să apese pe cel săraç, cum au criticat unii; ci din contră ca să-i apere, şi ca el să se adreseze şi astfel să nu se piardă încrederea în justiţia ţărei, Deci nu a fost o lege de protecţie profesională ci o lege adânc democratică.

Fiţi siguri că acei care şade vremelnic în capul justiţiei, are aceleaşi sentimente faţă de magistraţi, pe care-i iubeşte şi-i apreciază. Mulţumese magistraţilor pentru abnegaţia şi patriotismul cu care învinge greutăţile zilnice şi nu pleacă urechea la sfaturile rele. şi astfel păstrează sus prestigiul justiţiei. Guvernul în starea delicată în care se găseşte bugetul ţărei care a început a se consolida în mod solid, a găsit mijlocul ca magistraţii să poată fi îngrijiţi aşa cum trebue faţă de ceilalţi funcţionari.

Advocaţii prin cultura lor generală, prin legăturile lor sufleteşti, sunt adevăraţii conducători ai opiniei publice şi câştigătorii sufletelor, şi deci ei sunt albine vrednice nu numai în stupul lor ci şi afară din acest stup. Avocaţii cum am mai spus-o în parlament, formează armata formidabilă a elocinţei româneşti.

D. Ministru sfârşeşte prin a sfătui pe avocaţi a-şi iubi şi respecta pe judecătorii şi magistraţii lor. Sfătueşte pe magistraţi a lupta pentru dreptate, a o căuta cu aviditate şi s'o împartă cu dărnicie. Dreptatea este cea mai frumoasă şi singură răzbunare, pe care o permite Dumnezeu pe pământ.

Alte cuvântări

P. S. S. Episcop Frenţiu. Mulţumeşte decanului Kiss pentru salutul adus. Mulţumeşte că avocaţii au luat ca prim punct al programului lor, apărarea moralei. Promite că va da tot sprijinul. Roagă ca tot în program, să se ia şi apărarea şi desvoltarea iubirei de aproape şi dragostea frăţească, căci fără iubire de aproape nu se poate împărţi dreptate. Binecuvântează opera congresului care să servească pentru închegarea neamului. Prefect Peter Julian. Salută Congresul în numele populaţiei din jud. Bihor.

D. Primar Bucico Coriolan, salută Congresul în numele oraşului Oradea-Mare.

Discursul dlui Istrate Micescu

D. Istrate Micescu: Norocul străbătând destinele omului, îl conduce adeseori în viaţa sa la momente sublime.

In cariera mea sunt obişnuit a vorbi cinstit. Când aduc salutul baroului de Bucureşti, celui de al 2-lea Congres, nu mă pot opri de a povesti o faptă din trecut, pe care o pun în legătură cu momentul de azi.

In 1904 ca delegat al studenţilor Români din Paris, am fost trimis ca să aduc salutul meu bătrânului Iosif Vulcan, marele luptător şi director al revistei „Familia". Simţeam atunci povara unui tezaur sfânt, care era idealul unui popor care credea.

Am făcut o comparaţie între clipa descinderii în Oradea de atunci şi de azi. Atunci veneam timid ca să aduc salutul unei Credinţe şi al unei încurajări. Gândul nostru nu se putea atunci adăposti sub tricolorul român; ci acel gând îl aduceam simbolizat atunci sub un tablou al unui gânditor, care tablou nu a fost înţeles de cei care ne urmăreau.

Azi în locul ochilor de supraveghere de atunci, am fost primiţi de primarul Orazii-Mari, oraş românesc. In loc de locuinţă ascunsă am fost găzduit la Prefectură. In loc de a aduce gândul nostru tăcut şi simbolul ascuns sub haină, azi aducem gândul nostru sus şi tare în grai românesc, iar simbolul este văzut şi fâlfâe mândru şi falnic în aer, căci este tricolorul românesc.

Atunci aveam o datorie de sol al tinerimii, astăzi de sol al maturului barou de Ilfov.

Primul gând al nostru este să aducem prinosul nostru de recunoştinţă colegilor luptători ofiţeri de rezervă, dintre care unii s'au înapoiat glorioşi iar alţii au murit eroic.

Simbolul justiţiei, este o femee legată la ochi ca să nu vadă, care are într'o mână o balanţă iar în cealaltă o spadă.

Balanţa fără spadă este o justiţie neputincioasă, după cum şi o spadă fără balanţă nu este decât o forţă brutală.

Salută pe I. S. S. Frenţiu şi face o comparaţie între religie şi justiţie. Reprezentanţii religiei sunt apostolii credinţei, iar avocaţii şi magistraţii, apostolii dreptăţei.

Importanţa eparhiei ce se păstoreşte aci pe graniţa de vest, este şi mai mare pentru noi; căci când toate prigonirile duşmanilor din trecut ne deborau, când totul era aproape perdut, singur în biserică se păstra limba strămoşească şi credinţa în soarta noastră.

D-sa aduce apoi salut baroului de la Iaşi, oraşul din care a plecat primul suflet al unirii, care a secat apele Milcovului. Tot Iaşii au fost adăpostul durerii noastre, care a secat apele Prutului şi unde s'au oţelit armele şi sufletele care au topit Carpaţii.

•

Mai vorbesc dnii Osvald Teodoreanu (Iaşi), Ciceo Pop, Dr. Aurel Lazăr, Luca Brânză (Basarabia), General Teodorescu, care aduce salutul armatei, şi alţii.

•

Se citesc mai multe telegrame din partea barourilor Cernăuţi, Timişoara, Huşi, Bluj, Arad, T.-Jiu, Bucureşti.

•

Dl Stăncescu prim-preşedintele Curţei de Apel din Oradea-Mare, salută congresul în numele Magistraturei şi Justiţiei.

Se intră apoi în ordinea de zi. Dl V. Toncescu face o dare de seamă sumară a lucrărilor făcute până azi de diferitele Comisii. Face propunerea ca pe viitor toate congresele să se ţină în Oradea-Mare.

La ordinea zilei congresului sunt:

1. Intocmirea regulamentului legei avocaţilor.
2. Organizarea justiţiei.

Ziua II-a, dimineaţa

Şedinţa se deschide la ora 10½ sub presidenţia d. dr. Kiss, decanul baroului de Oradea Mare.

Dl Ghilezan din Cluj, ca urmare asupra discuţiei din ziua precedentă, dă citire unei moţiuni.

Dl Andru ridică obiecţiuni asupra formei de redactare a moţiunei, cerând să fie corectate.

Dl Dimitrescu ia cuvântul susţinând moţiunea în prima ei formă de redactare. Congresul prin aclamaţiuni cere corectarea. Discuţia se închide şi în urmă se votează următoarea

MOŢIUNE

Congresul Avocaţilor întrunit astăzi 12 April 1923 în Oradea Mare constată cu durere că după răsboiul cel mare, magistratura ţărei şi organizarea Justiţiei n'au propăşit în măsură cuvenită cerinţelor de azi.

Pentru aceste motive Congresul se declară complect solidar cu magistratura ţărei şi recomandă autorităţilor competente să ia măsurile de consolidare a magistraturei prin îmbunătăţirea stărei materiale şi prin întinderea inamovibilităţei ei emancipând-o cu totul de sub puterea executivă.

Pentru moment, Congresul ia act de declaraţiunea făcută în numele guvernului, astăzi, de dl Ministru al Justiţiei că se va îmbunătăţi situaţia materială a magistraţilor chiar din luna Aprilie acest an.

Credem că această stare materială a Magistraţilor nu se poate îmbunătăţi de cât dublându-se cel puţin rebribuţiunile ce primesc astăzi cuprinzând salarul şi sporul. In acelaş timp fiindcă starea materială a Magistraţilor este precară, iar îndreptarea ei urgentă, cât mai dorim că îmbunătăţirea să-se înfaptuiască până la închiderea sesiunei actuale a corpurilor legiuitoare.

In cazul când nu se vor satisface cererile Congresului, Barourile se leagă să avizeze la măsurile necesare pentru ducerea la îndeplinire o acestor doleanţe.

Şedinţa se suspenda 10 minute.

La redeschidere dl Ghilezan, membru în comisiunea Congresului, citeşte concluziunele resultate din discuţiile avute asupră unificărei justiţiei, care se cuprind în următoarele puncte:

Organizarea justiţiei pe baze noi cu o secţiune specială de codificare. La orice proect de lege să fie consultaţi şi avocaţii.

Unificarea învăţământului superior. Magiştraţii să fie numiţii în urma unui stagiu şi a unui examen de capacitate. Inamovibilitatea şi avansările în mod automat a magistraţilor. Posturile vacante să fie ocupate prin concurs. Înlăturarea consiliului superior al magistraturei.

Infiinţarea tribunalelor desfiinţate în Ardeal. Reorganizarea Curţei de Casaţie. Reforma justiţiei militare, dându-se judecători de profesie.

După citirea acestor concluzi se dă cuvântul dlui advocat Roman din Cluj. Dsa expune punctele de care trebue să se ţie seama la unificarea legislativă, documentând în mod strălucit toate propunerile sale. Congresul a fost viu impresionat de vorbirea dlui Roman. Dsa sfârşeşte prin o propune următoarele:

Ca Unificarea să fie o operă bună şi utilă, Congresul găseşte de datoria sa a atrage atenţiunea guvernului asupra următoarelor principii:

1. Să se dea legiferărei o cât mai largă publicitate şi în special proiectele de legi referitoare la justiţie să fie comunicate tuturor barourilor pentru a'şi da avizul;

2. Proectele de legi să fie întocmite în comisiuni de specialişti compuse din jurişti din toate provinciile ţărei. Pentru a fi realizat acest principiu, congresul insistă a se da fiinţă cât de urgent Consiliului legislativ, prevăzut de Art. 76 al Constituţiei)

3. La înlocuirea proectului de lege să se ia ca model acele legi care prezintă în toate provinciile idei mai avansate şi care garrntează mai mult drepturile omului.

4. La introducerea noilor principii în legile viitoare, să se aibă în vedere necesităţile naţionale, nu legile streine, cum s'a făcut până acum.

Adunarea în unanimitate primeşte moţiunea propusă de vorbitor şi hotăreşte să se contopească cu punctele din concluzii.

Şedinţa a luat sfârşit la orele 12 jumătate.

Dac.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 774 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Miercuri 18 April 192

Infrăţiri

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Inbunătăţirea situaţiei studenţimei

Majoritatea studenţimei dându-şi seamă că pierderea unui an de studiu e o pagubă simţită pentru pregătirea ei culturală, a decis să ia parte din nou la cursuri, care au fost redeschise astăzi la toate cele patru universităţi din ţară.

Am atras atenţia opiniei publice în diferite rânduri, că agitaţiunilor studenţeşti nu trebuie să li se caute atâta un substrat psihologic cât unul material. Impotriva intrărei elementelor străine în universităţi nu se poate lupta cu folos, decât dând o cât mai largă posibilitate studenţilor români de a învinge greutăţile materiale, care le cere astăzi însuşirea culturei universitare.

Indată ce studenţimea s'a convins că guvernul este însufleţit de cele mai bune intenţiuni pentru a îmbunătăţi situaţia tinerimei universitare, curentul pentru reluarea cursurilor a crescut şi agitaţiunile au încetat.

Vorbind delegaţiunei studenţeşti care s'a prezentat D-sale pentru a cere autorizarea ţinerei unei întruniri studenţeşti în care să fie consultată întreaga studenţime, d-l ministru Angelescu a inzistat asupra grijei pe care o are actualul guvern pentru cultura ţării şi în special asupra înlesnirilor pe care, Statul înţelege să le facă studenţimei.

In noul buget nu s'a cruţat nici o economie pentru buna funcţionare a laboratoarelor, satisfăcându-se toate cererile de materiale şi personal, care au fost cerute de facultăţile respective.

Astfel numai la Facultatea de Medicină din Bucureşti s'a acordat pentru procurarea de material în loc de 700.000 lei cât avea în trecut, suma de 2 milioane.

Noi clădiri universitare vor fi începute anul acesta. La Cluj vor începe să se clădească în primul rând o nouă clinică infantilă şi un institut de fiziologie, la Iaşi va începe ridicarea nouei facultăţi de drept precum şi a pavilionului ceiut de facultatea de ştiinţe.

Pentru terminarea Universităţii din Bucureşti s'a alocat suma de 10 milioane lei, deasemeni se va clădi un nou institut fiziologic în Bucureşti, care va cuprinde patru laboratorii.

Sume importante au fost prevăzute pentru bibliotecile universităţilor şi pentru procurarea de cărţi didactice necesare studenţimei. Lipsa mult simţită a cursurilor româneşti, mai ales la Universitatea din Cluj şi Iaşi va fi atenuată prin sumele speciale, care se vor da Universităţilor, pentru a tipări cursurile profesorilor.

Bunăvoinţa şi interesul guvernului pentru studenţime se arată şi prin încurajarea societăţilor studenţeşti care au căpătat sume însemnate pentru bibliotecile lor; prin intermediul lui s'au căpătat cărţi de studiu din străinătate, fără sacrificii băneşti.

Adăpostul şi hrana studenţilor vor fi îmbunătăţite, bugetul actual prevăzând pentru căminuri şi cantine un spor de 6 milioane.

In Cluj, Universitatea va fi pusă cât de curând în posesiunea unui cămin studenţesc în valoare de 3 milioane; acest cămin va fi instalat în clădirea Băncei Agrare din str. Babeş.

La Bucureşti se începe clădirea unui vast cămin, care va adăposti mii de studenţi, iar la Iaşi se va amenaja în cursul acestei veri în fostul local al penitenciarului din str. Păcurari, un cămin studenţesc pentru cel puţin 600 de studenţi.

Suprimându-se bursele în străinătate pentru specialităţile ce există la Universităţile din ţară, s'au prevăzut în schimb burse la toate specialităţile ce ne lipsesc; burse care se vor acorda de aci înainte numai prin concurs.

Pericolul intrărei în universitate a elementelor streine venite din Ungaria, Ucraina, Galiţia va fi limitat prin introducerea unui riguros examen de admitere şi prin exmatricularea tuturor studenţilor cari n'au acte în regulă. Instituirea examenului de admitere în Universitate va avea ca efect o mai bună selecţionare a tineretului universitar, a cărei pregătire a lăsat cam mult de dorit, în anii ce au urmat războiului.

Nu ne îndoim că faţă de toate aceste îmbunătăţiri care vor înlesni viaţa universităţilor române, studenţimea va relua cu dragoste şi râvnă munca studioasă de a cărei binefaceri se vor înfrupta generaţiile viitoare.

Capitalul străin şi capitalul naţional

Lupta pentru stăpânirea petrolului.

Acţiunea pe care, chiar înainte de războiu, au dus-o marile puteri capitaliste pentru a'şi creia de buşeuri în ţările unde capitalul indigen n'ajunsese la o dezvoltare mai mare, a fost reluată după războiu cu o vigoare sporită.

Chiar la dezbaterile conferinţelor de pace s'a văzut cum întemeiate pe forţă, marile puteri au călcat de multe ori drepturile naţiunilor mai mici sau mai slab organizate pentru a satisface nevoile capitalului lor.

Cu deosebire marea finanţă americană şi engleză au căutat să-şi asigure acapararea bogăţiilor lumii.

Lupta în jurul petrolului este în această privinţă edificatoare. Fără să ne ocupăm de lupta care se dă pentru a pune mâna pe zăcămintele de petrol de aiurea, ne vom opri la petrolul nostru.

Se ştie că cea mai mare parte a capitalului investit în petrolul românesc este capital străin: englez, american, francez şi olandez.

Capitalul străin caută să-şi facă un loc din ce în ce mai mare în exploatarea acestui izvor de bogăţie care este petrolul nostru. Şi atunci, datoria conducătorilor noştri este să nu lase capitalul românesc care fiind la începutul dezvoltării sale este deci mai slab decât cel străin, la discreţia acestuia.

De aceia odată cu naţionalizarea subsolului, guvernul actual s'a gândit şi la reglementarea colaborării capitalului românesc cu cel străin în exploatarea petrolului.

Această colaborare se va face astfel încât aportul străin să fie de folos ţării, iar nu acaparator.

Participarea capitalului românesc în exploatarea petrolului trebuie să fie mai largă. In întreprinderile existente şi cari lucrează în cea mai mare parte cu capital străin, va trebui să intre şi capital românesc. Lucrul acesta se va realiza astfel.

Societăţile acestea sunt datoare să-şi sporească suprafaţa terenurilor petrolifere. Ele vor căuta deci să obţină dela stat terenuri petrolifere cari prin naţionalizarea subsolului au devenit proprietatea statului.

Aceste noui concesiuni nu se vor acorda decât acelor societăţi cari vor ceda din acţiunile lor capitalului românesc.

Colaborarea capitalului naţional cu cel străin se va face în condiţiuni cari să asigure capitalului românesc partea cea mai mare în exploatare.

In modul acesta industria petrolului nostru, a cărei importanţă pentru dezvoltarea economică a ţării nu e nevoie s'o mai arătăm, se va găsi în stăpânirea noastră.

Iată de ce naţionalizarea subsolului a ridicat proteste în unele reviste, organe ale capitaliştilor străini. Ceiace este trist e faptul că s'au găsit ziare şi partide româneşti cari în loc să apere interesele românesti, s'au pus în slujba intereselor capitalului internaţional. In ciuda lor, însă, se va desăvârşi opera începută de oamenii cari înţeleg să asigure independenţa noastră economică.

...GINILE MICEI ANTANTE

...rte-Albă" cehoslovacă. Statele Micei Antante ...ul războiului. Consolidarea şi rolul ei după războ...

Ministerul Afacerilor străine din Cehoslovacia, a publicat de curând o nouă culegere de documente diplomatice.

Această a doua „Carte Albă" cehoslovacă, va bucura mult pe istorici. Căci ea le aduce „piesele" necesare pentru a se putea stabili istoria acestui grup de state care a fost denumit: „Mica Antantă".

Dela 30 Decembrie 1919, adică în plină activitate a conferinţei de pace şi până la 30 August 1921, dată când fu înregistrată de Societatea Naţiunilor convenţiunea româno-cehoslovacă, optzeci de documente îngăduie de a urmări pas cu pas desfăşurarea discuţiunilor care au condus la constituirea acestei Mici Antante.

Şase anexe complectează acest istoric prezentând textul acordurilor şi tratatelor, încheiate până la jumătatea anului 1922. O introducere judicios întocmită rezumă apoi ideile care au prezidat la încheierea acestor acorduri şi tratate.

*

Această notă preliminară arată că de fapt alianţa naţiunilor cehoslovacă, jugoslavă şi română exista încă de mult. Inainte de răsboi, supuse în întregime sau în mare parte unui jug comun, acela care făcea să apese asupra lor regimul germano-maghiar al austro-ungariei, cele trei popoare, luptând contra aceluiaşi inamic, se găsiseră unite printr'un program unic.

Această unitune se găsi şi mai întărită prin isbucnirea războiului. „Iugoslavi, Cehoslovaci, Români ai Austro-ungariei, spune nota introductivă a recentei cărţi albe, se ridicară contra opresorilor lor şi în comun trecură de partea aliaţilor, luptând alături de ei pentru a sfărâma pentru totdeauna jugul austro-ungar, se alipiră fraţilor liberi de acelaşi sânge sau se constituiră în state naţionale independente".

Se uniră astfel încât, pe toate câmpurile de luptă ei luptaseră cot la cot sau, fiind cu totul sub jug străin cum e cazul Cehoslovaciei, urmară o politică comună prin acţiunea şefilor mişcărei lor în străinătate.

Această uniune intimă se afirma chiar până în mijloacele de propagandă şi reviste cehoslovace ca „Naţiunea Cehă" sau „Lumea Slavă" apărând cauza românilor sau a sârbilor tot cu aceiaşi ardoare, tot cu aceiaşi îndârjire cu care apărau cauza cehoslovacilor.

Şi alianţa aceasta se strângea necontenit, se afirma tot mai mult pe măsură ce se simtea apropiindu-se ora decisivă.

Astfel reuniunile, congresele naţiunilor oprimate se înteţeau în toate părţile în străinătate: la Kiev în 1917, la Roma şi la Washington în 1918, chiar în Austria apoi, la Liubliana, la Praga şi la Alba-Iulia în 1918.

Solidaritatea astfel stabilită în vederea unui scop comun, aşa de necesară în timpul conferinţei păcei, nu încetă de loc când acest scop fu atins.

„Trebuia într'adevăr, spune deasemeni întroducerea „Cărţei Albe, să se probeze vitalitatea noului statut al Europei centrale, căruia tratatele de pace i-au servit de bază; trebuia să se consolideze noua stare de lucruri, mai ales printr'o colaborare de ordin economic; trebuia însfârşit să se întărească în aşa fel încât să devină însuşi punctul principal de sprijin al păcei".

Tot felul de pericole ameninţau opera împlinită, rezultatele dobândite. Pe de o parte ideia ungureas. că a reconstruirei vechiului regat al sfântului Ştefan, de altă parte tentativele restaurărei habsburgice.

Şi tocmai pentru a para aceste pericole iminente grupul defensiv care este Mica Antantă trebui să se constituie formal.

*

Se ştie că mai târziu, acest grup de state a jucat un rol cu mult mai mare, mai important decât acest rol defensiv.

Se poate spune cu drept cuvânt că „Mica Antantă" a devenit chiar în foarte multe privinţe, centrul unei întregi opere de reconstrucţie.

Europa Centrală care, de pe urma războiului, fusese cu totul sdruncinată, avariată, descompusă aproape, avea absolută nevoie să se reorganizeze.

Trebuia deci întărit statul cel nou; în aşa fel încât să se poată stabili între elementele cele noui ale Europei centrale o cooperaţiune pentru opera comună de refacere.

Transformările politice cereau la rândul lor transformări economice. Acestea au putut fi săvârşite prin încheierea acordurilor celor noui prin care, pentru a întrebuinţa expresia de care se servea d-l Mousset într'o carte recentă, Polonia şi Austria au venit să se alăture la Mica Antantă.

Italia, ea însăşi a încheiat acorduri economice cu statele Micei Antante în vederea acestei refaceri a nouii Europe centrale.

„Astfel se găseşte constituit, — spune d-l Eugéne Poitevin care se ocupă de noua „Carte Albă" cehoslovacă în „Gazette de Prague" — în acest centru european, pe care mulţi îl socotesc ameninţaţi de bolşevizare, pe lângă un element de solid echilibru: un element de ordine şi de pace, gajul unei munci fecunde pentru viitor".

Iar referindu-ne la apropiata actualitate n'am mai avea de adăugat altceva, decât că apariţia acestei noui „Cărţi Albe" cehoslovace, va aminti iarăşi ungurilor, cari au început să repete la graniţa cehoslovacă, aceia ce încercaseră astă iarnă la graniţa noastră, că orice mişcări ale lor, orice sforţări de a face o cât de mică spărtură în blocul de granit care este Mica Antantă sunt inutile şi primejdioase.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Turneul „Gândirei"

„Pentru a întiripa o mai strânsă legătură între scriitori și publicul cetitor, revista noastră a organizat un ciclu de șezători și conferințe în treizeci și două de orașe din întreaga țară. Ne-am gândit mai ales la orașele de provincie îndepărtate, fiindcă pe când în capitală în fiecare săptămână înregistrăm cel puțin șapte-opt șezători, conferințe, cursuri de Universitate liberă și lecturi, provincia a fost lăsată în vădită părăsire, având drept cea mai prețioasă desfătare artistică turneurile trupelor de operete și reviste".

Astfel ne vestește revista „Gândirea" turneul ei. După ce ne anunță orașele prin care își va ține șezătorile precum și scriitorii și conferențiarii ce-i vor da concursul, ea încheie:

„Astfel alcătuite, șezătorile „Gândirei" vor însemna, nădăjduim, începutul gândirei românești în acțiune".

Foarte bine. Era și timpul. Prea se încuibase gândirea (cu g mic) românească numai în capitală și în orașele cele mari de tot și prea nu vrea să știe de restul lung și lat al întinselor provincii, iar acestea la rândul lor nici nu se sinchiseau de ea. Nici nu știau precis că există cumva. Pentru ele inteligența românească se rezuma în verva roșie ce țâșnea de sub nasul roșu al roșului personaj care este domnul Dr. Lupu sau în inimoasele articole ale d-lui Const. Mille.

Altă inteligență, altă gândire afară de cea politică, pentru provincia românească nu exista.

A trebuit să vie „Gând rea" (cu g mare) dela Cluj la București ca să pună în mișcare adevărata gândire românească.

Și nădăjduim că o va pune. Pentru că toți scriitorii mai de seamă și deci mai puțin cunoscuți ai țării îi vor da concursul. Este doar în interesul lor.

Să se sfârșească odată cu dictonul acela care ne face de râs în rândurile minoritarilor noștri: „în limba românească nu se pot tipări mai mult decât cinci mii de exemplare din ori ce carte, sea mai frumoasă cu putință"

Ce rușine!

Provincia trebuie învățată să cunoască frumusețea gândului românesc, originalitatea lui, bogăția sufletească și intelectuală ce acest gând exprimat prin literatura românească, îi poate aduce. In vreme ce în străinătate marii noștri scriitori ca Negruzzi, Creangă, Caragiale, Sadoveanu etc. au fost primiți cu elogii de mari critici, lumea noastră de sus, singura care citește, nu-i cunoaște decât din auzite. Oare trebuie să ne fie literatura numai decât tradusă în limbi străine, ca să poată ajunge la urechile lumii suprapuse și înstrăinătate?

Ofensiva gândirei românești împotriva indolenței generale și a relei voințe a câtorva trebuia începută neapărat. Orice întârziere păgubea nespus de simțitor. Salutăm deci bărbătească atitudine a „Gândirei" pe care o socotim tot a noastră, a Clujului, căci aci a văzut lumina zilei și tot aci și-a întărit aripile planând atât de frumos deasupra întregei cugetări românești. Dacă alte reviste i-ar urma pilda împărțind cu toate înțelepțește și prietenește frontul de luptă, biruința nu numai că ar fi asigurată, dar ar aduce, crede umilul semnător al acestor rânduri, rezultate cu totul de neașteptat.

Nomnfylax.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Concertul Soc. „Cântarea României"

Sâmbătă seara a avut loc la Teatrul Național mult așteptatul concert al societății corale „Cântarea României".

Concertul s'a bucurat de o asistență relativ numeroasă dar n'a mulțumit decât în mică măsură așteptările publicului.

Insuccesul concertului, — căci a fost un insucces — nu revine din fericire corului, care dispune de voci minunate, cât mai ales nedibăciei dirijorului și proastei alegeri a bucăților cântate, în mare majoritate arii religioase, alese fără nici o normă din toți compozitorii pământului. Ori nu aceasta aștepta publicul românesc din Cluj dela o societate corală românească.

Aplauzele frenetice cari au subliniat cele două cântece românești armonizate de domnul G. Dima, obiectul unei calde manifestații de simpatie, au relevat destul de eloquent dirijorului corului, cu ce program ar fi trebuit să se înfățișeze la Cluj.

După concert a urmat în sala restaurantului „New-York" banchetul oferit de Primărie coriștilor, la care au vorbit domnii: general Petala, Moga, consilier orășenesc, Alex. Zukas, președintele corului unguresc „Năzuința", N. Bănescu, profesor universitar și alții.

O frumoasă impresie a făcut apariția în sală a corului meseriașilor unguri, venit să salute soc. corală românească.

Amețit de elogiile meritate aduse de vorbitori coriștilor și pe care și le însușea cu o adorabilă naivitate, dirijorul a socotit necesar ca în calitate de oaspe ai Clujului să insulte printre picături presa locală, ultând în dorința-i de a trece drept erou al serii, să mulțumească chiar și orașului care oferise banchetul.

S'a reușit astfel de minune să se strice o impresie care ar fi putut rămâne așa cum trebuia: frumoasă.

In apărarea nevoilor studențești

— Creiarea unui credit cultural —

„Cultura Nouă"

Astfel se intitulează noul ziar apărut la București pentru apărarea nevoilor studențești.

Intenția e cu atât mai lăudabilă cu cât fără a se pierde în chestiuni de politică națională sau internațională în legătură cu mișcările studențești și acel „numerus clausus", foaia studențească pornește la o vastă anchetă a stărei de fapt în care se găsesc universitățile din Cluj, Cernăuți, Iași, București, arătând lipsurile acestor universități și tot ceia ce stânjănește viața universitară în laboratorii, clinici, cămine și societăți studențești.

Nici modul cum se poate înlătura actuala stare de lucruri și s'ar da tineretului universitar, posibilitatea de a studia nu e ignorat de către „Cultura nouă".

Dimpotrivă e demn de remarcat că e întâia oară, când se încearcă de către un ziar la noi în țară, să se găsească o soluție pentru ameliorarea situației Universităților și a studenților, prin creiarea unui important credit cultural.

Contractarea unui împrumut cultural în străinătate, cu ajutorul unei propagande pricepute ar putea acoperi lipsurile învățământului nostru superior. Gândul nu e prea îndrăzneț și țări ca Polonia cu valuta mult mai scăzută și cu o gospodărie internă mai zbuciumată de războiu decât a noastră, a reușit să obțină în America un credit de 5 milioane de dolari, numai pentru nevoile culturale.

Pregătirea culturală și sufletească a generațiilor care vor forma țara de mâne cer din partea tuturor profesorilor și celorlalte personalități culturale ale țării o deosebită grije pentru viitoarea dezvoltare a învățământului universitar și credem că e de datoria lor a fi primii, care să pună în discuție mijloacele prin care s'ar înlătura acest credit. „Cultura nouă" deschide larg coloanele ei oricărui intelectual pentru dezbaterea acestei idei.

— *Ay.* —

Știri din Banat

Alegerea de președinte dela Camera de Industrie și Comerț din Timișoara

Timișoara 12. In urma demisionării fostului președinte al Camerei de Industrie și Comerț din localitate, la sfârșitul anului trecut această instituție a rămas fără președinte. A fost propus pentru ocuparea acestei demnități dl Stamate Dobrovicescu, directorul sucursalei Băncii Naționale din localitate. Guvernul însă a respins această propunere pe motiv că un conducător al Bănci Naționale nu poate fi și președinte al unei Camere de Industrie și Comerț.

Mai nou s'a hotărât să se pună candidatura dlui Alex. Opreanu, directorul băncii Timișiana din localitate. Dsa nu va avea nici un contracandidat, după cât se știe până acuma, așa că reușita îi va fi sigură.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Origina vorbirii

E firesc ca fiecare din noi să caute să știe cui, sau cărei facultăți speciale datorim noi oamenii vorbirea.

O astfel de întrebare e deseori întovărășită de o alta:

Cum ar vorbi copilul, sau mai bine zis, cum s'ar înțelege între ei doi copii pe cari nimeni nu i-ar învăța să vorbească și pe cari i-am lăsa singuri să crească într'o grădină dintr'o țară caldă, în care nu mai natura, prielnică unei perpetui rodiri, i-ar hrăni?

Problema originii vorbirii a preocupat de când lumea pe filozofi — spune Raul Saint — Claire în studiul lui asupra acestei chestiuni, studiu de care ne-am folosit în mare parte în documentarea acestui articol. Anticii au căutat și ei să lămurească mecanismul vorbirii. Așa, Epicur spunea: „Reflecția n'are nici un amestec în darea de nume; omul a vorbit așa cum a tușit, cum a gemut, cum a țipat".

La ivirea creștinismului această chestiune a fost ușor rezolvată de teologi, cari au atribuit vorbirea, divinității. Totuși, pe la sfârșitul evului mediu chiar unii oameni ai bisericei creștine au contestat revelația divină a vorbirii, susținând că omul fiind constituit fizicește și intelectualicește pentru a vorbi, trebuia să vorbească și vorbise de când lumea, fără intervenția directă a lui Dumnezeu.

E vădit că omul n'a creat, dintr'o dată, o limbă pe deplin articulată, cu gramatica, cu sintaxa, cu dicționarul ei. A început prin dicționar, adică prin vorbe fără legătură între ele.

Vorbirea își are origina în facultăți inerente naturii omenești, a căror ascuțire a fost provocată încet de împrejurări. Instinctivă la început, vorbirea se alcătuia din strigăte pentru exprimarea sentimentelor, întovărășite de semne pentru a arăta lucrurile.

Procesul inițial al vorbirii la omul primitiv e acelaș la copilul modern; aceleași legi psicologice produc vorbirea. La copil, strigătele și mișcările pentru a obține un lucru râvnit sunt la început instinctive ca și la animal. Copilul arată cu gestul ceea ce vrea, scoțând sunete nearticulate; repetarea acestor strigăte și gesturi creiază deprinderea și sfârșește prin a da acestor strigăte și acestor mișcări o însemnătate hotărîtă, făcând prin gândire ceea ce nu făcuse prin intuiție. Din acest moment, strigătul înseamnă lucrul și acest strigăt se diferențiază, se modulează puțin câte puțin și se articulează pe măsură ce lucrurile râvnite sunt mai numeroase și mai diferite.

In acest stadiu, copilul încetează să mai lucreze din instinct sau din intuiție, devenind imitator.

Omul primitiv însă, neavând educator, a trebuit să evolueze singur. S'a servit deci și de onomatopee, imitând sunetele pe cari le auzea, înlocuind lucrul cu sgomotul. Așa se explică de ce se găsesc azi cuvinte onomatopeice în chiar idiomurile cele mai rafinate.

Iată-ne dar în prezența a două tipuri de cuvinte: strigătul, întovărășit de gest pentru a exprima senzația sau obiectul inert; onomatopeea, pentru a însemna obiectul sgomotos sau însuflețit. Puțin câte puțin, intuițiile s'au schimbat în reflecții și reflecțiile în idei.

Prin ce mecanism lega omul în tre ele aceste idei exprimate prin sunete, când sintaxa, verbul — însuflețitorul frazei — nu existau și când abstracțiunea era necunoscută omului primitiv? Desigur împerechind vorbe reprezentând una obiectul, cealaltă calificativul. Așa despre soare ar fi zis: strălucitor sau, cel arzător, etc., etc.,...

Nu trebue însă să credem că la început a fost o limbă unică și universală.

Vorbirea a trebuit chiar dela origină să ia forme diferite, după diferitele grupări de oameni răspândiți pe suprafața globului. S'au putut totuși găsi mai multe limbi-mame, ieșite direct din primele idiomuri embrionare ale umanității. Sanscrita e una din aceste limbi-mame. Paul Regnaud a fost unul dintre linguiști care sa ocupat mult cu sanscrita, căutând să-i determine chiar pronunțarea. La început deci a fost un strigăt întovărășit de gest; apoi calificativul alături de vorba care împreună cu gestul reprezenta obiectul, — faza adjectivală —; cuvântul pus alături de această vorbă pentru a diferenția lucrurile, — faza substantivală; și în sfârșit, verbul ce forma împreună cu subiectul fraza primitivă. Fraza s'a îmbogățit încetul cu încetul prin acumularea atributelor trebuincioase specificării și determinării subiectului; prin indicațiile precise ale urmărilor și ale mijloacelor de acțiune implicate de adjectiv și afirmate de verb.

Valoarea vorbirii e atât de mare încât orice argumentare pentru a o dovedi e de prisos. E de ajuns să spunem că spiritul omenesc nu ar fi luat conștiință de el însuși dacă nu am fi vorbit, progresele gândirii fiind totdeauna solidare cu progresele vorbirii.

GEORGE RET.

D-l J. Th. Florescu ministrul justiției la Cluj

Interview-ul nostru cu Dl J. Th. Florescu, ministrul justiției

D-l Ministru al justiției întorcându-se de la Oradea-Mare se oprește o zi la Cluj

Inspecțiile făcute. Impresiile d-lui Ministru dela congresul advocaților. Îmbunătățirea situației magistraților. Noua lege de organizație judecătorească și criza de judecători din Ardeal. Unificarea legislației. Tribunale și judecătorii pentru minorități.

Lucrările congresului general al advocaților, care a avut loc la Oradea-Mare terminându-se, d-l ministru J. Th. Florescu, care luase parte la congres, a venit la Cluj, unde a stat o zi.

D-sa a sosit în Cluj Vineri noaptea și a plecat spre Odorhei Sâmbătă seara. La gara Cluj d-l ministru a fost întâmpinat de către toate autoritățile locale civile și militare, de reprezentanții magistraturei și ai baroului local și de un mare număr de cetățeni.

Sâmbătă dimineața d-l ministru a vizitat Curtea de Apel, Tribunalul judecătoriei, institutul de corecție și închisorile din Cluj secondat de autorități în frunte cu d-l Prefect Stefănescu și de către magistrații superiori. D-sa a asistat la dezbaterile câtorva procese pe la diferitele instanțe judecătorești din orașul nostru declarându-se mulțumit de modul cum se conduc aceste desbateri. A rezolvat o serie de chestiuni de interes local pentru magistratura și magistrații clujeni și a făgăduit că va remedia toate lipsurile de care suferă azi magistratura ardeleană. După prânz d-l Ministru a primit numeroase audiențe la Hotel „Astoria". Printre acestea: o delegație de 8 membri a Camerei de comerț din Cluj, care a cerut câteva lămuriri în chestia legei contra speculei.

Delegația a eșit foarte mulțumită de modul cum a fost primită de d-l Ministru și de chipul în care li s'au satisfăcut cererile.

Au urmat apoi audiențele: magistraților, a delegaților ligei chiriașilor, a delegaților presei minoritare și române, etc.

După terminarea audiențelor dl ministru Florescu însoțit de dl Prefect al județului a făcut o vizită prin județ interesându-se de aproape de mersul lucrărilor împroprietăririi a construcțiilor de școli și de diferitele necazuri ale populației.

In seara zilei de Sâmbătă dl ministru Florescu a plecat la Odorhei de unde aseară a luat drumul spre București pentru a asista azi la un important consiliu de miniștri.

De vorbă cu dl J. Th. Florescu ministrul Justiției

Sâmbătă după prânz la ora 5, dl Jean Th. Florescu, ministrul justiției a binevoit să ne acorde o lungă convorbire în decursul căreia am putut obține o serie de declarații de o deosebită importanță atât pentru magistrați cât și pentru viitorul justiției din Ardeal.

Impresiile dlui Ministru dela congresul advocaților dela Oradea-Mare

Veniți dela Oradea-Mare, Excelență și am dori foarte mult să ne puneți în curent cu impresiile cu care ați venit dela primul congres al advocaților din România-Mare....

— „Congresul advocaților din România-Mare, — spune dl ministru, — ținut într'un oraș dela marginile românismului a fost pe lângă o adunare în care s'au discutat și s'au luat o serie de măsuri de interes profesional pentru advocați și pentru magistrați, și o splendidă manifestație națională a unela dintre cele mai de elită corporațiuni din țară — advocații și magistrații. — S'au discutat cu foarte multă competență și în cele mai mici amănunțimi nenumărate probleme în legătură cu buna mers și cu prosperarea justiției românești.

In ce mă privește, am plecat din Oradea-Mare cu cele mai frumoase impresii, cu noui puteri de muncă și cu o și mai mare încredere în viitorul justiției românești.

„Am fost cât se poate de mulțumit de căldurosa și sincera manifestație de simpatie și de încredere ce mi s'a făcut. Ca o expresie a acestor sentimente, congresul general al advocaților din România-Mare m'a proclamat președinte de onoare al lui. Intr'un cuvânt nu pot avea decât cuvinte de laudă pentru modul cum, în general, au decurs desbaterile acestui congres.

Îmbunătățirea situației magistraților

In cea ce privește îmbunătățirea situației materiale a magistraților, ce hotărâri ați luat Excelență și când credeți că se va putea produce acea majorare de salarii despre care se vorbește?..

„Am declarat și în congres, o declar și acum că guvernul din care am onoarea să fac parte, dându-și seama de rolul covârșitor de important al justiției, a hotărât definitiv să puie pe reprezentanții ei — pe magistrați, într'o situație materială care să-i scutească de grija zilei de mâine pentru ce astfel să-și poată îndeplini conștiincios înalta misiune ce o au.

In vederea acestui fapt, guvernul a hotărât majorarea salariilor magistraților cu începere dela 1 April.

Luni (adică azi) comisia bugetară va fixa cu câte procente se vor mări salariile magistraților.

Ca principiu s'a hotărât în consiliul de miniștri ca sporirea salariilor magistraților sau mai bine zis ca procentul cu care se vor majora aceste salarii să fie de două ori mai mare decât la ceilalți funcționari ai statului. Dacă la ceilalți funcționari, salarul se va spori cu 40 de procente față de salarul de până acum, salariile magistraților se vor spori cu 80 de procente. In legătură cu îmbunătățirea situației materiale a magistraților țin să afirm următoarele:

Sunt foarte recunoscător și mi-a plăcut foarte mult gestul advocaților atunci când s'au solidarizat și au sprijinit dorințele atât de juste ale magistraților.

Cu toate acestea, domnii advocați permită-mi să afirm, au fost injuști atunci când au spus că nu s'a făcut mai nimica pentru magistrați dela războiu încoace.

E deajuns să spun că într'un singur an, decând suntem noi la guvern s'au făcut pentru magistrați: legea înamovibilității lor și că de două ori li s'au acordat simțitoare sporiri de salarii.

Aci în Ardeal, într'o singură lună am avansat cu câte o clasă peste 150 de magistrați".

Noua organizare judiciară

— *„Ce planuri aveți Domnule Ministru în ceea ce privește noua lege de organizație judiciară?*

— „Din acest punct de vedere pot să declar că noua lege de organizație judiciară este terminată în redactarea ei și actualmente se găsește în studiu pe la diferite instanțe. Sper că în cel mai scurt timp să depun această nouă lege pe biroul Camerei.

Prin noua lege de organizare judiciară se vor aduce o serie de inovații foarte utile.

In primul loc, pentru a se soluționa și criza de judecători și a se evita și marea aglomerație de procese dela diferitele instanțe din cauza căreia se produc atâtea amânări și neajunsuri în justiție, prin noua lege se vor înființa pe lângă tribunale un judecător unic pentru cauzele mici, care neavând decât această atribuție va putea judeca repede multele procese ce i-se vor prezenta.

In al doilea rând „completul" atât al tribunalelor cât și al Curților de apel se va reduce dela trei membrii, la doi.

In afară de aceste dispoziții a nouei legi de organizare judiciară, dispoziții care vor contribui într'o foarte mare măsură la înlăturarea crizei de judecători, sper că vom putea obține înlăturarea completă și definitivă a acestei crize prin faptul că odată cu terminarea expropierilor și împroprietăririlor toți judecătorii delegați pentru aceasta își vor relua posturile.

Numai în Ardeal sunt delegați pentru lucrările comisiilor locale și județene de aplicare a reformei agrare 180 judecători".

— *Dar în ceia ce privește unificarea legislației Excelență, ce ne-ați putea declara?*

„Opera legislativă de unificare face mari progrese și în curând va fi terminată.

In ceia ce privește justiția eu am făcut deja legea de unificare advocaților care e pusă chiar în aplicare. Actualmente se găsește gata și dată instanțelor spre studiere.

Ungurilor le-am creiat în jud. Cluc și Trei Scaune, două tribunale și două judecătorii de pace. Una la Oclan și alta la Hanta.

Cu binevoitorul concurs al magistraților și al advocaților, încheie dl Ministru Florescu și cu noile legi de organizație judiciară, sper ca în curând justiția românească să ocupe locul de frunte, pe care trebule să-l aibă în statul românesc".

*

La ora 6 convorbirea cu dl Jean Th. Florescu, ministrul justiției a luat sfârșit.

St. P.

Intrunirile opoziției unite.

Falimentul agitației împotriva Constituției n'a slujit nici un învățământ coaliției naționalo-țărăniste. După manifestațiile de stradă care s'au împrăștiat sub avalanșe e pompelor de incendiu, entusiasmul conducătorilor coaliției se răcise simțitor. Dar vacanța de Paște le-a redeșteptat energia.

Astfel „Aurora" anunță că lupta pentru răsturnarea guvernului va reîncepe cu forțe noui. Se vor ține întruniri publice în București și în alte orașe ale țării. Cea dintâi va avea loc Duminecă. Nu e nevoie să spunem că insuccesul cu care au debutat în această campanie îi va urmări până la sfârșit. Lumea românească sătură de agitație și de răsoeli demagogice, își vede de munca rodnică prin care se clădește și trăește țara

Subt disprețul ei deșănțata acțiune a opoziției unite se va vedea definitiv îngropată.

Va înțelege, poate, atunci și dl. Vaida că politica cere alte însușiri decât aceia de a răcni de pe tribuna sălii „Dacia."

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Stiri și fapte politice

Interviewul d-lui Aurică Vlad. Ziarul „Adevărul", publică un interview cu d-l Aurică Vlad în care fostul ministru de finanțe de tristă amintire, face expunere a situației economice și financiare din Ardeal.

Inutil să arătăm neseriozitatea și netemeicia afirmațiunilor dlui Vlad. Ceiace voim să subliniem este dovada de necunoaștere a oamenilor și a lucrurilor din Ardeal pe care ni-o oferă în general toate ziarele din București. Căci este în adevăr extraordinar ca un ziar care are pretențiunea să lumineze opinia publică să recurgă la competința dlui Aurică Vlad în chestiunile economice pe cari inteligentul fost ministru de finanțe din cabinetul Vaida le cunoaște tot atât de puțin ca și limba lui Confucius.

*

O dovadă de acelaș fel ne oferă și „Lupta" care publică un articol, semnat de dl Vasile C. Osvadă, despre „Politica economică".

Fostul director al Băncii Agrare își încheie astfel articolul:

„Socotim că suntem pe calea cea bună, dacă fără reticențe și fără menajare scrutăm și studiind desvăluim situația așa cum de fapt este — ca apoi restabilind ierarchia valorilor — **fiecare să poată munci cu folos la locul său."**

După aceste rânduri ne lămurim pe deplin motivele cari au silit pe dl Vasile Osvadă să se despartă de postul de director al Băncei Agrare.

*

Noua tactică a opoziției. Intr'un articol de fond în care se ocupă de o presupusă remaniere pe care o va încerca guvernul, „Adevărul" sfătuește opoziția să-și schimbe și ea tactica de până acum.

In mod destul de transparent, ziarul dlui Rosenthal recunoaște că tactica urmată până astăzi de opoziție a dat faliment. In consecință părăsi d acțiunea extra parlamentară care le-a făcut de râs, partidele coalizate să reînceapă lupta în Corpurile Legiuitoare.

Articolul din „Adevărul" este o dovadă că fruntași și amicii partidelor unite au început să-și dea seama de lamentabilul eșec, al campaniei extra-parlamentare.

Este deci de așteptat ca la redischiderea Camerilor, cele două partide coalizate, încă odată consecvente în hotărîrile lor, își vor face apariția în Parlament.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Marți 17 Aprilie 1923 (premieră) **„Nodul gurdian"**. „Căsătoria silită și Interpretul".

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) **„Vlaicu Vodă".**

Marți 17 Aprilie 1923 va avea loc premierea piesei într'un act „Nodul Gordian" cu Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu. „Căsătoria silită" cu Dnii I. Stănescu-Papa, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Dnele N. Adamidi și S. Jipescu, Piesa este pusă în scenă de Dl I. Stănescu-Papa. „Interpretul" cu Dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Borgovan, Potcoavă și Dnele N. Adamidi etc. Piesa este pusă în scenă de Dl Sica Alexandrescu.

Pan-maghiarismul din şcolile evreeşti

Evreii cari instighează pe unguri contra noastră şi'i îndeamnă să ne acuze la Geneva, întreţin în şcolile lor, înfiinţate sub români, un spirit iredentist unguresc. Manuale budapestane şi în şcolile evreeşti. Profesori comunişti, cari fac totuşi iredentism maghiar.

In atenţia ministerului de instrucţie.

Spre surprinderea noastră a tuturora, partidul maghiar din România, acea organizaţie iredentistă care până acum a lucrat numai în ascuns în potriva României, a început deodată să ne arate colţii în mod public şi să ne ameninţe cu denunţuri la tribunalul Ligii naţiunilor. Am arătat deunăzi, că s'a hotărât să se protesteze la Liga Naţiunilor în cazul când guvernul n'ar abroga măsurile luate faţă de şcolile maghiare despre care s'a dovedit că au complotat şi instigat, atât contra dinastiei, statului, autorităţilor, cât şi contra populaţiei României. Protestul la Liga Naţiunilor se ridică împotriva faptului, că guvernul a închis două licee (şi nu o serie, cum se insinuează) despre care s'a dovedit că au făcut acte de instigaţie şi în locul cărora guvernul a înfiinţat alte două licee maghiare de stat, cu limba de predare maghiară! (Cazurile dela Oradea şi Sighet.)

Pentrucă partidul maghiar s'a hotărât la acest şantaj, a trebuit să arătăm rândul trecut cine sunt acei cari ne ameninţă cu protestul la Liga Naţiunilor: partidul maghiar, care a înfiinţat sub romăul, prin confesiunile sale, un sfert din numărul de şcoli înfiinţate în o mie de ani sub unguri; presa evreească şi evreii partidului maghiar, cari, în anii puţini ai stăpânirii noastre au înfiinţat o mulţime de şcoli, primare şi secundare, în timp ce sub unguri n'au înfiinţat nici una.

Pentrucă recunoştinţa evreilor din partidul maghiar din România a ajuns până acolo, că ne ameninţă în numele ungurilor (!), să continuăm în acest număr demascarea instigatorilor, pe cari e bine să'i cunoaştem odată în întregime.

Răsplata unei binefaceri româneşti: iredentismul maghiar al şcolilor semite

Ştiam şi până acum multe despre spiritul dişmănos din şcolile evreeşti, dar nu le-am dat în public, pentrucă aşteptam să fim provocaţi şi de conducătorii evreilor. In urma şantajului de acum al evreilor din partidul maghiar am aflat însă şi mai multe, — lucruri, cari pentru seriozitatea lor trebuiau denunţate mai demult; provocaţiuni şi atentate, pe cari nu le meritam când ştim, că şcolile în cari se comit aceste acte sunt înfăptuite din bunăvoinţa statului român. Răsplata ce ni-s'a dat a întrecut astfel orice margini ale bunului simţ şi echităţii. De aceea trebue atrasă serios atenţia tuturora asupra duşmăniei cu care ni-s'a răsplătit toleranţa şi bunăvoinţa.

Iredentismul din şcolile evreeşti

Denunţăm opiniei publice şi autorităţilor în drept faptul, că în şcolile evreeşti înfiinţate din bunăvoinţa statului român, se comit aceleaş acte de iredentism maghiar, pentru care a trebuit închise cele două licee maghiare, din Sighet şi Orade. Elevii sunt crescuţi în spirit maghiar şovinist şi lecţiile li-se predau numai în ungureşte, cu toate că s'a dispus categoric înlocuirea acestei limbi cu limba românească sau cu cea ebraică.

Totodată limba românească este tot atât de sumar şi tendenţios predată, ca şi în şcolile maghiare de cari ne-am ocupat până acum. Nu numai atât, dar ni-s'au adus la cunoştinţă cazuri, în care profesorii au explicat cu tendinţe de duşmănie şi hulă istoria ţărilor româneşti.

Manuale budapestane în şcolile evreeşti înfiinţate din bunăvoinţa României

Denunţăm ca pe un fapt de asemenea grav faptul, că în cele patru licee evreeşti înfiinţate din bunăvoinţa statului român s'au introdus şi se învaţă manuale introduse din Ungaria, publicate şi aprobate de ministerele maghiare de după 1920, pline de aceeaşi propagandă iredentistă maghiară şi întocmite după aceleaşi norme nouă, mai înaintate, ale sistemului propagandistic, pe cari le-am arătat în anchetele făcute la institutul iredentist „Marianum."

Profesori bolşevici, cari fac propagandă iredentistă maghiară

Poate însă, că decât cele denunţate mai sus, este şi mai gravă constatarea, că educatorii elevilor celor patru licee evreeşti înfiinţate din bunăvoinţa României, fac în acelaş timp două propagande pentru distrugerea statului român. Sunt printre ei o seamă, cari sunt comunişti declaraţi, oameni, cari au ocupat posturi distinse în timpul regimului bolşevic al lui Béla Kun. Cunoaştem mai multe cazuri de acestea, dintre cari cel mai strălucit e fără îndoială acela al profesorului Ernest Simonyi dela liceul evreesc din Oradea, fost comandant al şcolii cadeţilor bolşevici ai lui Bela Kun.

Aceştia, şi prin trecutul lor şi prin faptul că figurează în acţiunea subversivă bolşevică, sunt angajaţi într'o propagandă duşmănoasă nouă pe două terenuri: şi în câmpul de bătae al bolşevicilor şi în acela al iredentiştilor unguri.

Cu astfel de aducatori e uşor a ne închipui întreaga instrucţie ce se face în liceele evreeşti înfiinţate din mărinimia românească.

*

Faptele acestea grave le vom complecta cu altele de aceeaşi natură, din alte domenii şi vom continua, până când ni se va răspunde la spiritul de toleranţă şi de mărinimie al nostru cu altfel de răsplată decât a şantajului prin proteste înaintate contra noastră în numele altora.

◆INFORMAŢII◆

— **Conferinţe muzicale.** Joi în 19 Aprilie 1923 la orele 20½ în sala Conservatorului de Muzică din Str. Brătianu 14 se va ţine a V-a Conferinţă muzicală a maestrului R. Schuller. Tema ei este opera „Salomea" de Richard Strauss.

— **Condamnarea unui contrabandist.** Tribunalul din Arad a osândit la un an închisoare pe directorul uzinei electrice din Alba-Iulia, d-l Tihanyi Antal, care a fost prins anul trecut cu contrabandă de valori româneşti pe cari voia să le exporte în Ungaria.

— **Speculanţii de zahăr din Timişoara.** La Timişoara s'au găsit la negustori depozite de zahăr ascunse în cantitate de peste 45.000 kg.

Exemplul dela Cluj de acum o lună se repetă dupăcum vedem şi în oraşele celelalte.

— **De la consiliul de război.** Consiliul de război al Corp. VI. Arm. subt preşedenţia d-lui Col. Stareşiu a judecat azi dimineaţă procesul unui ziarist maghiar acuzat de insulte grave la adresa Familiei noastre Regale, aduse prin presă.

Tot timpul procesului desbaterile au fost secrete.

Apărarea a fost reprezentată prin d-l avocat Valeriu Roman.

— **Arestarea unui hoţ la drumul mare.** Poliţia noastră a reuşit să aresteze Sâmbătă seară pe individul Iancu Raicu, care împreună cu 5 tovarăşi pândea noaptea pe trecătorii ce volau să între în oraş, jefuindu-i de toate lucrurile mai de valoare ce se găseau asupra lor.

Numitul hoţ a fost arestat într'o casă părăsită situată pe marginea drumului ce merge spre orfelinatul Lomb.

— **Repararea străzilor Clujului.** Dl Prefect al jud. Cojocna a hotărât de comun acord cu Primăria şi a şi aprobat, sumele necesare pentru repararea străzilor oraşului Cluj. Prima stradă care va fi reparată este strada care duce dela gară până în Piaţa Unirei.

— **Cine va conduce primăria.** In urma propunerei dlui Ştefănescu, prefectul judeţului Cojocna, Ministerul de interne a confirmat delegaţia dlui Moga de a conduce primăriea Cluj în urma demisiei dlui lul. Pop.

— **Preţul pâinei.** Oficiul O.F.P. (oficiul făinei şi al pâinei) a admis majorarea preţului pâinei. In urma acestui fapt se va urca şi preţul pâinei. Dl Prefect al judeţului a luat toate măsurile ca oraşul să fie aprovizionat cu făina necesară consumului intern şi numai după ce va avea deplină garanţii în această privinţă va admite majorarea preţului pâinei

— **Teatrul din Timişoara.** Consiliul tehnic superior din ministerul lucrărilor publice a aprobat planurile pentru clădirea teatrului comunal din Timişoara, proiectate de d. ing Marcu.

Clădirea teatrului a fost prevăzută în bugetul oraşului pe anul curent, astfel că lucrările vor începe în luna Mai c.

Pentru acoperirea cheltuielilor de clădire s'a adunat prin colectă publică un milion lei, iar Banca Naţională a acordat oraşului Timişoara un credit de opt milioane lui.

— **Prelungirea termenului pentru depunerea declaraţiunilor.** Termenul pentru depunerea declaraţiunilor prevăzute în legea pentru unificarea contribuţiunilor directe şi pentru înfiinţarea impozitului pe venitul Global, se prelungeşte cu încă şapte zile, adică până Duminică 22 Aprilie 1923 inclusiv.

Comisiunile de recensământ, vor începe lucrările irevocabil la 1 Mai 1923.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **In jurul congresului avocaţilor dela Oradea-Mare, — O desminţire.** D. dr. Dionisie Pop, secretarul baroului Cluj, ne roagă să desmintim ştirea adusă de gazetele maghiare locale că dsa ar fi stăruit la congresul avocaţilor pentru reprimirea avocaţilor unguri fără jurământ, aceasta pentru a se rezolva la timp „zecile de mii de acte" dela judecătorie, câte a găsit presa maphiară nerezolvate. Ştirea ziarelor maghiare nu corespunde adevărului, întrucât d. dr. Pop n'a făcut nici o astfel de propunere congresului.

— **Tramvaiul electric la Cluj.** Astă seară dl Prefect al judeţului pleacă la Bucureşti pentru a aranja cu guvernul chestia introducerei tramvaiului electric şi al gazului metan la Cluj.

— **Scolare.** Eri Duminecă a avut loc la Prefectura judeţului o consfătuire între dl Prefect şi revizorii şcolari ai judeţului lui du se o serie de dispoziţii în chestia construirei de noi localuri de scoli primare în jud. Cojocna.

— **Artistice.** Sâmbătă 21 Aprile marea noastră dansatoare dra Flora Capsali va da o reprezentaţie la Teatrul Naţional.

Publicul clujan care a dat dovezi că ştie să preţuească realizările de artă superioară, va avea prilejul să admire în dansurile dnei Flora Capsali un mare talent.

— **Eliberarea paşapoartelor.** Ministrul de interne a luat dispoziţiunea, ca pe viitor toate cererile de paşapoarte să fie adresate prefecturilor de judeţe, cari după ce vor fi aprobate de comisiunea dela ministerul de interne, vor fi eliberate de prefecturile respective.

Acastă măsură a fost luată pentru a se înlătura pe viitor orice fel de intervenţie, pentru obţinerea paşapoartelor.

Cronica sportivă

Rezultatele matchurilor de football din Ardeal

Cluj

KAC.—Universitatea 1:0 (0:0).

K.K.A.S.E.—Victoria 1:0 (0:0) ambele rezultate sunt o senzaţie.

Oradea-Mare

Tőrekvés—NAC. 1:0 (0:0)
Macabea—NSC. 1:0 (0:0)

Satu-Mare

Sz. S. E.—Barcohba 1:0 (2:0)

Arad

AMTE.—A.A.C. 1:0 (1:0)
ATE.—Olimpia 3:0 (1:0)

Timişoara

Chinezul—Unirea 2.0 (0:1)
TAC.—TMTE. 3.0 (1.0).

Sibiu

Colţea (Braşov)—S. S. C. 5:2 (2:1).

Făgaraş

Soimii—BMTE. (Braşov) 2:2

Braşov

Olimpia—Harghita (Odorhei) 2;1 (1:1)

St. Gheorghe

Ioria (Braşov)—Concordia 4:0 (3.0)

Turda

CFR. (Cluj)—T.S.C. 2:0 (2.0).

Tg.-Mureş

MMTE.—MSE. 4:0 (2:0)
CFR. (Mureş)—MTK. 1:1 (1:0)

Carei-Mari

Bihorul (Arad)—M. A. C. 1:0 (0,0).

Reghinul Săsesc

Sz.T.K—Kadima (Tg.-Mureş) 0.0.

Vulcan C.A.M.P. (Petroşani)—V.Ş.C. 2:0 (1.0)

Lupani gloria C.F.R. (Arad)—Jicol 1:0 (1:0)

Buda-Pesta

U. T. E—M, T. K. 2:0 (0:0)

mare senzaţie.

V. A, C—F. T. C. 0:0

Törekvés—H. Ker. 3:0 (1:0)

B. T. C.—Vasas 2:0 (2:1)

Zuglo K. A, C. 3:0 (1:0)

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2561

Relațiile noastre cu Ungaria

In jurul interviewului contelui Zichy.

Contele Zichy-Rubido, ministrul plenipotențiar al Ungariei la București a acordat mai zilele trecute un interview corespodentului din București al ziarului „Brassói Lapok".

D-sa a declarat că toți conducătorii vieței politice maghiare doresc cu toată hotărârea o apropiere româno-maghiară, pentru care în special D-sa pune tot interesul. Nu ne îndoim de sprijinul pe care-l pune contele Zichy, pentru înțelegerea dintre noi și Unguri, dar să ne fie îngăduit că după tonul presei maghiare și după manifestațiunile din parlamentul Ungariei avem toate motivele să nu credem același lucru despre toți oamenii politici ai Ungariei.

Dealtfel ne mirăm cum chiar contele Zichy, deși se face cel mai înfocat apărător al unei apropieri româno-maghiare, vorbind de chestiunea reparațiunilor ce Ungaria le datorește României, declară că ea nu va putea să le plătească și dacă va fi silită să le plătească, s'ar provoca ruina definitivă a țării.

Cunoaștem acest limbaj, asemănător cu acel al conducătorilor de stat germani față de reparațiunile franceze; el denotă și la oamenii politici maghiari aceiași lipsă de sinceritate, sub care se ascund intenții dușmănoase și agresive.

Ungaria trebuie să știe că nu poate câștiga încrederea vecinilor săi, decât ducând o politică sinceră și cuminte și aducând înainte de toate la îndeplinire, cauzele tratatului de pace. Ea nu trebuie să uite că a fost primită în „Societatea Națiunilor", numai în urma declarației formale, că va respecta acest tratat și va dezarma. Ori nici până acum Ungaria nu și-a micșorat efectivul armatei, ba mai mult, acum se opune să plătească reparațiunile ce datorește.

Vizita contelui Bethlen, primul ministru al Ungariei la București, cât și tratativele Ungariei de a intra în Mica Antantă nu vor avea nici un rezultat favorabil dacă Ungaria nu înțelege să renunțe la politica cu două fețe.

Congresul Uniunei muncitorilor lemnari din întreaga țară

5000 de muncitori dintre care cel puțin jumătate sunt români au fost reprezentați prin 56 delegați unguri care hotăresc trecerea la comunism. Autoritățile trebuie să se sesizeze de aceasta.

Zilele trecute a avut loc la sediul partidului socialist din Cluj congresul general al muncitorilor lemnari din întreaga țară. Acest congres s'a ținut aproape în secret și n'au luat parte la desbaterile lui decât 56 de persoane reprezentând, spuneau ei, 5000 de muncitori dintre care majoritatea nici habar n' avea de acest congres. Partea demnă de remarcat a acestui congres este faptul că dintre cei 56 delegați 48 au fost unguri și numai 8 români cu toate că numărul muncitorilor români, lemnari e peste 2000.

In formațiunea aceasta ilegală cei 48 de delegați unguri fiind o zdrobitoare majoritate în congres, au hotărât ca muncitorii lemnari din întreaga țară să adereze la partidul comunist. Delegații români au respins această hotărâre și indignați s'au retras din congres.

De oarece comitetul vechiu al Uniunei nu era pentru trecerea de partea comunismului congresul celor 48 de unguri, cari nu reprezentau interesele și credințele muncitorilor lemnari, a răsturnat acest comitet și a ales un altul dintre comuniști.

Mai mult decât atât, cei 48 de unguri au eliminat pe dl Szilágyi, cel mai de seamă membru al Uniunei, și funcționar al ei, pe motivul că e moderat.

Credem că e absolut necesar ca autoritățile polițienești și în special Siguranța statului să se sesizeze de acest fapt și să procedeze în consecință.

Este inadmisibil ca o hotărâre așa de importantă și care angajează directiva politică a 5000 de muncitori lemnari dintre care peste 2000 sunt români, să fie luată de către 48 de unguri pe care majoritatea acestor muncitori nici nu-i cunoaște. E aceasta o sfidare a intereselor muncitorimei și un atentat pe față la siguranța statului român.

Franța decisă să rămână în Ruhr.

Paris. (Rador). — La inaugurarea monumentului eroilor dela Dunkerkue a vorbit Poincaré, care a arătat că Germania refuză sistematic plata reparațiilor, dar Franța bazată pe decizia comisiei reparațiilor va păstra presiunea asupra regiunei Ruhr până când Germania va plăti integral despăgubirile. Franța nu consimte nici la reducarea datoriei, nici la moratoriu fără garanție.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Piecarea M. S. Regina

Aseară M. S. Regina a plecat la Raguzza, fiind salutată pe peronul gării de întreaga familie regală afară de M. S. Regele care este absent din Capitală.

Studenții refuză să reintre la cursuri

Comitetul central studențesc publică un comunicat al ședinței delegaților de Duminecă care arată că studenții români au hotărât să refuze reintrarea la cursuri până când se va clarifica situația colegilor închiși la Văcărești. O hotărâre definitivă se va lua după întruniriile pe facultăți cari se vor ține zilele aceste și unde vor fi invitați decanii și corpul profesoral. Comitetul recomandă însă odată evitarea oricăror conflicte și invită în Capitală pe studenții din provincie.

Rectorul universității din Iași renunță la demisie

Alegerea rectorului este inutilă întrucât profesorul Simionescu revenind asupra refuzului, a acceptat postul de rector.

Redeschiderea cursurilor la Universitatea din Iași

Cursurile universității locale se vor redeschide pe ziua de 23 Aprilie.

RECOLTA CEREALELOR IN 1922

Direcțiunea generală a statisticei din ministerul agriculturii, face cunoscut următoarele date oficiale, cu privire la recolta cerealelor din întreaga România-Mare, pe anul 1922:

Grâu: 32.687.407 ha. sau 250.400 de vagoane.

Secară: 3.252.369 ha. sau 23.380 de vagoane.

Orz: 32.262.228 hectare sau 204.180 de vagoane.

Ovăz: 29.288.213 hectare sau 133.640 de vagoane.

Porumb: 39.304.844 hectare sau 294.780 de vagoane.

Rapiță: 297.645 hectare.

Fasole: 2.072.472 hectare.

Cartofi: 11.161.544 chintale metrice.

Sfeclă de zahăr: 3.310.289 de chintale metrice.

O intervenție fără rost a episcopului Szecheny la Palat

Printre alte coloane întregi publicate alaltăseară de „Ellenzék" în favoarea seriei — care se reduce la două — a liceelor ungurești închise din pedeapsă, s'au publicat și niște declarații tendențioase ale Episcopului romano-catolic contele Széchenyi din Oradea.

Episcopul, căruia i s'a ridicat dreptul de senator pentrucă făcea în acelaș timp și pe membrul senatului din București și pe al casei magnaților din Budapesta, subpretextul că episcopia sa are o mică regiune rămasă în Ungaria, — a uitat, că asupra frunții P. S. Sale planează acuzații cari nu'i îngădue să vorbească răstit în România și, că mai are pe suflet, printre altele și înstrăinarea și exportarea în Ungaria a șapte vagoane cu lucruri de-ale episcopiei, a declarat acum lui „Ellenzék" o seamă de lucruri tendențioase pe cari le-a afirmat întâi la Palat, cu ocazia ultimei intervenții făcute la Suveran.

P. S. Sa episcopul Széchenyi reeditează spusele ungurești despre nedreptatea ce s'a făcut prin închiderea liceului premontratens din Oradea și nu numai atât, dar vine și cu acuzația că elevii rămași fără liceu au fost înscriși cu sila în liceul românesc.

Acestea spune că li-a reprodus și Suveranului.

P. S. Sa contele Széchenyi, dacă era de bună credință, n'ar fi spus Suveranului și n'ar fi reeditat prin presă aceste neadevăruri, ci ar fi vorbit regelui cam așa:

Sire, în Oradea-Mare, granița cea mai expusă dinspre Ungaria care ne este călcâiul lui Achille, și unde cu toții trebue să veghem cu multă băgare de seamă — în Oradea, a funcționat patru ani, neturburat, sub pretextul unui liceu catolic, o instituție iredentistă, unde director și profesori s'au luat la întrecere în a crește tinerimea în spirit dușmănos Statului. Acest cuib a fost descoperit și s'a constatat, că aici un profesor de istorie, la ora de curs, a comparat neamul românesc cu hienele cari au rupt din Ungaria atunci, când acesteia i-a căzut arma din mână; aici un alt profesor a comparat România cu șarpele care înghite broaște, dar va pieri pentrucă a înghițit una prea mare, care-i stă în gât; aici, elevi și profesori cântau în biserică rugăciunea faimoasă către Sf. Marie, cărela-i cer ocrotire, „pentru Ungaria patria noastră"; un profesor de aici a fost osândit la două săptămâni arest și trei mii amendă, pentrucă a răspândit versuri iredentiste. Și între multe acte de sfidare și împotrivire, directorul, la serbarea ținută pentru încoronarea M. Voastre, în prezența elevilor, profesorilor și reprezentantului ministerului, V'a adresat salutarea istorică, cu care creștinii târâți la fiarele sălbatice erau siliți a saluta pe Nerone, împăratul Romei: „Ave Caesar, morituri te salutant."

Și după atâtea alte similare acte de dușmănie, liceul a fost închis dar numai pentru a se înființa în loc un nou liceu maghiar, o secție maghiară pe lângă liceul românesc, la care s'au înscris mai toți foștii elevi ai liceului iredentist.

Și de notat, că profesorii nevinovați, chemați să servească la noul liceu ma hiar înființat de statul român, au refuzat, arătând, că mai bine jertfesc pe elevi, decât să se supună Românie. Ei au luat drumul Ungariei, în frunte cu directorul, care trimite de acolo scrisori de salutare, spunând în ele, că este „într'un loc unde poate grăi, gândi și acționa ce'i place.

*

Acestea trebuia să le spună Episcopul Széchenyi și nu ne mir într'atâta, că a putut să furnizeze Suveranului informații tendențioase, cât că a putut să o facă atunci când se știa acuzat personal de acte de necredință față de stat și de trădare ca aceea făcută prin participarea în parlamentele a două țări deodată.

In atenția dlui Ministru de război

In acceleratul care venia Sâmbătă spre Duminecă — 14 spre 15 Aprilie — dela București spre Cluj, un grup de ofițeri cari călătoriau într'un cupeu de clasa I-a au avut o purtare atât de necuviincioasă față de ceilalți călători, încât numai calmul acestora a putut evita un conflict mai grav.

In special, un domn căpitan dela școala de aplicație a cavaleriei dela Sibiu și un sublocotenent dela școala de administrație dela Oradea Mare au avut față de o doamnă lipsită de orice apărare, o purtare plină de necuviință și grosolănie.

Fiind în joc prestigiul armatei credem că o anchetă orânduită de ministrul de războiu, ar sancționa cum se cuvine purtarea acestor ofițeri cari și-au uitat de ei și îndatoririle ce le impune haina care o poartă.

Din întâmplare un redactor al nostru a asistat la acest dureros spectacol și se pune la dispoziție pentru a descoperi pe ofițerii necuviincioși, cari au refuzat să-și dea numele. In numărul de mâne vom publica o scrisoare mai amănunțită asupra acestui caz, a redactorului nostru.

Răspândiți „Infrățirea"

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alții!** Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9

2125

Ştiri din Arad

Arad, 14 Aprilie

La 15 l. c. urma să aibă loc la Arad obişnuitul sinod eparchial, care şi până acuma a fost an de an, o adevărată sărbătoare a oraşului nostru. P. S. S. episcopul Ion Ig. Popp al Aradului, preşedintele sinodului se află bolnav de mai multe săptămâni şi astfel sinodul a fost amânat sine die.

Interesându-ne la unul dintre medicii curanţi ai P. S. S., ni-s'a spus, că episcopul Ioan, sufere de o veche boală — emphysem pulmonar — agravată în urma deselor şi obositoarelor călătorii din ultimul timp. Deşi în vârstă înaintată, sunt speranţe, că fizicul robust al P. S. S. va învinge această boală, care de altfel are caracter benign.

Autorităţile justiţiare au ordonat o severă anchetă la judecătoria de ocol din Siria, provocată de numeroase plângeri ale cetăţenilor, formulate în sensul, că la această judecătorie se percep pentru înregistrarea actelor, suprataxe ilegale.

Este cert că în cursul anului de revoluţie au fost aproape suspendate lucrările la această judecătorie, dar nu ne vine a crede, că după acest an şi până azi aceste restanţe să nu fi fost încheiate, cu forţele mult sporite ale judecătoriei. Se plâng oamenii că suprataxele de 200—500 lei pentru un singur act de notariat se încasează sub titlul de renumeraţii, pentru muncă afară de orele de birou, deşi funcţionarii lucrează numai în timpul orelor de serviciu. Se anunţă demiterea judecătorului de ocol.

D. Vasile Goldiş, fost ministru, a plecat în cursul săptămânei trecute, la recomandaţia medicilor, spre regiunile subtropice pe litoralul mărei Adriatice la Raguzza.

Domeniile Statului dela Chişineu, au fost luate în arendă de un consorţiu, care sub numele de „Agraria S. A. pentru Agricultură, Comerţ şi Industrie", având capital societar iniţial de 2.500.000 Lei, şi-a ţinut prima adunare generală. Din direcţiune fac parte d-nii dr. C. Ardelean, Chişineu, dr. I. Robu primarul oraşului Arad, D. Adorian inginer, Timişoara, dr. I Costina Arad, dr. I. Groza deputat Ienopolea şi dr. Iuliu Moinar Timişoara.

Societatea va plăti drept arendă Statului anual de fiecare jugăr însemânţat o sută kgr. producte, iar după fiecare jugăr de păşune câte 60 Lei. Noua societate urmează a prelua la 10 l. c. după inventar întreg domeniul dela vechii administratori. Pădurile aparţinătoare acestui domeniu şi cari se află în apropierea Aradului, au trecut sub directa administraţie a ocolului silvic Arad.

In afacerea Iosif Mold, vestitul excroc, fost funcţionar superior la C. F. R. investigaţiile continuă. S'a dovedit, că Mold, primea şi trimitea din temniţă, prin intermediul vizitatorilor săi, instrucţiuni familiei la modul cum să dosească mai bine averea furată de el şi încă nedescoperită de oamenii justiţiei. S'a intentat de către parchet-acţiune de complicitate la fraude, contra rudeniile lui Mold, iar acesta din urmă este azi ţinut sub pază severă. — După ultimele evaluări Mold a frustrat Statul cu peste opt milioane de eli. Averea imobilă a lui Mold şi complicilor săi, acopere aproape în întregime suma furată.

Micii industriaşi din Crişana şi Banat, şi în special brutarii urmând pilda tovarăşilor din Cluj, agită ideea sindicatizării lor, dela care speră înfăptuirea revendicării lor pentru urcarea preţului pâinei.

CORESPONDENT

Studenţii clujeni nu reîntră la cursuri

Adunarea generală a centrului studenţesc „P. Maior".

Studenţii clujeni nu ratifică comunicatul delegaţilor studenţimei din întreaga ţară şi decid continuarea luptei.

Aseară s'a ţinut în sala IV a Universităţii adunarea plenară a centrului studenţesc „P. Maior" pentru ratificarea comunicatului dat de delegaţii studenţilor dela toate universităţile din ţară, prin care se cerea cu ocazia redeschiderii universităţilor ca studenţii să între la cursuri cu colegii lor evrei urmând ca să ducă înainte o luptă de boicot contra lor.

Inainte de adunare comitetul centrului a ţinut o şedinţă în care a ratificat comunicatul delegaţilor cu 6 voturi pentru şi 4 contra.

Adunarea de aseară a fost foarte agitată parte dintre studenţi ce rând intransigenţa, iar cealaltă parte dorind votarea comunicatului, deci reluarea cursurilor cu studenţii evrei.

După vi discuţii pro şi contra s'a dat citire unei telegrame a centrului studenţesc din Cernăuţi care anunţă că studenţimea din Cernăuţi nu ratifică comunicatul delegaţilor, deci nu vor întra la cursuri cu studenţii evrei.

Punându-se apoi la vot ratificarea comunicatului, majoritatea studenţilor votează contra comunicatului. In urma acestui fapt secretarul centrului studenţesc d. V. Şuiaga îşi dă demisia din comitet.

Şedinţa fiind ridicată la ora 12 noaptea studenţii fac o manifestaţie paşnică în Piaţa Unirei risipindu-se apoi în linişte.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

CAUTĂM funcţionară română care să poşeadă şi stenografia ungurească perfect. Feraria S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 2724

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocaţial Cluj, Piaţa Cuza Vodă 7, Dr. Mureşianu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii Adresa la ziar sub V. P.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

„AFEB"

Societate Anonimă pt. Materiale de Căi Ferate
Telefon: 56/75.
BUCUREŞTI,
B-dul I. C. Brătianu 3

LOCOMOTIVE, TRUCURI duble
pt. ecartament de 600 şi 760 mm.

Prompt! Prompt!

Sine şi accesorii
Vagonete
Macazuri
Plăci turnate
Buloane
Crampoane, etc.
2707-2

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malţ dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanţilor 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

R. M. S. MANUFACTURA DE TUTUN CLUJ.

No. 2145—1923.

Publicaţie de licitaţie

La Manufactura de Tutun din Cluj se va ţine în ziua de 12 Mai 1923 ora 10 a. m. licitaţie publică pentru livrarea materialelor lemnoase mai jos notate:

1	Sipci de brad	4	m.	lung.	20	mm.	gros.	50	mm.	lăţ.	m. c.	50
2.	Scânduri de brad	2	„	„	13	„	„	90	„	„	„	8
3.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	105	„	„	„	6
4.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	131	„	„	„	7
5.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	145	„	„	„	1
6.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	185	„	„	„	29
7.	„ „ „	4	„	„	13	„	„	200	„	„	„	4
8.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	90	„	„	„	5
9.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	105	„	„	„	1
10.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	131	„	„	„	13
11.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	145	„	„	„	1
12.	„ „ „	4	„	„	20	„	„	185	„	„	„	40
13.	Duşumele ulucite de brad	4	„	„	26	„	„	100	„	„	„	4
14.	Scând. de fag	diferit		„	45	„	„	diferit		„	„	10
15	Scând. de fag aburit	„		„	50	mm. în sus		„	„	„	„	8
16.	Scând. de fag nuc	„		„	45	„	—	„	„	„	„	1
17.	Scând. de fag stejar	4	m.	„	55	„	gros.	200	„	„	„	1
18.	Grinzi de brad	4	„	„	80	„	„	80	„	„	buc.	180
19.	„ „ „	4	„	„	100	„	„	100	„	„	„	120
20.	„ „ „	6	„	„	120	„	„	120	„	„	„	12
21.	„ „ „	10	„	„	150	„	„	150	„	„	„	6
22.	Spiţe de frasin	—			—			—			„	50
23.	Grinzişoare cioplite	4	„	„	100	„	„	100	„	„	„	30
24.	Buşteni de ulm pentru căpăţâni de roate										„	7

Condiţiunile de calitate pentru toate aceste scânduri şi lemne sunt următoarele:

Scândurile şi lemnele trebue să provină din arbori sănătoşi, să aibă secţiuni bine regulate, muchiile drepte şi exact dimensiunile cerute.

Să nu prezinte crăpături, noduri vicioase, putregaiuri sau început de putregai. Lemnele şi scândurile cari vor f avut la extremităţi scoabe de fer destinate a împedica crăpăturile se vor refuza.

Condiţiunile de ofertă.

a) Se fie adresată în plic închis Manufacturei de tutun Cluj şi să poarte menţiunea „Ofertă pt. livrarea scândurilor, licitaţia din Mai 1923".

b) Să fie timbrată cu timbru fiscal de 1 leu şi timbru de ajutor de 25 bani.

c) Se va arăta în parte fiecare material cu preţul unitar şi valoarea fiecăruia cum şi valoarea totală a furniturei. Preţurile se vor arăta în cifre şi litere.

d) Termenul de predare cel mai scurt posibil.

e) Locul de predare curtea Manufacturei de Tutun Cluj.

f) Se va menţiona cu oferta este valabilă 30 zile.

g) Odată cu oferta se va depune o garanţie de 3% din valoarea totală a furniturei oferite, care în caz de aprobare se va ridica la 10%.

Pentru ofertanţii a căror oferte s'au respins, garanţia se înapoiază imediat.

Ofertele care nu vor corespunde acestor condiţiuni sau sosesc întârziate şi supra ofertele nu se admit.

Director, Inginer POPESCU.

2726 Şeful Economatului, A. FERENCZ.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,
poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi şi imobile. 2581
Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 3

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1257
Se lucrează în rate lunare

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

No. 859—1923.

Publicațiune.

Consiliul orașului Baia-Mare aduce la cunoștința generală arendarea Hotelului „Ștefan Vodă“ proprietatea orașului constătător din 52 camere de oaspeți, restaurant, cafenea și superedificate, toate acestea provăzute cu mobiliarul de lipsă.

Inchirierea se face pe timp de 6 (șease) ani cu începere din 1 Iulie 1923, până la 30 Iunie 1929, cu oferte înaintate în scris până la începerea licitației la adresa acestei Primării.

Prețul de strigare se fixează în chiria unui an, adecă în 200.000 zis Douăsutemii lei.

Licitația se va ține în 30 Maiu 1923 la oarele 10 a. m. în sala de Consiliu al orașului Baia-Mare.

Doritorii de a lua parte la licitație sunt obligați a depune ca vadiu 10% a prețului de strigare adecă Douăzecimii lei, cel mai târziu până la începerea licitației, la mâna președintelui comisiunei de licitație. Vadiul urmează a fi plătit sau în numerar sau în hârtii de valoare primite de stat. Dela apariția acestei publicațiuni până la începerea licitației, în timpul orelor oficioase, ori când se pot înainta oferte în scris la oficiul acestei Primării, cari oferte, afară de vadiul prescris, au se conține declarația oferentului asupra acelei imprejurări, că cunoaște pe deplin condițiunile de licitație și se obligă la respectarea acelora.

Condițiunile de licitație sunt puse spre vedere publică la oficiul Primăriei, unde, între oarele oficioase se pot vedea și face copie de pe ele.

Consiliul urban.

Baia Mare, la 11 Aprilie 1923.

Dr. CAMIL POP,
primar.

2728

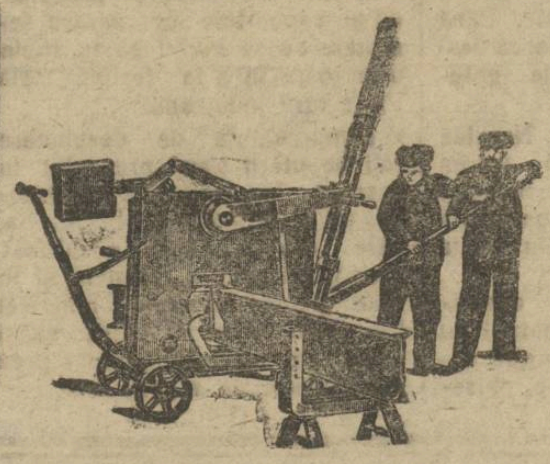

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

POSTAVARIA „CONCURENȚA“
D. ROSTOKER
BUCUREȘTI, Str. Carol No. 19 (alături de Poștă)

Aducem la cunoștința Onor. public și Onor noastre clientele că am deschis în Capitală cel mai mare **Magasin de POSTAVARIE** exclusiv **ENGLEZA și FRANCEZA** sub firma de mai sus

VANZARE EN GROS

Magazinul este complect asortat cu **STOFE ENGLEZE** și **FRANCEZE** pentru **TOATE SEZOANELE**, de calitatea cea mai superioară și în desenurile cele mai noi și moderne precum și cu un imens **Stok** de:

Kamgarn
Covercoat
Gabardinuri
Twill

Sergiuri
Șeviot
Postavuri, Drap
Postavuri Scoțiene etc.

Casa noastră fiind direct importatoare prin Centralele noastre din **LONDRA** și **PARIS**, este în măsură să vânză cu prețurile cele mai avantajoase ca pretutindeni.

Zilnic sosesc mari Stocuri de **POSTAVURI** și **ȘTOFE** cu Vapoare și Simplonul. 2706

BAIA DIANA

Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeufic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.

33

CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

SOC. AUTO-MECANICA
Strada Regina Maria No. 10.
Caută spre imediata angajare:
Strungari și monteri pentru automobile.
Doritori se vor prezenta intre oarele 11—12½ a. m. Str. Regina Maria 10.
DIRECȚIUNEA.

A SOSIT: Mașini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou
SCHIEB Fabrica de Mașine Sucursala Cluj
Lloyd 1623 2709

Al treilea sinod al Eparhiei Clujului

Deschiderea. Hirotoniriile. Cuvântul P. S. Sale Episcopului Niculae.

Duminecă în 2 crt. în biserica parohială s'a de deschis Sinodul Eparhial din Cluj de către P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan, fiind prezenţi cea mai mare parte a deputaţilor sinodali.

Deschiderli sinodului a premers sf Liturgie săvârşită de însuşi P. S. S. Nicolae cu mare asistenţă, iar răspunsurile liturgice le-a dat corul Episcopiei. In decursul Liturgiei au fost hirotonisiţi noulii protopopi: Aurel Muntean în Huedin şi Romul Popa în Mureş-Ludoş.

*

P. S. Sa Episcopul Neculae Ivan, deschizând Sinodul, a ţinut în rezumat următoarea vorbire:

Domnilor Deputaţi!

Întrunindu-ne în al treilea Sinod ordinar al eparhiei noastre reînviate cu gândul curat de a lucra pentru consolidarea bisericei noastre strămoşeşti, în numele celui ce ne-a rescumpărat pe Golgotha prin patimile şi jertfa vieţii Sale, Vă zic „Pace Voauă", întâmpinându-vă cu cereasca solie „Cristos a înviat!"

Dela începutul păstoriri mele ca episcop al acestei eparhii istorice, mi-am dat seama, că dacă restaurarea Sfintei Ctitorii a lui Ştefan cel Mare ne cere tuturor o muncă statornică pentru crearea condiţiunilor de existenţă, nu-i mai puţin adevărat, că o grije cu mult mai mare şi o preocupare de frunte şi constantă a noastră trebuie să fie în orice clipă viaţa spirituală a credincioşilor, în care se cuprinde întreg rostul de existenţă al bisericei noastre pe pământ.

Continuând, P. S. Sa arată că dacă în trecut Biserica ortodoxă a fost silită să-şi risipească energia mai mult întru apărarea fiinţei noastre naţionale, pe viitor chemarea-i este să fie călăuză creştinătăţii.

Astfel pe cât ne a îngăduit împrejurările şi multele îndatoriri de ordin administrativ, — spune P. S. Sa — am alergat în părţile mai îndepărtate ale Eparhiei, luând contact cu credincioşii, ascultându le necazurile şi povăţuindui către iubirea bisericei, a credinţei şi a unui vieţi evlavioase. S. S. Sa insistă asupra importanţei vizitaţiunilor duhovniceşti.

Asemenea am realizat şi făgăduială din anul trecut, făcând pelerinajul la mănăstirea Putna spre a aduce prinosul recunoaştinţei noastre acelui Voevod mare şi sfânt, care acum 400 anî întemeiase Episcopia noastră ca o pavăză a credinţei şi unităţii religioase a neamului nostru.

P. S. Sa arată greutăţile care se opun încă la creiarea tipografiei eparhiale, menită să înlesnească cultivarea tradiţiei ortodoxe.

In schimb, — continuă P. S. Sa — Vă putem vesti cu bucurie că marea noastră dorinţă de a vedea înălţată în Cetatea îngrădirei Catedrala aşteptată de toţi credincioşii, se apropie acum de faza realizării.

Consistorul plenar a hotărât cu unanimă însufleţire, ca lucrările acestei clădiri monumentale să înceapă încă în anul acesta, având să continue în anii viitori, potrivit cu mijloacele materiale ce le vom primi dela stat şi din jertfa oamenilor de bine.

Aceeaş acţiune de construcţii bisericeşti trebuie să o urmăm şi în Eparhie, dar mai ales în oraşele noastre, unde n'avem biserici, dar unde numărul credincioşilor sporeşte zilnic. Până atunci capelele înfiinţate cu destui sacrificii vor umple golurile.

P. S. S. Episcopul Neculae Ivan, termină insistând asupra importanţei care o are Biserica ortodoxă ca Biserică dominantă şi rolul care-i revine în viaţa noastră spirituală.

S'a procedat apoi la constituirea biroului, iar deputaţii au fost împărţiţi în comisiunile verificatoare, organizatoare, bisericească, şcolară, financiară şi petiţionară, cari în aceeaşi zi s'au constituit fiecare pregătindu-şi rapoartele lor pentru şedinţele ce se vor ţinea în zilele următoare în sala festivă dela Prefectura judeţeană.

După şedinţa de deschidere toţi deputaţii s'au prezentat în corpore în reşedinţa Episcopească felicitând pe P. S. Sa, care le-a răspuns emoţionat, promiţând că va munci şi în viitor pentru prestigiul bisericei Românilor şi se va îngriji ca şi până acum de îmbunătăţirea stării materiale a preoţimei.

Umanitate şi naţionalism

Ce s'a făcut pentru ocrotirea orfanilor de război.

Societatea Ocrotirea Orfanilor de război îndeplineşte una din cele mai importante opere naţionale şi umanitare în acelaş timp.

Această societate a fost iniţiată şi înfiinţată încă din primele zile ale războiului în Iaşi, de dna Olga Sturza, care şi-a pus în mod neprecupeţit munca neobosită în serviciul nobilei opere care, pe lângă sprijinul tuturor românilor de bine se bucură şi de înaltul patronaj al Suveranilor.

In timpul când steagurile ţărei erau purtate biruitoare peste toate graniţele ţărei, murind pentru unitatea naţională şi întregirea teritorială, copiî lor erau luaţi sub îngrijirea societăţei născută din generozitatea sufletească a femeilor române, al căror imbold şi iniţiatoare în marea operă salutară a fost d-na Olga Sturza.

Orfani şi Orfelinate

In urma statisticelor făcute cu ajutorul prefecturilor şi primăriilor, numărul orfanilor pe regiuni, este următorul: Regiunea Iaşi are 60,694 orfani, Bucureşti are 113,857 orfani, Craiova are 39.345 orfani, Chisinău are 23,726 orfani, Cernăuţi are 14,417 orfani, Sibiiu are 30,986 orfani, Constanţa are 12.542 orfani, Timişoara are 25,[illegible]72 orfani şi Cluj are 38,621 orfani.

In total, în toată ţara, sunt 359,620 de orfani.

*

Scopul de căpetenie al societăţei a fost ca să se dea asistenţă la un cât mai mare număr de orfani în orfelinate. Orfelinatele societăţei, pe regiuni, sunt: Iasi are 29 orfelinate cu 2537 orfani, Bucureşti are 21 orfelinate cu 1801 orfani, Craiova are 10 orfelinate cu 504 orfani, Chişinău are 7 orfelinate cu 729 orfani, Cernăuţi are 4 orfelinate cu 216 orfani, Sibiiu are 10 orfelinate cu 663 orfani, Constanta are 6 orfelinate cu 531 orfani, Timişoara are 4 orfelinate cu 400 orfani şi Clujul are 12 orfelinate cu 1159 orfani.

Consiliul central mai are 4 spitale şi 1 sanatoriu cu 400 pensionari şi 1 şcoală de corecţie cu 90 pensionari. In total, societatea are 108 orfelinate cu 9000 orfani.

Toate orfelinatele sunt înzestrate cu şcoli şi ateliere de meserii.

Asistenţa la domiciliu

Pe lângă asistenţa în orfelinate, în anul expirat s'a mai acordat asistenţa la domiciliu, după regiuni; Iaşi la 6288 orfani, Bucureşti la 10.458 orfani, Craiova la 10.513 orfani, Chişinău la 4325 orfani, Cernăuţi la 10.744 orfani, Sibiiu la 3212 orfani, Constanta la 1342 orfani, Timişoara la 1081 orfani şi Cluj la 5048 orfani. In total, au fost asistaţi la domiciliu 53.047 orfani, cărora li s'au mai acordat ajutoare în cărţi, îmbrăcăminte şi burse şcolare.

S'au făcut intervenţii pentru deschidererea de succesiuni şi s'au instituit tutele, s'au validat drepturi la pensie, s'au făcut acte de adopţiuni şi alte intervenţii în favoarea orfanilor.

*

Această mare operă de umanitate şi naţionalism este datorită dnei Olga Sturza, iniţiatoarea şi susţinătoarea ei. Fără o cruţa nici o oboseală, această nobilă femee şi-a închinat viaţa pentru amelizarea lipsurilor copilaşilor ai căror părinţi au murit pentru idealul naţional, dând cel mai frumos exemplu pentru femeile române.

In jurul falimentului băncii Lloyd din Timişoara

Am relatat deja despre falimentul descoperit la banca Lloyd din localitate cu prilejul revizuirei registrelor acestei bănci.

In legătură cu acest faliment, comercianţii Gh. Melchior şi Gustav chezer din Arad ar făcut plângere la parchet, cerând sigilarea cassei băncii. Dl. Melchior a depus, prin luna Februarie, suma de 226.000 de lei la banca Lloyd, iar Gustav suma de 72000 la acelaşi bancă, spre a face o plată în Elveţia.

Banca a primit aceşti bani şi afirmă chiar că i-a asemnat pentru Elveţia, dar comercianţii din Arad susţin că au primit scrisori de acolo, din care reese că banii nu au fost trimişi. Ei au făcut plângere pentru înşelare şi excrocherie.

Rămâne acum să stabilească autorităţile ce s'a făcut cu aceşti bani.

Convocare

„Uzinele SOLVAY din Transilvania, Soc. Anonimă" în Mureş-Uioară ţine a

X-a Adunare generală ordinară

în ziua de 27 Aprilie 1923, la ora 12 a. m. în localurile biroului societăţei în Mureş-Uioara la care învită cu toată onoara pe toţi acţionarii. Se atrage luarea aminte, cum că potrivit dispoziţiunilor cuprinsă în §-ul 10 al statutelor, numai acei acţionari vor putea exercita drepturile asigurate în statute, deci şi dreptul de vot, cari trei zile înainte de suszisul termen vor fi depozitat acţiunile împreună cu cuponul la cassieria societăţii din Mureş-Uioara şi Turda, sau la firma „Solvay & Comp" din Bruxelles, sau la „Mutuelle Mobiliere & Imobiliere S. A." din Bruxelles, sau la „Zivnostenska Banka" din Praga.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunărei generale de către president şi designarea grefierului şi a 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul consiliului de administraţie asupra anului de gestiune 1922.
3. Prezentarea bilanţului precum şi a contului de profit şi pierdere încheiat cu 31 Decembrie 1922.
4. Raportul consiliului cenzorilor.
5. Hotărârile asupra distribuirei profitului net al anului 1922 şi descărcarea de răspundere a consiliului de administraţiune şi al cenzorilor.
6. Fixarea tantiemei pe seama consiliului de administraţie şi al cenzorilor.
7. Ridicarea capitalului social.
8. Modificarea statutelor.
9. Alegerea consiliului de administraţiune şi al cenzorilor precum şi fixarea numărului membrilor ai acestor consilii şi fixarea duratei pentru care au fost aleşi.
10. Propuneri.

Consiliul de Administraţie.

BILANŢUL INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1922.

Active: Investiţiuni Lei 14.344.953.06; Efecte Lei 267.661.—; Cassa Lei 965.212.19; Marfuri în magazii Lei 24.710.629.58; Debitori Lei 40.893.232.18; Poziţiuni trecătoare Lei 475.126.70; Total Lei 81.656.814.71.

Pasive: Capital social Lei 10.000.000.—; Fond de rezervă Lei 873.313.43; Fond de amortizări Lei 1.484.690.54; Obligaţiuni (Fcs 3.463.000.—) Lei 12.120.500.—; Obligaţiuni trase la sorţi (Fcs 30.000.—) Lei 345.000.—; Cupoane de obligaţiuni rămasă neplătite (Fcs 173.675.—) Lei 1.997.262.50; Creditori Lei 44.900.361.95; Poziţiuni trecătoare Lei 4.901.963.07; Reportul beneficiului la 1 Ianuarie 1922 Lei 288.273.53; Beneficiul net din exerciţiul 1922 Lei 4.745.449.69; Total Lei 81.656.814.71.

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE

Debit: Amortizări Lei 1.249.849.28; Pierderi de curs la efecte Lei 120.000.—; Descărcarea cu pretenziunile neincasabile Lei 668.362.37; Dobânzi de obligaţiuni Lei 2.609.250.—; Dobânzi Lei 988.804.37; Beneficiu: Reportul beneficiului dela 1 Ianuarie 1922 Lei 288.273.53; Beneficiul net din exerciţiul 1922 Lei 4.745.449.69; Total Lei 10.669.989.24.

Credit: Reportul beneficiului la 1 Ianuarie 1922 Lei 288.273.53; Venitul brut al fabricărei în exerciţiul 1922 Lei 10.381.715.71; Total Lei 10.669.989.24.

2731 **Consiliul de Administraţie.**

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 775 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Miercuri 18 Aprii 1923

Infrățirea

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

R CLUJ 1. 7959

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Magistratura și Statul

Dușmanii ordinei și ai legalității au găsit un nou mijloc de agitație în situația materială a magistraților. Partide cărora li se pune în sarcină toată starea financiară de plorabilă în care ne aflăm astăzi, nu au pierdut prilejul să intrige pe această temă. Demagogismul vremilor noastre a fost incapabil să înțeleagă că ceeace poate înfierbânta la „Dacia“ și aiurea publicul întrunirilor publice, nu poate face dâră într'un corp de elită intelectuală ca cel al magistraților.

Problema salarizării magistraților este încă o chestiune de rezolvat. Starea financiară a țării nu a permis până acum o soluționare definitivă a acestei chestiuni, și nici nu ar fi putut-o face în starea de provizorat economic în care se găsesc după războiu toate statele în radicală prefacere internă, cum suntem noi.

Agitațiunile pe această chestiune sunt deci lipsite de orice temeiu. Nu din întruniri publice cu scopuri străine magistraturei, nu de la articole demagogice de ziar, și nici din proteste sentimentale cu oricât de bune intenții, se va putea aduce o soluțiune satisfăcătoare și pentru magistrați și pentru stat. De la tribuna publică se poate promite oricât; cu cât se promite însă mai mult, cu atât se face un mai mare rău, se creiază mai multe iluzii și se pune țara în situație mai neplăcută; de la gazetă deasemeni se ignorează totdeauna, cu intenție sau fără, puterile statului; iar protestele sentimentale suferă și ele de neajunsurile amândorora la un loc.

Ori, problema salarizării magistraților în împrejurările nestabile ale zilelor noastre, nu trebue despărțită niciodată de situația financiară a țării. Magistratura alcătuește unul din principalele pivoturi ale existenții statului. Într'un stat unde magistratura ar pretinde mai mult decât putința de acoperire a Cassieriei publice, s'ar creia o situație cu aceleași efecte ca și în cazul când magistratura ar fi insuficient salarizată. Este fără îndoială la mintea oricui că nimic nu poate fi mai păgubitor ordinei de drept în viața socială a unui stat decât un corp de magistrați rău plătiți, incapabili să facă față necesităților curente ale traiului zilnic. Dar nu e mai puțin adevărat că dacă statul și-ar îndrepta toată solicitudinea sa asupra magistraturei, s'ar creia o stare de privilegiu incompatibilă unei organizațiuni echitabile, care ar da naștere la vii și multiple nemulțumiri.

Așa dar soluția nu poate veni decât dintr'o bună cumpăneală a intereselor statului. D-l Ministru al Justiției, în interview-ul pe care a binevoit să ni-l acorde pentru numărul nostru de eri, a lămurit întreaga situație în care ne găsim. Actualul guvern într'un an de guvernare a acordat magistraților două sporuri de salariu, în măsura scumpirei vieții și a posibilității sta tului. Astăzi, firește, cotele fixate acum câteva luni sunt iarăși insuficiente, dar guvernul nu a pierdut din vedere faptul că magistratura trebue pusă la adăpostul oricăror greutăți materiale, și noui sporuri de salarii se vor acorda cu începere de la întâi Aprilie, magistraților.

Soluția dacă nu poate fi întreagă, definitivă, va satisface fără îndoială principalele trebuințe de moment, și o va satisface în așa chip încât nimeni să nu poată fi nemulțumit. Oricum e bine, ca un învățământ de viitor, să înțelegem, că atari chestiuni nu trebue privite cu dușmănie.

Statul are tot interesul să păstreze cea mai desăvârșită armonie între factorii ordinei publice, iar oricine ar fi la cârma țării trebue să țină seamă că astăzi cu toții avem datoria să facem sacrificii.

Intreaga agitație dealtfel, fiind făcută de oameni din afară de magistratură, este clar că nu se apăra interesele magistraturei. Corpul luminat al magistraților a știut să suporte cu demnitate greutățile trecătoare ale momentului. Satisfacția guvernului cu atât poate fi astăzi mai mare, cu cât a putut dovedi că intrigile celor interesați nu au ajuns la nimic. Prin măsura pe care o anunță d-l ministru Florescu, dimpotrivă, se stabilește și mai strâns raportul de armonie și echilibru care trebue să domnească totdeauna între magistratură și Stat.

Răspândirea culturii în popor

— Inființarea de noi biblioteci populare —

Incă din vara anului trecut, Ministrul Școalelor, pentru a încuraja propagarea culturei în masele largi ale poporului a hotărît să dea tot sprijinul înființărei de biblioteci la sate. Cum multe din bibliotecile populrae de pe lângă școlile rurale din vechiul regat au fost distruse în timpul războiului, s'a hotărât ca ele să fie recomplectate de către Casa Școalelor și a Culturii poporului cu numărul necesar de cărți, din lista întocmită de comisiunea bibliotecilor.

Numărul acestor biblioteci fiind insuficient s'a luat dispoziția ca în măsura posibilităților, cărturarii satelor să facă apel și la inițiativa particulară pentru înființarea de biblioteci, întocmind serbări și șezători în acest scop.

Cât privește ținuturile alipite, Ministrul Școalelor a dispus înzestrarea cu cărțile necesare a unui număr de peste 600 de biblioteci școlare și populare, din care 200 pentru Basarabia, 100 pentru Bucovina și 300 pentru Ardeal.

Nimeni nu mai contestă astăzi folosul considerabil ce-l aduc culturei generale, prin răspândirea gustului de citit în popor, bibliotecile școlare.

După războiu în special, s'a dovedit că tinerile generații sunt foarte doritoare de a-și insuși cultura și a-și cultiva spiritul și altfel decât din buchea bucăților de cetire, istorie sau geografie, pe care le prevede programul analitic al școalelor.

O revistă din București instituind o anchetă, a ajuns la date uimitoare în ce privește statistica cărților și revistelor citite, stabilind că cele mai citite cărți și reviste la noi sunt cele scrise pentru copii și tineret.

Greutatea cea mare, care împiedecă răspândirea cărții în vremurile actuale se știe că e scumpetea ei. Mulți din cei ce vor să citească, din nefericire n'au posibilitatea materială să și-l satisfacă.

Inființarea bibliotecilor populare este tocmai menită să acopere această lacună; punând la îndămâna tuturor cartea necesară.

Pentru copii mai ales, la cari dorința de cetit e vădit manifestată bibliotecile școlare sunt o adevărată binefacere. — Ne dăm seama despre aceasta numai dacă am privi cu câtă înfrigurare așteaptă deschiderea universității populare de pe lângă Biblioteca Universității, în toate după amiezile, elevii școalelor din Cluj.

Gustul de cetit, prins odată în vârsta fragedă, desvoltându-se necontenit va fi un imbold și un prețios ajutor scriitorilor noștri, cari într'un viitor apropiat își vor vedea cărțile lor cercetate mai amănuntit și cumpărate în număr mare de public.

In deosebi în nouile provincii, înființarea acestor biblioteci aduce un serviciu neprețuit culturei românești, umplând un gol simțitor în cultura maselor populare. In acelaș timp, înlocuind prin cartea românească, cărțile streine la care era silit să recurgă chiar publicul românesc înlătură pericolul infiltrărei limbei streine în cultură tocmai pe calea cea mai ușoară a cărții.

In vederea conferinței de la Lausanne

Situația internă din Turcia — Franța își schimbă atitudinea față de Turci.

Pregătirile pentru redeschiderea conferinței de la Lausanne se urmează cu multă îngrijire. Răspunsul guvernului turc că primește să reia discuțiunile la Lausanne pentru a termina tratatul de pace a întâlnit la Aliați o primire bună. Lucrările pregătitoare ca și notele cari se schimbă între guvernele marilor puteri și Turci fac dovada unui spirit împăciuitor. Se pare că chiar în cercurile cele mai șovinste din Turcia își face drum convingerea că pacea trebuie încheiată și că a prelungi starea de nesiguranță și de agitație de astăzi înseamnă a stăvili opera de refacere a Turciei. De opt ani de când Turcia nu mai cunoaște liniște, dezvoltarea țării a fost împiedecată. Chemările necesitate de războiu, distrugerile de tot felul, stagnarea activității economice, au creiat o situațiune internă foarte grea. Mizeria populațiunii și dorința generală de pace pare că au determinat în Adunarea Națională ca și în guvernul lui Kemal Pașa un curent pacific care înțelege că intransigența nu poate fi dusă prea departe.

Franța și Turcia

Dar în afară de situația internă care este din ce în ce mai îngrijitoare, ceiace a determinat guvernul din Angora să se arate mai puțin intransigent este atitudinea Franței.

Se știe că după înfrângerea Grecilor, Franța a jucat un rol de mediator al păcii. In încheierea armistițiului ca și în pregătirea conferinței dela Lausanne, Franța a avut o parte foarte însemnată. Grecii și chiar unele ziare engleze au învinuit guvernul francez că sprijinește pe Turci, foștii aliați ai Germaniei împotriva grecilor. Este adevărat că, fără a avea o atitudine ostilă Greciei, Franța a manifestat față de guvernul kemalist o bunăvoință vădită și efectivă care a fost de mult folos Turciei.

Dar guvernul kemalist n'a știut să prețuiască aceste servicii și prin măsurile pe cari le-a luat în interior cași prin atitudinea sa la conferința de pace din Lausanne a nemulțumit pe francezi. Persecuțiunile împotriva creștinilor cum și intențiunile nemărturisite ale guvernului kemalist de a închide porțile Turciei pentru orice european, indiferent de naționalitate, au înstrăinat simpatiile pe cari Franța le nutrea față de Turcia nouă. Unele concesiuni pe care Franța spera să le obțină în Turcia au fost acordate de kemaliști unor societăți americane.

Faptul acesta a determinat o schimbare în politica Franței față de Turcia. Această schimbare a atitudinei Franței a făcut pe Turci să înțeleagă că nu mai pot continua politica de până acum și că trebuie să reia discuțiunile pentru încheierea păcii.

Divergențele dintre Aliați și Turci

Cu toate că dispoziția și de o parte și de alta este pentru pace, totuși sunt unele chestiuni cari inspiră serioase îngrijorări în cercurile diplomatice.

Aceste chestiuni sunt:

1. Deosebirea de vederi ce există între Aliați și Turcia, relativ la modul cum trebuesc discutate clauzele economice. După părerea guvernului din Angora, aceste clauze ar trebui lăsate la urmă, pentru a forma obiectul unor tratative directe, între conferință și guvernul turc. Aceasta, pentru motivul că clauzele economice au fost acelea ce au provocat deosebirea de vederi, la prima conferință din Lausanne.

2. Incidentul pe chestia insulei Castellorizo, ce a fost ocupată de trupe turcești, deși Italia condiționase participarea sa la conferință, de renunțarea Turciei la această insulă. 3. Chestiunea despăgubirilor cerute Greciei, de Turcia.

Guvernul grec a arătat punctul său de vedere, relativ la această chestie, exprimând imposibilitatea, pentru Grecia de a plăti despăgubiri, ori care ar fi ele.

Această chestie a despăgubirilor a fost expusă, de altfel și la Londra de d-l Venizelos, comisiei de experți, căreia i s'a arătat, că situația finanțelor elene, este astfel, în cât ea nu permite nici un fel de despăgubire.

Guvernul grec invoacă în favoarea tezei sale, mai ales faptul că Grecia a fost destul de păgubită prin constrângerea cedărei Traciei Orientale.

Tot d. Venizelos, după afirmările presei elene, a declarat la Londra că în caz, când Turcia ar persista în cererea de indemnizație, Grecia va cere Turciei, 375 milioane livre sterlinge, drept despăgubiri.

Relativ la această chestie se pare însă, că s'a decis ca cele privitoare la îndemnizație să fie tratate de conferința de pace, iar chestia reparațiilor să fie desbătută între statele în litigiu, ceeace nu e de natură să mulțumească pe Grecia.

Acestea sunt piedicile cari se ridică în calea noilor tratative. Având în vedere situațiunea internă din Turcia cât și situația internațională sunt nădejdi întemeiate că în cele din urmă pacea se va încheia.

Conferința dela Lausanne, se va deschide, probabil, la 25 Aprilie.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Puțină medicină

O boală care ia proporții: Cancerul

Chestiunea cancerului e mai mult ca oricând la ordinea zilei. Revistele științifice mondiale și presa mondială, sacrifică dela o vreme coloane întregi pentru a face cunoscută această chestiune tuturor.

Cancerul dealtfel e o boală cunoscută din antichitate, chiar de Hipocrate. Dar opinia publică nu-i preocupată de problema cancerului decât decurând.

Bertillon în Franța și Hoffmann în America au culeș date importante pe cari le-au publicat în o lucrare „The mortality from Cancer throughout the Wold" (1915), asupra cancerului și în special asupra mortalității cancerului. Din acești autori extragem câteva date elocvente.

In 1881. Anglia, Norvegia, Olanda, Prusia, Bavaria, Elveția, Austria, Danemarca, Australia și Noua Zelanda, aveau 98 milioane 380 mii locuitori, cu mortalitatea canceroasă de 0,44 la o mie.

In 1891 mortalitatea s'a ridicat la 0,596 la mie.

In 1901 mortalitatea s'a ridicat la 0,766 la mie.

In 1911 mortalitatea s'a ridicat la 0,914 la mie.

In 1912 mortalitatea s'a ridicat la 0,919 la sută, populația fiind ridicată atunci la 136 milioane 892 mii.

Concluzia. In 30 ani mortalitatea prin cancer **s'a dublat.** La Paris în 1876 au fost morți canceroși 94 la 100 mii. In 1921 8740 la 100 mii.

Statisticele din New-York arată că mortalitatea canceroasă **depășește pe aceea datorită tuberculozei.** Această creștere progresivă a numărului canceroșilor arată necesitatea de a combate această teribilă boală. Prima țară care s'a ocupat de canceroși e Anglia. In 1799, în Londra, s'a înființat primul azil pentru atari bolnavi. In Cermania și în Franța s'a făcut puțin, la noi foarte puțin. După războiu se observă în spitale și la consultații un mare număr de canceroși.

Rezultatul campaniei contra acestei teribile boale nu se poate cunoaște, deoarece nu se poate preciza profilaxia. E însă imperios necesar ca să se facă educația publicului în acest sens. Pentru aceea s'au făcut, se fac și trebue să se mai facă conferințe, ligi, societăți, broșuri, placarde etc. dar în special spitale anume pentru tratarea unor atari bolnavi.

Bergonié, corespondent al Institutului publicca într'unul din ultimele numere din Paris medical (1923), un articol intitulat: „Cum trebue organizate centrele regionale de luptă contra cancerului".

Din el vom rezuma o parte, fiind foarte interesant. Pentru ca un centru de luptă contra cancerului să poată da rezultate corespunzătoare cheltuelilor, se cere ca să ai bolnavi, spitale speciale cu instrumentele, aparatele și instalațiile necesare și *oameni experimentați*. Centrele să fie alipite facultăților de medicină de cari să depindă.

Condițiile producerei unui cancer:

Sunt trei. 1. *Un teren precanceros.* Cu alte cuvinte, nu oricine face cancer, trebe să fie predispus pentru o atare boală. Se crede că o primă tară predispozantă la cancer este *sifilisul.* De aceea totdeauna trebue să se caute sistematic în antecedentele cancerului și sifilisul.

2. *Iritațiunile și inflamațiile locale.* Constipația, nesocotirea elementarelor principii de igienă fizică și de higienă morală, pregătesc boala. Cancerul se desvoltă mai des la oamenii triști, iritabili. Aceste sentimente provoacă o intoxicație cronică generală. Nu acelaș lucru se întâmplă cu oamenii veseli, activi doritori de a trăi. Orice inflamație cronică a unui organ îl prepară la cancer. De ex: cancerul limbei se desvoltă în punctul unde limba a fost iritată de tutun sau de un dinte cariat.

3) Se crede că există un germen, ce actualmente e necunoscut. Cancerul la început este o boală ce nu atrage atenția bolnavului. In această perioadă cancerul e vindecabil.

Trebue să facem cunoscut prin orice mijloc acest lucru, marelui public și că o operație făcută de vreme, vindecă în marea majoritate a cazurilor boala. **Toți bolnavii cari au indurațiuni nedureroase ale sânurilor, o ulcerație persistentă a limbei sau a buzelor, turburări digestive persistente mai cu seamă însoțite cu slăbiciune, să se prezinte totdeauna medicului. Un diagnostic stabilit de timpuriu urmat de intervenția operatorie repede, este condițiunea necesară ca să ai o vindecare sigură.**

Se poate vindeca Cancerul?

Actualmente medicina e stăpână pe trei mijloace: BISTURIUL, RADIUL și RAZELE X.

Hirurgia vindecă un foarte mare număr de canceroși cari s'au supus de timpuriu la operație. De aceea e necesar ca diagnosticul de cancer să fie cât mai repede posibil stabilit.

Combinația acestor trei mijloace, când se poate face și e necesar chiar să se facă, va aduce folcase nespus de mari atât în folosul individului cât și al societății.

Sumele cheltuite pentru combaterea sifilisului, tuberculozei și cancerului, oricât de mari vor fi ele, nu vor fi de prisos. Societatea e datoare să cheltuească pentru membrii ei bolnavi.

Dr. Od. Apostol.

Congresul internațional al confederațiilor muncitorilor intelectuali

La începutul acestei luni a avut loc la Paris în marele amfiteatru al Sorbonei, ședința de deschidere a celui dintâiu congres internațional al confederațiilor muncitorilor intelectuali.

La acest congres pus sub presidența de onoare a Dlui Leon Bourgeois, primul delegat al Franței în Consiliul Societății Națiunilor au luat parte 18 națiuni.

Președintele efectiv, acel care a condus desbaterile a fost Henry de Jouvenel, senator și delegat al Franței în Societatea Națiunilor, care a dat cuvântul Dlui Louis Gallie, secretarul congresului pentru a mulțumi delegaților și observatorilor străini, ce au răspuns la apelul confederației intelectualilor francezi.

Romain Coolus a ținut o frumoasă cuvântare, făcând apologia muncei intelectuale și definind câmpul și mijloacele de activitate ale intelectualilor din toate țările.

In aplauze generale dl Coolus a încheiat astfel conferința sa:

— „Dacă adoptăm o deviză trebuie să fie caracterizată prin un cuvânt: A învinge?... Nu; a înțelege!

Să ne sforțăm să ne înțelegem căci, în ziua în care vom înțelege, desigur victoria ne va surâde senină și pașnică și va fi a noastră, a muncitorilor tuturor țărilor, cari vom fi chemați să veghiem la menținerea păcii în lume".

Au mai vorbit din partea Belgiei dl Eduard Huysmans, din a Angliei: George Lathan, din a Elveției: Chavannes din a Finlandei: Nullo a Manio și din a Bulgariei: Stolieff, aducând congresului salutul intelectualilor din țara lor.

Numai România n'a avut nici un cuvânt la acest congres, din simplul motiv că n'a trimis nici un reprezentant.

Congresul a ascultat apoi conferința lui Henry de Jouvenel, care a insistat asupra transportării spiritului în domeniul social, problemă care o va rezolva actualul congres prin întemelerea unei Confederații internaționale a muncitorilor intelectuali.

Muzeul școlar național

Societatea „Tinerimea română" a cărui activitate e cunoscută din concursurile pe care le ține în fiecare an între elevii tuturor școlilor secundare din țară e inițiatoarea unei opere care va da imbolduri noi activității școlare din partea elevilor.

Ea va înființa în curând un muzeu școlar național, care va cuprinde cele mai bune lucrări de toate categoriile ca: teme scrise din diferite obiecte, hărți geografice, desemnuri, lucru manual, ierbare, colecții de minerale etc. ale elevilor din toate clasele învățământului primar, secundar, normal și seminarial.

O secție specială va cuprinde lucrările studenților universitari ca: conferințe, disecții etc.

Pentru strângerea materialului privitor la învățământul primar, secundar, normal și seminarial societatea „Tinerimea română" a hotărât să refie pentru acest muzeu lucrările premiate cu prilejul concursurilor anuale. Se vor alege cele mai bune din lucrările de desen, lucru manual, geografie, compoziție etc. cari vor fi prezentate cu ocazia concursului anual ce se ține la București.

In acest scop directorii de școli sunt rugați a trimite cu elevii care se vor prezenta la concurs anul acesta lucrările școlare mai de seamă din orice categorie, pentru a fi expuse la muzeul școlar.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tratamentul școlar al minorităților din Ungaria

Ziarul „Prager Presse" sosit eri, aduce o lungă expunere a tratamentului școlar al minorităților din Ungaria actuală, făcută la conferința interparlamentară dela Basel de către d. Uhlir, reprezentantul Cehoslovaciei, ca răspuns la acuzațiunile aduse de d-l conte Apponyi tratamentului școlar al minorităților maghiare din statele succesoare.

D. Uhlir constată că nicăeri minoritățile nu sunt mai oprimate decât în Ungaria, atât politicește cât și în privința școalelor. Constatarea aceasta o bazează și pe citate din articolul d-lui Keindl „In jurul situației germanilor din Ungaria" apărut în „Oesterreichische Rundschau" a. XIX No. 2, și pe broșura budapestană din 1922 „Soarta minorităților naționale în Ungaria și Cehoslovacia" a d-lui Ernest Ludwig și pe un articol din „Pester Lloyd" din 17 Nov. 1921, și, în cea mai mare parte, pe informațiunile adunate de guvernul din Praga.

Numărul populației slovace din Ungaria de azi e de aproximativ 300.000, dintre care numai 163.000 au putut să-și declare la numărătoare naționalitatea; restul au fost trecuți cu sila în rubrica maghiarilor, după vechiul sistem de recensământ al ungurilor.

Sate întregi, cu populație curat slovacă, au fost trecute în statistică în rubrica populației ungurești.

„Să nu se mire conferința — observă reprezentantul Cehoslovaciei — că minoritatea slovacă din Ungaria, asemenea celorlalte minorități etnice din acea țară, nu are reprezentanți la conferință, pentru că acestea n'au fost lăsate de guvernul maghiar să fixeze candidați minoritari în alegerile parlamentare".

Stabilind aceasta, d-l dr. Uhlir trece la situația învățământului minoritar din Ungaria și după ce se referă la art. 59 al tratatului de pace prin care se prevede obligativitatea limbii materne în școlile cu populație minoritară compactă, în baza arătărilor din „Pester Lloyd" 17 Nov. 1921 ale lui Adolf Pechany, comisarul învățământului slovac din Ungaria, constată că în întreagă Ungarie nu există o singură școală slovacă în care limba slovacă să fie în întregime limba de predare. Reproduce apoi după broșura pomenită a lui Ernest Ludwig, că în așa-zisele școli slovace din Ungaria nu se predă slovăcește decât religiunea, canto, cititul și scrisul; toate celelalte materii se predau numai în ungurește: astfel conversațiunea, aritmetica, istoria, geografia, constituția, fizica, naturalele, scl.

D. Uhlir obiectează în legătură cu cele arătate în broșura lui Ludwig, că și religiunea, canto, scrisul sunt predate în limba slovacă numai acolo — lucru rar — unde învățătorul e slovac; dar și acolo i-se impune învățătorului să învețe cântece patriotice, cari nu sunt decât versuri iredentiste.

Sunte de toate, în Ungaria, 31 de școli primare slovace, dintre care abia în câteva se învață cele trei cursuri slovace, iar cele mai multe sunt ungurești, dar sub masca întreținerii de către slovaci. Cu dreptate deci a întrebat d-l Uhlir pe reprezentantul Ungariei, contele Apponyi, cum se împacă cu art. 59 al tratatului de pace, faptul că în Ungaria 163.000 de slovaci (și tot pe atâția slovaci nedeclarați ca atare la recensământ) nu au decât 31 de școli primare, dintre care cele mai multe ungurești?

„Din partea noastră — a adaos reprezentantul cehoslovac — declarăm solemn, că guvernarea maghiară nu a satisfăcut, pirn urmare, de loc art. 59 al tratatului de pace".

După acestea reprezentantul cehoslovac a făcut comparație între tratamentul acesta și acela al școlilor maghiare din Cehoslovacia.

In timp ce statul maghiar nu întreține nici o școală slovacă și nici nu-dă voe slovacilor să'și înființeze ei, după statistica din 1921 a guvernului cehoslovac, republica susține 716 școli primare ungurești și 41 mixte; 15 școli secundare (comerciale, speciale, de agricultură,) în cari învățământul e unguresc. Tot odată, ungurii din Cehoslovacia nu reprezintă în proporție numerică față de slovacii din Ungaria, decât un sfert.

*

Am reprodus aceste date, pentrucă ne destăinuie și situația minorității românești din Ungaria. România n'a fost reprezentată la conferința dela Basel, la care contele Apponyi a acuzat-o că oprimă școala maghiară din Ardeal. Noi am arătat în mai multe rânduri, în ce constă această oprimare: în faptul, că numărul școlilor secundare ungurești întrece pe al școlilor noastre secundare; apoi în faptul, că cu toată această revoltătoare proporție, statul s'a grăbit să susțină școli ungurești — mărinimie la care i-s'a răspuns cu atacuri la siguranța statului.

Acum, în urma expunerii d-lui Uhlir, conferința interparlamentară a putut să'și dea seama care este situația și a românilor din Ungaria. S'o arătăm noi pe scurt: școala românească este cu desăvârșire inexistentă; ce e mai mult, nu se îngădue limba românească nici în biserică; ce e și mai mult, nu se îngădue nici botezul în legea românească, încât părinții sunt nevoiți să treacă uneori granița, pentru a'și boteza odraslele.

*

Când aceasta este situația minorităților din Ungaria, și când românii de acolo sunt oprimați mai rău decât hiloții de pe vremuri, este meschin din partea partidului maghiar de aici să protesteze și să ne acuze la Liga Națiunilor. Dacă însă vor ajunge totuși până acolo, rezultatul nu va fi în nici un caz cel așteptat de șoviniștii unguri de aici și de guvernarea budapestană: rezultatul va fi, că va afla și străinătatea despre larga și greșita manimie românească și despre atentatele cu care i-se răspunde, și va mai afla și despre tratamentul fără pereche al românilor din Ungaria.

„Isprava"

Dl N. Iorga osândește agitațiile opoziției cari scad prestigiul țării.

In „Neamul Românesc" din 14 Aprilie dl N. Iorga publică, subt titlu de mai sus, un articol vehement împotriva acelor partide de opoziție dela noi cari prin agitațiile și prin deșănțata lor campanie au servit dușmanilor noștri de peste hotare noui mijloace pentru a ponegri România.

Reproducem în întregime articolul d-lui Iorga.

„Isprava care s'a făcut cu ultimele scene scandaloase din viața noastră politică se poate constata azi.

Agențiile ungurești au umplut lumea de vestea „revoluției din România". Se adăugia și primejdia unei invasii ruseștI încurajate de starea de lucruri din Capitala țării. Persoana de bună credință mă întreabă misterios dacă e adevărat că au fost oameni uciși.

Pentru a grăbi o succesiune la putere, pentru a da partisanilor impresia că sfântul ciolan se apropie de bietul lor bot fript de foame, pentru a satisface nevoile oamenilor fără ocupație și a da satisfacția de care vibrează firile perverse s'a contribuit la scăderea în străinătate a considerației de care trebuie să se bucure Statul român.

Oricine face politică pentru țara și neamul lui, iar nu pentru trecătoarea lui persoană, cu interesele ei absolut secundare, să cugete la această ispravă și să se întrebe dacă nu e vinovat că s'a ajuns la acest capăt".

Cuvintele dlui N. Iorga sunt o aspră mustrare pentru partidele dlui Vaida și dr. Lupu cari, „pentru a da partizanilor impresia că sfântul ciolan se apropie de bietul lor bot fript de foame" nu s'au sfiit să deslănțuiască o acțiune de agitație pe care toți câți ne doresc pierea au știut-o exploata în lumea europeană în paguba prestigiului țării.

Redeschiderea Universității

— Care este datoria studențimei —

Eri s'au deschis cursurile la Universități, potrivit hotărîrilor luate de autoritățile universitare în acord cu ministerul Instrucțiunei.

Nu știm până acum care a fost atitudinea studenților cu prilejul reînceperii cursurilor la celelalte Universități. Dar cât privește Universitatea noastră, suntem informați că s'au prezentat la cursuri foarte puțini studenți. Marea majoritate s'a abținut dela cursuri și pare că persistă în atitudinea dela început.

Socotim faptul acesta ca dău nător.

Cum am mai spus cu alte prilejuri, este un mare rău ca în vreme ce statul face atâtea sacrificii pentru cultură, Universitatea să stea cu porțile zăvorite sau cu sălile de cursuri goale.

In cuvântarea pe care a ținut-o în Parlament ca și în declarațiile pe cari le-a făcut de legațiilor studențești, d-l dr. Anghelescu, ministrul instrucției publice, a arătat toate înlesnirile și sprijinul pe care statul le-a făcut și le va face și de-aci încolo pentru a ușura traiul studențimei și a da posibilitate energiilor noastre naționale să se cultive.

Trebuie să înțelegem cu toții că afirmarea noastră ca forță creiatoare nu se poate realiza decât prin răspândirea culturei. Toate puterile noastre sufletești suntem datori să le punem în slujba unei ofensive culturale hotărîte, stăruitoare și energice. In această ofensivă studențimea constitue avantgarda. Dela ea se cere să fie în fruntea luptei pentru afirmarea noastră ca element de civilizație și de cultură.

Datoria ei este deci să fie prezentă la muncă: în săli de cursuri, în laboratoare, în biblioteci, căci numai de acolo se pot afirma facultățile creiatoare ale națiunei. Nădăjduim că acest îndemn va găsi răsunet în sufletul studențimei și că așezându-se la muncă ea își va relua locul în fruntea ofensivei culturale românești.

Cine poartă răspunderea partidului maghiar din România?

Refugiurile președintelui Iosika. Șeful partidului național român și șeful partidului maghiar iau unul dela altul lecții de strategie... politică

Atitudinea de totdeauna a d-lui Iuliu Maniu președintele partidului național (român) este prea bine cunoscută cetățenilor României, și dacă se stăruie mereu asupra caracterului ei de eternă nehotărâre și eschivare din fața răspunderii, aceasta se datorește numai repetițiilor mai dese decât la un teatru, ce le face președintele partidului național, de i-se dă, de nu i-se dă ocazie.

Exemplul atitudinii acesteia „calculate", devenit comic pentru cetățenii de-o limbă cu noi, a fost găsit însă minunat de către compatrioții de limba maghiară. Dl Iosika Samu, președintele fostului partid național (maghiar) din România devenit președinte al partidului maghiar, a găsit în atitudinea de eschivare a d-lui Iuliu Maniu, un exemplu, pe care vedem că 'l urmează cu mult talent.

Am observat aceasta acum două-trei luni, când Uniunea internațională a societăților pentru Liga națiunilor (o asociație a statelor învinse și a prietenilor lor din statele biruitoare sau neutre) s'a întocmit la Paris pentru a discuta nu știu ce doleanțe ale nu știu căror minorități etnice. La conferința aceasta a fost chemat (în urma stăruințelor Ungariei și ale ungurilor de aici și dl Iosika, președintele partidului maghiar din România pentru a expune doleanțele ungurilor ardeleni. Dl Iosika s'a îmbolnăvit însă subit și a trimis în locul d-sale pe un domn Winkler din partidul pe care 'l conduce.

Iar acum s'a îmbolnăvit din nou și, dupăcum anunță „Ellenzék" de aseară, a plecat în Ungaria, la băile dela Balatonfüred. (Alți bolnavi se duc la alte băi decât acelea ale Ungariei, pe cari — constatăm — le vizitează aproape numai escursioniștii unguri din statele succesoare (mai cu seamă episcopi și șefi de partide (plecați în Ungaria după instrucțiuni).

Nu'i vorbă, președintele partidului maghiar poate să se îmbolnăvească și să plece când îi place. Decât nu este așa. D. Iosika a stat la Cluj până ce partidul său a hotărît să convoace întruniri de protestare contra măsurilor luate de guvern față de școlile iredentiste, și până ce l-a determinat să protesteze la Liga Națiunilor.

Astfel — pentrucă este bolnav și absent din țară, și aceasta pentru a doua oară când i se cere prezența aici — a scăpat de răspunderea hotărîrii protestului la Liga Națiunilor ce se va lua în absența sa.

Pe d. Iosika îl cunoaștem din puține prilejuri: l-am cunoscut în urma refuzului de acum doi ani de a asista la o reprezentație artistică dată în onoarea reginei României și l-am mai cunoscut la adunarea de constituire a partidului maghiar din Decembre, când — e drept — n'a avut un cuvânt contra României, dar a patronat cu multă îngăduință toată hula ce s'a adus acolo României, și și mai mult, n'a avut decât un zâmbet îngăduitor pentru acel Ștefan Ugron, care a întrerupt pe-un vorbitor spunând, că Ardealul este al ungurilor. După refuzul deacum doi ani, cu care a adus o jignire Coroanei, președintele partidului maghiar a devenit deci mai prudent, nu mai are decât zâmbete **încuviințătoare pentru atacurile** ce ni se aduc, sau se îmbolnăvește subit și pleacă.

Atitudinea aceasta ne amintește prea mult atitudinea celuilalt șef de partid, a dlui Iuliu Maniu, pe care trebue să'l felicităm, că a găsit atâta admirație la unguri, încât a ajuns să fie urmat. Decât — și aceasta pentru d Iosika — este oarecum neserios, când ești președintele unui partid în plină activitate șovinistă maghiară, să te îmbolnăvești întotdeauna subit și să pleci — după instrucțiuni în Ungaria. O astfel de eschivare o fi ea poate sănătoasă, dar nu este și o atitudine de om chemat în fruntea unui partid minoritar cu multe acte pentru care trebue o răspundere. Constatăm, că în urma acestora nu știm în sarcina cui pune răspunderea atacurilor ce se aduc mereu siguranței statului și că, prin urmare, trebue revizuit dreptul de ființare a partidului care se intitulează al tuturor ungurilor din România.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Marți 17 Aprilie 1923 (premieră) **„Nodul gurdian". „Căsătoria silită și Interpretul".**

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) **„Vlaicu Vodă".**

Marți 17 Aprilie 1923 va avea loc premierea piesei într'un act „Nodul Gordian" cu Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu. „Căsătoria silită" cu Dnii I. Stănescu-Papa, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Dnele N. Adamidi și S. Jipescu, Piesa este pusă în scenă de Dl I. Stănescu-Papa. „Interpretul" cu Dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Borgovan, Potcoavă și Dnele N. Adamidi etc. Piesa este pusă în scenă de Dl Sică Alexandrescu.

•

Joi 19 Aprilie 1923 se reia marele succes din trecuta stagiune „Vlaicu Vodă" cu Dl Zaharia Bârsan în rolul titular.

Șantajul cu protestul la Liga Națiunilor

In loc de un răspuns la acuzațiile de iredentism aduse institutului „Marianum", se amenință cu proteste la tribunal internațional.

S'a încheiat luna decând ministerul instrucțiunii publice a încuviințat episcopului Májláth acest termen pentru a răspunde la gravele acuzații de instigație contra României, pe cari le-am adus în aceste coloane și le-a confirmat și ancheta oficială.

Deși expirat termenul, episcopul Majláth nu s'a grăbit să răspundă acuzațiunilor.

In schimb a făcut altceva. Personal, și împreună cu partidul maghiar din care face parte, în loc să răspundă acuzațiunilor (fiincă n'a găsit nici o scuză) a hotărât să șantajeze guvernul român amenințându'l, că dacă nu va înceta controlul și măsurile luate față de școlile iredentiste, partidul maghiar va cere intervenția streinătății:

E bine de reținut aceasta: că amenințarea cu intervenția la străini nu a primit din motivul închiderii celor două licee iredentiste: din Oradea și Sighet, ci este o încercare de a scăpa de justificarea cerută de ministerul instiu ului „Marianum". In loc de un răspuns la acuzațiile aduse acestuia, statul Român e te amenințat cu cererea intervenției străinătății.

Pentrucă am precizat aceasta să repetăm totodată, că institutul „Marianum" a fost acuzat că face instigație contra României, că a introdus manualele iredentiste ale guvernului maghiar, că a angajat profesori cu cetățenie străină și fără calificația necesară, că a înființat școli fără autorizație și carI funcționează fără autorizație, că a înființat sub pretextul unei școli normale superioare o universitate clandestină și a refuzat — din ordinul episcopului Majláth — să împlinească ordinele guvernului român.

S'a cerut un răspuns la acestea și la alte multe atacuri aduse suveranității României, și în loc de justificare s'a venit cu actul de șantaj pomenit.

Socotită astfel, ca răspuns la îndoita toleranță românească, manifestată în rândul al doilea prin termenul de o lună dat pentru răspuns — hotărârea partidului maghiar apasă cu și mai multă greutate în cumpănă și trebue să i-se răspundă la fel.

Apărători grăbiți

Cazul „Ellenzék"

Anumite ziare din București se plâng împotriva Direcției C. F. R. că a atentat la libertatea presei interzicând desfacerea ziarului „Ellenzék" prin chioșcurile gărilor.

Nu ne ocupăm aci dacă Direcția C. F. R. a săvârșit un abuz procedând astfel. Nu știm dacă putem compara procedeul ei cu acel al unei instituțiuni particulare, care ar fi perfect îndreptățită să oprească în locuri ce-i aparțin, vânzarea ziarelor ce-o insultă.

Dar de ar ști apărătorii „Ellenzék"-ului modul trivial și reaua credință cu care înjură această gazetă ori ce instituție românească, ne închipuim că nu s'ar erija cu atâta ușurință în apărători.

Ar fi foarte folositor, credem noi ca ziarele mari din București să aibă si câte un redactor cunoscător al limbilor minoritare; în împrejurări ca aceia de care ne ocupăm ar avea prilejul să fie mai puțin grăbite în apărarea celor ce nu contenesc să insulte zilnic tot ce este românesc.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. În formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

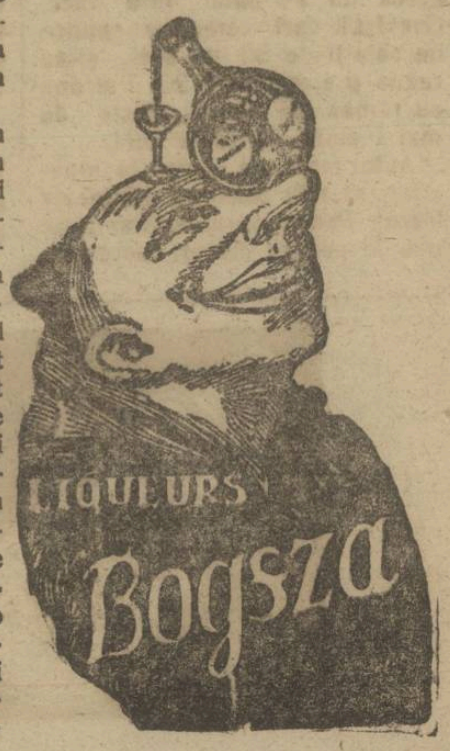

◆INFORMAŢII◆

— **Dela Comisia internaţională a Dunării.** In lunie se deschide la Bratislava seziunea ordinară a comisiei internaţionale a Dunărei.

Conferinţa se va ocupa cu următoarele chestiuni: tranzitul vaselor pe Dunăre;

fixarea atribuţiilor comisiunii internaţionale asupra afluenţilor;

regulamentul de poliţie şi navigaţie pe Dunăre;

taxele la Porţile de Fier.

România va fi reprezentată la această conferinţă prin d-l Gh. Popescu, secretarul general al ministrului de comunicaţi.

— **Şezătoarea scriitorilor români.** Ministerul artelor a înştiinţat telegrafic primăria Clujului, că scriitori români, a căror şezătoare a fost anunţată încă de acum două săptămâni, vor sosi la Cluj mâine, în 18 crt.

Dintre distinşi oaspeţi fac parte scriitorii Basarabescu, Cazaban, V, Eftimiu, C. Moldovan, Ion Minulescu, Alfred Moşoiu, Liviu Rebreanu şi Mircea Rădulescu.

Seara va avea loc la prefectură şezătoarea, la care în afară de cei poneţii vor citi din scrierile lor şi d-nii Z. Bârsan şi Ion Agârbiceanu.

A doua zi Teatrul Naţional va da în onoarea oaspeţilor o reprezentaţie de gală.

— **Pentru împroprietăriţii de la oraşe.** Se aduce la cunoştinţa solicitatorilor de loturi pentru casă, că în conformitate cu un nou ordin ministerial, cererile înaintate Primăriei urmează ca până 30 Aprilie a. c. să fie completate cu o declaraţie, în care să se evidenţieze, că petiţionarul nu a beneficiat de reforma agrară.

Sinodul eparhial a hotărât cu unanimitate şi mare însufletire începerea lucrărilor construcţiei catedralei din Cluj în anul acesta.

Consistoriul este autorizat să contragă un împrumut pentru a face faţă tuturor cheltuelilor împreunate cu zidirea.

Biuroul Sinodului.

— **Greva muncitorilor din Timişoara.** Greva muncitorilor dele Timişoara continuă şi nu se ştie, dacă se va putea ajunge la învoială. În urma intervenţiei autorităţilor, muncitorii, în număr de peste 4000, trebuia să reia lucrul ieri dimineaţă. Înţelegerea nu s'a putut însă face. Grevişti, cari cereau o sporire de salarii de 30 la sută, şi-au redus pretenţiile la 20. Patronii au rămas pe lângă oferta de mai înainte, de 15 la sută.

Autorităţile au apelat la muncitori să reia Miercuri dimineaţa lucrul. Pentru cazul contrar li-au pus în vedere măsuri coercitive.

— **Tot în chestia şcolilor ungureşti.** Fiind de actualitate în urma atacurilor aduse regimului românesc de către unguri pe chestiunea şcolară, reproducem din articolul din „Vestul României" din Orade al dlui Gocan, director regional, constatarea, că în Bihor, care are o populaţie aproape exclusiv românească, ungurii au 18 şcoli secundare, dintre cari 5 susţinute de stat, şi în afară de acestea, tot susţinută de stat, o secţie maghiară la şcoala de arte şi meserii din Oradea. Faţă de acestea Românii au numai 8 şcoli secundare. Astfel se prezintă „opresiunea culturală", cu care ne acuză zilnic „Ellenzék" şi episcopii iredentişti.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezeşte pielea. 2475-3.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— *In atenţia autorităţilor militare şi civile.* D. colonel Brânduşa ne roagă să atragem atenţia, că o parte a muzicei militare care cântă la cafeneaua „Metropol" din localitate, constituindu-se în seara de Paşti în bandă ţigănească, a cântat printre alte cântece ungureşti „Ejjel a Tiszán" (Noaptea pe Tisa) când trec adică ungurii Tisa în armata lui Horthy.

Faptul a stârnit mirare şi indignare generală, şi făcându-ne ecoul ei, atragem atenţia autorităţilor în drept pentru a lua măsuri, ca atât muzicile militare cât şi cele ţigăneşti cari caută prin localuri, să nu poată jigni sentimentele patriotice ale publicului românesc.

Facem în legătură cu aceasta constatarea că în multe localuri de noapte muzicile nu cântă nici pe un sfert cântece româneşti, în schimb însă cele maghiare pe care le întonează sunt prea de multe ori imnuri ungureşti oprite.

Autorităţile în drept ar trebui să intervină.

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

— **Cine girează primăria.** Dl Ştefănescu, prefectul Clujului, a făcut cunoscut dlui consilier Aurel Moga, că ministerul internelor i-a prelungit delegaţia pentru girarea agendelor primăriei Clujului.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **De la consiliul de război.** Azi a început să se judece în faţa consiliului de război al. corp. VI. Armată, procesul preotului reformat Bocor Marton din Huedin, acuzat de agitaţii contra autorităţiei de stat şi insulte grave aduse la adresa Familiei Regale.

— **Transportul de mărfuri între Ungaria şi România.** In consfătuirea dela Oradea a delegaţilor căilor ferate române şi ai celor maghiare s'a hotărât, ca în cursul lunei viitoare să se reia transportul de mărfuri între România şi Ungara. Conferinţa a ajuns la învoială şi în privinţa despăgubirii şi asigurării transporturilor.

— **Interzicerea imnului Ungariei în România,** Printr'o adresă trimisă acum autorităţilor confesionale reformate din Ardeal, ministerul cultelor a repetat ordinul dat nu demult cu privire la interzicerea de a se cânta în bisericile ungureşti „Himnusz"-ul Ungariei.

Ordinul a fost repetat din cauza că multe dintre bisericile reformate n'au respectat interdicţia anterioară, continuând să sfideze statul şi prin cântarea „Himnusu"-lui Ungariei şi prin nerespectarea ordinului ministerial.

Dispoziţiunea a venit la timp, pentrucă după desele constatări, bisericile ungureşti au devenit un refugiu al provocaţiunilor la adresa României.

Tocmai pentru aceasta ne miră, că confratele „Keleti Ujság" care ne anunţă această repetare a ordinului pomenit face pe mirat, că statul român se leagă de — cântări religioase. Să 'l amintim dar confratelui maghiar, că „Himnusz"-ul este pur şi simplu un cântec profan, şi că însăşi biserica maghiară ar trebui să fie aceea care să 'l elimine.

— **La Cluj şi cioclii sunt iredentişti.** Nu suntem de bună seamă întâii, pe cari ne-a mirat, că morţii de lege românească din Cluj sunt duşi la groapă de cioclii îmbrăcaţi în costume ungureşti naţionale. Astfel ieri bună oară, un român greco-catolic, urmat numai de români, cu preot român, a fost dus la groapă de cioclii — toate români şi ei — îmbrăcaţi în aceste costume naţionale ungureşti, izbitoare prin toate cele, dar mai cu seamă prin magnaţestile fireturi galbene ungureşti.

Ştim, că printre alte întreprinderi de înmormântare din Cluj, este şi una cu nume românesc şi deci e de mirare, că antreprenorul nu s'a gândit până acum, că un creştin de lege românească nu poate fi înmormântat de oameni îmbrăcaţi în costume naţionale maghiare.

Atragem asupra acestui fapt întreaga atenţie atât a P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan cât şi a P. Sale protopopului dr. E. Băianu, conducătorii celor două biserici româneşti din oraşul acesta.

Mişcarea studenţimii clujene

— Ce spirit domneşte printre studenţi —

Adunarea studenţească de Duminecă seara ne-a lăsat să întrevedem cu o seară mai de vreme ce urma să se întâmple a doua zi la deschiderea cursurilor

Votul numai al unei părţi din studenţime, căci două-trei sute nu înseamnă exprimarea întregei voinţi a tineretului universitar ne-a îngăduit să observăm că azi studenţimea s'a împărţit în patru grupe: a intransigenţilor, a moderaţilor, a indiferenţilor şi a neutrilor.

Intransigenţii susţin continuarea luptei în extrem, prin orice mijloace, până la deplina satisfacere a cererilor lor.

Moderaţii sunt pentru luptă, dar şi pentru începerea cursurilor, căci a relua firul învăţăturii nu ar însemna după ei renunţarea la ideile mişcării, dar cred că a duce lupta ca până acum ar fi înfrângerea lor cu timpul. Aceştia chibzuesc că e mult mai bine întâi să se organizeze pe baze solide şi cât mai întins şi apoi când puterile lor vor fi ordonate, când vor alcătui cu toţii o forţă reală, ostilităţile pot să fie redeschise pentruca în adevăr isbânda să fie sigură.

Din aceste două grupe fac parte cei mai mulţi dintre cei cari au luat hotărârile de Duminecă seara privind pe toţi studenţii.

A treia categorie e acelor indiferenţi. Zicem indiferenţi, căci de s'ar fi interesat de aproape de ceeace urma ca alţii să dispună şi în privinţa lor, ei ar fi luat parte la întrunire, iar votul lor ar fi avut ca rezultat intrarea lor în una din primele două grupe.

Mai rămâne un grup mic, credem, compus din cei ce vor să rămână neutri faţă de luptă, socotind că altul le este rostul.

E drept însă, că unii din aceştia au câteodată şi îndrăsneala de a spune colegilor lor, că cei ce au ajuns în fruntea ţării nu şi-au pierdut pe drum calitatea de buni Români.

Ar mai fi, dacă ni este îngăduit să vorbim de ei, acela ce sunt „pricina" conflictului.

Aceştia, ştiindu-ne firea, dârji la început, ba chiar mânuitori buni de săbii şi de boxuri; stau azi molcomi şi-aşteaptă ca deocamdată, umili să ia note dela prea bunul profesor român; doar când şi când surâd de zăresc pe vreunul din ai noştri, că se pripeşte iarăşi:

La cursurile de ieri dimineată au asistat în general 10—15 la sută dintre studenţi.

La unele cursuri majoritatea au avut-o evreii. La Facultatea de drept abţinerea a fost aproape totală.

Nicăeri însă nu s'a ivit nici cea mai mică altercaţie.

Prelegerile au fost ascultate de studenţi în tăcere, deşi unii vecini erau evrei.

Un suflu nou pare că se răspândeşte în atmosfera amfiteatrelor: profesorul vine în faţa studenţilor ca şi cum nimic nu s'ar fi întâmplat până acum; fără dojană, fără sfat, fără ameninţări, el expune ştiinţa metodic, stăruitor, celor ce au venit să-i asculte...!

G. R.

Ştiri din Banat

Se schimbă limba de propunere la liceul evreesc din Timişoara

Timişoara, 14. — In urma unei vizite la liceul evreesc din localitate a domnului inspector al învăţământului dl Pteancu, ministerul instrucţiunei publice a înştiinţat direcţiunea acestui liceu, că dela anul viitor, învăţământul va putea continua numai dacă limba de propunere, ungurească până acum, va fi, în viitor, cea românească.

Direcţiunea s'a învoit la aceasta, aşa că dela anul viitor şi în această şcoală limba de predare va fi cea românească.

Direcţiunea liceului evreesc a mai hotărât să înfiinţeze, pe lângă studiile de până acuma, un curs special de industrie, înzestrat cu toate atelierele trebuincioase.

Chestiunea Trasser încheiată

Ambulatorul Policlinic s'a mutat din fostul său local de pe Bulevardul Carol într'o clădire a oraşului din cir. II.

Chestiunea Trasser a fost actuală timp de luni de zile în oraşul nostru şi a fost foarte mult discutată atât în presa din localitate, cât şi în cea din Capitală.

Cele 35 de tutungerii şi-au recăpătat brevetele

In două rânduri v'am scris despre memoriul înaintat guvernului de către 35 de mici traficanţi din localitate, cărora printr'un ordin al direcţiei monopolurilor din Cluj, li-s'au detras brevetele.

Azi a venit un ordin telegrafic dela Bucureşti, în urma căruia toate aceste 35 de trafici îşi recapătă brevetul şi vor funcţiona ca până acuma până la noui dispoziţiuni.

Dela biroul populaţiei

Biroul Populaţiei din Prefectura Poliţiei Cluj prin aceasta pune în vederea tuturor întreprinderilor publice sau particulare ca: şcoale, bănci, societăţi, redacţii, tipografii, prăvălii etc.... cari se află pe teritoriul acestui oraş, că în timp de 15 (cinci spre zece) zile dela publicarea prezentului aviz sunt obligate a înainta sus zisului birou câte o fişe index în care să se specifice pe lângă felul întreprinderie cu toate datele necesare şi numele complect şi adresa conducătorului, (director sau girante responsabil.)

Cei interesaţi pot căpăta relaţiuni precise în acest sens dela biroul populaţiei Cal. Victoriei 42, — în toate zilele de lucru între orele 9—12 a. m. şi 4—6 p. m.

1290-3

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ziarul „Adevărul" scrie că financiarii englezi interesaţi la consolidarea bonurilor de tezaur, a trimis delegaţi să studieze la faţa locului adevărul zvonurilor turburători din România. Aceştia au avut astfel ocazia să constate fantezia ştirilor din sursă maghiară.

•

Printre primele proiecte, Parlamentul va vota proiectul lege pentru ratificarea aranjamentului cu creditorii străină pentru datoriile comercianţilor.

•

Sănătatea dlui ministru Duca s'a ameliorat, totuşi nu va părăsi casa încă câteva zile.

•

Noul ministru al Italiei la Bucureşti va prezenta Duminică M. S. Regelui scrisorile de acreditare.

•

Direcţiunea generală a căilor ferate a interzis întregului personal participarea, la manifestaţiuni sau agitaţii antisemite, sub pedeapsa îndepărtării din serviciu.

•

După amiază cursurile universităţii s'au ţinut în linişte, participând foarte puţini studenţi creştini şi aproape de loc evrei.

•

Curtea de apel a respins apelul studenţilor cari au cerut eliberarea pe cauţiune morală. Astăzi se va judeca la tribunal procesul de fond.

•

Dl Vintilă Brătianu a declarat că în nici un caz nu va prelungi termenul actual al declaraţiilor de impozite deoarece va trebui se înceapă neapărat recensământul la 1 Mai.

Criza politică din Serbia
Demisia lui Pasici.

Ziarul „Dimineaţa" anunţă din Belgrad că Pasici a demisionat iar regele a respins demisia. Apoi a urmat acasă la Pasici o conferinţă sub preşidenţia regelui şi la care au asistat membrii guvernului şi şeful partidului democrat. Pribievici. Conferinţa a durat până târziu noaptea. Cercurile bine informate asigură că regele nu va accepta cu nici un preţ demisia guvernului până la realizarea acordului radical-democrat care va paraliza acţiunea republicană a lui Radici care a ţinut la Zagreb o adunare populară la care au luat parte 25 mii oameni şi la care acesta a declarat că ţărăniştii croaţi vor republică iar regele Serbiei nu va mai comanda niciodată Zagrebul dar va rămâne numai şeful federaţiei sârbo-croato-slovene

Situaţia agricolă nu este gravă

După rapoartele ministerului de agricultură se stabileşte că situaţia agricolă nu este nici de cum alarmantă precum s'a zvonit. Muncile agricole continuă cu speranţe bune.

Repartizarea fondului de 500 milioane

Comisia budgetară se întruneşte mâine sub preşidenţia dlui Vintilă Brătianu pentru repartizarea fondului de 500 milioane care se va acorda funcţionarilor.

EXTERNE

Londra (Rador). Ministru de finanţe al republicei irlandeze a redus numărul miniştrilor din cabinetul lui De-Valera la trei din 12. Este probabilă o apropiată capitulare a republicanilor.

•

Berlin (Rador). Ziarul comunist, „Rothe Fane" a reapărut.

Acordul franco-belgian în chestia Ruhrului.

Paris (Rador). Conferinţa franco-belgiană a stabilit principiul priorităţii Franţei şi a Belgiei asupra veniturilor exploatărilor teritoriilor ocupate pentru acoperirea cheltuelilor de ocupaţie iar restul va fi vărsat comisiei reparaţiunilor pentru repartizarea între aliaţi. Miniştrii a stabilit imposibilitatea conversaţiunilor cu Anglia în chestia reparaţiilor întru cât acualmente punctul de vedere englez este prea depărtat dela cel franco-belgian. Apoi miniştrii au recunoscut utilitatea expertizei franco-belgiene ca să stabilească bazele proiectului în chestia reparaţiunilor, urmând ca miniştrii să se întrunească peste 15 zile la Bruxelles pentru a discuta proiectul. Conferinţa a confirmat decizia că evacuarea se va efectua progresiv când Germania va începe executarea reparaţiilor.

Cum răspunde Ardealul la agitaţiile partidului naţional?

Manifestaţia pentru Constituţie şi Rege a poporului din Agnita. Telegrama adresată dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, şi dlui Artur Văitoianu, ministru de interne.

Opoziţia unită, care n'a stat să aducă un singur argument serios împotriva Constituţiei, s'a dedat după votarea ei la tot felul de agitaţiuni şi intrigi pentru a determina massele populare să se dea de partea ei. Manifeste, întruniri publice, discursuri la sate şi la oraşe, intrigi de tot felul pretutindeni, articole fulminante de gazetă, nimic n'a fost cruţat. Şi totuşi la nimic nu s'a ajuns. Poporul a respins cu demnitate toate tentativele opoziţiei unite, izolând-o de ţară în acţiunea ei păgubitoare ţării.

La toate agitaţiunile opoziţiei unite, poporul înţelept şi patriot, a răspuns cu nesfârşite manifestaţiuni de fidelitate Regelui şi Constituţiei, aşa cum ea a ieşit din lucrările Parlamentului de ordine al României întregite de astăzi.

După telegramele trimise de pretudindeni M. S. Regelui, primului ministru şi ministrului de interne, publicăm mai jos telegrama poporului de pe Târnave, prin care se răspunde aşa cum trebue opoziţiei turbulente şi rău făcătoare.

Dlui Prim Ministru, Ion I. C. Brătianu

Bucureşti.

Reprezentanţii clerului şi ai poporului din plasa şi protopresbiteriatul Agnitei sau întrunit astăzi în adunare şi examinând situaţia politică generală a ţării, constată cu bucurie, că Înaltul Guvern şi Parlamentul prin crearea legii fundamentale a pus temeiu sigur şi statornic la unificarea, trăinicia şi progresul neamului românesc.

Vă felicităm pentru acest strălucit succes şi vă asigurăm de stima şi dragostea noastră nemărginită, şi promitem că vom fi şi de aci înainte cetăţeni loiali şi credincioşi Regelui şi Stăpânirii contribuind cu drag după măsura puterilor noastre la înflorirea şi întărirea iubitei noastre patrii şi la promovarea păcii interne între locuitorii ei.

Agnita, la 13 Aprilie 1923

Jud. Târnava-Mare.

Joachim Munteanu,
protopop-preşedinte.

O telegramă la fel a fost trimisă şi d-lui Artur Văitoianu, ministrul de interne.

S'ar putea da oare o mai bună desmiuţire pretenţiilor opoziţei unite, care are încă neobrăzarea să susţină că ţara este cu ea?

Turneul scriitorilor români prin Ardeal

Societatea scriitorilor români a organizat o serie de şezători literare prin oraşele Ardealului. Primirea scriitorilor la Cluj. Programul. Şezătoarea literară

In dorinţa de a se da o cât mai largă răspândire culturei şi literaturei româneşti, în special în provinciile nou alipite, unde această literatură este foarte puţin cunoscută „Societatea scriitorilor români" cu concursul preţios al ministerului artelor a hotărât organizarea unui turneu al scriitorilor.

Numeroşi membri ai societăţei scriitorilor români vor merge în toate centrele mai ale Ardealului, pe unde vor organiza şezători literare şi muzicale.

In general, programul acestor şezători constă în aceea că scriitorii vor citi diferite bucăţi din operile lor şi pentru ca programul acesta să fie şi variat se vor intercala şi câteva piese muzicale cu artişti din localitatea unde vor avea loc aceste şezători.

Mâine sosese la Cluj reprezentanţii „Societăţei scriitorilor români", care vor lua parte activă la şezătoarea literară şi muzicală ce va avea loc Vineri în sala Teatrului Naţional.

Iată şi numele scriitorilor cari vor fi mâine la Cluj: I. Agârbiceanu, Zaharia Bârsan, Al. Cazaban, V. Eftimiu, Corneliu Moldovan, Liviu Rebreanu, I. Minulescu, Alfred Moşoiu, Mircea Rădulescu şi Basarabescu Scriitorii sosese Miercuri la ora 11 a. m.

Vor fi întimpinaţi la gară de către reprezentanţii autorităţilor. Cuvântările de bun venit vor fi rostite de către Primarul oraşului şi de către Preşedintele Sindicatului presei române din Ardeal.

La ora 5 p. m. va avea loc o recepţie în sala cea mare a prefecturei, unde se va da scriitorilor şi o mică gustare servită de Domnişoarele române din Cluj, îmbrăcate în costume naţionale.

Seara va avea loc o reprezentaţi de gală a operei naţionale.

A doua zi, la dejun se va oferi distinşilor oaspeţi o masă iar seara la Teatru se va reprezenta „Vlaicu Vodă" cu dl Zaharie Bârsan.

Vineri seara la ora 9 va avea loc şezătoarea în sala Teatrului Naţional.

Acest turneu al scriitorilor români, constitue un important eveniment în viaţa românească a Clujului şi suntem convinşi că oraşul Cluj, va şti să cinstească aşa cum se cuvine pe scriitorii noştri.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Şezătoarea literară a scriitorilor români

Programul primirei scriitorilor

Miercuri, 18 Aprilie a. c: 1. primirea la gară la orele 11 a. m. de către o delegaţie compusă din: Primarul oraşului, Prefectul Jud. Prefectul poliţiei, Z. Bârsan, Col. Vlădescu, Emil Isac, Ion Agârbiceanu, Sindicatul Presei şi o delegaţie a studenţimei universitare.

2. După încartiurire se va lua masă comună.

3. Seara la ora 8, scriitorii vor fi conduşi la operă.

Joi, în 19 Aprilie a. c.

1. Dela 9—12 se va vizita oraşul şi instituţiile.

2. La orele 13, masă comună intimă la restaurantul „New-York".

3. Dela 4—6½ d. a. vizitarea oraşului (fabricile).

4. Seara la ora 8 scriitorii vor fi conduşi la Teatru unde se va reprezenta „Vlaicu Vodă".

Vineri în 20 Aprilie a. c.

1. Dela 9—12, vizitarea oraşului.

2. La orele 13 masă comună

3. Dela 3 jum. —6 după masă: Şezătoare literară.

4. La orele 9 seara, banchetul aranjat de Primărie.

Sâmbătă în 21 Aprilie a. c.

1. La orele 11 a. m. conducerea scriitorilor la gară.

Mari demonstraţii fasciste la Budapesta

„Ungurii cari se deşteaptă" cer o guvernare fascistă în locul guvernării lui Bethlen Demonstraţia funcţionarilor publici împotriva guvernului.

BUDAPESTA. — Conflictul din tre guvernul maghiar şi organizaţia „deşteptaţilor", care dăinue din primele zile ale lunii trecute, a luat o întorsătură serioasă. Organizaţia „ungurilor cari se deşteaptă" a convocat Duminecă la o întrunire pe funcţionarii publici şi i-a pus să demonstreze împotriva guvernului. Manifestanţii s'au adunat la clubul „deşteptaţilor", unde au luat parte la întrunire peste 5—6000 de oameni.

S'a huiduit guvernul şi s'a cerut în locul lui o guvernare a „ungurilor cari se deşteaptă", care să dea ţării o cârmuire mai naţională decât cea ultra-naţională de astăzi.

Manifestanţii au huiduit apoi pe evrei.

S'a cerut printre altele, ca funcţionarii să fie plătiţi în aur.

In legătură cu manifestaţia aceasta, care a luat proporţii serioase, poliţia a făcut cunoscut ziarelor, că manifestaţia a fost ţinută fără încuviinţarea autorităţilor.

Mișcarea exportatorilor și a comercianților de piei din Ardeal

Sindicatul exportatorilor de piei, din Ardeal și Banat va înainta Dlui Prim Ministru și Dlui Ministru al comerțului un Memoriu. Cuprinsul acestui memoriu

Am publicat în numărul de Sâmbătă al ziarului nostru că exportatorii, producătorii și comercianții de piei din întreg Ardealul și Banat, constituiți într'un sindicat, au ținut o mare adunare în care au hotărât redactarea unui memoriu pe care să-l înainteze D-lui Prim ministru I. I. C. Brătianu și D-lui Ministru Sasu. Memoriul a fost terminat eri, iar azi publicăm punctele lui principale.

Cuprinsul memoriului

Industria pielăritului în Ardeal a luat cu începere de câțiva ani un mare avânt. Această industrie însă a avut de suferit prin prohibirea produselor ei dela export, răpindu-i — se astfel cele mai mari și mai bune debușeuri de distribuție — pieile străine.

Măsura aceasta a fost luată de ministerul de industrie și comerț anul trecut când ea constituia o necesitate pentru ieftenirea pieilor și deci a ghetelor.

In urma acestei măsuri stocul de piei brute și lucrate în Ardeal a crescut considerabil și astăzi după ce necesitățile consumului intern au fost cu îmbelșugare satisfăcute — au rămas zeci de vagoane deasemenea piei care zac prin depozite și magazii nevalorificate și care sunt amenințate să putrezească. Prin aceste pe lângă că situația economică generală a Ardealului a suferit și sufere dar și comercianții acestor piei sunt foarte greu loviți în interesele lor.

Ma mult decât atât în ceeace privește pieile ușoare (dela 25 de kgr. în jos) acestea sunt pur și simplu condamnate să fie aruncate la gunoi dacă nu vor fi lăsate libere la export căci în întreg Ardealul și vechiul Regat n'avem fabrici pentru prelucrarea lor.

Dacă acum un an era necesară prohibirea exportului de piei prin faptul că nu erau în țară, iar dacă se aflau, erau enorm de scumpe, azi astăzi când stocul de piei existent în țară este considerabil și când n'avem fabrici pentru prelucrarea pieilor ușoare, în interesul economiei generale și a prosperității idustriale și comerciale a Ardealului se impune lăsarea liberă la export cel puțin a pieilor ușoare.

■

Mâine sau poimâne delegația sindicatului va pleca la București pentru a prezenta d-lui I. I. C. Bratianu și V. Sasu memoriul acesta.

Ceferiștii și nemulțumirea funcționarilor

Un comunicat al Direcțiunii Cfr.

Față de știrea apărută în unele ziare că, pe ziua de 22 Aprilie se va declara greva funcționarilor publici și că probabil la această grevă vor adera și funcționarii căilor noastre ferate direcțiunea generală a acestei administrațiuni a dat azi un comunicat interesant. Din el se desprinde, după cum se va vedea, situațiunea reală a acestor slujbași, și ceea ce s'a făcut în timpul din urmă pentru ei.

Spirit de ordine și disciplină

Direcțiunea generală a C. F. R., — spune comunicatul, — care cunoaște spiritul de ordine, de disciplină și de înalt patriotism de care funcționarii săi au dat dovadă; care s'a îngrijit ca aceștia să fie puși în poziție de a putea trăi omenește, și care va îngriji și pe viitor ca soarta funcționarilor săi să fie necontenit îmbunătățită, — direcțiunea generală protestează în potriva afirmațiunilor nefondate făcute de câți-va interesați.

Aceștia urmăresc a sugera personalului C. F. R. ideia de a participa la o eventuală grevă, pentru ca acei câți-va instigatori să poată trage foloasele de pe urma unei atari acțiuni.

Personalul C. F. R., — adaogă comunicatul în chestiune, — este prea conștient de chemarea și datoriile sale pentru a lua parte la asemenea acțiuni neadmisibile și contra intereselor lor și ale țării.

Guvernul va da ceea ce poate și ceea ce trebue!

Acest personal are siguranța, — afirmă comunicatul, — că guvernul va da tot ceea ce poate și ceea ce trebue, pentru a asigura nevoile legitime ale tuturor funcționarilor, pe măsura creării de noi mijloace financiare.

Personalul C. F. R. în afară de faptul că este militarizat și nu poate lua parte la acțiuni oprite de lege, nu admite și nu va urma procedări ce ne concordă cu datoria ce are fiecare bun român de a menține ordinea și disciplina în stat și a nu atinge interesele superioare ale țării.

Și comunicatul Direcțiunei C. F. R. încheie astfel:

„Personalul C. F. R. a dat de curând cea mai frumoasă dovadă de ordine și dorință de muncă, lucrând continuu în zilele de Paști la serviciul trenurilor de marfă, cu toate că se acordase o reducere a acestui serviciu.

De acest personal Direcțiunea C. F. R. este mândră și el poate servi ca pildă tuturor funcționarilor din țară".

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. NEUMANN
Cluj, Piata Unirii
2653

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 30 Aprilie și 2 Maiu ora 10 D. se va ține licitație publică, pentru aprovizionarea cu medicamente, material de pansament, material de expediție, bandaje, rufărie și altele necesare Caselor Cercuale Cluj, Oradea-Mare, Satu-Mare, Dej și Bistrița.

Licitația se va ține în cabinetul Directorului Regional al Asigurărilor Sociale Cluj, Strada Regele Ferdinand Nr. 97—99.

Lista de materiale necesare precum și condițiunile se poate afla în fiecare zi de lucru între oarele 8—14 dela numita Direcțiune Regională.

Licitația se va ține cu oferte închise cari se vor adresa Direcțiunei Regionale până la data de 30 Aprilie, pentru medicamente și material sanitar iar pentru rufărie până la 2 Maiu.

Toate ofertele se vor deschide în prezența celor interesați iar rezultatul se va consemna într'un proces-verbal care se va supune Casei Centrale din București spre a decide.

Cluj, la 10 Aprilie 1923.

Direcțiunea Regională
2730 a Asigurărilor Sociale Cluj.

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocirea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce poseda.

Domnii Acționari vor arăta neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Se caută un contabil și o dactilografă cu bune referințe cunoscând limba română și maghiară Creditul Technic Transilvănean, Calea Victoriei Nr. 23. 2717

Cea mai fina crema pentru ghete

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

SOC. AUTO-MECANICA

Strada Regina Maria No. 10.

Caută spre imediata angajare:

Strungari și monteri pentru automobile.

Doritori se vor prezenta intre oarele 11—12½ a. m. Str. Regina Maria 10.

DIRECȚIUNEA.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocațial Cluj, Piața Cuza Vodă 7, Dr. Mureșianu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Subsemnatul declar că mi s'au furat cu ocazia concertului de Sâmbătă dela Teatrul Național următoarele legitimații și documente personale:

1. Legitimație de calatorie pe C. F. R.
2. Legitimație personală.
3. Decret de numire.
4. Alte documente personale, civile și militare.

Declar nevalabile și neavenite aceste documente în mâna ori cui s'ar afla.

Cluj, la 16 Aprilie 1923.

Dr. Dimitrie Cudla
Preparator la Inst. Medico-Legal din Cluj.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

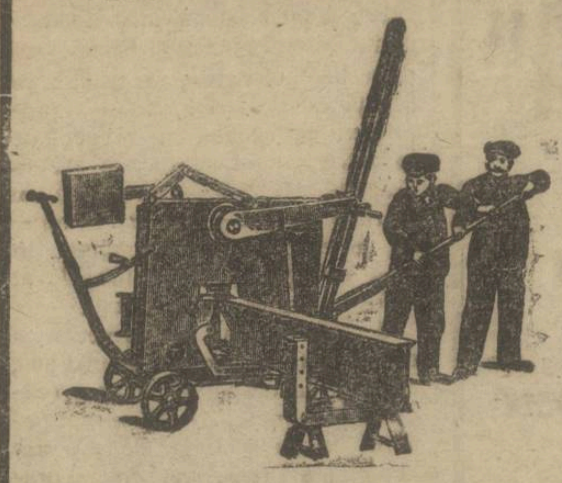

Magazinul de ferărie
BABOS & Co.
Cluj, Str. Regina Maria 21

Furnizăm: Grinzi de fier pentru construcții, drugi pentru beton și construcții.

Pentru aranjamentele de bucătărie o secție specială. 2688

Publicațiune de licitație.

Direcțiunea Salinei din Uioara are nevoie de combustibilele următoare:

6.000 m³ lemne de foc de fag, de clasa prima, scutite de bușteni și putregaiuri, producție de 1—2 ani. Prețul să înțelege pro vagon de 10000 kg. încărcat minimal cu 20 m³ lemne de fag franco în curtea Salinei Uioara.

90.000 kg. cărbuni de lemne de fag, arși din lemne sănătoase, uscați și scutii de praf, cu suprafețe lucitoare. Prețul să înțelege pro vagon de 10.000 kg. franco în curtea Salinei.

Ofertele întocmite în limba română, prevăzute cu timbru de 1 Leu și asistența socială de 25 bani, se vor înainta până la 11 Maiu 1923. ora 11 a. m. la Direcțiunea acestei Saline.

Fiecare ofertant va depune o garanție provizorie de 3% din valoarea totală a furniturei oferită, în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Garanția definitivă pentru executarea comenzei va fi de 10%.

Oferta odată depusă nu mai poate fi retrasă.

Prețul oferit va fi valabil fără nici o augmentare, până la complecta predare furniturei.

Oferta va fi valabilă 30 zile de la data licitației.

Pe plicul ofertei se va indica: „Ofertă pentru licitație de combustibil din 11 Maiu 1923.".

Domnii concurenți pot lua informațiuni detailate dela Serviciul Economatului Salinei.

Uioara, la 7. Aprilie 1923.

2732 DIRECȚIUNEA SALINEI.

Reclama este sufletul comerțului

Avem onoare a aduce la cunoștința publicului cumpărător din orașul **Cluj** și din jur, că am pus în vânzare cu prețuri moderate

cele mai frumoase și fine noutăți de primăvară și vară: piese de modeluri originale parisiene și vieneze, pardesiuri de primăvară și de vară, costume, costume bărbătești, raglane

după ultima modă, gata și după măsură, în stocuri puțin obișnuite și pentru capitale. — Fără a fi obligați a cumpăra, vă rugăm să ne vizitați prăvălia pentru a vă convinge personal despre calitatea și prețurile moderate ale mărfurilor noastre ◆ Cu stimă deosebită:

DIAMANTSTEIN și MOSKOVICS

Cel mai mare magazin de confecțiuni din Ardeal,

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 25. față 'n față cu poșta centrală.

2729

Nouile tarife pe c. f. r.

Ce deosebiri prezintă ele față de cele vechi.

Am arătat în alt număr că dela 1 Mai a. c. se abrogă actualele tarife de călători, bagaje și câini, precum și acele de mărfuri de abonamente și timbre de francare împreună cu suplimentele lor, și se înlocuesc cu alte tarife, cari intră în vigoare la acea dată.

Noile tarife prezintă față de cele vechi următoarele deosebiri:

Traficul de călători bagaje și câini

Taxele de călători, atât cele din tariful general, cât și din cel militar, precum și cele de bagaje și câini vor figura în noul tarif pe grupe de 10—600 kilometri inclusiv și de aci mai departe pe grupe de câte 20 km. până la 1500 km. iar nu pe stațiuni ca până acum.

Cele mai mici taxe de călătorie la trenurile accelerate vor fi cele stabilite pentru 60 kilometri.

Biletele pentru ducere și întoarcere în clasa III sunt desființate.

Tariful de mărfuri

Taxele din tariful general și special precum și din cel industrial cu 45 la sută reducere, vor figura în grupe de câte zece km. uniform până la 1500 km.

La taxări speciale s'au prevăzut reducerea de 50 la sută pentru cai de curse, cari nu vor fi admiși a fi transportați cu trenuri de persoane și accelerate.

Însoțitorii cailor nu vor mai fi admiși a călători gratuit, ca până acum ei urmând a plăti un bilet de cl. III.

Cântărirea mărfurilor de cl. III. nemai fiind obligatorie, s'a introdus în noul tarif dispozițiile din trecut, pentru declarațiile neexacte de greutate și de supraîncărcare a vagoanelor.

Mărfurile care se vor exporta, afară de sarea exportată de R. M. S., vor fi taxate cu un spor de 50 la sută asupra tarifului respectiv.

Toate transporturile expediate stațiunilor Constanța-Port, Galați-Port-Doc, Brăila-Port-Doc și Ramadan se vor taxa pe baza tarifului de export; iar cele destinate pentru Constanța, Galați și Brăila-oraș precum și Giurgiu se vor taxa pe baza tarifului normal.

În caz când un transport destinat pentru o stațiune de frontieră, sau pentru o stație din interiorul țărei se reexpediază, sau se recartează pentru export, atunci se vor percepe numai diferențele între tariful normal și cel de export.

În caz când se constată că un asemenea transport se repredă pentru export, fără a se declara aceasta sau fără anexarea scrisorii de trăsură anterioră, se va plăti pe lângă diferență și o amendă egală cu de șase ori această diferență.

În stațiunile de porturi se vor aplica taxele de export pentru distanța parcursă, la toate mărfurile pentru care se va cere mutarea pentru descărcarea la o linie a portului.

Abonamentele și timbrele de francare și permisele cu plată

În legătură cu sporurile aduse tarifelor, se mai sporesc și costul permiselor cu plată, pentru autorități; precum și taxele accesorii pentru încărcări, descărcări, locație, magazinaj, cântărire etc.

Tarifele de abonamente se sporesc de asemenea în proporția respectivă, asemenea s'a sporit și costul carnetelor precum și garanția.

În regulamentul noului tarif de abonamente, s'a introdus dispoziția, ca în cazul când abonamentul n'a fost luat în primire de abonat și acesta renunță la el, să i se restitue, la cerere prețul plătit, reținându-se numai una sută lei ca cheltueli de manipulație și confecționare.

Cererile de astfel de restituiri se vor adresa regionalelor respective.

Noul tarif al timbrelor de francare prevede o nouă categorie de timbre, cu taxe mai reduse pentru articolele alimentare proaspete.

Taxele de regie, închirieri de trenuri pentru transportul lucrătorilor

Sub regimul noului tarif taxele de regie vor fi următoarele: Mare iuțeală 50 bani de tonă și kilometru, mica iuțeală 30 bani de tonă și kilometru.

Fracțiunile de tonă se socotesc întregi cea mai mică taxă va fi de 10 lei.

Pentru lemnele de foc ale funcționarilor C. F. R. rămâne tot taxa de 5 bani de tonă kilometrică.

Taxele pentru închirieri de terenuri prin stațiuni, precum și taxele pentru liniile de garaj particulare vor fi cele ce se vor stabili sporite cu 150 la sută.

Taxele pentru vagoanele cu lucrătorii dela trenurile de pietriș ale antreprenorilor de lucrări publice se sporesc dela 3 la 4 lei și taxa de stricăciuni a vagoanelor dela 10 bani la 20 bani de vagon de 10 tone și de kilometru.

Ce taxe nu se sporesc

În mod excepțional nu se vor spori taxele de utilizare pentru liniile din portul Constanța, cele de provizion pentru deburse și rambursе, prevăzute în tarif, taxele de manevră de 300 lei de oră și mașină C. F. R., de locație uniformă de 50 lei de oră și vagon stabilite pentru stațiunile Brăila, Galați și Constanța, de locație și magazinaj speciale stabilite pentru Arad, Brașov, București Nord, Cluj, Craiova, D. Spirei, Filaret, Iași, Mogoșoaia, Obor, Ploești și Reni și chirla de 15 lei pe zi de vagonul de 10 tone pentru cereale vărsate în ochiurile magaziilor de cereale.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

Situația industriei austriace

Ormări favorabile prin ocuparea Ruh-rului de către francezi.

Din Viena au sosit diferite știri cari remarcă între altele că industria austriacă s'ar fi întremat mult în ultimul timp în urma ocupărei Ruhrului de către francezi. În deosebi industria metalurgică din Steiermark, care în lunile din urmă n'a putut concura mai deloc pe debușeurile din ani trecuți, a primit acum importante comenzi din Germania și din alte țări. Chiar industria de oțel din Austria de sud a reangajat lucrători, având acum mult de lucru.

În ce privește desfacerea cantităților disponibile de fier, cererile sunt foarte numeroase, de oarece îndepărtarea conflictelor legate de ocuparea Ruhrului pare deocamdată imposibilă. Societatea „Montan-Alpine", care dispune de una din cele mai mari uzini metalurgice din Austria, va relua în curând fabricarea tablei groase de fier.

Și în ce privește industria uneltelor cererile se repetă tot mai des, deoarece livrările de unelte fine din Remsheid au încetat complect, așa că marfa austriacă e mult căutată în țările de import, mai cu seamă în estul Europei.

Ultimele târguri din Austria au înregistrat un succes cu totul neobișnuit. Comande foarte multe au fost notificate. În general, târgul de primăvară din Viena a dat industriei mult de lucru. Conducătorii întreprinderilor sunt și ei mai mulțumiți ca înainte, fiindcă comenzile date au de data aceasta un caracter absolut definitiv, pe când comenzile din trecut au fost în mare parte anulate din cauza urcării incontinu a prețurilor și a oscilărilor valutare.

Între comenzile mari se remarcă livrarea a 300 locomotive pentru Italia. Fabricele de vagoane execută comenzi de reparații pentru streinătate.

Folosirea drapelului național

O ordonanță a Prefecturei de poliție

Față de neregulile ce se făceau în localitate cu arborarea drapelului național, Prefectul de poliție a dat următoarea ordonanță:

Având în vedere că mulți dintre locuitorii orașului Cluj nu respectă dispozițiunile luate în baza ordonanțelor Ministerului de Interne din partea Prefecturei orașului Cluj, în 13 Noemvrie 1920 și din nou în luna Ianuarie 1922 sub No. 676—1922, referitor la drapelul național, din nou și pentru ultima oară provoc locuitorii orașului Cluj ca să respecte și să execute strict dispozițiunile de mai jos:

1. Drapelul național este compus din culorile albastru, galben, și roșu, așezate paralel cu prăjina în ordinea de mai sus, astfel că albastrul să fie lângă prăjină.

2. Drapelul național este simbolul țării și al suveranității, deci trebuie respectat cu sfințenie de toți locuitorii țării românești, fără deosebire de cetățenie, indigenitate, confesiune sau naționalitate.

3. Drapelul național se va arbora, sau purta numai la sărbători naționale, sau alte ocaziuni solemne, când se va ordona de către autoritățile administrative, sau polițienești.

4. La sărbătorile sau ocaziunile solemne amintite în punctul 3, în orașul Cluj, toți proprietarii de case publice și private, instituțiuni, întreprinderile și firmele comerciale, cafenelele, prăvăliile cu licență de beuturi spirtoase și proprietarii prăvăliilor cu brevet de industrie, sunt datori a arbora drapelul național de dimineață în mărime de 150+150 cm. Drapelul se va ținea arborat numai în ziua sărbătorii, sau în timpul cât a fost ordonat de autorități.

5. Toți cei cari nu respectă și nu execută ordonanța de mai sus, referitor la drapelul național (cuprins în punctul 1—4) se vor pedepsi de Judecătoria de Contravențiuni a Prefecturei Poliției orașului Cluj cu amendă de 500—10000 Lei.

Cluj, la 6 Aprilie 1923.

Prefectul poliției:
VALER POPOVICI

POSTAVARIA „CONCURENȚA"
D. ROSTOKER
BUCUREȘTI, Str. Carol No. 19 (alături de Poștă)

Aducem la cunoștința Onor. public și Onor noastre clientele că am deschis în Capitală cel mai mare **Magasin de POSTAVARIE** exclusiv **ENGLEZA și FRANCEZA** sub firma de mai sus

VANZARE EN GROS

Magazinul este complect asortat cu **STOFE ENGLEZE** și **FRANCEZE** pentru **TOATE SEZOANELE,** de calitatea cea mai superioară și în desenurile celemai noi și moderne precum și cu un imens **Stok** de:

Kamgarn
Covercoat
Gabardinuri
Twill
Sergiuri
Șeviot
Postavuri, Drap
Postavuri Scoțiene etc.

Casa noastră fiind direct importatoare prin Centraleie noastre din **LONDRA** și **PARIS,** este în măsură să vânză cu prețurile cele mai avantajioase ca pretutindeni.

Zilnic sosesc mari Stocuri de POSTAVURI și ȘTOFE cu Vapoare și Simplonul.

2706

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 776 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Vineri 20 April 1923

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Ceiace trebue să știe străinătatea

— In legătură cu svonul despre „revoluția din România" —

Ecourile agitațiilor deslănțuite de cele două partide coalizate au ajuns în străinătate subt o formă care știrbește autoritatea statului și prestigiul țării.

Agențiile de propagandă maghiare au răspândit în toată lumea știri despre „grava situație din România", despre „o iminentă revoluție", despre „neputința statului de a menține ordinea", despre „detronarea regelui" etc.

Un ziar englez a cărui seriozitate este recunoscută public a un articol în care amintind situația gravă din România, Serbia, Bulgaria și Grecia, previne guvernul englez să fie foarte atent la cele ce se petrec în Balcani fiindcă stările turburi dinăuntru statelor balcanice pot fi în orice clipă susceptibile să stârnească conflagrații internaționale.

Ziarele franceze, fără să dea atâta gravitate știrilor despre „turburările din România" scriu că totuși situația din țara noastră este îngrijitoare, dar, adaogă, nădăjduesc că ordinea va putea fi menținută.

Iată deci cum în străinătate se crede că țara noastră este în pragul unor mișcări revoluționare. Evident desmințirile cari s'au dat au fost înregistrtae de presa străină, faptele s'au restabilit, dar ceva din vâlva care s'a stârnit în jurul „revoluției din România" va rămâne în mintea străinilor. O îndoială asupra stărilor dela noi va stărui în lumea străinătății, și faptul acesta nu este decât potrivnic încrederii de care statul român trebuie să se bucure.

Dar vrăjmașii noștri de peste granițe cari nu s'au dat în lături dela minciună pentru a ne ponegri, nu sunt atât de vinovați de răul pe care ni-l fac pe cât de vinovați sunt cei din mijlocul nostru cari prin acțiunea lor n'au făcut decât să slujească interesele dușmanilor României.

Și vinovați în primul rând sunt fruntașii celor două partide coalizate cari, cum spune atât de plastic d-l Iorga, nu s'au sfiit să comită acte dăunătoare națiunei „pentru a da partizanilor impresia că sfântul ciolan se apropie de bietul lor bot fript de foame".

Oficioasele acestor partide cași așa zisele ziare independente, ne amenință zilnic cu revoluția.

Incepând cu „Aurora" din București și sfârșind cu „Patria" din Cluj, ele publică alarmante articole în care ni se vorbeste de „revolta care clocote în suflete" de „iminente mișcări ale masselor", de „spiritul revoluționar dela sate care voeste să rupă cătușele în capul călăilor" etc. Iar la întrunirile de la „Dacia" sau dela clubul „Majestic" fruntașii celor două partide atacă pe Rege și amenință cu violența. Desfășurându-și apoi bătăușii electorali îi pornesc în fruntea cetelor de curioși și de gură cască pe străzile orașului pentru a turbura ordinea și a da a doua zi prilejul să se vorbească în gazete de „ciocnirile cu armata", „de martirii luptei pentru democrație" și de alte baliverne de acest fel.

Născocind convorbiri, relatând fapte cari n'au existat, exagerând și interpretând fals acte izolate și fără urmare, partidele țărănist și național și gazetele lor se străduesc să creieze în țară o atmosferă de neliniște și de teamă. Spectrul revoluției este plimbat înaintea ochilor noștri.

Amenințarea atârnă deasupra noastră, iminentă și fatală.

Iar în realitate nu este nimic. Totul se reduce la o comedie politică. Căci agitația care se căznește să creieze o atmosferă revoluționară este falsă. O revoluție nu se face cu vorbe, cu făgădueli de răspântie și cu minciuni; ea nu se face cu născociri și cu articole tendențioase și nici cu combinații politice de cafenea.

Toate acestea nu sunt decât agitații de suprafață. Cine își poate închipui o revoluție la noi în fruntea căreia ar fi să stea d-l Mișu Cantacuzino la braț cu d-rul Lupu și d-l Maniu alături de d-l C. Xeni.

In țara noastră nu e agitație de cât în acea lume politică ahtiată de putere și care se sbate să prindă „ciolanul sfânt". In colo, toată imensa mulțime românească își vede liniștită de munca ei, de nevoile ei.

Agitație de o parte, da; dar dincolo, de la un capăt la celalt al țării, muncă fecundă, străduință creiatoare și ordine. Toată această lume românească aplecată pe coarnele plugului, pe masa de lucru sau pe mânerul mașinilor nu se va lăsa niciodată răpită dela manele ei rost creiator pentru a satisface ambițiunile politice alor unor farsori ca d-rul Lupu sau dr. Sever Dan.

Astfel stau lucrurile. In lumina lor se vede cât de condamnabilă este acțiunea acestor partide care prin agitația lor slăbesc încrederea străinătății în statul român și încearcă să turbure liniștea în care trebue să se dezvolte munca creiatoare a națiunei.

Un „Mussolini al României"

— Regele Ardealului —

Inainte de sărbători am văzut ridicolul întrunirilor opoziției-unite culminând in apostrofa adresată d-lui Mihalache de către un cetățean mucalit.

„Trăiască Mihalache-Cuza al II-lea", a strigat acesta când șeful țărăniștilor își făcu apariția la tribună, iar ridicolul domn Mihalache, și-a rotit plin de îngâmfare privirile asupra mulțimei care se înghiesuia la picioarele sale.

Și avea dreptate să se îngâmfe ridicolul domn Mihalache. Câte ambițiuni deșarte nu i-a gâdilat apostrofa cetățeanului hazliu de la întrunirea de la Dacia! Cuza Vodă — întâiul și veritabilul Alexandru Ion I. Cuza — a trebuit să secularizeze averile mânăstirești, să dea pământ țăranilor, să facă orânduială și dreptate în țară, să mărească ocaua pentru a pătrunde adânc în inima și gândul masselor populare; pastișei lui de astăzi i-au fost deajuns câteva discursuri bâlbâite la Cameră și câteva cocoșeli de școlar obraznic și inconștient, la adresa Regelui care ni-a dus la victoria nevisată a României Mari.

Cel puțin așa și-a închipuit atunci d-l Mihalache.

Dar iată că farsa se repetă și se confirmă ca farsă. La întrunirea opoziției-unite, ținută Duminică la București, d-l Maniu apare la tribună și glasuri din toate părțile se grăbesc să strige, pentru a fi mai bine auzite:

„Trăiască sufletul Ardealului; trăiască viitorul prim-ministru; TRAIASCA MUSSOLINI AL ROMANIEI" (vezi: „Universul" și „Dimineața".

„TRAIASCA REGELE ARDEALULUI" (vezi: „Epoca" și „Lupta").

Se vede că gluma făcută pe socoteala d-lui Mihalache a plăcut. Cetățeanul hazliu și-a găsit tovarăși de inveselire, și cari n'au lăsat să le treacă un prilej așa de bun. D-l Maniu a trebuit să zimbească cu amabilitate și prefăcută modestie, dar gluma l'a derutat, se vede din tot discursul său care conține dureroase încercări de neisbutită energie și voință. Bietul domn Maniu s'a crezut în adevăr un veritabil Mussolini, chemat să salveze țara românească de pe marginea unei prăpastii imaginare!

Din aceste două episoade, în aparență neînsemnate, ale întrunirilor opoziției-unite, se vădește toată starea de spirit pe care o poate provoca în massele cetățenești, ridicolele agitațiuni împotriva Regelui, a Constituției și a Parlamentului de ordine și legalitate. Demagogismul d-lui Mihalache a sugerat imaginea caricaturizată a unui Domn devenit legendar prin cuminția și justeța faptelor sale; poza pretențioasă a d-lui Maniu a dat naștere ideii de ridicol prin contrast. Se putea face pe socoteala veșnic nehotărâtului domn Maniu o mai dureroasă glumă decât aceea a plasării sale alături de expresia de voință, energie și hotărîre care s'a dovedit a fi dictatorul de astăzi al Italiei Mussolini?

De.

Panamericanismul și America latină

— In legătură cu nerespectarea doctrinei lui Monroe.

...te fac mari pregătiri pe... celebra centenarul doctrinei ... Monroe, care va avea loc la 2 Decembrie a. c.

Se știe că mesagiul celebru al președintelui James Monroe dat acum 100 de ani, conținea următoarele puncte: 1. Statele Unite se opun pe viitor oricărei cuceriri coloniale a Europei în America; 2. Statele-Unite se obligă a respecta statul quo existent 3. Statele Unite nu se vor amesteca în nici o chestiune care privește Europa, respectând testamentul fondatorului lor, George Washington.

Această declarație de principiu dominând politica internațională a Americei n'a fost însă respectată în întregime.

Războiul spaniol-american din 1898, care a alungat Spania din continentul nou, politica de expansiune a lui Roosevelt, chestiunea canalului de Panama diplomația dolarului și panamericanismul sunt delicte grave aduse doctrinei lui Monroe.

In special America latină nu poate vedea cu ochi buni politica cu două fețe a Statelor-Unite care deși susține față de Europa, politica lui Monroe n'a încetat de 20 de ani încoace să intervie în mod politic și militar în Mexic, în America centrală și în Antile.

Rezoluțiile luate de Congresul juridic ținut de curând la Rio de Janeiro cu ocazia centenarului independenței Braziliei sunt opuse doctrinei lui Monroe, monopolizată în profitul Statelor-Unite.

La Washington cercurile oficiale privesc cu îngrijorare atitudinea republicelor Americei latine, care se opun astăzi întreprinderilor neomonroismului internațional în continentul nou.

Republicele sunt acuzate de nerecunoștință pentru concursul milioanelor dolari, împrumutate pentru a și desvolta bogățiile naturale. America latină recunoaște serviciile financiare aduse de Statele Unite, dar nu poate suporta suprimarea independenței și instituirea unui fel de tutelă asupra bogățiilor sale de către sindicatele de exploatare ale Statelor-Unite.

Câțiva scriitori din America latină au deschis de câtva timp, procesul doctrinei lui Monroe și a consecințelor sale neprevăzute. Aceștia sunt academicianii Oliveira Lima și Medeiros e Albuquerque în Brazilia, scriitorii și sociologii argentinani Manuel Ugarte și Jose Ingenieros, cubanii Marti și Varona. Ei au stabilit bilanțul istoric al doctrinei lui Monroe, ajungând la concluzia că pasivul său e mult mai mare decât activul.

Dacă această doctrină a apărat Statele Unite împotriva întreprinderilor coloniale ale Europei, ea n'a eviat totuși republicelor americane de Sud, unele intervenții europene umilitoare și violente. Unde era doctrina lui Monroe, zic ei, când în 1833 Anglia a pus stăpânire pe Archipelagul Falkland, ce a partinea Argentinei ca moștenitoare a drepturilor Spaniei?

Ce făceau Statele Unite în 1838, când amiralul francez Leblanc a bombardat Buenos Aires, sau în timpul intervenției anglo-franceze în 1849 la Rio de la Plata? Tratatul Clayton-Bulner din 1850 a făcut pe Statele-Unite să calce în mod formal principiul lui Monroe, căzând de acord cu Anglia asupra controlului istmului din centrul Americei. Aceiași atitudine pasivă a avut-o față de Europa, Statele Unite și în 1903 când flota engleză, germană și italiană au organizat „blocul pacific" al Venezuelei.

O singură dată doctrina lui Monroe a intervenit împotriva amenințărei europene: în 1895, cu ocazia conflictului de frontiere dintre Guiana engleză și Venezuela; totuși în cele din urmă președintele Cleveland, acelaș care protestase, ales ca arbitru, a atribuit teritoriul Yurnari contestat de Venezuela, Angliei.

Pentru a-și menține stăpânirea mărilor și evoluția imperialismului său, Anglia a fost cea mai mare, sprijinitoare a principiului lui Monroe, a cărui amenințare a fost întrevăzută chiar de Metternich și de Chateaubriand la Congresul de la Verona.

De la 1901 încoace, Anglia a deschis pretutindeni porțile monroismului imperialist mai ales, când a lăsat pe Statele Unite să fie singure stăpâne pe istmul de Panama. Războiul mondial a arătat însă Angliei că profitând de acest fapt, Statele Unite a dat o lovitură de grație supremației comerțului englez în America centrală.

Declarațiunea lui Monroe constitue în realitate un fel de privilegiu al Statelor Unite asupra restului Americei, privilegiu instituit prin superioritatea de forță a acestora asupra republicelor latino-americane slabe, neunite care dela emanciparea lor n'au putut să se organizeze încă, în o forță de echilibru și rezistență împotriva blocului anglo-saxon. Spania deposedată, fără aliante, a fost incapabilă de a alia la noua sa politică, coloniile liberate și a lăsat teritoriul Americei latine să fie încălcat prin intervențiile anglo-saxone dela Nord.

Succesiv Mexicul pierde Texasul prin un plebiscit, apoi Arizona, Noul Mexic, California superioară. In 1898, Statele Unite anexează Portorico, apoi pune stăpânire pe canalul de Panama; republicele Nicaragua, Haiti, Saint-Domingo trec sub controlul Statelor Unite. Astăzi statele Unite tratează America centrală numai prin politica pur oportunistă a intereselor sale, erijându-se în arbitră a vieței interioare a popoarelor americane.

Astfel doctrina lui Monroe a devenit un sistem politic ofensiv al Statelor Unite, tinzând la izolarea complectă politică și economică a Europei din continentul american și la punerea sub control, sub tutelă, a Americei latine prin Uniunea americană, dublată de Uniunea pan-americană pe care o conduce tot ea.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Limba franceză în școlile maghiare

— Destinderea conflictului dintre stat și autoritățile confesionale maghiare — Școlile reformate și calvine vor da numai la toamnă examene de l. franceză

Conflictul iscat între ministerul instrucției publice și școlile maghiare reformate și unitare pe chestiunea obligativității limbii franceze, este cunoscut publicului cititor, pe care l-am informat în mai multe rânduri despre împotrivirea repetată a școlilor pomenite făcută ordinului prin care se introducea studiul limbei franceze. Ministerul a dispus încă din Septembre introducerea obligatorie a limbii franceze, în locul celei engleze din școlile secundare reformate și unitare.

Cum ordinul nu s'a executat, l-a mai repetat în Decembre și în Martie, trimițând, în rândul al treilea, un avertisment școlilor nesupuse. Avertismentul a pus direcțiunile acestora pe gânduri și după consfătuirile din săptămâna Paștilor, acestea au hotărât să se supună în sfârșit, dar să ceară ministerului să amâne pentru Septembre examenul. Dupăcum am mai arătat, prin ordinul ministerial din Martie, care era numai o repetare a celui din Septembre și Decembre trecut, s'a dispus ca limba franceză să fie introdusă imediat și la sfârșitul anului școlar să se dea examene. La aceasta s'a răspuns, că este o imposibilitate, ca elevii să învețe în câteva luni tot materialul și să dea din el examen.

In urma acestora, după o consfătuire pe care autoritățile confesionale au avut-o alaltăieri cu dl dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului din Ardeal, s'a îngăduit școlilor în chestiune, ca examenele de limba franceză să se dea numai în Septembre.

Ministerul instrucțiunii publice a dat deci școlilor ungurești o nouă dovadă de toleranță, pe care cu drept cuvânt putea să n'o mai dea, când știm, că imposibilitatea examenului se datorește școlilor, cari au refuzat în două rânduri să se supună dispozițiunii guvernului. Ca și în alte rânduri, ministerul a avut în vedere interesele școlarilor unguri, cari nu sunt vinovați de împotrivirea repetată a direcțiunilor școlare. Tocmai pentru aceasta avertismentul — oricât ar cere-o școlile în chestiune — nu poate fi retras, pentrucă atât pentru interesul statului cât și pentru interesul elevilor direcțiunile școlilor avertizate trebue să'și dea în sfârșit seama, că un ordin al statului român nu este o hârtie pe care — chiar când se repetă — să o arunce la coș.

*

Mai trebue spus un cuvânt în chestiunea limbei engleze. Școlile în chestiune și presa maghiară stărue și după cele petrecute, ca limba engleză să nu fie înlocuită cu limba franceză, pentrucă confesiunile protestantă și unitare au mai multe legături cu anglo-saxonii.

Stăruința aceasta înseamnă, că deși s'au supus acum ordinului ministerial și au intrat la învoială cu ministerul, ele socot această supunere numai ca momentană.

Trebue amintit, că legea dă voe școlilor confesionale să'și aleagă în afară de principelele materii cele învățământului statului, materiile care vor voi. Nu le rămâne deci, decât — dupăce au introdus limba franceză — să mențină și pe cea engleză.

Trebuea spus aceasta, pentrucă am fost informați, că confesiunile maghiare pomenite ne-ar acuza în fața Angliei, că boicotăm limba engleză. Ori să se știe, că dacă s'a făcut sau s'ar face această insinuare, confesiunile maghiare nu fac decât să calomnieze statul român din care fac parte. Dacă aceasta s'ar adeveri, vom avea și alte cuvinte mai puțin îngăduitoare. Va trebui în sfârșit să se înțeleagă, că respectivele articole de lege contra cerșitorilor de intervenții străine și contra bârfitorilor se vor aplica odată.

BIBLIOGRAFIE

Au apărut în editura „Cartea Românească":

„Ispravă" piesă în două acte de Serafim Ionescu, Prețul lei 5'—

„Dicționar german-român, portativ" de Maximilian Scroff. Prețul lei 35'—

„Singur" de G. T. Niculescu-Varone (In biblioteca „Minerva" Nr. 182). Prețul lei 3—

In editura „Casa Școalelor":

„Râsul apei", Poezii de G. Talaz.

Cronica dramatică

Trei comedii la Teatrul Național

„Nodul Gordin" de Valjean, „Căsătoria silită de Moliere" și „Interpretul" de Tristan Bernard.

Noul director general al Teatrului Național, a isbutit să realizeze una din cele mai isbutite comedii ale repertoriului dramatic românesc. Dl Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Național din Cluj are meritul de a fi găsit la timp cu loc nimerit acestei reușite comedii.

„Nodul gordian" se petrece într'un codru pur românesc. Dl Dimitriu (comisarul Tiberică) dl Vasilescu (negustorul Weiss) Dna Stanca Alexandrescu (Dra Lobo, artistă dansatoare) dl Ionescu-Ghibericon (Dl Mandrazin) Dl Potcoavă (un excelent tip de sergent de poliție Tănase) au tot meritul interpretării.

*

„Căsătoria silită" a lui Molière, într'o traducere destul de anemică a fost mulțumitor interpretată de Dl S. Stănescu-Papa, de dl Bănuțul, de dl Vasilescu, Ionescu-Ghibericon și drele Jipescu, Landri, și Adamide, o admirariblă contraltă. Nu înțelegem de ce dra Adamide, care este o admirabilă actriță a Teatrului Național, nu cântă în *„Carmen"* unde Opereа Română s'a dovedit a avea elemente insuficiente.

„Interpretul" de Tristan Bernard ar face să râdă și un butoiu cu salpetru.

Piesa e o comedie care acumulează atâta spirit încât se râde și cu cea mai proastă interpretare.

Interpreții locali dnii: Borgovan, Ionescu-Ghibericon, Potcoavă și dra Adamide n'au putut să împiedece cu toate silințele autorului, efectele piesei Nu mai vorbim de restul interpreților. Pentru dl Stefănescu o bună mențiune pentru interpretarea minunată a englezului, tip, care i s'a încredințat.

Publicul totuși s'a distrat.

Reorganizarea „Astrei" la Oradea

Duminică 15 April c. a avut loc o adunare în sala festivă a Primăriei din Oradea-Mare, în urma unui apel lansat pentru reorganizarea secțiunei culturale „Astra" a cărei activitate în acest oraș a fost întreruptă din 1914, având un fond de 141 coroane. Foarte mulți intelectuali au răspuns cu însuflețire apelului. Dl Aurel Lazăr a ținut o cuvântare, insistând asupra trecutului „Astrei" și asupra rolului ei cultural.

S'au mai făcut diferite propuneri după care s'a procedat la alegerea comitetului care s'a format astfel: Președinte dr. A. Lazăr, vice-președinți: Iacob Radu și Horvat Andrei, secretar Gr. Munteanu, și membri dnii: Pop Ion, Iulian Peter, Ștefan Marcuș și Samarineanu. Prin cotizațiile membrilor prezenți s'a strâns în adunare suma de 4000 lei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Carol Révai

Un poet maghiar, înțelegător al sufletului românesc. Câteva cuvinte cu prilejul morții sale.

Ziarele ungurești de dimineață au vestit azi moartea unui bun poet maghiar, Carol Révai, stins din viață la adânci bătrânețe, sufe rind, orb și decorat de statul român cu „Bene Merenti".

Știrea va fi produs întristare în unele cercuri, cei mai mulți însă dintre cititori vor fi trecut repede peste ea, la o rubrică de alături, din care să se informeze despre ultimele hoții, sinucideri de amorezați, sau reclame cu literă groasă. Moartea unui poet este la urma urmei o moarte asemenea oricărei alte, peste care secolul nostru plin de viață frământată știe să treacă fără prea multă bătae de cap.

La fel, puțini dintre mulții cititori români ai gazetelor maghiare se vor fi oprit din citit ca să lege de relațiunea faptului divers al morții lui Révai amintirea importantului lucru, că s'a stins din viață cel mai vechiu și bun traducător și prieten al românilor.

A trăit departe de orice frământări politice, bolnav și sărac, la Baia-Mare, unde i-a ajuns gratificația românească de acum o jumătate de an: „Bene Merenti" cl. II. Ministerul român i-a dat și o remunerație, pentruca să'și poată trage zilele în sărăcia în care era.

Și acum a murit, și sunt puțini de bună seamă cei ce'și mai amintesc în frământările lor cotidiane: pentruce a trebuit din partea statului român această răsplată și această pomenire din partea presei românești.

Să amintim, că încă sub unguri, în 1906, Carol Révai (cu *i* și nu cu *y* la sfârșit, deci ne-nobil) a publicat un mare volum de traduceri din George Coșbuc, cuprinzând un număr de peste 40 poezii de ale marelui nostru poet. Intr'o vreme deci, când valahul era sinonim cu ultimul african sălbatic și când în loc de o apreciere eram numai huiduiți, poetul maghiar care a murit acum la Baia-Mare, și-a știut pleca urechea la duioasa noastră literatură și a o face cunoscută — chiar cu mult talent — conaționalilor săi. A contribuit astfel simțitor la crearea între unguri a ideii că nu suntem ultimul neam de pe fața pământului, dimpotrivă, că trebue să ținâ toată seama de păsul nostru. A mai contribuit tot atunci la convingerea noastră, că glasul înăbușit al românului se va face într'o zi ascultat de către impilatorii noștri.

Carol Révai a mai tradus apoi, peste câțiva ani, din Eminescu, Goga, Vlahuță și din alții poeți de-ai noștri de seamă, și n'a încetat nici în ultimele sale zile de a se ocupa cu literatura noastră.

Anul trecut ni-a mai dat o serie de traduceri, pe cari le-a publicat în „Napkelet" și în alte publicațiuni ungurești.

Comemorându-l ca traducător al poeziei noastre, vrând-nevrând ne vin în minte toate traducerile din românește înregistrate de literatura maghiară, și este bine, ca cu această ocazie să ne ocupăm de ele, dacă nu de alta, pentru singur faptul, că prin aceasta vom ridica meritele regretatului poet dela Baia-Mare.

Este de prisos să se amintească aci secularele începuturi de apropiere de români a ungurilor din timpul principatului ardelenesc, făcute din interes cultural și literar (dacă se poate numi astfel improvizația de nesinceră târguială de care vom vorbi) s'a început târziu de tot și din păcate au început-o români renegați, ajunși în simbria guvernării maghiare. Traducerile în ungurește din literatura românească le-au început cei câțiva profesori renegați: Moldovan Alexics, Sziegescu, ale căror traduceri sunt o curată bătae de joc. E de ajuns a ne aminti neprețuitele poezii poporale din colecția lui Alexandri, apărute în cea mai infamă traducțiune ungurească posibilă și datorite lui Moldován Gergely.

Astfel, într'un timp când în literatura noastră — cu toată aversiunea de atunci — au apărut minunate traduceri ungurești de St. O. Iosif, Oct. Goga și D. Anghel, la Budapesta și la Cluj se făcea bătae de joc din literatura noastră.

Își băteau joc de noi oameni răsăriți din sânul nostru și vânduți pe bani scumpi străinului.

Atunci a venit străinul Révai și, ca o palmă pentru profesorii renegați dela universitatea din Cluj și din Budapesta, a aprofundat cu dragoste literatura noastră, s'a însuflețit de ea și a făcut-o cu talent, cunoscută conaționalilor săi.

Pe urmă nu s'au mai înregistrat alte traduceri din românește. Traducerile existente, ale lui Moldován Gergely, Alexics György și alții, din Delavrancea Vlahuță, Alexandri ș. a., nu știm nici dacă traducerile lui Révai au ajuns să aibă cititori mai de seamă. Vina a fost însă a situației încordate dintre cele două națiuni.

De atunci, după schimbarea situației politice, vedem răsăriți traducători din toate părțile. Se traduce azi multă literatură românească. Scriitorii unguri din România, cu precădere însă de cei cu mai puțin talent și trecut literar, traduc o mulțime de poezii românești și îndeosebi piese de teatru, a căror plasare oferă o mai mare rentabilitate.

Am mai făcut cândva observația, că cei mai mulți traducători unguri de astăzi nu știu în deajuns românește, pentruca să dea unguri lor traduceri bune. Vom preciza, că în afară de traducerile lui Franyo Zoltán, de foarte puține ale lui Kereszturi, de „Prometeu" a lui Emeric Kádár — toate celelalte traduceri din românește sunt slabe din toate privințele.

Pomenind acestea, trebue să avem cu atât mai adâncă recunoștință pentru poetul dela Baia-Mare, cu cât traducerile sale — bune — au apărut într'o vreme când erau boicotate neavând — ca astăzi — nici încurajarea oficialității, nici rentabilitatea comercială.

Anchetele noastre în Ardeal

Oradea-Mare din punct de vedere administrativ și edilitar

Stare de transiție — Reorganizarea Primăriei — Înlăturarea funcționarilor maghiari recalcitranți — Cum privește populația minoritară administrația românească — Din nevoile edilitare — Pentru cultura românească — Înfrumusețarea orașului

Ce ne spune Primarul orașului, d. Coriolan Bucico

Continuând anchetele noastre aici am crezut necesar să ne interesăm de starea administrativă edilitară a orașului. Făcând cunoștința domnului Coriolan Bucico, primarul Oradei, d-sa ne-a stat cu toată bunăvoința la dispoziție.

Suntem încă în starea de transiție

Dela primele cuvinte domnul Bucico ne spune:

— Starea noastră administrativă nu are încă un caracter bine definit, pentrucă continuăm a fi în era de transiție dela legile maghiare la legile țărei. Marea greutate pe care o întâmpinăm este din cauză că nu avem funcționari români, adică avem un număr foarte mic, astfel că lucrările merg foarte anevoios. In chestia funcționarilor trebuie să vă spun însă că dificultatea provine și din cauza salariilor reduse, fapt care face să se reflecteze puțin la aceste posturi, cu deosebire din partea românilor. Tot din această pricină sunt amenințat să fiu părăsit și de elementele cele mai bune pe care le are acum Primăria printre funcționarii actuali. In noul buget am prevăzut sume pentru îmbunătățirea stărei materiale a funcționarilor, dar la București, din motive de economie, nu ni s'au aprobat. Eu sper încă că după votarea statutului funcționarilor și a nouei legi administrative, situația funcționarilor se va schimba foarte mult în bine.

Reorganizarea Primăriei după 3 ani

Asupra activității desfășurate în timp de 3 ani de către administrația românească a orașului, în capul căruia d-sa a fost în permanență, domnul C. Bucico ne spune următoarele:

In acest răstimp am reușit să dăm o organizare cu totul nouă și în formă modernă administrațiunei orașului nostru, pentru că sub unguri Oradea-Mare nu a avut un regulament propriu zis de organizație. Este deajuns să vă spun că sub era veche, primăria avea un personal de peste 1000 inși, cari în majoritate erau diurniști. Noi am redus numărul acestora la 300 cu toate atacurile presei minoritare de aici care protesta obiectând că dispozițiunile noastre sunt sălbatice. Am creat în schimb posturi de funcționari responsabili, împărțind treburile administrative pe servicii bine definite și bine conduse.

Înlăturarea funcționarilor maghiari recalcitranți.

Asupra introducerei limbei românești în scriptele orașului. Primarul Oradiei declară că lucrurile au mers destul de greu, totuși s'a ajuns acum și la acest rezultat. Funcționarii unguri în genere au fost însă recalcitranți, astfel că a trebuit să se ia măsuri contra lor și pe ziua de 1 Aprilie c. au fost înlăturați 100 din acei cari nu și-au însușit limba românească nici în scris, nici în vorbire. Dureros este că timp de 2 ani, românii nu au solicitat posturi pentru funcțiile primăriei.

Așa se explică că la unele secțiuni, cum este la acea a comptabilității, nu există nici un funcționar român. In ultimul timp au început să se prezinte câteva cereri de posturi și din partea elementelor românești.

Cum privește populația minoritară administrația românească?

La această întrebare trebue să vă spun, — zice dl Bucico — că am satisfacția de a fi făcut operă de împăciure cu elementele minoritare. Populațiunea întreagă a orașului nostru este mulțumită pentru că o tratăm peste tot în spiritul de egalitate, fapt care din acest punct de vedere a condus la armonia deplină în care trăim.

Din nevoile edilitare ale orașului

Trecând la alt ordin de idei, dl Bucico ne vorbește de nevoile edilitare.

In decurs de 10 ani în Oradea-Mare nu s'a mai făcut nimic, Casele orașului trebuesc reparate și pentru acest lucru consiliul orășenesc a prevăzut o sumă specială în noul buget. Deasemenea chestia drumurilor preocupă mult pe edilii Oradiei, dar lipsa de mijloace bănești, îi pune în imposibilitate de a face mai mult de cât reparațiuni, care și acestea costă destul de mult. Dl Bucico ne mai spune că orașul are absolută nevoe de apă, pentru că prin înmulțirea locuitorilor consumul s'a mărit, astfel în cât se impune necesitatea amplificarei apeductului. In acest scop s'au făcut și planurile necesare, iar lucrările se speră că vor începe în acest an.

In ce privește salubritatea publică, dl Bucico are intențiunea să introducă un sistem german pentru strângerea gunoaelor care apoi prin ardere să fie prefăcute în forță motrice.

Pentru cultura românească

Consiliul orășenesc face toate sforțările posibile. Un fapt concret este că pe lângă biblioteca existentă aici din timpul regimului maghiar, s'o înființat o secțiune românească care a fost înzestrată cu peste 5000 de volume românești. In bugetele anilor trecuți ca și în cel curent, s'au prevăzut sume cu care s-au încurajat toate mișcările culturale naționale, trupele de teatru românesc venite în turneu, etc.

Actualmente se plănuește crearea unui teatru românesc și cu toate dificultățile care se opun, Primarul Oradiei ne spune cu îndârjire. „Ne vom lupta din răsputeri până vom învinge toate greutățile pentru că avem voință și vrem să dăm neamului cultură care i va asigura trăinicia".

Înfrumusețarea Orașului

Din punct de vedere estetic, centrul Oradiei va lua o nouă înfățișare, chiar în acest an Statuia M. S. Regelui în mărime dublă va fi așezată în piața mare, în locul statuei Sft Ladislau, care va fi mutată, probabil în apropierea episcopatului romano-catolic. Piața de alimente va fi mutată din centru iar în jurul statuei Regelui se va amenaja un frumos parc. Cu chipul acesta, aspectul oriental pe care îl oferea această piață va dispare, pentru a domina măreț de pe soclul său, chipul simbolic al Regelui Unirei noastre.

*

Intr'un viitor articol ne vom ocupa de unele chestiuni de amănunt asupra modului cum se face gospodăria orașului la Oradea Mare.

Dac.

Ce vor „Cetățenii Capitalei!"...

„Înlocuirea guvernului „fatal" cu adevăratul guvern al poporului eliberat"... cere ultima moțiune a opoziției unite.

Duminică partidul național și țărănist au dat un nou spectacol la București. Lumea, câtă a fost, a plecat satisfăcută: cel puțin s'a ras. Discursurile au fost înghițite cum s'a putut, chiar și cel al dlui amiral Gratzoski care tiindcă se crede un Gonatos al României, își permite în calitatea sa de fost ofițerii al M. S. Regelui, să țină un limbaj nu tocmai cuviincios la adresa Suveranului.

Dar partea culminantă a spectacolului de comedie gratuită dela „Dacia" l'a alcătuit „Moțiunea" cetită de domniul Gr. Filipescu, Mă rog, ocaziuni ca acestea mai rar.

In primul rând plăcerea de a asista la cetirea unei capodopere de contradicție și perfidie, nu se poate afla decât la întrunirile opoziției unite. Cetățeanul care asistă acolo totdeauna din curiozitate, are pe lângă aceasta, deosebita satisfacție că i se atribue gânduri pe cari nu le a avut niciodată. Nu începe oare „Moțiunea" scrisă deacasă a dlui Gr. Filipescu: „Cetățenii Capitalei ridică din nou glasul lor de protest" . . . etc., etc.

Și ce spun „Cetățenii Capitalei" cari nici habar n'au avut de așa ceva? Spun că guvernul dărâmă țara din temelii fiindcă a făcut Constituția; mai spun că Parlamentul cu un „cinism desfrânat" s'a dovedit lipsit de conștiință înțelegând să lucreze cinstit pentru țară, în loc să se dedea la turburări publice și scandaluri europene, ca partidul național și partidul țărănesc. „Cetățenii Capitalei" eșiți de sub peniță dlui Grigoraș Filipescu mai pretind că politica economică a actualului guvern duce țara la faliment și că numai dl Lupu care a dovedit că cu 40 de lei poate scoate o gazetă, poate face călătorii în America și Europa, și trăi fără nici o ocupație de 2 ani de zile, e în stare să o salveze, bine înțeles cu concursul ilustrului domn Mayearu și savantului encicloped dl Dr. Sever Dan. Mai pretind că viața e scumpă, că funcționarii dacă vor să trăiască bine trebue să facă grevă, și că în detin.tiv „strigătul lor de revoltă" trebue să aducă un alt guvern, care nu poate fi decât un guvern alcătuit de opoziția unită . . . și, vedeți Domniile voastre, democratică.

Astfel au grăit „Cetățenii Capitalei" prin pana agilă a dlui Grigoraș Filipescu, minunându-se și ei de atâtea gânduri măreție cari le lipseau până acum.

Dl Maniu și Cataveneu

La întrunirea ținută Duminecă la București, d-l Iuliu Maniu a rostit o cuvântare din care reproducem următoarele pasagii cari dove desc superioara inteligență și cultură a șefului partidului național:

Constituția liberală a ieșit din leagănul tiranici și vrea să sălășluiască și mai departe în mijlocul poporului românesc tirania și nedreptatea.

„Leagănul ei a fost furtul de urne și abuzul.

Iar mai departe:

„Nu ne ocupăm de constituția liberală fiindcă nu există".

Iată cuvinte cari ne amintesc frânturi din discursul lui Cataven cu, nemuritorul erou al lui Caragiale:

„Domnilor comerțul român este admirabil, este sublim, este extra ordinar, dar..... aproape că nu există".

Dar nivelul intelectual al oratorilor cași al auditorului trebuie să fi fost cu totul înalt, de vreme ce după aceste distinse cugetări politice, d-l Maniu a fost proclamat „Mussolini al României și Rege al Ardelenilor".

Cine mai poate spune acum în fața exemplarelor pe cari ni le ofer ă așa zisa „politică nouă", că lumea caragialeă a dispărut?

Sport politic și sport hipic

Inainte de a se termina întrunirea opoziției unite, s'a constatat lipsa d-lui Grigoraș Filipescu. Alarmă în rândurile amicilor. S'a crezut că a fost asasinat sau aruncat în fundul vre-unui beciu de poliție.

Dar în vreme ce amicii se frământau îngrijorați de dispariția d-lui Grigoraș Filipescu, inimosul om politic, se îndrepta în limuzină spre Hipodrom: pentru a asista la cursele de cai.

Pasiunea sportului hipic învinse se pasiunea sportului politic.

„Libertatea de conștiință a șovinismului maghiar"

Un interview tras de păr al Dlui Sándor József. Șovinismul maghiar, garantat de Constituția României — după opinia unui românofob dela „Emke".

Deputatul Sándor József din parlamentul României, membru de seamă al partidului maghiar al magnaților, a dat alaltăeri lui „Ellenzék" un lung interview întru apărarea școlilor maghiare iredentiste. Interviewul este interesant și pentrucă a fost dat de omul, care o viață întreagă a luptat în sânul societății maghiarizatoare „Emke" împotriva românilor din Ardeal.

Se spune în declarațiile acestea, că partidul maghiar trebue să ia o atitudine hotărâtă pentru apărarea școlilor maghiare iredentiste. Și se mai spune, că românii ar trebui să înțeleagă spiritul maghiar, care prin confesiunile din Ungaria a dat un avânt fără seamăn școlilor.

D-sa vrea adică să ne spună, că datorită acestui spirit de care s'au condus ungurii, confesiunile din Ungaria — toate! — au prosperat pe terenul instrucției publice.

Cu alte cuvinte, nu trebue să ne atingem de școlile confesionale maghiare, pentrucă, dacă acestea au prosperat, *au prosperat prin confesionalismul protejat de unguri și școlile noastre confesionale!*

Observația d-lui Sándor József este și rău ticluită și perfidă. Pentrucă este cu desăvârșire perfid, ca omul din societatea maghiarizatoare „Emke" să ne vorbească astfel, când este știut, că am avut sub unguri numai cinci licee românești (confesionale) și acelea mereu atacate, în timp ce sumedenia de școli secundare maghiare, multe confesionale se bucurau de tot sprijinul statului și erau la fel cu cele de stat organizate împotriva minorităților etnice.

Pentrucă însă pe dl Sándor îl cunoaștem prea bine, este de prisos orice discuție în jurul acestui lucru. D-sa a mai fost odată în stare, și încă în parlamentul României, să spună, că ungurii din România (cari au mai multe școli secundare decât românii din Ardeal) o duc mai rău de cum au dus o românii sub unguri.

Așa că după acestea e de prisos orice cuvânt de discuție cu perfidia aceluia care a făcut parte dintre conducătorii societății „Emke."

Altceva a fost aceea ce ni-a oprit din interviewul deputatului ungur. Dl Sándor ne spune, că noua constituție a României garantează deplina libertate de conștiință, referându-se la §. 22.

Ori, oricine va citi Constituția României, știe că se cuprind în ea numai libertatea de cult și credință, de exprimare și individuală. Libertatea conștiinței este asigurată prin însăși organizația spirituală a omului.

Dacă totuși s'a interpretat în partidul maghiar, așa cum interpretează dl Sándor, aceasta este bine de reținut.

Pentrucă de aci în colo orice acte contra statului va comite șovinismul unguresc patronat de partidul d-lui Sándor, vor fi justificate, prin libertatea de conștiință garantată de noua constituție!

Este o interpretare minunată, pe care n'o putea face decât omul cu conștiința atât de „liberă" cum este dl Sándor, care după ce o viață întreagă a luptat pentru gâtuirea românilor, a declarat în chiar parlamentul României, că românii au dus-o sub unguri de minune.

Cu o astfel de conștiință liberă și garantată, partidul maghiar poate să comită orice împotriva noastră. Și pentru justificare să 'i fie recunoscător d-lui Sándor, care a găsit formula!

◆INFORMAŢII◆

— **Convocare.** *Domnii membri ai organizaţiei naţional-liberale din Cojocna sunt rugaţi a se întruni, în localul clubului Sâmbătă, 21 c., orele 6 seara.*

— **Legea impozitelor şi negustorii.** D-l Simionescu, directorul general al finanţelor din Cluj a chemat alaltăeri la o consfătuire pe reprezentanţii negustorilor din Cluj şi jud. Cojocna. D-sa a explicat negustorilor noua lege a impozitelor şi ca măsură practică a hotărât ca declaraţiile de avere ale tuturor negustorilor să fie depuse la Camera de comerţ urmând ca de aci ele să fie duse în bloc la resortul finanţelor.

— **Retrageri de brevete.** Zilele acestea se vor retrage cel puţin 30 de brevete de băuturi spirtuase dela diferiţi cârciumari din Cluj.

— **Declaraţiile de avere.** Numărul declaraţiilor de avere, pentru stabilirea impozitelor, depuse până acum este de 10.000. Până la 22 ale lunei curente se speră că numărul declaraţiilor depuse va ajunge la 19,000.

Plecări.

Aseară, d-l Ştefănescu, prefectul jud. Cojocna, a plecat la Bucureşti pentru a aranja o serie de chestiuni în legătură cu administraţia Clujului.

•

D-l Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj a plecat aseară spre Bucureşti, unde va sta trei zile.

— **Artistice.** Sâmbătă, 21 Aprilie marea noastră dansatoare d-ra Flora Capsali va da o reprezentaţie la Teatrul Naţional.

Publicul clujan, care a dat dovezi să ştie să preţuească realizările de artă superioară, va avea prilejul să admire în dansurile d-nei Flora Capsali un mare talent.

— **Bugetul ministerului de industrie şi comerţ.** Bugetul ministerului de industrie şi comerţ pe 1923 (pe 9 luni) prezintă venituri de 363,530.000 lei şi cheltueli de 233,989.527·50 lei, adică un escedent de 129,600.672·50 lei. Veniturile rezultate din exploatările Statului, din mine, uzine, metalurgice şi metalo-chimice, mine de cărbuni şi exploatări de gaz metan, au fost evaluate pe 9 luni, la 256,400.900. Acest venit, este produs de uzinele metalurgice din Huniedoara, Cuzir, Baia-Mare, exploatarea de cărbuni din Lonea, uzinele metalo-chimice din Zlatna, uzinele de aur şi argint din Abrud şi Lăcărâmb şi de exploatările gazului natural din Cluj.

— **Incendiarea unei păduri.** Eri noapte un groaznic incendiu a izbucnit în pădurile din apropierea comunei Platna (Arad). Numeroase echipe de pompieri şi militari au fost trimise la faţa locului pentru localizarea locului. Cauzele focului n'au fost stabilite până acum.

— **Asasinarea unui preot romano-catolic.** În comuna Tileagă (jud. Bihor) s'a săvârşit o crimă, care a impresionat întreaga comună. Preotul romano-catolic Hugo Bos er a fost găsit ucis în casa lui având leziuni la cap şi în spinare. Din casă nu s'a furat nimic.

— **Pentru o biserică românească la Tg.-Mureş.** Consiliul comunal al Târgul-Mureşului a concesionat o grădină publică bisericii ortodoxe româneşti, pentru a construi o biserică românească. Vechea grădină publică ce i-a fost acordată confesiunii ortodoxe încă din timpul când era prefect acolo d. Vescan, a fost destinată acum construirii unui teatru.

— **Dela camera de comerţ.** Camera de comerţ din Cluj a hotărît aseară să intervină la Bucureşti pentru preschimbarea hârtiilor-monedă deteriorate. Totodată s'a hotărît să se ceară menţinerea privilegiului de până acum al industriaşilor. cărora li-se închiria din partea statului maşini şi unelte.

— **O măsură bună luată la Satu-Mare.** Prefectul judeţului Satu-Mare a dat un ordin, dispunând în baza unui ordin ministerial mai vechi, ca inscripţiile firmelor se fie cu începere dela întâi Mai exclusiv româneşti. Ordinul a fost dat pentru întreg judeţul.

— **Judecarea unui contrabandist.** Tribunalul din Arad a luat în desbatere procesul intentat comerciantului evreu din Bucureşti Nicu Rubin, acuzat că a importat din Ungaria, prin contrabandă mătăsuri în valoare de peste un milion. Rubin a fost prins cu contrabanda în punctul de frontieră Curtic şi dat pe mâna tribunalului din Arad, care i-a luat alaltăeri procesul în desbatere, dar a amânat aducerea sentinţei.

— **Sechestrarea averii liceului premontratens.** Siguranţa din Oradea a pus sechestru pe fostul liceu premontratens de acolo şi pe toate obiectele aflate, deoarece i-s'a adus la cunoştinţă, că obiectele liceului sunt transportate sistematic, în mod clandestin, în Ungaria.

— **Convenţia comercială Româno-Elveţiană?** „Journée Industrielle" cu data de 5 Aprilie anunţă că între România şi Elveţia s'a încheiat o convenţiune comercială provizorie, după care cele două ţări îşi acordă reciproc clauza naţiunei celei mai favorizate.

Se exceptează restricţiunile de import şi export în privinţa cărora fiecare parte îşi rezervă toată libertatea.

Convenţiunea poate fi denunţată la orice moment printr'un preavis de trei luni de zile.

— **Vite pentru Austria.** Ziarul „Neue Freie Presse" din Viena anunţă că tratativele între primarul oraşului Viena cu un reprezentant al guvernului român pentru importul a câte 8.000 capete de vite de măcelărie pe lună precum şi un număr oarecare de porci sunt încă în curs dar sunt pe cale a se termina în mod favorabil.

Şi nu este exclus ca acest export de vite din România pentru capitala Austriei să înceapă chiar în cursul lunei curente.

•

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **Călătoria M. S. Regina.** Corespondenţii noştrii din Timişoara şi Arad anunţă, că ieri a trecut pe acolo trenul special al M. Sale Reginei. Suverana a plecat la Belgrad, de unde împreună cu regina Iugoslaviei se va duce la băile dela Raguzza, în Dalmaţia.

— **Ciocnirea de trenuri din Dej.** Ieri s'a întâmplat la Dej o ciocnire, de pe urma căreia s'au deteriorat mai multe vagoane şi s'au rănit câteva persoane. Trebuind să ataşeze locomotiva trenului care era în gară gata de plecare, locomotiva, venind cu prea mare viteză, s'a ciocnit în aşa fel de primul vagon al trenului de persoane, încât a deteriorat mai multe vagoane din capul trenului.

— **Dela consiliul de războiu.** Procesul preotului reformat Bocor Márton din Huedin care urma să se judece eri în faţa consiliului de războiu, a fost amânat pentru o dată nefixată încă din cauza lipsei martorilor.

— **Închiderea operaţiilor de recrutare.** Azi, Miercuri 18 crt. a fost ultima zi de activitate a Consiliului de recrutare în oraşul nostru şi cu aceasta toate operaţiile de recrutare sunt terminate în anul acesta, pe teritoriul acestui cerc.

— **Primarul din Târgul-Mureş şi campania ziarelor maghiare.** După o campanie de luni întregi împotriva primarului Dr. Dandea din Târgul-Mureş, ziarele maghiare din Tg.-Mureş şi din Cluj, văzând că n'au ajuns la nici un rezultat cu atacurile de până acum, şi-au schimbat tactica şi anunţă acum, că dl dr. Dandea va fi destituit.

Ştirea ziarelor maghiare este lipsită de orice temei şi ţinteşte numai discreditarea cu orice preţ a primarului, care a ştiut să arate, că Târgul-Mureşului, „capitala Săcuimii" cum i-se spune mereu, se află în România, ale cărei legi trebue să le respecte.

Totatunci, când ziarele maghiare luptă în felul acesta împotriva dlui Dandea, primim ştirea, că ultimul funcţionar maghiar dela primăria din Târgul-Mureşului şi-a cerut pensionarea. Faptul va servi mâine ziarelor ungureşti noui atacuri împotriva dlui Dandea, care firește, nu este câtuşi de puţin vinovat, dacă ultimul funcţionar maghiar refuză să se supună legilor României şi mai bine cere să intre la pensie.

— **Sinodul eparchial din Caransebeş.** Congresul eparchial din Caransebeş s'a ocupat în ziua a doua cu chestiunea episcopiei Timişoarii. S'a hotărât că sinodul nu are cădere să decidă mutarea episcopiei din Caransebeş la Timişoara, întrucât oraşul Timişoara e în eparchia Aradului.

S'a discutat apoi chestiunea şcolară. Sinodul este de părerea, că biserica şi şcoala trebue să lucreze de acord în interesul românismului.

In ziua a treia s'a discutat bugetul episcopiei.

De vrei să progresezi cu timpul să trăieşti cu vinul SZILÁGYI RÓZSLÁMI. 2332—3

Adunarea Sinodului eparhiei ort. din Bihor

Deschiderea Sinodului. Discuţiile urmate. Raportul general. Chestia şcoalelor confesionale. Situaţia parochiilor ortodoxe. Fondurile diecezane. O facultate de teologie ortodoxă la Oradea Mare. Închiderea Sinodului.

Duminecă 15 Aprilie c. a avut loc la Oradea-Mare, adunarea anuală a Sinodului ortodox, eparhia Bihorului. Dimineaţa s'a oficiat un serviciu divin la catedrala ortodoxă, iar după ameazăzi a urmat deschiderea Sinodului.

P. S. S. Episcopul Ciorogaru, în cuvântul de deschidere a arătat evenimentele mai principale care s'au petrecut în cursul anului în domeniul bisericesc şi în viaţa naţională, insistând cu deosebire asupra marelui act al încoronării şi a nouei constituţi ce s'a dat ţărei. După aceasta a urmat constituirea biurourilor în vederea discuţiunilor rapoartelor şi a celorlalte chestiuni din ordinea de zi.

Luni 16 April, ziua II-a a luat în discuţie raportul general. La discuţia acestui raport Sinodul a luat act cu multă bucurie că prin noua constituţie a statului, biserica ortodoxă a fost declarată de biserică dominantă, exprimând mulţumiri archiereilor şi Corpurilor legiuitoare pentru acest fapt.

Raportul general adaugă că Sinodul regretă mult că nu s'a recunoscut obligativitatea căsătoriei religioase.

Chestia şcoalelor confesionale

A urmat apoi o vie discuţiune în chestia şcoalelor confesionale.

In 1921, Sinodul a adus o resoluţiune în senzul pregătirei statificărei şcoalelor confesionale primare. De data aceasta, Sinodul a revenit asupra primei resoluţiuni declarându-se pentru susţinerea şcoalelor confesionale, justificându-se această hotărâre prin faptul că şcolele confesionale stau încă pe baza statului organic care le garantează autonomia.

Situaţia parohiilor ortodoxe.

Sinodul a luat apoi în discuţie situaţia parohiilor ortodoxe din punct de vedere material care sunt într'o mare inferioritate faţă de celelalte confesiuni, arătând că statul ar trebui să aibă cea mai mare solicitudine pentru biserica ortodoxă care a suferit atât de vitreg în trecut, dându-i-se posibilitatea de desvoltare pentru întreţinerea sentimentului naţional. Sinodul a opinat ca în baza reformei agrare să se asigure pământurile necesare bisericilor ortodoxe şi nevoilor preoţilor respectivi.

Fondurile diecezane.

O discuţie vie s'a deschis apoi şi asupra fondurilor diecezane. Noua eparhie ortodoxă a Bihorului, dispune de fonduri cu totul neînsemnate, fapt, care din acest punct de vedere o pune complect în inferioritate faţă de organele superioare catolice. Discuţiile urmate în această chestiune, au fost în sensu că statul ar trebui să se îngrijească de a creea acestei eparhii resurse pentru înmulţirea fondurilor, care sunt atât de necesare pentru propaganda culturală combaterea sectelor, etc.

O facultate de teologie ortodoxă

S'a relevat cu multă bucurie în Sinod hotărîrea guvernului de a deschide la Oradea Mare o facultate teologică ortodoxă în legătură cu crearea unei Universităţi aici. Aceasta facultate va avea menirea de a da un cler cult şi în acelaş timp de a înlătura criza de preoţi care se resimte în întreg Ardealul.

Închiderea Sinodului

P. S. S. Episcopul Ciorogaru a închis Sinodul printr'un cuvânt de mulţumire. relevând că toate discuţiunile au urmat într'o atmosferă de seninătate şi demnitate şi că chestiunile dela ordinea zilei au fost discutate cu multă căldură şi în deplină armonie.

In numele Sinodului, d. dr. Gavril Cosma a adresat P. S. S. mulţumiri pentru tactul cu care a condus desbaterile. Sinodul a luat astfel sfârşit Luni seara.

Dac.

— **Organizarea francmasonă din Transilvania şi Banat.** Astăzi au sosit în localitate un număr de scriitori în frunte cu dl Costa-Foru, spre a organiza „Liga Francmasonă a scriitorilor liberi cugetători" lucru care va fi încredinţat dlui Emil Isac.

Exercitarea Dentisticei

— Comisiunea de clasare —

Serviciul sanitar aduce la cunoştinţa tuturor dentiştilor, doctori în medicină sau nu, neautorizaţi sau cu autorizaţie provizorie, că, în conformitate cu legea pentru exerciţiul dentisticei, urmează ca până la 6 Iunie a. c. să aibă depuse actele prevăzute de lege în virtutea cărora profesează.

Aceste acte trebuiesc prezentate cât mai repede comisiunii de clasare de pe lângă direcţia generală a serviciului sanitar (care a şi început lucrările), cunoscând că conform art. 15 din lege, toţi aceia cari până la data 6 Iunie a. c. nu vor fi fost validaţi de această comisiune, vor trebui să înceteze orice practică şi cabinetele lor vor fi închise.

Aceste acte trebuie să fie însoţite şi de recipisa unei administraţii financiare, constatând că solicitatorul a consemnat la dispoziţia direcţiunii generale a serviciul sanitar suma de lei 200 fără de care actele nu vor fi luate în consideare.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2561

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Șase universități maghiare în România

In afară de universitatea clandestină dela „Marianum" mai funcționează încă cinci, toate clandestine, cu facultăți de litere, științe și pedagogie.

Știrea cu adevărat senzațională adusă acum o lună și jumătate de ziarul nostru privitor la universitatea maghiară clandestină dela institutul iredentist „Marianum" din Cluj, a arătat publicului cititor, că toleranța românească dusă la extrem a îngăduit minorității ungurești din România să pună la cale cele mai serioase organizații, prin care să lupte contra statului român.

Destăinuirea ziarului nostru a fost adusă și în parlament de dl ministru al instrucțiunii publice, și măsurile guvernului sunt pe cale.

Extinzându-ne cercetările în privința școlilor ungurești, am aflat acum lucrul grav că școala normală superioară dela „Marianum" nu este singura universitate clandestină ungurească din Ardeal. Mai sunt încă cinci, toate confesionale, la Sighet, Sibiu, Sătmar și Cluj, organizate toate după sistemul universitar și calificând profesori pentru școlile secundare confesionale. La Cluj, în afară de universitatea pentru băeți și fete dela „Marianum" mai funcționează una pentru băeți, sub masca institutului teologic și normal „Kalazantinum" al ordinului piariștilor. Institutul "Kalazantinum" califică în fiecare an șase profesori pentru școalele secundare confesionale. La fel este și institutul din Sighet. Celelalte trei universități clandestine, cari figurează ca școale superioare normale, au mai mulți studenți, dela 40 — 50 în sus, asemenea universității dela „Marianum".

Atrăgând atenția asupra acestor universități clandestine, ținem totodată să amintim, că existența lor se datorește în mare parte și fostului Consiliu dirigent, care neinteresându-se mai de aproape de petițiunile ce i-se supune de către unguri pentru aprobare, a încuviințat organizarea unor școli, cari s'au organizat într'o direcție cu totul alta decât cea arătată în petiția aprobată. Sesizând acum greșala aceasta a guvernării ardelene de acum patru ani, se impune o revizuire a încuviințărilor de școli date atunci, și un serios control al tuturor școlilor cari s'au organizat sub stăpânirea noastră.

Senzaționala delapidare din Timișoara

Fuga președintelui sedriei orfanale.

D. dr. Hollosi, președintele sedriei orfanale din Timișoara a fugit în Ungaria, după ce a delapidat o mare sumă din averea sedriei, jucând-o în cărți la tripoul „Cercului industrial — comercial".

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de ieri

Consiliul de miniștri a discutat reforma administrativă instituind o comisie formată din dnii Săveanu, Dimitriu, Franasovici și reprezentanții provinciilor alipite, pentru redactarea definitivă a proiectului reformei. Dl ministru Anghelescu a raportat că la universități este liniște. Apoi s'a decis ca vacanța judiciară să înceapă la 14 Iulie stil nou. Dl ministru Vaitoianu a expus mișcarea funcționarilor care va fi discutată amănunțit într'un viitor consiliul când se va hotărî dacă guvernul va autoriza congresul.

Un tren atacat de bandiți cu mitraliere.

Direcțiunea căilor ferate anunță că trenul de călători între Chișinău și Tighina a fost atacat cu arme și mitraliere. 5 pasageri an fost omoriți. Sunt numeroși răniți.

O nouă urcare a prețurilor pe piețele Clujului

Imediat după mărirea salariilor oficerilor și magistraților toate prețurile s'au urcat. Un revoltator abuz din partea speculanților. Ce măsuri se vor lua.

In urma unei anchete întreprinse de noi pe piețele Clujului am făcut o serie de constatări asupra cărora atragem atenția autorităților locale.

Scumpetea pe piețele Clujului, de acum doi ani și până azi în loc să înceapă a scădea, a mers și merge mereu crescând. Principalii vinovați nu sunt nici speculanții, — aceștia profită de toleranța publicului consumator care constată, protestează dar plătește oricât i s'ar cere, — nu sunt nici autoritățile care ori câte, și ori ce fel de măsuri ar lua nu ajung la nici un rezultat fără concursul cetățenilor... Principalii vinovați suntem noi — publicul consumator — care atunci când constatăm la un comerciant o urcare nejustificată a prețului, în loc să anunțăm imediat autoritățile competente, ne lăsăm ușor convinși de argumentația negustorului (valuta proastă, impozite mari chiria localului mare etc.) și plătim ori cât ni s'ar cere.

Acum 2 luni de zile se părea că, prețurile pe piețile Clujului, deși foarte ridicate, ajunsese la un punct fix, mai bine zis la o perioadă de stabilitate. Aceasta era provocată în primul rând de către măsurile represive luate de autorități contra speculanților.

Imediat însă ce guvernul a făcut primele promisiuni de urcare a salariilor funcționarilor, — ca prin farmec, prețurile tuturor articolelor din comerț (îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente, etc.) s'au urcat la început cu 10 la sută ajungând azi la o urcare de cel puțin 30—35 la sută.

Acum câteva zile am văzut în vitrina unui magazin din Cluj o pereche de mănuși bărbătești albe cu prețul de 76 lei.

Astăzi aceleași mănuși costă 105 lei.

Pe piețile de alimente toate prețurile s'au urcat în ultimele 10 zile cu cel puțin 30 de procente.

Un rând de haine bărbătești care acum o lună costau 3000—3300 lei azi nu ți le face nici un croitor fără 4000—5000 lei — cu toate că marfa este aceiași de acum o lună, impozitele și chiria aceiași, valuta aceiași, etc. etc.

Cauza reală a acestei scumpete mereu crescânde este numai și nu mai abuzul criminal al speculanților cari în patima nestăpânită de a câștiga cât mai mult își fac următoarele socoteli :

„Putem mări prețurile căci acum toți funcționarii au bani — doară guvernul le-a mărit salariile".

In fața acestei situații într'adevăr intolerabile se impune ca publicul să boicoteze fără cruțare toate magazinele speculante, autoritățile polițienești să exercite un cât mai sever control, iar comisiile pentru judecarea speculanților să aplice fără milă cele mai severe măsuri.

In ceia ce privește guvernul, acesta este ferm hotărît să ia și să aplice cele mai drastice măsuri contra speculanților.

Astfel s'a hotărît mărirea amenzilor date speculanților ; mărirea pedepselor privative de libertate și luarea imediat a dreptului de a mai profesa comerțul, tuturor acelora dintre comercianți cari vor îndrăzni să urce prețurile mărfurilor lor fără o justificare precisă.

Pentru ca măsurile guvernului însă să poată avea efectul dorit să impune ca indispensabil un real și intens concurs din partea consumatorilor.

Aceasta se reduce la două lucruri : 1) boicotarea completă a speculanților și 2) denunțarea lor autorităților în drept de a lua măsurile represive necesare.

Congresul de hidrologie medicală și climatologie

La 29 Aprile a. c., va avea loc la București, în Palatul Asociației generale a medicilor al doilea Congres român de hidrologie medicală și climatologie.

Programul detaliat al Congresului se va publica la timp. In dimineața zilei de 29 Aprilie va avea loc o ședință administrativă, la care vor participa numai membrii societății. După amează, va fi ședința generală, la care poate participa orice persoană care se interesează de progresul stațiunilor noastre balneare și climatice.

Se vor face comunicări științifice și de orice ordin, folositoare acestor stațiuni.

Proprietarii și exploatatorii de ape minerale din România debitate în sticle în comerț, vor avea seara o consfătuire pentru înființarea unui Sindicat al apelor minerale românești.

A doua zi, 30 Aprilie, membrii Societății și oaspeții înscriși din vreme, vor pleca în escursie pentru a vizita marile stațiuni balneare Govora, Călimănești-Căciulara, Ocna Sibiului, Bazna și stațiunele climatice Brașov și Sinaia. Escorsia va dura patru zile. Programul se va trimite la cerere.

Inscrierile pentru Congres nu sunt supuse la nici o taxă. Perseanelor din provincie, li se vor trimite bilete de cale ferate cu reducere de 75 la sută.

Escursiunea se va face cu aceiași reducere, dar persoanele doritoare să participe vor trimite un acont de 50 lei, care se va calcula apoi în cheltuelile de cale ferată.

Serviciul de informații al ziarului „Ellenzék"

O desmințire

Corespondentul nostru din Oradea-Mare ne trimite următoarele :

Ziarul „Ellenzék" din Cluj, credincios sistemului său de a profita de orice ocaziune pentru a putea discredita autoritățile noastre și pe conducătorii acestora o afirmat în coloanele sale, că prefectul jud. Bihor, în Sâmbăta Paștilor, când orice spectacol era oprit, a făcut un banchet cu muzică pentru sărbătorirea d-lui inspector administrativ Marinescu.

Ziarul „Lupta" din București s'a grăbit să reproducă cele relatate de „Ellenzék" în chip tendențios, probabil inspirat de aceași bună credință a confratelui minoritar Clujan.

Am putut vedea pe d-l Iulian Peter, prefectul jud. Bihor și d-sa mi-a spus : „Nu mă surprinde reaua credință a unora dintre ziarele minoritare, atunci când este vorba să poată lovi în tot ce este autoritate românească.

„Ellenzék"-ul din Cluj a denaturat cu totul un fapt fără nici o importanță, afirmând în acelaș timp neadevăruri sfruntate. *Nu a fost nici un banchet în soloanele prefecturei în Sâmbăta Paștilor și nici d-l inspector Marinescu nu se află în Oradea.*

Faptul se reduce la o petrecere familiară în casele prefectului de poliție d-l Catana, după serviciul religios al Invierei, așa cum este în tradiția românească."

De la Uniunea chiriașilor

Uniunea chiriașilor roagă pe dnii comercianți să-i comunice de urgență, printr'o carte poștală, următoarele date: felul comerțului, mare ori mic, chiria ce o plătește. ce local are, chiria pe care ar trebui s'o plătească după noua lege a Inchirierilor ori acea care le a fost deja pretinsă de proprietarii lor.

Aceasta pentru ca, în memoriul de observatii asupra legii, pe care l-a cerut d-l. ministru Florescu, în vederea regulamentului legii să se arate cifre și o statistică concrete.

Informațiile se vor trimite dlui Avocat Adonis Popov, Secretarul general al Uniunii, Str. Universității 3.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr. :
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Adalbert Fischer & Comp.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
2207
MAGAZIN DE MOBILE
Sufragerii,
Dormitoare,
cărucioare pentru copii,
în mare depozit.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la Diamantstein și Moskovici Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Posta Centrală

Răspândiți „Infrățirea"

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB“

Marea și extraordinara putere a sa de curățire, economisește munca multă și conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este și săpănul cel mai eftin. Observați marca „CERB“ (marca depusă)

„AFEB“
Societate Anonimă pt. Materiale de Cai Ferate
Telefon: 56/75.
BUCUREȘTI,
B-dul I. C. Brătianu 3

LOCOMOTIVE, TRUCURI duble
pt. ecartament de 600 și 760 mm.

Prompt! Prompt!

Sine și accesorii
Vagonete
Macazuri
Plăci turnate
Buloane
Crampoane, etc.
2707-2

Tablile de asbest „Meteor“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

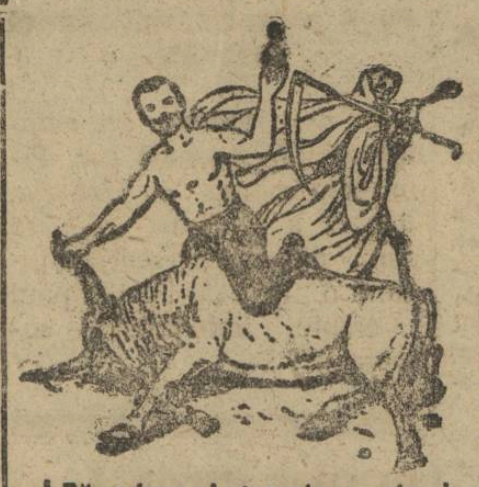

Dă putere și gonește moartea
„DIANA“ spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA“ 2474

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești
Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.
Prețuri fixe!! 2436

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Lucrător fotograf
Bun operator retușer negativ și pozitiv se caută. Ofertele cu pretențiunele de salar adresați: NOVAC FOTOELECTRIC GALAȚI
2735

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerțului

De la Consiliul de Război

Condamnarea unui ofițer dezertor și defraudator.

Eri și-au reînceput lucrările în continuare, consiliul de războiu al corp. V. Arm. a judecat procesul Locot, Ștefănescu Virgil din regt. 82 Inf. acuzat de deturnare de fonduri publice și dezertare în timp de pace. Numitul în vara anului 1921 a fost însărcinat de către serviciul intendenței din Div. 20. Inf. din Tg.-Mureș, să recepționeze o mare cantitate de lemne, cari erau depozitate în gara Clucea. Totodată i-s'a mai dat și suma de 60.000 lei, din care sumă să plătească transportul acelor lemne pe C. F. R. Din această sumă însă numitul a cheltuit cu chefurile 36.566 lei iar restul l-a întrebuințat în scopul pentru care primise întreaga sumă. După sustragerea și cheltuirea sumei de 36.566 lei, acuzatul a dispărut fără urmă timp de două luni, după care a fost prins și arestat de către autoritățile militare.

După ascultarea martorilor, dl Căpitan Vlădescu, comisar Regal, a desvoltat un frumos rechizitoriu cerând o pedeapsă exemplară pentru acuzat, după care s'a dat cuvântul apărării reprezentată prin dl avocat M. Procopiu.

Comisia de judecată intrând în deliberare după aproape un sfert de oră a adus sentința prin care locotenentul Ștefănescu Virgil, acuzat de faptele arătate mai sus, a fost condamnat la un an închisoare și înăturarea din cadrele armatei.

Procesul plutonierului Crișan Simion.

Același consiliu a mai judecat procesul plutonierului major de rezervă Crișan Simion. acuzat de omor prin imprudență, întâmplat în următoarele împrejurări: în noaptea de 8—9 Aprilie 1921, în calitate de agent al Comenduirei pieței Cluj, făcând o razie prin gară, a surprins printre vagoane pe soldatul Furdui Dumitru din Regt. 83 Inf. pe când încerca să siluiască pe femeia Maria P. din Gherla. Somându-l să-l urmeze soldatul nu s'a supus, dimpotrivă l-a atacat cu un cuțit. Atunci plutonierul a scos revolverul și după somațiile legale a împușcat pe soldat omorându-l pe loc, glonțele perforându-i inima.

După ascultarea martorilor, comisarul Regal în rechizitoriul său a arătat că acuzatul se bucură de prevederile înaltului decret de amnestie No 1547/921 alineatul 44 și în consecință ușurează a fi scos din urmărire.

Apărarea reprezentată prin dl avocat Angelo Statescu a cerut consiliului să aducă o sentință de achitare căci acuzatul la consumarea faptului se afla în legitimă apărare, și titlul de amnestiat nu este suficient unui om care nu-și-a făcut numai datoria

Consiliul după oscurtă deliberare a adus o sentință prin care plut. majori Crișan Simion este achitat cu unanimitate de voturi.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii
2653

Uniunea chiriașilor la Dl ministru al Justiției

Câteva lămuriri ale ministrului asupra legii chiriilor.

Uniunea chiriașilor a solicitat o audiență d-lui Ministru de Justiție care se afla în Cluj. Cu acest prilej s'a înmânat dlui Ministru un chestionar asupra diferitelor articole din noua lege a chiriilor, cerându-se lămuriri asupra lor.

Intrebările puse au fost:

1. Funcționarii și cei protejați de lege nu pot fi evacuați decât numai în cazurile art. 5 alineatul II. — când proprietarul-chiriaș dă chiriașului altă locuință în schimb, iar în celelalte cazuri ale legii pot fi evacuați?

Răspunsul a fost: Excepțiile fiind de strictă interpretare, funcționarii nu pot fi evacuați decât în cazul art. 5 al II. în toate celelalte cazuri, da.

2. Ce corespunde în procedura civilă transilvaneană art. 66 bis din procedura civilă română despre care se vorbește în art. 8 al legii?

Răspunsul a fost: Titlul X din Procedura civilă trans.

3. Dacă funcționarilor chiriași în imobilele statului, cari încetează de a mai fi funcționari, autoritatea trebuie să le procure altă locuință?

Răspunsul a fost: Nu.

4. Prin cine se fac somațiile, cerute de lege, care în vechiul-regat se fac prin portărei?

Răspunsul a fost: Prn notarul public și prin judecătorie,

Intrucât chestionarul cuprindea un număr mare de întrebări, dl ministru a cerut ca să-i fie comunicate personal pentru a fi studiate și prevăzute în circulara pe care o va da în curând.

In general dsa a îndrumat să se citească interviewul d-sale din „Universul“.

Chestiunile care nu au mai fost puse, din lipsă de timp, se refereau la: Oficiile de Închiriere și de Locuințe, la rechizițiile, la contractele făcute prin licitațiile publică, la recursul în casațiie, la deosebirea dintre marii și micii comercianți, la taxele comunele, în drept cu statutul orașului Cluj, etc.

Pe acestea Uniunea chiriașilor le va înainta sub forma unui memoriu.

CITIȚI PAGINA 8-a

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UN MARE INSTITUT FINANCIAR caută pentru 1 Mai pentru sucursala sa din Cluj UN CASIER și UN CORESPONDENT ROMÂN. Ofertele și datele personale exacte, se primesc la administrația ziarului sub „Serios", dar numai dela persoane cu limba maternă românească și cu cetățenie română. Cunoscătorii limbilor maghiară și germană sunt preferați. 2726

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocatial Cluj, Piața Cuza Vodă 7, Dr. Mureșianu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

ATENȚIUNE. S'a deschis primul Atelier de SANDALE în Strada Țimbalom No. 4. Petre Gherasim

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

MINISTERUL MUNCII ȘI OCROTIRILOR SOCIALE
CASA CENTRALĂ A ASIGURĂRILOR SOCIALE
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ.

No. 3835—1923.

Publicație.

Se publică licitație cu oferte închise pentru **confecționarea a 60 lăzi pentru medicamente după modelul** ce se poate vedea în fie-care zi de lucru între orele 8 am.—2 p. m. la Direcțiunea Regională a asigurărilor sociale Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 97—99.

Licitația se închide după 10 zile dela data publicărei.

Direcția Regională a
Asigurărilor Sociale Cluj.

2734

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

CAROL LASSEN

Casa internațională de expediție

aduce prin aceasta la cunoștiința generală că și-a mutat birourile din Piața Unirei No. 4 în

Calea Regele Ferdinand No. 35

Etajul al II-a.

Telefon: 333. Adresa telegrafică: CARLASSEN.

Reclama 2930 2736

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V. neîntrecuta** 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Farmaciștii evrei din Ardeal fac propagandă universităților maghiare

Protejarea clandestiniștilor cu diplome din Ungaria. Pericolul străinilor în farmaciile ardelene. O situație care amenință să se perpetueze.

Sunt de bunăseamă puțini aceia cari au luat cunoștință despre existența la Cluj a unei reviste farmaceutice ungurești, prin coloanele căreia o societate de farmaciști evrei pledează împotriva farmaciilor românești, referindu-se la continuarea situației moștenite din vremea stăpânirii maghiare și garantată (!) prin tratatul de pace.

Publicațiunea se cheamă „Pharmacia-Gyogyszerész-Ujság“ și merită atenție pentru faptul, că în coloanele ei se face mai multă politică decât tratări de specialitate, și pentrucă manifestă față de români o atitudine neîngăduită. In coloanele acestei publicațiuni de specialitate, scrise de evrei-unguri, se atacă naționalizarea farmaciilor și ni-se spune, că ceeace s'a îngăduit sub unguri, este intolerabil astăzi. Poate n'am avea atâta de observat, dacă publicațiunea ar fi ungurească. Cum însă este un organ al farmaciștilor evrei, mentalitatea aceasta ne surprinde în măsura cea mai mare.

De politica anti-românească a ei ne-am mai ocupat în aceste coloane. De data aceasta vom complecta observațiunile noastre cu o constatare, care implică o serioasă luare în considerație a atacurilor ce ni-se aduc prin publicațiunea „de specialitate“ a farmaciștilor acestora.

•

Am constatat adică, că „Pharmacia-Gyogyszerész-„Ujság“ face număr de număr o sistematică propagandă universităților din Ungaria. Se dau (poate pe seama studenților evrei)? Instrucțiuni sistematice: unde să se prezinte, cui, că ce acte, ce trebue să facă, etc. — un lucru care ne-a surprins cu atât mai vârtos, cu cât știam până acum, că studenții evrei fug de Ungaria din cauza că sunt expuși acolo tuturor mălătăriilor și în foarte dese cazuri înecării în Dunăre.

Cazul e mai serios de cât ni-am fi închipuit până acum. Știam până acum, că numai ziarele șoviniste ungurești de aici boicotează universsitățile noastre și fac propagandă pentru emigrarea studenților în Ungaria. Știusem până acum, că numai ziarele acestea îndeamnă pe evrei să se înscrie la universitatea din Seghedin, unde — prin excepție — nu s'a introdus „numerus-claudus“ ca în celelalte universitați maghiare. Iată însă, că aflăm acum, că conducătorii de aici ai evreilor procedează mână în mână cu șovinismul maghiar.

Chestiunea merită o considerație deosebită, făcând parte din sistemul politicei maghiare din statele succesoare urmată față de evrei, pe cari 'i întrebuințează ca conducători ai maghiarimii. Aceasta însă merită un articol separat.

Vom arăta însă aci interesul apropiat, care 'l mână pe farmaciștii evrei să facă propagandă universităților maghiare, de unde tinerii se întorc șovinizați (dacă n'au fost și la plecare).

Am arătat nu demult, vorbind despre invazia farmaciștilor clandestiniști din Ungaria, că aceștia se angajează sub oferta de aici, din care cauză sunt preferați de patroni. Și am mai arătat, că cei mai mulți dintre ei sunt evrei și nu sunt înscriși la nici un for superior. Nu numai atât, dar activitatea lor se extinde și în afară de farmacii.

Putem acum să aducem un caz elocvent. La vr'o săptămână după relațiunile noastre din rîndul trecut s'a întâmplat, că serviciul de siguranță a arestat la Timișoara pe un farmacist angajat, acuzat de instigație comunistă, care făcea parte dintre clandestiniștii din Ungaria asupra cărora noi am atras atenția.

Am stăruit asupra cazului, pentru că este în legătură și cu pericolul clandestiniștilor străini de prin farmaciile ardelene și cu instrucțiunile repetate, privitoare la Universitățile maghiare, din citata publicațiune de specialitate a farmaciștilor evrei cu limba maghiară.

•

In legătură cu aceste fapte ar mai trebui amintit, că asociația evreească pomenită a urcat nemaipomenit prețurile din farmacii, punându-le în contul muncii personalului din farmacii. După cât știm noi, personalul este tot cel vechi în cele mai multe dintre farmacii, tot clandestiniștii angajați cu lefuri sub ofertă, așa că noua urcare de prețuri de 100 la sută (venită după urcarea de mai înainte de 200 la sută) este cu desăvârșire ne întemeiată. După cunoștința noastră autoritățile au și refuzat să o încuviințeze.

•

Demascând toate acestea, ținem să atragem atenția autorităților asupra unei primejdiei, căreia ve trebui să i-se pună cât mai curând capăt.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Scrisori din Italia

Imbunătățirea bilanțului comercial

Ministrul Finanțelor comunică date statistice complecte privitoare la schimbul comercial extern al Italiei în decursul anului 1922. Ele confirmă o îmbunătățire simțitoare cu deosebire în ceeace privește bilanțul încasărilor. Cu deosebire titlurile lunei Decemvrie dau contribuția cea mai prețioasă. In această lună importul e în valoare de 1,915.935.757 Lire (întrece cu 37 milioane importul din Decemvrie 1921). Acest excedent e însă un semn bun față de trecut căci s'au importat materii pentru industrii, prime și lucrate, de jumătate de un izvor de nădejde sigură pentru viitor.

Cu atât mai prețioasă e cifra exportului care e de 1,009.965.428 Lire (față de 354.182.817 Lire din Decemvrie 1921). După cum se vede și în Decemvrie exportul trece cifra de un miliard, după cum a trecut peste un miliard și în Noemvrie, ceeace vădește desvoltarea și posibilitățile de cumpărare a pieților externe — cu toate obstacolele numeroase cari se opun cu urcarea fără de seamă a taxelor vamale.

Adunate laolaltă toate rezultatele anului 1922, în complexul lor reprezintă o micșorare de import cu un miliard și jumătate. Adecă Lire 17,266.621.940 din 1921 s'au coborât în anul 1922 la cifra de Lire 15,726.730.924. Exportul în 1921 a fost Lire 8,275.006.861 iar în anul 1922 exportul s'a ridicat cu peste un miliard față de trecut, fiind în total Lire 9,297.116.589.

In total deci la acest departament deficitul Italiei s'a redus cu două miliarde și jumătate în anul 1922. Căci deficitul global în 1921 a fost de 9 miliarde, iar în 1922 e numai de 6 miliarde și 400 milioane. Toate acestea reprezintă un foarte frumos pas înainte spre îmbunătățirea condițiunilor economice în Italia.

Pentru cunoașterea României în Italia

•

Societatea Academică „Dacia Traiană din Roma“ (Via delle Coppelle 72. A), constatând că lipsește aproape cu desăvârșire propaganda românească în streinătate, a hotărât să scoată o broșură despre România în limba italiană. Pentru acest scop apelează pe această cale la toți oamenii de bine din țară pentru un sprijin moral fructuos (prin trimiterea articolelor potrivită în limba italiană sau română, — angajându-se să le traducă în italienește dacă sunt scrise românește —) și cu deosebire sunt rugați să răspundă domnii profesori de Universitate, scriitorii, ziariștii și economiștii.

Corespondent.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Marți 17 Aprilie 1923 (premieră) „Nodul gurdian“. „Căsătoria silită și Interpretul“.

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) „Vlaicu Vodă“.

Marți 17 Aprilie 1923 va avea loc premierea piesei în trei acte „Nodul Gordian“ cu Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon V. Vasilescu, C. Potcoavă și Dna Stanca Alexandrescu „Căsătoria silită“ cu Dnii I Stănescu-Papa, V. Vasilescu Al. Ghibericon, Dnele N. Adamidi și S. Jipescu, Piesa este pusă în scenă de Dl I. Stănescu-Papa. „Interpretul“ cu Dnii Al. Ionescu-Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Borgovan, Potcoavă și Dnele N. Adamidi etc. Piesa este pusă în scenă de Dl Sică Alexandrescu.

•

Joi 19 Aprilie 1923 se reia marele succes din trecuta stagiune „Vlaicu Vodă“ cu Dl Zaharia Bârsan în rolul titular.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 777 — 8 PAGINI • UN LEU ≠ 8 PAGINI — 8 April 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 80 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Cum respectă Ungaria angajamentele luate

Am arătat în nenumărate rânduri cât preț se poate pune pe asigurările reprezentanților oficiali ai Ungariei, care totdeauna declară că nu doresc decât relații pașnice cu statele ce înconjură Ungaria.

Comentând interviewul contelui Zichy Rubido, ministrul plenipotențiar al Ungariei la București, acordat ziarului „Brassoi Lapok", relevăm acum câteva zile politica cu două fețe a Ungariei, care pe deo parte se arată doritoare a unei apropieri româno-maghiare, iar pe de alta nu-și ține angajamentele luate prin tratat, de a-și plăti reparațiunile și de a-și micșora efectivul armatei.

In legătură cu chestiunea reparațiunilor pe care Ungaria refuză să le plătească, sub cuvânt că situația ei financiară e disperată, găsim documente foarte edificatoare în ziarul „Cesko Slovo", organul socialiștilor naționaliști, documente ce dau în vileag noile înarmări ale Ungariei și cărora li se datorește această gravă situație financiară.

Pentru pregătirile militare și organizațiunile secrete ale armatei s'au cheltuit sume enorme, care au fost trecute în buget sub o altă întrebuințare.

Comisiunea reparațiunilor a fost informată că Ungaria a comandat mari cantități de mitraliere, carabine și arme de infanterie din diferite state. Numai în Noembrie trecut Ungaria dispunea de un stoc de 200.000 de arme și de atunci sosesc necontenit noui transporturi de arme. Astăzi ea dispune de 2000 mitraliere și 800 de tunuri, iar efectivul unora din regimente, mai ales acel al armelor speciale depășește cu mult efectivul prevăzut în tratatul de pace.

Inarmările Ungariei desigur că îi sdruncină și mai mult situația financiară, dar aceasta nu-i îngăduie să nu-și plătească reparațiunile, ce datorește României, Jugoslaviei și Cehoslovaciei.

Dar nu numai în chestiunea reparațiunilor Ungaria are o atitudine neloială față de noi. Fără a mai aminti de spionajul și conspirația veșnică, întreținute la noi de societatea „Ungurilor care se deșteaptă", de propaganda organizată pentru a învenina tot ce-i la noi și a ridica împotriva noastră minoritățile și a ne învrăjbi cu aliații, de tratamentul deținuților politici români la Budapesta, de amestecul în treburile noastre interne prin protestul adresat „Ligei Națiunilor" împotriva reformei agrare, etc. să ne oprim și la acuzația adusă de contele Apponyi asupra tratamentului școlilor maghiare din România.

Un răspuns la acuzațiunile aduse de contele Apponyi, la conferința internațională din Basel, asupra tratamentului școlar al minorităților lor din statele succesoare l'a dat d-l Ulilir, reprezentantul Ceho-slovaciei la această conferință.

Documentata sa expunere, publicată de curând de ziarul „Prager Presse" desminte aceste acuzațiuni și pune în evidență răul tratament al minorităților din Ungaria actuală.

România n'a fost reprezentată la conferința de la Basel, unde contele Apponyi a acuzat-o că oprimă școala maghiară din Ardeal.

Anchetele noastre au arătat în mai multe rânduri în ce constă această oprimare în faptul că numărul școlilor secundare ungurești întrece pe al școlilor noastre secundare și cu toate că această proporție e în detrimentul nostru, ne-am grăbit să susținem școlile acelora cari răspund necontenit cu atacuri la siguranța statului.

Această toleranță extremă a îngăduit minorității ungurești să-și organizeze chiar și universități clandestine, cu facultăți de litere, științe și pedagogice ca cele dela Institutul iredentist „Mariannum", de la Institutul teologic și normal „Kalazantinum", din Cluj, din Sighet, Sătmar și Sibiu.

In acest timp școala românească în Ungaria este cu desăvârșire inexistentă, limba românească nu e îngăduită nici în biserică, chiar botezul nu e îngăduit în legea românească, așa că părinții sunt siliți să treacă uneori granița pentru a-și boteza copiii în legea românească.

Demascarea atitudinei dușmănoase a vecinilor noștri, nu mai ce re nici o explicație din partea cercurilor lor oficiale, care pe deoparte ne fac curte, iar pe de alta protestează și ne acuză la Liga Națiunilor.

E de datoria noastră să fim mai puțin mărinimoși față de poftele șovine ale maghiarilor și să nu mai dăm crezare asigurărilor din Buda pesta, care s'au dovedit totdeauna a fi nesincere.

Regimul bolșevic își păstrează caracterul

— Cu prilejul ultimelor execuții —

Lumea civilizată a aflat îngrozită de executarea episcopului Budkievici. Sovietele au voit și au premeditat această crimă. Bolșevicii nu ignorau cum numai știrea acestei infamii fusese primită de toate națiunile; ei au fost înștiințați și solicitați de diferite persoane; au avut deci timpul să cugete. Și totuși au ucis.

Din faptele acestea trebuie să tragem concluzia că Sovietele nu se schimbă. Bolșevicii reprezintă o putere teroristă și revoluționară: rămân ceiace sunt. Prin omor guvernul bolșevic a pus mâna pe putere. Prin omor se menține Sovietele domnesc pentrucă au suprimat sistematic tot ceiace li se împotrivea. Tot ceiace înfățișa o putere de ordin social, spiritual sau material a fost fără milă distrus. Nimeni n'ar putea preciza la ce cifră înspăimântătoare se ridică acum numărul omorurilor. Executarea episcopului Budkievici arată că dela ridicarea bolșevismului, nimic nu s'a schimbat în el, în fond, nici în procedee nici în voința sa.

S'a vorbit mult în vremea din urmă de evoluția Sovietelor. S'a pretins că, sub porunca nevoii, dacă nu subt influența experienței, conducătorii bolșevici se îndreptau spre alte concepții. Comunismul sfârșind printr'un eșec, stăpânii actuali ai Rusiei reveneau la ideile fără de cari nici o societate nu poate trăi. Și este posibil ca pentru a trăi, pentru a face să circule transporturile și să lucreze uzinele, ei au recurs la organizațiile societăților burgheze. Dar, în fond, bolșevismul nu și-a schimbat niciodată voința și urmărind răsturnarea ordinei actuale a lumei el ar fi gata la nevoie pentru a'și atinge scopul să colaboreze chiar cu lumea pe care voește s'o nimicească.

Când la Genua, Cicerin a fost obiectul unei solicitudini atât de vii, cei cari cunoșteau starea reală a Sovietelor au manifestat față de această politică cea mai mare neîncredere. Optimiștii nădăjduiau că după serbările dela Genua bolșevismul va trece dela epoca cuțitului între dinți la epoca florii de la butonieră. Aparență înșelătoare, care a fost întreținută de mulți oameni politici în toate țările.

Poporul rus pe care noi nu-l vom confunda niciodată cu guvernanții săi actuali, îndură cea mai aspră, cea mai dureroasă încercare. Și, cu toate cele ce sunt, păstrăm nădejde în viitorul Rusiei. Dar Sovietele ne-au apărut totdeauna ca un guvern revoluționar cu care nu se pot întreține nici un fel de legături. Nu sunt cu putință raporturi cu o țară unde nu există nici dreptate, nici lege, nici tribunale. Executarea episcopului Budkievici confirmă dureros tot ceiace se știa despre Soviete și tot ceiace ele ne reamintesc singure cu brutalitatea unei puteri de fapt care se ține afară de societatea națiunilor civilizate.

Opera de guvernământ a lui Mussolini

...a internă a Italiei. Principiul muncii și al economiilor.

Mussolini a impus în Italia cu o energie care întrece orice așteptări. Fascismul s'a desfășurat cu o repeziciune neobișnuită. Sacrificii omenești s'au făcut destule, dar nu în zădar. La 29 Octombrie 1922, singurul om care putea face față situației interne a Italiei, era Mussolini. Chemați la guvern, aceeași energie și voință caracterizează toate actele sale. Italia se reface zi de zi, grație acestor calități ale actualului guvern. In cele șase luni de guvernământ s'a realizat o operă formidabilă.

Textul decretelor-legi întocmite în consilii de miniștri și sancționate de Rege, alcătuesc, dactilografiate, un enorm volum.

Ce s'a făcut în Italia.

Ziarul francez „Excelsior" dă următorul rezumat al actelor de guvernământ săvârșite de Mussolini:

14 Noembrie 1922 — Aprobarea tratatului de comerț franco-italian.

16 Noembrie 1922 — Decretul care hotărește reforma biurocrației și reducerea numărului funcționarilor.

28 Decembrie 1922 — Instituirea miliției voluntare pentru siguranță națională. Prin acest decret se recunoaște constituirea legală a falangelor fasciste, art. 2 al decretului spune: „Miliția pentru siguranța națională este în serviciul lui Dumnezeu și a patriei italiene. Ea este sub ordinele șefului guvernului. (Mussolini comandă astfel la mai bine de două sute de mii de oameni, cari nu ascultă decât de el.) Desființarea gărzii regale — să nu se confunde cu garda Regelui — instituită de către d-l Nitti, care era un corp de poliției guvernamental, răspândit în toată țara, a adus o economie de 300 milioane pe an. Prin alipirea ministerului de finanțe cu ministerul tezaurului-public, s'a realizat de asemeni o economie de mai multe milioane.

29 Decembrie 1922 — Acordul cu Cehoslovacia pentru traficul prin portul Triest.

Dizolvarea consiliului de administrație al căilor ferate de stat și înlocuirea lui cu un comisar al guvernului. Reorganizarea și simplificarea organizației centrale și regionale a instrucțiunei publice (8 milioane pe an economii.)

Ce s'a făcut în noul an

1 Ianuarie 1923. — Desființarea oricării intervenții a Statului între proprietari și chiriași; emisiune a 100 milioane lire în piese de nichel înlocuind 100 milioane bancnote de 1 liră și 50 centime.

5 Ianuarie 1923. — Aprobarea raportului generalului Diaz, ministrul de război, prin care se reduce la 18 luni serviciul militar obligator; reorganizarea diferitelor servicii ale armatei.

6 Ianuarie 1923. — Reforma și reducerea personalului în administrația poștelor (economii); reforma carierei diplomatice și consulare.

23 Ianuarie 1923. — Reorganizarea aeronauticei; însărcinarea dată ministerului de finanțe să revizuiască toate cheltuelile civile și militare ale statului.

25 Ianuarie 1923. — Reforma și reducerea personalului căilor ferate de Stat. La 30 Iunie 1914 erau 154.985 agenți de tot felul; în Ianuarie 1923 ajunsese la 226.325. Decretul suprimă 36.000 posturi și realizează o economie de 300 milioane pe an.

1 Februarie 1923. — Incheierea tratatului de comerț cu Elveția; desființarea Consiliului superior și a Comisiunilor provinciale ale birourilor de binefacere.

5 Februarie 1923. — Reducerea subvențiunilor acordate companiilor maritime (150 milioane economie pe an); asigurarea obligatorie contra accidentelor în agricultură.

7 Martie 1923. — Desființarea ministerului teritoriilor eliberate; numirea a 25 noui senatori; dizolvarea consiliului municipal al Romei (primarul este numit comisar regal cu deplin puteri pentru administrația orașului): reforma în administrația ministerului de finanțe (151 milioane economii pe an); desființarea monopolului chibriturilor.

6 Martie 1923. — Reglementarea generală pentru educația fizică a tineretului; un nou decret pentru reglementarea instrucției publice; reducerea taxelor vamale pentru petrolul destinat mașinelor agricole; suprimarea consiliului superior al aeronauticei; constituirea unei armate aeronautice independente; legea asupra celor 8 ore de muncă; aprobarea convențiunei internaționale din Washington din Noemvrie 1919, privitoare la munca femeilor și a copiilor.

15 Martie 1923. — Reforma ministerului de interne (160 milioane economii); proiectul de cesiune în exploatare particulară a căilor ferate de stat; cesiunea în exploatarea industriei private a noilor construcții de cale ferată și maritime; concesiunea particulară a construcțiunilor de linii telegrafice.

23 Martie 1923. — Reducerea cheltuelilor ministerului poștelor și telegrafelor (101 milioane economii pe an); reforma circumscripțiilor judiciare; suprimarea a 4 curți de casație, a 4 curți de apel, a 57 tribunale de primă instanță și 550 preturi (mici tribunale). Cu această măsură se realizează enorme economii.

După cum se vede, opera de guvernământ a lui Mussolini este într'adevăr o operă uriașă și ea caracterizează pe deplin pe omul de voință și de patriotism neînfrânt care este șeful guvernului italian.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

O carte binevenită

„Problema Educației Sexuale"

de dr C. Stanca

Sub acest titlu, deputatul medic gynecolog și profesor de igienă, d-l Dr. Const. Stanca din Cluj, a publicat o broșură impresionantă.

Departe de a fi o nouă încercare de specularе a imaginației tineretului ignorant ori pervers și un nou roman de anecdote picante sub aspectul educației sociale, — lucrarea d-lui Dr. Const. Stanca este o lucrare eminamente serioasă în care autorul determină problema și arată soluția ei.

Lucrarea se adresează atât tineretului, cât și părinților și educatorilor, făcându-i atenți asupra pericolelor pe care ignoranța, imaginația, literatura și exemplul — pe de o parte; rușinea și disconsiderarea și prejudecățile pe de altă parte, le aduc societății.

Problema se pune în acest fel: tânărul trebue să știe ori nu? Dela cine? ce trebue și cum trebue să i-se spună? Este interesată societatea la aceasta?

Răspunsul e: să știe tot și să i-se spună în mod sistematic și serios în familie și în școală, dobândindu-se încrederea lui și determinându-i-se conștiința pericolelor de care e înconjurat.

Această broșură sintetică, complectă, admirabil expusă — ca stil și ca limbă — purtând și pecetea autorului destul de cunoscut ca cercetator și ca practician, prezintă în câteva pagini o critică aspră și o școală luminoasă a acestei probleme adeseori tragice.

Apărută sub auspiciile direcțiunii Sanitare ca un prim număr al unei proiectate colecții de lucrări popularizătoare a medicinei — ea trebuește cetită de orice om care are răspunderea tineretului nostru iar corpul medical român nu poate decât să se felicite de această lucrare, căreia desigur îi vor urma și altele.

Dr. P.

Floria Capsali

O mare dansatoare română.

Sâmbătă 21 Aprilie va avea loc la Teatrul Național reprezentația dată de d-ra Floria Capsali, o dansatoare română al cărei talent i-a cucerit în scurt timp un loc de frunte în arta choreografică.

D-ra Floria Capsali a studiat la Paris ca discipolă a celebrului Sracco, maestrul baletului „Excelsior și al baletului operei din Milan și ca sârguitoare și credincioasă elevă a Cristinei Kerf dela Opera Mare din Paris. In cetatea Franței, tânăra dansatoare a fost bursiera M. S. Regina care a știut să prețuiască frumoasele însușiri pentru dans ale d-rei Floria Capsali.

Intoarsă de curând dela Paris, d-ra Capsali a obținut câteva succese răsunătoare în București. Critica întreagă a fost unanimă în a recunoaște talentul superior și grația divină a artistei.

D-ra Capsali are în repertoriul său dansuri de fantezie și de caracter. Este o dansatoare plină de grație și de distincțiune care întrupează nu numai reale însușiri choreografice, dar și o expresie de fizionomie și o armonie de mișcări care nu sunt decât artă superioară. La acestea trebuie să adăogăm siguranța atitudinilor scenice admirabila compoziție a dansurilor, linii de puritate clasică și o vioiciune cuceritoare.

Atitudinile sale sunt pline de o noblețe, de o grație de zeiță și de un farmec pătrunzător.

D-ra Floria Capsali este o artistă de mare talent care nu caută decât prilejul de a se cheltui pentru artă.

Un nou focar de cultură

Institutul cultural românesc

Tendințe care înainte de război, intelectualitatea noastră le-a purtat în stare latentă așteptând prilejul nimerit ca să le dezvolte și să le pună în activitate încep să se manifeste în mai toate domeniile cunoștinței.

Aceasta e datorită în primul rând epocei de prefaceri, pe care de câțiva ani încoace o străbate societatea românească care a schimbat și spiritul publicului nostru, altă dată indiferent alcătuirei unui mediu propriu, desvoltărei și fructificărei tendințelor culturale.

Manifestările culturale își arată la noi din ce în ce mai multă importanță și mai multă solicitudine din partea intelectualilor și una din acestea e menită să fie aceea a Institutului cultural românesc.

Scopul institutului cultural românesc e în special de a desprinde din studiarea diverselor probleme, învățămintele ce se pot adopta la condițiile specifice ale mentalității românești. Pe lângă opera de adoptare a cugetării umane la nevoile noastre spirituale, institutul va consacra o serie de conferințe, cari vor pune în lumină opera clasicilor gândirei omenești.

Lăsându-se pe planul secundar Rabindranath Tagore, Bergson, Einstein, aceste conferințe vor trata în special despre Plato, Aristot, Dante, Spencer, Kant și Herbart.

Acest ciclu de conferințe va constitui reîntoarcere la adevăratele izvoare, din care au pornit toate curentele „relativiste", „intuiționiste" și „umanitariste", pe care le trâmbițează ca producții absolut originale, gândirea contimporană.

La aceste conferințe vor da concursul domnii profesori: N. Iorga și Istrate Micescu, Al. Marghiloman, I. Gr. Perițeanu, prof. N. Cartojan, arhim. Iuliu Scriban etc.

Președinția Institutului a fost încredințată domnului I. G. Duca, ministrul de externe, iar prima conferință sub auspiciile Institutului cultural românesc, va avea loc în Aula fundației universitare Carol I, unde domnul Istrate Micescu va vorbi despre „Individualism și democrație".

O carte nouă despre țara noastră

„La Roumanie nouvelle"

de **Marcel Gillard**

Fără a ignora geografia, ca mulți francezi care au scris cărți despre noi, Marcel Gillard ne dă în La Roumanie nouvelle diferitele aspecte ale României după război.

El studiază societatea română și diferitele elemente etnografice, arată interesul pe care-l prezintă pentru țara noastră rezolvirea problemei a rare și scoate la iveală cauzele profunde ale actualei crize economice, de care suferă țara, atât de bogată în produse agricole și materii prime.

Cartea mai conține o schiță, dar foarte precisă a politicei interne și externe a României.

Autorul reamintește cu această ocazie istoricul Micel Antante și arată rolul, pe care aspiră să-l aibă România nouă în acest organism al echilibrului european.

Scrisă în mod obiectiv și cu îngrijire, cartea d-lui Marcel Giárd, e binevenită pentru a face cunoscut în străinătate adevărul asupra situației noastre interne, asupra politicei de bunăvoință ce o arătăm vecinilor noștri și asupra rolului ce-l avem de îndeplinit prin poziția noastră geografică ca popor civilizator, la porțile Orientului.

Descoperirea unei limbi vechi

In ajunul izbucnirii războiului mondial, în anul 1914, tânărul filolog francez Robert Gauthiot se afla tocmai în regiunile munților Himalaia, unde se îndeletnicia cu descoperirea unei limbi vechi, care, pe acolo se numea „Sogdian."

Izbucnind războiul Gauthiot s'a întors imediat în Europa, unde, după câteva zile de contact cu marele orientalist Sir Sdward Denison Ross din Londra, a plecat la front și căzu după trei zile.

O parte din manuscrisele filologului francez au fost nimicite la Louvain, așa că mai mulți profesori francezi s'au ocupat ani de zile, cu aranjarea și întrebuințarea materialului filologic, lăsat de Gauthiot.

Limba „Sogdian" a fost cu totul necunoscută până în prezent cu toate că milioane de oameni au vorbit-o încă înainte de 1500, pe drumurile caravanelor dela Marea Caspică și până la marea Galbenă.

Mulți învățați englezi sunt de părere că descoperirea acestei limbi are cel puțin aceaș importanță ca și descoperirile dela Lutor, de oare ce, pe baza scrierilor în această limbă, au putut fi desgropate mai multe orașe.

Sir Denison Ross spune în această privință:

„In Turchestanul chinezese au fost desgropate de curând orașe întregi, cari erau centrele unei culturi vaste, despre a căror existență nu știa nimeni. Cunoașterea istoriei acestor orașe va fi de însemnătate mult mai mare decât totul ce vine azi din Egipt".

In cunoașterea acestei culturi se va ajunge, desigur, încă departe, de oarece într'o mânăstire a unuia din orașele desgropate a fost găsită o bibliotecă de câteva mii de volume, scrise în limba „Sogdian".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Presa maghiară din Ardeal

— Repriviri cu ocazia unui jubileu —

Un ziar maghiar din Cluj, „Ujság", își anunță pe ziua de azi împlinirea în 20 Mai a. c. a 25 de ani de viață.

Faptul, din punctul de vedere gazetăresc numai, este o satisfacție, de care însă ziarelor noastre nu le este dat să se bucure. Ziarele noastre au murit până ieri din cauza că stăpâni rea li-a închis redactorii prin temnițele Seghedinului și Vațului, sau pentrucă nu aveau mijloace asemenea acelora avute astăzi de ziarele ungurești dela noi, mai puternice și mai multe decât ale micilor noastre ziare dispărute.

Un jubileu al unui ziar maghiar din România nu este însă întotdeauna o bucurie. Va fi una fără margini pentru publicul și ziariștii compatrioților noștri unguri. Pentru noi comemorarea jubileului unui confrate maghiar rămas în Cluj din vechiile zile ale guvernării maghiare, este numai un prilej de revizuire, un prilej chiar de rele aduceri aminte.

Am putea spune acestea despre toate ziarele ungurești din România. Ne mărginim însă la jubileul actual al confratelui „Ujság".

Ori, tocmai acest jubileu este cel care desgroapă cele mai rele amintiri, pentrucă dintre toate ziarele Clujului unguresc acesta a fost cel mai pornit contra noastră; cel mai flămând de sânge și sudoare de valah, și în ziarul acesta, sub iscălitură (!), sub iscălitură de preot chiar, s'a spus ungurilor ce trebue făcut cu noi, cum trebuiu extirpați de pe fața pământului. Ne amintim — și amintirea e de actualitate pentru „Ujság" care înjură astăzi statul român când se atinge de o școală maghiară de complotiști — că sub aceeași iscălitură s'a propus ungurilor să nise ia nouă și cea din urmă școală.

Multe, multe de acestea s'au scris în ziarul care'și sărbătorește la 20 ale lunii viitoare 25 de ani de viață. Și în afară de păcatul celor multe pe care nu le mai amintim, „Ujság" a mai avut — și'l mai are chiar — pe acela al patronării renegaților. In alegerea armelor sale nu s'a dat în laturi nici dela aceea, de a se servi de condee românești. In ziarul acesta — ni-o amintim prea bine, și „Ujság" a ținut să ni-o reîmprospăteze acum un an — au scris nu toc mai de mult, în timpul războiului, un anumit „poet simbolist", iar astăzi, după vechea obisnuință a ziarului care jubilează, vedem mereu, sfidător, în coloanele lui „Ujság", un nume al unuia Gredinár Aurél.

După atâtea revizuiri edificatoare de acestea, jubileul lui „Ujság" nu poate fi o bucurie. Sau ar putea să fie, dacă astăzi am vedea pe confratele maghiar pornit pe altă cale.

Nu'l vedem însă. Azi nu mai citim în „Ujság" îndemnuri la închiderea ultimei școli românești și la stârpirea românilor.

In schimb, coloanele confratelui maghiar sunt pline azi de hulă, de ironii deplasate, atitudine, în care s'a dovedit un vrednic secondant, al ziarului „Ellenzék", cu care se susține din aceiași bani comuni de provenință dea partidul magnaților.

Tocmai pentru aceasta, pentrucă nu e și spre bucuria noastră, confratele maghiar a ținut să ne spună cu emfază, că jubileul său va fi un eveniment Negreșit, dacă azi n'ar urma calea pe vremuri apucată, jubileul îi trecea nebăgat în seamă. Așa însă nu este numai un jubileu al său; este și unul al tuturor ungurilor cari ne arată aceeași budapestană dragoste.

Prilejul jubileului confratelui maghiar ne aduce aminte și cele mai sus spuse, dar ne atrage atenția și asupra gazetelor celorlalte ungurești.

A fi gazetă ungurească astăzi, în România, răsfățându-te în pagini cari trec peste zece și având în loc de deficit venituri; a fi gazetar ungur și a fi purtat pe sus chiar și de români, a fi, după cum a remarcat la Arad d-l Iorga, idolatrizat de o întreagă lume ungurească, pentru care poți scrie și insulte la adresa patriei — este ceva cu adevărat excepțional.

Și a avea apoi întreg sprijinul autorităților budapestane, iată ceva despre care noi nu putem vorbi în legătură cu apostolatul ziaristicei românești pecetluit în temnițele Vațului și Seghedinului.

Este o situație specială, la care nu ne-am prea gândit.

O situație, care să'ți îngădue atunci când se atacă iredentismul cutărui institut, să faci ironii denunțând ca mașini infernale mașinile de bucătărie ale institutului „Marianum".

Cu toate acestea și cu toate că ni-s'au propus prin „Ujság" muncile temnițelor și extirparea, să'i felicităm acum și să'i dorim încă un jubileu, pentru că în România nu se suspendă ziare cum este „Ujság".

Intre ungurii şi evreii din Ardeal

Politica evreiască a Budapestei faţă de evreii din Ungaria şi faţă de cei din România. Aceeaşi politică la partidul maghiar dela noi. Constatări cu prilejul protestului partid. maghiar la Liga naţiunilor

Arătând deunăzi, că din partidul maghiar care ne ameninţă cu intervenţia la Liga Naţiunilor în cazul când nu am conteni a lua măsuri faţă de iredentismul din şcoliile confesiunilor ungureşti, fac parte şi evrei aserviţi acelaşi iredentism unguresc, a trebuit vrând-nevrând să aducem în public faptul că politica filo-maghiară a evreilor ardeleni se manifestă în toate domeniile. Am arătat, că în şcoliile evreeşti se predau manuale introduse şi aprobate dela Budapesta, şi că profesorii evrei comunişti de altminteri, patronează iredentismul maghiar. Şi am mai arătat, că aceeaşi poroire contra românismului se manifestă şi în farmacii chiar, unde sunt angajaţi numai clandestinişti din Ungaria, şi că totatunci, publicaţiunile farmaciştilor acestora fac propagandă universităţilor din Ungaria.

Chestiunea acestora din urmă relevă o întreagă politică a Budapestei, pe care am mai arătat-o, şi pe care trebue s'o accentuăm mereu, pentrucă o vedem luîr'una profesată.

Constatăm din nou, că în timp ce în Ungaria bântue antisemismul cel mai înfocat şi se aruncă în Dunăre studenţii evrei în a lauzele studenţilor maghiari, tot atunci faţă de evreii din România şi de bunăseamă şi faţă de cei din celelalte state succesoare, guvernul maghiar are o atitudine cu totul contrară.

De dragul studenţilor evrei din România „numerus-clausus", au toate că s'a introdus în celelalte universităţi, n'a fost introdus şi la Seghedin. Şi vedem acum, că o publicaţie evreo-maghiară dela Cluj, a farmaciştilor, îndeamnă studenţimea maghiară şi evreească din Ardeal, să se înscrie la Universităţile maghiare, adică mai curând la cea din Seghedin.

Rostul acestei politici nu'l vom înţelege dacă nu vom şti, că în fruntea mişcărilor naţionale ungureşti din Ardeal se găsesc cei mai mulţi unguri de rege mozaică. Ziarele ungureşti de pildă, sunt scrise aproape numai de elemente de acestea, plus unul slovac, care la fel serveşte aceeaşi directivă politică ungurească şi în plus furnizează Ungariei versuri instigatoare. Nu trebue să ne punem altă întrebare decât aceasta: cine ar scrie în caz contrar presa ungurească iredentistă? pentruca să avem ultimul răspuns în privin a acestei politici faţă de elementul evreesc de peste hotare a guvernaţuj din Budapesta şi a oamenilor săi dela noi.

Evident, se urmăreşte menţinerea evreilor alături de unguri pănăcând sub conducerea lor vor creşte alte elemente, ungureşti, cari să le ia locul. Atunci evreimea se va putea întoarce la naţiunea românească.

Chestiunea, astfel pusă, poate servi şi împotriva mişcărilor studenţeşti dela noi. Ne mărginim însă să o arătăm sub aspectul numai al raportului ei faţă de mişcare naţională maghiară dela noi, care datorita celor aci arătate, a ajuns la proporţiile pe cari le vedem astăzi

Restabilirea adevărului

Declaraţiunile d-lui Iorga despre situaţia din România

Cine poartă răspunderea svonurilor false cari au circulat în streinătate cu privire la ţara noastră

Solicitat de un redactor al mare lui ziar francez „Le Temps", d-l N. Iorga care se găseşte la Paris unde continuă la Sorbonna cursul său, a făcut declaraţiuni foarte importante prin care restabilind adevărul arată şi cine poartă răspunderea ştirilor false şi răuvoitoare privitoare la „revoluţia" din România, ştiri răspândite în toate ţările.

Iată ce a declarat d-l N. Iorga:

„Au circulat de curând în Franţa, — spune d-l N. Iorga, — svonuri primejdioase pentru ţara mea venite din izvoare pe care eu le ghicesc dar care nu interesează opinia franceză, anunţând oarecari, tulburări grave, cu caracter revoluţionar şi chiar ameninţătoare pentru dinastie, care ar fi isbucnit în România".

D-l N. Iorga nu spune dintr'un sentiment lesne de înţeles pentru un român numele celor vinovaţi de aceste svonuri false.

Dar printre rândurile discrete ale d-lui Iorga oricine poate citi osânda pe care marele istoric o aruncă celor două partide coalizate care sunt vinovate de cele ce s'au scris în ziarele străine.

După ce desvăluieşte astfel isvorul acestor veşti mincinoase, d-l Iorga arată la ce se reduc agitaţii le puse la cale de partidele ţărănist şi naţional.

Iată aceste lămuriri:

„In timp ce Constituţia se discuta la Cameră cu participarea mea şi a partidului meu, care n'a scutit-o de critice severe însă făcute în singura formă pe care ni-o impuneau mentalitatea şi obiceiurile noastre, opoziţia aşa-zisă „unită" a ţinut o serie de întruniri a căror continuare în stradă a fost împiedicată prin intervenţia forţei publice şi prin prezenţa armatei fără să se fi produs nicăun incident grav: căci glumele de la balconul Clubului naţional şi punerea în acţiune a câtorva pompe de incendiu nu constitue evenimente comparabile cu acelea din Franţa revoluţionară de la 1793.

N'am nicio calitate pentru a afirma, cu atâta precizie ca informatorii a căror voce a fost auzită în presa Apusului, data la care partidul liberal va pleca dela putere şi felul în care regele ar rezolva o criză care, dacă ar izbucni astăzi, l-ar pune în prezenţa unor partide unite în acest moment pentru a manifesta, sau a unor candidaţi ce se sprijină pe făgăduelli care n'au fost făcute.

„In ce mă priveşte, îmi dau seama că suntem toţi în funcţie de evenimente, care totuşi sunt ele însele întrucâtva condiţionate de valoarea morală a acelora cari sunt amestecaţi în ele.

„Doresc ca prietenii noştri francezi să primească zvonurile de natura celor ce s'au răspândit în ultimele zile, nu numai cu vechea lor experienţă în ce priveşte vanitatea care caracterizează atâtea conflicte politice, ci şi cu acel admirabil bun simţ care i-a pus totdeauna în măsură de a recunoaşte prieteniile pe care se pot sprijini, pentru că ele durează atâta vreme cât şi societatea care o reprezintă pe deasupra ambiţiilor care se ciocnesc şi a propagandelor de partid care nu ştiu unde trebuie să se oprească pentru a nu face rău ţării".

Lămuririle d-lui Iorga spulberă minciunile cari s'au răspândit pe seama ţării în străinătate. Iar cuvintele din urmă ale d-sale sunt o foarte aspră mustrare pentru politicianii celor două partide unite cari cu ochii căscaţi după mirajul puterii nu se dau în lături dela cele mai anti-patriotice şi dăunătoare acte pentru a'şi satisface poftele şi orgoliile.

Iar într'un articol trimis tot din Paris „Neamului Românesc", d. N. Iorga descriind forma sub care au circulat la Paris ştirile despre situaţia din România, caracterizează în acelaş şi tot ridicolul acţiunei dezlănţuite de opoziţia unită.

D-l Iorga scrie:

„Ziarele franceze anunţă revoluţia din Bucureşti.

„Ea s'ar fi întâmplat acuma chiar, Poporul s'a ridicat în masă pentru a combate o Constituţie care nu-l interesează decât prea puţin. Mai-mai că s'ar fi dat lupte pe străzi. Fruntaşii opoziţiei unite au fost închişi şi păziţi de pretorienii Guvernului pentru ca să nu poată apărea în Camere cu sirenele, gazele puturoase şi alte atribute ale inteligenţei luptătoare. Oribil...

„Mai departe, ca să se vadă că adevăraţi ţărani au luptat pentru sfânta libertate, d-l Mihalache apare în „Excelsior" cu o căciulă ţugulată. La spate o sinistră figură de jandarm, cu tot atâta căciulă pe cap: e amicul său dela Soroca, „ţăranul" basarabean al „Luminii", deosebit de agreabil francezilor, dacă l'ar recunoaşte.

„Dar ceeace întrece măsura este că tot acest războiu, cu perspectivele de răsplătire, este atribuit „partidului naţional (foşti amici ai lui Take Ionescu)".

„Deci ei au plătit pe d. Mihalache şi pe nobilul său amic. Ei pun la contribuţie ştiinţa d-lui Madgearu ca şi pe a părintelui Drăghici. Dar, vedeţi, tot ei, se vede, au angajat ca pe nişte rândaşi boiereşti buni la trântă, pe numiţii Maniu şi Vaida, ex-Ardeleni.

„Acest camuflaj adaus la bluffage-ul pe care-l cunoaştem cere însă a fi şi explicat.

„O voiu face".

Articolul d-lui Iorga a stârnit furia fruntaşilor celor două partide cari se văd osândiţi de un om a cărui autoritate morală în ţară ca şi în străinătate este atât de mare. Ne putem aştepta, în urma acestui articol, la un atac violent din partea „Aurorei" şi a „Patriei" la adresa d-lui N. Iorga.

Desminţirea „revoluţiei"

La ce a servit întrunirea de Duminecă a opoziţiei

Se pare că oamenii din fruntea celor două partide unite spre a împiedeca orice activitate folositoare ţării, nu se mulţumesc să agite şi să viţieze zadarnic atmosfera publică. Dlor Maniu, Vaida, Mihalache, Lupu şi celorlalţi opozanţi mai mărunţi le trebue altăceva, le trebue compromiterea definitivă a ţării pentru a se declara mulţumiţi.

Astfel am văzut cum presa străină a fost invadată de tot felul de ştiri alarmante asupra stării interne din România. Esenţa acestor ştiri, atât de asemănătoare cu toate ştirile alarmante şi inexate cari apar după fiecare întrunire opoziţionistă, denotă o mentalitate specială la conducătorii opoziţiei.

Lupta contra guvernului oricât de aprigă ar fi ea trebue să păstreze o limită.

Nu e de admis că lupta contra guvernului să se identifice cu lupta contra ţării şi neamului românesc. Lupta contra guvernului se poate presupune ca isvorâtă din dorinţa de mai bine, ceea ce în împrejurările de faţă se dovedeşte tot mai mult a nu fi cazul.

O opoziţie care nu ţine seama de interesele superioare ale ţării şi nu-şi dă silinţa să nu vatăme aceste interese, este o opoziţie criminală. Opoziţia d-lor Maniu şi Mihalache şi-a câştigat cu prisosinţă acest calificativ.

Din faptul că străinătatea a fost alarmată inutil, am ajuns să avem în ţară vizita ziariştilor străini. Geloşi că reprezentanţii presei engleze, daneze şi franceze n'au găsit la Bucureşti, nici revoluţia, nici dictatură, conducătorii opoziţiei unite s'au grăbit să le ofere un simulacru de manifestaţie publică, ridicolă şi desonorantă în primul rând pentru opoziţie.

Intrunirea de Duminică a opoziţiei unite este cea mai bună desmintire ce se putea aduce ştirilor răspândite pe socoteala noastră.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Noua organizare sanitară

Descentralizarea serviciului sanitar. Imbunătăţirea situaţiei medicilor rurali. Legislaţia technică sanitară.

Intr'un interview acordat ziarului „Universul", d-l Dr. Bordea, directorul serviciului sanitar, a expus principiile conducătoare ale nouei organizaţiuni sanitare, în legătură cu nevoile cerute de mărirea teritorială a ţării.

Prima parte a noului aşezământ sanitar va avea în vedere administrarea sanitară a ţării. Se va căuta a se aplica şi aici principul descentralizării, directoratele regionale, fiind prima etapă în acest senz; direcţia centrală urmând să rămâie numai ca un organ tehnic de studii şi de proiecte de administraţie sanitară.

De la ea vor pleca îndrumările către directoratele generale, iar direcţiunile regionale vor avea misiunea ca din relaţiile cu diferitele servicii sanitare din regiune să cunoască toate neajunsurile şi să la măsuri imediate de îndreptare, mai ales că prin noua lege directorul regiunei are bugetul în seama sa.

Descentralizarea serviciului sanitar va merge până la comună, care va trebui să se îngrijească ca cu timpul să-şi la asupra ei însăşi, organizaţia serviciului pentru apărarea sănătăţii publice şi private.

Această descentralizare, dat fiind moravurile noastre sociale, nu va putea avea loc înainte de 15—20 ani.

Faţă de situaţiunea României mărite, e incontestabil că numărul medicilor e prea mic şi lipsa lor e foarte mult simţită mai ales la sate, care sunt şcolile de medici, prin faptul că nu pot oferi un trai lesnicios şi perspectivele unor câştiguri aşa de mari ca oraşele.

Lipsa medicilor se resimte mai ales acolo unde populaţia e săracă, cum e spre exemplu în ţara moţilor şi în ţinuturile izolate din Munţii Carpaţi.

Această stare de lucruri va fi îndreptată prin mărirea salariilor medicilor rurali.

Se va suprima în unele cazuri gratuitatea asistenţei medicale, rămânând însă în sarcina medicului obligaţia de a face profilaxia boalelor contagioase şi de a se ocupa cât mai intens cu lupta împotriva boalelor sociale, cu igiena publică şi privată. Pentru toate celelalte servicii făcute, medicul va trebui să fie plătit.

Direcţiunile regionale vor avea grijă să puie la dispoziţia medicilor rurali, mijloacele necesare de transport.

Bugetul acestui an va prevedea o diurnă fixă de 500 lei lunar şi 100 lei pe ziua de inspecţie.

Atât medicii, cât şi ajutorii lor: agenţi sanitari moase etc. vor primi pentru înlesnirea, traiului gradaţi, aşa că după 20 de ani un medic va avea leafa dublă.

Noua organizare a serviciului sanitar va fi prevăzută şi cu o legislaţie technică sanitară prin care se vor combate maladiile contagioase, malaria, boalele venerice, sifilisul, un proect de lege va fi prevăzută pentru higiena industrială, un altul pentru cea alimentară, şi a locuinţelor etc.

Bugetul actual care are înscrise 327 milioane pentru nevoile sanitare, cu un spor de 70 de milioane, asupra celui din anul trecut, precum şi creditele suplimentare acordate vor da putinţa unei ameliorări a serviciului sanitar, dela a cărei bună funcţionare depinde starea higienei publice privato a oraşelor şi satelor noast.

Adunarea Sinodului eparhiei ortodoxe a Clujului

Discuţiile urmate. Lupta contra satelor. Nevoia unui institut biblic. Drepturile Statului asupra bisericilor piariştilor şi minoriţilor.

Ziua III.

Necesitatea unui institut biblic

Sinodul eparhiei ortodoxe a Clujului şi-a continuat discuţiile Marţi 17 c. când s'a ascultat raportul comisiunei bisericeşti şi s'a desbătut în amănunţime problema apărării faţă de secte. Pe această temă, Sinodul s'a împărţit în două tabere: unii au pledat amestecul Statului pentru a împiedeca propagarea, în deosebi, a baptismului (s'a cerut chiar revocarea ordonanţei ministeriale prin care se asigura liberul exerciţiu al cultelor propagate de secte); alţii însă, în frunte cu dnii: dr Chirilă Lazăr, dr Ion Lupaş şi dr Paşca, au cerut ca activitatea socială a bisericei să fie astfel desvoltată încât ea singură să fie capabilă de a se apăra şi a-şi păstra situaţia dominantă faţă de secte. Un amestec al Statului ar fi dăunător pentrucă niciodată în istorie, statele n'au fost în stare să înfrângă mişcările religioase ale maselor.

S'ar creia martiri în jurul cărora diferitele secte s'ar organiza şi mai puternic. De aceea este neapărată nevoe ca biserica să întemeeze instituţii, ca de ex. un „Institut biblic", asemănător celui englez. Pentru aceasta, vorbitorii au cerut ca să fie invitat la Cluj, părintele Galaction Pişculescu, pentru a propune directive în această acţiune.

Situaţia bisericei piariste şi minorite.

A doua chestiune desbătută de Sinod a fost situaţia celor două biserici, a piariştilor şi a minoriţilor asupra cărora dl O. Ghibu a publicat de curând documente domonstrând drepturile statului român.

Consilierul juridic al Consistorului a declarat că încă nu sunt bine definite aceste drepturi de proprietate ale statului. **Sinodul a decis însă ca statul să iniţieze o acţiune pentru a'şi apăra drepturile întrând în posesia celor două biserici, cari afirmativ îi aparţin.**

Ziua IV.

Biserica ortodoxă renunţă la Şcolile confesionale.

In ziua IV., ieri Miercuri, şi-a depus raportul Comisiunea şcolară. Vorbitorii zilei au fost Dnii Sextil Puşcariu, Dr. Ion Mateiu şi G. Bogdan-Duică. **Ascultând cuvântările lor, Sinodul a adus importanta hotărîre de a se renunţa la şcoliie confesionale, trecându-le statului.**

Invăţământul confesional religios va reveni şi pe mai departe bisericei; edificiile şcoalelor vor fi închinate sau vândute Statului, iar din sumele încasate din aceste vânzări şi închirieri să se constitue un fond pentru activitatea socială a bisericei de care s'a vorbit în ziua precedentă.

Intr'o atmosferă solemnă, Sinodul s'a închis la ora 1. Dl deputat sinodal Valer Moldovan, a adus mulţumiri P. S. S. Episcopului Nicolae Ioan, pentru înţelepciunea şi tactul cu care a condus desbaterile, evidenţiind perfecta solidaritate a elementului mirean şi bisericesc.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2683

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.
Vă veţi păstra tinereţea şi frumuseţea întrebuinţând la toaleta D-V.
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

♦INFORMAŢII♦

— **CONVOCARE. Domnii membri ai organizaţiei naţional-liberale din Cojocna sunt rugaţi a se întruni, în localul clubului Sâmbătă, 21 c., orele 6 seara.**

— **Un ziar maghiar la Berlin.** La Berlin a început să apară ziarul unguresc „Berlini Magyar Ujság" sub direcţia advocatului dr. Ernestin Gere din Budapesta. Ziarul e pus în serviciul politicei emigranţilor maghiari, va fi deci în legătură cu cele două ziare maghiare cari apar în Viena. Se vede, că emigranţii maghiari au încă destulă forţă să lupte împotriva regimului Horthy şi Bethlen.

— **Noua comisie interimară din Sângeorgiul-Român.** S'a disiovat reprezentanţa comunală din Sângeorgiul-Român, în Bistriţa-Năsăud instituindu-e o comisiune interimară compusă din dnii: Ilie Marius, preşedinte; Aurel Svrobetea, Ivan Marcu, T. Iepureanu, Al. Bui, Ion P. Andronescu, S. Carcu, Al. Marcus, Al. D. Haliţa şi Gr. Lupuc, membri, cari să gireze afacerile comunei până la noui alegeri.

— **Şcolare.** Dela 1 Aprilie toate şcoliile de agricultură, viticultură, horticultură şi economie casnică de toate gradele din provinciile alipite, afară de Academia de agricultură Cluj, vor urma normele din vechiul regat relativ la încasarea veniturilor, repartizarea lor şi întocmirea conturilor de gestiune. Academia de agricultură Cluj va urma aceleaşi norme de depunere a veniturilor ca şi şcoală superioară de agricultură Herastrau.

— **Congresul restauratorilor.** In 7, 8 şi 9 Mai va avea loc la Braşov congresul cafegiilor şi restauratorilor din întreaga ţară. Congresul are de scop înjghebarea unei organizaţii unitare a breslei din întreagă ţară.

— **Preţul peştelui.** Comisia poliţienească din Cluj pentru fixarea preţurilor a stabilit la 10-10.50 lei preţul kilogramului de peşte, cu excepţia soiurilor speciale. Până acum peştele se vindea cu preţuri fantastice, făcându-se şi cu el specula ca şi cu alte articole nemaximate.

Ţinem să atragem în legătură cu aceasta atenţia, că în bodegi şi restaurante, bunăoară în bodega „Central", porţia de peşte de mai puţin ca un semi-sfert de kilogram a rămas tot cu preţul de 22 lei.

— **Concedierea unor funcţionari unguri din Arad.** Conform ordinului ministerial primăria din Arad a concediat 29 funcţionari unguri, cari au neglijat până astăzi să înveţe româneşte.

— **Confiscarea cărţilor ungureşti provenite din Budapesta.** In urma unui ordin ministerial serviciile de poliţie şi siguranţă din Cluj au confiscat dela librăriile maghiare toate cărţile de provenienţă din Ungaria, tipărite după 1920.

— Biroul de Muncă, Plasare şi Informaţiuni al Căminului studenţesc, strada Avram Iancu 11, primeşte: traduceri, copieri de acte, desene etc. Oferă: puteri de muncă pentru birouri, contabili, meditaţii în toate limbele etc. etc.

Serviciu ieftin, prompt şi conştiincios.

— **Dela poştă.** Direcţiunea generală a poştelor a ordonanţat pentru poşta din Cluj salariile personalului pentru orele suplimentare de noapte neplătite de câteva luni.

— **Târgul agricol din Praga.** Camerele de industrie şi comerţ din Ardeal au fost încunoştiinţate, că în zilele de 16—25 Mai va avea loc la Praga un târg de mostre agricol.

— **Oradea — Sindicatul fabricanţilor de spirt.** Marţi s'a înfiinţat la Orade-Mare sindicatul fabricanţilor de spirit din Ardeal, pus sub preşedenţia d-lui Szana Zsigmond din Timişoara.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Sibiu — Edilitare.** Guvernul a votat suma de cinci milioane pentru augmentarea apaductului din Sibiu.

— **Contractul uzinei electrice din Cluj.** Consiliul tehnic superior a luat în discuţie proectul de contract provizoriu încheiat de oraşul Cluj cu uzina electrică.

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax.
2475—6

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

— **Cantină pentru studenţii din Oradea.** Prin intervenţia deputaţilor Negulescu şi Chirvary s'a înfiinţat la Oradea-Mare o cantină pentru studenţii săraci ai academiei de drept.

— **Spargerea ad-ţiei financiare din Tg.-Mureş.** La Tg.-Mureş necunoscuţi au spart Sâmbătă noaptea uşile la administraţia financiară. Printr'o întâmplare fericită toţi banii fuseseră trimişi directoratului de finanţe din Cluj. Hoţii n'au găsit de cât 3000 lei.

Sunt bănuiţi oamenii de serviciu, fiindcă cunoşteau locurile.

— **Catedrala din Cluj se va construi anul acesta.** Sinodul eparhiei a hotărât în unanimitate şi cu mare însufleţire, începerea lucrărilor construcţiei cutedralei din Cluj chiar anul acesta.

Consistoriul este autorizat să contracteze un împrumut, spre a face faţă tuturor cheltuelilor.

— **Moartea lui Dumitrescu-Iaşi.** La T. Severin, unde se retrăsese de câţiva ani, după ce a ieşit la pensie, a murit Dimitrescu-Iaşi.

Fost profesor la facultatea de litere din Bucureşti, fost mulţi ani în şir rector al Universităţii din Capitală şi director al Seminarului pedagoogic, Dimitrescu-Iaşi a fost una din minţile cele mai scânteietoare şi a avut un mare, admtrabil talent oratoric. Scria rar, dar lucrările lui — puţine la număr printre cari cea mai remarcabilă e „Criza morală", alături de „Două morale", şi raportul asupra modificării legei învăţământului (Dimitrescu-Iaşi a fost raportorul vestitei legi a lui Haret) — erau dozate de cugetare amplă, vie şi redate cu minunată vervă convingătoare.

— **Conferinţele „Astrei".** Din cauza şezătoarei scriitorilor români, coferinţa dlui Prof. Sextil Puşcariu de Vineri 20 Aprilie se amână pentru o dată care se va anunţa la timp.

— **Dela soc. „Astra".** Sâmbătă 21 Aprilie orele 6 d. a. Comitetul şi dnii membrii fondatori şi pe viaţă ai „Astrei", secţia Cluj, au şedinţă la liceul „Regina Maria".

Adunarea de aseară a studenţilor clujeni

Partizanii întrării la cursuri alături de evrei hotărăsc cu 72 voturi contra 9 intrarea la cursuri. Studenţii adversari au părăsit sala de votare. O întrunire furtunoasă, fără incidente.

După hotărârea de acum trei zile de a nu intra la cursuri alături de evrei, studenţii, la stăruinţa rectoratului şi a studenţilor cari au votat pentru întrarea la cursuri, s'au întrunit aseară din nou, pentru aducerea hotărîrii definitive.

Consfătuirea a decurs într'o atmosferă încărcată. La dese intervale au fost potestări şi chiar huiduiri contra partizanilor întrării la cursuri alături de evrei.

Procedându-se la o nouă votare, studenţii cari au votat în rândul trecut contra, au ieşit cu toţii din sală, rămânând numai dl rector Iacobovici şi cei 80 de studenţi, cari votaseră întrarea la cursuri. 73 dintre aceştia au votat şi de astădată pentru întrarea alături de evrei. Pentru a se da votului laparenţa că a fost dat în prezenţa tuturor studenţilor, s'a format şi o opoziţie de nouă inşi, cari au votat împotriva întrării.

In timpul votării studenţii cari au părăsit sala nevoind să voteze, au început să cânte pe sală cântări patriotice.

După întrunire nu s'a produs nici un incident, datorită şi vigilenţei poliţiei care a ieşit toată întru întâmpinarea studenţilor, dar şi a atitudinei serioase a studenţimii, care a hotărât să nu se mai dedea la excese.

Intrunirea a ţinut dela orele opt şi jumătate până la miezul nopţii.

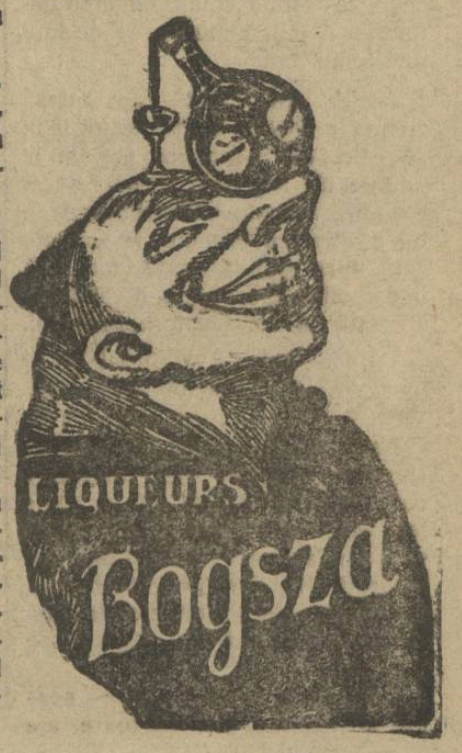

Situația agricolă în Ardeal

Sămănăturile de toamnă. Starea câmpului după desghet. Mersul sămănăturilor de primăvară. Pomii. Brațele de muncă. Vitele și nutretul.

Schimbarea bruscă de temperatură, acum câtva timp, puse în mare îngrijorare pe agricultorii din Ardeal. Căldura dela începutul primăverii scoase colții sămănăturilor de toamnă destul de întinse. Lipsa de ploaie și gerul uscat amenințau să strice tot ceea ce cămașa groasă de zăpadă de astă iarnă făcuse bine sămănăturilor de toamnă.

Ploile din ultimul timp au fost o adevărată binefacere. Starea câmpului se arată promițătoare de o frumoasă producție agricolă în acest an. Grâul de toamnă se ridică plin de energie sub razele binefăcătoare ale soarelui. Umiditate are destulă. Zăpada topită La dat destulă putere de germinare și deși se credea că sămănăturile de toamnă vor fi compromise, s'a dovedit acum că toate gândurile pesimiste au fost premature.

In acelaș timp, sămănăturile de primăvară se fac pe o scară foarte întinsă.

Pretutindeni se lucrează cu multă stăruință, se ară și se seamănă. Variațiunile atmosferice n'au putut împiedica intensitatea lucrărilor agricole. Grâul de sămânță însă cam lipsește, așa, că semănăturile de acest fel sunt mai rare de cât în ceilalți ani. In schimb se seamănă destul ovăz orz și porumb.

Iarna trecută s'a simțit mult lipsa porumbului. Aceasta se vede că a îndemnat ca semănăturile de porumb din acest an să ia o extindere mult mai mare. De altcum, prețul porumbului a ajuns la sumă destul de ispititoare pentru a deschide ochii agricultorilor noștri, cari nu pot semăna grâu.

In Ardeal pomii stau destul de bine. Inghețul de acum câtva timp a surprins pomii încă neînfloriți în cele mai multe părți, așa că a fost o fericire. Pe alocurea cireșii au avut întrucâtva de suferit. Pagube le sunt însă prea neînsemnate pentru producția generală.

Mai simțitoare pagube s'au putut înregistra în Banat, unde căldura s'a manifestat mai de timpuriu de cât în Ardeal, și unde înghețul a surprins o mare parte de pomi în floriți. Ceea ce este mai trist e că Banatul contează ca un puternic centru fructifer, așa că pagubele suferite acolo vor influența mult costul fructelor din acest an, produse aiurea.

Lipsa de brațe de muncă e tot așa de greu simțită ca și înceilalți ani. Proprietatea mică nu simte prea mult această lipsă ; proprietatea mijlocie și proprietatea mare fac însă mari sforțări pentru a întâmpina criza de brațe de muncă. Plata zilei de lucru a atins sume fantastice, grevând întreaga producție în mod simțitor. Așa că oricât de bogată am presupune să fie producția din acest an, o ieftenire a vieții e imposibil de nădăjduit în asemenea împrejurări.

Vite sunt destule și de muncă și de tăiat. Nutrețul care începuse să cam lipsească către sfârșitul iernii, se poate găsi ușor în iarba abundentă care a apărut acum. Dar nutrețul acesta nu este decât pentru a salva aparențele. Vitele nu se pot îngrășa cu așa ceva, din această cauză prețul vitelor se menține destul de urcat.

Cu aceste câteva date sumare a supra noului campanii agricole, se poate nădăjdui că Ardealul va avea un bun an agricol.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Congresul internațional al femeniștelor

La congres va participa și o delegație română

La 12 Mai se va deschide, la Roma, congresul „Alianței internaționale femeniste" la care va lua parte și delegatele „Ligei drepturilor și datoriilor femeii", ca afiliată a acestei alianțe. Liga aceasta are dreptul la 24 delegate din care 12 vor vota hotărîrile ce se vor lua la congresul internaționalei din Roma, care se va închide la 16 Mai c. Delegatele noastre vor beneficia de o reducere de 60 la sută pe c. f. italiene, și vor fi găzduite — în urma intervenției făcute de marele prieten al românilor dl profesor Romano Artiolo, cunoscutul arheolog, — la o mânăstire de călugărițe, cu o pensiune de 14 lire pe zi (200 lei).

S'a organizat două echipe care vor conduce în toate părțile pe membrele Ligei dându-le toate explicațiile.

Pentru foile de înscriere și alte informații se va găsi o reprezentantă a Ligei la clubul din pasagiul Majestic, sus etajul II.

Dl ministru Duca primind prin d-na Eugenia de Reuss-Ianculescu invitația de a trimite o delegată a guvernului la congresul Alianței internaționale de la Roma, d-sa a făgăduit că va trimite o delegată.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniiaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68
Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7
TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Un nou protest maghiar la Liga Națiunilor

Guvernul maghiar și săcuii din Ungaria protestează contra reformei agrare din România. Liga Națiunilor va discuta zilele acestea protestul Ungariei.

Incă de acum o lună ziarul „Ellenzék" organul partidului maghiar din România, a ținut să ne atragă luarea aminte, că Liga Națiunilor va lua în dezbatere, în cursul lunii acestela, chestiunea minorității unguresti din România.

Acelaș ziar ni-a spus peste trei săptămâni după aceea, că e vorba despre protestul ridicat de guvernul maghiar împotriva exproprierii latifundiarilor repatriați în Ungaria. Ceeace înseamnă, că obiectul discuției Ligii Națiunilor nu mai avea să fie „chestiunea minorității unguresti" din România, ci una a ungurilor din Ungaria.

„Ellenzék" de aseară ne arată totuși, că este și o chestiune a altora decât a latifundiarilor repatriați de alci și a guvernului maghiar. Pentrucă protestul ce se va discuta, este și al asociațiilor săcuilor repatriați din Ungaria, săcui nelatifundiari, simpli soldați, funcționari și instigatori. Protestul acestora a fost semnat însă de un latifundiar din Ardeal de contele Bánffy, fostul ministru al externelor la Budapesta și președinte al asociației săcuilor repatriați.

Totuși, în forma ei de eri, chestiunea protestului guvernului maghiar era și o ironie pentru cei cari protestau. Pentrucă au protestat în numele guvernului, maghiari latifundiari ca contele Bethlen, primul ministru maghiar, cari deși provocați, nu au declarat nici până astăzi dacă își mai menține sau nu cetățenia română, făcând aceasta pentru a se sustrage dispozițiunii din reforma agrară privitoare la absenteiști.

Protestul mai este serios, fiind ridicat de o asociație de săcui, de aceia, cari au purtat de fapt războiul bolșevicilor unguri cu România. A fost ridicat de oameni, cari nu aveau dreptul la aceasta, pentrucă au în România părinți și frați, cari au fost improprietăriți prin reforma agrară a statului român. Și a fost ridicat de oameni, cari nu fac în Ungaria altceva, decât să atâțe contra României. Să amintim în legatură cu aceasta, că în Decembre trecut peste zece mii de săcui repatriați dela noi au jurat la Ciaba moartea României, spintecând 'și brațele și bându'și sângele după barbara tradiție din Atelkuz, și că întreaga lor asociație este compusă din oameni cari fac parte din organizația „ungurilor cari se deșteaptă" și din toate celelalte organizații antiromânești.

Protestul e serios și pentru aceasta, dar e și mai serios pentru altceva. Să ne amintim numai, că acum zece zile s'a primit de către autoritățile noastre adrese din Ungaria, prin cari repatriații săcui cereau să fie reprimiți în România.

Să punem în legătură aceste două fapte, și să tragem concluziile. Pentrucă, dacă și după protestul de acum la Liga Națiunilor, săcuii vor totuși să fie reprimiți aici, unde ar putea face cea mai rodnică instigație, trebue să fie conduși de o foarte rudimentară mentalitate, crezându ne țara de care să'și poată bate joc cum la place.

Recomandăm acestea atenției autorităților românești, cărora li-se vor adresa sau li-s'au adresat cereri de repatriare din partea acestor elemente incendiare din Ungaria.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Jefuirea unui curier diplomatic

Astă noapte curierul diplomatic englez capitanul Shaw, plecând cu trenul din București spre Constanța, necunoscuți l'a jefuit furându-i valiza diplomatică care conținea prețioase acte confidențiale pentru înaltul comisar britanic din Constantinopol. Furtul a fost observat lângă Medgidia unde curierul disperat a oprit trenul din mers.

Toate cercetările au fost zadarnice, deși călatorii suspecți au fost percheziționați. Probabil că hoții au uzat de un puternic narcotic. Păgubașul a oferit 50 mii lei ca premiu pentru descoperitori.

*

Tribunalul din Constanța a confirmat mandatul comunistului Bucurescu care găzduise pe Bubnovsky și Tchachenco.

*

Legația ungară anunță o reducere de 50 la sută pe căile ferate ungare vizitatorilor târgului de mostre din Budapesta care se va ține între 17 și30 Mai.

*

Mișcarea studențească

Senatul universitar din Capitală a dispus eliminarea pe un an a studentului medicinist Rosenzweig care a venit înarmat la universitate și a eliminat pentru totdeauna pe studentul Athanasiu Vasile dela facultatea de științe care a bătut pe colegul său Juvara. Senatul a respins orice cerere de întrunire studențească cerând prealabil ca studenții să reia liniștiți cursurile și a semnalat decanatelor celelalte cazuri de neorânduieli.

Răspândiți „Infrățirea"

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la **Diamantstein și Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

Din Raiul bolşevic

Mişcarea anti-religioasă şi anti-bolşevică din Rusia

Execuţiunile din Odesa. Dezordinele din Moscova. Numai e... paradisi? In toate Vinerile „Ceka“ organizează execuţiuni.

Corespondentul special al ziarului „Daily Mail“ din Constantinopol, a trimis ziarului său o scrisoare din Odessa, în care se spune următoarele:

Odessa care avea 800.000 de locuitori, are azi mai puţin de 400.000 de locuitori. Vilele de pe malul mării sunt toate ruinate, par'c'ar fi suferit un cutremur.

Apa se dă locuitorilor cu porţia. Numai cei 30.000 de soldaţi din armata roşie, care sunt în Odessa, primesc o hrană relativ convenabilă.

Furturile, spargerile şi asasinatele se înmulţesc din zi în zi. Străzile oraşului sunt ticsite de siguranţă.

Execuţiunile sunt foarte numeroase.

„Ceka“ organizează execuţiuni în fiecare Vineri.

In ziua de Crăciun a fost arsă într'o piaţă publică o efigie a lui Christos.

Campania contra... Paradisului

Paris, 16. — Corespondentul lui „Le Matin“ din Riga, comunică următoarele:

Mişcarea anti-creştină pe care sovietele ruseşti o întreţine forţat în Rusia, a provocat mari nemulţumiri în populaţia rurală.

Propagandiştii bolşevici cutreeră satele şi susţin că nu există ... rai. Intr'o conferinţă ţinută de bolşevici în satul Novoia-Vitchuya, un orator a spus: „Din punctul de vedere ştiinţific nu există rai“.

Un ţăran, Ştefan Kolpakoff a răspuns: „Nu credem în metoda voastră ştiinţifică. Am pregătit noi, ţăranii, o expediţie a credincioşilor, care va porni în primăvara pe malurile Tigrului şi Eufratului, spre a ne convinge dacă există raiul“.

Sovietele cer condamnarea la moarte a patriarchului Tikhon

Londra, 16. — După o depeşă din Helsingfors, în actul de acuzaţie împotriva patriarchului Tikhon, se cere condamnarea la moarte.

Dezordinele dela Moscova au fost înăbuşite

Se anunţă din Moscova, că dezordine grave au izbucnit în acest oraş, în urma atacurilor îndreptate de bolşevici împotriva bisericei creştine şi a lipsei de respect manifestată de autorităţile sovietiste faţă de ceremoniile religioase.

Soldaţii armatei roşii au reprimat aceste neorânduieli cu severitate.

Sute de persoane au fost ucise.

Politică de vorbe, politică de fapte!

Ce declară şi ce face guvernul contelui Bethlen?

Contrabandă de tunuri pentru Ungaria

Duplicitatea politicei oficiale maghiare, de care ziarul nostru s'a ocupat cel dintâiu şi'n repetite rânduri, a început să preocupe acum atenţia şi a confraţilor noştri din Bucureşti, cari au început să înţeleagă în sfârşit, ceea ce noi de-atâtea ori am strigat, că dincolo de Tisa, cu toate declaraţiile de dragoste şi de prietenie ce ni se fac, conducătorii Ungariei de astăzi pregătesc cu grijă şi cu o stăruinţă înverşunată, pieirea noastră.

Iată spre exemplu, ce scrie sub titlurile de mai sus, confratele „Argus“ cu data de azi:

Am înregistrat, zilele trecute declaraţiile facute de guvernul maghiar despre intenţia de-aşi modifica directivele politicei externe, căutând o apropiere sinceră cu ţările vecine.

La o săptămână după acele declaraţii, iată ce s'a petrecut în gara de Nord din Viena:

Din Tirol sosiseră două vagoane al căror conţinut era trecut în fracht ca fier vechi. La Viena însă, frachtul a fos modificat, declarându-se în loc de fier vechi, maşini pentru prelucrarea lemnului.

Această modificare a declaraţiei păru suspectă funcţionarului vamal, care a dorit să se convingă personal de conţinutul celor două vagoane.

Unul din ele dispăruse, însă funcţionarul casei de expediţie, care îngrijea de transitarea vagoanelor prin Viena, l'a convins pe funcţionarul vamal că nu mai e nevoe să cerceteze conţinutul vagonului, taxa de tranzit pentru maşinile de prelucrat lemnul fiind una din cele mai ridicate.

Joia trecută însă era manevrat în gară al doilea vagon cu pricina şi cu acest prilej vagonul a fost lovit, spărgându-i se unul din pereţi.

Prin gaura ce s'a produs, personalul de cale ferată a constatat cu surprindere că în vagon se aflau tunuri.

Tunurile erau din cele fabricate în 1914 de uzinele Skoda.

Unul din vagoane era adresat la Budapesta iar celalalt la ... Brăila, spre a risipi orice bănuială.

Se vede că e vorba de o mare contrabandă de arme a partidului reacţionar bavarez pe seama lui Horthy şi a guvernului ... pacifist din Budapesta.

Poliţia vienează a deschis o anchetă spre a afla unde a dispărut al doilea vagon.

Deputatul social-democrat dr. Deutsch a şi interpelat Consiliul naţional asupra acestei afaceri precizând că în vagonul cu pricina se aflau două obuziere complecte de 150 mm. şi multe muniţiuni.

Deputatul a cerut guvernului să cerceteze de către cine au fost încărcate la Hall tunurile.

Aviz.

Avem onoare a Vă face cunoscut, că s'a înfiinţat **„Biroul de Muncă, Plasare şi Informaţiuni“** a Căminului studenţilor universitari Cluj, str. Avram Iancu No. 9—11 sub conducerea unui Comitet studenţesc.

Efectueşte ori ce lucrări, precum: copieri de acte, desene, traduceri din limbele: franceză, germană, rusă şi maghiară în româneşte şi viceversa.

Oferă puteri de muncă în toate ramurile de birou (translatori, corespondenţi în limbile de mai sus, contabili, meditaţii corepetitori etc.) din sânul studenţilor, luându-şi Comitetul asupra sa toată răspunderea de studenţul angajat.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la **„Biroul de Muncă, Plasare şi Informaţiuni“** strada Avram Iancu 9—11, telefon 304.

Ore de birou zilnic între 12—2.

Cu deosebită stimă
Comitetul Biroului.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Cea mai fina crema pentru ghete

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,
poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de imprumuturi şi imobile. 2581
Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 3

Soós şi Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbăteşti şi femeeşti

Au sosit în cantităţi mari ultimele noutăţi de primăvară: **pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.**
Preţuri fixe!! 2436

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA“ 2474

„AFEB“
Societate Anonimă pt. Materiale de Cai Ferate
Telefon: 56/75.
BUCUREŞTI,
B-dul I. C. Brătianu 3

LOCOMOTIVE, TRUCURI duble
pt. ecartament de 600 şi 760 mm.

Prompt! Prompt!

Sine şi accesorii
Vagonete
Macazuri
Plăci turnate
Buloane
Crampoane, etc.
2767-2

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuşi
La marele magazin special
Hercules „Baby“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Tablile de asbest „Meteor“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Citiţi „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată şi se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald și soții, Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale.** 2674

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CANDIDAT de advocat aplic în biroul meu advocațial Cluj, Piața Cuza Vodă 7, Dr. Mureșianu.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

ATENȚIUNE. S'a deschis primul Atelier de SANDALE în Strada Țimbalom No. 4. Petre Gherasim

10.000
de [illegible] de marmură a sosit
la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosturi! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocirea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce poseda.

Domnii Acționari vor arăta neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

CAROL LASSEN
Casa internațională de expediție
aduce prin aceasta la cunoștiința generală că și-a mutat birourile din Piața Unirei No. 4 în
Calea Regele Ferdinand No. 35
Etajul al II-a.
Telefon: 333. Adresa telegrafică: CARLASSEN.
Reclama 2930 2736

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu **Gloria**
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.
Reclama 2884 2248

AUTO-MECANICA Soc. Anonima CLUJ
Reprezentanța Generală A. S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

A SOSIT: Mașini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou
SCHIEB Fabrica de Mașine Sucursala Cluj
Lloyd 1623 2709

Sporurile de salarii pentru ceferiști

— Adaosul de scumpete
— Primele se mențin —

Circulara directorului general C. F. R.

In numărul de alaltăeri al ziarului am publicat comunicatul Direcției generale a C. F. R. prin care se desmințe categoric avonul că ceferiștii ar proecta o grevă.

Cu o urmare a acestui comunicat, publicăm următoarea circulară pe care dl Tancred Constantinescu directorul general, a adresat-o tuturor organelor C. F. R. și din textul cărela se va vedea că pentru anul aceasta s'a mărit adaosul de scumpete, și se mențin primele.

Iată textul acestei circulări:

Aducându-mi-se la cunoștință că unele persoane din afară și câte-va elemente rele din administrația C. F. R., prin diferite manifeste și publicații cată să agite personalul, se reamintește tuturor că starea de militarizare e încă în vigoare la C. F. R. și că va fi aplicată cu cea mai mare rigoare mai cu seamă contra celor cari vor căuta prin ori-ce acte să tulbure ordinea și disciplina.

Guvernul s'a îngrijit anul trecut de a spori salariile la Căile Ferate, — iar anul aceasta a mărit adaosul de scumpete, așa că situația personalului s'a îmbunătățit mult. Dar pe lângă aceasta, prin modul în care se aplică primele, prin sporirea taxelor de transport și mai cu seamă prin sporul de trafic care depinde numai de munca personalului, salariile vor crește necontenit. Cel mai bun mijloc de a avea asemenea sporuri este munca ordonată și din ce în ce mai intensă a personalului, căci proporțional cu ea vor crește și primele.

In ori-ce caz, Direcțiunea Generală, ca și în trecut se va îngriji de aproape de toate nevoile personalului.

Acei cari în loc de a munci, vor căuta să obțină avantaje prin mijloace neadmisibile, vor fi pedepsiți cu cea mai mare severitate și în afară de pedepsele disciplinare reglementare, vor fi trimiș și în judecata Consiliilor de Război.

Fac această publicațiune, de sigur pentru o infimă minoritate din personalul C. F. R. cari neputând să se distingă prin ordine și muncă, crede că va obține ceva prin anarhie și aiâțare. Ei nu vor obține de cât pedepsirea lor și îndepărtare din corpul C. F. R. din care nu merită să facă parte.

Director General

Tancred Constantinescu

O carte asupra ultimului Habsburg

Căpitanul Werkmami, secretarul ex-împăratului Carol la Trangins, a publicat de curând un volum în care descrie ultimii ani ai vieții monarhului, în special peripețiile survenite în timpul ședere sale în Elveția.

Căpitanul Werkmami era confidentul ex-împăratului și el povestește, în volumul său multe fapte interesante, cu toate că această operă ia uneori caracterul unui panegiric. Căpitanul se străduește, în deosebi, să spele pe stăpânul său de învinuirea de a'și fi călcat cuvântul când a plecat din Elveția, în avion, pentru memorabila și lamentabila sa întreprindere din 1921. Sarcina era și grea.

„Independenta" Universului

Ziarul „Universul" s'a înfățișat întotdeauna ca o gazetă independentă. Este adevărat că n'a făcut o politică militantă, dar nu e mai puțin adevărat că de multe ori s'a abătut dela calea pe care îi plăcea să afirme c'o păstrează.

In ultimii ani și cu deosebire de la unirea tachiștilor cu partidul național „Universul" ale cărui legături cu amicii politici ai răposatului Tache Ionescu sunt cunoscute, a părăsit cu totul ceiace numea „independența" sa și s'a aruncat în brațele opoziției coalizate.

Nu mai departe decât atitudinea pe care a avut-o față de ceiace s'a mințit în străinătate pe socoteala țării noastre, este o dovadă în ce ape se scaldă ziarul d-lui Stelian Popescu.

Căci „Universul" n'a avut nici un cuvânt de protest împotriva știrilor false despre „revoluția" din România. Ba, dimpotrivă, prin exagerările și neadevărurile pe cari le înșiră în dările de seamă despre întrunirile opoziției unite, nu face decât să întărească minciunile.

Atitudinea aceasta a „Universului" care n'are curajul să se declare organ politic de partid ci voește, înșelând opinia publică, să treacă drept ziar independent, este necinstită și se cuvine înfierată.

Combaterea speculei în Germania

In urma unui ordonanțe a președintelui Camerii de comerț și a procurorului general, în toate piețele Berlinului funcționează comisiuni spre a pedepsi imediat și pe loc infracțiunile la regulamentele economice.

Comisiunile, cari se compun dintr'un judecător, un procuror și un grefier, își țin ședințele în nemijlocita apropiere a pieții.

Persoanele, cari s'au făcut vinovate de contravențiuni, sunt duse în fața comisiunii și dacă se dovedește vina lor, judecătorul dă o sentință de condamnare.

Luminarea Satelor

Nevoia bibliotecilor populare

In programul de desvoltare a vieții românești, cultura națională, întărirea și răspândirea ei, crearea de noi posibilități pentru avântul scrisului românesc, stau la locul de frunte.

Inaintea oricărei alte munci de consolidare, cea dintâi care se impune realizată, cea dintâi care cere conlucrarea tuturor energiilor naționale e-te propaganda culturală. Și aceasta nu numai pentrucă ea este o operă prin excelență civilizatoare și nobilă, dar pentrucă este, în împrejurările de astăzi, și cea mai utilă neamului.

Căci dacă frământările politice, dacă asprimea și sumedenia nevoilor pe cari ni le pune vremea, pot fi deseori cauze ale unor desuniri de o clipă, opera de propagandă culturală ne apropie pe toți, ea topește într'o singură forță uriașă toate forțele noastre naționale.

Mai mult decât toate măsurile de ordin administrativ și mai mult decât toate colaborările politice, opera culturală este aceia care va desăvârși unitatea sufletească a poporului român. Slova românească trebue răspândită și cultivată mai cu seamă în acele ținuturi în cari urgia asupritorilor noștri de eri a lucrat împotriva ei, pentru nimicirea ei. Și chiar dacă aceasta n'a isbutit s'o distrugă pentrucă conștiința națională era prea puternică și prea vie, a împiedicat-o însă în sborul ei, a stânjenit-o în avânturile ei și a încătușat-o în acțiunile ei.

Liberi și reintregiți astăzi, noi suntem datori să dăm cu turii naționale toate posibilitățile de afirmare, de dezvoltare și de răspândire. Și între mijloacele necesare pentru atingerea acestui scop, înființarea de biblioteci populare la orașe și la sate e unul din cele mai bune, din cele mai sigure și din cele mai eficate.

Să ai în fiecare oraș, în fiecare sat o bibliotecă populară în ale cărei rafturi tinerii de azi cari vor constitui generațiile conducătoare de mâine, să aibă la îndemână cărți de istoria și literatura națională, de mijloc mai bun pentru a răspândi cultura națională, pentru a forma o tradițiune culturală, pentru a da educație românească acestui tineret în care sălășluesc comori de energie națională!

Fiecare bibliotecă înzestrată cu tot ceiace e mai de valoare și mai neaoș românesc în literatura noastră, va fi un mic focar de cultură. Răspândite în toate satele și orașele de pe cuprinsul pământului românesc ele vor da un nou suflet și o nouă forță culturii naționale.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Joi 19 Aprilie 1923 (reluare) **„Vlaicu Vodă".**

•

Joi 19 Aprilie 1923 se reia marele succes din trecuta stagiune „Vlaicu Vodă" cu Dl Zaharia Bârsan în rolul titular.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Viaduță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 778 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Duminecă 22 April 192

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Școala confesională și școala de stat

— Cum trebue privită chestiunea — Un exemplu care trebue urmat —

Ședințele Sinodului eparhiei Clujului, Vadului și Feleacului din acest an sunt ilustrate de o hotărâre de o capitală importanță pentru desvoltarea vieții noastre sociale în viitor. Sinodul a hotărât ca Biseri ca ortodoxă să renunțe în folosul statului la toate școlile sale din eparhie, dând soluție largă și patriotică unei chestiuni care nu mai poate suferi amânare.

Problema școlii confesionale românești a avut și are încă în Ardeal respectabili apărători. Desigur, punctul de vedere din care privesc aceștia chestiunea își are argumente destul de onorabile. In trecut școala confesională românească era o necesitate de tactică în lupta noastră națională, și roadele acestei școale sunt incalculabile astăzi. Dar situația s'a schimbat profund după unire. Școala confesională nu mai poate invoca argumentele trecutului. Mai mult, dacă în trecut școala confesională a fost cea mai de căpetenie armă în potriva nesfârșitelor tentative de desnaționalizare ale opresorilor noștri, menținerea ei astăzi în seamnă să oferim nol înșine aceeași armă contra noastră populațiu nilor minoritare, ieri populațiuni opresoare și vrăjmașe.

Din acest punct de vedere chestiunea nu sufere nicio discuție. Școala confesională românească ar putea să fie un admirabil aliat cultural organizațiunilor de învățământ ale Statului. Dar școala confesională românească nu poate funcționa fără ajutorul statului și fără intervenția lui. Ce se întâmplă însă. Opera culturală unitară a învățământului public va fi în permanență stânjenită, nu de școala confesională minoritară care își va găsi un puternic argument al existenții sale în însăși existența școlii confesionale Românești.

Să ne lămurim. Până acum, în cei câțiva ani dela unire, subvențiile acordate școalei confesionale a diferitelor confesiuni minoritare întrece cu mult cuantumul acordat celor două școli confesionale românești. De ce? Lucrul e foarte explicabil. Fiecare confesiune a cerut statului subvențiuni pentru școlile sale, argumentând cu subvențiunile acordate școlii confesionale românești. Cum numărul confesiunilor minoritare este îndoit, statul se epuizează întreținând școli cari nici pe departe nu se pot socoti ca folositoare propășirii culturei românești.

Astfel existența, sau neexistența școlii confesionale românești se afirmă ca o chestiune de înalt ordin național. Desființarea școlii confesionale românești ar da putință statului să se concentreze exclusiv asupra școlii de stat, desființând a tâtea focare de agitații contra noastră.

Asupra acestui adevăr nu trebue să domnească nici o îndoială. Apărătorii școlii confesionale românești să se gândiască bine și avem convingerea că toate bunele lor intențiuni vor ști să se găsească alături de organele de învățământ ale statului, unde pot găsi tot atâta folos pentru cultura națională, fără a servi indirect vrăjmașilor ei.

Biserica nu are nimic de suferit, cedând statului drepturile sale de până acum asupra școlii. Din potrivă. Eliberată de o sarcină destul de apăsătoare, ea va putea să-și amplifice activitatea spirituală în massele populare. De altfel era și timpul. Satele noastre au fost împânate de câtva timp de misionari ai tuturor sectelor. Datoria celor două Biserici românești este să depună toate sforțările pentru înlăturarea pericolului, care devine din ce în ce mai amenințător.

Exemplul dat cu atâta generozitate de către Sinodul reînviatei episcopii a lui Stefan cel Mare, ar trebui să fie urmat de către toate celelalte episcopii ale Bisericelor *românești din Ardeal.*

Dc.

Sezătorile scriitorilor români

O frumoasă inițiativă a luat un grup de scriitori români ; aceea de a organiza șezători literare în diferite orașe din Ardeal. De trei zile îi avem în mijlocul nostru.

Faptul acesta se cuvine relevat fiindcă el poate să însemne începutul acelei ofensive culturale de la care așteptăm mai mult decât dela orice reformă recucerirea Ardealului pentru spiritul românesc.

Spuneam deunăzi, cu prilejul înființării Universității populare din Cluj, că aci în Ardeal cea dintâiu preocupare a noastră trebuie să se îndrepte către cultură, care singură este în stare să realizeze, pe deasupra deosebirilor sociale și politice, unitatea desăvârșită de sufletul tuturor românilor.

Căci nu trebuie uitat un lucru : în Ardeal cultura românească nu s'a bucurat de acele condițiuni prielnice în mijlocul cărora ea s'ar fi putut dezvolta în raport cu puterile creiatoare ale spiritului românesc. In vremece cultura maghiară și germană își aveau deschise toate drumurile și se găseau într'o situațiune care le punea în măsură să se poată valorifica și impune, cultura noastră națională își vedea energiile înăbușite. Ea nu-și putea lua elanul și lâncezea, tristă și săracă. Cu deosebire literatura având înaintea-i atâtea piedici, nu s'a putut desvolta. In afară de câteva excepții, aproape toate talentele cari s'au născut pe pământul Ardealului, au fost nevoite să treacă munții în țara veche unde condițiunile erau mai prielnice, întârind mișcarea literară de acolo. Evident că ele nu s'au pierdut pentru românism. Talentele și energiile plecate din Ardeal, întâlnind în țara veche o altă lume românească, liberă, dezvoltându-se într'un mediu mai prielnic sufletului românesc, s'au complectat și și-au putut lua elanul. Dar nu e mai puțin adevărat că plecarea lor lipsea Ardealul de o mișcare literară proprie care să stea în fața literaturilor maghiare și germane. Lipsit prin urmare de o mișcare literară proprie și împiedicat să cunoască și să ia contact cu literatura care se dezvolta în vechiul regat, Ardealul s'a văzut silit să se adape dela isvoarele unor culturi străine de sufletul românesc.

Iată de ce dela unire încoace ni se impunea datoria de a lupta pentru a recâștiga Ardealul pentru cultura și literatura națională. Nu se poate spune că în direcția aceasta nu s'a făcut nimic, dar s'a realizat prea puțin din ceiace trebuia realizat. Vina o purtăm cu toții deopotrivă. Nu se cade însă să mai întârziem dela dezvoltarea unei acțiuni din care trebuie să răsară mai mult prestigiu pentru cultura românească.

Inițiativa luată de scriitorii români Corneliu Moldovanu, Minulescu, Rebreanu, Cazaban, Basarabescu, Mircea Rădulescu, Victor Eftimiu și Alfred Moșoiu. constituie un început al acțiunei culturale pe care suntem datori s'o desfășurăm în Ardeal. Șezătorile literare cari se vor organiza în diferite orașe din Ardeal vor fi un prilej mai mult pentruca lumea românească de aci să ia contact cu literatura națională. Ele vor fi în acelaș timp și strălucite manifestări ale geniului nostru național.

Cari[illegible]ntențiunile Germaniei

Trei fapte [illegible] mentalitatea care stăpânește în Germania.

— De ce a eșuat împrumutul intern —

Trei fapte petrecute în ultimul timp în Germania ne îngăduie acum să judecăm intențiunile și starea de spirit din Germania. Cum între ele nu există nici o legătură, învățămintele pe cari le putem trage vor fi cu atât mai convingătoare dacă vor concorda.

Primul fapt este de ordin financiar. Pentru ce a eșuat împrumutul în aur al Reich-ului? Acum se știe : nu micile subscrieri au lipsit ci cele mari. „Nu cu subscrieri de 10, 20 sau 50 dolari, — scrie *Berliner Tageblatt,* se putea ajunge la suma de 200 milioane mărci aur. Era nevoie de subscrieri mari și acestea, firește, nu puteau fi date decât de către marea industrie și marele comerț. Produsul insuficient al împrumutului arată că cercurile acestea, care singure dispun de un stock considerabil de devize, s'au sustras încă odată dela datorie".

Trebuie să remarcăm că marii industriași și comercianți din Germania, evitând să aducă devizele lor străine guvernului german, au manifestat o mediocră încredere în stabilizarea mărcii sau mai curând o mediocră dorință de a vedea marca stabilizându-se. Ei au arătat că privesc scoborârea mărcii sau ca o necesitate ineluctabilă, sau ca un eveniment fericit, dorit de producătorii și intermediarii germani. In adevăr, scăderea mărcii ar face să se ridice prețurile de vânzare pe piața internă și ar da un nou avânt concurenței germane pe piețele străine. Acesta este calculul la care făcea deunăzi o aluzie discretă, unul din cei mai buni economiști germani, d-l Pinner.

Manifestul comuniștilor germani

Să trecem acum la cel de-al doilea fapt care s'a produs în cu totul alt mediu și care nu privește chestiunea financiară ci pe cea socială.

In ziarul *Rote Fahne* care este organul oficios al partidului comunist german, s'a publicat un manifest adresat „tuturor muncitorilor și funcționarilor". Redactat în numele comitetului central al *Betriebsraete*-lor germane, acest manifest recomandă organizarea unor mari manifestații în toată Germania. In acelaș timp el enumeră și măsurile principale cari au fost decretate de recentul congres dela Frankfurt și cari sunt „a se executa imediat". Iată-le :

Pentru a lupta contra reacțiunei fasciste : creiarea unor centurii de apărare în toate stabilimentele, ajutor victimelor fascismului italian și pregătirea unui boicotaj împotriva Italiei fasciste.

Pentru a lupta împotriva ocupării Ruhrului și împotriva primejdiei unui război imperialist : muncă de propagandă printre soldații francezi în regiunea ocupată și în Franța ; propagandă printre muncitorii germani pentru a le arăta pericolul de care sunt amenințați prin imperialismul francez și burghezia germană ; stabilirea contactului direct și fraternizarea cu muncitorii celorlalte țări, etc. ; creiarea unor comitete de control în stațiunile de frontieră importante și importuri pentru a controla și a împiedica transporturile de arme și munițiuni pentru țările imperialiste sau fasciste.

Nu e nevoie de nici un comentariu pentru a înțelege rostul acestui program care ar da legate de mâini și de picioare toate țările din Europa continentală dominațiunei rușo-germane.

Guvernul german încurajează pe naționaliști

Ne rămâne să menționăm al treilea fapt care nu este nici financiar, nici social, ci pur politic. Se știe că actualul Cancelar Cuno, în timpul ședерii sale la Munich, a primit în audiență pe representanții „asociațiilor patriotice reunite". Ziarele germane confirmând evenimentul adaogă că în aceste asociații sunt cuprinși și național-socialiștii. Acești național-socialiști sunt aceia cari fac acum adevărate manevre militare în Bavaria, manevre pe care ministrul de interne bavarez afectează a le socoti ca „exerciții pur sportive".

In cursul audienței pe care cancelarul Cuno le-a acordat-o, delegații „asociațiilor patriotice" i-au remis un memoriu al cărui conținut cuprinde printre altele ; abolirea completă a tratatului dela Versailles și negațiunea integrală a reparațiunilor ; iar un alt articol prescrie pregătirea unui război contra Franței. Ce angajamente și-a luat cancelarul Cuno față de autorii acestui program? Nu se poate ști exact. Pare însă că el le-a făcut făgăduințe imprudente pe care i le reamintesc naționaliștii prin glasul d-lui Hergt, unul din leaderii naționaliștilor germani.

Iată spectacolul pe care ni-l oferă astăzi oamenii cei mai întreprinzători, și în consecință cei mai influenți din Germania : acei cari conduc marile afaceri industriale și comerciale ; acei cari sunt în fruntea comuniștilor și cei cari sunt în capul naționaliștilor. Ei oglindesc starea de spirit care stăpânește astăzi Germania

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cărți noui

Situația demografică a României

de Em. D. B. Vasiliu

Una din problemele vitale ale poporului român — problema poporației în raport cu cauzele de decădere ale Românilor și de înmulțire a străinilor aflători în statul român — problemă care are un aspect și mai îngrijitor după unirea provinciilor la țara mamă, e tratată cu o rară precizie și cu o minunată documentare de dl. Em, D. B. Vasiliu, cunoscutul publicist.

In primul rând ne însușim cu totul următoarele rânduri ale autorului, cari paralizează dela început orice bănuială de șovinism sau de sectarism politic ce s'ar putea aduce autorului:

„Nu urmărim să naștem patimi sau ură care în sufletul poporului nostru generos prin excelență nu pot trăi. Dar respingerea cu hotărâre a bănuelii de patimă și ură nu trebue să o facem așa cum din nenorocire se obișnuește prea mult — prin negația sau ignorarea adevărului".

„Există desigur un adevăr dureros care din nenorocire e necunoscut marei masse a poporului român și nesocotit de cei mai mulți cari îl cunosc, adevărul că poporul român în lupta etnică cu minoritățile pe care le-a tolerat în mijlocul său, pe zi ce trece cade învins. In lupta mută dar vajnică pe care falșii umanitari și pretinșii „civilizați" caută să o ascundă conștiinței poporului român, acesta pe zi ce trece e învins și mai în toate direcțiile înlocuit, pas cu pas, an cu an, de concetățeni de alte naționalități.

Prin statistice oficiale, prin date istorice și prin isvoare științifice, Dl Vasiliu desvălue acest adevăr care pe lângă darul de a ne convinge are și meritul de a aprinde și mai mult în sufletul cetitorului conștiința de marele pericol al desființări poporului nostru.

Statisticele numeroase și vărsate în timp și în spațiu pe care autorul ni le prezintă în litere ce par îndoliate, au marea calitate de a închide orice discuție, a paraliza orice controversă și a nimici orice ripostă. Mai mult încă, statisticele adunate cu atâta stăruință de autor, au marele merit de a reduce la tăcere trei categorii de indivizi din țara aceasta proștii, ignoranții și cei de rea credință, care aliați de o jumătate de veac prin abila lor armă de luptă, care e tăcerea, au răusit să sustragă atenția poporului român de la marea problemă a desființării sale. Cineva a spus că și oamenii lipsiți de valoare au iscusința lor: tăcerea. Desigur că și celelate trei categorii de oameni menționați mai sus au această iscusință și astfel ne explicăm mutismul cu care a fost tratată apariția lucrării Dlui Vasiliu.

Menționăm în special din lucrarea Dlui Vasiliu paginile dureroase unde comentează un raport oficial a Dlui C. Martinovici, directorul statisticei regionale din Transilvania, din care raport, dedus din statisticile oficiale se constată că în anul 1920, când deci Transilvania era „eliberată", Românii au pierdut la orașe 311 suflete pentru ca în schimb străinii să câștige 1078 suflete. Desigur că mergem minunat cu „romanizarea" mai ales când suntem deprinși a privi realitatea după numărul steagurilor naționale în fipte pe ziduri la zece Mai sau după toasturile de pe la diferitele banchete.

■

Dar partea cea mai interesantă și mai originală a lucrării Dlui Vasiliu e capitolul în care Dsa arată cu până în prezent s'a căutat a se ascunde în mod sistematic chiar de factorii oficiali realitatea acestui adevăr dureros. Autorul arată cum de aproape 15 ani în coace, cât timp direcția generală a statisticei a fost pusă sub direcția unui străin, anume Colescu-statisticele au fost întocmite după toate criteriile posibile afară de acel al naționalităților.

Nu ne putem opri de a recunoaște că soluțiile date de autor sunt singurele care pot rezolvi problema pe care o tratează, soluții pe care în pașnic și legal va trebui să le aducă la îndeplinire orice român în cercul său de activitate. Și printre îndatoririle noastre, una destul de frumoasă, e de a face cunoscut tuturor crudul adevăr al pericolului dispariției neamului nostru în lupta cu naționalitățile conlocuitoare. Această îndatorire o putem realiza și prin recomandarea cu căldură a lucrării Dlui Vasiliu, lucrarea care are meritul de a contribui ca puține altele la desvoltarea conștiinței noastre naționale.

R.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Un drum care trebue părăsit

Concepția materialistă a vieții și idealismul.

Neprevăzute și nenumărate sunt consecințele nefaste ale războiului.

Ele se manifestă în toate țările și pe toate tărâmurile, resimțindu-se sub forme variate atât asupra vieții materiale cât și asupra celei spirituale.

Pe întinsul stepelor ruseşti mii de vieți se sting și în asociațiile savante se constată că noui boli s'au ivit, împotriva cărora se luptă cu greu, fiindcă organizmele s'au dezadaptat.

In Elveția liniștită, în Finlanda civilizată, în Franța, pretutindeni consecințele pregnante ale războiului au făcut ca lumea să-și dea seama de urmările concepției materialiste ale vieții.

Din ziua în care a fost alterată credința în valoarea absolută a omului și revendicările animalice au început să predomine asupra aspirațiunilor sufletești, din aceea zi, când a început să se vorbească de lupta pentru viață și de supraviețuirea celor mai apți, s'a întronat concepția materialistă, ale cărei consecințe finale sunt imperialismul și dictatura de sus sau de jos.

La baza concepțiunilor de civilizație modernă a stat totdeauna o anumită tendință idealistă; reducerea și înlocuirea ei cu tendința materialistă ne-a adus la impasul de azi, când asistăm la opera de pulverizare a acestei concepțiuni.

Dacă materialismul istoric a dus la faliment civilizația, prin bancruta imperialismului, dacă cauza rănilor universal e părăsirea tendințelor idealiste dezinteresate, totuși mai există o nădejde în fața neantului spre care ne îndreptăm.

Materialismul răpus, terenul rămâne curățit și experiențele noui sunt condiționate de păstrarea civilizației. Consecințele războiului au dovedit, că pentru crearea și menținerea civilizațiunei e necesară o tendință idealistă

E greu să ne dăm seama în frământările actuale sub ce aspect se va înfățișa această tendință, care va fi natura ei specifică.

Principalul e însă că necesitatea ei e imperios simțită, mai ales în statele care au cunoscut încercările grele ale războiului.

Ceea ce se cere însă, ca un postulat moral, e ca această tendință să fie cât mai larg cunoscută, pentru ca starea de neant sufletesc în care ne găsim, să nu conducă la dispoziționarea subită a unei civilizații, câștigată cu atâtea sacrificii.

Reînființarea bibliotecii din Louvain.

Vestita bibliotecu din Louvain a fost nimicită în timpul războiului mondial de invazia germană. Mai bine de 300.000 de cărți și 2000 de manuscripte au devenit prada flăcărilor.

In lumea culturală s'a format un comitet din reprezentanți ai tuturor națiunilor, cu scopul reînființării bibliotecii, ca ea să devie un centru internațional pentru studierea și recunoașterea relațiunilor și trebuințelor fiecărei națiuni în parte. Statele Unite au donat o jumătate de milion de dolari pentru construirea unui local impozant și fiecare națiune va construi o secțiune deosebită.

✖ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✖

Școala sub bolșevici

O pedagogie sui-generis. Școala bolșevică corupe tineretul și distruge autoritatea părintească.

Regimul roșu al lui Lenin și Trotzky printre multele reforme conforme ideilor bolșeviste a înfăptuit și reforma școlară. Și nu și-au desmințit nici aici doctrinele, Neținând seamă de nici un principiu pedagogic, de nici o considerație de ordin etic, au făcut cea mai deșănțată reformă care chiar printre înnoirile bolșevice, ține recordul.

Un om de o cultură superioară care a trăit ca profesor în Rusia și sub regimul țarist și sub bolșevici, ni le spune aceste într'o revistă franceză.

Ca profesor la „Școala proletară a muncii" aceasta s'a putut convinge de adevărata stare de lucruri, așa că datele ce ni le aduce la cunoștință sunt demne de toată încrederea.

In partea întâiu a descrierei, Dl Emile Verneaux — acesta îi este numele — ne arată câteva cazuri de „morală liberă", petrecute în școlile bolșevice unde educația la se face împreună cu fetele, nu numai în clasele inferioare, ci și în clasele unde elevii sunt de 17—20 de ani.

Cei mici, dacă vârsta nu-i împinge la acte imorale ca pe cei mari, nu se lasă nici ei mai pe jos. Toată ziua nu fac altceva decât clămpănesc planele depe coridoarele școalelor, căci pentru a face micilor proletari, cartea mai plăcută, autoritățile au dispus rechiziționarea tuturor planelor și transportarea lor la școli, unde în loc să fie întrebuințate pentru studii sistematice, sunt lăsate pradă nesocotinței copilărești.

Jocul nu mai e permis micilor elevi, Curțile mari ruseşti cari odinioară erau pline de zgomotul copiilor adunați la jocuri, azi sunt stăpânite de o liniște plictisitoare. In schimb, străzile și pieţele sunt pline de școlărime, care face „comerț" și diferite afaceri mărunte.

Dar sunt și copii neviciați. Sunt copii cari având educație aleasă de acasă, ar găsi o revelație în cititul frumoaselor pagini ale bibliei și evangheliei, gustate și de părinții lor în copilărie. (Nu trebue să se uite că Rușii sunt un popor extrem de religios, și cititul bibliei e mai des profesat ca la noi).

Dar autoritățile bolșevice vin cu un ordin care a revoltat și pe cei mai împăcați supuși ai regimului. Pe motivul că dacă citesc cărțile sfinte, nu vor putea fi crescuți în ideile bolșevice, au oprit strict tineretului citirea oricărei cărți religioase.

Dar regimul bolșevic are la activul său și alte multe acte cari jignesc demnitatea unui bun creștin.

Astfel capela fostului liceu „St. Isidor" a fost transformată în sală de foot-ball. Intreaga „transformare" i se reduce la acoperirea catapetesmei cu o pânză.

In școală nu mai sunt note pentru gradarea răspunsurilor, după merit. Oricât de strălucit sau oricât de mediocru ar fi răspunsul, el se gradează numai cu două note: suficient sau nesuficient. Cât despre ultimul, cred că va închipuiți că nu se prea dă băieților, adepți ai regimului.

Cărțile de școală sunt întocmite într'un pronunțat spirit bolșevic. Instrucția literară și științifică se face numai pe hârtie, în realitate i-se acordă un timp foarte scurt. Limbile moarte nu se învață nici una; dintre cele moderne numai germana e obligatoare; franceza se propune în mod facultativ.

In schimb sa dă o mare importanță lucrului manual.

„Artele plăcute" sunt de asemenea obligatoare. Astfel se și explică rechiziționarea planelor, cari apoi servesc la ce s'a spus mai sus.

In programul fiecărei școli figurează și declamația Un lucru care la întâia vedere s'ar părea util, dar ținând seamă că elevii de abia știu scrie și citi, ne apare tot ridicolul unei măsuri ne la locul ei. Paralele cu declamația se învață dansul și baletul, propus de baletiști de ai operei — în un ele locuri — în altele de persoane a căror cultură se reduce la un curs de dans.

De mai multe ori pe săptămână elevii școalelor, fete și băieți, ies pe pieţele publice, unde sub comanda sub-ofițerilor bolșevici fac exerciții militare.

Ca o complectare a acestei educații, dar mai ales pentru „a se ajunge la nivelarea condițiilor sociale" elevii sunt puși a spăla pe jos, a mătura, a curăți hornurile, a cără apă și a îndeplini alte asemenea îndeletniciri.

Starea disciplinara a școalelor ruseşti e pe deplin caracterizată de existența așa zisului „soviet" școlar compus din 3 elevi (2 băieți și o fată), care supraveghează gestiunea corpului profesoral și fără a cărui învoire nu se pot da notele.

Această măsură face ca tinerii ruși să nu mai fie ascultători și supuși nici acasă.

Disciplina — odată cu dispariția ei din școală — a dispărut și din familie. Copii nu se supun părinților și judecând după unele cazuri, par a pretinde ca părinții să se supună lor.

Dacă privim halul în care a ajuns școala — Instituția menită a forma generațiile viitoare — ne putem închipui starea celorlalte instituții.

•

Tabloul ce ni se înfățișează înaintea ochilor e atât de trist, încât nu dorim altceva decât să'l vadă în adevărata lui lumină și cei cari încearcă a lăți bolșevismul și în alte țări, căci atunci suntem singuri că ar renunța la opera lor de distrugere [illegible] tot ce omenirea a clădit până acum cu atâta trudă și cu atâtea jertfe.

A. B.

Povestea atacurilor contra Ungariei

Cum pregăteşte presa maghiară din Cluj opinia publică în vederea unor noui atacuri ungureşti.

Cititorii îşi aminteşc, că acum 8—10 zile bande de soldaţi unguri, în număr nu prea însemnat, au atacat un punct de graniţă al Cehoslovaciei.

Cazului nu i s'a atribuit o importanţă oarecare.

Trec însă câteva zile, şi iată că presa maghiară de pretutindeni şi fireşte şi cea din Cluj, publică zilnic telegrame budapestane despre atacuri de patrule cehoslovace contra grănicerilor unguri. Şi fireşte această presă protestează energic şi cere sancţiuni.

Fireşte, trebuia să protesteze acum, pentrucă în Decemvrie, când a fost atacată România de unguri, n'a avut un singur cuvânt împotrivă.

Telegramele acestea de sursă ostăgăduit budapestană vin în acelaş timp cu telegramele parisiene, cari anunţă masări de trupe ungureşti „civile" la graniţa Jugoslaviei.

Tot atunci o telegramă de sursă similară anunţă, că se observă mişcări la fel la graniţa dinspre România şi Cehoslovacia.

Trebue să punem acestea în legătură cu un fapt preţios dintr'un trecut nu prea îndepărtat. S'a dovedit anume, că mortul ex-rege Carol nu s'a întors acum doi ani în Ungaria decât după-ce s'a înţeles cu guvernatorul Horthy asupra planului de luptă.

Şi ştim, că principalul punct din planul de luptă prezintat lui Carol, la Prangins, de curierul lui Horthy, era bolşevizarea ardealului, Slovaciei, Croaţiei şi Sloveniei.

Să facem necesara asociaţie între acest plan de luptă şi între situaţia internă de astăzi a vecinilor Ungariei.

In Cehoslovacia e linişte; în România de asemenea, cu deosebirea, că agitaţiile oposiţioniste au putut însinua la Budapesta şi de-acolo mai departe, iminenţa unei revoluţii. In Iugoslavia apoi situaţia e tocmai pe planul lui Horthy, Croaţia declarându-se pe faţă despărţită de Serbia, dar rămasă totuş în cadrele statului federal.

Făcând asociaţie între planul strategic al lui Horthy şi Carol, între situaţia aci arătată şi între măsurile de trupe ungureşti la graniţe, ne vom da îndată seamă, de ce presa ungurească din Cluj protestează mereu împotriva unor fictive atacuri cehoslovace şi cere sancţiuni. Este nici mai mult nici mai puţin decât o justificare a eventualităţii unei campanii pornite de Ungaria.

Tocmai pentrucă vedem cât de sistematic şi prudent operează organele şi de-acolo şi de aici ale Budapestei, e bine să fim mereu de pază, şi vom fi cum am fost în totdeauna.

Acţiunea opoziţiei coalizate

Eşecul agitaţiilor. O apropiere de partidul poporului?

Intrunirea ţinută Duminecă la Bucureşti a fost confirmarea definitivă a eşecului la care a ajuns acţiunea întreprinsă de partidele ţărănist şi naţional împotriva guvernului.

Nu numai faptul că sala întrunirei n'a putut fi populată decât cu câteva sute de agenţi electorali şi că chiar numărul de gură-cască şi de curioşi, cari formează obişnuitul public al întrunirilor politice, a fost foarte mic, dar din însuşi cuvântările rostite s'a putut desprinde decepţia profundă pe care eşecul campaniei de răsturnare a stârnit-o în sufletele fruntaşilor coaliţiei naţionalo-tachisto-ţărăniştă.

Căci de unde până acum oratorii dela Dacia erau foarte războinici şi se arătau plini de speranţe în triumful politicei lor, de data asta vorbitorii în frunte cu d-l Maniu au fost foarte modeşti în făgăduiria la izbânzi şi au păstrat un limbaj mai domol. Doar violenţa de dement a d-lui Grigoraş Filipescu şi „iuţelile" de surugiu ale d-lui Mihail Popovici au dat întrunirii ceva din caracterul războinic de mai înainte.

Lunga disertaţie politică a d-lui Maniu, presărată cu adevărate perle de cugetare á la Cataveucu, nu s'a ridicat nici o clipă până la înălţimea unui program politic. Ea a vădit că pentru d-l Maniu este inaccesibilă acea zonă de intelectualitate care se cere nu unui conducător politic, dar celui din urmă dintre soldaţii unui partid.

Cum spuneam mai sus întrunirea de Duminică a confirmat definitiv prăbuşirea campaniei împotriva guvernului. De această prăbuşire îşi dau seama o parte din conducătorii coaliţiei ţărăniste-naţionaliste. De aceia pentru a micşora efectul în opinia publică şi pentru a spori intensitatea luptei cu un apport politic nou, conducătorii celor două partide se gândesc la o colaborare cu acele partide politice care s'au ţinut departe de manifestaţiile coaliţiei.

Cum d-l Iorga a condamnat cu o asprime pe care au resimţit-o dureros d-nii Maniu şi Mihalache, acţiunea opoziţiei unite şi cum se ştie că d-sa nu va consimţi nicicând să la loc alături de d-l Stere, rfunta şii coaliţiei nu îndrăznesc să facă propuneri de colaborare d-lui Iorga.

Rămâne partidul poporului pe care cred că-l pot mai lesne atrage în tovărăşia lor.

De aceia s'a trimis emisari la d-l Argetoianu pentru a'l sonda. Dar în partidul poporului, partidul naţional şi ţărănist au un adversar irreductibil: pe d-l Goga pe care-l susţin foarte mulţi averescani din vechiul regat şi toţi averescanii din Ardeal. Or d-l Goga nu admite nici regionalismul de care nu s'a putut dezbăra partidul naţional, nici politica anti-naţională şi anarhică a partidului ţărănist.

De altfel întreg partidul poporului este în contra campaniei anarhice desvoltată de cele două partide coalizate.

Nu cunoaştem cari sunt punctele pe baza cărora partidele coalizate cer colaborarea partidului averescan. Dar este cert că la cererea lor, generalul Averescu va răspunde cu un refuz categoric. Aceasta între altele, şi pentru motivul că partidul poporului n'ar avea nimic de câştigat dintr'o colaborare cu două partide care s'au compromis prin acţiunea lor de până acum şi mai ales prin aceia desfăşurată pe chestiunea Constituţiei.

Ce visează d-rul Lupu

O ciudată interpretare a evenimentelor interne din Iugoslavia

In Iugoslavia domnul Pasici şi-a dat demisia, deci, din alegerile generale cari au avut loc acum o lună, partidul său a obţinut o majoritate sdrobitoare. Demisia domnului Pasici a fost o simplă demonstraţie. Domnul Pasici a fost însărcinat din nou cu alcătuirea guvernului.

Din acest simplu eveniment de politică externă, cunoscuta foaie de scandal a d-rului Lupu se căzneşte să deducă „o lecţie politică". Cum o face, e bine şi instructiv să se ştie. Mai întâi afirmă că majorităţile din ultimele alegeri ale lui Pasici au fost făcute cu baioneta, cu jandarmi şi teroare. „Aurora" ori unde aude de o majoritate, nu se poate stăpâni să nu repete stupidele acuze aduse guvernului nostru „ieşit din furtul de urne". Foile opoziţiei unite au căzut la manie şi nu văd în jurul lor decât teroare şi ilegalitate.

Iată-l deci pe şeful guvernului iugoslovac răfuit în ţara românească tot aşa ca într'o întrunire dela „Dacia" Confratele „Aurora" voind să susţină o teză dragă ei nu se sfieşte să mintă cu neruşinare şi nu se gândeşte că dacă asupra guvernului nostru îi este permis să susţie orice, asupra unui guvern strein are datoria să se exprime cuviincios, pentru că nimeni şi nimic nu-l sileşte să se amestece în treburile cari nu-l privesc.

Ziarul bolşevic al ţărănismului român nu numai că nu ţine seama de această datorie a oricărui organ de publicitate, dar înscenează toată minciuna cu majorităţile domnului Pasici pentru a trage concluzii pe cât de false, pe atât de tendenţioase. „Aurora" se ocupă de retragerea domnului Pasici pentru a dovedi că ţara (Iugoslavia) e cu Radici şeful partidului croat (ţărănist). Cum a fost poporul jugoslav cu partidul dlui Radici s'a dovedit în chip suficient în ultimele alegeri. Faţă de majoritatea de 120 de mandate ale radicalilor domnului Pasici, pretinşii ţărănişti ai domnului Radici n'au obţinut decât 70 de mandate.

Totuşi „Aurora" afirmă că:

„In schimb, marea massă a poporului s'a strâns zid, din zi în zi mai compact, în jurul domnului Radici, şeful partidului croat (ţărănist).

Succesul partidului croat în ultimele alegeri a fost strălucit".

Şi pentru ce aceasta? Pentrucă indirect partidul de ordine şi muncă constructivă al dlui Pasici să fie comparat cu partidul liberal, iar partidul croat al dlui Radici să fie comparat cu mixtura politică a opoziţiei dela noi. Din nefericire „Aurora" s'a grăbit. Telegraful ni a adus ştirea că dl Pasici a căpătat însărcinarea să alcătuiască un nou guvern, aşa că concluziile ei se întorc în întregime împotrivă partidului ţărănist şi naţional.

Dacă e vorba să tragem un învăţământ din evenimentele politice din sudvestul României, nu din combinaţiunile mincinoase cu concluziile mincinoase ale „Aurorei" îl putem trage. Fără a admite că s'ar putea face o cât de neînsemnată apropiere între stările dela noi şi cele din Iugoslavia, putem vedea la vecinii nostrii acelaş curent de ordine şi muncă constructivă punând stăpânire pe massele populare. Rezultatul alegerilor a fost destul de elocvent şi l'au ilustrat la timp în aceste pagini. Partidele de politică serioasă, partidele de muncă şi producţie reală pentru interesul general public, au tot mai mult încrederea masselor.

In Iugoslavia lupta electorală a fost crâncenă. S'au găsit şi acolo agitatori de tot soiul, sânt şi acolo oameni cari stau oricând gata să sacrifice unitatea naţională ambiţiunilor personale nesăţioase de măriri nemeritate. Dar bunul simţ al ţării răspunde cu energie şi calm, tuturor turburătorilor ordinei publice şi nimic din ceea ce vrea ţara nu se poate clinti.

La noi cu atât mai puţin se poate vorbi de participarea masselor populare la agitaţiunile opoziţiei unite. Partidul naţional compromis în Ardeal a trebuit să accepte mai întâi fuziunea cu conservatorii lui Take Ionescu, ca mai apoi să se dea în braţele dlor Lupu, Stere şi Mihalache. Lupta deschisă contra Parlamentului de ordine şi contra guvernului, ne fiind expresiunea voinţei populare, a dat greş pe toate trenurile şi va mai da.

Pentru aceste cuvinte avem convingerea că toate combinaţiunile de spiţerie politică ale ziarului Lupu n'au decât valoare de ridicol document al vremurilor noastre.

Ştiri şi fapte politice

O telegramă din Londra ne anunţă că în Parlamentul englez a avut loc mai zilel etrecute o încăerare în regulă. Cahuii reprezentanţi ai flegmaticului popor insular şi-au ieşit la un moment dat din obiceiu şi s'au repezit unii asupra celorlalţi de parcă a fi fost în locul dlor d-nii Mihai Popovici, popa Man, Buzdugan, Mâţă, Muscă, Lupu, Cioară, Harmasar şi celelalte personalităţi politice ale opoziţiei...

Se zice că cetind telegrama de mai sus, d-l Maniu a alergat cum se găsea, cu scufie şi papuci de noapte, la d-l Mihalache hotărând reintrarea în Parlament. Vedeţi D-voastră, pân acum d-l Maniu mai avea oarecari scrupule.

— Ce va gândi Europa despre mine„ însă zicea d-sa când d-l Mihai Popovici stârnea o nouă încăerare la Cameră...

Astăzi însă, când procedeul este confirmat ca parlamentar până şi la Londra, d-lui Maniu nu-i rămâne decât să-şi angajeze un profesor de box şi să intre la Cameră. Pentru opoziţie deslegarea vine la timp pentru a o scoate dintr'un greu impas. Lupta extraparlamentară nu e tocmai plăcută, când rezultatele sunt nule. Şi-apoi la Cameră faci scandal şi iei diurnă, pe când la Dacia rişti să ieşi cu pagubă.

*

Din „Patria":

„Ni-se va spune că această atitudine înseamnă nerespect faţă de legi, anarhie. Nu. Aceasta înseamnează apărarea demnităţii naţionale".

„Guvernul liberal a crezut că trecându-şi ţinându-se de nas, „Constituţia" prin „Parlament", ţara nitreagă va cădea în genunchi, şi va fi o recunoaştere şi o închinăciune generală. Dar iată Constituţia lui promulgată, lupta împotriva ei e şi mai înteţită.

„Porunca zilelor de azi şi-a căpătat expresiune prin glasul d-lui Maniu: Nici o conştiinţă din ţara românească nu poate recunoaşte această Constituţie".

„Porunca aceasta e azi la baza luptei opoziţiei unite, pornind într'adevăr din conştiinţa tuturor ce tăţerilor, hotărâţi să apere demnitatea naţională a poporului român, ajuns sub tirania dinastiei Brătianu.

„Porunca aceasta e legitimă, pentrucă o naţiune e datoare să lupte împotriva tiraniei şi pentru respectarea libertăţilor ei.

„Nu anarhie vrem, ci legalitate şi viaţă constituţională, bunuri pentru care am sângerat veacuri, bunuri singure pe care se poate clădi temeinic ţara liberă românească".

Adică cum? D-l Maniu are prudenţa să mărturisească opiniei publice că partidului naţional i se poate replica: *„această atitudine înseamnă nerespect faţă de legi, anarhie"*, şi totuşi fără a dovedi un mic contrariu, d-l Maniu şi oficiosul său din Cluj pretind că luptă împotriva anarhiei şi pentru legalitate.

E delicios.

Dl Gh. Pop nemulţumit...

D-l Gh. Pop se plânge în „Patria" că n'a fost lăsat să vorbiască la Gherla contra constituţiei. Reprezentantul absenteist al Gherlei în Parlamentul României Mare este nedrept. Nu a fost lăsat este un fel de a se exprima. In realitate la întrunirea Convocată de d-sa nu s'au prezentat decât 4 (cetesţe patru) cetăţeni cari probabil erau străini de localitate.

Pentrucă se vede că cetăţenii Gherlei s'au sfătuit să dea d-lui Gh Pop o lecţie de abţinere. Şi fiindcă d-sa le ţine mandatul fără să dea pe la Cameră decât în zilele când se plăteşte diurna, ei au refuzat să răspundă la apelul d-lui Gh. Pop.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Amânarea examenului de capacitate al medicilor.** Examenele de capacitate pentru medici sanitari şi medici de spitale mixte care urmau să înceapă la 1 Mai 1923, se amână la 15 Mai 1923.

— **Oradea. Arestarea unor elevi de liceu comunişti.** In urma unui denunţ al direcţiei şcolii de ucenici din Oradea, Siguranţa de acolo a arestat pe câţiva elevi, cari făceau justigaţie comunistă.

— **Convocare.** Domnii membri ai organizaţiei naţional-liberale din Cojocna sunt rugaţi a se întruni, în localul clubului Sâmbătă, 21 c., orele 6 seara.

— **Situaţia Băncei Naţionale la 31 Martie.** In intervalul dela 24 la 31 Martie, circulaţia a crescut de la 15.420 la 15.469 milioane, sau un spor de 49 milioane. In acelaşi timp, conturile curente şi recipisele la vedere, au scăzut cu o sumă aproape echivalentă de 51 milioane revenind dela 2196 milioane la 2145 milioane.

Portofoliul scontului s'a urcat dela 4128 milioane la 4145, iar lombardul dela 240 la 259 milione.

— **Preţul sifoanelor.** Sindicatul fabricanţilor de băuturi gazoase şi mineralizate, au trimis tuturor debitanţilor de băuturi gazoase din ţară, un comunicat prin care le face cunoscut noul preţ al acestor băuturi, care este următorul: Sifonul mare 3 lei, Sifonul mic 2 lei şi 1·50 limonada gazoasă.

— **Circulaţia între Hasfalău-Odorhei.** Podul de cale ferată dintre staţiunile Haşfalău şi Odorhei, fiind distrus de incendiu, s'a dispus ca circularea trenurilor de călători pe această distanţă să se facă prin transbordare, iar circulaţia trenurilor de marfă să fie sistată până la restabilirea lucrărilor de refacerea acelui pod.

— **Congresul profesorilor de geografie.** Doamnele şi domnii profesori de geografie, cari doresc să ia parte la congresul de geografie ce se va ţine în Cernăuţi în zilele de 26—30 Mai a. c. sunt rugaţi să-şi trimeată inscrierile la Seminarul de geografie al universităţii din Bucuresti cel mai târziu până la 10 Mai, spre a se putea lua măsurile de încuartiruire şi a li se trimete foile de drum.

— **Ajutoare pentru inundaţi.** „Monitorul Oficial" No. 11 din 18 Aprilie a. c. promulgă legea prin care se deschide pe seama bugetului ministerului de interne un credit extraordinar de 1.000.000 lei, pentru a se acorda ajutoare judeţelor, comunelor şi locuitorilor cari au suferit pagube în urma inundaţiilor din anul 1923.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **Dela opera Română.** Astăseară are loc la opera Română al doilea spectacol cu tenorul Vrăbiescu, dela opera Română din Bucureşti.

Spectacolul va fi o adevărată serbătoare. Se cântă fastuoasa operă a lui Verdi „Aida".

La pupitru reapare după o lungă absenţă simpaticul dirijor Jean Bobescu, reîntremat complect din o grea boală. Publicul va putea astfel să aplaude alături de vrednicul artist bucureştean care ne vizitează, reapariţia la pupitru a maestrului favorit Jean Bobescu.

— **Instalarea noilor parohi ortodoxi din Cluj.** Duminecă în 22 c. după terminarea sf. liturghi se va face introducerea în parohii a noii aleşilor parohi la biserica ortodoxă rom. din localitate.

— **Desminţirea furturilor dela căile ferate particulare.** Ministerul de comunicaţii desminte categoric ştirea tendenţioasă apărută în ziarele maghiare din Arad şi Oradea-Mare, precum şi unele ziare din Capitală, cum că s'ar fi furat un numeros material de cale ferată, aparţinând unei în construcţie Chişinău—Salonta-Mare.

Această linie se găseşte actualmente aproape terminată, împreună cu două mari poduri de peste Crişul Alb şi Crişul Negru.

— **In atenţia proprietarilor de păduri.** Serviciul contencios regional a pus în vedere proprietarilor de păduri să-şi anunţe la acest birou pădurile cumpărate după data de 16 Septemvrie 1920. Termenul anunţărilor este de 15 zile.

Dela Românii din Serbia

Confratele „Graiul Romanesc", organul partidului român din Jugoslavia anunţă, că la cererea partidului român s'a făcut o cercetare împotriva primarului comunei Coştei şi s'a dovedit, că a fost vinovat de provocarea cunoscutei răscoale împotriva sa a românilor din aceea comună.

*

Tot în „Graiul Romanesc" citim următoarele:

„Cei vre-o zece românaşi ai noştri din Sân-Mihai acuzaţi împreună cu întreaga populaţiune de revoltă contra autorităţilor, stau şi astăzi în închisoarea din Pancevo. Deputatul nostru înainte de Paşti a predat o adresă în scris de protest ministrului de Justiţie, care a şi ordonat imediat o cercetare în cauză, mai departe înspre seara Sf. Paşti a trimis o telegramă M. S. Reginei S. H. S. din Belgrad rugându-o de înalta Sa protecţie. Până în ziua de azi Joi, nu au fost lăsaţi pe picior liber.

Locale

— **Alimentarea Clujului.** Dl Moga, girantul primăriei Clujului, va face dlui prefect Ştefănescu o amănunţită dare de seamă şi propunere în privinţa alimentării cu carne şi pâine a Clujului.

*

Dl Ştefănescu, prefectul delegat al judeţului Cojocna, soseşte azi dela Bucureşti, unde a tratat contractele ce se vor încheia cu morile în privinţa alimentării Clujului.

Muncitorească

— După ultimele ştiri din Târgul-Mureş, greva muncitorilor lemnari dela întreprinderile de pe valea Murăşului, care dăinue de mai bine de patru săptămâni e acum pe sfârşite. Muncitorii par a fi dispuşi a renunţa la cifra de 80 la sută, cât a fost sporul de salar cerut.

*

— Muncitorii dulgheri din Cluj au declarat greva, după ce tratativele începute cu patronii au eşuat Miercuri seara.

Programul reprezentaţiei coreografice date de Dşoara Floria Capsali

Dansuri de fantasie şi de caracter:

Partea I-a:

1. Papillon, muzica de Schumann.
2. Poupée, muzica de Debussy.
3. Fantaisie Russe, muzica de Tchaikowski.
4. ***
5. Méditation de Thaïs, muzica de Massenet.

Partea II-a:

6. Chinoiserie, muzica de Kreisler.
7. Schön Rosmarin, muzica de Kreisler.
8. Précieuse, muzica de Kreisler.
9. Sérénade, muzica de Piérnet.
10. ***
11. Capricieuse.

Partea III-a:

12. Danse d'Anitras, muzica de Grieg.
13. Carèsse dansée, muzica de Scriabine
14. Mephisto, Valse, muzica de Listz.
15. ***
16. Baccanale, muzica de Chopin-Listz.

Specula din restaurantele din Cluj

O listă comparativă dela Cluj şi Sibiu. Preţurile la Cluj sunt îndoite. Se speculează sporul de salarii al ofiţerilor şi funcţionarilor.

Oricine călătoreşte azi prin Ardeal, rămâne mirat, că nicăeri nu întâmpină specula fără seamăn de pe piaţă, din restaurantele, prăvăliile şi magaziile de tot felul din oraşul nostru. In privinţa scumpetei si a speculei, Clujul s'a luat la întrecere, în multe privinţe, chiar cu Bucureştii, oras cu de 7—8 ori mai multă populaţie.

Ştim că s'a vorbit mult despre acestea şi despre necesitatea intervenţiei autorităţilor.

Şi este de mirare, că şi după atâtea proteste ale presei, preţurile în loc să scadă, se urcă mereu, încât în plin sezon al mieilor am a juns să mâncăm friptura de miel cu 30 de lei, în timp ce aceeaşi mâncare, porţie îndoită însă, o iai la Sibiu de pildă cu 18 lei.

Pentru ca să arătăm câtă deosebire este între preţurile de aici şi cele din alte oraşe, unde carnea se vinde cu acelaş preţ ca la Cluj, vom publica două liste de bucate, una dela restaurantul „New-York" din Cluj şi alta dela întâiul restaurant din Sibiu, lista cari ni-au fost puse la dispoziţie de un cititor al nostru.

Fără a mai stărui asupra faptului că în privinţa pieţii Sibiul nu este mai favorizat decât Clujul, întrucât preţurile sunt aceleaşi, la carne, la zarzavat, etc. vom compara preţurile din cele două liste. La restaurantul „Boulevard" din Sibiu, ciorba de viţel e 3.50, la Cluj 5 lei; bulionul cu ou, la Sibiu 4.50, la Cluj 5 lei; o porţie de miel prăjit, la Sibiu 18, la Cluj 30; cas-cavaul pané, la Sibiu 9, la Cluj 12; spanac cu ou, la Sibiu 9, la Cluj 11; pulpa de porc, la Sibiu 12.50, la Cluj 20; un antricot, la Sibiu 10, la Cluj 25 lei; costiţă de porc la Sibiu 12.50, la Cluj 27; cotlet de porc la Sibiu 15, la Cluj 27; friptura cu ciuperci, la Sibiu 13 la Cluj 18 lei; papricaşul de viţel la Sibiu 7.50, la Cluj 11 lei.

Preţurile izbitor de diferite de mai sus s'ar putea completa cu altele din întreagă ţara, unde la fel ca în oraşul pomenit, traiul este pe junate mai eftin decât la Cluj.

In privinţa Clujului preţurile de mai sus trebuesc negreşit completate cu fantasticele preţuri ale porţiilor infime şi stătute din bodegi. Regretăm, că nu avem la îndemână o listă a preţurilor dela bodega „Central" de pildă, cari întrec ori ce închipuire.

Asupra acestor lucruri s'a mai stârnit, dar zadarnic. In loc ca specula să înceteze, din bunăvoinţa patronilor sau de silă, ea s'a ridicat şi mai mult în urma sporirii leafurilor funcţionarilor şi ofiţerilor. Concomitenţa dintre acestea a fost atât de evidentă, încât nu s'a putut să scape cuiva. Cu toate acestea s'a tolerat fără murmur această specula şi după nepăsarea ce se manifesta se poate ca ea nu numai să nu înceteze, dar să ia proporţii şi mai îngrijitoare.

Greviştii din Timişoara reiau lucrul

Timişoara 19 Aprilie

Grevele de la fabricile „Turul", „Industria lânei", „Weisz," precum şi de la fabricile de pălării, tricotaj şi covoare au luat sfârşit azi dimineaţă, lucrătorii intrând la lucru.

Au mai rămas în grevă numai lucrătorii metalurgişti cari încă nu renunţă la cererile lor.

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.

Vă veţi păstra tinereţea şi frumuseţea întrebuinţând la toaleta D-V.

neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alţi! Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuinţa 1099 Str. Bălţianu 9

2725

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Un împrumut românesc în Anglia?

Declaraţiile ziarului „Adevărul". Totalul împrumutului. Condiţiile. La ce va servi împrumutul

Ziarul „Adevărul" anunţă ca vizita financiarilor englezi urmăreşte acordarea unui împrumut de 6 milioane lire sterline statului român, cu o scadenţă de 45 ani şi cu o dobândă de 4 la sută. Din aceasta sumă, 4 milioane vor servi pentru cumpărarea din Anglia a materialelor necesare căilor ferate, maritime, fluviale, postei şi telegrafului, iar restul de două milioane pentru plata datorilor statului către industria internă. Guvernul român are facultatea să procedeze la facerea comenzilor prin licitaţiuni, iar pentru împrumut emite rentă de stat. „Adevărul" afirma că tratativele ar fi aproape terminate urmând ca delegaţii să examineze ultimele condiţiuni ale guvernului român. Consorţiul pentru împrumut este acelaşi care a făcut consolidarea fiind prezidat de Bazil Zaharoff.

Mişcarea funcţionarilor

Numeroase consfătuiri au avut loc pe la diferitele autorităţi din Capitală în vederea deciziunei sindicatului funcţionarilor publici. Funcţionarii de la ministerul de interne au declarat că vor refuza să participe la congres şi la grevă. Sâmbătă seara se vor întruni la Bucureşti delegaţii din provincie. Relativ la căile ferate, ziarul „Adevărul" publică o circulară a direcţiunei generale C. F. R., care îndeamnă pe funcţionarî să se abţină dela agitaţii.

La Universitatea din Bucureşti e linişte

Bucureşti. (Rador). — Cursurile universităţii s'au ţinut ieri dimineaţa în linişte. Câţiva studenţi cari au încercat să provoace turburări au fost evacuaţi de către jandarmi.

Ziarul „Dimineaţa" anunţă din cercuri oficiale că informaţiile care arată participarea ceferiştilor la o eventuală grevă a funcţionarilor sunt neintemeiate.

Suspendarea unui înalt funcţionar instigator

Ministerul comunicaţiilor anunţă că inginerul Pitulescu fost director general al poştelor şi actual consilier technic la ministerul comunicaţiilor, a fost suspendat şi dat judecării pentru indisciplină şi provocare de rebeliune contra intereselor statului.

Incendiul din Capitală

Un incendiu a distrus aseară fabrica de scrobeală „Union" situată în cartierul Dudeşti. Deşi au sosit toate posturile de pompieri focul a distrus întreaga clădire. Pagubele trec de 1 milion lei.

*

Domnii Filipescu şi Hortopan au fost daţi judecăţii pentru lovirea unor agenţi poliţieneşti cu ocazia manifestaţiilor de Duminecă.

Redeschiderea Parlamentului

Parlamentul va începe activitatea cu începerea zilei de 1 Mai.

*

Ziarul „Presa" anunţă că vizita financiarilor englezi urmăreşte între altele rezolvarea chestiunei concesionării terenurilor petrolifere.

*

Tribunalul Ilfov a judecat procesul colonelului Boyle fostul şef al misiunei militare engleze intentat de societăţile „Steaua română", „Concordia", „Voga" „Cometa" şi „Petrol blok" pentru rezilierea unui contract de vânzare pentru 70.000 tone petrol. Procesul în valoare de sute de milioane a fost amânat pentru citarea moştenitorilor.

In jurul autonomiei căilor ferate

Ziarul „Dimineaţa" anunţă că un apropiat consiliu de miniştri va cerceta proectul autonomiei căilor ferate şi înfiinţării consiliului de administraţie care va fi însărcinat cu conducerea şi va fi compus din 3 foşti directori generali ai căilor ferate, şeful statului major, un jurist, şi câte un reprezentant al comerţului, industriei şi agriculturei.

Donaţia dlui N. Iorga

Dl Profesor Iorga a donat înainte de plecarea sa la Paris ministerului de instrucţie casa sa din şoseaua Bonaparte cu toate cărţile, documentele şi obiectele de artă existente sau strânse în viitor, pentru folosul studenţilor, rezervându-şi dreptul locuirei unui apartament în această casă.

EXTERNE

Cehoslovacia opreşte exportul de zahăr

Praga. — Consiliul de miniştri a decis interzicerea exportului de zahăr, reintroducând permisele pentru export.

Turburări muncitoreşti la Berlin

Berlin. — Lucrătorii fără de lucru din Berlin au făcut o mare manifestaţie contra Primăriei, spărgând geamurile Primăriei şi pătrunzând cu forţa în birouri pe care le-au devastat. O piatră a lovit pe un lucrător care a murit pe loc.

Numeroase execuţiuni în Rusia

Varşovia. — Numeroase execuţiuni atât la Moscova cât şi în provincii s'au făcut în special în contra intelectualilor. Deasemenea a provocat senzaţie procesul fraudelor din Kiev care s'a terminat prin împuşcarea a 38 funcţionari sovietici.

Când se va deschide conferinţa dela Lausanne. Sovietele nu vor mai participa

Lausanne. (Pador). Conferinţa de pace va începe la 23 Aprilie.

*

In camera comunelor guvernul a declarat că sovietele nu mai participă la conferinţă întru cât chestia strâmtorilor a fost rezolvată.

Conferinţa social-democraţilor

Londra. (Rador). — Ramsay Macdonald a primit invitaţia socialiştilor francezi pentru a participa la conferinţa social-democraţilor unde vor lua parte delegaţi din partea Angliei, Franţei, Italiei, Belgiei. Conferinţa se va ţine la Paris.

O republică renană? Ce ar intenţiona Franţa

Paris. (Rador). — Ziarul „Ere Nouvelle" înregistrează zvonul care a circulat la Paris şi anume Franţa intenţionează să acorde Renaniei o largă autonomie administrativă economică la început pentru operaţiunea întemeierii unei republici Ruhr-renană.

Groaznica catastrofă din Mexic

Un violent cutremur de pământ redeschide doi vulcani a căror lavă acoperă complect un oraş. Peste 20.000 de victime.

Mexic. — Se anunţă un mare cutremur de pământ între Vera-Cruz şi San-Louis. Numeroase case au fost dărâmate iar plantaţiuni întregi de cafea au dispărut.

Din cauza cutremurului a erupt vulcanul Kunguragua care nu mai erupsese din anul 1886. Din crater a ţâşnit un imens fluviu de lavă care a acoperit oraşul Rio-Bombo. Oraşul e locuit de 18 mii de locuitori cari probabil au pierit.

Un alt vulcan, care este în Hidalbo şi-a reluat şi el activitatea. Populaţia îngrozită a fugit. Comunicaţia cu teritoriile devastate este întreruptă. Multe oraşe şi sate sunt în flăcări. O mare parte a ţărmului dintre Vera Cruz şi Sariomis s'a scufundat în mare iar o mulţime de oameni au fost înecaţi. După primele ştiri sunt peste 20 de mii de morţi şi un însemnat număr de răniţi. Acest cutremur este cel mai mare din ultimele decenii căci ultimul cutremur din Sicilia a avut abia 10 mii victime.

Ungaria primejduieşte pacea Europei

Situaţia actuală din Ungaria judecată de un ziar sârbesc. Care este datoria Mic. Antante

Belgrad, 18. —Ziarul „La Tribuna" din 8 Aprilie 1923, reproduce după „Samouprava" un lung articol relativ la „Situaţiunea actuală în Ungaria".

Situaţiunea în Ungaria se înrăutăţeşte din zi în zi. Crize pretutindeni: în industrie, în comerţ în traficuri, în agricultură, în şcoli. Nu a domnit nici odată atâta desordine în ţară şi nici odată n'a fost aşa de puţină supraveghere din partea poliţiei ca acum.

Toată naţiunea este în prada unei fierberi cumplite, fără să ştie precis ce vrea. Ungaria este actualmente un cuib de bandiţi şi de inculpaţi de înaltă trădare, refugiaţi acolo din ţările vecine, azi de delicvenţi şi de parasiţi internaţionali. Este cineva care trage foloase din anarhia ungară de astăzi şi acel cineva nu poate fi altul decât însuşi guvernul din Budapesta.

Iugoslavii ştiu prea bine că lucrurile stau astfel şi ştiu de asemenea că toată această „mise en scène" este un simplu „bluff" faţă de Franţa şi Anglia.

In fruntea întregei „propagande străine" se află cei mai intransigenţi conservatori, credincioşi servitori ai timpurilor Habsburgilor, adunaţi în jurul organizaţiunei „Ungurilor cari se deşteaptă".

Scopul lor este de a distruge Cehoslovacia, România şi Iugoslavia şi de a restaura antica putere ungară.

Asociaţiunea „Ungurilor cari se deşteaptă" reprezintă un serios pericol pentru pacea europeană.

Iugoslavia se desinteresează complect de problema ungară şi nu sufere nici o pagubă din rapoturile anormale cu Ungaria deşi este animată de o singură dorinţă de a trăi în bună armonie cu acea ţară, precum, de altfel, şi cu toţi vecinii săi.

Interesul esenţial al Iugoslaviei şi al întregei Mici Înţelegeri este de a nu permite reîntoarcerea Habsburgilor la Budapesta sub nici un cuvânt.

O cruciadă contra bolşevicilor

Ce propovăduieşte cardinalul Mercier

Londra — Agenţia „Reuter" anunţă că Mercier, cardinalul Belgiei, a publicat o scrisoare deschisă în ziarul american „Colombia" în care alarmează lumea despre ororile săvârşite de regimul sovietic contra creştinilor şi propagă ideia unui război de cruciadă.

Bilanţul comercial al Rusiei

Riga. (Rador). — Bilanţul comercial al Rusiei pe lupta Februarie indică exportul superior importului care se datoreşte marilor cantităţi de cereale exportate.

Consiliul oraşului Cluj.

Nr. 674—1923. cons.

Publicaţiune.

Administraţia economică a oraşului Cluj în baza hotărârei Consiliului orăşănesc din 17 Aprilie 1923. No. 674—923 cons. publică prin aceasta licitaţiei publică în scris pentru furnizarea materialelor de fier şi de piele necesare pentru fauraria şi curelaria dela Maieristea centrala pe exerciiiul 1923.

Valoarea materialelor de fier de 111.166 Lei iar cea a materialelor de piele de 41.000 Lei. Concurenţii vor înainta ofertele lor în scris adresate către Consiliul orăşănesc cel mai târziu până în ziua de 25 Iunie 1923 la Registratura generala al oraşului.

Tablourile despre materialelor de lipsă se pot vedea la Maieristea centrală Calea Traian Nr. 4.

Cluj, la 17 Aprilie 1923.

d. primar:
MOGA.

2738

Aviz.

Avem onoare a Vă face cunoscut, că s'a înfiinţat **„Biroul de Muncă, Plasare şi Informaţiuni“** a Căminului studenţilor universitari Cluj, str. Avram Iancu No. 9—11 sub conducerea unui Comitet studenţesc.

Efectueşte ori ce lucrări, precum: copieri de acte, desene, traduceri din limbele: franceză, germană, rusă şi magiară în româneşte şi viceversa.

Oferă puteri de muncă în toate ramurile de birou (translatori, corespondenţi în limbile de mai sus, contabili, meditaţii corepetitori etc.) din sânul studenţilor, luându-şi Comitetul asupra sa toată răspunderea de studenţul angajat.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la **„Biroul de Muncă, Plasare şi Informaţiuni“** strada Avram Iancu 9—11, telefon 304.

Ore de birou zilnic între 12—2.

Cu deosebită stimă
Comitetul Biroului.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere şi şi 1 lavabo, din lemn de brad lăcuite, nuanţa dorită pe preţul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Reclama este sufletul comerţului

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Avem onoare a aduce la cunoştinţa publicului cumpărător din oraşul **Cluj** şi din jur, că am pus în vânzare cu preţuri moderate

cele mai frumoase şi fine noutăţi de primăvară şi vară: piese de modeluri originale parisiene şi vieneze, pardesiuri de primăvară şi de vară, costume, costume bărbăteşti, raglane

după ultima modă, gata şi după măsură, în stocuri puţin obişnuite şi pentru capitale. — Fără a fi obligaţi a cumpăra, vă rugăm să ne vizitaţi prăvălia pentru a vă convinge personal despre calitatea şi preţurile moderate ale mărfurilor noastre ◆ Cu stimă deosebită:

DIAMANTSTEIN şi MOSKOVICS

Cel mai mare magazin de confecţiuni din Ardeal,

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 25. faţă 'n faţă cu poşta centrală.

2729

Timbrarea contractelor de închiriere

Termenul acordat este de 10 Mai 1923

Ministerul de finanţe a trimis administratorilor financiari următoarea circulară:

Vă înştiinţăm, că contractele de închiriere prelungite, conform legei chiriilor promulgată şi publicată în Monitorul Oficial din 6 Aprilie 1923 sunt supuse la taxa timbrului proporţional de 50 bani la sută, socotită la chiria prevăzută de această lege.

Această taxă este datorită chiar de la data promulgărei zisei legi, adică din ziua de 6 Aprilie 1923.

In vedere că această taxă nu se poate achita de toţi în acelaşi zi, Ministerul de finanţe acordă termen de plată până la 10 Mai a. c. şi deci cei interesaţi (proprietari sau chiriaşi) trebue să se prezinte până la această dată la administraţia financiară cu contractele de închiriere, să plătească taxa de timbru cuvenită şi să obţină vizarea lor.

Cei cari nu vor achita această taxă până la data menţionată mai sus, vor fi consideraţi contravenienţi şi astfel vor fi supuşi pe lângă taxă şi la o amendă egală cu de zece ori taxa, conform art. 83 din legea timbrului iar pentru cei din Bucovina şi Transilvania la sancţiunile prevăzute de legile în vigoare.

Cazurile de contravenţiuni pot fi constatate şi de către comisiunile de recensământ din anul acesta dacă vor dovedi că părţile napasedă sau nu presintă contracte de închiriere timbrate şi vizate în regulă.

In cazul când în comisiunile de recensământ nu sunt funcţionari cu împuternicire directă dela lege spre a dresa procese verbale de contravenţiuni, ele vor fi obligate să noteze toate cazurile de contravenţiuni ce vor găsi şi să vi le comunice d-v, ca să însărcinaţi pe controlori sau alţi funcţionari, în drept a constata asemenea cazuri, să dreseze procese verbale de contravenţiuni. Peteţi cere Ministerului delegaţiuni şi pentru alţi funcţionari ce credeţi că pot îndeplini aceste atribuţiuni.

In aceiaş timp, vă rugăm să daţi instrucţiuni să dreseze procese verbale sau să noteze cazurile de contravenţiuni nu numai pentru lipsă de contracte de închiriere, ci pentru toate contravenţiunile la legea timbrului ce vor întâlni în tot timpul însărcinărei speciale ce au.

Sportive

Al II-lea concurs de turism

Etapele noului concurs. Participarea Principelui moştenitor şi a Principelui Nicolae.

In luna Iunie a anului curent (data exactă se va comunica ulterior) va avea loc cel de al doilea concurs de turism organizat de Automobil-Club Regal Român cu concursul Automobil Clubului Regional Cluj. El cuprinde următoarele etape: Bucureşti-Iaşi Cernăuţi-Tg.-Mureş - Cluj - Timişoara-Govora-Bucureşti în total ca 2400 km.

Regulamentul concursului a apărut şi să găseşte în Cluj: la secretariatul Automobil-Club Regional Cluj; la societatea anonimă „Auto-Mecanica“; la firma Emil Blaga; la firma C. A. G. Barth et Comp şi la Firma „Ford“ Perry-Poruţiu.

Toţi automobiliştii cari doresc a lua parte la concurs, fie ei membri ai Automobil-Clubului sau nu, se vor adresa Secretariatului A. C. Rg. J. unde vor primi toate informaţiunile relative.

AA. LL. RR. Principele Moştenitor şi Principele Nicolae au binevoit a trimite Automobil-Clubului adesiunile Lor privitor la participarea în concursul anului acesta.

Ştiri din Rusia

Noul Calendar al sovietelor.

In legătură cu tendinţele bolşevice de a suprima sărbătorile bisericeşti, profesorul Stefanov din Moscova a înmânat consiliului comisarilor un proect pentru o reformă a calendarului.

Conform acestor propuneri, cari au fost favorabil primite de conducătorii Sovietelor, fiecare an va fi împărţit în 60 de săptămâni de câte 5 zile. La acestea se va mai adăuga încă de 60 de ori ziua de Luni, care va fi numită „sărbătoare“ şi va înlocui Duminicile creştineşti.

In fiecare an se vor respecta cinci sărbători comuniste.

Teoria „Leninismului“ în Rusia.

Ziarul „Pravda“ din Moscova a adus acum câteva zile o ştire privitoare la înfiinţarea unui aşezământ cultural pentru cercetarea şi răspândirea „Leninismului“, care nu e altceva decât întregul complex al teoriilor şi scrierilor lui Lenin.

Ziarul bolşevic e de părere că „leninismul este o sintetizare a teoriilor lui Karl Marx combinată cu practica revoluţiei proletare a acestui secol“.

După această teorie, secolul al 19-lea ar fi epoca teoriilor proletare, pe când secolul al 20-lea ar fi epoca practicei proletare.

„Leninismul“, e după constatarea vagă a acestui ziar, drapelul sub care proletariatul internaţional se organizează azi pentru lupta decisivă a comunismului.

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Anunţ Radio

Palma

Tălpile şi Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Fabrica de articole de metal şi tinichea Grünwald şi soţii, Oradea-Mare,
Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2674

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 5158—1923. cons.

Publicaţiune.

Firmele „Cărămidaria oraşului Cluj" Soc. Anonimă şi „Iris" soc. an. român pentru industrie ceramică Cluj au proiectat construirea unor linii ferate industriale de garaj în continuarea liniei existente la fabrica de cărămidă de la Cluj.

Reambularea administrativă a acestor linii se va ţinea în 30 Aprilie a. c. la orele 9 a. m. cu locul de întâlnire în staţiunea Cluj.

In baza §-lui 34 şi art. lege XLI. din 1881 respective a Ord. 46181 K. M. din 16 Iulie 1896. invităm toţi interesaţii să se prezinte la ziua şi locul fixat pentru aşi expune eventualele excepţiuni.

Planurile privitoare la construcţia liniilor de garaj sunt puse la vedere publică până în ziua reambulării la Consiliul oraşului, Secţia ind. şi comerţ (Piaţa Unirii Nr. 2. camera 32) în fiecare zi de lucru dela 10—12 ore a. m.

Cluj, la 18 Aprilie 1923.

Primar:
MOGA.

2737

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt,
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ **Telefon 4-40.**
2476-2 **Adr. telegr. FERARIA.** Lloyd 923

CAROL LASSEN
Casa internaţională de expediţie
aduce prin aceasta la cunoştiinţa generală că şi-a mutat birourile din Piaţa Unirei No. 4 în
Calea Regele Ferdinand No. 35
Etajul al II-a.
Telefon: 333. **Adresa telegrafică: CARLASSEN.**
Reclama 2930 2736

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica:
Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malţ dublu **Gloria**
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanţilor 11, Telef. 394.
Reclama 2884 2248

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

A SOSIT: Maşini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou
SCHIEB Fabrica de Maşine Sucursala Cluj
Lloyd 1623 2709

O nouă lovitură habsburgică în Ungaria

Reînfiinţarea palatinatului. In locul guvernatorului Horthy o locotenenţă regală. Un amendament grav la proectul reformei administrative din discuţia Adunării Naţionale

N'a trecut un an decând primul ministru maghiar, contele Bethlen a anunţat prin presa budapestană o sumedenie de proecte de legi, pe care guvernul său le va supune adunării naţionale. Erau proecte de legi cu caracter absolut intern — nu e deci de mirare, că în străinătate n'au găsit răsunet. Era totuşi, printre proectele acestea unul, asupra căruia trebuia să se stăruie: era proectul restaurării camerei magnaţilor.

Ziarul nostru şi-a făcut datoria, insistând la timpul său asupra curentului reacţionar, monarhist, pe care'l serveşte această restaurare.

De data aceasta trebue să înregistrăm un proect de lege al guvernului maghiar, pe cure contele Bethlen a avut prudenţa să nu'l anunţe cu tobe şi surle.

Este proectul restaurării palatinatului, desfiinţat în 1918, odată cu detronarea lui Carol de Habsburg. Proectul acesta a fost pregătit în secret, depus în secret pe biroul adunării naţionale, odată cu proectul reînfiinţării camerei magnaţilor. De ce această tăinuire, vom vedea-o din cele de mai jos.

Istoricul palatinatului

Palatinatul este una dintre instituţiunile ungureşti cele mai vechi, o instituţiune monarhistă, care datează din timpul lui Matei Corvinul. Era greşită traducţiunea de până acum, din presa străină, a acestui termen. Palatinul nu corespunde arhiducelui. Palatinul maghiar este cel mai puternic, după rege, dintre stăpânitori. Palatinul, în absenţa regelui, în cazul unei boli a acestuia ori a unei eventuale reţineri a lui departe de treburile ţării, are toate puterile regelui. Este, ceeace este în cazul unui interregnum, un guvernator.

Nu numai atât. In articolele legii din 1485, prin care se înfiinţează instituţiunea aceasta, se precizează, că palatinul, în cazul unei revolte ori mişcări a populaţiei pentru înlăturarea unei lovituri, care ar fi fatală ţării, se va pune în fruntea mişcării. Palatinul, care nu este numit de rege ci e ales, are o putere asemănătoare aceleia a regelui.

Ce se ascunde în proectul pentru reînfiinţarea palatinatului?

Şi-acum, să ne oprim şi asupra situaţiei actuale a Ungariei, pentruca să înţelegem mai bine ce se ascunde în proectul de lege, pe care primul ministru maghiar a avut prudenţa să'l tăinuiască streinătăţii.

Ungaria este azi sub guvernarea lui Horthy. Fostul contraamiral nu este însă în toate graţiile ţării. Are duşmani o mulţime. Şi în afară de aceasta, a fost ridicat acolo, unde e, prin hazardul unei situaţii excepţionale, printr'o quasi-lege, care nu prezintă sfinţenia unei legi seculare, ca aceea, pe care guvernul maghiar vrea acum s'o reîntărească. Şi apoi — aceasta e chestiunea esenţială — trecerea dela guvernator la un rege habsburgic, pe care 'l adastă guvernul maghiar, este anevoioasă. Ori, dacă s'a reînfiinţat odată palatinatul, trecerea aceasta este absolut firească. Palatinatul, repetăm, este o instituţiune tot atât de strâns legată de aceea a monarhismului, după cât de strâns legate unele de altele sunt democraţia şi votul universal.

O eludare a tratatului de pace

Ar mai trebui amintit la acestea ceva. Tratatul dela Trianon n'a dedicat chestiunii palatinatului Ungariei nici o literă. Poate din neunoştinţă de cauză.

Faptul, că prevederile tratatului de pace nu atinge chestiunea aceasta, prezintă o gravitate: tratatul du voe Ungariei să restabilească monarhismul, o împiedecă însă, de a reîntorna pe Habsburgi. Ori, stând astfel lucrurile, înseamnă, că palatinatul ca o instituţiune monarhistă şi nu oficial habsburgistă, poate fi restaurat. Aliaţii îşi vor putea totuşi spune cuvântul în cazul când palatinul, odata reîntegrat în drepturi va avea o atitudine habsburgofilă.

Precizată astfel chestiunea, înseamnă, că guvernul maghiar a dovedit o foarte mare abilitate, punând această chestiune, ce i s'a lăsat la discreţie.

Proectul reînfiinţării locotenenţei regeşti n'a fost încă prezentat.

Iată dar ce se cuprinde în proectul pe care guvernul a ştiut să'l pregătească în cea mai mare taină, dar pe cara, deşi l'a anunţat de astătoamnă, nu l'a supus încă discuţiei corpului legiuitor.

Chestiunea proectului a devenit acum din nou actuală. Pentrucă discutându-se săptămâna aceasta în Adunarea naţională proectul reformei administrative, unul dintre deputaţi, contele Károlyi Jozsef, a propus să se introducă şi situaţia guvernatorului în proectul de lege a reformei administrative. A propus totodată să se decreteze prin această viitoare lege şi reînfiinţarea palatinatului. Conform amendamentului contelui Károlyi Jozsef proectul de astă toamnă al guvernului se va intercala în acest proect de lege de astăzi privitor la reforma administrativă.

Cum se înşeală străinătatea la Budapesta

Este uşor a ne explica, de ce proectul guvernului privitor la palatinat nu fost adus până astăzi, întâi, pentrucă ar fi fost bătător la ochi şi era peste putinţă ca străinătatea să nu afle despre ce este vorbă, când legătura dintre instituţiunea palatinatului şi dintre restabilirea regalităţii este atât de strânsă. Poate apoi nici situaţia internă n'a permis să se pună pe tapet o chestiunea a regalităţii, dar şi mai mult nu o vor fi permis anumite consideraţiuni în legătură cu persoana lui Horthy, care se poate simţi atins prin înlocuirea sa cu un palatin sau rege. Cu toate că documente ulterioare au dovedit, că revenirile cele două ale lui Carol în Ungaria s'au făcut cu consimţământul, cu sprijinul şi după planul guvernatorului Horthy.

Intercalarea chestiunii guvernatorului şi a palatinatului în reforma administrativă înseamnă, că palatinatul — întâiul pas către regalitate — va fi restabilit fără multă trâmbiţare. Nefiind restabilit print'o lege specială, ci în virtutea unei legi privitoare la altceva, străinătatea nu va lua cunoştinţa de lovitura ce se pregăteşte.

Ştiri din Banat

Chestiunea portului Timişoara

Timişoara, 17. — Intre guvernul român şi cel jugoslav s'a pus foarte adesea chestiunea navigabilităţii canalului Beşa şi înfiinţarea unui post în Timişoara. Săptămâna trecută în oraşul nostru a fost şi o comisiune de ingineri şi una de specialişti fără ca însă să se fie ajuns la vre-o înţelegere oarecare.

Funcţionarii orăşeneşti vor primi un spor de leafă

O comisie a funcţionarilor dela toate întreprinderile orăşeneşti din Timişoara s'a prezentat azi d-lui primar, arătând situaţia de nesuferit în care se găsesc. Dl primar a declarat că noul buget al oraşului a fost aprobat, în parte, de guvern şi că în baza noului buget, funcţionarii vor primi sporuri de câte 20 şi 25 la sută.

Cererea de 100 la sută ca spor de chirie nu a fost aprobată.

Crimă

Din Sânt-Nicolau ne vine ştirea că locuitorul Szava Perits de acolo, în stare de ebrietate, s'a luat la ceartă cu consăteanul Milan Raicici pe care l'a lovit atât de rău cu un ţăpoi, încât a doua zi acesta sucombase.

Agresorul a fost arestat.

Arestare

Agentul Biebel dela Siguranţa din localitate a prins în gara Domniţa Elena pe individul Gh. Burghard, originar din Seghedin şi venit în ţară în mod clandestin. El nu posedă nici un act de legitimaţie, dar susţinea că a venit la noi pentru ca să caute de lucru. S'au găsit asupra lui scule pentru spargere.

A fost expulzat.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 779 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Duminecă 22 Aprl 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica de dezbinare

Ne-am fi așteptat cu toții ca, pătruns de însemnătatea și grandoarea muncei de consolidare și de organizare a ființei noastre naționale, toate forțele să se găsească unite în aceiași stăruitoare și inimoasă sforțare. Atâtea dureri ne încercau, atâtea nevoi ne împungeau, atâtea sforțări ne solicitau din toate părțile, încât urma firește să ne strângem toate energiile morale și fizice pentru a face față necesităților și cerințelor.

Și totuși, după admirabila pildă de solidaritate și de jertfă pe care am dat-o în războiu, pacea, ne oferi spectacolul trist al unor dezbinări și agitații care pornind din cercuri strâmte se desfășurau amenințător în adâncime și în suprafață. Un val de nemulțumiri, de pofte, de aspirații nelămurite și de neasfâmpărate dorințe, se ridica furtunos. Dar furtuna se potoli înainte de a deveni distrugătoare. Nemulțumirile pierdură din violența lor, poftele se calmară, năzuințele se canalizară. Echilibrul moral al societății noastre fusese recucerit. Deabia acum începea pacea.

In mijlocul acestui calm binefăcător care urmă furtunei, o mână de oameni au căutat să turbure liniștea.

Refugiați în câteva partide politice, ei au înțeles că ordinea și liniștea sunt condițiuni necesare numai pentru cine îndeplinește un rost, dar că pentru cei cari n'au în mijlocul activităților omenești decât rostul de a specula pasiunile și nevoile, mediul cel mai prielnic este anarhia și dezbinarea.

Două partide politice, unul creațiune a turburelor vremi de după războiu, celălalt moștenitor risipitor al unei tradițiuni naționale de luptă, amândouă însă lipsite de rădăcini reale în sufletul națiunei, au desfășurat într'o vreme când se cerea cât mai multă muncă și mai multă armonie, cea mai deșănțată acțiune de agitație și cea mai antipatriotică politică de dezbinare.

Partidul național din Ardeal pe care trecutul său de luptă națională trebuia să-l oprească dela tot ce putea fi act dăunător națiunei, intrat în viața politică a țării întregite, n'a făcut decât să se îndepărteze pe fiecare zi și cu fiecare faptă dela rostul pe care i-l creiase tradiția.

Căci de cum a apărut în arena politicii, el s'a lăsat furat de patimile și de poftele ei. Conducătorii partidului național, alții decât aceia care duseseră lupta aci, s'au asvârlit în politică nepregătiți. Și pentrucă nepregătirea lor i-a împiedecat să-și creieze un rost care să le legitimeze existența și să le îndreptățească năzuințele, ei au pornit să-și cucerească locul prin tot ceiace le oferea speculareа pasiunilor populare și a inexperienței politice a maselor și exploatarea nevoilor și a greutăților vremii. Prin regionalism, adică prin săparea unei prăpăstii între cei de aici și cei de dincolo, partidul național a încercat să-și justifice lupta.

Prin lupta de clasă, adică prin exacerbarea conflictelor dare se pot ivi la un moment dat între diferitele straturi ale societății și prin creiarea unor antagonisme factice, partidul țărănist a voit să-și cucerească un loc în viața publică românească.

Și unul și altul, prin această acțiune de dezbinare, au dat loviturі acelei solidarități care este temeiul moral al națiunei și al societății.

Loviturile lor, însă, departe de a sdruncina această solidaritate națională și socială, n'au făcut decât, alarmând societatea românească că, să desăvârșească colaborarea tuturor factorilor de muncă și de producțiune.

Odată cu acest proces de consolidare a solidarității naționale, se îndeplinește însă și un alt proces: un proces de eliminare din mijlocul națiunei a tuturor elementelor cari lucrează împotriva ei. La procesul acesta asistăm astăzi. Cele două partide sunt din ce în ce mai străine de viața românească.

Lamentabila prăbușire a campaniei lor de agitație dovedește cât de puțin răsunet au întâlnit ele în lumea noastră.

Deaceia această înfrângere nu este o înfrângere de moment ci înseamnă înfrângerea unei întregi politici. Cu prăbușirea acestei acțiuni istoria politică a României înregistrează o strălucită biruință solidarității naționale.

Noua faza a conflictului universitar

— Două atitudini —

Criza universitară a intrat într'o fază nouă, decisivă. Elementele de ordine ale studențimei noastre au hotărât pretutindeni, la București ca și la Cluj, la Iași ca și la Cernăuți, participarea la cursuri. S'au găsit însă spirite nepotolite încă, pornite pe scandal, cari în primele zile au izbutit să deruteze studențimea dela hotărârea luată. La București au avut loc scene cari ni-au umplut sufletul de îndurerare. Din fericire, la Cluj s'a păstrat mai multă demnitate și ordine. Chiar acei ce continuau să persiste în greșeala de a socoti intrarea la cursuri ca o abdicare de la gânduri scumpe lor, au trebuit să păstreze o rezervă destul de onorabilă pentru ei.

Ceea ce s'a petrecut la București este păgubitor demnității studențești. După hotărârea luată întâi acolo, intrarea la cursuri trebuia să se facă în ordine deplină.

Hotărârea fusese luată între studenți și avem convingerea că dezordinile produse pe sălile universității se datoresc amestecului ulterior al unor elemente străine studențimei.

Ceea ce e mai dureros, este că autoritatea superioară a Senatului universitar a trebuit să intervie cu toată energia pentru pedepsirea elementelor turbulente. Hotărârea de reprimare a orcăror încercări de abatere dela programul fixat pentru redeschiderea universității, se confirmă categorică. Am fi dorit să nu se petreacă asemenea scene și să nu planeze asupra voinței studențești aparența de constrângere pe care o dă hotărârile Senatului Universitar din București. Se vede însă că în afară de voințele oneste ale tuturor celor ce privesc cu îngrijorare și interes rezolvarea crizei universitare, manevrele subversive ale turburătorilor de meserie, au isbutit să facă câteva victime în cei câțiva studenți eliminați din universitate pentru actele lor.

Dar chiar din însăși hotărârea Senatului universitar din București atât de gravă prin caracterul ei, se întrevede o părintească îngrijorare și o nemărginită imparțialitate. Vinovații n'au fost întrebați de ce naționalitate sunt. S'au sancționat faptele și nu săvârșitorii lor. Astfel am văzut în egală măsură pedepsit un student român ca și un student evreu, ambii în aceeași măsură hotărâți să facă scandal și să turbure ordinea.

Măsura de prudență și înțelepciune vine însă întreagă tot dela Cluj, de unde mișcarea s'a pornit cu alt caracter de la început. Studențimea clujană a dovedit și de această dată o chibzuială care îl face cinste, hotărând intrarea la cursuri fără nici un alt incident. In special mediciniștilor clujeni le revine tot meritul hotărârilor. Ei, cei dintâi cari au deschis chestiunea cu preocupațiuni pur științifice, tot ei au fost și întâii cari să deschidă drumul spre sălile de cursuri și laboratorii imediat ce împrejurările au permis aceasta.

Chestiunea odată rezolvată cu deplin câștig de cauză punctului de vedere ridicat de mediciniștii noștri, ar fi fost o absurditate continuarea unei agitațiuni lăturalnice, păgubitoare însăși științei în numele căreia s'a pornit mișcarea.

Atitudinea studențimei clujene față de hotărârile autorităților superioare de învățământ, ne umple inima de bune nădejdi de viitor.

Ocupația franceză în Ruhr în lumina cifrelor

Care este scopul ocupației franceze. Cum s'a purtat Germania față de aliați.

Datoria Germaniei a fost fixată în 1921 la Londra la 132 miliarde. Această sumă era deja cu mult inferioară celeia hotărâte în 1919, și care era de 375 milioane. Dar, între 1919 și 1921 a trecut destul timp, experiența era făcută, și s'au ivit atâtea dificultăți.

Cifra fixată Germaniei la 132 miliarde mărci aur a fost acceptată. De altfel, pe acea vreme, d. Lloyd George vorbia de o ocupație a Ruhr-ului dacă Germania n'ar consimți, și trupele britanice s'au și arătat întovărășite de trupe franceze și belgiene, la cele trei puncte ale dreptei Rinului, de unde Francezii odată instalați nu s'au mai retras. Cifra de 132 miliarde, reprezintă deci cifra oficială a datoriei Germaniei, fixată de către Comisiunea reparațiilor, recunoscută de toți aliații; cu toate deceptiile și dificultățile ea rămâne în picioare, și este aceea pe care în drept și în fapt cu toții o pretindem.

Cum trebuia să plătească Germaniei?

Pentru a se achita de datorie, Germania trebuia să remită Comisiunei reparațiilor mai întâi două feluri de bonuri, zise seria A. și B., reprezentând suma de 50 miliarde mărci aur, iar apoi, pentru o valoare de 82 miliarde, trebuia să emită o a 3-a serie, zisă seria C., bonuri fără interese, de cari Comisiunea reparațiilor ar fi dispus mai târziu, la timp nemerit.

De altfel, pentru a asigura servi ciul de interese și amortizarea bonurilor A. și B., Germania trebuia să plătească în fiecare an, la patru termene, o sumă de 2 miliarde mărci aur, plus o sumă egală cu 26 la sută din valoarea exporturilor din acel an.

Ori, după ce a plătit 1 miliard de mărci aur la 31 August 1921, Germania a început a cere amânări, de a se feri de obligațiile sale, iar de la 1 Ianuarie 1922 ea n'a mai plătit nimic.

O comparație

Dacă se privește în ansamblu ceeace a cheltuit Franța și ceea ce a plătit Germania de la armistițiu încoace, se ajunge la următoarele constatări: Plățile Germaniei în natură și în bani, pot fi evaluate la 8—9 miliarde. Din această sumă Franța a încasat la 31 Decembrie 1922, 1 miliard 800 milioane, sumă care nu acopere în întregime nici cheltuelile de ocupație și avansurile date pentru cărbune conform acordului de la Spa. Din potrivă, Franța a cheltuit mai bine de 54 miliarde pentru reparația pagubelor în regiunile devastate, mai bine de 31 miliarde pentru pensiuni și despăgubiri personale. La acestea trebue să se adaoge suma de aproape 9 miliarde care reprezintă interesele plătite de Franța la împrumuturile contractate din cauza necinstei Germaniei. In total, Franța a cheltuit de la armistițiu cu restaurarea pagubelor de războiu mai bine de 95 miliarde.

Motivele ocupației franceze

E deja destul timp de când din ansamblul sumei de 132 miliare, fixată pentru Germania, s'a privit ca sumă aparte, suma de 50 miliarde prevăzută de bonurile A. și B. Seria C. de 82 miliarde este așezată în rezervă. Toată atenția și toate eforturile s'au concentrat asupra celor 50 miliarde din bonurile A. și B., pe care Germania trebue constrânsă să le plătească. Partea care revine Franței, după convențiunea interaliată, fiind fixată la 52 la sută, Franța pretinde să i se achite suma de 26 miliarde ce i se cuvine din totalul sumei de 50 miliarde. Ori, cercurile financiare ale Franței pretind că această sumă de 26 miliarde mărci aur nu reprezintă în franci-hârtie, totalul sumei cheltuită cu reparațiile până acum, fără a mai vorbi de cheltuelile viitoare pentru reparații. Astfel se susține că suma de 26 miliarde reprezintă pentru Franța un minimum din care nu poate ceda nimic și care trebue imediat și integral plătit.

Concluziuni

Oricari ar fi încercările de astăzi ale Germaniei, Franța nu va părăsi Ruhr-ul până nu va fi despăgubită integral. Oricare altă soluție s'ar aduce ea nu o poate satisface. Chestiunea pusă în diferite cercuri germane, ca Franța să-și treacă datoriile ei în America și Anglia în contul Germaniei, nu poate fi decât condiționată de consimțimântul acestora, iar America s'a și pronunțat contra acestei idei. Așa stând lucrurile, ar fi și nedrept și contrar bunei-judecăți să se admită numai Germaniei să nu-și țină obligațiunile. Nu între ei trebue Aliații să-și ceară concesiuni, ci Germania trebue constrânsă să plătească. Ocupația Ruhr-ului are exact acest obiectiv, și astfel privită, e în interesul tuturor nu numai pentru viitorul politic al păcii, ci financiarcește să dea tot concursul Franței pentru constrângerea Germaniei și achitarea tuturor datoriilor ei către aliați.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Două acțiuni culturale prin prisma partidului maghiar

Organul magnaților împotriva acțiunii guvernului român pentru înființarea de noui școli primare. Acțiunea guvernului român și o inițiativă a teatrului maghiar din Orade

Acțiunea întreprinsă de dl dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunii, pentru înființarea de școli primare în întreaga Românie, este cunoscută și nu mai trebue lăudată. A înființa 2000 de școli primare în vechiul regat, într'un singur an, prin contribuție publică din partea țăranilor — este un succes de care nu se poate atinge nimeni. Inițiativa dlui ministru al instrucțiunii publice a fost propusă acum și Ardealului, și județele toate din provincia aceasta, din Banat și ținuturile crișene, au început o vie propagandă, pentru adunarea fondurilor, așa că la toamnă se vor putea deschide școli primare de stat în fiecare comună fără școală.

Străduința provinciei acesteia, la fel cu a țăranilor din vechiul regat cari au înfăptuit într'un singur an 2000 de școli, este o vie speranță pentru viitorul pe teren cultural al statului român.

Convingerea aceasta n'o împărtășește însă și minoritatea maghiară dela noi. „Ellenzék", are în numărul său de aseară cuvinte de critică împotriva acțiunii ministerului și populației României. Pornește de acolo, că printr'o hotărîre ministerială s'a impus comunelor să dea 10 la sută din impozite pentru înființarea de școli primare și protestează, ca aceste școli să fie înființate și din bani maghiari.

Nu vom pomeni partidului maghiar, că școlile ungurești rămase astăzi ungurilor din România, sunt înființate în cea mai mare parte din impozitele tezaurului maghiar stoarse din punga minorităților etnice. Pe atunci nu se pomenea, ca statul să susțină școli pentru minorități, în timp ce statul român susține astăzi 562 de școli primare cu limba de predare ungurească, 7 licee și 2 secțiuni ungurești pe lângă licee românești, cinci școli comerciale, și zece secții ungurești pe lângă cele 11 școli de arte și meserii românești. Iar până în Septemvrie a mai susținut 20 de școli civile, toate — asemenea celor de mai sus — cu limba de predare ungurească.

Iar școlile primare cari se vor înființa din contribuțiile publice, vor fi la fel împărțite între națiunile de aici, și cu toate acestea susținute de stat. Să amintim partidului care protejează la Liga Națiunilor iredentismul din școlile ungurești, că la Arad se vor înființa din contribuțiile acestea două școli primare românești și una ungurească, cu toate că numărul de astăzi al școlilor primare românești de acolo este inferior acelula al școlilor maghiare.

Protestul din „Ellenzék" este în urma acestora tot așa de perfid ca toate protestele pe cari le ridică zilnic contra noastră organul partidului reacționarismului unguresc iredentist. Pentrucă este perfidie, să protestezi contra unei acțiuni ca aceasta în chestiune, când știi, că de pe urma ei se vor înfrupta și copiii maghiari și că pe vremea ungurească, în loc ca statul să clădească Românilor școli din banii țărei, ni-le lua și pe cele clădite din sudoarea noastră.

Protestul e cu atât mai perfid, cu cât urmărește ceva, ce nu niam fi închipuit vr'odată să pretindă o minoritate din vr'o țară. Urmărește nici mai mult nici mai puțin decât aceasta, ca școlile ce se vor face și se vor împărți între români și unguri, să fie înființate numai din punga valahă!

Mai mult decât aceasta nu niam fi închipuit să poată pretinde acei cari mereu conspiră împotriva noastră.

Să punem apoi toate acestea în legătură cu un fapt petrecut nu demult la Oradea și de care neam mai ocupat. S'a întâmplat în acel oraș, că teatrul comunal (!), rămas în mâini ungurești și din care au fost izgonite solitarele trupe românești cari cerșeau sala teatrului pentru o reprezentație, două, — au ajuns într'un impas financiar, amenințat fiind să nu mai poată rămânea în mâinile trupei ungurești iredentiste.

Șovinistului director dr. Parlaghy al Teatrului „comunal" unguresc i-a venit atunci ideia să propună comunei Orăzii-Mari să impună pe contribuabili în favoarea teatrului unguresc care agoniza. Impozitul avea să cadă și în sarcina românilor, a căror artă a fost mereu prigonită de trupa ungurească.

Ideia domnului Parlaghy a fost susținută cu multă stăruință chiar și de ziarele din Cluj, și printre altele și de „Ellenzek".

Iar azi organul partidului șoviniștilor unguri protestează contra acțiunii pentru înființarea școlilor primare.

Lucrurile acestea sunt atât de necinstite și ofensătoare, încât ne mirăm cu drept cuvânt, că ni-se pomenesc în cursul aceleași săptămâni, în care același organ al șoviniștilor propune să fim amenințați la Liga Națiunilor.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Expansiunea gândirei franceze

Congresul internațional al bibliotecarilor și bibliofililor.

Din toate colțurile Franței, toți cei pe cari îi pasionează și le încălzește inima cărțile, s'au adunat la Paris, unde au întâlnit pe confrații lor din Anglia, America, Belgia, Elveția, Boemia, Polonia, Portugalia și chiar din Extremul Orient.

In afară de profesionali au fost admiși la acest congres toți prietenii cărților, împreună cu acei cari le păstrează și le clasează au luat parte și acei cari le tipăresc, care le editează, care le vând sau le cumpără.

Congresul a fost organizat de un comitet francez sub președinția lui Henry Martin, administratorul bibliotecei Arsenalului.

Chestiunile de studiat au fost împărțite în trei secțiuni.

Prima care privea mai mult pe profesionali s'a ocupat cu situația bibliotecilor din punct de vedere technic.

A doua a studiat întrebuințarea practică a bibliotecilor și rolul lor în împrăștierea cărții.

Printre lucrările acestei secțiuni s'a remarcat un studiu foarte curios a lui Eugen Morel, asupra unui procedeu care permite reproducerea cărții prin film, procedeu care permite conservarea cărților rare. Delegații belgieni și cehi au expus modul de organizare al lecturei publice în țările lor, demonstrând că cele mai mici comune din acestea două țări sunt mult mai înaintate în această privință decât orașele din Franța.

Cea de a treia secțiune, de sub conducerea contelui Durrieu s'a ocupat cu trecutul, scoțând la iveală istoria cărței și diferitele etape ale ei în epocele istoriei franceze.

Trecutul a fost admirabil evocat prin o serie de expoziții care vor rămânea deschise și după Congres, timp de o lună.

La Pavillon de Marsan, Amédée Boinet, eruditul cunoscător al cărței vechi franceze a prezentat publicului cele mai frumoase exemplare ale cărței franceze dela origine până la 1870. In marea sală a catedralei din Angers cu zidurile acoperite de tapiseria fără de seamăn a Apocalipsului, comitetul organizator a reunit manuscrisele venite dela bibliotecile publice sau împrumutate de generoși bibliofili.

Cărțile sec. XVI-lea; XVII-lea și XIX-lea în exemplare alese cu legături rare au fost deasemeni expuse aici.

La galeria Demotte, rue de Berry s'au expus cărțile contemporane dela vechile edituri Hetzel ilustrate de Rion, până la edițiile ultra moderne cu debuturile atât de curioase ale lui Mercure de France.

Alte colecțiuni ca: biblioteca din Versailles cu legătura din sec. XVIII-lea, cartea muzicei franceze, au fost expuse la Conservator.

Expoziția technică de material de bibliotecă au convins pe străini de sforțările artistice ale editurilor franceze. Congresul acesta va avea rezultate fecunde în ce privește expansiunea gândirei franceze.

El a arătat delegaților străini, bogățiile bibliografice ale Franței, ignorate mai ales în Anglia și America și a permis bibliotecarilor din toate țările, să reînoiască relațiunile suprimate cu ocazia războiului.

Dela acest congres internațional al cărții au fost emiși acei cari au incendiat biblioteca din Louvain. Doi bibliotecari, unul belgian Paul Otlet, și unul ceh Emler, aducând vorba de această barbarie a Germanilor au cerut ca în caz de război, bibliotecile să fie puse sub protecția legilor internaționale.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cele mai noui cărți apărute —

Comment L'Allemagne a su se faire payer (*Cum a știut Germania să se facă plătită*) de **Maurice Lewandowski.** Autorul ne arată formele perfecționate ale opresiunii germane, stoarcerile și jefuirile din timpul celor patru ani de ocupație în regiunile invadate. De asemenea caută să arate cari ar fi fost pretențiile Germaniei, dacă Franța n'ar fi fost victorioasă.

Cartea e de o actualitate incontestabilă pentru ceice știu că Reich-ul, călcând toate angajamentele, duce o campanie îndârjită, contra tuturor învingătorilor și se pune de bună voie în stare de faliment ca să nu plătească ruinele materiale pecari le-a semănat metodic în tot timpul marelui războiu.

*

Les marées et leur utilisation industrielle (*Mareele și utilizarea lor industrială*) de **E. Fichot.** Această lucrare tratând un subiect de o mare actualitate are o importanță considerabilă ce e susținută de caracterul practic atât al subiectului în sine cât și de felul cum e desvoltat.

Acțiunea perturbătoare a aștrilor, mișcările ondulatorii ale oceanului, formarea și propagarea fluxului și refluxului, — fenomene maiestoase ale naturii, — sunt cercetate cu multă precizie în această carte de o documentare ireproșabilă.

*

La Fontaine des Amours (*Fântâna iubirilor*) de **Gabrielle Reval.** Autoarea ne descrie un vechiu și ilustru oraș universitar al Portugaliei de azi care ar fi ca un fel Oxford portughez, evocându-i cu mult relief pitorescul și farmecul decorului.

Cartea abundă în tablouri pline de viață, de tipuri de țărance și de studente, cu moravurile lor actuale, cu bucuriile și cu nevoile lor, de muncitori sgomotoși și credincioși totdeauna obiceiurilor și tradiții lor.

O artistă franceză venită în vilegiatură dă prilej de gelozie unei drăguțe țărance, îndrăgostită de un student cuminte. Rivalitatea, după numeroase peripeții romantice, se sfârșește cu o dramă.

Acest mișcător și curios roman are un farmec deosebit prin amestecul ingenios de realitate și de poezie pecare autoarea îl îmbină măestrit în întreaga-i operă.

*

Il était quatre petits enfants (*Erau patru copilași*) de **René Bazin.** O carte scrisă pentru cei mici dar pe care și cei mari o vor citi cu folos și drag.

In ea se cuprinde istoria unei familii franceze dela țară, înfățișându-ne pe cei patru eroi crescând trăind, lucrând, devenind maturi, desfăcându-se, unul câte unul, de cămin și de pământul natal, pentru ca mai târziu să se readune cu toții în colțișorul scump al casei părintești.

René Bazin e un bun cunoscător al sufletului țărănesc și de aceea țăranii lui, deși par a fi idealizați, totuși sunt reali. Nu's țăranii de carnaval, dar nici țăranii vulgari ai lui Maupassant. Ei sunt reali, de un realism studiat cu grijă și ales cu delicatețe.

Viața pământului cu vecinica-i poezie e exprimată cu o elocvență simplă, care dă povestirii un farmac rar. E unul din cele mai bune cărți: simplă, adevărată și mișcătoare.

*

Aimée (*Iubită*) de **Jacques Rivière.** Eroul, om inteligent, uzând de toate mijloacele, nu reușește să se facă iubit de o femee măritată, fiindcă nu era om de acțiune.

E un roman psihologic al unui scriitor de talent.

Din citirea lui se poate desprinde învățătura că pe lângă calitățile arătate, ca să fii Don Juan, mai e nevoie de cea mai însemnată însușire în această materie, și anume aceea de a'ți da seama de la început de ceea ce s'ar putea face . . .

*

L'assassinée (*Asasinata*) de **André Beaunier.** Măritată cu un bărbat din cale afară de gelos, eroina divorțează, găsindu-se la vârsta de 20 de ani, liberă și îngrozită de dragoste.

Indrăgostită în curând însă de un alt tânăr, își dă seama că acesta nu'i decât un ușuratic și atunci gândul i se îndreaptă dornic spre fostul ei bărbat. Intâmplarea punându-i din nou față în față, cei doi soți reincep o viață nouă de iubire adevărată.

Romanul pare a avea un adânc senz moral și e scris într'un stil clar deși cam pretențios.

George Ret.

Desbinări în opoziția unită

—Parte din membrii partidului național nu aprobă metodele țărăniste — O manifestație semnificativă —

După cum era de așteptat, tovărășia țărănisto-tachisto-națională începe să fie frământată de dezbinări cari amenință să provoace o ruptură. Oameni pe cari nu-i unesc decât una nu pot dura o legătură trainică și o colaborare fericită.

Eșecul campaniei pentru răsturnarea guvernului a exacerbat nemulțumirile reciproce. Țărăniștii acuză partidul național că nu aduce o hotărâre stăruitoare în acțiune și că nu vor să se angajeze printr'un pact care i-ar obliga și la o colaborare de guvern. Oamenii d-lui Maniu aduc la rândul lor învinuiri țăraniștilor pentru faptul că nu respectă obligațiunea de a nu-și creia organizații în Ardeal. Iar unii merg mai departe și cer denunțarea colaborării pentru motivul că partidul național nu poate sta alături de un partid anarchic cum este cel țărănist.

Dar în afară de aceste reciproce nemulțumiri cari datează de mai mult timp, s'au ivit divergențe noui și foarte grave pe chestiunea atitudinei pe care opoziția aliată trebuie s'o aibă față de guvern și a tacticei pe care trebuie s'o urmeze.

In privința aceasta un ziar din București dă interesante amănunte:

„In afară de precizarea atitudinei amicilor d-lui Maniu în Parlament — pretinsă de țărăniști — nu s'a căzut de acord nici asupra atitudinei pe care opoziția aliată să o adopte față de guvern.

Mulți naționaliști condamnă lupta cu pleznitori și gaze puturoase, — de care fac răspunzători pe țărăniști. In acelaș timp fruntașii ardeleni sunt indignați de siretlicul experimentat de țărăniști în ultima întrunire de la Dacia.

Când d-nii Maniu și Vaida au intrat pe scenă, țărăniștii, după un cuvânt de ordine comunicat mai înainte au strigat: Trăiască d-l dr. Lupu! Trăiască d-l Miha lache!

Faptul acesta a fost socotit ca o provocare — de oarece d-nii Mihalache și Lupu se găseau în aceeași zi la... Constanța".

Manifestația aceasta ostilă d-lui Maniu și Vaida a fost pusă la cale pentru a arăta că în vechiul regat partidul național nu se bucură de popularitate și că toată lupta dusă acolo în numele opoziției unite se face prin forțele partidului țărănist.

După cum se vede raporturile dintre cele două partide nu sunt prea bune. Faptul se va vedea mai bine când se vor relua dezbaterile parlamentare.

Țărăniștii împotriva culturei

— In chestiunea localurilor de școli la sate. —

Se știe că la îndemnul d-lui dr. Angelescu, ministrul Instrucțiunei Publice, țăranii s'au oferit să contribuie cu munca și cu banii lor la ridicarea de școli. In campania de lucru a anului trecut s'au înălțat numeroase clădiri școlare la care lumea țărănească a adus o contribuție însemnată în bani, materiale sau muncă.

Acest avânt pentru cultură al țărănimei noastre are drept la sprijinul și la încurajarea noastră, a tuturor. Fiindcă îl dovedește că în lumea satelor își face drum din ce în ce mai larg gândul că numai prin cultură țărănimea își poate afirma puterile și drepturile ei.

Sunt totuși oameni cari, înecați până în gât în mlaștina politicianismului nu înțeleg să recunoască însemnătatea și frumusețea acestei mișcări.

Ziarul țărănist „Aurora" a deschis o violentă și nedreaptă campanie împotriva acestei mișcări să teși.

Zilnic se publică articole în care țărănimea este îndemnată să nu-și mai dea contribuția pentru realizarea unei opere atât de folositoare țării. Este de prisos să arătăm că această campanie nu are nici un răsunet la sate, fiindcă mișcarea pornită la inițiativa Ministerului Instrucțiunei este îmbrățișată cu elan și cu căldură de întreaga țărănime. Căci țărănimea își dă seama acum că ridicarea ei nu se poate realiza decât prin carte.

De aceea donațiile și contribuțiile pentru clădiri de școli vin din toate satele. Anul acesta se vor înălța școli mai multe; la ridicarea lor partea de contribuție a satelor va fi și mai mare.

Mai mult încă, mișcarea aceasta începută în vechiul regat, prinde a lua avânt și în Ardeal. Din mai multe județe dela noi, suntem înștiințați că țăranii s'au oferit să ridice cu banii lor localuri de școli.

Intelegem însă foarte lesne de ce partidul țărănist duce campania împotriva acestei mișcări. Căci ca partid care nu trăește decât din exploatarea neștiinței și nevoilor dela sate, el își vede primejduite interesele printr'o acțiune care ar contribui la ridicarea nivelului cultural al lumei noastre rurale și deci la emanciparea ei.

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Un funcționar incorect

Cazul inginerului Pitulescu

Biroul presei din ministerul de interne ne comunică următoarele:

„*Dl general Moșoiu, ministrul Comunicațiilor, a dispus darea în judecată a d-lui inginer Pitulescu, fost director general al Poștelor, telegrafelor și telefoanelor și actual Consilier Technic în ministerul comunicațiilor, pentru indisciplină gravă și provocare la rebeliune contra intereselor statului*".

Se știe cum s'au petrecut lucrurile. Dl inginer Pitulescu a facut așa încât Duminica se afla pe scările palatului Poștelor din București, înconjurat de câțiva slujbași ai Institutiei unde a fost director general, tocmai în momentul când o mână de manifestanți din opoziția unită încerca să rupă cordoanele militare puse să oprească trecerea spre Calea Victoriei. Fostul director general al Poștelor, telegrafelor și telefoanelor și actual funcționar superior al statului, s'a postat acolo cu intenția vădită de a manifesta ostil contra guvernului care nu i-a tolerat incapacitate într'un post cu mult mai presus de puterile sale.

Zis și făcut. Lucrurile s'au petrecut întocmai cum a voit dsa. De pe scările Institutiei unde dl Pitulescu trona altădată ca director general, dsa a dat semnalul scandalului, îndemnând la rebeliune pe foștii săi funcționari.

Ori chestiunea are din capul locului un prim defect în faptul că dl Pitulescu este funcționar al statului și ca atare este incompatibil cu situația dsale să se dedea la acte de agitațiune și provocare contra ordinei publice. Dacă dsa voia să ia parte activă la întrunirea partidelor de opoziție, unite cu scopul a da spectacole ridicole publicului Capitalei, de ce nu și-a dat mai întâi demisia din postul de Consilier technic al Ministerului comunicațiilor? Dar dsa știa foarte bine că fiind un simplu particular n'ar fi avut nici o ascultare în lumea de slujbași unde dsa intenționa să agite, și prin urmare nu și-a dat demisia.

Acțiunea deschisă de ministerul comunicațiilor contra funcționarului ieșit din atribuțiunile sale, inginerul Pitulescu, Consilier technic al acelui minister, se impunea ca o necesitate morală. Fapta inginerului Pitulescu trebuește pedepsită cu toată rigoarea legii, căci ea trădează o adevărată stare de spirit, consecință nenorocită a stării de confuzie de după războiu.

Pentru acest cuvânt pedeapsa trebue să fie exemplară. In lumea funcționarilor de toate gradele, a pătruns în ultimul timp atâtea elemente nepregătite sufletește pentru rolul de agenți ai statului în diferitele lui organizațiuni, încât nu e rar cazul când întâlnim elemente cari își depășesc atribuțiile. Cazul inginerului Pitulescu din acest punct de vedere este tipic.

Problema este cu mult mai vastă decât s'ar putea bănui la prima vedere. Dăinuirea ei ar însemna perpetuarea unei nenorocite stări de lucruri și desorganizarea organizațiilor de ordine publică. Trebue deci dintr'un început să se pună stavilă oricărei încercări de transplantare a moravurilor politice în lumea funcționarilor, chemată să eghieze la împlinirea legilor, nu să le calce prin procedeuri de opoziție sgomotoasă și turbulentă.

Știri și fapte politice

Situația ceferiștilor. Cu privire la curentele cari circulă printre funcționarii căilor ferate, dl Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. a făcut ziarului „Dimineața" următoarele declarații:

Această circulară pleacă din îngrijirea mare a direcțiunei generale, ca nu cumva personalul c. f. r., care prin modul cum s'a purtat, a câștigat simpatiile conducătorilor și ale opiniei publice, să facă imprudența de a apuca pe căi greșite.

Se știe că din toți funcționarii statului, ceferiștii au o situație relativ mai bună și actuala direcție generală a făcut toate avantagiile pe care starea financiară actuală le-a permis.

Imbunătățirile vor continua mai departe deoarece funcționarii c. f. r. vor avea și ei o parte din creditul de 500 milione și din celelalte credite ce vor urma cu siguranță.

In aceste condițiuni și având în vedere că personalul nostru este sub regim militar, ne-am îngrijit a reaminti personalului avantagiile acordate și situația în care se găsește pentru ca ei să nu se expună la urmări foarte grave care nu l-ar aduce decât numai rău.

*

Dinasticismul dlui Maniu. „Gazeta Transilvaniei" scrie: „Dl Maniu a spus, între altele, la întrunirea de Duminecă: — Dacă picioarele noastre nu s'au încurcat în covoarele și parchetele din Budapesta, nu s'au încurcat nici în covoarele și parchetele din București".

Inregistrăm logica oficiosului naționalist de la Brașov pentrucă e bine să se știe că dinasticismul domnului Maniu există numai în funcție de Budapesta de care se vede nu se poate despărți așa de ușor.

*

Dl Grigoraș Filipescu și legiferările actualului Parlament. „Epoca" califică de „insipide" toate legile votate de Parlamentul actual.

Abia acum înțelegem de ce dl Grigoraș s'a grăbit să ia în brațe pe „trădătorul" Ciclo Pop demascat de „Epoca" dsale ca atare, și să pupe nasul roșu al bolșevicului dr. Lupu. Toată legislația Parlamentului actual fiind „insipidă" fiindcă a pus ordine în țară și ne-a consolidat creditul în străinătate; nu mai rămâne decât să se motiveze și în acelaș chip acțiunea opoziției unite, care luptă cu mijloace ilegale pentrucă legalitatea este „insipidă".

*

„Aurora" și ... nevoile studențimei. „Studenții s'au hrănit până acum cu fărâmiturile căzute dela ospățul sardanapalic al hienelor brătieniste cei mai mulți, din cauza mizeriei, fiind siliți să-și întrerupă studiile și să rămână copiști și arhivari pe la diferitele ministere, sau rufași funcționari prin provincie.

Dorința de a învăța carte, a făcut ca multe elemente dela sate să se îndrepte spre liceie și universități, dar statul nu le-a dat nici un sprijin ci numai le-a lăgăduit și i-a mințit.

Ani dearândul studenții s'au văzut siliți să cerșească mila potentaților politici și să primească în schimb vorbe goale. Mizeria a crescut zilnic, și tot atât de mult a crescut și râvna de a studia".

Să nu vă mire dacă aceste rânduri sunt reproduse din „Aurora", care acuza mai deunăzi guvernul că încurajează mișcările antisemite ale studențimei a trebuit să se încovoaie sub hotărârea nestrămutată a guvernului, ziarul bolșevic al țărănismului român își poate permite luxul să caute altă acuzație guvernului, cu riscul chiar de a cădea în flagrantă contradicție cu el însuși.

Așa se explică dragostea subită a „Aurorei" pentru suferințele studențimei care până mai ieri era barbară și incultă în aceleași pagini.

Inainte de deschiderea Parlamentului

Atitudinea opoziției unite

In curând se va redeschide Parlamentul. In vederea acestui fapt, conducătorii coaliției țărănisto-naționale au consfătuiri pentru a'și fixa atitudinea politică.

Eșecul acțiunei extra-parlamentare pe care îl resimt foarte dureros fruntașii celor două partide, pare să fi sporit numărul acelor membrii ai ambelor partide care socotesc că opoziția coalizată trebuie să ducă lupta și în parlament.

Sunt alții, mai puțini, cari cer abținerea absolută dela lucrările Corpurilor Legiuitoare prin demisionarea în bloc a tuturor deputaților și senatorilor celor două partide. Cu deosebire membrii partidului național sunt pentru părăsirea Parlamentului. Faptul că partidul țărănist are un număr mai mare de deputați și senatori decât partidul național, este de prevăzut că vor triumfa cei cari cer participarea la lucrările Parlamentului. Se poate întâmpla însă ca divergența dintre aceste două curente pe care o accentuiază și nemulțumiri de alt ordin, să provoace ruptura alianței dintre țărăniști și partidul național.

Să cumpărăm dela Drogucria „EMKE" 1733
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și fleri, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Viahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

O impozantă sărbătoare a culturii românești

Ședința de ieri a scriitorilor români. Sărbătorirea scriitorilor. Banchetul. Cuvântările.

Hotărându-se să înceapă cu Clujul seria ședințelor literare întreprinse prin Ardeal, scriitorii noștri au făcut o bună alegere dintr'un îndoit punct de vedere; întâiu pentrucă acestui oraș, puternică fortăreață de cultură națională înfiptă în mijlocul Ardealului deosebit, îi revenea în primul rând cinstea de a îmbrățișa pe cei mai de elite reprezentanți ai geniului nostru național, în al doilea rând, pentrucă însuflețirea în mijlocul căruia s'a ținut ședința de ieri, este de bun augur, vădind odată mai mult cât de simțită este nevoia cuvântului și scrisului românesc în această provincie.

Ședința s'a început la orele 3½. Cuvântul de deschidere a fost rostit de dl Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Național, care în cuvinte emoționante a salutat pe scriitori, veniți să amenteze și mai mult, prin prezența lor, unitatea de simțire și de cuget a neamului românesc.

Poetul I. Minulescu, directorul general al artelor, primit cu furtunoase aplauze, a rostit o vioae și spirituală cuvântare, evidențiind intențiile frumoase cu cari au pornit pe drumurile Ardealului unii scriitorii români.

Recomandați pe rând de d-l Zaharia Bârsan, scriitorii au început apoi lecturile din operele lor. Primul a fost sobrul și meticulosul nuvelist, d-l I. A. Basarabescu, care a citit, fiind mult gustat, două schițe. Apoi, rând pe rând, poeții Mircea D. Rădulescu, Victor Eftimiu și I. Minulescu, causticul prozator Alex. Cazaban, vigurosul romancier Liviu Rebreanu și I. Agârbiceanu. Cântăreții noștri de la opera locală, d-nul C. Pavel și D-na Lya Pop, au cântat între timp câteva minunate cântece naționale.

Publicul a ovaționat îndelung și călduros pe scriitori.

Lo orele 9, a avut loc în sala restaurantului „New-York" un banchet oferit scriitorilor de către primărie, la care, pe lângă scriitorii amintiți mai sus, au mai luat parte Dnele Aspasina Macri-Eftimiu, Olimpia Bârsan, Agârbiceanu, precum și Dnii Corneliu Moldovanu, președintele soc. scriitorilor români, poetul Alfred Moșoiu, Moga, primarul delegat al Clujului, Valer Popoviciu, prefectul poliției, colonel Vlădescu, Ianovits, directorul teatrului maghiar, Andrei Dosza, președintele soc. scriitorilor maghiari din Ardeal, I. Agârbiceanu, Emerik Kadar, Septimiu Popa, Ligeti, I. Clopoțel, Radu Dragnea și alții.

Cel dintâiu a luat cuvântul dl Moga, care în cuvinte simțite a adus salutul orașului Cluj distinșilor reprezentanți ai sufletului și genialui național românesc, urându-le isbândă deplină și în celelalte orașe ardelene,

A răspuns dl Corneliu Moldovanu, insistând asupra rolului scriitorilor în unificarea sufletului și graiului românesc. Scriitorii veniți azi în Ardeal — a spus d-sa, — nu fac decât să întoarcă vizitele începute încă acum 12 decenii de către Lazăr și ceilalți scriitori ardeleni, cari au trezit la viață nouă conștiința românilor din țara veche. Rolul scriitorilor de față este însă acum altul: acela de a desăvârși unirea făcută, prin o cunoaștere și o înțelegere mai adâncă a sufletului românesc, și prin mai multă iubire.

Dl. Ianovits, a citit în românește un mic discurs accentuând că literatura în general, ajută la diferențierea popoarelor. Hotărâți să rămână unguri, scriitorii maghiari ardeleni, se simt de aceia frați cu cu scriitorii români.

Dlui Corneliu Moldovanu, accentuând că toate gândurile frățești, ori de unde ar veni ele, vor fi primite cu drag, atâta vreme cât ele nu vor visa decât propășirea umanității prin muncă pașnică și sinceră.

Au mai vorbit d-nii I. Agârbiceanu, Andrei Dosja, Adrian Maniu, Ion Minulescu care au închinat pentru presa ardelenească, Basarabescu, Alfred Moșoiu, care închină pentru dl ministru C. Banu, Septimiu Popa și dl colonel Vlădescu, care răspunzând d-lui Ianovits, a declarat că armata va veghia credincioasă până ce scriitorii își vor ajunge scopul pentru care lucrează cu atâta asiduitate: înfrățirea generală a tuturor popoarelor.

Dl Corneliu Moldovanu a mulțumit apoi pentru buna primire făcută, după care banchetul a luat sfârșit într'o atmosferă de deplină prietenie.

◆ INFORMAȚII ◆

— **Concertul domnului Jean Bobescu.** Suntem informați, că domnul Jean Bobescu, distinsul dirijor al orchestrei Operei din Cluj va da în curând un mare concert de vioară la Teatrul Național.

— **Limba românească și învățătorii unguri. O măsură binevenită.** Ministerul instrucțiunii publice prin ordinul 26609 a pus în vedere tuturor învățătorilor și profesorilor unguri dela școlile de stat, ca până la data de 1 Septemvrie a. c. să învețe românește. Ei vor avea de dat la vară examene din limba și literatura română, din istoria, geografia și constituția României.

Acei dintre ei care nu vor satisface dispozițiunii ministeriale, nu vor fi lăsați în post.

— **Interzicerea unui congres.** Ministerul instrucțiunii publice a interzis congresul proectat pentru 17 Mai a. c. al învățătorilor săcui, cari intenționau să protesteze împotriva acțiunii întreprinsă de stat pentru înființarea de școli primare în satele Ardealului lipsite de școală.

— **Învățătorii unguri refuză să învețe românește.** Un ziar maghiar de dimineață anunță, că învățători unguri au redactat un memoriu protestând împotriva ordinului ministerial prin care li-se impune să învețe până la toamnă românește.

E vorbă despre învățătorii dela școlile unguresti ale statului român.

— **Școlare.** Liceul romano-catolic din Deva a fost decretat liceu particular și din cauza aceasta elevii va trebui să dea examen la liceul de stat „Decebal" din acel oraș.

— **Dela R. M. S.** Din cauza prea multelor ofe te manufactura Regiei Monopolului Statului din Cluj a dispus dublarea stocului de producție a țigărilor de foi „Alba-Iulia" și „Cluj(.

— **Semănăturile de porumb.** După datele sosite la Ministerul de Agricultură se seamănă cu foarte mare activitate porumbul în întreaga țară.

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

— *Dr Virgil Ciobanu, medic legist, întors din străinătate consultă zilnic dela ora 12—1.*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Expropierea în Târnava-Mare.** Dl judecător Dumitrescu ne anunță, că expropierea în acest județ, e aproape terminată, expropriindu-se până acum vre-o 40.000 jugăre. Spre a se putea începe împroprietărirea sătenilor, dl judecător Dumitrescu a cerut tribunalului de Ibașfalău ca să accelereze lucrările de comasare și transformarea foilor, fiindcă aceaste lucrări începute încă înainte de războiu și neterminate până în prezent, împedecă în mod grav lucrările de expropriere și în special cele de împroprietărire.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

— **Lemnăria din Ardeal restrânsă la import în Ungaria.** Centrala devizelor din Budapesta a hotărât să restrângă importul lemnului din Ardeal, acordând un număr mai redus de devize pentru acestor scop.

Comisiunea de devize e de părere că se produce destulă cherestea în Ungaria.

Reprezentanții comerțului cu lemne au dovedit însă contrarul și acum se străduesc să modifice măsura comisiunei de devize.

— **Suprimarea de credit.** Marii angrosiști din Ungaria au hotărât să nu mai acorde detaliștilor nici un fel de credite, din cauza fluctuațiunilor valutare, cari provoacă deosebiri de curs incompatibile cu prudența comercială.

Această decizione a fost ratificată până acum de negustorii de coloniale, de fabricile textile, de pălării și negustorii de pieloase.

Locale

Alimentarea Clujului cu făină

Morile din Cluj au încheiat cu autoritățile un contract asigurând alimentarea orașului până la noua recoltă.

•

Dl Niculescu-Vlașca, inspector general în ministerul central, a fost delegat să studieze chestiunea alimentării orașelor din Ardeal. D-sa a declarat că pentru alimentația Clujului s'au luat măsuri, ca până la noua recoltă să se furnizeze 500 vagoane de făină.

Mișcarea măcelarilor

O delegație a măcelarilor din Cluj s'a prezintat ieri dlui prefect delegat Ștefănescu și dlui prefect al poliției Valer Popoviciu, cerând majorarea prețurilor cărnii. Ei au arătat, că nefiind max mat prețul vitelor, trebue să le cumpere pe prețuri cari nu sunt în concordanță cu prețurile cu cari trebue să vândă și carnea.

Măcelarii au declarat, că dacă nu li-se împlinește cererea, 100 de inși vor renunța la brevete.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

— **Reprezentația de dans a dnei Floria Capsali.** După cum am anunțat astă-seară la orele 8 și jumătate va avea loc reprezentația de dans pe care o dă la Teatrul Național marea dansatoare dra Floria Capsali.

— **Concedii.** Dl T. Angheluță, asistent la Academia de Agricultură din Cluj, a obținut un concediu dela 1 Aprilie până la finele anului școlar.

Pe tot timpul concediului dsa va fi înlocuit de dl Al. Petrescu, directorul Academiei de Agricultură și profesor la catedra de matematici.

— **Meetinguri de aviație.** Din inițiativa soc. Aero-club Român vor avea loc în București, Cluj și Chișinău meetinguri de aviație cu premii pentru aviatorii cari vor satisface condițiunile diferitelor încercări.

Meetingurile vor avea loc în cursul lunei Iunie, între 15—30.

Deasemeni suntem informați că Grupul V. Aviație din Cluj va organiza în luna Mai un concurs cu premii pentru aviatorii grupului.

Înregistrăm cu bucurie aceste manifestațiuni menite să arate publicului nostru progresele și munca pe care o depun toți acela cari se străduesc să cucerească un loc de frunte pentru aviația românească.

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2568

Mișcarea în magistratura ardeleană

– Numiri, înaintări, permutări –

Dl Iosef Nestor prim-procuror în clasa VII gradul II la tribunalul Satu-Mare a fost înaintat în clasa VII gradul I.

Dl Nicolae N. Mierlescu, ajutor de judec, la judecătoria ocolului Baiș din județul Romanați a fost înaintat judecător în clasa VIII gradul II la tribunalul Sighet.

Dl George I. Marinescu, judecător în clasa VII gradul II la tribunalul Sighet a fost numit procuror de secțiune cu titlul provizoriu la tribunalul Buzău.

Dl Augustin Rozsv. judecător șef în clasa VII gradul I la ocolul Ceica din județul Bihor a fost numit judecător de instrucție în aceiași clasă și în acelas grad la tribunalul Oradea-Mare.

Dl Iuliu Moldovan, judecător de instrucție în clasa VI gradul I la tribunalul Oradea-Mare, a fost numit judecător-șef în aceiași clasă și înacelaș grad la ocolul Ceica din județul Bihor.

Dl Dimitrie N. Angelescu, judecător în clasa VII gradul I la ocolul Oradea-Mare rural, din județul Bihor, a fost numit judecător în aceiaș clasă și în acelaș grad la tribunalul Oradea-Mare.

Dl Pavel More, judecător în clasa VI gradul I la tribunalul Oradea-Mare, a fost numit judecător în aceiași clasă și în acelaș grad la ocolul Oradea-Mare rural din județul Bihor.

Dl Adalbert Gyenge, judecător în clasa VII gradul I la tribunalul Oradea-Mare, a fost numit judecător în aceiași clasă și în acelaș grad la ocolul Lipova din județul Timiș.

Dl Constantin M. Constantinescu, judecător în clasa VII gradul II la ocolul Oradea-Mare rural din județul Bihor, a fost numit judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la tribunalul Oradea-Mare.

Dl Iosif Horváth, judecător în cl. VI gradul III la ocolul Ceica din jud. Bihor, a fost permutat în aceeaș calitate la ocolul Bozovici din județul Caraș-Severin.

Dl Vasile Zaharescu, judecător în clasa VII gradul I la ocolul Petroșeni din județul Hunedoara, a fost delegat să îndeplinească funcțiunile de judecător-șef la acelaș ocol.

Dl Petre P. Pănoiu, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Bradiceni din județul Gorj, a fost înaintat judecător în clasa VII gradul II la ocolul Petroșeni din județul Hunedoara.

Dl Desideriu Grudea, judecător în clasa VII gradul I la tribunalul Oradea-Mare, a fost numit judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la ocolul Sasca-Montană din județul Caraș-Severin.

Dl Vichentie Voinovszky, judecător în clasa VII gradul III la tribunalul Oradea-Mare, a fost numit judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la ocolul Bocșa-Montană din județul Caraș-Severin.

Dl Ramiro Al. Ghibănescu, judecător cu titlul provizoriu la ocolul Bolatina din județul Bălți, a fost permutat judecător în cl. VII, gradul I la ocolul Careii-Mari din județul Sătmar.

Dl Vasile Iliescu, judecător în cl. VII gradul II la tribunalul Ibașfalău a fost numit judecător cu titlul provizoriu la ocolul Drăgășani din județul Vâlcea.

Dl Eugen Kiss, notar în clasa X gradul III la tribunalul Brașov a fost înaintat judecător în clasa VIII gradul I la ocolul Sânicolau-Mare din județul Timiș-Torontal.

Dl Dumitru Stroia, notar în clasa IX gradul II la tribunalul Cluj, a fost înaintat judecător cu titlul provizoriu în clasa VIII gradul III la ocolul Ilia din județul Hunedoara.

Dl Victor N. Stănescu, primdirector de biurou în clasa VII gradul III la patchetul Curții de apel din Oradea-Mare a fost înaintat în cl. VII gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Răspândiți „Înfrățirea"

Descentralizarea ministerului de instrucție

— Sau înființat 16 inspectorate —

Cu începere dela 1 Mai 1923 au fost înființate 16 inspectorate regionale și anume:

Inspectoratul regiunii I. cu reședința la Timișoara, cuprinzând județele: Arad, Timiș-Torontal, Caraș-Severin și Mehedinți.

Inspectoratul regiunii II. cu reședința la Oradea-Mare, cuprinzând județele: Bihor, Sălăgiu, Satu-Mare și Maramureș.

Inspectoratul regiunii III. cu reședința la Cluj, cuprinzând județele: Turda-Arieș, Cojocna, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud și Mureș-Turda.

Inspectoratul regiunii IV. cu reședința la Sibiu, cuprinzând județele: Hunedoara, Alba-de-Jos, Sibiu, Târnava-Mică, Târnava-Mare și Odorhei.

Inspectoratul regiunii V. cu reședința la Brașov, cuprinzând județele: Făgăraș, Brașov, Trei-Scaune și Prahova.

Inspectoratul regiunii VI. cu reședința la Craiova, cuprinzând județele: Goroj, Dolj, Vâlcea și Romanați.

Inspectoratul regiunii VII. cu reședința la Pitești, cuprinzând județele: Argeș, Muscel, Dâmbovița, Olt și Teleorman.

Inspectoratul regiunii VIII. cu reședința la București, cuprinzând județele: Vlașca, Ilfov și Durostor.

Inspectoratul regiunii IX. cu reședința la Buzău, cuprinzând județele: Buzău, Brăila, Râmnicul-Sărat și Putna.

Inspectoratul regiunii X. cu reședința la Constanța, cuprinzând județele: Ialomița, Constanța și Caliacra.

Inspectoratul regiunii XII. cu reședința la Galați, cuprinzând județele: Bacău, Cluc, Neamțu, Roman și Suceava.

Inspectoratul regiunii XIII. cu reședința la Iași, cuprinzând județele: Vaslui, Iași, Botoșani, Bălți și Soroca.

Inspectoratul regiunii XIV, cu reședința la Cernăuți, cuprinzând județele: Dorohoi, Hotin și întreaga Bucovină.

Inspectoratul regiunii XV, cu reședința la Chișinău, cuprinzând județele: Orhei, Chișinău, Tighina și Fălciu.

Inspectoratul regiunii XVI, cu reședința la Cetatea-Albă, cuprinzând județele: Cetatea-Albă și Ismail.

Atribuțiunile inspectoratelor

Atribuțiunile cari se dau inspectoratelor regionale sunt:

Fac numirile de suplinitori în învățământul primar, pentru învățământul secundar, fac propuneri ministerului central.

Motivează absențele profesorilor și acordă concedii de o lună.

Aprobă orariile și controlează listele de manuale didactice recomandate de școală.

Întocmesc tablourile statistice.

Pregătesc proiectul de buget.

Ordonanțează lefurile membrilor corpului didactic.

Recomandă pe membrii corpului didactic primar pentru examenul de definitivat și înaintare, precum și profesorii secundari pentru definitivat.

Fac propunerile pentru pensie.

Fac repartițiile de ore în învățământul secundar, normal, primar și profesional.

Își dau avizul pentru deschiderea și închiderea de școli particulare.

Pot aplica pedeapsa avertismentului.

Numesc profesori diriginți.

Aprobă serbările și escursiunile școlare.

Pot să pronunțe sau să acorde suspendarea lecțiilor unei școli pentru una sau mai multe zile, în cazuri excepționale.

Primesc cererile pentru deschiderea școalelor particulare, precum și pe acelea pentru autorizarea profesorilor de a funcționa în învățământul particular și le înaintează ministerului cu avizul lor.

Supraveghează și controlează direct sau prin organele lor activitatea comitetelor școlare.

Lupta contra Cancerului

Cancerul cu diversele lui localizări, a luat după războiu, o desvoltare din cele mai îngrijitoare, atât în populația rurală cât și în cea urbană.

In fiecare an acest teribil flagel face mii de victime, cari sunt datorite în cea mai mare parte, necunoașteeri de către suferinzi în general a simptomelor începătoare ale boalei, perioadă în care altfel cancerul — poate fi vindecabil și fără recidivă, — numai prin intervenția chirurgicală.

Pentru a combate acest flagel s'a constituit la noi sub *Inaltul Patronagiu al M. S. Regina „Liga contra Cancerului"*, în scop educativ și filantropic, pentru a iniția masele populare asupra acestui pericol și mijloacele de a-l evita, precum și a veni în ajutorul celor suferinzi prin înființarea unui Institut Anticanceros.

Comitetul de inițiativă este pus sub președinția d-lui prof. Thoma Ionescu și este compus din d-nii: prof. Juvara, prof. Nanu-Muscel dr. Staicovici, dr. Mironescu, dr. I. Jianu, dr. Georgescu, d. Al. Cuciogiu; d-nele Lia Brătianu, Irina Butculescu, Liseta Greceanu, Simona Lahovary și Irina Procopiu; prof. Tzigara Samurkas, Banca Națională și Banca Marmorosch Blank.

Comitetul de inițiativă face un apel călduros către toți oamenii de bine a da tot sprijinul lor moral și financiar, acestei Ligi de o atât de mare importanță socială și umană țară.

Adesiunile se vor adresa d-lui dr. Marin[illegible] B-dul Lascar Catargi[illegible] secretarul Ligei.

Nu[illegible]m că acest apel va avea ecoul dorit și că toți oamenii de bine îi vor da sprijinul lor.

Dela Teatrul Național

Ordinea reprezentațiilor.

Sâmbătă 21 Aprilie: Reprezentație de dans a Dnei Floria Capsali

Duminică 22 Aprilie matineu pentru a doua oară comediile „Nodul gordian", „Interpretul" și „Căsătoria silită".

Marți 24 Aprilie Concertul Stroescu.

Prima fabrică Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A BĂCĂURILOR.
PUDRA și SAPUN

Femei! Păstrați sănătatea voastră
In atențiunea femeilor!
A apărut 2606
în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat **„Cartea Moașelor"**
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei ființelor, îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.
Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

BAIA DIANA
38
Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

TUNGSRAM
1290 No. 1

PYRAM
MARQUE DÉPOSÉE
BENES FRÈRES
Cea mai fina crema pentru ghete

„AFEB"
Societate Anonimă pt. Materiale de Căi Ferate
Telefon: 56/75.
BUCUREȘTI,
B-dul I. C. Brătianu 3
◆
LOCOMOTIVE, TRUCURI duble
pt. ecartament de 600 și 760 mm.
Prompt! Prompt!
Sine și accesorii
Vagonete
Macazuri
Plăci turnate
Buloane
Crampoane, etc.
2707-2

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Mişcarea funcţionarilor

Funcţionari nu vor face grevă

Repartizarea fondului de 500 milioane

Ziarul „Viitorul" anunţă că guvernul este informat că funcţionarii au respins propunerea de a face greva generală.

Miniştrii vor lucra mâine la ministerul de finanţe pentru repartizarea sumei de 500 milioane funcţionarilor, apoi se vor consfătui asupra proiectatei greve. Guvernul nu este de loc alarmat. Funcţionarii superiori dela ministerul de interne publică un comunicat contra grevei. Deasemenea şi mecanicii ceferişti, au decis să refuze participarea la grevă întru cât direcţia CFR. a hotărât sporirea preţurilor şi mărirea salariilor.

Funcţionarii ministerului de comunicaţie au fost convocaţi la o consfătuire azi la ora 1 unde d-l ministru Moşoiu a arătat îmbunătăţirile proiectate de guvern şi pericolul mişcărilor. Apoi a apelat la funcţionari ca să se abţină dela manifestaţiile desordinei. Funcţionarii ministerului muncei au trimis o delegaţie ministrului arătând că ei desaprobă greva. Eri preşedinţii curţilor de apel şi ai tribunalelor au comunicat funcţionarilor judecătoreşti că ministrul justiţiei îi invită să nu participe la congresul funcţionarilor. Sâmbătă... nea funcţionarilor va decide dacă este necesară greva.

In jurul protestului unguresc la Liga Naţiunilor

„Lupta" anunţă că Titulescu a fost însărcinat să reprezinte România la Liga Naţiunilor, cu prilejul discuţiunei protestului guvernului ungar contra exproprierilor din Ardeal.

*

Ministerul de finanţe informează că termenul declaraţiilor nu va fi prelungit sub nici un motiv.

A. S. R. Principele Carol a lucrat astăzi la marele stat major.

Desmintirea împrumutului în Anglia

Ziarul „Viitorul" desminte ştirile date de unele ziare asupra împrumutului în Anglia şi a concesiunilor petrolifere, anunţate relativ la vizita financiarilor străini.

Vizita mareşalului French

Mareşalul French a vizitat astăzi pe ministrul de răsboi fiind însoţit de secretarul d-lui Crisoveloni. Ministrul de răsboi a invitat pe mareşal la un dineu. Probabil mareşalul French va cere audienţă la palat şi la casa princiară.

Studenţii din Capitală hotărăsc participarea la cursuri.

Eri după amiază a fost linişte la universitate. Pretutindeni s'au ţinut cursuri sub paza autorităţilor şi a armatei. Au participat creştini şi evrei. La şcoala de arhitectură după discuţii aprinse studenţii au decis reluarea cursurilor.

Darul Băncii Naţionale

Ieri perechea moştenitoare a vizitat Banca Naţională. Guvernatorul Băncei a remis iluştrilor vizitatori un cek de un milion lei pentru operile de caritate ale Principesei.

*

Ieri Camera de punere sub acuzare a respins apelurile inginerilor Bacalu şi Irineu, foştii directori ai societăţii „Sospiro" menţinându-i arestaţi.

Incendiul unor păduri din Basarabia

Marile păduri dela Nisporeni de lângă Tighina ard de trei zile. Toate storţările pentru localizarea incendiului sunt zadarnice. Sunt până acuma distruse complect peste 100 hectare de pădure.

Sporirea salariilor funcţionarilor

Generalul Moşoiu a vizitat poşta centrală unde a declarat reprezentanţilor funcţionarilor că guvernul o decis ca din sporul de 500 milioane să acorde funcţionarilor cu un salariu până la 800 lei lunar un spor de 40%; salariaţii până la 1500 vor primi un spor de 50%, iar salariaţii peste 3000 lei vor primi un spor de 70%.

Revoluţie în Rusia

Ziarul rusesc „Nase Rieci" care apare în Capitală anunţă că oraşul Tovorosisk situat la ţărmul Mării Negre a fost ocupat de contrarevoluţionari. Deasemenea ţăranii s'au revoltat în regiunea Tiraspol pornind spre Odesa.

EXTERNE

Mari turburăţi comuniste în Ruhr

Berlin, — Joi s'a produs mari turburări comuniste în Mühlheim în regiunea Ruhr. Multe prăvălii au fost jefuite şi s'au dat chiar lupte de baricade.

Primăria a fost asediată şi ocupată. Comuniştii francezi au o atitudine pasivă. Deasemenea în Düsseldorf lucrătorii fără lucru au făcut o demonstraţie. Deasemenea în Essen, făcut de-cru au făcut o demonstraţie. Deasemenea în Essen, lucrătorii au făcut demonstraţii de stradă ameninţând primăria care a fost apărată de poliţe şi pompieri.

*

Varsovia, — Zilnic intră în Rusa câte 1500 refugiaţi.

*

Delegaţia română la Lausanne

Delegaţia română compusă din dnii Diamandi, Baziliu şi colonel Toma Dumitrescu a plecat la Lausanne. Ministrul Duca va pleca numai să semneze tratatul.

*

Revista „l'Illustration" publică fotografia principesei Ileana a României menţionând că este cea mai frumoasă principesă din Europa.

*

Complot împotriva fasciştilor.

Milano (Rador) — Autorităţile au descoperit un vast complot comunist împotriva fruntaşilor fascişti şi socialişti naţionali. Complotiştii au fost arestaţi.

*

Varşovia (Rador) — Parlamentul polonez a adoptat învăţământul, obligator.

*

Autonomia Croaţiei?

Belgrad. — Corespondentul ziarului „Dimineaţa" anunţă că regele a invitat pe Radici la Belgrad la o consfătuire asupra situaţiei. Dacă tatăsi Radici va refuza să răspundă invitaţiei, Pribievici, ministrul de interne, va pleca imediat la Zagreb pentru a trata cu Radici acordarea unei largi autonomii Croaţiei.

Turburările comuniste din Ruhr au luat sfârşit

Berlin — Oraşul Mülheim care până Joi noaptea a fost stăpânit de gardişti roşii şi de criminali a fost eliberat după o luptă crâncenă unde au murit opt gardişti roşii şi au fost răniţi patru poliţişti s'au făcut şi 40 prizonieri.

*

Berlin — Greva generală proiectată pentru Vineri a eşuat; situaţia este încă gravă.

*

Constantinopol (Rador) — Delegaţii englezi şi francezi Horace Roumbold şi general Pelle au plecat la conferinţa din Lausanne.

RAGLANE

Watterproof.
Costume la moda
La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
2653

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alţi!** Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 9
2725

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

Expoziţie permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară şi vară, parisiene şi vieneze, la **Diamantstein şi Moskovici** Calea Regele Ferdinand 25. vis a-vis de Poşta Centrală

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO **Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.**

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, in toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UN Domn sau Domnișoară cu cunoștințe de birou, care știe scrie la mașină și posede limbele română, maghiară și germană, află aplicare stabilă la Firma „Universum" Cererile în scris, se vor prezenta în persoană zilnic în orele 2 și 3 în str. Bob Nr. 5. (lângă biserica greco catolică.)

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE un covor mare nou, și un stelage. Str. Iuliu Maniu No. 4, II., 4.

LOCURI DE CASE de vânzare să află în Strada Petroasă (Kövespad) ase adresa la Ioan Mureșan, Cluj, Str. Csertörő 44.

Diverse:

ATENȚIUNE. S'a deschis primul Atelier de SANDALE în Strada Timbalom No. 4. Petre Gherasim

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși

La marele magazin special

Hercules „Baby"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor deschisă**

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii

Vizitați, fără a fi obligați să cumpărați, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

A SOSIT: Mașini de îmblătit, Motoare de benzină, Sistemul cel mai nou

SCHIEB Fabrica de Mașine Sucursala Cluj

Lloyd 1023 2490

2174-3

NEINTRECUT ESTE

produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB"

Marea și extraordinara putere a sa de curățire, economisește muncă multă și conservă rufăria, afară de acesta, fiind de o spornicire imensă, este și săpănul cel mai eftin. Observați marca „CERB" (marca depusă)

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocirea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce poseda.

Domnii Acționari vor arata neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2864 2248

Târgul de vite de prăsilă din Sibiu

Sâmbătă, în ziua de 28 Aprilie a. c. se va ține la Sibiu târgul de vite de prăsilă al județului Sibiu, combinat cu o mare expoziție de vite. Se atrage atențiunea tuturor agricultorilor, că acest târg este cea mai bună ocazie atât pentru cumpărare câ și pentru vindere de vite de prăsilă ale rasselor „Pinzgau" și „Simmenthal"; totodată se acordă pentru vite frumoase și numeroase premii. La premii se ad mit aceste două rasse de vite comune cu acelaș drept, dar vor putea primi premii și crescătorii de cai, oi și porci, dacă vor prezenta animale de prima calitate. Este în interesul creșterei de vite ca la acest târg să fie representate, cât mai multe animale deoarece este nădejde, că nu numai taurii, dar și vacile și junincele să aibă căutare mare.

Relațiile dintre Ungaria și Sârbi

Relațiunile între Jugo-Slavia și Ungaria sunt încordate de câtva timp, iar telegramele au anunțat chiar îngrămădiri suspecte de soldați unguri la granița jugo-slavă.

Ziarul Samuprava din Belgrad a rată că situația în Ungaria e precară: criză pretutindeni, în industrie, comerț, agricultură și școli:

„Ungaria este actualmente un cuib de banditi și de inculpați de înaltă trădare, azil de delicvenți și paraziți internaționali. Folos din anarhia actuală în Ungaria trage guvernul din Budapesta. E un bluff față de Franța și Anglia; în fruntea propagandei străine se află crediciosi servitori ai Habsburgilor: scopul lor este distrugerea Ceho-Slovaciei, României și Jugo-Slaviei. Asociația Ungurilor cari se deșteaptă este un serios pericol pentru pacea europeană".

In schimb, contele Appony scrie în Magyar Hirlap că „simpatiile pentru Ungaria sporesc pretutindeni și că menținerea situației create prin tratate de pace întâmpină mari dificultăți".

Invierea morților.

Un chirurg american, d-rul George Crile, anunță că poate reda viața morților, injectându-le direct în țesăturile inimei, o soluție de adrelaină.

Chirurgul a făcut propunerea de a demonstra în mod victorios afirmațiile sale, exprimând metoda sa pe corpul primului criminal ce va fi fost executat pe scaun electric.

Și să mai ziei că nu trăim în secolul minunilor.

Moscova și Angora

I — Un indoit pericol —

Pentru a doua oară, — după August 1920 — acum la începutul lui 1923, apare la orizontul european amenințarea orientală.

Această amenințare are repercursiuni și asupra atitudinei dușmănoase a Germaniei în chestiunea Ruhr-ului. Se știe doar că atunci când a izbucnit dezacordul franco britanic mai curând decât cei de la Berlin nimeni mai mult nu l'au prevăzut. Germanii au solicitat ajutorul Sovietelor. Și Sovietele nu l'au refuzat. Lithuania n'ar fi atacat Memelul și ar fi introdus lupta de guerrilas în zona neutră a Vilnei, dacă n'ar fi fost sigură de sprijinul Sovietelor.

Pe de altă parte, delegația bolșevistă din Berlin a trimes emisari la Varșovia ca să excite zelul revoluționarilor, iar la Viena pentru a intra în legături cu dezidenții galițieni, al căror șef Petruskevici vrea să fie un fel de Valera al Irlandezilor. Acești colaboratori ai aristocrației prusace n'au neglijat nici Europa centrală. In timp ce ei vizitau Praga și Belgradul, încurajând extremiștii slovaci și croați, delegațiunea rusă primea pe malurile Spreei, vizita emisarilor unguri. Astfel se explică și curajul Ungurilor care jurau în Decembrie la Bichișciaba „lupta pentru regularea socotelilor definitive, cât și concentrarea armatei roșii la Jitomir, amenințând Basarabia.

Din fericire pentru pacea Europei, opera de înarmare a Rusiei de către metalurgiștii și ofițerii germani merge foarte greu.

Numai Rusia aruncând asupra Occidentului milioane și milioane de oameni ar putea să libereze „Reichul", încătușat între Franța și Mica Antantă.

Germania își dă seama că numai Rusia poate decide de durata tratatului de la Versailles.

Dacă Germania reușește să colonizeze, să înarmeze și să domine actuala Rusie, lovitura e sigură și de temut. Dacă dimpotrivă planul ei nu reușește iar popoarele baltice, Polonia și Romania se consolidează siguranța occidentală, cu sau fără participarea britanică, e în afară de orice pericol.

Dar în această sforțare de a disocia blocul ce se urzește între Germani și Ruși, Turcia constitue un pivot în calea României și a Poloniei.

Orientată spre Nord sau spre Sud, ea va servi fie ca obstacol pentru rezistența occidentală, fie ca avantgardă pentru invaziunea în Orient.

O națiune turcă orientată de greșelile Angliei și de intrigile ruso-germane spre Smirna, Alep și Mossul va fi un element de disociere pentru națiunile occidentale și un factor de agitațiuni în Asia meridională.

Grija manifestată după ruperea conferinței de la Lausanne de Franța evidențiază pericolul coaliției ruso-turce prin ajutorul german.

Deaceia fie că tratatul viitor va orienta Turcia spre Nord, fie că un nou războiu o va orienta spre Sud, întărind amenințarea imperialismului sovietic, Franța trebuie să aibă ochii ațintiți asupra statelor succesoare ale Austro-Ungariei. In loc de a neliniști Mica Antantă printr'o repartiție greșită a datoriilor austro-maghiare, ea ar trebui ca împreună cu Belgia, Italia și Mica Antantă să caute a înjgheba o politică comună în fața pericolului unei cooperații ruso-germane sau al unei cooperații anglo-americane. Din aceste pericole unul e mai depărtat, altul mai apropiat; unul e militar, celalt financiar. Nici unul din ele nu poate fi însă îndepărtat fără acordul complect al tuturor acestor state, care și-au înscris în tratatul de la Versailles cartea libertății lor. Ay.

Intâmplări din Cluj

Accident de muncă.

Eri pe la orele 11 a. m. pe când fata Maria Mezey tăia piele cu un cuțit automat într'unul din atelierele fabricei „Renner" din localitate, la un moment dat, făcând o mișcare greșită, cuțitul i-a retezat mâna dreaptă dela cot.

Cu o ambulanță a salvărei a fost transportată la Clinica Chirurgicală unde a fost internată.

Poliția reprezentată prin căpitanul Ion Chifor a deschis o anchetă pentru a stabili răspunderea acestui accident.

Hoți prinși.

Agenții secreți Uncu și Ispas au reușit să aresteze pe tâlharii Iosef Balog și Kilin Mihai, ambii fără domiciliu, cari în noaptea zilei 16 Febuuar a. c. au jefuit pe un sătean al cărui nume ne scapă, de suma de 12,000 și o bundă ciobănească nouă.

Cei arestați, cari până în prezent au fost de mai multe ori pedepsiți pentru alte asemenea fapte au fost din nou înaintați parchetului.

Furt

Locuitorul Bolomeny Ion din str. Feleacului 46 a reclamat poliției pe individul Gali Nicolae locuitor în aceiași curte, pentru că acesta a pătruns în locuința reclamantului cu ajutorul unor chei potrivite de unde a furat obiecte casnice în valoare de mai multe mii lei.

Poliția face cercetări pentru prinderea lui Gali, care dela comiterea faptului a dispărut fără urmă.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 780 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 24 Aprilie 1923

R CLUJ 7690

Infrățirea

24 APR 1923 77

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Consolidarea și refacerea țării

In jurul declarațiilor D-lui Ministru de finanțe

Din inconștiență și rea credință opoziția prin campania defăimătoare ce o duce prin presă și agitațiuni de stradă atacă necontenit guvernul mai ales asupra situației financiare a țării.

Răspunzând la Cameră opoziției asupra acuzației ce se adusese guvernului că n'are un buget echilibrat. D-l Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe a făcut încă acum două luni, o strălucită expunere, a adevăratei situații financiare și economice a Statului român.

Declarațiile recente făcute tot de Domnia Sa ziarului „Viitorul" vin să împrăștie definitiv așteptările pesimiste ale opoziției.

Plecând dela principiul că opera de consolidare a României întregite cât și cea de normalizare a vieței publice, pornește în primul rând de la buna stare financiară și economică a țării, d-l ministru de finanțe a inaugurat o politică financiară de economii chibzuite și încasări ordonate, politică care i-a dat autoritatea morală de a înfăptui și reforma fiscală.

Dezordinea financiară a guvernelor anterioare făcuse ca solvabilitatea statului român pe piețile financiare să sufere foarte mult; Ori grație unei gospodării cinstite în finanțele statului, guvernul actual nu numai că a reușit să achite datoriile vechi, ci să consolideze și datoria nouă, rămânând chiar după plata cuponului extern de la 1 Aprilie a. c. la sfârșitul exercițiului bugetar, disponibilă Statului *suma de 390 mii de lire sterline*, sumă care va fi întrebuințată la acoperirea cheltuelilor extraordinare.

Discreditului financiar al țării pe care-l alimentează în străinătate atât vrăjmașii din afară, cât și cei dinăuntru ai țării, d-l ministru de finanțe îi aduce astfel o completă desmințire prin elocința cifrelor, în fața cărora nimeni nu mai poate tăgădui că opera de consolidare financiară, este un fapt îndeplinit.

Ocupându-se de învinuirea ce se aduce guvernului că neglijează nevoile funcționarilor, d-l Vintilă Brătianu demonstrează dimpotrivă că față cu îmbunătățirea situației financiare a țării, și sporurile de lefuri au crescut.

Cu toată dorința opoziției de a infiltra în funcționari spiritul grevei, această grevă n uva avea loc, întrucât funcționarii pe deoparte își dau seama ce urmărește opoziția prin acțiunea lor de răsvrătire, iar pe de altă parte știu că îmbunătățirea traiului lor n'a fost nici când mai favorizată ca sub regimul actual, care a jertfit pentru nevoile lor într'un an și nouă luni, o sumă de *peste două miliarde lei*.

Noui îmbunătățiri materiale vor fi aduse funcționarilor, pe măsură ce buna funcționare a finanțelor statului o va permite.

Cât privește situația morală a corpului funcționăresc, ea își găsește remediul tocmai în Statutul, pe care l'au dorit funcționarii. Proiectul acestui statut, la care a lucrat o comisiune de specialiști, compusă din peste 100 de funcționari din toate categoriile, administrațiile și provinciile, va fi depus în curând în parlament.

După votarea acestui statut, comisiunile mixe care vor avea de revizuit organizațiile funcționărești, făcând o cât mai dreaptă repartiție a muncei, fiind în măsură să cunoască nevoile sporite ale României întregite, vor putea satisface pe deplin toate interesele morale și materiale ale funcționarilor.

Incontestabil că viața s'a scumpit, a spus d-l ministru de finanțe dar de această creștere a scumpetei sunt vinovați acei cari încearcă să provoace dezordini înăuntru și să răspândească știri false în afară.

Sporirea producției și normalizarea continuă a transporturilor, echilibrarea budgetului, consolidarea datoriei externe, plata cuponului datoriei publice, repartizarea pe termen lung a datoriilor private și reducerea cu un miliard a datoriei Statului față de Banca Națională sunt numeroase motive, care vor determina o întărire a valutei. Votarea Constituției înlesnește înfăptuirea operei de reorganizare a țării și grație ei guvernul va putea să treacă prin parlament o sumă de legi speciale ca: reforma descentralizării administrative, legea minelor și a căderilor de apă etc.

Infăptuirea a tuturor acestor legi în spiritul conceput de guvern, înlătură orice primejdie din partea acțiunei negative a opoziției și fără nici o îndoială că speranța d-lui Ministru de finanțe în consolidarea definitivă a țării pe anul 1924 nu e numai profeție optimistă, ci o urmare firească a muncei cinstite și fără de preget a actualului guvern.

Opera de guvernare a partidului liberal

Solicitat de ziarul „Viitorul", d-l Vintilă Brătianu a făcut declarațiuni din care se vede uriașa operă înfăptuită de partidul liberal în guvernarea sa actuală precum și ce rămâne, încă de realizat pentru desăvârșita organizare a statului întregit.

Cea dintâi chestiune pe care guvernul liberal a înțeles s'o rezolve a fost consolidarea financiară, operă de care atârnă cu deosebire normalizarea vieții noastre de stat.

Printr'o politică financiară de economii chibzuite și de încasări ordonate s'a realizat echilibrul bugetar, iar România a putut face față plăților datoriei sale externe atât vechi cât și din timpul războiului. Deasemeni din datoria la Banca Națională s'a plătit un miliard. In acest timp nu s'a mai făcut nici un împrumut la Banca Națională, emisiunile de bancnote au fost oprite, veniturile statului au fost sporite și în așa măsură încât făcând față tuturor cheltuelilor cerute de necesități, s'a putut realiza totuși un excedent care a fost întrebuințat la plata datoriilor în restanță, la îmbunătățirea transporturilor și la mărirea lefurilor funcționarilor.

In total guvernul a acordat, în timp de un an și nouă luni peste două miliarde lei cu cari s'a venit în ajutorul funcționarilor.

In ce privește situația morală a funcționarilor, ea se va găsi rezolvită prin statutul întocmit de comisiunile de funcționari și specialiști numite de guvern.

Situația materială definitivă a slujbașilor statului este legată de reorganizarea serviciilor publice și de întocmirea bugetului viitor.

Trecând la chestiunea scumpetei traiului d-l Vintilă Brătianu a arătat că ea se datorește în primul rând diferenței dintre puterea de cumpărare a leului în țară și valoarea lui de cotare în afară. Tendința este ca leul dinăuntru să se apropie de leul din afară: De aceia azi, în afară de o nedreaptă repartiție a producției și de specularea ei, sporirea crescândă a prețurilor se datorește acestei tendințe.

Remediul la această situație depinde de creșterea valorii leului. Datorită măsurilor luate de guvern leul a intrat într'o perioadă de stabilitate. După această perioadă, va urma aceia de întărire a valutei naționale care va pune capăt valului de scumpete.

D-l ministru de finanțe stărue apoi asupra însemnătății noului Constituții care pe lângă faptul că înseamnă o consacrare a unității naționale și pune capăt provizoratului de până acum, face cu putință înfăptuirea operii de reorganizare a țării.

In cadrele ei se vor rezolva prin legi speciale toate marile probleme ale consolidării și organizării statului.

Osândind politica negativă a acelor cari ne-având principii și soluțiuni, împiedică munca creatoare a guvernului, d-l Vintilă Brătianu își mărturisește încrederea în progresul și întărirea României căreia forțele creatoare ale națiunei îi vor cuceri locul la care are drept în civilizația europeană.

ADEVARUL ASUPRA SITUAȚIEI DIN RUSIA

Foametea ia proporții grozave.

Ziarele guvernului sovietic se felicită de partea pe care a luat-o Rusia, la bâlciul din Lyon, și de vizita pe care a făcut-o d-l Herriot, șeful partidului radical secțiunei ruse, lăudând energia, fraternitatea și libertatea din patria Sovietelor. Ele publică chiar cuvintele rostite de Herriot, pe care-l numesc „șef al partidelor democratice": „Să grupăm într'un elan frățesc toate popoarele ce au un spirit liber și o energie generoasă, începând prin amicii noștri slavi, pe cari-i salutăm aici, ca mesageri ai unei păci definitive".

Dar în afară de presa sovietelor, mai există și o altă presă rusească, care nu se bucură de loc de fericirea adusă Rusiei, prin regimul bolșevic.

Știrile ei dovedesc că foametea continuă să se răspândească chiar în guberniile bogate cum e Viatka, unde țăranii fac acum pâinea din scoarță de tei și mesteacăn, amestecată cu puțină făină de secară.

In gubernia Pskov, în regiunea Ekaterinburg, în Urali, populația mănâncă iarbă și roade oase. In gubernia Țaritin, înfometații înebunesc, se aruncă în puțuri, înghit noroi și gunoi.

Republica Kirghizilor a pierdut un sfert dit populația sa: 595.700 după statisticele oficiale. Pe Volga în regiunea Ceboksari, 26 la sută din locuitori sunt cuprinși de foamete și 51.000 copii sunt fără nici un adăpost; în Armenia un sfert din populație moare de foame.

Măsurile luate de guvernul sovietic pentru ajutorarea acestor nenorociți sunt ridicule.

In regiunea Ceboksari el a acordat 11 livre de făină pe lună pentru o persoană și aceasta numai timp de patru luni!

Cu toate acestea Consiliul central al Uniunei profesionalilor a decis să trimită 8.200.000 kgr. de grâu lucrătorilor greviști din Ruhr.

Campania anti-religioasă. Imoralitatea organizată de Stat

Lupta contra „prejudecăților religioase" continuă. Se cunoaște procesul episcopilor și crimele prin care el s'a terminat. Ziarul „Pravda" continuă campania sa pe lângă lucrători, de a schimba ziua de Duminecă, pe o altă zi din săptămână pentru odihnă. Au început să se înființeze „biserici libere" cum e acea a „muncei". In orașul Murum catedrala s'a transformat în teatru și sală de dans; la Minsk sinagoga a fost transformată în club. Guvernul sovietic a decretat o lege pentru „stăvilirea instinctelor moralei burgheze".

Mijloacele întrebuințate în acest scop, se găsesc descrise în ziarul „Posliedania Novosti și constau în spectacole concepute în spiritul următor: „Intr'o sală bine luminată unde ia parte un numeros public, apare pe scenă un autor, care anunță că va da spectatorilor o lecție de morală. Se stinge apoi lumina și bărbații și femeile din sală se distrează cum se înțeleg mai bine, în grupe de câte doi. Intr'un colț un bărbat și o femeie care nu se cunosc dau tributul lor cerințelor tinereței, profitând de cele câteva minute până ce va apărea lumina, iar pe alocuri câte un bărbat, cu fața la zid se forțează să alunge din gândul său gelozia".

Răscoalele. Situația librăriei și a presei

Pretutindeni populația se răscoală împotriva guvernului sovietic; cei ce se revoltă sunt considerați drept hoți ordinari. Armata roșie are altceva mai bun de făcut decât de a se ocupa de ei, zice oficiosul bolșevic „Pravda".

Ea se acopere de lauri în Siberia și Turkestan anunță guvernul, luptând cu succes împotriva detașamentelor contra-revoluționare a generalilor Pepeliaev și Merkulov și împotriva bandelor Basmacilor, bande care apar însă din nou în aceleași locuri, unde comunicatele guvernului anunțau că fuseseră sfârșite de armata roșie.

Iată și situația librăriei și a presei sovietice după rapoartele oficiale.

Locul editurei Statului „Gosisdat" înființată în 1919 pentru propaganda sovietică, publicând manuale de geografie și broșuri marxiste a fost luat de „Krasnaia Novi", care s'a însărcinat să ducă o propagandă activă împotriva religiei. Această organizare oficială a editat toate publicațiunile destinate să susție campaniile: lupta împotriva foamei, confiscarea averilor bisericești, procesul socialiștilor revoluționari etc.

Cât despre jurnale, numărul lor e redus acum la 493, din care 161 sunt zilnice; tirajul tuturor nu întrece 1.530.000 de exemplare.

In Ukraina situația e și mai rea căci deabia 9000 de jurnale ajung la țară, adică cam un ziar la 3600 de locuitori.

Bine înțeles că lipsa ziarelor e cu prisosință înlocuită de comunicatele și ordonanțele guvernului sovietic.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica artistică

Reprezentația de dans a Drei Floria Capsali

Sâmbătă seara a avut loc la Teatrul Național, în fața unei săli care a însemnat încă o confirmare a lipsei de entuziasm a publicului nostru pentru spectacolele de artă adevărată, reprezentația de dans a d-rei Floria Capsali.

Programul pe care l'a realizat d-ra Floria Capsali nu este la îndemâna oricui. Reprezentația tinerei dansatoare a fost un prilej, pentru toți câți înțeleg și simt frumosul, să aibă emoțiuni de artă adevărată.

Papilla (Schumann), Fantaisie russe (Tchaicowski), Méditation de Thais (Massanet), Danse d'Anitra (Grieg), La Preciense (Kreisler), Capriciense (Schumann) și cu deosebire Sérénade (Pierné) au fost interpretate cu o grație și cu o distincțiune cari dovedesc la d-ra Floria Capsali însușiri superioare pentru această foarte subtilă artă a choreografiei.

Armonie în toate mișcările, o desăvârșită siguranță în atitudini, o minunată compoziție a dansurilor, linii de puritate clasică, iată marile însușiri cu care d-ra Floria Capsali realizează din fiecare daus o creațiune artistică.

Vraja care se desprindea din toate mișcările sale au cucerit sala care a răsplătit-o cu călduroase aplauze.

Între numerile de dans, dl Carol Kollar, a executat cu o meșteșugită finețe trei compoziții pentru vioară. A plăcut în deosebi Scherzo Indian de V. Kolar.

Un nou profesor la Facultatea de Medicină din Cluj: Dr P. Gălășescu

Miercuri, 25 Aprilie la ora 3 p. m. se va deschide cursul de Istologie al d-lui profesor Dr. P. Gălășescu, noul profesor al Universității noastre.

Prin această nouă forță dobândită de instituția noastră culturală se completează pleiada distinsă de cărturai ce s'au adunat în Cluj pentru gloria științei române.

D-l Dr. P. Gălășescu, modest și discret savant, lucrează de 26 ani în această ramură a științei medicale. D-sa a fost asistent, șef de lucrări și conferențiar la Universitatea din București. Activitatea sa didactică este remarcabilă, peste 20 serii de studenți azi medici și profesori universitari au profitat de luminele sale și au fost elevii săi. Lucrările sale științifice în număr de 52 sunt cunoscute în toate cercurile medicale străine, unde e apreciat în justa sa valoare.

Bun patriot, a condus în timpul războiului un spital de boale infecțioase remarcându-se prin aceleași caractere de om activ, devotat meseriei și extrem de conștiincios. Ca șef al laboratoriului de la Spitalul Colentina a fost un model de om de știință, devotat bolnavilor și datoriei.

De aceia Facultatea de Medicină din Cluj se poate felicita de alegerea ce a făcut în persoana D-sale și speranțele ce se pun în cunoștințele și munca sa nu vor fi înșelate. Cum Institutul de Istologie nu are un local propriu i s'a pus noului profesor la dispoziție o parte din Institutul Pasteur, unde își va instala laboratoriile, sălile de lucrări practice și unde va face cursurile.

O inițiativă laudabilă

Sezători studențești

Ziarul „Cultura nouă", care apare în București pentru apărarea nevoilor studențești a luat inițiativa organizărei unui ciclu de șezători studențești cu sprijinul celor mai de frunte scriitori și artiști.

Scopul acestor șezători va fi apropierea și cunoașterea mai bine a studenților între ei și desbaterea mijloacelor prin cari s'ar putea realiza creditul cultural, grație căruia s'ar aduce toate îmbunătățirile cerute de universitate și studenții ei.

Pe lângă acestea în aceste șezători se vor mai pune în discuție înfăptuirea unei case de lectură pentru studenții de la fiecare Universitate unde se poată găsi la curent principalele reviste străine de literatură și specialitate cât și adunarea de garanții, pentru a obține dela unii editori și librari streini, manualele necesare studiilor, plătibile în rate și cu o valută accesibilă.

Se vor face deasemeni propuneri pentru stabilirea unui impozit pe cultură, așa cum s'a impus contribuabilului pe lux, consumație sau asistența socială, impozit care ar aduce o ajutorare bine simțită învățământului.

Nu ne îndoim că inițiativa demnă de toată lauda a ziarului „Cultura nouă" va avea tot sprijinul atât din partea studențimei cât și a publicului românesc care trebuie să-și dea seama că refacerea țării trebuie să înceapă dela cultură.

Răspândiți „Infrățirea"

Figuri dispărute

C. Dimitrescu-Iași

Încă unul din vrednicii frontași ai culturei românești, și-a găsit de curând moartea.

Coco Dimitrescu, contemporan cu Titu Maiorescu, și fericit complement al acestuia, a fost timp de peste trei decenii maestrul atâtor generații universitare, care i-au admirat expunerea și improvizația sa caldă.

Fiu al Iașului, Coco Dumitrescu, făcându-și studiile universitare în Germania s'a relevat chiar de la început prin o lucrare importantă intitulată: „Conceptul asupra frumosului".

Director al Școalei normale superioare de institutori din Iași, profesor de filozofie și pedagogie la Universitatea din Iași. Coco Dumitrescu s'a distins printr'o cultură profundă și o elocvență rară, forte multă gustată și apreciată mai ales de intelectualitatea ieșană.

Catedra sa a fost un adevărat focar de înaltă cultură, iar lecțiunile sale au fost pentru studenți adevărate sărbători intelectuale.

Spirit inovator, Coco Dimitrescu are meritul de a fi fost unul din acei, care au luptat mai mult pentru triumful metodei experimentale în învățământ, susținând cu multă căldură în parlament reformele școlare ale marelui om al școalei, Spiru Haret.

La tribuna parlamentului, Coco Dumitrescu s'a ilustrat mai ales prin discursurile din 1898 și 1901, cu ocazia proectelor de legi asupra reformei învățământului, care provocase interesante discuții.

Pe tărâmul literaturei noastre filozofice și pedagogice, deasemeni numele lui va rămânea atât prin „Revista de pedagogie și filozofie" și „Revista pedagogică", conduse de el timp de șapte ani, cât și prin numeroase scrieri filozofice ca: Două morale, Nevoia de ideal, Spiritul democratic în literatură, artă și știință, Tactul pedagogic, Educația în familie etc.

Deasemeni au rămas în manuscris o serie de studii și anume tratând despre: „Istoria filozofiei", „Filozofia", „Psihologie", „Morala", „Sociologie".

În viața politică, manifestându-se ca unul din credincioși ideilor liberale a sprijinit totdeauna pe țăranul român, a cărui icoană în viitor a evocat-o cu o imaginație de adevărat artist, de la tribuna parlamentului.

Ilustru reprezentant al presei a continuat până la moarte să-i jertfească scrisul și nu odată în coloanele ziarului nostru am avut fericirea, să remarcăm articolele sale, scrise cu o desăvârșită claritate și obiectivă înțelepciune în ziarul „Cerna" din Turnu-Severin.

Aci și-a găsit și moartea. Școala, Parlamentul, politica principială cât și presa au pierdut prin remarcabilul talent al celui ce a fost Coco Dimitrescu, pe una din cele mai fericite închegări sufletești, care au făcut o așa de mare cinste culturei superioare a neamului nostru.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Lupta contra parlamentarismului

O tendință generală spre un parlament de specialiști.

Noua Constituție a României întocmită de actualul guvern a adus în viața parlamentară de mâine a statului român o înnoire, care opoziția noastră a criticat-o, ca pe multe altele, pentru singurul motiv, că ei nu i-a dat nici când prin cap o idee de atâta modern și național interes ca cea adusă de legiuitorii nouei constituții. Este vorbă de cunoscuta compoziție nouă a Senatului nostru de mâine. Prin noul pact fundamental, maturul corp de mâine al României va primi un plus compus numai din oameni experți, de specialitate; miniștrii cari au cârmuit țara un anumit număr de ani, președinți ai camerelor legiuitoare, cu vechime anumită, generali de stat major din marele război, profesori, financiari industriași, avocați — o întreagă asociație de cei mai de seamă și cunoscători oameni ai țării.

Inițiativa aceasta — se știe — n'a fost bine primită de către opoziția unită a scandalagiilor dela „Dacia". Ziarul belicosului domn Lupu și-a îngăduit atunci și glume proaste, ca aceea bunăoară, despre senatul de bătrâni de mâine, care din cauza vârstei prea înaintate nu va avea altceva de făcut decât să moțăe. Organele opoziției nărăvașe și-au bătut astfel joc de bătrânețea țării, de aceea, ale cărei luminate minți au condus prin veacuri destinele României și din care un dr. Lupu sau Madgearu nu vor face parte nici când vor fi de 80 de ani.

Scandalagii de bulevard trebuiau firește să-și ridice cuvântul contra minții povățuitoare a bătrâneții potolite și călite în lupte de idei și nu de scandaluri.

*

Un articol de fond din „Prager Presse" din 20 Aprilie ne aduce acum interesante lucruri despre o directivă nouă în privința parlamentarismului de mâine din toate statele — una cu multe puncte comune cu inițiativa pomenită a nouei instituții a noastre.

Oficiosul german al guvernului din Praga pune în discuție o chestiune care se agită în unele cercuri politice pariziene: reînființarea parlamentului francez dinainte de revoluția din 1793. Parlamentul din Paris avea atunci o înfățișare cu totul alta decât cea de acum. Se numea „Les Etats-Généraux" (Statele generale) și nu era un parlament politic ci o reprezentanță a breslelor, a școlilor, bisericilor și altor grupări ale departamentelor din țară. Parlamentul de atunci nu era adică o reprezentanță națională ca parlamentele de astăzi.

Punându-se acum ideia înlocuirii parlamentului francez de astăzi cu cel dinainte de 1793, se urmărește înființarea unui parlament al diverselor sindicate, al universităților, școlilor, bisericilor și mai cu seamă al industriilor. Parlamentul francez astfel alcătuit nu va mai fi o adunare de profesioniști ai politicei, ci mai mult una a experților diverselor interese ale națiunii.

*

Idea reînființării Statelor-Generale nu s'a pus numai de astăzi.

Există în Franța un „Comitet național pentru convocarea Statelor Generale" și comitetul acesta are o revistă de propagandă, intitulată „Les Cahiers des Etats-Généraux". Pentru ca inițiativa acestor propagandiști să nu aibă un caracter revoluționar, se spune prin propagandalor, că Statele-Generale vor fi numai o întregire a parlamentului și vor fi consultative.

In fond însă ei urmăresc reînființarea integrală a vechilor „Etats Généraux" din timpul monarhiei.

Propaganda aceasta o fac două puternice cercuri franceze: marea industrie și regaliștii. Intâii nu sunt de loc adepți ai credinței politice a acestor din urmă, cu toate acestea văd în restaurarea parlamentarismului din vremea monarhiei o eficace reprezentanță a intereselor industriei.

Ideia unui asemenea parlamentarism nu s'a pus însă numai în Franța, unde ea firesc, cacercurile regaliste să se agațe de tot ce era instituțiune franceză monarhistă. Ea s'a pus cu destulă greutate și în Italia, și pentrucă a pus-o un om ca Mussolini, nu avem decât să credem, că va fi mai curând înfăptuită decât în Franța, unde realizarea ei se împiedică de marele curent neînvechit încă al republicanismului.

Reforma parlamentară a lui Mussolini este în linii generale una asemenea Statelor Generale din Franța monarhistă și similară aceleia înfăptuită de guvernul român român în privința Senatului. Parlamentul plănuit de Mussolini s'ar intitula „Parlament economic".

*

Tendința franceză, italiană și română o găsim — dar sub alte aspecte — în Statele-Unite ale Americei și în Elveția. Acolo, condițiunile fiind altele, și tendința aceasta fiind depășită (de aci și aspectul ei altul) —s'a ajuns la o adevărată luptă împotriva parlamentarismului politic. Acolo massele luptă împotriva legiuirilor parlamentului politic, și caută să'și impună o legiferare a experților din sânul lor. De fapt în Elveția cantoanele trăesc în virtutea unei tradiții și a hotărârilor obștiilor cantonale, fără a da prea mult pe parlament. Descentralizarea, datorită condițiunilor speciale, a ajuns acolo la ultima limită.

*

Anumite cercuri vor obiecta totuși, că nu s'a dat finanței și economiei întâietatea, pentruca să fim a semenea Italiei și Franței. Dar acolo viața economică ajungând la proporții neîntrecute, a înlăturat chestiunile — înaintate și ele — de alt ordin. La noi economia și finanța n'au ajuns încă pe planul întâi și la noi chestiunile scolare, bisericești, ale apărărei naționale, de pildă, sunt tot atât, de nu, mai importante.

Evident, nu aceasta e obiecția care s'ar putea discuta. Ar putea suporta o discuție obiecția, de ce nu s'a stăruit pentru aducerea experților și în Cameră.

Firește, la noi condițiunile nu sunt ca în Franța sau Italia, ca să se facă o reformă integrală a parlamentarismului.

La noi condițiunile sunt altele. Intâi de toate, un parlamentarism ca acel proectat de Mussolini n'ar îngădui țăranimii noastre să aibă reprezentanți. Un astfel de parlamentarism ar aduce la legiferare marea finanță și industrie, cari nu sunt românești și ni-ar da deci legi contrare intereselor noastre. Și, pe deasupra, un parlamentarism ca cel plănuit de Mussolini și de regaliști și industriașii francezi, ar înlătura dela legiferarea, pe vecii vecilor, pe toți vestiții noștri oameni politici de seama unor Lupu, Madgearu, Grigoraș Filipescu și nu mai știu care Dobrescu și Popa Manu. Și ce s'ar face atunci biata țară !...

Opera înfăptuită de guvern

Situaţia financiară s'a îmbunătăţit şi numai dela această îmbunătăţire trebue să se aştepte eftinirea traiului.

Declaraţiile dlui VINTILA BRATIANU

ministerul finanţelor.

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe, solicitat de ziarul „Viitorul", a făcut o expunere documentată în care arătând opera de guvernare realizată de partidul liberal într'un an şi jumătate de activitate fecundă, indică şi soluţiunile pentru rezolvirea celorlalte probleme mari de cari depinde reorganizarea şi consolidarea României-Mari.

Reproducem în întregime importantele declaraţii ale d-lui ministru de finanţe:

— „Îndată după venirea guvernului liberal la conducerea ţărei — ne-a spus dl Vintilă Brătianu — singura nădejde pe care o mai nutreau adversarii lui politici era aceia a unei neizbânzi în opera ce avea să întreprindă pentru normalizarea vieţii de Stat.

Cu cât opera de consolidare s'a afirmat cu atât speranţa căderei guvernului dela putere s'a depărtat şi enervarea a pătruns mai mult în sufletele celor cari conduc o parte din opoziţie.

Înfăptuirea noii Constituţii, fără de care România întregită nu putea trăi şi nici-o măsură de consolidare şi de unificare nu se putea lua, a fost una din marile decepţii menită să dezespreze şi mai mult pe toţi câţi nu au în vedere în aceste momente grele, grijea reală a intereselor Statului.

Când am venit noi la conducere aveam de plătit în străinătate dobânzile datoriei celei vechi şi bonurile de tezaur, cari reprezentau datoria cea nouă, făcută în timpul războiului şi după încheierea păcei.

Se găseau destui oameni cari ar fi vroit să nu putem să facem faţă acestor îndatoriri, cu riscul chiar al falimentului în care România ameninţa, în acest caz, să fie chemată.

Printr'o politică financiară de economii chibzuite şi de încasări ordonate, am reuşit să achităm dobânzile datoriei celei vechi şi să consolidăm datoria cea nouă. Şi, de unde, la început, se şoptea că nu vom fi în stare să achităm, la scadenţă, cuponul din străinătate, economiile făcute ne-au îngăduit nu numai echilibrarea budgetului şi înscrierea în el a totalităţii anuităţilor dar şi plata cuponului dela 1 Aprilie pentru toată datoria externă. Mulţumită tot acestor economii, după ce s'a asigurat şi plata unui cupon nou, din primul trimestru al anului în curs, a mai rămas disponibil Statului, la sfârşitul exerciţiului budgetar o sumă de aproape 390 mil de lire sterlinge, cari vor putea să fie întrebuinţat la acoperirea cheltuelilor extraordinare, făcute asupra budgdtului trecut.

Reamintesc că în noui buget echilibrul a fost înscris pentru întâiaşi dată dela război încoace întregul cupon al datoriei publice.

*

Oamenii pe care astfel de rezultate îmbucurătoare îi supără alături de vrăjmaşii de tot felul ai consolidărei ţărei văzându-se înşelaţi în aşteptările lor pesimiste, au început acţiunea de ponegrire faţă de străinătate.

Înainte de a se încheia operaţiunea de consolidare a datoriilor externe s'am comunicat în străinătate de acei cari credeau că lovesc în guvern ştirile cele mai defavorabile ce loveau în realitate numai în interesele ţării. După ce convenţiunea a fost semnată şi bonurile s'au chemat la preschimbare, a început discreditarea ţărei, prin publicarea neadevărului că în România ar fi isbucnit revoluţia.

In ce priveşte consolidarea, acceptată de majoritatea mare a detentorilor de bonuri prin convenţia ce-au semnat-o împreună cu Statul român, ea nu mai poate fi în nici un caz zădărnicită. Dacă ştirile falşe răspândite acum nu mai pot strica guvernului, ele reuşesc să producă în schimb, daune reale detentorilor cari au tot interesul să emită titluri în străinătate şi să le coteze.

Leul are şi el de suferit de pe urma discreditului aruncat în streinătate, de oarece capătă o valoare, care din zi în zi nu mai corespunde cu adevărata lui putere de cumpărare.

In afară de aceste daune materiale cauzate din răspândirea svonurilor falşe decurge o daună morală pentru ţara noastră.

O Românie discreditată nu convine de cât duşmanilor ei din afară. In ce priveşte opoziţia dinăuntru aceasta nu poate să aibă de cât o singură grijă, de a asigura bunul renume al ţărei pe care ei năzuesc s'o conducă mai târziu.

S'a văzut însă, din toată acţiunea de până acum a unei părţi din opoziţie, că aceasta nu înţelege nici interesul pe care'l are România de-a fi apărată în streinătate, nici datoria pe care-o are de-a păstra ţării un bun renume.

Nevoile functionarilor

faţă cu îmbunătăţirea situaţiei financiare a ţărei

In măsura în care situaţia financiară s'a consolidat sporurile de lefuri au crescut

Peste 2 miliarde lei acordate într'un an şi nouă luni.

— „Ştirile neadevărate transmise streinătăţii, cu desfăşurarea revoluţiei în România, cu fuga Regelui şi cu demisiile celor 3000 ofiţeri n'au avut timpul să-şi facă efectul dorit, fiindcă au fost desmintite.

Acea parte a opoziţiei, care vede în compromiterea ţării faţă de streinătate calea aducerei sale la putere, nu se mulţumeşte numai cu ştirile inventate, căci încearcă să aibă şi fapte întâmplate.

Dându-şi seama de efectul dezastruos pe care o grevă a funcţionarilor statului l'ar produce asupra streinătăţii, unii speculatori politici vor s'o provoace, fără să ţină socoteală că o astfel de armă este în primul rând periculoase pentru ţară.

Dacă greva funcţionarilor, dorită de adversari, nu se va produce, meritul va fi a slujitorilor statului înzestraţi cu acel bun simţ pe care-l are de obicei poporul românesc.

Aşa după cum au rămas fără ecou, în rândurile mulţimei, aţâţările la revoluţie, făcute de-o parte a opoziţiei cu ocazia votării Constituţiei, tot astfel nu vor fi armate de funcţionari îndemnurile la grevă.

Chiar dacă greva nu va avea loc nu înseamnă că acei care-o propagă vor fi mai puţin vinovaţi.

Acţiunea opoziţiei desfăşurată în rândurile funcţionarilor, pe cât este de necugetată tot pe atât e de periculoasă. Şi nu înţelegem cum acei oameni cari năzuesc să la mâine conducerea ţării pot să îndemne azi la grevă pe aceiaşi funcţionari cu care vor trebui să lucreze cândva.

Cei cari îndeamnă pe funcţionari să facă grevă, nu cu scopul de a ameliora situaţia acestora ci cu acela de-a servi interesele de partid ale unei grupări sau alta, îşi închipue că vor lovi în guvern. Cei cari cred astfel se înşeală.

Dacă va suferi cineva de pe urma unei eventuale greve, aceştia nu vor fi de cât tot funcţionarii, căci întârziindu-se însănătoşirea vieţei financiare şi economice a Statului se amână îmbunătăţirea stării lor materiale.

Tocmai de acela nu'mi închipui că funcţionarii să fie atât de puţini înţelegători ai intereselor pe cari le au şi că vor putea să declare ei o grevă depe urma căreia vor reuşi să profite alţii.

Funcţionari îşi dau seama că nu se poate obţine îmbunătăţirea situaţiei lor materiale dacă nu se realizează îmbunătăţirea situaţiei financiare a statului.

Din eforturile pe cari guvernul le face azi să echilibreze budgetul, că consolideze datoriile externe şi să înănătoşească situaţia financiară, va eşi îmbunătăţirea treptată a situaţiei funcţionarilor mici şi mari.

Dealtminteri, guvernul liberal, încă dela primele luni ale guvernării sale, a acordat sporuri însemnate de scumpete funcţionarilor. După o jumătate de an a inscris în exerciţiul 1922—23 şease sute şease zeci de milioane, tot ca spor de scumpete, iar, în budgetul actual, a fost prevăzută suma de 500 milioane pentru sporirea lefurilor de bază.

In totai, guvernul de azi, a acordat, în timp de un an şi nouă luni, peste două miliarde lei, cu care s'a venit în ajutorul funcţionarilor Statului.

„Nu se poate spune că golul enorm de până acum a putut fi umplut cu ceea ce s'a dat. Dar, tot astfel, nu se poate tăgădui cum că graţie acestor suplimente o bună parte din sporirea scumpetei vieţei a fost preîntâmpinată.

*

In ce priveşte situaţia morală a funcţionarilor — spune domnul Brătianu — ea îşi va găsi un bun remediu în proiectul de statut pe care guvernul l'a promis, o comisiune de specialişti l'a întocmit iar parlamentul îl va discuta şi vota.

Comisia care a elaborat proiectul de statut, a fost compusă din peste 100 funcţionari, aleşi din toate categoriile, din toate administraţiile şi din toate provinciile. Lucrarea elaborată de această comisie va satisface desigur nevoile reale ale fiecărui slujbaş în măsura în care aceste nevoi cadrează cu interesele generale a Statului.

Afirmaţiunea că statutul întocmit de Uniunea generală ar fi mai satisfăcător pentru interesele funcţionarilor nu corespunde realităţei.

„Am cetit şi eu proiectul întocmit de Uniune. L'am găsit într'unele părţi unilateral şi inaplicabil. Comisia a luat tot ce a găsit bun şi în el. Dealtminteri, reprezentanţii magistraţilor, ai profesorilor, ai ofiţerilor, ai preoţilor şi ai militarilor au protestat ei cei dintâi împotriva spiritului de uniformizare care predomină statutul Uniunei generale şi care nu poate cadra cu nevoile specializărei necesară vieţei complexe a statului modern.

Din comisiunea de o sută întocmită de guvern au făcut parte reprezentanţi ai asociaţiilor funcţionăreşti cari au lucrat la elaborarea proiectului de statut. La această comisiune n'au putut fi invitaţi unii reprezentanţi ai Uniunei fiindcă cei ce sunt adepţi ai grevei nu pot lua parte la întocmirea unui statut care trebuie să oprească greva slujbaşilor publici.

Mentalitatea omului care spune: „Ori statut aşa cum a fost întocmit de Uniune ori grevă generală a funcţionarilor", se face dovada afirmaţiilor de mai sus.

Statutul nu poate să rămână inmanuabil nici cum l'a conceput comisia întocmită de guvern, nici cum îl cere Uniunea ci, cum îl va vota parlamentul. Căci numai acesta poate da prin legiferare garanţia viitoare a Statutului.

In tot cazul, proectul întocmit de comisia de o sută a avut grija să selecţioneze măsurile generale de cele speciale, acestea din urmă aplicabile tuturor slujiaşilor public rămânând să fie stabilite prin legile speciale ale fiecărui corp. Cum până azi funcţionarii administrativi de toate gradele nu au nici o lege specială de organizare, noul statut asigură şi acestora în partea lui a 2 a drepturile lor.

Statutul funcţionarilor

In ceeace priveşte situaţia materiată definitivă a funcţionarilor, ea este legată de reorganizarea serviciilor publice şi de întocmirea budgetului viitor.

Guvernul, de acord cu comisiunea budgetară, va întocmi, în curând pe lângă fiecare minister, comisiuni mixte, din cari vor face parte câţiva parlamentari, reprezentanţi al serviciilor şi la nevoie specialişti din afară de instituţie. Aceste comisiuni mixte, cunoscătoare nevoilor fiecărui serviciu vor avea să revizuiască organizaţiile lor şi să facă o repartiţie cât mai dreaptă a muncii. Numai atunci se vor putea satisface nevoile sporite ale României întregite şi se va putea face faţă şi intereselor materiale şi morale ale funcţionarilor.

Această operă de revizuire şi din care va ieşi deodată cu reorganizarea serviciilor publice şi o îndreptare a multora din nedreptăţiile de care se plâng cu drept cuvânt funcţionarii trebue să fie făcută pentru întocmirea bugetului pe 1924.

Pentru ce se scumpeşte viaţa

Acei cari încearcă să provoace dezordini înăuntru şi să răspândească ştiri falşe în afară sunt vinovaţi de scumpete care creşte

— Oamenii din lumea întreagă şi cu ei funcţionarii toţi, nu se plâng atât de micimea veniturilor cât de scumpirea traiului.

Am spus de câte ori am avut ocazia, că, la noi în ţară actuala scumpire a vieţei nu a isvorât din lipsa de producţiune.

Românii muncesc şi solul României produce.

Există, însă, pe lângă o nevoie de-o mai bună repartiţie a producţiei şi necesitatea unor organizaţiuni, comunale care să poată să-şi îndeplinească sarcinile.

Negreşit că specula joacă şi ea un rol în scumpirea vieţei, dar aceasta este, în primul rând, înlesnită de dezechilibrul anormal al valutei naţionale.

Scumpirea crescândă a vieţei, din ultimul timp se datoreşte, la noi diferenţei dintre puterea de cumpărare a leului, în interior şi valoarea lui de cotare în afară.

E un principiu bine cunoscut: atunci când două monezi au valori diferite, cea mai bună manifestă tendinţa de-a merge

(Urmare în Pag IV)

Opera înfăptuită de guvern

(Continuare de pe Pag. III)

spre cea mai proastă. De aceia, azi, în afară de-o nedreaptă repartiție a producției și de specularea ei, sporirea scumpetei se datorește mai cu seamă celei de-a treia cauză, adecă tendinței de apropiere a leului dinăuntru către leul din afară. In chiar această tendință trebuie căutată și posibilitatea speculei, pe care speculatorii o fac cu valuta românească.

S'au luat în timpul din urmă, măsuri pentru compunerea prețurilor interne și se vor mai lua și altele la noi în țară.

Dar, soluția de bază nu poate fi găsită de cât în continua îmbunătățire a creditului general al statului, pentru ca din această îmbunătățire nu leul cel bun dinăuntru să meargă spre cel prost din afară ci viceversa.

Toți acei cari lucrează înăuntru prin încercări de dezordine și în afară prin zgomote false pentru ca leul cel bun să meargă spre cel prost și creditul Statului să nu se restabilească, sunt principalii răspunzători ai creșterei continuu de scumpire a vieței.

Orice s'ar spune, datorită măsurilor luate de guvern până în prezent, leul a intrat într'o perioadă de stabilitate și nu vor putea să-l mai dea înapoi niciuna din campaniile interesate, ale unor speculanți dela bursă sau din politică.

După perioada de stabilitate va urma aceia de întărire a valutei, care va opri, în mod sigur, valul de scumpete îndreptat în momentul de față contra țării.

Sunt numeroase motivele cari ne îndreptățesc să avem aceste speranțe:

1) Sporirea producției și normalizarea continuă a transporturilor;

2) Echilibrarea budgetului;

3) Consolidarea datoriei externe și plata cuponului datoriei publice.

4) Repartizarea pe termen lung a datoriilor private și

5) Reducerea cu un miliard a datoriei Statului la Banca Națională.

Aceste rezultate ne vor face să ajungem, neîndoios, la o îmbunătățire a leului nostru, care va fi adevăratul corectiv al situației precare în care ne aflăm deocamdată.

Cu această încredere în viitor, guvernul își va duce mai departe politica lui de ordine și de cumpătare.

„Este nevoe de această politică fiindcă o sporire a cheltuelilor angajată azi, ar face ca mâine, când valoarea leului s'ar ridica, să nu mai existe pentru atât posibilitatea de-a încasa niște venituri cari să fie în raport cu cheltuelile adoptate.

Acuzația ce se face partidului național liberal că ar guverna și din opoziție este tocmai recunoașterea cea mai dreaptă a activității lui neîncetată.

Guvernarea din opoziție înseamnă dreptul pe care-l are orice partid de-așî afișa soluțiile preconizate de el, de-a cere ca măsurile ce se propun de-un guvern să nu se ia în cazul când ar fi greșite și de-a căuta să-și impună vederile pe cari le crede folositoare statului.

Partidul care are pretenția de-a guverna o țară, are și datoria să arate opiniei publice cum concepe el această guvernare.

Acțiunea negativă a unei părți din opoziție nu poate să indice o guvernare viitoare a acestela și nici să apropie de putere pe oamenii care-o pun la cale. Toată această acțiune îl îndepărtează de ziua în care ar putea fi chemați să la conducerea țării atât de dificilă și plină de riscuri în timpurile grele și mari prin cari trecem.

Votarea Constitutiei

înlesnește înfăptuirea operei de reorganizare a țării

Reformele care se vor vota în seziunea actuală a parlamentului și cele ce vor fi aduse la Noembrie. Anul 1924 va fi anul consolidării definitive.

— „Guvernul de azi a crezut în necesitatea Constituției pe care comisiunile speciale au întocmit-o și parlamentul a votat-o Numai după această votare se puteau întocmi legile de consolidare și unificare reclamate de România întregită care avea nevoie de-o bază solidă a vieții sale de stat.

Câtă vreme avem patru regimuri deosebite, dificultățile din mersul statului și dela conducerea lui sunt împătrite. In orice moment o măsură bună pentru un regim poate fi vătămătoare pentru celelalte trei.

Acum, după ce s'a votat Constituția, putem foarte ușor să aducem la deschiderea Parlamentului în discuția Camerei și Senatului: Reforma descentralizărei administrative și Statutul funcționarilor.

In sesiunea de Noembrie a parlamentului vor fi aduse marile reforme ce sunt menite să pună bazele învățământului, culturii și vieții din România nouă.

Vor fi întocmite și votate, legile speciale prevăzute în Constituție. Apoi, se vor vota: legea minelor și-a căderilor de ape precum și toate acele proecte prevăzute în programul politicei de Stat, pentru punerea în valoare a tutulor bogățiilor naționale.

Odată cu acestea vor deveni legi proectele de cari depinde organizarea serviciilor publice din România întregită.

Anul 1924 trebue să însemne un pas puternic făcut înainte pentru reorganizarea României noui.

Și partidul liberal care a făcut până acum atâtea alți pași va fi în măsură ai face și pe acesta,

Aceste nevoi nu ies numai din o concepție de partid, ele sunt reclamate de interesele imperioase ale vieței de stat și fără satisfacerea lor România mare nu va putea trăi o viață normală și nu se va putea bucura de soarta bună pe care-o merită.

— „In momentele de mari prefaceri ca acelea prin care trece România azi, nevoile impun soluțiunile și soluțiile impun guvernele.

Adversarii noștri politici dacă dispun de soluțiuni au datoria să participe la înfăptuirea marei opere naționale de consolidare.

Orice opoziție trebue să se afirme nu prin acțiuni negative ci prin acțiuni pozitive, cari, să-i asigure încrederea mare a națiunei.

In interesul însăși al înfăptuirei operei începută de noi am fi dorit să figăsit la adversari soluțiuni, din a căror cercetare să fi eșit o complectare sau îmbunătățire a legilor cerute de țară.

Am căutat acest concurs pentru folosul interesului obștesc dar nu l-am găsit.

Rolul partidului liberal

în opera de consolidare viitoare a României Mari

Care este programul pentru viitor al acestui partid.

In situația de azi, mersul normal al țării reclamă:

1. Sporirea prestigiului în afară al României întregite pentru apărarea intereselor ei dinăuntru;

2. Adoptarea și continuarea unei politici financiare și economice care să pună guvernul țării cât mai rar în situația de-a face apel la concursul din afară.

3. Organizarea serviciilor publice așa fel în cât acestea să fie în măsură ca într'o țară cu mijloace naturale să sporească producția generală și să asigure propășirea Statului, și

4. Urmărirea unui program, bine definit și chibzuit, care singur în momentele de mari prefaceri poate fi călăuză sigură în conducerea unui Stat aproape nou cum este România întregită.

In afară de toate aceste norme, se impune pentru fiecare partid politic o atitudine serioasă și atunci când se află la guvern și când este în opoziție. Fără această seriozitate din partea oamenilor noștri politici nu se poate căpăta încrederea țărei.

Țara trece printr'o fază asemănătoare celei dela 1877, când de fapt s'a făcut organizația completă a României mici moderne. Realizarea acestei organizațiuni a permis, apoi, statului român să meargă 40 ani în continuă propășire și să-și îndeplinească datoria cea mare când a sunat ceasul întregirei.

In ziua de-acum, suntem convinși că sămânța semănată prin votarea Constituției, prin aplicarea reformei agrare și prin votarea legilor de organizare a României întregite, va da roade bune.

Cu aceiași siguranță cu care am văzut că s'a desvoltat România mică, trebue să prevedem consolidarea și propășirea României Mari, care prin lărgirea granițelor ei, prin fertilitatea solului și prin sârguința poporului, se bucură de condițiuni mult mai avantagioase.

Partidul național-liberal va desăvârși azi cu sufletul, cu mintea și cu brațele celor cari'l compun, opera de consolidare pentru România mare așa după cum premergătorii acestora au înfăptuit opera de propășire în România mică.

Pentru „Universul“

Am arătat într'un articol al ziarului nostru că din „independența“ la adăpostul căreia „Universul“ caută să și croiască un drum cât mai larg în opinia publică, n'a mai rămas nimic. Căci de când foștii amici politici ai răposatului Take Ionescu au făcut fuziunea cu partidul național și se cunosc legăturile „Universului“ cu tachiștii, dacă nu ar fi să amintim decât faptul că dl Stelian Popescu, directorul și proprietarul ziarului a fost ministru în cabinetul Take Ionescu, ziarul Micei Publicități a înbrățișat cu totul politica partidului național și deci și a opoziției unite.

Răspunzând la acest articol al nostru „Universul“ recurge la argumente a căror lipsă de urbanitate dovedește că creiat pentru a specula naivitatea fețelor de mahala, ziarul dlui Stelian Popescu nu se poate ridica la nivelul unei discuțiuni civilizate și inteligente.

Prin răspunsul pe care ni l'a dat „Universul“ mărturisește o mentalitate pe care o socoteam dispărută din presa noastră actuală.

„Universul“ dovedește în acelaș timp că un ziar care s'a mărginit la reportagiile crimelor senzaționale, săvârșește o imprudență care-i poate fi fatală atunci când se avântă în polemică. Fiindcă polemica cere însușiri pe care redacția ziarului dlui Stelian Popescu nu le poate avea. Și cu aceasta socotim că am pus punct unei discuțiuni pe care nu noi am voit-o coborâtă până la invectivă.

Sinodul diecezan dela Gherla

Intrunit săptămâna aceasta după obiceiul eparhiilor noastre de pretutindeni, sinodul eparhiei unite a Gherlei a luat printre multe altele următoarele hotărâri:

1. Văduvele de preoți vor fi ajutate de către stat, din ofertele benevole ale clerului diecezan și din interesele celor 10 la sută reținute dela preoții din plata lor anuală, care sumă se află depusă la episcopie și trece azi peste un milion.

2. Dreptul de a ținea școli confesionale îl susține episcopia și pe mai departe.

3. Cualificația clerului și pe mai departe va fi aceeași de astăzi, adică 8 clase liceale, maturitate și 4 ani de academie teologică.

4. Pentru intensificarea apostolatului toți preoții și parochiile sunt obligați a se inscrie ca membri în societatea misiunilor sacre, de unde la cerere se vor trimite misionari ori în care parte a diecezei, preoții locali fiind obligați a prepara credincioșii pentru a pricepe evenimentul și a se prezinta în număr cât de mare.

5. Protopopiatele deocamdată rămân în starea lor actuală, rămânând ca ulterior să se contragă.

6. Pentru lipsa cea mare de preoți la sate, în urma propunerei păr. vicar I. Boroș, s'a hotărât ca să fie invitați profesorii de religie dela licee, să crească și să dea educație tineretului școlar în așa fel, ca să aibă tragere către cariera preoțească, după primirea certificatului de maturitate.

Dela Teatrul Național

Ordinea reprezentațiilor.

Marți 24 Aprilie Concertul Stroescu.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Expoziție permanentă de modelele cele mai noui mantale de damă, de primăvară și vară, parisiene și vieneze, la Diamantstein și Moskovici Calea Regele Ferdinand 25. vis-a-vis de Poșta Centrală

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Tel. locuința 1099 Str. R. Ferd. 99 Str. Brătianu 9
2135

Anchetele noastre în Ardeal

Situația culturală românească din Oradea-Mare și Bihor

Școalele românești față de cele ungurești — Cum sunt repartizate — O constatare îmbucurătoare — Școalele normale — Publicațiunile românești

In unul din articolele noastre precedente în legătură cu anchetele pe care le-am întreprins aici, spuneam în linii generale, că în Bihor stăm destul de prost pe terenul cultural românesc.

Cercetările noastre mai amănunțite ne-au pus în posibilitatea de a cunoaște lucrurile într'o formă mai exactă, cu date și cifre positive, culese atât din surse oficiale cât și pe cale particulară. Trebue să amintesc aici că dl Gh. Bota directorul Școalei normale de băeți din Oradea, ne-a fost un călăuzitor prețios care ne-a orientat foarte mult în cunoașterea stărei lucrurilor de aici.

Școalele românești față de cele ungurești

Vom arăta mai la vale prin cifre precise, cât sunt de întemeiate protestările maghiarilor de aici, contra așa pretinsei opriări culturale a minorităților din România-Mare. Județul Bihor, compus dintr'o populație aproape exclusiv românească, are 18 școli secundare, ungurești față de 8 românești, dintre care statul român susține 5, plus o secție maghiară la școala de arte și meserii.

Cum sunt repartizate școalele

In județul Bihor școli secundare sunt numai la orașe și anume: Oradea-Mare, Beiuș și Salonta, reprezentând toate ramurile învățământului secundar. Cu totul avem 5 licee complete de băieți, 2 licee de fete, o școală normală de băieți gr.-cat., 1 rom. cat., 1 de fete ev. ref. și 2 de fete rom. cat., o școală de arte și meserii cu 2 ramificări: fierărie și lemnărie, 2 școli superioare de comerț pentru fete și 1 pentru băieți, 2 școli civile de băieți și 7 școli civile pentru fete. Dintre acestea, românești sunt: 2 licee de fete, 2 școli normale de băieți, 2 de fete, o școală superioară de comerț pentru fete, deci cu totul: 8. — Școala de arte și meserii se compune din o secție română și una maghiară, iar la liceul de stat din Salonta avem o clasă (cl. I.) română. Restul, deci în total 18, sunt ungurești, toate cu drept de publicitate dintre cari susținute de stat sunt: liceul din Salonta-Mare și cel din Oradea-Mare (unde umblă elevii fostului liceu premonstratens) 2 școli civile de fete și una de băieți și o secție la școala de arte și meserii.

O constatare îmbucurătoare

Dacă, după cum se vede, proporția între școalele românești și cele ungurești din Bihor nu poate să fie mulțumitoare pentru noi, avem însă de relevat un fapt cu deosebire îmbucurător. Românii din Bihor sunt atât de dornici de cultură, încât școalele existente au devenit neîncăpătoare. Toate școalele secundare de stat, spune un raport al domnului Gocan, directorul regional al învățământului din Oradea-Mare, sunt supra încărcate de elevi. Tot așa numărul românilor la școala de arte și meserii a crescut, întrecând efectivul prevăzut al școalei. Este dureros însă că față de această emulațiune pentru cultura tinerilor vlăstare românești, numărul celor meniți să-i lumineze este restrâns. Lipsa de profesori se resimte foarte mult iar acei care simt, fiind prea încărcați cu munca didactică propriu zisă, nu mai pot desvolta și altă activitate culturală, după cum s'ar aștepta dela ei.

Școalele normale

In legătură cu acest din urmă fapt, părerea care domină printre intelectualii de aici, este ca statul să dea cea mai mare atenție desvoltării școalelor normale, în primul rând. In afară de faptul că acestea trebue să ne creeze luminătorii satelor, ele împlinesc și o activitate culturală extra-școlară. In Bihor școala normală de băeți de sub conducerea domnului G. Bota și cea de fete condusă de doamna Alexandrina Teodorescu, au început această operă de cultură, prin șezători, cântece și teatru la sate, trezind astfel conștiința țăranilor noștri.

Publicațiunile românești.

Și sub asest raport nu suntem mai fericiți aici. Este însă de observat că înșiși românii noștri localnici, se deprind greu cu publicațiunile românești, preferind pe cele ungurești.

Faptul este atât de curacteristic, încât am putut auzi că printre puținii țărani români știutori de carte, s'ar fi găsit câțiva cari sunt abonați la gazete ungurești.

Gazete românești cotidiane nu există la Oradea-Mare. S'a anunțat una „Vestul României" pentru luna Mai, pe care o vom primi-o, fără îndoială cu toată dragostea.

Există „Tribuna" din Oradea și „Beiușul" care apare la Beiuș, ziare săptămânale amândouă.

Intre reviste avem: „Cele trei Crișuri" revistă literară, „Școala Nouă" revistă pedagogică, "Aurora" rovistă scrisă în ungurește și românește și „Legea românească" a episcopiei ortodoxe; „Vulturul" și „Ghimpele" două reviste umoristice, și „Revista Jandarmeriei".

Teatrul Românesc.

Nu există la Oradea-Mare, afară de puținile spectacole a trupelor din vechiul Regat, care vin în turneu, și aici. Orașul are un teatru destul de frumos dar care adăpostește continuu cultura maghiară a minorității "obijduite".

Se pare însă că Orădenii au început să simtă și nevoia unui teatru românesc.

In ultimul timp s'a pornit o vie agitație pe această chestiune care însă ne pare nouă, este încă departe de a fi resolvată așa cum trebue.

Ar mai fi să relevăm, pentru a învedera modul cum este tratată minoritatea maghiară în Oradea, faptul că trupa ungurească care joacă permanent în teatrul orașului, nu plătește comunei nimic, dimpotrivă se bucură și de alte avantaje.

Agitația românilor Orădeni pe chestia teatrului s'a formulat într'un desiderat, în senzul ca pe viitor să se facă o societate teatrală româno-maghiară, adică să fie o trupă românească și una ungurească precum și o operă internațională. In fruntea acestei mișcări sunt d-nii Ștefan Mărcuș și G. Bota. Despre alte fapte concrete în această chestiune, nu avem deocamdată ce spune. Sperăm însă, că energia celor care au pornit mișcarea, nu va înceta, de cât atunci când teatrul românesc din Oradea va fi fapt positiv.

Dac.

— **Reprezentațiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria" din București, compusă din patruzeci persoane, în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie și 3 Mai, la Teatrul Național, trei reprezentații, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur" (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola" de Henri Lavedan și „Diavolul" de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 1—6

Apă pentru scaldă și spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezește pielea. 2475-3.

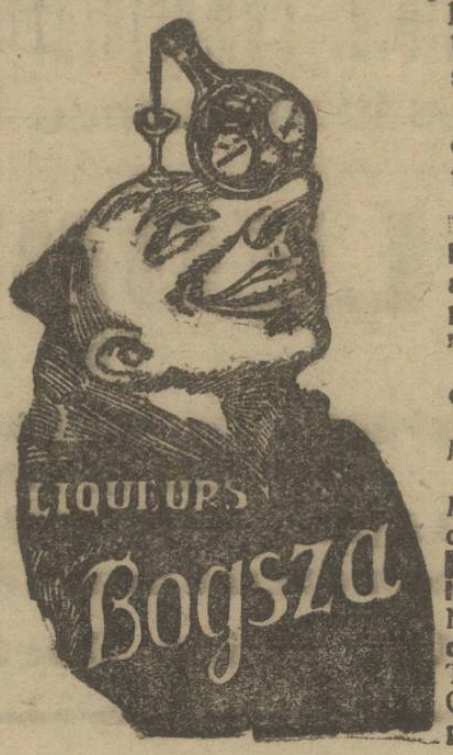

INFORMAȚII.

— **A. S. R. Principele Carol la Cluj.** *Duminică va sosi în localitate A. S. R. Principele Carol spre a lua parte la matchurile sportive dela arena sportivă din localitate.*

•

In cercul restrâns al familiei s'a celebrat ieri căsătoria doamnei Carola Cutianu cu dl dr. căpitan Veluda.

— **Concertul Stroescu.** Reamintim cititorilor că mâine seară, Marți 24 Aprilie, are loc la Teatrul Național concertul marelui cântăreț român, Stroescu, primul tenor al Operei Comice din Paris.

— **Dela Institutul de istorie română.** Direcțiunea Institutului de istorie română de pe lângă Universitatea din Cluj, aduce la cunoștință că premiul pentru anul acesta (1923) este de Lei 6000 (șase mii) și se va da pentru cea mai bună lucrare cu subiectul: „Acte și documente privitoare la Procesul Memorandului" (cu o scurtă introducere istorică). 1. Din Arhiva Comitetului național. 2. Din Arhiva Curții de juați din Cluj. 3. Din arhivele particulare ale foștilor membri ai Comitetului și fruntași ai vieții naționale. 4. Din presa română. 5. Din presa străină (din țară și afară). 6. Din Arhiva Ministerului de Externe ai fostei monarhii austro-ungare (dacă va fi cu putință).

— **Excursia învățătorilor ardeleni.** Comitetul central al Asociației Invățătorilor din Ardeal a hotărât organizarea unei excursiuni în vara anului curent în vechiul Regat, Basarabia și Bucovina. Invățătorii cari doresc să ia parte la această excursiune să se anunțe pe o carte postală dlui G. Almășianu, secretarul general al Asociației, Cluj, strada Paris Nr. 35 până la 20 Maiu a. c. Cei cari nu se vor anunța în acest termen, nu vor putea fi trecuți în tablou. Comitetul central va interveni pentru a se obține o reducere de 75 la sută pe CFR. precum și un eventual ajutor din partea Ministerului instrucției.

Intinerarul precum și alte detalii vor fi comunicate ulterior.

— **Operațiunile de devize. Noui autorizări.** Au mai fost autorizate pentru efectuarea operațiunilor de devize următoarele instituții:

Casa de economie „Agrar" din Târgul-Mureș.

„Banca de Scont" din Târgul-Mureș.

„Banca S. Detre" din Târgul-Mureș numai pentru operațiuni de zărafie.

— **Reprezentații de teatru la Tg.-Mureș.** Trupa Teatrului Național din Cluj va da Miercuri, 24 crt., o reprezentație la Târgu-Mureș, în sala Palatului Cultural. Se va juca „Extemporalul".

— **Criza de zahăr.** Din Praga s'a anunțat, că guvernul Cehoslovac a interzis exportul zahărului, pentru care va trebui de aci înainte permisuri speciale.

Știrea a stârnit în mijlocul comercianților dela noi o nemulțumire generală, întrucât aproape tot zahărul de pe piața de azi e de proveniență Cehoslovacă.

Măsura guvernului Cehoslovac a atins grav importul celor 2500 vagoane de zahăr comandate nu demult de comercianții din România.

— **O cerere a Camerei de comerț.** Camera de industrie și comerț din Cluj a adresat guvernului un memoriu cerând modificarea mersului trenurilor cari vin la Cluj.

Totodată s'a cerut să se primească în fiecare tren pachete de 100 kg. mare viteză.

— **Muncitorești.** Greva dulgherilor din Cluj declarată Joi dimineața continuă încă. Autoritățile n'au intervenit, lăsând pe greviști să se înțeleagă cu patronii. Muncitorii cer sporuri de 25 la sută, patronii le oferă însă numai 8.

— **Scumpirea pâinei.** După repetate stăruințe din partea morilor, făina a fost scumpită la Cluj cu 40 de bani. Chilogramul de făină albă va fi de-azi înainte 6 lei și 50 bani în loc de 6.10 lei, iar cea neagră 4 lei 40 bani în loc de 4 lei.

In urma acestei scumpiri a făinii pâinea va fi de azi înainte cu 6·35 cea albă și 4·35 pâinea neagră.

— **Trenurile „Carmen".** In urma conferinței dela Kattovitz s'a stabilit punerea în circulație dela 1 Mai a. c. a unui tren direct de mărfuri din Germania pentru România, sub denumirea de „Carmen".

Acest tren va circula din două în două zile și mărfurile destinate nouă vor fi cartate cu scrisori de trăsură directe.

— **In chestia introducerii l. franceze în liceele evangheilc și reformat din Cluj.** Dupăcum am anunțat, ministerul a introdus în liceele evangheilc și reformat din Cluj studiul limbii franceze, obligându-le să dea examen din el la sfârșitul anului școlar. In urma unei convenții s'a hotărât însă, să se amâne examenul, nu și studiul limbii franceze, care, conform chiar învoelli autorităților școlare cu ministerul, avea să se introducă îndată după Paști.

Cu toatecă au trecut de atunci două săptămâni, suntem informați, că limba franceză n'a fost introdusă nici până astăzi, urmărindu-se de bună seamă ceeace s'a făcut și până acum, eludadarea și a ordinului și a convenției semnate chiar de autoritățile școlare confesionale în chestiune.

Dupăcum se știe, ordinul ministerial a fost dat școlilor reformate și evangelice în trei rânduri și în toate rândurile a fost eludat. Atragem atenția inspectoratului general al învățământului secandar din Ardeal asupra celei de a patra eludări ce se prepară.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fina crema pentru ghete

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

OSPICIUL DE STAT AL ALIENAŢILOR SIBIU.

Nr. 1292—1923.

Publicare de licitaţie.

Ospiciul de Alienaţi voeşte să şi asigure cantitatea necesară de combustibil şi anume: **500 stânjini lemne de fag bîane uscate şi 50 vagoane cărbuni bulgări** pentru încălzirea centrală.

Licitaţia să va ţine la 20 Iunie 11 ore a. m. în biroul Ospiciului, conform celor prescrise în Art. 72—84 din legea contab. publice.

Sibiu, la 16 Aprilie 1923.

2741 Director: Indiscifrabil.

Femei! Păstraţi sănătatea voastră

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor“**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor, îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina. Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la toaleta D-V. neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ca este bine să perechea contra PIELII NASPRITE, CRAPATE şi A DEGERATURILOR.

PODRA si SAPUN

Reclama este sufletul comerţului

UZINELE DE FER ŞI DOMENIILE DIN REŞIŢA
Societate Anonimă.

Publicaţiune.

In vederea preschimbarei acţiunilor la purtător în acţiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 şi potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcţiunea Generală a societăţei invita pe domnii acţionari a prezenta până la 10 Mai 1923 acţiunile ce posedă spre stampilare şi înregistrare.

Acţiunile se vor depune la birourile societăţei în Bucureşti, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acţiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acţiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acţiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acţiunilor sau a borderourilor menţionate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocirea acţiunilor nominative şi cu aprobarea Consiliului de Administraţie.

Acţionarii cari nu vor prezenta la data menţionată mai sus acţiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunarile generale şi nu vor putea încasa dividendele cuvenite acţiunilor ce poseda.

Domnii Acţionari vor arăta neaparat şi naţionalitatea lor cunoscând ca operaţiunea stampilarei acţiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei şi Comerţului, chemat constata în acelas timp după indicaţiunile menţionate şi naţionalitatea posesorilor.

Direcţiunea Generală a Societăţei Anonimă Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşiţa.

2733

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii

Vizitaţi, fără a fi obligaţi să cumpăraţi, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanta Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Dela Consiliul de război

Procesul unor poliţişti bătăuşi din Oradea-Mare.

Vineri şi Sâmbătă în continuare s'a judecat în faţa consiliului de războiu al corp. VI. armată procesul agenţilor speciali de siguraţă Sala Liviu, Olach Petre şi a altor trei sergenţi de oraş toţi cu serviciul în Oradea-Mare, acuzaţi că prin Iulie 1922 au insultat, lovit şi arestat pe trei ofiţeri în localul de noapte „Intim Bar" din acel oraş.

Comisia de judecată a fost prezidată de dl Colonel Douglas, Căpităneanu din artilerie, acuzarea susţinută de Lt. Ilarie Popescu substitut de comisar Regal şi apărarea reprezentată prin avocaţii Gherman şi Stamatopol.

După ascultarea martorilor, s'a dat cuvântul comisarului Regal care a cerut să se aplice acuzaţilor o pedeapsă exemplară, căci numai în acest caz s'ar satisface şi numai în parte, ofiţerimea atât de adânc jignită în urma celor petrecute.

Au mai vorbit avocaţii Gherman şi Stamatopol cari au cerut pentru acuzaţi minimul de pedeapsă dacă nu achitarea.

Comisia intrând în deliberare, după o jumătate de oră a pronunţat următoarea sentinţă:

Agentul de siguranţă Sala Liviu un an închisoare; sergentul de oraş Felerbach Josef zece luni închisoare şi doi ani interdicţie; Ceilalţi doi sergenţi, unul la 6 luni şi altul la 4 luni închisoare.

Agentul Olach Petre a fost achitat cu majoritate de voturi. Tot timpul desbaterilor au fost de faţă dnii dr. Eug. Bianu insp. Gl. al poliţiilor şi siguranţelor din Ardeal, I. Gussi, şeful serv. special de siguranţă din Oradea-Mare, precum şi mulţi alţi funcţionari superiori din Inspectorat

Bancnotele Casei de păstrare a Poştelor ungare

Preschimbarea lor în Ardeal.

Legaţiunea Ungară din Bucureşti trimite următorul comunicat:

Institutul regal ungar de emisiuni de bancnote (Banca Ungariei), a însărcinat, pe baza art. al ordinului dat în ziua de 6 Ianuarie a. c. cu No. 4812 P. M. de ministrul ungar de finanţe (filiala din Arad a Băncei Comerciale ungare din Pesta (Pesti Magyar Kereskedelmi Bank) şi Filiala din Oradea-Mare a Băncei Generale de Credit Ungar (Magyar Általános Hitelbank — cu strângerea bancnotelor de 20, 10 şi 5 coroane ce se află în România şi cari poartă semnătura Casei de Economii a Poştei Regale Ungare (Magyar királyi postatakarékpénztár) aceste bancnote urmând a fi trimise Legaţiunei regale Ungare din Bucureşti spre preschimbare.

Interesaţii vor putea depune bancnotele în chestiune, pentru preschimbare la băncile menţionate sau la Biroul Legaţiunei regale ungare din Bucureşti.

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Comemorarea lui G. Pop de Băseşti

— Programul serbării —

La dispoziţia acelora cari vor lua parte la serbarea comemorativă a lui George Pop de Băseşti în ziua de 6 Mai c., vor sta gata 6 trenuri cu reducere de 50 la sută. Trenurile vor sosi la ora 8 dimineaţa în gara Băseşti şi vor porni la ora 5 după masă înapoi. Oaspeţii se primesc numai la 6 Mai dimineaţa. Publicul e rugat să vină în costume naţionale.

Programul serbării

La ora 8 dimineaţa „Utrenia" în biserica română din Băseşti.

La ora 8 dimineaţa Sfânta Liturgie.

La ora 11 Peregrinaj la mormântul lui George Pop de Băseşti.

La ora 11 jum. Parastas, sfinţirea monumentului.

La ora 12 Cuvântările la mormânt.

La ora 14 Masă la casa d-lui Francisc Hossu Longin.

In chestia confiscării cărţilor ungureşti

Am anunţat mai zilele trecute, că în baza unui ordin al ministerului de interne, serviciul siguranţei statului a confiscat toate cărţile importate din Ungaria şi tipărite după 1920. Un ordin similar s'a dat oficiilor de vamă, cari vor confisca şi cărţile de acest fel ce se vor mai importa şi aduce de călători.

Confiscarea a prilejuit ziarelor ungureşti atacuri violente împotriva cârmuirii şi printre altele s'a adus învinuirea, că s'a confiscat opere literare şi cărţi religioase, printre altele şi Biblia.

Ori, toate aceste „inofensive" cărţi literare sau biblii, sunt pline de aluziuni şi chiar de atacuri şi instigaţii vădite împotriva statului român. De lucrul acesta ne-am convins personal controlând cărţile confiscate, asupra cărora vom mai stărui, pentruca să se vadă la ce se pot deda complicii agitatorilor unguri.

Remarcăm, că ordinul de confiscare de acum a fost executat numai după-ce s'a pus în repetite rânduri în vedere librarilor unguri, să nu importe cărţi incendiare. Ministerul a ajuns de mult la cunoştinţa comerţului acestuia incendiar şi a dispus în consecinţă, dar librarii au refuzat să se supună.

Mai amintim, că librarii din Cluj au importat din Ungaria numai cărţi prohibite. Oricine va privi vitrinele librăriilor maghiare din care s'au golit cărţile acestea, va vedea, că n'a rămas decât o carte, două, în galantare, pentru că toate câte se răsfăţau până deunăzi privirei cercetătorilor erau numai cărţi incendiare.

Pentru a arăta şi mai mult cât de conştient şi chiar conştiincios s'au dedat librarii unguri comerţului de instigaţie, vom aminti, că librarii aceştia au umplut toate şcolile ungureşti cu cărţi şoviniste ungureşti. In anchetele noastre dela „Marianum" am arătat pe larg aceasta.

Cronica sportivă

Rezultatul întrecerilor de eri

La Cluj

Echipa reprezentativă a oraşului Cluj a câştigat ieri o victorie neaşteptată asupra echipei reprezentative a Timişoarei. Rezultatul matchului echipelor juniore Cluj—Timişoara a fost 1:0 (0:0) iar ale seniorilor 3:1 (2.1) în favoarea Clujului. Golaurile au fost date de către înaintaşul flancului drept Barabas (2) şi de către Bornstein. Goalul Timişoarenilor a fost făcut de către Schiller. Arbitru dl Coloman Kis din Oradea Mare, corect.

La jocul juniorilor goalul a fost dat de tânărul Ghidale.

Alte rezultate din Ardeal

Braşov

Braşovia—C. F. P.-Mureş (Tg. Mureş) 0;0.

Sibiu

rITV.—Harghita 2:1

Timişoara

AAC. (Arad)—TAC. 5 0 (2:0).

Oradea-Mare

NAC.—Macabea 3:0 (2.0) Egyetértés—Sz.S.E. (Satu-Mare) 2:0 (1:0).

Salonta-Mare

Törekvés (Oradea-Mare)—N.S.C. 1.0 (0 0).

Ocupaţiunea Ruhr-ului în Camera Comunelor

Declaraţiile lordului Curzon şi ale lordului Sir Grey

Londra. — Ziarele consideră discursul lui Curzon ca foarte important. Arătând politica britanică în chestia Ruhr, Curzon a declarat, că Anglia nu va renunţa la pretenţiile sale asupra reparaţiilor.

*

Sir Grey a ţinut deasemenea un discurs în camera lorzilor arătând încrederea ce o are în Antantă. Relativ la chestiunea reparaţiilor, Grey a declarat că actuala situaţie din Ruhr nu duce la nici o soluţie favorabilă, Franţa primind acum mai puţini cărbuni decât înaintea ocupaţiei. Grey arată necesitatea deschideriilor negocierii între Franţa şi Germania.

Ziarele consideră că aceste discursuri au fost concepute din spirit de mare prietenie către Franţa, dar propunerile trebue să pornească de la Germani.

Presa franceză menţine punctul de vedere al guvernului francez, constatând că nu este nimic nou în discursul lui Curzon.

Ştiri din Banat

Sechestrarea averii delapidatorului Hollosi

TIMIŞOARA, 20. — Am relatat la timp despre delapidările dela „Sedria Orfanală" din localitate. Poliţia noastră, începând cercetările, a pus sechestru pe averea de lapidatorului dr. Ion Hollosi. Multe dintre obiectele de valoare care formau averea orfanilor şi pe care d-rul Hollosi le-a sustras, au fost găsite. Unele dintre aceste obiecte au fost făcute „cadou" de către de lapidator, iar altele au fost vândute.

Poliţia a mai descoperit şi un lucru mai grav. D-rul I. Hollosi, care era şi un cartofor pătimaş, nu a dat din leafa sa decât o foarte mică parte soţiei — care trăia sub o teroare continuă — iar restu l'a perdut regulat la joc de cărţi, la tripoul zis „Cercul industrial şi Comercial".

După rezultatul de până acuma al cercetărilor, aproape jumătate din sumele furate de Hollosi au fost restituite.

Crimă sau sinuciderea?

In apropiere de Sân-Nicolaul-Mare a fost pescuit din Bega cadavrul c. i. r.-istului Béla Köszegi.

Köszegi a dispărut dela locuinţa sa în ziua de 10 Martie a. c. şi de atuncia nu i s'a mai dat de urmă. Autorităţile cercetează să vadă dacă este vorba despre o crimă sau de sinucidere.

Şezătoarea scriitorilor români

Mercuri în 9 Maiu va avea loc Şezătoarea Scriitorilor români plecaţi în turneu cultural prin Ardeal şi Banat.

In afară de Scriitorii români cari vor ceti din operile proprii, va ceti traduceri în limba germană din operele româneşti poetul german Victor-Orendi-Hommenau iar în limba maghiară Teodor Fekete.

Concert

Joi în 3 Maiu va avea loc concertul orchestrei Conservatorului comunal de sub conducerea d-lui N. Papazoglu. Concertul se dă sub patronajul d-lui primar şi al d-lui prefect de judeţ.

Primar ungur la Cluj!. .

Ce nu'i mai trebue unui ziar al iredentei. „Dată nu şi un prefect ungur, măcar un primar"...

Pretenţia aceasta n'a fost spusă în glumă; confratele maghiar care a adus-o întitulată cu cele mai mari litere şi cu semnul exclamării la coadă, ne spune cu multă gravitate, că vorbeşte din cale afară de serios. Se referă la nu ştiu care tratat de pace, la Alba-Iulia şi la o statistică ungurească, în care ungurimea clujană (împreună cu cele 30 de mii de evrei unguri) ar număra 60.000 de suflete. Şi se mai referă la un precedent din vremea maghiară, care nu există decât în mintea autorului pretenţiei din „Ujsag", anume că pe vremea maghiară noi românii puteam alege primar român. Pretenţia gazetarului maghiar este ultima limită pe care o putea trece bunul simţ unguresc.

Cu astfel de mentalităţi e greu să discuţi, chiar când autorul — pentruca mâine să aibă şi mai multă trecere — a căutat, semnând să intre în discuţie cu cineva. Tot ce se poate spune ziarului „Ujság" şi autorului, dlui Olajus Domokos, e, că nu ne-am fi aşteptat la această cutezanţă şi la acest cinizm din partea ziarului, care acum cinci ani numai a ţipat pe la toate colţurile: **Moarte ultimului român.** In ziarul acesta, acum şase ani numai, un preot (!) a cerut să se ia românilor şi ultima şcoală primară, să se ia toate şcolile secundare (multele noastre cinci şcoli secundare, dintre care una maghiarizată!) şi să nu se mai îngădue preot român licenţiat din alte seminarii decât cele maghiarizatoare ale statului. In acest ziar s'a cerut de fiinţarea României şi graniţă maghiară comună cu Bulgaria.

S'a cerut în „Ujság" acum cinci ani numai, să se ia României şi ultima portiune de port maritim, pentruca românii să ajungă iloţii ungurilor. Şi s'au mai cerut multe altele, printre care spânzurarea noastră, pe care o citeam pe toate coloanele ziarului căruia îi trebuie astăzi primar ungur la Cluj!

Ziarul care a cerut pe seama noastră barbariile incalificabile de mai sus, are cinismul să vină cu această pretenţie, bazat pe faptul, că românii puteau să'şi aleagă sub unguri primar român. Nu cumva, domnule Olajos Domokos, îţi pare rău acum, că n'am putut alege în satele româneşti primar de lege românească? Vorbeşti despre capitala românească a Ardealului domnule Olajos şi confrate „Ujság", şi nu despre cătunele în care nu v'aţi fost pus piciorul ncam de neamul D-Voastră!

A cita „precedentul" primarului român din cătunele româneşti, atunci când vorbeşti despre Cluj, în care ungurii sunt tot atâţia câţi români — atât doar că au plusul ungurilor de lege mozaică, şi a aduce pretenţia de mai sus după-ce cu cinci ani înainte ai cerut hilotizarea ultimului român, nu este de loc nobil, oricât confrate „Ujság" ai fi trecut în bilanţul partiduhi magnaţilor.

Autonomia Croaţiei?

Senzaţionalele destăinuiri ale unui ziar croat

Belgrad. — Ziarul „Rieci" din Zagreb publică convenţia încheiată de Radici cu delegaţii guvernului radical. Conform acesteia guvernul radical rămâne la putere, execuţia constituţiei vidovdaneme se suspendă, Croaţia va fi banat, cu banul Cimici în frunte, iar partidul lui Radici va trimite la Belgrad o delegaţie de 15—20 inşi, cari să fie rezerva radicalilştilor guvernamentali în caz de nevoe. In decurs de şase luni partidul lui Radici şi radicalii se vor înţelege amănunţit în privinţa modificării constituţiei. După revizuirea acesteia se va forma un guvern coaliţionist. Se reînfiinţează organizaţia banatului, Croaţia va fi autonomă, dar nu vor fi autonome Dalmaţia, Bosnia şi Herţegovina.

Ştirea din „Rieci" este desmînţită însă din Belgrad. Ziarele din capitala Iugoslaviei spun că ea este cu desăvârşire falsă.

Concurs

Regionala IX-a Cluj a Societății „Ocrotirea Orfanilor din Razboiu“ Strada Tunarilor Nr. 50, caută pentru orfelinatul „Principele Carol“ un pedagog, o infirmieră și un ferar mechanic la atelierul de ferărie devenit vacant și care atelier este inzestrat cu cele mai moderne mașini și scule. Reflectanți de-a ocupa aceste posturi să-se prezinte la biuroul Regional unde se vor da informațiile precise.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc
Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.
A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.
Reclama 2987 2739

Dă putere și gonește moartea
„DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA“ 2474

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

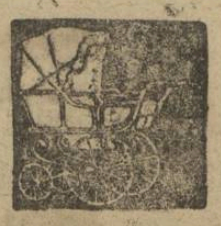

Cărucioare de copii
Cărucioare pentru sport
Trusouri complete pentru păpuși
La marele magazin special
Hercules „Baby“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8. 2660

Reclama este sufletul comerțului

CAROL LASSEN
Casa internațională de expediție
aduce prin aceasta la cunoștință generală că și-a mutat birourile din Piața Unirei No. 4 în
Calea Regele Ferdinand No. 35
Etajul al II-a.
Telefon: 333. Adresa telegrafică: CARLASSEN.
Reclama 2930 2736

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

Nr. 5158—1923 cons.

Publicațiune.

Firmele „Cărămidaria orașului Cluj“ Soc. Anonimă și „Iris“ soc. an. român pentru industria ceramică Cluj au proiectat construirea unor linii ferate industriale de garaj în continuarea liniei existente la fabrica de cărămidă de lângă stația Cluj.

Reambularea administrativă a acestor linii se va ține în 30 Aprilie a. c. la orele 9 a. m. cu locul de întâlnire în stațiunea Cluj.

In baza §-ului 34 și art. lege XLI. din 1881 respective a Ord. 46181 K. M. din 16 Iulie 1896. invităm toți interesații să se prezinte la ziua și locul fixat pentru așă expune eventualele excepțiuni.

Planurile privitoare la construcția liniilor de garaj sunt puse la vedere publică până în ziua reambulării la Consiliul orașului, Secția ind. și comerț (Piața Unirii Nr. 2. camera 32) în fiecare zi de lucru dela 10—12 ore a. m.

Cluj, la 18 Aprilie 1923.

d. primar:
MOGA.

2737

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, preeum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Avem onoare a aduce la cunoștința publicului cumpărător din orașul **Cluj** și din jur, că am pus în vânzare cu prețuri moderate
cele mai frumoase și fine noutăți de primăvară și vară: piese de modeluri originale parisiene și vieneze, pardesiuri de primăvară și de vară, costume, costume bărbătești, raglane
după ultima modă, gata și după măsură, în stocuri puțin obișnuite și pentru capitale. — Fără a fi obligați a cumpăra, vă rugăm să ne vizitați prăvălia pentru a vă convinge personal despre calitatea și prețurile moderate ale mărfurilor noastre ◆ Cu stimă deosebită:

DIAMANTSTEIN și MOSKOVICS
Cel mai mare magazin de confecțiuni din Ardeal,
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 25. față 'n față cu poșta centrală.
2729

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 781 — 8 PAGINI • UN LEU : 6 PAGINI — Miercuri 25 April 1923

R CLUJ 1. 7384
SIBIU 27 APR 1923
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
18 Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 982
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

DOUA POLITICI:
politica faptei și politica vorbei

In expunerea pe care d-l Vintilă Brătianu a făcut ziarului „Viitorul" am văzut opera de guvernare realizată de partidul liberal în timp de un an și câteva luni, de când deține cârma statului.

Moștenirea grea pe care o lăsase regimurile politice de după războiu, n'a sdruncinat încrederea acestui partid în putința de îndreptare a tuturor relelor cari ne încercau. Chemat la putere de încrederea întregei lumi românești, partidul liberal a înțeles că trebuie să desfășure o activitate necontenită, de zi cu zi, de clipă cu clipă, pentru a îndeplini opera de normalizare și de consolidare a vieții noastre de stat.

In mai puțin de un an și jumătate el a izbutit să refacă prestigiul țării în străinătate, să reintroneze spiritul de ordine și respectul pentru autoritatea statului, să restabilească finanțele publice, să îmbunătățească transporturile, să desăvârșească realizarea reformei agrare, să soluționeze parte din problemele la ordinea zilei și în sfârșit să asigure desvoltarea și organizarea vieții noastre naționale prin noua Constituție.

In locul haosului ordinei, în locul lafului moralitate și cinste, în locul neîncrederii în facultățile si în viitorul națiunei, entusiasmul pentru munca de afirmare a energiilor noastre naționale.

In vreme ce, alături de întreaga țară, guvernul realiza această strădulință uriașă, o parte din opoziție își cheltuia energia și vremea risipindu-se într'o acțiune negativă, într'o operă de agitație stearpă.

Cu cât se muncea dincolo mai mult și cu cât posibilitățile de îndreptare se dovedeau mai apropiate și mai vizibile, cu atât dincoace în lagărul agitatorilor fără scrupul și al politicianilor fără grijă de interesele statului, se desfășura mai puternică, acțiunea de turburare a masselor.

Iată prin urmare, două concepții, două politice fundamental deosebite.

Căci pe când una înțelege să pună toate forțele sale de muncă și de creațiune în slujba intereselor statului, cealaltă își întrebuințează puterile într'o operă de sterilă frământare. Una clădește, cea laltă se străduește să dărâme. Pentru a clădi nu e nevoie numai decât să fii la guvern.

Din opoziție ca și dela guvern poți aduce tot așa de bine contribuția ta la opera de consolidare și de organizare națională.

Cu drept cuvânt a spus d-l Vintilă Brătianu că în clipele de mari prefaceri ca acestea prin care trece România, necesitățile impun soluțiuni și soluțiunile impun guvernele.

Orice partid politic care dispune de soluțiuni are datoria să participe la clădirea noului stat românesc

Iar opoziția trebue să se afirme prin fapte pozitive și nu prin acțiuni negative.

Invinuirea care s'a adus partidu lui liberal că guvernează chiar din opoziție este tocmai recunoașterea cea mai dreaptă a activității sale neîncetate.

Forța și prestigiul partidului liberal se datoresc concepției pe care o are despre rostul unei organizații politice. Și acest rost stă în a lucra pentru interesele țării. Cum spuneam și cu alt prilej, partidul liberal a avut totdeauna cultul faptei. Deaceia toate marile realizări ale vieții noastre naționale, din vremea din urmă se leagă de numele acestui partid.

Politica lui a fost politica faptei. Iată de ce se bucură de o superioritate morală, netăgăduită față de celelalte partide politice. Iată de ce el este înconjurat de încrederea întregei lumi românești. Iar politica de vorbe, politica negativă a opoziției nu poate duce partidele cari o fac decât la faliment. Vremurile cer fapte și cine nu creiază, cine nu muncește, cine nu vine cu o soluție, este scos din viața națiunei. Acesta este un fapt de care în interesul lor ar trebui să țină seamă toate partidele și oamenii politici cari au năzuința să guverneze statul.

Eduard Beneș
— Fauritorul Micei Antante —

Publicarea cărței albe ceho-slovace, scoate din nou în evidență strălucita personalitate a lui Eduard Beneș, omul politic care a luptat cel mai mult pentru libertatea Cehoslovaciei și întemeierea Micei Antante.

Tânăr, n'are decât 35 de ani, Eduard Beneș nu era până la începutul războiului mondial, decât un mic profesor de sociologie într'o școală de comerț din Praga. Călătorise însă mult, cunoștea minunat Franța, unde și-a făcut studiile universitare, de licență la Sorbona și apoi de doctorat la Dijon. La declararea războiului, în 1914 se refugiază în țările Antantei, organizând propaganda în favoarea patriei sale oprimate.

In acest timp soția sa rămasă la Praga era dusă la închisoare, din ordinul poliției lui Franz Josef.

După ce a condus în Franța „Comitetul național" al statului ceho-slovac destul de ipotetic în 1918, Beneș vine în țară unde ia locul de frunte împreună cu prietenul său Masaryk, apostolul Boemiei.

Fără întrerupere, mai mult de patru ani, ministru al afacerilor străine al republicei cehoslovace, la a cărei creiare a contribuit așa de mult, Beneș devine unul din oracolele cele mai ascultate ale diplomației mondiale; recunoscut pretutindeni ca pacificator al Europei centrale, căutat pentru sfaturi și ca mediator de cele mai mari puteri.

Când la sfârșitul lui 1918, Beneș pleacă la Paris să-și reprezinte țara la Conferința de la Paris, țara deabia născută, diplomații marilor puteri se întrebau dacă Ceho-slovacia va putea să supraviețuiască împrejurărilor defavorabile, din centrul și răsăritul Europei.

La frontiere se agitau oștile popoarelor frământate de revoluție; bolșevismul triumfător la Budapesta cu Béla Khun. Polonia pregătindu-se să revendice prin forță teritoriul contestat al Teschenului, armata roșie făcând propagandă la granița orientală. Iar în interior, nenumăratele populații dogene: germani, maghiari, ruteni, polonezi, împrăștiate pe teritoriul cehoslovac erau decise să sfărâme republica deabia înfăptuită și libertă, de sub jugul habsburgic.

Beneș nu s'a descurajat. Indată ce tratatul din Saint-Germain a fixat granițele patriei sale, el și-a dat seama că ordinea politică întemeiată prin acest tratat în Europa centrală nu poate dăinui, decât grație unei strânse înțelegeri între puterile beneficiare: Ceho-slovacia, România, Jugoslavia Polonia. Acestei Antante îi consacră el toate sforțările, arătând tuturor după teroarea roșie din Ungaria, pericolul alb al șovinismului agresiv.

Convențiunea de alianță semnată în August 1921 cu Jugoslavia, completată prin o altă convenție ceho-slovacă română și română-iugoslavă constitue baza „Micei Antante", sistem de consolidare și asigurare mutuală.

Dându-și seamă de pericolul, pe care-l prezintă vecinătatea unui stat în descompunere, tot el a fost acel care a dat semnalul ajutorării Austriei, asupritoarea de eri.

Renunțând în ultimul timp la politica activă pentru a se consacra chestiunilor externe, Europa poate fi fericită că chestiunile el politice vor reține și mai mult atenția acestui diplomat de rasă, iar Cehoslovacia după ce și-a câștigat o situație externă de primul ordin la adă postul ei sa început să-și consolideze situația sa internă într'un mod așa de strălucit, încât a început deja să minuneze lumea.

Câteva cuvinte asupra ordinelor călugărești

— Pot să existe în România ordine călugărești maghiare? —

Intrebarea în chip mai firesc s'ar putea pune așa: „Pot să existe în România ordine călugărești neromâne?" Dar întrucât în Transilvania de fapt sunt azi numai ordine ungurești, suntem îndreptățiți a vorbi concret.

Mai zilele trecute, gazetele ungurești se agitau pe tema că Camera și Senatul ar fi votat o lege, prin care se exclud din țară ordinele călugărești neromâne. Știrea deocamdată s'a dovedit prematură, cea ce nu înseamnă că nu se va și înfăptui.

O astfel de lege va trebui să fie adusă și la noi, cum este în toate statele, fiindcă este pe cât de firească pe atât de justă.

Căci ce este în definitiv un ordin călugăresc. O corporațiune *pur religioasă*, care trăește după anumite regule. Ca atare ordinele călugărești sunt considerate de *persoane juridice* cu drepturile lor stabilite în legile țării.

Ce ordine călugărești avem în Transilvania.

La noi în Transilvania sunt azi o mulțime de ordine, atât de bărbați, cât și de femei. Le voi înșira pe cele mai cunoscute. De bărbați: Ordinul *Franciscanilor*, *Minoriților*, *Misericordiani*, *Premontrei*, *Piariști*, *Iesuiți* și *Capuținii*. De femei: Ordinul *Sf. Vincențiu*, ordinul *Sf. Francisc*, ordinul *Mizericordian* și al *Ursului*.

Menirea lor este deosebită; unele ordine se ocupă cu păstorirea sufletelor, altele cu instrucția și altele cu îngrijirea bolnavilor; nici unul însă cu viața contemplativă, cum sunt ordinele Bisericei ortodoxe.

Originea acestor ordine nu este maghiară. Sunt de origine germană, franceză, spaniolă, etc. Cum însă s'au deplasat și colonizat în Ungaria, ele au devenit în urma firii lucrului, ungurești.

Limba ordinelor călugărești trebue să fie limba statelor în care ele se stabilesc.

Este știut de toată lumea, că dacă unul sau mai mulți călugări sunt trimiși în China, ei își însușesc nu numai limba chineză, ba — după trebuință — și portul și obiceiurile chineze, fiindcă numai așa au șanse de a lucra cu succes. Este ridicol să presupunem numai că, Premontrei din Ungaria, așezându-se în China, ar putea avea pretenția de a instrui pe elevii chinezi în limba maghiară!

Ei fiind numai o corporațiune pur religioasă, pentru ei limba este un mijloc numai — indiferent care este — de a propaga și exercita religiunea lor. Și dacă deci le este indiferent în care limbă o fac aceasta, este cu atât mai firesc să o facă numai în limba acelei țări în care trăesc.

In chipul acesta, călugări aduși de ex. din Franța în Ungaria, au devenit unguri, cei trimiși în China — Chinezi. Rupând orice legătură cu casa-mamă — Mutterhaus — de unde au plecat, dânșii au devenit fiii acelui popor, unde s'au așezat, recrutându-și în viitor novicii din noua lor patrie.

De acea se spune cu drept cuvânt, că ordinele călugărești sunt internaționale.

Acest internaționalism însă nu este a se înțelege ca și cum ordinele ar avea dreptul, să formeze un stat în stat, fiind o corporațiune — cum s'ar zice — fără patrie. Dimpotrivă, membrii ordinelor au devenit totdeauna cei mai devotați fii ai acelei țări, care i-a primit, lucrând cu toate puterile pentru și în interesul ei.

Pericolul ordinelor călugărești de la noi.

Ziceam mai sus că ordinele călugărești sunt persoane juridice cu drepturile stabilite în legile țării. Călugării în urma regulelor călugărești nu pot fi considerați ca indivizi aparte. Ei nu pot avea avere particulară, nu pot moșteni nici testa. Totul aparține ordinului, care dispune asupra fiecărui individ după bunul său plac și care se și îngrijește de lipsurile materiale ale fiecăruia din ei. Fiind scutiți de ori ce grije materială și familiară, fiind mai departe, legați de ordin cu votul obedienței necondiționate față cu superiorul ordinului, ei formează o putere formidabilă, ori unde ar fi.

Să presupunem un caz concret. Să zicem că între Ungaria catolică și între România ortodoxă ar isbucni un războiu, și că în România ar exista ordine călugărești maghiare. Aceste ordine călugărești, legate sufletește de Ungaria prin religie, prin limbă și prin organizație și ne având nimic comun cu România — cum sunt de fapt astăzi — ar însemna cea mai mare primejdie pentru noi.

Dar să nu mergem așa departe. Să nu presupunem tocmai o stare de războiu. Este absurd a admite, că o țară să poată avea dreptul de a dispune de o persoană juridică din altă țară.

Și dacă aceasta stă pentru orice persoană juridică, cu atât mai vârtos o putem aplica la corporațiunea călugărească, care pe lângă că are țăria amintită mai sus, are influența cea mai nemijlocită asupra sufletelor cetățenilor, fie ca păstori sufletești, fie ca îngrijitori în spitale, fie ca educatori și învățători.

Datoria Statului român față de aceste ordine.

Statul are datoria firească de a se îngriji de susținerea și apărarea sa atât în timp de pace cât și în

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

războiu. Statul are datoria de a preciza drepturile și datoriile cetățenilor săi, fie aceia persoane particulare, fie persoane juridice.

Prin urmare e lucru firesc, ca statul să precizeze în lege raportul care există între el și ordinele călugărești, și în locul întâiu să ceară ca aceste ordine să-i fie lui și numai lui supuse și în nici un caz unui alt stat.

Iată de ce am zis la începutul acestui articol, că deși știrea despre legea care va esclude din țară ordinele călugărești maghiare este prematură, o astfel de lege va trebui să vină tocmai fiindcă este firească și justă.

Cum și-ar închipui cineva, fie acela și cel mai încărnat șovinist maghiar, că statul român ar fi cândva în stare să admită, împotriva intereselor sale, ba chiar împotriva tuturor obiceiurilor și organizației acestor ordine, ca în România să existe și mai departe ordine călugărești cu limbă maghiară ? Așa ceva nu numai că e imposibil, dar este și absurd.

Și totuși, în aceasta absurditate persevorează mulțimea călugărilor și călugărițelor cari trăesc azi în Transilvania având în toate orașele câte 2—7 mănăstiri, cele mai multe împreunate cu școli.

Această absurditate trebue negreșit înlăturată.

Sunt două posibilități : ori ordinele existente vor deveni românești, rupând toate legăturile cu Ungaria și aceasta în timpul cel mai scurt posibil, ori vor părăsi țara și se vor așeza în țara de a cărei limbă nu se pot lipsi. Tertium non datur !

Oradea-Mare, la 21 Aprilie 1923.

SIMION GOCAN

Profețiile lui Renan

Se știe că primirea lui Pasteur la Academie a fost încredințată lui Renan. El a pronunțat cu această ocazie o frază, a cărei întrebuințare i-a adus multă satisfacție mai târziu. Renan și-a exprimat o într'un album de autagrafe pe care--zice Dr.Cabanes--admiratorii savantului chimist au transcris expresiunea entuziasmului lor, pentru geniaul și descoperirile sale.

„Rog pe eminentul meu confrate Pasteur, să-și amintească că, primindu-l la Academia franceză i am zis:" „Cauți acum microbul turbărei, îl vei găsi". „Sunt mândru de a fi fost măcar odată profet în viață".

Renan în realitate a mai fost profet odată tot la Academie când primind pe Lesseps i-a zis: „Dacă Cristofor Columb ar exista astăzi noi l'am face membru al Academiei.

Cel care e sigur că va fi e generalul care ne va duce într'un război viitor la victorie.

Iată unul pe care nu-l vom năcăji nici asupra prozei, numindu-l prin aclamație, fără a ne interesa de scrierile sale. Ce ședință frumoasă va fi aceia în care va fi primit! Cât de căutate vor fi locurile și ce fericit acel ce o va prezida!"

Și aceasta profeție i s'a îndeplinit. Învingătorii dela Marna, Joffre și Foch sunt astăzi membri ai Academiei franceze.

Ay.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Terapeutică magică

Cura de perle

Epoca de frământare pe care o trăim, emoțiile deziluziile prezentului, nesiguranța în viitor denaturează gândirea care se reîntoarce la vechile superstiții și la credințele antice, luând în loc de înfățișarea naivă de altădată, una mascată de voalul științei. Misterul forțelor ignorate, astăzi la modă își face astfel drum în anumite medii, luând un aspect aproape savant, când e vorba de terapeutica prin întrebuințarea pietrelor prețioase.

Din cea mai veche antichitate, oamenii au acordat acestor pietre din cauza sclipirei și raritățeî lor proprietăți miraculoase, bune sau nefaste.

Vedele la Indieni, Biblia, Aristot, Teofrast, Pliniu naturalistul, doxologia Kabbaliștilor și a Spagyriților din evul mediu le-au pus în corespondență cu planetele și le-au dat influență asupra temperamentului și caracterului indivizilor.

Vorbind de cura de perle, actualmente la modă Dr. J. Laumonier găsește că ea datează din timpul curtizanelor grase, Cleopatra face din perle dizolvate în oțet, băutura cu care farmecul ei excita încă la o etate destul de înaintată, pasiunile lui Marcu Antoniu și ale lui Cezar.

In Orient, Persia, India și mai ales în China acest tratament are și astăzi mulți partizani. Bogații fii ai cerului atribue praiului de perle proprietățile apei „de Jouvence" și afirmă că un bătrân, care-l întrebuințează recapătă vigoarea de 20 ani. Trebue însă să știi cum să-l întrebuințezi, în China meridională, mandarinii nu-l întrebuințează decât când e luna plină! In Europa, care de perle e răspândită mai ales în Anglia. O artistă engleză pretinde că acest remediu posedă avantajul de a redeștepta tandrețea, când vârsta e destul de înaintată.

Se știe că perla, fiind formată în special din carbonat de calciu reticulară solubilă în licidele acidulate, dar explicația științifică a reacției fiziologice (dacă ar puteu să existe nu e cunoscută.

Poate că atâtea lucruri care fac astăzi parte din domeniul superstiției, vor forma mâine elementele unei interesante descoperiri.

Fericiți acei, care vor putea să-și vindece unele infirmități datorite vârstei, fără a mai face apel la cunoștințele doctorului,

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Dispariția unui monument cultural

Mănăstirea Cernica

Un incendiu a distrus de curând clădirea aproape cu totul stricată și fără nici o frumusețe, cu chilii mici și arhondaric sărăcăcios a Mănăstirei Cermia, din preajma Bucureștilor.

Cu multă greutate frumoasa biserică înălțată de Cernica Știrbei, pe la anul 1600, dar de multe ori de atunci refăcută a fost salvată.

In afară de ea se zice că au rămas doar ici colo, câteva case călugărești, la care duc poteci întortochiate și cimitirul, în care se odihnesc bunii credincioși ai vremurilor trecute.

Și totuși câtă lumină a împrăștiat și ce loc de muncă prielnică a fost, acum nu mai mult de două veacuri, mănăstirea dela Cernica.

Călugării dela Cernica au luat parte la marea mișcare paisiană, care a pus călugărimea la muncă nouă a gândului; din ce-au scris și-au tălmăcit ei, s'a îmbogățit literatura noastră din veacul al XVIII-lea.

Aici a trăit Macarie gramaticul, care prin lucrările sale multe și felurite și-a răspândit faima de învățate.

Până la începutul acestui veac se mai păstra la Cernica cu mare evlavie o mare bibliotecă, din al cărei prinos s'a folosit literatura noastră; între ele își petrecuse cei din urmă ani din viață Naum Râmniceanu, cel din urmă cronicar al Țării Românești. — Ce-a fost mai bun din cărți și manuscripte luând drumul Academiei, restul bibliotecei rămasese deasupra unei pitării, care deasemeni va fi fost mistuită de flacări.

— Ay. —

✖ FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✖

Studențimea noastră și istoria artelor

De **Coriolan Petran**

I.

Istoria artelor este una din științele mai puțin cunoscute de studențimea noastră. Vina nu o poartă studențimea. In liceele noastre — cu excepția liceelor de fete — nu se propune decât ocazional, ori deloc; absolvenții liceelor ajung la Universitate fără cunoștințele generale de istoria artelor, fără vre-o orientare în ce privește studiul universitar al acestui ram al științelor istorice, fără a cunoaște importanța sa culturală și carierele deschise aceluia, care i s'a dedicat.

Așa se explică, dacă ascultătorii acestui studiu sunt aproape exclusiv studenți dela Facultatea de litere în vreme ce în streinătate cursurile de istoria artelor, sunt urmate de un însemnat număr de studenți dela toate facultățile și de publicul mare.

Cunoscând calitățile artistice ale neamului nostru și dorința sa de a se cultiva desigur mulți vor fi între studenții noștri cari au deosebită atragere pentru frumos, pentru filosofia și teoria artei, cari bucuros ar sacrifica o oră două pe săptămână ca să poată fi educați în artă. Dar nu cunosc calea ce o au de urmat și posibilitățile ce li se oferă la Cluj. Pentru aceștia scriu aceste rânduri, ca să-i informez, care este scopul acestei științe și foloasele reale ce le ofere în viața de toate zilele, cum se studiază și cari cariere îi stau deschise aceluia care vrea să se dedice acestei științe.

Sub stăpânirea maghiară Universitatea din Cluj nu a avut catedră de istoria artelor. Dacă reprezentanții Statului român au înființat această catedră, cauza a fost că ei au cunoscut importanța ce i-se dă în apus acestei științe și necesitatea ei în cultura românească. Universitățile străine au deobicei cei mai mulți profesori și docenți, unele, cum este de exemplu Universitatea din Basel ori Freiburg, au patru catedre de istoria artelor. In România de azi la toate Universitățile se propune istoria artelor.

Seminarul nostru dela Universitatea din Cluj deși cu un trecut numai de trei ani prin numărul mijloacelor sale de învățământ și cercetare a ajuns mai multe instituții similare din țările cu o cultură mai avansată. La Universitățile apusene cursurile de istoria artelor sunt cele mai frecventate dintre toate.

*

Studenți dela toate Facultățile și publicul din oraș aleargă să-și asigure un loc la aceste cursuri, ținute deobicei în sala cea mai mare, adeseori în sala festivă a Universității. Profesorul Strzygowski dela Universitatea din Viena are de exemplu patru sute de studenți înscriși și un numeros public din afară de Universitate la cursuri. Cauza afluenței mari la cursuri este interesul ce-l poartă studențimea și publicul față cu problemele artistice convingerea, că nu există cultură fără cultură artistică și utilitatea practică a studiului.

Viața omului modern este în strânsă legătură cu arta. Dar în afară de acest punct de vedere practic studiul istoriei artelor este și din alte puncte de vedere necesar.

*

Adeseori s'a accentuat înalta valoare pedagogică, educativă a istoriei artelor de către pedagogi de seamă. Dacă Fichte a văzut scopul principal al educației în formarea omului întreg, iar Goethe în formarea unitară a naturei omenești, nici o știință nu poate îndeplini mai mult acest scop decât știința artelor. Învățământul istoriei artelor nobilitează omul, îi desvoltă gustul, îl ridică la nivelul de om adevărat. Se crede că arta are și un scop atic, ceiace exprimau atât de bine Grecii prin kalokagothia, ei anume credeau, că contemplarea operelor de artă numai fapte nobile și frumoase poate produce. Din punct de vedere al Statului istoria artelor mai aduce și alte foloase reale și anume cari contribue la ridicarea artei și industriei contimporane prin formarea bunului gust al consumatorilor și producătorilor. Din învățământul universitar al istoriei artelor Statul câștigă viitorii funcționari de muzeu și conservatori ai monumentelor istorice, precum și personalul didactic secundar înarmat cu cunoștința pentru propagarea culturii artistice a tineretului. Istoria artelor face cunoscute și monumentele Țării, contribue deci, ca să ne cunoaștem patria și produsele artistice ale poporului nostru, ca să le respectăm și iubim. Privind prin prisma vieții de stat necesitatea studiului istoriei artelor, trebue să spunem, că toți aceia ar trebui să aibă cultură artistică, cari vor avea funcții de conducere în viața Statului : politicianii și diplomații, organele administrative, iuriștii și teologii, ei trebue să fie convinși, că arta este un factor primordial de cultură și bunăstare națională și că orice neglijare înseamnă o scădere a capitalului național și o pedecă a propășirii naționale

—

Noile impozite în Ardeal

Ce dispoziţiuni a luat ministrul de finanţe d-l Vintilă Brătianu

Cum va fi socotită valoarea locativă a pământurilor. Impunerile se vor face pe baza veniturilor cadastrale. Ce preţ pune ministrul de finanţe pe lucrările cadastrale din Ardeal. Avantagiile ce decurg pentru locuitorii ardeleni. Când vor începe să lucreze comisiunile de impunere şi cât vor dura lucrările lor

Ce ne spune d. Simionescu directorul general al resortului de finanţe din Cluj

In cursul săptămânei trecute, domnul Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj, a fost la Bucureşti, pentru diferite chestiuni care privesc resortul pe care d-sa îl conduce în Ardeal.

Întorcându-se ieri dimineaţă în localitate, domnul Simionescu a binevoit să ne comunice o serie de lucruri interesante asupra modului cum se vor aplica noile impozite în Ardeal. In această chestiune d-sa a primit personal ultimele dispoziţiuni ale ministrului de finanţe, chiar înspre ziua întoarcerei d-sale la Cluj.

Iată ce ne spune domnul Simonescu:

*

Ministrul de finanţe, dl Vintilă Brătianu, în dorinţa de a face noile impuneri cât mai echitabile în Ardeal, mi-a dat următoarele instrucţiuni:

Valoarea locativă a unui jugăr de pământ, — adică venitul unui jugăr de pământ asupra cărula se va aplica darea, — nu va putea fi socotită peste 200 lei, la pământurile arabile, cele mai bune, cu toate că preţurile de arendare care servesc de bază la stabilirea acestor valori locative sunt cu mult mai mari, ridicându-se până la 600 lei jugărul.

*

Faţă de această dispoziţiune menită să facă noile impozite să fie cât mai puţin apăsătoare în Ardeal, mai sunt de adăugat următoarele:

Asupra dării la care ar trebui să fie impus un locuitor cu un venit din pământ mai mic de 2000 lei, se va face o scădere de una a patra, astfel că socotind valoarea locativă cea mai mare — 200 lei — aceasta se va micşora la 150 lei. La aceasta se vor mai scădea pentru sarcini familiare următoarele procente: pentru sătenii ce au soţie şi un copil, 10 la sută; cu soţie şi 3 copii, 14 la sută; pentru 5 copii, 16 la sută; pentru 9 copii, 18 la sută şi peste 9 copii, 20 la sută.

Se vede clar din toate acestea că ministrul de finanţe a fost călăuzit la întocmirea nouei legi a impozitelor, de cel mai larg spirit de echitate.

*

Un alt fapt de cea mai mare importanţă pentrŭ Ardeal, continuă să ne spue directurul general al resortului de finanţe, este că, valorile locative pentru o dreaptă stabilire se vor face plecându-se dela veniturile cadastrale existente aici. Tot odată se va observa şi clasificarea pământurilor, existentă în cadastru, care este făcută după puterea de producţie a pământului.

Trebue să vă afirm că ministrul nostru de finanţe a pus mare preţ pe lucrările cadastrale existente în Ardeal, apreciindu-le marea lor valoare, şi intenţionând să le introducă şi în vechiul regat.

*

Avantagiile care decurg pentru locuitorii ardeleni, luându-se aceasta normă la împunerea noilor impozite, sunt evidente. Impunerile se vor face luându-se ca bază veniturile cadastrale mărite cu un procent în raport cu sporirile arenzelor pe ultimii 4 ani; astfel totul se va petrece în cea mai perfectă ordine, nesdruncinând întru nimic normele după care în trecut se aplicau dările. Se va realiza mai ales dreptatea în aplicarea noilor impozite, căci pământurile care erau impuse cu acelaş venit cadastral, şi în viitor vor fi impuse la aceaşi valoare locativă, întru cât se va ţine seama în mod strict de toate indicaţiunile lucrărilor cadastrale.

*

In privinţa aceasta este iarăşi evidentă superioritatea acestui sistem faţă de acel al legei dlui Titulescu. Valorile locative stabilite în recesământul trecut după legea Titulescu, care nu se orientase după veniturile cadastrale, se stabiliseră în mod diferit pentru pământuri care erau de acelaş fel ca producţie şi cu acelaş venit cadastral. Şi aceasta constituia, fără îndoială, o mare nedreptate, care însă a fost cu desăvârşire înlăturată graţie pătrunderei adânci cu care dl Vintilă Brătianu a conceput sistemul său de împunere, ţinând seamă mai ales şi de starea lucrurilor din noile provincii.

*

In altă ordine de idei, dl Simionescu ne spune că comisiunile de impunere sunt alcătuite în întreg Ardealul şi că vor începe lucrările la 1 Mai.

Aceste lucrări, după socotelile făcute, în Ardeal vor fi terminate după 3 luni jumătate, astfel că se speră să se poată începe încăsările dela data de 1 Sept. c.

Ministrul de finanţe a declarat că dela modul de aplicare al noilor impozite, adică de rezultatele practice concentrate în încasările ce se aşteaptă, a legat şi chestiunea îmbunătăţirei soartei funcţionarilor.

In legătură cu acest fapt, directorul resortului din Cluj dl Simionescu, a dat un ordin circular tuturor organelor sale în subordine, atrăgându-le atenţia, că zelul şi destoinicia pe care le vor pune la aplicarea noilor impozite, în timp ce va asigura consolidarea financiară a ţărei, vor asigura şi tuturor funcţionarilor statului îmbunătăţirea soartei lor.

Dac.

Hărţile iredentiste dela „MARIANUM"

O nouă constatare oficială a instigaţiei iredentiste.

Cu ocazia inspecţiei oficiale făcute la Institutul „Marianum" din Cluj, d-l director Candrea a constatat în manualul unei eleve o hartă, pe care graniţele noui ale României erau însemnate cu puncte numai, Ardealul figurând astfel ca o provincie a statului maghiar, ale cărui hotare erau tot cele vechi şi al cărui teritoriu era de aceeaşi culoare în tot cuprinsul vechilor hotare ale Ungariei din harta elevei.

D-l inspector Candrea a încheiat îndată un proces verbal pe care l-a înaintat autorităţilor superioare.

Constatăm că această nouă provocare s'a făcut după ce s'a dat atâta timp alarma în jurul iredentismului institutului „Marianum". Ancheta este în curs şi se aşteaptă sancţiunile, cu toate acestea la „Marianum" se continuă a se face instigaţie împotriva orânduirii de astăzi a României.

Noua descoperire este edificatoare şi înseamnă, că acolo unde se comit chiar în timpul unei severe anchete acte contra statului, un act ca acesta nu este singurul.

Repetarea aceasta a provocaţiunilor institutului catolic din Cluj trebue să ne deştepte şi să impună autorităţilor a lua măsuri în consecinţă cât mai grabnice.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Frământările comuniştilor din Ardea

Reorganizarea partidului comunist şi excluderea moderaţilor. — Comuniştii unguri aserviţi Moscovei şi Budapestei.

Dumineca Tomei a însemnat pentru partidul socialist din Ardeal o serioasă întorsătură, de pe urma căreia socialiştii români nu pot decât să profite. Sa dovedit în acea zi, că tovarăşii lor unguri, caută numai să'i exploateze şi să le impună o supremaţie îndrumată şi după prescripţiile din Moscova şi după cele budapestane. Tendinţa aceasta era cunoscută socialiştilor români şi accentuându-se acum, conducătorii muncitorimii române se văd nevoiţi — spre binele lor — să o rupă cu socialismul extremist, moscovit şi budapestan, al ungurilor şi să pornească pe un drum separat, favorabil şi lor şi ţării.

Ruptura, pentrucă deşi nedeclarată poate fi socotită astfel, s'a produs acum o săptămână, dupăce extremiştii au căutat pe toate căile să'şi asigure supremaţia.

Câteva ziare au relatat întâmplările de atunci dela adunarea asociaţiei lemnarilor, la care s'a petrecut faptul de care ne ocupăm. Noi le vom arăta şi antecedentele, pentruca să se vadă, că s'a petrecut ceva într'adevăr serios.

S'a întâmplat la această adunare, la care românii n'au avut decât zece reprezentanţi faţă de 40, că străinii, extremiştii au exclus pe moderaţi. Au fost excluşi astfel din asociaţie conducătorii de seamă ai muncitorilor, ca dnii Bartha si Szilágyi, secretarul asociaţiei, ale căror vederi moderate se puneau în calea intenţiilor comuniştilor. S'a propus deasemenea să se excludă şi d. Flueraş, dar pentrucă prevedeau la ce sfârşit se va ajunge prin aceasta, extremiştii au trebuit să'şi retragă propunerea. In afară de cei doi de mai sus, au mai fost excluşi câţiva conducători moderaţi, rămânând astfel gruparea cu o înfăţişare curat extremistă.

Acestea s'au petrecut dupăce conducătorii extremiştiior au pus la cale totul pentru reuşita unei întăriri pe această cale a organizaţiei lor. Conducătorii extremişti s'au văzut mereu împiedecaţi de cei moderaţi şi după multe lupte zadarnice, au recurs la arma cea mai expeditivă, la excludere, dupăce întâi au luat toate măsurile pentruca organizaţia curăţată de elementele anticomuniste să poată să existe.

In vederea aceasta extremiştrii din Cluj au luat contact cu extremiştrii de pretutindeni şi au pregătit centralizarea mişcării la Cluj.

In fruntea lor sunt dnii Iuliu Dászkál şi Asztalos. Ultimul s'a făcut cunoscut prin aceea, că a ajuns pentru instigaţie la grevă şi pentru comunism pe faţă, la Văcăreşti, de unde a scăpat acum o jumătate de an. Iar pe dl Dászkál îl cunoaştem printre altele, de astă iarnă, dela balul dela „Redută" organizat de d-sa şi de alţii, şi la care s'au adus toate decorurile şi costumele ungureşti iredentiste şi unde s'au evacuat chipurile M. M. L. L. Regelui şi Reginei. Şi 'l mai cunoaştem dela cursurile organizate de d-sa, tot astăiarnă, pentru tineretul muncitoresc la cari cursuri s'au ţinut lecţii anti-româneşti, de către fruntaşii şovinismului unguresc de aici.

Prin lovitura dată moderaţilor, iredentismul maghiar al bolşevicilor plătiţi dela Moscova, nu s'a desminţit de loc.

Pentrucă în locul secretarului Szilágyi s'a hotărât să se aleagă şi să se instaleze pe ziua de 1 Mai unul Köblösi, fost administrator al ziarului bolşevic „Világosság" ale cărui legături cu iredentismul budapestan sunt cunoscute.

Astfel, în urma excluderii moderaţilor, s'a format sub conducerea dlor Asztalos şi Dászkál, un „partid socialist-independent", care sub masca aceasta inocentă serveşte şi interesele Moscovei şi ale Ungariei.

In legătură cu aceasta să reţinem, că muncitorimea maghiară, ajunsă acum în acest partid şi înstreinată de celalalt partid socialist din care fac parte muncitorii români şi cei unguri moderaţi, a întreţinut continue legături cu fruntaşii maghiari ai ungurilor burghezi. Ţinem să reamintim în legătură cu aceasta, că partidul maghiar a trimis deseori oameni de ai săi ca să ţină cursuri tineretului maghiar socialist. Şi mai trebue reamintită declaraţia de acum un an, din parlamentul maghiar, a socialiştilor, după care „socialismul din Ungaria are toate asigurările din partea muncitorilor unguri din România pentru lupta în vederea restaurării Ungariei".

Acum, când extremiştii unguri au dat cu piciorul românilor şi ungurilor moderaţi, e bine să ne amintim acestea, pentruca să ştim în ce direcţie va lupta „independentul partid socialist" al pomeniţilor bolşevici şi irendentişti unguri Daszkai şi Asztalos.

Intrunirea dela Timişoara a partidului naţional

La întrunirea pe care partidul naţional a ţinut-o Duminecă la Timişoara, n'au luat parte tocmai fruntaşii organizaţiei bănăţene a partidului naţional.

Astfel au lipsit dni Valeriu Braniştе, Groşanu, precum şi întregul grup din jurul ziarului „Voinţa Banatului".

Absenţa acestor fruntaşi dela întrunire este semnificativă. Se ştie că de mai multă vreme s'au produs sciziuni în sânul organizaţiilor bănăţene ale partidului naţional.

Parte din ele se datoresc certurilor dintre membrii locali ai organizaţiilor, parte isvoresc din îngnarea pe care a stârnit printre unii naţionali din Banat politica de agitaţie a partidului naţional, fuziunea cu tachiştii şi pactul cu partidul ţărănist.

In ultimul timp dezbinările au fost mai dese şi mai violente. Foarte mulţi membrii şi-au dat demisiunile din partid, iar alţii păstrează o atitudine ostilă conducere partidului.

Iată din ce cauză la întrunirea de Duminecă au lipsit cei mai cu vază dintre membrii partidului naţional din Banat.

Faptul dovedeşte că prin politica sa conducerea partidului naţional a reuşit să-şi înstrăineze nu numai simpatiile opiniei publice, ci să provocare dezbinări în chiar sânul partidului.

Este un simptom că partidul dlui Maniu a intrat în faza descompunerii.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

◆ INFORMAŢII ◆

— **Scriitorii români la Satu-Mare.** Astă seară, 24 Aprilie, vor sosi la Satu-Mare scriitorii români, iar mâine, Miercuri, va avea loc o şezătoare literară. In cursul zilei scriitorii vor vizita oraşul. Autorităţile locale au făcut pregătiri mari pentru a le face o primire însufleţită.

In cursul zilei de Joi scriitorii vor vizita împrejurimile oraşului, iar Vineri vor pleca cu acceleratul mai departe.

— **Procesul comuniştilor din Cluj.** Suntem informaţi, că instrucţia dela Consiliul de război a comuniştilor din Cluj descoperiţi în cursul iernii şi despre cari am relatat pe larg acum câteva săptămâni, este pe sfârşite. Consiliul de război i-a găsit vinovaţi de toate cele aduse împotriva lor de organele siguranţei statului.

Desbaterea procesului va începe zilele acestea.

Amintim în acest loc, că printre alte acuzaţiuni aduse comuniştilor arestaţi a fost şi organizarea unei armate bolşevice sub firma cercetăşiei. Arestaţii aveau legături cu Moscova şi cu comuniştii din Ungaria, Praga, Berlin şi Viena.

— **Congresul chelnerilor.** Alaltăeri şi ieri s'a ţinut în localitate, la sediul asociaţiei, congresul chelnerilor, bucătarilor şi angajaţilor din localurile de noapte din Ardeal.

— **Judecarea fostului primar Harşia.** Dl Harşia, fostul primar de tristă memorie al Târgului Mureş, a fost dat în comisia disciplinară a primăriei.

Trecutul dlui Harşia la primăria din acel oraş se cunoaşte în deobşte. D-sa a fost acela, care a îngăduit populaţiei maghiare de acolo să comită cele mai neîngăduite fapte la adresa statului român, încât a trebuit să se vină abia în al cincilea an de stăpânire românească cu dispoziţiunile noului primar, dr. E. Dandea, prin care Tg. Mureş să la înfăţişarea unui oraş din România nu din Ungaria.

— **O măsură bună la Tg. Mureş.** Din ordinul autorităţilor locale au fost înlăturate vitraliile Palatului Cultural din Târgu-Mureş, cari reprezentau eroi naţionali maghiari. Ele au fost înlocuite cu geamuri simple.

*

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria“ din Bucureşti, compusă din patruzeci persoane, în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie şi 3 Mai, la Teatrul Naţional, trei reprezentaţii, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur“ (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola“ de Henri Lavedan şi „Diavolul“ de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 2—6

— **Un conferenţiar francez la Cluj.** O. Dartigne, profesor din Paris, preşedintele confederaţiei studenţilor creştini, va sosi zilele acestea la Cluj pentru a ţinea o seamă de conferinţe cu caracter religios. D sa se află acum la Bucureşti, unde de asemenea a vorbit despre chestiunile acestea şi despre solidaritatea creştinească.

— **Refacerea consiliului comunal din Tg. Mureş.** Consiliul comunal din Târgul-Mureş a fost refăcut în adunarea de Sâmbătă, alegându-se zece noui membri, în locul altor zece cari au fost demişi.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezeşte pielea. 2475-3.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **In atenţia direcţiunii institutului de surdo-muţi.** Primim din partea unor părinţi cu copii la institutul de surdo-muţi din localitate, plângerea, că administraţia institutului îi supune pe copii, în cea mai mare parte minori între 4 şi 10 ani, unui tratament alimentar care nu le garantează suficienta desvoltare.

Supunem această plângere atât administraţiei institutului cât şi autorităţii superioare şi făgăduim tot odată să revenim şi cu atât mai vârtos în cazul când ni-s'ar repeta plângeri din partea acestor părinţi.

— **Numiri şi avansări.** Prefectul judeţului Cojocna, dl Ştefănescu, a plecat aseară la Bucureşti, pentru a face propunerile de numiri în posturile vacante şi avansările funcţionarilor din administraţia judeţului şi oraşului.

In alcătuirea tablouiul de numiri şi avansări dsa a ţinut socoteală exclusiv de meritele şi vechimea fie-cărui funcţionar.

— **Noul Primar al Clujului.** In cursul aceste săptămâni va apărea numirea noului primar al oraşului nostru, care va fi în persoana dl Utalea, actualul subprefect al judeţului Cojocna.

— **De la Sfatul Negustoresc** Sfatul Negustoresc îşi va ţinea în 29 crt. adunarea generală, care va avea să aleagă noul comitet. In vederea acestei adunări s'a ţinut ieri o şedinţă, la care s'au fixat candidaturile şi s'a discutat gestiunea anului trecut.

— **Adunarea exploatatorilor de păduri.** Sâmbătă s'a ţinut la Braşov adunarea generală a exploatatorilor de păduri şi a exportatorilor de lemne din Ardeal. Adunarea s'a ţinut sub preşedinţia dlui dr P. Groza şi a participat la ea şi dl Iorga, director în ministerul industriei şi comerţului. Dl P. Groza a arătat, că asociaţia are astăzi peste 400 de membri.

S'a discutat furniturile impuse de minister pe seama căilor ferate, gestiunea trecută şi modalităţile libertăţii depline a exportului.

— **Declaraţiile de impozit la Cluj.** După informaţiunile ce le avem dela oficiile financiare însărcinate cu primirea declaraţiilor de impozite, nici jumătate dintre contribuabilii Clujului nu şi-au înaintat declaraţiile. S'a primit numai 19—20 de mii de declaraţii, cu toate că trebuia să se dea până la optzeci de mii.

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475 — 4

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăltuim oglinzi stricate.

Aprovizionarea Clujului cu pâine şi carne

O nouă tentativă a morarilor şi depozitarilor de făină, care însă n'a reuşit. Avem făină pentru o lună. Măsuri contra speculanţilor. Şi măcelarii terorizează autorităţile. In faţa rezistenţei. Sprijinul armatei. Nu vom mai fi lipsiţi de carne. Ce măsuri s'au luat.

De vorba cu d. Stefănescu, prefectul judetului

Am fost informaţi că morarii şi depozitarii de făină, din localitate, cu toate că au obţinut sporirea preţurilor, continuă agitaţia lor, nefiind pe deplin mulţumiţi. Ca să ştim precis de ce este vorba ne-am adresat d-lui Ştefănescu, prefectul delegat al judeţului şi oraşului nostru.

Văzut indignat, prefectul ne spune:

Deşi o parte din morari ne-au făcut oferte convenind la un aranjament până la 1 Aug. c. şi deşi am aprobat aceste oferte dând în acest sens şi o ordonanţă publică în tot oraşul prin care s'a sporit preţul atât al făinei cât şi al pâinei, conform deciziei O. F. P. pentru întreg Ardealul, totuşi mi s'au prezentat astăzi la prefectură din nou, acei cu cari am făcut angajamentul cerând noui adăugiri de condiţiuni, care ar apăsa populaţiunea. M'a revoltat complect acest spirit de spoliaţiune din partea acestor apaşi ai comerţului, şi i-am concediat fără să mai discut cu ei.

Au fost însă câţiva cari nu s'au raliat la această nouă tentativă, asigurând prin contract scris că vor satisface nevoile de pâine ale populaţiunei până la 1 Aug. c. potrivit preţurilor oficiale.

*

Faţă de acei morari depozitari, continuă d. Ştefănescu, cari încearcă să terorizeze autorităţile menite să vegheze la ocrotirea populaţiunei, am luat măsuri ca toate stocurile de făină, să fie desfăcute pe preţurile vechi căci de urcarea preţurilor se bucură numai acei cari în mod expres se obligă să aprovizioneze oraşul.

Cetăţenii, afirmă prefectul, nu trebue să fie îngrijiţi, căci nu va fi lipsă de pâine la Cluj. In prezent avem făină pentru o lună, şi vin mereu cantităţi noui acelor cari nu s'au asociat cu speculanţii populaţiunei noastre. Avem în acelaş timp destule oferte din afară, dar am cedat ofertelor celor localnici, cărora le-am admis chiar exclusivitatea. Am putut însă să'mi dau perfect de bine seamă de spiritul de specula al acestora, când încearcă să terorizeze chiar autorităţile, şi-l voi trata aşa cum trebue.

*

— Şi măcălarii au vrut să procedeze la fel, dar de data aceasta s'au izbit de o rezistenţă care le-a mai potolit pofta. Graţie sprijinului armatei prin dl generai Petala, care ne-a pus la dispoziţie organele militare şi banii necesari, s'au adus ieri la Cluj 100 de vite. Altele sunt pe cale de a sosi, astfel încât vom pune populaţiunea la adăpost şi de această lipsă.

Ca măsură în contra angrosiştilor abuzivi şi speculanţi, le-am cerut brevetele pentru a le retrage şi a le da românilor, căci din 110 câţi sunt, abia 7 sunt români. Mi'au făgăduit însă că îşi vor înfrâna zelul de câştig prin spoliaţiune şi teroare. In acelaş timp am intervenit telegrafic la toate preturile din judeţ, ordonând să nu se mai permită ieşirea vitelor de hrană din judeţ, pentru ca angrosiştii noştri să le procure mai uşor.

Astfel am evitat majorarea preţurilor, iar prin măsurile administrative luate, am uşurat şi situaţia angrosiştilor, în ce priveşte procurarea vitelor.

Dac.

Infrânarea speculei la Cluj

— Ce trebue să facă populaţia clujană. —

Tribunalul Cluj, compus din dnii Const. G. Xantopol, Horia Bottea şi Danielescu, judecători, a judecat şi condamnat definitiv pe negustorii speculanţi din Cluj, a căror listă o publicăm în altă parte a gazetei noastre.

Justiţia şi-a făcut datoria în şedinţa din 29 Martie crt. şi urmează să şi-o facă şi organele poliţieneşti şi publicul din Cluj. In interesul general credem, că organele poliţieneşti să'şi facă datoria, dând în judecată pe toţi acei negustori, cari ridică preţurile fără just motiv, din lăcomia numai de a câştiga cât mai mult pe spinarea bietului consumator.

La fel au o datorie morală toţi cetăţenii acestui oraş de faimoasă specula, să contribue la înfrânarea lăcomiei acelora, cari nu gândesc, că ultima para a cetăţeanului are şi alte destinaţiuni decât de a fi înghiţită de specula flămândă.

Atragem atenţia funcţionarilor publici de orice categorie. ca şi muncitorilor, să nu cumpere nimic dacă negustorul refuză a arăta factura cu preţul de origină al articolului vândut.

La acest preţ negustorul are dreptul la 20% câştig. In caz de refuz din partea negustorului, consumatorul va reclama Comisariatului respectiv care are datoria să intervină imediat făcând procesul verbal pentru darea în judecată a negustorului speculant — care se va înainte parchetului local.

Ori-ce consumator să ceară negustorului notă de plată în care să fie trecut : marfa (articolul cumpărat), cantitatea şi preţul plătit. Dacă consumatorul se crede speculat, această notă se va înainta Comisariatului cu o petiţie netimbrată prin care se va cere darea în judecată a negustorului speculant.

Dacă Comisarul refuză a'şi face datoria imediat atunci consumatorul se va adresa parchetului pentru pedepsirea vinovaţilor.

Altfel, atâta timp cât din partea marelui public nu vom vedea deplina solicitudine pentru îmbunătăţirea propriei soarte, zadarnic s'au sporit şi se vor mai spori lefurile, pentrucă vom rămânea în aceeaşi rea situaţie, datorită speculei fără frău, contra căreia trebuie să se lupte cu toată energia. Aceasta cu atât mai mult, cu cât vedem, că atât le-a trebuit speculanţilor: să se urce lefurile, pentruca să aibă un nou prilej de a'şi mări preţurile şi a ne supune unei şi mai nesăbuite specule.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea reprezentaţiilor.

Marţi 24 Aprilie Concertul Stroescu.

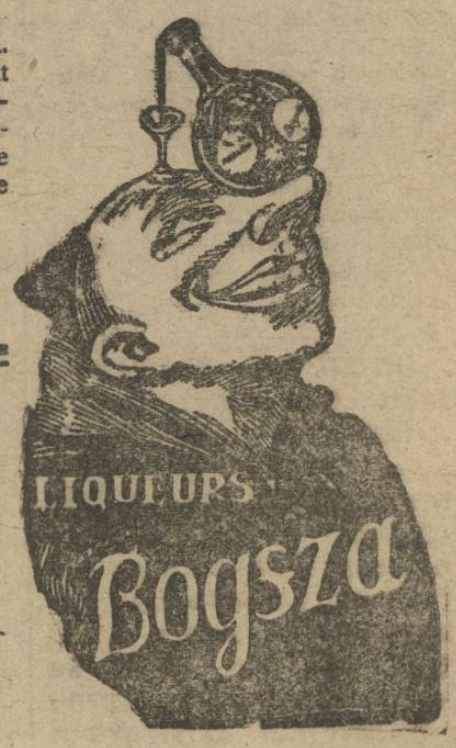

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Prelungirea termenului pentru declaraţiile de impunere

Bucureşti. — Termenul declaraţiilor de impunere s'a prelungit până la expirarea lucrărilor comisiunilor de recensământ, putând fi predate fără sancţiune chiar când comisiunile vor veni la domiciliul contribuabililor.

*

Căile ferate au fost avizate că podul dela Focşani şi Putna Seacă a slăbit. S'a dispus, ca timp de 6 zile cât vor dura lucrările de consolidare, trenurile 122 şi 121 şi acceleratul 19, primele cu destinaţia Cernăuţi-Iaşi, celălalt cu destinaţia Iaşi să circule prin transbordare iar toate celelate trenuri să circule spre Moldova, via Barboşi. Deasemenea şi toate trenurile de marfă.

Incendiul din Paşcani

La Paşcani un mar incendiu, a distrus în centrul oraşului 14 prăvălii. Focul a fost stins de dimineaţă. Cauzele nu sunt cunoscute.

EXTERNE

Criza de guvern din Serbia.

Belgrad (Rador). Regele a însărcinat pe dl Pasici să formeze cabinetul de coaliţie. Eri Pasici a oferit lui Dvodovici şeful democraţilor câteva portofolii.

*

Paris (Rador). Procesul patriarchului Tichon reîncepe azi 24 Aprilie.

*

Londra. — Statul liber irlandez a cerut admiterea la Liga Naţiunilor.

*

Paris. (Rador). La inaugurarea monumentului eroilor din comuna rurală Vea, Poincaré a pronunţat un discurs arătând încăodată hotărîrea franceză în chestia reparaţiilor şi a desminţit afirmaţiunile propagandei germane şi a ministrului Rosenberg asupra unor anumite oferte germane care sunt inexistente.

Paris (Rador) — Presa franceză comenteaza cu rezervă conferinţa dela Lausanne. Rezervele sunt explicate prin concesiunea Chester care a răpit francezilor avantagiile obţinute în Asia mică. Totuşi „Morning Post" anunţă din Constantinopole că guvernul turcesc proiectează să acorde Franţei alte concesiuni drept compensaţie.

*

Paris (Rador) — „Times" anunţă conflicte la frontiera polonă-lituană.

*

Berlin (Rador) — La Muelheim este linişte deplină.

O unire pe hârtie: opoziţia unită

Confratele maghiar din Arad, „Aradi Hirlap" publică cu data de 22 Aprilie un mic dar semnificativ interview cu d. dr. Iustin Mârşieu, căpetenia naţionaliştilor din judeţul Arad. Ziaristul maghiar l-a întrebat pe fruntaşul din partidul naţional din Arad despre întrunirea dela Arad plănuită de partidul dlui Iuliu Maniu. Declaraţia d-lui dr. Mârşieu a fost categorică : o adunare a opoziţiei unite este peste puţinţă în Arad.

Cauzele sunt multe şi principala e că situaţia politică din judeţul Arad este prea încordată între partidele opoziţioniste unite, cărora partidul naţional nu vrea să le facă concesii.

E o declaraţie atât de semnificativă, încât după aceasta şeful partiduluri naţional de bună seamă îi va trimite d-luj dr. Mârşieu un avertisment, sau cel puţin o lecţie despre cum trebue făcute presei declaraţii cu tact, asa cum le face d-l Maniu, încât cititorul să nu rămână decât cu impresia, că a citit o declaraţie de prisos.

Declaraţia d-lui dr. Iustin Mârşieu denotă întreaga situaţie a partidelor „unite" cari luptă astăzi în lupte scandaloase de stradă contra guvernării ţării. Opoziţia unită a d-lor Maniu-Lupu-Mihalache nu numai că nu se bucură de un mai mare sprijin al ţării, dar are de luptat şi cu veşnica neunire şi neîncredere, care a caracterizat întotdeauna partidul celor „o sută" în relaţiunile căutate cu alte partide.

In timp ce d-nii Vaida, Iuliu Maniu şi Grigoraş Filipescu sunt de perfect acord cu d-rul Lupu şi cu d-l Mihalache în bolşevizarea opiniei publice şi în atacarea Suverani lor, partizanii lor din provincie, acea opinie publică pe care se întemeiază întreaga mascaradă a agitaţiilor ce le-au pus la cale, se ceartă între ei şi „nu'şi fac concesii".

In numele cărei opinii publice „unite" vorbeşte atunci d. Iuliu Maniu şi zurbagii, pe care'i comandă ?

Firește, după acestea înţelegem de ce a trebuit, ca „opoziţia unită" să [illegible] întruniri în oraşele [illegible] Sfiard, că nu are pe cine [illegible] trebuit să pornească în [illegible] turneu de cerşetorie. Atât doar, că acest turneu este „imposibil" dupăcum declară chiar preşedintele naţionaliştilor din Arad.

O hoţie ingenioasă

O casă ingenioasă fură o întreagă linie de cale ferată

Pe vremea războiului mondial fosta armată austro-germană a construit pentru înlesnirea interesele ei linia ferată Borşa-Iacobeni care lega ţinutul Maramureşului cu Bucovina şi care a fost apoi lăsată în părăsire, — cu toate că ea prezintă o mare însemnătate economică.

Această linie a fost însă furată, în bună parte şi numai datorită stăruinţelor depuse de către d-l Colonel Predescu, delegatul M. St. Major pe lângă direcţia Regională C. F. R. Cluj această linie nu a fost furată complect.

Iată cum stau faptele : Prin luna Noembrie 1922, agenţia comercială „Porumb din str. Regele Ferdinand 109, face o operţă Corpului VI Teritorial prin care oferă 40 de bani pentru kgr. de fier vechiu şi 1 leu pentru kgr. de alamă veche, în cazul când numitul corp ar aproba agenţiei Porumb să strângă în zona de operaţie toate alămăriile şi fierăria veche rămasă pe câmp din timpul marelui războiu.

Corpul VI Teritorial, aprobă oferta punând tot odată agenţiei Porumb condiţiei ca să depună garanţia de 20.000 lei înainte de a începe lucrările şi ca toată alămăria şi fierăria găsită să fie transportată la gările cele mai apropiate, un de în prezenţa unui delegat al C. 6. Ter. să fie clasată, cântărită şi apoi încărcată.

Agenţia Porumb cum a pus mâna pe ord. Corp. 6 Ter. prin care i se punea în vedere cele arătate mai sus, fără a respecta vre-una din condiţiile cerute de aprobare, s'a apucat să demonteze linia Borşa Iacobeni, cu toate că dela direcţia Regională C. F. R. Cluj i se pusese în vedere să nu se atingă de ea. Până în prezent au fost demontate cinci vagoane de şine cari au fost deja vândute la trei mari firme din Ardeal.

Jan Porumb lucra în combinaţie cu un alt agent comercial anume Datelbaum din Dej.

Ambii în prezent sunt arestaţi de către parchetul din Bistriţa în zona căruia s'a petrecut infracţiunea.

Cele cinci vagoane cu şine au fost de asemenea confiscate.

Mişcarea funcţionarilor

Greva proectată de instigatorii funcţionărimei a eşuat.

Arestarea instigatorului Schina. Situaţia funcţionarilor discutată în consiliul de miniştri.

Cu toate eforturile făcute de cei câţiva indivizi cari au căutat în ultimul timp să exploateze pe seama lor nevoile fatale în aceste vremuri de scumpete generală, ale funcţionarilor, aşa zisa grevă generală, proiectată pentru ziua de ieri, se poate considera ca complect eşuată. Cei care fără nici un drept, îşi arogase conducerea armatei de funcţionari ai statului, în urma discursurilor aţâţătoare la desordini, a fost arestat ca instigator şi depus la Văcăreşti. Toate instigaţiile şi aţâţările s'au dovedit fără folos, întrucât funcţionarii, conştienţi de greutăţile prin care trece statul, au refuzat să se preteze la jocurile unor oameni cari probabil nu mai aveau nimic de pierdut.

Din telegramele sosite astăzi, reese clar că greva la care era îndemnată funcţionărimea, n'a izbutit. La toate autorităţile din ţară, funcţionarii demni şi conştienţi s'au prezentat la oficiile lor.

Poşta şi căile ferate funcţionează normal.

Situaţia funcţionarilor a făcut obiectul unei discuţii aparte în consiliul de miniştri de ieri. Domnul general Văitoianu, a expus în consiliu mersul mişcărei funcţionarilor, arătând că greva a eşuat complect. Guvernul a dat un comunicat arătând că funcţionarii grevişti vor fi destituiţi întrucât au încercat să desorganizeze servicille publice iar acţiunea funcţionarilor agitatori e cu atât mai vinovată cu cât guvernul chiar acum repartizează sporul salariilor iar parlamentul va discuta în curând statutul funcţionarilor.

Ziarele româneşti şi Poşta din Ardeal

Un permanent pericol pentru presa românească. Cum s'ar putea îndrepta lucrurile. O propunere.

Un confrate bucureştean discută cu destul lux de amănunte chestiunea organizaţiunilor tehnicei ziaristice la noi şi aiurea sunt acolo date de o deosebită însemnătate şi de o crudă realitate. Serviciul de telegraf şi telefon pentru ziare funcţionează foarte prost. Pentru comunicaţiunile cu străinătatea stăm şi mai rău, serviciul de telegrafie fără fir abia dacă satisface unele nevoi elementare. Din această cauză presa noastră se prezintă cu mult inferioară în materie informativă, celorlalte prese, iar serviciul nostru de propagandă în străinătate sufere pierderi considerabile.

Dar mai este o chestiune de o deosebită importanţă pentru însăşi existenţa presii noastre. Aşa cum e făcută, cu enorme sacrificii băneşti, cu o formidabilă cheltuială de energie, presa noastră este în permanenţă păgubită de serviciul de poştă condamnabil sub toate raporturile.

In special aici în Ardeal, ziarele sunt supuse unui regim fără seamăn. Datorită acestui fapt am ajuns să avem în Cluj numai două ziare româneşti, iar în tot Ardealul şi Banatul trei ziare zilnice româneşti.

Este o stare insuportabilă. Ziarele maghiare se pot menţine pentrucă se sprijină pe o populaţie urbană cititoare de ziare cu mult superioară populaţiei româneşti. Pe lângă aceasta au în sprijinul lor serviciul de colportaj, care se află încă aproape în întregime în mâni maghiare, interesate a pune necontenit piedici penetraţiei ziarelor româneşti.

Ziarele româneşti au deci de înfrânt în primul rând reaua credinţă a colportorilor în gări şi în oraşe., Apoi, bizuindu-se în primul rând pe cititori locuitori la sate, are de îndurat toate neajunsurile serviciului de poştă, inferior şi păgubitor.

Ziarul expediat din Cluj, ajunge în Zlatna — treizeci de kilometri de la Alba-Iulia — peste 4 zile la Arad peste două zile şi în împrejurimi peste 5 zile ; în localităţile din Banat ajunge după 7 zile; în jurul Huniedoarei după 5 zile ; în împrejurimile Braşovului după 4 zile; în Secuime după 6 zile ; în Maramureş după 8 zile.

Am putea cita cazuri cu nemiluita şi nu cazuri izolate, ci fapte cari se repet cu o constanţă exasperantă. Cu toate aceste în toate părţile Ardealului şi Banatului, trenurile au legături imediate, aşa că dacă s'ar manipula rapid pachetele trimise de ziarele din Cluj, nicăiri ziarul trimis seara la 7 la 9 sau la 2 după miezul nopţii, n'ar trebui să ajungă mai târziu de a douazi seara.

Chestiunea manipulaţiei pachetelor de ziare ar trebui să capete o deslegare cât mai grabnică în interesul naţional al menţinerii acestora. Căci nu ştim cum se face dar ziarele maghiare ajung la destinaţie totdeauna înaintea ziarelor româneşti spre paguba acestora şi a culturei naţionale. Am propune deci o conferinţă la Direcţiunea poştii din Cluj la care să participe toţi cei interesaţi în aceasta chestiune şi de unde să pornească îndreptarea pe care o dorim cât mai grabnic.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2561

Publicaţiune.

Aducem la cunoştinţa publică, că ni sau perdut în 6 Octomvrie 1922 cu ocăjunea mergeri la Cluj un libel de depunere de sub Nr. 4433 elibe at de Institutul „Economul" despre 3401 Lei 90 bani îl declarăm de anulat.

Tot odată declarăm, că la judecătoria de Ocol din Cluj sub Nr. 12651—922 încă au fost înştinţat.

Totelec, la 23 Aprilie 1923.

Teodor Lăpuşan
şi Maria Mocan.

2743

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Reclama este sufletul comerţului

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere şi 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanţa dorită pe preţul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Intreprind în toată ţara lucrări de pavaj (pardesii) cu tot feliul de piatră.
Rog ca doritori să adreseaza la antreprinarul de pavaj CLUJ, Calea Mănăşturului 27. 2616

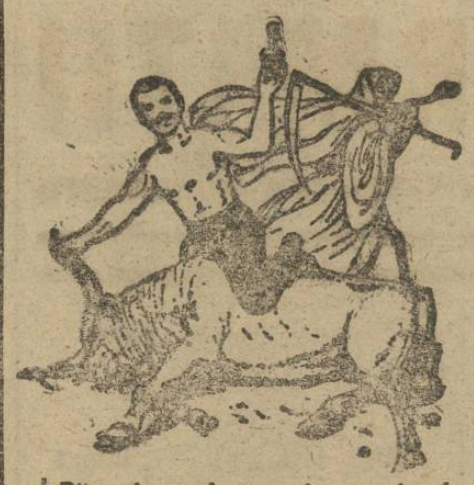

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentaţii. 2222

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,
poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi şi imobile. 2581
Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 3

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Avem onoare a aduce la cunoştinţa publicului cumpărător din oraşul **Cluj** şi din jur, că am pus în vânzare cu preţuri moderate

cele mai frumoase şi fine noutăţi de primăvară şi vară: piese de modeluri originale parisiene şi vieneze, pardesiuri de primăvară şi de vară, costume, costume bărbăteşti, raglane

după ultima modă, gata şi după măsură, în stocuri puţin obişnuite şi pentru capitale. — Fără a fi obligaţi a cumpăra, vă rugăm să ne vizitaţi prăvălia pentru a vă convinge personal despre calitatea şi preţurile moderate ale mărfurilor noastre ◆ Cu stimă deosebită:

DIAMANTSTEIN şi MOSKOVICS

Cel mai mare magazin de confecţiuni din Ardeal,

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 25. faţă 'n faţă cu poşta centrală.

2729

Apărătorii exportului de vite

Cum discută „Foaia Poporului" o chestiune de o importanţă capitală

In mentalitatea unora dintre conducătorii foilor poporale din Ardeal se observă dela o vreme un fenomen ciudat. Ne-am deprins să vedem în aceste foi organe de îndrumare cuminte şi sănătoasă pentru ţărănime, ferite de orice influenţe de politică interesată de partid. Din nefericire publicaţiunile noastre poporale s'au abătut tot mai mult dela această dreaptă linie de conduită, căzând tot mai adânc în cloaca patimelor de tot soiul. Un caz tipic ne oferă „Foaia Poporului" dela Sibiu, şi iată-l.

Silit de necesitatea de a da o mai bună reglementare exportului de vite, ministerul de industrie şi comerţ a hotărât oprirea acestui export până la 1 lunie, până când o comisiune de specialişti va pregăti un program de activitate amănunţit în această privinţă. Măsura ministerului de industrie şi comerţ nu are nimic anormal, din potrivă ea răspunde unei imperioase necesităţi.

Incercările făcute până acum de a rezolva în chip mulţumitor problema comerţului nostru de vite cu streinătatea au dat rezultate nemulţumitoare. Constrângerea exportului sub guvernul Averescu ameninţa să păgubească greu întreaga clasă a crescătorilor de vite; libertatea care s'a acordat mai târziu am văzut unde a dus — cu toate bunile intenţii ale măsurilor de contingentare s'a ajuns la scumpirea insuportabilă a cărnii la consumul intern. Trebuia deci ca organele competente să intervină şi folosind experienţa anilor de încercări în tot felul, să ia măsuri de o justă echilibrare a tuturor intereselor, şi pentru producători, şi pentru consumătorii interni şi pentru stat în general.

Poporalul confrate dela Sibiu însă, se grăbeşte să facă din această chestiune o chestiune de invectivă politică de cea mai uricioasă speţă. Pornită pe scandal „Foaia Poporului" nu mai ţine cont de nimic, nici de bunul simţ naţional către care se adresează, nici de logică şi nici de realitatea stărilor de fapt.

In primul rând comite greşeala de a socoti măsura prohibitivă ca fatală crescătorilor de vite. „Foaia Poporului" exagerează cu bună credinţă, pentrucă nici un om cu judecata întreagă nu va putea să dovedească eventuala ruină a unei întregi ramuri de producţie ca venind dintr'o măsură prohibitivă temporală de mai puţin de două luni. Ani de zile sub generalul Averescu, crescătorii de vite n'au exportat nimic, şi, deşi au suferit destul, de ruinat nu s'au ruinat.

A doua greşeală fundamentală a confratelui „Foaia Poporului" — şi desigur greşeală voită — este că susţine inexacta afirmaţie că numai Ardealul este producător de vite. Crescătorii mari de vite sânt şi în Basarabia şi în Banat şi Dobrogea şi în Muntenia şi Oltenia. Toate acestea la un loc dau o producţie de export considerabil superioară producţiei din Ardeal. E deci o nerozie să susţii că măsura guvernului e făcută numai cu scopul de a lovi în populaţiunea Ardealului, când nu susţii aceasta decât cu scopul necistit de a critica şi învrăjbi cu orice preţ.

„Foaia poporului" care pe vremuri, şi nu e mult de atunci, se numea „Foaia poporului român" şi apărea la Budapesta ca organ publicat în româneşte dar fără simţiminte româneşti a guvernului maghiar, ar trebui să fie ceva mai prudentă când vorbeşte şi ceva mai circumspectă când critică în România Mare. N'am vrea să credem că această foaie poporală cu trecut faimos, păstrează încă vechile legături de finanţă şi inspiraţie, constatăm însă că a rămas în urmă cu sufletul şi e incapabilă să aprecieze româneşte împrejurările de astăzi. Altfel ar fi înţeles „Foaia poporului" că pentru simplul motiv de a recomanda pe dl Aurel Vlad ca mare crescător de vite în comisiunea „Institutului economic" nu e nevoie să facă afirmaţiuni inexacte şi critică stearpă şi pătimaşă.

Când va înţelege foaia populară de la Sibiu acest lucru, are dreptul să se ocupe şi de „înfrăţire" şi unificare". Până atunci va putea să vorbească de „răceala care creşte" în redacţia sa, „răceală" care există acolo cam de mult, de pe vremea când era purtătorul de cuvânt românesc al opresorilor noştri de la Budapesta.

Lupta contra speculanţilor.

Speculanţi condamnaţi

Tribunalul Cluj a condamnat pe negustorii notaţi mai jos, dovediţi că speculează populaţia, următoarele amenzi:

1. Matray Arpad 1000 lei.
2. Gross Izak 3000 lei.
3. Katz Ignatz 500 lei.
4. Vigh Andrásné 500 lei.
5. Ostian Margutian 5000 lei.
6. Meister Nándor 5000 lei.
7. Mihail Samuel 5000 lei.
8. Mihail Mano 5000 lei.
9. Iakob Goldglanz 1000 lei.
10. Rosman Samuel 200 lei.
11. Hirschfeld Carol 5000 lei.
12. Kulkstok Matei 500 lei.
13. Polonyi Sándor 1000 lei.
14. Bodega Centr. 5000 lei.
15. Bercovici Adolf.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UN Domn sau Domnișoară cu cunoștințe de birou, care știe scrie la mașină și posede limbele română, maghiară și germană, află aplicare stabilă la Firma „Universum" Cererile în scris, se vor prezenta în persoană zilnic în oarele 2 și 3 în str. Bob Nr. 5. (lângă biserica greco catolică.)

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa în ziar sub V. P.

Magazin de păpuși — **Speciale** — **Lingerie pentru femei**

„Hercules"

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri și lucruri pentru botezе. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra" complecte.

Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte solide. Întreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2660

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Reclama este sufletul comerțului

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocirea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce posedă.

Domnii Acționari vor arăta neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

OSPICIUL DE STAT AL ALIENAȚILOR SIBIU.

Nr. 1292—1923.

Publicare de licitație.

Ospiciul de Alienați voește să și asigure cantitatea necesară de combustibil și anume: **500 stânjini lemne de fag blane uscate și 50 vagoane cărbuni bulgări** pentru încălzirea centrală.

Li[illegible] va ține la 20 Iunie 11 ore a. m. în biroul O[illegible] conform celor prescrise în Art. 72—84 din leg[illegible]. publice.

Sibi[illegible] 16 Aprilie 1923.

2741 Director: Indiscifrabil.

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut cu bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lânga prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Magazin de mode bărbătești și femeești

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.

Prețuri fixe!! 2436

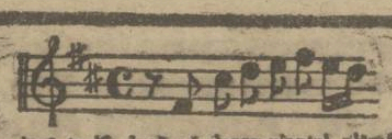

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Invațatori etc.

dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiți de tusă nervoasă, cereți la drog. și farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în pliculi de lei 6 sau în cutii cu Lei [illegible] și vă veți vindeca de suferința D-voastră Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a boalelor de piept. Cereți prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

DOUA LEGI AGRARE şi o opinie maghiară

Protestul dela Liga Naţiunilor al ungariei contra reformei agrare dela noi şi discuţia deplasată din presa ungurească. Reforma agrară din România, latifundiile, improprietărirea proletarilor agricoli unguri, şi reforma agrară ungurească din 1917.

Despre protestul dela Liga Naţiunilor al latifundiarilor unguri din Ungaria şi al asociaţiei săcuilor am mai vorbit chiar săptămâna trecută, arătând cine protestează contra noastră: un prim-ministru, care a căutat să eludeze legea agrară românească nedeclarând nici dacă optează pentru cetăţenia maghiară, nici dacă se mai socoate cetăţean român; un fost ministru de externe, latifundiar dela noi, preşedinte al unei asociaţii de iredenţişti repatriaţi din Ardeal, şi o asociaţie de săcui, cari jură public moarte României şi protestează contra reformei agrare dela noi, reformă care i-a improprietărit părinţii şi fraţii proletari de aici.

Aşa se prezintă chestiunea protestului ajuns în discuţia Ligii Naţiunilor, dar presa maghiară dela noi nu vrea să audă de aşa ceva. Dimpotrivă caută să amplifice chestiunea din protest şi cu orice preţ să facă din ea o chestiune şi a expropriaţilor prezenţi în România şi a întregii minorităţi maghiare.

Tactica e dictată dela Budapesta, pentrucă o vedem aceeaşi şi în presa maghiară din celelalte state succesoare, care a şi aflat îndată despre protestul unguresc şi îl dedică pagini aţâţătoare, reproduse insinuant de ziarele maghiare clujene.

Astfel am citit reprodus în „Ujsag", în loc de un articol de fond, un articol dintr'un ziar maghiar din Jugoslavia. „Ujság" la reprodus cu rea credinţă; nu putea spune el însuşi cele din ziarul maghiar din Jugoslavia şi le-a reprodus pentruca în baza lor să poată scrie mâine în toată voia.

Chestiunea din protestul dela Liga Naţiunilor e prezintată aici, um am spus, ca una a minorităţii ungureşti din Ardeal şi nu a absenteiştilor din Ungaria. Se spune acolo, că s'a răpit minorităţii maghiare pământul; că s'a făcut prin reforma agrară o nedreptate minorităţii ungureşti întregi, în favoarea românilor şi alte de acestea. Vă închipuiţi acum efectul unor asemenea aserţiuni ale ziarului maghiar dintr'o altă ţară, spuse pe faţă într'un ziar din Cluj!

Dar ziarul maghiar din Jugoslavia mai are ceva. Ni-se spune în articolul său, că ceeace a făcut România, Ungaria n'a făcut nicicând. România a luat dela unguri, Ungaria în schimb nu numai că n'a luat, dar a îngăduit băncilor româneşti ca prin ele minoritatea românească să facă o politică agrară de aşa natură, încât să acapareze moşii.

Pentrucă ziarul „Ujság" a îngăduit acestei minciuni un loc de frunte în paginile sale, să'i reamintim de o reformă agrară ungurească din penultimul an al războiului. Faimoasa dispoziţiune, prin care guvernul maghiar interzicea românilor să cumpere pământ (indiferent că'l cumpărau tot dela români) şi îngăduia tot atunci, ca ungurii să cumpere pământuri româneşti.

In legătură cu aceasta să reamintim, că reforma agrară românească a împărţit moşii şi ungurilor, în aceeaşi măsură cu care a împărţit proletarilor agricoli români.

Unde este atunci acea chestiune naţională a reformei agrare româneşti? Unde este acel atac împotriva întregii minorităţi maghiare? Şi unde este acea cumpănă între reforma agrară românească şi între dispoziţiunea din 1917 a guvernului maghiar.

Cuvântul nostru este, că e o necuviinţă din partea maghiară să fim atacaţi pe această temă atunci când se ştie, că Ungaria nu numai că n'a împărţit un singur lot românilor, dar i-a oprit de a cumpăra pe bani şi încă dela români pământul cât le trebuia pentru ca să nu piară de foame. Dar lui „Ujság", care a fost tot timpul cel mai înverşunat reprezentant al românofobiei ilustrate prin această dispoziţiune, nu'i şade de loc bine să reproducă şi să scrie asemenea afirmaţiuni cari, cu alt termen, se numesc minciuni sfruntate.

Unde poate ajunge o mare artistă

Presa străină a vorbit mult de intenţia marei artiste cinematografice Pearl White de a se retrage la mănăstire.

Ceia ce era până acum câtva timp numai intenţie s'a realizat, deoarece fermecătoarea artistă, anunţă un jurnal parizian, îşi va consacra de acum înainte viaţa misticismului. Ea a plecat în Elveţia unde va intra în o mănăstire situată în munţi, pentru a-şi putea restabili şi sănătatea destul de încercată.

Se zice că vocaţia pentru noua sa viaţă a fost dictată de emoţia violentă ce a simţit-o când Iohn Simpson, ultimul actor ce a jucat cu ea a murit pe loc, căzând dela o mare înălţime, în timpul când trecea pe de asupra unei prăpăstii periculoase pentru a fi prins de pelicula cinematogratului.

STATUILE UNGURESTI şi nepăsarea unor autorităţi

— In jurul exemplului primăriei din Arad —

Statuile ungureşti au mai făcut obiectul discuţiunilor din presă, atât a noastră cât şi a celei maghiare, şi, să recunoaştem, discuţia aceasta nu ni-a făcut prea multă cinste. Presa maghiară a fost violentă ca totdeauna, şi a fost destul această violentă manifestare, pentruca presa românească să tacă şi pentru ca autorităţile româneşti să nu mai pomenească un cuvânt despre statuile cari sunt o perpetuă sfidare.

S'a pus pe vremuri — şi cazul se ştie — chestiunea statuei lui Matiaş Corvinul din Cluj. A fost însă repede trecută la dosar, pentrucă — era ignobil să ne atingem de o „capo d'operă"...

S'a tăcut deci mereu despre statuia, care reprezintă steagul Moldovei închinat la picioarele lui Matiaş Corvinul. Iar în acest timp, statuia care perpetuează amintirea umilirii Moldovei, serveşte ca lecţie de iredentism şcolilor ungureşti şi în special institutului „Marianum", în ale cărui manuale să dă lecţie ungurilor despre cum să adore statuia care reprezintă „suveranitatea maghiară în Ardeal":

„Cele două mâini i-se razimă pe spadă... Parcă ar şti, că trebue să stea în tot momentul gata de războiu... Iubim această spadă şi iubim platoşa aceasta grea..."

Iar despre eroii dela picioarele lui Matiaş:

„Ii aduc biruitorului imperator steagurile popoarelor străine biruite în războaie". (steaguri printre care e şi al Moldovei). Iar la sfârşit:

„Cine doreşte, ducă-se la Cluj. Mátyás-tér (piaţa Unirii) este în Ungaria locul unde se poate visa cel mai minunat, visul măreţei noastre de odinioară".

Aşa se învaţă la „Marianum", în manualul de retorică, despre statuia lui Matiaş, şi în timpul acesta noi o admirăm cu urbanitatea cea mai desăvârşită.

Am adus acest exemplu, pentrucă este edificator.

Fără mult zgomot însă, la Arad, statuile maghiare s'au închis între pereţi de scânduri şi după-ce au stat doi ani şi mai bine astfel, primăria a hotărît să le demonteze. Hotărîrea primăriei arădane a fost categorică. Ungurii însă n'au mai răspuns nervos şi cu ameninţări! S'au învoit cu toată bucuria, ca să le lase statuile exportate în Ungaria.

Exemplul acesta este edificator şi el, dar pentru alţii. La Cluj nervozitatea ungurească pe de-o parte şi nepăsarea românească pe de cealaltă parte, sunt mai mari, iar institutului „Marianum" îi trebue un exemplu întruchipat al iredentismului predat în şcolile sale.

Cum de altfel însă ar proceda cu noi ungurii, dacă n'am fi astăzi între graniţele în care suntem. Să ne amintim numai, că acum şase ani un ziar maghiar dintre acelea cărora le trebue la Cluj statui iredentiste ca lecţie şi pentru „Marianum" şi pentru marele public, propunea închiderea ultimei şcoli româneşti!

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE ZIARUL
INFRAŢIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMANEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 782 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Joi 26 April 1923

Înfrățirea

SIBIU 24 APR 923
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român 18 Sibiu
R CLUJ 1. 7385

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . . [illegible] L.
PE 1 AN . . . . [illegible] L.
PE 6 LUNI . . . . . . [illegible] L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

MANIFESTAȚIILE OPOZIȚIEI

Dovada necesității măsurilor de ordine

Capitala a fost Duminică teatrul unui rar spectacol. Partidul poporului, sărbătorind patru ani de la înființare, a ținut să facă generalului Averescu o primire deosebită; partidul țărănist, fără nicio scuză plausibilă, — poate dintr'un vechiu obiceiu de a maimuțări pe averescani — s'a grăbit să facă d-lui Mihalache o primire nu mai puțin fastuoasă. In consecință, s'au cerut autorizațiunile de rigoare „pentru o manifestație pașnică", iar autoritățile acordându-le, au avut grije să ia și măsurile menite să previe orice eventualitate.

Totul ar fi trebuit deci să se desfășure în ordine. D-l Mihalache să călătorească fericit pe umerii adoratorilor săi toată porțiunea de la peron până în fața gării de Nord; iar d-l general Averescu să-și arate în liniște țundra ocazională mulțimei adunate să-l ovaționeze. Apoi în liniște fiecare să-și ia drumul spre nevoile de unde s'a rupt pentru o clipă.

Aceasta ar fi însemnat „o manifestație pașnică". Se vede însă că partidul țărănist pornit pe scandal în orice timp și orice împrejurare, a recurs la stratagema „manifestației pașnice pentru d-l Mihalache" cu scopul de a turbura manifestația averescanilor pentru șefului lor. De altfel, numai faptul că s'a hotărât așa de-odată să se facă d-lui Mihalache o primire deosebită, chiar în ziua când partidul poporului manifesta pentru generalul Averescu, pare destul de suspect. D-l Mihalache descinde de vre-o câtiva ani în fiecare săptămână pe peronul gării de Nord, dar nicoidată nu i-a trăsnit nimănui să facă din acest fapt banal un eveniment.

Că au făcut-o, nu e nimic. Libere sunt partidele politice să-și aleagă cum vor mijloacele de propagandă, firește în cadrele legale. Dar țărăniștii au făcut-o cu unicul scop de a provoca scandal. Reportajele ziarelor bucureștene — chiar și cele mai favorabile partidului țărănist, ca „Adevărul" și altele — sunt cea mai bună mărturie. După ce ridicola concurență între cele două tabere politice adverse așezate față în față în piața gării de Nord, s'a terminat, grupul de manifestanți ai partidului țărănist s'a îndreptat spre clubul din Calea Griviței. Manifestația pașnică se terminase, procesiunea spre club era o abatere de la dispozițiunile de ordine ale autorităților Capitalei și deci nu putea fi permisă. Țărăniștii însă n'au ținut seamă de aceasta și au năpustit asupra primului cordon de soldați întâlnit. Firește că în chipul acesta atacată armata, ea [illegible] în poziție de apărare și cât[illegible] „fruntași țărăniști" au făcut cunoștință cu contondența patului de pușcă.

Așadar, provocarea a fost voită și intenția de scandal vădită. Partidul țărănist are nevoie de victime pentru a îndoiosa, deoarece cu mijloace legale și argumente logice i-a fost imposibil să atragă massele populare la politica sa. Pe de altă parte, bandele organizate ale țărăniștilor, geloase de ordinea în care se desfășura manifestația partidului poporului, au încercat să producă și aici scandal, amintind de Schuller, huiduind și fluerând, pentru a dispare apoi și a continua aceeași trivială manevră în altă parte.

Spectatori ai acestor două manifestații, cetățenii de ordine ai acestei țări vor putea aprecia mișelia scopurilor opoziției turbulente, în toată intensitatea ei. Vor înțelege câtă seriozitate s'a pus atât la manifestațiile sgomotoase însemnate contra Constituției, cât și la celelalte manifestațiuni cari au urmat cu teme diferite, dar cu manevre invariabile. Și numai atunci se va înțelege cât de justificate sunt toate măsurile de ordine luate de autorități, ori de câte ori partidele opoziției-unite apar în stradă. In nici un caz armata n'ar apare acolo, dacă partidele opoziției-unite, neputincioase să se ridice prin muncă, nu s'ar deda la acte condamnate de legile țării.

Cartea maghiara, instrument de subminare politica

— Scriitorii români și confiscarea cărților maghiare. —

In urma faptelor pe cari le-am relatat în ziarul nostru, în legătură cu propaganda maghiară dela Budapesta care introduce în Ardeal cărți, imprimate și reviste cu caracter tendențios și vădit ostil statului român, autoritățile noastre au întreprins cercetări și au descoperit asemenea cărți pe cari le-au confiscat.

Această măsură pe care o cereau atât interesele statului cât și demnitatea lui, a avut darul să răscolească indignarea gazetelor ungurești din Cluj. Ziarele maghiare au început o violentă campanie pe această chestiune, în care dela protestul vehement până la jeluire, se epuizau toate argumentele. Ni se spunea că cultura maghiară este sugrumată, că nu se respectă libertatea scrisului, că nu se lasă minorității maghiare posibilitățile pentru a se adăpa la luminile științei etc.

In ziua sosirei la Cluj a scriitorilor români, ziarul „Ujság", organ al iredentismului maghiar, a publicat sub titlul „Scrisoare deschisă către trimișii S. S. R." un apel prin care cere intervenția societății scriitorilor români pentru a se ridica măsura de confiscare a cărților maghiare. Rugat în acelaș timp și de autoritățile noastre, d-l Corneliu Moldovan, președintele societății, a cercetat cum stau lucrurile și a dat apoi următorul comunicat care lămurește definitiv chestiunea:

„Societatea Scriitorilor Români aflându-se în turneu cultural prin Ardeal și luând în Cluj cunoștință de „Scrisoarea deschisă către trimișii S. S. R." publicată de Ujság din 19 Aprilie 1923, adresează presei lămurirea de mai jos.

„In această scrisoare presa maghiară se plânge că s'au confiscat de către autoritățile române, Biblia, cărțile de rugăciuni și de povești. Ori în acelaș număr pe pagina 2 se publică un articol în care se vorbește de provizoratul Statului Român în Ardeal. Cât în ceace privește Biblia confiscată, am constatat, după o anchetă personală, că în această ediție tipărită la Debrețin și trimisă la noi în 25.000 exemplare, sunt introduse în text, între alte cântece șoviniste, Himnusz și Szozat, care începe cu acest vers, foarte puțin biblic: „Fii santinelă neclintită a patriei tale o maghiare"... etc. etc.

Astfel de provocări figurează și în cărțile de limba germană, venite în Ardeal, dela Budapesta, ca și în celelalte cărți de rugăciuni. Exemplare din ele au fost luate de noi.

„După aceste constatări S. S. R. răspunde apelului maghiar, că dezaprobă pângărirea cărței, atunci când este transformată în instrument de subminare politică, după cum vestește tendința presei maghiare de a învrăjbi minoritatea ungară contra Statului român.

„S. S. R. înțelege și dorește o colaborare sinceră între cele două culturi, română și maghiară, dar cu scop constructiv, și nici de cum cu tendințe ascunse distructive".

Comunicatul acesta este lămuritor. El arată că propaganda iredentistă maghiară nu s'a sfiit să facă din carte un mijloc de răspândire a ideilor iredentiste și de întreținere a spiritului dușmănos față de România. El dovedește în acelaș timp că măsura de confiscare este perfect îndreptățită și că ea nu știrbește nimic din drepturile la cultură pe care le are minoritatea maghiară. Dar statul român nu poate îngădui ca la adăpostul culturei, agenții politicei horthyste să-și îndeplinească opera de subminare a României. Un ordin dat de ministerul de interne către autoritățile în subordine precizează că măsura de confiscare nu privește cărțile literare și științifice tipărite în Ungaria și pe cari librarii le au în depozite; ea nu privește cărțile neprimejdioase. Cât despre imprimatele care apar acum și care actualmente încearcă să intre în țară, provenind din Ungaria, ele rămân oprite.

Această măsură este justificată pe deplin și nimeni dintre cei cari doresc în adevăr o înfrățire între români și unguri nu poate să se ridice împotriva ei.

Uniunea interparlamentară și minoritățile

Conferințele precedente de la Viena și Paris.

Conferința „Uniunei parlamentare", care s'a întrunit acum un an la Viena hotărîse să înființeze în afară de comisiunile de studii, o comisiune a chestiunilor etnice și coloniale „însărcinată să prezinte Conferinței viitoare un proect de regulament internațional, care să asigure drepturile minorităților etnice și religioase în toate statele". Ca președinte al acestei comisiuni a fost ales baronul Adelsward, fost ministru, președinte al Uniunei interparlamentare și membru al Dietei suedeze. Comitetul de redacție compus din Baronul Adelsward (Suedia), Paul Usteri (Elveția), profesorul Uhlir (Cehoslovacia), Medinger (reprezentantul minorităților germane din Cehoslovacia și baronul Iosika (România) s'au reunit la Paris în anul acesta la 14 și 15 Februarie.

Numeroase probleme au fost supuse acestui comitet de redacție. Una din ele era studiul chestiunei drepturilor și doleanțelor minorităților, care urmează să fie apărate de această Uniune în fața Societății Națiunilor.

Unii membri au vrut să puie chestiunea neprotejărei minorităților prin tratatele încheiate, dar ea a fost înlăturată chiar de la început din discuție.

Baronul Adelsward declară de altfel el însuși, în broșura pe care o consacră minorităților că „prescripțiunile tratatelor cu privire la drepturile minorităților sunt suficiente".

Discuțiunea s'a limitat numai asupra chestiunilor de ordin technic. S'a examinat în special modul cum s'ar putea ușura Societăței Națiunilor, anchetele cerute de doleanțele minorităților și cum s'ar putea regula în diferite țări, conflictele dintre majorități și minorități.

Conferința de la Basel

Comisiunea minorităților etnice și coloniale, s'a întrunit în ședință anul acesta în zilele de 6 și 7 Aprilie la Basel.

Au luat parte 10 delegați și anume:

Baronul Adelsward președintele Uniunei, contele Apponyi, delegatul Ungariei și în acelaș timp reprezentant al minorităților maghiare din România, în locul baronului Josika, Usteri (Elveția), Vladimir Moloff (Bulgaria), Borfbjerg (Danemarca), Buzek (Polonia), Heile (Germania), Uhlir (Cehoslovacia), Wilfan (Italia, ca reprezentant al minorităței slovene), Medinger (Cehoslovacia, ca reprezentant al minorităței germane și Lange (Geneva), care a îndeplinit funcțiunea de secretar general.

Delegatul cehoslovac, care remarcase deja comitetului de redacție la Paris că s'a emis să se convoace un reprezentant al minorităților slave în timp ce nu s'au uitat interesele minorităților germane și maghiare din nici o țară, a făcut la Basel un raport asupra situației minorităților slave din Ungaria, Austria și Germania.

Contelui Apponyi i-a fost foarte greu să desmințească acuzațiunile aduse Ungariei, bazate pe fapte și cifre. — El s'a mulțumit doar să asigure Uniunea că Slovacii din Ungaria n'au de suferit nici o nedreptate din partea maghiarilor. Dacă au avut nemulțumiri, a adăogat el, acestea sunt datorite întâmplărei.

La Basel s'au mai discutat și propunerile delegatului Elveției, Paul Usteri asupra Declarațiunei preliminare a drepturilor și datoriilor minorităților.

Baronul Adelsward a depus un proect, cu privire la înființarea unei Comisiuni permanente a chestiunilor minorităților. Au fost adoptate patru soluțiuni, cu rezervele delegaților reprezentanți ai Cehoslovaciei și Poloniei, acestea sunt:

1. A 21-a Conferință interparlamentară, care se va întruni la Copenhaga în August 1923 invită toate guvernele țărilor și pe Societatea Națiunilor să elaboreze o Convenție generală între State, pe baza principiilor anunțate în Declarațiunea acceptată de Uniunea interparlamentară.

2. Depunerea unui proect al Declarației drepturilor și datoriilor minorităților, bazat pe principiile deja adaptate în unele state prin tratatele de pace.

3. Instituirea de comisiuni paritare, compuse din reprezentanți ai majorităței și ai minorităței, în statele cu populație mixtă, pentru soluționarea chestiunilor controversate.

4. Infiintarea unei Comisiuni permanente a chestiunei minorităților, compusă din 3 membri, pe lângă Consiliul Societăței Națiunilor.

S'au mai depus la Comisiunea minorităților numeroase articole și broșuri asupra „situației disperate" a Germanilor din Cehoslovacia și un proect relativ la Autonomia culturală a minorităților naționale, proect care n'a fost votat decât doar de contele Apponyi și de delegatul german Medinger.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

ECOURI

Soții bolșevice

Lenin sfârșește viața sa într'un mod cu totul neprevăzut, lovit de o paralizie completă. O ironie a destinului a făcut din tiranul temut în invalid iritabil și plictisitor.

Soția sa, pe care a cunoscut-o și a luat-o în căsătorie, pe când erau amândoi prizonieri în Siberia, frecventează și acum întrunirile comuniste și ține discursuri înflăcărate.

E o femeie mică, slabă, obosită și îmbrăcată foarte puțin îngrijit.

Cu totul altfel e cea de a 2-a soție a lui Trotzki, a doua, căci de cea dintâi care era o pătimașe revoluționară, Trotzki s'a despărțit, îndată ce a văzut că-i surâde norocul.

Soția de astăzi, Natalia Ivanovna este a doua fiică a unui general țarist.

Ea nu face politică, nu frecventează meetingurile, nu pronunță discursuri ci se mulțumește de a fi cât se poate de elegantă și pălăriile sale desperează pe soțiile diplomaților străini la Petrograd, care în zadar se sforțează să le copieze.

Un cadou făcut de Mussolini Vaticanului

Printre cadourile recente, făcute de Italia Vaticanului se remarcă cel făcut de Mussolini, primit de Papa cu o vădită recunoștință.

Acest dar oficial se numește „Agregația Bibliotecei Chigi — Bibliotecei Vaticanului."

Biblioteca Chigi a fost fondată în secolul al XVII-lea de papa Alexandru al VII. (Fabio Chigi).

Bogată în manuscrise prețioase și în documente istorice, ea conține între altele și o ediție ilustrată a scrierei „Istorie" de Villani, care face o măreață descriere a evoluției costumului, din epocele cele mai îndepărtate.

Această bibliotecă, de aproape două secole și jumătate se afla în palatul Chigi, astăzi minister al afacerilor externe italiene. Transportată la Vatican, Italia alienează prin acest dar o parte din patrimoniul național în favoarea unei puteri internaționale și e întâia oară dela întemeierea unității italiene, când Vaticanul acceptă un dar din partea guvernului.

Scrierile cele mai importante

Un obicei foarte întrebuințat de revistele streine e de a cere scriitorilor cunoscuți, numele autorilor sau a cărților preferate.

O revistă săptămânală engleză a reînoit întru câtva acest obiceiu

Ea s'a adresat unui singur scriitor, romancierului G. G. Wells și l'a rugat să-i numească nu cari sunt „cei zece autori preferați", ci cari sunt după el „cele zece scrieri mai importante din lume".

Răspunsul nu ce ui mai puțin de trei articole. Iată în ordinea în care le-a numit cele 10 scrieri alese de H. G. Wells.

„Vechiul testament," „Noul testament," „Marea știință", opera unui discipol de al lui Confucius, „Coranul", „Republica lui Platon", „Istoria animalelor" de Aristot, „Călătoriile lui Marco Polo", „Revoluțiunile cerului" de Copernic, „Noua Atlantidă" de Francisc Bacon și „Origina speciilor" de Darwin.

Wells conchide după această enumerație că cele 10 cărți mai importante, nu sunt în acelaș timp cele mai citite.

Monopolul drepturilor de autor, în Rusia

Guvernul sovietic a declarat ca monopol al Statului drepturile de autor ale principalilor scriitori ruși decedați.

Sunt vizate în afară de acestea, operile unor anumiți scriitori ca Pușkin, Gogol, etc. ale căror drepturi de autor erau perimate cu mult înaintea revoluției. Sunt vizate de asemenea drepturile lui Tolstoi, care refuzase să-și rezerve pentru el și ai lui drepturi speciale.

Comisariatul poporului pentru instrucțiunea publică obține dreptul exclusiv de a edita operile în chestiune. Totuși el va putea transfera acest drept unor editori naționali și unor asociațiuni private conform unor convenții speciale.

Îndrumarea tinerimei

Un fapt ce nu se mai poate pune la îndoială, este concepția actuală a țăranilor noștri despre școală, cu desăvârșire alta decât cea din trecut.

Tinerimea ce vine dela sate a umplut cu desăvârșire sălile de școală începând cu școala elementară și sfârșind, să zicem, cu Universitățile. Pretutindeni Instituțiile au devenit neîncăpătoare și se cere pretutindeni înființarea de noui școli. Dela Tighina Basarabiei, unde țăranii au oferit cu insistență statului, local și mijloace de susținere pentru liceu, (cerând statului o singură condiție: să le trimită profesori de cei mai buni), până în largul câmpiilor vechiului Regat unde țăranii ridică cu munca brațelor lor școli primare pentru copii, — în Timișoara Bănatului, unde nu se găsesc destule căminuri pentru ucenicii, numeroși, viitori măeștri, și la granița țării, în punctul cel mai apusean al Torontalului, — pretutindeni același dor aprins și stăruitor de carte.

Faptul acesta trebue să ne umple de încredere și de mândrie, dar totodată trebue să ne facă să ne dăm seama și de un pericol, ce ne amenință în viitorul apropiat, dacă afluența aceasta nu va fi îndrumată spre necesitățile vitale ale neamului. Ca să vorbesc cu exemple, chiar acum primesc veste, că în Ungaria, pentru posturi neinsemnate în administrație, se încing cu ocazia concursurilor, adevărate bătăi între candidați, deoarece Ungurii au format pe timpul stăpânirei lor o armată întreagă de acești exponenți, cari erau trimiși în ținuturile năpăstuite, pentru maghiarizare. Ori acum, ei nu mai încap în mica Ungarie și neflind obișnuiți cu alte meșteșuguri, se cearta astăzi între ei pentru puținele locuri de funcționari, disponibile, iată cum intelectualii prea mulți devin un balast social, care e tot atât de periculos ca și o muncitorime fără lucru. Italia, America, Anglia, etc. pot însă înfrâna și îndestuli ușor muncitorimea săracă și fără lucru, căci ea nu aspră decât la o bucată de pâine.

Învățămintele războiului au fost deasemenea prea dureroase, ca să nu ne dăm seama unde duce pregătirea tineretului numai spre funcționarism.

Când numeroasa gloată a tinerilor noștri pătrunde în școală, să ne dăm seama de toate aptitudinile lor și să le dăm îndrumarea spre o muncă creatoare. Profesorii sunt datori să urmărească cu grijă pe elevii lor și calea ce vor s'o apuce în viață și să caute a-i îndemna cât mai mult spre ocupații active, productive, iar nu spre funcționarismul vegetativ, neproductiv și omorător al personalității. Goana după funcții, după situații trebue să înceteze. Nu-i permis să oprim tineretul dela carte, dar trebue să avem grija supremă ca el să devie folositor cu adevărat și lui și societății și neamului.

Al. Co

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Studențimea noastră și istoria artelor

De **Coriolan Petran**

II.

Ca să putem aprecia aceste adevăruri să luăm ca exemple diplomatul ori politicianul fără cultură artistică care ne lasă în streinătate comorile noastre artistice ori le oferă ca schimb pentru alte lucruri, preotul care dărâmă biserici vechi de valoare artistică pentru a le înlocui cu moderne banale, administratorul, care lasă să se risipească obiectele arheologice găsite de plugari, evacuiază muzee ori care permite trecerea comorilor noastre artistice peste granițe, autoritățile cari prin clădirile și aranjamentele noui jignesc bunul gust al oamenilor le bine — toate acestea nu se pot întâmpla la oameni cu cultură artistică.

Scopul catedrei și a seminarului de istoria artelor precum în alte părți așa și la noi este dublu: a fi un focar de cultură artistică și un laborator de cercetări științifice. Pentru a îndeplini aceste două roluri cursurile sunt de două soiuri: publice pentru ascultătorii tuturor Facultăților și speciale pentru cei ce vreau să-se dedice acestei științe, cari trebue să treacă examen. Cursuri publice se țin odată pe săptămână, ele au ca scop a introduce în contemplarea artistică și istorică a operelor de artă și a da cunoștințe generale despre desvoltarea idealurilor artistice. Cei cari vreau să îmbrățișeze cariere pentru istorici de artă, vor avea să urmeze opt semestre cursurile publice și speciale, seminariile de istoria artelor, iar în urmă să treacă doctoratul. Doctoratul constă din o lucrare originală de valoare științifică din această știință, din examene (din istoria artelor ca specialitate principală și din două eventual trei specialități secundare). Studiul istoriei artelor nu se poate închipui fără, călătorii de mai mulți ani în steinătate cu scopul de a cunoaște monumentele istorice și muzeele. Aceasta este cauza principală, pentru ce studiul acesta este unul dintre cele mai costisitoare, care reclamă absolută bunăstare materială. Manualele, cărțile de studiu, ilustrațiile sunt incomparabil mai scumpe decât la alte științe. Al treilea motiv, care cere independență materială a studentului de istoria artelor este faptul, că câștigarea diplomei de doctor în filozofie cu specialitatea principală istoria artelor, nu asigură imediat existența și chiar mai târziu numai în parte. Istoricul de artă adeseori trebue să aștepte ani de zile până devine o funcție vacantă.

Funcțiile principale ale istoricului de artă sunt acele la muzeele de belearte, la galerii și gliptotece, catedrele dela Universitate, apoi funcțiile de administrare a muzeelor, a monumentelor istorice, a artelor plastice în cadrele Ministerului de culte ori dependente de acesta. In streinătate există o ierarhie a acestor funcții, dintre cari cele mai înalte sunt considerate ca supremele funcții de stat și sunt retribuite la fel cu ele. La muzeele apusene adeseori funcționarii de muzeu sunt în același timp profesori ori docenți la Universitate, iar directorii primesc titlul de consilier. Cu un cuvânt în streinătate funcțiile publice ocupate de istorici de artă sunt din cele mai apreciate din punct de vedere al vieții de stat, științific și cultural și din punct de vedere al retribuției.

La noi stau altcum lucrurile. Funcțiile istoricului de artă sunt mai de grabă necunoscute ori puțin cunoscute, decât rău apreciate. Cu greu am putea afirma că acele funcții cari îi stau azi în România la dispoziția istoricului de artă, ar asigura pe deplin existența lui. In afară de Muzeul Național al Transilvaniei din Cluj, de muzeele Palatelor culturale din Arad și Târgu-Mureș, în afară de muzeele din Deva și al Asociației din Sibiu, ar mai fi Battyaneum în Alba Iulia și Muzeul Brukenthal în Sibiu cari toate au funcționari plătiți. La celelalte muzee din Ardeal funcțiile sunt onorifice. In vechiul Regat și Bucovina ar veni în consdierare muzeele, școalele de belearte, Ministerul Artelor, Comisiunea monumentelor istorice, toate cu funcții modest remunerate.

Mai având în vedere și faptul că mai toate funcțiile amintite sunt azi ocupate, perspectivele nu sunt de loc ademenitoare. E greu a recomanda azi la noi cariera de istoric de artă unuia care nu are o situație materială independentă. Totuși acela care simte în sine de fapt vocațiunea și talentul pentru istoria artelor (aceasta este o condiție sine qua non) față cu alte specialități unde talentul nu e indispensabil nu e permis să fie descuraiat. Pentru oamenii de talent și muncitori în totdeauna și oriunde este asigurată existența. Pentru astfel de oameni Statul creiază funcții, dacă nu are. Nu va mai întârzia mult momentul când bărbații noștri de stat vor da mai multă atenție muzeelor și administrării artelor și când se vor creia o sumă de funcții, pentru istorici de artă cualificați, iar cei ce vor studia cu succes istoria artelor vor primi burse și premii.

Dacă cariera de istoric de artă deocamdată cu greu se poate recomanda studenților fără situație materială independentă, se simte necesitatea ca studențimea noastră să câștige o cultură artistică, cât mai serioasă nu numai pentrucă aceasta face parte din așa zisa „cultura generală", nu numai pentrucă studiul artei nobilitează și ridică omul la nivelul omului adevărat, dar și din punct de vedere al Statului, mai ales pentruca aceia, cari vor ajunge în funcții conducătoare să fie convinși, că orice neglijare a problemelor artistice înseamnă o scădere a avutului cultural al națiunii; iar pe de altă parte ca publicul nostru cult din viitorul apropiat să fie un bun și priceput consumător de artă.

Anchetele noastre în Ardeal

Ce am văzut la spitalul județean din Oradea

Glasuri din public. Ce spune presa. Vizita la spital. Directorul spitalului ne dă explicații. Care este adevărata situație. Tendința de organizare. Statul trebue să sprijine spitalele. La nebuni. Impărăteasa Zitta. Papa. Frantz Iosef. Ce tratament se aplică alienaților

Declarațiile d-lui dr. Anca, directorul spitalului județean

Avem cunoștință atât din informațiunile noastre particulare, cât și din relațiunile care ni s'au dat în urmă pe cale oficială, că spitalele din Ardeal sunt într'o cumplită mizerie.

Faptul acesta se datorește nepăsărei în care au fost lăsate sub guvernările trecute începând cu Consiliul Dirigent.

Aici am avut prilejul să cunoaștem, cercetând deaproape, situația spitalului județian, care este singurul pentru întreg Bihorul și Oradea-Mare.

Ce spune populațiunea

Este o tânguire în toate straturile sociale, că bolnavii n'au ce mânca și că sunt așa de rău întreținuți, în cât unii nu au nici cămăși. A intervenit doar din când în când caritatea publică, diferiți filantropi oferind pentru bolnavii din acest spital alimente: carne, pâine, mezeluri etc. Se înțelege însă că cu aceste ofrande s'a putut îndulci numai pentru câteva clipe mizeria celor suferinzi, neputându-se însă înlătura lipsa care domnește aici.

Ecoul opinei publice, presa — și aici nu se poate vorbi de cât de presa minoritară — s'a ocupat și ea în ultimul timp de situația spitalului de aici, dând însă lucrurilor un caracter prin care voia să facă răspunzători de toată proasta stare a acestui institut spitalicesc, pe actualii conducători ai spitalului.

De vorbă cu dl dr. Anca

Am ținut să vizităm spitalul și să vedem ce ne spun și conducătorii acestui institut.

Dl dr. Anca, directorul spitalului, ne-a primit cu toată bunăvoință. Trebue să spunem ca d-sa a luat numai de scurtă vreme conducerea acestui institut.

Dl dr. Anca ne spune:

„Spitalul nostru este unul din cele mai mari din țară; are o capacitate de 1000 de paturi cu șapte secțiuni și șapte medici primari.

Este adevărat că suntem într'o stare grea. Administrarea spitalului, după Unire, a suferit din cauză că au lipsit fondurile necesare.

Astăzi avem peste 4 milioane datorii din trecut, iar furnizorii refuză să ne mai acorde credite. Actualmente spitalul se susține din taxele de îngrijire care sunt de trei categori: 90, 50 și 25 lei pe zi. Statul plătește pentru bolnavi săraci, ori contigentul acestora este de 80 la sută.

Aceste taxe însă nu corespund sumelor, care necesită cheltuielelor unei bune întreținneri.

In această situație am găsit spitalul când am luat conducerea. Nu s'a făcut nici o îmbunătățire de dinainte de războiu; lipsește rufăria, aparatele și în totul trebue îmbunătățit materialul spitalicesc. Alimentarea este slabă. Carne se dă alternativ la fiecare secțiune.

O vizită prin spital

D-l Dr. Anca ne-a oferit apoi să vizităm spitalul. Cu acest prilej am mai făcut cunoștința câtor-va medici ai spitalului. Aceștia mi-au declarat că situația merge spre dreptate.

Cu toate mijloacele restrânse d-l Dr. Anca, actualul director a reușit să facă ceva. Nu se poate spune că bolnavii sufăr de foame.

Carnea se dă în proporții mai mici, dar pâinea, laptele, zarzavatul, etc., sunt în mod suficient.

Trecem din secție în secție. Se resimt eforturile unei îngrijiri, care lasă totuși să se vază sărăcia care nu poate fi ascunsă. Sălile și coridoarele n'au mai fost spoite de multă vreme; lingeria paturilor e curată, dar săracăcioasă și numai un singur rând.

Mijloacele de îndreptare

Ne întoarcem în biroul directorului. D-l Dr. Anca ne spune că numai cu ajutorul statului se pot întrevedea posibilitățile de îndreptare a situației actuale. Spitalul are nevoe de un buget anual de 6 milioane. O economie simțită s'ar putea face creindu-se o farmacie proprie și aceasta este în planurile d-sale.

Printre medicii români spitalul a câștigat câțiva medici de valoare: D-l Dr. Pop, un chirurg cu o reputație bine stabilită, fost ajutorul d-lui Dr. Jacobovici din Cluj; d-l Dr. Iliș, specialist în boale interne și d-l Dr. Alex. Sutzu un destins medic phsihiatru care este șeful secției de alienați.

D-l Dr. Anca ne mai vorbește de planurile sale de românizare a personalului, întru cât actualmente administrația merge greu din cauza că tot personalul este maghiar.

La secția alienaților

„Impăratul Frantz Iosif". Papa. „Impărăteasa Zitta". Tratamentul

CE NE SPUNE DI Dr, ȘUTZU.

A doua zi am vizitat secția alienaților care ține de aceeași direcțiune a spitalului județean. Dl dr. Șutzu medicul sef al acestei secțiuni, cu amabilitatea care-l caracterizează, ne-a stat la dispoziție.

Dela primii pași pe care i-am făcut, trecând pragul acestei cetățl înăuntrul cărela aveam să văd svârcolirele atâtor minți, omenești eșite din făgașul lor normal, am încercat un sentiment, de curiositate și groază.

In primul pavilion, — bolnavii cei mai liniștiți — toți stau în sala de recreație pe bănci, în jurul meselor unde li se servește și masa.

Au o atitudine de oameni apăsați de necazuri. Treziți din gândurile lor, ne privesc cu ochi indiferenți, siguri par'că că nu le aducem nici o speranță. Imbrăcați în hainele lor proprii, sdrențuroase, par a fi niște indivizi strânși într'o razzie polițienească și închiși.

— Să'ți recomand pe Francisc Iosif zice dl dr Șutzu, când unul apăru în fața noastră.

Era un ungur cu o bonetă de soldat maghiar pe cap, bărbierit îngrijit, cu favorite.

„Imparatul" vorbea ungurește cu un aer plin de demnitate, și ne stabili identitatea imperialei sale personalități, printr'un mic baston de lemn ornamentat de el în capul cărula înfipsese un nasture militar cu pajură austriacă.

Trecem la celelalte pavilioane, pe rând, după gradația boalei.

Nici un caz interesant, nici prin originalitate și nici prin violență.

Toți sunt liberi în sălile de recreație, pe bănci în jurul meselor, păziți, bine înțeles, de gardieni.

Dezordonarea minței acestora din urmă, este întipărită pe figurile lor istovite, în privirile lor halucinate fine. Unii par a ne privi surprinși și cu interes, alții se uită la noi cu impasibilitate. Mulți se roagă să le dea drumul acasă pentrucă sunt sănătoși și ne surprinde felul clar cum ne vorbesc. Dl. dr. Șutzu ne explică că aceștia au în adevăr clipe de luciditate trecătoare.

Și aici sunt împărțiți pe clase plătind taxe, după aceleași norme ca și la celelalte secțiuni.

Vizităm pe bolnavul Diamandi, fost senator și director al Băncei Bihorene, — e la cl. I. o odae cu două paturi. Este singur în odae culcat în pat și are figura obosită a unui convolescent după o boală grea. Ne prezentăm și ne dă mâna foarte amabil. In urmă aflăm că el este „Papa" iar Vaida și Maniu sunt mareșalii Curței Regale.

Plecăm apoi spre pavilioanele de femei. Stau ca și bărbații în sălile de recreație. Acelaș colorit de zdrențe care îmbracă chipuri descompuse, alurite, figuri atât de aspre, încât unele care sunt tunse, nu mai au nimic femeesc în ele. Una este violentă și are patul acoperit cu o plasă de sârmă. Ridicată în picioare în cușca ei, cu părul lung și încâlcit, în cămașă, te înspăimântă prin sălbătecia ei. Totuși când ne vede își deslipește singură patul de lângă perete și lesă sfioasă, ca să ne roage să i se dea drumul acasă.

După „Frantz Iosef", am avut cinstea să cunosc aici și pe „împărăteasa Zitta". Ședea la fereastră, pe un scaun, cu picioarele supuse, rezemată într'un cot, într'o atitudine liniștită și demnă, închipuindu și probabil că se odihnește pe o sofa imperială, între perine moi de mătase. Are un chip mic drăguț și ne privește oarecum de sus.

Răspunde doctorului fără să se miște, cu o voce sigură, plină de măreția personalității pe care o reprezintă.

In salonul de dormire, o fată tânără, brunetă, stă în pat, cu cotul în perine și capul sprijinit în mână.

Când ne apropiem, ea mă cheamă la ea, dar Doctorul mă opri. Atunci începe să mă injure în limba ei ungurească, asigurându-mă că tot o să'mi rupă gâtul. Nebunia a prins-o probabil într'un acces de gelozie.

Ce ne spune dl dr. Sutzu asupra tratamentului care li se aplică

Am fost desigur surprins de faptul că în contra așteptărilor mele, n'am putut vedea nici un nebun îmbrăcat în cămașa de forță.

Dl dr Sutzu îmi explică: Tratamentele celulare au fost cu totul înlăturate. Aplicăm tratamentul phsiho-moral, ale cărui rezultate sunt incomparabil superioare. Pentru acei cari prezintă a psichază acată, acest tratament activează vindecarea iar pentru acei cari au tendința la cronicitate și deci la incurabilitate, ei atenuiază gradul de demență, făcând pe bolnavi accesibili să trăiască în mijlocul familiei lor și să lucreze, mai ales acei cari au meserii simple.

In spital, cei mai mulți sunt întrebuințați la munca pământului și a viei, care aparțin spitalului, și dau dovadă de rezistență și pricepere.

*

Din punct de vedere administrativ, trebue să facem o remarcă și anume: pavilioanele alienaților sunt în genere mai curate și mai bine întreținute față de celelalte secțiuni. Aici contrastează curios camerile spoite și lingeria îngrijită a paturilor, cu toți acei nenorociți cari au un aspect atât de murdar în sdrențele care le acopăr trupurile.

In ce privește pe dl dr Sutzu a cărui valoare în materie de psihiatrie este cunoscută, credem că autoritățile sanitare în drept, vor ști să se folosească și mai departe de serviciile sale, prin numirea definitivă a distinsului medic ca șef al secțiunei de alienați, al spitalului județean din Oradea-Mare.

Dac.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

ESUAREA
grevei funcționarilor

Funcționarii conștienți și demni au refuzat să participe la grevă. Instigatorii vor fi pedepsiți.

Telegramele și știrile pe cari le avem cași cele publicate în gazetele bucureștene sunt de natură a arăta că proectata grevă a funcționarilor n'a izbutit.

Este adevărat că în congresul pe care l'au ținut la București, cei cari și-au făcut o meserie din a agita funcționărimea au declarat greva generală. Dar marea massă a funcționarilor n'a înțeles să recurgă la această armă a cărei întrebuințare pericliteză mersul serviciilor publice, cauzând rău statului și în acelaș timp și funcționarilor.

In adevăr calea ferată care asigură circulația bunurilor și persoanelor a funcționat normal. De altfel chiar înainte de declararea grevei, când numai se vorbea de ea ca de o eventualitate, personalul căilor ferate a declarat prin glasul direcțiunei generale că este împotriva grevei. Aceiași atitudine au avut-o și funcționarii poștali. Funcționarii ministerelor de interne, de războiu, de industrie și comerț, instrucție, culte, de lucrări publice comunicații, au adoptat aceiași atitudine.

Numai o parte din funcționarii ministerului de finanțe, de domenii, de justiție și ai primăriei Capitalei s'au pus în grevă. Dar și la aceste instituții greva n'a găsit aderenți decât într'un număr restrâns și nu mai în București.

In restul țării, pretutindeni funcționarii s'au prezentat la oficiile lor. La Cluj nici un funcționar n'a lipsit dela serviciu. La unele ministere funcționarii au încercat să declare grevă, dar la îndemnul șefilor care le-au arătat perturbarea pe care ar produce-o în funcționarea serviciilor publice o grevă și consecințele grave ale ei slujbașii au reluat lucrul.

In total din marea armată a funcționarilor statului, s'au pus în grevă doar câteva sute de funcționari din București cari s'au lăsat înșelați de îndemnurile anarchice ale agitatorilor cocoțați în frunțea „Uniunei funcționarilor".

Spiritul de ordine, grija pentru interesele statului și mândria rolului pe care-l au în stat, au determinat pe funcționari să nu se solidarizeze cu hotărârea luată de câțiva naivi și de câțiva agitatori.

De altfel în momentul când guvernul, care cunoaște nevoile funcționărimei, a acordat pe lângă suma de 1 miliard jumătate cu care s'a îmbunătățit lefurile funcționarilor în timp de un an, încă o sumă de 500 milioane și când guvernul pregătește statutul funcționarilor, îndemnul la grevă nu putea găsi răsunet în mijlocul slujbașilor.

Căci înțelegând mai bine decât toți, ei cari sunt în slujba statului, nevoile și greutățile lui, funcționarii și-au dat seama că guvernul a făcut tot ce'i-a stat în putință deo camdată pentru ameliorarea soarteilor. Agitatorii și-au făcut socotelile greșite. Iar politicianii cari nădăjduiau să găsească în greva funcționarilor încă un motiv de exploatat împotriva guvernului, își văd speranțele înșelate.

Funcționarii statului sunt la locul lor de muncă. Pentru dovada de abnegațiune, de patriotism și de demnitate profesională pe care au dat-o neparticipând la greva agitatorilor, li se cuvine omagiul întregei societăți românești. Cât despre cei cari au agitat și au instigat locul lor nu mai poate fi în mijlocul acestui corp de elită care trebuie să fie corpul funcționarilor statului.

◆ INFORMAŢII ◆

— **In jurul confiscării cărţilor ungureşti iredentiste. Comunicatul Ministerului de interne.** Privitor la confiscarea cărţilor ungureşti ordonată în Ardeal, Ministerul de interne dă următorul comunicat:

D. General Văitoianu, ministru de interne, a dat ordin telegrafic poliţiilor din Ardeal să nu confisce cărţile literare şi ştiinţifice maghiare, tipărite în Ungaria, pe cari librarii le au în depozit. Oprirea tipăriturilor dela Budapesta nu priveşte cărţile neprimejdioase, pe care librarii le aveau de mai înainte în prăvăliile lor

In ceeace priveşte imprimatele care sosesc acum şi care actualmente încearcă să intre în ţară, provenind din Ungaria, ele rămân oprite.

— **Repatriarea unor copii austriaci.** Un număr de 400 copii din Viena, aduşi la noi spre a se întrema, au fost ţinuţi şi alimentaţi bine opt săptămâni în Banat. Aceşti copii se reîntorc acum la Viena. Ministerul comunicaţiilor a acordat o reducere de 75 la sută pe căile ferate pentru transportul acestor copii până la frontiera ţărei.

— **Donaţii pentru clădirea teatrului comunal.** Pentru reclădirea teatrului comunal din Timişoara s'au mai făcut următoarele donaţiuni: dl Sigimund Szana, dir. de bancă, din partea diferitelor întreprinderi ce le conduce, 250,000 lei; întreprinderea „Moara mare", 250.000 lei; dl avocat dr. A. Vertes. 10.000 lei. Funcţionarii, comunali, judeţeni şi cei dela justiţie fac colecte publice pentru augmentarea fondului teatral.

— **Clocnirea de trenuri din Iosca (Bihor).** Trenul de persoane Nr. 783 intrând în staţia Iosca pe linia a treia, unde se afla un alt tren, ambele s'au clocnit.

Din cauza clocnirei, au fost sfărâmate trei vagoane dela trenul nr. 14 aflat în staţie, producându-se şi unele stricăciuni la linie. Pagubele sunt evaluate la circa una sută mii lei.

Din fericire, viteza trenului de persoane fiind mică, accidentele de persoane se rezumă la rănirea femeei Maria Matei, care a fost transportată la spitalul din Oradea-Mare.

— **Dela Liga Naţiunilor.** Comitetul central al Ligii Culturale a hotărât ca, începând chiar de anul acesta, ziua de Sfântul Gheorghe să fie considerată de sărbătoare a culturii naţionale, zi în care aceste secţiuni vor da serbări câmpeneşti, festivaluri, etc. cu care prilej s'ar mări şi fondurile Ligii, de cari are atâta nevoie pentru propăşirea culturii.

— **Conferinţele domnului Dartigue.** După cum am anunţat şi ieri, va sosi în curând spre a conferenţia în oraşul nostru, profesorul A. Dartique, preşedintele federaţiunei asociaţiunilor studenţilor creştini din Franţa. D-sa va fi secondat de d-şoara Suzanne Bidgrain. Subiectul conferinţei dlui Dartigue va fi: „Problema religioasă".

— **Dela Societatea de Ştiinţe.** Societatea de Ştiinţe ţine şedinţă publică joi, la 25 Aprilie 1923, ora 8½ seara, la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universităţii). Vor face comunicări dni Dr. P. Sergescu, Prof. Dan Rădulescu.

— **Dela congresul internaţional de istorie.** La congresul internaţional de istorie, care a avut loc la începutul acestei luni la Bruxelles, dl prof. N. Iorga a fost însărcinat să facă rezumatul desbaterilor şi să ţină cuvântarea de închidere.

Acest lucru constitue o cinste deosebită pentru un om de ştiinţă, căruia i-se recunosc într'un congres internaţional de către colegii săi de specialitate din lume, meritele şi valoarea sa. Distincţiunea acordată d-lui Iorga se resfrânge şi asupra ţării.

— **Incurajarea literaturei dramatice româneşti.** „Asociaţiunea generală a Criticei dramatice şi muzicale" hotărând în ultima-i adunare să acorde anul acesta 2 premii de câte 4000 lei fiecare, autorilor şi compozitorilor cari n'au avut încă nici o lucrare prezentată publicului, aduce la cunoştinţă că lucrările trebue depuse la secretarul Asociaţiunei, domnul Paul Prodan, strada Dionisie 34, până cel mai târziu 15 Mai.

— **Banca Naţională cumpără aur.** Banca Naţională a semnat un contract cu soc. „Mica", prin care aceasta din urmă a vândut o cantitate de 500 kgr. aur cu o reducere de 20 la sută sub preţul mondial.

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria" din Bucureşti, compusă din patruzeci persoane în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie şi 3 Mai, la Teatrul Naţional, trei reprezentaţii, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur" (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola" de Henri Lavedan şi „Diavolul" de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 3—6

— **Starea semănăturilor s'a îmbunătăţit.** După ştirile sosite la ministerul de agricultură situaţia agricolă a ţărei — în special starea semănăturilor — este din ce în ce mai bună.

Semănăturile de toamnă au eşit foarte bine, iar cele de primăvară sunt în curs de executare şi se activează.

Orzul de primăvară are o situaţie mai rea, din cauza că n'a putut fi semănat la timp.

Vremea frumoasă de acum este foarte prielnică pentru pusul porumbului.

— **Dreptul de a negocia la Bursă.** Bursa Bucureşti! comunică următoarele:

„Se aduce la cunoştinţa generală şi în special a comercianţilor angrosişti importatori şi exportatori de cereale, petrol, lemne, etc., industriaşi, fabricanţi etc. că pot cumpăra şi vinde la Bursa de devize, ce funcţionează în incinta Bursei, dela ora 12 şi 15 până la 12 şi 45, tot felul de devize ca: franci, lire sterline, mărci, dolari, etc., pentru trebuinţele reale ale comerţului şi industriei.

Toate aceste operaţiuni se fac prin mijlocitori oficiali, cari la ora indicată se găsesc în localul Bursei, unde sunt reprezentate şi toate Băncile autorizate."

— **Scumpirea traiului la Braşov.** Dela un timp toate mărfurile şi alimentele sunt în plină urcare. Săptămâna trecută a fost ridicat preţul pâinei dela 6 lei kgr. la 6'50 cea albă, carnea se spune că va fi încurând urcată dela 16 lei kgr. la 20 lei, din cauza vitelor cari se scumpesc mereu ţăranii nemai voind să vândă de când cu munca câmpului.

— **Serbare culturală săsească în Ibaşfalău.** Intelectualii saşi din Ibaşfalău dau o reprezentaţie teatrală, urmată de dans. Scopul este mărirea fondurilor asociaţiei femeilor evanghelice. Se va juca piesa „Hänzel und Gretel" care va fi jucată de d-şoarele: I. Loidl, G. Sthener, M. Rehner şi altele cu concursul dlui Will Sthener.

— **Furt la vama Satu-Mare.** La magazia vămii au fost prinşi oamenii de serviciu cu mai multe mărfuri furate, pe cari le sustrăgeau din colete sau lăzi. Imediat au fost arestaţi. Făcându-se o anchetă minuţioasă, s'au găsit acasă la aceştia mărfuri în valoare de peste 100 mii lei, adunate cam de un an de când au început comiterea acestor furturi.

Contrar celor afirmate tendenţios în ziarul maghiar „Szamos", în această afacere nu e amestecat nici un funcţionar vamal sau celerist.

— **Sosirea unei comisii cehoslovace.** In Sighetul Maramureşului a sosit o comisiune cehoslovacă dela Serviciul de poduri şi şosele, compusă din dnii ingineri Fetur Emil, Demdrsel Gustav şi Auman Antovu, cari au venit pentru a prelua arhiva serviciului de poduri şi şosele a judeţului Maramureş a cărui parte e ocupată de cehi.

— **Dela Românii din Iugoslavia.** Ziarele din Belgrad afirmă că dl Dr. Jianu, deputatul naţionalist român din parlamentul iugoslav s'a înscris în partidul radical al dlui Pasici.

— **Vizitaţiile canonice ale P. S. Episcopului Hossu.** P. S. S. Episcopul Iuliu Hossu al Gherlei începe la 9 Mai o nouă vizitaţie canonică în parohiile de sub jurisdicţia Sa. Va vizita în total 37 parohii, săvârşind la Borşa, şi sfinţirea unei biserici.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Ieftenirea preţurilor vitelor în Ardeal

Ce se întâmplă pe la diferite târguri. Descurajarea ţăranilor. Poate fi justificată cererea măcelarilor de a scumpi carnea.

Ni se aduce la cunoştinţă un fapt care este menit să pue în adevărata lumină spiritul de specula al măcelarilor, cari după cum arătam ieri, îndrăsnesc să terorizeze chiar autorităţile, cu scopul de a spolia populaţiunea.

Indată după prohibirea exportului de vite, s'a resimţit eftenirea acestora într'o oarecare măsură în întreg Ardealul.

Această ieftenire s'a accentuat în unele localităţi, unde întreprinzători abili, n'au perdut ocazionea să facă cumpărături, aprovizionându-se astfel cu însemnate stocuri de vite.

■

Din sursă oficială aflăm acum că preţul vitelor este într'o tendinţă continuă de scădere. Diferitele târguri săptămânale şi altele fixe care se ţin în Ardeal, sunt foarte puţin animate. Nu sunt cumpărători şi ţăranii trebue să se întoarcă cu vitele acasă pentru a aştepta alt târg mai norocos. In acest timp satele sunt cutreerate de diferiţi emisari cari oferă ţăranilor preţuri derizorii, profitând de descurajarea lor, pentru a le cumpăra vitele.

Astfel, dacă măsura prohibirei exportului s'a făcut în scopul de a se împiedica scumpirea carnei în untrul ţărei, acei cari specullează nevoile populaţiunei fără nici un scrupul, prin manoperile lor, se silesc să împiedice eficacitatea acestei măsuri.

După câte ştim, şefii organelor administrative din Ardeal, au comunicat la centru această situaţie, cerând instrucţiuni pentru a se lua măsuri contra acaparatorilor de vite, cari la sate specullează nevoile ţăranilor constrângându-i prin aceea ţinerile de cumpărări de vite în târguri, ca apoi să le ofere preţuri derizorii în sate, iar de aici să'şi întindă specula în oraşe.

O primă măsură a organelor administrative, a fost că au dat ordine organelor în subordine, pentru a sfătui pe săteni să nu se lase înşelaţi de diferiţi speculatori cari-i vizitează pe la casele lor.

Administraţia comunală şi organele poliţiei oraşului nostru pot şi cum să'şi dea mai mult seamă, căci sunt de justificate cererile insistente ale măcelarilor din Cluj, de a li se spori urcarea preţului carnei de vită la 20 lei kgr.

Ştiri din Târnava-Mare

Mişcări culturale-economice în comuna Moardaş din plasa Agnita.

Comuna Moardaş, locuită de saşi şi români, este situată la marginea judeţului şi a plasei, nu departe de „Valea Bueli" şi castelul lui Mihaiu Viteazul, căci după cum spune tradiţia pe aici şi-a avut drumul marele Mihaiu la înaintarea lui spre inima Ardealului.

Locurile acestea sunt deci istorice şi demne de a le aminti.

In aceasta comună s'au prezentat în ziua de 19 Aprilie c. mai mulţi oficianţi ai plăşei Agnita, în frunte cu administratorul plasei dl. Eug. Munteanu. S'a prezentat atunci şi comisiunea pentru examinarea vitelor paterne ale plasei, medicul veterinar şi un membru al comisiunei care până acum a fost un sas iar acum este un român. A mai fost chiemat aici inspectorul drumurilor din plasă pentruca în înţelegere cu primpretorul să ia măsurile pentru îndreptarea drumurilor foarte neglijate de un timp încoace şi tot atunci s'a nimerit să vie în comună şi şeful secţiei de jandarmi din plasă pentru a se convinge de ordinea şi siguranţa locuitorilor.

Şi pentru ca poporul de aici să tragă un folos de pe urma acestor vizite, s'a aranjat seara o adunare cu care ocaziune au vorbit toţi funcţionarii mai sus pomeniţi, fiecare din domeniul şi cunoştinţele sale. Aşa dl Vecerzan, membru în comisiunea examinatoare şi dl medic vet. al plăşei, Zikeli, au vorbit pe larg şi pe înţelesul sătenilor despre rolul şi însemnătatea creşterii vitelor la noi şi despre ferirea lor de boalele contagioase. Comisarul de drumuri Baliga a stăruit peutru repararea drumurilor din plasă, căci comunicaţia bună numai pe drumuri bune se poate face, iar şeful de jandarmi, Joscianu, a vorbit despre însemnătatea miliţiei, poliţiei, siguranţei şi a ordinei în ţară.

Toate aceste cuvântări şi sfaturi au fost ascultate cu multă atenţie şi plăcere de săteni, cari au ţinut să mulţumească călduros vorbitorilor.

Coresp.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 9 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 7
2721

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Mișcarea funcționarilor în țară

Funcțiodarii lucrează aproape pretutindeni.

După rapoartele oficiale primite de ministerul de interne se arată că în județele: Soroca, Caraș-Severin, Mureș-Turda, Gura-Homorului, Falciu, Sibiu, Bacău, Argeș, Cojocna, Ciuc, Dolj, Făgăraș, Putna și Muscel, toți funcționarii lucrează. Greva generală este numai la Iași, Rădăuți și parțială în Neamț Mehedinți, Prahova, Romanați, Teleorman. Alte rapoarte lipsesc.

In Capitală funcționarii au lucrat aproape la toate ministerele. Deasemenea numeroși funcționari au revenit la lucru la ministerul de Finanțe. Greva s'a intensificat la Casa de Depuneri și Primărie Mandatul de arestare a lui Schina va fi confirmat mâine. „Adevărul" află că dl ministru Sassu va propune comisiei bugetare ca repartizarea fondului de 500 milioane lei pentru sporurile funcționarilor să fie făcute pentru 4 luni deocamdată. Astfel sporurile vor fi mărite.

INTERNE

In jurul grevei funcționarilor

In Ardeal ea n'a avut nici un ecou

Ce ne spun șefi diferitelor autorități.

Incercările de grevă a funcționarilor publici, puse la cale de agitatorii dela București, n'au putut reuși. In Ardeal agitația din Capitală n'a avut nici un ecou. De pretutindeni ni se comunică că funcționarii dela toate serviciile statului își continuă liniștiți munca lor, încredințați că nu prin asemenea acte care lovesc interesele statului, pot obține îmbunătățirea soartei lor. Faptul acesta este fără îndoială destul de caracteristic, și învederează că mișcarea dela București este opera personală a unor agitatori de meserie și cărora li se vor aplica sancțiunile cuvenite.

*

Dirigintele telegrafului și postei din Cluj, domnul Iacob ne spune că printre funcționarii telegrafo-postali, nu s'a semnalat nici un fel de tendință de agitație și că serviciile continuă în perfectă ordine.

Căile ferate funcționează în tot Ardealul, iar personalul de pretutindeni n'a dat nici un semn care să indice că ar putea interveni vre-o defecțiune.

Tot atât de liniștit este și personalul organelor pendinte de resortul de finanțe.

Domnul Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj, ne spune, că întreg personalul administrațiilor financiare și al perceptoratelor, lucrează cu râvnă în vederea aplicării nouei legi financiare. Acești funcționari sunt cei dintâi convinși, că de urgența aplicării acestei legi, depinde, alături cu consolidarea financiară a țării, însăși îmbunătățirea soartei lor.

Consiliul de miniștri de ieri

Aseară la orele 6 a avut loc un consiliu de miniștrii. Vaitoianu a expus situația grevei funcționarilor. Miniștrii sesiți dela consiliu au declarat cu convingere că greva va înceta în curând la toate oficiile. Miniștrii au decis pentru astăzi un nou consiliu pentru definitiva redactare a proectului reformei administrative. Dl Ministru Anghelescu, întrebat de ziariștii veniți la consiliu a declarat ca este liniște la toate Universitățile și este ferm convins că alte turburări sunt excluse.

La Universitatea din Capitală e liniște

Cursurile Universității au decurs în liniște grație întinselor măsuri militare luate. Școala superioară politecnică a fost închisă pe un timp nelimitat.

*

Baronul Aloisi, noul ministru al Italiei la București și-a prezentat azi cu obișnuitul ceremonial scrisorile de acreditare Suveranului

Rechiziționarea liceului ungar din Oradea-Mare

Oradea-Mare, 23. — Clădirea liceului Premontratens a fost rehiziționată de biuroul încartiruirei pentru instalarea unui liceu de stat român.

Se știe că acest liceu a fost închis în Ianuarie, corpul didactic fiind acuzat că face iredentism.

Ordinul Premontratensilor a hotărât să protesteze contra acestei rechiziții.

Mare incendiu în jud. Olt

In comuna Crăciunenii de jos, s'a declarat un incendiu care din cauza vântului, s'a întins cu repeziciune și la alte case până la conacul moșiei d-lui Borcescu, consumând până în prezent 20 case.

In momentul când scrim aceste rânduri, focul continuă.

*

Ministerul de finanțe a comunicat ministerului de instrucție că a deschis un credit de 50 milioane lei pentru înființarea de internate pentru elevii săraci dela licee.

EXTERNE

Bulgarii concentrează la granița Greciei.

Atena, 24 (Rador) — Comandantul armatei din Tracia a raportat guvernului că bulgarii concentrează trupe la frontieră.

Primul ministru a atras atenția reprezentantului bulgar din Atena, asupra acestui fapt, care constitue o călcare a tratatului dela Neuilly.

Reprezentantul bulgar a dat din nou asigurări că Bulgaria nu urmărește să turbure pacea, dar că micile forțe concentrate la frontieră au de scop să împiedice trecerea bandelor de comitagii pe teritoriul grec.

Un ziar englez despre primul ministru al Italiei.

Roma 24. — „Times" într'un articol de fond aduce elogii înțelepciunei și moderației dlui Mussolini. Arată că prestigiul Italiei în străinătate nu a fost nici odată atât de ridicat ca acum. Dl Mussolini trebuie să rămână la putere pe un timp nedefinit pentru ca reformele necesare să poată fi săvârșite sub conducerea sa. Totuși o opoziție constituțională i-ar consolida poziția; ar putea creia o nouă școală de oameni de stat și parlamentari. Datoria dlui Mussolini, față de Patria pe care a servit-o atât de înțelepțește, este să pregătească și alt tineret care ar putea pe viitor să continue opera sa.

Neadevărurile d-lui Vaida

La întrunirea pe care partidul național a ținut-o Duminecă la Timișoara, a vorbit și d-l Vaida. Cu acest prilej d-sa a ținut să răspundă la unele învinuiri în ce privește atitudinea sa înainte și în timpul războiului precum și în ce privește prezența sa în consiliile de administrație ale unor societăți străine.

Răspunzând la aceste învinuiri d-l Vaida afirmă cu o candidă naivitate că a fi membru în consiliile de administrație ale societăților străine este o „datorie românească" și nu o afacere. Ar fi de dorit ca în astfel de consilii să figureze cât mai mulți români pentruca actele acestor societăți să poată fi controlate de aproape, spune d-l Vaida.

In adevăr ar fi de dorit. Decât cum va putea face acest control d-l Vaida, care numit de acționarii străini ai acestor societăți, ar fi imediat dat afară din consiliu la cea mai timidă velleitate de control.

După ce spulberă cu aceste argumente de prefăcută candoare învinuirea că este salariatul intereselor străine, d-l Vaida încearcă să distrugă și învinuirile mult mai grave cari i s'au adus cu privire la atitudinea sa din timpul războiului.

Se știe că d-l Vaida a publicat într'o revistă austriacă (Oesterreichische Rundschau) un articol prin care îndemna pe românii din Ardeal să fie credincioși monarchiei.

La acest fapt, d-l Vaida răspunde :

„Este adevărat că am scris acel articol și l'am scris pentrucă Regele Carol și Ion Brătianu ne recomandau să facem o politică filohabsburgică, fiindcă România nu este încă în stare să ne vină în ajutor".

Dar apărându-se astfel, d-l Vaida afirmă un neadevăr strigător. Fiindcă Regele Carol nu-i putea da acest sfat în 1916, când d-l Vaida a publicat articolul cu pricina, de vreme ce venerabilul monarch încetase din viață în 1914.

Apărarea pe care o încearcă sub șeful partidului național nu poate sta în picioare fiindcă e întemeiată pe un neadevăr. Și socotim că d-l Vaida tăcea mai bine pentru d-sa dacă nu mai dezgropa o chestiune care-l compromite cu totul în ochii opiniei publice românești. Căci voind să se dezvinovățească, d-sa n'a făcut decât să se înfunde mai rău.

Conferința din Lausanne

Instituirea comisiunilor

Lausanne. — Conferința s'a constituit în trei comisiuni: Prima, relativ la regimul străinilor, a doua, prezidată de generalul Pelle, relativ la chestiunile financiare și a treia prezidată de Montagna, relativ la chestiunile economice.

*

Conferința a reglementat metodele de lucru. Ziarele elvețiene scriu că impresia generală este că Turcii vor continua sistemul tărăgănelilor.

*

Milano — „Il Secolo" afla din Stokholm ca Cicerin deși nu este invitat totuși va pleca la conferința din Lausanne.

Passici nu poate forma cabinetul

Belgrad — Passici a depus mandatul deoarece toate sforțările sale pentru alcătuirea unui cabinet de coaliție au rămas zadarnice.

Dela Teatrul Național

Stagiunea Teatrului Național se închide Joi 26 Aprilie 1923. Se va reprezenta „Vapaia" piesă în 3 acte de Kistemaekers.

In rolurile principale apar dnele M. Ignătescu-Dobrescu, Jeanne Landry, S. Jipescu etc. și dnii N. Neamțu, Ottonel, Dem. Psatta, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, Gh. Bănuțiu, V. Pororoacă etc.

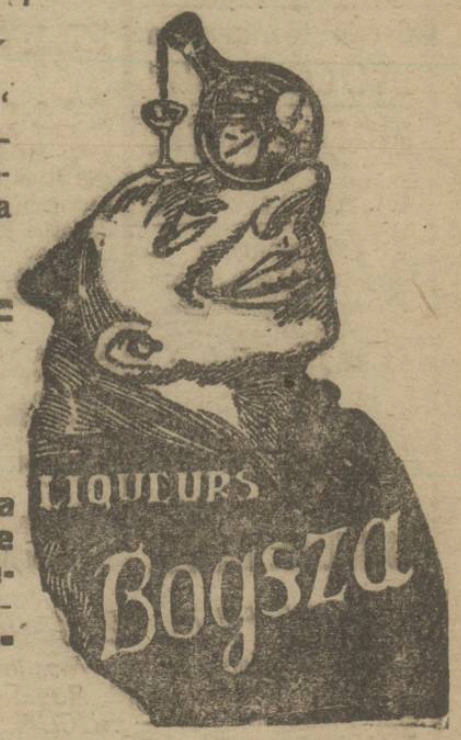

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

Intâmplări din Cluj

Două excrocherii.

Artista Elena Töches dela varieteul „Blasini" din localitate, a reclamat poliţiei centrale pe comerciantul de lemne din Dej, Büchler Alfred, pentru următorul motiv: Acum o lună, comerciantul Büchler plecând la Budapesta, a fost însărcinat de către artistă că la înapoerea lui în Cluj să-i aducă nişte lucruri dela părinţii ei, cari locuesc în Budapesta In acest scop, escrocul a primit şi suma de 6000 lei dela artistă, din care sumă urma să plătească toate spesele de transport pentru lucrurile ce trebuiau să fie aduse.

Ajuns la Budapesta, a ridicat lucrurile dela părinţii Elenei Töches şi în loc să le aducă la destinaţie, precum era însărcinat, le-a vândut chiar în acel oraş şi cu câştigul rezultat a plecat la Berlin, de unde peste câtva timp s'a înapoiat în ţară sub un nume fals, unde spre nenorocul lui este însă arestat de către agentul special poliţienesc Ionel Katz.

Cu actele cuvenite, escrocul a fost înaintat parchetului local.

•

Dna Dr. Vereş a reclamat poliţiei centrale pe Mauriciu şi Alexandru Hirsch (tată şi fiu) cari după ce au fost împrumutaţi cu suma de lei 25,000, de către suszisa Dnă, au dispărut.

Poliţia făcând cercetări a reuşit să stabilească că atât tatăl cât şi fiul în prezent sunt plecaţi spre Palestina, unde după spusele unora, au intenţia să se stabilească.

Diverse

Sâmbătă noaptea, birjarul Rusu Anton intrând în curtea caselor din piaţa Unirei 23 pentru a'şi destepta un client şi-a lăsat trăsura în drum; la înapoere mare i-a fost surprinderea când a văzut că trăsura lui dispăruse cu cal cu tot. Anunţând poliţia, agentul Uncu Şt. care era de serviciu, după întinse cercetări a reuşit să găsească trăsura pe una din stradele mărginaşe ale oraşului, prinzând tot odată şi pe făptuitori, cari sunt doi vechi clienţi ai poliţiei.

•

Ziaristul Ernest Herczeg a reclamat poliţiei pe pictorul Alexandru Iritz din Arad pentru că acesta i-a vândut un tablou cu suma de 3300 lei şi într'o zi cerându-i tabloul ca să-l arate unor persoane, nu-l l'a mai înapoiat dându-i în schimb preţul, ceia ce dl Herczeg nu vrea să accepte. Poliţia făcând cercetări, a fost informată că pictorului Iritz i s'a oferit de către o altă persoană suma de lei 6000 şi aceasta e singura cauză care l'a determinat să-şi ia tabloul înapoi dela ziarist.

Tabloul împreună cu dosarul cauzei au fost înaintate parchetului spre a decide.

Arestare

Serviciul Special de siguranţă din localitate a arestat pe corista Elena Rozsa de'a Opera Română din localitate. In interesul cercetărilor ne abţinem dela alte amănunte.

R.

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Speciale

Magazin de păpuşi — Lenjerie pentru femei

„Hercules"

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri şi lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuşi dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra" complecte.

Papuci glace pentru papuşi 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeieşti şi de copii. Trusouri femeeşti şi pentru păpuşi, produse proprii, în preţul tearfe solide. Intreprindem ajurări de maşini.

Preţ-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2460

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secţia fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de scoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapta, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- Fabricaţiune de plicuri comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiseril şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareli şi ulei, plăci de email în aiferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Concurs

La primăria oraşului municipal **Tg.-Mureş** sunt vacante mai multe posturi de manipulanţi (salar cca. 1300 Lei) şi posturi de funcţionari în clasele de salarizare XI—VIII. Doritori să se adreseze primăriei indicând cvalificaţia şi etatea şi acludând documentele reglamentare.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,

poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la

Coloman Dunky

agent de împrumuturi şi imobile. 2581

Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 3

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

A apărut

Corespondenţa comercială română

de prof. D. Voina

Editată în condiţiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial şi desvoltă în scrisori actuale diversele operaţiuni comerciale. Această carte având şi text eplicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru şcolile şi publicul maghiar.

Preţul Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

Femei! Păstraţi sănătatea voastră

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat **„Cartea Moaşelor"**

Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor, îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.** Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

CAROL LASSEN

Casa internaţională de expediţie

aduce prin aceasta la cunoştinţa generală că şi-a mutat birourile din Piaţa Unirei No. 4 în

Calea Regele Ferdinand No. 35

Etajul al II-a.

Telefon: 333. **Adresa telegrafică: CARLASSEN.**

Reclama 2930 2736

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE un covor mare nou, și un stelage. Str. Iuliu Maniu No. 4, II., 4.

Publicațiune.

Aducem la cunoștința publică, că ni sau perdut în 6 Octomvrie 1922 cu ocăjunea mergeri la Cluj un libel de depunere de sub Nr. 4433 eliberat de Institutul „Economul" despre 3401 Lei 90 bani îl declarăm de anulat.

Tot odată declarăm, că la judecătoria de Ocol din Cluj sub Nr. 12651—922 încă au fost instințat.

Totelec, la 23 Aprilie 1923.

Teodor Lăpușan și Maria Mocan.

2743

Se caută

lucrătoare cunoscând puțin lucrul broderiilor și dantelelor

Doamne și domnișoare și copile pot realiza frumoase câștiguri făcând un lucru de broderie ușoară pentru care dăm furniturile necesare. Nu e nevoe de cunoștința speciale. Lucrul se plătește bine imediat la predere. **ROGER, Calea Victoriei No. 98. (Banca Națiunei) București.** 2745

1000 de Franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Soós și Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Magazin de mode bărbătești și femeești

Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: **pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.**

Prețuri fixe!! 2436

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Invațatori etc

dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămânii, dacă suferiți de tusă nervoasă, cereți la drog. și ferm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în pliculeț de lei 6 cau în cutii cu Lei și vă veți vindeca de suferința D-voastră Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a bolelor de piept. Cereți prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

Fabrica de bere din Turda S. A.

Fabrica:
Turda, telefon 5

Korona cea mai gustoasă bere deschisă

Bere din malț dublu **Gloria**

De calitate recunoscut ca bună

Depozit principal:
CLUJ,
Cal. Dorobanților 11, Telef. 394.

Reclama 2884 2248

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinatate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce posedă.

Domnii Acționari vor arata neapărat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat const a în acelaș timp dupa indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Note din Germania

O CARTE GERMANA asupra României

Cum judecă un german care ne-a cunoscut ţara şi poporul nostru

De dată aceasta vreau să mă mărginesc în notele mele la două cărţi germane cari prezintă în deosebit interes pentru noi — una a unui profesor al academiei agricole din Bonn, tratând despre România, — cealaltă a celebrului fiziologist german dela facultatea de medicină din Halle, prof. Dr. Abderhalden, cu un renume internaţional, tratând chestiuni de o arzătoare actualitate de igienă socială.

*

Profesorul Victor Schaffnit, autorul cărţei „Die landwirtschaftlichen Verhältnisse Rumäniens" — Hannover 1921. — a fost sub ocupaţiunea germană — conducătorul secţiei agrare în armata lui Mackensen, cu sediul în Bucureşti — şi a avut timp să cunoască, şi cu pregătirea lui, să aprofundeze aşa de bine lucrurile din ţara noastră, încât deşi medic — mărturisesc — că rar am citit o carte cu mai mult interes decât a easta, care conţine atrăgătoare constatări, parte înbucurătoare, parte triste, dar totdeauna profund adevărate.

Frumuseţea ţării şi calităţile ţăranului român

Autorul n'are în destul cuvinte să dăvească nespusa frumuseţe a naturii, în multe locuri „de un neîntrecut farmec sălbatic, neatins de nici o urmă de civilizaţiune". — (Aici e locul să amintesc că vizitând acuma câteva săptămâni în muzeul geografic din Berlin, am fost plăcut atins de faptul, că în colecţia de cele mai frumoase şi pitoreşti locuri ale lumei, figura şi fotografia regiunei „Monteoru bei Buzău-Rumänien".)

Nicăeri în Europa întreagă desigur nu se găseşte extraordinara bogăţie de paseri ca în delta Dunărei româneşti, pe care profesorul o numeşte „paradisul european al paserilor cu superbul pelican ca rege". Aceste neîntrecute frumuseţi naturale încă nu sunt câtuşi de puţin apreciate de pătura superioară a societăţei româneşti, ea călătorind mai mult în streinătate: Paris şi Montecarlo, căutând aici variaţiuni, în loc să caute recreaţiunea şi liniştea dorită în comorile fără de pereche ale naturei şi ţărei proprii.

Trecând la ţăranul român şi la agricultură, următoarele pasagii sunt mai importante — pe cari le redau fără întrerupere, rezervându-mi la urmă câteva comentarii:

„Ţăranul român este descendent al unui popor de păstori, care s'a menţinut în toată primitivitatea lui în Carpaţi, energic, oţelit şi absolut lipsit de pretenţii din cauza apăsărilor continue şi a gradului intelectual cam înapoiat.

Adeseori se susţine în cercul proprietarilor şi arendaşilor, că ţăranul român e leneş. Această afirmaţiune însă nu e adevărată; ţăranul român e fără îndoială un muncitor foarte sârguincios, mai cu seamă pe propria sa moşie. Vicleniа şi fel de fel de apucături şirete îl caracterizează însă pe primarii comunelor.

Ţăranul român — şi aceasta formează desigur o notă caracteristică latină — este foarte sociabil şi gata la ajutor, aşa că rar îl vezi mâncând singur; totdeauna în societatea mai multor confraţi.

Portul naţional românesc e de un farmec deosebit („überaus reizvoll"). Desigur, soarele cald şi strălucitor al Sudului, cu jocul lui de refracţiune a culorilor se reoglindeşte în aurul şi argintul cu atâta artă ţesut, al portului naţional. Autorul laudă mult pe ţăran pentru îndemânarea cu care îşi edifică singur căsuţele frumoase, şi arta cu care îşi ştie decora poarta dinaintea casei — şi admiră şi îndemânarea ţăranului român — în confecţia îmbrăcămintei.

Starea agricolă a ţării

Autorul înfierează apoi pe proprietari, cari fără înimă, şi ce e mai trist, fără un pic de patriotism arendează moşiile lor unor exploatatori fără milă. Acest sistem de arendare este caracterizat prin un prea mic capital şi prin prea puţine cunoştinţe speciale agrare, în schimb prin dor de câştig şi barbarie faţă de ţărănimea neştiutoare şi prea rău situată economiceşte.

Plugurile primitive abia trag o brazdă de 8—10 cm. Tot importul de fosfaţi şi materii nitrogenate a fost în 1913 abia de 600 tone = 90.000 Lei.

Nu se face de loc variaţiune în cultivarea solului, semănându-se un prea lung şir de ani, acelaşi cereale. Grâul a dat în 1910 numai 20 hectolitri pe hectar, porumbul 22, deci, cu tot solul extraordinar al ţărei, abia jumătate din ceea ce se obţine în Germania pe un sol de o calitte mult inferioară.

Cu toată bogăţia ţărei, ţăranul se nutreşte absolut insuficient şi consumul cărnei la ţăran — acest aliment principal — e cu totul redus.

Ce-ar trebui să se facă în viitor

Pentru viitorul agricol al ţărei, sunt de o deosebită importanţă cele 200.000—300.000 hectare în teritoriul Dunărei, expuse inundaţiilor, şi mai cu seamă alimentarea cu apă a întinsului şes uscat al Moldovei, sub un cer pururea senin.

Unele experienţe şi studii cari au fost făcute în această direcţiune de profesorul Krüger din Berlin ar trebui să interesese în cea mai mare măsură guvernul român. Altă problemă importantă de viitor ar fi exploatarea sistematică a vastelor câmpuri de trestie pentru industria textilă şi fabricarea celulosei.

Însă multe din aceste proecte technice, a cărui rentabilitate este aşa zicând palpabilă şi pentru cari sunt date cele mai favorabile condiţiuni — nu se pot executa din cauza situaţiunei interne politice şi mai cu seamă a întinsei corupţiuni ale organelor statului. Alegerea personalului — chiar şi a celui mai înalt — unde se cer cunoştinţe speciale — nu merge după pregătire şi atestate — ci după servicille aduse partidului(!)

*

Cartea are 151 pagini şi textul e însoţit de multe fotografii. Citind această carte nu poţi să o pui la o parte fără un surâs de triumf. De-ar vedea acuma după războiu autorul, ţara noastră, mărită, cu reformele cele mai salutare înfiinţate în câţiva ani şi pentru cari alte popoare au nevoe de decenii — desigur pe lângă atâtea critici făcute, ar avea şi un cuvânt de admiraţiune pentru clasa conducătoare, care de dragul ţăranului român — stâlpul nesgudult al ţărei — şi-a jertfit într'un nobil elan toate interesele proprii. — Deasemenea nu cred — că se mai poate menţine părerea autorului, că nu ştim să apreciem frumuseţea propriei noastre ţări — când oricare intelectual român e convins că puţine ţări în lume se pot compara cu a noastră, ca bogăţii şi ca frumuseţe.

Despre cartea profesorului Dr. Abderhalden, „Dreptul la sănătate şi datoria de a o menţine" — (Das Recht auf die gesundheit und die Pflicht sie zu erhalten) apărută în Lipsca 1921, într'un proxim articol.

Halle în 20 Aprilie 1923,

Dr. med. **Mircea Suciu-Sibianu**
asistent al clinicei univesitare din Halle.

Tribuna publică*

Fabrica Renner şi cazul Maior Băleanu

Primim spre publicare:

Domnule Director!

In scop general informativ şi special pentru acei, cari cunosc atât Fabrica „Renner" din Cluj cât şi pe subsemnatul, ca „director românesc" al acestei fabrici, ce am fost dela 1921 până acum, vă rog să binevoiţi a publica în preţuitul D-Voastră ziar următoarele:

1. Contra rezilierii ilegale a contractului din partea fabricei, am deschis proces prin avocatul meu (dl dr. Iuga). Deci în această materie legea se va pronunţa definitiv prin organele Statului şi nu fabrica în mod unilateral şi subiectiv.

2. Asupra adevăratului motiv de demisiune, adecă falşurile în acte publice comise de dl Mérei — Mannheimer Iosif încă în 1922 şi verificate nu de mine, ci de însuşi Inspectoratul Siguranţei Cluj încă la 1922, ceea-ce eu oficial am comunicat şi d-lor Consilieri de Administraţie dr. Vaida, fost ministru-preşedinte şi dr. Emil Haţegan, fost şef la rezortul Justiţiei în C. D. în şedinţa Consiliului de Administraţie dela 18 Ianuar 1923, — s'a pronunţat şi parchetul Cluj, când iarăşi nu în baza „intrigei" mele, ci a actelor dela Siguranţă, a fost chiar deţinut dl Mérei-Mannheimer la 5 Martie 1923.

3. Pentrucă am avut „obrăznicia" să retac timp de 7 luni crima ilegalităţii acestui domn Mérei, venit dela Budapesta-Viena, deodată ca „repatriat" la Iunie 1922 şi încă cu bagaj etichetat „Bagaj diplomatic Legaţiunea Română Budapesta", am fost insultat de d-l Profesor de drept român, Dr. Emil Haţegan cu cuvintele „dobitoc". Pentru mine şi legalitate, în ţară românească, de atunci laţ şi ocară, pentru domnul Mérei protecţie nelimitată la Siguranţă şi Parchet, pentrucă aşa cerea simţul de patriotism şi dreptate legală a d-lui Profesor universitar Haţegan şi Dr. Farkas Mózes.

4. O anchetă şi din partea presei dealtminterlea, va putea verifica „loialitatea" faţă de legea şi ţara românească a d-lor Farkas Mózes, Profesor şi deputat naţional Haţegan, Mérei Mannheimer, cu aceea că în era ungurească nici un român funcţionar nu era la fabrică în Ardealul cu cel puţin 50 la sută Români, iar la ventrea mea în fabrică, Novembrie 1921, când d-nii Miniştrii Vaida şi Haţegan erau deja în Consiliu, adecă după 3 ani de imperiu românesc, erau la 150 funcţionari, 2 români: unul să fugă pe la Siguranţa Generală Bucureşti şi unul la cea din Cluj.

In schimb sumedenia întreagă de vagoane din „prada" Armatei Mackensen, care trebuiau să fie a Statului Românesc şi care în mod enigmatic s'au dirijat noaptea în 20 Decembrie 1918 în fabrica „Renner", a servit pentru foştii funcţionari de Stat maghiar şi pentru nici un biet „opincar".

Cu mulţumită şi stimă

Maior rez. Ion Băleanu

*) Redacţia nu'şi ia răspunderea celor publicate în această rubrică.

Avem onoare a aduce la cunoştinţa publicului cumpărător din oraşul **Cluj** şi din jur, că am pus în vânzare cu preţuri moderate

cele mai frumoase şi fine noutăţi de primăvară şi vară: piese de modeluri originale parisiene şi vieneze, pardesiuri de primăvară şi de vară, costume, costume bărbăteşti, raglane

după ultima modă, gata şi după măsură, în stocuri puţin obişnuite şi pentru capitale. — Fără a fi obligaţi a cumpăra, vă rugăm să ne vizitaţi prăvălia pentru a vă convinge personal despre calitatea şi preţurile moderate ale mărfurilor noastre ◆ Cu stimă deosebită:

DIAMANTSTEIN şi MOSKOVICS

Cel mai mare magazin de confecţiuni din Ardeal,

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 25. faţă 'n faţă cu poşta centrală.

2729

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA” SIBIIU

Anul III. No. 783 — 8 PAGINI • UN LEU — 8 PAG — Vineri 27 April 1923

Infrăția ea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMP... — Telefon: ...CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 7631

27 APR...

In jurul unei aniversări

Averescanii au sărbătorit cu mult fast la București a cincea aniversare a exisetnței partidului poporului.

Leaderi mari și mici, înconjurați de cei mai devotați partizani, trimiși, extraordinari ai organizațiilor județene s'au simțit obligați să ia cu această ocazune cuvântul fie pentru a preamări pe șeful partidului general Averescu, fie pentru a aminti „roadele" guvernărei averescane.

De remarcat că atât generalul Averescu, cât și ceilalți fruntași mai de seamă ai partidului ca: Negulescu, Trancu-Iași, atunci când n'au vorbit de faptele glorioase ale partidului sau de principiile lui călăuzitoare au atras atenția auditorului asupra părței, pe care fiecare din ei a luat-o la înființarea partidului.

Această autobiografie politică a fiecărui dintre oratori, din nefericire e contradictorie cu cele spuse în discurs, de d-l general Averescu.

Căci începându-și discursul, d-l general Averescu crezând că e bine înainte de toate să arate pentru a nu știu câteaoară care a fost geneza partidului poporului, a combătut normele obicinuite, după ca ne zice D-sa, se înghebează un partid, când „o personalitate mare cantă se pune în legătură cu puțini prieteni și stabilește cu ei un program de acțiune". — Partidul poporului s'ar fi născut cu totul altfel: „din dorința neînfrânată a conștinței poporului de a rupe cu trecutul și de a porni pe o cale nouă în viața politică", iar privirile tuturor acelora cari au fost luați de noul curent, spune tot D-sa, s'au îndreptat asupra mea.

Lăsând la o parte modestia d-lui general Averescu, ne întrebăm cum se împacă Domnia-Sa cu mărturia partizanilor săi, cari susțin tocmai contrariul.

Adevărul e că Domnia-sa cât și prietenii săi politici, oameni vechi, cari din convingeri oportuniste s'au îndreptat către un nou stăpân au căutat să profite de sufletul sbuciumat și frământat de necazuri al țării după războiu.

Cei ce-au format Partidul poporului au intrat în admirația momentană a claselor de jos, fiindcă s'au declarat „oameni providențiali". Ori „providența" lor s'a dovedit a nu fi decât un program improvizat, fără nici un plan unitar de dezvoltare logică și continuă, care a distrus tot binele, ce ar fi putut să reiasă din apropierea conducătorilor de mulțime.

Și dacă d-l general Averescu a vrut să se conducă de principiile trâmbițate muncă, cinste, legalitate și cu ocazia celei de a 5-a aniversări, nu tot astfel au gândit și au făcut majoritatea partizanilor săi, cari n'au căutat altceva decât refugiul ambițiilor lor într'o nouă formațiune politică.

Ce am putea să mai spunem de cardoarea d-lui Argetoianu „satrapul de la interne", care criticând metodele actuale de guvernare caută să determine un program politic de viitor bazat pe „sinceritate și democrație".

Acuzând fățărnicia și despotismul, nu crede d-l Argetoianu că se acuză pe el însuși?

O notă mai sinceră, poate singura, a avut-o d-l Octavian Goag. Cele spuse de D-sa sunt o bună lecție pentru toți acei, cari din regionalism s'au făcut o armă politică.

„Ori câte ar fi sufletele înăcrite cari ar întuneca pagina cea mai senină din Istoria neamului, „libertatea ne-ați dat-o voi" sunt vorbe care aduc prinosul de recunoștință tuturor regăților", care au câștigat prin jertfe, libertatea Ardealului.

Arătând că partidul național n'a reprezentat niciodată o doctrină politică ci o stare sufletească și un pulsul de neadaptare la aerul românesc, caracteristic numai spumei de suprafață a Ardealului, d-l Octavian Goga a rezolvat și procesul pregătirei politice a regionaliștilor când a spus că „desrobiții nu pot fi guvernanții asupritorilor".

Constatarea că partidul național trebuie să-și dea seama de neputința de a guverna singur se potrivește însă și partidului poporului.

Oricât de binevoitori s'ar arăta astăzi față de destinele țării d-l general Averescu sau d-l Goga, ei trebue să recunoască că țara întreagă a pierdut încrederea în capacitatea politică a așa zișilor oameni noui".

Va trece încă multă vreme până când opinia publică va reabilita pe acei cari au căutat să cârmuiască țara cu promisiuni exagerate și va avea încredere că ei sunt capabili să ia într'adevăr „calea muncei și a democrației cinstite".

Efectele valului de scumpete

— O comparație cu rezultate foarte instructive —

Scumpetea traiului a ajuns să înregistreze la noi cifre destul de considerabile. Acesta este un fapt de care ne isbim zilnic. Dar scumpetea care se resimte la noi nu este un fenomen local cum pretind partidele de opoziție, ci efectul unei stări generale în Europa, în egală măsură simțit de către populația țărilor cu valută forte, ca și de cea a țărilor cu valuta slabă.

Ultimele date statistice, urmărite cu atenția cuvenită, ne pot furniza reflexiuni nebănuite. Luând în comparație scumpirea vieții în țările înconjurătoare, efectele produse de actualul val de scumpete sunt cu mult mai apăsătoare traiului zilnic decât la noi. Astfel în Cehoslovacia chilogramul de pâine costă 5 coroane și chilogramul de carne costă 16 coroane, ceeace în seamnă că dacă valuta vecinilor noștri ar fi la paritate cu valuta românească, viața ar fi aproape egal de scumpă ca și în România; cum însă o coroană este cotată cu 6 lei, viața în Cehoslovacia este de 6 ori mai scumpă ca la noi, chilogramul de pâine revenind la 30 de lei, iar chilogramul de carne la 96 lei.

In Iugoslavia pâinea costă 7 dinari și carnea 15 dinari. Raportul valutar fiind de 1—1, chilogramul de carne revine la vecinii noștri din sud-vest la 30 de lei, iar chilogramul de pâine la 14 lei, ceeace dă o proporție de scumpete de trei ori mai mare ca la noi.

In Grecia, pâinea costă 6 drahme și carnea 24 drahme chilogramul. Cursul drahmei e cotat la 2.50 lei, așa că în lei pâinea costă 15 lei și carnea 60, de trei ori mai scump decât în România.

Dar nu numai în țările cari voind să fortifice valuta au fost silite să suporte scumpirea internă a vieții, provocată de stagnarea producției și desechilibrarea forțelor financiare, traiul zilnic e mai scump decât la noi, ci și în țările cu valuta inferioară valutei noastre. In Germania pâinea costă 11 lei și carnea 62 lei chilogramul; în Ungaria pâinea costă 13 lei și carnea 52 chilogramul; în Bulgaria pâinea costă 8 lei și carnea 24 lei chilogramul; în Polonia pâinea costă 26 lei și carnea 41 lei chilogramul; în Austria pâinea costă 25 lei și carnea 45 lei chilogramul, iar la Viena carnea a ajuns în ultimul timp până la 100 lei.

Acestea sunt date cari, firește nu scuză scumpetea de la noi, dar o motivează, dovedind că valul de scumpete are un caracter cu mult mai general decât îl bănuiam. Situația noastră este cu mult mai favorabilă decât în toate cele 8 state cu care am făcut comparația, și dovedește soliditatea stării noastre economice față de ele. Numai în Bulgaria se poate constata o mai puțin apăsătoare scumpete, și cu toate acestea raportul de proportionalitate cu Bulgaria este favorabil nouă.

Comparațiunile s'ar putea estinde cu destul succes și la țările cu valută forte; ni-am împiedecat să o facem tocmai pentru a nu fi respectați de tendențiosism, deoare ce raporturile interne nu pot fi apropiate în aceeași măsură.

Pentru acei ce au încercat să agațe chestiunea scumpetii traiului, ca efect al politicei economice actuale, datele de față sunt cea mai bună desmințire. România nu s'a putut eschiva de încercarea la care au fost puse toate statele europene, dar nici nu s'a lăsat doborâtă.

POLITICA EXTERNA a STATELOR-UNITE

Statele-Unite părăsesc politica de izolare. O nouă orientare a politicei americane. O conferință economică mondială. Dezacordul dintre guvern și senat

Guvernul american nu va încerca nici un demers care ar putea semăna cu o intervenție sau arbitraj cu privire la criza economică europeană, înainte ca chestiunea Ruhrului să fi fost definitiv regulată între Franța și Germania. Aceasta este actualmente cheia de boltă a politicei guvernamentale a Statelor-Unite față de Europa. La cererea de intervenție a Germaniei în chestiunea Ruhr și a reparațiilor, guvernul american a răspuns printr'un refuz limpede și hotărât.

Refuzul lui Hughes, secretarul de stat al Externelor de a se pretta în orice fel la jocul Germanilor, este în perfect acord cu politica de ne-intervențiune pe care a urmat-o din clipa când trupele franco-belgiene au intrat în Ruhr.

Dar când reaua voință a Germaniei va fi înfrântă și când chestiunea Ruhr va fi aranjată în principiu, prin negocieri directe între cele două țări interesate, care va fi politica guvernamentală americană față de problemele europene? Se va continua oare, în viitor, politica de izolare urmată până acum, politică care nu se manifestă decât prin îngrijirea unor „observatori" neoficiali, lucrând cu discursuri „semioficiale"?

Spre o politică de cooperare

Acest plan de acțiune a fost definitiv înlăturat. El a fost adoptat din cauza exigențelor momentului: trebuian continuate relațiunile cu țările europene; dar guvernul american fiind ales pe făgăduiala sa că va ține America departe de afacerile europene, trebuia să se găsească un mijloc de conciliere între promisiunile electorale și necesitățile politicei mondiale, și atunci au fost inventați „observatorii". Dar în momentul de față, în urma revirimentului opiniei publice care se face simțit în Statele-Unite, guvernul nu mai are nevoie să recurgă la acest fel de stratagemă și se poate socoti ca sigur că în curând se va produce o nouă orientare a politicei externe americane în sensul cooperațiunei Statelor-Unite cu politica și economia mondială. O conferință economică mondială va fi convocată în curând, în cursul căreia este posibil să se discute și chestiunea datoriilor interaliate.

Aceasta va fi, în linii mari, politica externă a Statelor-Unite care va fi urmată până la convocarea noului Congres în luna Decembrie a anului curent. Intr'un scop electoral — căci nu trebuie să se uite că alegerile presidențiale se apropie — guvernul American simte nevoia de a arăta poporului american, cu deosebire agricultorilor, că el a îndeplinit o operă pentru a ameliora situațiunea economică mondială și a redeschide pietele europene, atât de necesare pentru fermierii americani și, prin repercusiune economică, pentru tot poporul Statelor-Unite.

Totuși această politică este mai de grabă un plan de principiu decât un proect bine determinat, căci multe evenimente pot să se producă și să-l modifice.

Conferința economică

Mai întâi este conferința economică și ceiace se va discuta la ea. Este cert că, dacă se va anunța în dată că chestiunea datoriilor interaliate se va discuta în această conferință, conferința are multe șanse să nu fie convocată. Orgoliul american nu poate suferi o singură clipă gândul că prezența Statelor-Unite la Conferința economică mondială nu este dorită decât din cauza chestiunei bănești. Dar dacă dimpotrivă se va da ca scop al ei stabilizarea schimburilor și consolidarea diferitelor monezi, dacă mai cu seamă se va proecta să se stabilească dolarul ca etalon monetar al lumii, atunci lucrurile se schimbă: și dacă Conferința va decide că pentru a ajunge la acest scop trebuie să se discute și chestiunea datoriilor interaliate, atunci nimeni nu se va împotrivi.

Divergențele de opinii dintre guvern și Senat

Ministrul de externe Hughes este personal partizanul Ligei Națiunilor și doritor să ajute umanitatea, în general, din toate puterile; dar el este, din nefericire în dezacord asupra acestui punct cu Senatul a cărui majoritate este hotărât favorabilă politicei de izolare.

Atitudinea sa i-a creiat mulți adversari cari s'ar putea opune chiar la participarea Americei la Curtea de justiție internațională.

Ministrul Hughes ține foarte mult la opiniile sale; s'ar putea spune chiar că este puțin încăpățânat. Prezidentul Harding, dimpotrivă, este un caracter mai de grabă slab; și temându-se totuși de d-l Hughes, din cauza inteligenții superioare a acestuia, el nu-l susține din toată puterea în Senat pentru a nu-și supăra foștii colegi de Capitoliu, a căror prietenie ține s'o păstreze.

Acest conflict de caracter s'a văzut cu prilejul discuțiunei recunoașterei guvernului sovietic de către Statele-Unite. Și desigur că neajunsurile pe cari le provoacă aceste deosebiri se repercutează și se vor repercuta asupra tuturor chestiunilor de politică externă.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

CRONICA ARTISTICĂ

Concertul tenorului Stroescu

O seară de rară desfătare artistică

Marti seara a avut loc în sala Teatrului Naţional concertul tenorului Stroescu dela Opera Comică din Paris. Reputaţia bine câştigată a dlui Stroescu a atras un public destul de numeros, ceeace dovedeşte că publicul nostru ştie căuta şi aprecia spectacolele de artă adevărată.

Dar peste aşteptările tuturor, dl Stroescu a fost o adevărată surpriză. Marile sale calităţi muzicale, arta subtilă dată interpretărilor, maniera distinsă a şcoalei sale, au cucerit sala dela dela cele dintâi piese cântate. Dl Stroescu este o mândrie pentru noi şi un titlu de glorie pentru excelenta şcoală a maestrului Jean de Reské, care acum cinsprezece ani se oferea cu atâta entuziasm şi generozitate, să'l îndrumeze gratuit pe căile anevoioase ale artei muzicale.

Tenor liric de mare temperament muzical şi artistic, dl Stroescu şi-a făcut o specialitate din interpretarea liedurilor, greu de perfecţionat fără puternice însuşiri. Din bogatul program desfăşurat Marţi seara mărturisim că ne vine greu să nu citim totul. Suav în englezescul „My Covely Coelia" a lui Morno, distins în aubada operii „Le Roy d'Is" a lui Lalo, pătruns de duioşia cântecului indian din „Sa ko" a lui Rimski-Korsakow, dl Stroescu străbate toate gamele frumosului cu o distincţie şi cu o discreţie necunoscută încă la muzicanţii nostri, chiar cei mai reputaţi.

*

Interpretarea dată „Visului lui des Grieux" din „Manon" este fără egal. Publicul entuziasmat a ovaţionat îndelung graţia savantă cu care a fost cântată celebra arie a lui Massenet. Aceeaşi artă desăvârşită răsare şi din liedurile lui Schumann „Mondlicht" şi „Du bist wie eine Blume".

Mai puţin bine reuşită ni s'a părut „Il pleure dans mon coeur" a lui Debussi. Il ştiam însă pe dl Stroescu indispus, cântând în condiţiuni când orice alt cântăreţ ar fi refuzat să apară la rampă, şi ne-am explicat micile imperfecţiuni ale organului faţă de muzica plină de colţuri şi surprize a nemuritorului compozitor francez. Ne rezervăm deci plăcerea de a-l auzi în condiţiuni mai bune altădată, cu atât mai mult cu cât dl Stroescu şi-a creiat alurea reputaţia de cel mai bun interpret al compoziţiilor lui Debussi.

Cu egală artă dsa interpretează şi ariile naţionale armonizată de compozitorii noştri. „Cine m'aude cântând" a lui Bredniceanu, „Mugur mugurel" a maestrului Dima, a avut Marţi seara cea mai desăvârşită interpretare.

Concertul tenorului Stroescu a fost una din rarele seri de desfătare artistică. Încheiem aceste rânduri cu tot regretul pe care ni-l dă faptul că nu-l putem auzi mai des: Parisul ni-l fură. Dl Stroescu pleacă la 1 Mai şi la 6 ale aceleaşi luni rela rolul favorit al lui Pelleas, la opera Comică.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Universitare

Deschiderea cursului de Istologie

cu dl prof. Gălăşescu

Ieri la ora 3 p. m. şi-a început cursul de istologie la facultatea de medicină, noul profesor dl dr. Gălăşescu.

D-sa a fost recomandat de dl prof. Dr. Minea, prodecanul facultăţii de medicină, care într'o simţită cuvântare a relevat meritele ca om de ştiinţă şi ca profesor ale d-lui Gălăşescu. In răspunsul său, dl dr. Gălăşescu a adus mulţumiri acelora cu cari a lucrat la Facultatea şi la spitalele din Bucureşti, arătând că e animat de aceleaşi dorinţi de colaborare şi cu maeştrii medicinei dela Cluj.

D-sa a făcut apoi o schiţă istorică a istologiei arătând cercetările anatomice din secolul al XVI, cercetări cari ne fac să'l socotim ca secolul anatomiei. In veacul al XVII-lea, oamenii de ştiinţă şi-au pus noui întrebări în ceea ce priveşte structura şi funcţia organelor.

Noul profesor a vorbit de părinţii istologiei, de Malpighi care a explicat rostul reţelelor şi vaselor capilare; de Lowenhuck, genialul observator al micrografiei, de Bichat, revoluţionarul fără precedent în medicină care a arătat că după cum corpurile simple alcătuesc pe cele compuse, tot aşa şi organele trebuie să fie formate din ţesături simple; de Teodor Swann, care a prins în totalitate rolul celulei.

Deşi de origină franceză, istologia a fost apreciată la început mai mult în Germania; în Franţa abia la 1862 s'a creiat o catedră de istologie, la Paris.

*

Aşa cum înţelege dl Gălăşescu să predea Istologia, această ştiinţă apare ca fiziologică, nu anatomică. E o istologie vie, nu moartă. Morfologia e un mijloc, fiziologia un scop.

Istologia ţintind la un scop fiziologic va urma metodele generale ale fiziologiei — experimentaţia. Se va studia, deci, funcţia intimă a structurilor şi a organelor.

In ceea ce priveşte pe studenţi, D-sa a făgăduit că va căuta să le desvolte spiritul şi judecata, cari ajutate de bunul simţ, înnăscut şi de cunoştinţele ce şi le vor însuşi, îi vor face buni alinători, ai durerilor omeneşti.

Domnul prof. Gălăşescu s'a prezentat în general ca un profesor care va căuta să facă ştiinţa cât mai apropiată de studenţi ceea ce este de bun augur.

GEORGE RET.

Dna Stanca Alexandrescu

Câteva cuvinte cu prilejul plecării sale dela Teatrul Naţional din Cluj

D-na Stanca Alexandrescu părăseşte odată cu închiderea staginel teatrul nostru solicatată de atracţiunea pe care o exercită Bucureştii asupra tuturor artiştilor de talent. Şi pentrucă de patru ani o avem în mijlocul nostru se cuvine să-i aducem acum cu prilejul plecării un cuvânt de încurajare în noua luptă pe care o va începe la Teatrul Naţional din Capitală. Voim în acelaş timp să ne mărturisim regretul că dela Teatrul nostru, care nu e prea bogat în forţe artistice, pleacă o artistă de al cărei talent legam nădejdi atât de frumoase. Ne-ar plăcea să credem însă că simpatia cu care publicul de aici a înconjurat-o pe d-na Stanca Alexandrescu, va răscoli în sufletul tinerei artiste o părere de rău că se desparte de o lume, care ştiuse să-i preţuiască străduinţa pentru artă şi talentul.

Cât de frumoasă şi de subtilă şi totuşi cât de trainică este legătura care se urzeşte între artist şi public! Dela mulţimea anonimă la artistul pe care-l ţintesc mii de ochi, se ţese, invizibilă, o legătură făcută din toate emoţiunile pe cari le-a trezit în noi puterea de creaţiune a artistului. Şi legătura aceasta se întăreşte cu vremea. Firele ei sunt cu fiecare nouă creaţiune artistică, cu fiecare nouă emoţiune, mai numeroase, mai puternice.

Patru ani. D-na Stanca Alexandrescu a pus în tot ce a jucat pe scena teatrului nostru entuziasmul şi râvna talentului tânăr care voeşte să cucerească înălţimele artei. In acest asalt pe care-l da, tânăra artistă a ştiut să pună la contribuţie toate însuşirele unui talent real şi al unei inteligenţe vioale. Realizările sale artistice, desigur unele nelipsite de sfiicIunea firească şi fermecătoare a începutului, au dovedit că d-na Stanca Alexandrescu are temperamentul, simţul artistic şi inteligenţa, însuşiri prin care se poate afirma un artist. Cu aceste însuşiri, cu străduinţa pe care a depus-o şi cu elanul tinerese pe care l'a adus, d-na Stanca Alexandrescu a isbutit să stabilească acea legătură indisolubilă între artistă şi public.

Iată de ce plecarea d-sale stârneşte un regret pe care îl simţim toţi. Mulţumindu-i acum când pleacă din mijlocul nostru pentru tot ce a dăruit din talentul şi munca sa teatrului din Cluj, îi dorim ca în Bucureşti să cucerească aceeaşi caldă simpatie de care s'a bucurat între noi.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Viaduţă 3. Telefon 1-47.
Resmăltuim oglinzi stricate.

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Câteva sfaturi pentru toţi

Regimul alimentar

Ne propunem a da acelora cari sunt lipsiţi de carte multă câteva note ştiinţifice asupra unora din substanţele ce constituie hrana noastră.

Dintre cărnurile oferite de măcelari, cea mai bună din punct de vedere digestiv e carnea de vacă. Vitelul, cu tot aspectu-i fraged, e greu de digerat. Şi indigestibilitatea e în raport invers cu tinereţea animalului, încât cel mai îndărătnic faţă cu sucul gestric e ...vitelul de lapte. O adevărată răsturnare a concepţiei comune!

Berbecele şi oaia calitativ sunt a proape pe aceia linie cu vaca. Carnea de porc, datorită grăsimei sale, se digeră greu, însă are avantajul de a se conserva uşor şi de a servi la o sumedenie de preparate de cârnăţărie. Porcii trebue să fie însă complect sănătoşi, căci ei pot transmite omului boala trichinoza şi viermi intestinali. De aceea e recomandabili să consumăm carnea de porc bine fiartă, evitând pe cea crudă sau preparată, însă nu în destul supusă acţiunei focului.

In vechea ţară — pe semine şi aici e la fel — lumea are scârbă de carnea de cal nu-i întru nimic înrăspândi întrebuinţarea ei n'au reuşit.

Doar chestie de gust! Ştiinţificeşte ceşte carnea de cal întru nimic inferioară acelora agreiate de lume. Calul, nu prea bătrân şi vlăguit ne procură o carne care poate fi un aliment sănătos, şi tot aşa de hrănitor ca altele.

In oraşele mari din străinătate, oamenii nevoiaşi acceptă carnea de cal şi pentru motivul că e mai ieftină decât cea de vacă. De altfel, în ciuda repulsiunei noastre, uneori o consumăm fără să ştim, multe mezeluri fiind făcute din ea.

Galiţele ca puiul, găina, curca, dau cărnuri albe, digestibile; gâsca şi rata însă, deşi foarte nutritoare, încărcate fiind de grăsime, sunt grele la digerat. Vânatul compus din mamifere sălbatice ori păsări e căutat pentru gustul şi mirosu-i special, mărit încă prin procedeul condamnabil al fezandării: adică lăsarea cărnei de-a intra într'un început de descompunere.

Această carne având otrăvuri, produce turburări intestinale erupţiuni pe piele, etc.

Peştii, foarte rari pe piaţa Clujului (!) sunt un aliment plăcut şi recomandabil ca variaţie, deşi conţin principii nutritive puţine. Ei se strică uşor, de aceia trebuiesc consumaţi cât mai proaspeţi.

Prin părţile Ardealului am observat o deosebită predilecţie pentru carne. Restaurantele şi bucătăriile particulare abundă în preparate de carne. Deprinderea aceasta pare a fi un ecou al influenţei germanilor, cari pe lângă înrâurirea culturală au imprimat vieţii din Ardeal şi obiceiuri gospodăreşit. In genere, popoarele de Nord sunt iubitoare de carne, consumând-o mult. Asprimea climei de acolo justifică până la un punct regimul supra carni vor. Glasuri autorizate totuşi se ridică, contra priorităţii date cărnei. Şi în Clujul nostru sunt medici fruntaşi ce pun în seama excesului de carne şi a ardeiului roşiu pisat — paprica — frecvenţa boalelor stomacale şi intestinale, prin părţile locului.

Lipsa de interes pentru legume se vădeşte şi în faptul că unele zarzavaturi foarte cunoscute în vechea ţară pe aici nu există, iar altele sunt aduse de abia dela întrunarea dominaţiei româneşti.

Pătlăgelele vinete şi prazul s'au aclimatizat după venirea oastei române, însă în deobşte nu-s în gustul populaţiei româneşti ardelene şi minoritare.

Bamele, anghinara, bobul verde şi uscat nici până acum n'au apărut pe piaţă.

Cu lintea şi mazărea de asemenea nu prea sunt obişnuiţi ţăranii de pe aici. Rare sunt gospodăriile săteşti cari să le cultive.

Legumele nu trebuiesc disprefuite. Unele din ele ca fasolea, bobul, lintea, mazărea, stau pe aceeaşi linie cu carnea în ceia ce priveşte valoarea nutritivă. Cartofii, atât de iubiţi prin regiunea aceasta, conţin apă multă, dar totodată au materii zaharate şi amilacee, bune pentru hrana corpului. Morcovii, spanacul, măcrişul, castraveţii, diferitele salate... sunt caracterizate prin aceea că servesc ca alimente răcoritoare. Vedem deci că „zarzavaturile au dreptul la atenţia oamenilor. Ţăranii, cultivându-le cât mai multe şi mai variate, ar câştiga şi ca elemente de hrană, consumând din ele, şi ca bani vânzând ceea-ce le prisoseşte.

După părerea savanţilor competinţi, se cade ca regimul alimentar să nu fie exclusivist, ci să păstreze un echilibru în întrebuinţarea cărnei şi a cât mai feluritelor legume. Să se mai adaoge laptele cu derivatele lui şi fructe din belşug.

Despre lapte, noi clujenii avem temeiu să ne plângem. Nici odată nu-l găseşti nebotezat. Serviciul controlului alimentar lasă de dorit, permiţând vânzătorilor să specule ze fără frâu pe cumpărător, dându-i marfă proastă pe preţ scump.

Pâinea de asemenea nu-i destul de curată. Nu arare-ori am descoperit în ea gunoaie, ba chiar mur dării de şobolani...

Informându-mă de la nişte lucrători ocupaţi la o brutărie ce se numără printre cele mai bune din oraş, mi s'a spus că făina nu se cerne, ci aşa cum este adusă se toarnă la frământat.

Altă pildă a neglijenţei Controlului alimentar.

Ca băutură, higieniştii ne îndeamnă să folosim acel „vin alb" hărăzit nouă cu dărnicie de natură: — apa!

O apă curată, potabilă, este băutura ideală pentru sănătatea noastră.

LELIA P.

O concesie ungurească făcută Românilor

Tratative pentru întrebuințarea unei biserici. O mărinimie ungurească și o viclenie din aceiași parte.

Am anunțat, și știrea noastră a fost primită cu multă satisfacție, că biserica românească unită a ajuns cu ordinul minoriților din Cluj la o înțelegere în privința întrebuințării de către noi, până la orele 10 în fiecare Duminecă, a capelei minoriților din strada Regina Maria din Cluj.

Faptul era îmbucurător din multe privințe și întâi de toate din considerațiunea, că se ajungea în sfârșit la o destindere a încordatei situații dintre minoritatea maghiară din Ardeal și națiunea dominantă.

Bucuria ni-a fost însă prematură. Cu toate că Dumineca trecută avea să se oficieze în biserica pomenită slujbă românească, ea nu s'a putut oficia, din cauza pe care o aflăm acum, că învoiala n'a fost definitivă.

Acum ni-se aduce la cunoștință, că contractul între biserica romano-catolică și biserica unită românească în privința întrebuințării de către greco-catolici a capelei minoriților, se va încheia poate astăzi.

Dacă nu ne-am bucurat pe deplin atunci, să ne bucurăm acum.

Decât, bucuriei noastre i-se opun unele motive vrednice de a fi luate în seamă. Nu este considerațiunea, că biserica ungurească se mândrește, că ni-a făcut o concesiune. Este cu totul alta, dar în aceeași ordine de idei.

Ne amintim adică, că în privința capelei minoriților, **biserica unită românească a urmat tratative cu Sfântul Scaun din Roma și de-acolo i-a venit acum încuviințarea întrebuințării acestei capele. Toate dificultățile ce se mai fac, se fac deci din partea maghiară.**

Este locul aci a ne aminti, că același biserica maghiară care se codește acum să ne facă — pe piață — mica concesie, profită în atâtea domenii de pe urma situației de a fi în același ordin cu biserica greco-catolică românească. Ne amintim, că toate protestele ungurești în chestiunile bisericești și școlare se referă la situația similară a bisericii noastre unite. Nu numai atât, dar ne mai amintim, că din partea maghiară se fac cele mai iscusite intrigi pentru ca biserica românească unită să rămână ce este, pentuca și de aci înainte biserica maghiară să poată profita de pe urma noastră. Și ne mai amintim, că ni-s'a vorbit mereu de frăția dintre aceste două biserici, a noastră și cea maghiară.

Unde este această frăție? Unde este fondul moral al intrigii făcute pentru ca biserica românească să nu se lepede cumva de Roma? Unde este moralitatea din afișarea aceleea i situații a bisericii catolice maghiare și române?

Cum vedem, acest fapt divers al închirierii de către noi a unei capele catolice ungurești, nu este atât de simplu cât se pare. El pune întreaga chestiune a pseudo-relațiilor frățești confesionale româno-ungurești, arătându-ne, că aceiași cari profită mereu depe urma noastră, ne sunt cei mai potrivnici atunci chiar, când li-se cere închirierea îngăduită dela Roma, pentru două ore pe săptămână, a unei biserici. Faptul acesta repune chestiunea școlilor noastre confesionale, de pe urma cărora profită mereu confesiunile ungurești. Aceasta s'a mai discutat, dar pentrucă e mereu la ordinea zilei, vom mai discuta-o.

Anchetele noastre în Ardeal

Cum este privită politică în Bihor și Oradea

Organizarea Poliției

Câteva glasuri din public. Înainte de toate o politică românească. Să se întărească orașele mici românești. Organizarea poliției din Oradea. Conlucrarea armonioasă cu autoritățile militare. Ce nevoi se mai resimt.

Convorbirile cu d. Protopop Pop din Beiuș și d Catana, prefectul poliției orașului Oradea-Mare.

Odată cu chestiunele de ordin obștesc, pentru cari, în primul rând, am ținut să punem cel mai mare interes în anchetele noastre, am putut constata că Orădanii și Bihorenii în general dau o destulă importanță și chestiunilo politice. In oraș însă frământările de acest ordin au luat un caracter care atinge ridicolul unele personagii par'că se întrec în a evocă celebrele tipuri ale lui Caragiale.

Luptele politice la Oradea-Mare, se dau dela om la om și nu este greu pentru un observator obiectiv să întrevadă ambițiunile și scopurile personale care animează pe fiecare.

Glasuri din public.

Este caracteristic însă că marele public de aici, privește cu nepăsare micile svârcoliri a acelor cari se agață cu desperare de toate pârghiile politice, pentru a face un salt cu orice preț.

Marele public vede relele care rezultă din această stare de lucruri și le explică prin fapte concrete.

Citez câteva: Un conte ungur, ostil statului român, care în comuna Diosig a provocat plebiscit, pentru alipirea acestei comune la Ungaria, în loc să fi fost trimis la Budapesta, se bucură de grațiile unor politicieni, cari se spune, stăruesc pentru ca să fie menajat și la exproprierea moșiilor sale. Este vorba de contele Zichy despre activitatea căruia guvernul are cunoștință, astfel în cât stăruințele prietinilor săi, suntem siguri că vor fi lipsite de rezultatul dorit.

Un alt caz concret ni se citează cu privire la o doamnă, de origine maghiară, Marghita Feher, care a fost urmărită și dovedită că făcea spionaj. Această doamnă, grație unei protecții oarecare este actualmente funcționară dentistă la spitalul militar.

Citând aceste fapte, trebue să adaug că opinia publică Orădeana, condamnă politica de persoane care se face la Oradea, în dauna unei politici sănătoase și care să vizeze interesele superioare ale statului, mai ales în regiunile cele mai învecinate cu granița ungară,

Ne trebuie o politică românească

Ce ne spune domnul protopop Pop din Beluș

Cu prilejul congresului eparhiei ortodoxe din Bihor, la Oradea, am avut ocazie să-l văd pe d-l protopop Pop din Beiuș, unul din fruntașii acestui focar cultural românesc, care a ținut trează conștiința neamului sub apăsarea jugului maghiar.

Domnul Dr. Pop ne-a vorbit în primul rând de nevoile Beiușului, despre care în unele privinți, neam ocupat și noi într'o anchetă publicată anterior, dar asupra cărora făgăduiam că vom stărui mai mult.

Continuând ordinea naturală de idei, d-sa a ajuns și la considerațiuni de ordin politic și mi-a vorbit mult de neajunsurile politicei noastre, cu oameni cari mai presus de toate pun interesele lor personale, în dauna politicei românești la care trebue să veghiem cu toții.

Cum trebuie să fie politica românească

O politică românească cu deosebire în Ardeal este aceia de a întări târgușoarele și orășelele mici românești, care sub dominația maghiară au fost lăsate în umbră.

Trebue să se creeze din acestea focare românești care să poată contrabalansa orașele maghiarizate. Statul ungar a ținut regiunile ocupate de români în întuneric și dl dr Pop ne dă exemplul Bihorului, însuși Beiușul, târgușor românesc, care a reușit să fie un focar de cultură națională românească pentru satele din împrejurimi, numără un procent de 95 la sută analfabeți. Numai o politică românească, zice d-sa, poate ridica poporul la nivelul cultural, prin care însăși consolidarea țării va fi asigurată. Nu sunt școli și satele nu le pot face din propriile lor puteri. Tot astfel bisericile noastre sunt slăbite. Și în această chestiune iarăși o politică românească va duce lucrurile la bun sfârșit.

Redând aici cele spuse de dl Protopop Pop din Beiuș, sperăm că vor putea fi citite și de luptătorii politici din Oradea-Mare, spre folosul orientărilor lor politice.

Organizarea poliției orașului Oradea

De vorbă cu d. prefect Catana.

Fost judecător de industrie, plin de energie și de pricepere actualul prefect al poliției, dl Catana, face cinste instituțiunei pe care o conduce.

Am ținut să stam cu dsa de vorbă pentru a cunoaște organizarea poliției de aici și nevoile de care se resimte.

„In ce privește servicille, de la venirea în capul acestei autorități, le-am dat o organizațiune nouă, în senzul unificărei cu polițiile orașelor din vechiul regat. S'a realizat și la noi descentralizarea necesară prin crearea de circumscripții polițienești. Actualmente aceste circumscripții sunt în număr de trei; ar mai fi nevoe încă de una.

In ce privește personalul, avem suficient; ne-ar fi însă necesari încă câțiva comisari speciali pe cari i-am prevăzut în noul buget, pentru care totuși n'am putut obține aprobarea din motive de economie.

Trebue însă să vă accentuez că în privința funcționarilor superiori ai poliției noastre, am reușit să stabilim o selecție, toți fiind titrați și cu o cultură superioară.

Funcționari de origină străină nu am de cât foarte puțin și aceștia sunt elemente foarte bune.

Conlucrarea cu autoritățile militare.

Fiind zonă militară aici, țin să vă declar, că lucrăm cu autoritățile respective în cea mai bună înțelegere.

Trebue să adaog că dl general Olteanu al cărui tact și pricepere sunt în deobște cunoscute, are cei mai mai mare merit, de a fi făcut ca conlucrarea noastră să se desfășure într'o perfectă armonie.

Poliția și minoritățile

Cred că nu pot fi desmințit, — ne răspunde prefectul poliției la întrebarea noastră — când vă asigur că populațiunea minoritară nu are a se plânge de un tratament deosebit ori ostil din partea organelor polițienești. Înțelegem să tratăm pe toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate cu perfectă egalitate în toate chestiunile cari sunt de resortul nostru.

*

Dl Catana ne-a vorbit apoi de grija pe care o poartă pentru sergenții de oraș, stăruind pentru strângerea sumelor necesare cazarmamentului, prin baluri, serbări, etc.

Trebue să mai adăugăm din parte ne, că din observațiunile noastre, am putut constata că prefectul poliției la rândul său, se bucură de frumoase simpatii, atât din partea publicului cât și a subalternilor săi.

Dac.

Câteva întrebări pentru presa maghiară

In legătură cu confiscarea cărților maghiare.

Când autoritățile noastre au procedat la confiscarea cărților maghiare cu caracter tendențios, ziarele maghiare au deslănțuit o vie luptă campanie împotriva măsurei luate. Din nou statul român a fost învinuit că nu respectă drepturile minorităților, din nou am auzit învinuiri la adresa autorităților noastre care s'ar fi făcut vinovate de opresiune, din nou s'a protestat în numele „culturii maghiare sugrumate", din nou s'au îndreptat atacuri împotriva administrației românești și din nou am fost amenințați cu Liga Natiunilor și alte foruri internaționale.

Am văzut din lămuritorul comunicat dat de Soc. Scriitorilor Români pentru cari motive s'a luat această măsură de confiscare și cât de îndreptățită era ea.

Suntem acum pe deplin lămuriți asupra chestiunei acesteia și în deplina cunoștință a faptelor pe cari ancheta oficială cât și relatările pressei noastre ni le-au dezvăluit.

Și întrebăm ziarele maghiare cari au avut accente de revoltă împotriva măsurei luate, dacă, cunoscând acum adevărul, stăruește în atitudinea adoptată?

Căci să ne înțelegem. Pressa maghiară se declară, oridecâteori i se cere, pentru o înfrățire româno maghiară. Și atunci întrebăm gazetele ungurești dacă socotesc o carte pur bisericească biblia care se sfârșește cu imnul horthyst și cu acel cântec care are versuri ca acestea:

„Dar tu Doamne, nu pentru aceasta l'ai adus aci (în Ardeal) pentruca această patrie pe care el (poporul maghiar) o iubește atât de mult să i-o răpească dușmanii".

Intrebăm ziarele maghiare dacă se solidarizează cu aceia cari trimit în Ardealul românesc cărți în care se spune: „Ardealul și Ungaria sunt frați, au un singur sânge, au aceiași dușmani" sau dacă cred că se pot tolera îndrăzneli și trivialități la adresa poporului român ca cele cuprinse în următorul pasagiu:

„De valahii ăștia murdari de ar mata asta de opincari si desculți să ne speriem? Dacă te răstești la ei, fug până în mama lor".

Intrebăm ziarele maghiare dacă în fața acestor fapte înțeleg totuși să le apere și să le sprijine?

Cum vom putea noi crede în sinceritatea îndemnurilor la înfrățire, când în același timp gazetele maghiare se ridică să ia apărarea acelei propagande nefaste care încearcă să adâncească o prăpastie de ură între noi și unguri? Cum vom putea noi crede în bunele sentimente ale ziarelor ungurești față de statul român când nu e zi în care coloanele pressei maghiare să nu fie pline de atacuri la adresa stăpânirii românești și când aceeași pressă înțelege să protesteze cu atâta violență împotriva unei măsuri pe care interesul și demnitatea noastră deopotrivă ni-o porunesc?

Iată câteva întrebări la cari am dori un răspuns precis din partea ziarelor maghiare. Căci trebuie să se știe: vigilența noastră în a demasca orice acțiune potrivnică intereselor noastre naționale și dorinței noastre de armonie, nu se va lăsa niciodată îmbrobodită de false apeluri la înfrățire.

La sinceritatea pe care o aducem noi trebuie să ni se răspundă cu aceiași sinceritate.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Armata nu va mai rechiziţiona grâu.** Oficiul de control al grâului, făinei şi pâinei în şedinţa de Luni 23 Aprilie a. c. a hotărât ca armata să nu mai rechiziţioneze gâu, ci să-şi procure făina necesară direct dela mori pe preţul maximal.

In caz când morile ar refuza să vândă de bună voe făina necesară, atunci ea se va rechiziţiona plătindu-se imediat pe preţul maximal.

In acest senz s'a trimis o adresă autorităţilor militare de a retrage delegaţiile ofiţerilor însărcinaţi cu rechiziţia grâului.

— **Cum se va plăti grâul rechiziţionat.** Uniunea morarilor a cerut Oficiului de control al grâului, făinei şi pâinei ca grâul rechiziţionat prin gări să fie plătit cu 34—35000 lei.

Oficiul în şedinţa de Luni 23 Aprilie a. c. a hotărât ca grâul rechiziţionat se va plăti socotindu-se baza de 30.000 lei de vagon la care se vor adăuga procentele necesare pentru grâul de o calitate mai superioară şi plus 2000 lei de vagon pentru diferitele cheltuieli până la gară.

— **Târgul de mostre în Bupesta.** Camera de comerţ şi industrie din Budapesta va deschide la 19 Mai al 14-lea târg internaţional de mostre.

Târgul va rămâne deschis până la 28 Mai.

Preţurile produselor industriale fiind foarte ridicate, cercurile competente au o părere rezervată, uneori chiar pesimistă în ce priveşte succesul târgului.

— **Importul zahărului cu scutire de taxe.** După cererea ministerului de industrie şi comerţ, d. ministru de finanţe a aprobat ca zahărul ce va fi importat până la 1 Septembrie c. să fie scutit de taxa vamală de trei la kgr.

Tot acel zahăr importat cu scutirea taxei de vamă va fi repartizat, sub controlul ministerului de industrie şi comerţ, autorităţilor publice de stat, judeţ şi comună, spre a fi distribuit populaţiei cu preţul ce va fi fixat calculându-se costul, transportul şi cheltuielile de distribuire.

— **Reforma administrativă.** La ministerul de interne a lucrat Luni după amiază comisiunea pentru revizuirea proiectului de reformă administrativă.

Comisiunea, care a fost prezidată de d. ministru de interne, este formată de dnii N. N. Săveanu. C. Dimitriu şi R. Franasovici.

In şedinţa de Marţi dnii miniştri general Moşoiu şi dr. A. Cosma au dat explicaţiuni de situaţia din Ardeal din punct de vedere administrativ.

Comisiunea îşi va continua lucrările în fiecare zi, ca proectul să fie gata până Marţi, 1 Mai, când urmează să fie depus la Cameră.

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax.

2475—6

— **Conferinţele „Astrei".** Vineri 27 Aprilie, orele 6 d. a. în sala Nr. IV dela Universitate este conferinţa dlui protesor Sextil Puşcariu despre „Liga Naţiunilor".

— **Statuile maghiare dela noi în Ungaria.** In Ungaria, dupăcum se anunţă din Arad, se fac pregătiri pentru instalarea a olo a statuei Libertăţii şi a lui Kossuth din Arad, cari vor fi demontate din ordinul autorităţilor şi trimise peste frontieră.

— **Achitarea unor funcţionari.** Tribunalul din Târgul-Mureş a achitat pe funcţionarii acuzaţi că în primavara anului trecut ar fi daunat statul ridicând pentru ei banii ordonanţaţi ca ajutor pentru comună de către resortul internelor din Cluj.

— **Adunarea avocaţilor clujeni.** Duminecă se va ţinea adunarea generală a baroului din Cluj, convocată pentru alegerea noului decan şi a noului comitet.

A. S. R. Principele Carol şi sportul. A. Sa Regală Principele Carol împreună cu întreg corpul ofiţeresc al regimentului vânătorilor de munte a intrat în clubul sportiv „Braşovia", al cărui preşedinte a fost ales.

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria" din Bucureşti, compusă din patruzeci persoane, în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie şi 3 Mai, la Teatrul Naţional, trei reprezentaţii, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur" (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola" de Henri Lavedan şi „Diavolul" de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 4—6

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

— **Urmările inundaţiilor.** Someşul a inundat mai multe grădini dela marginea Clujului, deasemenea şi apaductul oraşului, care va trebui desinfectat pentru a putea fi pus din nou în serviciul oraşului.

*

Ştirea, că Someşul ar fi înecat pe doi paznici ai zăgazului, nu este confirmată de către poliţia din localitate.

— **Organizarea Şvabilor.** Şvabii din Aradul-nou şi din satele din partea locului s'au organizat, în număr de aproape 40.000, şi au intrat în partidul politic al Şvabilor din Banat.

Organizarea s'a făcut în vederea conmemorării bicentenerului imigraţiei şvăbeşti în Banat.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Arestarea unei cântăreţe de la Opera maghiară.** Organele siguranţei din Cluj au arestat şi depus la parchet pe cântăreaţa Ily Rozsa dela Opera maghiară, dovedită că nu are permisiune de a sta în România. S'au aflat la ea un paşaport Cehoslovac, unui Maghiar şi unul Românesc, fiecare pe alt nume, dar cu fotografie identică.

— **Acord între minoriţi şi biserica unită.** Azi, dupăcum aflăm, se va încheia între biserica unită din Cluj şi între ordinul minoriţilor contractul prin care se va îngădui bisericii unite româneşti din localitate să oficieze serviciul divin românesc în fiecare Duminecă şi sărbătoare românească, până la orele 10 a. m., în capela minoriţilor din strada Regina Maria.

— **Naţionalizarea sucursalelor băncilor budapestane din Ardeal.** Sucursalele din Ardeal ale băncilor budapestane vor fi naţionalizate în decurs de două săptămâni. Tratativele au început săptămâna aceasta între Cluj, Oradea şi Braşov de-o parte şi între guvern de altă parte.

MIŞCARE în magistratura ardeleană

Domnul Alex. Bohatielu, judecător şef în cl. VI, gr. I, la ocolul Cluj rural, se numeşte judecător la trib. Cluj.

Domnul Ion Rancanu, judecător şef cl. IV, grad. II la ocolul Oradea-Mare urban, se permută la ocolul Cluj rural.

Domnul Anton Bojar, judecător cl. VI, grad. I, la trib. Oradea-Mare, se numeşte judecător şef la ocolul Oradea-Mare urban.

Domnul Coloman Tatray, judecător cl. VII, grad. I, la ocolul Sighetul Marmaţiei, se numeşte judecător la tribunalul Oradea-Marea.

Domnul Ion Popiştiu, judecător la trib. Alba-Iulia, se numeşte judecător de instrucţie la tribunalul Sibiu.

Domnul Florea L. Vasiliu, judecător la ocolul Sibiu, se înaintează în cl. VI, grad. III.

Domnul Const. A. Georgescu, ajutor de judecător la ocolul Plăgineşti (Râmnicu Sărat) se înaintează judecător cl. VII, grad. II, la ocolul Lăpuşul Unguresc din jud. Solnoc-Dobâca.

Domnul Vasile I. Istrătescu, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Balta din judeţul Mehedinţi, se înaintează judecător cl. VII, grad. II, la ocolul Pecica din jud. Arad.

Domnul Toma N. Costescu, licenţiat în drept dela facultatea din Bucureşti, fost magistrat, se numeşte judecător cl. VII, grad. I, la ocolul Iara-de-Jos din judeţul Turda-Arieş.

Domnul Ioan T. Dobrotescu, judecător cl. VII, gradul I, la ocolul Orşova din judeţul Caraş-Severin, se înaintează în clasa VI, gradul III, în funcţiunea ce ocupă.

Domnul Eugen A. Târziu, doctor în drept, advocat, se numeşte judecător cu titlu provizoriu cl. VII, grad. I, la ocolul Oradea-Mare rural.

Primejdia Inundaţiilor

Revărsarea Mureşului şi Someşului. La Cluj Someşu a început să scadă. Mici inundaţii. Morile de apă nu mai funcţionează la Cluj.

In urma ploilor din ultimele zile şi în urma deszăpezirii provocate de ele, apa Someşului şi la fel, toată răurile din Ardeal au început sa crească săptămâna aceasta într'un chip ameninţător. Timp de două zile Someşul a fost în continuă creştere şi abia ieri a început să scadă, dupăce întâi a rupt unele zăgazuri şi a primejduit terenurile mai joase.

Valurile umflate au rupt în cursul zilei de ieri marele zăgaz din apropierea parcului oraşului Cluj şi odată cu aceasta s'au revărsat atât în partea locului cât şi în alte părţi din afară de Cluj.

Cu ziua de ieri însă apele Someşului au început să scadă şi deatunci scad mereu, ne mai fiind nici o primejdie.

La începutul săptămânii însă, atât autorităţile cât şi populaţia au fost serios îngrijate, teama unor inundaţii fiind motivată şi de creşterea continuă a Someşului şi de ruperea în unele părţi, în afară de oraş, a malurilor. In cursul acestor zile Someşul a dus mereu mari buşteni, cari n'au putut fi traşi la mal. Unele poduri mai slabe au şi fost primejduite din cauza buştenilor.

Alaltăeri, când numărul buştenilor luaţi de apă a fost într'adevăr mare, s'a întâmplat şi un înec, în timp ce se încerca scoaterea unui buştean. Un băiat, care încerca să scoată cu cangea un buştean mai mare, a fost luat de apă, înecându-se.

*

Din cauza ruperii marelui zăgaz din apropierea parcului oraşului, morile din Cluj nu mai funcţionează de trei zile.

*

De alfel s'au început lucrări pentru zăgăzuirea apelor şi repararea acestui zăgaz.

*

In acelaş timp ne vin ştiri şi din alte părţi despre creşterea primejdioasă a răurilor. Mureşul a crescut de asemenea, rupând unele maluri, şi înundând unele teritorii din părţile Târgului-Mureş. Ni-se anunţă şi surpări de case din cauza aceasta.

*

De pe Olt ne vin ştiri similare din părţile Aradului.

Se pare însă, că actuala creştere a apelor nu va dăinui decât încă câteva zile, o primejdie serioasă ne mai fiind posibilă decât în caz de noui ploi.

Turneul trupei teatrale „Fotino" în Ardeal

O trupă bună care smulge admiraţia publicului. Desvoltarea gustului de teatru a populaţiei ardelene. Concursul autorităţilor. Lupta cu teatrele ungureşti.

Ce ne spune d. Mişu Fotino.

Modest, fără să facă sgomot în jurul turneului său în Ardeal, d-l Mişu Fotino străbate oraşele mari ca şi cele mai mici localităţi unde populaţiunea este românească, împlinind cu prisosinţă opera de propagandă culturală, cu trupa sa care este în adevăr la înălţimea tuturor cerinţilor unui teatru bun.

L'am putut vedea la Oradea-Mare, unde în cursul săptămânei trecute a dat trei reprezentaţiuni smulgând admiraţia publicului.

A jucat „Fracul" şi „Diavolul" de autorul ungur F. Molnár dând realizări artistice, care au putut mulţumi spiritele cele mai pretenţioase. In afară de jocul desăvârşit al d-lui Mişu Fotino în rolurile principale, ansamblul a fost mai mult de cât satisfăcător, graţie artiştilor de mult talent, între care stau pe primul plan D-şoara Capustin şi d-nii Moruzan şi Haralambie Ionescu.

Sala care era plină cuprindea şi mulţi spectatori maghiari, cari la sfârşit n'au ezitat să'şi arate admiraţia, unii din ei declarând că nu l'au văzut pe Molnár jucat atât de bine nici la Budapesta şi nici la Viena. Presa maghiară a avut de altfel aceleaşi aprecieri, iar d-l Mişu Fotino a fost asaltat de interview-uri.

Tot atât de reuşită a fost reprezentaţia piesei „Lulu", lucrare tradusă din italieneşte, în care alături cu dl Fotino, d-şoara Agiamogiu a dat publicului orădean o adevărată creaţie.

Dl M. Fotino mai are în repertorul său: „Prostul", „Punctul Negru", şi „Păianjenul" de Hertz.

*

Un fapt care-mi ajută mult la succesul acestui turneu; — îmi spunea dl Fotino, — este că gustul de teatru românesc al populaţiunei ardelene românesti s'a desvoltat foarte mult. Tot astfel m'am bucurat şi de concursul autorităţilor cari mi-au stat în ajutor pretutindeni. Trebue însă să-ţi spun că duc o luptă continuă cu trupele maghiare localnice cari joacă permanent aici, pentru obţinerea salelor pentru spectacolele mele.

Dl Fotino a început turneul din luna Ianuarie, urmând un itinerar, în care Clujul a fost lăsat pentru luna Mai. Fără îndoială că şi din partea clujenilor, trupa dlui Fotino va fi întimpinată cu aceeaşi dragoste ca pretutindeni.

Dela Teatrul Naţional

Stagiunea Teatrului Naţional se închide Joi 26 Aprilie 1923. Se va reprezenta „Văpaia" piesă în 3 acte de Kistemackers.

In rolurile principale apar dnele M. Ignătescu-Dobrescu, Jeanne Landry, S. Jipescu etc. şi dnii N. Neamţu. Ottonel, Dem. Psatta, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, N. Dimitriu, Gh. Bănuţiu, V. Potoroacă etc.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Insula Ada-Kaleh în discuţia conferinţei din Lausanne

Conferinţa respinge cererea Turciei

Lausanne. — Turcii revendicând insula Ada-Kaleh atribuită României în 1919, ministrul Dimandi a răspuns că cererea este surprinzătoare întrucât insula a încetat de a aparţine Turciei dela anul 1878. Delegatul sârb a susţinut acelaş punct de vedere. Ismed a încercat să dovedească că insula a fost totdeauna turcească şi a făcut rezerve asupra articolului respectiv. Comisiunea politică examinând revendicările Turcilor în privinţa insulei. Ada-Kaleh şi Casteloriz a decis că aceste revendicări sunt inacceptabile, întrucât aliaţii refuză să discute noi chestiuni teritoriale. Relativ la articolul referitor la convenţia Strâmtorilor, Ismed a exprimat speranţa că conferinţa va cere ca tratatul să fie semnat de toate statele riverane şi cele din Marea Neagră, şi în special de Rusia.

INTERNE

Bancnote false în Brăila.

Casieriile a două bănci din Brăila au descoperit bancnote false de câte 500 lei foarte bine imitate.

Greva în descreştere

Funcţionarii din Capitală au reluat munca

După ultimele telegrame sosite greva funcţionarilor a slăbit cu totul Autorităţile din Capitala au anunţat că aproape toţi funcţionarii s'au prezentat astazi la ministere.

Cursurile la Universitatea din Bucureşti se ţin în mod normal

La Universitate cursurile s'au ţinut astăzi în linişte şi au asistat atât studenţii creştini cât şi evreii. Paza militară a fost menţinută.

•

Generalul Nicoleanu din cauza surmenajului a avut ieri o puternică sincopă pe când se află în automobil. Nici şoferul, nici agenţii cari îl însoţeau nu au observat nimic. Deabia la sosirea automobilului la prefectură s'a observat că prefectul leşinase. Imediat au fost chemaţi numeroşi medici cari au readus la viaţă pe prefect. Prefectul nu dormise 4 nopţi din cauza turburărilor studenţeşti.

Repartizarea fondului de 500 milioane

Astăzi marea comisie bugetară a repartizat sporul de 500 de milioane funcţionarilor unificând dările tuturor ministerelor şi stabilind salariile dupa indicele oficial al scumpetei care este 21.

EXTERNE

Protestul Ungariei la Liga Naţiunilor

Paris. — Liga Naţiunilor a ascultat ieri cererea Ungariei susţinută de Lukacs relativ la exproprierea bunurilor imobilare din Romănia, arătând că aceasta calcă tratatul din Trianon. Domnul Titulescu luând act de demersul ungar a expus că măsurile luate de România sunt generale, iar Ungurii au fost trataţi asemenea Românilor, iar demersul actual încearcă să readucă în discuţie tratatele existente. Consiliul Ligei Naţiunilor va lua ulterior o deciziune.

•

Varşovia. — Se anunţă că mareşul Foch, după vizita făcută Poloniei va pleca în Estonia, Letonia şi Lituania.

Riga — Procesul patriarchului Tichon a fost din nou amânat fără termen.

•

Berlin — Guvernul studiază răspunsul la discursul lui Curzon considerând discursul ca un important document politic care poate influenţa situaţia actuală.

•

Paris — „Le Temp" anunţă că reprezentantul comercial rus la Roma, Vorovsky, va pleca la Lausanne ca să participe ca observator.

Violent uragan în Italia

Roma — Un uragan violent a bântuit sudul Italiei şi a răscolit, cenuşa vulcanului Vezuviu acoperind satele din împrejur şi înecând 10 corăbii. In portul Neapoli au fost avariate 36 vapoare.

Desbaterile dela Lausanne

Londra. — Se anunţă că delegaţii engiezi au convins în şedinţa de Marţi pe Ismed Paşa să accepte punctul de vedere stabilind chestia frontierilor iar chestiunile Irak şi Mossul să fie supuse desbaterilor Ligei Naţiunilor, dacă nu vor fi rezolvate prin tratative directe anglo-turce în timp de 12 luni dela semnarea păcii.

Rezultatul definitiv al alegerilor din Bulgaria

Sofia. — Rezultatul definitiv al alegerilor din Bulgaria este următorul: Din 246 de mandate, agrarienii guvernamentali au 215; comuniştii 6; blocul opoziţiei 11; socialişti 1; restul balotaj. Stambulinsky a fost ales în 13 localităţi. Toţi miniştri au fost aleşi.

Atentat contra lui Mussolini.

Ziarul „Presa" anunţă din Roma că Mussolini a fost victima unui atentat de revolver în palatul Chigi unde un gardia concediat a tras fără să-l nimerească. Alt atentat a eşuat într'o călătorie de automobil în Nordul Italiei unde un gloanţe tras asupra sa a lovit pe şofer care a murit. Mussolini şi-a păstrat calmul şi a tras câteva focuri rănind grav pe agresori.

Alegerile din Bulgaria. Victoria guvernului

Sofia — Alegerile din Bulgaria s'au terminat cu victoria guvernului care a obţinut din totalul de 246 de mandate, peste 200.

•

Londra — Ambasadorul german a vizitat eri pe ministrul de externe englez. Ziarul „Vorwärts" crede că această laconică informaţie înseamnă pregătirea demersurilor decisive a guvernului german în chestia Ruhr.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Vizita A. S. Regale Principele Carol la Cluj

O datorie a cetăţenilor români.

In ziua de 29 Aprilie 1923 (Duminecă) sosește în orașul nostru A. S. R. Principele Carol, însoțit de conducătorii vieței sportive a României, pentru a vedea stadiul la care a ajuns sportul în Cluj.

Ne credem datori a face apel la tot ce este românesc în acest oraș, pentru a participa la primirea înalților oaspeți.

Așteptăm să nu dăm aspectul că A. S. R. vizitează o țară streină și rugăm publicul românesc să asiste în număr cât mai mare să jertfească o după masă sportului, participând cu însufleţire la arenă și să nu lăsăm să se vază că a dispărut din sufletele noastre tradiționala ospitalitate, deși poate în alte momente din viața noastră, nu apreciem sportul așa dupa cum s'ar cere.

Inalții oaspeți sosesc Duminecă la orele 11, primirea făcându-se în gară, de unde după aceia vor fi conduși în sala festivă a Universităţei, unde se va face inaugurarea noului Comitet al Regionalei Cluj.

La orele 15·30, Inalții oaspeți vor fi conduși la arena sportivă, pentru a asista la matchul între echipa aleasă a Clujului cu echipa aleasă a Tg.-Mureşului.

După senzaționala victorie repurtată Duminecа trecută de echipa selecționată a Clujului asupra echipei selecționată a orașului Timișoara, publicul amator, așteaptă cu inima tremurând întâlnirea de Duminecă, fiind cunoscută forța echipei Tg.-Mureș, față de care Clujul va avea de dat o luptă grea.

Datoriile cfr. la industriaşi

O soluţiune pentru plata datoriilor. Tratativele direcţiunei Cfr. cu ministerul industriei. Vânzarea frontei din uzinele statului cu scăzământ la creditorii Cfr. Scăderea datoriilor.

Intre ministerul industriei şi comerţului şi direcţiunea generală a căilor ferate s'au început tratative pentru rezolvirea unei chestiuni de mare interes pentru desvoltarea şi buna desvoltare a industriei noastre,

La Hunedoara ministrul de industrie şi comerţ dispune de un mare stoc de fontă fabricată şi turnată rămasă încă dela vechea administraţie. Guvernul trecut săvârşise greşeala de a admite la export acest material atât de necesar comerţului şi industriei noastre, dar din fericire stocul nu a putut fi epuizat înainte de măsura prohibitivă luată acum şapte luni de actualul guvern. Dimpotrivă, dela oprirea exportului de fontă şi până astăzi, stocul a fost aproape refăcut, aşa că astăzi ministerul de industrie şi comerţ posedă la uzinele statului dela Hunedoara o considerabilă cantitate de fontă peste satisfacerea nevoilor curente ale căilor noastre ferate,

In consecinţă, direcţiunea generală a C. F. R. care are o sumă de datorii pe piaţa noastră internă neachitate sau rămase în restanţă la industriaşii particulari, a propus ministerului de industrie şi comerţ să aprobe vânzarea disponibilităţilor de fontă dela Hunedoara industriaşilor creditori ai C. F. R. cu un scăzământ de 20 la sută sub preţul pieţii. Cu chipul acesta creditorii căilor ferate ar face o reducere de 20 la sută din datorille direcţiunii generale şi ar putea să activeze viaţa industrială a întreprinderilor lipsite de materie primă.

Chestiunea este totuşi destul de complicată. Bugetul general ar trebui să facă o deplasare de fonduri de la ministerul de comerţ la direcţiunea C. F. R. echivalentă cu totalul reducerii de 20 la sută care eventual s'ar aproba la vânzarea fontei de la Hunedoara.

In acelaş timp se crede că industriaşii ar cere ca plăţile reduse să se facă în contul datoriilor căilor ferate, ceea ce dacă s'ar aproba ar fi foarte avantajos pentru ei, în aceste vremuri de criză financiară. Rămâne de văzut însă dacă o atare dispoziţie nu ar desechilibra bugetul general şi nu ar stânjeni încasările pe cari ministerul de finanţe contează de la întreprinderile ministerului de industrie şi comerţ, în cazul când direcţiunea C. F. R. ar fi în imposibilitate să ramburseze sumele datoriilor către ministerul de industrie şi comerţ.

In lumea industrială se aşteaptă cu multă nerăbdare hotărârile ce se vor lua în această chestiune de interes capital. Soluţionarea ei în chip favorabil ar însemna o simţitoare desfundere a crizei financiare şi salvarea industriei dintr'un grav impas.

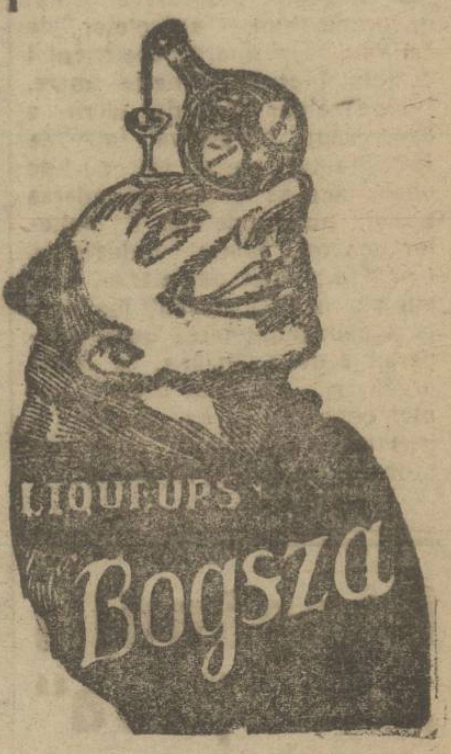

Scrisori din Turda

Serbarea școlară a școalei medii de fete

O serbare reușită a fost organizată de harnicul comitet școlar al școalei care a atras la sine colaborarea de merit a unui element din corpul didactic de la liceu și împreună au dat publicului imens care a asistat, prilejul de a se convinge că fetele de români bine instruite pot reda cea ce nu s'a așteptat, atât ca ținută, costume și interpretare.

Serbarea de Duminică 22. c. s'a început cu loteria organizată de comitet, fiind oferite obiecte lucrate de eleve și altele strânse prin ofrande. Doamnele L. Mureșan, I. Fodorean, dr Iliescu și dnii Aug. Rațiu, I. Trif, juriul tombolei au făcut distribuția numerelor câștigătoare.

In partea II a urmat reprezentarea piesei „Venus pe pământ“ operetă în 2 acte și un prolog. Această piesă acompaniată de însăși autorul ei, dl I. Iasinsky, a fost o surpriză plăcută pentru public și costumele admirabile au dat un colorit viu întregei reprezentații.

Piesa în sine nu-i de cât o feerie plăcută cu o farsă închipuită care se joacă în jurul lui Ionel (eleva H. Peștean) care visează că e transportat în împărăția lui Jupiter unde ademenește pe sateliți de a veni pe pământ.

Elevele care au susținut rolurile principale după însemnările luate, au fost: Regina Junona (M. Haiduc) Venus (M. Vlas) Cupidon (E. Popovici) Jupiter (Nistor) Mercur (V. Găzdac) Katy (Găzdac) și altele a căror nume ne scapă din vedere. Piesa a fost admirabil jucată și elevele au învins cu ușurință dificultățile partiturei. De drept lauda o merită și autorul, care s'a străduit cu toată râvna pentru studiul și interpretarea ei de către eleve.

In partea III s'a cântat „Cântecul Primăverei“, și apoi s'a dansat „Primăvara“ în costume splendide, ornate cu flori și iluminate multicolor.

Cu aceasta s'a sfârșit frumoasa serbare școlară a școalei de fete din Turda, care grație hărniciei Direcțiunei câtorva profesori și elevelor, a obținut un frumos succes moral și material. Toată lumea intelectuala a fost de față precum și toți parinții elevelor. S'a remarcat totuși lipsa unor elemente din corpul didactic al școalei respective chiar, fapt destul de regretabil.

Corespondent.

Situația economică a Elveției

Banca Națională Elvețiană din Berna și-a publicat de curând bilanțul pe anul 1922, înregistrând un beneficiu net de 7,6 milioane franci elvețieni.

In raportul ei către acționari, comisiunea administrativă aduce între altele următoarele comunicări relativ la situația economică a Elveției:

„Și în anul acesta Elveția a avut multe de suferit în urma crizei de desfacere a industriei de export. In țările unde nu există încă taxe de import prohibitive pentru fabricatele noastre, situația valutară tot mai nefavorabilă a făcut ca silința noastră de a găsi noui cumpărători să nu poată avea nici un fel de succes.

In afară de aceasta, puținele uși deschise mai sunt în permanență asediate de concurenți, așa că părticica care rămâne țării noastre e prea mică pentru a asigura întreprinderilor noastre mari ocupație îndestulătoare. La calcularea prețurilor de vânzare, prețul relativ mai ridicat al mâinii de lucru influențează și mai nefavorabil, deoarece tocmai în producțiunea articolelor de calitate superioară coeficientul costului lucrului e foarte mare.

Dacă chiar lipsa de lucru a descrescut întrucâtva față de 1921, faptul acesta tot nu ne poate face să trecem cu vederea situația puțin prielnică a multelor noastre ramuri industriale. Criza industriei dantelăriei, care din an în an a devenit mai acută a cauzat fondarea unei cooperative de dantelărie, a cărei organizație s'a făcut după exemplul cooperativei de hoteluri. E trist că în ultimul an criza s'a întins și asupra agriculturii.“

Renta ungară dinainte de războiu

Protestul supușilor români contra stampilărei cu timbrul unguresc

Direcția generală a despăgubirilor de războiu și a tratatelor de pace, aduce la cunoștința celor interesați că toți supușii români (persoane fizice sau juridice) proprietarii de titluri ale datoriei publice ungare de înainte de războiu aflate depozitate în Ungaria, vor trebui, întru cât nu au făcut-o încă, să protesteze contra stampilării titlurilor lor cu timbru unguresc.

Acești proprietari resortisanți români vor înainta în termen de 15 zile dela dela data apariției generale a despăgubirilor de războiu din ministerul finanțelor, o petițiune de protestare contra stampilării, anexând un borderou în dublu exemplar, în care vor indica lămurit:

a) Numele și locuința proprietarului titlurilor;

b) Specificarea titlurilor (numărul, emisiunea, felul rentei);

c) Data emisiunei;

d) Valoarea nominală a titlurilor;

e) Numărul titlurilor;

f) Locul (adică instituția, cassa autoritatea, etc.) unde sunt păstrate sau încredințate titlurile.

Cei cari nu se vor conforma acestei publicațiuni vor suferi consecințele ce vor decurge din stampilarea titlurilor lor cu timbru special unguresc.

Răspândiți „Infrățirea“

CITIȚI „INFRĂȚIREA“

Publicațiune.

Aducem la cunoștința publică, că ni sau perdut în 6 Octomvrie 1922 cu ocăjunea mergeri la Cluj un libel de depunere de sub Nr. 4433 eliberat de Institutul „Economul“ despre 3401 Lei 90 bani îl declarăm de anulat.

Tot odată declarăm, că la judecătoria de Ocol din Cluj sub Nr. 12651—922 încă au fost înștințat.

Totelec, la 23 Aprilie 1923.

Teodor Lăpușan
și Maria Mocan.

2743

Magazin de păpuși

Speciale

Lingerie pentru femei

„Hercules“

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra“ complecte.

Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, la prețul foarte solide. Intreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2660

Se caută

lucrătoare cunoscând puțin lucrul

broderiilor și dantelelor

Doamne și domnișoare și copile pot realiza frumoase câștiguri făcând un lucru de broderie ușoară pentru care dăm furniturile necesare. Nu e nevoe de cunoștința speciale. Lucrul se plătește bine imediat la predere. ROGER, Calea Victoriei No. 98. (Banca Națiunei) București. 2745

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

PROSPECT DE EMISIUNE

PENTRU 120.000 ACȚIUNI NOMINATIVE

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, S. A. în adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivi- dispozițiunilor Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 593/923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923 au hotărât sporirea capitalului social de 125 milioane lei la 185 milioane lei pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100 000 ha. dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canaluri, etc.) împreună cu stocurile de materiale și mărfuri necesare. In ceeace privește rentabilitatea capitalului social, trebue să menționăm că dividentul de 20% care a fost distribuit pe primele două exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală cu realizarea acestei emisiuni ofera 120 000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile următoare și conform Jurnalului Consiliului de Ministri sus-menționat Subscrierile făcute de către români și instituțiuni românești se vor bucura de preferință până la cifra de acțiuni necesară stabilirei majorității românești a capitalului social. Repartizarea acțiunilor asupra subscripțiunilor se va face de o comisiune numită de Guvern și compusă din primul Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele Curței de Conturi și Guvernatorul Băncei Naționale. Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a reduce, de acord cu această comisiune, numărul de acțiuni subscrise.

Din această emisiune se rezervă 15.000 acțiuni cu înlesniri de plată lucrătorilor și personalului tehnic și administrativ român al societăței noastre, precum și cel puțin câte 50 acțiuni comunelor de pe domeniile societăței.

Cursul de emisiune al nouilor acțiuni a fost fixat la 1400 lei. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere . . . . 500 Lei
La 15 Iunie 1923 . . . . 500 „
La 15 Septembrie 1923 . . . . . . 400 „

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept speze de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și statute.

Nouile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu.

Termenul subscripțiunei a fost fixat la 1 Maiu 1923 și se va închide la 10 Maiu 1923.

Băncile sunt autorizate a închide ghișetele chiar înainte de expirarea termenului mai sus-menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorosch, Blank & Co. din București
Banca Românească din București
Banca de Credit Român din București
Creditul Technic din București
Bancaa Țărănească din București
Banca Generală a Țării Românești din București
Banca Comercială Italiană și Româna din București
Banque Belge pour l'Etranger din București
„Albina“ Institut de Credit și Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni din Timișoara, precum și sucursalele lor din Timisoara și Lugoj.

2733-2

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii

Vizitați, fără a fi obligați să cumpărați, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

Anunț Radio
BERSON
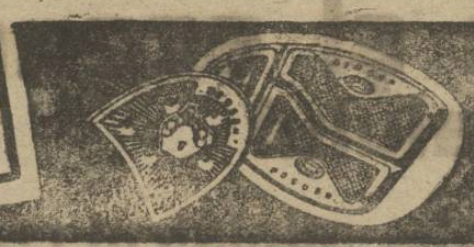
Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CĂUTĂM un contabil tînăr „Industria Sîrmei Cluj, Calea Victoriei 29. 2746

UN Domn sau Domnișoară cu cunoștințe de birou, care știe scrie la mașină și posede limbele română, maghiară și germană, află aplicare stabilă la Firma „Universum" Cererile în scris, se vor prezenta în persoană zilnic în orele 2 și 3 str. Bob Nr. 5. (lîngă biserica greco catolică.)

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

„AFEB"
Societate Anonimă pt. Materiale de Căi Ferate
Telefon: 56/75.
BUCUREȘTI,
B-dul I. C Brătianu 3
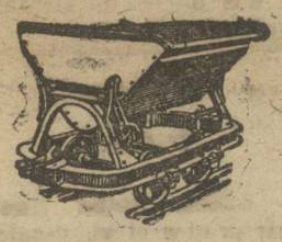
Căi normale
Căi industriale
Căi forestiere
Căi pt. mine și cariere
Căi pf. tramvaie
etc. 2707-3

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
potriți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce posedă.

Domnii Acționari vor arăta neapărat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

A apărut
Corespondența comercială română
de prof. D. Voina
Editată în condițiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial și desvoltă în scrisori actuale diversele operațiuni comerciale. Această carte având și text explicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru școlile și publicul maghiar.
Prețul Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cea mai fina crema pentru ghete

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Citiți
„FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată și se vinde 3 lei numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2123 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Situaţia politică şi economică a Ardealului

Declaraţiile dlui General Moşoiu, ministrul comunicaţiilor

In numărul apărut pe luna Aprilie, marea revistă socială „Democraţia" publică un foarte interesant interview acordat de domnul general Traian Moşoiu, ministrul comunicaţiilor şi privind în linii largi situaţia politică şi economică actuală a Ardealului.

Dat fiind că domnul ministru general Moşoiu este un profund cunoscător al oamenilor şi stărilor de aici, declaraţiile d-sale capătă o deosebită importanţă.

Reproducem în întregime în rândurile de mai jos, preţioasele d-sale declaraţii:

Politica Partidului Naţional

„Partidul naţional — spune dl Moşoiu — în timpul din urmă a pierdut mult politiceşte, în straturile sociale româneşti, datorită nestatorniciei ideilor şi a mijloacelor de luptă şi propagandă ce întrebuinţează. Poporul ardelean, cu bunul simţ, remarcabil, ce are a rămas uimit de oscilaţiile acestui partid. La început atitudinea strâmtă regionalistă: Nu ne trebuie regăţeni, — regatbeli, cuvânt introdus în dicţionarul lor de jurnaliştii unguri. Nu trece mult şi se înfrăţeşte cu ultimele rămăşiţe ale unui partid politic, cu câţiva boieri din vechiul regat, ei care aveau oroare de asuprirea conţilor şi magnaţilor unguri.

„Au anunţat un congres la Alba-Iulia cu tendinţa autonomistă. Dar o rămăşiţă de bun simţ i-a făcut să nu ţie acel congres, — care s'ar fi redus la câteva rude şi prieteni interesaţi. Căci poporul care a venit cu miile la serbarea încoronării i-ar fi întrebat de ce n'au venit la Alba-Iulia la 15 Octomvre 1922 când încoronarea a sfinţit actul visat de Românime, de 1000 de ani.

„Iar acuma în urmă, când ferocii naţionalişti, se i-au la braţ cu regăţeni internaţionali spre a da spectacolul ruşinos de la cameră, spre a insulta dinastia în întruniri publice şi la gazete, — ei al căror profund sentiment dinastic e cunoscut, au rămas scârbiţi de cele ce văd că întreprind unii din foştii lor conducători".

„Poporul român din Ardeal care în veacurile trecute a fost jefuit de pământul strămoşesc se bucură azi că reforma agrară este aplicată cu fermitate şi destoinicie de partidul naţional liberal. El îşi aminteşte că nu departe în trecut, nu numai că nu i se da pământ, dar nu avea nici voe să cumpere fără învoirea ministrului de interne maghiar, care învoire nu sosea niciodată. Această reformă care ar fi trebuit să fie îmbrăţişată şi susţinută de toate partidele politice româneşti, căci aplicându-se ea asigura viitorul neamului nostru, a dat loc la critici s'a oglindit în interpelarea deputatului ungur Silaghi, făcută în parlamentul din Budapesta".

„Dacă conducătorii partidului naţional din Ardeal, ar fi însufleţiţi de curat patriotism şi nu ar lăsa ca mintea să le fie stăpânite de ura neputinţii, de interese meschine şi de alte patimi mărunte, ar fi trebuit ca în chestiile mari, să dea tot sprijinul oricărui partid ar guverna, pentru ca marile reforme să se înfăptuiască cât mai repede, spre a se ajunge în mod desăvârşit la unitatea naţională şi sufletească".

Situaţia economică şi industrială

D-l ministru al comunicaţiilor continuând observaţiile d-sale a adăogat:

„După haosul adus de revoluţia din 1918 situaţia economică din Ard al s'a ameliorat din an în an. Agricultura începe să-şi ia avânt. Creşterea vitelor care este una din ramurile principale de producţie, s'a desvoltat aşa de mult, că azi Ardealul are de 3 ori mai multe vite cornute ca înainte de războiu.

Comerţul de vite este principala ramură de câştig a ţăranului român din Ardeal şi ele sunt foarte căutate în Austria şi Cehoslovacia.

Industria s'a desvoltat şi ea tot mai mult, mai ales industria metalurgică, în urma importantelor comenzi făcute de C. F. R.

Capitalurile româneşti au contribuit în mare măsură ca industria să prospereze şi aceste capitaluri sperăm că vor veni în cât mai mare număr spre a da un avânt mare industriei, care treptat se naţionalizează.

Comerţul lemnului a luat o desvoltare foarte mare şi în interior şi la export."

Amestecul politicei în biserică

D-l ministru Moşoiu, ocupându-se de încercarea unor oameni politici de-a băga politica în biserică, spune:

Acei cari au vroit să transporte luptele politice pe teren religios s'au lovit de rezistenţa bunului simţ a poporului nostru. Totdeauna ortodocşii şi uniţii au trăit în armonie, întrucât deosebirile de dogmă religioasă şi de practică rituală sunt cu totul neînsemnate. Ţăranul român, a lăsat izolaţi şi ridiculi, pe acei cari au propagat ura între fraţi

Cu o nestăpânită bucurie, am văzut cum cu ocazia împroprietăririlor ţărăneşti la serviciul religios făcut atunci, au servit la acelaş altar preoţi ortodocşi şi uniţi. Biserica e nedespărţită când e vorba de săvârşirea actelor mari naţionale.

„Dorinţa mare de unificare a vechiului Regat cu Ardealul se manifestă zilnic prin aducerea şi ridicarea în rang a preaţilor ardeleni în eparhiile vechei Românii.

Poporul ardelean, a văzut că în trecut şi în prezent toate actele mari naţionale, au fost prezidate şi le-au înfăptuit marele partid Naţional-Liberal."

Un nou krah bancar la Viena

Falimentul băncei „Continentala" — Arestarea a trei directori

Viena. — De câtva timp situaţia financiară a Băncii Continentale făcea obiectul unor vii comentarii: se spunea că s'ar fi comis la această bancă mari fraude, delapidări de depozite şi falşificări de bilanţuri, cauzând pagube de mai multe miliarde. Banca Continentală este o filială a Băncei Sociale, fondată acum patru ani, al cărei director general Şalovici a fugit acum un an din Viena.

In ultimul timp s'au judecat numeroase procese intentate Băncei Continentale cari au dus la condamnări şi execuţii. Acum câteva zile s'a prezentat la Bancă o comisiune pentru a executa o secvestrare asupra unei sume de 50 milioane, pe baza unei sentinţe a tribunalului, dar secvestrarea n'a putut avea loc, deoarece nu s'a găsit în cassa băncei de cât un milion de coroane şi funcţionarii nu-şi primiseră leafurile pentru Aprilie.

Poliţia a deschis o anchetă asupra afacerilor acestei bănci care a dus la arestarea directorilor Kornblüh, Menschl şi Rubinstein; ei sunt acuzaţi de a fi operat pentru folosul lor personal cu banii băncei, păgubind banca şi clienţii ei cu vre-o cinci miliarde.

Ştiri din Banat

Noui preţuri maximale.

Timişoara, 23. — Impotriva preţurilor maximale, stabilite nu de mult din partea primăriei noastre, s'au auzit mai multe plângeri — nu din parte consumatorilor, cari ar fi îndreptăţiţi la aşa ceva, ci din partea speculanţilor, cari încă nu sunt mulţumiţi de scumpetea ce domneşte în oraşul nostru. Consiliul nostru comunal, în şedinţa sa de Sâmbătă, ocupându-se de aceste plângeri, a ridicat iarăşi preţul la carnea de vită şi de viţel şi a scăzut preţurile la carnea de miel şi la mezeluri. De asemenea, au fost urcate preţurile făinei şi ale pâinei.

In urma hotărârei consiliului comunal s'au urcat deci preţurile din nou — dar este speranţă cel puţin, că măcelarii, cari renunţaseră de a mai tăia ceva, îşi vor relua meseria.

O „glumă"

Ieri seară cineva a pus înaintea tramvaiului care aducea spectatorii dela teatrul evreesc în spre casă, o cantitate considerabilă de explosibil. Ajungând tramvaiul în centrul oraşului, pe piaţa Teatrului unde era pus explosibilul, s'a produs o puternică explozie. Călătorii, cuprinşi de panică şi crezând că este vorba de un atentat, s'au dat, alarmaţii, jos, iar din cafeneaua „Loyd" au ieşit toţi consumatorii se vadă ce este. Numai decât au sosit şi oamenii poliţiei, cari au constatat că nu este vorba de nici un fel de atentat, ci de o glumă a cuiva.

Pentru reclădirea teatrului.

D-l profesor Anton Bosa a colectat printre elevii d-sale suma de 537 Lei, pe care a înaintat-o consiliului comunal pentru fondul de reclădire a teatrului.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 784 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminecă 29 April 192

Intrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Falimentul operei de agitație

— Eșuarea campaniei contra Constituției — Greva funcționarilor —

Dela războiu încoace lumea noastră a trăit în mijlocul unei necontenite agitații. Țărani sau orășeni, toți am fost supuși unei opere de agitație care găsea teren favorabil într'o societate încercată de toate greutățile și nevoile răsărite de pe urma războiului.

De cinci ani această operă se desfășură în mijlocul nostru. Și dacă ea n'a izbutit să răstoarne ordinea morală și să ne arunce în ghiarele anarchiei, a însemnat însă o împiedicare și a adus o întârziere, cari nu se pot nega, operei de organizare, de consolidare și de refacere a țării. Căci cei cari au purtat grija și răspunderea conducerii statului au avut de luptat nu numai cu greutățile isvorâte din nolaul de cerințe și de nevoi ci și cu zăpăceala care a fost consecința acțiunei agitatorilor. Munca de organizare și de refacere se găsea deci împiedecată în avântul ei creator de această operă continuă de dărâmare, de această acțiune negativă, care căuta să răstoarne și să distrugă tot ceiace alții ridicaseră prin truda și prin elanul lor.

Trecând peste celelalte chestiuni cari au făcut obiectul agitației, ne vom opri la ultimile două: la campania împotriva Constituției și la greva funcționarilor.

In vreme ce guvernul și parlamentul discutau cuprinsul nouei Constituții a statului întregit, două partide politice cari au stat dela început în fruntea acțiunei de agitație, au deschis o campanie violentă împotriva hotărârei conducătorilor țării de a da acesteia un pact fundamental potrivit cu cerințele de azi și de mâine ale națiunei și ale statului. Deslănțuind o acțiune de agitație care a voit să meargă până la mișcări de stradă, așa zisa opoziție unită a înțeles să se ridice împotriva unei opere care este chemată să fixeze cadrele înăuntru cărora are să se desfășure viața națională. Dar în fața acestei acțiuni, guvernul, întemeiat pe încrederea obștească și conștient de marea răspundere pe care o poartă, a știut să-și păstreze calmul și cumpătul și a procedat cu hotărâre. Opera constituțională a fost realizată în ciuda unei agitații care n'a cunoscut margine. Eșuarea campaniei contra Constituției a îndreptat privirile agitatorilor spre altă chestiune care are o importantă deosebită pentru buna funcționare a mecanismului statului: problema funcționarilor.

In timpurile acestea de scumpete mereu crescândă, situația slujbașilor statului este desigur foarte grea. Statul împovărat de toate greutățile prezentului și de toate consecințele războiului nu le-a putut veni, decât într'o mică parte, în ajutor.

Dar pe măsură ce situațiunea financiară a statului s'a îmbunătățit, guvernul a făcut tot ce se putea a îndesni traiul funcționarilor săi. In tr'un an și jumătate s'a acordat peste două miliarde lei cari au slujit la ameliorarea stării materiale a slujbașilor statului. In bugetul pe anul în curs s'a prevăzut pentru nouă luni numai o sumă de 500 milioane pentru sporirea salariilor de bază ale funcționarilor. O comisiune lucrează pentru repartizarea acestei sume la diferitele ministere după cerințele și drepturile fiecărei categorii de funcționari.

Aceasta este tot ce se poate face în momentul de față și în condițiunile financiare în care se găsește statul pentru înlesnirea situației materiale a funcționarilor. In acelaș timp pentru a hotărâ și situația morală a funcționărimei, guvernul pregătește statutul funcționarilor publici care este menit să asigure acestora prestigiul rolului lor în viața statului. Prin urmare conducătorii țării și-au arătată toată solicitudinea pentru clasa funcționarilor.

Dar oamenii cari stau la pândă în căutarea unor motive de agitație au încercat să facă și din această problemă un prilej de turburare a ordinei în stat. Subt îndemnul lor, o parte din funcționari au hotărât greva. Dar marea mulțime a slujbașilor, respingând greva a rămas la postul ei de muncă dovedind astfel nu numai sănătate morală ci și un patriotism luminat. Ultimile știri din București arată că și cea mai mare parte din funcționarii cari declaraseră greva, au reluat acum lucrul.

Prăbușirea campaniei contra Constituției și eșuarea grevei funcționarilor înseamnă falimentul acțiunei de agitație. Ele vin să confirme că sănătatea morală a țării a rămas neatinsă. E o biruință strălucită a simțului de ordine pe care o salutăm cu entusiasm.

Presa streină și situația internă a țărei noastre

Presa opoziției a făcut multă vâlvă în jurul articolelor publicate de unele mari ziare din Apus, articole care sunt îndreptate împotriva guvernului actual și care induc în eroare opinia publică din Occident, asupra realei situațiuni politice, economice și financiare a țării noastre.

Pentru a arăta cât de bine e informată opinia publică franceză, e destul să relevăm că chiar o revistă așa de serioasă ca „Revue des deux mondes" a putut să publice un articol iscălit de Ren, Pinon, în care vorbindu-se de situația politicei interne din România se zice că universitățile au fost închise de către guvern în urma agitațiilor opoziției, că numeroși ofițeri și-au prezentat demisia, iar celelalte măsuri luate de guvern împotriva opoziției au fost pentru a împedeca pe șefii ei, de a asista la despuierea scrutinului final al alegerilor!

In afară de aceste informațiuni primite de la corespondenți anonimi, pe care se bazează un Cronicar extern pentru a scrie lucruri neadevărate asupra situațiunei politice interne dintr'o țară amică, trebue să atragem atenția opiniei publice că cele mai multe din articolele strecurate în cotidianele franceze și engleze sunt datorite tocmai politicianilor opoziționiști, care încearcă măcar pe această cale să creieze în favoarea lor o mișcare de opinie publică în interiorul țării, care să-i aducă la cârma ei.

Căci există și ziare streine, care vin să desmintească acuzațiuni le bazate pe simple informații eronate, prin anchete studioase făcute la fața locului de către reprezentații lor.

Ele nu pot fi bănuite de simpatii sau antipatii politice, față de anumite partide din țara noastră, întrucât cei ce le-au scris s'au informat din izvoare oficiale și din observațiuni făcute de ei la fața locului.

Foarte documentat și obiectiv e astfel un articol, ce l'a publicat de curând asupra situațiunei noastre interne, ziarul „Neues Wiener Tageblatt".

Autorul articolului explică depre cierea actuală a valutei noastre, prin distrugerile războiului în ceia ce privește utilajul nostru industrial și de transport, prin reforma agrară care dezorganizează deocamdată producția noastră agricolă și în sfârșit prin politica de stat, în ceia ce privește comerțul extern.

„Orice s'ar imputa actualului guvern" — spune ziarul în chestiune — *„un lucru e sigur că actualul guvern își urmează cu energie și cu toată hotărârea programul său, aplicându-l până la ultima consecință, care nu va fi decât încununată de succes".*

La fel vorbește despre situația de la noi, ziarele engleze „The Birmingham Post" și „The Financial Times". Acesta din urmă ocupându-se de „însănătoșirea leului" lau dă măsurile financiare luate de actualul guvern, în modul următor: „România nu numai că are resurse de cel mai mare preț, dar mai are un guvern, care uzează de bogățile le țării, spre cel mai mare interes al cetățenilor. Guvernul actual pe lângă că a satisfăcut necesitățile interne, a consolidat și datoria externă, punând baza unor noi relațiuni financiare, între țările din Apus și această prosperă țară".

Citatele ziarelor de mai sus sunt cea mai bună desmințire care se poate aduce știrilor eronate din ziarele streine asupra situației de la noi, știri datorite trinității demagogice Lupu-Manu-Mihalache, care nu se dau la o parte de la nici un mijloc pentru a ne defăima în străinătate țara.

EXPANSIUNEA GERMANIEI

Pregătirile conferința belgiene — Germania în fața unor hotăriri ne[illegible]tate — Acțiunea aliaților în Ruhr

Conferința care a avut loc între d-nii Poincaré, Barthou, Mauclére, Peretti de la Rocca și Seydoux, ca urmare a recentei hotărâri luate în conferința franco-belgiană, unde s'a încredințat delegaților francezi și belgieni grija de a întreprinde împreună un nou examen al problemei reparațiunilor, este începutul unei întregi serii de conferințe menite să dea o soluție practică acestei arzătoare chestiuni. Cu toate acestea trebue să se știe nu poate fi vorba de un nou plan de reparațiuni. Un asemenea plan n'ar avea niciun rost. Luând ca bază starea plăților din 5 Maiu 1921, care rămâne veșnic valabilă, delegații franco-belgieni vor avea misiunea de a coordona părerile guvernelor cu privire la anume modificațiuni de amănunt cari s'au dovedit ca absolut necesare prin forța evenimentelor cari au urmat. Astfel guvernul francez și guvernul belgian se vor găsi pregătite atunci când Germania va veni cu oferta unui acord. Guvernele celor două țări aliate nădăjduesc să ajungă la această situație mai curând sau mai târziu, ca rezultat al acțiunei întreprinsă în Ruhr.

O acțiune separată

Cum însă nu e vorba de un nou plan al reparațiilor lipsa Angliei de la această conferință este până la un punct explicabilă. Conferința franco-belgiană este ca o acțiune separată fără a putea fi interpretată ca o manifestație ostilă Angliei. Faptul că Anglia lipsește de la această consfătuire se datorește a titudinei rezervate a guvernului de la Londra față de acțiunea franceză în Ruhr. O telegramă publicată de către agenția Reuter, ca provenită dintr'o sursă vrednică de toată încrederea, anunță că delegații ambelor țări, fără a se crede obligați să comunice Angliei rezultatul discuțiunilor lor, ar privi cu simpatie orice încercare a Angliei de a se interesa de pregătirile realizate în această conferință. Deocamdată rămâne destul de interesantă atitudinea Angliei și e și mai interesant de știut către cari din partide se va decide sau dacă va rămâne până la sfârșit neutră.

Hotărîrea Franței

Intre timp, în cercurile oficiale franceze se precizează cu insistență că Franța nu este de loc grăbită să vadă Germania capitulând, și toate datele sunt pentru confirmarea acestei situații. Exploatațiunea franco-belgiană în bazinul Ruhrului se desfășură în cele mai normale condițiuni, și în timp ce Germania simte tot mai puternic cercul strângându-se, Franța își poate îngădui să aștepte. După versiunea franceză, când Germania va face propuneri, va trebui să se adreseze în mod oficial și direct numai Franței, sau Franței și unuia sau mai multor aliați. „Franța nu va asculta niciun intermediar, fie el un simplu particular, fie un guvern", spune telegrama agenției Reuter, ceeace dovedește o hotărâre imutabilă.

Executarea strictă a tratatelor

In ceeace privește siguranța împlinirii tuturor condițiunilor, Franța nu e de loc grăbită. La ocupațiunea din Ruhr, care este legată direct de plata reparațiunilor și care se va ridica în mod treptat pe măsură ce Germania va plăti, Franța este hotărâtă să nu renunțe până ce nu se vor îndeplini și cele mai nensemnate garanții acordate de tratatul de la Versailles.

In tot timpul cât va ține ocupațiunea în teritoriile situate pe malul stâng al Rinului și la capetele de pod, așa precum prevede tratatul de pace, Franța rămâne asigurată în potriva oricărei agresiuni. Trebue să amintim că în Franța se susține că acest period al ocupației n'a început, deoarece Germania s'a abătut de a obligațiunile tratatului de pace și intervenția din Ruhr este făcută numai cu scopul a se ajunge la acest rezultat. Așa dar nu va fi nevoie de o intervenție interaliată pentru a obține siguranța Franței decât atunci când datele prevăzute în tratatul de pace pentru evacuarea teritoriilor renane și capetelor de pod vor veni la termen. Va trebui atunci sau să se resusciteze pactul garanțiilor sau să se găsească orice altă soluție.

Acordul aliaților e desăvârșit

Cercurile guvernamentale franceze vorbesc totuși cu căldură de loialitatea guvernului britanic și de bnievoitoarea sa neutralitate, ceea ce dovedește că în acțiunea separată a Conferinței franco-belge nu este decât o acțiune de moment impusă de împrejurările la care Anglia n'a participat direct. Guvernului britanic i se recunoaște în întregime nu numai că a făcut tot posibilul pentru a nu contraria, dar chiar — în limitele pe care și li-a fixat — a ajutat Franța în acțiunea sa în Ruhr. Acordul Godley Payot, spre exemplu, a dat rezultate excelente. Trenurile franceze pot astăzi străbate zona de la Colonge în condițiuni cari satisfac în întregime autoritățile franceze.

In aceste condițiuni și față de atitudinea aliaților și pregătirile guvernelor francez și belgian, Germania are tot interesul să revină la sentimente mai bune pentru respectarea condițiunilor tratatelor de pace.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Educaţia sportivă

Institutul naţional de educaţie fizică

In România sporturile au fost până mai eri considerate mai mult ca ocupaţiuni a acelor ce nu ştiu cum să-şi piardă vremea, decât ca îndeletniciri folositoare educaţiunei şi au fost limitate mai mult la clasele privilegiate ale societăţei.

Societăţile de gimnastică sau de atletism, stânjănite de indiferenţa cercurilor s'au mărginit numai la reglementarea raporturilor societăţilor existente între ele. Propaganda a fost cât se poate de redusă atât în şcoală, cât şi în armată.

Spre deosebire de vechiul regat nouile provincii au adus împreună cu ele o mult desvoltată activitate şi dragoste pentru educaţia sportivă a tineretului, care a-şi început să-şi arate influenţa în sferele noastre conducătoare.

Institutul naţional de educaţie fizică se află în fruntea acestei mişcări şi numeroasele concursuri, pe care le organizează sunt o dovadă că şi la noi a început să-şi dea lumea seamă de importanţa sporturilor, în viaţa de fiecare zi.

Exerciţiile de bobsleigh, ski şi sănuiţe au luat un avânt extraordinar în ultimii trei ani şi cursul de ski organizat de acest Institut a dat frumoase rezultate iar Federaţia Societăţilor sportive din România a avut în iarna acesta împreună cu Sport-Clubul din Sinaia, campionate de sporturi de iarnă mai reuşite decât oricând.

Ca grija deosebită pe care o pune institutul naţional de educaţie fizică pentra răspândirea tuturor felurilor de sporturi: foot-ball, rugby, tennis, înotat să căpăta un şi mai mare interes şi încurajare din partea tineretului, el va face să apară în curând un Buletin sportiv care pe lângă că va ţine în curent pe amatorii de sporturi cu activitatea sportivă dela noi din ţară şi din streinătate va căuta să îndrumeze tinerimea diferitele sporturi.

Locul din ce în ce mai important ce se dă educaţiei fizice în şcolile secundare, arată că curentul format pentru viaţa în aer liber creşte mereu şi cu timpul vom putea înregistra nu numai rezultate technice frumoase, ci şi rezultate educative, prin deşteptarea dorului de sporturi şi excursiuni printre tineretul şcolar al oraşelor.

Ay.

Cooperaţia intelectuală la Societatea Naţiunilor

In începutul acestei luni a avut loc la Brupelles o importantă întrunire a Comisiunei cooperaţiei intelectuale.

Comisiunea e preocupată în special de chestiunea organizării bibliografiei internaţionale şi de relaţiunile Universităţilor din diferite ţări.

Pentru prima chestiune a şi fost întocmit un studiu prealabil de către o comisie compusă din următorii bibliografi şi savanţi: M-me Curie (Franţa), Destrée (Belgia), Pirenne (Belgia), Godet (Elveţia) Hagbert (Anglia) şi d-rul Johnston (America).

Pentru chestiunile universitare, Bannerjea, profesor la universitatea din Calcutta a cerut înfiinţarea unui biurou internaţional de informaţii universitare.

Luchaire, unul din delegaţii Franţei, se va ocupa cu cooperaţia intelectuală în ce priveşte învăţământul literaturilor şi a civilizaţiilor moderne.

De Castro şi Reynold sunt însărcinaţi cu studierea schimbului de profesori şi studenţi şi cu echivalarea titlurilor şi a gradelor universitare.

Iar Henri Bergson, preşedintele Comisiunei, a preparat un plan de învăţământ obiectiv cu privire la starea spiritului reciproc al naţiunilor pentru a permite studenţilor abordarea problemelor internaţionale şi căutarea soluţiilor lor cu imparţialitate şi competinţă.

Pentru cei cari vor să studieze în Germania

„Societatea studenţilor români" din Dresda, văzând că cea mai mare parte din studenţii români cari vor să vie la studii români cari vor să vie la studii în Germania, n'au cunoştinţă de condiţiile de admitere la sus zisele şcoli, de decis să se pue la dispoziţia doritorilor de a veni la studii superioare, dând toate relaţiile necesare pe cât vor permite împrejurările.

Pentru aceasta cei interesaţi vor trimite pe adresa subsemnatului, în: Rabenerstrasse Nr. 10 I. links, Dresden A. 14 (Germania), o foaie cu întrebări, ce va fi completată de noi, şi va avea de subiect chestiuni de înscriere, practică, condiţiunile de trai şi alte chestiuni pur studenţeşti.

Aceste relaţii se dau gratuit urmând a se trimite taxele de porto ce pot fi şi în monedă română.

p. Preşedinte al „Soc. studenţilor români din Dresda, **Panait Dracopol**, stud. ing. constructor, Dresda.

Dna M. Ignătescu Dobrescu

Cu prilejul plecării dela Teatrul Naţional din Cluj.

Incă o artistă care părăseşte teatru nostru pentru a se duce la Bucureşti. Aceste plecări încep să ne îngrijoreze. Continuarea lor ar însemna închiderea acestui teatru din care am voit să facem a instituţie de cultură şi artă românească atât de necesară în Ardeal.

Deşi n'a făcut parte din Teatrul Naţional dela începutul funcţionărilui, d-na M. Ignătescu-Dobrescu a reuşit în cele două stagiuni în care a jucat pe scena teatrului nostru să câştige simpatia publicului.

Am preţuit la d-sa un talent care se afirmă printr'un puternic temperament dramatic.

Cu frumoase resurse scenice, cu un joc stăpânit în mişcări dar care nu împiedică elanurile şi nu stânjeneşte momentele de efect dramatic, d-na Ignătescu ne-a oferit, în rolurile pe cari le-a avut, interpretări în adevăr distinse.

Intr'un teatru ca al nostru, unde cea mai mare parte a trupei o alcătuesc artişti de comedie din care cauză teatrul s'a văzut silit să dea întâietate comediei şi farsei — d-na Ignătescu n'a putut avea condiţiuni prielnice pentru talentul său de dramă.

Totuşi în „Regina din Hamlet, în Doamna Clara, în „Necunoscuta" şi acum în urmă în Monique din „Văpaia", pentru a nu aminti decât câteva din rolurile pe cari le-a jucat, d-na Ignătescu a dovedit toate acele însuşiri care chezăşuesc succesul şi cariera unei artiste.

Mărturisindu-ne regretul că prin plecarea d-sale lipseşte Teatrul Naţional din Cluj de o forţă artistică de care avea nevoie, îi aducem mulţumirile publicului clujan pentru tot ce a realizat în folosul teatrului românesc din Ardeal.

Fundaţiunea universitară din Liege

Sub auspiciile lui M. Dons, preşedintele Asociaţiei generale a Presei belgiene va fi inaugurată în curând pe lângă Facultatea de Drept din Liège, o şcoală de ziarism în care se vor preda următoarele materii: dreptul internaţional inzistându-se asupra societăţei Naţiunilor, ştiinţele financiare, ştiinţele penale, istorie răsboiului şi dreptul presei.

Intre profesorii cari vor preda aceste cursuri se citează Mahaim şi Vandersmissen, profesor la Universitatea din Liège şi celebrul advocat G. Duvigneaud dela curtea de apel din Bruxelles, redactor la ziarul „Secolul al XX-lea".

După terminarea şcolii, ziaristul debutant începe prin a avea un salariu de 3000 franci şi situaţia sa se îmbunătăţeşte tot la doi ani.

Vorbind de importanţa acestei şcoli în „l'Etudiant liberal" din Liège. Carlo G. Bronne dă ca exemplu sforţarea îndeplinită de Japonia în acest sens, unde cele 3090 de ziare din care 1000 sunt cotidiane au o situaţie foarte strălucită. Acelaşi lucru se poate spune despre Statele Unite, care dându-şi seama de rolul preponderant al presei în viaţa popoarelor a fost cea dintâi care a luat iniţiativa întiinţărei şcolilor de ziarişti.

FOIŢA ZIARULUI „INFRAŢIREA"

Literatura maghiară dela noi

Intr'un timp, când literatura de pretutindeni a luat avânt spre cele mai idealiste şi mai puţin comune culmi ale frumosului, o singură literatură, cea maghiară, a făcut un pas înapoi, spre preocupaţiunile prea puţin literare ale şovinismului, devenind o simplă armă în serviciul agenţilor şi tovarăşilor lui Horthy.

Vorbim despre literatura maghiară din Ungaria actuală, dar consideraţiunile acestea le vom referi şi la literatura maghiară din Ardeal.

Un specimen de literatură maghiară am arătat acum câteva luni reproducând fragmente din câteva „imnuri" publicate într'un album expus în toate vitrinele Budapestei.

De această literatură nu e prea departe literatura vechilor autori ca Herczeg, Karinthy, Moricz şi alţii. Literatura lor — esenţa literaturii maghiare bune de acum un deceniu, — s'a întors spre depreciatele romane anti-valahe ale lui Rákosi Victor. Şi de notat, regresul s'a făcut într'o literatură, în care ne-am fost obişnuit până acum de curând cu cele mai moderniste şi umanitariste scrieri, începând dela simbolismul de mult depăşit, dela expresionism, futurism şi până la activismul ajuns astăzi la mode în Rusia bolşevică.

Această literatură cu substrat politic nu ne-ar nici impresiona şi nici n'ar fi vrednică de o studiere. Dar literatura şovinistă a Ungariei a venit să se împământenească şi în Ardeal — şi pentru aceea, trebue, să prevenim unele rele ce ni le-ar putea aduce.

O spunem aceasta, pentrucă mai multe fapte grave au venit să ne trezească atenţia asupra campaniei organizate pe care maghiarimea de la noi a început s'o ducă contra noastră.

Intâi, faptul celor 30.000 de cărţi confiscate la Cluj pentrucă conţineau atâtări contra României; premierea apoi de către asociaţiie literare din Budapesta, a mai multor scriitori ardeleni şi acum de curând, un anunţ din ziarele ungureşti, prin care revistele din Cluj „Pásztortüz" şi „Vasárnapi-Ujság", — singurele reviste ungureşti din Ardeal, — înştiinţează pe maghiari că în jurul lor e grupată toată scriitorimea maghiară ardeleană.

Despre cărţile de instigaţie confiscate s'a mai vorbit în coloanele acestui ziar. De prisos să mai reamintim, că însăşi Biblia, care face parte din ele, e plină de aluziuni şi chiar de instigaţii grosolane contra României.

Dar despre premierea cu precădere, din partea Budapestei, a scriitorilor unguri dela noi, va trebui să vorbim mai mult.

In primul rând, pentrucă nu s'a spus până acum nimic despre aceasta şi, pentrucă premierea scriitorilor maghiari ardeleni, de către Budapesta, vădeşte că această literatură maghiară premiată este în vederile Budapestei şoviniste, care încurajează deci şovinismul de la noi şi prin literatură.

In al doilea rând, pentrucă de fapt aşa este: literatura maghiară ardeleană a intrat în slujba politicei iredentiste, lucru pe care ziarele maghiare nu se sfiesc chiar să şi-l anunţe în „mica publicitate" a lor.

Acest fapt vine să 'l dovedească cu prisosinţă înştiinţarea pomenită mai sus a revistelor „Pásztortüz" şi „Vasárnapi Ujság".

Pentru o mai bună pătrundere a fazei în care a intrat azi literatura maghiară dela noi, se cuvine o sumară revizuire a evoluţiei ei dela 1918 încoace.

Primii doi ani nu ne-au adus ceva literar unguresc remarcabil. Au fost anii de dezorientare, de care s'a resimţit şi literautra ungurească dela Budapesta.

Anii însă cari au urmat după a ceea au fost ai unei treziri şi ai unui impuls puternic, care dăinuieşte şi astăzi. Incepând a'şi reveni prin publicaţiuni şi reviste mai mult bulevardiere, comerciale şi satirice decât literare, literatura maghiară a ajuns în curând a se impune prin reviste serioase.

Faza aceasta din urmă este o notă oricum frumoasă în istoria literară ungurească de sub stăpâni rea noastră. Apărea pe atunci mai multe reviste, dintre cari principala era „Napkelet", „Pásztortüz" şi altele de mai puţină valoare.

Incă de atunci s'a băgat însă de seamă, că literatura ungurească de aici tindea să se pună în serviciul politicei. De fapt existau atunci două curente: un curent literar, care în afară de artă pentru artă mai urmărea împăcarea româno-maghiară; — era curentul lui „Napkelet", iniţiat în domeniul gazetăresc de „Uj Világ" şi „Keleti Ujság"; al doilea curent, curentul lui „Pásztortüz", care, în literatură reprezinta ceeace reprezintă şi astăzi: politica agresivă faţă de noi pe care o duce mai puţin deghizată, ziarul „Ellenzék".

Intre aceste două curente s'a dat un timp o luptă destul de serioasă. „Napkelet" a ajuns însă să se impună, având adunate în jurul său elemente mai bune decât cele dela „Pásztortüz"; a ajuns să se impună chiar şi românilor şi o bună revistă românească, „Gândirea", a şi sprijinit-o în lupta pentru înţelegerea româno-maghiară.

Pe urmă ce-a urmat, se ştie. Keleti Ujság, care finanţa revista „Napkelet" şi care îi reprezenta în domeniul politic ideile, s'a vândut clericalei case de editură „Athaeneum" dela Budapesta. Cititorii noştri cunosc cazul cu Ignotus, scribul cu pretenţii de mare literat care a mijlocit această transacţie, de pe urma căreia „Keleti Ujság" s'a ales cu o directivă impusă de Budapesta. „Napkelet" ar fi trebuit să facă atunci acelaş salt mortal, dar pe semne nu l-a lăsat inima să îşi vândă atât de uşor conştiinţa. A murit prin urmare, odată cu trecerea lui „Keleti Ujság" la editura budapestană şi cu fuziunea, făcută odată cu aceasta, a partidului maghiar democrat cu partidul magnaţilor iredentişti.

Din chiar acest fapt vom înţelege că încă de pe atunci literatura maghiară de aici avea tendinţe politice. Unindu-se partidul democrat cu partidul magnaţilor (prin mijlocirea aceluiaş Ignotus — Weigelsberg), a trecut sub aceeaşi direcţiă politică şi „Keleti Ujság", organul politic al partidului.

De-aci încolo nu am mai văzut articole de înfrăţire româno-maghiară (cu atât mai puţin literatură în sensul acesta) decât în fituicile nu ştiu căror copilandri dela Oradea, căci revistele şi ziarele mai sus pomenite şi-au schimbat tactica faţă de noi.

Interesul din partea noastră a slăbit, iar în acest timp scriitorii unguri au tipărit volume, cu conţinut politic de care abia acum ne dăm seamă cât este de serios.

Acum Ungaria premiază cu precădere pe scriitorii unguri din Ardeal, a căror literatură s'a şovinizat fără să prindem noi de veste.

Totodată „Pásztortüz" şi „Vasárnapi Ujság" anunţă public, că şi-au adunat în jurul lor pe toţi scriitorii unguri din Ardeal.

Şi e bine să se ştie că „Pásztortüz" şi umbra lui, fituica populară „Vasárnapi Ujság", sunt finanţate de partidul magnaţilor şi întâiul esteredactat de un fost slovac, Reményik Sándor, scriitor care furnizează Ungariei poezii de instigaţie contra noastră, iscălite simbolic Végvári („Omul din cetatea extremă").

Ce zice DI Maniu?

Cum caracterizează „Epoca" domnia Regelui Ferdinand? Partidul naţional aprobă caracterizarea „Epocei"?

In ziarul „Epoca", care face funcţia de semoficios al partidului naţional la Bucureşti, citim la „Situaţie" următoarele rânduri:

„Dar regimul politic la care este supusă România dela suirea pe tron al Regelui Ferdinand, este un lucru de nepriceput pentru o minte occidentală."

Ne obişnuisem să vedem atacurile opoziţiei îndreptate violent contra guvernului; ne obişnuisem să auzim şi atacuri ocolite sau îndrăsneţe la adresa Regelui; dar nu credeam că cutezanţa va putea merge până acolo încât să se dea în organul de publicitate a unui partid politic cu pretenţie de guvernământ, o caracterizare pătimaşă şi inexactă a întregii domnii a Regelui Ferdinand, ca cea publicată de „Epoca".

Nu se mai atacă guvernul, nu se mai vorbeşte cu iezuit dinasticism de camarilă, ci pur şi simplu se condamnă **„regimul la care este supusă România dela suirea pe tron a Regelui Ferdinand"**, *deci întreaga perioadă dela 1914 până astăzi, decând durează domnia M. S. Regelui Ferdinand, este pentru semioficiosul bucureştean al partidului naţional, o ruşine!*

Nu ştim dacă trăind Take Ionescu „Epoca" ar fi cutezat să scrie rândurile de mai sus; constatăm numai că succesorul lui la clubul din Calea Victoriei dl Iuliu Maniu a îngăduit-o, şi e destul. Take Ionescu avea şi simţul politic necesar şi respectul cuvenit pentru a nu îngădui să se terfelească în câteva rânduri de gazetă întreaga domnie a Regelui care ni-a dus cu dureroase jertfe personale, cu luminoasă înţelepciune şi cu un patriotism dela care alţii au oricând de învăţat multe, la întregirea neamului românesc, aşa cum nici unul din patronii de azi ai „Epocei" n'au visat-o.

Dela suirea pe tron a Regelui Ferdinand s'au succedat la cârma ţării guverne alcătuite şi de Take Ionescu şi de dl Vaida. Aproape toţi fruntaşii partidului naţional de astăzi au fost sfetnici ai Tronului la diferite epoci ale domniei Regelui Ferdinand; subscriu ei afirmaţia „Epocei", făcută de dragul de a justifica propaganda contra ţării în streinătate alimentată din oficinile opoziţiei unite?

Toate mărturisirile de dinasticism ale partidului naţional n'au nici o valoare dacă afirmaţia semi-oficiosului său dela Bucureşti nu va primi cea mai formală dezavuare. Şi chiar dacă aceasta se va face după cum o aşteptăm, imprecisă şi turnată în fraze gogoşate, necuviinţa „Epocei" rămâne o manifestaţie care va plana neplăcut asupra personalităţii politice a dlui Iuliu Maniu, prezidentul de azi al partidului takisto-naţional.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

„Una gândeşti şi alta iese"

O mărturie preţioasă a dlui Vaida.

La întrunirea opoziţiei unite de la Timişoara d-l Al. Vaida a făcut următoarea declaraţie de o nespusă importanţă:

„Noi care ştim ce înseamnă revoluţie, vom sări la împedicarea ei pentrucă ştim experienţa din 1918: un agândeşti şi alta ese".

Pentru cine cunoaşte gândurile nemărturisite ale conducătorilor partidului naţional va şti să înţeleagă că aluzia d-lui Vaida se referă la tendinţa de autonomie a Ardealului, manifestată în Marele Sfat dela Alba Iulia de către d-sa d-l Goldiş, şi alţii. Cu atât mai preţioasă este declaraţia făcută la Timişoara de către şeful autonomiştilor ardeleni, cu cât ea exprimă regretul d-lui Vaida pentru nereuşita vechilor sale planuri.

„Una a gândit" d-l Vaida şi „alta a ieşit" din revoluţia dela 1918. Vicepreşedintele partidului naţional visa să rămână unicul şi atot-stăpânitorul conducător al Ardealului, iar când colo, a ieşit o Românie Mare care îl supără grozav, şi în care e atât de greu să fie prim-ministru!... Acum înţelegem toată vrăjmăşia care se desprinde din acţiunea politică a d-lui Vaida de câţiva ani.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Reclama iredentistă

Placarde cu lăncieri de-ai lui Horthy, făcând reclamă lui „Ujság" din Cluj. Ultima provocare publică a iredentei maghiare.

In atenţia parchetului general.

De câteva zile pe pereţii caselor din Cluj şi pe toţi stâlpii de afişaj se răsfaţă privirilor în cel mai provocător mod, placarde de reclamă ale unui confrate maghiar, reprezentând nici mai mult nici mai puţin decât pe un călăreţ de al lui Horthy, aruncând lancea după un inamic, pe care placarda ziarului maghiar a ţinut să nu'l arate, dar pe care lasă să şi'l închipue şi cea mai puţin excitată şi românofobă minte ungurească. Lăncierul Ungariei, pe un cal în goană, e înfăţişat tocmai în momentul când lancea sa e gata să intre în duşmanul Ungariei. Iar deasupra capului cu şapcă cu pană horthistă al lăncierului, stă mândru titlul unui confrate maghiar, al lui „Ujsag", ziarul care timp de 21 de ani sub regimul unguresc şi de patru ani sub regimul nostru, a fost cel mai înverşunat aţâţător contra noastră.

Instigaţia aceasta e tot ce se poate mai provocător; mai revoltătoare şi decât faimoasele înscripţii budapestane cu „Nem, nem, soha", sau cu ungurescul crez între cucerirea teritoriilor pierdute, pentrucă este o instigaţie în plin public, făcută cu aprobarea autorităţii comunale însărcinată cu controlul afişelor. Instigaţia lui „Ujság" nu se adresează numai complicilor iredentismului de aici, ci aţâţă pe toţi ungurii cari au un ochi să o vadă.

Tocmai pentru aceasta ne miră, că nici unei autorităţi şi nimănui din marele nostru public de aici nu i-a dat prin gând să protesteze, deşi reclama iredentistă se răsfaţă de vre-o săptămână în tot cuprinsul Clujului. Fiecare a putut să vadă în tot acest timp, cum se îndeamnă în mod public ungurimea de aici să se răscoale împotriva „duşmanului Ungariei", împotriva românilor, pe cari afişul ziarului maghiar — tocmai pentrucă nu'l arată — lasă să ni'i închipuim fugind de aici, cu lăncierul maghiar din urmă, care'l străpunge din fugă.

Noi atragem toată atenţia autorităţilor şi în primul rând a parchetului, asupra acestei instigaţii publice.

Totodată, pentruca să se vadă cât de intenţionată a fost instigaţia, trebue atrasă luarea aminte, că reclama iredentistă a lui „Ujság" s'a publicat în vederea zilei de 20 Mai a. c., când ziarul maghiar îşi va serba jubileul de 25 de ani de existenţă. Ziarul, care în toţi cei 21 de ani de sub unguri n'a făcut decât să ceară gâtuirea noastră, închiderea ultimei noastre, şcoale primare şi înstrăinarea bisericilor noastre, a ţinut să arate astăzi, în România, că jubileul pe care'l serbează, este jubileul urii contra noastră, sărbătoarea răfuelii Ungariei cu noi. Şi într'adevăr, jubileul sărbătorit de cel mai românofob dintre ziarele ungureşti de pe vremuri, nu putea fi altfel mai bine ilustrat decât prin reclama aceasta provocatoare.

Presa „independentă" şi greva funcţionarilor

In afară de gazetele partidelor politice interesate să facă agitaţie în rândurile funcţionarilor, aşa zisa presă „independentă" a desfăşurat o vie activitate pentru a determina greva funcţionarilor. Vărsând lacrimi de crocodil gazetele dnilor Rosenthal şi Honigmann, plângeau soarta slujbaşilor statului şi sfârşeau în accese de revoltă prin a-i îndemna la grevă. Interesele care le poruncea această atitudine sunt şi de ordin politic şi de ordin strict pecuniar. Veşnic în goană după senzaţional, aceste gazete vor găsi într'o grevă a funcţionarilor un inepuizabil isvor de ştiri senzaţionale lesne de exploatat. Iată de ce au susţinut ideia grevei şi iată de ce acum când orice om de bună credinţă poate constata că greva a eşuat, fiindcă cea mai mare parte din funcţionari n'au aderat la ea, gazetele „independente" întreţin opinia publică cu minciuni şi se străduesc prin cele mai fanteziste ştiri să dea grevei proporţii pe care nu le-a avut.

Astfel „Dimineaţa" are un titlu pe 4 coloane, cu litere de o şchioapă, care spune:

„Greva funcţionarilor se întinde."

Alarmat am citit cu atenţie articolul.

Dar din chiar relatarea „Dimineţei" n'am putut constata nici un fapt care ar denota că greva se întinde.

Ziarul dlui Rosenthal publică în cuprinsul articolului ştiri şi fapte din care ar rezulta clar, pentru oricine le citeşte, că greva nu se întinde de loc şi că tocmai, dimpotrivă, ea tinde să se mişoreze. Şi ca dovadă a celor ce afirm, spicuesc din „Dimineaţa":

„La ministerul de domenii s'a lucrat în toate biurourile. La Casa Pădurilor au lipsit câţiva funcţionari.

La ministerul de Comunicaţii s'a lucrat deasemeni în toate biurourile.

La ministerul Instrucţiunei funcţionarii au lucrat renunţând la greva pasivă pe care au făcut-o Luni.

La ministrul Justiţii funcţionarii au venit la serviciu.

La ministrul Lucrărilor Publice s'a lucrat în toate biurourile, Dela unele servicii au lipsit câţiva funcţionarii.

La ministerul Artelor o parte din funcţionarii dela contabilitate sunt în grevă.

La Poştă nu s'a semnalat nici un caz de grevă."

Toate aceste sunt citate din ziarul dlui Rosenthal. Chiar la „Situaţia din ţară" a grevei, unde se afirmă multe nexactităţi, „Dimineaţa" publică ştiri din care rezultă că în aproape totalitatea judeţelor nu este grevă. Şi atunci de ce titlul „Greva se întinde" când tocmai prin ştirile pe cari le aduce ziarul citat se desminte în cuprinsul articolului?

Acelaş sistem şi la „Presa" dlui Honigman. Acelaş titlu alarmant pe care-l desmint mai hotărîtor decât în „Dimineaţa" ştirile publicate în cuprinsul reportajului.

Şi atunci suntem perfect îndreptăţiţi când spunem că presa „independentă" nu înţelege să apere drepturile funcţionărimei, de care puţin îi pasă, ci înţelege să facă agitaţie pentruca din agitaţie să poată trage foloase. Cazul acesta ca multe altele este încă o dovadă de cum înţeleg onestitatea scrisului gazetele care'şi zic „independente."

Rezultatul politicei de agitaţie

Acţiunea opoziţiei-unite a ajuns într'o fază definitivă. Toate încercările de până acum n'au dus cele două partide — partidul naţional şi partidul ţărănist — decât însucces în însucces. Obstrucţia parlamentară a trebuit sistată fiindcă nu putea să aducă nici un rezultat, agitaţiunile de stradă au rămas infructuoase, poporul neînţelegând să urmeze pe agitatori.

De altfel ne aşteptam dintr'un început la aceste rezultate. Intreaga frământare opoziţionistă era lipsită de elementele esentiale marilor mişcări. Toată campania partidului naţional şi partidului ţărănist a fost preparată în laboratorul politică de partid fără nici o pornire din partea mulţimilor.

Fatal era deci să se meargă din rău în mai rău, fatal era deci să se exagereze mişcarea până la însuşirea unor procedeuri pe cât de condamnabile pe atât de primejdioase, în primul rând, înseşi dăunuirii celor două partide ca organizaţiuni politice de ordine şi legalitate.

Efectele acestei acţiuni nesăbuite le putem vedea astăzi. In loc se vedem guvernul răsturnat şi instalat în locu-i un guvern ieşit din mixtură takisto-ţărănisto-naţională, organizaţiunile celor două partide unite se destramă pe zi ce trece, elementele de ordine şi legalitate rătăcite acolo se desprind unul după altul, pe măsură ce violenţa procedeurilor creşte şi ambiţiunile apar mai clar la iveală.

Astfel, după desfiinţarea organizaţiei ţărăniste de la Bacău, după măcinarea organizaţiei partidului naţional de la Caransebes, după atâtea defecţiuni separate în ambele partide, organizaţia ţărănistă de la Roman a luat atitudine făţişă contra nebunilor de la Centru, hotărând desfacerea ei. Clubul a fost închiriat cu una nou nouţă pe care se fâlfâie steaua averescană.

Organizaţiunea partidului ţărănist de la Roman s'a desfăcut din cauză că i s'a impus dela centru răspândirea unor manifeste, cari îndemnau ţărănimea la revoluţie. Oameni de ordine şi mai cu seamă patrioţi, foştii ţărănişti dela Roman n'au putut primi să urmeze calea pe care a târât partidul o conducere demagogică, şi au hotărât să tragă obloanele.

Se poate o mai bună conducere pentru politica partidului ţărănist? De bine de rău partidul ţărănist avea un progam. Cu acest program s'au putut lăsa înşelaţi câţiva oameni de ordine dar aceştia nu mai puteau să mai rămână orbi când instigaţiunile la nesupunere şi rebeliune nu mai erau pentru nimeni un secret şi când lupta de partid depăşise cadrul îngăduinţei, ameninţând ţara.

Născută dintr'o situaţie desperată, opoziţia unită în loc să-şi strângă rândurile şi să-şi corecteze procedeurile experimentate dureros în atâtea rânduri, a continuat aceeaşi politică, pe care partidul ţărănist şi partidul naţional au dus-o separat cu destul insucces. Astăzi cele două partide stau şi culeg roadele vântului semănat. Furtuna s'a dezlănţuit înlăuntrul organizaţiunilor lor şandramalele pârâie, dela Caransebeş la Roman, şi nu sânt semne că ruina se va opri aici.

◆INFORMAŢII◆

— **De la Academie.** In şedinţa de azi a Academiei, dl dr. V. Babeş va face o comunicare despre „Epidemiile din Transilvania", studiate de dl dr. Sabin Manuilă şi despre „Asistenţa copiilor de sân prin azile le din Transilvania în era românească, în comparaţie cu cea dinaintea războiului", studiată de dl dr. G. Popovici.

— **Conferinţele dlui N. Iorga la Paris.** De la 16 la 23 Aprilie, dl N. Iorga, a ţinut în amfiteatrul Guizot al Sorbonei (Universitatea din Paris) o primă serie de conferinţe, tratând despre „Relaţiunile dintre Orient şi Occident în evul mediu."

Iată titlurile lor: 1. Occidentul Carolingian şi Orientul bizantin. 2. Imperiul othonian şi Bizanţul. 3. Cruciadele şi Bizanţul. 4. Comunele italiene şi Bizanţul. 5. Romantizmul cavaleresc al Occidentului şi lumea orientală.

Acum este în curs (24—28 Aprilie) a doua serie de conferinţe, tratând despre „Pătrunderea ideilor Occidentului în Europa orientală". Titlurile lor sunt: I. Ideile occidentale şi constituţiile Orientului. 2. Romantizmul pulitic al Occidentului şi influenţa lui asupra sud-estului Europei. 3. Raporturile directe între Occident şi Orientul dunărean şi balcanic.

— **Dl ministru C. Banu la Arad.** Ni se telegrafiază din Arad că dl C. Banu, ministrul Cultelor şi Artelor va sosi astăzi în acea localitate pentru a cerceta noua împărţire a parochiilor din judeţ.

— **Revărsarea Mureşului.** Din cauza creşterii apelor Mureşul s'a revărsat la Vereşmart şi la Uioara. Din alte părţi se anunţă deasemenea revărsări iminente.

*

— Atragem atenţia celor în drept că varieteul "Biasini" din localitate nu respectă în nici o seară ora de închidere (noapte).

— **Căsătorie.** Duminică 29 Aprilie, ora 20, se va oficia la biserica greco orientală din localitate, căsătoria dlui Mircea Ionescu cu Dra Olga Petrini, fiica dlui Emil Petrini, directorul general al reformei agrare din Ardeal.

— **Organizarea francmasonilor din Cluj.** D. G. Costa Foru, ziarist din Bucureşti, a sosit ieri la Cluj pentru a organiza loja francmasonă din Cluj, al cărei preşedinte este. Zilele acestea va avea loc şi un congres al francmasonilor ardeleni.

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria" din Bucureşti, compusă din patruzeci persoane, în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie şi 3 Mai, la Teatrul Naţional, trei reprezentaţii, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur" (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola" de Henri Lavedan şi „Diavolul" de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 5—6

— **Exportul pieilor.** Întorcându-se dela Bucureşti delegaţia sindicatului clujan al exportatorilor de piei, s'a ţinut ieri la sfatul negustoresc o şedinţă pentru discutarea modalităţilor de aprovizionare internă cu piei în măsura în care se va cere exportul pieilor. Ministerul a făgăduit adică să îngăduească exportul pieilor cerut de acest sindicat, dar numai după ce sindicatul va furniza pentru consumul intern stocul de piei egal cu cel exportat.

— **Timişoara — Organizare fascistă.** La Timişoara s'a organizat o secţie a fasciei naţionale române sub conducerea avocatului Rădulescu.

— **Concedierea unor funcţionare.** Dela primăria din Târgu-Mureş au fost concediate 33 de dactilografe, cari nu ştiau un cuvânt românesc.

— **Farmacist incorect.** Poliţia din Oradea-Mare a intentat acţiune împotriva farmacistului Berkes Armin, care a pus în vânzare medicamente false.

— **Congresul soc. ortodoxe a femeilor române.** Între 8 şi 28 Iunie se va ţine la Galaţi congresul societăţei ortodoxe a femeilor române, la care vor lua parte delegate din Bucureşti şi dela toate filialele din ţară.

Ministerul comunicaţiilor a acordat membrelor acestui congres o reducere de 75 la sută pe căile ferate.

Măsuri în vederea vizitei A. S. R. Principele Carol.

Prefectura poliţiei a ordonat tuturor edificiilor publice, caselor particulare şi prăvăliilor din localitate să arboreze mâine, Sâmbătă, drapele tricolore, în onoarea A. S. R. Prinţului Moştenitor, care soseşte mâine la Cluj. Duminecă obloanele tuturor prăvăliilor vor fi ridicate, iar vitrinele luminate până la miezul nopţii.

— **O expoziţie a farmaciştilor.** Între 19—24 Mai se va deschide la băile Erculane o expoziţie de medicamente şi cosmetice, cu ocazia celui de al 35-lea congres al farmaciştilor din România.

— **În atenţia dentiştilor.** Oficiul sanitar al Clujului a fost îndrumat de către guvern să pună în vedere dentiştilor ca să'şi înnoiască până la data de 1 Iunie crt. brevetele.

— **Şcolare.** Ministerul instrucţiunii atrage atenţia tuturor învăţătorilor din ţară ca să cultive — acolo unde şcoliile au fost împroprietărite cu teren pentru câmp de experienţă — grădinile de zarzavat.

Cu această ocazie, învăţătorii vor trebui să arate elevilor, precum şi locuitorilor din comuna respectivă, însemnătatea culturii zarzavaturilor şi legumelor.

Nouile necazuri ale oraşului

Creşterea Someşului a pus în primejdie alimentaţia Clujului.

Morile de apă nu vor putea funcţiona mai multe luni, până se va reconstrui zăgazul Someşului. In tot acest timp nu se va putea deschide nici baia de plajă. Sforţările primăriei.

Creşterea din săptămâna aceasta a Someşului a pus oraşul Cluj la grea încercare, întrucât a făcut să stagneze toate morile de apă din oraş, fiind astfel primejduită alimentaţia întregului oraş. Someşul rupând marele zăgaz din apropierea parcului, apa care venea pe canalul pe care sunt istalate morile şi baia de plajă din capul parcului, încetând de a mai fi zăgăzuită şi mânată pe acest braţ al Someşului, curge acum toată pe Someş.

Braţul drept al Someşului, care ocoleşte parcul prin strada Băii, a rămas astfel cu desăvârşire sec şi nu numai că a pus capăt funcţionării morilor de pe el, dar a devenit o primejdie şi pentru sănătatea cetăţenilor din apropiere, întrucât infecţiile depozitate acolo sunt acum expuse razelor puternice ale soarelui.

Rupându-se zăgazul Someşului şi fiind dus de apă, Clujul a rămas astfel şi fără mori şi fără baia de ştrand, care nu se va putea deschide din lipsă de apă.

Primăria va fi păgubită cu mai bine de o jumătate de milion în acest timp cât va fi ţinută închisă baia.

Pentrucă alimentaţia oraşului şi a armatei numeroase din localitate a ajuns astfel critică, comandamentul militar a trimis ieri primăriei a adresă punându'l în vedere să facă tot posibilul pentru a asigura funcţionarea morilor aducându-le motoare de gaz.

Ajunsă astfel la greo încercare, primăria face sforţări uriaşe pentru a face faţă crizei. De-ocamdată întâiul gând al consiliului comunal a fost să restabilească zăgazul Someşului.

O comisie a primăriei a fost în cursul zilei de ieri la faţa locului, pentru a studia posibilităţile reparării. După părerea comisiei, restaurarea marelui zăgaz va reclama mai multe luni, în care timp criza de acum se va simţi mereu.

Primăria a hotărât începerea imediată a lucrărilor şi în s opul acesta a şi angajat oamenii şi specialiştii necesari.

Construcţiile şcolare din Braşov şi Treiscaune

In urma cererei dlui dr. Alex. Algiu, deputat de Săcele, dl dr. C. Anghelescu a însărcinat pe dl inspector şcolar Ioan Begu, dela Casa Şcoalelor ca să se intereseze de situaţia localurilor de şcoli în judeţele Braşov şi Treiscaune.

Dl inspector Ioan Begu a fost săptămâna trecută în Braşov şi transportându-se în diferite regiuni ale judeţelor Braşov şi Treiscaune a stabilit că în judeţul Braşov sunt localuri de şcoli cari ar putea să corăspundă nevoilor actuale. Ir Com. Prejmer, cătunul Stupini, fiind lipsă de şcoală dsa a găsit necesar a se construi un local de şcoală cu două clase.

In Com. Teliu (cercul Săcele) jud. Treiscaune de asemenea.

Dl inspector Ioan Begu, a rămas pe deplin satisfăcut de acţiunea întreprinsă de dl V. Rauca-Răuceanu, prefectul jud. Treiscaune în ceea ce priveşte creiarea, construirea şi amenajarea localurilor de şcoli din acest judeţ. In Sf.-Gheorghe, un comitet format sub preşedinţia dlui prefect Rauca-Răuceanu a desfăşurat o astfel de activitate încât a asigurat construirea în vara aceasta chiar, a 40 noui localuri de şcoli, şi repararea şi amenajarea altor 38 în jud. Treiscaune.

In acest scop s'a adunat până acum de comitet o sumă de peste 3 milioane de lei şi lucrările au şi început.

In Intorsura şi Sita Buzăului, unde este o populaţiune compactă românească şi unde Ungurii nu făcuseră nici o şcoală, s'au pus în construcţie 13 localuri de şcoli câte una în fiecare cătun din aceste două comune.

Raportul domnului inspector Ioan Begu a fost înaintat domnului Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei. *Cor.*

Cincizeci de milioane pentru internate şcolare

D. Vintilă Brătianu, ministru de finanţe a trimes o adresă ministrului instrucţiunii, încunoştiinţându-i că pune la dispoziţia acestui departament, suma de 50 milioane lei, pentru crearea de internate pe lângă şcolile secundare şi de aplicaţie, în care vor fi adăpostiţi copiii funcţionarilor lipsiţi de mijloace.

D. Dr. Anghelescu, a numit o comisiune compusă din d-nii Iuliu Valaori secretar general, C. Kirileşcu dir. general, Ştefan Pop şi Ciupagea directori de licee, d-nele Paulina Aslan şi Consula Peretz directoare de şcoli secundare de fete şi d. Dumitriu director la şcoala de comerţ, care va lucra cu un delegat al ministerului de finanţe şi unul al ministerului de industrie la stabilirea programului de construcţie a acestor internate care vor începe a funcţiona chiar dela toamnă odată cu începerea noului an şcolar.

Atentatele contra lui Mussolini

Ascultând de un ordin imperios, ziarele italiene au păstrat tăcerea — spune „Aux Ecoutes" — asupra celor două atentate contra lui Mussolini, atentate despre care discută întreg publicul din Roma.

A fost mai întâi, în palatul Chigi, unde lucrează prezidentul consiliului, un foc de revolver tras de un paznic regal concediat, şi care nu a atins pe nimeni. Prins, maltratat de asistenţi, revoltatul a fost condus la închisoare şi aproape imediat eliberat prin voinţa lui Mussolini, care a înăbuşit afacerea.

*

Cealaltă încercare a făcut o victimă. Reintorcându-se dela ţară în plină noapte, dictatorul conducea el însuşi automobilul său. Lângă Coliseu, un foc de armă ucise pe loc, alături de el, pe şoferul ce ocupa locul lui. Mussolini ripostă imediat cu focuri de revolver şi răni pe ucigaş care fugea. La sgomotul luptei, carabinerii unei cazărmi vecine alergară Ministrul încredinţându-li corpul şoferului său, le interzise formal să spună vre o vorbă despre accident. Dar, se înţelege dela sine că ştirea se răspândi cu iuţeala fulgerului. Înţelegând că şeful fasciştilor era la discreţia ori-cărei rele întâmplări, amicii lui se văitară: De ce iese totdeauna pe aceeaşi poartă, fără a se lăsa însoţit, expunându-se cu o nepăsare nebună?

Mussolini tăiă scurt tuturor reproşurilor.

„Voiţi deci să-mi refuzaţi plăcerea de a dispare ca un rege sau ca un împărat?" Şi în fiecare Duminecă el poate fi văzut trecând călare, printr'un cartier plin de comunişti.

Târgul de tauri de prăsilă de la Lugoj

In ziua de 3 Maiu a. c. va avea loc la Lugoj, în ocolul abatorului, târgul anual de tauri de prăsilă, organizat de către Reuniunea economică a judeţului Caraş-Severin cu sprijinul serviciului zootechnic şi veterinar sanitar.

Acest târg va fi un adevărat eveniment economic. Tărani din întreg judeţul Caraş-Severin, recunoscuţi ca buni crescători de vite, vor aduce la târgul de la 3 Maiu exemplarele cele mai reprezentative.

Târgul este în acelaş timp şi un concurs. Un juriu de specialişti va da celor mai frumoase exemplare de tauri de prăsilă următoarele premii: 1 premiu de 500 lei, 2 premii de 400 lei, 3 premii a 300 lei, 4 premii a 200 lei şi 5 diplome de laudă.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Răspândiţi „Infrăţirea"

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Telef. locuința 1099 Str. R. Ferd. 99 Str. Brătianu 9
2725

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Tratativele româno-bulgare a reînceput

Delegația bulgară în chestia despăgubirilor, a revenit în București unde a început să lucreze cu mult zel pentru rezolvirea problemelor întrucât trebue să se reîntoarcă imediat la Sofia pentru lucrările parlamentului.

•

Consiliul superior al armatei, întrunit eri sub președinția principelui Carol a examinat noule proiecte militare care vor fi depuse în parlament.

•

Barbaria unor proprietari din Capitală

Azi dimineață la orele zece, trecătorii depe Calea Victoriei au văzut un automobil în care o persoană legată și învelită pe cap, se zbătea și cerea ajutor. Automobilul fiind oprit șoferii au declarat că duc un nebun la balamuc. La urmă însă s'a stabilit ca pasagerul automobilului era advocatul Juca, care a fost grav lovit de proprietarii săi, șoferii, cari încercau acum să'l asasineze. Șoferii au fost arestați, iar avocatul Juca a fost transportat la spital.

•

M. Sa Regele a lucrat azi cu dl ministru Duca.

•

In chestia hârtiei de ziare

Dl ministru Sasu a intervenit energic ca fabricile de hârtie să aprovizioneze suficient ziarele amenințându-le că în cazul insuficienței producțiunei va permite importul hârtiei streine.

Un nou orar la C. F. R.

Căile ferate studiază un nou orar care va începe în lunie și care va fi aproape cu cel dinainte de război.

Respingerea protestului Ungurilor la Liga Națiunilor

Guvernul a primit informații că Liga Națiunilor a declarat că este lipsită de competință pentru a judeca reclamațiunile Ungurilor în chestiunea exproprierilor din România. Chestiunea exproprierii din România fiind de ordin intern, nu este posibil amestecul Ligei Națiunilor sau a tribunalului internațional din Haga.

Mișcarea funcționarilor

Comunicatul ministerului de interne

Ministerul de interne comunică, pentru restabilirea adevărului și contrar informațiunilor unor ziare, că la 25 Aprilie funcționarii publici din noile ținuturi au lucrat fără excepție iar actualmente au rămas în grevă numai 4 județe.

Ministerul comunicațiilor desminte categoric pretinsa grevă dela poștă unde activitatea continuă normal. Deasemenea și ministerul de justiție. Azi dimineață un reprezentant al funcționarilor a avut o întrevedere cu primul ministru expunând revendicările pentru reluarea lucrului. „Adevărul" anunță că primul-ministru a decis să nu vorbească greviștilor până când aceștia nu vor reintra în birouri.

Yachtul regal distrus de incendiu.

Din Galați ni se vestește că pe vaporul „Ștefan cel mare", fost yacht regal și actualmente servind de dormitor ofițerilor din marina militară a isbucnit Joi seara un incendiu din cauza exploziei unei lămpi de petrol. Focul s'a propagat cu iuțeală cuprinzând puntea unde a explodat câteva butoae cu benzină. Toți marinarii aflați în port au ajutat la salvarea vasului care a fost izolat de celelalte vapoare și tras la mal unde pompierii au încercat să stângă focul. Incendiul continuă însă furios.

•

In Calafat vitele mor toate din cauza muștcăturilor unor insecte aduse de vântul din ultimele zile. Până acum au murit 50 cai și vite cornute.

•

Marțea viitoare reîncepe circulația normală a trenurilor de Moldova peste podul dela Putna-Seacă.

EXTERNE

Banca Ungariei ridică taxa scontului

Budapesta 26. — Banca de emisiune a ridicat taxa scontului dela 8 la 12 la sută, pentru a modera cererile de credite și pentru a împiedica aglomerarea mărfurilor de import.

Opinia publică din Grecia și conferința din Lausanne

Atena, — Ziarele grecești se exprimă cu mult pesimism cu privire la rezultatul ce-l va da noua conferință dela Lausanne.

Declarațiile delegaților turci îngreuiază mult tratativele și ziarele grecești se ocupă depe acum cu consecințele ce ar decurge dintr'o nouă închidere fără rezultat a conferinței.

In opinia publică greacă totuși se observă un puternic curent împotriva reînceperei războiului.

Ce se petrece în Grecia.

O măsură drastică a comandamentului armatei grecești.

Atena, 26. — Comandamentul armatei grecești a dat o circulară în care anunță că dezertorii greci, cari nu se vor prezenta la corpurile din cari fac parte în termen de 15 zile vor fi împușcați.

Evenimentele din Iugo-Slavia

Un discurs al Regelui Alexandru.

Belgrad. — **Cu prilejul unei serbări militare care a avut loc acum câteva zile, Regele Alexandru a ținut soldaților din armata infanteriei o cuvântare care a făcut mare impresie în cercurile politice și militare.**

Regele și-a exprimat credința că armata sârbă va fi în orice moment gata și fără ezitare să apere unitatea statului sârbo-croato-sloven, și să facă ordine atunci când va fi nevoe, pentru salvarea patriei.

Suveranul a încheiat spunând că are încredere în armata sa, apărătoarea patriei și a dinastiei.

Aceste cuvinte ale Regelui Alexandru sunt considerate ca un răspuns dat în public ultimelor discursuri revoluționare pronunțate la Zagreb de către dl Ștefan Radici, șeful grupării țărăniste republicane.

Arestarea dlui Radici.

Belgrad. — In cercurile oficiale de aci se anunță că s'au făcut demersuri pe lângă comisiunea parlamentară pentru a se ridica imunitatea dlui Ștefan Radici, urmând ca acesta să fie arestat și dat judecății pentru instigații amenințând unitatea Statului.

Presa din Belgrad cere în unanimitate arestarea dlui Radici, de oarece în ultimul moment acesta a ținut și un discurs germanofil, spunând că Croația trebue să fie mereu alături de Germania.

Relațiile economice dintre Franța și Rusia

— O declarație a d-lui Herriot —

Toulouse — Intr'un discurs ținut la Toulouse, la cercul radical-socialist dl Herriot, primarul orașului Lyon, vorbind de Rusia, a spus că părerea d-sale e că, cu voie sau fără voie, bolșevismul va da într'o bună zi o formulă democratică apropiată de a noastră. Fără a recunoaște guvernul el, trebuie să avem în această țară, ca și italienii, cehii, polonezii, Statele-Unite, delegațiuni comerciale pentru a salvgarda interesele noastre. Dl Herriot a fost viu aplaudat.

Intrunirea conferinței ambasadorilor

Lafayette, — Conferința ambasadorilor s'a întrunit Miercuri dimineața la Quai d'Otsay, Generalul Nollet, președintele comisiunei militare interaliate de control la Berlin, era de față.

Incidentele dintre Ungaria și Cehoslovacia

Praga, 25. — Un comunicat oficial constată că Ungaria, cu toate că e răspunzătoare de incidentul de la frontieră, a organizat manifestări parlamentare în scop de a înșela opinia publică europeană. Această intenție nu i-a reușit, dat fiindcă guvernul din Praga este în stare să dovedească că nu a procedat la represalii decât după ce s'a convins de ineficacitatea mijloacelor moderate pentru a împiedeca reîntoarcerea repetată a incidentelor dela frontieră.

Ceskoslovenska Republica" relevă de asemenea că guvernul din Praga nu a recurs la mijloace extreme decât atunci când guvernul din Budapesta, după asasinatul agentului vamal Sedlacek, a dat intervenției din Praga un răspuns evaziv și insuficient.

Cum se vor face înaintările funcționarilor publici

Cu începere de la 1 Aprilie a. c., și numai până la votarea statului funcționarilor, nici o propunere de înaintare în personalul administrației centrale a ministerului și a serviciilor pendinte nu se va face, dacă funcționarii propuși nu au cel puțin doi ani vechime, iar pentru cei cu merite deosebite, se vor putea acorda înaintări în mod excepțional și numai la punerea în aplicare a bugetului pe anul curent, având cel puțin un an vechime în acel grad.

Se exceptează funcționarii din direcțiunile generale pendinte de minister, cari, prin legile lor de organizare au prevăzute stagii deosebite pentru înaintarea funcționarilor.

Intâmplări din Cluj

Furt

Dl Profesor dr Negru din str. Minerva No. 18 a reclamat poliției centrale pe servitoarele sale Ileana Pop și Muncean Ana, care, Marți seara, în lipsa familiei sale de a casă, s'au introdus în dormitor, de unde au furat bijouterii și lingerie în valoare de mai multe mii lei.

Poliția făcând cercetări, a arestat pe ambele servitoare cari până în prezent continuă a nega, fapta ce li-se impută.

Hoț de haine prins

Prin luna Martie a. c. domnul Iuliu Hofman din str. Gl. Dragalina No. 21 și-a dat două costume de haine la curățit unei spălătorii din localitate. După zece zile hainele fiind gata, spălătoria le-a trimes la domiciliul clientului. In drum fetița care ducea hainele a fost întâlnită de către pietrașul Ion Sütö din str. Pietroasă No. 10, care cu îndrăzneala obișnuită escrocilor spune fetiței că el e proprietarul celor două costume de haine, că ea nu trebue să mai meargă până la el acasă deoarece le ia el pe mână, apoi îi mulțumește pentru oboseala ei, dându-i și zece lei bacșiș. Escrocul imediat s'a dus cu ambele costume și le-a amanetat pentru suma de 600 lei la o casă de comision de pe cal. Victoriei, pe care sumă a băut-o într'o singură seară la restaurantul „Moldovan" din str. N. Iorga.

In acest timp atât Iuliu Hofman cât și patronul spălătoriei au reclamat cazul poliției centrale, de unde cu cercetarea cazului a fost însărcinat agentul Vâlcelean care după un scurt timp a reușit să aresteze pe îndrăznețul făptuitor.

Cu actele dresate hoțul va fi înaintat parchetului.

Diverse

Dna Margareta Kun din com. Christurel, județul Cojocna, a reclamat poliției centrale pe comerciantul Bandi Kremer din localitate str. Regele Ferdinand No. 46, cărula împrumutându-i o sanie de lux, acesta a vândut sania obținând pentru ea un preț de mai multe mii lei, — fapt pe care Kremer îl neagă, susținând că sania i-a fost furată din curte. R.

REPARTIZAREA fondului de 500 milioane

Hotărârea comisiunei plenare bugetare. Fixarea cotelor se va face azi sau mâine

Comisiunea bugetară plenară s'a întrunit Mercuri la ministerul de Finanțe spre a decide cota de sporiri ce se vor da funcționarilor din fondul de 500 milioane lei.

In discuțiunile urmate, comisiunea a luat ca punct de plecare pentru mărirea sporului, leafa de bază din 1916, întrucât salariile la acea dată erau acordate în mod normal, iar nu ca salariile din 1921 și 1922 cari au fost sporite în mod nenormal.

Plecând dela acest punct urmează să se țină seamă de scumpetea provenită de atunci (1916) până astăzi. Astfel că lefurile mici fiind înmulțite cu de 19-ori iar lefurile mari numai cu de 3 ori, comisiunea a hotărât să se caute ca pentru aceștia din urmă, baza lefii din 1916 să se înmulțească de 5-ori, spre a se face astfel uniformizarea cât și normalizarea salariilor pe cât este posibil, în cadrul sumei de 500 milioane.

Pentru ca repartizarea să se facă în 2—3 zile, fiecare minister va face o cercetare pe baza acestor norme, spre a se stabili astfel definitiv cota ce se va acorda funcționarilor.

Acest spor este un spor de scumpete suplimentar dat la salariile de bază și numai pe 9 luni.

Lefurile magistraților din 1916, nefiind în concordanță cu lefurile celorlalți funcționari, deci mai inferioare, în repartiția actuală trebue să se țină seamă de această anomalie. Deci s'a hotărât ca sporul pentru magistrați să fie de sută la sută la salariile de bază de azi.

Prin acest procedeu se nivelează salariile lor cu ale celorlalți funționari.

Cotele definitive se stabilesc la sfârșitul acestei săptămâni.

Pentru corpul didactic cotele vor fi altfel stabilite.

Cum s'a acordat sporul.

Pentru stabilirea minimului de existență s'a luat indicile de scumpete oficial care este de 20,5 pe ultimele 3 luni.

Acest indice s'a înmulțit cu cea mai mică leafă din 1916, care e de 45 lei, obținându-se astfel 1000 lei, care e deci leafa celui mai mic funcționar.

Salariul maxim nu va trece de 10.000 lei.

Intre salariul minim și maxim, adică dela 1000 la 10.000 lei, s'a stabilit ca coeficientul de mâine să treacă printr'o curbă continuă care leagă cele două extremități.

Curba care a fost întocmită de d-l profesor Tr. Lalescu, a fost revizuită de d-l Tancred Constantinescu și s'a ajuns că dacă se urmează după această curbă, în loc de 500 milioane, va trebui 680 milioane.

La rectificarea acestei curbe de 680 milioane s'au redus cotele astfel ca să se apropie de cifra trecută în buget.

Comisia s'a oprit la curba de 530 milioane, urmând ca curba modificată de 680 milioane să se aplice în exercițiul din 1924.

*

La magistrați s'a admis sporul primei curbe, ceeace dă un adaos de 10 milioane lei.

Un funcționar care avea la 1916, 100 lei, va primi dela 1 Aprilie 1600 lei. Cu 200 va primi 2100, cu 400 va primi 2900, cu 500 va primi 3500, cu 700 va primi 6200, cu 1500 va primi 8170 și cu 2000 va primi 10.000 lei.

Aceste lefuri se compun din leafa de bază, plus scumpetea, afară de indemnizația de chirie și adaosul de familie, ce va trebui adăogat la salariu pentru a avea totalul remunerației.

Funcționarilor cari la 1916 aveau leafa minimă 200 lei, li se repartizează 250 milioane, din cele 530 milioane; celor cu lefuri de 200—700, le revin aproximativ 210 milioane, iar celor cari aveau peste 700 lei, le revin 70 milioane.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștiința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supravegherea operațiunei stampilărei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce sus-menționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală
a Uzinelor de Fier și Domeniilor
din Reșița S. A.

2733-3

A apărut
Corespondența comercială română
de prof. D. Voina
Editată în condițiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial și desvoltă în scrisori actuale diversele operațiuni comerciale. Această carte având și text explicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru școlile și publicul maghiar.
Prețul Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce poseda.

Domnii Acționari vor arăta neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

1 Franc = 7 Lei
la Librăria LEPAGE
pentru edițiunile casei MASSON, PARIS.
1 Franc = 8 Lei pentru ed. BAILLIERE, Paris, Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
2744-2
Cereți catalog.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2748

Se caută
lucrătoare cunoscând puțin lucrul
broderiilor și dantelelor
Doamne și domnișoare și copile pot realiza frumoase câștiguri făcând un lucru de broderie ușoară pentru care dăm furniturile necesare. Nu e nevoe de cunoștința speciale. Lucrul se plătește bine imediat la predere. ROGER, Calea Victoriei No. 98. (Banca Națiunei) București. 2745

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater usa 3

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1312

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CĂUTĂM un contabil tinăr „Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29. 2746

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de argintării

Cluj, Strada Avram Iancu 3

Argint

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

PROSPECT DE EMISIUNE

PENTRU 120.000 ACȚIUNI NOMINATIVE

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, S. A. în adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivi dispozițiunilor Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 593/923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923 au hotărât sporirea capitalului social de 125 milioane lei la 185 milioane lei pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100 000 ha. dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canaluri, etc.) împreună cu stocurile de materiale și mărfuri necesare. In ceeace privește rentabilitatea capitalului social, trebue să menționăm că dividentul de 20% care a fost distribuit pe primele două exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală cu realizarea acestei emisiuni ofera 120 000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile următoare și conform Jurnalului Consiliului de Ministri sus-menționat. Subscrierile făcute de către români și instituțiuni românești se vor bucura de preferință până la cifra de acțiuni necesară stabilirei majorității românești a capitalului social. Repartizarea acțiunilor asupra subscripțiunilor se va face de o comisiune numită de Guvern și compusă din primul Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele Curței de Conturi și Guvernatorul Băncei Naționale. Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a reduce, de acord cu această comisiune, numărul de acțiuni subscrise.

Din această emisiune se rezervă 15.000 acțiuni cu înlesniri de plată lucrătorilor și personalului tehnic și administrativ român al societății noastre, precum și cel puțin câte 50 acțiuni comunelor de pe domeniile societății.

Cursul de emisiune al nouilor acțiuni a fost fixat la 1400 lei. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscr	500 Lei
La 15 Iunie 1923	500 „
La 15 Septembrie 1923	400 „

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept speze de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și statute.

Nouile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu.

Termenul subscripțiunei a fost fixat la 1 Maiu 1923 și se va închide la 10 Maiu 1923.

Băncile sunt autorizate a închide ghișetele chiar înainte de expirarea termenului mai sus-menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorosch, Blank & Co. din București
Banca Românească din București
Banca de Credit Român din București
Creditul Technic din București
Bancaa Țărănească din București
Banca Generală a Țării Românești din București
Banca Comercială Italiană și Română din București
Banque Belge pour l'Etranger din București
„Albina" Institut de Credit și Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni din Timișoara, precum și sucursalele lor din Timisoara și Lugoj.

2733-2

„CONCORDIA" Bancă Economică și Comercială S. A. Alba-Iulia

Convocare

„CONCORDIA" bancă economică și comercială s. a. în Alba-Iulia își va ținea în ziua de **14 Maiu 1923 la 3 ore d. m. a III-a adunare generală ordinară** în localul propriu, Alba-Iulia (Str. Nicu Filipescu Nr. 31), la care sunt invitați cu stimă on. acționari.

ORDIN DE ZI:*

1. Deschiderea prin președinte, esmiterea conducătorului procesului verbal și a verificatorilor.
2. Esmiterea comisiunei pentru statorirea capacității de decidere.
3. Raportul direcțiunei și comitetului de supraveghere depe anul al treilea de gestiune și despre rațiunea finală precum și propunerea în conexiune cu aceasta pentru statorirea bilanțului și hotărirea despre împărțirea venitul curat.
4. Hotărire asupra absolvării direcțiunei și comitetului de supraveghere.
5. Statorirea onorariului comitetului de supraveghere
6. Alegerea nouă a comitetului de supraveghere pe un an.
7. Eventuale propuneri.

Alba-Iulia, la 23 Aprilie 1923.

DIRECȚIUNEA.

*. NOTĂ. 1. Acționarii, care doresc a lua parte și a vota la adunare, sunt obligați a depune acțiile resp. până la emisiunea acestora reversele interimale primite în locul acțiilor la cassa institutului, ori la „Szászsebesi Takarékpénztár" soc. pe acț. în Șebeșul-Săsesc, ori la Cassa de Păstrare s. p. a. din Teiuș.

2. La adunare poate participa numai acel acționar, personal, prin reprezentat, sau plenipotențiat (§§ 12, 13) care cu două luni înainte de adunare a fost acționar însoțirii și a depus acțiile cu 5 zile înainte de adunare la locul fixat de direcțiune.

3. Fiecare acție îndreptățește la un vot. Plenipotențiatul — cu excepțiunea representantului legal — numai acționar poate fi. Un acționar poate fi plenipotențiat din partea mai multora.

4. Numai acele propuneri pot fi desbătute, care cel puțin cu 5 zile înainte de adunarea s'a înaintat în scris direcțiunei. (§ 19.)

2749

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și Berea Monoștor deschisă

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

BULGARIA și CADRILATERUL

Un manifest iredentist.

In Bulgaria se duce încă o intensă propagandă pentru anexarea Cadrilaterului românesc.

Nenumărate congrese la cari participă atât oficialitatea, cât și unii bulgari fugiți din Cadrilater, au loc în Bulgaria.

Zilele trecute a avut loc în orașul Eski-Djunaia aflat în apropiere de Sofia un nou congres în acest gen. S'a pus în discuție o invazie a Bulgarilor în Cadrilater dar după relațiile unor agenți iredentiști s'a renunțat la acest plan disperat și iluzoriu de îndeplinit.

La sfârșitul congresului s'a redactat un manifest adresat populației bulgare din Cadrilater.

Anumiți agenți au fost însărcinați să treacă granița și să împrăștie printre bulgarii din Cadrilater acest manifest.

Iată cuprinsul lui:

FRAȚI DOBROGENI,

„Sunt aproape 4 ani de când soarta nemiloasă smulgându-vă dela sânul patriei mume, v'a stăvilit complect viața voastră națională, silindu-vă să purtați durerosul jug al sclaviei și să mâncați pâinea amară a străinătății.

Frați bulgari,

In tot acest timp, noi ceilalți cărora soarta ne a hărăzit fericirea să trăim sub cerul frumos al Bulgariei libere, nu v'am uitat o clipă, în trista situație în care vă aflați și lucrând din răsputeri pentru libertatea voastră, nu ne-am dat înapoi dela nici un sacrificiu pentru izbânda definitivă.

„Frați bulgari".

„Ziua cea mare se apropie. Este ziua sfintei libertăți, este cea mai frumoasă și din viața istorică a Bulgariei și-va rămâne scrisă cu litere de aur în cartea lui Dumnezeu.

„S'o primim așa cum se cuvine, căci poate va fi singura ocazie a eliberării de sub jugul străin".

„Bulgari dobrogeni, fiți pregătiți pentru lupta cea mare și nu întârziați de a vă pune în serviciul patriei, când goarna va suna! Blestem și moarte celui care nu se va conforma."

Șeapte semnături necitețe se află la sfârșitul manifestului. S'au luat măsuri pentru prinderea agenților iredentiști însărcinați cu împrăștierea manifestului.

Fuziunea Uniunii patronilor și fabricanților din Ardeal

Adunarea generală de aseară.

Alegerea noului comitet.

Aseară s'a ținut în localitate adunarea generală a asociației patronilor și asociației fabricanților din Ardeal, a căror fuziune a fost hotărîtă în principiu în adunarea generală dela Brașov a societăților forestiere.

Adunarea celor două asociați a avut de scop în primul rând să hotărească definitiv fuziunea, ceeace s'a și făcut cu unanimitate de voturi.

S'a discutat apoi gestiunea trecută, arătându-se printre altele, că numărul membrilor a trecut de 300.

S'a arătat apoi cele întreprinse de asociație pentru îmbunătățirea situației, atât în ce privește transporturile, expertul, cât și condițiunile dintre patroni și muncitori.

Procedându-se la alegerea noului comitet au fost aleși președinți dnii Moise Farkas, Pop Ion, Desilă și Lazăr. In afară de comitetul de 11 membri, a mai fost aleasă o comisie de 50 de persoane.

Știri din Banat

S'au fixat noile prețuri maximale.

Timișoara, 24. — Intr'o corespondență trecută am relatat că primăria din Timișoara a stabilit noui prețuri la carnea de vițel, la făină, etc. Azi primăria a fixat și noui prețuri la restaurante, conforme cu noile prețuri maximale. Tot într'o corespondență trecută arătam că măcelarii au refuzat să mai tae vite atâta timp cât vor fi în vigoare prețurile cele vechi. Acum, cu toate că prețuri s'au schimbat, ei ținuă greva, argumentând cu aceia că... și cu actualele prețuri rămân tot păgubași. Consiliul Comunal e decis, după câte știm, să se folosească de forță în caz că măcelarii nu vor respecta noile prețuri.

Arderea unei păduri.

Primarul orașului nostru d. dr. L. Georgevici a plecat azi în comuna Tincova, spre a inspecta la fața locului pagubele cauzate de un incediu în pădurea acelei comune. Intențiunea d-lui primar e să câștige relațiuni precise asupra pagubelor cauzate de incendiu.

Conferință despre Jugoslavia

Pentru ziua de Luni 30 l. c. se anunță o conferință a d-lui Ion Timuș asupra vieței și obiceiurilor din Jugoslavia. Se observă un deosebit interes pentru această conferință, care va fi însoțită de proecțiuni.

Crima unei moașe

In comuna Săcălaz a sucombat o tânără fată anume Kronberger, care fiind însărcinată a recurs la ajutorul moașei Iosefina Mercz, din acelaș comună. Autoritățile au pornit acțiune împotriva moașei criminale.

Aviațiunea germană

Un demers pe lângă d. Poincaré.

In urma inițiativei ziarului „Echo de Paris", o delegațiune de techniciani și publiciști francezi s'a prezentat dlui Poincaré pentru a'l întreține despre pericolul aviației germane. Delegațiunea a înmânat președintelui de consiliu o petiție iscălită de 4 milioane de cetățeni francezi, în care se cere guvernului să ia măsuri în contra primejdiei pe care o prezintă aviația germană. „Echo de Paris" dă asupra audienței următoarele amănunte:

„D. Fonck (celebrul aviator francez), care a făcut în Germania o anchetă aprofundată asupra aviației, a insistat în special — în cursul convorbirii cu d. Poincaré — asupra formidabilelor mijloace de cari dispune industria germană. Mai mult de 200 uzine germane au fabricat în cursul războiului material aeronautic, D. Fonk a conchis astfel:

„Germanii studiază în străinătate, mai ales în Elveția și în Olanda, tipurile cele mai bune de avioane de război. La semnalul mobilizării industriale, tipurile acestea vor fi fabricate în serii enorme în uzinele germane cari construesc acum avioane comerciale. Acestea vor fi imediat militarizate. Primejdia e imediată; e imensă."

„Echo de Paris" spune că, după ce au mai vorbit și alți membri al delegațiunii, dl Poincaré, care ascultase cu cea mai mare atențiune și „care n'a ascuns că aviația germană îi cauzează neliniște", a declarat următoarele:

— Sunt de părere că chestiunea pentru care ați venit este de cea mai mare gravitate. O pun în primul rang al preocupărilor guvernului.

S'au discutat, spune apoi ziarul, mai multe soluțiuni. Dl Poincaré a însărcinat în urmă pe dl Laurent Eyac, sub-secretarul de stat la serviciul aeronauticei să-i supue cât mai repede un raport complect asupra chestiei.

Cum se deszic protestele maghiare

Răzgândirea școlilor ungurești reformate și examenul de limba franceză.

Autoritățile școlare reformate maghiare au intervenit, ca examenul de limba franceză din școlile lor, hotărît la cererea proprie pentru luna Septembre, să se dea la sfârșitul anului școlar în curs.

Chestiunea acestui examen este cunoscută. Ministrul a dispus — pentru a treia, care în acest an, după-cè întâile două dispoziții n'au fost respectate — să se introducă imediat limba franceză în locul limbii engleze. care va putea figura ca obiect extraordinar. La aceasta, întreaga presă maghiară și autoritățile școlare respective au țipat, că se atacă în existența lor aceste școli ungurești. După multe proteste publice apoi, școlile ungurești au cerut ministerului, ca examenul de limba franceză ordonat pentru sfârșitul acestui an școlar, să se dea numai la toamnă, pentruca elevii să aibă timpul necesar de pregătire.

Acum însă s'au răzgândit și au cerut, ca examenul să se dea la sfârșitul anului școlar, în termenul stabilit în ordinul ministerial.

Răzgândirea aceasta a venit să arate netemeinicia tuturor acuzațiilor și ale presei maghiare și ale respectivelor școli. S'a dovedit prin aceasta, că școlile ungurești se pot totuși supune legilor românești, dacă voesc. Până acum însă — aceasta în trei rânduri în cursul unui an școlar — au aruncat la coș toate ordinele statului român, după sistem împământenit de P. S. Sa Episcopul Majlath. care a ordonat expres institutului „Marianum" să nu asculte de hotărîrile statului român.

Se caută

de către Administrația ziarului Înfrățirea spre imediată angajare

2 funcționare dactilografe

care se cunoască pe lângă limba română și maghiară.

De asemenea se caută un expeditor și o femeie care se cunoască serviciu de expediarea ziarului.

A se adresa urgent la Administrația ziarului Str. Iuliu Maniu 3 et. II

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.